

ترکجه انگلیزجه لغت کتابی
تألیف ردحاوص الانگلیزی

REDHOUSE'S TURKISH DICTIONARY,

In Two Parts,

ENGLISH AND TURKISH,
AND
TURKISH AND ENGLISH.

IN WHICH THE TURKISH WORDS ARE REPRESENTED IN THE
ORIENTAL CHARACTER, AS WELL AS THEIR CORRECT
PRONUNCIATION AND ACCENTUATION
SHOWN IN ENGLISH LETTERS.

By J. W. REDHOUSE, M.R.A.S.

MEMBER OF THE IMPERIAL ACADEMY OF SCIENCE OF CONSTANTINOPLE, ETC.

Second Edition, Revised and Enlarged

BY

CHARLES WELLS, Ph.D. (Leipzic),

Formerly Professor at the Imperial Naval College, Constantinople, Author of *علم تدبیر ملک*
(An Essay on Political Economy in Turkish), of "Mehemet the Kurd and other
Tales from Eastern Sources." Late Private Secretary to Lieut.-General
Sir Arnold Kemball on the Turco-Persian Frontier Commission,
Turkish Prize-man of King's College, London, &c.

لوندرا شهزنده پیکادیلی صوقاغنده کتابچی قواریچ افندیکنک
دکاننده فروخت اولنور

LONDON:

BERNARD QUARITCH, 15 PICCADILLY.

1880.

306. s. 90.

MAR 11 80
BODLEIAN

NOTICE.

The abbreviations ا and او in the Turkish character, and et and ol in the English, used in both parts of this Dictionary, stand respectively for the auxiliary verbs ایتتمک and اولمق, and their pronunciations ètmek and òlmak.

REDHOUSE'S TURKISH DICTIONARY.

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

IN the spring of 1855, on the occasion of the formation of the Turkish Legion, the author of the present work published a "Vade-Mecum of Ottoman Colloquial Language," in the Preface of which he promised to prepare, "for the information of those who may wish afterwards to penetrate deeper into the arcana of this really beautiful tongue, a series of more complete and scientific works."

The following pages are a first instalment towards the redemption of the pledge then given. From the size of this volume, the reader must at once perceive that it has not the pretension of being a complete dictionary of the two languages, which it would require several years of constant labour to bring into existence. But as there does not exist in English any similar work, it has been judged that a book which shall contain the more usual terms of the two languages, and explain the more striking modifications of their meanings—which shall give, not only the orthography of the Turkish words (whether of Arabic, Persian, or Turkish origin), but also their *correct* pronunciation *and accentuation*—two things never achieved, and the latter never attempted, even in the best dictionaries published on the continent—could not fail of being acceptable to the very great number of our countrymen now interested in obtaining quickly a competent knowledge of the language of our Eastern allies; and the author has therefore undertaken to provide them with as good a dictionary as could be prepared within a reasonable space of time.

For the materials of this book he is indebted to no one, even of the continental authors, unless in so far as he has used two dictionaries to arrive without loss of time at the alphabetical arrangement and selection of the words contained in either part of this publication. He does not pretend to be absolutely and entirely free from mistakes of any kind; but he confidently appeals to all capable of judging, to pronounce whether the great number of errors to be traced in every page of the more voluminous continental works, ancient or modern, is not a circumstance which greatly deteriorates the value

of their productions, although, at the same time, the greatest credit is due to the authors for the immense labours they have undertaken in preparing their works for the use of the public. They have done their best, and the thanks of a host of students have been, and will continue to be, their just meed. Neither is it in any spirit of detraction that the author here notices these defects of his precursors; but, on the contrary, by alluding to them, he desires to stir up their authors, or others, to investigate the subject with renewed zeal and acumen, under the conviction that the greater the facilities afforded for an interchange of ideas between the East and West, the more rapidly will be effaced those invidious distinctions of caste or class, or nationality, or religious denomination, which ignorance and intolerance set up in bygone times, but which in England have generally given place to the more becoming rule and feeling of respecting in all the conscientious dictates of faith and taste, even as we ourselves wish to have respect and consideration shown to our own by all.

As above noticed, the publication of a complete Turkish and English Dictionary, if ever undertaken, will be a work of considerable expense, and will require years for its performance. Hitherto the number of those who might have occasion for such a book has been too limited by far to induce any one to make the attempt. These circumstances appear now likely to be changed, through the attention drawn to Turkey by the recent aggressions of Russia, and also by the vitality so unexpectedly discovered in the Ottoman Empire—the “sick man” of the aggressor. The author would be proud to answer this change, if effective, by an energetic attempt to fill up the void in English literature left by the want of such a work. The Turkish language is, in itself, well worthy of the labour; and, whatever the ideas on the subject hitherto current in England, as in the rest of Europe generally, there exists in that language a literature, mostly in manuscript as yet, it is true, as varied and as refined as that which is known to be found in the Persian tongue, though it does not embrace those periods of time, the middle ages, which render the study of Arabic and Persian doubly interesting. In a political and in a commercial view, the tongue of the Osmanli merits as great attention as any, since its use, or that of its congeners, among natives of every sect and nationality, or among official people, is spread from Tunis in Africa, throughout the Turkish Empire, the northern half of Persia, Khorassan, to Independent, Chinese, and Russian Tartary. But it is as true, as it will appear singular, that whether from apathy, or from the fatal delivering themselves up into the hands of *double sets* of interpreters (one set consisting of Greeks, Armenians, Jews, or Levantines, who explain verbally

between Europeans and Turks, and the other of Turkish writers, who reduce these verbal expressions into written forms of their own), the greater part of our merchants and consuls living in Turkey, some for periods of fifty years, are unable, with a few rare exceptions, to read a word of the language, or perhaps to understand it when read to them ; and many are even incapable of uttering a single phrase in common conversation. The fact, however, of servants, working engineers, and others picking up Turkish in a short time, without books or aids of any kind, is sufficient to indicate that there is nothing peculiarly difficult in the language itself ; while the mere mechanical difficulty of the handwriting, as is known to all students, is equally easy to be got over with a little practice.

Hoping, therefore, that a taste for this useful language may spread, and that the occasion will thence arise for the preparation of more extensive works on the subject, to which he engages to respond to the best of his abilities, the author now offers the present work to the public, in the trust that it will be found as useful in its sphere as he could wish or expect.

LONDON, 1856.

ON THE SYSTEM OF ORTHOGRAPHY EMPLOYED TO REPRESENT THE TURKISH WORDS, AND ON THE POWERS OF THE TURKISH LETTERS AND ORTHOGRAPHICAL SIGNS.

IN representing the sounds of one language with the characters of another, we find that all or many of those characters generally possess more than one value in their original language. We observe, further, that the authors of pronouncing dictionaries are obliged to have recourse to various systems of orthography, in order to represent to the mind, through the eye, in a way freed from doubt, the sound of every letter in each separate word; and that a considerable difference exists between the current orthography and the results of each such system. The reasons of this divergence, in respect to the English language, may be reduced to three: 1st, Many words of foreign origin have preserved their original orthography and pronunciation (this latter more or less vitiated), which do not follow the same rules as the words of our own language; 2ndly, Many other words of foreign origin, though they have more or less been submitted to a process of adaptation to our pronunciation and orthography, still retain so many traces of their origin as to require explanation on the former, and authority for the latter, inasmuch as the two do not agree together with sufficient simplicity, or according to our received ideas of the fundamental values of their component letters; 3rdly, The difference of pronunciation of even indigenous words in different parts of the country, whereby an orthography more or less in consonance with the pronunciation of one part, at a certain period of time, was adopted by some one or other of the early English writers, and has since become (either with or without modification) generally or universally current, although it does not accord with the usual pronunciation now in use among the educated the greater part of the kingdom.

analogous to these have also affected the orthography and pronun-

tion of the Turkish language, the present alphabet and orthographical system of which are originally Arabic. In the pure Arabic the simple short vowels are never written, being merely marked over or under the consonant affected by them, and are but three in number—*a*, *i*, and *u* (Latin). When these are long, they are represented by separate letters, which have still their special values as consonants, viz. ا, و, and ي. Of these, the ا represents the sound of *ā*, the و of *ī* (see English), the ي of *ī* (see English). This system of the Arabic language common also to the other Semitic dialects) was next adopted by the Persians when they embraced the religion of Muhammed; and although four consonants (ك, ج, ز, پ) were added to the twenty-eight of the Arabians, nothing was done to extend the number of vowel-letters, or of the vowel-points, beyond the original three, excepting the definite adoption of a fourth consonant (ظ) to represent the terminal broad *e* or surd *a* found in so many Persian words. The three original vowel-letters received also a second value each in addition to the Arabic one, viz. ا was made to represent the broad *a* of the English, the و the *o* of European languages, and the ي the *e* of the same as heard in our word *there*. The Turkish nation, coming from the eastern parts of Central Asia, first encountered the Arabian system of writing, under its modified form, in Persia. Adopting this, and, by their chief and early conquests in Greece and Asia Minor, escaping from the direct influence of the Arabians, they in their turn gave a new value to one consonant (ك) by making it represent a nasal *n* in addition to its Arabic value of *k*, and its Persian value of *g hard* (*gh*, or *gu*), and they also greatly extended the use occasionally made by the Persians of the three long vowels as representatives of their cognate short vowels.

Passing over, therefore, the consideration of the true number of different vowel-sounds which may exist in Arabic or in Persian, or of the number which may exist in any uncultivated Turkish or Tartar dialects, we may now proceed to observe that there are eleven distinct vowel-sounds in the cultivated Ottoman Turkish language, besides the modifications of certain of them by mere prolongation of sound; whereas there are still but three vowel-signs, and but four vowel-letters to represent them. This necessarily causes great confusion and difficulty, especially to learners; and to it, in great measure, I attribute the prevalent use of Arabic and Persian words (in writing, much more than in speaking) in preference to many of their most common Turkish equivalents. In all three of these languages a combination of two, three, or four letters, may often be read several different ways, the signification varying with each modification of sound.

and there is no system in use among the nations speaking them whereby the true vowel-pronunciation of each word can be depicted to the intelligence through the medium of the eye, in a manner entirely free from doubt. The Persians have adopted two terms whereby they describe the different values of the vowel و as representing *u* and *o*, also of ك as representing *e* and *i*; but further they have not gone, and these terms have no equivalent mark in writing; so that the number of vowel-letters remains but four, and of the vowel-points but three, to represent the eleven vowels existing in Turkish. At the beginning of words they employ two combinations (او and اى) of these vowel-letters, which have been looked upon as diphthongs; but this is not really so: they represent no separate vowel-sound; they are merely used, or rather the و and the ك are introduced to define the value of the ا, which in Arabic takes the three vowel-sounds indifferently, in the same way as the other consonants. These, then, are no true addition to the number of Turkish vowel-letters, and او is read *u* the same as قو is read *ku*, and اى *i* as كى is *ki*.*

The eleven Turkish vowel-sounds are the following:—

1st,	of a in all.	7th,	of i in girl.
2nd,	.. a .. far.	8th,	.. o .. go.
3rd,	.. a .. about.	9th,	.. u in the French <i>tu</i> .
4th,	.. a .. pan.	10th,	.. u .. full.
5th,	.. e .. pen.	11th,	.. u .. fun.
6th,	.. i .. pin.		

Our system of orthography in this book for representing the pronunciation of the Turkish words is founded upon the two following axioms:—First, *No character shall have two values*; and second, *No value shall be represented by more than one special character*.

In applying these two rules to the eleven vowel-sounds, we have been led to

* There exists even at the beginning of some Turkish words the combination اوى, which may have been considered in like manner a triphthong; but in this case, as in that of the two combinations, اى and وى at the ends of some words and syllables, the ك is a true consonant, and therefore we are justified in totally denying the existence of diphthongs or triphthongs in the Turkish language.

adopt the following eleven characters to represent them, all of which are well known modifications in form of our own five vowels:—

1st, a as in wall, thus A	7th, i as in girl. thus i
2nd, a . . . far, . . . a	8th, o . . . go, . . . o
3rd, a . . . about, . . . a	9th, u . . . tu French . . u
4th, a . . . pan, . . . æ	10th, u . . . full, . . . u
5th, e . . . pen, . . . e	11th, u . . . fun, . . . u
6th, i . . . pin, . . . i	

By the use of these modified vowels the learner can see at once what particular value is attached to each, and, at the same time, he will not be obliged to make the distinction, unless he prefers doing it, in making notes himself of words he may meet with in reading or in conversation. This book is essentially a pronouncing dictionary; and were the European character ever to be adopted in Turkey, for the purpose of writing the Ottoman language, there is no reason why the *a*, the *e*, the *i*, and the *u* should not bear several values as they do with us; whereas, in printing, and, if necessary, even in writing, the difference could be pointed out by one or two strokes under them, thereby leaving the upper part free for the introduction of special signs to distinguish the long from the short vowels, and the accentuated from the unaccentuated syllables.

We have adopted these characters in preference to others, because they are to be found at the printers', and because every one knows them. True it is that their special value here has to be learnt and remembered, but so would that of any signs we might have invented. Our special reason for not adopting Sir William Jones's "*dashed vowels*" is because, their dash being over them, it would have interfered with the introduction of the signs of syllabic accent and vowel quantity. We have further felt obliged to abstain from and condemn the diphthongs *ai* and *au* of that great philosopher and most distinguished writer, by reason that the idea which caused him to employ them is fundamentally erroneous in conception; and we have been grieved to observe that these errors have been already too extensively adopted by other writers of distinction, and by the numerous body of missionaries in India and the South Seas. It is singular that an Englishman should have fallen into the error of calling these combinations diphthongs, when his own language contains the true solutions to the problem. Sir William Jones appears to have been led away in this matter by the study of French or Latin, in neither of which languages does the consonant *w* exist, neither is the letter *y* regarded in their grammars as a consonant.

English grammarians have laid it down as a rule that *w* and *y* are consonants at the beginning of words or syllables, but vowels at the end or in the middle. It must be conceded that *y* standing alone in the middle of a syllable is a vowel; but *w* is never so used in English. As the second letters of diphthongs in the middle of syllables they may be considered either as vowels or consonants, without much practical inconvenience resulting from the error in either case; and *y*, at the end of syllables, when immediately preceded by a consonant, may certainly be considered a true vowel. There remains then to be considered the case of these two letters when they terminate a syllable and are preceded by a vowel. In this case Oriental grammarians have justly regarded them as consonants; nor would it be difficult to establish that the practice of the English tongue fully confirms that decision, as regards the letter *y*, and also as regards the *w* if preceded by an *o*. Take for instance the words *flow* and *stay*: now, in forming from them the participles *flowing* and *staying*, we can perceive that *w* and *y* are as much consonants as though the division of the two words into separate syllables was *flo-wing* and *sta-ying*, when, even by the admitted rules of our grammarians, these letters would be consonants. This being established, more as a means of comparison between certain conditions of our language and the elements of the Turkish, we may now state that we consider the letters *w* any *y* as consonants in all cases where we use them in our system of orthography as here adopted for representing the sound of the Turkish language; and, to complete our system of syllabic formation, we have but to follow out the series of vowels preceding or following these two letters in the same manner as for the other consonants; thus:—

Ab	ab	ab	eb	xb	ib	ib	ob	ub	ub	wb
bA	ba	ba	bé	bé	bi	bi	bo	bu	bv	bw
Aw	aw	aw	ew	ew	iw	iw	ow	uw	uw	uw
wA	wa	wa	wé	wé	wi	wi	wo	wu	wu	wu
Ay	ay	ay	ey	ey	iy	iy	oy	uy	uy	uy
yA	ya	ya	yé	yé	yi	yi	yo	yu	yu	yu

Several of the combinations contained in the third, and nearly all those in the fifth of these lines, will be met with in the following pages. The learner must then merely take heed not to give to the combination the sound of a diphthong, as he would have to do were he reading English, but to keep the sound of the vowel pure in the same way as when read before any other consonant. Thus:—Kaw will sound as our English *cow*, and *yiw* analogously;

پای will read like *pie*, رے like *ray*, soy exactly as in English, and کیے, as also میے, will each be readily understood, though we have no similar combination in our language. It will thus become apparent that these are not diphthongs composed of two consecutive or combined vowel-sounds, but, on the contrary, a pure and simple vowel, followed by a simple consonant.

The foregoing remarks are of more consequence than appears at first sight : not only is a correct appreciation of any subject a great desideratum in itself, but this particular bears also in no slight degree upon the question of reduplicated consonants, since we frequently meet with both the *y* and the *ı* reduplicated, and this could not be unless they were true consonants. It has also a very great grammatical influence upon the words, and roots of words, which have these terminations, as it will be seen throughout the Turkish Grammar that affixes and inflexions vary, according as they are joined on to a word ending with a vowel, or to one ending with a consonant ; and it will be found that in all these cases the doctrine here laid down agrees with the principle upon which that language moves. It has the further advantage, too, of confining the letters *w* and *y* to one sole value, instead of using them sometimes as vowels, sometimes as consonants.

Proceeding, now, to a consideration of the Turkish characters in themselves, and of their values, as also of the mode of transcription here adopted for the consonants, we first observe that the Turkish alphabet consists of twenty-eight simple and primitive characters of Arabic origin, the ordinary names and primary forms of which are as follows :—

ا èlif, ب bè, ت tè, ث sè, ج jìm, ح hà, خ khì, د dâl, ذ zèl, ر rì, ز zè,
 س sin, ش ahin, ص sàd, ض dâd, ط tì, ظ zì, ع "àyn, غ ghàyn, ف fè,
 ق kâf, ك kèf, ل làm, م mìm, ن nùn, و wòw, ی yè.

To these original Arabic letters are to be added the three following, received from the Persian, which have a special form, distinguished from the originals whence they are derived by the number of dots under or over them, viz.—

پ pè,	derived from	ب bè.
چ chìm,	ج jìm.
ژ zhè (French j)	ز zè,

The additional dots of these letters of Persian origin are often to be found in written, and even in printed, books. The last of them is only used in a very few (five or six at most) words of Persian origin.

The fourth letter added by the Persians, namely, the $\text{ج}^{\text{پ}}$, is generally left without its distinguishing points, and these, even when added, are sometimes used as marking, not the Persian value of the character, but a third use to which this letter is universally applied by the Turks, that of a nasal ن , equivalent to our English ng at the end of *sing*, *ring*, &c., but softened down to a common ن in the pronunciation of the capital, and of people of refined manners in many of the provinces. A second method is also in use, by which to distinguish the Persian value of this letter: it consists in giving it a double dash in all its positions, whether initial, medial, or final; whereas, in the case of the Arabic value, the dash is single in the two first positions, and totally wanting in the last-named one. It results, therefore, that in printing, and in common or official writing, the one character ج has three distinct values, for which no discriminating signs are employed; and it is only in some manuscript books, generally when the whole of the vowel-points and other diacritical marks are inserted, that any distinction is made of the three values of this letter.

There is also a compound character in use, which is always to be found inserted in alphabets, and which, for that reason, cannot be passed over in silence. It is the character ل , called *lâm-êlif*, being, in fact, nothing more than ل *lâm* joined calligraphically to a following ا *êlif*, in a similar manner to that whereby our printers continue to join the *f* and *l* in *fl*, or the *f* and *i* in *fi*, &c.

Of these thirty-one (or thirty-two or thirty-three) Turkish letters, the ا (*êlif*), in its various uses, requires the greatest amount of explanation.

This letter is sometimes a vowel, and sometimes a consonant; the latter in some words of Arabic origin only, and even then only in the middle or at the end of these words, never as an initial. To denote this consonant value of the ا , it is always surmounted by the diacritical mark ء , named *hêmzê*, so that no confusion can occur between the vowel ا and the consonant. This rule of the *hêmzê* never affecting an initial ا , is a practical rule of Turkish, and does not apply to the Arabic language, which we are not here considering.

The consonant ا , then, we proceed to say, follows the same rules as do the other consonants in point of being followed or not by a vowel in the same syllable, and we need not dwell upon that subject here: we shall only remark that its power is that of a *slight* hiatus, or catch in the breath, and that we have represented it in this work, as in our little "Vade-Mecum of Ottoman Colloquial Language," by an inverted apostrophe, thus (ا). The sign *hêmzê* represents in Arabic, I apprehend, the transition from the natural state of the organs of

speech when in perfect repose and closed against the passage of vocalized breath : it represents, also, *vice versâ*, the stop applied, when speaking, to cut off suddenly the emission of this vocalized breath ; and the action it represents differs, therefore, altogether from that whereby a vowel-sound is made to follow the formation of any definite consonant, or whereby that sound is cut off by such a formation following it, or whereby it is simply allowed to cease itself from being emitted without any change of position in the organs of speech. This view of the value of the hëMZÉ is, as before stated, altogether overlooked, however, in Turkish, at the beginning of words ; and the ʾ (élif) is then regarded always as a simple vowel.

As a vowel at the beginning of words the ʾ may represent every vowel-sound found in the language, in the same manner that any consonant may be followed by every such sound. Nor does it differ from the consonants in the modes of determining the vowel-sound to be given to it ; and, as those modes are general, we proceed to state them here.

It has already been noticed that there are three signs of Arabic origin, used in Turkish to indicate the vowel which is to follow a letter. These are named حركة *hàréké* (motion, or movement), and the first, consisting of an oblique straight stroke marked above the letter from right towards the left in descending (thus ˘), is called أوستون *àstun* and ناكسه *fètha* (t-h.) It indicates that the letter over which it is placed is to be followed in pronunciation by one of the vowels, A, a, e, é, which, it will be perceived, form a series of vocal sounds of a cognate character, varying merely in breadth, and capable of infinite sub-modifications of tone. In fact, these five vowels do not correctly and fully express all the modulations which an experienced ear can detect in Turkish pronunciation, which may be truly compared, in its nicety of differentiation, to a violin, in which the notes are left to be formed by the player, rather than to any instrument in which the notes or half-notes are absolutely fixed. Therefore, although we have deemed it useful and very necessary to indicate, to the extent we have done, the different vowel-sounds of Turkish words, we admit that a still greater variety exists, which we leave to practice and experience to indicate to learners, believing that the extent to which we have pushed the subject will be found sufficient for all practical purposes.

The second vowel-sign consists in a precisely similar stroke placed under the letter, and is called أسرة *èsséré*, or كسرة *késaré*. It indicates that the letter is to be followed by one of the vowels *i* or *î*. The third is a small character something of the shape of the figure 9, or of the Turkish letter ٩, placed over the

letter it affects, where the *ùsstun* would otherwise be. This sign is called **أوتوری** *àturu* (and rarely **ضمه** *damma or zamma*), and indicates that the letter affected is to be followed by one of the vowels *o, u, v, or u*, which it will be perceived are of a kindred kind.

According to what is stated above, the letter **ا**, when it bears the mark *ùsstun*, is equivalent to any one or other of the same five vowels indicated by the sign itself, and it may thence be correctly inferred that of itself, and at the beginning of words, it has no real value. It is in fact, in that position, a mere representative of the *hèmzè*, which is itself never introduced into Turkish writings at the beginning of words, though in Arabic it is figured over or under the **ا**, and in ancient manuscripts, and even common African writings, is sometimes made to precede that letter.

It may now be readily inferred that according as the **ا** is affected by one of the remaining vowel-points *èsséré or àturu*, it takes the value of either *i or i*, or of *o, u, v, or u*. Thus **اِ** is read *à, a, a, é, or é*; **اُ** is read *i or i*; and **اُو** is read *o, u, v, or u*.

Not to have to repeat what is thus explained, we here shortly mention that the same rule applies generally to the whole of the remaining letters, the vowel following, but never preceding them. Thus, **ب** is either *bà, ba, bà, bé, or bé*; **بِ** is either *bi or bi*; and **بُ** is either *bo, bu, bu, or bu*; and so throughout. It may not be amiss to notice particularly the case of the two letters **و** and **ي**, and to remark that, as with their English representatives *w* and *y*, they are always consonants at the beginning of words, and consequently **و** is to be read, *và (or wà, &c.), va, va, vé, or vé*; **وِ** as *vi or vi*; **وُ** as *vo, vu, vu, or vu*; while **ي** is read, *yà, ya, ya, yé, or yé*; **يِ** as *yi or yi*; and **يُ** as *yo, yu, yu, or yu*.

To make certain of these vowels long (the others never being prolonged in Turkish), the letter bearing the vowel-point is followed up by that one of the three letters **ا, و, or ي**, which is homologous with that vowel-point; namely, by **ا** when the vowel-point is *ùsstun*, by **ي** when it is *èsséré*, and by **و** when it is *àturu*. To avoid the repetition of the **ا** itself in following out this rule the sign **ـ**, named **مد** *mèdd*, or **مدد** *mèddé*, is placed over the first **ا** in lieu of the *ùsstun*, and the second **ا** is suppressed. Thus **آ** is read *à or à*, **آِ** *ì or ì*, and **آُ** *ū*; **بَ** is read *bà or bā*, **بِ** *bī or bī*; and **بُ** *bū*; &c. The combination **وُ** is

not to be met with in Turkish. The ى final, as a vowel in some Arabic words, after a consonant marked with *ùsstun*, takes the value of a or A, and the same word, adopted into Turkish, is very frequently written with ا instead of the ى, in consequence; as, for instance, اولà *for* أولى *aksà* *for* أقصى, &c.

As, however, these vowel-points are never marked in common writing or printing, the three Arabic letters of prolongation, ا, و, and ى, have, according to what has already been remarked, come to be very frequently used in Turkish, as in Persian, as short vowels; and the *mèdd* over the ا is sometimes indicative of the short sound of A, when, without it, this letter is more frequently read with one of the four remaining values. To obviate the almost insurmountable difficulty which hence may seem to arise in relation with the distinction of long and short vowels in Turkish words, a very simple and seldom varying rule may here be noticed. It is, that in words of purely Turkish origin there are scarcely any long vowels (European authors generally state that there are none), whereas in words of Arabic or Persian origin these letters are generally esteemed to be long vowels.

There remains now to be noticed the use of the letter ð as a vowel. It has been seen that ا, as a vowel after a consonant, represents one of our vowels A or a. The other three vowels, of which the vowel-point *ùsstun* is the representative, are therefore left without an equivalent. But even in the original Arabic, the final ð, in the case of feminine nouns, has always been sounded as a vowel of the *fèthà* class, when the word is final in its sentence; though it is changed into the value of ت (*t*) on other occasions, and although this letter, in the case of other words, even when final, preserves its value as an aspirated *h*. This value of the ð was accordingly adopted by the Persians to represent the *a* or *é* wherewith so many of their words are terminated; and the Ottomans, finding it so used, have extended its sphere of utility by introducing it, in certain determinate cases, into the middle of words, but always at the end of a syllable, with the same vowel value of *a*, *é*, or *é*; as, for example, into the future active participle, into the second gerund, sometimes into the first and second persons (as well as the third, where it is final) of the conditional aorist, into the root and entire conjugation of the impotential verb, and at the end of the roots of various verbs. It is sometimes to be seen introduced into the very body of nouns at the end of some syllable; but these are generally words of foreign origin, and the example is never to be followed without good and sufficient authority. This circumstance of the ð vowel never being used unless as the final vowel of a syllable establishes a marked difference between itself and the three letters,

ل, ڭ, and ڭ, which are commonly to be found in the middle of syllables, though, again, ل alone is ever used as an initial vowel.

Into whatever part of a word this letter ب is introduced with a vowel value, the greatest care should be taken by the student of Turkish (as by those of the Persian, Arabic, and cognate languages) never to transcribe it by using our English letter *b*, as this practice, more or less followed, has the very great inconvenience of incapacitating us from properly distinguishing it from the aspirate consonant value of that letter, and of its cognate, though stronger aspirate, the letter چ. This incorrect and incommodious practice may be seen, and will be felt in use, in almost every English author who has yet written on the subject; and even the French are by no means free from the defect, as is noticed and reprehended by Bianchi in a note at the foot of p. xxviii of the first volume, second edition, of his "Dictionnaire Turc-Français."

Of the mere consonants the letter ب has the value of the English letter *b*, by which it is also represented in our system of transcription; although sometimes, at the end of words, and when preceded by certain sharp-sounding letters, such as *t*, *ch*, or *sh*, it acquires the sound of *p*.

پ has always the sound of *p*, ط of *t* (but is sometimes changed orthographically into د), and س of *s* sharp or double, never degenerating into *z* under any circumstances. This remark is equally applicable to the other two letters which we are forced to represent by our *s*: they must never be degraded into *z*; and to avoid the tendency, so strongly pronounced in Englishmen, to give to all final letters *s*, as well as to those placed between two vowels, the sound of *z*, we have thought it better to double that letter on all occasions, when it is not the first letter of a syllable. Theoretically, we are wrong to do so, but in this instance we reluctantly sacrifice consistency to the practical object of trying to prevent the malpronunciation of whole classes of words of which the well-known *Kars* and *fez* are instances. In both these words the final letter is *s*; and if they were written according to our system *Kårss* and *fæss* respectively, every one would pronounce them right; whereas, in the latter word, French delicacy has even changed the orthography, and our travelling countrymen have adopted it, so corrupted, from the writers of our gallant allies. The letter ط is equivalent in Arabic to our *th* in *think*, but that value is not known in Turkish.

چ has the value of our English *j*, by which we invariably represent it, to the exclusion of our equivocal *g*, which is sometimes hard, as in *gat*, *get*, *gird*, *got*, *gully*, and sometimes soft, as in *gem*, *gin*, *gymnastics*.

ع is our *ch* in *church*, and the addition of a *t* before these letters, as is often done, is of no use in English, though necessary in French.

ح has the sound of *h*, as has also the letter ه when a consonant. We have not thought it necessary to establish any difference between these two letters in our mode of transcribing them, as there is no difference, perceptible to English ears, in the mode of pronouncing them; and, besides this, the Turkish orthography being at hand, no error is likely to occur, and our transcription is a system of guidance to pronunciation, not to orthography.

خ is transcribed, according to general custom, by the letters *kh*: its power is equivalent to that of the combination *ch* in German and in Scotch. This can only be learnt by practice; but, until the true value of this consonant be acquired, we recommend the learner never to sound it as a *k*, but always as a strongly aspirated *h*. Thus the word *khan* must be sounded *hàn*, and not *kèn*.

د is a *d*, sometimes, after sharp letters, acquiring the sound of *t*; ذ is a *z* (its Arabic value being that of our *th* in *though*; but it is never so used in Turkish), ر an *r*, and ز another *z*; ج is equivalent to the French *j*, and of the letter *s* in *pleasure*. We have represented it, in the very few words where it occurs, by the combination *zh*.

س is the true Arabic *s*, ش is equivalent to our *sh*, and ص is also a pure *s* in Turkish. Of the difference between the س and the ص we shall have occasion to speak further in treating of the hard and soft letters. ض is generally a *z*, but in some few Arabic words has the value of *d*.

ط is generally a *t*, though, as an initial in some few words of purely Turkish origin, it takes the sound of *d*. ظ is another *z*. We may here remark, that, in a few words, one of the letters *t* (ت or ط) is followed by one of the letters *h* (ح or ه) forming the succession *th* in our transcription. When this does occur, the *t* and the *h* are to be kept separate in pronunciation, as the *t* is generally the last letter of one syllable, and the *h* the first letter of the following syllable.

ع is a letter that has generally been considered and treated as a vowel by European writers, always excepting the learned De Sacy, and a few scholars of his stamp. Nothing can be conceived more erroneous, since, in the mouth of an Arab, no consonant exists having greater claims to the appellation. It is pronounced in the deepest part of the throat, with an effort that must be learned in infancy, or which can never afterwards be attained. In Turkish, however, the letter becomes silent at the beginning and end of words, but is indicated by a

kind of hiatus in the middle. We have mentioned the hiatus of the hÈMZÉ, in treating of the ¹; and we may here notice that the letter ع and the hÈMZÉ have the same relation to each other that س and ص, and that ت and ط, as also that ق and ك, and ز and ض or ظ, have to each other; namely, the one is hard and the other soft in pronunciation, as is to be hereafter noticed. Of the two, the ع is the hard hiatus, and we have therefore represented it with a double inverted apostrophe (") in this work; and we repeat that, at the beginning and end of words, it is generally quite or almost silent, after the fashion of our *silent h*, but it is never a vowel.

غ is a hard g, taking sometimes a gliding sound, of which we have no example in English. The French in Algeria have taken it to be the equivalent of their *r grasséyé*, or r pronounced, as by some people, like a w. From this they have formed the now so well-known word "razzia," which is the Arabic *gazya* (a military expedition against infidels, a crusade). In the present work we have uniformly transcribed this letter by gh, instead of using a single g, on account of the double value of this letter, our sole, though amply sufficient reason, for rejecting it in a pronouncing dictionary. This letter is sometimes softened down to the value of w when preceded or followed by o or u, and even by i; at other times it becomes almost imperceptible in the pronunciation. This we have designated by putting the *gh* in italics.

ف is our f (it would be mere folly and pedantry to represent it by *ph*). ق and ك are both simple k, as far as the first or Arabic value of the latter letter is concerned. We see no advantage to be gained in a pronouncing dictionary by using the letter q for ق, as is sometimes done, and it is a further violation of the special rule which requires the letter q to be followed by a u. The letter c is sometimes used for ق and for ك, but it has the disadvantage of a double value, being sometimes equivalent to k, and sometimes to s.

In its second, or Persian value, ك is a hard g, somewhat like غ, and we represent it, equally with that letter, by gh in all cases, though with this distinction; namely, the Persian value of ك is susceptible in Turkish of being softened down to a value approaching that of y, as the غ does that of w, and at other times becomes imperceptible also. As with the غ, so with the ك, we designate this by placing the *gh* in italics. To render this quality of the two letters better appreciable by our readers, we here point out that the very same thing obtains in our own language in the case of the combination gh. For example, in the word *throughout*, that combination is sounded as w, and in

sipping it is pronounced as *y*; so, in Turkish, صوغان *soghān* (onion) is pronounced *sōwan*, and دگل *dighil* is pronounced *diyil*. In both these values of **ذ**, the letter, when followed by any of the vowels *a*, *o*, *u*, *υ*, *u*, takes before the vowel *a* short and incipient sound of *y*, which we have denoted by introducing after the **ذ**, and before the vowel, a letter *y* in italics. This is often heard in English, as in the words *cure*, *pure*, &c., some persons using it also before an *s* in the same manner.

The third, or purely Turkish value of **ك**, when it is called surd *kēf* (صاغرتف), and even surd *nūn* (صاغرنون), is that of our *ng* at the end of *sing*, *ring*, &c. It is never to be found elsewhere than at the ends of words or syllables, and consequently never can be initial. At Constantinople, and generally among the educated classes, it loses, almost constantly and entirely, the influence of the final *g*, and is sounded like a common *n*. This also we indicate by placing the *g* in italics, showing that by some people it is sounded, though dropped by others. In the two words, اكلامك and دكلامك, where the **ك** is followed by **ل**, the sound of the **ل** is lost; and the first is generally pronounced *ānāmak*, the second *dīnāmek*, instead of *ānglamak* and *dīnglāmek*, their true original, and even now their provincial sounds. When followed by other letters, whether vowels or consonants, the *g* of this combination is never to be sounded as a separate letter; but the English words *singer*, *ringer*, are to be imitated, while those of *anger* and *finger* are the models to be avoided, the division of syllables being different in the two classes; as, *sing-er*, *ring-er*; *as-ger*, *fa-ger*.

ل is our *l*, **م** is our *m*, and **ن** our *n*. The only remark necessary here, is, that when the **ن** is followed by a **غ**, or a **ك** with its Persian value, forming, in the transcription, the combination *ngh*, it is to be understood that the combination is not solvable into *ng-h*, but only into *n-gh*. Also, as remarked above, the sound of the **ل** is entirely suppressed, in the ordinary pronunciation of Constantinople, in the words اكلامك *ānglamak*, and دكلامك *dīnglāmek* (pronounced respectively *ānāmak*, *dīnāmek*).

The letter **و** requires more particular remark, as it has three distinct proper values as a consonant, besides one other incidental. It is sometimes a pure *v*, sometimes, though not frequently, a pure *w*, and more generally a combination of the two, its pronunciation beginning as a *v*, and ending as a *w*. In its value as a pure *v*, it may be classed as a soft consonant, since it takes this sound before the soft vowels *é*, *é*, *i*, and *u*; whereas, before *ā*, *a*, *o*, and *υ*, it is sounded as a combined *v* and *w*. At the end of syllables, the same rules occur

with regard to the preceding vowel, to which we may add that it is a pure *v* after *i* and *w*.

In its incidental value as a consonant, the letter *ج* is always surmounted by the sign *hëmzë*, before mentioned, thus *جُ*; and it is necessarily and constantly a consonant when so surmounted, whether it be placed at the end of a syllable, or whether it begins one. In the former case the vowel preceding it, and in the latter case its own vowel, must be an *üturu* (and confined to the two branches of that class *u* or *ü*, to the exclusion of *o* and *w*); and this is the reason why the letter *ج* is then selected as the recipient of the *hëmzë*, as is the *ل* when the vowel-point is *üsstun*; and, it may now be added, as is the *س* when the vowel-point is *ësserë*, this letter also being then always a consonant. Whenever the *hëmzë* is used, the letter over which it is placed may be considered merely in the light of a support, the *hëmzë* itself being the real and true consonant letter, which in Arabic is capable even of reduplication in the same way with every other consonant. We have therefore always represented it with the inverted apostrophe; but we do not recollect many instances of the employment in Turkish of those Arabic words in which its reduplication occurs.

The *ه*, as a consonant, is an aspirated *h*: in fact, the idea of a *silent h* has never occurred to an oriental; and whether the *ه* consonant or the *ح* be at the beginning, or at the end of a word or syllable, it must be equally and fully aspirated as a rule of grammar and language, whatever degradation it may occasionally be subjected to in the tongue of the common people, and of everyday intercourse. It is, in this respect, something like our English letter *r* at the end of words and syllables, which we so generally omit in pronunciation, but which no grammarian has ever held up to notice and imitation as a silent letter. The two letters *ه* and *ح* are, however, generally sounded, the omission being quite the exception, even at the end of words.

It may be as well to notice here the circumstance of the use of the *hëmzë*, placed over the letter *ه*, when used as a vowel at the end of words. It only occurs in the case of nouns, substantive or adjective, which are connected with the following word in the sentence by the Persian rule of construction, which governs the relation of a noun with its qualifying term. The *ه*, then, performs its proper function of final vowel in the word where it occurs, and the *hëmzë* takes as its own separate vowel the *ësserë*, which may always, in these cases, be represented by the letter *i*, as in the terms, *بندۀ خدا* *bëndë'i-khudä* رتبه ثانیہ *rütbé'i-sāniyyé*, &c.

The **ك** consonant is our English y, both at the beginning and at the end of words or syllables, being in the latter case always preceded by a vowel. It is really a sad mistake for us, who possess this useful consonant, and are aware of its nature, to adopt the lame expedient to which other languages are forced to have recourse, namely, the use of the vowel i, with or without the diæresis over it. Take, for instance, the word **تربيه**, where the consonant **ك** is reduplicated, and compare the lame and erroneous transcription by an eminent French author, *tèrbie*, which is at variance even with the French rules of diæresis, with the plain method rendered possible by our estimation and use of y, as a consonant equivalent to the oriental **ك** consonant, namely, *tèrblyyè*, in which the syllables are *tèr-biy-yè*, precisely as in the original, the reduplication being merely what we sometimes practise ourselves by placing a dash over m or n, when we have omitted a second one, as in the word *coñon*. This was very frequently practised in manuscripts before the invention of printing. French authors have an excuse for not using the y in this, to us, natural manner, because they do not recognise it as a consonant in their own language; but for us to adopt their imperfect substitute is to abandon gratuitously an advantage of no mean character.

When the **hèzmé** is placed over a **ك** in the middle of words, the two dots which usually distinguish the letter are omitted. But it is frequently the case, that whereas, in an original Arabic word, a **ك** with a **hèzmé** is correctly used, the same word, on passing into Turkish, loses its **hèzmé**, and the **ك** becomes a long vowel, resuming its suppressed dots. Thus the Arabic word **استندان** (*istîzân*) becomes generally in Turkish **استيزان** (*istizân*).

To finish what we have to note respecting the various uses of the **hèzmé**, we may here say, that at the end of a very few words it is found without any letter to support it, though sometimes a **و** is added under it to those words.—*Ex.* **جزء** (*جزؤ*) *jüz'*, **بدء** (*بدؤ*) *bèd'*. In this case, if the word be alone, or at the end of a phrase, it is very common to add to it, in pronouncing, a vowel homologous to the one in the word, and **جزء** is then uttered *jüz'u*, **بدء** as *bèd'i*, and so forth. In a kind of imitation of this rule, a certain number of nouns ending in **أ** (but which, in the original Arabic, have a **hèzmé** after that letter) assume a **hèzmé** after them, with **èsséré** as its vowel-point, when they are in Persian construction with a following noun. Thus the word **ايفا** *ifâ* (originally **ايفا** *ifâ'*), in construction with the word **دين** *dèyn*, becomes **ايفا دين** *ifâ'i-dèyn*. It is, however, more usual nowadays to use a supplemental **ك** instead of the **hèzmé** in this case, so that the same two words would be written **ايفاك دين** *ifâyi-dèyn*.

Having had occasion to mention the distinction of the Turkish letters as *hard* and *soft*, we may here elucidate the meaning of the terms, as the subject has a very great part to play in the euphony of the language. Any Englishman can appreciate the distinction between the value of *a* in *wall*, *call*, *tall*, &c., and of the same letter in *father*, *arm*, *part*, &c.; and perceive that the first value is broad, hard, and masculine; whereas the latter is soft and feminine. So to an ear accustomed to French is the difference between the vowels of *bulle* and *boule*. We do not, however, carry our distinctions any farther than the vowels; whereas the Easterns, as the alphabet shows, not having vowel letters by which to point their distinctions, have introduced them into the consonants instead. We will not contend that this is the correct view of the case; for my practical knowledge of spoken Arabic, in its purest dialect, is not sufficient to enable me to judge of the shape into which the organs of speech have to be thrown, when pronouncing respectively *ت* and *ط*, *ح* and *ه*, *س* and *ص*, *ز* and *ظ*, *ك* and *ق*, for instance. We believe they are really the representatives of effectively different modes of utterance in the original language; but we are also convinced that it would be impossible to convey to an English, or to any European mind, a just appreciation of the differences. Nor, as far as the Turkish is concerned, is this necessary; and, for all practical purposes, we are convinced that by throwing upon the vowels alone the effect of the distinction of the letters into hard and soft, we have adopted the most effective method of rendering the subject clear and easy to our readers. We will therefore simply observe that *ح*, *ق*, *ك*, *ط*, *ع*, and *ت* are the hard letters, generally followed by the hard vowels *ا*, *ا*, *ي*, *و*, *و*; whereas *ت*, *ز*, *س*, *ك*, *ه*, and *هَمَزَة*, are the soft consonants, generally followed by the soft vowels *ا* *é*, or *é*, *ي*, *و*, or *و*; and that the remaining letters may be considered neutral, both because they are not ranged in pairs, and because they are followed by vowels, sometimes of the one class, sometimes of the other, though far more frequently by those of the soft class. It is, indeed, one great characteristic of this beautiful language, to soften and embellish every word it adopts.

Reduplication of a letter in Turkish is not the mere matter of orthography that it is in English. On the contrary, when a letter is doubled in writing, it must be doubled in pronouncing, as we do with the letter *d* in *mid-day*, with *l* in *full long*, with *n* in *thin nose*, with *s* in *less smoke*, or with *t* in *fat turkey*. In Turkish there are two modes of reduplicating a letter: the first is, as with ourselves, by simply writing the two one after the other, as in the word *قولانمق* (*kölanmak*), where the *l* is doubled, in the word *أوممق* (*ümmak*), where the *m*

is repeated, and in many cases where the locative preposition **دا** (*dâ* or *da*) follows a word ending in *d*. The second method is of Arabic origin, and is confined in use to Arabic words mostly, with a few Persian exceptions. By this method the letter to be sounded double, that is once at the end of a syllable, and again at the beginning of the next following syllable of the same word, is only written once; but in manuscripts where the diacritical marks are used there is a sign, called **تشديد** (*tèshdîd*), and figured thus **ـ**, which is placed over the letter written, just as the *daah* is sometimes employed in our old manuscripts to indicate that the letter over which it is placed should have been repeated in writing: the difference is, that the Arabian sign indicates that the letter must be repeated in pronunciation, or so dwell upon as to be equivalent to two letters. This Arabian rule of reduplication is carried still further; for in cases where a noun, preceded by the definite article **ال**, commences with any one of the letters **ت, ث, د, ذ, ن, ط, ظ, ض, ص, ش, س, ز, ر, ز, د, ن**, then, in pronunciation, the **ل** of the article is omitted, and the first letter of the noun is doubled. As this rule is of pretty frequent application in compound proper names and adverbial expressions, adopted bodily into Turkish, we have represented this suppression or conversion of the **ل**, by using our own common apostrophe, followed by the letter the sound of which takes the place of the original one of the **ل**; being further moved to the adoption of this method by the consideration that, in these compound expressions, the **أ** of the Arabic article is also suppressed in the utterance, and its place taken by the vowel which, theoretically and grammatically, always terminates ordinary Arabic nouns. Thus the proper name **عبدالرحيم** is figured by us, as it is pronounced, "Abdu-'r-Râhîm, &c. In further illustration of this subject, we may explain that in Arabic **إله** (for **الاله**) *ilâh* means a *god*, and this word, with the article **ال**, forms by contraction **الله** *allâh*, the *God*, the true and very *God*; from which again, by composition and suppression, is formed the proper name "Abdu-'llâh," generally written erroneously *Abdalla*, or *Abdallah*.

We now come to the consideration of the Turkish consonants when they follow a vowel in a syllable. This may be divided into three branches:—First, when the vowel begins a syllable, having no other consonant before it (and we may here remark that in Turkish a vowel can never begin a syllable which is not the first of a word); secondly, when the vowel has another consonant before it in the syllable; and thirdly, when the consonant under consideration is followed by another consonant in the same syllable.

As to the first case, it follows, from what we have already explained, that **أ** is

the only vowel that can commence a Turkish word, either followed immediately by a consonant or with a و or a ى intervening; thus انت is either àt or èt, اوت is òt or ùt, ايت is it; or, as in the last example, the intervening vowel may be long, and the word read ìt, and the sole ا may itself be long, as in آل āl, آن ān, &c.

With respect to the second case, the syllable is composed of two consonants, the first of which bears (or would bear, if marked) the vowel-point, and may be or not followed by one of the three vowel letters ا, و, or ي, and these again may be either long or short. Ex. لب lèb, دل dil, ذل zùll; باش bāsh, قول kòl, قيز kiz; حاج hājj, زور zùr, تيز tiz.

In the third case, the final consonant follows the preceding one in exactly the same manner as in similar words of our own language, but with this difference, that with us the preceding consonant is limited to a small class (except in cases of orthographical reduplication or composition, such as ll, ss, ch, sh, ph, th, ck, &c.) called liquids, namely l, n, r, with s, and sometimes p, if followed by t; whereas in Turkish every consonant is capable of being followed by every other. Thus we have the words دخل dākh, عفو 'āf, عزو 'āz, امر èmr, قتل kàt, وجه vèjh, رهن rèhn, &c., which must appear quite unnatural to English eyes and ears, and which, we may explain, are generally Arabic words of two syllables originally, from which the final vowel has been dropt. These words are, however, not in perfect keeping with the spirit of the Turkish, for in that language we meet with a less combination of consonants than even in English or any of those derived from Latin. The consequence is, that the Turks very frequently intercalate a vowel between the two following consonants, when a vowel does not follow the word; and we generally hear them say èmir for èmr, hùkyum for hùkm, &c., in the first case; though they correct this when the opportunity offers, and say èmri-'ālì, hùkmu-shèrif, &c.

This quality of a consonant, viz. its not being followed by a vowel, is called its *quiescent state* (سكون sùkyūn), and is denoted in manuscripts by the sign — placed over it. The sign is called جزم jèzm.

We must here add a remark as to two circumstances which will be noticed in the body of the dictionary, by our readers, as seeming incongruities, but which are only the necessary and regular consequences of two leading bases of the Turkish language, its euphony and its euphuism. We have already touched

upon the sequence of hard vowels with hard consonants, and soft vowels with soft consonants; but the first of the circumstances to which we now allude is, that in words or inflexions and affixes of Turkish origin, if the syllables bearing the vowel-point *èsséré* (or value of *i, i*) be immediately preceded, in the same word, by a syllable having the vowel-point *àturu* (*o, u, v, w*), then the syllable or syllables having the *èsséré* are influenced by the preceding *àturu*, and all are sounded as though they bore that vowel-point. The word *àturu* is itself an instance: its orthography is *أُتْرِي*, but the last syllable is affected by the vowel of the preceding one. The rule is, that when the value of the preceding *àturu* is one of the hard vowels *o* or *v*, then the *èsséré* takes the sound of *v*; and when the preceding vowel is either of the soft sounds *u* or *w*, it takes the value of *u*. Ex. *حُكْمُنِي* *hùkmuu*, *عُذْرِي* "èzrumu; *كُلُونْغُزُ* *kùlunguzv*, or *kùlunguzv*. These latter syllables are always short and unaccented. Attention to this rule, and freedom from obtrusiveness in the pronunciation of the affected syllables, constitutes one of the niceties of the Turkish language; and I may add, that after the first affected syllable, the sound is again slightly modified in both cases *towards*, but not *to*, the value of *w* or *i* respectively, according as the tone is of the hard or soft class.

The second of these two circumstances may be said to be the very reverse of the former, inasmuch as it consists in the pronunciation as *i* or *i*, of the vowel-point *àturu* accompanied by a vowel *و*. Its occurrence is limited to one syllable of a few classes of words, viz. the last syllable of the aorist indicative and aorist active participle, of such verbs as form them in *ور*, which is then pronounced *ir* or *ir* accordingly as the tone of the word is soft or hard. Ex. *كُلُوْر* is pronounced *ghèfir*, *صَالَانِيْر* is pronounced *sallanir*. The last syllable of the first gerund is also affected in this way when the tone of the verb is not that of *àturu*. Ex. *كِيْدُوْب* *ghidip*, *كَلُوْب* *ghèlip*, *بَاقُوْب* *blakip*, &c. Purists, however, pronounce all these words as they are written. Again, the syllable *لُو* which ends so many adjectives, is pronounced *li* or *li* in a general way.

To conclude these remarks, we have now only to add that, as in all languages, there are in Turkish a few words of every-day use which have an accepted pronunciation more or less at variance with their orthography. We have pointed these out in parenthesis, by the side of the correct pronunciation (when this is also used by persons of education), or by itself (when everybody

uses the incongruous pronunciation alone). We shall not do amiss to notice, also, that, in ordinary conversation, a few words are used as Turkish singulars, which are, in reality, Arabic plurals; but this is not correct in writing. Such are the words أولاد èvlād (children) child; رجال rijāl (men) a state functionary; كبار kibār (great men) a grandee, &c. Even in writing, the Arabic singulars of these words are not used, but the phrase is turned; as, *one of the children, one of the state functionaries, &c.*

REDHOUSE'S DICTIONARY.

PART I.—ENGLISH AND TURKISH

- A. An, *art.* بر bir.
- Abast, *ad. and pr.* كيرود ghèrida, قىچ
kich-tàrafında.
- Abandon, *v.a.* ترك براتمق bràkmak, ترك
tèrk-et, وازكچمك vâz-ghèchmek;
قىرتمق chikmak; كاجمق kâchmak;
—ed, *p.p.* متروك mètrūk; عارسز
"arsız, چاپقىن chàpkin.
- Abash, *v.a.* اوطاندرمق ütândírmak,
محبوبأ kîrmak, مہجوبأ mahjüb-et.
- Abate, *v.a.* ازالتمق azâltmak, قيرتمق
larmak, اشاغى وارمق tènzil-et, تنزىلا
âshâghî-vârmak; —, *v.n.* ازالتمق
âzilmak.
- Abbey, *s.* مناستر mânastir.
- Abbot, *s.* مناستر بشى mânastir-bâshî.
- Abreviate, *v.a.* قصالتمق kısaltmak,
قصه ikhtissâr-et; —ed, *p.p.* قصه
kıss, مختصر mükhtassâr.
- Abbreviation, *s.* مختصر ikhtissâr; مختصر
mükhtassâr.
- Abdicate, *v.n.* ترك سلطنتأ tærki-sâl-
tanâi-et, سلطنتدن چكلمك sâltanât-
dan-chèkilmek.
- Abdomen, *s.* قارن kârın.
- Abed, *ad.* يتاقده yâtakda.
- Abet, *v.a.* يوزويرمك yûz-vèrmek; ياردمأ
yârdım-et.
- Abhor, *v.a.* هیچ سومامك hich-sévma-
mek, منفور طومتق menfûr-tûtmaq.
- Abhorrence, *s.* تنفر tènèffur.
- Abide, *v.a.* اوطورمق ôturmak, قالمق
kâlmak, ساكنأ sâkin-öl.
- Ability, *s.* اقتدار iktidâr, قدرت küdret;
هنر hûnar, قابليت kâbiliyyèt.
- Abject, *a.* مسكين misskin; مسكين كى
missakin-ghibi.
- Abjure, *v.a.* ايدوب براتمق yèmin-
èdup-bràkmak, ترك tærk-et.
- Ablative, *s. or a.* مفعول عنه mèfûl un "ân.
- Ablaze, *ad.* مشعل mùshâtâ"il.
- Able, *a.* قادر kâdir, لندن كلور ðlindan-
ghèlir, مقتدر müktèdir.
- Able-bodied, *a.* صاغ sâgh, صاعلم sâgh-
lâm. [ghûsl.
- Ablution, *s.* ابدست âbdèst, غسل
- Aboard, *ad.* كمى اچمندە ghèmi içinda.
- Abode, *s.* او ev, ير yèr, مسكن mèskèn.

Abolish, *v.a.* قالدیرمق kaldırmak, لغوا
lāghv-et فسح fəsskh-et.
Abominable, *a.* فنا fēna, مردار mürdār
(mürn-), منفور mēnfūr.
Abominate, *v.a. v.* abhor.
Abomination, *s.* نفرت nēfrēt; بوق bōk,
منفورشی mēnfūr-shēy.
Aborigines, *s. pl.* اصل یرلر lsal-yārliler.
Abortion, *s.* دوشوک dūshuk.
Abortive, *a.* بوش bōsh, نافله nāfila,
بیهودē bihūdē.
Abound, *v.n.* چوق چوق او chōk-ōl, چوق
چوق chōk-bōlvnmak.
About, *pr.* اطرافنده ètrāfina, اطرافنده
ètrāfında; دائر dā'ir, تقریباً tākrība,
تخمینا tākhmīna; جوارنده jiwārında,
اوستنده ūsstında; یقینلرنده yāqinlarında,
صولرنده sıralarda, صولرنده sūlarında;
—, *ad.* اوتته برو èté-bēri;
محیطاً lshāghī-yōkārī; اشاغی یوقاری
mūhītan; طولاشمسیله برابر dōlāsh-
massīla-bērābēr; to go or set about,
v.a. باشلامق bāshlamak; ایتتمک
ètmeq, یول طوتمق yāpmaq, یول-تؤتمق
yōl-tütmaq.
Above, *pr.* یوقاریسنه yōkārissina,
یوقاریسنده yōkārissında; فوقنه fēv-
kīna, فوقنده fēvkında; دن زیاده dān-
zīyādē; —, *ad.* یوقاری yōkārī,
یوقاریده yōkārīda.
Abrade, *v.n.* اشنمق lshīnmak; —, *v.a.*
اشندیرمق lshīndırmak.
Abreast, *ad.* یان یان یانه yān-yāna.
Abridge, *v.a. v.* abbreviate.

Abroad, *ad.* طشره tāshra (dīshārī).
طشردده tāshrada (dīshārda).
Abrogate, *v.a. v.* abolish.
Abrupt, *a.* دیک dik, باش اشاغی bāsh-
lshāghī; ترس tērs.
Abscess, *s.* چبان chiban.
Abscond, *v.n.* قاجمق kāchmaq;
صاقلنمق ghizlānmek, کیزلنمک
ghizlānmek, [ghāybūbèt].
Absence, *s.* غیوبت yōkluk, غیوبت
Absent, *a.* یوق yōk, غایب ghā'ib;
دالغین dālghīn; — one's self, *v.a.*
غایب او ghā'ib-ōl, گھتمک
ghitmek, صاوشمق sāwushmaq.
Absinth, *s.* پلین اوتی pēlin-ōtū.
Absolute, *a.* مطلق mōtlak, مستقل
mūstaklīl.
Absolutely, *ad.* مطلقاً mōtlaka.
Absorb, *v.a.* ایچمک ichmek, چکمک
chēkmek, المق lmq.
Abstain, *v.n.* پرهیزا pērhīz-et, صادق
sāqīnmek, چکنمک chēkinmek.
Abstemious, *a.* پرهیزکار pērhīzkyār.
Abstinence, *s.* پرهیز pērhīz.
Absurd, *a.* مسخره لقی māsakhārālīk; محال
mūhāl (impossible).
Abundance, *s.* بوللوق bōlluk, چوقلوق
chōkluk, کثرت kēsrēt.
Abundant, *a.* بول bōl, چوق chōk.
Abuse, *s.* فساد fēssād; یولسزلیق yōl-
suzluk; یولسزقولانیش yōlsuz-kūl-
lānīsh; سوکوب صایمه sū-
ghub-sāyma; —, *v.a.* یولسزقولانیش
yōlsuz-kūllānmak; سوکومک sū-
mek.

Abst. v.s. **دایمق طیانمق** dāyammak; **وارمق** varmak.
 Abyss. s. **وارطه** varta, **حفره** hüfré.
 Academy. s. **مکتب** mēktāb; **مدرسه** medrésé.
 Accede, v.s. **موافقتا** kā'ül-öl, **قایل او** mīwāfakāt-et.
 Accelerate, v.a. **تسریع** tēssrī'-et, **تسجیل** tā'jīl-et, **حیزلاندردیق** hīzlan-dirmak. [būl-et; **أخذاً** ākhz-et.
 Accept, v.a. **المق** almak; **قبول** kl-
 Acceptance, s. **أخذ** ākhz; **قبول** klbūl.
 Acceptation, Acception, s. **معنا** mā'nā.
 Access, s. **دخول** dōkhūl.
 Accident, s. **قضا** klzā; **عرض** "araz.
 Accidental, s. **تصادفی** ittifākī, **تصادفی** tēssādūfī; **عرضی** "arazī.
 Accidentally, ad. **قصارا** ēz-klzā, **قصارا** klzā, **قصابله** ittifākā, **اتفاقا** klzā-
 Activity, s. **یوقش** yōkush. [ila.
 Accommodate, v.a. **یرویرمک** yēr-
-virmek; **ایشنی کورمک** ishini-
-ghyirmek.
 Accommodation, s. **یر** yēr; **ایشک** ishīng-ghyārdulmassi.
 Accompany, v.a. **برابرکتکمک** bērabēr-
-ghimēk, **رفاقتا** rēfākāt-et.
 Accomplice, s. **قباحت ارقه داشی** klbā-
-hē-ārkēdashī, **ارقه داش** ārkēdash, **معاین** mū'avin.
 Accomplish, v.s. **بحرمک** bējrmek, **حصوله کتورمک** blshārmak, **باشارمن** hōsēla-ghētirmek; **تمام** tāmām-et, **اکمال** itmām-et, **اکمال** ikmāl-et, **تکمیل** tēkmīl-et.

Accord, s. **اتفاق** ittifāk, **اتحاد** ittihād;
 —, v.a. **ویرمک** vērnek, **احسان** ih-
-sān-et, **انعام** in'ām-et.
 Accordance, s. **مطابقت** mūtābakāt,
وفق wēfk.
 According (to or as), pr. **تھکورہ** ē-
-ghyārē; **اوزرہ** ūzērē; —ly, ad.
اگکورہ ānga-ghyārē.
 Accouchement, s. **صع حمل** vwāz'i-hāml.
 Accoucheur, s. **ابہ حکیم** èbē-hèkim.
 Account, s. **حساب** hissāb: — v.a.
صایمق sāymak, **طوتمق** tōtmak, **عدا** "add-et, **اعتبارا** i'tibār-et; — for,
 v.a. **دیرمک** dèmek; **جواب ویرمک** jē-
-wāb-vērnek; **سببونی کورمک** sèbē-
-bini-ghyāsstermek, **حکمتنی اکلامق** hikmētini-ānglamak; — book, s. **دفتر** dēftēr.
 Accountable, a. **مسئول** mēss'ūl.
 Accumulate, v.a. **برکمک** birirmek,
طویلانمق tōplānmak; —, v.a.
برکدرمک birikdirmek, **طویلانمق** tōp-
-lamak, **جمع** jēm"-et.
 Accumulation, s. **برکدرش** birikdirish;
طویلانش tōplānish; **یعین** yēghin.
 Accuracy, s. **طوغریلق** dōghruluk, **صحت** sihhat.
 Accurate, a. **طوغری** dōghru, **صیحیح** sāhih.
 Accursed, a. **ملعون** mēl'ūn.
 Accusation, s. **شکایت** shikyāyet, **اسناد** issnād, **اتهام** ithām.
 Accuse, v.a. **حققدہ شکایتا** hākkinda-
-shikyāyet-e-, **اتهام** ithām-et.
 Accused, s. **مدعی علیه** muddā'a-
-ālēyh.

Accuser, *s.* مدعى müddâ'i.
 Accustom, *v.a.* alışdirmek; — one's self, *v.n.* alışmak, عادت ايدنمك "âdet-èdinmek; اعتيادا i'tiyâd-et. [mè'lûf.
 Accustomed, *a.* alışık, مألوف alışık,
 Ache, *s.* آغرى ağrı, سزى sanji, سزى sızı, وجع vèja, درد dèrd; —, *v.n.* آغرىمك ağrımak, سزىمك sızılmek.
 Achieve, *v.a.* ياپمق yapmak, فعله كتورمك fi'lê-ghètirmek.
 Acid, *a.* اكشى êkshi: sub-acid, *a.* مايجوش maykhòsh. [hûmüzât.
 Acidity, *s.* حموضت êkshilik,
 Acknowledge, *v.a.* اقرارا ikrâr-et, اعترافا i'tirâf-et, تسليم tèsîlim-et, بلمك bilmek, طانيمق tânîmak.
 Acknowledgment, *s.* سند sened; تشكر teshèkkyur; اقرار ikrâr.
 Acme, *s.* اوج evj.
 Aconite, *s.* خانق الذئب khânîk-u'zzîb.
 Acorn, *s.* پلاموت pîlamut. [vèrmek.
 Acquaint, *v.a.* خبرورمك khâber-
 Acquaintance, *s.* خبر khâber, معلومات mâ'lûmât; بلدك bildik; الفت ðîfèt.
 Acquainted, *s.* خبردار khâberdâr, بلور bilir, خبرى اولان khâberî-òlan.
 Acquiesce, *v.n.* راضى او râzi-òl, قائل او kâ'il-òl, موافقتا müvâfakât-et.
 Acquiescence, *s.* رضا rizâ, موافقت müvâfakât.
 Acquire, *v.a.* المئ almak, الة كتورمك êlê-ghètirmek, كسبأ pèydâ-et, اسبى كسبأ kèssb-et, اسبى كسبأ tahsîl-et, اسبى كسبأ isstîhsâl-et.

Acquit, *v.a.* تبريه tèbriyyè-et; — one's self, *v.n.* تبريه ندمتأ tèbriyyè-i-zimmèt-et.
 Acquittal, *s.* تبريه معناسندە tèbriyyè-yé-mâ"nâssînda-hûkm.
 Acquittance, *s.* مقبوض سندی mâkbûz-sènédi, ابراسندى ibrà-sènédi.
 Acre, *s.* دونم dânum.
 Acrid, *a.* اجى ajî, سرت sèrt.
 Across, *pr.* بريانندن اولبريانه bir-yânîndan-ò-bir-yânîna, حاجبورى اوله رقى hâchwârî-òlarak, ارقورى ârkîrî (ây-kîrî).
 Act, *s.* ايش ish, عمل fi'l, عمل "âmæl; فصل fâssl; —, *v.n.* ايشلمك ishîlê-mek, ايتمك ètmek, ياپمق yapmak, حرکتا hârekèt-et.
 Action, *s.* ايش ish, عمل fi'l, عمل "âmæl; دعوى dà"wâ; غوغتا ghâw-gha (kâwgha), جنك jènk, محاربه mühârebê, دوكش düghush.
 Active, *a.* ايشكذار ishghyuzâr; كسكىن kèsskin, سرت sèrt; *verb* active, فعل معلوم متعدى fi"li-mâ'lûmî-mûta"âddî.
 Actor, *s.* اويونجى òyunju, مقلد mùkâllîd.
 Actress, *s.* اويونجى قارى òyunju-kârî.
 Actual, *a.* اصل asal, ذات zât.
 Actually, *ad.* حالا hâla, شمدى shîmdî, حقيقتاً èl-ân; بالفعل bi'l-fi'l, فى الحقيقتة hâkîkâtan, فى fi'l-hâkîka.
 Acute, *a.* سيورى sivri; اينجه inja; عقللو "aklı, درايتملى dirâyetli; (disease) اسبى كسبأ yèngi-zühûr-ètmîsh; — angle, زاوية زاويه zâviyyè-i-hâddê.

Acuteness, *s.* فراست dirāyèt, عقلت *ferāset*, عقل "akl.

Adamant, *s.* پولاد pūlād.

Adapt, *v.a.* اويدرمت *üydürmek*.

Adapted, *a.* مناسب اويعون *üyghun*, مناسب *münāsib*, موافق *müwāfik*.

Add, *v.a.* قاتمتى *kātmak*, علوا "llāvē-et, زما *zāmm-et*; — up, *v.a.* يكونا *yekün-et*, طوپلامنى *töplamak*, جمع *jëm"-et*.

Adder, *s.* انكرت *enghérèk*, انعى *èf"à*.

Addict one's self, *v.a.* الشتمنى *alishmak*, عادت ايدنمت *adet-èdinmek*.

Addicted, *a.* مبتلا *mübtélâ*.

Addition, *s.* علوا "llāvē, ضم *zāmm*; جمع (arith.) *jëm*"، قترجمله *kāra-jwālē*.

Additional, *s.* قاتمه *kātma*, علوا "llāvē, زيد *zā'id*; يدك *yèdek*. [chùruk.

Addle, Addled, *a.* جوروك *jūruk*, جلتى *jālk*.

Address, *v.a.* سويلمت *süwēylémek*, كوندرمىك *ghyündürmek*; خطاب *khitāb-et*; (a letter) مكتوبك اوستنى *mektobung-üstunu-yāzmaq*; يازمى *mektobung-üstunu-yāzmaq*; — *s.* معرفت *mā'rifèt*, هنر *hünér*, معرفت *mā'rifèt*, مكتوبك اوستى *mektobung-üstü*; چابكلىك *chābukluk*; ير *yir*, سمت *sèmt*, ير *yir*, العرس *adress*.

Adduce, *v.a.* ايرانا *irād-et*. [üstāz.

Adept, *s.* اوستا *üستا*, استان *üstād*, استان *üstād*.

Adequate, *a.* ويشور *èlvèrir*, الوير *èlvèrir*, وافى *wāfi*, وافى *wāfi*, كافى *kyāfi*.

Adhere, *v.a.* ياپشمتى *yāpishmak*, طوتمتى *tütmet*; ملزمتا *mülzémèt-et*.

Adherent, *s.* تابع *tābi*"، طرفدار *tārafdār*.

Adhesion, *s.* ياپشمة لسوق *lüssük*, ياپشما *yāpishma*.

Adhesive, *a.* ياپشقان *yāpishkan*, لزوجيتلو *lüzüjyètli*.

Adieu, *int.* اي والله *èy-vā-'llāh*, الله *èy-vā-'llāh*, اوغوراوله *oghur-òla*, اوغورلر اوله *oghurlar-òla*; خوش كلك *khòsh-ghèlding*, صفا كلك *sāfā-ghèlding*; سلامتله *sèlāmètla*; دعا *èd-du"à*; والسلام *wè-'ss-sèlām*.

Adjacent, *a.* يتبين *yākin*, جوار *jwār*, همجوار *hèmjwār*; بتشك *bitishik*, ملاتقى *mülässik*, متصل *müttässil*.

Adjective, *s.* صفت *sifāt*. [tèrfik-et.

Adjoin, *v.a.* قاتمتى *kātmak*, ترفيقا *tèrfiqā*.

Adjourn, *v.a.* بشقه وقتى براقمتى *bāshka-wākta-brākmak*; —, *v.a.* بشقه وقت *bāshka-wākta-brākmak*; طوپلانمق اوزرجه مجلس شمديلك طاغلمقى *bāshka-wākta - tōplanmak - üzérè - mèjliss-shimdilik-dāghilmak*.

Adjournment, *s.* بشقه وقتى واحاله *bāshka-wākta-ihālē*.

Adjudicate, *v.a.* دعوى فصل *dā"vā-fāssal-et*; —, *v.a.* حكم *hük-m-et*.

Adjunct, *s.* تيممه *tètimmè*, ضميمه *zā-mimè*; ياردىمچى *yārdimjī*.

Adjure, *v.a.* يالوارمتى *yālvārmak*, رجاء *rijā-et*, نياز *niyāz-et*.

Adjust, *v.a.* اويدرمتى *üydürmek*, تصحيح *tāshhīh*, طوغريلمتى *doghruvltmak*, تصحيح *tāshhīh-et*.

Adjustment, *s.* تصحيح *tāshhīh*.

Adjutant, *s.* الى امينى *alay-èmini*.

Admeasurement, *s.* مساحه *mèssāhè*.

Administer, *v.a.* باقمقى *bākmak*, رؤيتا *rūyētā*.

rû'yêt-et, اداره idarê-et; ويرمك
vêrmek, ايچورمك yêdirmek, مكرم
kirmek, تناول ايتدرمك tènâvul-
-êttirmek.
Administration, s. اداره idarê; وكلاى
vuklâyî vuklâyî-tâkimi.
Admirable, a. كوزل ghyûzêl, شايان
shâyânî-tâhsîn.
Admirably, ad. پك اعلا pêk-â-"lâ.
Admiral, s. بحريه پاشاسى bâhriyyê-
-pâshassî, اميرال âmirâl; قيودانه پاشا
kâpudâna-pâsha; lord-high —,
قيودان پاشا kâpudân-pâsha (kâptan-
pâsha), قيودان دريا kâpudânî-dêryâ;
vice — of the fleet, بحريه فريقي
bâhriyyê-fêriki; vice —, بطرونه پاشا
pâtrûna-pâsha; rear —, ارياله پاشا
iriyâla - pâsha; — superintendant,
ليمان راييسى limân-rê'yissî-pâsha;
—'s ship, پاشا كميسى pâsha-ghê-
-missî, سانجاق كميسى sanjak-ghêmissî.
Admiralty, s. بحريه قىوسى bâhriyyê-
-kâpissî; (at Constantinople) ديوانخانه
diwankhânê; first lord of the —,
بحريه ناظرى bâhriyyê-nâzirî.
Admiration, s. بكنش bêghênish,
تاهسين tâhsîn, مستاهسين mûstâhsên.
Admire, v.a. بكنمك bêghênmek,
تاهسين تحسين tâhsîn-et. [mêrâkli.
Admirer, s. عاشق "âshîk, مراقلو
Admission, s. قبول akhz, اخذ kâbûl;
تسليم ghîrish, دخول dûkhûl; تسليم
têsslim, قبول kâbûl.
Admit, v.a. المقي almak, اخذا akhz-et,
ايچورمق ichêri-kômak, سوقمق

sôkmak, قبول kâbûl-et, تسليم tês
lîm-et, اذن ويرمك izin-vêrmek.
Admittance, s. دخول dûkhûl.
Admixture, s. قاتما kâtma, رشدرلمه
kârshêdirîlma, علاوه "ilâvê.
Admonish, v.a. نصيحت ويرمك nâss
hât-vêrmek, تنبيه tènbih-et.
Admonition, s. نصيحت nâssihât, ميه
tènbih.
Adolescence, s. كنجلك ghenjlik.
Adopt, v.a. طومتق tûtmak; يمتق
ûymak, امثال ا imtissâl-et; بول
kâbûl-et; اولادلغه قبول avlâdlighu
kâbûl-et.
Adoption, s. قبول و امثال kâbûl-
-imtissâl; اخذ و قبول akhz-u-kâbûl.
Adoptive, a. اخرتلك akhîrêtlîk.
Adorable, a. طاپنلور tâpinîlîr, جد
sêjdê-vê-"îbâdêté
-shâyân. ["îbâdê
Adoration, s. سجده sêjdê, سادات
Adore, v.a. سجدوا sêjdê-e-, بادت
"îbâdê-e-, پرستش pèrêstish-e
طاپنمق tâpinmak.
Adorn, v.a. زينتلندرمك zînetlêndirmel
تزيين têzyin-et.
Adrianople, s. ادرنه êdirnê. [fêz
Adriatic, s. ندى كوزى Vênédik-kyû
الكرصويك اقتديسيه كتمك
yângiz-sûyung-âkîndissîla-ghîl
mek-ûzêrê.
Adroit, a. چاپك châbuk, تتك têtîl
معرفلو hûnêrlî, معرفتو mâ"rifêtlî.
Adroitness, s. چاپكلك châbuklik, خر
hûnêr, معرفت mâ"rifêtlî.

Adulation, *s.* مداهنه midāhənē.
 Adick, *s.* and *s.* عقله بالغ biyuk, باغ
 "akla-bāligh.
 Adalterate, *v.a.* صافلغنی بوزمتی sālfi-
 gāmi-bōzmaq, ایچنه شی قاتمق ichina-
 -shēy-kātmek.
 Adalterer, *s.* زانی zānī, زناکار zinākyār,
 زنپار زènpārē (zāmpāra).
 Adalteress, *s.* روسپی zāniyyē, روسپی
 rosspi (drosspō), فاحشه fāhišhē.
 Adalterous, *s.* زنائی zinākyār, زنائی
 zinā'ī.
 Adultery, *s.* زنا zinā, زنپار دلک zènpā-
 rēlik (zāmpāralik), روسپیلک rōss-
 pīlik (drosspōluk).
 Advance, *v.n.* ایلرولکلمک iléri-ghèlmek,
 ایلرولمت ilérilémek; —, *v.a.*
 ایلرولکترولمت ilérilētmek, ایلرولکتمک
 iléri-ghètirmek, ایلرولکچکلمک iléri-
 chèkmek, ایلرولسورولمت iléri-sürmek;
 ایراد دیریش dèr-pish-et, ایرادا irād-et,
 ایلرولدن ویرولمت sūwēylémek, ایلرولدن
 iléridan-vèrmek: —, *s.* ایلرولیش
 ilérléyish, ایلرولدن ویریش iléridan-
 vīrish.
 Advancement, *s.* ایلرولیش ilériléyish;
 ایلرولیش ilérilédish.
 Advantage, *s.* کار kyār, فائدہ fā'idē,
 منفعه mēnfē, منفعت mēnfā'āt; to take
 —, فرصتی قوللانمق firsati-kullanmak.
 Advantageous, *s.* کارلو kyārli, فائدہلو
 fā'idhli.
 Advent, *s.* قدوم kūdūm.
 Adventure, *s.* سرگذشت mājērā, ماجرا
 mājērā, سرمایه تجارت حصه سی sirghyuzēsh.

sərmāyē'i-tijārət-hissāsēsi; —, *v.n.*
 قورمق jēsāret-et; —, *v.a.* قورمق
 kōmak.
 Adventurer, *s.* سیرسری sērsērī, بختنه
 bākhhtina-
 ghyūghēnir-mējhūlu-'l-āssal-kimēsənē.
 Adversary, *s.* خصم khāssm, دشمن
 dūshmən. [khālīf.
 Adverse, *a.* ترس tērss, مخالف mū-
 Adversity, *s.* بختسزلیک bākhhtizlik,
 نکتبته dūshkyunluk, دوشگونلک
 niktēt, فلاکت fēlākēt.
 Advert, *v.n.* ایما imā-et, اکر مرق ang-
 -dīrmak.
 Advertise, *v.a.* اعلان i'lān-et;
 خبر ویرولمت khābēr-vèrmek.
 Advertisement, *s.* اعلان i'lān.
 Advice, *s.* خبر khābēr; نصیحت nās-
 -sīhāt; تدبیر tēdbīr.
 Advisable, *a.* مناسب mūnāsīb.
 Advise, *v.a.* نصیحت ویرولمت nās-sīhāt-
 vèrmek; تدبیرا ikhtār-et; تدبیرا
 tēdbīr-et; —, *v.n.* استشارا issti-
 -shārē-et, دانشمق dānshmak. Ill-
 advised, عقلسز "āklsiz.
 Advocacy, *s.* التزام iltizām, صحابت
 sāhābet.
 Advocate, *s.* صحابت ایدن sāhābet-
 -ēdən; دعوی وکیللی dā'wā-vēkilī;
 —, *v.a.* صاحب چیقماق sāhib-chik-
 mak (sā'ab), صحابت sāhābet-et,
 تصحبا tāssāhāb-et.
 Æra, *s.* تاریخ tāriḥ; مبدأ تعداد اوقات
 mēbdē'i-tā'dādi-ēvkāt.
 Aerial, *a.* هوایی hāwā'ī.

Æsthetics, *s. pl.* علم جمالات "ilmi-jemālat.

Afar, *ad.* اوزاق ūzak, اوزاكده ūzakda.

Affability, *s.* تطفف چلبيلك chelébilik, تطفف talättuf, نوازش nū-wāzish.

Affable, *a.* تطفف چلبى chelébi, تطفف تطففچى tal-tifji; to be affable with, *v.a.* تطفف تطففچى tal-tif-et.

Affair, *s.* ايش iah, مصلحت maslahat; وقعه wəqə, محاربه mūhārebə; جنگ jənk, wək"ə.

Affect, *v.a.* تاثيرا tē'sir-et. [-nəzəkət.

Affectation, *s.* بوقدن نزاکت bōkdan-

Affected, *a.* ياپمه ياپمه متاثر müté'əssir; ياپمه yapma. [dökunur.

Affecting, *a.* مؤثر mü'əssir, دوقنور dōqunur.

Affection, *s.* حىس قلبى hīssi-kalbī; محبت məhəbbət, خلوص khulūss, مرض məraz, "illət, علت; خصوص khūss; [bət-məshmūl.

Affectionate, *a.* محبت مشمول məhəb-

Affiance, *s.* اعتماد i'timād, توکل tək-
vəkkyul; —, *v.a.* نكاح nikyāh-et,
عقدā "əkd-et.

Affidavit, *s.* بيمين تحتنده ويرلان تقرير و
بيان yəmin-tāhtinda-vérilan-tākrir-ū-
bēyān.

Affinity, *s.* تزوجدن حاصل اولان قرابت
tezəvvujdan - hāssal - olan - kārābət,
مهريت sihriyyət; مناسب münāssə-
bət.

Affirm, *v.a.* اثباتا تصديقا tāsədīk-et, اثباتا
issbāt-et, ادعا iddī"ā-et, سويلمك
sūwēyləmek.

Affirmation, *s.* بات تصديق tāsədīk, بات
issbāt; ادعا iddī"ā.

Affirmative, *a.* وى تصديق tāsədīki, وى
sūbūti.

Afflict, *v.a.* كدر ويرمك kədzər-vərmel
دوچار قيلمك dūchār-kilmək.

Affliction, *s.* كدر kədzər; مصيبت müs-
sibət, بلا bēlā.

Affluence, *s.* زنگينلك zənghinlik.

Affluent, *a.* زنگين zənghin.

Afford, *v.a.* ويرمك vərmek, كتورمك
ghəttirmek, ايراثا irāss-et; حملا
tāhəmmul-et.

Affranchise, *v.a.* آزادā āzād-et.

Affray, *s.* غوغا kəwgha.

Affront, *s.* معامله غيرلايقه mū"āmlē'i
-ghāyri-lāyika, بدمعامله bəd-mū
"āmlē; —, *v.a.* قارشوقومت qarshu-
kōmak, كوچندرمك ghyūjəndirmel
دارلتمك dāriltmak.

Afghan, *a.* افغان āfghān.

Afghanistan, *s.* افغانستان āfghānisstān.

Afire, *ad.* يانيور yāniōr.

Afloat, *ad.* يوزيور yūziyōr.

Afoot, *ad.* اياقده āyakda.

Afore-mentioned, afore-named, afore
said, *a.* مذكور məzkyūr, مزبور məzbūr
مسفور məssfūr, مومى الميه mūmā
llēyh, مشارالميه mūshārun-llēyh.

Afraid (to be), *v.a.* قورقمك kōrkmak
خوفا khāvf-et.

Afresh, *ad.* يگيدن yəngidan, سجدا
mūjəddédan; سكرأ mukərrəran.

Africa, *s.* افريقه āfrika.

African, *a.* افريقه لو āfrikalu.

Afront, *ad.* برابر bārābēr, برحدات bir-hizāda.
 Af, *ad.* کیرو ghèri, کیریو ghèriya, کیریدا ghèrida, قیجه طوغری kichadoghru.
 After, *pr.* دنصکرو dan-sòngra, بعد bā"da; —, *ad.* صکرو sòngra, بعد bā"dahū; —, *a.* (mar.) کیروکی ghèrki, کیرودکی ghèridèki.
 Afterbirth, *s.* صوگ sòng.
 Afternoon, *s.* ایکندی وقتلری ikindi-wāktāri. [bā"dahū.
 Afterwards, *ad.* صکرو sòngra, بعد
 Again, *ad.* ینه yinē (ghènē), تکرار tèkrār, بردها bir-dāhā
 Against, *pr.* نه قارشو a-kārshi; قارشیسنده kārshissinda; قارشیسینه kārshissinda; علیهنه "alèyhina, علیهنده "alèyhinda; خلافنه khilāfina, خلافنده khilāfinda.
 Agate, *s.* سلیمانی sùlèymānī. (?)
 Age, *s.* یاش yāsh, سن sinn; عصر "asr, دور dèvr, قرن kārñ; of age, *a.* "akla-bāligh; عقله بالغ bāligh; under age, *a.* صبی sabbī.
 Aged, *s.* گونلک ghyūmluk; ایلتی āylīk; یاشنده yāshinda; اختیار ikhtiyār, توجه kōja, من māsliun.
 Agency, *s.* واسطه wāsita, وساطت wèss-ātēt, معرفت mā"rifēt.
 Agent, *s.* وکیل vèkīl, واسطه wāsita, آدم adam (ādam). [ètmeklik.
 Agglomeration, *s.* طوب ایتمکک tōp

Aggrandizement, *s.* بیومتکک biyut-meklik.
 Aggravate, *v.a.* دهافنا dāhā-fēna, et, دهابترا dāhā-bèter-et; قیزدرمتی kiz-dirmak, دارلتمق dāriltmak.
 Aggravation, *s.* اغصاب igzāb.
 Aggregate, *a. & s.* مجموع mèjmū".
 Aggression, *s.* تجاوز tèjāvuz, تخطی tākhatti.
 Aggressor, *s.* برله نزاعه سبب tèjāvuz-vè-tākhatti-birla-nizā"a-sèbeb-olan.
 Aggrieved, *a.* مظلوم mālūm, مغدور māghdūr, ستمدیده sitemdidē.
 Agility, *s.* چابکک chābukluk.
 Aigio, *s.* باش bāsh.
 Agitate, *v.a.* چالقامق chālkamak; اضطراب ویرمک iztirāb - vèrmek, قارشدرمتی mùztārīb-et; کارشدرمق kārshdirmak.
 Agitation, *s.* چالقانش chālkānāsh; اضطراب iztirāb; تلاطم tēlātum, موج tēmèvvuj.
 Ago, *ad.* بوندن مقدم bündan-mùkd-dsm, بوندن اول bündan-èvväl.
 Agony, *s.* عظیم اضطراب "azīm-iztirāb; حاله النزع hālétu-'n-nèz"i.
 Agree, *v.n.* مقاوله kāvī-et, قول kāvī-et; قرار ویرمک klār-vèrmek; موافقتا, راضی او mūwāfikāt-et; اویمق, اویمق ایوکلمک īyi-ghèlmek, اویمق, اویمق کلمک ūyghun-ghèlmek, موافق کلمک, موافق کلمک mūwāfik-ghèlmek; مطابق او mùtābīk-öl, توافق tawāfik-et; — together, *v.n.* اویرشمق ūyushmak.

Agreeable, *a.* طاتلو tātli, كوزل ghyūzəl, مقالو khòsh, لطيف shīrīn, شیرین khòsh, لطيف làtīf.

Agreeably to (or with), *ad.* تطبیقاً tātbiqan, توفيقاً tèvfikān. [mùkāvélé.

Agreement, *s.* قول kàvl, سوز swz, مقاوله

Agriculture, *s.* زراعت zirā“āt, حراست and حرأئت hirāssèt, نلاحت fèlāhāt.

Agriculturist, *s.* اهل زراعت èhli-zirā“āt.

Aground, *ad.* قریه او طور مش kārāya-òturmuah.

Ague, *s.* ستمه sītma, ایستمه issītma.

Ah, *inf.* اأ àh, واہ wāh, آیواہ èywāh, حیف hàyf, دریغ dirigh.

Ahead, *ad.* ایلرو iléri.

Ahoy! *inf.* ای èy.

Aid, *s.* یاردم yārdam, اعانه i“ānē, امداد imdād, معاونت mü“āvenèt; —, *v.a.* یاردم yārdam-et, اعانه i“ānē-et, معاونت mü“āvenèt-et.

Aide-de-camp, *s.* یاور حرب yāvèr, یاور حرب yāvèri-hàrb.

Ail, *v.s.* what ails me? نهم وار nèm-vār; — thee? ننگ وار nèng-vār; — him, her, it? نسی وار nèssi-vār; — us? نهمزوار nèmiz-vār; — you? نکر وار nèkri-vār; — them? نلری وار nèléri-vār.

Ailing, *a.* کیفسز kèyfsiz, خسته khàستا, میزاجسز mizājsiz, نامزاج nāmizāj.

Ailment, *s.* کیفسزلیک kèyfsizlik, خسته لی khàستالیک; علت illèt, درد dèrd.

Aim, *v.s.* نشان المتی nishān-ālmak; کورمتی kùrmak, امل èmel-et; —, *s.* قصد kaesd, امل èmel, مرام mèrām,

مقصود mākšūd; نشان الش nishān ālish.

Air, *s.* هوا hēwā (hāwa); نفس nèfəs; نه کومترمک tàwr; —, *v.a.* شه سزمک štèsha-ghyāsstèrmek, هوا یه سزمک ghyūnèsha-sèrmek, هوا بیرمک hàwa-vi mek; to give one's self airs, یار ساتمق àtwār sàtmak.

Air-balloon, *s.* بالون bālon. [(tùfèg/h

Air-gun, *s.* یل تفنگی yèl-tùfèng

Air-hole, *s.* نفسلیک nèfesslik, س دلیکی

Airy, *a.* هوادار hāwadār. [nèfess-dèlig.

Ajar, *a.* اچق àchik.

Akin, *a.* خصم khìssm.

Alabaster, *s.* اقی مرمر àk-mèrmèr.

Alacrity, *s.* مسارعت mùssāra“ā, مهنونیت mèmnnūniyyèt.

Alarm, *s.* قورقو kòrkū, خوف khà; دهشت dèshst; خیر khābèr; —, *v.a.* قورقو یرمک kòrkū-èrmek, قورقو یرمک kòrkū-vèrmek, تخویف tàkhwif-è, آخانه ikhāfè-et.

Alas, *inf.* ای ày, وای wāy, واہ wāh, حیف hàyf, دریغ dirigh.

Albania, *s.* ارناود ولایتی àrnāwd-vilāyè

Albanian, *s.* and *a.* ارناود àrnāwd.

Albeit, *c.* هر نقدر hēr-nākadar, مدد issade.

Alchemist, *s.* کیمیاگر kimiyā-ghèr.

Alchemy, *s.* علم کیمیا “ilmi-kimiyā.

Alcohol, *s.* روح rūh.

Alcove, *s.* حجره hòjrè. [àgha

Alder-tree, *s.* مرورا غاجی mùrvà

Alderman, *s.* اعیان a“yān.

Ale, *s.* بیاض ارپه صبی *bèyaz-ârpa-sûyü.*
 Alek, *s.* انبیک *inbik.*
 Ale (to be on the), *v.n.* او یانتق او
 ایراک-öl, او درت کوز *dârt-ghyâz-ò,*
 او کوز قوتق *ghyâz-kûlak-öl.*
 Ale, *s.* جبر *jèbr.*
 Ales, *s.* جزایر *Jézâ'ir.*
 Ales, *ad.* نام دیگر *nâmi-dîghêr.*
 Ales, *s.* اجنبی *êjnebi*; یانبجی *yâbnjî.*
 Aleate, *v.a.* آخره تملیک *âkhâra-têm-*
lî-et. تبریدا *tèbrîd-et.* [mak.
 Aleat, *v.n.* امک *ênmek,* قونمق *kôn-*
lî-et. بکزر *bèngzâr,* مشابه *mû-*
shâh bir.
 Aleat, *s.* غذا *ghîdâ,* بیه جک *yèyé-*
ghîdâ, بلیه جک *bèsaléyéjek,* یمک
 Aleat, *s.* نفه *nâfaka.* [yèmek.
 Aleat, *s.* دیری *diri,* صاغ *sâgh,* برحیات
 ایر-ه‌یأت, ه‌یأتد *hâyâtda.*
 Aleat, *s.* القی *alkali.*
 Aleat, *s.* هب *hèp,* بتون *bitun,* جمیع
 جملہ *jâmlê;* above —, خصوصاً
 کلام *khû-* after —, خلاصہ کلام
khû-â kelâm.
 Aleat, *v.a.* تکین *tèsskîn-et.*
 Allegation, *s.* دعوی *dâ'wâ,* قضیه
kizyîz.
 Allegat, *v.a.* ایراد *irâd-e.*
 Allegance, *s.* تبعیت *tèba'lyyêt;*
 عدالت *sâdâktâ.*
 Allegate, *v.a.* خفیة تمک *khâfîetmek,*
 تخفیف *tâkhfîf-et.*
 Allegat, *s.* چیمز دار صرتاق *dâr-sòkak,*
 صرتاق *shûkmâz-sòkak.*
 Allegat, *s.* اتفاق *ittifâk.*

Allied, *a.* متفق *mùttèfik.*
 Alligator, *s.* تمساح *tîmsâh.*
 Allocution, *s.* نطق *nûtk.*
 Allot, *v.a.* تخصیص *tâkhsîas-et.*
 Allotment, *s.* حصه *hissé.*
 Allow, *v.a.* براتمق *brâkmak,* قومتق
kòmak, اذن ویرمک *izin-vèrmek,*
 رخصت ویرمک *rûkhsâl-t-vèrmek,*
 ویرمک *vèrmek,* جواز ویرمک
 تخصیص *tâ'yîn-et,* تعیین *tâ'yîn-*
tâkhsîas-et; — of, قبول *kâbûl-et;*
 — for, حساب *hissâb-et;* —, *v.n.*
 تسلیم *tèsslîm-et,* اعتراف *i'tîrâf-et.*
 Allowable, *a.* جائز *jâ'iz.*
 Allowance, *s.* کونده لك *âylik,* ایلق
ghyûndélik, یللق *yîllîk,* تعیین *tâ'yîn,*
 تعیینات *tâ'yînât;* to make — for,
v.a. نظراً *nâzar-et,* حسابہ داخل
hissâba-dâkhil-et.
 Alloy, *s.* التوندکومشه قاتلان باقر *Altîna-*
ghyûmîsha-kâtilân-bâkîr; عیار *'âyâr.*
 Allude to, *v.a.* ایما *imâ-et,* اکدرمق
ângîrmak.
 Allure, *v.a.* جزب *jèzb-et.*
 Allurement, *s.* جازبه *jâzîbè.*
 Alluring, *a.* جازب *jâzîb.*
 Allusion, *s.* اکدرش *ângîrish.*
 Ally, *v.a.* رابطه واحد تحتنه ادخال
râbâtâ'i-wâhidè-tâhtîna-idkhâl-et; —,
s. متفق *mùttèfik.*
 Almanack, *s.* تقویم *tâkwîm,* سالنامه
sâlnâmè.
 Almighty, *a.* قدیر *kâdir.*
 Almond, *s.* بادام *bâdem.*
 Almoner, *s.* امام *imâm.*

- Almost, *ad.* همان hēman (hēmēn), ازقaldی az-kaldī.
- Alms, *s.* صدقه sādaka.
- Aloes, *s.* صبر aḥbr; wood of —, عوداغاچی "ud-āghāji.
- Aloft, *ad.* یوقاری yūkāri, یوقاریدا yū-kārīda (yūkārdā).
- Alone, *a.* يالکz yālngiz, تنها tēnhā, باشلوباشنه bāshlū-bāshīna; all —, ياپه يالکz yāpā-yālngiz.
- Along, *ad.* بويونجه bōyunja; come along! کل باقالم ghēl-bāklālm; go along, کيت بقالم ghīt-bāklālm, هايدی سکدر iaHINGA-ghīt, هایدی-siktir.
- Alongside, *ad.* ياننه yānina, ياننده yā-nīnda; — one another, قارن قارنه kārān-kārāna, بورده بورده bōrda-bōr-days.
- Alloof, *ad.* ارزاقده āzāqda, الارغده ālār-ghada.
- Aloud, *ad.* پک pēk, جهراً jēhrān, صوت بلندایله sāvti-būlēnd-īla.
- Alphabet, *s.* الفبا ēlif-bā (ēlif-bā).
- Alphabetically, *ad.* حروف هجاء ترتیبی اوزره hūrūfū-hējā-tērtībī-ūzērē.
- Already, *ad.* شمدي بيله shimdi-bilē, اول وقتته قالمیهرق ōl-wāqta-kālmāyarak.
- Also, *c.* كذلك kēzālik, وكذلك vē-kēzālik, ده dē, ودخی dākhi, ودخی vē-dākhi, وهمدخی vē-hēm-dākhi, وبرد vē-bīr-dē, وهمد vē-hēm-dē, همد hēm-dē.
- Altar, *s.* مذبح mēzbāh.
- Alter, *v.a.* دیکشدرمک dīgkshīrdirmak, بشقه هیسته قومتن bāshka-bēy'ēta-kamak, بوانبات, تبدیل tēbdīl-et, مāv-u-issēbāt-et; —, *v.n.* کشمک dīgkshīrmek, تغیرا tāghāyyur-et.
- Alteration, *s.* تبدیل tēbdīl; بوانبات māhv-u-issēbāt.
- Altercation, *s.* نزاع nizā, منازعه mānāza, غوغا ghāwgha (kāwgha).
- Alternate, *a.* متبادل mūtēbādīl, ناوب mūtēnāvīb; on alternate days, کون اشوری ghyūn-āshūrī.
- Alternate, *v.n.* نوبت کشمک nūbetlēshmek.
- Alternately, *ad.* نوبته nūbētia, ناوبه mūtēnāvībētēn, علی المناوبه "alē-mūnāvēbē.
- Alternative, *s.* چاره chārē, بیل bīl, بلشکا-یول bāshka-yōl, طریق اخر tāriki-ākhar.
- Although, *c.* هر تقدیر hēr-nākadī, ایسه issada.
- Altitude, *s.* ارتفاع irtifā.
- Altogether, *ad.* نتون بتون bitun-bitun.
- Alum, *s.* شاب aḥāb.
- Alluminium, } بردرلو معدن bīr-dūlū
Alluminum, } -ma"den.
- Always, *ad.* دائما dā'ima, زمان hēr-zāmān, هر وقت hēr-wāqit.
- Amanuensis, *s.* کاتب kyātib.
- Amass, *v.a.* طویلامق tōplamā, جمع بیرکدرمک bīrkdīrmek, jēm.
- Amateur, *s.* هوسلو hāvēssli.
- Amaze, *v.a.* تعجب ایتدرمک tā'ājju-ēttīrmek; amazed, *a.* متعجب māta'ājīb, حیران hāyran; to

شاشمق "tāzjub-et, شاشمق
 شاشمق, حيران قالمق hāyrān-kāl-
 mak, باته قالمق bāka-
 kalmak.
 amazing, a. عجيب "ājīb (ājā'ib),
 غريب ghārīb; —ly, ad. چوق chòk.
 ambassador, s. ايلچى elchi, سفير sēfir.
 amber, s. كهربا kēhrubā (kēhlibār).
 ambergrease, Ambergris, s. عنبر "ānbār.
 ambiguous, a. مغلق kāplānik, مغلق
 mughlāk.
 ambiguity, s. مغلقلى mughlāklik.
 ambition, s. حرص الشان hirsu-'sh-
 ān, حرص حكومت hirsasi-hükū-
 t.
 ambitious, s. حريص الشان hārisu-
 ān, اشكين راهوان rāhwān, اشكين
 āshkin; —, v.s. اشمك āshmek,
 راهوان اشكين āshkin-ghitmek,
 راهوان اشكين āshkin-ghitmek,
 Ambler, Ambling-horse, s. راهوان
 rāhwān, اشكين بارگير āshkin-bārgիր
 (āshgir).
 ambush, Ambush, s. پوصو pūssu;
 to lay an ambush, پوصى قورمق
 pūssu kōrmak; to fall into an am-
 bush, پوصى به پوتلمق pūssūyē tūtl-
 mək.
 Amen, lat. امين āmin. [mek].
 amicable, a. مسؤل mēs'sūl.
 amend, v.s. طوغرلتمق dōghrultmak,
 اصلاح isalāh, تاصيح tāshih-et,
 اصلاح isalāh; —, v.s. برازا يواو bir-az-iyi-öl,
 ايواولمغه يول غرتمق iyü-ölmagha-yöl-
 mək.
 amendment, s. فرق fārk. [-tütmak].
 amende, to make, v.s. تصمين tāz-

mīn-et, ترضيه ويرمك tarzıyyē-vēr-
 mek; اچيسنى چيقارمق ājissini-chi-
 karmak.
 America, s. امريكا Amérika.
 American, s. and a. امريقالو Amérikalı.
 Amethyst, s. جبلقوم jēbélökum.
 Amiable, a. كوزل خويلو ghyüzül-
 -khüylü, طاتلو tātlı. [dōsstānē.
 Amicable, a. Amicably, ad. دوستانه
 dostānē.
 Amidst, pr. اورته سنده örtassında,
 اراسنده ārassında.
 Amidships, ad. اورته ييرلرينه طوغرى
 örtä-yērlérina-dōghru.
 Amiss, a. فنا fēna, سقط sakt.
 Amity, s. دوستلى dōstluk, دوستى
 dōstı, محاببت mahābbet, مهادنت
 mūkhādénēt.
 Ammonia, s. نشادر nishādır.
 Ammoniac, s. نشادر nishādır.
 Ammunition, s. باروت bārut, جبخانه
 jēbkhānē.
 Amnesty, s. عفو عام "āfvi-"āmm.
 Among, Amongst, pr. اراسنه āras-
 sına, اراسنده ārassında.
 Amorous, a. عاشقانه "āshikānē.
 Amount, s. مبلغ mēblāgh; توپ tōp,
 بالغ يگون yēkyūn; —, v.s. بالغ او bā-
 ligh-öl.
 Amphibious, a. هم صوده هم قرده ياشار
 hēm-sūda-hēm-kārada-yāshar.
 Ample, a. بول bōl, كئش ghēnish.
 Amplitude, s. سعه مشرق si"i-mēshrik.
 Amputate, v.s. قطع كسمك kēssmek,
 قطع kāt"-et. [kāt".
 Amputation, s. كسمله kēssilmē, قطع

- Amulet, *s.* نسخه nūsskha (mīsska).
- Amuse, *v.a.* اكلندرمك èghālxndirmek;
— one's self, *v.s.* اكلنمك èghālxn-
An, *art.* بر bir. [mek.
- Analogous, *a.* مشابه mùshābih, مقيس
mākīss. [قياس kīyāss.
- Analogy, *s.* مشابهت mùshābēhèt;
- Analysis, *s.* حل hāll.
- Analyze, *v.m.* حلأ hāll-et.
- Anarchy, *s.* فساد fēssād, اختلال ikhtilāl.
- Anathema, *s.* لعنت là "nèt, بددعا bèd-
-dù "ā, افوروز āforōz.
- Anatomize, *v.a.* تشرح tāshrih-et.
- Anatomy, *s.* تشرح tāshrih.
- Ancestor, *s.* جد jēdd (pl. اجداد èjdād.)
- Ancestry, *s.* اجداد èjdād; نسب nēssēb.
- Anchor, *s.* تيمور tīmūr (dēmir), لنكر
lēnghēr; —, *v.a.* تيمورلك dēmir-
lémek; —, *v.s.* تيمورلك dēmir-lé-
mek, تيموراتمق dēmir-ātmak; at
—, تيمورلو dēmirli; to cast —,
تيمور اتمق dēmir-ātmak; to weigh
—, تيمور قالدرمى dēmiri-kāldirmak.
- Anchorage, *s.* تيمور يري dēmir-yēri,
تيمور ليه جك يري dēmir-léyējek-yēr.
- Anchored, *a.* تيمور لو dēmirli.
- Anchovy, *s.* ساردله sārdele.
- Ancient, *a.* اسكى èsski, قديم klādim,
قديم كاري kyāri-klādim.
- Ancients, *s. pl.* متقدمين mùtaklād-
dimin, اسكى زمان ادملري èsski-zā-
mān-ādamlari.
- And, *c.* و və, ده dē, دأxi dāxi.
- Anecdote, *s.* فقرة fikra, منقبه mēnkabē.
- Anemone, *s.* مانسه mānissā.
- Angel, *s.* ملك mèlek, ملائكة mēlā'ik
- Angelic, *a.* ملكي mèleki.
- Anger, *s.* دارغينلى dàrginlik, زغينلى
kizghinlik, غضب ghāzab.
- Angina, *s.* خناق علتى khūnnāik—"illē
- Angina pectoris, *s.* صدر ضيق bī
nēv-"i-zik-u-sādr.
- Angle, *s.* كوشه kyāshē, زاويه zāviyy
—, *v.s.* اولته ايله بالى اولمق òlta-il
bālik-āwlamak.
- Angry, *a.* دارغين dàrgin; to be —
v.s. دارمق dārlmak, قيزمق kizma
سبه كلمك ghyūjženmek, كوچنمك
ghāzaba-ghēlmek, حدتلمك hi
dētlmmek.
- Anguish, *s.* عظيم درد "āzīm-dērd, نليم
kēlim, كدر kēdr.
- Angular, *a.* كوشه لو kyāshēli.
- Animal, *s.* حيوان hāywān; —,
حيواني hāywāni.
- Animalcule, *s.* حيوانچق hāywānjik.
- Animate, *v.a.* جان وپرمك jān-vērmē
- Animatè, *s.* جانلندرمى jānlēndirmak, عيا
ihyā-et.
- Animated, *a.* باشتلو bēshāshētlī.
- Animation, *s.* باشمت bēshāshēt.
- Animosity, *s.* عداوت "ādāvēt, عين
kin, كنيه kinē.
- Aniseed, *s.* اناسون ānassōn.
- Ankle, *s.* طوبوق tōpūk.
- Annalist, *s.* مورخ mùvērrikh, عه نويس
wāk "ā-nūwiss. [tāwārīk]
- Annals, *s. pl.* تاريخ tārikh (pl. اريخ
arīkh)
- Annex, *v.a.* الحاق ilhāk-et, سم
zāmm-et.

Annihilate, *v.a.* وجودینی قالدیرمق vù-jüdüni-kaldirmek, افنا یا یوقا yök-et, ifnâ-et.

Anniversary, *s.* کون ghyüm.

Announce, *v.a.* خبر ویرمک khâbr-vîrmek, افادہ یا تبلیغ، tēbligh-et, ifādē-et.

Annoy, *v.a.* تعجیزا tā“jiz-et, صدقندی ادیت ویرمک, sikinti-vîrmek, راحتسزا râhataiz-et; کوجنه گھنجدیرمک ghyñjêndirmek, کوجنه گھنجدیرمک ghyñjuna-ghitmek.

Annoyance, *s.* صدقندی ادیت èziyyèt, sikinti.

Annoying, *s.* ادیمک کوجنه کیدر, adaming-ghyñjuna-ghidmêk.

Annual, *s.* سنوی sênêvî.

Annuity, *s.* سهم sehîm, ایراد irâd.

Annull, *v.a.* فسخا fâskh-et, ابطالا ibtâl-et, [mindâ. battâl-et.

Annular, *s.* حلقه رسمندہ halka-rêss-

Annun, *s.* سنہ sênê; per annum, یلده yîlda, سنوی sênêvî.

Anoint, *v.a.* یاغ سورمک yâgh-sûrmek, تدهینا tēdhîn-et, [dēhhên.

Anointed, *s.* مدهن mēssih, مسیح mēssih.

Anomalous, *s.* Anomaly, *s.* خلاف العادہ khilâfu-’l-’idê.

Anonymous, *s.* امضاسز imzâsêz.

Another, *s.* دیگربر bâshka-bir, دیگربر dîghêr-bir.

Answer, *s.* جواب jêwâb; —, *v.a.* جواب اولمق jêwâb-vîrmek; —, *v.a.* اولمق kîfîl-ol, اویمق òymak; — for, کفیل او kēfîl-ol; —

مستول او mēss’ûl-ol.

Answerable, *a.* مستول mēss’ûl.

Ant, *s.* قارنجہ kârinja.

Antagonist, *s.* خصم khâssim.

Antarctic, *a.* جنوبی jênûbî.

Antecedent, *a.* سالف sâlif, سابق sâbîk, مقدم mùkâddem; —, *s.* مقدم mùkâddem, به موصول mevâ’ûlun-bih.

Antechamber, *s.* دیوانخانه dîwankhânê.

Antediluvian, *a.* طوفانندن اول tûfândan-êvvâl.

Antelope, *s.* جیران jêyrân (jêylân), اهر âhû.

Antemeridian, *a.* اوله دن اول aylêden êvvel.

Anterior, *a.* سالف sâlif, سابق sâbîk, مقدم mùkâddem.

Anthropophagi, *s. pl.* یامیام yâmyâm.

Antichrist, *s.* دجال dêjjâl.

Anticipate, *v.a.* اومتق ùmmak, مأمولا mâ’ûl-et; اول طور اومتق êvvâl-dâw-

ranmak; طلب اولمزدن اول حس taleb-òlunmazdan-êvvâl-hîssa-êdêp-vîrmek-yâkhud-yâpmak.

Antics, *s. pl.* مسخره لقی mâsskharalîk.

Antidote, *s.* علاج “ilâj.

Antimony, *s.* تیموربوزان tîmûr-bôzan (dêmîr-bôzan).

Antipathy, *s.* نفرت nèfrèt; عداوت “âdâvèt, خصومت khêssûmèt.

Antique, *s.* عنقه “ântika; —, *a.* اسکی êsski, عتیق “âtîk, قدیم kâdîm, کارقدیم kyârî-kâdîm.

Antiquity, *s.* عنقه “ântika; اسکی êsski, زمان zâmân.

Antler, *s.* بوینوز bôynuz.
 Anus, *s.* مقعد mòk"âd.
 Anvil, *s.* اورس ârss.
 Anxiety, *s.* تلاشی klâssâvèt; تلاشى
 têlâshî (têlâsh).
 Any, *pro.* بر bir, بزاز bîr-lâz, بعض bâ"zi;
 هیچ hich, هیچ بر hich-bîr.
 Anybody, *pro.* کمنسه kimêssnê
 (kimêssê).
 Anyhow, *ad.* نصل اولورسه nâsal-ôlurâa;
 هیچ بر درلو hich-bîr-dârlu.
 Apace, *ad.* چاپک châbuk.
 Apart, *ad.* ایری âyri.
 Apartment, *s.* اوطه ôda; دائرہ dâ'irê.
 Apathy, *s.* قیدسزلتی kâydēsizlîk, عدم
 تقید "âdêmi-tâkâyyud.
 Ape, *s.* میمون mâymûn, شبک shêbek;
 —, *v.a.* تقلیدا tâklîd-et.
 Aperient, *a.* مسهل mùsshil (ss-h).
 Aperture, *s.* دلیک dèlik, اراتقی âralîk,
 اچقلق âchîklîk, نفساک nêfessalîk.
 Apex, *s.* رأس rê'ss, ذروة zîrvê.
 Aphelion, *s.* حضيض hâdid.
 Apiece, *ad.* بهرینه bêhêrina.
 Apocryphal, *a.* مشکوک mêshkyûk.
 Apogee, *s.* حضيض hâdid. [lâmek.
 Apologize, *v.n.* عذر ديلمك "âzz-dî-
 Apology, *s.* عذرنامه "âzrnâmê; عذریانی
 "âzr-bêyâni.
 Apoplexy, *s.* طمله dâmlâ, نزول nûzûl.
 Apostasy, *s.* ارتداد irtidâd.
 Apostate, *s.* مرتد mùrtêdd (mûrtâd),
 دونمه dênma.
 Apostatize, *v.n.* دینندن دونمك dînin-
 dên-dênmek.

Apostle, *s.* رسول rêssûl, مرسل mùrsê
 the apostles of Christ, نواریون
 hâwâriyyûn. [isspênchiyi
 Apothecary, *s.* پنجیار êjzâji, اجزاجی
 Appal, *v.a.* قورقتمق kôrkutma
 تخویفا tâkhwîf-et.
 Appanage, *s.* ارپه لئی ârpâlîk, شملتى
 blâhmaklîk.
 Apparatus, *s.* تالوات tâkâm, طاقم
 âlât-êdawât.
 Apparel, *s.* اثواب êsswâb (êssab
 لباس liblas, البسه êlbissê.
 Apparent, *a.* ظاهر zâhir, بدیدار bêdîdâ
 اَشْكَار hûwâyâ, آشکار ashkiyâr.
 Apparently, *ad.* غالباً ghâlîba; اھرا
 zâhira. [yâl
 Apparition, *s.* ظهور zûhûr, خیاله khâ
 Appeal, *v.n.* دوشمك dùshmek, یغتمق
 sig'hinmak; مراجعتا mù'râja"ât-et
 Appear, *v.n.* کورنمك ghyârunmel
 لهورا ghyâzikmek, کوزمك
 zûhûr-et; it appears, *v. imp.* البا
 ghâlîba; کور گھلیر, کورنیور ghyâ
 runiyor.
 Appearance, *s.* صورت sūrât, بیئت
 hêy'êt; کورنش ghyârunush; لهور
 zûhûr.
 Appease, *v.a.* تسکین têsakîn-et.
 Append, *v.a.* ضم zâmm-et, لودا
 "îlâvê-et.
 Appendage, Appendix, *s.* تتمه tê
 timmê, ضمیمه zâmîmê, علاوه "îlâvê.
 Appertain, *v.n.* راجع او râjê"ol, شرط او
 mênû-t-ol, متعلق او mùtâ"allîk-ol.
 Appetite, *s.* اشتها ishtihâ (ishtâh.)

Applaud, *v.s.* ستایش sitāyiah-et.
 Applause, *s.* ستایش sitāyiah.
 Apple, *s.* الما ilma.
 Applicable, *a.* دوقنور dōkuvur;
 مناسبته münässébèt-âlir.
 Application, *s.* دوقندرش dōkuvdurush,
 دوشش yāpishdirish; باش اورش bāsh-ūrush
 (wūrush), مراجعت mūrāja“āt;
 چالیش chālīshish, سعی وغیرت, sà“y-
 u-ghāyret, صرف ذهن sarf-i-zihn,
 جهد وجدو jidd-u-jèhd.
 Apply, *v.s.* دوقندرمق dōkuvdurmak,
 یاپیشدرمق yāpishdirmak; سورمک
 sūrmek; طلاقا tātibik-et; تلا
 tilā-et; —, *v.s.* باش اورمق bāsh-
 wūrmak, مراجعت, دوشمک, dūshmek,
 مراجعت mūrāja“āt-et; — for, استمک
 istémek, مطالبه, iastid“ā-et, مطالبه
 mūtālēh-et, مطلوب mātlib-et;
 —, one's self, چالیشmak, chālīshmak,
 سعی sà“y-et, سعی وغیرت, sà“y-u-
 ghāyret-et.
 Appoint, *v.s.* تعیین tā“yīn-et, نصب
 nāsb-et, تخصیص tākhsiss-et.
 Appointment, *s.* مأموریت mē“mū-
 riyyèt; آیش ish.
 Apportion, *v.s.* حصه حصه تقسیم
 hissē-tāksim-et. [nāssib].
 Apposite, *a.* مناسب, یوللو yollu, mū-
 Appraise, *v.s.* قیمت تقدیرا kīmèt-
 tākdir-et, بها بچمک bāhā-bichmek
 (pāhā).
 Appreciate, *v.s.* تقدیرا tākdir-et,
 قدرینی بلمک kladrini-bilmek.

Apprehend, *v.a.* طومق tūtmak, یقالمق
 yākalamak, اخذ و گرفت ākhz-u-
 -ghirift-et; اکلماق ānglamak
 (ānnamak), درک dèrk-et; قورقمق
 kōrkmaq.
 Apprehension, *s.* اخذ و گرفت ākhz-u-
 -ghirift; فہم و ادراک fēhm-u-idrāk;
 قورقو kōrkū. [kussu-ōlan.
 Apprehensive, *a.* قورقوسی اولان kōr-
 Apprentice, *s.* شاگرد shāghird; —, *v.a.*
 شاگرد لگه ویرمک shāghirdligē-vèrmek.
 Apprenticeship, *s.* شاکردلک shā-
 ghirdlik. [mek.
 Apprize, *v.a.* خبر ویرمک khābær-vèr-
 Approach, *s.* یول yòl; تقرب tākār-
 rub; —, *v.a.* & *n.* تقرب tākār-
 rub-et, یقینلاشمق yākinlashmaq,
 یقین وارمق yākin-vārmak. [istihāsān.
 Approbation, *s.* استحسان tāhsān, تحسین
 Appropriate, *v.a.* تخصیص tākhsiss-et;
 —, *a.* مناسب münāssib.
 Approval, *s.* استحسان istihāsān; on
 —, *ad.* مخیر mūkhāyēr.
 Approximate, *a.* تخمینی tākribī, تقریبی
 tākhmīnī; —, *v.s.* تقرب tākār-
 rub-et. [tākhmīna.
 Approximately, *ad.* تقریباً tākribā, تخمیناً
 Approximation, *s.* تقرب tākār-rub;
 تخمین tākhmīn.
 Apricot, *s.* زردالو kāyssi, قیسی zèrdālī.
 April, *s.* نیسان nīsān.
 Apron, *s.* پشمال pēshtamāl.
 Apropos, *a.* & *ad.* مناسب mūnāssīb.
 Apt, *a.* مستعد mūstā“idd. [vwejlē.
 Aptly, *ad.* مناسبته mūn-āssībēti-

Aptitude, Aptness, *s.* استعداد *isa-ti* "dād. [kēzab-suyu.
 Aquafortis, *s.* تیزاب *tizāb*, کذاب صوتی
 Aqueduct, *s.* صوبولی *sū-yōlu*, کمر
kēmər, کمرلر *kēmərler*.
 Arab, *s.* عرب "arab.
 Arabia, *s.* عربستان "arabistan.
 Arabic, *s.* عربچه "arabja.
 Arable, *a.* اکور بچلور *əkūr-bichilir*,
 مزروع *mèzrū* ; —, land, *s.* مزرعه
mèzra "à, ترلا *tarla*.
 Ararat, Mt., *s.* اغری طافی *aghri-dāghi*.
 Arbitrator, *s.* حکم *hākəm*.
 Arbitrate, *v.n.* ایردا *ayrd-et*.
 Arc, *s.* قوس *kāvəs*.
 Arch, *s.* کمر *kēmər*.
 Archer, *s.* کمانکش *kēmankèsh*.
 Archery, *s.* کمانکشاک *kēmankèshlik*.
 Architect, *s.* معمار *mī* "mār, قالفه *kālfə*.
 Architecture, *s.* فن معمارى *fānni-mī* "
mārī ; بنا *bnā* ; بنالر *binālar*.
 Archives, *s. pl.* قیودات *küyüdāt*,
 اوراق مخزنى *dəftərkhānə*, دفترخانه
əvrāk-mākhzāni.
 Arctic, *a.* شمالی *shimālī*.
 Ardent, *a.* اتشلو *àtəshli* ; یانار *yānar*.
 Ardour, *s.* گرمیت *ghèrmliyyèt*.
 Arduous, *a.* کوچ *ghyāch*, چتین
chètin, متعسر *mùtə* "āsir.
 Area, *s.* سطح *sāth* (t-h.)
 Argue, *v.n.* لکردی *lākirdi-et*, مباحثه
mübāhəssə ; et ; چکه یارشى *chèngə-*
yāriahi-et.
 Argument, *s.* لکردی *lākirdi*, کلام
kəlām, سوز *süz*.

Arid, *a.* قورو *kōru*, چول *chəl*.
 Arise, *v.n.* قالمق *kālmək* ; وغمق
dōghmək, طلوع *tūlū* "et ; شتأ
nəsh "èt-et, لازم کلمک *lāzim-ghālmək*.
 Aristocracy, *s.* کبار *kibār*.
 Aristocrat, *s.* کباردن بری *kibār-den-bir*.
 Arithmetic, *s.* علم حساب "ilmi-hissā
(hès-). ["ilmi hissāt
 Arithmetician, *s.* اهل علم حساب *əhli*
 Ark, *s.* Noah's —, فوح کیمسی *nūh*
-ghəmissi ; — of the covenant
 تابوت سکینه *tābūti-səkinə*.
 Arm, *s.* قول *köl* ; سلاح *silāh* ; —, *v.n.*
 سلاحلنمق *silāhlənmək* ; —, *v.n.*
 ونانمق *silāh-vənmək* ; ویرمک
dönətmək.
 Armada, *s.* دونما *dönənmə*.
 Arm-chair, *s.* قولتقی *költüklü*, و لتقی
 قولتقی *költüklü-sāndāliyyə*.
 Armenia, *s.* ارمنستان *ərməniastān*.
 Armenian, *a.* ارمنی *ərməni* ; —,
 ارمنی *ərməni* ; ارمنیجه *ərmənījə*.
 Armfull, *s.* قوجاق *kūjak*, طولوسى
kūjak-dölvəssü.
 Armillary sphere, *s.* کوره مشبکه *kyürü*
'i-mühəbbəkə.
 Armistice, *s.* متارکه *mütärəkə*.
 Armlet, *s.* بازوبند *bāzübənd*.
 Armorer, *s.* قلیجی *kāljji*, تفنگچی *tə*
fənkji, چاقمقی *chākməkjji*.
 Armory, *s.* جبه خانه *jəbə-khānə*.
 Armour, *s.* زره *zirh* ; سلاح *silāh*.
 Armpit, *s.* قولتق *költük*.
 Army, *s.* اردو *òrdü*, عسکر *əsəkər*.
 Aromatic, *a.* قوقولو *kökulu*.

- Around, *ad.* and *pr.* اطرافه àtrāfa, اطرافه àtrāfda.
- Arouse, *v.a.* قالدرومق kàldirmak, اوياندرومق òyāndirmak.
- Arrange, *v.s.* ترتيبا dīzme, ترتيبا tārīb-et, نظامه قومق tanzīm-et, نظامه nizāma-kōmak; قرارلاشدرمق kārār-lashdirmak.
- Arrangement, *s.* نظام تارتيب tārīb, نظام nizām; قرار kārār. [صف sàff.
- Array, *s.* ترتيب tārīb, نظام nizām,
- Arrayed, *s.* ملبس گييلو ghilyili, ملبس mù-lèbbèas. [бакяя.
- Arrears, *s. pl.* مانده ماندé, بقايا
- Arrest, *s.* حبس hābs; —, *v.a.* اخذوكرفت àkhz-u-ghirift-et; توقيف tèvkiif-et.
- Arrival, *s.* قدم kōdūm, كلس ghèlish; وارش vàrsūl, وصول vàrsūl.
- Arrive, *v.s.* كلكم ghèlme, وارمق vàrmak, وصول بولمق wāssāl-òl, وصول vàrsūl-būlmak. [тèкèббур.
- Arrogance, *s.* تعظم tà“əzzum, تكبر
- Arrogant, *s.* متكبر mùtèkèbbir.
- Arrogate to one's self, *v.a.* القشمت kàlkshmek, اوزرينه المتق òzèrinè-llmek.
- Arrow, *s.* سهم sèhm, تير tīr, اوق òk.
- Arse, *s.* كوت ghyàt, دبر dùbr, كون kyūn.
- Arsenal, *s.* طوخانه tōp-khānè.
- Arsenic, *s.* سبجان اوتى sīchan-òtv.
- Arson, *s.* خانه ياقمق khānè-yākmak.
- Art, *s.* صنعت sàn“àt; فن fānn; معرفت mà“rifèt; حيله hīlè.
- Artery, *s.* شاه طمر shāh-dāmar,
- Artful, *a.* حيله باز shèytàn, حيله باز hīlèbāz.
- Artfulness, *s.* حيله بازلك hīlèbāzlik.
- Artfully, *adv.* حيله ايله hīlè-ilè.
- Artichoke, *s.* انكنار inghinār; Jerusalem —, ير الماسي yèr-èlmassi.
- Article, *s.* متاع màtā“, مال māl; بند bend, فقره fīkra; definite —, حرف تعريف hārfi-tā“rif; indefinite —, اديات تبهيتم edāti-tèbhīm.
- Artifice, *s.* حيله hīlè.
- Artificer, *s.* اهل صنعت èsnāf, اهل صنعت èhli-sàn“àt.
- Artificial, *a.* صنعي sùn“i, مصنع mù-sànnà“, تقليد yapma, ياپمه tàklid.
- Artillery, *s.* طوبجى عسكرى tōplar, طوبجى tōpji-“àskeri; — مان, *s.* طوبجى tōpji. [èhli-sàn“àt.
- Artisan, *s.* اهل صنعت èsnāf, اهل صنعت èhli-sàn“àt.
- Artist, *s.* رسام rèsām.
- Artless, *a.* حيله سز sàfdérūn, صاندرن hīlèssiz.
- As, *c.* چونکه chūnku, چون chūn; *ad.* ايكن ikèn; as ... as ... , قدر kàdr; as soon as, ديفى كى digāi-ghibi; as it were, as though, سانکه sànki; as for, as to, كلتجه ghèlinjé; as much, بو قدر bù-kàdr, اول قدر òl-kàdr (ò-); as much as ... , قدر kàdr; as well as, كى ghibi, قدر kàdr.
- Ascend, *v.a.* and *n.* چيتمق chīkmak, صعودا sù“ūd-et.
- Ascendency, *s.* نفون nùfūz, اعتبار i“tibār, حكم hòkm.
- Ascension, *s.* صعود sù“ūd.

Ascent, *s.* صعود sū'ūd; بوقش yòkvah.
 Ascertain, *v.a.* تحقیق tàhkik-et.
 Ascribe, *v.a.* اسنادا issnād-et.
 Ash, Ashes, *s.* کول kyùl; ash-tree, اغانجی dīsh-būdāk-āghāji.
 Ashamed, *a.* محجوب mähjüb; to be —, *v.n.* اوطانمق ūtanmak.
 Ashore, *ad.* قریبē klāyā, قریبē klāradā.
 Asia, *s.* آسیا Asia.
 Asiatic, *a.* آسیالی Assiali.
 Aside, *ad.* بریانه bir-yāna, برطرفه bir-tārafa; بریاندē bir-yānda, برطرفدē bir-tārafda; ایری āyri.
 Ask, *v.a.* صورمق sòrmak, سؤال sū'āl-et; استمک istémek.
 Askew, Aalant, *ad.* ارکوری ārkuri (āykiri), چاریق chārpik.
 Asleep, *a.* اویومش ūyuyor, اویومش ūyumuşh, اویقودē ūykuda.
 Asparagus, *s.* قوش قونمز kùsh-kònmòz.
 Aspect, *s.* منظره mlanzara; باقش bākiah; هیئت hēy'èt; نظارت nēzārèt.
 Aspire, *v.n.* کوز دیکمک ghyüz-dikmek, امل ēmel-et. [khār].
 Ass, *s.* اشک ēshek, حمار hīmār, خر.
 Ass-colt, *s.* سپه sipa.
 Assail, *v.a.* هجوم hūjūm-et.
 Assailant, *s.* هجرمجبی hūjūmju, هجوم hūjūm-ēdēn, ایدن.
 Assassin, *s.* قاتلو kātli, قاتل kātīl.
 Assassinate, *v.a.* اولدرمک āldurmek, قتل kātīl-et, تلہā tēlef-et.
 Assassination, *s.* قتل kātīl.
 Assault, *s.* یورویش yūruyush, هجوم hūjūm; اوزرینہ یوریمک ūzērinē-yū-

rumek, یورویش yūruyush-et, هجوم hūjūm-et.
 Assay, *v.a.* محکطومتق mähèkkē-tūt mak (mèhènkē), عیارینہ باقمق, āyārīna-bākmak.
 Assayer, *s.* عیارجی āyyārji.
 Assemble, *v.a.* طویلامق tōplamak, جمع jēm"-et; —, *v.n.* طویلانمق tōplanmak, جمع او jēm"-ōl, تجمع jēm"-et.
 Assembly, *s.* جمعیت jēm"iyyèt.
 Assent, *s.* رضا rizā, موافقت mūwāfakāt —, *v.n.* رضا ویرمک rizā-vērmek, موافقت mūwāfakāt-et.
 Assert, *v.a.* ادعا iddi"ā-et, یمک dēmek.
 Assertion, *s.* لاکردی lākirdi, سوز sūz قول kavl, ادعا iddi"ā.
 Assess, *v.a.* ویرکو ایچون کشفā tā'yini-vèrgū-ichin-kēshf-et.
 Asseta, *s. pl.* مال ایله آتجه māl-ilē-ākcha.
 Asseveration, *s.* یمین yēmīn.
 Assiduity, *s.* اقدام ikdām.
 Assiduous, *a.* مقدم mūkdīm, چالشقان chālshkàn.
 Assign, *v.a.* تعیین tā'yin-et, خصیصā tākhsī-s-et; حواله hāwālē-et.
 Assignee, *s.* وکیل vēkīl.
 Assist, *v.a.* یاردمā yārdim-et, معاونتā mū"āvenèt-et, امدادā imdād-et; — *v.n.* بولمق bōlūnmak, کلمک ghēl mek, حاصراو hāzīr-ol.
 Assistance, *s.* یاردمā yārdim, مدادā imdād, اعانهā i"ānē, معاونتā mū"āvenèt. [mū"āvin, یماق yāmāk].
 Assistant, *s.* یاردمجبی yārdimji, معاون

Associate, *s.* ارتقداش *arkadash*, رفیق *rēfik*, قرین *klārin*; —, *v.n.* توکشمق *koğruşmak* كورشمك *ghyārushmek*, ارتقداشلق *arka-daşlık-et*, اختلا *ikhtilāt-et*, الفت *ulfēt-et*.

Association, *s.* شریکت *shirkāt*, قومپانیا *qompānya*, کمپانیا *kompānya*.

Asuage, *v.a.* تسکین *tèsskin-et*.

Assuage, *v.a.* التمسق *almak*, قبول *kābūl-et*, اوزرتنه التمسق *üzértenē-almak*; كیرتمق *ghirmek*.

Assurance, *s.* سؤز *söz*, تأمینات *tè'mināt* (ایمین), اعتماد *imād*, اعتماد *imād*, یمن *yèmin*; ثابت *sèbāt*; عارسزلیق *arsızlık*; سغورتہ *sighūrta*.

Assure, *v.a.* تأمین *tè'min-et*; یمن *yèmin-et*; امین *èmin-et*.

Asterisk, *s.* اشبو (*) اشارت

Astern, *ad.* ارتقدسنده *arkassina*, ارتقدسنده *arkassinda*; اردنده *ardına*, اردنده *ardında*.

Asthma, *s.* ضیق النفس *zīku-'n-nèfess*, ضیق الصدر *zīku-'ss-sadr*.

Astonish, *v.a.* تعجب ایتدرمک *tà-'dž-jub-ètdirmek*.

Astonished, *a.* متعجب *mùta-'džjib*; to be —, *v.a.* تعجب *tà-'džjub-et*, شاشتمق *shāshmak*.

Atcainment, *s.* تعجب *tà-'džjub*, حیرت *hāyret*. [-almak.

Around, *v.a.* حیرته صالمق *hāyretā-*

Astray, *ad.*, to go astray, *v.n.* یاکلش *yāklash*, یول طومش *yānglish-yòl-tòtmak* (فانیش).

Attendant, *a.* صیقیمی *sīkīmī*.

Astrologer, *s.* منجم *mùnjim*.

Astrology, *s.* علم نجوم *'ilmi-nùjüm*.

Astronomer, *s.* اهل هیئت *èhli-hèy'èt*.

Astronomy, *s.* علم هیئت *'ilmi-hèy'èt*.

Asunder, *ad.* ایکي پارچه *iki-pārcha*; ایری *ayri*, منفصل *münfāssil*.

Asylum, *s.* صیغنه جق یر *sighinajak-yèr*, ملجا *mèljā*.

At, *pr.* ئه *è*, ا *a*; ده *dè*, دا *da*.

Atheism, *s.* انکار بالله *inkyār-bi-llāh*.

Atheist, *s.* منکر بالله *mùnkir-bi-'llāh*.

Athens, *s.* آتینا *atinā*.

Athletic, *a.* قوی *kāvī*, قوتلو *kòvvètlī*.

Atlantic, *s.* بحر محیط غربی *bāhri-mūhit-ghārbī*.

Atmosphere, *s.* کره هوا *kyürē'i-hāwā*;

Atom, *s.* ذره *zèrrē*. [هوا *hāwā*.

Atone, *v.n.* کفارت *kèfāret-et*.

Atonement, *s.* کفارت *kèfāret*.

Atrocious, *a.* شنیع *shèni'*, اشنع *èshnā'*. [shè'nā'at.

Atrociousness, Atrocity, *s.* شناعت

Attach, *v.a.* باغلامق *blāghlamak*, ربطا *rābt-et*, بندا *bènd-et*; — one's self,

v.n. باغلامق *blāghlanmak*, علاقه *'ālāka-et*.

Attaché, *s.* (French) معیت مأموری *mā'iyèt-mémūri*. [mahābbèt.

Attachment, *s.* علاقه *'ālāka*, محبت

Attack, *s.* هجوم *hūjüm*; نوبت *nùbèt*,

ظهور *zühūr*, اصابت *issābèt*; —, *v.a.*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

عليه چي قشمتق *hūjüm-et*; هجوم *hūjüm*

- bāligh-öl; مظرأو nā'ül-öl; مظرأو
 müzâffer-öl, موفقأو müwâffak-öl;
 تأسبأو tähsil-et, كسبأو kâsb-et.
 Attainment, *s.* تأسبأو tähsil.
 Attar, *s.* (Arabic) عطر "itr; — of
 roses, عطرأو گیل gyül-yâghî, عطرأو
 "itr-yâghî.
 Attempt, *s.* قالفش kâlkishish; —, *v.n.*
 قالفشأو kâlkishmek.
 Attend, *v.a.* بکلمأو bëklâmek; رفاقتأو
 rëfâkât-et; بامقأو bâkmak, خدمتأو
 khîdmèt-et (hizmet).
 Attendance, *s.* رفاقت رëfâkât; خدمتأو
 khîdmèt (hizmet); اتباعأو طاقمى "ëtbâ"
 -tâkîmî. [اتباعأو "ëtbâ".
 Attendant, *s.* رفیق rëfik; attendants,
 Attention, *s.* دقت dikkât, تقيد tâkây-
 yud, اهتمام ihtimâm; to pay —,
 دقتأو dikkât-et; to call — to,
 دقتأو جلبأو dikkât-jëlb-et.
 Attentive, *a.* مقيد mùkây-yèd; to be —,
v.n. دقتأو dikkât-et.
 Attest, *v.a.* يمينأو ويرمك yëmin-vërmek;
 —, *v.n.* يمينأو yëmin-et, شهادتأو
 shâhâdèt-et. [shâhâdèt.
 Attestation, *s.* يمينأو yëmin; شهادتأو
 Attic, *s.* طولأو ارأسى tâwân-ârassî.
 Attire, *s.* البسه ëlbissâ, زي ziy, قياتأو
 kilâk, كسوت kîsvèt; —, *v.a.*
 كيندirmek ghîyindirmek.
 Attitude, *s.* وضع düruh, دورش wâz"i
 (pl. اوضاع ëvzâ); هيئت hëy"ët.
 Attorney, *s.* وكيل vëkîl, دعواأو وكيلى dâ"
 wâ-vëkîlî; power of —, وكالتنامة
 vëkyâlet-nâmê.
 Attract, *v.a.* جذبأو jëzb-et, كعمك
 chëkmek. [-jâzîk
 Attraction, *s.* قوتأو جاذبه küvvë
 Attractive, *a.* جاذب jâzîb.
 Attribute, *s.* صفت sıfat; —, *v.*
 بنادأو عزوا "ëzv-et, ويرمك
 issnâd-et.
 Auburn, *a.* لپسکه lipîska.
 Auction, *s.* مزاد mëzâd (mëzât), زایدأو
 müzâyédê. [dëllâl (tëllâl
 Auctioneer, *s.* مزادجى mëzâdjî, لال
 Audacious, *a.* جسور jëssür, عارسز "ârsî:
 Audacity, *s.* جسارتأو jëssâret; ارسزلقأو
 "ârsîzlik.
 Audible, *a.* ايشديلور îshdîlîr.
 Audience, *s.* ملاقات müläkât (interview)
 جماعتأو jëmâ"ât, سامعين sâmi"în
 to hold an —, ديوانأو فورمتأو diwan
 kürmak.
 Audit, *v.a.* حسابأو يوقلمق hissâb-yök
 lamak, محاسبأو mühâssëbê-et; —
 office, *s.* محاسبهأو قلمى mühâssëbê
 kâzmi.
 Auditor, *s.* دگليان dîngléyen (dînèyen)
 "سامع sâmi"; محاسبهأو جى mühâssëbêjî
 Auger, *s.* بورغى bürghü.
 Aught, *s.* برشى bir-shëy; هیچأو برشى
 hiç-br-shëy.
 Augment, *v.n.* ارتمق ârtmak, زديانأو
 izdiyâd-bûlmak, ترقياأو tërâk-
 ki-et; —, *v.a.* ارترمق ârtîrmak.
 تكثيرأو tëksîr-et.
 Augmentation, *s.* ازديانأو izdiyâd, تزاييدأو
 tëzâyud, ترقياأو tërâkki.
 Augur, *s.* كاهنأو kyâhin, فالجى faljî.

Augury, *s.* قال *qāl*.

August, *s.* اغستوس *aghoostos*; —, *a.* غاي *gāi*, مامي *sāmī*.

Aunt, *s.* (paternal) حالة *hālā*; (maternal) تيزه *tèyzē*; (uncle's wife) ينيكه *yēaghé*. [*sā'adé*.

Aspices, *s. pl.* سايه *sāyē*, مساعد *mūs-*

Aspicious, *s.* مساعد *mūsā'id*.

Astere, *s.* سرت طبيعتلو *sert-tābī'atli*; رياضتو *riyāzātli*.

Austerity, *s.* رياضت *riyāzāt*.

Australia, *s.* أستراليا *Avstrālia*.

Austria, *s.* أوستريا *Avstria*. [*bār*.

Authentic, *s.* صحيح *sāhīh*, معتبر *mū'té-*

Authenticity, *s.* صحت *shhāt*.

Author, *s.* باعث *bā'iss*, بادي *bādī*, مصنف *mū'sūf*; مؤلف *mū'ellif*; مؤلف *mūsānif*.

Authoritative, *a.* امرانه *āmīrānē*.

Authority, *s.* حاكم *kūkm*, امر *əmr*; حاكم *hakim*, أمر *āmīr*, ضابط *zābit*; أن *ən*, مأذونيت *rūkhālt*; رخصت *mē'zūniyyèt*; برهان *sēned*, برهان *burhān*.

Authorization, *s.* إذن *izn*, رخصت *rukhhālt*; مأذونيت *mē'zūniyyèt*.

Authorize, *v. a.* ويرمك *izn-vèrmek*, ترخيص *tèrkhiiss-et*.

Autumn, *s.* صوك بهار *sòng-bahār*, فصل خريف *fāssī-khàrif*.

Autumnal, *a.* خريفي *khàrifī*.

Auxiliary, *s.* ياردمجي *yārdimji*.

Axel, *v. a.* فائدو *fā'idé-et*; — one's self *af. v. s.* قبول *kābūl-et*. [*aldé*.

Available, *s.* حاضر *hāzīr*, موجود *mēvjūd*,

Avalanche, *s.* (French) چيغ *chìgh*.

Avarice, *s.* خست *khissèt*, خسيسلك *khāssīslīk*.

Avaricious, *a.* خسيس *khāssīss*.

Avenge, *v. a.* انتقامنى المتق *intikāminī-almak*; — one's self, *v. n.* انتقام المتق *intikām-almak*.

Average, *a.* وسط *wāssāt*, اورته *òrta*; on an — بربرى اوستنه *bir-birī-ùstuna*.

Averse, *a.* راضى دكل *rāzi-dīghil*.

Aversion, *s.* عدم رضا *'ādēmi-rizā*; نفرت *nèfrèt*.

Avoid, *v. a.* قاجنمق *kāchinmak*, صاقنمق *sākinmak*, چكنمك *chēkinmek*.

Avow, *v. a.* اقرارا *ikrār-et*, اعتراف *i'tirāf-et*.

Awake, *a.* اويانتى *ùyanik*; —, *v. a.* اوياندمتى *ùyanmak*; —, *v. a.* اويانديرمتى *ùyandirmak*.

Award, *s.* حاكم *hūkm*, قرار *kārār*.

Aware (to be), *v. n.* خبرى او *khābēri-òl*; (to become), خبر المتق *khābēr-almak*.

Away, *ad.* اوزاغه *ùzāgha*, اوزاكده *ùzākda*; to do — with, قالديرمتى *kāldirmak*.

Awful, *a.* فورتاجلو *kòrkunju*.

Awhile, *ad.* بروقت *bir-wākt*, براز *bir-āz*.

Awkward, *a.* ياقشقىز *yākishmaz*, ياقشقىز *yākishmaz*.

Awl, *s.* بيز *biz*. [*yākishkīssiz*.

Awning, *s.* تئنه *tēnta*.

Awry, *a.* چارپق *chārpīk*.

Axe, *s.* بالطة *bālta*.

Axis, *s.* محور *mihver*.

Axle, *s.* دنكل *dīnghil*.

Azure, *a.* اجق مائى *āchik-mā'i* (*māvi*).

كوك ماڤيسى *ghyùk-mā'issi* (*māvissi*).

B.

- Babbler, *s.* بوش بوغاز ghèvézê, بوش بوزق bôah-bôghâz.
- Babe, *s.* چوجق chòjuk, بېك bèbek.
- Baboon, *s.* ميمون màymûn.
- Baby, *s.* چوجق chòjuk, بېك bèbek.
- Babylon, *s.* بابل شهرى Bâbèl-shèhiri.
- Bachelor, *s.* بېكار bikyâr (bèykyâr).
- Back, *s.* ارد ârd; ارقه ârka; صرت âirt; زهر zâhr; ترس târas; كيرو ghèri; ورا vërâ; —, *ad.* كيرويه ghèri, كيرويد ghèriya, كيرود ghèrida; —, *v.a.* and *s.* (a boat in rowing) سيه siyê-et.
- Backgammon, *s.* طاولة اويونى tâwla-òyunu.
- Backwards, *ad.* ترسنه târsaina, ترس târas, قېچين ghèri-ghèri, قېچين كېچين kichin-kichin.
- Bacon, *s.* طوكر باصدمهسى dônguz (dò-muz) pàsèdirmâssi.
- Bad, *a.* فنا fèna; بوزق bòzük; تالب kâlp; ايش يوق ish-yòk; كوتى kyùtu.
- Bag, *s.* توربه tòrba, كيسه kèysaé.
- Baggage, *s.* اشيا èshyâ, يوك yùk, پرتى [pirti].
- Bail, *s.* كفيل kèfil.
- Bait, *s.* يم yèm; —, *v.a.* ويرمك yèm-vèrmek; يملمك yèmlémek.
- Bake, *v.a.* فرونده پشمك firinda-plehir-mek; —, *v.a.* فرونده پشمك firinda-pishmek.
- Bake-house, *s.* فرون firin.
- Baker, *s.* اتمكجى ètmekji (èkmekji); فرونجى firinjî. [kyâni].
- Bakery, *s.* اتمكجى دكانى ètmekji-dùk-

- Balance, *s.* ترازو tèrâzi; فضله fâzi
- Balanced, *a.* دنك dènk.
- Balcony, *s.* شاهنشين shâhniashîn.
- Bald, *a.* باشى طاس bâshi-tâss; كل ki
- Bale, *s.* دنك dènk.
- Ball, *s.* طوپ tòp; يومتى yùmak; گ ghyùllé; تورشون kùrahun; بالو bâl
- Ballad, *s.* تركى türkyu.
- Ballast, *s.* صفره safra.
- Balloon, *s.* بالون bâlon, چادر châdir.
- Ballot, *s.* قرعه kùr'â, پيانقو piyânko.
- Bamboo, *s.* قامش kâmesh.
- Band, *s.* باغ bâgh; طاقم tàkim, لك bâluk; موزيقه mùzika.
- Bandage, *s.* صارجى sârgîi.
- Banish, *v.a.* سورمك sûrmek, وركون sûrgyun-et, نفا nèfy-et; نعا nèf'-et.
- Banishment, *s.* سوركون sûrgyun, بى nèfy.
- Bank, *s.* صوكنارى sù-kènâri; د sèdd; بانقه bânka.
- Banker, *s.* صراف sârrâf (sâraf).
- Bankrupt, *s.* مفلس mùfliss.
- Bankruptcy, *s.* مفلسلك mùflissalik.
- Banner, *s.* بيراق bâyrak, سنجاق sanjak, باندره bândara.
- Banquet, *s.* ضيافت ziyâfèt.
- Baptize, *v.a.* وافتيزا wâftiz-et.
- Bar, *s.* قول kòl; صيرى sirik; مسال kùmaâl; مانع mâni; —, *v.a.* نعا nèf'-et, مانع او mâni-òl.
- Barb, *s.* عرب اتى 'arab-âti.

Barbarian, *s.* وحشی آدم türk, [sizlik.
vâhsî-âdam.
Barbarity, *s.* انسانیتسزلك insāniyyèt-
Barbarous, *a.* انسانیتسز insāniyyètsiz;
کبا kâba, تربیسز tərbiyyésiz.
Barber, *s.* بربر bərbər.
Barberries, *s.* عنبربارس “ānbərbāriās.
Bard, *s.* شاعر shā“ir.
Bare, *s.* چپلق chipłak; اچق àchik;
کرتو k̄rtu; —, *v.a.* اچمت àchmak.
Barefoot, *ad.* یالین ایاق yalīn-āyak.
Barely, *ad.* کوچ بلا ghyūch-bēla.
Bargain, *s.* بازارلیق pāzarlık; —, *v.n.*
پازارلیق pāzarlık-et.
Barge, *s.* ماغونه māghona; سندان
sāndāl, فلوکه filūka.
Bark, *s.* اناج قیوغی aghāj-kyūghu;
ناوی nāvi; —, *v.n.* حاولماق hāw-
lamak; —, *v.a.* قیوغنی صویماق k̄-
būghuṣu-sōymak.
Barley, *s.* ارپه ārpa.
Bara, *s.* انبار ānbar.
Barometer, *s.* هوا ترازومی hāwa-tērāziisi.
Baron, *s.* بر لقب bir-lākb.
Baronet, *s.* بر لقب bir-lākb.
Barracks, *s.* کتلا k̄tāla, کتلاغ k̄tālagh.
Barrel, *s.* فوجی fīchī, واریل vārīl; gun-
barrel, تفنکک تیموری tūfēgking-
dēmīri; double-barrel gun, چفته
chifté-tūfēk.
Barren, *a.* قسر k̄ssr; چول chūl,
محصولسز māhsūlsiz; خیرسز khāyrsiz.
Barricade, *s.* بر نوع مانع دیوار bir-nev“i-
Barrier, *s.* قپو k̄lpi. [māni“-dūwār.
Barrow, *s.* ال عربسی àl-“arabassi.

Barter, *s.* ترانپه trānpa, دیکش dighish;
v.a. and *n.* ترانپه trānpa-et, دیکش
dighish-et.
Base, *s.* کرسی kyūrsi; قاعدē kā“idē;
—, *a.* الچق alchak.
Base-line, *s.* ضلع معلوم dīl“i-mā“lūm.
Bashful, *a.* محجوب māhjūb, اوطانغاج
ūtlānghāch.
Bashfulness, *s.* حجاب hijāb.
Basin, *s.* کاسه kyāssē, چناق chānak;
Basis, *s.* اساس ēssās. [حوض hāwz.
Basket, *s.* کوفه sēped, کوفه kyūfē.
Bason, *s.* لکن lēghkn.
Bassora, *s.* بصره bāsra.
Bastard, *s.* and *a.* پیچ pīch.
Bastinado, *s.* طایق dāyak.
Bastion, *s.* طایبه tābiya.
Bat, *s.* چومتی chōmak; یراسه yērassa.
Bath, *s.* حمام hāmmām (hāmām).
Bathe, *v.n.* صویه کیرمک sūya-ghirmek;
یقانماق yikanmak; —, *v.a.* یقامت
yīkamak.
Battalion, *s.* طابور tābur.
Batter, *v.a.* دوکمک dūghmek.
Battery, *s.* طایبه tābiya.
Battle, *s.* جنک jēnk, غوغا (kāwgha),
مهاره mūhārēbē. [bāghirmak.
Bawl, *v.n.* حیقیرمتی hāyqīrmetī, باغیرمتی
Bay, *s.* (gulf) کورفز kyūrfez; (tree) دهنه
dēfnē; (colour) دورو dōru.
Bayonet, *s.* سوبکی sūnghyu.
Be, *v.n.* اولماق òlmak; بولنماق bōlun-
mak, موجود او mēvjūd-òl.
Beach, *s.* یالی کناری yalī-kēnāri.
Beacon, *s.* علامت nishān, نشان “alāmèt.

Bead, *s.* تسبیح دانہ سی tèsbîh-dânéssi;
beads, *s. pl.* تسبیح tèsbîh.

Beak, *s.* بورون bûrun, غاغہ ghâgha;
امزک èmzik.

Beam, *s.* (of wood) کرش kirish; (of
light) شعاع shu'â', پرتو pàrtèv.

Bean, *s.* (broad) باقلہ bākla; (kidney)
فصولیہ fàssūlya.

Bear, *s.* آيو àyi; —, *v.a.* قالدردمق
kâldîrmak; طیانمق dâyanmak,
چکمک chèkmek, تحملما tâhâm-
mul-et; (fruit, &c.) ویرمک vîr-
mek; (children) طوغورمق dughur-
mak; to bear in mind, درخاطرا dèr

Beard, *s.* صقال sâkal. [khâtîr-et.

Bearer, *s.* حامل hâmil, داربده dârendé.

Bearing, *s.* (direction) جهت jihèt,
کرتہ kérté; (armorial) ارمہ ârma.

Beast, *s.* حیوان haywân.

Beastliness, *s.* مردارلق mûrdârlîk.

Beastly, *a.* مردار mûrdâr.

Beat, *v.a.* دوکمک dûghmek; (over-
come) بوزمق bôzmaq, التا âlt-et.

Beating, *s.* طیاق dâyaq. [dîlbâr.

Beautiful, *a.* دلبر dîlbr, کوزل ghyûzel.

Beauty, *s.* کوزللك ghyûzèllîk; حسن

Beaver, *s.* قوندوز kûnduz. [hûssn.

Becalmed, *a.* (to be) روزگارمز یاتمق
rûzghyârsîz yâtmak.

Because, *c.* زیرا zîrâ, چونکہ chûnku,
شوسبیدنکہ shû-sèbebdân-ki.

Beckon, *v.n.* اشارتہ îshâret-et.

Become, *v.n.* اولمق ôlmak; (suit)
یاقشمق yâkîshmak.

Bed, *s.* یتاق yâtak, دوشک dûshek;

(stratum) طبقہ tâbaka; (of flow
تخته tâkhta.

Bedridden, *a.* کوترم kyuturum.

Bedroom, *s.* یتاق اوپه سی yâtak ôdah

Bedstead, *s.* کره وت kèrèvet.

Bee, *s.* ارى لاری, بال اریسی bâl-ârissi

Beech, *s.* کولکن ghyûlghên,

Beef, *s.* صیغراتی sighîr-èti.

Beehive, *s.* ارى قوانی lâri-kôwâni.

Beer, *s.* اره صویى ârpa-sûyû, بیره

Bees'-wax, *s.* بالمومی bâl-mumû.

Beet, Beetroot, *s.* پانجار pânjâr.

Beetle, *s.* (insect) بوجک bûj-
k (fullers', &c.) دیبک الی dîbèk-âlî

Before, *pr.* (in front) اوکنده âng

ارکندہ ângunda; (in time) اول

dan-âvval; —, *ad.* اول èv

مقدم mûkâddam, مقدا -mûk

démâ; ایلرو îlêri.

Beg, *v.a.* استمک îstémek, مک

dîlémek; —, *v.n.* دیلنمک dîlênû

Beget, *v.a.* حاصلما hâssîl-et, ش

irâse-et; (procreate) یایمق yâ-

mak, پیدا pèydâ-et.

Beggar, *s.* دیلنجی dîlênjî.

Begin, *v.a.* and *n.* باشلامق bâshlam

Begining, *s.* باش bâsh; لانفج

bâshlanghîj; اول ibtidâ, ابتدا

Behaviour, *s.* طور و حرکت tâvû

-hârékêt, اطوار âtvâr, حرکت

rékêt.

Behead, *v.a.* باشنی کسمک bâsh

kèssmek, بویوننی اورمق bôyûnnî

-wûrmek.

Behind, *pv.* اردینه ârdîna, نده

- arkassinda; ارقه سنده arkassina, سنده سنده
arkassinda; كيرومنه ghèrissina;
ghèrissinda; —, *ad.*
وراده ghèri, كيروده ghèrida, وراده
wàda.
- Behindhand, *ad.* كچه ghèch; to be
—, *v.s.* كچه كلمتي ghèch-kàlmak;
يتشمامت yètishëmamek.
- Behind, *v.s.* كورمك bàkmak, باقمتي
bàqmek; —, *inf.* استه ishta,
بنا.
- Below, *s.* (thing) شئي shèy; كائن
kàin, موجد موجد mòvjud, واراولن
vârâvân; (existence) وارلتي vârlîk, وجود
mòvjudiyèt, موجوديت mòvjudiyèt,
كينونت kèynünèt.
- Below, the Supreme, الله allāh.
- Belcour, *v.s.* دوكمك dùghmek.
- Belghir, *v.s.* ككرمك ghèghirmek,
ككرمك ghèyirmek; —, *s.* ككرمه
ghèghirma, كيرمه ghèyirma.
- Belguer, *v.s.* محاسروا mēhāssera-et.
- Beljikan, *s.* بلجيكالي Bèljikali.
- Beljiam, *s.* بلجيقا Bèljika.
- Bend, *s.* اعتقاد i'tikād; ايمان imān.
- Believe, *v.s.* اينانمتي imānmek,
اعتقادا kùlak-vèrmek; قولتي ويرمت
i'tikād-et; ايمانا imān-et.
- Believer, *s.* مؤمن mù'min, مسلم
muslim.
- Big, *s.* (large) چاك chàng; (small)
چينغراك chinghàrak; (of a time-
piece) زل zil.
- Chinghang, *s.* چينغراق اصان اهل صنعت
chingaràk-āsān-èhli-sàn'at.
- Belligerent, *a. and s.* محارب mūhārib.
- Bell-man, *s.* دلال tàllāl.
- Bell-metal, *s.* توج or طوج tūj (tūnch).
- Bellows, *s.* كورك kyùruk.
- Belly, *s.* فارن karn.
- Belong, *v.s.* مخصوص او mākhsūs-òl;
منسوب او mùta'allik-òl; متعلق او
mènsüb-òl.
- Beloved, *a.* عزيز aziz; سوکيلو sèvghili;
(mas.) معشوق mà'shūk; (fem.)
معسوقه mà'shūka.
- Below, *pr.* التنه Altina, التنده Altinda;
الت ياننه Alt-yànina, الت ياننده
yàninda; تحتنه tàhtina, تحتنده
tàhtinda; زیرينه zīrina, زیرنده zī-
rinda; —, *ad.* الته Alta, التده
Altda; الت يانده Alt-yàna, الت يانده
Alt-yànda; زیرده zīrda; اشاغی
Ashàghi, اشاغیده Ashàghida.
- Belt, *s.* (strap) قایش kàyish; (waist-
band) كمر kèmr, قوشاق kùshàk.
- Bench, *s.* صرة sira, پيکه pèyké; (car-
penter's, &c.) دستگاه dèsstghyāh
(tèzghyāh).
- Bend, *v.s.* اکمک èghmek; —, *v.s.*
اکمک èghmek, چاريلمتي chàrpil-
mak; bend down, *v.s.* ياترمق yàtir-
mak; — —, *v.s.* يانمتي yàtmek.
- Beneath, *pr.* التنه Altina, التنده Altinda;
مادوننده mā-dūnunda; — one's
notice, دکمز dèghmàz; — one,
ياقشمز yàqishmàz. [vèli-ni'mèt.
- Benefactor, *s.* افندی èfèndi, ولی نعمت
- Beneficence, *s.* احسان ihsān.
- Beneficent, *a.* کريم kèrim.

Beneficial, *a.* يارار yàràr; to be —, *v.s.*

يارامق yàramak.

Benefit, *s.* خير khàyr, ايوك iyilik,

منفعت mènfa'ât; احسان ihsân,

نعمت ni'mèt; —, *v.a.* يرامق yàra-

mak, فائدة fā'idē-et; — by, *v.s.*

فائدة كورمك fā'idē-ghyàrmek.

Benevolence, *s.* خيراندیشك khàyr-

èndishlik. [-èndish.

Benevolent, *a.* خيراندیش khàyr-

Benign, *a.* خيرلو khàyrli.

Benignity, *s.* شفقت shàfakat.

Benumbed, *a.* اويوشمش òyushmash,

اويوشق òyushuk; to be —, *v.s.*

اويوشمق òyushmak; (with cold)

دونغمك dònghmak.

Bequeath, *v.a.* وصيتا vwàssiyet-et.

Bequest, *s.* وصيت vwàssiyet.

Bereft, *a.* محروم màhrūm.

Berry, *s.* يemiş yemish, دانه dānē (tānē).

Berth, *s.* ير yér; (employ) خدمت

khìdmèt (hìzmet).

Beseech, *v.a.* يالوارمق yàlvàrmak, رجا

rijā-et, نیازa niyāz-et.

Beset, *v.a.* اطرافنى المق ètrāfīni-almak,

كوشاتمق kùshàtmak, هجوم hùjūm-et.

Beside, *pr.* ياننه yānina, ياننده yāninda,

يانى باشنقه yāni-bāshinda.

Besides, *pr.* دن بشقه dan-bāshka,

دن ماعدا dan-mā'adā, دن فضلہ dan-

fāzla; —, *ad.* اندن بشقه āndan-

bāshka, بوندن بشقه bündan-bāshka,

Besiege, *v.a.* محاصروا mōhāssara-et. [&c.

Bespeak, *v.a.* اصمارلامق issmārlamak,

سپارش sipārish-et.

Bessarabia, *s.* بوجاق bōjāk.

Beat, *a.* انگ-ايو eng-iyi, انگ-ا' eng-ā'

Bestow, *v.a.* ويرمك vèrmek, ا'م

in'ām-et. [باحث bāhss

Bet, *s.* باحث bāhss; —, *v.a.* and

Betray, *v.a.* خائلىتقا khā'īnlīk

خيانتا khīyānèt-et. [kyāh

Betroth, *v.a.* عقدا 'ākd-et, نكاح

Better, *a.* دها دهايو dàhā-iyi, دها دها

ghyūzèl, دها دها dàhā-à'là.

Between, Betwixt, *pr.* اراسنه àrassi

اراسنده àrassinda; بيننه bèyni

بèyninda; ما بيننه mābèyni

ما بيننده mābèyninda; —, *ad.* ا

ارادا àrada, ما بينده mābèyn

Bevel, *s.* Beveled, ا. شيو shèy.

Beware, *int.* صاكن sàkin; —, ا

صاكنمق sàkinnak.

Bewilder, *v.a.* شاشرتمق shashirtmak.

Beyond, *pr.* اوتنه سنه àtéssinē, سنده

àtéssindē; —, *ad.* اوتنه àtē, ديه

àtéyē, اوتنه د اوتنه د àtédē; اشوري ashiri

Bias, *s.* عدول 'ūdūl; ميل mèyl.

Bible, *s.* كتاب الله kitābu-'llāh (Go

book. [ويرمك vèrm

Bid, *v.a.* امرا èmr-et; (at a sa

Bier, *s.* تابوت tābut.

Big, *a.* بيوك biyuk, ابرى iri, جه مان

kòjamān; (— with child) گجه ghèl

Bight, *s.* كورفر kyūrfèz, قوى kòy

Bigot, *s.* Bigoted, *a.* معصب mi

Bigotry, *s.* تعصب tā'āssub. [āss

Bile, *s.* صفرا salfrà (salfra).

Bilge, *s.* سنتينه sèntina; bilge-wat

سنتينه سولى sèntina-sūy.

Blab, *s.* بوش بوغاز bòsh-bòghāz; —
v.n. بوش بوغازلقا bòsh-bòghāzlik-et.
 Black, *a.* قرة kara, سياه siyah; —, *s.*
 (negro) عرب "arab.
 Blackamoor, *s.* عرب "arab.
 Blackberry, *s.* بوكرتلن bughurtlən.
 Blackbird, *s.* قردطاوق kara-tawuk.
 Blackboard, *s.* درس تحتهسى ders-
 tāhtassi. [kyùlkhāni.
 Blackguard, *s.* چاپقین chāpkin, كولخنى
 Blackguardism, *s.* چاپقینلق chāpkinlik.
 Blacking, *s.* قوندردوبویاسى kùndura-
 bōyassi. [dèmirji.
 Blacksmith, *s.* تیمورجى or دمیرجى
 Bladder, *s.* سدیک قاوغى sidik-kāwū-
 ghū; (gall —) عود "ūd.
 Blade, *s.* (sword —) ناملو nāmlū;
 (knife—) اغزaghz; (shoulder—) کورک
 kyùrèk; (grass —) ییراق yāprak.
 Blame, *s.* (fault) قباحत kābāhat; (cen-
 sure) آزار azār; —, *v.a.* قباحت
 kābāhat-būlmak, آزارلق azār-
 lamak, تعیب "yīb-et.
 Blank, *a.* بوش bōsh; (without ball)
 قورشونسز kùrshunsuz; point-blank,
 تاممنزل tamm-mensil; to fire with
 blank cartridge, قورو صیقى یه اتمق
 kùru-sikiya-ātmak; —, *s.* (space)
 بوش-ییر bōsh-yēr.
 Blanket, *s.* فانه یورغان fānèla-yùrghān.
 Blaspheme, *v.a.* سبا sèbb-èt.
 Blasphemy, *s.* کفر kyùfr.
 Blaze, *s.* علو "ālev; — *v.n.* علولتمک
 "ālevlənnek.
 Bleach, *v.n.* اغارمق agharmak, بیاضلتمق

صفراسى sifrāvi; صفرای
 صفراسى sifrāsi-kālbarmish.
 Book, *s.* (account) دفتر dèftər, پوسله
 püssla; (for advertising) يانتە yāfta;
 (word's —) غاغه ghāgha; (for cutting)
 ساتیر sātir; — of exchange, تحویل
 tāhvīl; (cheque) حواله hāwālē; —
 of parcels, پوسله püssla; exchequer
 —, خزینە تحویلی khazīnē-tāhvīli.
 Broker, *s.* تحویل مەسارى tāhvīl-
 māsari.
 Note, *s.* (note) پوسله püssla, تذکرە
 təkərē; كوتك or كوتك kyùtuk;
 (seller's —) قوناق kōnak; —, *v.a.*
 كوناك kōnak-et. [nāma.
 Cest-doux, *s.* (French) عشقنامه "ashk-
 nāmā.
 Anbar, *s.* انبار ānbar.
 Baglamak, *s.* باغلامق bāghlamak; (—
 books) جلدلمک jıldlémek; قابلامق
 qāblamak. [kāb.
 Binding (of a book), *s.* جلد jıld, قاب
 qāb.
 Bay-tree, *s.* قاین اغاجی kāyn-aghajī.
 Bush, *s.* قوش kūsh.
 Ukse, *s.* اوکسē. [lādèt.
 Doghush, *s.* ولادت dōghush, vè-
 ghay, *s.* ولادت کونی vèlādèt-ghyānu.
 Peksémèt, *s.* پکسمات pèksémèt, کورک
 kùrèk, قالیته kālyèta.
 Tansif, *s.* تصیفا tānsif-et.
 Kèbissa, *s.* کبیسه kèbissa.
 Pärcha, *s.* پارچه pärcha; (— of a
 piece) گم ghèm, نظارمه kāntārma.
 Kanjik, *s.* قانجق kānjik.
 Issirmek, *s.* اصرمق issirmek.
 Ajzi, *s.* اجی ajzi.

- bèyazlanmak; — *v.a.* اغارتى ḡhartmak.
- Bleacher, *s.* چريبجى chirpiji.
- Bleed, *v.n.* قانامق kànamak; —, *v.a.* قان المتق kàn-almak. [لكه lèkè.
- Blemish, *s.* عيب ساقط sàkat, "àyb,
- Bless, *v.a.* (man to man) خير دعا khàyri-dù"ā-et; (man to God) شكرا shùkr-et; (God to man) خير نصيب ايملك khàyr-nàssīb-èylémek.
- Blessing, *s.* (prayer) خير دعا khàyri-dù"ā; (fruits of God's goodness) برکت bèrèkèt.
- Blind, *a.* كور kyùr, اعمى à"mà; —, *v.a.* كورا kyùr-et.
- Blister, *s.* (of the skin) قبارجق kàbarjìk; (vesicatory) قبارمق yàki; —, *v.n.* قبارمق kàbarmak; — *v.a.* قبارتمق kàbartmak.
- Block, *s.* (block of stone) طاش tash; (of wood) قالب كتوك kyùtuk; (mould) قالب (kàlíp); — *v.n.* قپامق kàpamak, طيقامق tìkamak.
- Blockade, *s.* محاصره مبلوقه àbloka, mū-hàssara; —, *v.a.* مبلوقه àbloka-et.
- Blockhead, *s.* اشك èshèk.
- Blood, *s.* قان kàn.
- Blood-horse, *s.* جنس ات jinss-àt.
- Bloodshed, *s.* سفك دما sèfki-dèma.
- Blood-vessel, *s.* طمر dàmàr.
- Bloody, *a.* قانلو kànli.
- Bloom, Blossom *s.* چيچك chichek; —, *v.n.* چتچك اچمق chichek-àchmak.
- Blot, *v.a.* مركب طملاتمق mùrèkkèb-dàmlatmak; —up, قوروتتمق kùrut-
- mak; — out, چيزمك chizn
- توقين بوزمق bòzmaq, تاركين تاركين-et.
- Blow, *s.* اورش (wùrush), چالش chāl
- of the fist, مشتè mùshat; (fortune) فلاكت felākāt; (injury) زارر; تكمه tèkmè.
- Blow, *v.n.* (wind) اسمك èssm (mouth or bellows) اولمق ùflém (flower) اچمق àchmak; — of noe, بورنى سيلمك bùrnun-u-silm سومكورمك sùmkurmek.
- Blow up, *v.n.* پاتلامق pàtlamak.
- Bludgeon, *s.* صوبه sòpa.
- Blue, *a.* (light) مائى mā"i (māvi), كوك مائيسى ghyùk, كوك مائيسى ghyùk-mā"i (māvissi); (deep) لاجورد lājivèrd.
- Blunder, *s.* ياكلش yàng'ish (yāni سهو sèhv, خطأ khātā; make a ياكلتمق yàngilmak (yàngilmak).
- Blunderbuss, *s.* قربةينه kàrabina.
- Blunt, *a.* كور kyùr, كسمز kèssmāz; (pl spoken) لاقرديسنى صاقنمز lākirdiss sākinnmāz.
- Blush, *v.n.* قزارتمق kizarmak.
- Boar, *s.* ارىكك طوكتر èrkek-dònguz (muz) ازولى طوكتر azūli-dòmuz.
- Board, *s.* تخته tàkhta; (food) ت yèmèk, ييه جك yèyéjek; on board. and *pr.* كميدة ghèmiyè, كمى به.
- Boast, *v.n.* اوكنمك ùghènnek. [mi
- Boat, *s.* قايق kàyìk; فلوقة filika, بال
- Boat-hook, *s.* تانجه kànja. [sānè
- Boatswain, *s.* پورسون pòrsun.
- Body, *s.* (man's living —) وجود vùj بدنه bēden, كوده ghyùwdè; (dead

جسد (جسد) jèssed; (substance) جسم
 طاقم (troop) تاقم tàkìm, سوری sùru,
 کومہ kyümē.
 باق *s.* باق batak, باقتلی bataklik.
 Bœmia, *s.* چه chē.
 Bœmian, *s.* and *a.* چهلو chēli.
 چيان *s.* چيان chibān; —, *v.n.* قاينامق
 کينامق kiynamek; صودہ پشمک sūda-pish-
 mek; —, *v.a.* قاينامق کاينامق kàynat-mak;
 صودہ پشورمک hāshlamak, صودہ پشورمک
 sūda-pishirmek.
 Bœned meat, *s.* صويش sūyush.
 Bœzer, *s.* قزغان kàzghān (kàzan).
 Bœler-maker, *s.* قزغانچي kazganji.
 Bœstera, *a.* فرطونه لو, شماته لو shāmatali,
 فرطانه [shāmata].
 Bœsterosness, *s.* شماته سرتلك sèrtlik,
 شماته.
 Bœtli, *a.* جسور jèssūr, جسارتلو jèssārètli,
 يگيت yighit.
 Bœtiness, *s.* جسارت jèssārèt.
 Bœster, *s.* ياصدق yāsadiq.
 Bœk, *s.* سورمہ sūrgu, سورمہ sūrmē;
 (large nail) انکسر ènkser, جواته jwāta,
 پيرو pèro.
 Bœrb, *s.* خمير khūmbara (kūmbara).
 Bœrbard, *s.* اوزرينه طوب آتمق ùzèrinè-
 tōp-ātmaq.
 Bœrbardier, *s.* خميرچي (kūmbaraji).
 Bœrbardment, *s.* طوب و خمير ايله
 طوب اورمقش tōp-vē-khūmbara-ila-wūr-
 meklik. [gèchmaz.
 Bœrb-proof, *a.* خمير کچمز khūmbara-
 Bœrb-shell, *s.* خمير khūmbara.
 Bœrb, *s.* تحويل tåhvīl, تمسك tèmèssuk;
 زنجير zinjir, صارغي sārghi, ايپ ip.

Bone, *s.* کموک kèmik.
 Bone-setter, *s.* جراح jèrrèh, جيققجي
 چيککجي chikikji, کيرکجي kirikji.
 Book, *s.* کتاب kitāb.
 Bookbinder, *s.* موجد mùjèllid.
 Bookseller, *s.* کتابچي kitābjī; (of
 Corans) صحاف sàhhāf.
 Boom, *s.* سرن sèren.
 Boot, *s.* جزمه chizma; —, *v.a.*; what
 boots it? نه فائدہ سی وار nà-faidassi-
 Bootmaker, *s.* پاپوچي pāpuchji. [vār.
 Booty, *s.* غنيمت yāghma, غنيمت ghāni-
 mèt.
 Border, *s.* کنار kènar; (frontier) سرحد
 sèr-hādd, سنورباشي sinirbāshi.
 Bore, *s.* (of a gun) چاپ chāp, دليک
 dèlik, اغز āghz; (troublesome fellow)
 ثقيل حريف sākīl-hèrif; —, *v.a.*
 صقندی dèlmèk; (trouble) دليک
 ویرمک sikiñdi-vèrmek.
 Born, *a.* طوغمش dōghmush; to be —,
v.n. طوغمق dōghmak.
 Borrow, *v.a.* اودنج المق ùdunj-almak,
 استقراض istikrāz-et.
 Borrower, *s.* اودنج الن ùdunj-ālan.
 Bosnia, *s.* بوسنه Bòssna.
 Bosnian, *a.* and *s.* بوسنه لو Bòssnali.
 Bosom, *s.* کوكس ghyukks, کوين kòyn,
 سنیه sīnē. [kālèssi.
 Bosphorus, *s.* چناق قلعه سی chànak-
 Botany, *s.* علم نباتات 'ilmi-nèbātāt.
 Botch, *v.a.* بوزمتی bōzmaq.
 Both, *pr.* ايکيسي ikissi; —, *c.* هم
 ... وهم hèm ... vè-hèm.
 Bother, *s.* صيقندی sikiñdi; —, *v.a.*

- بئرمك صيقندى و يرمك
 sïkindi-vërmek, [pütka].
 بئرمك تئيميزا tà"jiz-et.
 Bottle, *s.* شيشه shishé; wine — بوتقال
 بوتقال, *s.* شيشه shishé; wine — بوتقال
 Bottom, *s.* ديب dib; (fundy) كوت
 كوت (fundy) ديب dib; *s.* ديب dib; (fundy) كوت
 Bough, *s.* دال däl. [ghyät.
 Bounce, *v.n.* صجرامق sìchramak.
 Bound, *s.* حد hädd, پايان pâyân, صوك
 صوك, پايان pâyân, حد hädd, *s.* حد hädd, پايان pâyân, صوك
 söng, اوج öj, بوجاق böjak.
 Boundary, *s.* حدود hüdüd, سنور sinir.
 Bounteous, Bountiful, *a.* بول böl, برکتلو
 برکتلو, بول böl, *a.* بول böl, برکتلو
 bèrékkätli; الى اجق zämërd, جوهره
 جوهره, الى اجق zämërd, جوهره
 èli-àchik, سخى sakhî, سخاوتلو sakhâ-
 vètli.
 Bounty, *s.* احسان ihsân, انعام in"âm;
 انعام in"âm, احسان ihsân, *s.* احسان ihsân, انعام in"âm;
 سخا sakhâ, سخاوت sakhâvët.
 Bouquet, *s.* (French) جبجك دئمتى
 جبجك دئمتى, (French) جبجك دئمتى
 chïchek-dëmëti.
 Bow, *s.* (in reverence) باش اكمه bësh-
 باش اكمه, باش اكمه bësh-
 -égâmé, باش كسمه bësh-késsmë;
 باش ياك yàk; (of a ship) باش
 باش, —, *v.n.* باش اكمك bësh-
 égâmek; باش كسمك bësh-kësa-
 mek; — down and worship, سجده
 سجده, باش كسمك bësh-kësa-
 mék; — down and worship, سجده
 séj dé-et.
 Bowels, *s. pl.* بغرمق bəghirmak.
 Bower, *s.* مہتابیہ mèhtābīvyz.
 Bowie-knife, *s.* چچاق bichak.
 Bowl, *s.* كاسه kyāssé, طاس tās, چچاق
 چچاق, كاسه kyāssé, طاس tās, *s.* كاسه kyāssé, طاس tās, چچاق
 chānak; (wooden) قوانه klwata;
 (of a pipe) لوله lülé.
 Bowline, *s.* بولينه bölina, بورينه bōrina.
 Bowsprit, *s.* جوادره jiwādīra.
 Bowstring, *s.* كرش kirish, ز zih.
 Box, *s.* (chest) صندوق sñnkik; (desk)
 قوتى chékmejé; (small) قوتى

- kütü; (on the ear) شمار shâm
 شير sill (silé); (wood) شير
 شير sill (silé); (wood) شير
 chïmshir; (of instruments) چ
 چ, (of instruments) چ
 ùstuj (ùstunj). [ghà
 Boxing, *s.* مشته غوغاسى mûsh-ta-ki
 مشته غوغاسى mûsh-ta-ki
 Boy, *s.* اوغلان òghlan, چوچق chōj
 چوچق, اوغلان òghlan, *s.* اوغلان òghlan, چوچق chōj
 Boyhood, *s.* چوچقلى chōjçukluk.
 Boyish, *a.* چوچق كىي chōjçuk-ghibi.
 Brace, *s.* (pair) جفت chift; (tie)
 جفت chift; (tie)
 bāgh, قوشاق kûshak; (of a ya
 قوشاق kûshak; (of a ya
 brāssa; braces (for trouse
 براسه brāssa; braces (for trouse
 اسكى leski.
 Bracelet, *s.* بلازك bilézik.
 Braid, *s.* شريد shèrid; خرج khàrj;
 خرج khàrj; *v.a.* اورمك òrmek.
 Brain, *s.* بين béyn, دماغ dimāgh.
 Bramble, *s.* چالى chālî.
 Bran, *s.* كپك kèpek.
 Branch, *s.* دال däl; (of a road, &
 دال däl; (of a road, &
 kòl; (of a family, science, &
 قول kòl; (of a family, science, &
 shù"bë, فرع fër".
 Brandy, *s.* راقى raki.
 Brasier, *s.* باقرجى bākirji, منقال mā
 باقرجى bākirji, منقال mā
 Brass, *s.* پرنج pirinj. [gh
 Brassfounder, *s.* دوکيجى dükiju.
 Brave, *a.* يکيت yighit, جسور jèssūr.
 يکيت yighit, جسور jèssūr.
 Bravo, *int.* افيرين āfērīn (āfērīm).
 Bray, *v.n.* اكرمق āngirmak. [m
 اكرمق āngirmak. [m
 Brazen, *a.* اوتانمز òtān-mz;
 اوتانمز òtān-mz;
 Brazier, *s.* باقرجى bākirji, فنجى
 باقرجى bākirji, فنجى
 Brazilwood, *s.* بكام bākkām. [(kAzanzj
 بكام bākkām. [(kAzanzj
 Bread, *s.* اتمك (èkmek), نان عزيز nān
 اتمك (èkmek), نان عزيز nān
 "āziz. [ār
 Breadth, *s.* ان en, انلوك ènlük, رض
 ان en, انلوك ènlük, رض
 Break, *v.a.* قيرمق kirmak; — of

kòparmak ; — a promise, **نقض** *khulf-et* ; — a treaty, **تذات** *khulf-et* ; —, *v.a.* **قيرلمق** *kirilmak*, **كسيلمق** *kòpmak*, **كسيلمك** *kèssilmek*.
Breakfast, *s.* **قهواتى** *kàhwàlts*.
Break, *s.* **كوكش** *ghyùkss*, **سينه** *sîné* ; **تات** *teat*) **ممه** *mèmé*.
Breakwork, *s.* **سپر** *siper*.
Breath, *s.* **صولوق** *sòluk*, **نفس** *nèfess*.
Breath, *v.a.* **صولمق** *sòlumak*, **نفس المق** *nèfess-almak*, **تنفس** *tènèffuss-et*.
Breathing, *s.* **صولمقلى** *sòlumaklık*.
Breeches, *s.* **شلوار** *shàlwâr*, **پوتور** *pòtur*.
Breed, *s.* **صوف** *sòy*, **جنس** *jinss* ; —, *v.a.* **ياورىويرمك** *yàvri-vèrmek* ; **تورتمق** *türümek* ; —, *v.a.* **تورتمك** *türümek* ; **يتشدرمك** *itshdermek* ; **well-bred**, *a.* **تربيه لو** *tèrbiyyè-lo* ; **good breeding**, *s.* **تربيه** *tèrbiyyè*.
Breeze, *s.* **روزگار** *rùzghyâr* ; (light —) **خفيف روزگار** *khàlfif-rùzghyâr* ; (fresh) **صيقى روزگار** *siki-rùzghyâr*.
Brethren, *s. pl.* **أخوان** *ikhwân*.
Brevet, *s.* **برات** *bèràt*.
Brevity, *s.* **قصلى** *kissalik*.
Brow, *v.a.* **اره صويى يايماقلى** *àrpa-süyü-yaimaklık*.
Brower, *s.* **بیراجى** *birāji*. [*yàpmaklık*.
Browery, *s.* **اره صويى فابريکاسى** *àrpa-süyü-fabrikası*.
Brow, *s.* **رشوت** *rishvèt* ; —, *v.a.* **رشوت ويرمق** *rishvèt-vèrmek*.
Brow, *s.* **طوغله** *tùghla*. [*diwârji*.
Brow, *s.* **ديوارجى ياپيجى** *yàpji*.
Brow, *s.* **عروس گلين** *ghèlin*.

Bridegroom, *s.* **كويكى** *ghyùwèghi*.
Bridge, *s.* **كوبرى** *kyùpru*.
Bridle, *s.* **باشلىق** *bàshlık* ; —, *v.a.* **كم اورمق** *ghèm-würmak*.
Brig, **Brigantine**, **ابريق** *ibrik*.
Brigade, *s.* **لوا** *liwâ*.
Brigadier, *s.* **ميرلوا** *miri-liwâ*. [*izbàndut*.
Brigand, *s.* **خرمز** *khirsiz*, **ايزباندوت** *izbàndut*.
Bright, *a.* (light) **أچق** *àchik* ; (shining) **پارلاق** *pàrlàk* ; (polished) **جلالو** *jilâlî*.
Brighten, *v.a.* **أچلمق** *àchilmak*.
Brilliant, *a.* **پارلاق** *pàrlàk* ; —, *s.* **پرلانتة** *pàrlànta*.
Brim, *s.* **كنار** *kènar* ; **اغز** *aghz*.
Brimstone, *s.* **كبريت** *kibrit*, **كوكورد** *kyùkyurd*.
Brine, *s.* **صلاموره** *sàlamùra*. [*kyùkyurd*.
Bring, *v.a.* **كتورمك** *ghètirmek*.
Brink, *s.* **كنار** *kènar*. [*-kili*.
Bristle, *s.* **طوكر قىلى** *(dòmuz)-kîl*.
Brittle, *a.* **پك كورك** *pèk-ghèvrèk*, **پك قولاى قيريلور** *pèk-kòlay-kirilir*.
Broad, *a.* **انلو** *ènli*, **كنش** *ghènish*, **عريض** *àrîz*.
Broadside, *s.* (ship's) **بورده** *bòrda* ; (of guns fired) **الابانده** *àlabànda*.
Broil, *v.a.* **قزارتمق** *kizàrtmak*, **استره** *isskàra-et*.
Broken, *a.* **قيرق** *kirik*. [*simsâr*.
Broker, *s.* **دلال** *dèllâl* (*tèllâl*), **سمسار** *samsâr*.
Brook, *s.* **چاي** *chây*, **صو** *sù*, **دره** *dèrè* ; —, *v.a.* **چكمك** *chèkmek*, **قبول** *kàbùl-et*.
Broom, *s.* **سپوركه** *sùpurghâ*.
Broth, *s.* **ات صويى** *èt-süyü*, **چوربا** *chòrba*.

Calamity, *s.* قضا *kāzā*, بلا *bēlā*.
 Calcine, *v.a.* ياتقمق *yātkmak*; —ed, *a.*
 يانمش *yānmish*.
 Calculate, *v.a.* حسابا *hissāb-et*.
 Calculus, *s.* طاش *tāsh*; حساب *hissāb*.
 Caldron, *s.* قزغان *kāzghān (kāzan)*.
 Calender, *s.* روزنامه *tākwīm, rūz-*
nāmē. [بالدر *bāldir*.]
 Calf, *s.* دانه *dāna*; — of the leg.
 Calibre, *s.* چاپ *chāp*.
 Calico, *s.* قانقوت *kālinkōt, bēz*.
 Caligraphist, *s.* خطاط *khāttāt*.
 Caligraphy, *s.* خطاطی *khāttātlik*;
 حسن خط *hūssnu-khātt*.
 Caliph, *s.* خلیفه *khālīfē*.
 Caliphate, *s.* خلافت *khālāfēt*.
 Call, *s.* چاغرش *chāghīrish, چاغرمه*
chāghīrma, دعوت *dā“vét*; —, *v.s.*
 اوغرامق *ōghramak*; —, *v.a. and s.*
 اوغرامق *chāghīrmak*; — at, اوغرامق
ōghramak; on or upon, (invite)
 اوغرامق *dā“vét-et*; (visit)
ōghramak; — for, استمک *isstémek*;
 — in, (visit) اوغرامق *ōghramak*;
 (collect again) کيرو المق *ghèri-āl-*
mak; کيرو چاغرمق *ghèri-chāghīrmak*;
 باغرمق *tōplamak*; — out, *v.s.* باغرمق
bāghīrmak; —, *v.a.* دعوت ا *dā“vét-et*;
 — over, *dūghushmégħē-dā“vét-et*; — over,
 يوقلمق *yōklamak*; او قومق *ōkumak*;
 — together, طوپلامق *tōplamak*; — up,
 وجوده کتورمک *dā“vét-et*;
vūjūda-ghètirmek.
 Calling, *s.* صنعت *añ“āt, حرفت* *hir-*
fēt, مشغولیت *mēshghūllyēt*.

Callipers, *s.* چاپ پرکاری *chāp-pē-*
ghyāri (pērgħēli).
 Callous, *a.* دويمز *dūymaz*.
 Calm, *s. and a.* (wind or water) مانلقى
līmānlīk; —, *a.* (morally) سوده
āssūdē, راحت *rāhat*; —, *s.* حـ
rāhat, آسایش *āssāyish*.
 Calmly, *ad.* یواش *yāwāsh*. [yis
 Calmness, *s.* راحت *rāhat, آسایش* *āss-*
 Calomel, *s.* طانلو سولمن *tātli-sūlumēn*
 Calumniate, *v.a.* افترا ا *iftirā-et*.
 Calumny, *s.* افترا *iftirā, بهتان* *bāhtān*.
 Cambric, *s.* دلبند *dūlbēnd (tūlbēnt)*.
 Camel, *s.* دوه *dēvē*. [باتسته *bāstist*
 Camelopard, *s.* زرافه *zūrāfē (zūrāfā)*.
 Camlet, *s.* شالی *shālī, صوف* *sōf*.
 Camomile, *s.* پاپادیه *pāpādiyē*.
 Camp, *s.* اردو *ōrdū*; —, *v.s.* قورمق
 Campaign, *s.* سفر *sēfēr*. [ōrdū-kūrma
 Camphor, *s.* کافور *kyāfūr*.
 Can, *s.* تنکه *tēnēkē*; مشره *(māshraba*
 Canal, *s.* بوناز *bōghāz (strait), بندق*
(hēndek) (ditch); قازمه نهر *kāzma-*
nēhir.
 Canary-bird, *s.* قناریه *kānāriya*.
 Cancel, *v.a.* بوزمق *bōzmk, قین ا*
tērkin-et, بطلال *bāttāl-et*.
 Cancer, *s.* (sore) بیان علتی *yēyēn-“ille*
اکله *ākilē*. [sūwēyik
 Candid, *a.* (truthful) سويلر *dōghr-*
 Candle, *s.* موم *mūm*. [(shāmdan
 Candlestick, *s.* شمعه دان *shēm“ā-dā*
 Cane, *s.* قامش *kāmish, هزارن* *hēzārēn*
 —, *v.a.* دوکمک *dūghmek, یاق*
dāyak-ātmak.

Bushel, *s.* كيله kilē.
 Business, *s.* ايش ish, ايش كوچ ish-
 ghyūch; مصلحت məslāhat;
 مشغوليت məshghūliyyēt.
 Bustard, *s.* (greater) طوي tōy; (smaller)
 مزمدك məzməldək.
 Bustle, *s.* تلس tēlāh, عجله "žjélē.
 Busy, *s.* مشغول məshghūl.
 But, *c.* ولكن və-
 lakin, اما əmmā, لكن lākin,
 فقط fākat; —, *pr.* دن بشقه
 dan-bāshqə, دن فضله dan-fāzla,
 دن ماعدا dan-mā"ādā; all but,
 از قالدی (həmmən-həmmən) همان همان
 از کللی.
 Butcher, *s.* قصاب kassāb (kassāp).
 Butchery, *s.* سفک دما kassāblik; قصابلی
 səfki-dimā.
 Butt, *s.* نشان nishān, هدف hədef; —,
v.s. and *n.* توس اورمق tōss-wūrmak.
 Butt-end, *s.* دیبجک dibjik; صاب sāp.
 Butter, *s.* تر یاغ yāgh; (fresh) تر یاغ
 tēr-yāgh, تر یاغی tēr-yāghī; (clarified)
 روغن ساده (sāy-yāghī), صای یاغی
 rēghāni-sādē.
 Butterfly, *s.* کلّه بک kələbək.
 Buttock, *s.* بوط bōt; قاینات kàynak,
 قاینات یزی kàynak-yēri.
 Button, *s.* دوکمه dūghmē (dūymē);
 —, *v.s.* دوکمه لیمک dūymələmek,
 دوکمه لیمک ilikləmek; —, *v.s.* دوکمه لیمک
 dūymələmek, ایلیکنمک iliklənnek.
 Buttress, *s.* پاینده pāyēndē, ایات ayak.
 Bay, *v.s.* ساتون المət, ساتون المət
 satūn-almət, اشتراا ishtirā-et, مایعه
 māyehā "à-et.

Buyer, *s.* مشتری المət, مشتری aljī, مشتری
 mūshṭērī. [jizzlamak.
 Buzz, *v.s.* وزلامق wizzlamak, جزلامق
 Jzlamak.
 By, *pr.* دن dan; ایله ilē; یانه yānina,
 یاننده yānında, یانندن yānından;
 — bye, good-bye, inf. اللهم اصماریدق
 əlləhə-issmārīdīk; اوغورلر اوله
 əghūr-lar-ōla.
 Bye-and-bye, *ad.* برازدن bir-azdan,
 برازدن نصکره bir-azdan-səngra,
 براز وقتلردن نصکره bir-az-wāktīlārdan-
 səngra.
 Bye-law, *s.* نظام nizām.
 Bye-word, *s.* ضرب مثل zārbi-məssəl.
 Bygone, *a.* کچمش gəchmish.

C.

Cab, *s.* عربه ərəbə.
 Cabbage, *s.* لحنه ləhana; —, *v.s.*
 چالمق chālmak. [kāmara.
 Cabin, *s.* (hut) قلبه kùlubē; (ship's)
 Cabin-boy, *s.* میچو mičo.
 Cabinet, *s.* (private room) اوطه òda,
 چکمه خوت khəlvət; (chest) چکمه
 chəkməzē, صندوق sàndīk; (cupboard)
 دولاب dōlap; (— of ministers)
 وکلا طاقمی wūklā-tāqimī; — council,
 مجلس خاص məjlisi-khāss.
 Cabinet-maker, *s.* طوشان tāwshān.
 Cable, *s.* غومنه ghōmanə; chain —,
 زنجیر zinjir.
 Cadet, *s.* شاکرد shāghird.
 Cage, *s.* قفس kafesa.
 Cake, *s.* قورابه kūrābiyyē;
 (moulded form) قالب kālīp.

Care, *s.* (attention) دقت dikkât; (anxiety) درد dèrd, كدر kâdâr; —, *v.s.* وظیفه ایدنمك wazîfê-èdinmek; — for, باقمق bāqmaq; سایمق sâymaq; take care, *v.s.* كوزینی اچمق ghyâzunu-âchmaq, دقتا dikkât-et, صاقنمق sâkınmaq; (take pains) اوزنمك üzênmek; take care of, باقمق bāqmaq, صاقلامق sâqlamak.

Careen, *v.a.* قلفاطه یاترمق kâlafata-yâtirmak; —, *v.s.* یاتمق yâtmak.

Careful, *a.* عقید mukâyyed; to be —, *v.s.* عقید او dikkât-et, او mukâly-Carefulness, *s.* دقت dikkât. [yed-òl.

Careless, *a.* دقتسز dikkâtsiz.

Carelessness, *s.* دقتسزلیک dikkâtsizlik.

Caress, *v.a.* اوخشامق ôkshamak; —, *s.* اوخشامه ôkshama.

Cargo, *s.* یوک yûk, حموله hâmulê.

Caricature, *s.* هجو رسمی hijv-rèssmi.

Carmine, *s.* لعل lâ'1.

Carpenter, *s.* (house) دولگر dölgher; (joiner) دوغراماجی dōghramajî; (ship's) مرانقوز mârānkōz (mârān-ghoos).

Carpet, *s.* قالی kālî (hālî), کلیم kilim, کچه kèché; prayer —, سجاده sejjâdê.

Carpet-bag, *s.* چانطه chânta.

Carriage, *s.* (vehicle) عربہ "âraba, حنطو hintò, تالیقه tâliqa, فایطون faytòn; gun —, (field) عربہ "âraba, (ship's) قونداق kûndâk; (act of carrying) نقل nâkl, طاشیمه tâshîma; (— hire) نقلیه nâkilyyê. [kâtirjê.

Carrier, *s.* حمال hâmmâl; قاطرچی

Carrion, *s.* لاشه lâshê (lêsh).

Carronade, *s.* قلوبمبر külbûmbîr.

Carrot, *s.* هاروج hàwuj.

Carroty, *a.* صاری sâri.

Carry, *v.a.* طاشیمق tâshîmaq; ترمك ghyâturmek; (a gun, &c.) ترمك sûrmek; (by assault) ضبطا zâbt-e — away or off, البوب کوترمك ghâyaturmek; — on, یاپمق yâpma ایتمك êtmek, اویدرمق üydurma بجرمك bêjrmek; — the da الب او, اوسته چیقمق ghâlib-òl, قزانمق kâzanmak.

Cart, *s.* عربہ "âraba.

Cartilage, *s.* قیقرداق kîkirdâk.

Cartridge, *s.* (small arms) فشنگ fshèk (fishèk); (cannon) حارطوج hàrtuj.

Cartridge-box, *s.* پلاسقه pâlâsqa.

Carve, *v.a.* (meat, &c.) دوغرامق dōghramak; (wood, &c.) اویمق ôymak.

Carver, *s.* (in wood) اویمه جی ôymajî.

Cascade, *s.* چاغلایان chàghlayân.

Case, *s.* (box) صندوق sândêk; كفظه mâhfaza; قاب kâb, قوتی kûtu, نال (sheath) قین kîn; (condition) نال hâl; (matter) ماده maddê, خصوص khûssûsa, امر èmir; —, *v.a.* بلتمق kâblamak (kâplamak).

Case-shot, *s.* مسکت misskèt.

Cash, *s.* نقد nâkd, پاره pâre (pâra).

Cashier, *s.* صندوقدار sândêkdâr, بندگان vèznêdâr, خزینهدار khâzînêd (khâznêdâr); —, *v.a.* بهسنی المق rûthêssini-âlmak, بدمتدن قوغمق khîdmetdân-kōghmak.

Cask, *s.* فوجی fīchī, واريل vārīl.
 Casket, *s.* چکمه چکمه chèkmējē, صندوق sındık.
 Cassia, *s.* خیارشنبه khīyarahēnbē.
 Cast, *s.* دوکمه dūkmē; —, *s.* اتم atīm, شاشيلق atāsh; (in the eye) شاشيلق shāshīlīk; —, *v.a.* (throw) اتمق atmaq; (metal) دوکمه dūkmek; — down, اوزمق kīrmak, اوزمک üzmeq; کدر ويرمک kēdr-vērmeq; — up, (accounts) يکون يکون yèkyūn-et, جمعاً jēm-et, طویلتمق tōplamak; (vomit) قوسمق kūsmak; — off, اتيورمک ativērmek, دافعاً dēf-et, اتيورمک ativērmek, طرداً tard-et; صالويرمک salivērmek, قابوب صالويرمک kāpūb-salivērmek; — out, توغمق kōghmak, دافعاً dēf-et, طرداً tard-et.
 Castle, *s.* قلعه kāl'a (kayla).
 Castor-oil, *s.* هند ياغی hind-yāghī.
 Casual, *a.* تصادفی tēsāđufī, اتفاقی
 Casualty, *s.* قضا kāzā. [ittifāki].
 Cat, *s.* کدی kēdi.
 Catalogue, *s.* دفتر dēftēr.
 Cataplasm, *s.* لاپه lāpā.
 Cataract, *s.* صولک اوچمسی sūlāring-ūchmāsī, جنبدل jēndēl. [nēwāzil].
 Catarrh, *s.* زکام zūkkayām, نزله nēzlē, نوازل
 Catch, *v.a.* طومتق tūtmak, يقالتمق yākalamak; الہ کتورمک əlā-ghē-türmek; — cold, صوغوق المق sōghūq-almek.
 Catching, *s.* ساری sārī, بولاشر bülāshīr.
 Catechise, *v.a.* استنطاق istintāq-et, امتحان imtīhān-et.

Categorical, *a.* قطعی kāt'ī.
 Category, *s.* مقوله mākūlē.
 Caterpillar, *s.* تورنت kūrēt.
 Catgut, *s.* کرش kirīsh. [posā-kēlīssāsī].
 Cathedral, *s.* پسبقوس کلیسای pīssakā.
 Cattle, *s.* حیوانات hāywanāt.
 Caucasus, *s.* چرکستان chērkkāsīstān.
 Caulk, *v.a.* قلفاط کالافات-et.
 Caulker, *s.* قلفاط کالافات.
 Cauliflower, *s.* قرنابت kārnaβīt.
 Cause, *s.* باعث bā'iss, علت illēt, سبب sēbeb; دعوی dā'wā; —, *v.a.* باعث او bā'iss-ol, سبب او sēbeb-ol, ایراث irās-et.
 Causeway, *s.* قالدروم kaldırım.
 Caustic (lunar), *s.* جهنم طاشی jihēnnem-tāshī (jihānnam). [یاقتمق yāqtmak].
 Cauterize, *v.a.* داغلامق dāghlamak.
 Caution, *s.* یاقی yāki, داغ dāgh.
 Caution, *s.* بصیرت bāsīrēt, ثانی tānī tā'ennī, حذر hāzēr; —, *v.a.* خبر khāber-vērmeq.
 Cautious (to be), *v.n.* احتراز ihtirāz-et, احتذار ihtizār-et, صاتمق sākīnmak.
 Cavalry, *s.* سواری عسکری sūwāri-'ās-kērī, اتلو atlı.
 Cave, Cavern, *s.* مغاره māghāra.
 Cavity, *s.* چقور chōkur.
 Cease, *v.n.* کسلمک kēsīlmeq, او منقطع mūnktāi'-ol.
 Cedar, *s.* سرو ازاد ērvi-āzād.
 Cede, *v.a.* ترک ترک-et, ويرمک vērmeq.
 Ceiling, *s.* طوان tāwan.
 Celebrate, *v.a.* اجرا ijra-et.
 Celebrated, *a.* مشهور mēshhūr.

Celery, *s.* کرویژ kèréviz.
 Celestial, *a.* سماوی sèməvî.
 Cell, *s.* حجره hùjré; کوز خانه khānê, کوز
 Cellar, *s.* مخزن màkhzèn. [ghyùz.
 Cement, *s.* العجى alchî, معجون mà'jûn;
 —, *v.a.* ياشدرمتق yâpishdîrmak,
 طوتدرمتق tûttdormak.
 Cemetery, *s.* مزارق mèzarîk, قبرستان
 kâbristân, مقبره màkbérê.
 Censer, *s.* بخوردان bûkhûrdân (bû-
 khurdênîk).
 Censure, *s.* ازار âzâr; —, *v.a.* تعيب ا
 .tà'yîb-et, لوم zèmm-et, لوم lèvm-et.
 Census, *s.* تعداد نفوس tà'dâdî-nûfûss.
 Cent. (per cent.), *ad.* يوزده yùzdê.
 Central, *a.* مرکزی mèrkezi. [wâssat.
 Centre, *s.* مرکز mèrkëz, اورطه òrta, وسط
 Centurion, *s.* يوز باشى yùz-bashi.
 Century, *s.* مائه mi'ê. يوز ييل yùz-yil,
 عصر yùz-sênê, لاسار.
 Carecloth, *s.* مشمع mùshemma (mû-
 shamba). [tèklîf; تكلف tèkèlluf.
 Ceremony, *s.* رسم rëssm (rëssim); تكليف
 Certain, *a.* معلوم mà'lûm, صحيح sahîh,
 بعض shùbhëssiz; فلان filân; بعض
 bl'zi, بر طاقم bir-tâkîm.
 Certainly, *ad.* البته âlbèttê, شهسز shùb-
 Certificate, *s.* سند sèned. [hëssiz.
 Certificated, *a.* سندلو sènedli.
 Cessation, *s.* انقطاع ìnkîtà', كسلمه
 kèssilmê.
 Cession, *s.* ترك tèrk, فراغت ferâghât.
 Chafe, *v.a.* اشتمق ashinmak.
 Chaff, *s.* صمان sâman. [ghâl).
 Chafing-dish, *s.* منقال mànkâl (mân-

Chagrin, *s.* (grief) تأسف tà'ss
 (kind of skin) كلر kèlâr.
 Chain, *s.* زنجير zènjîr (zinjîr); —, t
 زنجير ايله باغلامق zinjîr-ila-bağlam
 Chair, *s.* صنداليه sandâlîyyê; arm-
 قولتقو kòltuklu.
 Chairman, *s.* رئيس مجلس rè'issî-mèjli
 Chalk, *s.* تباشير tèbâshîr (tâbeshîr).
 Challenge, *v.a.* ميدان او قومتق màydâ
 ôkumak.
 Chamber, *s.* اورطه ôda; (of a mine, gr
 &c.) خزينه khâzinê (hâzna).
 Chamberlain, *s.* قوجى باشى kâpîji-bâs
 Chance, *s.* تصادف tèssâduf, اتفاق it
 fak, بخت bâkht; by —, كاله
 râsst-ghâlê; —, *v.a.* نه حواله ا
 bâkhta-hâwâlê-et.
 Chancellor of the Exchequer, *s.* ليه
 ناظرى mâlîyyê-nâzîri.
 Chandelier, *s.* اويژه âvîzê.
 Chandler, *s.* بقال bâkkâl.
 Change, *s.* دكش dig'hiash, دكشش
 ghîshish, دل دكشمه dig'hiashma,
 تبهددل tèbèddul, تبديل tèbdîl, انقلاب inl
 lâb; —, *v.n.* دكشمك dig'hiashme
 شدرمك dùnmek; —, *v.a.* شدرمك
 dig'hiashdirmek; چويرمك chèvîrme
 تبديل tèbdîl-et; بوزمك bôzmak.
 Changeable, *a.* قراوسز kârarsîz, يئاق
 ôynak.
 Channel, *s.* يول yòl; بوغاز bôğhâz; لاق
 yâtak, مجرا mèjra.
 Chap, *s.* چاتلاق châtîlak; حريف hêr
 Chaplain, *s.* امام imâm; پاپاس pâpa
 Chaplet, *s.* تسبيح tèssbîh. [(pâpâz

Chapman, *s.* مدراباز mād̄rabāz, قولتجی kōlt̄kj̄.

Chapter, *s.* باب bāb, فصل f̄sāl.

Character, *s.* (moral) طبیعت tābi“āt, جبلت j̄ibill̄ēt, خوی kh̄dy; (writing) حرف یازی yāzi, خط kh̄l̄t; (letter) حرف h̄arf (pl. حرفات h̄ur̄fāt).

Charcoal, *s.* کومر or کومور kyūmur.

Charge, *s.* (employ) خدمت (khizmet), ایش مأموریت mē“mūr̄iȳēt, تنبیه امر emir, تانبیه tēnbīh; (of powder) اتم ātim; (attack) هجوم yūr̄uyush, هجوم h̄ij̄ūm; (thing confided) امانت emānēt; —, *v.a.* (fill) طولدرمتی dōld̄urm̄ak; (attack) هجوم h̄ij̄ūm-et; (command) امرā emr-et, اسنادā tēnbīh-et; (accuse) اسنادā issnād-et.

Charity, *s.* (alms) صدقه s̄adaka; (humane consideration) انسانیت insāniyyēt, انصاف insāf.

Charm, *s.* (spell) بویو būyu, سحر s̄hr; charms, *s. pl.* کوزللك h̄ūssn, حسن h̄ūssn, گویزلیک ḡhyūz̄l̄l̄ik.

Charmer, *s.* بویوجی būyuj̄, سحر باز s̄hr̄bāz; (beloved) معشوقه mā“sh̄ēka; دلبر d̄ilb̄ār, فتنه کار f̄it̄n̄ēkyār.

Charming, *s.* کوزل ḡhyūz̄l̄, دلبر d̄ilb̄ār, لطیف l̄ātif.

Chart, *s.* خریطه kh̄arīta.

Charter, *s.* فرمان f̄ar̄mān, برات b̄ērāt; —, *v.a.* نوله طوتمق n̄ēvla-tūt̄mak (sāv̄lona), کرایله طوتمق k̄rā-īla-tūt̄mak.

Chase, *s.* آو λv, شکار sh̄ikyār; —, give chase to, *v.a.* توغالمق kōgha-lamak; — away, توغمتق kōgh̄mak.

Chasm, *s.* بیوک یارق biyuk-yarik.

Chaste, *s.* عقیفه “āf̄if, (woman) عقیفه “āf̄ifē; (simply elegant) ساده کوزل sādē-ghyūz̄l̄.

Chasten, Chastise, *v.a.* تربیه ویرمک t̄ērbīyyē-v̄ērmek, تربیه t̄ērbīyyē-et.

Chastisement, *s.* تربیه t̄ērbīyyē, طایق d̄āyak. [mēt.

Chastity, *s.* عفت “if̄ēt, عصمت “iss-

Chat, *s.* لاف l̄āf, لکردی lākirdi; —, *v.n.* لافā lāf-et, توکشمق kōngvashmak.

Cheap, *a.* اوجوز ūj̄ūz.

Cheapness, *s.* اوجوزلق ūj̄ūz̄luk.

Cheat, *s.* (fraud) حيله h̄ilē; (knave) حيلهā h̄ilēkyār; —, *v.n.* حيلهā h̄ilē-et.

Check, *s.* (pattern) شطرنج sh̄l̄tr̄n̄j̄ (sh̄l̄tr̄n̄ch); (in accounts) میزان mizān; (upon conduct) کم ghēm; (slight defeat) شمار sh̄mār, (banker's) حواله h̄awālē; —, *v.a.* ضبطā zābt-et, الیقومتق alikomak, دوردرمتق d̄ūrdurt-mak; (defeat) بوزمتق bōz̄mak; (the king at chess) کشā k̄sh-et.

Checkmate, *v.a.* ماتā mā-t-et.

Cheek, *s.* یناق yānak.

Cheer, *v.a.* شهنلندرمک sh̄ēnl̄ēndirmek, فراحلندرمق f̄ērāhl̄ndirmak.

Cheerful, *a.* شهن sh̄ēn, فراح f̄ērāh;

Cheese, *s.* پنیر p̄ēnir. [مفرح m̄ūf̄errih.

Cheesemonger, *s.* بقال b̄āqāl.

- Chemist, *s.* كيميكر kimiyāghār ;
 اجزاجى ðjzāji, اسپنچيار isspenchiyār.
 Chemistry, *s.* علم كيميائى جديد "ilmi-
 -kimiyāyi-jēdid.
 Cherish, *v.a.* عزيز طومتى "aziz-tùtmak ;
 بسلمك bésalémek. [viahna.
 Cherry, *s.* كراز kirāz ; morella —, وشنه
 Chess, *s.* شطرنج shltrānj (sāntrānch) ;
 — board شطرنج تختهسى sāntrānch-
 -tākhtassi.
 Chest, *s.* (box) صندوق sādīk ; (bosom)
 كوكس ghyvaks, صدر sādīr, سينه sīnē ;
 — of drawers, چكجه chēkmējē.
 Chestnut, *s.* كستانه kēsstānē.
 Chew, *v.a.* چينيمك chinémek.
 Chick, Chicken, *s.* پليج pillij.
 Chickpea, *s.* نخود nõkhud.
 Chide, *v.a.* ازارلمق azarlamak.
 Chief, *a. and s.* بيوك biyuk, باش bāsh.
 Chiefly, *ad.* خصوصا khūssūssā ; اكثرى
 èkākriyyā.
 Child, *s.* چوجق chòjuk ; children
 and family, چولق چوجق chòluk-
 chòjuk ; with child, كبه ghèbē,
 حامله hāmīlē. [صوغوق sòghuk.
 Chill, *v.a.* اوشوتمك ùshutmek ; —, *s.*
 Chilly, *a.* صوغوق sòghuk ; to feel —,
v.a. اوشومك ùshumek.
 Chimney, *s.* اوجاق òjak, باجه bāja.
 Chin, *s.* چكه chēngē (chēnē).
 China, *s.* (old) اسكى معدن èsski-
 -mā "dān ; (new) فغفور fāghfūr ;
 (stone) چينى chini.
 Chink, *s.* يارق yārik, چانلق chānlīk ;
 —, *v.a.* اوتمك atmek.
 Chintz, *s.* چيت chit, باصمه bāssmē
 Chip, *s.* يونغه yōngha ; —, *v.n.* ق
 fīrlamak ; —, *v.a.* فرلاتمق fīrlatm
 Chisel, *s.* قلم kālsm.
 Chocolate, *s.* چقولاطه chikolàta.
 Choice, *s.* اختيار ikhtiyār, باب
 intākhāb ; —, *a.* سچمه sēch
 مختار mōntakhlāb, منتخب mēkh
 كزید ghyvūzidē.
 Choke, *v.a.* بوغمق bōghmak ; —
v.a. طيقامق tikamak ; —,
 طيقانمق tikānmak.
 Choose, *v.a.* سچمك sēchmek, ق
 àymak, انتخاب intākhāb-et, بارا
 ikhtiyār-et.
 Chop (mutton), *s.* بريزويه brizōl
 —, *v.a.* كسمك kēssmek ; —
v.a. (small) قيمق kiymaq, (la
 طوغرامق dōghramak ; (wood) ق
 Chopper, *s.* ساطور sātīr. [yām
 Chopping-block, *s.* كتوك kyutuk.
 Chopping-knife, *s.* ساطور (sātīr).
 Chord, *s.* وتر vèter.
 Christ, *s.* حضرت عيسى Hāzrēti—"I
 Christen, *v.a.* وافتيزا wāftiz-et, ومنق
 àd-kōmak, اد ويرمق àd-vārmek.
 Christening, *s.* وافتيز wāftiz.
 Christian, *s.* خريستيان khristiyān ;
a. عسيوى "issévi, مسيكي mēssīkī
 Christianity, *s.* خريستيانلق khristi-
 yānlīk. [-pāsskū
 Christmas, *s.* كچوك پاسقاليه kùch
 Chronicle, *s.* تاريخ tārikh.
 Chronology, *s.* علم تقويم التواريخ "lā
 -tākvim-u-tēwārikh.

Chronogram, *s.* تاریخ tāriḫ.
 Character, *s.* طول ساعتی tōl-sā'ati.
 Cistern, *s.* کلیسه kiliṣe.
 Cemetery, *s.* مزارق mēzarlik.
 Circle, *s.* کیلوس kēylūs.
 Circle, *s.* کیموس kēymūs.
 Clasp, *v.a.* قپانتمق kâpanmak, قپانتمق قپانتمق [kâpanmak].
 Clasp, *s.* سونمش کیمور sēnmush-mayon.
 Clasp, *s.* دارچین dârchin (târchin).
 Clasp, *s.* صفر sıfır; (secret writing) جفرا jifra; (initials) طغرا tıgtra (for the Sultan), صح sâhh (for a high officer), امضا imzâ (for any official). N.B.—These are not words in Turkish, but each a kind of signature.
 Clasp, *s.* دائرہ dâ'irê; —, *v.a.* قوشاتمق qoshâtmak, احاطہ ihâza-et.
 Clasp, *s.* دائرہ حکومت klzâ, قضا qizâ; to make a —, قضا qizâ; to make a —, قضا qizâ.
 Clasp, *s.* دولہتمق dölêtmak.
 Clasp, *s.* مدور mûdêvêr, دکریمی dâkirimî.
 Clasp, *v.a.* دوران dêvêrân-et; (as a process) تداول têdâvul-et; —, *v.a.* دوران dâvul.
 Clasp, *s.* نشر nêshr-et.
 Clasp, *s.* دوران dêvêrân; (of a process, books, &c.) تداول têdâvul.
 Clasp, *v.a.* سنت sūnnê-et, ختان khâtân-et. [khâtân].
 Clasp, *s.* سنت sūnnê, ختان khâtân.
 Clasp, *s.* چورہ chêvrê, محیط khêvî.
 Clasp, *s.* قوجا قلمق kûjâklamak.

Circumlocution, *s.* طولاشقو لاقیردی dölâshikli-lâkirdî.
 Circumnavigate, *v.a.* کمی ایله اطرافنی kēmi-ayle-âtrâfni-dölâshmak.
 Circumstance, *s.* خصوص khûssûs, ماده mâddê, کیفیت kēyfiyyê.
 Cistern, *s.* خزینه sârnij, خزینہ (khâzna).
 Citadel, *s.* ایچ قلعه ich-kâl'â.
 Cite, *v.a.* ذکرâ zikr-et; دعوتâ dâ'vet-et.
 Citron, *s.* اغاج قانونی aghâj-kâwunv.
 City, *s.* شهر shêhr, مملکت mēmlêkê.
 Civil, *a.* تاتلو tâtlî, ادبلی êdêbli, چلی chêlêbi; (not military) غیر عسکری ghâyri-'âsskêrî.
 Civilian, *s.* باشی بوزوق bâshî-bôzok, عسکریدن اولمیان 'âsskêridân-olmayan.
 Civility, *s.* تاتلیلیق tâtlîlik, اغز تاتلیلیقی aghz-tâtlîlighi.
 Civilization, *s.* تربیه târbîyyê.
 Civilize, *v.a.* تربیه târbîyyê-et.
 Claim, *s.* دعوی dâ'wâ, استدعا istid'â; مطلوب mâtlûb; —, *v.a.* دعوی dâ'wâ-et, استدعا istid'â-et, مطلوب mâtlûb-et, مطالبه mâtlêbê-et.
 Claimant, *s.* دعواچی dâ'wâjî, مدعی mûdê'î.
 Clamp, *s.* کنت kinê. [mâddâ'î].
 Clandestine, *a.* ال التندہ êl-âltında, کیزلو khîzli, صاقلو sâqli, خفی khêfi.
 Clap, *s.* بل صوغوی bël-sôghv-ghv; —hands, *v.n.* ال چالمق êl-châl-mak, القشلمق âlkishlamak.
 Clarify, *v.a.* تصفیہ tâsfiyyê-et.
 Clasp, *s.* قوپچه kôpcha; —, *v.a.* قوجا قلمق kûjâklamak.

Class, *s.* صنف *sinf*; —, *v.a.* ترتیب *tèrtīb-et*, تنظیم *tànzīm-et*.
 Clatter, *s.* چاتردی *chàtirdi*, طاتردی *tàkirdi*, باطردی *pàtirdi*.
 Clause, *s.* بند *bènd*, فقره *fikra*.
 Claw, *s.* طرناق *tīrnak*; پنجه *pèncché*; —, *v.a.* طرمامت *tīrmalamak*.
 Clay, *s.* بالچتی *bālchāk*, اوزلو طبراق *òzlu-tò-prak*, لوله جی چاموری *lùlèji-chàmuru*.
 Clean, *a.* تمیز *tèميز*, پاک *pāk*, طاهر *tāhīr*; —, *cleanse, v.a.* تمیزلمک *tèميزlémek*.
 Clear, *a.* تمیز *tèميز*, برزاق *bèrrāk*; (*free*) اچلمت *àchik*; — *up, v.s.* اچلمت *àchilmak*. [یاپشمت *yāpishmak*.]
 Cleave, *v.a.* یارمتی *yārmak*; — *to, v.s.*
 Cleaver, *s.* ساطور *sātūr*.
 Clemency, *s.* مرحمت *mārhamet*.
 Clergyman, *s.* پاپاس *pāpass*.
 Clerk, *s.* کاتب *kyātib*, یازجی *yāzjī*.
 Clever, *a.* هنرلو *hūnārli*.
 Cliff, *s.* یار *yār*, اوچرورم *òchurum*.
 Climate, *s.* هوا *hāvā*. [sū“ūd-et.
 Climb, *v.s.* چیقمتی *chikmak*, صعودا
 Clinch, *v.a.* پرجین *pèrchin-et*.
 Cling, *v.s.* صارلمت *sārlmak*. [kèssmek.
 Clip, *v.a.* قرقتی *kirkmak*, کسمک
 Cloak, *s.* شنل *shinèl*, قیوط *kāpuđ*.
 Clock, *s.* میدان ساعتی *mèydan-sā“ati*.
 Clog, *s.* نعلین *(nālīn)*; —, *v.a.* تولدرمتی *dòldurmak*, طیقامتی *tīkamak*.
 Close, *a.* صیق *sik*; صیقندیلو *sikintīli*; صیق *siki*; قپالو *kāpali*; یقین *yāqīn*; —, *v.a.* قپامت *kāpamak*; —, *v.s.* قپانمتی *kāpanmak*; — *in, v.a.*

چویرمک *chèvirmeđ*; —, یقینلاشمتی *siklašmak*, صیقلاشمتی *kinlašmak*; (*the evening*) ام *kinlašmak*; تیز اولمتی *alkhaham-(tèz)-òlmak*; *up, v.a.* قپامت *kāpamak*; —, قپانمتی *kāpanmak*; — *with, v.a.* agreement) اویوشمتی *òyushmak*; صارلمت *sārlmak* (fight).
 Closet, *s.* (room) اوله جتی *òđajik*; (*board*) طولاب *dòlap*.
 Cloth, *s.* چوقه *(chòha)*; (*cot*) بز *bèz*; (*table* —) صفرة بزى *sòfra-bèz*.
 Clothe, *v.a.* روبایاپمتی *rùba-yāpmet*, روباکیدرمک *rùba-ghidirmek*, روبایلمک *rùba-yèrmek*, لباس *libās*; اورتکمک *òrtmek* اکسا *iksā-et*.
 Clothes, Clothing, *s.* روبای *rùba* (*ürü*) البسه *èsswāb* (*èssabāb*), ائواب *èlbi*.
 Cloud, *s.* بلوط *bòlut*, سحاب *sihāb*.
 Clout, *s.* چپاوره *pāchāvra*.
 Clove, *s.* قرنفل *kārēnfil*.
 Cloven, *a.* چتال *chātāl*.
 Clover, *s.* یونجه *yònjə*.
 Club, *s.* چوماق *chòmak*; *by way* clubbing together, عارفانه *“arifan*.
 Clue, *s.* ایپ اوجی *ip-òjī*.
 Clumsy, *a.* (person) یاکشمتی *yākishmet* (thing) حنتال *hāntāl*.
 Cluster, *s.* کومه *kyòmè*, طوب *tòp*.
 Coach, *s.* عربه *“araba*, حنتو *hī* فایطون *fāyṭon*.
 Coagulate, *v.s.* طوکمتی *dòngmak*; مک *kèssilmek*; پکشمک *pèkishmek*.
 Coal, *s.* کمور *kyèmur*, معدن کمور *“dām-kyèmuru*

Coal-hole, Coal-house, *s.* کومورلک kyù-murik. [kyùmur-màdèni.
 Coal-mine, Coal-pit, *s.* کومور معدنی
 Horse, *s.* قبا kàba; ایری iri.
 Coast, *s.* ساحل sàhil, دگر کناری dèngiz-
 karnari; یقا yàka, قبی kıyî.
 Coat, *s.* ستري setri, صورتو surtu; صورتیکو
 sartiko; خرقه khirka; (of a horse)
 دن don. [-tòkhmu.
 Cocoa, *s.* چیقولانه تخمی chikolāta-
 Cocoa-nut, *s.* بیوک هندستان جوزی
 k-hindöstān-jèvizi.
 Coat-of-arms, *s.* پاپوشچی pàpüşçü (pàpüşçü),
 اشکچی aşkçı.
 Coat-of-arms, *s.* اورمچک اغی òrumjek-aghî,
 تار عنکبوت tārî-“änkébüt.
 Coal, *s.* قورمز kırmız,
 Cock, *s.* (bird) خروس khòross; (tap)
 مٹسالوک m̄tsaluk; (of a gun) خروس
 khòross; (penis) سیک sik; — a gun,
v.a. اوست تتهک المق ùst-tètighâ-
 m̄tsak. [-ibighî.
 Cock's-comb, *s.* خروس ایکی khòross-
 Cocoon, *s.* قوزو kòza, قوزالاق kòzalak.
 Cod, *s.* (fish) مورینه بالقی mòrina-balighî;
 (of beans) قبیوق kàbuk; (scrotum)
 طاشاق توربدهسی tashak-tòrbazsî.
 Coffee, *s.* قهوه kahwê.
 Coffee-pot, *s.* جزوه jèzwê; (large) کوکم
 kùkm, ایریتی ibrik.
 Coin, *s.* صندیق sandik.
 Coin, *s.* تابوت tabut.
 Coin, *s.* دیش dish.
 Colonel, *s.* معینا m̄himin, mù“tènà,
 میر بریم mùbrim (mùbrèim).

Coil, *s.* قنغال kànghal; —, *v.a.* قنغال
 kànghal-et.
 Coin, *s.* سیکه sikkè; پارا para, تچه
 akcha; (of a gun) سیل sîl; —, *v.a.*
 ضربا dārð-et, کسمک kèssmek,
 باصمق bāssmak.
 Coincide, *v.n.* مطابق أو mùtâbik-òl.
 Coition, *s.* سکش sikish, جماع jimâ“.
 Cold, *a. and s.* صوغوق sòghuk; (in the
 head) نوازل nèwâzil, نزله nèzlê, زگام
 zùkkÿâm. [-aghriisi.
 Colic, *s.* قارن اغریسی kārñ-
 Collar, *s.* یقا yàka; (horse —)
 حموط hāmūt; —, *v.a.* یقالمت yāqalamak.
 Collate, *v.a.* مقابله mùkâbêlê-et,
 Colleague, *s.* رفیق rèfik, ارقداش àrka-
 dash. [tòplamak.
 Collect, *v.a.* جمع jèm“-et, طویلامتی
 Collection, *s.* جمع jèm“; مجمعه mèj-
 ma“a; طاقم tàkim; صرة sira. [dressâ.
 College, *s.* مکتب mèktèb; مدرسه mè-
 Collier, *s.* کومور قایغی kyùmur-kâyighî;
 کومور معدنی ایشچیسی kyùmur-mà“-
 dzni-ishçissi. [dèni.
 Colliery, *s.* کومور معدنی kyùmur-mà“-
 Collision, *s.* چاتشمه châtishma, تصادم
 tàssâdum; to come into —, *v.n.*
 چاتشمت châtishmak, تصادم tàs-
 sâdum-et. [ighmâzi-“âyn.
 Collusion, *s.* مسامحه mùssâmaha, اغماض
 Colonel, *s.* میرالای mîr-âlây; lieutenant-
 —, *s.* قائممقام kâ'im-mâkâm (kây-
 Colony, *s.* اوجاق òjak. [makâm).
 Colour, *s.* رنگ rênk.
 Colt, *s.* طای tày; (of an ass) عیپا sipa.

Column, *s.* دیرک dirək, عمود "əmūd, ستون sūtūn; (of soldiers) طابور tābur, قول kōl. [tāramak.

Comb, *s.* طراق taraq; —, *v.a.* طرامق

Combat, *s.* دوکش dūghush; —, *v.a.* بوزمغه چالشمق bōzmagha-chālīshmak.

Combination, *s.* ترکیب tərkiḅ; اتفاق ittifāk.

Combine, *v.a.* مزج ترکیب tərkiḅ-et, مزج mēzj-et; —, *v.n.* اتفاق ittifāk-et; امتزاج imtizāj-et.

Combustible, *a.* یانار or یانار yānar; —, *s.* یاقه جق yāqajak.

Combustion, *s.* یانش yānīsh, یانما yānma.

Come, *v.n.* کلمک ghālmek; — along, کلبوریمک ghēlivrēmek; — asunder, کوبمق kōpmak, ایرلمق ayrılmak; — at, یاننه وارمق yānina-vārmak; — away, بر اقوب brākūp-ghālmek; — back, کلمک ghēri-ghālmek; — back again, بردها or یینه کلمک bir-dāha or yinē (ghēnē)-ghālmek; — between, ارایه کیرمک āraya-ghirmek; — by, کچمک ghēchmek; — —, *v.a.* پیدایا pēydā-et, بولمق bōlmak; — off, اولمق olmak; کوبمق kōpmak; چیقمق chikmak; — on, طوتمق tūt-mak; کلبوریمک bāshlamak; باشلامق ghēlivrēmek; — out, چیقمق chik-mak; — short, اکسک کلمک ēksik-ghālmak; — to, ایتمک ētmek, طویلانمق bālīgh-ōl; — together, توبلانمق tōplanmak, بریره کلمک bir-yēra-ghālmek, بولشمق bōlvshmak, بر

لشمک birleşmek; — to میدانه چیقمق mēydana-chikmak; بللوار bēlli-ol; — up, چیقمق mak; سورمک sūrmek; — باصمق bāssmak, طوتمق tūt-mak; یقالمق yāqalamak; —, *inf.* دی دی بقالم dēy-bāqālīm, دی امدی dēy-imdi (dēyindi).

Comet, *s.* قوبرقلو یلدز kūyruqlu-yıldız نو ذوابē. [kēri]

Comfit, *s.* شکر shēker, شکرلمه

Comfort, *s.* راحت rāhat; (solation) تسلی tēssēlli; —, تسلی tēssēlli-vērmek.

Comfortable, *a.* راحت rāhat.

Command, *s.* امر ēmr (ēmir), فیرمان fērman, تنبیه tēnbih; (military) قوماندا kōmānda; —, *v.a.* امرā et, فرمان fērman, تنبیه tēnbih-et, بیورمق bōyurmak; قوماندا kōmā et; (as a gun) سپورمک sūpurnmak; دوکمک dūghmek; (as a matter) محافظا mūhāfaza-et, کلبوریمک kōlvrēmek.

Commander, *s.* آمر āmir, ضابط zābit, سرعسکر sēr-“assl bīyuk (navy) ملازم قبودان mūlāzīm-kāpudān (kāptan), ایکینجی ikinjī.

Commence, *v.a.* and *n.* باشلامق bāshlamak, آغازا āghāz-et, بدما bēd-et

Commencement, *s.* اول ēvvāl, لانج bāsh, ابتدا ibtidā, بدء bēd'i, لانج bāshlanghij.

Commend, *v.a.* مدح mēdh-et, تویصیه tāvayyē-et.

Coal-hole, Coal-house, *s.* كومورلك kyù-murdak [kyùmur-màdèni.
 Coal-mine, Coal-pit, *s.* كومور معدنى
 Coarse, *a.* قبا kàba; ايرى iri.
 Coast, *s.* ساحل sāhil, دكر كنارى dèngiz-kimāri; يقا yàka, قى kyi.
 Coat, *s.* صورتى setri, صورتو surtu; صورتيقو sartiko; خرقه khirka; (of a horse) دهن dòn. [-tòkhmu.
 Cocoa, *s.* چيقولانه تخمى chikolāta-
 Cocoa-nut, *s.* بيوك هندستان جوزى biyak-hindōstān-jēvizi.
 Cobbler, *s.* پاپوشچى pāpūshju (pāpūjju), اسكجى eskiji.
 Cobweb, *s.* اورمچك اغى arumjek-aghī, تار عنكبوت tāri-“ānkébut.
 Cochiseal, *s.* قرمز kırmiz.
 Cock, *s.* (bird) خروس khòross; (tap) مصلى mäsäluk; (of a gun) خروس khòross; (penis) سك sik; — a gun, *v.s.* اوست تتكه المتی üsst-tètighé-almak. [-ibigāi.
 Cock's-comb, *s.* خروس ابكى khòross-
 Cocoon, *s.* قوزا kòza, قوزالک kòzalak.
 Cod, *s.* (fish) مورينه بالتى mōrina-bāligāi; (of bees) قيقوق kàbuk; (aprotum) طاشاق توربەسى tashak-tòrbesāi.
 Coffee, *s.* قهوه kàhwé.
 Coffee-pot, *s.* جزوه jèzwé; (large) كوكم kōkm ghayghayum, ايريق ibrik.
 Coffer, *s.* صندوق sandik.
 Coffin, *s.* تابوت tabut.
 Cog, *s.* ديش diash.
 Cogent, *s.* مهم mähimm, معتنا mü“tēnā, مبرم mubrim (mubrem).

Coil, *s.* قنغال kànghāl; —, *v.s.* قنغال kànghāl-et.
 Coin, *s.* سكه sikké; پاره pàra, تپه akcha; (of a gun) سيل sil; —, *v.s.* ضربا dàrb-et, كسمك kèssmek, باصمتى blāsmak.
 Coincide, *v.s.* مطابق او mùtābik-öl.
 Coition, *s.* سكش sikish, جماع jimā“.
 Cold, *a.* and *s.* صوغوق sòghuk; (in the head) نوازل nèwāzil, نزله nèzle, زكام zūkkām. [-aghriasi.
 Colic, *s.* قارن اغرىسى kārni-
 Collar, *s.* يقا yàka; (horse —) حموط hāmūt; —, *v.s.* يقالمق yākalamak.
 Collate, *v.s.* مقابله mùkābāle-et.
 Colleague, *s.* ارقه داش arka-dash. [tòplamak.
 Collect, *v.s.* جمعاً jèm“-et, طوبلماق
 Collection, *s.* جمع jèm“; مجمعه mèj-ma“a; طاقم tàkim; سره sira. [dresāē.
 College, *s.* مكتب mèktēb; مدرسه mè-
 Collier, *s.* كومور قايقى kyùmur-kāyigāi; كومور معدنى ايشچيسى kyùmur-mā“-dēni-lahjissi. [dēni.
 Colliery, *s.* كومور معدنى kyùmur-mā“-
 Collision, *s.* چاتشمة chātishma, تصادم tàssādam; to come into —, *v.s.* چاتشمتى chātishmak, تصادم tàssādam-et. [ighmāzi-“āyn.
 Collusion, *s.* ماسامحه mùssāmaha, اغماض
 Colonel, *s.* ميرالاي mīr-ālāy; lieutenant-
 —, *s.* قائممقام kā'im-mākām (kāy-
 Colony, *s.* اوجاقı öjak. [makām).
 Colour, *s.* رنگ renk.
 Colt, *s.* طای tay; (of an ass) سىپا sīpa.

- Comparison, *s.* تشبیه kiyās, تشبیه
təshbīh. [būlmé.]
- Compartment, *s.* بولمه khānē, خانه
- Compass, *s.* حد hadd, اندازه ěndāzē;
پوسله (mariner's) dā'irē;
pūsala; to fetch a —, *v.s.* طولاشمتی
dōlashmak; —, *v.a.* قوشاتمتی kūsh-
atmak; — one's ends, *v.s.* اویدرمتی
ūyidurmek, مرامنه نائل او mērāmīna-
nā'īl-ōl. [(pārghāl).]
- Compasses (pair of) *s.* پرکار pārghyār
- Compassion, *s.* مرحمت mērhamet.
- Compatriot, *s.* همشهری hēmshēhrī.
- Compeer, *s.* اقراڻ kyūfv, کفو
- Compel, *v.a.* اجبارا jzbār-et, جبرā jzēbr-et.
- Compendious, *a.* مختصر kīssa, قصه
mūkhtāsār, مجمل mùjmēl.
- Compensate, *v.a.* تصمین tāzmin-et;
—, *v.s.* قارشیلتی kārshīlīk-ol.
- Compensation, *s.* تصمین tāzmin,
قارشیلتی kārshīlīk; تصمیانات
tāzmināt.
- Compile, *v.a.* تصنیف tāsnīf-et,
تألیف tālīf-et, جمعā jēṁ-et.
- Complain, *v.a.* شکایت shikyāyet-et,
اشتکاā ishtikyā-et, تشکیā tēshēkki-et.
- Complaint, *s.* شکایت shikyāyet, شکوی
shēkwā; علت māraz, مرض
dard. [kīm; تيمه tētimmé.]
- Complement, *s.* تاقم tāqm, ترتیب tērtīb
- Complete, *a.* تکمیل tēkmīl, مکمل
mūkēmmēl, تام tāmm, تمام tāmm;
— *v.a.* تکمیلā tēkmīl-et, تماملما
tāmamlamak, بترمک bitirmek.
- Complexion, *s.* رنگ rēnk, لون lēvn.
- Complicate, *v.a.* قارشدرمتی kārī
dīrmak, قارشقی kārshīk-et.
- Compliment, *s.* سلام sēlām; حسان
īstīhsān-ifādēssi.
- Comply, *v.s.* امتثالā imtissāl-
mūwāfakāt-et, موافقتā
- Compose, *v.s.* ترتیبā tērtīb-et, یبā
tērkīb-et; یازمتی yāzmaq, المتی
kālsma-almak; سوبلمک sūwēy-
mek, بنده داخل او nāzmq-et;
تکربینا-دākhl-ōl, ترکیبسی او
ējzāyi - mūrēkkībēssi - ōl, ماسی او
ā'zāssi - ōl; — one's self, یاتشمتی
yātishmak.
- Composition, *s.* ترکیب tērkīb; یب
tērtīb; معجون mā'jū; اجزا jzā;
شعر shī'r, کتابت kitābet.
- Compost, *s.* کوبرā ghyūbrē.
- Compound, *a.* مرکب mūrēkkēb;
— *v.a.* ترکیبā tērkīb-et.
- Comprehend, *v.a.* احاطهā ihāta-
shāmil-ol, شمولی sh
mūli-ōl; انگلماā ānglamak (ān-
mak), ادراکā idrāk-et.
- Compress, *s.* صارغی sārghī.
- Comprise, *v.a.* شاملā shāmil-ol.
- Compromise, *s.* صلح sūll, اوزلاشمه
īashma; —, *v.a.* قارشدرمتی kārī
dīrmak; مسؤلā mēssūl-et; لاشمتی
ūzlashmak, صلحā sūll-ōl.
- Compulsion, *s.* مجبورییت mējbūrīyy
اضطرارā iztirār, اجبار jzbār.
- Compunction, *s.* ندامت nēdām
پشیمانلیک (pishmānlīk).
- Compute, *v.a.* حسابā hissāb-et.

Contract, *s.* یولداش *arkodash*, ارتدداش *arkodash*.
 Contract, *a.* مقعر *mükhâ* "àr, چقور *çiqur*.
 Contract, *v.a.* ساقلمق *sâklamak*, كيزلمك *kizlemek*.
 Contract, *v.a.* تسليم *tèsalim-et*.
 Contractible, *a.* مصور *mütassavvër*, غلمق *ghâmîq* "akla-sîghâr.
 Contractive, *v.a.* تصور *tâsavvur-et*, عقلا *âkâl-et*; —, *v.n.* كيه قالمق *ghèbè-qâlmak*, حامله *hâmîlê-öl*.
 Contractive, *v.a.* توپلامق *töplamak*; كئله *khâlêssa-et*.
 Contractive, *s.* تصور *tâsavvur*, تخيل *tehyâl*, حامله اولمق *hâmîlê-ölmek*.
 Contractive, *s.* ماده *maddê*, ايش *ish*, مصلحت *mâslâhat*; تساوت *klassâ-et*, كدر *kêder*; —, *v.a.* دو قونمق *düqonmak*; — one's self, *v.n.* تساوت *tâsâvet-et*.
 Contractive, *s.* اتفاق *ittifâk*, اتحاد *ittihâd*; چالغی *châlghî-mêjlisi*; — Together, *v.s.* اتفاق *ittifâk-et*, قرار *qârâr-vêrmek*.
 Contractive, *v.a.* جلب *jêlb-et*.
 Contractive, *s.* مختصر *mükh tâssâr*, قصه *kissa*.
 Contractive, *s.* قصه *kîssalik*.
 Contractive, *v.a.* عقد *bitirmek*, بتيرمك *bitmek*; —, *v.n.* بتيرمك *bitmek*; انگلامق *ânglamak* (*ângnamak*), معنا ویرمك *istikh râj-et*, *istikh râj-vêrmek*.
 Contractive, *s.* صوک *söng*, آخر *âkhir*;

Contractive, *s.* عقد *âkd*; قرار *kârâr*; انگلامق *âng-layish* (*ânnayish*), استخرāj *istikh râj*.
 Contractive, *a.* قطعی *kât* "i, مقنع *mükhî* "i".
 Concord, *s.* اتفاق *wifâk*, معاهدت *mükhâdênêt*. [kâlâblâk].
 Concourse, *s.* ازحام *izdîhâm*, غلبه *ghêbê*.
 Concubine, *s.* اوطلتی *ödalîk*.
 Concur, *v.n.* برابر او *bêrâbêr-öl*.
 Concussion, *s.* صارسش *sârsish*, صارسش *sârsîlish*, صدمه *sâdama*.
 Condemn, *v.a.* قباحت بولمق *kâbâhat-bûlmak*; قباحتلوبولمق *kâbâhatli-bûlmak*; جزاسنه حکم *jêzâssînâ-hûkm-et*; یرامز دیو قرار ویرمك *yârâ-mâz-dêyu-kârâr-vêrmek*.
 Condensation, *s.* تکثف *têkêssuf*.
 Condense, *v.a.* تکثیف *têksîf-et*; —, *v.a.* تکثف *têkêssuf-et*.
 Condensate, *v.n.* تنزل *tênèzzul-et*.
 Condensation, *s.* تنزل *tênèzzul*.
 Condign, *a.* مستحق اولدیغی *müsta-hâkk-öldüghü*.
 Condiment, *s.* چرز *chêrez*, قاتق *kâtîk*.
 Condition, *s.* حال *hâl*; پرسه *pêrêssê*; شرط *shârt*.
 Condole, *v.n.* تعزیه *tâ "ziyyê-et*.
 Condolence, *s.* تعزیه *tâ "ziyyê*.
 Conduce, *v.n.* مورث او *mürtij-ol*, منج او *müntij-ol*, موجب او *müjib-ol*, موریس او *mürîs-ol*.
 Conduct, *s.* حرکت *hârêkêt*; —, *v.a.* کوترمك *ghyûtmek*.
 Conduit, *s.* صوبولی *sü-yövlü*.
 Cone, *s.* مخروط *mâkhrût*.
 Confectioner, *s.* شکرچی *shêkerji*.
 Confectionery, *s.* شکر *shêker*;

Confederacy, *s.* اتفاق ittifaḳ; متفقين mùt-
 Confederate, *s.* متفق mùttèfik. [tèfikin.
 Confederation, *s.* اتفاق ittifaḳ; متفقين
 mùttèfikin. [kònferānas. قونفرانس]
 Conference, *s.* مكالمة mùkyälémé;
 Confess, *v.s.* اعتراف ikrār-et, اقرارا i'kirār-et.
 Confession, *s.* اعتراف i'kirār, اقرارا i'tirāf.
 Confide, *v.s.* توديع tàsālim-et, تسليم tàsālim-et;
 tēvdī'-et; —, *v.s.* امنيتا èm-
 niyyèt-et. [i'timād.
 Confidence, *s.* اعتماد èmniyyèt, امنيتا
 Confident (to be), *v.s.* هیچ شهبه می hich-shühbèsi-òlmamak.
 Confine, *v.a.* قیامتق hābs-et, حبسا hābs-et;
 klpatmak; حصرا hāsar-et; to be
 confined, *v.s.* طوغرمق dòghurmak;
 — — — to one's room, طشرو
 تاشرو tàshru (dishāri) chikmamak;
 — — — (one's bowels) انقباضی او
 inkšbāzi-ol.
 Confinement, *s.* ایچرویه قیامتق ichāri-
 ya-klpanmaklik, طیشاری چیقمامق
 dishāri-chikmamaklik; حبس hābs;
 طوغرمق چوجق chòjuk-dòghurmak-
 Confines, *s. pl.* حدود hūdūd. [lik.
 Confirm, *v.s.* (ratify) تصدیق tàsèdik-et;
 (in office) ابقا ibkā-et.
 Confiscate, *v.a.* مصادرو zābt-et, ضبط zābt-et.
 mùsāḍare-et. [hārik.
 Conflagration, *s.* حریق yānghān, یانغین
 Conflict, *s.* تصادم tàsādum; جنک
 jènk; منازعه chèkishma, چکشمه;
 mùnāza'a.
 Conform, *v.s.* اقتضال imtissāl-et, اقتضال

iktifā-et, مماثلت mùmhāssèlèt-e
 اویمق òymak.
 Conformable, *a.* مماثل mùmhāssil.
 Conformably, *ad.* امتثالاً imtissālan
 تطبیقاً tātbīkan.
 Conformity, *s.* مماثلت mùmhāssèlèt.
 Confound, *v.a.* مبهوت قیلمق mèbhū
 -kilmak, اسکاتا isskyāt-et; شدرمق
 kārishdirmak, تخیلطا tākhlīṭ-et.
 Confuse, *v.a.* شاشرتمق shāshārtmaq
 قارشدرمق kārshdirmak.
 Confused, *a.* (things) قارشق kārishi
 to become — (a person), *v.s.* شرمق
 shāshirmak.
 Confusion, *s.* قارشقلق kārishāklīk.
 Congeal, *v.s.* طوکمق dòngmc
 مانجمد او mùnjèmid-ol; —, *v.*
 طوکدومق dòngdurmak.
 Congelation, *s.* انجماد injimād.
 Congestion, *s.* سدده sūddè.
 Congratulate, *v.a.* تبریک tēbrīk-
 تهنیه tēhnīyè-et; I — you! تهنیه
 ghyzsaḡ-āydin. [tēhnīy
 Congratulation, *s.* تبریک tēbrīk, تهنیه
 Congregate, *v.s.* طویلانمق tòplanma
 مجتمعاً tējèmma'-et, مجتمعاً m
 tēmī'-òl. [jèm'īyy
 Congregation, *s.* جماعت jèmā'
 Congress, *s.* مجلس مشورت mèjli:
 -mèshvèrèt.
 Conic, Conical, *s.* روطی sùbu, موی سویی
 màkhrūti; conics, *s. pl.* روطیات
 màkhrūtiyyāt.
 Conjecture, *s.* ظن zānn; تخمین tāl

conscious, *v.n.* تخميناً zānn-et; تخميناً tāhmin-et.
 conjunctly, *ad.* مشتركاً mùshṭerékkn.
 conjugal, *a.* ازدواجہ متعلق, zèvjī, ازدواجہ متعلق zèvjī-mùta "āllik.
 conjugate, *a.* مزدوج mùzdèvij; —, *v.a.* صیغہ سنی چک مک, tàssrif-et, تصريفاً tāssrifi-chèkmek.
 conjugation, *s.* صیغہ sāgha.
 conjunction, *s.* حرف عطف hārfi—"āf.
 conjuncture, *s.* حال wākīt, وقت wākīt.
 conjure, *v.a.* پک رجا pèk-rjā-et, پک یا الوار متق, pèk-niyāz-et, پک یا الوار متق pèk-niyāz-et.
 conjure, *v.s.* سحر sīhr-et, سحر sīhr-et.
 conjure, *s.* سحر باز sīhrbāz.
 conjure, *v.a.* بت شدومک bitishdirmek, باغلاستق, ùlashdirmek; اولاشدیرم ùlashdirmek.
 conjuration, *s.* مناسبت mùnāssèbèt, خصم "ālaka, علاقه "ālaka, ارتداد irtibāl, اقربا ākrabā.
 conjuration, *s.* مسامحه mùssāmaha, اغماض ighmāzi—"āyn.
 conjure, *v.a.* کور میویرم ghyǎrmēyi-virmek, اغماض ighmāzi—"āyn-et.
 conquer, *v.a.* (men) مغلوباً màghlūb-et; (places) فتحاً fèth-et, ضبطاً zābt-et; تخمیراً tèsakhīr-et.
 conquer, *s.* فاتح fātīh; غالب ghālib.
 conquest, *s.* فتح fèth, تخمیر tèsakhīr; مملکت مفتوحہ mēmlèkèti-mèftūha.
 conscience, *s.* قلب kālb, ضمیر zāmīr; انصاف īnsāf. [mūnsīf.
 conscientious, *a.* انصافلو īnsāfī, منصف

Conscious (to be), *v.n.* دویمق dūymak, حساً hīss-et; خبری او khābēri-ol. واقف wākīf-òl; —, *a.* واقف wākīf.
 Consciousness, *s.* قوف khābær, قوف wōkūf; حس hīss.
 Consecrate, *v.a.* تقدیساً tākdīss-et; تخصیصاً tākhsīss-et.
 Consecrated, *a.* مخصوص mākhūs, مقدهس mù-kāddèss.
 Consecutive, *a.* متوالی mùtévālī, متتالی mùtétālī, متعاقب mùta"ākīb.
 Consecutively, *ad.* متعاقباً mùta"ākībān, متوالیة mùtévāliyyétzn.
 Consent, *s.* رضا rizā; —, *v.n.* رضا ویرمک rizā-vèrmek, راضی rāzi-òl.
 Consequence, *s.* ثمره nètījē, نتیجه nètījē, خاطر صایلوور khāṭiri-sāyilīr; of no —, صایلمز sāyilmāz; that is of no —, ضرری یوق zārāri-yòk.
 Consequent, *s.* تابع tābi; —, *a.* تابع tābi, منوط mènūt, مربوط mèrbūt; (in word and act) ای شی واقوالی بربرینه مطابق ishi-vē-āk-wālī-birbirinē-mùtā-bik-òlan.
 Consequently, *ad.* بناء عليه binā'an-"ālyh, بناء على ذلك binā'an-"āla-zālikē, بونا ببناء binābērīn, بونا ببناء binā'ān, بونا ببناء binā'ān, بونا ببناء binā'ān.
 Conserve, *s.* رچل rèchel; — of roses, کل بشکر ghyūl-bé-shèkær.
 Consider, *v.a.* (a thing) مطالعہا mùtāla"ā-et, ملاحظہا mùlāhaza-et, دوشنمک dūshunmek; (a person)

صایمق sàymak; — as, عدا "àdd-et, اعتبارا "tibār-et, صایمق sàymak.
 Considerable, *a.* جسيم biyuk, بيوک jèssim; عظيم "azim, کلي kyūllī;
 Consideration, *s.* ملاحظه mùlāhaza, مطالعه mùtāla"à, تأمل tè"èmmul, صایغی sàyghī; اعتبار "tibār; قارشیلتي kārshīlik.
 Consign, *v.a.* توديعا tèssalīm-et, تسليم tēvdī"-et; سپارش sipārīsh-et.
 Consist, *v.s.* عبارت او "ibāret-òl, مترتب او mùtérèttib-ol. [tèssalīyèt.
 Consolation, *s.* تسلیت tèssèllī, تسلی tèssèllī.
 Console, *v.a.* تسلی ویرمک tèssèllī-vèrmek, تسلیت tèssalīyèt-et.
 Consolidate, *v.a.* تقویت tàkvīyèt-et, تقویت ویرمک tàkvīyèt-vèrmek, تأکید tè'kīd-et. [mùtābīk.
 Consonant, *s.* حرف hārf; —, مطابق *a.*
 Consort, *s.* زوج zèvj; زوجه zèvjé; —, *v.s.* ارکاداش àrkadash, رفیق rèfīk; —, *v.s.* اختلاط àkhtilāt-et. [-āngunda, میداند mèydānda.
 Conspicuous, *a.* کوز اوکندە ghyz-
 Conspiracy, *s.* فتنه کیزلو فساد ghizli-fèssād,
 Conspirator, *s.* فتنه کار fitnè-kyār. [fitnè.
 Constancy, *s.* ثبات sèbāt, رسوخ rù-sūkh, صداقت sādāqāt.
 Constant, *a.* راسخ sābitkādēm, ثابت rāsikh, صادق sādīk; دائم dā'im, مستمر dā'imī, ثابت sābit, مستمر mùstémèrr.
 Constantinople, *s.* استانبول isstānbòl; در سعادت dèri-sā"ādet (the Gate of Felicity).

Constantly, *ad.* دائما dā'imā, یزکیه blr-dūziyè, لاينقطع lā-yānkātè".
 Constipation, *s.* انقباض inkībāz.
 Constitute, *v.a.* ایتمک ètmek; با nāssb-et; اولمق òlmak, سل hāssīl-et.
 Constitution, *s.* وجود vùj; مزاج mizāj; بنیان bùnyān, (stat) اساس قانون èssāssi-kānūn.
 Constitutional, *a.* خلقی khīl; طوغشیدن اولان dòghushdān - òlan; اساس قوانینه مطابقی اولان èssāssi-kānūn-mùtābīk-òlan; مشروط mèshrūnīna-mùtābīk-òlan; مقید mùkāyyèd.
 Constrain, *v.a.* جبراً jèbr-et, رلامق zòrlamak, اجباراً ijbār-et.
 Constraint, *s.* صیقی sīki; قندی skīndī; حبس hābss, جبر jèbr.
 Construct, *v.a.* اعمالا "imāl-et, بنا inshā-et, یاپمق yāpmaq.
 Construction, *s.* اعمالا "imāl, انشا inshā, یاپی yāpī.
 Consul, *s.* قونسولوس kōnsoloss.
 Consult, *v.a.* دانشمق dānīshmaq, استشاره istīshārè-et; — togeth v.s. مشاوره mùshāvērè-et, نورتا mèshvērèt-et; (doctors) نوسولتوا kōnsūlto-et.
 Consultation, *s.* استشاره istīshār, مشورت mùshāvērè; مشاوره mùshāvērè; نوسولتوا kōnsūlto.
 Consume, *v.a.* بترمک bitirmek, بتمک dükètmek, یمک yèmek; —, *v.* بتمک bitmek, تلف او tēlef-òl, بگهتmek ghètmek.

mām; —, *v.n.* تخميناً *zānn-et*; تخميناً *tākhmīm-et*.
 Conjointly, *ad.* مشتركاً *mūshāhtērēken*.
 Conjugal, *a.* ازدواجی متعلق *zəvji*, ازدواجی متعلق *izdivāje-mūta''ālik*.
 Conjugate, *a.* مزدوج *mūzdəvij*; —, *v.a.* صیغه سنی چک مک *tāssrif-et*, تصريفاً *sīghassīni-chèkmeke*.
 Conjugation, *s.* صیغه *sīgha*.
 Conjunction, *s.* حرف عطف *hārfi-''ātf*.
 Conjunction, *s.* وقت *wākit*, حال *hāl*.
 Conjure, *v.a.* پک برجا *pèk-rijā-et*, پک یا وارمتی *pèk-niyāz-et*, پک نیازاً *pèk-yālvarmek*; —, *v.n.* سحرماً *sihr-et*.
 Conjuror, *s.* سحر باز *sihrbāz*.
 Connect, *v.s.* بشتر دمک *bitishdirmek*, باغلامق *ōlashdirmek*; اولاشترمتی *ōlashlamak*.
 Connexion, *s.* مناسبت *mūnāssébèt*, ارتباط *irtibāt*, علاقه *''ālāka*; خصم *khēssm*, اقرباً *ākrebā*.
 Connivance, *s.* ماسحه *mūssāmaha*, اغماض عین *ighmāzi-''āyn*.
 Connive, *v.s.* کور میویرمک *ghyūrmēyivarmek*, اغماض عیناً *ighmāzi-''āyn-et*.
 Conquer, *v.s.* (men) مغلوباً *māghlūb-et*; (places) فتحاً *fēth-et*, ضبطاً *zābt-et*, تسخیراً *tēsakhīr-et*.
 Conqueror, *s.* فاتح *fāth*; غالب *ghālib*.
 Conquest, *s.* فتح *fēth*, تسخیر *tēsakhīr*; مملکت مفتوحه *mēmlékēti-mēftūha*.
 Conscience, *s.* قلب *kālb*, ضمیر *zāmīr*; انصاف *insāf*. [mūnsif.
 Conscientious, *a.* انصافلو *insāfli*, منصف

Conscious (to be), *v.n.* دویمت *dūymak*, حساً *hiss-et*; خبری او *khābēri-ol*, واقف او *wākf-ōl*; —, *a.* واقف *wākf*.
 Consciousness, *s.* قوت خبر *khābær*, قوت *wūkf*; حس *hiss*.
 Consecrate, *v.a.* تقدیساً *tākdīss-et*; تخصیصاً *tākhssīss-et*.
 Consecrated, *a.* مخصوص *mākhssūs*, مخصص *mūkhāssūs*; مقدس *mūkīddēs*.
 Consecutive, *a.* متوالی *mūtēvālī*, متتالی *mūtētālī*, متعاقب *mūta''ākīb*.
 Consecutively, *ad.* متعاقباً *mūta''ākībān*, متوالیة *mūtēvālīyyētān*.
 Consent, *s.* رضا *rīzā*; —, *v.n.* رضا ویرمک *rīzā-vērmek*, راضی او *rāzi-ōl*.
 Consequence, *s.* نتيجه *nētījē*, ثمره *sēmērē*; of —, خاطری صایلوور *khātrī-sāyīlūr*; of no —, صایلمز *sāyīlmāz*; that is of no —, ضرری یوق *zārārī-yōk*.
 Consequent, *s.* تالی *tālī*; —, *a.* تابع *tābi*; "منوط", منوط *mēnūt*, مربوط *mārbut*; (in word and act) ایشی واقوالی بربرینه مطابق *ishī-wāqūālī brbrīnē-mātibīq*, اولان *ōlan* *lahi-vē-āk-wālī-birbirinē-mūtā-bīk-ōlan*.
 Consequently, *ad.* بناء عليه *binā''an-''ālēyh*, بناء على ذلك *binā''an-''ālā-zālīkē*, بوبکابناء *binābērīn*, بوبکابناء *būnga-binā''an*, بوبکامینی *būnga-mēbnī*.
 Conserve, *s.* رچل *rēchel*; — of roses, کل بشکر *ghyūl-bē-shēker*.
 Consider, *v.a.* (a thing) مطالعه *mūtālā''ā-et*, ملاحظه *mūtāhāza-et*, دوشنمک *dūshunmek*; (a person)

- kònturàto; مقاوله mùkāvélé; —, *v.n.*
 تعهدا tā“āhhud-et; كوتري المتى ghyù-
 turu-àlmak; ويرمك ghyù-
 turu-vèrmek; بوزلمك bùzalmek,
 چكلمك chèkilmek; دارالمتى dàràl-
 mak, ازالمتى àzàlmak; —, *v.a.*
 الشمتى àlishmak; ايدنمك èdinmek,
 قاصمتى càsmak; عقدا “àkd-et; قاصمتى
 kàsmak; دارالمتى dàràltnak, ازالمتى
 àzàltnak.
- Contraction, *s.* چكلش kùssalish, چكلش
 chèkilish, بوزولش bùzulus.
- Contractor, *s.* ملتزم mùtazim, متعهد mùtā“āhhid,
 ملتزم mùltèzim, كوتري المتى ghyùturu-àlan.
- Contradict, *v.a.* تكذيبا tèkzib-et.
- Contrariety, *s.* عكسيت kùsilik, خلاف khilāf,
 “àksilik, ترسليك tērssilik.
- Contrary, *a.* عكسى èksey, ترس tērss,
 “àksī, مخالف mùkhālif, ضد zidd.
- Contrast, *s.* فرق fark.
- Contravene, *v.a.* خلافه حرکتا khilā-
 fina-hàrékēt-et.
- Contribute, *v.n.* اعاندا yàrdim-et, اعاندا
 i“ānē-et; —, *v.a.* ويرمك vèrmek,
 اعاندا i“ānē-et. [virghyù (vèrgi)].
- Contribution, *s.* ويركو i“ānk, اعانه
- Contribution, *s.* پشيمانلى pèchimānlīk,
 (piāhmānlīk).
- Contrivance, *s.* قولى qōl, قولى qōlay,
 ايجاد chārē, معرفت mā“rifèt, چاره
 ijād; حيله hīlē.
- Contrive, *v.a.* ايجادا ijād-et, بولمى
 bōlmak; —, *v.n.* اويدرمىç dydurmak,
 قولينى yōlanu-bōlmak, بولمى
 bōlmak, قولينى yōlanu-bōlmak,
 بولمى bōlmak.
- Control, *s.* امر èmr; ضبط zābt; ار
 idārē; نظارت nazārèt; —, *v.a.* ا
 zābt-et; قولانمق kōllānmak; ار
 idārē-et, نظارت nazārèt-et.
- Controversy, *s.* مباحثه mùbāhèss,
 مجادله mùjādélé; منازعه mùnāza.
- Controvert, *v.a.* تكذيبا tèkzib-et.
- Contumacious, *a.* متمرد mùtémèrr,
 “عاصى ghāyri-mùtī, عاصى “āss.
- Contuse, *v.a.* برلمك bèrlemek.
- Contusion, *s.* بره bèrē.
- Convalescence, *s.* افاقا ifāqat.
- Convene, *v.a.* جمعا jēm“-et, بولمى
 tōplamak.
- Convenience, *s.* راحتا rāhat, لايلى
 kōlaylik; دستخانه mēmsbā, ممشا
 àbdesstkhānē.
- Convenient, *a.* راحتا rāhat; لاي
 kōlay; قولايلىقو kōlaylikli.
- Convent, *s.* قيز مناسطيرى kiz-mānāsstir.
- Convention, *s.* عهد èhd, معاهده mē-
 “āhédé, مقاوله mùkāvélé.
- Converge, *v.n.* طوبلانمق tōplanma,
 بىرلشمك birleshmek, يقينلشمق
 kīnlashmak.
- Conversation, *s.* صحبت sōhbet, برى
 làkirdi, لاف làf.
- Converse, *v.n.* صحبتا sōhbet-et, برى
 làkirdi-et, لاف làf-et, بولشمك
 sùwèylashmek; —, *s.* عكس “àks,
 ترس tērss.
- Convert, *s.* مهتدى mùhtédī; —, *v.a.*
 اهتدایه kùturmek, اهدایه ghètirmek,
 چويرمك chēvirnek, دوندرمك dūn-
 dèrmek.

Consummate, *v.a.* اتمام *tèkmil-et*, تمام *itmām-et*; —, *a.* مكممل *mùkèmmèl*.

Consumption, *s.* خرج *khàrj*; (disease) ورم *vèrkim*.

Consumptive, *a.* ورملو *vèrkmlì*.

Contact, *s.* تماس *tèmlàss*, تلاقی *tèlākī*, اتصال *ittiasāl*.

Contagion, *s.* سرایت *sirāyet*, بولاشمه *bùlāshme*, علت ساریه *ghèchma*, "illèti-sāriyyé.

Contagious, *a.* ساری *sāri*, بولاشور *bùlāshir*, کچر *ghèchkr*, سرایت ایدر *sirāyet-èdër*.

Contain, *v.a.* المتی *almak*; حاوی او *hāvī-òl*, مشتمل او *ahāmīl-òl*, مشتمل *māshèmīl-òl*; ضبط *zābt-et*; — one's self, طیانمق *dāyanmak*.

Contaminate, *v.a.* افساد *bòzmaq*, بوزمق *bòzmq*, افساد *ifsād-et*, بولاشدیرمق *bùlāshdirmak*, تلویث *tèlviss-et*.

Contaminated, *a.* بوزق *bòzmq*, فاسد *fāssid*; ملوث *bùlāshik*, بولاشتی *bùlāshik*; [ifsād] تلویث *tèlviss*.

Contamination, *s.* سرایت *sirāyet*; افساد *ifsād*.

Conceal, *v.a.* صایمامق *sāymamq*, استخفاف *istikhfāf-et*, استخفای *istikhfāf-et*; [mùlāhaza-et].

Contemplate, *v.a.* نظرا *nāzar-et*, ملاحظه *mūlāhaza*.

Contemporary, *s. and a.* معاصر *mū'āssir*.

Contempt, *s.* استخفای *istikhfāf*; استخفای *istikhfāf*; عدم رعایت *"ādēmi-rī-āyèt*, عدم حرمت *"ādēmi-hürmèt*.

Contemptible, *a.* (person) مستحققر *mùstahqqr*, (thing) ردیل *rèzil*, دلیل *zèlīl*; لاشی مقولهسی *lā-shèy-mākūlèssi*, جزئی *jüz'ī*.

Contend, *v.n.* نزاغ *nizā'-et*, منازعه *mùnāza"à-et*; ادعا *iddi"ā-et*.

Content, *a.* راضی *rāzī*, خوشنود *khòshnud*; قانع *kāni"*; —, *v.a.* راضی *rāzi-et*; خوشنود *khòshnud-et*, اکتناع *iknā"-et*.

Contention, *s.* نزاع *nizā'*, منازعه *mùnāza"à*, غوغا *(kāvgha)*.

Contentment, *s.* قناعت *kānā"at*.

Contest, *s.* مجادله *mùjādélé*, مباحثه *mùbāhassé*; —, *v.a.* عناد *"inād-et*.

Context, *s.* سیاق سیاق *siyāk-siyāk*.

Contiguous, *a.* متصل *mùttāssīl*, ملاصق *mùlāssīk*, بشک *bitishik*.

Continence, *s.* عصمت *"issmèt*.

Continent, *s.* قاره *kārè*, بر *bèrr*; قطعه *kīt"à*.

Contingent, *a.* اتفاقی *ittifāki*, مشکوک *mèshkyūk*; —, *s.* حصه *hissé*.

Continual, *a.* متمادی *mùtémādī*; —, *ad.* بلا فاصله *bilā-fāssila*, لا ینقطع *lā-yānkātī"*.

Continuance, *s.* دوام *dewām*, بقا *bakā*, استمرار *istimrār*.

Continue, *v.n.* دوام *dewām-et*; دائم *dā'im-òl*; تکرر *tèkèrrur-et*; —, *v.a.* ابقا *ibkà-et*; تکرر *tèkrār-et*; الت یانی سویلمک *alt-yānīni-sùwèy-lémek*; ینه یایمق *ymè (ghènè) yāp-mak*.

Contortion, *s.* پیچ و تاب *pich-v-tāb*.

Contraband, *a.* یصاق *yāssāq*, ممنوع *mèmnū"*; کمرکن قاچرمه *ghyùm-rukdan-kāchirma*.

Contract, *s.* کوتری بازارلق *ghyūturupāzarlıq*, تعهد *tā"āhhud*; قونطوراطو

Cornel-berry, *s.* قرلیجی kiziljık.

Cornelian, *s.* عقیق "akik.

Corner, *s.* گوشه kyshê.

Cornice, *s.* پرواز përwâz.

Corollary, *s.* نتیجہ nêtijê.

Coronation, *s.* تاجگذاری têtewj, تاج têtewj.

Coronet, *s.* تاج tãj. [tèvnũj.

Corporal, *s.* اونیاشی ònbashı; —, *a.*

جسمانی jıssmānı; — punishment,

طیاق dāyãk.

Corporation, *s.* اهالی àhālı; مجلس mẽj-

liss, اشوری shürâ; اصناف èssnâf.

Corporeal, *a.* جسمانی jıssmānı.

Corps, *s.* بلوک bäluk; طاہور tâbur;

الای alay; لوی liwâ; قائم tàkım.

Corpse, *s.* جنازه jènâzê, جسد jèssed.

Corpulent, *a.* ششمان shıshmān, ملحم

mùlâhhâm.

Correct, *a.* طوغری dõghru, صحیح sâhıh,

تام tàmm, تمام tàmm; —, *v.a.*

تصحیح dõghrultmak, تصحیح

tâshıh-et.

Correspond, *v.s.* (by letter) مکتوبلشک

mèktublâshmek, مخبریا mùkhâbérê-

et, مکاتبه mùkyâtébê-et; (in quality)

دیماک dymak, مطابق کلمک mùtâbık-

-ghâlmek.

Correspondence, *s.* مکاتبه mùkyâtébê;

مطابقت mùtâbakât. [mùkhbir.

Correspondent, *s.* مخبر mùkhâbir, مخبر

Corroborate, *v.a.* تصدیق tàssdik-et;

تأکید tàkïd, تقویت tàkviyyèt-et.

Corroboration, *s.* تصدیق tassdik. [-et.

Corroborative, *a.* مصدق mùssâddik;

مقوی mùkâvı.

Corrode, *v.a.* یریمک yèmek, یرتعمک

chürutmek, پاصلاندرمنی pàsslan-

mak.

Corrupt, *a.* (bad) فاسد fâssid, ن

bòzuk; (mercenary) یررشوت rish

-yèr; —, *v.a.* بوزمق bòzmaq, ادا

ifsâd-et; (with money) یریریمک

rishvèt-vèrmek, یریدرمک

(pàra)-yèdirmek.

Corruption, *s.* بوزمقلى bòzmaq

چوروتمکلىk chürutmeklik.

Corsair, *s.* دگر خرسزی dèngiz-khırsı

Corselet, *s.* زره کوسکلىk ghõvâksalik-z

Corset, *s.* تورسته kórsetê.

Cortege, *s.* الای alay.

Corvette, *s.* قوروت kùrvèt.

Cosecant, *s.* تمام قاطع tàmmâmi-kâti.

Cosey, *a.* راحت râhat.

Cosine, *s.* تمام جیب tàmmâmi-jyèb.

Cossack, *s.* قراق kızak.

Coss-lettuce, *s.* مارول mârol.

Cost, *s.* بها bâhâ (pâha); رف

mâssrâf; —, *v.a.* اولمق òlmak.

Costiveness, *s.* انقباض ãnkısâz.

Costly, *a.* بهالو pâhali; مکلف mùkèll

Costume, *s.* قیافت kıyâfet.

Cot, *s.* قلبه kùlübê, اوجکز èvzèghiz.

Cotangent, *s.* تمام مماس tàmmâ

mùmâss.

Cotemporary, *s.* and *a.* معاصر mẽ"âs

Cottage, *s.* کوی اوی kyây-èvi.

Cotton, *s.* پاموق pâmqk (pâmbu

پنبه pènbê.

Couch, *s.* مندر mindar; قنابه kânâf

دوشک dùshèk, یتاق yatak.

اوسرك *òksuruk*; —, *v.n.*
 اوسرك *òksurmek.*
 مجلس *mèjliss.*
 اعضاء مجلسدن اولن *àlàn*; مستشار
mèjlissadan - òlan; استخبار
istekhâr.
 اوسرك نصيحت *nâssihât*, اوسرك
 عقل اوكرتمك *“àkl-òkretmek,*
 نصيحتا *nâssihât-et.*
 رتبة ثالثه بكي *rùtbé’i-sâlissé-*
 سايماق *sâymak*; —, سايماق
sâyilmak.
 چهره *chêhré*, يوز *yüz*, *s.*
 سيما *sîmâ.*
 پول *pöl*; (of a shop)
 پشنته *pèshântakhta*; (who counts)
 قارشى *sâyji*; (opposite) سايماق
chârâ-bölmak.
 چاره *bözmak*, بوزمق *v.a.*
 قارشيليق او *kârahîlik-*
 ساخته *kâlp*, قالب *kalp*, *s.*
 تقليد *tâklid*; —, *v.a.*
 تقليد *tâklid-et.*
 قالبچين *kalpezân*, *s.*
 ساختهكار *sâhtekâr.*
 امرينى كيرو المقت *ghèri-*
 ايلمسورن ديو *ghèri-almek,*
 ياپلماسين دهن تهنه *yâpalmassin-dèyn-tènèh-et.*
 كيرو دونش *ghèri-*
 يورغان *yürghan*, *s.*
 عين *“âyn.*
 قارشيليق *kârahîlik.*
 ايچين امضا *v.a.* شهادت

قومق *shòdâdet-ichün-îmzâ-kòmak*;
 —, *s.* پاروله *pârola.* [*ghaza.*
 Counting-house, *s.* اوطه *òda*, مغازه *mâ-*
 Country, *s.* (native) وطن *wâtan*, ولايت
wilâyèt (wilâ’at); (territory) مملكت
mèmlékât, الكا *ùlkyâ (ùlké)*; (out of
 town) كوى *kyûy*; چفتلك *chiftlik*;
 (open —) صحرا *sâhrâ*, قير *kîr.*
 Countryman, *s.* كويولو *kyûylu*; (fellow
 —) همشهرى *hèmahèhri.*
 County, *s.* سنجاق *sânjak*, لوا *liwâ.*
 Couple, *s.* چفت *chift.*
 Couplet, *s.* بيت *bèyt.* [*yighitlik.*
 Courage, *s.* جسارت *jèssârèt*, يكيترك
 جسور *yighit*, يكيترك *jèssür.* [*kûriyèl.*
 Courier, *s.* تاتار *tâtâr*, منزل *mènzil*,
 Course, *s.* (whole time) مدت *mùddèt*;
 (of studies) صرد درسلى *sira-dâraalîk*;
 of —, البته *âlbette.*
 Court, *s.* (royal) سراى *sâray*, ماين
mâbèyn; ركب ديوان *diwân*, ركبى *rikyâb*,
 بينش *binish*; (of justice) محكمه
mèhkémé; (martial) حرب ديوان
diwân-i-hârb; — plaster, جانفس
jâmfees-yâkissi; — yard, حولى
hâvli; to pay —, *v.n.* عرض
 ال *“ârzi-“òbûdiyyèt-et.* عبوديتا
 ايات اوپمك *âyak-âpemek,* اويپمك
âyek-âpemek. اتك اوپمك
 Courteous, *a.* نوازشلو *nûwâzishli*, خاطر
khâtir-nûwâz. نواز
 Courtesy, *s.* خاطر نوازلى *khâtir-nûwâzîk.*
 Cousin, *s.* عموجه اوغلى *“âmuvja-òghlu,*
 شهادت داي اوغلى *day-òghlu, &c.*

Cove, *s.* کورفز kyûrfez, قوب kòy.

Covenant, *s.* عهد "àhd, قول kàvl, مقاوله mùkàvélé.

Cover, *s.* اورتى àrtu; (case) قاب kàp; (lid) قپاق kàpak; (shelter) بارینه-جق یر bārīnəjak-yər; —, *v.a.* اورتمک àrtmek; کپلامتی kàplamak; کپلامتی kàp-

Covering, *s.* اورتى àrtu. [mek.

Coverlet, *s.* یورغان yûrghan.

Covert, *a.* ال التندە àl-altında, كيزلو ghizli, خفی khàfi, صاقلو sàqlu.

Covet, *v.a.* دیکمک کوز ghyàz-dikmek, طمع àtmà"-et.

Covetous, *s.* طمعکار àtmà"kyâr, حریص hârīas, اچ کوزلو àj-ghyàzlu.

Covetousness, *s.* طمعکارلیک àtma"kyârlīk.

Cow, *s.* اینک inek; —, *v.a.* قورقونمتق kòrkutmak.

Coward, *s.* قورقاق kòrkàk.

Cowkeeper, *s.* سوتجى sûtji.

Cowl, *s.* قپوط باشلیقی kàput-bàshlıghı, باشلیق bāshlık.

Crab, *s.* چغانوس yèngghèch, چغانوس chà-ghanòss; یانی الما yàbānī-àlma.

Crack, *s.* چاتلیق chàtlık, یارق yàrik; پاتلاش pàtlayish; اورش wùrush; —, *v.s.* چاتلامتی chàtlamak, یاریلمتی yàrilmak, پاتلامتی pàtlamak; —, *v.a.* چاتلاتمتق chàtlatmak, یارمتق yàrmak, پاتلاتمتق pàtlatmak.

Cracked, *s.* چاتلیق chàtlık, یارق yàrik; (mad) چالقی chālīk, قاجقی kàchīk.

Cracker, *s.* پاتلانغیچ pàtlanghèch.

Cradle, *s.* بشک bèshik.

Craft, *s.* (trade) صنعت sànt' (cunning) حیله hīlè; (shipp) تکنه tèknè, قایق kàyīk.

Crafty, *a.* حیلهکار hīlèkyâr, ان ahèytàn, دوباره جی dūbārəjī.

Cram, *v.a.* صیقی طولدرمتق siki-durmak.

Cramp, *s.* سکیرلر طولمسی siki-ir-lər tulməsi; —, *v.a.* صیقمتی sikmeti.

Cramp-iron, *s.* کینت kinèt.

Crane, *s.* (bird) طورنه tūrna; (chine) ماچونه màchūna.

Crank, *s.* الیرسک àl-ir-sik, قول kòl, ال àl —, *a.* دوریلور kòlay-dèvrilür.

Crape, *s.* بورنچک bùrunjak.

Cravat, *s.* بویون باغی bōyun-bāghī.

Crawfish, Crayfish, *s.* بوجک bōjek.

Crawl, *v.s.* یورینه رت یوریمک yūrīnə-rət yūrīmek, -سورنهرک -yūrūnə-rək -yūrūmek; یوریمک yūrīmek.

Crazy, *a.* (mad) قاجقی kàcī (tumble-down) یقله جتی yīqlə-jētī (ship) باته جتی bātə-jētī.

Creak, *v.s.* چاتردامتق chātirdat-għjirdamak.

Cream, *s.* سود یوزی sūd-yūzu; (cl) کایمتق kàymeti.

Crease, *v.a.* قیرمتق kīrmeti; — قیرم kīrim, قیرمه kīrma.

Create, *v.a.* یراتمتق yàratmak, وارا vàrà khàlk-et; (appoint to a ran office) ایتمک ètmetk, ناسب nàssal

Creation, *s.* یرادش yàradsh, خلیق khàlk; (being crea) خلیق khàlk; یرادیلش yàradilish, خلقت khil

آفرینش *aférinish*; (thing created)
 عالم *makhlūk*; (all creation) مخلی
 نام: (of officers) نصب *nāsb*.
 خالق *yārādīji*; خالق *yārādīji*,
 آفریننده *aférinēndē*, آفرین *aférin*.
 ماخلوق *makhlūk*. [i'tibār.
 اعتبار *i'timād*, اعتماد *i'timād*.
 اعتبارنامه *i'timād-nāmē*.
 اعتباریه *vāreśsiyē*.
 اعتبار *i'tibār*; on —,
 اعتباری *iyi*, Creditably, *ad.* ايو *iyi*,
 اعتباری *ghyūzel*, اعا *à'la*.
 اجلی *alajaki*.
 آمنت *āmēntū*; آیین *īmān*.
 آغز *agāz*; جای *bogāz*, بوزاغز *bogāz*.
 آغز *rek-yūrumek*.
 سورینه رک یوریمک *sūruné-irék*.
 آحرآق *ihzāk*.
 مزله *mēlez*.
 آلال *hilāl*; (de-
 آلال *āy*; (placed on spires, &c.)
 آتیرهسی *sū-tērēssi*.
 آتیره *tērē-ōtu*; water —,
 آرت *sirt*.
 آریدلو *Ghiridli*.
 آرید *Ghirid*.
 آرتلی *chāt*; چارتلی *aralīk*, ارالی *aralīk*.
 آریک *yārik*, آرتلی *lāk*. [آرتلی *ā'fē*.
 آرتلی *chēkirghē*; چکرکه *(insect)*.
 آرتلی *mūnādi*, منادی *dēlāl*.
 آرتلی *jānhā*, جنحه *kābāhat*, قباح *qābahat*.
 آرتلی *sūch*, صوح *jūrm*.
 آرتلی *kābāhatli*, قباحتلو *s.*
 آرتلی *kābāhat-sāhibi*, مجرم قباح

آرتلی *wājrim*; —, *s.* (wrong) قییم *kābīh*,
 آرتلی *khābiss*. [قرمزی *kirmizi*.
 آرتلی *ghūwēss*, کوس *āl*, آل *āl*.
 آرتلی *sakat*; —, *v.a.* سقط *sakat*.
 آرتلی *kōlunū-kānā-*
 آرتلی *dini-kirmak*.
 آرتلی *būhrān*; بحران *(of disease)*,
 آرتلی *nāzik-wākt*; نازک وقت *(of events)*.
 آرتلی *ghēvrēk*, کورک *crisp, a.*
 آرتلی *mā-*, معیار *mi'yār*, معیار *Criterion, s.*
 آرتلی *jērēh-et*. [جرح *hēkk*.
 آرتلی *jērēh*, جرح *(-māmlékēti)*.
 آرتلی *Khīrvāt*, خروات مملکتی *Croatia, s.*
 آرتلی *Khīrvāt*, خروات *Croatian, s. and a.*
 آرتلی *chānak*, چناق جوملک *Crockery, s.*
 آرتلی *chāmlek*, تمساح *Crocodile, s.*
 آرتلی *chīgā-dēm*, چیک دم *Crocus, s. (flower)*
 آرتلی *chārpīk*, چاریق *aghri*, آگری *crooked, a.*
 آرتلی *māhāul*, محصول *Crop, s. (produce)*,
 آرتلی *hāssālat*; (bird's) قورصاق *قورصاق حاصلات*
 آرتلی *kēsēmek*, کسمک *—, v.a.*
 آرتلی *kirkmak*, کچمک *bichmek*,
 آرتلی *būdamak*, بودامق *(trees)*.
 آرتلی *chārmīkh*, چارمیخ *hāch*, حاج *Cross, s.*
 آرتلی *tāras*, ترس *tāras*, آرتلی *ghēchmek*,
 آرتلی *dārgīn*; —, *v.a.* کچمک *کچمک*.
 آرتلی *tātar-ōku*, تاتار آرتلی *Crossbow, s.*
 آرتلی *bāghdash-kūrmak*, باغداش *to sit —, ad.*
 آرتلی *tāras-vē-khūyāiz-dārgīn-kīmāē*,
 آرتلی *kōrchēta*, قورچته *Crosstree, s.*
 آرتلی *āpa-yōl*, صاپه یول *Crossway, s.*
 آرتلی *mērāk*, مرآق *(fancy)* *Crotchet, s.*
 آرتلی *kārgā*; قارغه *Crow, s.* cock's —

- خروس اوتمسی khòross-àtméssi; —, v.n. اوتمك àtmek.
- Crowbar, *s.* تيمور قولى (dèmîr)-kùl.
- Crowd, *s.* غلبه لى or قلباللى (kàlahàlik), صيق قومى صيق اذحام izdihām; —, v.a. صيق قومى sik-kòmak; —, v.n. صيقشتمى sik-kiahmak.
- Crown, *s.* (regal) تاج tāj; (of head) توبچا (tèpé); —, v.a. (king) توبچا تاج كيديرمك tètviĵ-et, tāj-ghidirmek; (heights) دپه يده عسكر چيقتى (tèpéyâ)-“asskar-chikmek.
- Crucible, *s.* پوته pùtâ.
- Crucifix, *s.* حاج hâch. [relmassi.
- Crucifixion, *s.* حاجه كرمى hâchê-ghè-
- Crucify, *v.a.* حاجه كرمى hâcha-ghèr-mek, چارمبخه كرمى chârmbûkha-ghèr-
- Crude, *s.* خام khâm. [mek.
- Cruel, *s.* انسانيتسىز mèrhâmetsiz, انسانيتسىز جفاكار insâniyyetsiz, jefâkyâr.
- Cruise, *s.* (at sea) سفر sêfir, ولته vòlta; —, v.n. ولته اورمى vòlta-wùrmak.
- Cruiser, *s.* كمى ghèmi.
- Crumb, *s.* (not crust) اتمك ايچى àtmek-ichi; —, (fragment) اتمك اتمك اوفانى àtmek-ùfâni.
- Crumple, *v.a.* بوروشدرمى bùrvahdurmak, ازمك èzmek.
- Crupper, *s.* صغرى sâghri.
- Crush, *v.a.* ازمك èzmek.
- Crust, *s.* قابوق kâbûk.
- Crutch, *s.* قولتى دينكى kòltuk-dèynégâi.
- Cry, *s.* صدا sèss, ندا nidâ, باغرمه bâghirma; —, v.n. ندا nidâ-et, باغرمى hàghirmak, حيقومى hà-

- ghirmak, باغرمى chàghirmak; (w) باغلاماك àghlamak; — out, رمتى hàghirmak, باغرمى bâghirmak; aloud, ندا nidâ-et, باغرمى bâghirt chàghirmak; — up, مده مده-ئا mèdh-et, سنا sènâ-et.
- Crypt, *s.* بدروم bôdurum, كمرلر yâr-alti-kèmmîr.
- Crystal, *s.* بللور bìllûr; (of salts) بلور
- Cube, *s.* مكعب mùkyâ““Ab. [ig
- Cuckold, *s.* بزونك pèzèwènk, اته kèràtâ.
- Cuckoo, *s.* قوغوق قوشى kûghûk-kùsh
- Cucumber, *s.* خيار khîyâr.
- Cud, *s.* گو ghèv; to chew the —, گهورمك ghèv-ghètirmek.
- Cuddle, *v.a.* صارلمى sârlmak.
- Cudgel, *s.* صوپه sôpa.
- Cue, *s.* ايپ اوچى ip-ôĵu.
- Culpable, *a.* (person) صوجلو sùcl kâbâhatli; (act) فنا fâna, kèrîh.
- Culprit, *s.* صوجلو sùchlû, تباحتلو hatli, مجرم mùjrim.
- Cultivate, *v.a.* (sow) اكمك èkm (plant) دكمك dikmek; (ground) حراستا hirâssèt-et, تال zirâ“at-et; (science, &c.) مالا iahtighâl-et, مشغول او mèshghêl châliahmak.
- Cultivation, *s.* زراعت zirâ“at; تال iahtighâl.
- Cumbersome, Cumbrous, *s.* لال hântâl.
- Cummin, *s.* كمون kèmmûn (kimiyâ

- Cunning, *s.* اورستپولو abèytān, اورستپولو òrostpòllv; — *s.* شیطانتی abèy-tānk.
- Cunt, *s.* ام λm, فرج firj, كس kyās.
- Cup, *s.* فنجان finjān (filjān); —, *v.a.* حجامت ا hājāmèt-et (hājāmāt).
- Cupbearer, *s.* ساقی sāki.
- Cupboard, *s.* طولا ب dōlāb.
- Cupid, *s.* عشق "āshk.
- Cupidity, *s.* طمع tāmə", حرص hīras.
- Cupola, *s.* قبه kūbbē.
- Cupper, *s.* حجامتچی (hājāmājtji).
- Cupping-glass, *s.* حجامت جامی (hājāmāt-jāmī); — horn, بونوز bōynuz.
- Curaca, *s.* کراسوا kērasōa.
- Curb, *v.a.* اغزینہ کم اور متی, ضبط ا zābt-et, اغزینہ-ghēm-vūrmak.
- Curdle, *v.s.* کسملک kēssilmek.
- Cure, *v.a.* ایوا iyī-et; اصلاح isalāh-et.
- Curiosity, *s.* (rare thing) تحاف شی tāhāf-shēy; (rare thing) "انتیکه "āntika; (inquisitiveness) مراق mērāk.
- Curious, *s.* (surprising) عجیب "ājīb ("ājīb); غریب ghārib; (rare) مراق tāhāf; (inquisitive) مراقو mērākli, هرشی صورار hēr-shēy-sōrar.
- Curly, *s.* (of hair) زلف zulf; (general) قیوریم kıvrım, بوکم büküm; —, *v.a.* قیوریم kıvrımak, بوکم bukme; —, *v.s.* قیوریلتم kıvrılmak, بوکلم bukme.
- Curraat, *s.* (fresh) فرنک اوزومی firzūk-üzumu; (dried) قوش اوزومی kōsh-üzumu. [rāj, متداول mātédāvēl.
- Current, *s.* آقندی akīndi; —, *a.* رائج
- Curry, *v.a.* (comb) تیمارا timār-et; — favour, *v.s.* یلتاقلنتم yāltāqlānmak.
- Currycomb, *s.* ات طراغی tārak, ات طراغی àt-tārāghī.
- Curse, *s.* لعنت là "nèt, بد دعا bēd-dā "ā; —, *v.a.* لعنت ا là "nèt-et, لعنت اوقومتی là "nèt-òkumāk.
- Cursed, *a.* ملعون mèl "ōn.
- Cursory, *a.* مختصر mùkhtāssār.
- Curtail, *v.a.* قسالتم kıssāltmak.
- Curtain, *s.* پردہ pirdē.
- Curve, *a.* منحنی mūnhānī; curve-line, خط منحنی khātti-mūnhānī.
- Cushion, *s.* یاسدق yāsādik, (cylindrical) بالین bālin; (seat) مندر mindar.
- Custom, *s.* عادت "ādèt.
- Customer, *s.* مشتری mūshāteri.
- Custom-house, *s.* كمرک ghyūmrūk; — duty, رسم كمرک rēssami-ghyūmrūk; — officer, كمرکچی ghyūmrūkju, دیدہ بان didēbān.
- Cut, *v.a.* کسمک kēssmek, قطع kāt "-et; —, *s.* (wound) یاره yārā; (shape) [چیم bichim.
- Cutlass, *s.* قلیج kıljiz.
- Cutler, *s.* (knife) بچه اچبی bichākji; (penknife) قلمتراشچی kākmtārahji; (sword) قلیجی kıljiji.
- Cutter, *s.* (who cuts) دوغرایبچی dōgh-rayji; (knife) بچه اچاق bichāk; (ship) قوتر kōtra.
- Out-throat, *s.* قاتل kātīl; قاتلو kātīl.
- Cycle, *s.* دائره dā "irē. [kālīli-kātīl.
- Cylinder, *s.* اسطوانه āsstuwānē.
- Cypress, *s.* سرو sēlvi, سلوی sēlvi.
- Cyprus, *s.* قبرس Kibris.

D.

Dab down, *v.a.* اتمق *atmaq*, اتيويرمك *atıvırmek*, اتيويرمك بر اتيويرمك *bratıvırmek*.
 Dabble, *v.a.* اوينامق *oynamak*; قارشتمق *karişmak*.
 Dad, Daddy, *s.* باباجق *babajık*.
 Daffodil, *s.* التون طوب *altın-töp*.
 Dagger, *s.* خنجر *khânjır* (*khânchâr*).
 Daily, *a.* يومي هر كونكي *hür-ghänki*, يومى *yümi*; —, *ad.* كوندوب *ghyündöb*; هركون *hür-ghyün*.
 Dalmatia, *s.* دالمشيا *Dalmàchia*.
 Dam, *s.* (mother) انا *ana*; (of earth) سد *sedd*; —, *v.a.* سد ايله ضبط *sedd-ila-zıbt-et*. [خسارت *khäsâret*].
 Damage, *s.* ضرر *zârar*, زيان *ziyân*.
 Damages, *s. pl.* تصمينات *tâzminât*.
 Damascus, *s.* دمشق *Damashk*.
 Damask, *s.* داماسكو *dâmâssko*; — rose, موركل *môr-ghyül*.
 Damn, *v.a.* جهنمه كوندرمك *jihënnéma-ghyündermek*; damn you, جهنم اول *jihënnem-öl*.
 Damned, *a.* جهنمك *jihënnemlik*.
 Damp, *a. and s.* نم *nem*; *a.* نمناك *nem-nâk* (*nëmläk*) رطوبتو *rütübëtlü*; —, *s.* نملتمك *rütübët*; —, *v.a.* نملتمك *nëmlätmek*, اصلاتمق *ısalätmek*;
 Damsel, *s.* قيز *kız*. [صوغومتق *söghütmäk*].
 Damson, *s.* موردوم اريكي *mèrdum-èrigi*.
 Dance, *s.* حورة *hòra*; —, *v.a.* حورة *hòra-tèpmek*, رقص *râkas-et*.
 Dandelion, *s.* هندبا *hindibâ*.
 Dane, *s.* دانيمارقهلو *Danimarkali*.

Danger, *s.* تهلكه *tèhlikè*, قورقو *kòrkò* مخاطر *mùkhâtara*.
 Dangerous, *a.* قورقولو *kòrkulu*, لو تهلكه *tèhlikèli*, مخاطرلو *mùkhâtareli*.
 Dangle, *v.a.* سارتمق *sârtmek*.
 Danube, *s.* طونا *Tüna*.
 Dapple-grey, *a.* بقله قيرى *bâkla-kiri*.
 Dardanelles, *s.* چناق قلعهسى *Châ-kâlèssi*.
 Dare, *v.a.* جسارت *jèssâret-et*, تا *tâ* *jür'ët-et*; —, *v.a.* زمسين ديو *zamsin-diü* قيزدرمتق *yâpamâzsin-dèyu-kizdir*.
 Daring, *a.* جسور *jèssür*, ييكيت *yig* يتلك *jèssâret*, جسارت *jèssâret*, يتلك *yig'itlik*.
 Dark, *a.* قرانلق *kâranlık*; — لانت *lant* خرمز فنارى *khîrsiz-fânâri*. [zül] *zül*.
 Darkness, *s.* قرانلق *kâranlık*.
 Darling, *s.* ايكى كوز *iki-ghyöz*, نين *nüri*—"äyn, جكر كوشه *jig'kür-kyüshi*.
 Darn, *v.a.* اورمك *ärmek*.
 Dart, *s.* جريد *jirid*; —, *v.a.* ن اتمق *atmaq*; —, *v.a.* اتلمق *atılmak*.
 Dash, *v.a.* پارچه پارچه *pârcha-pârç-et*; چالمق *châlmäk*, چالمق *chârpmäk*, اورمق *würmek*.
 Dastard, *s.* قورقاق *kòrkâk*.
 Date, *s.* (fruit) خرما *khürma*; (epc) نخ قومق *târikh*; —, *v.a.* نخ قومق *târikh-kòmak*.
 Daub, *v.a.* بولاشدرمتق *bülâshdirmek*.
 Daughter, *s.* قيز *kız*, كريمه *kèrimè*; in-law, كلين *ghèlin*.
 Daunt, *v.a.* قورقوتتمق *kòrkütümäk*.
 Dawn, *s.* شفق *shèfâk*, شفق اغرسمى *shèfâk-agrismi*.

-chikmak; —, *v.a.* کمیدن چیقارمتی
 ghèmidan - chikmak, قریه دوکمک
 kārāya-dükmeç.
 Debate, *s.* مشورت mèahvérèt; —,
v.a. لقرديسنی مشاوره | mèahvérèt-et,
 làkirdissini-et, صباحه mèbâhéssé-et.
 Debauch, *s.* عیاشلی "äyyâhlik; —,
v.a. افساد ایاارتمق ifsâd-et.
 Debauchery, *s.* عیاشلی "äyyâhlik,
 چاپقینلی çâpkînlik.
 Debilitate, *v.s.* ضعیفä zâ"if-et,
 ضعیفتمق zâ"ifâtmak. [zâ"iflik.
 Debility, *s.* ضعف zâ"if, ضعیفلی
 Debt, *s.* بوریç bürç, دین dèyn.
 Debtor, *s.* بوریçجو mèdyün.
 Decadence, *s.* زوال zèwâl.
 Decamp, *v.s.* صاوشتمق sâwushmak,
 فرار قاجمق firâr-et.
 Decanter, *s.* صراحی sùrahî.
 Decapitate, *v.s.* بویونی اورمق bøyunu-
 nu-würmek, باشنی کسمک bâshini-
 kèsmek.
 Decay, *s.* زوال zèwâl; فساد fèssâd;
 —, *v.s.* چورومک bözûlmak, بوزلمق
 çürümek, زوال بولمق zèwâl-bûlmak.
 Decease, *s.* وفات wèfât; —, *v.s.*
 وفات wèfât-et, اولمک âlmek.
 Deceased, *a.* متوقا mütewèffâ,
 مرحوم mèrhûm. [kizb.
 Deceit, *s.* کذب yâlnajîlik, یالنجیلیتی
 Deceitful, *a.* یالنجی yâlnajî,
 کاذب kyâzib; یکی یوزلو lki-yûzlu.
 Deceive, *v.s.* اویونا الداتمق âldatmak,
 حیله هیله-et.
 December, *s.* کانون اول kyânûni-âvvâl.

-chikmak; —, *v.a.* کمیدن چیقارمتی
 ghèmidan - chikmak, قریه دوکمک
 kārāya-dükmeç.
 Debate, *s.* مشورت mèahvérèt; —,
v.a. لقرديسنی مشاوره | mèahvérèt-et,
 làkirdissini-et, صباحه mèbâhéssé-et.
 Debauch, *s.* عیاشلی "äyyâhlik; —,
v.a. افساد ایاارتمق ifsâd-et.
 Debauchery, *s.* عیاشلی "äyyâhlik,
 چاپقینلی çâpkînlik.
 Debilitate, *v.s.* ضعیفä zâ"if-et,
 ضعیفتمق zâ"ifâtmak. [zâ"iflik.
 Debility, *s.* ضعف zâ"if, ضعیفلی
 Debt, *s.* بوریç bürç, دین dèyn.
 Debtor, *s.* بوریçجو mèdyün.
 Decadence, *s.* زوال zèwâl.
 Decamp, *v.s.* صاوشتمق sâwushmak,
 فرار قاجمق firâr-et.
 Decanter, *s.* صراحی sùrahî.
 Decapitate, *v.s.* بویونی اورمق bøyunu-
 nu-würmek, باشنی کسمک bâshini-
 kèsmek.
 Decay, *s.* زوال zèwâl; فساد fèssâd;
 —, *v.s.* چورومک bözûlmak, بوزلمق
 çürümek, زوال بولمق zèwâl-bûlmak.
 Decease, *s.* وفات wèfât; —, *v.s.*
 وفات wèfât-et, اولمک âlmek.
 Deceased, *a.* متوقا mütewèffâ,
 مرحوم mèrhûm. [kizb.
 Deceit, *s.* کذب yâlnajîlik, یالنجیلیتی
 Deceitful, *a.* یالنجی yâlnajî,
 کاذب kyâzib; یکی یوزلو lki-yûzlu.
 Deceive, *v.s.* اویونا الداتمق âldatmak,
 حیله هیله-et.
 December, *s.* کانون اول kyânûni-âvvâl.

Decency, *s.* ادب èdeb, حيا hàya.
 Decent, *a.* يميز têmiz ; ادبلى èdebli.
 Deception, *s.* حيله hîle, اويون òyun ;
 الدادش aldàdish ; الداناش aldànish.
 Deceptive, *a.* ادمى الدادر àdami-aldàdir.
 Decide, *v.a.* فصلًا fàsl-et, قرارلشدرومتى
 kàrarlaşdırmaq ; —, *v.n.* قرار ويرمك
 kàrar-vêrmek.
 Decimal, *a.* اعشارى à"shārī.
 Decipher, *v.a.* چيقارومتى chikârmak,
 اوقومتى òkumak, سوكمك sòkmek.
 Decision, *s.* قرار kàrar ; متانت mètanèt.
 Decisive, *a.* تطعى kât"i, بترى bitirir.
 Deck, *s.* كوكرتة ghyghârtê ; —, *v.a.*
 دوناتمك dônâtmak, تزيينًا tëzyîn-et,
 بزيمك bèzêmek.
 Decker, two-decker, *s.* قپاق kâpak ;
 three-decker, *s.* اوج انبارلى ùch-
 ânbarlî. [افاده] ifâdê.
 Declaration, *s.* تقرير tâkrîr ; بيان bèyan,
 Declare, *v.a.* افاده bèyan-et, افاده ifâdê-
 -et ; تقرير tâkrîr-et, سويلمك sùwèylê-
 mek. [the needle] inhîzât.
 Declination, *s.* (astr.) ميل mèyl ; (of
 Decline, *s.* زوال zewâl ; انحراف in-
 hirâf ; *v.a.* قبول ايتمامك kâbûl-
 -êtmekek, كيرشمامك kîrshâmâk,
 زوال بولمى *v.n.* ghirishmamek ; —,
 زوال bûlmak ; منحرف او mûn-
 hârif-ol, مختل او bôzûlmak, بوزلمتى
 mùkhtêll-òl. [باير] bâyr.
 Declivity, *s.* انش ènish, يوقش yòkush,
 Decoction, *s.* شربت shêrbèt, سو sù.
 Decompose, *v.a.* حلا hâl-et ; چورومتى
 chûrutmek ; *v.n.* چورومك chûrumek.

Decorate, *v.a.* تزيينًا tëzyîn-et, ك
 bèzêmek. [نك]
 Decoration, *s.* تزيين tëzyîn ;
 Decoy, *s.* طوزاق tûzak ; —, *v.a.* ده
 tûzâgha-dûshurmek.
 Decrease, *s.* اكلىش èksilish ; —,
 اكلىمك èksilmek, ازالمى àzalm-
 —, *v.a.* اكلىتمك èksiltmek, من
 àzaltmak, كسىمك kèsmek.
 Decree, *s.* اراده irâdê ; —, *v.n.* & *a.* ار
 irâdê-et, فرمانا fîrmân-et, مى
 bûyurmak, امرا èmr-et, حكم hûkm
 Decrepid, *a.* بونامش bûnamish ;
 كثرمرش "âtûh-ghêtîrmish.
 Decrepitude, *s.* عتوه "âtûh.
 Dedicate, *v.a.* تخصيصًا tâkhsîs-
 برينك نامنه يازمى bîrîning -nâmi
 -yâzmak ; — one's self, ربنى صرفا
 "âmrunu-sârîf-et.
 Deduce, *v.a.* اكلتمى ànglamak (ân
 mak), استنتاجا îstintâj-et.
 Deduct, *v.a.* تنزيلًا tënzîl-et, غى وارمى
 lâshâghî-vârmak, كىرمك kîrmak.
 Deduction, *s.* استنتاج îstintâj ; به
 nètîjê ; تنزيل tënzîl.
 Deed, *s.* عمل "al, فعل ish, ايش ish,
 حجت hûjji, كار kyâr ; سند sened.
 Deem, *v.a.* صايمتى sâymaq, من
 sânmak, عدا "add-et, ظن zann-et
 Deep, *a.* عميق dèrin, درين "ân
 (crafty) شيطان shèytân ; —, *s.*
 dèngiz.
 Deer, *s.* كيك ghèyik ; قراجه kâraja.
 Deface, *v.a.* بوزمى bôzmaq.
 Defamation, *s.* افترا iftirâ, بهنانه bûh

Defame, *v.a.* افترا *iftirā-et.*
 Defiant, *s.* بورجنی ویرمیان *bòrjunu-
 virmiyān*; خدمتدن قاچان *khid-
 zedden-kāchan (hiz).*
 Defeat, *s.* بوزغونلش *bòzghun,* بوزغون *bòzghun*;
 بوزغونلش *bòzghunluk*; —, *v.a.* بوزمتی *bòzmet,*
 مغلوب *māghlūb-et.*
 Defect, *s.* عیب *‘āyb,* قصور *kūssūr,*
 نقصان *nūqsān,* اکسک *ēksik,* خلل *khālel,*
 نقصان *nūqsān,* سقطلی *sākatlık.*
 Defective, *s.* اکسک *ēksik,* سقط *sākat*;
 نقصان *nūqsān,* ناقص *nūqsān.*
 Defence, *s.* محافظه *mūhāfaza,* صیانت
siyānet, جواب *jəwāb,* وقایه *vikāyē.*
 Defend, *v.a.* قوریمق *kòrumak,* محافظه
mūhāfaza-et, صیانت *siyānet-et,*
 تصحیب *tāssāhhub-et,* وقایه *vikāyē-et;*
 صاحب چیقش *sāhib-chikmak,* حمایت
hāmāyē-et.
 Defendant, *s.* مدعی علیه *mūdde‘ā-
 lēyeh.*
 Defender, *s.* حامی *hāmī.* [“ālēyeh.
 Defensive, *s.* تدافعی *tēdāfū‘i*; offen-
 sive and defensive, تجاوزی و تدافعی
təjāvūzī-ve-tēdāfū‘i; — armour, زره
zərah.
 Defeat, *v.a.* تأخیرا *tā‘khīr-et*; —, *v.a.*
 بویونلش *bōyūn-ēghmek.*
 Deficiency, *s.* Deficient, *a.* اکسک
ēksik, نقصان *nūqsān.*
 Defiance, *s.* بوناغ *bōnāz,* کجید *ghēchid,*
 دیربند *dērbēnd (dēvrēnt)*; —, *v.a.*
 مردار *mūrdār,* سبجش *sāchmak,*
 تاجیس *tənjīss-et.*
 Defiance, *v.a.* تحدیفا *tāhdīd-et*; (explain)
 تعریف *tā‘rif-et.*

Definite, *a.* محدود *māhdūd*; (fixed)
 بللو *bellu,* معلوم *mā‘lūm,* معین *mū‘ayyēn,*
 bellī.
 Definition, *s.* حد *hādd*; تعریف *tā‘rif.*
 Definitive, *a.* قطعی *kāt‘ī,* اصل *asāl.*
 Deform, *v.a.* بوزمتی *bòzmet,* چرکین
chirkin-et.
 Deformed, *a.* اندامندن خارج اولن
‘āzāssi-ēndāmindan-khārij-ōlan;
 جوجه *jūjē,* باجقسز *bājaksız,* کانبور
kānbūr, اغساق *aghāsak.*
 Deformity, *s.* چرکینلیک *chirkinlik.*
 Defraud, *v.a.* طولاندیرمتی *dōlāndīrmak.*
 Defray, *v.a.* ویرمک *vīrmek,* کورمک
ghyārmek, اودمک *ōdēmek.*
 Defunct, *a.* متروفا *mūtēwēffā,* مرحوم
mārhūm.
 Defy, *v.a.* میدان اوقومتی *mēydān-
 ōkumak*; قارشى قومتی *kārshi-kōmak.*
 Degenerate, *a.* بوزوک *bòzok,* بوزامش
bòzūlmash; —, *v.a.* بوزولمتی *bòzūlmak.*
 Degradation, *s.* تنزیل رتبه *tēnzīl-i-rūtbē*;
 رذالت *rēzālēt.*
 Degrade, *v.a.* رذیل *rēzīl-et*; عیب او
‘āyb-ōl; رتبه سنی المتی *rūtbēssini-
 -almak.*
 Degree, *s.* مرتبه *mārtēbē,* درجه *dērejē,*
 پیره *pērēssē,* کرته *kārtē,* منزله
mēnzīlē.
 Deign, *v.a.* لطف *lūtf-et,* کرم *kēram-
 et,* عنایت *‘ināyēt-et,* تنزل *tēnez-
 zul-et.* [mā‘būd.
 Deity, *s.* آله *ilāh,* الله *illāh,* معبود
 Deject, *v.a.* محزون *māhzūn-et.*
 Dejection, *s.* تکر *tākār,* دوشنمه *dūshunma,*
 کدر *kēdar,* غم *ghām.*

Delay, *s.* تاخير tà'khîr, تأخر tà'èkhhkhor; بكلمه dërma, قالمه kâlma, وقت bèklémé; مهلت mihlèt, قالمتى wâkît; —, *v.s.* دورمتى dërmek, تأخرًا kâlmaq, بكلمك bèklémek; تأخرًا tà'èkhhkhor-et, كچ قالمتى ghèch-kâlmaq; —, *v.s.* كىرو قالمتى ghèri-kâlmaq; —, *v.s.* تأخيرا tà'khîr-et; اليقومتى alîkômaq.

Delegate, *s.* وكيل vèkîl; مأمور mè'mūr; مبعوث mèb'ūs; —, *v.s.* وكيلًا vèkîl-et; حواله hàwâlê-et; مأمورا mè'mūr-et.

Deleterious, *a.* ضررلو zârarli, مضر mûzr.

Deliberate, *a.* قصدى kâsadi, عمدى 'âmî; —, *v.s.* دوشنمك dûshunmek; مشاوره mûshâvêrê-et.

Deliberation, *s.* تانى tà'ennî; مشاوره mûshâvêrê.

Delicate, *a.* نازك nâzik. [mûshâvêrê.

Delicious, *a.* طالتو tâlti, لذىç lèzîz.

Delight, *s.* مهنويت sèvinj, مهنونيت mènünîyyèt, سرور sūrūr; —, *v.s.* مهنونيت مهنون mènün-îl.

Delighted, *a.* مهنون mènün-îl.

Delightful, *a.* كوزل ghyzêl, لطيف lâtif.

Delinquency, *s.* قباحه kabâhat.

Delinquent, *s.* قباحلو sūchlu, قباحلو kabâhatli.

Delirious, *a.* چلغين chîlghîn. [jhmün.

Delirium, *s.* چلغينلىق chîlghînlik, جنون jhün.

Deliver, *v.s.* قورتارمى kûrtarmak, تخلصًا tàkhlîss-et, خلاصًا khâlâss-et; تسليمًا tèsalîm-et, ويرمى vârmek.

Deliverance, *s.* قورتارش kûrtârî, قورتاش kûrtulush, خلاص khâlâss.

Delivery, *s.* قورتاش kûrtulush, تسليم khâlâss; تسليم tèsalîm.

Delude, *v.s.* الدامتى aldâtmak.

Deluge, *s.* طوفان tufân; (flood) سەيل (sèyl).

Delusion, *s.* مراق mèràk, قورنى kûrni.

Demand, *s.* استدعا istid'â; دك istèdik; دعوى dà'wâ; —, *v.s.* صورمتى sormak; استمك istémek.

Demi, *a.* يارم yârim.

Democracy, *s.* جمهوريت jümhûriyy.

Demolish, *v.s.* بوزمى bôzmaq, تى yîkmak, هدم hêdm-et.

Demolishment, Demolition, *s.* هدم hêdm.

Demon, *s.* شيطان shèytân, زباني zâbâ.

Demonstrate, *v.s.* اثباتا isbât-et.

Demur, *v.s.* تردد tèreddad-et, نمن bakînmak.

Den, *s.* مغارة mağara, اين in.

Denial, *s.* انكار inkâr; (refusal) م انجامز 'âdîmi-injâz.

Denmark, *s.* دانيماركا Danîmarka.

Denominate, *v.s.* تسميه tèssmîyyê-et.

Denomination, *s.* اسم ad, اسم ism, ميه tèssmîyyê; (sect) ملت millèt, فرقه fîrqa.

Denote, *v.s.* علامت او 'âlâmêt-et, دلالت dâlâlêt-et. [m]

Denounce, *v.s.* خبر ويرمى khâbr-vî.

Dense, *a.* قوبى kôyu; سيق sik, غليظ ghâlîz.

Dentifrice, *s.* ديش توى dish-tôzu.

Dentist, *s.* ديشچى dishji.

Dentistry, *s.* ديشجيك dîshjîlik.
 Denude, *v.a.* صوبقم sôymak.
 Deny, *v.a.* انكار inkâr-et; (refuse) رد râd-et.
 Depart, *s.* چيش chîkish; —, *v.a.* چيقم chîkmak, گهيمك ghîmek.
 Department, *s.* (branch) فرع kâl, قول kâl, "fer"; (of state) نظارت nâzârèt; (business) عهدہ wâzîfê, وظيفه "ûhdê.
 Departure, *s.* كيدش ghîdish, قيام kîyâm, عزيمت "âzimèt.
 Depend, *v.a.* باقمق bâkmak; تابع او tâbi'âl; منوط او mênûb'âl; مربوط او mênûb'âl; كوكمك ghydgâsmmek, ربط قلب râbtî-kalb-et.
 Deplorable, *a.* فئا اجنه حق zînjâzâk, فئا fêsa, پریشان pèrîshân.
 Deplore, *v.a.* اغلامق aghâlamak.
 Depopulate, *v.a.* اهاليدن خالي قيلمق ahâlîdan-khâlî-kîlmak.
 Deportment, *s.* اطوار âtwâr, اوضاع evzâ'.
 Depose, *v.a.* تقرير tâkrîr-et; —, *v.a.* خلع khâl'-et, تختن اندرمك tâkht-dan-êndîrmek.
 Deposit, *s.* امانت emânèt; پي pèy; طوطى tûrtu; پوسه pòssa; —, *v.a.* تسليم emânèt-vèrmek, امانت ويرمك tèsâlîm-et; وضع wâz'-et; برقمق brâkmak.
 Depository, *s.* امانتدار emânètîdâr.
 Depreciate, *v.a.* قيمتى ازالتمق kîmètîni-lâzâlmak; قدرينى انكار kâdrîmi-inkâr-et.

Depredation, *s.* خسارت khâssârèt, زيانكارلىق ziyânkârîlik; خرسزلىق khîr-sîzîlik.
 Depress, *v.a.* فقير fâkîr-et; محتاج mûhtâj-et; مكدر mûkèddâr-et; كساد كساد kèssâd-vèrmek.
 Depression (of spirits), *s.* كدورت kèdürèt; (of market) كساد kèssâd; (of ground) حقور chûkûr.
 Deprive, *v.a.* محروم mahrûm-et, خالي khâlî-brâkmak.
 Depth, *s.* عمق dèrinlik, درينلك "ûmk; — of winter, قرة قيش kâra-kîsh, زمهرير zèmhêrîr, اربعين erba'in.
 Deputation, *s.* وكيللر vèkîllêr, مبعوثلر mèb'ûsalêr.
 Depute, *v.a.* وكيل vèkîl-et.
 Deputy, *s.* وكيل vèkîl; — judge, نائب nâ'ib; — governor, قائممقام kâ'im-
 Deride, *v.a.* استهزا istihzâ-et. [makâm.
 Derision, *s.* استهزا istihzâ.
 Derivation, *s.* (source) اصل asal; (of words) اشتقاق ishtikâk.
 Derive, *v.a.* بولمق bûlmak, استخراج istikhraj-et, استحصال istihâzâl-et.
 Derived, *a.* مشتق mûsh tâkk.
 Descend, *v.a.* نازل nâzûl, او enmek, نازل nâzûl-ol, هبوط hûbût-ol, ساقط sâkîl-ol, هبوط hûbût-et; اولادندن اولادندن ol-ol.
 Descendant, *s.* اولادندن اولادندن evlâdîndan-olân; descendants, آل واحفاد âl-v-âhfâd.
 Descent, *s.* انش enish, نزول nûzûl, هبوط hûbût, سقوط sûkûl; (relationship) انتساب intisâb; (degree of

- قرن بطن *dèréjâ*, بطن *bltn*, *kàrn*; (attack) هجوم *kùjûm*.
- Describe, *v.a.* تعريف *tâ"rif-et*; (a circle) رسم *rèssm-et*.
- Description, *s.* تعريف *tâ"rif*; (sort) نوع *dùrlu*, جنس *sòy*, جنس *jmas*, نوع *nèv"*. [-*gyûrmak*.
- Descry, *v.a.* کورمک *özâkden-*
- Desert, *s.* چول *chûl*, بادیه *bâdlyyâ*; —, اسنز *khârâb*, خراب *khâlî*, اسنز *issiz*; —, *v.n.* قاجمک *klchmak*, فرار *firâr-et*; —, *v.a.* براقمق *brâkmak*, متروک قومق *mètrûk-kòmâk*, ترک *tèrk-et*; *deserts, s. pl.* استحقاق *istihkâk*.
- Deserter, *s.* فراری *firârî*, قاجقمق *klchkm*.
- Desertion, *s.* فرار *firâr*.
- Deserve, *v.a.* مستحق او *mûstahâkk-ûl*.
- Deserving, *s.* مستحق *mûstahâkk*; سزا *sèzâ*, شایسته *shâyèstè*, شایان *shâyân*.
- Design, *s.* نیت *niyyèt*, مرام *mèrâm*, مقصود *mâksûd*, مقصد *mâksûd*, قصد *mâksûd*, قوردق *kûrdûk*; (drawing) رسم *rèssim*; —, *v.a.* نیت *niyyèt-et*, قورومتق *kûrmâk*; قصد *klssd-et*; (plan) رسم ترتیب *tèrtîb-et*; (draw) رسم *rèssm-et*.
- Designate, *v.a.* تعیین *tâ"yîn-et*, اسمنی *issmini-sûwèylémek*.
- Designation, *s.* تسمیه ایبمکک *tèss-mlyyâ-ètmeklik*.
- Desirable, *a.* ارزوا اولنور *istènilir*, ارزوا *ârzu-ûlunur*, مرغوب *mârghûb*.
- Desire, *s.* رغبت *istèk*, ارزو *ârzu*, استک *istèk*; (strong) حرص *hîras*; (yearning) اشتیاق *ishtiyâk*; (concupiscence) شهوت *shèhvèt*; (thing) desire استک *istèdik*, مطلوب *mâtlûb*; —, *v.a.* ارزو *ârzu*, استمک *istémek*, ارزو *ârzu*, با آرامق *âramâk*, امل *èmel-et*, با *tâleb-et*; امر *èmr-et*, تنبیه *tènbîh*.
- Desirous, *a.* ارزومند *ârzumènd*.
- Desist, *v.n.* وارکچمک *vâz-ghèchmek*
- Deak, *s.* چکجه *chèkmâjâ*.
- Desolate, *a.* (person) کمسنز *kîmasèz* منکوب *mènkyûb*; خراب *khârâ* (place) یاب *vîrân* ویران *khârâb-u-yèbâb*, خالی *khâl* خالی *yétun-khâvî*; —, *v.a.* خراب *khârâb-et*, ویران *vîrân-et*.
- Desolation, *s.* ایت خراب *khârâb*, ایت *khârâblyyèt*; (desolate place) لیه *khâllyyétun-khâvî* خالی *khâllyyétun-khâvî*.
- Despair, *s.* یأس *yè'ss*, امیدسزک *ûmîsizlik*; —, *v.n.* مأیوس او *mè'yûsse-kât"i-ûmîd-et*.
- Despatch, *s.* تحریرات *tâhrîrât*, د *kyâghîd*. [mè'yî
- Desperate, *a.* امیدسز *ûmîdsîz*, وس
- Despicable, *a.* (person) الچق *alch* ذلیل *rèzîl*, ذلیل *zèlîl*; — *thi* ردالت *rèzâlèt*.
- Despise, *v.a.* صایمامق *sâyمامâk*; ادم *âdam-yârî* ایرینه قومامتق *kòmamâk*.
- Despite, *s.* in despite, عنادینه *"inâdî* in despite of, هیچ باقمیهرق *hîch-b-mayarak*.
- Despond, *v.n.* مأیوس او *mè'yûsse-kèndîni-brâkmâk*.
- Despondency, *s.* یأس *yè'ss*.

Despondent, *a.* مایوس mè'yüss.
 Despot, *s.* (tyrant) ظالم zālīm; (absolute ruler) حاکم مطلق hākimi-mùtlāk.
 Despotism, *s.* حکومت مطلقè hūkyūmèt-mùtlāk, ظلم zūlm.
 Detain, *v.a.* نامزدنا tàkhaiss-et; توقيف tàmqèd-et.
 Destiny, *s.* قدر kàdər, قسمت kīasmèt, نصیب bākhṭ, "تألیف" tālīf.
 Detestate, *a.* فقیر و بیگس fākīr-u-bīkəss.
 Destroy, *v.a.* محو māhv-et, وجودینی قالدرومق vūjū-đīnī-kāldīrmək; خراب khārāb-et, پشیمان pēriahān-et; یقیمق yīqmək, بوزمق bōzmək; اولدرومق əldurmək, جانینی جانی qānīnī-đīmək, کاهر kāhr-et.
 Destruction, *s.* تخریب khārāb; محو māhv; خرابی khārābīyyèt; فنا fnā.
 Destructive, *a.* باعث خراب bā'iss-i-khārāb; مهلك mühlīk.
 Detach, *v.a.* چوزمق çküzmək; قوپارمق qūpārmək; ایرمق āyrmək.
 Detachment, *s.* بلوک tākīm, بلوک bəluk, فرقه fīrka.
 Detail, *s.* تفصیلاً tāfsīl; in detail, تفصیلاً tāfsīl; (one by one) بیربیر bīr-bīr; details, تفصیلات tāfsīlāt; —, تفصیلاً نقلā tāfsīl-et.
 Detain, *v.a.* الیقومتı əlīkədmək.
 Detect, *v.a.* بولمق bōlmək; طومتق tūtmək; bēlmək.

Detective, *s.* کیزلو ضبطیه نفری għīzli-zābtīyyē-nēfēri. [hābss.
 Detention, *s.* توقیف tēvkīf; حبس hībss.
 Deter, *v.a.* مانع اولمق māni-đılmək.
 Deteriorate, *v.s.* فنا لشمق fēnāleshmək; بوزمق bōzmək.
 Determination, *s.* نیت tāsmīm, نیت niyyèt; قرار kārār; ثبات sēbāt; عناد "inād; میل mēyl.
 Determine, *v.s.* قرار ویرمق kārār-vārmək; نیت tāsmīm-et, نیت niyyèt-et, قورمق kūrmaq; —, *v.a.* تصمیمه سبب او tāsmīma-sēbeb-əl; میل ایتدرومق mēyl-ētdīrmək.
 Detest, *v.a.* منفور طومتق mēnfūr-tūtmək, هیچ سومامق hīç-sēvməzmək.
 Dethrone, *v.a.* تختدن khətl-et, اندرومق āndīrmək.
 Detonation, *s.* باروت سسی bārut-sēssi.
 Detract from one's merits, *v.s.* استحقاقینی əstıhqāqīnī-ınkıyār-et.
 Detriment, *s.* ضرر zārər.
 Deuce, *s.* دو dū; شیطان shēytān; the deuce! یش. اللها sēn; یوغندی yūghundı.
 Devastation, *s.* خراب khārāb.
 Develop, *v.a.* متفرعاتنی میدانه چیقارمق mütēferri'ātīnī-mēyđana-çhīkārmaq.
 Device, *s.* حیلè hīlē; صنعت sən'āt; رسم rēssim, شکل shēkil.
 Devil, *s.* شیطان shēytān, ابلیس iblīs; (imp) زبانی zābānī.
 Devious, *a.* اکری بوکری èghri-bəghri, صاپتی طولاشق əlpık-döləshık.
 Devise, *v.a.* وصیتā vās-

aiyyèt-et; (invent) بولمق bülmaq,
دوشنمك dushunmek.
Devoid, *a.* خالی khālī.
Devoive, *v.n.* اصابتا dūshmek, ا
issābet-et, انتقال intikāl-et.
Devote, *v.a.* ندا ا takhsīsa-et, ا
fēdā-et.
Devotion, *s.* اختصاص iktissāsa;
تخصیص tākhsīsa; فدakarلی fēdākyār-
lik; دیانت "dūbūdiyyèt; عبودیت
diyānèt; devotions, نماز nāmāz,
عبادت "ibādèt, دعا dū"ā.
Devour, *v.a.* بترمك yemek, يمك
bitirmek, یومتق yūtmak.
Devout, *a.* دیندار sōfu, صوفی
mūtūtki, اهل تقوا əhli-tākwā.
Dew, *s.* چيک chigh, شبنم shēbnēm.
Dexterity, *s.* ال چابکلی əl-chābikligāi;
هنر hūner.
Dexterous, *a.* الی چابک əli-chābik.
Diadem, *s.* تاج tāj.
Diagonal line, *s.* وتر vētər.
Diagram, *s.* شکل shēkil,
Dial, *s.* (sun) کونش ساعتی ghyūnesh-
sā"atī; — plate, ساعت تختسی
sā"at-tākhtsasi. [zābān.
Dialect, *s.* دل dil, لسان lissān, زبان
Dialogue, *s.* ایکی کیشی بیننده اولان لقردی
iki-kishi-bəynində-olan-lāqirdi.
Diameter, *s.* قطر kūtər.
Diamond, *s.* الماس əlmās.
Diarrhoea, *s.* قارن سورمسی isshāl,
kārñ-sūrmēssi.
Diary, *s.* روزنامه ruznāmē (jūznāmē),
مجمعه məjma"ə, ژورنال zhūrnāl.

Dice (pl. of die), *s.* طاوله زارلی tāv
zārlari.
Dictate, *v.a.* تقریر ایدوب یازدرمق tāk
-ədup-yāzdirmak; برآبول ایتدرمك
jēbran-kābūl-ətdirmek; — *v.n.* او
āmīr-ol, باشنه ضابط کسلمك blāshī
-zābāt-kēssilmek. [lūghāt-kitī
Dictionary, *s.* لغات lūghāt, کتابی
Die, *s.* طاوله زاری tāwla-zāri; (for stan-
ing) قالب kālip, (for coining) س
sikkē; — *v.n.* اولمك əlmak
گھبچمك ghyēchmek, وفات wəf
-et; (a beast) کبرمك ghēbērmak
(a plant) قورومق kūrūmaq.
Diet, *s.* پرهیز یمکی pērhīz-yēmēg
همیه himyē, پرهیز pērhīz.
Differ, *v.n.* درلو درلو او (tūrlu-tūrlu-
بیرنه mūkhtēlif-ol; مختلف او
مق birī-birina-ūymamak.
Difference, *s.* فرق fark; اختلاف ikhtilāf
مغایرت mūghāyérèt; نزاع nizā".
Different, *a.* بشقه blāshka, دیگر digh
آخر ākhār; بشقه بشقه bashka-bash
مختلف mūkhtēlif, کوناگون ghyūn
ghyūn.
Difficult, *a.* کوچ ghyūch, چتین chēt
"əssrētli, "əssrētli, "əssrētli, "əssrētli,
صعوبتلو sū"ūbētli, "əssrētli.
Difficulty, *s.* کوچلک ghyūchlik
چتینلک chētīnlik, صعوبت sū"ūb
"əssrèt.
Diffidence, *s.* محجوبیت məhjubīyyèt
Diffident, *a.* سارتنس محجوب məhjub,
jēssārētsiz.
Dig, *v.a.* قازمق kāzmaq, حفرا hūfr-e
بللمك bellēmek; — *up, v.a.* (ground

تقليل *ûfâltma*, اوفالدلمه *ûfaldâlma*, تكليل *tâklîl*; تصغير *tâsaghîr*.
 Diminutive, *a.* اوفاجق *ûfâk*, اوفاجق *ûfâjk*, كچوك *kûchuk*, كچوجك *kûchujuk*;
 —, *s.* اسم تصغير *issmî-tâsaghîr*.
 Dimple, *s.* چقور *chûkur*, چاه *châh*.
 Dine, *v.n.* يمك يمك *yemêk-yemek*,
 طعام *tâ“âm-et*.
 Dinner, *s.* يمك *yemêk*, طعام *tâ“âm*,
 اخشام يمكى *akshâm-yemèghi*.
 Diploma, *s.* فرمان *fîrmân*, برات *bêrât*,
 رؤس *rû“ûss*, جائزه *jâ“izê*.
 Diplomacy, *s.* آداب سفرات *âdâb-i-*
-sûfêrât.
 Diplomatist, *s.* صاحب آداب سفرات
sâhib-i-âdâb-i-sûfêrât; ديپلومات *dî-*
plômât.
 Direct, *a.* طوغرىدىن طوغرى *dôghrudan-dôghru*,
 بلواسطه *bilâ-wâssita*, ذاتى *zâtî*, كندو *këndi*; —,
v.a. (on the road) ويرمك *wîrmek*; (manage)
 ادارا *idârâ* *idârê-et*, نظارت *nâzârêt-et*; (point)
 “âtf-et, عطف *dôghrultmak*, طوغرىلتمق
têvjih-et, توجيه *sârf-et*; (a letter)
 اوستنى يازمق *ûsstunî-yâz-*
mak; (order) امر *êmr-et*, تنبيه
tênbih-et.
 Direction, *s.* جهت *yân*, يان *târaf*, طرف
jihêt; اداره *idârê*, نظارت *nâzârêt*;
 تعليمات *tâ“limât*, تنبيه *tênbih*, امر
 مكتوب اوستى *mektûb-ûsstu*;
 “adrêss, عدرس *sâghblik*, صاغلىق
 اول ساعت *shimdi*, شمدى *shimdi*.
 Directly, *ad.* هماندم *hêmândem*, اول
 ساعت *shimdi*, اول ساعت *shimdi*.

سومك *bêllâmek*; (plants) سوكمك *bêllâmek*;
 چيقارمق *chikârmak*; (find
 by egg) بولمق *bûlmaq*.
 Egg, *v.n.* هضم *hâzm-et*.
 Feasible, *s.* خفيف و تيز هضم *khâlif-*
hâzm, *s.* هضم *hâzm*. [-vê-têz-hâzm.
 تمكينلو *wâkârêtlî*, وقارتلو *wâkârêtlî*,
 اغر *agr*.
 Military, *s.* رجال كباردن اولان *rijâli-*
akbârdan-ölan, اصحاب مناصبدن اولان
ashâbi-menâssîbdan-ölan.
 Temkin, *s.* تمكين *temkin*, وقار *wâkâr*;
 رتبه *rûtbê*, رتبه *rûtbê*.
 Hândeck, *s.* خندق *hândeck*.
 Kharâb, *s.* خراب *khârâb*.
 Mûshkil, *s.* مشكل *mûshkil*.
 Châlishkânlik, *s.* چالشقالتق *châlishkânlik*,
 ساعى وغيرت *sâ“y-u-*
 سورت *sûr“ât*; سرعت *sûr“ât*.
 Châlishkhân, *s.* مقدم چالشقان *châlishkhân*,
 مقدم *[sûlû-et*.
 Sû-kâltmak, *v.n.* صو قاتمق *sû-kâltmak*,
 دو مان ايچىندى *dûmânli*, دو مانلو *dûmânli*,
 قرانلىق *êtmân-ichinda-ghibi*; كى
êtmân.
 Biyuklik, *s.* بيوكلك *biyuklik*; the
 three dimensions, ابعادثله *êb“âdi-*
-üçölçü.
 Azalmak, *v.n.* كچولمك *azalmak*; ازالتمق
azalmak; اوفالمق *ûfâlmak*; —, *v.a.*
 كسمك *kêsmek*, ازالتمق *azalmak*,
 اوفالمق *ûfâlmak*, كچولمق *kêchaltmek*.
 Azalma, *s.* ازالتمه *azalma*, ازالتمه
 ازالدمه *azaldîma*; اوفالمه *ûfâlma*,
 اوفالمه *ûfâlma*.

- بلا واسطه dōghrudan-dōghru, طوغرى
 bilā-wāssita, ذاتاً zātan.
- Director, *s.* مدير mùdir, دیرکتور direktor.
- Dirt, *s.* کیر kir, پسلک pisalik, مردارلق
 mōrdàrlık.
- Dirtiness, *s.* کیرلک kirlilik.
- Dirty, *a.* کیرلو kirli, پس plis, مردار
 mōrdār, ملوث mùlevvess.
- Disable, *v.a.* سقأ sàkat-et.
- Disadvantage, *s.* ضرر zàrar; مانع māni,
 سهکتè sèktè.
- Disagree, *v.s.* بوزشمت bōzushmak;
 (food) معدوی بوزمت mi“déyi-bōz-
 mak. [کریه kèrîh.
- Disagreeable, *a.* طاتسر tàtsiz, بد bēd.
- Disagreement, *s.* نزاع ikhtilāf, اختلاف
 nizā.
- Disappoint, *v.a.* الداتمق àldatmak;
 قازق ishini-bōzmaq, ایشینی بوزمت
 کازق kàzik-sòkmaq.
- Disapprove, *v.a.* بکنمامک bègān-
 mamek, تقبیح tàkbîh-et.
- Disarm, *v.a.* صویمت sōymak; سلاحنی
 silāhîni-ālmak; —, *v.s.* سلاح
 silāh-sōyunmak.
- Disarmament, *s.* ترک سلاح tèrk-i-silāh;
 تدارکات حربیه بر طرف ایتمک
 tēdārkyāt-hārbîyyē-bēr-tāraf-ētmecliik.
- Disaster, *s.* قضا kàzā, بلا bēlā, فلاکت
 fēlākāt.
- Disband, *v.a.* طاغمتق dàghātmak; —,
v.s. طاغلمق dàghālmak.
- Disbelief, *s.* عدم اعتقاد “ādēmi-i“tikād.
- Disbelieve, *v.a.* اینانمامق inānmamak.
- Disburse, *v.a.* خرج khārij-et, ا
 sārîf-et, مصرفا māsārîf-et.
- Discard, *v.a.* طردا tārîd-et, قوغمتق k
 mak, دفع dēf“-et.
- Discern, *v.s.* چیقارمتق chikārt
 سچمک sèchmek, کورمک ghyvōr
- Discharge, *s.* اذن izin, رخصت rūkh
 تبریه tēbrîyyē; آتش atēsh; ا
 ātma, انداخت āndākh, آتلمه ātılma,
 ویرمک vîrmek; —, *v.s.* ویرمک
 izin-vîrmek, چیقارمتق چیقارمتق chikārt
 metdān-chikārmak; صالیویرمک vālîvîr-
 vîrmek, حبسدن چیقارمتق hābsēd
 chikārmak; بوشالتمق bōshāltm
 آتمق ātmak, انداخت āndākh
 آتیش atēsh-et; ایفا ifā-et, بفا
 istifā-et, ویرمک vîrmek; اجرا
 -et; —, *v.s.* یوکنی بوشالتمق yūku
 bōshāltmak; اتمق ātmak.
- Disciple, *s.* شاگرد shāghāird, یذ
 tēlmiz; حواریون hāvāriyyūn.
- Discipline, *s.* نظام وانظام nizām-u.
- Disclaim, *v.a.* انکارا inkār-et. [tiz
- Disclose, *v.a.* کوسترمک ghyvōstern
 میدانه میدهانه meydāna-kōmak, ک
 kēshf-et, سویلمک sūwēylēmek, ا
 fāsh-et. [یقیندی siki
- Discomfort, *s.* راحتسز rahātsiz
- Discommode, *v.a.* راحتسزا rahātsiz-e
- Disconsolate, *a.* تسلی قبول ایتمز tēsl
 -kābūl-ētmez.
- Discontent, *s.* خوشنودسزلی khōshn
 suvluk, عدم رضا “ādēmi-rizā.
- Discontented, *a.* سویلنیور sūwēylēniy
 خوشنودسز khōshnudsuz.

Discontinuance, *s.* قطع *kāt*“.
 Discontinue, *v.a.* كسمك *kèssmek* ; —
 كسبت *kèssilmek*.
 Disfame, *s.* نفاق *nifāk*.
 Disfame, *v.* باش *bāsh*, فائض *fā'iz* ;
 — *v.a.* باشله المق *bāshla-ālmak*,
 تيريم *tirimek*.
 Disfranchise, *v.a.* يوز ويريمك *yüz-
 vermek*.
 Disfranchise, *v.a.* قورقوتماق *kòrkutmaq* ;
 يوز ويريمك *yüz-vèrmemek*.
 Disfigure, *v.* كلام *kèlām*, لکردى *lākirdi* ;
 — *v.a.* بسط كلام *bāssti-kèlām-et*.
 Disgrace, *s.* رعایتسز *ri'āyetsiz*.
 Disgrace, *v.* رعایتسزلك *ri'āyetsizlik*.
 Disgrace, *v.a.* بولماق *bölmak*, كشفا
 مېدانه چيقارماق *mèydāna-
 çikarmak* ; كوسترمك *ghyüsstermek*.
 Disgrace, *v.* كشف *kèshf*.
 Disgraceful, *a.* عاقل *ākli*“ عاقلو *ākli* ;
 بصيرتلى *bässirètli*.
 Disgraceful, *s.* تدبير *tèdbir*, عقل *ākli*“
 انصاف *ānsāf*, حزم *hāzm* ; بصيرت
bässirèt ; to arrive at years of —
 عقله *ākli*“ ; to surrender
 — *v.* ويره ويريمك *vèra-vèrmek*,
 شرطسز تسليم *shārtsiz-tèsslim-öl*,
 امان طلب *āmān-dèmek* ; امان
 طلب *āmān-tāleb-et*.
 Disgraceful, *v.a.* تفريقا *tèfrīk-et*.
 Disgraceful, *v.a.* سويلشمك *süwèylshmek*,
 مباحثه *mübāhèssè-et*.
 Disgraceful, *s.* مباحثه *mübāhèssè*.
 Disgraceful, *s.* استخفاف *isstikhfār*, استكبار
isstikhbār ; — *v.a.* استخفاف *isstikh-*

fāf-et ; تنزل ايتمامك *tènèzzul-ètma-
 mek*.
 Disdainful, *a.* كبرلو *kibrlo*.
 Disdainfulness, *s.* كبر *kibr*.
 Disease, *s.* مرض *màraz*, علت *illèt*,
 درد *dèrd*, كيفسزلك *kèyfsizlik*.
 Disembark, *v.n.* كميدن قره يه چيقيمتى *ghè-
 miden-kārāyè-chikmak*.
 Disembarkation, *s.* كميدن قره يه چيقيمتلى
ghèmiden-kārāyè-chikmaklik.
 Disengaged, *a.* بوش *bòsh*, بوشده *bòshda*,
 وقتى خالى اولان *wāktī-
 khālī-òlan*.
 Disentangle, *v.a.* چوزمك *chüzmek*,
 اچماق *āçmak*.
 Disfigure, *v.a.* بوزماق *bözmaq* ; او چركين
chirkin-öl, ياقشماماق *yākishmamak*.
 Disgrace, *s.* رذالت *rèzālèt* ;
 عيب *āyb*, دوشكونلك *dùsh-
 kyunluk* ; — *v.a.* عيب او *āyb-öl* ;
 رذيل *rèzil-et*.
 Disgraceful, *a.* ياقشقسز *āyb*“ عيب
yākishksiz, چركين *kèrib*,
 چركين *chirkin*.
 Disguise, *s.* تبديل قيافت *tèbdīli-kiyāfèt* ;
 — *v.a.* قيافت تبديلا *kiyāfèt-tèbdil-
 -et* ; ديكشدرمك *dighishdirmek*.
 Dish, *s.* صحن *sahn*, طباق *tābak*.
 Dishonest, *a.* خرسز *khirsiz* ; خاشن *khā'in*.
 Dishonour, *s.* رسوايتى *rèzālèt*,
 رۇسுவايلىك *rùssvāylik* ; — *v.a.* رذيل
rèzil-et ; — a bill, قبول ايتمامك
*kābul-ètma-
 mek*, اتيويريمك *ātivèrmek*.
 Disinherit, *v.a.* ميراثدن محروم
*mīrāss-
 dan-māhrūm-et*.

Disinterested, *a.* غرض و عوضدن خالی اولان
ghàraz-vê-"ivèzdan-khâli-òlan.

Disjoin, *v.a.* ايرمتى ayrmaq, تفریق تèfrîk-

Dialike, *v.a.* سومامك sèvmamek. [-et.

Dialocate, *v.a.* چيقارمتى chikàrmek.

Dismal, *a.* صيقندیلو sîkindîlî.

Dismay, *s.* تورقو kòrkü, دهشت dèshahèt.

Dismember, *v.a.* تقسیم tàksîm-et.

Dismemberment, *s.* تقسیم tàksîm.

Dismiss, *v.a.* ویرمك izin-vèrmek ;
کودغمتى kòghmak ; صاومتى sàwmek.

Disobedience, *s.* "عدم اطاعت "adêmi-
-itâ"at, اطاعتسزلى itâ"atsizlik.

Disobey, *v.a.* دگلمامك dînglémamek,
اطاعت ایتمامك itâ"at-étmamek.

Disoblige, *v.a.* خاطرینی صایمامق
khâtîrîni-sâymanak, خاطرینی قیرمق
khâtîrîni-kîrmek.

Disobliging, *a.* مروتسز mùrùvètsîz.

Disorder, *s.* قارشقلتی kârîshîklîk ;
اختلال pèrîshânîyyèt ;
ikhtilâl ; نظامسزلى nizâmsizlik ; —,
v.a. قارشدرمق kârîshdîrmek, نظامنی
nizâmîni-bòzmaq.

Disordered, *a.* قارشق kârîshîk ; پریشان
pèrîshân ; مختهل mùkhtèll.

Disorganization, *s.* نظامسزلى nizâmsizlik.

Dispatch, *s.* چابکلك châbîklîk ; سرعت
sür"at, عجله "èjle ;
تحریرات tâhrîrât, عجله "èjle ;
kyâghîd ; —, *v.a.* چابک بترمک
châbîk - bitirmek, عجله "èjle - et ;
چيقارمتى ghyândarmek, کوندرمک
chikàrmek ; قتل اولدمک öldürmek,
kâtî-et. [dêf"-et, ازاله izâlê-et.

Dispel, *v.a.* داغمتى dâghîtmek ; دفع

Dispense, *v.a.* طاغمتى dâghîtmek, ا
تèvzi"-et ; —, *v.s.* وازکچمک
ghèchmek. [v.s. طاغمتى dâghîl

Disperse, *v.a.* طاغمتى dâghîtmek

Displace, *v.a.* یرندن چيقارمتى yèrîn
-chikàrmek.

Display, *s.* کوشترش ghyâstêrîsh, ت
sâltânât ; —, *v.a.* کوشترمک ghyâ
tkrmek, ابرازا îbrâz-et.

Displease, *v.a.* کوجنده کتمک ghyûj
-ghîtmek, کریمکورنمک k
ghyârunmek.

Displeasure, *s.* نارغینلى dârghî
غضب ghâzab.

Dispose, *v.a.* ترتیب تèrtîb-et, ا
tânzîm-et ; — of, *v.s.* صاتمق sâtm
vèrmek ; قولانمق köllan
öldürmek ; اولدمق yârm
dêf"-et, امرأ emr-et.

Disposed, *a.* امیال mèyyâl, اولان
ghyângulu-òlan (ghyânu-òl
isêti"dâdi-òlan ; t
well-disposed, سومک sâvmek ; t
ill-disposed, سومامک sèvmamek ;
of, ویرلمش sâtlîmîsh, ساتلمش
v
mîsh, اولنمش ghîtmîsh,
dêf"-òlunnvsh, قتل اولنمش
-òlunnvsh.

Disposition, *s.* ترتیب tèrtîb, ا
nizâm ; طبیعت tabî
khâlk, خلتى jîbîllèt, جبلت

Dispossess, *v.a.* محروم mahrûm-et.

Disproportion, *s.* عدم تناسب "âdi
-tènâssub.

Dispute, *s.* نزاع nizâ" ; غوغا (kâwgh

— niza "نزاع niza" -et, مجادله mùjā-
cāla [-i-èhlyyèt.
Disqualification, *s.* "عدم اهلیت 'ādemi-ri"
"ayèt, عدم رعایت 'ādēmi-ri" "ayèt,
ری رعایتسزلیک ri" "ayetsizlik; —, *v.a.*
قولاق اصمامت bākmamak, باقماس
sākmamak, طنمامت tāmamak,
سایمامت sāymamak, اعتبار ایتمامت
'ibtār-ētmamak.
Disputable, *a.* "عیب 'ayb; ردیل
nāmūssāz.
Disrespect, *s.* رعایتسزلیک ri" "ayetsizlik,
عدم احترام 'ādēmi-lhtirām.
Disrespectful, *a.* رعایتسز ri" "ayetsiz.
Disreputation, *s.* خشنودسزلیک khòshnud-
suz.
Disreputed, *s.* خشنودسز khòshnuduz;
سویلمک sūwèlyzlemek, —, *v.s.*
Disseminate, *v.a.* تشریح tēshrih-et.
Disseminable, *v.a.* مدارا mùdārā-et; —,
کتمان kētm-et. [nēshr-et.
Disseminate, *v.a.* نشر nāshra
nifāk.
Dissemination, *s.* "عدم موافقت 'ādēmi-mūwā-
fāq; مخالفت mukhālēfēt.
Dissemination, *s.* بحث bāhss; رساله riseālē.
Dissemble, *v.a.* غیر مشابه ghāyri-mūshābih,
بهنگمز bēngzēmāz.
Disseminate, *v.a.* "محو dāghātmak, طاغمتی
[tēfīh.
Disseminate, *a.* سفیه chālpīn, چاپقین
Dissemination, *s.* چاپقینلیک sēfāhāt, سفاهت
چاپقینلیک.
Disseminate, *v.a.* "فاسق وفاجر چاپقین fāsik-u-
jāfir-chālpīn.

Dissolution, *s.* اولم àlum, وفات wēfat,
حل hāll, تفریق اعضا tēfrīki-ā'zā.
Dissolve, *v.a.* "اریتمک 'eritmek, حل
hāll-et; طاغمتی dāghātmak, اعضای
تفریق 'ā zāssīni-tēfrīk-et; —, *v.s.*
"اریتمک 'erimek; طاغمتی dāghātmak,
منحل mūnhāll-ōl.
Dissuade, *v.a.* "نیتندن چویرمک niyyē-
tindān-chēvirlemek, واز کچورمک vāz-
Distaff, *s.* اورکه örəkē. [ghēchirmek.
Distance, *s.* "اوزاتلیق ūzātlīk, بعد bu" 'd,
مسافه mēssāfē, یول yōl, منزل mēnzil;
اوزاق ūzāk, اوزاق بریر ūzāk-bīr-yēr;
اوزاق بریر ūzāk-yērler.
Distant, *a.* "اوزاق ūzāk, ایراق īrāk, بعيد
bā'id; (in manners) صوغوق sōghūk.
Distemper, *s.* "خسته لی mārāz, مرض
khāstālīk; رنگلی بادانه rēnkli-
bādāna.
Distend, *v.a.* "کرمک ghērmek, شیشرومک
shīshirmek, قیارتتمک kābartmak.
Distension, *s.* "شیش shīsh, کرکیلیک
Distich, *s.* "بیئت bēyt. [ghārghilīk.
Distil, *v.a.* "انبیقندن چکمک inbikdān-
chēkmek, تقطیر tāktīr-et; —, *v.s.*
تقطیر tāktītur-et.
Distillation, *s.* "تقطیر tāktīr. [ēden.
Distiller, *s.* "راقی تقطیر ایدن rāki-tāktīr-
Distinct, *a.* "واضح wāzīh, بللو bēllū,
عیان 'āyān; بشقه bāshka, ایری 'āyri.
Distinction, *s.* "تفریق tēfrīk; فرق fārk;
امتیاز imtiyāz; رعایت ri" "ayēt.
Distinguish, *v.a.* "کورمک ghyrmek,
چیقارمق chīkār-
mak; تفریق tēfrīk-et; فرق fārk-et;

- one's self, کندینى كوسترمك kēn-dini - ghyāsatsrmek, شهرت قزانمق shəhrət-kāzanmak, تحصیل ناما tāhsūli-nām-et.
- Distinguished, *a.* مشهور nāmdār نامدار, mēshhūr معتبر, ممتاز mūmtāz, مۇتەبەر müttēbēr.
- Distracted, *a.* چلغىن chīlgān. {tēbār.
- Distraction, *s.* تېجىن چلغىنلىقى tējēn chīlgānlik, تېجىن tējēn.
- Distress, *s.* سىقىندى sīkindi, درد dārd, كەدر kēdar; —, *v.a.* سىقىمق sīkmek, سىقىندى ورمك sīkindi-vērmek.
- Distressing, *a.* باعث كدر bā'iss-i-kēdar.
- Distribute, *v.a.* طاغىمق tāghītmak, توزیع tāvzī -et, تەزۋىيە təvzīyē.
- Distribution, *s.* توزیع təvzī; تقسیم tāksīm.
- District, *s.* ناحیه nāhiyyē. {tāksīm.
- Distrust, *s.* امنىتسىزلىك əmniyyətsizlik, عدم امنىت ədēmi-əmnīyyət; —, *v.a.* امنىت ايتمامك əmniyyət-ətmamek, امنىت ايدەمامك əmniyyət-ədəmamek.
- Disturb, *v.a.* قارشىدۇرمتى qarshıdurmak; راحتنى بوزمت rāhatını - bōzmaq, راحتسىز rāhatsız-et.
- Disturbance, *s.* كوردى ghyāruldu, شاماتە shāmātə; قارشىلىق qarshılık, فەساد fəssād, اختلال ikhtilāl.
- Ditch, *s.* حندق hāndek.
- Dive, *v.a.* دالمق dālmak.
- Diver, *s.* دالغىچ dālgāch. [āpmaq.
- Diverge, *v.a.* ايرىلمق āyrılmak, صاپمق sāpmaq.
- Divers, *a.* برطاقم bir-tākim, بعض bā'zi.
- Diversify, *v.a.* چشىد چشىدا chēshid-chēshid-et.
- Diversion, *s.* ايلنجە ēylēnja; تغليط tāghlīt, شاشىرتمە shāshırtma, اشغال ishghāl, اغفال ighfāl.
- Divert, *v.a.* چويرمك chēvirmek, صاپتمق sāpıtmak; ايلندرمك ēylēndirmek.
- Divest, *v.a.* مويىمق sōymak; چيقارمق chīqārmak; عقلدن چيقارمق āk-līndan-chīqārmak.
- Divide, *v.a.* بولمك bōlmek, ايرىمق āyrmak, تقسیم tāksīm-et, مقاسمە mūkāsēmē-et; —, *v.a.* بولنمك bōlunmek, تقسیم قبول tāksīm-kābūl-et.
- Divine, *a.* الهى ilāhī, ربانى rabbānī; —, علوم دىنيە دە ماھىر پاپاس əl'ūmi-dīniyyədə-māhir-pāpass.
- Divinity, *s.* اللہ ilāh; الهيە ilāhiyyət; علم دىن mē'bud bātīl; —, "ilm-i-dīn.
- Division, *s.* تقسیم tāksīm; بولمە bōlmə, بولۇق bōluq, قسم kıssm; فرقة fərqa; اختلاف ikhtilāf.
- Divorce, *s.* طلق tālak, تطليق tātlīk; —, *v.a.* بوشامق bōshamak, تطليق tātlīk-et.
- Divulge, *v.a.* سويلمك sūwēyləmek, افشا fāsh-et, افشا ifshā-et.
- Dizziness, *s.* باش دونمك baş-dānmeklik, كوزلر قارمى ghyāzlar-kārarmak.
- Do, *v.a.* ايتمك ātmek, ياپمق yāpmak, اجرا ājra, ايلمك ēyləmek, قيلمق kılmak, ايزرā-et, فعله كتورمك fi'lē-ghētirmek; حرکەت āhārikət; —, *v.a.* اولمق olmaq, اويىمق oymaq.

- یشمک; يتشمك yètishmek; يشمك
 pishmek; — away with, قالدرمى
 kaldırmak; how do you do?
 نه ياپيورسكز nàsal-singiz, نصل مكنر
 nē-yāpiyor-singiz; that will do, الويور
 èlvérir, يتشر yètishir, اولدى öldü.
- Docile, *a.* مظلوم mazzlüm, قوزى كى
 kütz-ghäbi, منقاد münkäd.
- Dock, *s.* حوض häwz; —, *v.a.*
 اوجنى كىمك üjünü - kèssmek;
 حوضه قومق häwza-kòmaq.
- Dockyard, *s.* ترمانه tørsäné.
- Doctor, *s.* (of medicine) هيكم hëykim,
 طبيب tàbīb; (of laws and divinity)
 مدرس müderriss; (of philosophy)
 عام حكمت مدرسى "ilm-i-hikmet-
 müderrissi; —, *v.a.* علاج "ilāj-et,
 معالجه mü "äléjé-et.
- Doctrine, *s.* قول kavl, قوليات kav-
 liyyät, علميات "ilmiyyät; عقائد
 "akā'id.
- Document, *s.* كاتد kyaghid, سند sened,
 حجت hüjjét; documents, اوراق
 evrak.
- Doe, *s.* ديشى كىك dishi-ghèyik,
 ديشى قراجە dishi-karaja. [آيت it.
- Dog, *s.* كوپك kyàpèk, كلب kèlb,
 Dog-days, *s. pl.* ايام باحور èyyāmi-bāhūr.
- Doge, *s.* ونديك دوغەسى Vèndèlik-
 dòghassi.
- Dollar, *s.* ارىال iriyāl, قرە غروش kara-
 Dome, *s.* قبة kùbbé. [ghürüşah.
- Domestic, *a.* اوشاق اولان èvè-älish-
 mish-òlan; —, *s.* اوشاق ùshāq,
 خدمتكار (khizmètkyär).
- Domineer, *v.n.* باشنە ضابط كىسلمك bā-
 shina-zābit-kèssilmek.
- Dominion, *s.* ملكوت mèlékyüt,
 حكومت hükümet; dominions,
 ممالك mèmālik.
- Don (the river), *s.* تىن صوبى tèn-süvü.
- Donkey, *s.* اشك èshèk, خر khār, حمار
 himār.
- Door, *s.* قپو klpi, در dër, باب bāb.
- Door-keeper, *s.* قپوجى klpiji, دربان
- Dormitory, *s.* قوغوش kòghush. [dèrbān.
- Dose, *s.* غدا ghidā.
- Dot, *s.* نقطه nòkta.
- Dotage, *s.* اختيارن بو كالمش حالتي ikhti-
 yārin-bùngalmish-hāleti. [ikhtiyār.
- Dotard, *s.* بونامش اختيار bünamish-
 Double, *a.* and *s.* ايكى قات iki-kāt;
 —, *v.a.* ايكى قاتا iki-kāt-et.
- Doubt, *s.* شەبەه shùbbè, شك shèkk, كمان
 ghyümān; —, *v.n.* شەبەه shùbbè-et.
- Doubtful, *a.* شەبەهلو shùbbèli; مشكوك
 mèshkyük. [shùbbèssiz.
- Doubtless, *ad.* البتە èlbètté, شەبەسز
- Dough, *s.* خمير (khālmur).
- Dove, *s.* قمرى kùmarv. [نكاح nikyāh.
- Dower, *s.* مەھر مؤجل mihri-mù'èjjèl,
- Down, *s.* توى tüy; پوفله pùfla; —, *ad.*
 اشاغى ashāghi, اشاغىدا ashāghida;
 يرد yèra, يردە yèrda.
- Downcast, *a.* سەزۆن mähzün.
- Downward, *a.* Downwards, *ad.* اشاغى
 اشاغىدا ashāghi-dòghru.
- Doze, *v.n.* اويوقلمن uyuklamak.
- Dozen, *s.* دوزينه düzina; دسته dèsté;
 اون ايكى òn-iki.

- one's self, کندینى كوسترمك kèn-dini - ghyèstærmek, شېرت قزانمق shèhrèt-kāzanmak, تحصیل نام, tāhsīl-nām-et.
- Distinguished, *a.* مشهور nāmdār, نامدار mēshhūr, معتبر, ممتاز mùmtāz, معتبر mū"-
- Distracted, *a.* چلغین chīlgīn. {tébær.
- Distraction, *s.* تجنن چلغینلیک chīlgīnlīk, تجنن tējēnnun.
- Distress, *s.* صیقندی sīkindi, درد dærd, کدر kēdr; —, *v.a.* صیقمتی sīkmak, صیقندی ویرمك sīkindi-værmek.
- Distressing, *a.* باعث کدر bā"iss-i-kēdr.
- Distribute, *v.a.* طاعتمق dāghātmak, توزیع tēvzi "et-تقسیم tāksīm-et.
- Distribution, *s.* توزیع tēvzi; تقسیم tāksīm.
- District, *s.* ناحیه nāhiyyé. {tāksīm.
- Distrust, *s.* امنیتسزلك èmniyyetsizlik, عدم امنیت "ādēmi-èmniyyèt; —, *v.a.* امنیت ایدمامك èmniyyèt-èt-mamek, امنیت ایدمامك èmniyyèt-èdāmamek.
- Disturb, *v.a.* قارشدرمق kārishdærmak; راحتنى بوزمق rāहतني bōzmak, راحتسزا rāहतsiz-et.
- Disturbance, *s.* كوردی ghyærdūdi, شاماته shāmata; قارشقلتی kārishqīlīk, فساد fāsād, اختلال ikhtilāl.
- Ditch, *s.* حندق hāndek.
- Dive, *v.n.* دالمق dālmak.
- Diver, *s.* دالغیچ dālgīch. {sāpmak.
- Diverge, *v.n.* ایرلمق āyrlmak, صایمتی sāymeti.
- Divers, *a.* برطاقم bir-tākim, بعض bā"zi.
- Diversify, *v.a.* چشیدچشیدا chēshid-chēshid-et.
- Diveraion, *s.* ایلنجه èylēnja; تāghlīt, شاشترمه shāshīrtma, لeshghāl, اغغال ighfāl.
- Divert, *v.a.* چویرمك chēvirin صایمتی sāymeti; ایلندرمك èydirmek.
- Diveat, *v.a.* مویمتی sōymak; ارمتی chīkærmak; عقلندن چیقارمق līndan-chīkærmak.
- Divide, *v.a.* بولمك bōlmek, ayrımak, تقسیم tāksīm-et, mūkāsēmē-et; —, *v.n.* بولمك lunmek, تقسیم قبول tāksīm-kābū.
- Divine, *s.* ربانى ilāhī, الهی rabb. —, "العلم دینیهده ماهر پاپاس s. —dinlyyédē-māhir-pāpās.
- Divinity, *s.* الهیت ilāhiy, الله allāh; معبود باطل mā"būdi-bāṭal; لاین "ilm-i-dān.
- Division, *s.* تقسیم tāksīm; بولمه bōlme, فرقە fīrqu, قسم kīssm, بولك bōluk, اختلاف ikhtilāf.
- Divorce, *s.* طلق tālak, تطلق tāṭliq; —, *v.a.* بوشامق bōshamak, تاتلیک-et.
- Divulge, *v.a.* سويلمك sūwèylæt, افشا fāsh-et, افشا ifshā-et.
- Dizziness, *s.* باش دونمكك bāsh-dōnmeklik, كوزلر قرامق ghyōrlr-qaramak.
- Do, *v.a.* ایتمك ètmek, یایمق yāymak, ایلمك èylmek, قیلمق kīlmak, ایجره-et, فعله کتورمك fi"lā-ghètirmak, پشورمك pishormek; —, *v.n.* اولمق olmak, ق

یئتیش; يتشمك yètishmek; بشمك
قالدرمق — away with, قالدرمق;
تشمك; how do you do?
نه یایبورسکر ناسل-سینگیز nàssl-singiz,
الویور-singiz; that will do, الویور
یئتیشیر, یئتیشیر yètishir, اولدی öldü.
توزی کی مظلوم mazlüm, s. تازی کی
مؤز-ghibi, منقاد münkad.
حوض hawz; —, v.a.
اوچنی کیمک öjünü - kèssmek;
حوضه کیمک hawza-kòmak.
ترسانه tersânê, s.
هیکم heykim, s. (of medicine)
تابیب tabib; (of laws and divinity)
مؤدیرiss müderriss; (of philosophy)
علم حکمت مدینی "ilm-i-hikmet-
medini"; —, v.a. علاج "ilâj-et,
مؤدیرiss müderriss-et,
کلامی کلامی kavî, قولیات kav-
"ilmîyyât; علمیات ilmiyyât;
سند sened, s. کاغذ kyaghid,
اوراق hâjjèt; documents, اوراق
دیشی گیهیک dishi-ghèyik, s.
دیشی کراجه dishi-kàraja. [ایت it.
کلب kèlb, کوبک kyàpèk, s.
باهر bāhūr, s. ایام باحور. ipp.
وئدیك دوعهسی Vènèdik-
gassi.
قره غروش kara-
ghürüşh, s. اریال iriyâl, s.
کؤبه kübbê, s. [ghürüşh.
اوشاک evê-âlish-
ash-âlan; —, s. اوشاق oshâk,
خدمتکار (khizmetkyâr).

Domineer, v.n. باشنه ضابط کسلمک baş-
shina-zâbit-kèssilmek.
Dominion, s. ملکوت mëléküüt,
حکومت hükümet; dominions,
ممالک memâlik.
Don (the river), s. تن صوبی tèn-süvü.
Donkey, s. حمار êshek, خر khâr,
هیمار himâr.
Door, s. قاپو kapı, در dâr, باب bâb.
Door-keeper, s. قیوچی kapçı,
دربان derbân.
Dormitory, s. قوغوش köghush. [dêrbân.
Dose, s. غذا ghidâ.
Dot, s. نقطه nôkta.
Dotage, s. اختیارن بوکالمش حالتی ikhti-
yârin-büngalmish-hâleti. [ikhtiyâr.
Dotard, s. بونامش اختیار bünamish-
Double, a. and s. ایکی کات iki-kât;
—, v.a. ایکی کات-et. iki-kât-et.
Doubt, s. شهبه shühbê, شهبه shühbê,
کمان ghyümân; —, v.n. شهبه shühbê-et.
Doubtful, a. شهبهلو shühbêli; مشکوک
mèshkyük. [shühbêssiz.
Doubtless, ad. شهبهسز shühbêssiz.
Dough, s. خمیر (khâmır).
Dove, s. قمری kümrü. [نکاح nikyâh.
Dower, s. مهرمؤجل mihri-mâ'èjjel,
Down, s. توی tûy; پوفله pûfla; —, ad.
اشاغی ashâghi, اشاغیدا ashâghida;
ییره yèra, برد yârda.
Downcast, a. محزون mâhzün.
Downward, a. Downwards, ad. اشاغی
اشاغی ashâghi-doghru.
Doze, v.n. اویوقلمت öyüklamak.
Dozen, s. دوزینه düzina; دسته dèssètê;
اون ایکی ön-iki.

Drachm, *s.* درهم dirhēm.
 Drag, *v.a.* سورکلمک sùruklémek,
 چکمک chèkmek.
 Dragoman, *s.* ترجمان tərjumān.
 Dragon, *s.* اژدها əzhdihā
 (əjdērḥā). [ʿāsekéri.
 Dragoon, *s.* قلیجلی اتلو عسکری kilijli-ätli-
 Drain, *s.* لغم làghim; لغم سوزکچی làghim-
 sùzghéchi, لغم دلکی làghim-dèlighi;
 —, *v.a.* لغم یایمق làghim-yàpmak;
 رطوبتنی سوزدرمک rütübètini-sùzdur-
 mek; —, *v.n.* سوزمک sùzmeck,
 چکمک chèkilmek.
 Drake, *s.* ارک اوردک ärkek-ärdek.
 Dram, *s.* برراتی bir-ràti.
 Draper, *s.* چوقه جی (chòhaji); دلبنده جی
 (tùlbentji); بزاز bèzzāz.
 Draught, *s.* روزگار rùzghyār; ایچم ichim,
 یودم yùdum; مسوده mùsavèddé;
 کمینک صو klba-rèssim; چکمسی
 ghèmining-sù-chèkméssi;
 اغ طولیسی agh-dòlussu; — board,
 دامه تختیسی dāma-tàkhtassi; —
 horse, عربده بارگیری ʿaraba-(bèghiri);
 draughts, دامه dāma.
 Draw, *v.a.* چکمک chèkmek; رسم
 rèsam-et; —, *v.n.* چکمک chèkmek;
 رسم یایمق rèsam-yàpmak; — away,
 چکوب و ترمک chèkup-ghyàtur-
 mek; — back, کیروچکمک ghèri-
 chèkilmek; کیروچکمک ghèri-chèk-
 mek; — breath, نفس المتق nèfess-
 almak; — out, اوزامق ùzamak; —
 in, قسالمق kùssalmak; — near, —
 nigh, یقلاشمق yàqlashmak; — on,

چکمک ghèchmek; — up, متق
 dürmak; دیزمک dizmek; با
 tèrtīb-et; قلمه المتق kàlémā-āln
 یازمق yāzmaq; یایمق yàpmak
 یوقاری چکمک yùkàri-chèkmek.
 Drawer, *s.* چکمجه chèkméjé; رسم
 rèsām; چکچی chèkji.
 Drawers, *s. pl.* ایچ طونی ich-dònu,
 دòn, طوک dòng.
 Drawing, *s.* رسم rèsim. [fir-òdd
 Drawing-room, *s.* مسافر اوطقی mù-
 Dread, *s.* قورقو kòrkv, خوف khā-
 —, *a.* مهابتلو mahābètlu, ب
 mùhib; —, *v.a.* قورقمتق kòrkmaq.
 Dreadful, *a.* قورقولو kòrkvulv; فنا
 pèk-fenā.
 Dream, *s.* رؤیا rù'yā, دوش dūsh;
v.n. رؤیا کورمک rù'yā-ghyürmek.
 Dreamer, *s.* رؤیا کورن کمه rù-
 ghyüren-kimā.
 Dreary, *a.* آسز sèkintili, صیقندیلی iss-
 Dredge, Dredging-machine, *s.* و
 نک قوم و چامورینی جیقارمق
 ایرماک-vé-limār
 -kùm-vé-chāmurini-chikārmak-ich
 bir-ālet.
 Dredge, *v.a.* مذکور الت قولانمق m
 kyür-ālet-kòllanmak.
 Dregs, *s. pl.* تورقی tòrtu, تلوه tèlvé;
 of the people, ایاق طانیسی àyak-tàki
 Drench, *v.a.* فنا اصلاتمق fenā-issalātmak
 Dress, *s.* روبه rùba (üruba), ب
 èsawāb (èssāb), البسه èlbissé;
 قتلن kùk, قیافت kiyāfèt,
 kissvèt; —, *v.a.* کیندرمک ghìy

دڙو (a wound) سارمڪ sàrmak ;
 دڙو پشرمڪ pishirmek ; (with a
 dressing) تريهه tərbiyyé-et ; (smooth)
 دڙو دڙمڪ düzètmek ; —, v.n. كينمڪ
 kènmek.
 Dresser, s. مطبخ تسختهسى (mütfak-
 tashyâhi) ; صاريجي sārjî.
 Dressing, s. (surgical) صارغى sārghî ;
 (salad, &c.) تريهه tərbiyyé.
 Dribble, s. مفهوم mèfhûm, معنا mà“nà,
 ميرهه mèrâm.
 Dribble, s. مطب (mâtakâb) ; تعليم tà“lîm ;
 —, v.a. دلمڪ dèlmek ; تعليم ايتدرمڪ
 àitèdirmek.
 Drift, s. ايچقى ichéjék, ايچه جك
 ichéjék, —, v.a. ايچمڪ ichmek.
 Drift, s. دلامنك dâmlamak.
 Drift, v.a. سورمڪ sùrmek ; — away,
 — off, — out, قوغمتى kòghmak ; —
 دلامنك كيرورمڪ ghèri-sùrmek ; —
 دلامنك ايلرورمڪ iléri-sùrmek.
 Drift, s. عربدهجى sùruju ; سورجى
 sùrjî ; قوچاچ kòchàch.
 Drift, s. درجمان درجمان injé-yàghmûr.
 Drift, s. درجمان tərju-
 —, v.a. تحاف tühâf. [mân.
 Drift, s. هجين hèjin. [tènbel.
 Drift, s. دنبل yàban-ârissi ; دنبل
 dènbèl ; اوزلمڪ sàrkmaq ; اوزلمڪ
 àuzlèmek.
 Drift, s. طلمه dâmla ; —, v.n. طلمتى
 tàmlamak ; دوشمڪ dùshmek ; —
 دوشورمڪ dùshurmek.
 Drift, s. مستقى sîsaka, مستقى
 sîstâssaki.

Dropsy, s. استسقا iastîsskâ.
 Dross, s. بوق bòk, جرروف jürüf.
 Drought, s. قوراقلى kùrâklîk.
 Drove, s. سورى sùru. [chòbân.
 Drover, s. صيفر تماچ sig’hirtmâj, چوبان
 chòbân.
 Drown, v.a. صويه بوغمتى sùya-bòghmak ;
 —, v.n. صويه بوغلتى sùya-bòghlîmak ;
 — one’s self, v.a. كندىنى صويه اتوب
 kèndîni-sùya-atip-bòghlîmak.
 Drowsiness, s. اويقوسى كلمكلك òykussu-
 -ghèlmeklik. [ghèlmîsh.
 Drowsy, a. اويقوسى كلمش òykussu-
 —.
 Drub, v.a. دوكمك dùghmek.
 Drubbing, s. طيات dâyak.
 Drudge, s. كوله kyâlè, يسير yèssir ; —,
 v.n. يسيركمبى جالشمق yèssir-ghibi-
 -châlîshmek.
 Drug, s. علاج èjzâ, اجزا ‘ilâj.
 Druggist, s. سنجيار èjzâji, اجزاجى
 àspènchiyâr.
 Drum, s. ترانپته trànpetâ ; (big) طاول
 dâwul ; (kettle) دنبلك dènbèlèk.
 Drum-major, s. طاورماجور tâbur-mâjòr.
 Drummer, s. ترانپته جى trànpetâji,
 دنبلكجى dènbèlèkji, طاولجى
 dâwulju.
 Drumstick, s. ترانپته دىنكى trànpetâ-
 -dèyneghî. [kèyf.
 Drunk, a. سرخوش (sàrkhôsh), كيف
 kèyf.
 Drunkard, s. بكرى bèkri.
 Drunkenness, s. سرخوشلىق sèr-khôshlik.
 Dry, a. قورو or قورى kùru ; صوصامش
 sùssamîsh ; dry land, قره kârè ; —,
 v.n. قوروتمى kùrumak ; —, v.a. قوروتمى
 kùrutmak ; — up, قوروتمى kùrumak ;
 قوروتمى kùrutmak.

Drynurse, *s.* (woman) دادي dādi, دانا dādā; (man) دال dāl. [mèshkyük.
 Dubious, *a.* مشكوك shùbhēli; شبه لو shùbhēlu.
 Ducat, *s.* (Dutch) باجاتلي bajakli, فلمنك التوني filémènk-àltini; (Austrian) مجار التوني majar-àltini; (Venetian) ونديك التوني vènédik-àltini, يالديز التوني yaldiz-àltini.
 Duck, *s.* اورديk ardek; —, *v.a.* صايه sàye, سؤيا-دالديرمق sūya-dàldirmak; (one's head) باشني دالمق bashini-dàlmak.
 Duckling, *s.* اورديك پلازي ardek-pàlazi.
 Duct, *s.* طمر sū-yòlū; صويولي sū-yòlū.
 Due, *a.* لازم lāzim, واجب wājib; (payable) وعدده سي كلمش wā' dāssi-ghēlmish; —, *s.* رسم rēsim, تكليف tèklif, ويرغو (vèrghi) virghyū.
 Duel, *s.* غوغا (kàwgha), دوكش dūghush.
 Dug, *s.* ممة mèmé. [-bèghi, دوقه dūka.
 Duke, *s.* رتيه ئانابه بكي rùtè'i-sāniyyē.
 Dukedom, *s.* دوقه لتي حكومت dūkalik-hūkyūmèt; دوقه لتي رايه سي dūkalik-hūkyūmèt.
 Dulcimer, *s.* سنطور sàntur. [-pāyēssi.
 Dull, *a.* (boy) استعداد سز isti' dādsiz; (in spirits) كيفي يوق kèyfi-yòk; (place) صيقنديلي sikkintili, آدم بوغور adam-bòghulur; (edge) كور kyūr, كسمز kèssmāz; (day) قپانتي kàpānīk; (pain) بوغوت injā; (sound) صاغر sāghir, بوغوت bōghuk; (colour) دونك dānuk; (ear) صاغر sāghir; (of hearing) صاغر sāghir; (sight) دورغون ghyūrmāz; (trade) دورغون dūrghon, كساد kēssād.
 Dumb, *a.* دل سز dilsiz; — creature, حيوان hāywān; — show, اشارت ishārèt.

Dung, *s.* بوق bòk, نجاست nējāst, فشي fishki; كوبره ghyūbrē.
 Dungeon, *s.* حبس (hāps), س māhbēss, زندان zindān, بودرم bōdirm.
 Dunghill, *s.* مزبيله لك mèzbēlīk.
 Dupe, *s.* الدانمش aldānmish; —, الداتمي aldātmak.
 Duplicate, *s.* ايكنجي صورت ikki-sūrèt; in —, ad. صورتي اوله رق iki-sūrēti-òlārak.
 Duplicity, *s.* يالنجيتلي yālanj, لتيك iki-yūzluk, لتيك shèytānlīk, خيانت khiyānèt, كهابسسèt. [dāyān
 Durable, *a.* طيانور dāyānir, قلو qlū.
 Duration, *s.* مدت müddèt; قرار kārār, امتداد imtidād, استمرار isstimrār.
 During, *pr.* اثناسنده èsnāssin, به قدر ichinda, دا da, بتينجده bitinjéyē-kādar. [kārārma
 Dusk, *s.* اخشام قرار مسي akhsām qarār mēsi.
 Dust, *s.* توز tòz, كبار ghāb, چوب (sweepings) chàp.
 Dustman, *s.* چوبجي chàpju.
 Dusty, *a.* (superficially) توز tòz; (mixed with dust) توزلو tòzlu.
 Dutch, *a.* فلمنك filémènk.
 Dutchman, *s.* فلمنك filémènk.
 Dutiful, *a.* (person) رضا جو rizāj, (conduct) رضاجويانه rizājuyānē.
 Duty, *s.* ايش ish, خدمت (khizmet) جبه دمت mé mūriyyèt; واجب كمرک wājibé' i-zimmèt; رسم كمرک rēssmi-ghyūmrak; رسم كمرک

to be on — نوبتجي nùbètji-òl;
 present one's — to a person,
 اتكنى ãlkrini-àpmek, الليرنى ايمت
 àtégàini-àpmek.
 جوجه جوجہ jùjê.
 بودور bôdur.
 اوتورمق òturmak, قالمق
 àlmaq, ساكن او sàkin-òl; — on,
 (in thought) دوشونمك dùshunmek,
 عقلى ویرمت àklîni-vèrmek, تيد ا
 tîd-et; (in speech) تكرار بکرازا کدرمق
 tîkar - bé - tèkrar - àngdirmak; پک
 تفسيلانه کيرمق pèk-tàfsilâta-ghirish-
 mak; — (a note) اوزاتمك òzàtmak.
 خانہ ev, او yèr, s. ير yèr;
 ميسك mèssekèn; — house, او ev,
 خانہ khānê. [مسكن mèssekèn.
 yer-place, s. ير yèr, يورد yùrd,
 بویا bôya; —, v.a. بویامق bôyamak;
 —, v.n. بویانمق bôyanmak.
 بویالماق bôya-àlmak.
 بویاجی bôyajî.
 اولم ãlum; اولمه àlmê;
 اوليور àliyor.
 خندق hēndek; سد sèdd.
 اوجاق òjak, سلسله silâilê.
 اسهال kânî-i-sahâl, s. قانلو اسهال.
 ضعف هضم zà "f-i-hâzm, s. ديسپسيا.

E.

هربر hēr-bîr; —, pron. a.
 هربر hēr-bîr; each other, بربرى
 bîr-bîri, يكدیگر yèk-dighêr.
 پک ارزولو pèk - àrzulu, a.
 پک استکلی pèk-isstèkli.

Eagerness, s. پک استک pèk-isstek,
 صبر سزلق sàbrsîzlik.
 Eagle, s. قره قوش kàra-kùsh.
 Ear, s. قولق kùlak; (of corn) باشاق
 bāshak, سنبله sūnbulê; a box on the
 —, شمار shàmar. [-bèghi.
 Earl, s. درنجی رتبه بکی dərđinjî-ràtbê-
 Early, a. ارکن èrken; طرفانده tūr-fāndê;
 گنجلیکده ghènjlikda; اول èvvêl,
 پک صباح èsski; ad. ارکن èrken; پک
 pèk-sàbah.
 Earn, v.a. قرانمق kàzanmak.
 Earnest, a. جدی jiddî, حقیقی hâkîkî;
 کرمیتلو ghèrmîyyetli; —, s. پی pèy;
 نمونه nūmūnê. [kùlak-kârishdîrajak.
 Earpick, s. قولق قارشدره جق khîlâl,
 خلال khîlâl.
 Earring, s. کوبه kyûpê.
 Earth, s. طیراق tōprak; ارض
 àrz; the —, دنیای یرپوزی yèr-yùzu,
 دنیا dūnyâ, کرده ارض kyûrê-i-àrz.
 Earthen, a. طیراق tōprak.
 Earthenware, s. طیراق ایشی tōprak-ishi,
 چناق چوملك chānak-chūmek, طباق
 مباتک tākak-mākak.
 Earthly, a. دنیوی dūnyêvî, خاکی khākî.
 Earthquake, s. زلزله zèlzâlê (zèrzêlê).
 Earthwork, s. طیراق طایبه tōprak-tābiya.
 Ease, s. راحت rāhat, قولایلی kōlaylîk,
 رفاهیت rēfāhîyèt; رفاه rēfāh,
 سهولت sēhūlèt; رفاهیت rēfāhîyèt;
 اسودکی āsāyish, آسایش āsāyish,
 راحت ویرمک rāhat-vèrmek; —, v.a.
 راحتلاندیرمق rāhatlān-
 dîrmak; کوشتمک tèsskin-et;
 تسکینا tèskîna; گه‌vshxtmek.
 Easel, s. رسام صپاسی rèsām sîpassî.

East, *s.* شرق shârk, مشرق mēshrik,
 كورن طوغيسى ghyûn-dòghussu (dògh-
 Easter, *s.* پاسقاليا pàssakàlya. [russu].
 Eastern, *a.* شرقى shârkî.
 Easy, *a.* كولاى kòlay, سهلولو sùhùlètli,
 اسان àssân; راحت rāhat; كوشك
 ghèvshèk; طاتلو tâtli, يواش yàwāsh.
 Eat, *v.a.* يملك yèmek, تناول tènāvul-et,
 اكل àkl-et.
 Eatable, *a.* نور yènir, ييهجك yèyéjek,
 يينهجك yènèjek, مأكول mè'kyûl;
 eatables, *s.pl.* مأكولات mè'kyûlât,
 ييهجك yèyéjek-shèyîkr, شيلر
 Eaves, *s.pl.* صاچاق ačhak. [yèyéjek.
 Echo, *s.* يانقو yānko; —, *v.a.* and *n.*
 عكس "àkas-et.
 Eclipse, *s.* (sun's) كسوف kyüssûf;
 (moon's) خسوف khûssûf; —, *v.a.*
 ايدىنلكنى كسمك àydinlġhîni-kess-
 mek; (fig.) كيرو براتمق ghèri-brāk-
 mak, اشتمق lahmek; to be eclipsed,
 طوتلمق tûtulmak.
 Economize, *v.a.* ادارا idārâ-èt.
 Economy, *s.* ادارة idārâ.
 Ecstasy, Ecstasy, *s.* وجد vèjd, وجدان
 Eddy, *s.* انافور ànafôr. [vijdân.
 Edge, *s.* (margin) کنار kênâr; (cutting)
 اغز aghiz, قلاغى kilâghi.
 Edible, *a.* مأكول mè'kyûl.
 Edifice, *s.* يايى yâpi, بنا binâ.
 Editor, *s.* غزته مديرى ghâzèta-mùdiri.
 Educate, *v.a.* اوقوتمق òkutmak, تعليم
 تربيها tâ'lim-et, تدريسا tètress-et,
 تربيهâ et, پرورشا pèrvèrish-et.
 Eel, *s.* يلان بالغى yillan-bâlighi.

Efface, *v.a.* بوزمتى bôzmaq, سلمك s
 mek, چيزمك chizmek.
 Effect, *s.* تأثير tè'ssir; اثر èssâr; —, *v.*
 اصل ايتمق yâpmak, ايتمك ètmek, اصل
 hâssil-et. [sâl
 Effective, *a.* صاغ sâgh; يرار yârar, لىح
 Effectual, *a.* مرامى كليامنتج اولن mèrân
 -kyüllÿyan-müntij-òlan.
 Effervesce, *v.a.* قاينامق kâynamak.
 Efficacious, *a.* موثر mù'èssir, امى منتج
 اولن mèrâmi-müntij-òlan.
 Efficiency, *s.* اهليت èhliyyèt.
 Efficient, *a.* مقتدر mùktèdir, اهل èl
 ارباب èrbâb, صالح sâlih.
 Effluvium, *s.* قوقو kòku, تعفن tà'affun
 Effort, *s.* سعى sâ'y, كوشش ghyûshis
 ورزش vèrzish; حملة hâmla.
 Egg, *s.* ييمورطه yimurta.
 Egg-plant, *s.* پاتليجان pätlijân.
 Egotism, *s.* انانيت ènânÿyî
 بودپسندلك khòdbinlik, خودبينلك
 khòdpèssèndlik.
 Egotist, *s.* خودبين khòdbin, بودپسند
 khòdpèssènd. [hèsh
 Eight, *a.* سكر sèkiz, ثمان sèman, شت
 Eighteen, *a.* اون سكر òn-sèkiz.
 Eighth, *a.* سكرنجى sèkizinji, من
 sâmin; —, *s.* ثمن sùmn.
 Eighty, *a.* سكران sèksèn.
 Either, *pron.* يا او يا بو yâ-ò-yâ-bù; اونه بو
 nè-ò-nè-bù; بر bir; كيسندن بريسى
 ikkissindan-birisi; —, *conj.* با.
 Elaborate, *a.* اينجه inja. [mùrûr-è
 Elapse, *v.a.* كچمك ghèchmek, زورا

اوزانور چکلور *essenër* ; اسنر *essenër* ;
 آش-شکلیر *ash-shèkilir* .
 درسک *dirsek* .
 بيوک *biyuk* ; — قوجه باشی *s.* قوجه باشی *s.* —
 باشي *bashi* ، اق صقاللی *ak-sakallı* ; —
 مرور اغاجی *mürvar-aghaji* .
 بيوک *biyuk* ; — اللک اوغل *son* ،
 اغا *agha* ; — برادر *brother* ،
 ايله *agha* ; — ايله *abla* .
 منتخب *müntakhâb* ; — مجتبا
 ناچی *nāji* ; — انتخاب *antakhâb* ،
 بکنمک *bèghslemek* ، بکنمک *bèghslemek* ،
 ایرمتی *ayrmak* ، سحمت *sèchmek* ،
 انتخاب *intikhâb* .
 ایلکتريک *ilektrik* .
 ایلکتريک چاريدرمق *ilek-*
 trîk-çarpdirmek . [tîryâk .
 معجون *mâ“jûn* ، طریاق *prîyâk* ،
 گوزلک *ghyûzèllik* ، ظرافت *zharâf* ،
 حسن *hûsan* ، لطافت *lâtâfèt* ،
 ظریف *zârîf* ، گوزل *ghyûzèl* ،
 ظریف *zârîf* ، لطیف *lâtîf* .
 مریه *mêrsiyyê* .
 اساس *essâss* ، جزء *jûz* ;
 اصول *essûl* ، ارکان *erkyân* ،
 عناصر *“ânâsâiri-*
 -et” ، اربع *arba* ،
 فيل *fil* . [erba” .
 رفعا *rêf’-et* ، ترفیعا *târîf’-*
 -et” ، یوکسلماتم *kâldirmek* ،
 قالدیرمق *kâldirmek* ،
 رفعت *rîf’ât* ، علو *“ülûvv* ;
 دپه *(têpê)* ، یوکسک *yûkseklik* ;
 اون بیر *ôn-bir* .
 چیقارمق *çikârmak* ،
 استخراج *istikhraj* .

استنله جک *İsténilir* ، استنلور *İsténilir* ،
 استنلکجک *İsténilêjek* ، ارانیلور *Arânîlir* .
 اکسیر *İksîr* . [-nâkîss .
 قطع ناقص *bèyzî* ، بیضی *kât“i-*
 -çay .
 قره اغاج *kâra-aghach* .
 مدح *mêdh* ، ثنا *sênâ* ، ستایش *sitâyîsh* ;
 مدحیه *mêdhîyyê* .
 فصاحت *fâssâhât* ، بلاغت *bêlâghât* ،
 جربزه *jêrbézê* .
 میرکلام *mîri-kêlâm* ، جربزه لو *jêrbézêli* .
 بشقه *blâshka* ، دیکر *dîghêr* ،
 غیر *ghâyri* : — ، یوخسه *yûkhsa* .
 بشقه ییره *blâshka-yêra* ،
 بشقه یرد *blâshka-yêrda* .
 ایضاح *izâh* .
 ایضاح *izâh* .
 صنعت ایله صاقتمق *sân“ât-*
 -illa-sâkinmek ; قورتلمق *kürtülmek* .
 صادر او *sâdir-öl* ، صدور *sûdûr-et* .
 آزاد *âzâd-et (âzâd)* .
 کمی یه بنمک *ghêmiya-*
 -binmek ; — کمی یه قومق *ghêmiya-*
 -kômak ; کمی یه بندیرمق *ghêmiya-*
 -bindirmek .
 بنمک و *ghêmiya-binmeklik-vê-*
 -bindirmeklik .
 سیقندى ویرمک *sîkindi-*
 -vêrmek ; to be embarrassed ،
 سیقلمق *sîkîlmak* ، دلی بوزلمق *bôzûlmak* ،
 دلی طوتلمق *dîli-tûtûlmak* .
 سیقندى *sîkindi* ;
 دلی طوتلمسى *dîli-tûtûlmassi* .

Embassy, *s.* سفارتخانه sēfārèt, سفارت sēfārèt-khané.

Embellish, *v.a.* تزیینا tēzyīn-et, زینتلندirmek zīnètlēndirmek.

Embellishment, *s.* تزیین tēzyīn.

Embers, *s. pl.* اوپون آتشنک تورلری òdun-ātēshīning-kòrları, کور آتش kòr-ātēsh.

Embezzle, *v.a.* چالمق chālmak.

Emblem, *s.* اشارت "ālāmèt, علامت ishārèt.

Embrace, *v.a.* فوجاqlمق kūjāqlmak ; اویشمق aḡrīlmak ; اویشمک aḡrīshmek ; احاطه ihāta-et, شمولی او shāmīlī-òl, شامل shāmīlī-òl.

Embrasure, *s.* مزغال mēzghal.

Embroidery, *s.* ایشلمه īnē-ishī, اینه ایشی īnē-ishī, نقش nāqsh (nāghash).

Embryo, *s.* جنین jēnīn.

Emerald, *s.* زمرد zūmrud.

Emerge, *v.a.* چیقمق chīqmaq.

Emergency, *s.* ایجاب ījāb ; in case of —, ایجابی تقدیرجه ījābī-tākdīrja.

Emery, *s.* سمپاره sēmpārē (zēmpara).

Emetic, *a. and s.* مقیی mukāyyī.

Emigrant, *s.* مهاجر mēhājir.

Emigrate, *v.a.* ترک وطن tērki-wātan-et, اختیار غربت īkhtiyāri-ghūrbèt-et, هجرت hijrèt-et.

Emigration, *s.* ترک وطن tērki-wātan.

Eminence, *s.* تفوق tēfēvvuk ; داغ dāgh, دپه (tēpē).

Eminent, *a.* فائق الاقران fā'īqu-'l-ākran ; مشهور mēshhūr.

Emissary, *s.* جاسوس jāssūs (shāshid).

Emolument, *s.* معاش mē'āsh ; ئد "dwa'id.

Empale, *v.a.* قازqlمق kāzīqlmak.

Empalement, *s.* قازqlمه سیاستی kāzīlama-siyāsēti.

Emperor, *s.* پادشاه pādīshāh, کمدار hūkyumdār, ایمپراطور impērātōr.

Empire, *s.* دولت dēvlet, حکومت hūkyūmèt ; ایمپراطورلق impērātōrlu ممالک mēmālik.

Employ, *v.a.* قوللامق kōllānmaq ; (persons) استخدام isstīkhdam-et (things) استعمال isstī'māl-et ; ایش ish-vērmek ; —, *s.* ایش خدمت (khizmet).

Employment, *s.* ایش ish ; خدمت (khizmet), مأموریت mē'mūriyyē مشغولیت mēshghūliyyēt.

Empress, *s.* ایمپراطورچه impērātōrich (regnant) پادشاه pādīshāh.

Empty, *a.* بوش bōsh, خالی khālī, تہی tēhī ; —, *v.a.* بوشالتمق bōshaltmaq — itself, *v.a.* بوشالمق bōshalmaq بوشانمق bōshanmaq ; (by flowing) اتمق ātmaq ; (by flowing into) منصب mūnsēbb-òl.

Emulation, *s.* غیرت ghāyrèt.

Enable, *v.a.* اقدارا ikdār-et, تندر قیلتمق mōktēdir-kīlmak.

Enamel, *s.* مینا mīna (minē) ; —, *v.* مینا ایشلمک minē-ishlēmek.

Enamoured, *a.* عاشق "āshīk ; to be (delighted) بایلتمق bāylmaq خوشلانمق khōshlanmaq.

Encamp, *v.a.* اردو قورمق òrdū-kōrmaq

Encampment, *s.* اردو اردو; اردوگاه اردوگاه; قورلمش بر قاچ چادرلر; قورلمش بر قاچ چادرلر; arminish-bir-kâch-châdirler.

Enchant, *v.a.* سحر سحر; سوندرمک سوندرمک; کندیرمک کندیرمک; خوشنه کامک خوشنه کامک; sira-ghêlmek.

Enchanter, *s.* سحر باز sührbâz.

Enchanting, *a.* دلبر dilbær.

Enchantment, *s.* سحر sühr; سونج sèvinj; خوشاش khòshlânish.

Enchase, *v.a.* چویرمک chèvirmek, کوشتمک kùshlâtmak; لقا lèf-et, اچینه نین ichina-kòmak.

Enchase, *s.* حاظا hâ'it.

Encre, *ist.* (French) افرین افرین; فرین-افریم فرین-افریم; بردها bir-dâha.

Encreter, *s.* راست ککش râsst-ghêlish, تسادف tèsâdf; دوکش dùghush; - *v.a.* راست کلمک râsst-ghêlmek, دوکشمک dùkshmek; تسادف tèsâdf-et; دوکشمک dùkshmek.

Encourage, *v.a.* یوز ویرمک yûz-vèrmek; جبارت جبارت; یورکندیرمک yûreklèndirmek; پورورش pèr-òrsh; tèsâret-vèrmek.

Encouragement, *s.* تشویق teshvik.

Encreter, *v.a.* بار او bâr-òl; صیقندی او sîkindî-òl; صیقندی ویرمک sîkindî-vèrmek.

End, *s.* نهایت نهایت; سونگ sòng; تز تژ; اوج oç; نهایت نهایت; غایم ghâyèt; غایت ghâyèt; - *v.a.* بتمک bitmek, کسلمک kèssilmek, دوکنمک dùkènmek, منقرضا mùn-klàti; منقطع mùn-klàti; - *v.a.* بتمک bitirmek;

کسمک kèssmek; دوکنمک dùkèt-mek; اتمام itmâm-et; to make an end of کسمک kèssmek, بتمک bitirmek; — — — — of one's self, کندیندی اولدرمک kèndi-kèndini-âldurmek; to put an end to, اوکنی المق bitirmek, چاره çare, مانع mèn"-et, مانع mèn"-et, چاره çare, بولمق chârê-bùlmak; — — — — to life, اولدرمک âldurmek; — to sufferings, اذیتدن قورتارمق èziyyèt-dan-kùrtarmak, دیو اولدرمک dùrtulsun-dèyü-âldurmek. [-kòmak.

Endanger, *v.a.* تهلهکیه قومق tèhlekîyê.

Endeavour, *v.n.* چالشمق çâlîshmâk, سعی sâ'y-et, باقمق bâkmak. [tassi.

Endive, *s.* فرنک صلاطه سی firênk-sâla-

Endless, *a.* نهایتسز nihâyetsiz, دوکنمز dùkènmâz, بی نهایته bì-nihâyê.

Endow, *v.a.* ایراد باغلامق irâd-bâğlâ-lamak; متصف قیلمق mùttâssif-kîl-mak.

Endure, *v.n.* طیانمق dâyanmak, سورمک sùrmek, باقی او bâki-òl, پایدار او pâydar-òl.

Enemy, *s.* دشمن dùshmèn, خصم khèssm, عدو "âdûv.

Energetic, *a.* ایشگذار ishghyuzâr; چالشقان çâlîshkân. [ilê.

Energetically, *ad.* غیرت ایله ghâyret-

Energy, *s.* غیرت ghâyret; قوت kuvèt.

Enfeeble, *v.a.* ضعیف zâ'if-èt.

Enfilade, *v.a.* یاندن المق yândan-almak, یاندن دوکممک yândan-dùghmek.

Enforce, *v.a.* اجرا ا *ijrā-et*, حکمنى
فعله چيقارمق *hùkmuṇu-fl'la-chikār-*
mak.

Engage, *v.a.* مشغول ا طوتمق *tòtmaq* ;
mèshghūl-et, اشغال ا *ishghāl-et* ;
يازماق *yāzmaq*, تحرير ا *tāhrir-et* ;
سوز ويرمك *jànk-et* ; —, *v.a.* سوز
ساز-*vèrmek*, تعهد ا *tā'āhhad-et* ;
يازلمق *yāzlmak* ; مقاوله *mùkāvélé-et*,
سوز لشمك *kāvl-et* ; — one's self,
سوز سازمك *sàz-vèrmek*, سوز ويرمك *sàz-*
vèrmek.

Engaged, *a.* تعهد ايتمش *tā'āhhad-ètmiş* ;
مشغول ا وند ويرمش *vā'd-vèrmish* ;
اولمش *mèshghūl-òlmish.*

Engagement, *s.* مشغوليت *ish*,
mèshghūllyyèt ; سوز *sàz*, وعد *vā'd* ;
جنگ *jànk*, محاربه *mùhārebé* ;
مقاوله *mùkāvélé*, قول *kāvl.*

Engine, *s.* چرخ *chārk*, الت *ālèt.*

Engineer, *s.* چرخچى *chārkjī* ; (civil
or military) مهندس *mùhēndiss.*

England, *s.* انگلتره *Inghiltèrra.*

English, *a.* انگليز *Inghiliz.* [*hàkk-et.*

Engrave, *v.a.* قازمق *kāzmaq*, حكا ا

Engraver, *s.* حكاك *hèkkyāk.*

Engraving, *s.* باصمه رسم *bāssma-rèssim.*

Enjoy, *v.a.* (possess) مالك او *mālik-òl*,
نائل او *nā'il-òl* ; (derive pleasure)
اگنمك *khòshlanmak*, خوشلنمق
èghlanmek, متلذذ او *mùtélèzziz-ol* ;
— one's self, خوشلنمق *khòshlanmak*,
اگنمك *èghlanmek*, صفا *sāfā-et*,
متلذذ او *mùtélèzziz-ol.*

Enjoyment, *s.* تلذذ *tèlèzzuz.*

Enlarge, *v.a.* بيوتمك *biyutmek,*

گنشتنمك *ghènishlètnek* ; —, *s.*
میلانه *biyumek* ; — upon,
كيشمك *tāfsilāta-ghirishmek.*

Enlightenment, *s.* معلومات *mā'lūm-*

Enlist, *v.a.* عسکرلکه يازمق *'āsakrliq*
-*yāzmaq*, تحرير ا *tāhrir-èt* ; —, *s.*
عسکرلکه يازلمق *'āsakrliq*
-*yāzlmak.*

Enmity, *s.* دشمنك *dùshmnk*
عداوت, *'ādāw*, خصوصت
غرض *ghàraz*, نفسانيت *nèfsāniyè*

Ennui, *s.* (French) جان سيقنديسى *jàn*
sikindissi.

Enormity, *s.* فضاحت *fazāhat.*

Enormous, *a.* پك بيوك *pèk-biy*
حددن اشورى *hàdddan-āshiri.*

Enough, *a. and ad.* يتشر *yètishir,*
yètsh, يتشه جك قدر *yètishèjek-kād*
كفايت مقدارى *kifayèt-mikdāri.*

Enquire, *v.a.* صورمق *sòrmak* ; — for,
after, صورمق *sòrmak.*

Enrich, *v.a.* زنگين ا *zènghin-*
(embellish) تزين ا *tèzyin-et* ; (w
jewels) ترصيع *tèrsi'-et.*

Ensign, *s.* سنجاق *sānjak*, بيرى *bāyri*
باندره *bāndara* ; بيراقدار *bāyrakd*
سانجاقدار *sānjakdār.*

Enslave, *v.a.* اسيرا *ēsāir-et* (*yèssir*).

Ensue, *v.a.* چيقمق *chikmak*, اصل او
هاسيل ا *hāssil-òl*, ترتب ا *tèrtub-et.*

Enter, *v.a.* كيرمك *ghirmek*, قول ا
dòkhūl-et, داخل ا *dākhūl-ol* ; (w
down) قيد ا *kayd-et* ; — into (co
mence), كيرشمك *ghirishm*
مباشرت ا *mùbāshèrèt-et.*

Enterprise, *s.* ایش ish, کار kyār, مبارزت mubāshérèt.
 Equator, *v.a.* قبول kabūl-et; اليقوتى al-yiqūtī; تكميل tēkmīl; اكندمرك egālāndirmek; بسلامك bysalmak; عقلنه قبول aqlanma-et, اضمار izmār-et, كونا kabūl-et. [ziyāfèt.
 Establishment, *s.* الكناجه egālānjé;
 Estate, *v.a.* جلب jēzb-et, الدائم al-dā'im;
 Estate, *s.* دلفريب dilfirīb. [datmak.
 Estate, *s.* بترن bitun, بكار yēkpārē; تكميل tēkmīl; — horse, ايفر āyghīr.
 Estate, *s. pl.* بغرات baghārsak.
 Estate, *s.* (act) كيرش ghīriah, دخل dōkhūl; (place) قيو kapi, مدخل mèdkhāl.
 Estate, *v.a.* رجا rjā-et, نياز niyāz-et, يالوارمق yalvarmaq.
 Estate, *s.* قيو kapi, مدخل mèdkhāl; (entering) قيد kāyd. [tā“dād-et.
 Estate, *v.a.* صايقت sāymak, تعداد tādād-et.
 Estate, *v.a.* صارمق sarmak.
 Estate, *s.* ظرف zārēf. [hāssūd.
 Estate, *s.* قزقانه qizqānj, حدود hūdūd.
 Estate, *s. pl.* جوار jivār, اطراف ētraf, كير kib.
 Estate, *s.* اورطه ايلچي orta-ēlchi, مخصوص ايلچي makhṣūs-ēlchi.
 Estate, *s.* قزقانه qizqānja, حسد hāssed; (v.a.) قزقانه qizqānmak, حسدا hāssad-et. [hāssed-et.
 Estate, *s.* بر bir, مساوي mūsāvi; (in rank) اقراŋ akrān; (in rank) كفو kifū; —, *v.a.* مساوي mūsāvi-ōl.

Equality, *s.* مساوات mūsāwāt.
 Equalize, *v.a.* مساوي mūsāvi-et.
 Equally, *ad.* مساوات اوزره mūsāwāt-ūzéré.
 Equalness, *s.* مساوات mūsāwāt.
 Equator, *s.* خط استوا khatt-i-istiwiā.
 Equatorial, *a.* خط استوايه منسوب khatt-i-istiwiāya-mēnsūb.
 Equilateral, *a.* متساوي الاضلاع mutēssāviyyu-l-āzālā.
 Equinoctial, *a.* خط استوايه منسوب khatt-i-istiwiāya-mēnsūb. [-lēyl-u-nihār.
 Equinox, *s.* تساوي ليل ونهار tēssāvi-i-ayn.
 Equip, *v.a.* دوناتمت dōnatmak, تجهيز tājehīz-et. [hākkāniyyèt.
 Equity, *s.* عدالت “ādālet, حقانيت haqqāniyat.
 Equivalent, *a.* مساوي mūsāvi; —, *s.* عوض “ivēz, قارشيلت qarshilt.
 Era, *s.* مبدأ تاريخ mēbdē-i-tārikh, حساب تاريخ hissābi-tārikh.
 Erase, *v.a.* بوزمت bōzmaq, ترقين tārkin-et, حك hākk-et.
 Erect, *a.* ديك dik, طوغرى dōghru, قائم kā'im, عمود “āmūd; —, *v.a.* دكمت dikmek, نصب nāssb-et; كالدرك kaldirmek; ياپمت yapmaq, بنا binā-et, انشا inshā-et.
 Erivan (capital of Persian Armenia), *s.* روان Rēvān-shēhiri.
 Ermine, *s.* قاقوم kākūm.
 Err, *v.n.* (mistake) يانگلمق yāngilmak, طولاشمت khātā-et; (wander) دولاشمق dōlashmaq. [khātā-sāvāb.
 Errata, *s. pl.* erratum, *s.* خطا صواب haṭā-ṣawāb.
 Erroneous, *a.* يانگليش yāngilish (yānish).

Error, *s.* ياكلش *yāngilish* (*yānish*), سهو *khātā*, ياكلشلىق (*yānishlik*) خطا *khātā*, سهو *shēv*, ضلال *dālālēt*, ضلال *dālāl*; one in error, ضال *dāl*; one who leads into error, مضل *mūdīll*. [bāhhir.

Erudite, *a.* عالم *‘ālim* متبحر *māté-*

Erysipelas, *s.* يلائجى *yīllānjik*. [-shēhiri.

Erzroum, *s.* ارض روم شهرى *Erzrūm-*

Escape, *s.* قورتلش *kūrtulush*, خلاص *khālās*,

قاچش *sēlāmēt*; قورتلش *klchish*,

فرار *firār*; —, *v.n.* قورتلمق *kūrtulmaq*,

خلاص بولمق *khālās-*

-būlmaq, يقابى قورتارمق *yākay-i-kūr-*

tarmak; فرارا *klchmak*, قاچمق

firār-et.

Escort, *s.* احتياطاً *yāsākjī* يساقبى

ترفيق اولدان عسكر *ihtiyātan-tārīk-*

ōlunan—“*assker*”; —, *v.a.* برابر كتمك

bārābār-ghītmek. [khāss.

Especial, *a.* مخصوص *mākhsūss*, خاص

Especially, *ad.* مخصوصاً *mākhsūssan*,

خصوصاً *khūssūssā*, خاصة *khāssēātān*.

Espouse, *v.a.* المة *almak*, تزوج *tēzēv-*

vuj-et; (a cause) التزام *iltizām-et*,

تصحب *tāssāhhub-et*.

Essay, *s.* تجريره *tējribē*; رساله *riasālē*;

—, *v.n.* and *a.* باقمق *bākmak*, دنه ملك

dēnēmek, امتحاناً *tējribē-et*; تجريره

imtīhān-et, يوقلامق *tārtmak*, طارتمق

yōklamak. [روح *rūh*.

Essence, *s.* اصل *asal*, كنه *kyunh*; (spirit)

Essential, *a.* اصلى *asseli*; (volatile) طيار

tāyyār; (necessary) لازم *lāzim*, متحكم

mūtabāttim.

Establish, *v.a.* اچمق *āchmak*, قى

kūrmak, تأسيساً *tē’siās-et*, را

pāydār-et. [dūkk

Establishment, *s.* تأسيس *tē’siās*;

Estate, *s.* املاك *ēmlāk*, اراضى *ārāzī*

ملك *mūlk*; مال و اشيا *māl-u-ēshīā*

تركه *tērēkē*; حال و حيثيت *hāl-u-*

hāyīyyēt; رتبه *rūtbe*.

Esteem, *s.* اعتبار *i’tibār*; نظر *nā*

—, *v.a.* اعتباراً *i’tibār-et*, صايتمق

ādd-et, عداً *nāzar-et*, نظراً

Estimate, *s.* كشف *kēshf*, تخمين *ti-*

mīn; —, *v.a.* تخميناً *tākhmīn-et*

Eternal, *a.* ابدى و ازلى *ēbēdī-vē-ēz*

Eternity, *s.* (past) ازل *ēzel*; (fut-

ure) ابد *ēbed*; (state of) ابديت *ēbēdīy*

ازليت *ēzēlīyyēt*.

Ether, *s.* لقمان روحى *lōkmān-rū*

(ethereal matter) اثير *ēssīr*.

Ethics, *s. pl.* علم اخلاق *‘ilmi-ākhl*

ادبيات *ēdēbīyyāt*.

Ethiopian, *s.* سياه عرب *siyāh-‘arab*.

Etiquette, *s.* عادت *‘ādēt*.

Etymology, *s.* اشتقاق *ishtikāk*; صرف

Eulogy, *s.* ستايش *sītāyīsh*. [‘ilm-i-

Eunuch, *s.* خصى *khasi*; خادم *khādm*

طواشى *tāwāshī*.

Euphrates (the river) *s.* نهري *nēhri*

fūrāt-nēhri. [tākhliyyā

Evacuate, *v.a.* چيقمق *chīkmak*; (a)

Evacuation, *s.* تخليه *tākhliyyē*.

Evaporate, *v.n.* اوچمق *ūchmak*, قى

kūrmak; —, *v.a.* قايناتمق *kāy-*

mak, اوچرمق *ūchurmak*, قى

kūrutmak.

Evaporation, *s.* بخار اولمقلق *bûkhâr-ûlmaklik*.

Even, *s.* اخشام *akhshâm*.

Even, *s.* اخشام *akhshâm*; —, *a.* دوز

دوز هموار *hêmvar*; طوغری *doghru*;

باشه باش *biş-siyâkda*;

بیله *bîlê*, *ad.* بیله *bîlê*, *ad.* داکھی *dâkhi*;

even so, *ad.* اولیله *ûylîlê*.

Evening, *s.* اخشام وقتی *akhshâm-waktî*.

Evening, *s.* واقعه *wâk'â*.

Eventually, *ad.* عاقبت *'âkıbet*.

Ever, *ad.* دائماً *dâ'imâ*;

بر وقتده *bir-waktda*;

for ever, ابداً *êbedân*;

Ever and ever, ابد الابد *êbedê-'âbid*;

ever and anon, بردوزیه *bir-dûzîyê*;

ever since, اول وقتدنبرو *ûl-waktdan-bêri*.

Evening, *s.* دوکنمز *dûkênmaz*,

لم یزل *lêm-yêzil*.

Evening, *ad.* فیما بعد *fîmâbâ'd*,

الی اابد *bûndan-bâyîlê*,

العقبه *el-âkibet*.

Evening, *s.* هربر *hêr-bîr*;

— other هرکون *hêr-ghyûn*;

Evening, *s.* گون اشوری *ghyûn-âshûri*,

ایکی گونده *iki-ghyûnda-bîr*;

— one, هرشی *hêr-shèy*;

— body, هرکی *hêr-kêas*;

— where, هریرده *hêr-yêrda*,

— whit, — bit, هروجهله *hêr-wêjehle*;

— bit, بیتون بیتون *bitun-bitun*.

Evening, *s.* دلالت شهادت *shâhâdet*;

— dâlet.

Evident, *a.* کوز اوکندده *ghyûz-ûngunda*,

میدانده *mâyândada*, اشکار *âshikyâr*,

ظاهر *zâhir*, بدیی *bêdîhî*,

بدیدار *bêdîdâr*, هویدا *hûwêydâ*.

Evil, *s.* کوتیلک *kyûtuluk*, فنالقی

fenalik, ضرر *zârar*;

مضررت *mâzarrat*;

علت *'illê*, "مرض

فنا *mâraz*;

کوتی *kyûtu*, فنا *fêna*,

شیطان لعین *kâbîh*;

the evil one, نظر *shêytânî-lâ'in*;

the evil eye, مجرم *nâzar*;

evil-doer, *s.* مجرم *mâjrim*;

evil-speaking, *s.* بهتان *bûhtan*.

Ewe, *s.* ماریا *mâriya*,

دیشی قویون *dîshî-qûyûn*.

Ewer, *s.* ابریق *îbrîk*. [kûyûn.

Exact, *a.* طوغری *doghru*, تمام *tâmâm*,

تام *tâmâm*, صحیح *sâhîh*;

—, *v.a.* سوکوب المتق *sûkyub-*

المق *almak*, مطلق استیوب المتق *mûtlâk-*

المق *almak*, تحصیل *tâhsîl-et*;

طلب *tâleb-et*.

Exactly, *ad.* تام *tâmâm*, تمام *tâmâm*;

صحیحاً *sâhîhan*.

Exactness, *s.* طوغریلتی *doghruvluk*.

Exaggerate, *v.a.* مبالغه *mûbâligha-et*.

Exaggeration, *s.* مبالغه *mûbâligha*.

Examination, *s.* یوقلمه *yûklamak*,

امتحان *imtîhân*.

Examine, *v.a.* یوقلمتی *yûklamak*,

باقمتی *blâkmak*, معاينه *mû'âyênê-et*;

امتحان *imtîhân-et*.

Examiner, *s.* ممیز *mûmèyyiz*.

Exasperate, *v.a.* قیزدیرمتی *kîzdîrmak*,

دارلتمتی *dârîltmak*.

Exasperation, *s.* فنا دارغینلیق fīna-dārghīnlik. [dymak; حفر hūfr-et.
 Excavate, *v.a.* قازمق kəzmək; اویتمق
 Exceed, *v.a.* کجھمک ghèchmek, اشمق
 ashmak, تجاوزا tējāvuz-et.
 Exceedingly, *ad.* غایت ghāyèt, غایتله
 ghāyètla, بغایت bèghāyèt.
 Excel, *v.n. and s.* فائوق fā'ik-öl.
 Excellence, *s.* اعلائی iyilik, ایولک
 à'lālik; تفوق tēfēvuk, رجحانیت
 rùjhāniyyèt.
 Excellent, *a.* پک اعلا pèk-ā'la,
 پک-à'lā, چوق ایوی chòk-īyi.
 Except, *ad.* دن بشقه dan - bəshka,
 دن ماعدا dan-mā'ada, دن فضله dan-
 fəzla, دن غیرى dan-ghāyri; —, *v.a.*
 مستثناتومتى mūstəsnātōtmək,
 istisnā-et.
 Excepting, *ad.* دن بشقه dan-bəshka,
 دن ماعدا dan-mā'ada, دن فضله dan-
 fəzla, دن غیرى dan-ghāyri.
 Exception, *s.* استسنا istisnā.
 Excess, *s.* فضله fəzla; افراط ifrāt; to
 commit excesses, طاشتمق tashitmak,
 اشورمتى ashormet.
 Exchange, *s.* دیگیش digish, ترانپه trānpa,
 مبادلہ mubādélé; bill of —, پولیچه
 pólitcha; course of —, قانبیو kānbiyo;
 —, *v.a.* دیکشدرمک digishdirmek,
 دیکش تبدیل dīgish-tēbdīl-et; —, *v.n.* دیکش
 digish-et, ترانپه trānpa-et, مبادلہ mū-
 bādélé-et.
 Exchequer, *s.* خزینہ khazīnā. [bādélé-et.
 Excise, *s.* احتساب ihtisāb.
 Exciseman, *s.* احتساب ما'موری ih-
 tissāb-mē'mūri.

Excite, *v.a.* تحریک tahrīk-et; را
 tē'sīr-et.
 Exclaim, *v.n.* چاغرمق chāghirm
 ناغرمق bāghirmak, ندا nidā-et.
 Exclamation, *s.* ندا nidā; note of
 حرف نداء hārf-i-nidā.
 Exclude, *v.s.* ایچرو المقى ichèri-ālī
 قبول ایتمک kàbūl-et-men
 Exclusion, *s.* عدم قبول 'adm-i-kàbūl
 Excusable, *a.* معذور mā'zūr.
 Excuse, *s.* عذر 'əzr; بهانه bāhā
 —, *v.a.* عفو 'āfv-et.
 Execute, *v.a.* اجرا ijra-et, کتورمک
 fi'lā-ghètirmek; قتل kàtl-et; تى
 Execution, *s.* اجرا ijra; قتل kàtl. [assm
 Executioner, *s.* جلاذ jəllād.
 Exemplify, *v.a.* مثال کتورمک mis-
 ghètirmek, تمثیل tēmāil-et.
 Exempt, *a.* معاف bēri, برى
 آزاد āzād; —, *v.a.* عفو 'āfv-
 معاف mū'āf-et.
 Exemption, *s.* معافیت mū'āfiyyèt.
 Exercise, *s.* (bodily) حرکت hārək
 (for improvement) تعلیم tā'lī
 (military) تعلیم tā'līm; (performan-
 ce) درس dērs, درس اجرا ijra
 (lesson) مطالعه mūtāla'ā; —, ت
 تعلیم ایتمک tā'līm-ètirmek;
 (profession) ایتمک ètmək; (a hor-
 &c.) کردرمک ghèzdirmek.
 Exert, *v.a.* صرفا sārff-et; ز ا
 lbraz-et; — one's self, معى sà'y-
 چيالمق ghāyret-et, چيالمق
 chābalmak. [chābalmak
 Exertion, *s.* معى sà'y, غیرت ghāyret

Exhala, *s.* بخار bûkhâr. [bitirmek.
 Exhalar, *v.a.* دوتکتک dühkëtmek, بترمک
 Exhalation, *s.* دوتکتکلیک dühkëtmeklik;
 بترمک bitirmeklik.
 Exhale, *v.a.* کویسترمک ghyâsatermek,
 ابراز سیر ایندیرم sêyr-êtîrmek; ابراز
 Êriz-et.
 Exhaler, *s.* سورگین sùrgıyan, نفی nêfy,
 منفی mênfi; —, *v.a.* سورمک sùr-
 mak, نفی nêfy-et.
 Exhaler, *v.a.* وار او vâ-r-òl, او کائن kyâ'in-òl,
 بولنمک mèvjûd-òl, موجود
 تعیشا, گچنمک ghèchinmek,
 عیاشی ayush-et.
 Exhale, *s.* وارلیق vârlık, کون kênv,
 موجودیت kênvünèt, کینت
 وجود vâjûd.
 Exhalant, *s.* حددن مآجاز hâdden-
 mâjâz; پک بهالو pèk-pâhali.
 Exhaler, *s.* اجنی èjnâbî.
 Exhaler, *v.a.* یايلمک yâylmak.
 Exhalation, *s.* یايلمکلیک yâylmeklik.
 Exhaler, *v.a.* باقمق bâkmak, اومتق
 مأمول mâ'mûl-et.
 Exhalation, *s.* امید mè'mûl, مأمول
 ترقب tètèjjî, ترجی (tmut),
 ترقب.
 Expectorate, *v.a.* توکورمک tûkyurmek.
 Expectorancy, *s.* مناسبت münâssébèt,
 لزوم lazûm.
 Expectorant, *s.* چاره çarâ, قولای kôlay,
 قول vâl; —, *s.* مناسب münâssib,
 لازم lazûm.
 Expectorite, *v.a.* تعجیلâ tâ'jîl-et.
 Expiration, *s.* سرعت sùr'ât; عجله

“âjêlâ; ارسال irsâl; سفر sêfar;
 سفر اترقه داشلی طاقمی sêfar-ârkadash-
 larî-tâkîmî. [sêrî".
 Expeditious, *a.* چابک châbık, سریع
 Expel, *v.a.* قوغتمق kôğmak, دفعا
 dèf'-et.
 Expend, *v.a.* خرچا khârj-et, صرفا
 sârf-et, خرچامق khârjamak.
 Expense, *s.* مصرف khârj, مصرف
 مصارف mäsârif, مصارفات
 mäsârifât.
 Expensive, *a.* مصرفلو mäsârfli.
 Experience, *s.* معلومات ghyârghî, کورکی
 mâ'lûmât, تجربه têtjrübê; —, *v.a.*
 باشنه کلمک ghyârmek, کورمک
 bâshîna-ghârmek, تجربه têtjrübê-et,
 دنه مک chèkmek; —, دنه مک
 dênémek.
 Experienced, *a.* معلوماتلو mâ'lûmâtli,
 تجربہ مۇجربہ mûjërreb, کاردید
 kyârdîdê.
 Experiment, *s.* تجربه têtjrübê, دنه مک
 dênémê.
 Expert, *a.* استاذ üsstâz (üssta).
 Expire, *v.a.* اولمک âlmek; سونمک
 sünmek, منطقی muntâfi-òl; (a
 term) کلمک ghâlmek, تمام او
 tâmam-òl, منقضى mûnkâzi-òl.
 Explain, *v.a.* تعریفâ tâ'rîf-et, اگلاتمق
 ânglatmak (ânnatmak).
 Explanation, *s.* تعریف tâ'rîf.
 Explicit, *a.* صریح sârîh, اچق àchık.
 Explode, *v.a.* پاظامق pâtlamak; —,
v.a. آتش ویرمک âtêsh-vârmek, اتمق
 âtmak; چوروتمک çûrutmek, ابطال
 îbtâl-et.

- Exploration, *s.* کشف و معاینه kəshf-vé-mù "āyéné.
- Explore, *v.a.* معاینه یوقلمتی yòklamak, معاینه mù "āyéné-et, تجسسà tējèssuss-et.
- Explosion, *s.* پاتلايش pātlayiah, آتش àtiah; صدا sèss, آذادā.
- Export, *s.* اخراجات ikhrājāt (*pl.*); —, *v.a.* طیشاری کوندرومک dīshāri-ghyāndermek.
- Exportation, *s.* طیشاری ikhrāj, طیشاری کوندرومک dīshāri-ghyānderma, طیشاری کوندرومک dīshāri-ghyānderilma.
- Exporter, *s.* امتعه طیشاری کوندرو اولان. بازارگان èmti "a-dīshāri-ghyānderer-òlan-bàzirghyān.
- Expose, *v.a.* (to view) میدانه قومتی mèy-dana-kòmak, میدانه چیقارمتی mèy-dana-chikàrmak; (to shame) رذیلأ rēzil-et, لسانه èla-vèrmek, (explain) لسانه kōturmak; (explain) بیان bèyān-et, سویلمک sùwèylémek, بسطà bās-et, اچمتی àchmak.
- Express, *a.* مخصوص mākhsūs; —, *s.* تاتار tātār, سورنجی sùruju; —, *v.a.* افاده ifādē-et, تعریفà tērif-et, بیان bèyān-et, تعبیرà tēbir-et, سویلمک sùwèylémek, اگلاتمتی ànglatmak; صوینی المتی sīkmak, صوینو-المتی sūyuv-almak. [تعریفà tērif.
- Expression, *s.* تعبیر tēbir; افاده ifādē.
- Exquisite, *a.* پک نازک pèk-nāzik, پک لطیف pèk-làtif.
- Extempore, *a.* بلا مطالعه و بدییی bilā-mūtāla "à-vé-bèdihī.
- Extend, *v.a.* اوزاتمتی yàymak; —, *v.s.* یایلمتی yàylim vārmak.
- Extensive, *a.* کنش "vāsi, واسع ghèr biyuk; کلی kyūllī.
- Extent, *s.* امتداد imtidād; ت vūss "āt; مقدار mīkdār; حجم dèrèjé; حجم hājm.
- Extenuate, *v.a.* تخفیف tākhhif-èt.
- Extenuation, *s.* تخفیف tākhhif.
- Exterior, *s.* طیش dīsh, خارج khā —, *a.* خارجی khārijī.
- Exterminate, *v.a.* بترمک bitim, کوکئی قازیمتی kyūku-kāzimak.
- Extirpation, *s.* استیصال istisāl.
- External, *a.* خارجی khārijī.
- Extinction, *s.* انقراض inkīn.
- Extinguish, *v.a.* سوندرومک sàndurmak, انقراض itfā-et.
- Extirpate, *v.a.* سوسومک sōsumek, قارمتی chikàrmak, قلعà kāl-et.
- Extort, *v.a.* جبراً المتی jèbran-almak, اجباراً سویلمتی ijbarān-sùwèylim.
- Extortion, *s.* پارو المقتی jèbr -pārē-almaklik.
- Extra, *a.* زائد zā'id, فضلè fāzla, بدن خارج hissābdan-khārij.
- Extract, *v.a.* چیقارمتی chikārmak, اخراج ikhrāj, استخراج istikhrāj-et, *s.* نبدè nēb, بر مقدار bir-mīkdār; خلاصه khāṣṣa.
- Extraordinary, *a.* فوق العاده fēvka, عجیب ("jā'ib), ب. ghārib.

Extravagance, *s.* اسراف israf; صاحجه
 deli, دلی صاحجه سی deli-sâch-
 essi.
 Extravagant, *s.* مسرف mùsریف; دلی
 deli, مجنون mẽjnũn; مجنونانه mẽj-
 nũnânê.
 Extrême, *s.* غایت nihâyet, غایت
 ghâyet, نهایت درجه nihâyeti-dêrêjê;
 —, *s.* —ly, ad. حددن زیادہ haddan-
 ziyâde, اشوری ashûrî; شدید ahêdîd.
 Externity, *s.* غایت nihâyet, اوج õj;
 شدت shiddet, فرط fêrt, افراط ifrât.
 Exultate, *v.a.* قورتارمتی kũrtarmak,
 خلی khâlâas-et.
 Exultation, *s.* سونمک sũvinmek, حظا hazz-
 et, خوشلانمتی mũssũr-õl, سرور او
 sũrũlanmek.
 Exultation, *s.* سونمہ sũvinmê.
 Exultant, *s.* چشم, عین ghyâz, چشم
 ghyâm; (hook and) — قوپچہ
 qũpçhê; —, *v.a.* باقمتی bdkmak,
 گوز دگمت ghyâz-dikmek.
 Exultant, *s.* گوز ghyâz.
 Exultant, *s.* قاش klah.
 Exultant, *s.* کرپک kirpũk.
 Exultant, *s.* گوز ghyâz, بصر blassar,
 Exultant, *s.* گوز گوز شاهدی ghyâz-
 shâhidi, شاهد العین ahâhid, شاهد
 shâhid-1. "âyn.

F.

Fabulous, *s.* مثال missâl, مصل malsal,
 hikyâyê.
 Face, *s.* هیئت yâpi, بنا binâ; صورت
 sũrêt, تماشا hêykâl; تماشا kũmlah.

Fabricate, *v.a.* دوزمک dũzmk, یاپمتی
 yâpmak.

Fabulous, *a.* اصلی یوق aslî-yũk; اصلی
 مصل کی aslî-yũk-ghîbi, اصل
 malsal-ghîbi.

Face, *s.* یوز yũz, صورت chêhrê,
 sũrêt (sũrât); —, *v.a.* یوزینہ باقمتی
 yũzuna-bdkmak; قارشی دورمتی kâr-
 shî-dũrmak, طیانمتی dâyanmak;
 اورتمک irtmek, قابلمتی kâplamak.

Facet, *s.* فاجتہ fâchêta.

Facetious, *a.* لطیفہ جی lâtifêji.

Facetiousness, *s.* لطیفہ جیلک lâtifêjilik.

Facilitate, *v.a.* تسهیل tẽsshîl-et. [têt.

Facility, *s.* سهولت kũlaylîk, قولایتی

Facing, *s.* یوز yũz, قاپلامہ kâplama; —,
pr. قارشیسندہ kârshissîna, قارشیسندہ
 kârshissînda. [-hâl.

Fact, *s.* وقعہ vak "â; واقع حال vakî "â-

Factor, *s.* ساتیجی sâtijî.

Factory, *s.* فابریقہ fâbrîka.

Faculty, *s.* خاصہ khâlâssa, قوت kũnvèt;
 اختیار ikhtiyâr, رأی rê'y; صنف snf.

Fade, *v.n.* صولمتی sũlmaq, اتمتہ atmak;
 — away, زائل او zâ'il-õl, غائب
 ghâ'ib-õl. [-ghîbi-châlîshmak.

Fag, *v.n.* حمال کی جالشمق hâmmâl-

Faggot, *s.* اینجہ اوطن دمتمی injâ-õdun-
 -dêmêti.

Fail, *v.n.* بوشہ چیقمتی bũsha-chîkmaq,
 بوزلمتی bũzũlmaq; اویمامتی
 õymamak; مفلس او õydũramamak;
 مفلستہ mũfliss-õl, طوب اتمتہ tũp-atmak;
 قصورا kũssũr-et; ایتہ ماملک ایتہ
 mazzlîk-et.

Failing, *s.* عيب kòssūr, “àyb, کلباحت klbāhat. [lik.

Failure, *s.* إفلاس iflāss, مفلسك mùfliss-

Faint, *a.* بايله جق bāylajak; (colour)

خفيف khāfif, اجق àchik; (smell)

بايغين injā, اينجه (voice) àghir; اغر

bāyghin; —, *v.n.* بايلمق bāyilmak.

Fainting-fit, *s.* بايلمه bāyılma.

Fair, *a.* (beautiful) كوزل ghyüzèl, دلير

dilbèr; (fine) كوزل ghyüzèl, اجق

àchik; (favorable) اويغون òyghun,

صاري mùwāfik; (not dark)

لپشقه sārī, بياض bèyaz; (hair)

لپسكè; (kind) طاتلو tàtli; — play,

حيلسزلك dōğārulok, طوغريلق

hīlēsizlik; to give fair play, حيله

خارجدن hīlè-ètnamek, ايتمامك

قارشمامق khārijdan-kārishmamak;

the fair sex, قاريلر kārilar, طائفه نسأ

tā'ifè'i-nissā, قارى قسمى kārī-kīssmī;

—, پناير pānāyir.

Fairy, *s.* پيری pèrī.

Faith, *s.* ايمان imān; دين dīn; اعتقاد

i'tikād; اعتماد èmniyyèt, امنيت

i'timād; bad faith, يلانجىق yālān-

jīlik, خيانت khā'inlik, خائلىق

khāyānèt.

Faithful, *a.* صادق sādīk; the faithful, *s. pl.*

مسلمين mùsslimīn, مؤمنين mù'minīn.

Faithfulness, *s.* صداقت sādākat.

Falcon, *s.* شاهين shāhin, طوغان dōğān.

Fall, *s.* دوشمه dùshmé; —, *v.a.* دوشمك

dùshmek; انمك ييلمق yikilmak;

انمك ènmek; پهاسى انمك pāhassi-ènmek;

باشلامق bāshlamak; — asleep,

اويقوسى كلوب اويومق òykussu-ghè

-òyumak; وفاتا, اولمك òlmek, وفاتا

-et; — away, دونوب براتمق dùn

-brākmak; دوشمك dùshu

ضعيفلنمق zè'if

ماك, يالكركومق yālīngiz-kèr

-kālmak; — back, كچلمك çh

-chèkilmek; — down, دوشمك di

mek, ييلمق yikilmak; — in w

ت كلكمك tēssādūf-et, تصادفا

rāsət-ghèlmek; موافقتا mōwāfə

-et; — off, ازالمق āzalmak; يب

چكلمك çhèkilmek; —

واقعا wāq'ā, تصادفا tēssādūf-et,

-əl; بو زشمق bōzshmak, غوغا (k

gha)-et; — short, كلكمك èk

-ghèlmek, نصابشى بولمامق nissāb

-būlmamak; — to, باشلامق bā

لامق; — to leeward, كارالنه

rūzghyār-āltina-ghitmek.

False, *a.* ياكلش yāngilish (yāni

فاسد fāssid; يالن yālān; جى

yālānji; تقليد tāklid; ياپمه yāp

dūzme, اويدرمة òydetm

كالب kālāp; ساخته sākhtè; ئىن

khā'in; صداقتسز, بيوفا bīwəfā,

kātsəz; مزور mùzəvvir; — witn

شاهدى shāhidi-zūr, شاهدزور

yālān-shāhidi; false-witness, *s.*

بىر yālān, بهتان bəhtān, يافتى

tēzvīr.

Falsehood, *s.* كذب kizb, يالن yālān,

خائلىق khā'inlik; يلانجىق yālānjīlik;

صداقتسزلىق sādākatəsizlik, وفا

“ādēmi-wəfā.

Falseness, *s.* يالان yàlan; ياكلش yàn-
 ياكلشلق (rinish), خطا khātā, ياكلشلق
 [pèkshik]. [نام nām.
 Fame, *s.* شهرت shùhrèt, اشهار ishtihār,
 Falsar, *s.* صيقى دوست dòest, دوست
 sù-dòest; تكليفسر; دوستانه dòsatānā;
 تكليفسر; قبا kaba.
 Falsarity, *s.* تكليفسزلك tèklifisizlik.
 Falsarize, *v.a.* الشدرمتى Alishdirmak;
 — one's self, التشمق alishmak.
 Falsariz, *s.* جوجق chòjuk, اولاد èvlād;
 اوبارى chòluk-chòjuk, جولى جوجق
 chòluk, اهل وعيال èhl-u-“âyāl,
 èv-tākimi; اوجاق òjak, خاندان
 silsilā, خانه khānā, آل èl;
 دودمان dūdman, آل èl;
 صوبى sòy, صوبى sòy, صوبى sòy-
 [ghilā]. جنس jins.
 Falsariz, *s.* اچلىق àchlík, قحط kàht,
 Falsariz, *v.a.* اچ قومى àj-kòmak; —,
 اچ قالمى àj-kalmak, اچ قالمى àj-k-
 àchlík-chèk- [pèk-àj-kimish.
 Falsariz, *s.* اچ قلمش pèk-àj, اچ قلمش
 Falsariz, *s.* مشهور mèshhūr; اچ قلمش
 pèk-à-“lā.
 Falsariz, *s.* قالبور yèlpāzē; قالبور kalbur;
 — *v.a.* يلبازد صاللق yèlpāzē-salla-
 Falsariz, *s.* متعصب mùta-“asssib; —al,
 متعصبه mùta-“asssibānē.
 Falsarism, *s.* تعصب ta-“assub.
 Falsariz, *s.* عقل “akl, ذهن zihn; قوت
 kùnvèti-mùtékhayyilē; مراقى
 مراقى kùrvutu, قورنتى kùrvutu, صاحبه

alchma; —, *v.a.* قورمتى kùrmak,
 ظننا “aklīna-ghètirmek; ظننا
 zānn-et; جاني استمك jāni-issété-
 mek; بكنمك bèghānmek; to take
 a fancy to . . . , جاني استمك jāni-
 -issétemek; بكنمك bèghānmek.
 Fanfaronade, *s.* لاف lāf.
 Far, *s.* اوزاق òzak, ايراق irāk, بعيد
 bà“id; — and wide, *ad.* اطرافه
 ètrāfa, اطرافه ètrāfa; —, *ad.* (much
 more) دهاجوق dàhā-chòk; (very)
 چوق pèk, چوق chòk.
 Fare, *s.* (food) ييه جك ايجه جك yèyé-
 jek-ichèjek; (reception) معامله mù-
 -āmélā; (carriage-hire) نوبت پارامى
 nùbet-pārassi; (passenger) مشترى
 mùshteri; —, *v.a.* ييوب ايجه جك
 yèyup-ichmek; كچنمك ghèchinmek;
 اولمى òlmak; اويتمى òymak.
 Farewell, *int.* دعالمر dū-“ālar, اللهم
 اوغور اوله allāha-issmarlādik;
 òghur-òla.
 Farm, *s.* چفتلك çiftlik; التزام iltizām;
 كرايله mùkātā-“à; —, *v.a.* مقاطعه
 كرايه ويرمك kirā-ila-tòtmak;
 طومتقى kirā-ila-tòtmak;
 التزام iltizām-et; التزامه
 iltizāma - vārmek;
 قوللانمى köllānmak, باقمى bàkmak,
 زراعتا zirā-“at-et; — out, كرايه
 التزامه ويرمك kirāya-vārmek;
 التزامه ويرمك iltizāma-vārmek.
 Farmer, *s.* چفتجى çiftji; اهل زراعت
 èhli-zirā-“at; ملتزم mùltèzim.
 Farrier, *s.* نعلبند (nālban, nālban)
 nā“lbend.

Farther, *a.* دها اوزاق dāhā-ūzak; —, *ad.* دها اوتدیہ dāhā-ūtēya, دها اوتدیہ dāhā-ūtédē; —, *v.a.* یاردم یārdim-et.

Farthermore, *c.* وینہ vè-yinē (vè-ghènē), وهدم vè-hèm-dē, وهدمخی vè-hèm-dākhi, وکذا vèkézā.

Farthest, *a.* اگ اوزاق èng-ūzak; at farthest, *ad.* اولسه اولسه òlsa-òlsa.

Farthing, *s.* اقچہ akcha.

Fascinate, *v.a.* کوز باغلامتی ghyüz-bāgh-lamak, فریفتہ fērīftē-et.

Fascine, *s.* چبوق دمتری chibûk-dēmēti.

Fashion, *s.* عادت “ādèt, رسم rèsaim, بچم bichim, مودا mòda, طرز târz; —, *v.a.* یاپمکی yāpmak; بچم ویرمک bichim-vèrmek.

Fast, *a.* (tight) صیقی siki; (firm) محکم mùhkēm; (quick) چابک chàbik; —, *s.* سیام sìyām, اوروج ùrûj, Christian —, پرهیز pèrhiz; —, *v.n.* آج قالمق àj-qālmak, آج دورمق àj-dûrmak; اوروج طوتمق ùrûj-tûtmak; پرهیز طوتمق pèrhiz-tûtmak.

Fasten, *v.a.* باغلامتی bāghlamak; صیقشدرمق sikişhdirmak.

Fastidious, *a.* تیز titiz.

Fasting, *a.* آج اوروجلو ùrûjlu; آج اوروجلو pèrhizli.

Fat, *s.* یاغلی yāghli; —, *a.* (meat) یاغلی yāghli; (man) شیشمان shishmān; (beast) سمیز sèmiz, تاولو tàwli; —, *v.n.* سمورمک sèmirmek; —, *v.a.* بسلمک bèslémek, سمورتمک sèmirtmek.

Fatal, *s.* مورث موت mùrissi-mèvt;

بیرایشک بوزلمسنه سبب اولن bir-ışk bôzlmassina-sèbeb-òlan; مقدر kaddèr, معین mù“âyèn; يم mesh‘ûm.

Fatality, *s.* مشومیت mesh‘ûmly شامت shā‘amèt. [ènjāmi-l

Fate, *s.* قدر kâder; امکار àlum; اولم òlum

Father, *s.* بابا bāba, پدر pèder; w —, قاین کاین kâyn-âta; step- —, بابا ùvèghî-bāba.

Fatherland, *s.* وطن vuâtan.

Fathom, *s.* قولاج kûlâj; —, لامق lāmîq, اسکاندیل iskândil-et; انگلامک ànglamak (ànnamak). [1

Fathomless, *a.* دیبی بولمى dibi-bûl

Fatigue, *s.* یورغونلق yòrgunluk, تاتà“b; مشقت mèshâkkât; —, یورمق yòrmak.

Fatigued, *a.* یورغون yòrgun.

Fatiguing, *a.* یورار yòrar.

Fatten, *v.n.* سمورمک sèmirmek; *v.a.* بسلمک bèslémek, یرتمک sèmirtmek.

Fault, *s.* قباحت kabāhat, صوج si کدسور kûssûr, چنکه çunha, م jûrm; سقطلتی sâkatlık; to find *v.n.* قباحت بولمق kabāhat-bûlmق, ربولمق bahānē-bûlmak, کدسور بولمق kûssûr-bûlmak.

Faultless, *a.* قصورمز kûssûraiz.

Favour, *s.* عنایت ināy کرم kèrâm, مساعدہ mùssā“a لطف lûtf; یوز hûssu-nâzâr; حسن نظر نیله çèhré, صورت sūrèt; باغی kòrdèla-bāghî; to curry —, t

yeltenmek ; مداهنه mùdā-
 hēt [mùssā'id, أوغون uyghun.
 Example, a. موافق mùwāfīk, مساعد
 mu'sā'id, s. سودك sēvdik.
 Example, a. كيك ياورىسى ghèyik-yāvurissi,
 قراجه ياورىسى kàraja-yāvurissi ; —,
 يالتاقلنماق yaltaklanmaq.
 Example, a. قورقو kòrkū, خوف khàvf, بيم
 bèim, دهشت dèshahēt ; —, v.n. and
 قورنماق kòrkmaq.
 Example, a. قورقۇچۇلۇ kòrkūlū, قورقۇنچۇلۇ
 kòrkūnjū, مخوف màkhūf.
 Example, a. اولور yàkshīk-ālir, ياقشاق اور
 yàqshāq ōr, ممكن mùmkin.
 Example, a. ضيافت ziyāfet ; (religious)
 بايرام bāyram ; يورطى yòrti.
 Example, s. توى tūy.
 Example, s. pl. سيما simā.
 Example, s. شباب shūbāt.
 Example, a. چوقچە چوقچۇر طوغرى chòkchē-
 chòkchūr, مەھسۇلدار mäh-
 sūldār.
 Example, s. اتفاق ittifāk ; متفقين
 muttafiqin. [ayak-tēri.
 Example, s. عوائد "awā'id ; رەسىم rēsīm.
 Example, a. ضعيف zā'if, قوتسىز kùvvētsiz.
 Example, s. ضعف zā'f, قوتسىزلىك
 quttsizlik.
 Example, s. يەمەك yèmək ; —, v.n. يەمەك
 yèmək, يەمەك يەمەك yèmək-yèmək ;
 —, v.n. يەمەك بەسەلمەك bēsālmək ;
 يەرمەك yərmək.
 Example, a. دۈيۈمك dūyūmak, حسا hissā-et ;
 دۈكۈنۈمەك dūkūnamak, باقمەك bāqmaq ;
 يۈكلەمەك yūkləmaq.

Feeling, a. مەرھەمتلو mērhametli ; حساس
 hləssāss ; —, s. حس hissā ; قوت
 kùvvēti-lāmissā ; حساسلىق
 hləssāsalik ; مەرھەمت mērhamet,
 رەقت قلب rikkāti-
 -kəlb. [-yāpmak, تەقلید tākliid-et.
 Feign, v.a. يالاندن ياپمەق yālāndan-
 Feigned, a. يالاندن yālāndan, ياپمە
 yāpma, تەقلید tākliid.
 Felicitation, s. تەبرىك tēbrīk, تەنھيە
 tēhniyyē, كوزك ايدىسى ghyūzung-
 Felicity, s. سەادت sād'ādət. [āydin.
 Felloe, s. اپسد ipaid.
 Fellow, s. ارقداش hērif, ارقداش arka-
 dash, يولداش ayakdash, يولداش
 yōldash ; كدكلو ghèdikli ; fellows,
 اخوان ikhwān.
 Fellow-citizen, s. ھەمشەرى hēm-shēhri.
 Fellowship, s. ارقداشلىق arkadashlik ;
 اخوانلىق ikhwānlik ; كدك ghèdik.
 Felon, s. خەرسوزقانل مەقولەسى ادم khēr-
 siz-vē-kātil-mākūlēssi-ādam, خەيىت
 khābiss. [khābāssətli.
 Felonious, a. خەيىت khābiss, خەيىتلىق
 khābisslik.
 Felony, s. خەرسوزلىق ياخودقاتلىق كىكى
 khērsūzlik-yākhud-kātilik-
 -ghibi-jūnhā.
 Felt, s. كچە kèché, كەبە kèbē.
 Female, a. and s. دىشى dīshi ; قارى
 kārī ; قىز kīz.
 Feminine, a. (gram.) مۇنث mù'ən-
 nēs ; — (womanlike) قارى يە ياقشور
 kārīya-yāqshūr.
 Fence, s. پەرمەقلى tākhta-pērdē, پەرمەقلى
 pārmāklīk, دىوار dīwar, چىت chit ;

—, *v.a.* چویرمک chèvirmek; —, *v.s.* مچ تعلیمی mèch-tà "lîmi-et.
 Fencing, *s.* مچ تعلیمی mèch-tà "lîmi.
 Fennel, *s.* دره اوتی dèrè-òtu.
 Feoff, *s.* تیمار timâr, زعامت zi "âmet; یوردلوق یوردلوق اوجاقلق yûrdluk-òjaklik.
 Ferment, *s.* مایه mâyè (mâya); قاینامه kâynama; چوریمه chûrumè, قیزمه kîzma; قبارمق tîlâah; —, *v.s.* قبارمق kâbarmak; قاینامق kâynamak; تخمرا tâkhâmmur-et; —, *v.a.* قبارتمق kâbartmak; قایناتمق kâynatmak; تخمیرا tâkhmîr-et.
 Fermentation, *s.* تخمیر tâkhmîr, تخمیر tâkhâmmur; قبارمه kâbarma, قاینامه kâynama; قیزمه kîzma; چوریمه chûrumè.
 Ferret, *s.* صانصار sânsâr (?). [chûrumè.
 Ferrule, *s.* پرازوانه prâzwâna.
 Ferry, *s.* کچیدیری ghèchid-yèri.
 Ferry-boat, *s.* قایت kâyik, تومباز tòm-bâz, کلک kèlek.
 Fertile, *a.* منبیت mûnbit, برکتلو bèrèkâtli, محمولدار mâhsûldâr.
 Fertility, *s.* منبیتlik, برکتلولک bèrèkâtîlik.
 Fester, *v.s.* جراحت طولانمق jèrâhât-tòplanmak. [یورتی yòrtu.
 Festival, *s.* کون ghyùn; بیرام bâyrâm;
 Fetch, *v.a.* کیدوب کتورمک ghîdup-ghètirmek, کیدوب الووب کلمک ghîdup-âlip-ghâlmek. [âghâr-kòkar.
 Fetid, *a.* فنا قوقار fèna-kòkar, اغر قوقار.
 Fetlock, *s.* طویوق tòpuk.
 Fetters, *s. pl.* تیمور (dèmîr), زنجیر zin-jîr, بوقاغی bûqâghî.

Feud, *s.* نزاع nizâ".
 Fever, *s.* حما hûmmâ; (ague) سته issîtma (sîtma); (heat) رارت.
 Feverish, *a.* حرارتلو hârârètli. [hârâr.
 Feverishness, *s.* حرارت hârârèt.
 Few, *a.* از az; a few, براراز bîr-âz, اچ.
 Fibre, *s.* تل tîl; ليف lif. [bîr-kâ.
 Fibrous, *a.* تلتل tîl-tîl, تلولو tîl-tîl, ليف کي lif-ghibi.
 Fickle, *a.* ثباتسز sèbâtsiz, دالده دورماز bîr-dâlda-dûrmâz, متلون mùtélèvvi.
 Fictitious, *a.* دوزمه dùzma, درمه.
 Fiddle, *s.* کمان kèmlân. [òyduru.
 Fiddler, *s.* کمانچی kèmlânçî, ان چالار kèmlân-châlar. [kèmlân-òk.
 Fiddlestick, *s.* اوق òk, نعمان اوقی.
 Fiddlestring, *s.* کمان تلی kèmlân-tîli.
 Fidelity, *s.* صداقت sâdâkât, لوقلوق sâdkîlik.
 Fidget, *s.* راحت دورماز mèrâkî; —, *v.s.* مرايا mèrâ-et; راحت دورماق râhat-dûrmak; —, *v.a.* قارشدرمق kârîşdîrmak; راحت بر اقاممق râhat-brâkmmak.
 Fief, *s.* تیمار timâr; یوردلوق اوجاقلق yûrdluk-òjaklik; مالکانه mâlikyânè.
 Field, *s.* طلا târla; اووه òwa, باير châyir; صحرا sâhrâ.
 Field-day, *s.* بیوک تعلیم کونی bîyûk-tâ "lîm-ghyûnu.
 Field-marahal, *s.* سرعسکر sâr "âsêkr.
 Field-officer, *s.* بیوک ضابط bîyûk-zâbit.
 Field-piece, *s.* چرخه طویوی chârkhè-tòpu, ابوس (kòbuss).

Fierc. *a.* سرت sèrt, شديد hādīd, شديد
 Fir. *a.* آتش کبی atēsh-ghībī. [shēdīd]
 Fir. *a.* دودک dūduk.
 Fir. *a.* دودکچی dūdukjī.
 Fir. *a.* اون بېش òn-bēsh.
 Fir. *a.* اللی lī.
 Fir. *a.* انجیر injir.
 Fir. *a.* غوغا (kawgha), دوکش dūgh-
 sh; جنک jēnk, محاربه mūhārēbē;
 — *v.n.* دوکشمک dūghushmek,
 غوغا (kawgha)-et, جنک jēnk-et,
 محاربه mūhārēbē-et; — one's way,
 ایشنی ایدرمن ishini-īydormak.
 Fir. *s.* شکل (shēkil) shēkl; بچم
 bīchīm, اندام ēndām, بوی بوس bōy-
 bōsh, هیئت hēy'ēt; رقم rākam;
 — *v.n.* کوسترش ghyūstērīsh-et;
 کونمک ghyūrunmek.
 Fir. *s.* تاز و فندق tāzē-fīndīk.
 Fir. *v.n.* چالمت chālmak.
 Fir. *a.* اکه ēgāē; (of soldiers) صرة sīra;
 (of papers) طاقم tākim; —, *v.a.*
 اکه ایله المت ēgāēlémek, اکملت
 ēgāēlélmak; (papers) طوبلا یوب
 tōplayup-tārīb-et.
 Fir. *a.* بنوی bēnēvī.
 Fir. *a.* اکندی ēghenti.
 Fir. *v.a.* دولمت dōlmak; —, *v.a.*
 دولدورمک dōldormak.
 Fir. *a.* قسراق طای kīssrāk-tāy.
 Fir. *s.* زار zār.
 Fir. *s.* سوزگچ sūzghēch; —, *v.a.*
 سوزلمک sūzlemek; —, *v.n.* سوزلمک
 sūzlemek. [līk (mūn-), اوساخ ēvsākh.
 Fir. *s.* پسلک pīslīk, مردارلیک mūrdār-

Filthy, *a.* پس piss, مردار mūrdār.
 Fin, *s.* بالتق قنادی bālīk-kānādī, قناد
 kānād.
 Final, *a.* صوت sōng, آخر ākhīr.
 Finally, *ad.* عاقبت "ākībēt, عاقبتدە
 "ākībētda; حاصل الحاصل ēl-hāssīl, حاصل
 حاصل hāssīli-kēlām.
 Finance, *s.* امور مالیه òmūru-māliyyē;
 minister of —, مالیه ناظری māliyyē-
 Find, *v.a.* بولمت bōlmak. [-nāzīri.
 Fine, *a.* کوزل ghyūzēl; اینجه injā;
 خاص khāss; خالص khāliis; —, *s.*
 جریمه المت jērīmē; —, *v.a.* جریمه
 jērīmē-ālmak, تجریمā tējrim-et;
 تصفیة tāssfiyyē-et.
 Finedraw, *v.a.* اورمک ōrmek.
 Finedrawer, *s.* اوربجی ōrujī.
 Finger, *s.* پرمق pārmak; —, *v.a.*
 قارشدرمتی dōkūnmaq, قارشدرمتی
 dōkūnmaq.
 Finger-post, *s.* یول کویسترن دیرک yōl-
 ghyūsteren-dīrēk.
 Finish, *s.* صوت آل sōng-āl; —, *v.n.*
 بتمک bītmek; دوکنمک dūkēnmek;
 تکمیل او tēkmīl-ōl, تمام او tāmm-ōl,
 —, *v.a.* بترمک bītermek; دوکنمک
 dūkēnmek; تکمیل tēkmīl-et.
 Finite, *a.* محدود māhdūd, متناهی mūtē-
 Fir, *s.* چام chām. [nāhī.
 Fire, *s.* آتش atēsh; —, *v.a.* آتمق
 ātmak, انداخت āndākh-et; آتش
 atēsh-et; آتش ویرمک atēsh-vērmek;
 —up, *v.n.* پارلامق pārlamak, حدتلمک
 hiddētlēnmek.
 Firearms, *s. pl.* تفنگ طبا نجه tūfēnk-

-tābānja; اسلحهء ناریه əsalihé'i-nāriyyé.
 Firelock, *s.* تفنک tūfēnk (tūfēk).
 Fireman, *s.* یانغین طلومبە جیسی yānghín-tūlumbajjəsi. [missi].
 Fireship, *s.* آتش کیمیسی ātēsh-ghè-
 Firewood, *s.* اوڭون ḡdun, حطب ḡtāb.
 Firework, *s.* فشنگ fishēnk (fishēk).
 Firing, *s.* اوڭون کومور ḡdun-kyūmur.
 Firm, *a.* محکم mūhkēm, قوی kōwi; متانتلو, طیانقلو dāyānīkli, میقی mētiqī; متانتلو, متین mētīn; ثابت sābit; راسخ rāsikh, پایدار pāydār; —, *s.* امضا imzā; شرکت shirkēt.
 Firmament, *s.* سما, کۆک یوزی ḡhyāk-yūzu, سما sēmā, آسمان əsmān; فلک الافلاک fēleku-l-əffāk.
 Firmness, *s.* متانت mētānēt; ثابت sēbāt, محکمک mūhkēmlik.
 First, *a.* بیرنجی birinji, اول ilk, əvvəl.
 Firstborn, *a.* نخستزاد nūkhūsstzād, بیوک biyuk, نخستزاد nūkhūsstzādē, اولک ilk.
 Firstfruits, *s. pl.* تۇرپاندا tūrfāndā.
 Fish, *s.* بالیq bālīq; —, *v.n.* اولماق əvlamak, بالیq اولماق bālīq-əvlamak; قاپمغه باقمق kāpmagħa-bākmak.
 Fishbone, *s.* بالیq قیلچیی bālīq-kīlchigīhi.
 Fisher, Fisherman, *s.* بالیqچی bālīqji, بالیq اولایچی bālīq-əvlayīji. [dālyān].
 Fishery, *s.* بالیq اووی bālīq-əvi; طالیان
 Fishmonger, *s.* بالیqچی bālīqji, بالیq ساتیچی bālīq-sātīji.
 Fishpond, *s.* حوض ḡawz.
 Fissure, *s.* یاریq yāriq, چاتلاق chātīlak.

Fist, *s.* مۇشتە mūshṭa, یومرۇق yūmrūq
 Fit, *a.* یاقتور, مناسب mūnāssīb, یاقتور yā ahir, لایق lāyīq, جۇسۇبۇ jūssūb; اهل əhl, ارباب ərbāb; —, *s.* ت nūbēt; صرعه sār“ā; —, *v.a.* كلكمک iyī-ghālmek; اویمق ḡymak; نرمق ḡyūrmak.
 Fitness, *s.* مناسبت mūnāssēbēt, شت yāqīshīk; لیاقت liyāqāt, يت əhlīyyēt.
 Fitting, *a.* مناسب mūnāssīb; —, طانم tākim, اویدورماق ḡyūrmak
 Five, *a.* بەش bēsh, خمس khāms, . pēnj.
 Fix, *v.a.* ثابت sābit-et; تعیین tā“iy-et; ویرمک kēssmek; کسک kārār-vērmek; —, one's self, اۆزۈڭگۈ ḡtūrmak; اوڭورماق khāzi-mēkyān-et; —, *s.* جلك ḡhyūchluk, مشکل mūshkil.
 Fixed, *a.* ثابت sābit; معین mē“āy دیک kēssilmish; کسلمش dīk.
 Flag, *s.* سنجاق sənjak, بیراق bāyır باندرا bāndara; ساز saz; —, کسلمک kōvvēti - kēssilmē یورماق yōrūlmak; سارقمق sārkmē کساد kēsald-əl.
 Flagship, *s.* پاشاکیمیسی pāsha-ghēmī
 Flagstaff, *s.* سنجاق دیرکی sənji-dirēghi; سنجاق کوندری sənji-ghyāndēri.
 Flake, *s.* (of snow) قوش باشی kōsh bāshī; (of pastry) قات kāt.
 Flaky, *a.* (pastry) قات قات kāt-kāt.
 Flambeau, *s.* مشعلە mēsh“ālē (māshāl

Flame, *s.* علو "àlev, زبانه zàbānē; شعله shūlā; عشق "ashk; معشوقه mā-
"āsh; —, *v.a.* علو ویرمک "àlev-
vārmek; to burst into flames, علولنمک
"àlevānmek.

Flaming, *a.* علولو "àlevli, زبانه کش zàbā-
kēsh, شعله ور shū "lévār.

Flank, *s.* یان yān; جناح jēnāh; —, *v.a.*
یاندن یانیش yāndan-ālmak.

Flanel, *s.* فانله fānēla. [mek.

Flare, *v.a.* پک علولنمک pēk "àlevān-

Flare, *s.* علو "àlev; —, *v.n.* علو ویرمک
"àlev-vārmek; پارلامتی pārlamak;

چاکمک chākmak; to flash in the
پا, المامک ālmamak. [وزنه vèznē.

Flint, *s.* شیشه shīshē; (powder —)

ذتسز dāz; یاسی yāssi; لذتسز
tātsiz-tūzsuz; طوزسز tūzsuz;

فلز, *s.* اوتی atu. [عقلسز "āksiz.

Flute, *v.a.* دوزلتمک dūzletmek, dū-
zletmek; یاصیلتمک yāssīlatmak.

Flyer, *v.a.* مداهنه mūdāhānē-et; —
ammet, *v.n.* صانمت sānmak; —

اممت, *v.n.* امید-et.

Flyer, *s.* مداهنه جی mūdāhānjī.

Flyer, *s.* مداهنه mūdāhānē.

Favour, *s.* لذت lēzzet, چاشنی chāshni
(Chāshni) طات tāt.

قصور, *s.* عیب "āyb, سکت sēkat, مقامت
sākāmēt.

کان (kātān).

دریسنی صویمق yūzmek, یوزمک yūzmek.

پیره, *s.* پیره pīrē. [dērissini-sōymak.

پیره اوتی pīrē-ōtu.

فرار, *v.a.* قاجمق kāchmak, فرار firār-et.

Fleece, *s.* پوست pōsst; —, *v.a.* صویمق
sōymak. [chābīk, سرعتلو sūr "ātli.

Fleet, *s.* دوننما dōnāmma; —, *a.* چابک

Fleeting, *a.* چابک کچر chābīk-ghēchkr,

فانی fānī, سریع الزوال sērī "u-z-zēwāl,

Flesh, *s.* کوشت kōsh, لحم lāhm, ات et,
ghyōsh.

Fleshy, *a.* ملحم mūlāhhām, اتلو etli.

Flexible, *a.* یموشاق yēmushāk, اکلور
ēghīlir, yīmushāk.

Flight, *s.* فرار firār, قاجش kāchsh,
(of birds) سوری sūru; (of arrows)

قات kāt, یایلم yāyīlm;

Flimsy, *a.* سیرک sērēk, قماش سیرک
kūmāshī-sērēk.

Fling, *v.a.* اتمق ātmak.

Flint, *s.* چاقمق طاشی chākmak-tāshī.

Float, *s.* شماندیره shāmāndara; —, *v.n.*
یوزدمک yūzdmek; —, *v.a.* یوزدمک
yūzdmek. [ūshushmek.

Flock, *s.* سوری sūru; —, *v.n.* اووشمک

Flog, *v.a.* طیاق اتمق dūghmek, دوکمک
dūyak-ātmak.

Flogging, *s.* قامچی kāmchī.

Flood, *s.* طوفان tūfān; سیل sēyl (sēl);
مد mēdd; —, *v.a.* صو باصمق sū-bāss-

mak; صو باصدمق sū-bāssdirmak.

Floor, Flooring, *s.* دوشمه dūshēmē,
تخته tākhta; —, *v.a.* دوشمه مک

Florid, *a.* قرمزى kırmızı. [dūshēmek.

Florist, *s.* چایچکی باغچوان chīchekjī-
bāghchawān.

Flotilla, *s.* اینجه دوننما inja-dōnāmma.

FloUNDER, *s.* پسی بالغی pīssī-bālgīhī;
—, *v.n.* یوارلنمتی yūwārānmak.

Flour, *s.* اون ün, دقيق ðäkik.
 Flourish, *v.s.* نشو و نما bëhv-u-nëmâ-bülmaq; بحیات او bër-hâyât-öl. [hâlda-ölan.
 Flourishing, *s.* حسن حاله اولان hûesnu-
 Flow, *s.* مد mëdd; —, *v.s.* اتمق äkmaq,
 جريان jërëyân-et; منصب او mûn-säbb-öl; مد او mëdd-öl.
 Flower, *s.* چيچك chichek; —, *v.s.* چيچك اچمق chichek-äçmaq.
 Flowerpot, *s.* ساقسى säksi.
 Fluctuate, *v.s.* برقراده دورماق bîr-kârâda-dürmaq.
 Flue, *s.* باجه baje. [vê-sühülêt.
 Fluency, *s.* مهارت و سهولت mëhâret-Fluently, *ad.* سهولت ايله sühülêt-ila.
 Fluid, *s.* سيال sëyyâl; —, *s.* جسم سيال jîsam-sëyyâl. [kòrkutmaq.
 Flurry, *s.* تلاش tëlâsh; —, *v.s.* قورقوتماق qurqutmaq.
 Flush, *s.* دوز düz; —, *v.s.* بردن جولان bîrdan-jüvêlân-et; — up, قزارمق kîzârmak.
 Flute, *s.* ناي nây, نى nëy, فلاوطه flâwta.
 Fluting, *s.* ييو yiw, yiv.
 Fly, *s.* كرا عربى sînek; كرا عربى kîrâ-“ârabassi; —, *v.s.* اوچمق üçmaq; اطرافه kâçmaq; — about, اوزرينه ètrâfa-fîrlamak; — at, اتمق ätmaq; — away, كير و فرلامق kîr-w-fîrlamak; — back, صيغتمق sîghetmaq; — for refuge, ايتجا ältijâ-et; — in pieces, پارولنمق pârûlînmek (pârûlanmaq); — into a passion, پارلامق pârîlamak, حدتلمق hîddetîlmek;

— off, اوچمق üçmaq; فرلامق fîrlamak; قاچمق kâçmaq; — open, اچليو بولمق äçilivörmek; — or اتلمق ätmaq; صيغرامق sîghramak; ناري فرلامق nâri-fîrlamak; — up, يوكاري-fîrlamak.
 Flying-bridge, *s.* عاريتى كوپرى “ari-yëti-kyäpü. [dögürme
 Foal, *s.* طاي täy; —, *v.s.* غرمتق gîrmet.
 Foam, *s.* كپوك kyäpuk; —, *v.* مركز merki. [kyäpürmek.
 Focus, *s.* نقطه احتراق nûkta-i-ihtirâk
 Fodder, *s.* اوت öt, ارپه سامان ärpä-sâman
 Foe, *s.* دشمن düshmân.
 Fostus, *s.* جوجق jüjüq, جنين jînin, چوجق çöjüq. [sî-yävri.
 Fog, *s.* Foggy, *s.* دومان dümân, بس
 Foible, *s.* مراى mërâk.
 Fold, *s.* قات kât; sheep —, اغل äghî —, v.s. قات قات kât-kât-et; بلتمق tûplamak, دوشيرمق düvshirmek, صارمق sârmak, بوكمق bûkmek, نقات او v.s. قات قات kât-kât-öl; طويانمق tûplanma s. مارلمق, دوشيرلمق düvshirilmek, رلمق rîlmak, بوكلمق bûkyulmek, كيرلمق kîrilmek. [“älê:
 Folk, *s.* خلق khalk, اورتلى örtali
 Follow, *v.s.* ارقه سنه دوشمق ärkassin-dûshmek, اردينه دوشمق ärdin-dûshmek, اردينه كتمق ärdin-ghîtmek, ارقه سى صرولمق ärkass-ätra-ghâlmek; — تابع او tâbê“-ol; — مكلمق mëkmaq, چيتمق çîtmek; لازم-ghâlmek.

Forag, *s.* ايرته èrté ; اتى âti ;
 زيرداجير zirdê-mùhàrrer. [ililik.
 For, *s.* دليلك ðelik, "اقلسز" èqlsîz.
 For, *v.s.* صيڭاق صوايله يقامق sîzâk-
 èt-ile-yikamak ; (troubles) نت
 پرمق پرمق ویرمک fit-vèrmek ویرمک
 زات-èrmek, تحريك tàhrîk-et.
 For, *s.* چوق سور pèk-sèver, پك سور
 بوش دلیسی dèlissi ; بوش
 بوش بیهوده bihùdê.
 For, *v.s.* قوجاغنه الرب اوخشامق
 qôjaghina-âlip-òkhabamak.
 For, *s.* ييمک yèmek, ييمک yèyéjek,
 غدا ghidâ. [diwânê.
 For, *s.* دیوانه dèli, "اقلسز" èqlsîz.
 For, *s.* مسخر دلی mäsakharalik.
 For, *s.* جصور دکل دلی jèssür-
 èql-dèli.
 For, *s.* (person) دلی èqlsîz,
 عقلسز (thing) دیوانه diwânê ;
 èqlsîz.
 For, *s.* پا pâ, قدم kâdım, ایاق ayak.
 For, *s.* پک pèk, (of hill) اترك ètek.
 For, *s.* ایاق باصحقیر ayak-bâssajak-
 èqlsîz ; صفت sîfat, منزلت mènzèlèt.
 For, *s.* اوشاق òshâk.
 For, *s.* پیاده قالدیری پیاده piyâdê-kâl-
 èqlsîz ; پیاده یولی piyâdê-yölu.
 For, *s.* اثر ayak-izi ; ایاق ایزی
 èqlsîz. [digîhi.
 For, *s.* ایاق یاصدیغی ayak-yâss-
 èqlsîz ; ایه a, نه ichin ایچون
 dan دن ; دن طولایی dan-dölayi ;
 چونکه çünkê, زیرä zîrâ ; for
 that, ad. ینه yinê (ghèna).

Forage, *s.* اوت èt, اریه صمان àrpa-
 -sâman ; —, *v.s.* ییهجکنی ارامق
 yèyéjéghini-âramak ; — about, *v.s.*
 اوته بری قارشدر بری ارامق ètê-bèri-
 -kâriahdîrarak-âramak.
 Forbear, *v.s.* وازگچمک vâz-ghèchmek ;
 جبر کندینی ضبط ا
 jèbri-nèfss-et. [hâmmul.
 Forbearance, *s.* تحمل tà-
 çâm, صبر sâbr.
 Forbid, *v.s.* ایتمه دیو تنیه ètma-dèyu-
 -tènbih-et, نیهى nèhy-et, یساق
 yâssak-et.
 Force, *s.* زور zòr, قوت ghyùch,
 کوج kùvvèt ; جبر jèbr ; اجبار ijbâr ; —,
v.s. زورلامق zòrlamak ; جبرا jèbr-et,
 زورایی ijbâr-et ; by —, ad. زوراکي
 zòràki, استمیهرك istéméyérek, جبراً
 jèbrân ; to force a sale, طوتدرة
 tûtdûra-bildigîhina-
 sâtmak ; — back, کيرو ایتمک ghèri-
 -itmek, کيرو سورمک ghèri-sürmek ;
 — down, اشاغی باصمت ashâghi-bâss-
 mak ; — in, ایچرو قاتمق ichèri-kâk-
 mak ; — out, سوکمک sâkmek.
 Forceps, *s.* ماشه mâsha, قصاج kîsâj.
 Ford, *s.* کچید ییری ghèchid, کچید ghè-
 chid-yèri, معبر mâ"bær ; —, *v.s.*
 عبورا "òbür-et, کچمک ghèchmek.
 Fore, *s.* ایلرودکی àngdèki, ایلرودکی
 ilèrîki, — and aft, ایلرودکی
 ilèridèki ; گهمنینگ بوینجه ghèmining-
 bøyunja.
 Forefather, *s.* جد jèdd (pl. اجداد èjdâd).
 Forefinger, *s.* شهادت پرمغی shâhâdet-
 pârmagîsi.

Forego, *v.a.* وازگچمک vāz-ghèchmek.
 Forehead, *s.* الڤن alin (ann), جېبېن jèbîn,
 جېبه jèbhê.
 Foreign, *a.* Foreigner, *s.* اجنبى èjnébî.
 Foreland, *s.* برون bûrun.
 Forelock, *s.* ناصيه nāsiyyê.
 Foreman, *s.* استاد (ûssta), قالفه kâlfa.
 Foremast, *s.* پرووه ديريكى prûwa-dirègîi,
 باش ديريكى bash-dirègîi.
 Foremost, *a.* اڤ ايلرودىكى èng-ilèridéki.
 Foresail, *s.* ترنكيت trinkèt.
 Foresee, *v.a.* قبل الوقوع حسا kâbla-'l-
 -vûkû "hiss-et.
 Foresight, *s.* بصيرت bâssîrèt.
 Forest, *s.* اورمان ôrmân.
 Foretell, *v.a.* قبل الوقوع خبرويرمك
 kâbla-'l-vûkû "khâbær-vèrmek.
 Forge, *s.* تيمورجى دكانى dèmirji-dûk-
 kyâni; تيمورجى اوجانى dèmirji-
 -ôjagîi; —, *v.a.* ايشلمك ishlemek,
 دوگمك dùgmek; (a forgery), *v.a.*
 ساخته كارلتي sâkhtèkyârlik-et; —, *v.a.*
 ساخته كارلتي sâkhtèkyârlik-et.
 Forger, *s.* ياپيجى yapîji; ساخته كار
 sâkhtèkyâr.
 Forgery, *s.* ساخته كارلتي sâkhtèkyârlik;
 ساخته sâkhtê.
 Forget, *v.a.* اونوتمق ûnûtmak, فراموشا
 ferâmûsh-et, نسيان nissyân-et.
 Forgetful, *a.* لونودور ûnûdûr.
 Forgetfulness, *s.* غفلت ghâflet.
 Forgive, *v.a.* عفو ا "âfv-et, بخشا
 bâkhsîsh-et, بخشلامق (bâghîshlamak).
 Forgiveness, *s.* عفو "âfv; (by God)
 مغفرت mâghfèrèt, غفران ghûfrân.

Fork, *s.* چتال chêtal; (for digging) ,
 Forked, *a.* چتال chêtal. [b]
 Forlorn, *a.* صاحبسز sâhibsiz.
 Form, *s.* شكل shèkil, بچم bichîm
 صورت sūrât, هيئت hêy'êt; م
 (rèssim), عادت "âdèt; صورت sūri
 صرة sîra, بيكه pèykèh;
 —, *v.a.* تشكيل tèshl
 yapmak; اولمق òlm
 كيرمك hêy'êtina-ghh
 Formal, *a.* رسمى rèssimî;
 Formality, *s.* رسم (rèssim),
 "âdèti-rèssimlyyê.
 Formally, *ad.* رسماً rèssimân
 Formation, *s.* ياپيش yapîsh
 pûsh; تشكيل tèshkil.
 Former, *a.* مقدمكى mùdklê
 sâbik; استمق èssbak.
 Formerly, *ad.* مقدما mùdk;
 sâbikâ; بوندن اقدم bi
 نلردè èvvèllèrdâ, اوللرد
 lèrdé; اسكى زمانلردè
 larda.
 Formidable, *a.* قورقلور kòrl
 Fornication, *s.* زنا zinâ, ط
 paralik).
 Fornicator, *s.* زانى zânî,
 Fornicatress, *s.* زانيه zân
 (òrosspò), فاحشه fâhishê
 Forsake, *v.a.* براقمق brâl
 tèrk-et, وازگچمک vāz-ghèchmek.
 Fort, *s.* قلعه kâl"â (kâyîk), پلنقه p
 langha.
 Forth, *ad.* طشارى tâshra, طيشارى dîshâr
 to set —, بيان bèyân-et.

دَرعَب *shimdi*, *ad.* شمدى *shimdi*,
 درعَبِ هَمَانْدَم *hèmandèm*,
 درعَبِ اَرَبَات *à-sà'at*. [mât.
 اسْتِحْكَامَات *istihkyâ-*
 اسْتِحْكَامِ وَيَرْمِك *istihkyâm-*
 قَلْعَه يَاقَم *kâl'a-yâpmak*;
 تَقْوِيَت وَيَرْمِك *tâqvîyèt - vèrmek*,
 مَتَانَت وَيَرْمِك *kùvvèt-vèrmek*,
 مَتَانَت وَيَرْمِك *mètanèt-vèrmek*.
 صَبْر *sàbr*, *s.* صبر *sàbr*,
 تَحْمَل *tàhømmul*,
 مَتَانَت *mètanèt*.
 سَبَات *sèbât*,
 اَيِكِي هَفْتَه *ilki-hâfta*.
 قَلْعَه *kâl'a* (*kâyilâ*).
 تَصَادُفِي *tèssâdûfî*,
 اتْفَاقِي *tâfâqî*,
 رَاسْتِ كَلَه *râst-ghèlê*.
 بَاقِيتَار *bâkht-yâr*.
 تَالِع *tâli* "تَالِعِ بَاقِيتَار *bâkht*;
 زَنْكِينَلِك *zên-kênlik*,
 پَارَه *pâra*,
 مِيرَاس *mîrâss*. [چَهِيل *chêhil*.
 اَرْبَعِيْن *èrba'in*,
 اَيْلَرُو كَلْمَش *ilêri-ghêlmish*,
 اَرَكِنِ يَتَشُور *èrken-*
 اَيْلَرِيْمَش *ilêrîlmish*;
 اَرَسِز *àrsîz*,
 عَارَسِز *èdebaîz*;
 اَيْلَرِيَه طَوْغَرِي *ilêriyè-*
 طَوْغَرِي *ilêriyè-*
 كُونْدَرْمَك *ghyân-*
 اَيْلَرُو لَتْمَك *ilêrîltmek*;
 يَارْدَم *yârdm*.
 اَيْلَرِيَه دَوْغَرِي *ilêriyè-dôghru*.
 اَيْلَرُو *ilêri*,
 اَيْلَرُو طَوْغَرِي *ilêriyè-*
 تَحْجِيرَايْتَمَش *tâhâjjur-*
 اَوَلِن *âvâln*;
 تَحْجِيرَايْتَمَش *âvâln-*
 نَسْنَه *nèsnê*.
 بَسْمَلَك *bèsalémek*;
 سَوْد *sûd*.
 سَوْدِ وَيَرْمِك *sûd-vèrmek*.
 سَوْدِ بَرْتَرَانِي *sûd-*
 بَرْتَرَانِي *sûd-(kârdeshî)*.

Foster-daughter, *s.* سَوْدِ قِيْزِي *sûd-kîzi*.
 Foster-mother, *s.* سَوْدِ اَنَا *sûd-âna*.
 Foster-son, *s.* سَوْدِ اَوَغْلِي *sûd-ôghlu*.
 Foul, *a.* كِيرْلُو *kirli*, پِس *pliss*, مَرْدَار *mürdâr* (*mündâr*); چِيَارِز *châpâriz*;
 فَنَا *fîna*, بُوْزُق *bôzûk*; تَرْس *tèrss*,
 كِيرْلَتْمَك *mûkhâlîf*; —, *v.a.* كِيرْلَتْمَك *kirîltmek*;
 —, *v.s.* كِيرْلَتْمَك *kirîltmek*;
 تَوْنَمَك *châtmaç*,
 اَوُزْرِيْنَه دَوْشْمَك *ûzêrinê - dûshmek*;
 چِيَارِزِ اَو *châpâriz-âl*.
 Foundation, *s.* تَمَل *tèmel*; اَسَاس *èssâss*,
 تَاسِيْس *tè'siss*; پِيُوس *pious* —, وَاقِف *wâkf*,
 عِمَارَاتِ خَيْرَات *imâret*.
 Founder, *s.* بَانِي *bânî*, وَاضِعِ الِاسَاسِ *vâzi-*
 وَاقِفِ صَاحِبِي *vâkf-*
 صَاحِبِ الخَيْرَاتِ *sâhibu'l-*
 دَوْكُجِي *khâyât*; —, *v.s.* دَوْكُجِي *dêkuju*;
 —, *v.s.* كَايْنَامَتِ *kâynamak*,
 اَيْتَمَقِ *bâtmak*,
 اَيْتَمَقِ *kâynamak*.
 Foundered, *a.* اَيْتَمَقِ سَقَطِ *âyaklari-sâkat*;
 دُومَب *dumb* —, دِلِي تَوْتَمَش *dîli-tûtümsh*.
 Foundry, *s.* دَوْمِ خَانَه *dâyum-khânê*.
 Fount, Fountain, *s.* چَشْمَه *chèshmê*;
 پِيْكَار *pîngâr*, اَيَازْمَه *âyâzma*.
 Four, *a.* دَرْت *dârt*, اَرْبَع *èrbâ*,
 چِهَار *chîâr*. [-kÿâshê.
 Four-cornered, *a.* دَرْتِ كُوشَه *dârt-*
 كُوشَه *kûshê*.
 Fourfold, *a.* دَرْتِ قَات *dârt-kât*.
 Fourfooted, *a.* دَرْتِ اَيَات *dârd-âyak*.
 Fourteen, *a.* اَوْنِ دَرْت *ôn-dârt*.
 Fowl, *s.* طَاوُق *tâwuk*; قَوْش *kûsh*; —, *v.s.* قَوْشِ اَوِيْنَه كَتْمَك *kûsh-âvîna-ghîtmek*.
 Fowler, *s.* قَوْشِبَاز *kûshbâz*.
 Fowlingpiece, *s.* اَوِ تَفْنَكِي *âv-(tûfegâhî)*,
 فِلْتَه *fillta*.

Fox, *s.* دلکی or تلکی tilki; شیطان abèy-tân, ولد vèled.

Foxglove, اری قوانی ari-kòwani.

Fraction, *s.* کسر kèsair; پارچه pàrcha, جز' jüz', قسم kîssm.

Fractions, *s.* کسورات kyûsûrât; vulgar —, کسراعیاری kèsarî; decimal —, کسراعیاری kèsari-â "shâri.

Fractions, *a.* ترس tèrra.

Fracture, *s.* قیرق kırık-yèri, قیرق kırık; —, *v.s.* قیرمق kırmak; —, *v.s.* قیرلمق kırılmak.

Fractured, *a.* قیرق kırık.

Fragile, *a.* قولاک قیریلور kòlay-kîrîlir; اینچه inja, یوقه yûfka; ضعیف zâ'if; متانئتسز mêtânètsiz.

Fragment, *s.* دوکندی kırıntı, دوکندی dâkuntu; پارچه pàrcha, قطعہ kî't'â, قسم kîssm.

Fragrance, *s.* کوزل قوقو ghyûzèl-kòku, قوقو kòku, رایحه râ'ihâ, بوی bûy.

Fragrant, *a.* کوزل قوقولو ghyûzèl-kòkulû, معطر mû'attâr, خوشبو kòshbû.

Frail, *a.* اینچه inja, یوقه yûfka; ضعیف zâ'if, متانئتسز mêtânètsiz, نازک nâzik; غریفه ghâyri-"âfîfè.

Frailness, Frailty, *s.* عدم متانت "âdâmi-mêtânèt; عدم عفت "âdâmi-"îfèt.

Frame, *s.* چرچووه çêrchivè; بنیان bûnyân, بنیاد bûnyâd; —, *v.s.* ترتیب a.

France, *s.* فرانسه Frânsa. [têrtîb-et.

Franchise, *s.* معافیت mû'âfiyyèt; امتیاز imtiyâz.

Frank, *a.* کتم ایتمیوب طوغری سویلر kêtîm-etmeyub-dòghrû-sûwèyler.

Frankincense, *s.* کونلک ghyûnluk, ر

Fraud, *s.* حيله hilè. [bûk

Fray, *s.* غوغا kâwgha.

Freckle, *s.* میل sâl.

Free, *a.* سربست sêrbèst, آزاد azâd (of a trade) گدکلو ghèdikli; —, آزاد azâd-et.

Freebooter, *s.* حیدود hàydûd.

Freedom, *s.* سربستلک sêrbèst azâd, سربستیت sêrbèstiyèt, آزاد azâdlîk; (of a trade) آزادلیق azâdlîk;

Freehold, *a. & s.* ملک mûlk. [ghè

Freemason, *s.* فارماصون fârmâsûn.

Freewill, *s.* اراده' چرئیبه irâdè'î-jüz'iy

Freeze, *v.s.* طوکمک dõngmak, بجمد ار, طوکدومن mûnjèmîd-òl; —, *v.s.* طوکدومن dõngmak.

Freight, *s.* نول nèvl (nâvlun); نول yûk, حموله hâmulè; —, *v.s.* نول nèvl, ویرمک nèvîla-vârmek; نولتمک nèvîla-tûtmak; نولکتمک yûklîtmak

Freight, *s.* نول nèvl, نولکتمک yûklîtmak, نولدرمق dõldûrmak.

French, *a.* فرانسز frânsiz.

Frenchman, *s.* فرانسز frânsiz.

Frenzy, *s.* چلغینلیک çhîlghînlîk, نیت jînnèt, جنون jûnûn.

Frequent, *a.* صیق sîk; —, *v.s.* صیق sîk, نواغرامق chòk-ghîtmek, صیق sîk-dòghramak. [ch

Frequently, *ad.* صیق صیق sîk-sîk, صیق sîk.

Fresh, *a.* تازه tâzè; (water) طاتلو tâlû (new) یکی yèngî; (cool) سیرین sêrîn (horse) اویناق òynâk; (wind) نیکه sîkîja.

Fret, *v.s.* قساروت kîssâvèt-et, را

kîr-et; —, v.a. كوجه كتمك
gîrî-ghîtmek.
Fable, s. قولای از یلور kôlay-ézîlir, قولای
و یلور kôlay-ûfânîr.
Faction, s. سورشمه sùrunmâ, سورشمه
sûrunmâ. [jâm "â-ghyûnu.
Fable, s. جمعه کونی "ج" jâm جمعه
Fand, s. دوست دہست mâhibb, دوست
mûkhlîm. مخلص
Feadly, s. (person) دوست domst;
(thing) دوستانه dôstânâ.
Fardship, s. دوستلی dôstlîk, صحبت
mûkhlîbêt; خلوص khûlûssa.
Fate, s. فرقتین ferkatîn.
Fate, s. خوف kôrkû, خوف khâvf.
Fatten, v.a. قورقوتماق kôrkutmaq,
تخویف tâkhwîf-et, اخافا ikhâfâ-et.
Favorful, s. قورقو کولم kôrkulu, قورقونچ
mâkhlîf, مخوف mâkhûf.
Faze, s. صاچاق şâchak; —, v.a.
طرفانه پرواز کی او ştrâfîna - pèrwîz-
gîrî-âl.
Faze, to and fro, اوتد برو âté-bèri,
أنته بوننه lahaghî-yûkârî, اشنای یخاری
ânîna-bîyûna.
Flock, s. فسطان fîstân.
Fog, s. قوربغه kûrbîgha; (horse's)
Fog, s. دن dan. [تابان tâban.
Fog, s. اوزک îng, یوز yûz, پیش piâh.
Fog, s. سحره sîr, سحره sîr-hâdd.
Fog, s. دنگ dōng, قراغی kirâghî.
Fog, s. دنگیور dōngiyor, صوفوق sôghûk.
Fog, s. کپوک kyâpuk.
Fog, s. قاش چاتمسی kâsh-châtmassi;
—, v.a. قاشچاتمق kâsh-châtmek.

Frozen, a. منجمد dōngmush, منجمد
mûnjemîd.
Fruit, s. میوه yemîsh, میوه mēyvê, ثمره
sēmérâ; محصول mâhsûl.
Fruitful, a. موصولدار bērekâtî, موصولدار
mâhsûldâr.
Fruitless, a. بوش bôsh, بیهوده bîhûdê,
نافله nâfilâ, فائده سز fâ'idēsîz.
Frustrate, v.a. بوزمت bôzmaq, سکت
ممانع مانع او, sêktâ-vârmek, مانع او
Fry, s. (of fish) بالیق یاورمی bâlîk-yâw-
rîsî; (lamb's, &c.) جگر jîgâr;
(dish) تاوه tâwa; —, v.a. سوخته
قاورمتق tâwada-pîshirmek, قاورمتق
kâwurmak; —, v.a. تاوه دیشمک
tâwada-pîshmek, قاورلمق kâwurlmak.
Fryingpan, s. تاوه tâwa. [کومور kyâmur.
Fuel, s. اوطون yâkajak, یا نه جق ôdun;
Fugitive, s. and a. قاچقین kâchqîn,
فراری firârî.
Fulcrum, s. مسند mēssed.
Fulfil, v.a. یرینه کتورمک yîrîna-ghê-
tîrmek, اجرا îjrâ-et, ایفا îfâ-et.
Full, a. مملو dôlu, طولغون dôlîghûn, طولو
mâmîû; — moon, بدر bēdr, ایک
اینگ-ؤن-بەشî àyîng-ûn-bēshî.
Fuller's-earth, s. کل kl.
Fumigate, v.a. توتسیلمک tâtsûlâtmek,
توتسی ویرمک tâtsûlmek, توتسیلمک
tâtsu-vârmek.
Fumigation, s. توتسی tâtsu.
Fun, s. شقا şhâka, ایلکجه îylîkja.
Function, s. خدمت ish, ایش (khîzmêt).
Fund, s. خزینه sêrmâyê, سرمایه (khîzme).
Fundamental, a. اساسی asâsî, اصلی

Funeral, *s.* جنازه الایبی jènâzê-âlayî.
 Funk, *s.* قورقو kòrkv.
 Funnel, *s.* حونی hùni; بوری bòrv.
 Funny, *a.* تحاف tühâf. [پوصا pòssa.
 Fur, *s.* کورک kyàrk; (dirt) کیر kir,
 Furious, *a.* حدتلو hiddètlî, قیزغین kîz-
 ghîn; حدید پک pèk-sèrt, حدید
 hâdîd, شدید shèdîd.
 Furnace, *s.* ارجاق òjak.
 Furnish, *v.a.* (give) ویرمک vîrmek; (sell)
 دوسه مک dushémek; (a house) ساتمک
 dushémek; (a house by the agency
 of another person) دوشتمک dûsh-
 Furniture, *s.* دوشه مه dûshémê. [نتمک.
 Furrier, *s.* کورکچی kyàrkju.
 Further, Furthermore, Furthest, *v.*
 Farther, &c. [غضب ghâzab.
 Fury, *s.* حدت hiddèt; شدت shiddèt;
 Fuse, *v.n.* آریمک èrimék; —, *v.a.*
 آرتمک èritmek; —, *s.* فیتیل fîtil;
 طاپه tãpa. [èrimish.
 Fusion, *s.* آدابہ izâbê; in —, آریمش
 Fuss, *s.* تلاش tèlash; to make a —, *v.n.*
 تلاش tèlash-et.
 Fustian, *s.* شیطان بزى shèytân-bèzi.
 Futile, *a.* بوش bòsh, بیهوده bîhüdê,
 فائده سز fa'idéssiz, نافله nâfilê.
 Futility, *s.* بیهوده bîhüdêlik; بیهوده
 بیهوده bîhüdê-jah.
 Future, *a.* کله جک ghèlèjek, آتی âtî,
 کله جک زمان s., —, کله جک اوله جق
 ghèlèjek-zâmân; in —, *ad.* آتیده
 âtîda, بوندن بویله fî-mâ-bâ'd, بوندن
 bûndan - bâyîkê, بوندن نکره bûndan-
 sòngrâ.

Futurity, *s.* کله جک زمان ghèlèj-
 -zâmân.

Fye, *inf.* عیب "âyb, اوطان ütân.

G.

Gabion, *s.* طابیه سپدی tâbiya-sèpedî.
 Gad about, *v.n.* بلازش ایدوب کوزمک
 hàylâzîk-èdup-ghèzme.
 Gadfly, *s.* ات سنکی ât-sinèkî.
 Gaiety, *s.* جنبش fèrah, فراح jûnbush
 Gain, *s.* قزانج kyâr, کار kâzanj; —, *v.*
 قزانمک kâzânmak, کارا kyâr-ê
 واصل vâssîl-òl, يتشمک yètishme
 ايارتمک âyartmak; — over, رتمک
 âyartmak; — upon, لرولیوب
 ilêrîlèyup-tûtajak-òl; —
 ground, یر قزانمک yèr - kâzânma
 ایلرلمک ilêrîlémek; — time, ت
 قزانمک wâkîk-kâzânmak. [tèkzîb-ê
 Gainsay, *v.a.* انکارa inkâr-et; ذیب
 Galata (a quarter of Constantinople),
 غلطه Ghâlâta. [bòra, فرطونه firtin
 Gale, *s.* صیقی روزگار sîki-rûzghyâr; ر
 Gall, *s.* عود "âd, زهره zèhrê; آرت
 mèrârèt; (rub) یاره yârâ; —, *v.*
 اینجتمک injitmek, یاره yârâ-ê
 کوجه کتمک ghyûjê-ghîtmek; —
 nutgall, *s.* مازی mâzi.
 Gallant, *a.* یکیت yigîit, جسور jèssî
 دلایر dilâvêr, بهادر bâhâdir; —
 عاشق "âshîk; زبارة (zâmpara).
 Gallantry, *s.* یکیتلک yigîitlik, سارت
 jèssârèt; زبارة لق (zâmparalîk).
 Gallery, *s.* دیوانخانه dîwânkhânê; ناره
 شرفه سی minârâ - shurféssi; ستی

صوتاقی *àsstu - àrtulu-yòl*, اورنیبارلو
 کویری *kyàspru*.
Çay, *s.* چکدرمه *chèktirma*. [pràngha.
Çay, *s. pl.* کورت *kyùrèk*; پزانغه
 Çay-slave, *s.* کورکلو *kyùrèklu*; پزانغه لو;
 prànghali.
 Çaypoli (town of), *s.* کلیبولی *Ghèlībòli*.
 Çehon, *s.* شرید *ahèrid*.
 Çep, *s.* دیرت نعل *dart-(nàl)*; —, *v.n.*
 دیرت نعل کمت *dùrt-(nàl)-ghitmek*.
 Çerax, *s.* داراغاچی *dâr-àghâçji*.
 Çevanik, *s.* غلوانیکی *ghalvaniki*; —
 Çevanik, *s.* غلوانیکی طاقمی *ghalvanik-*
 Çevanizm, *s.* غلوانیکی *ghalvanik*. [tàkimi.
 Çevanik, *v.a.* قماراوینامق *kùmâr-òyna-*
 mak. [kùmârblz.
 Çevanik, *s.* قمارباز *kùmârçji*, قمارچی
 Çevanik, *s.* پنطالومبه *pantalòmbe*.
 Çevanik, *s.* اویون *òyun*; (chase) او *av*,
 شیکیار *shikyâr*, صید *sâyed*. [kùmârçji.
 Çevanik, *s.* قمارباز *kùmârçji*, قمارچی
 Çevanik, *s.* ارکک قاز *èrkek-kâz*. [bâluk.
 Çevanik, *s.* تاقم *tâkim*, سوری *sùru*, بلوک
 Çevanik, *s.* قانغرینه *kànghrina*.
 Çevanik, *s.* زندان *zindân*, حبسخانه *hâbss-*
 mâhbèss.
 Çevanik, *s.* زندانچی *zindânçji*.
 Çevanik, *s.* ارالیک *àralik*, اچقلتی *àçhiklik*,
 اچق *àçhik-yèr*.
 Çevanik, *v.a.* اسمک *èssnèmek*; اچلمت;
 àçhikmek, اچق قالمق *àçhik-kâlmak*;
 — after, — at, *v.a.* باقمق *blâkmak*.
 Çevanik, *s.* کیزی *kizji*, قیافت *kyâfèt*,
 کیسوت *kisvèt*. [pp. مهرب *mùhàrrèf*.
 Çevanik, *v.a.* تهریف *tàhrif-et*; تهریف, *v.a.*

Garden, *s.* باغچه *bàghcha*; kitchen —,
 سیزوات باغچه سی *bòsstân*;
 sèbzèwât-bàghchassi (zèrzawât).
 Gardener, *s.* باغچوان *bàghchawân*.
 Gargle, *s.* غرغره *ghàrghara*; —, *v.a.*
 and *n.* غرغره *ghàrghara-et*.
 Garlic, *s.* صامصق *sàrimçak*.
 Garment, *s.* روبه *rùba*, ثوب *sèvb*.
 Garnet, *s.* لعل *là'l*.
 Garret, *s.* طوان آراسی *tâwan-àrassi*.
 Garrison, *s.* قلعه ده موجود اولان عسکر
 کل "àda - mènçüd - òlan - "àsskær,
 مستحفظین عسکری *mùstahfizîn-*
 "àsskèri, اوطوراق عسکری *òturak-*
 "àsskèri; —, *v.a.* عسکر قومق
 "àsskær-kòmak; اوطورمق *òturmak*;
 to be in —, *v.n.* اوطورمق *òturmak*,
 اوطوراق او *òturak-òl*.
 Garter, *s.* دیز باغی *diz-bàghji*.
 Gash, *s.* چاق یارده سی *bîçhâk-yârassi*.
 Gasp, *s.* نفس *nèfess*; —, *v.n.* همان
 نفس الهامق *(hèmmèn)-nèfess-àlama-*
 Gate, *s.* قاپ *kâpi*, باب *bâb*, در *dèr*. [mak.
 Gateway, *s.* قاپ الوالی *kâpi-àlti*.
 Gather, *v.a.* (pluck) قوپارمق *kòpârmak*;
 — up, — together, توپلامق *tòplamak*,
 جمع *jèm* "—
 -et; —, *v.n.* توپلانمق *tòplanmak*;
 (fester) جراحت توپلانمق *jèràhât-*
 tòplanmak. [v.a. اچلمک *àçhèmek*.
 Gauge, *s.* چاپ *çâp*; اولچی *òlçu*; —
 Gauntlet, *s.* زره الدوانی *zèrh-èldvèni*.
 Gauze, *s.* بوره جک *bàrumçik*; wire-
 gauze, تلدن اورمه *tèldan-ùrmè*.
 Gay, *v.a.* جنبشلو *jànbuslò*, ایلتجه لو

èylànjêli; كيف kèyf; اچق àchsk,
پارلق pàrlàk; فراج fèrah.
Gaze, *s.* میرجی کی باقش sèyrji-ghlbi-
-bàkish; —, *v.s.* میرجی کی باقمق
sèyrji-ghlbi-bàkmak. [àhū.
Gazelle, *s.* اهو (jèylàn) جیران jèyràn
Gazette, *s.* تقویم و قائع ghàzèta,
تاکویم-و قاعا' tākūmī-vākā'ī.
Gear, *s.* اداوات tàkīm, طاقم
اداوانلق àwadānlk; in —, طاقیلو
tàkīli; out of —, طاقیلو دکل tàkīli-
dīkl. [larini-kèssmek.
Geld, *v.s.* طاشاقلربنی کسمک tlahak-
Gelding, *s.* بارکیر (bèghir) یگدش ighdiah,
Gem, *s.* جوهر jèvhār (pl. جواهر jèwāhīr).
Genealogy, *s.* نسب nèssab.
General, *s.* پاشا pàsha; مشیر mùshīr;
سر عسکر sèr-“àskkr, سردار sàrdār,
فریق sàrkàrdé; lieutenant —, میرلوا
fèrik; major —, or brigadier —, میرلوا
mīri-llwā; —, *a.* عمومی “ùmūmī;
in —, generally, ad. اکثرا àkshriyā.
Generalissimo, *s.* سردار اکرم sàrdār-àkrēm.
Generate, *v.s.* ایراثا hàssil-et, حاصل
irāsa-et.
Generation, *s.* عصر واحد انملری kārñ,
قرن “àssri-wāhid-àdamlari; تکهون təkēv-
vun; تناسل tènāssul; organs of —,
تناسل آلات tènāssul.
Generosity, *s.* جوهرد sàkhāvēt, سخاوت
jèmərdlik; کرم الشیم kàrkmu-
-sh-shiyēm.
Generous, *a.* سخاوتلو sàkhāvētli, جوهرد
jèmərd; کریم الشیم kərimu-sh-
Genesis, *s.* تورات tēvrāt. [-shiyēm.

Genie, *s.* جن jin, جنی jinnī.
Genius, *s.* استعداد hūnkr; استعداد “di
hūnkr-sāhibi.
Genoa, *s.* جنویز jenviz.
Geoteel, *a.* تمیز tēmiz; (person) ی
کشی-زاد kishi-zādé, افندی èfēndi; (la
حام hānim.
Gentle, *a.* ملایم mùlāyim, یواش yāvā
مظلوم māzlūm; طاتلو tàtli.
Gentleman, *s.* کشی-زاد kishi-zā
بکزاد bèghzādé, افندی èfēndi.
Genuine, *a.* صمیم khāliis, خالص sàh
خاص khāssa.
Geography, *s.* جغرافیا jəghrāfiya.
Geology, *s.* علم طبقات ارض “ilmī-tal-
kātī-ārz.
Geometer, Geometrician, *s.* ندس
mūhēndiss, اهل هندسه èhli-hēndés
Geometry, *s.* هندسه hēndésāf.
Georgia, *s.* کورجستان ghūrjīstān. [ghūr-
Georgian, *s.* کورجی ghūrji; —, *a.* جی
ساردلیه جیجکی sàrdèli-
-chìchghèi, ابه کومی èbè-ghyūmī
Germinate, *v.s.* سورمک sūrmek, ث
نزلنمک kyūk-sālmak, صالمتی
lānmek.
Get, *v.s.* (procure) پیدا pèydā-
تک tahsīl-et; —, *v.s.* (go) مک
ghitmek; (become) اولمتی olmak;
above, دن زیاد دیو قاریه چیقمق, دن
-ziyādè-yūqāriya-chìqmq; — above
نراولمتی sūwèylānmek, سوینلنمک
nəshr-ōlunmak; دیوولمتی dōyūlmak
طیشاری کتمک dīshāri-ghitmek; —
a fall, دوشمک dūshmek; — a foot

یاریشتمک yârleahmek; — away,
 قورتلمک kûrtulmak; ایرلمق âyril-
 mak; چیقماق chikmak; —, *v.a.*
 چیقارماق chikârmak, ایرمق âyrmak,
 قورتارمق kûrtarmak;
 — before, اوکنفاورمق ânguna-vârmak;
 — by heart, اذربلمک èzbèrlèmek;
 — clear, *v.* — away; — down, *v.s.*
 اندمک ènmek; *v.a.* اندیرمک èndirmek;
 — forward, ایلرولمک ilèrilèmek; —
 —, *v.* — off, کیرمک ghirmek; —
 —, — on, ایلرولمک ilèrilèmek;
 اوستنه چیتماق òstuna-chikmak;
 بئتمک binmek; کیمک ghiymek;
 — out, *v.* — away; — ready, *v.s.*
 حاضرلمک hâzirlanmak, حاضر او-
 —, *v.a.* حاضرلمق hâzirlamak,
 حاضر hâzir-et; — the better of,
 حقندن کلمک kâkkından -ghâlmek;
 یتمک yètmek; غالب او ghâlib-òl;
 ساوشدورماق sâwushdurmak; —
 through, *v.s.* کچمک ghèchmek; —,
v.a. کچورمک ghèchirmek; — to-
 —, *v.s.* طولانمق tòplanmak; —,
v.s. طولماق tòplamak; — up, *v.s.*
 چیقارماق çikmak; —, *v.a.* چیقارمق
 çikârmak; قالدیرمق kaldırmak;
 دیکمک dikmek; — well, ایواو iyî-
 òl. افاقنت بولمق ifâkât-bûlmak; —
 with child, *v.s.* کبه قالمق ghèbè-kâl-
 mak; —, *v.a.* کبه ghèbè-et; — you
 gone, *is.* هایدی کیت hâydi-ghit,
 هایدی ییکل شوراس ییکل شوراس
 هایدی hâydi-sikdir.
 Ghost, *s.* خیاله khâyâlè; روح rûh,

روح القدس ruh-ül-küddüs; to give up the —,
 جانی tàsslimi-rûh-et; جانی
 جانی tàsslimi-rûh-et; جانی
 جانی tàsslimi-rûh-et;
 Giant, *s.* طاغ کی ادم dàgh-ghibi-âdam.
 Gibbet, *s.* داراغاچی dàr-âghâji.
 Gibraltar, *s.* جبل التری Jèbel-târ.
 Giddiness, *s.* سرسماک sèrsèmlik; باش
 کوزلر قارمسی bâsh-dânmeşi,
 گوزلر قارمسی bâsh-dânmeşi,
 عقلسزلیق "âkl-
 sizlik" عقسزلیق khîffèti-mizâj.
 Giddy, *a.* عقسز sèrsèm; عقسز
 عقسز sèrsèm;
 to be —, باشی دونمک bâshi-dânmek,
 گوزلری قارمق ghyâzleri-kârmaq.
 Gift, *s.* هدیه hêdlyyè; عطیه "âtiyyè,
 بخشش in "âm; انعام
 ihisân, bakhahish; موهبه,
 موهبه mènhibè-i-
 ilâhlyyè. [جسیم jèssim, مفرد
 mèfrèt. Gigantic, *a.* بیوک
 blyuk, عظیم "âzîm,
 Gild, *v.a.* یالدىزلاما
 yaldizlamak, تذهیب
 tèzhîb-et.
 Gilding, *s.* یالدىز yaldiz. [kòlâklari.
 Gills, *s. pl.* بالغ قولاتری
 bâlîghîng-
 Gimlet, *s.* بورغی bûrghu.
 Gimp, *s.* قيطان (ghâytân).
 Gin, *s.* (spirit) راقی râki, عرق
 "ârak; (trap) طوزاق
 tûzak; (machine) چرخ
 çarkh. Ginger, *s.* زنجفیل
 zènjéfîl. [charkh.
 Gipsy, *s.* چنگانه (chinghèni)
 kibti. Giraffe, *s.* زرافه
 zûrafâ (zûrafâ).
 Gird, *v.a.* قوشاتمق
 kûshâtmak; — up
 (a horse) قولانى چمک
 kòlanini-
 -chèmek, — one's self,
 قوشاتمق
 kûshânmak.
 Girdle, *s.* کمر kèmmè; قوشاق
 kûshâk,

Girl, *s.* قيز kız.
 Girt, *v.a. v.* Gird.
 Girth, *s.* محيط mûhîr, چورر chëvré;
 horse's — bands, قولان kòlân.
 Give, *v.a.* ويرمک vèrmek, vèrmek;
 اعطا i'tâ-et; حاصل hâssûl-et; —
v.n. (stretch) اسنمک èssânemek;
 (frost) كوشه مك ghëvshémek; —
 a call, چاغريويرمک chaghîrivèrmek;
 اوغراويرمک oghrayivèrmek; — a
 guess, بليويرمک bilivèrmek; — a
 guess, بر تخمين ا باقويويرمک
 bir-tâkhmîn-et; — a look, باقويويرمک
 bâkivèrmek; — a portion, جهازويرمک
 jîhâz - vèrmek (chëhîz); — away,
 ويريويرمک vèrivèrmek, هبا hibê-et;
 — back, — back again, كيرو ويرمک
 ghèri - vèrmek; — battle, جنگه
 ghèri - vèrmek; — ear, باشلمق
 jènghé-bâshlamak; — ear,
 قولاق قولاق kûlâk - vèrmek; — forth,
 اعلان ا dîshâri - vèrmek;
 اعلان ا i'lân-et; — ground, چكلمك
 ghèri - chèkilmek; — sowing
 سوزندن دونمك sazunden-dânmek;
 — a hand, ياردم yardîm-et;
 — heed, دقت dikât-et;
 — in charge, تسليم tèsalîm-et;
 — judgment, اعلام i'lâm-et; — the
 lie, تكذيب tøkzîb-et; — notice,
 خبرويرمک khâber - vèrmek; — one
 joy, تبريك tèbrîk - et; — leave,
 رخصت izin - vèrmek; — one's
 mind, روكهالت rûkhaâl - vèrmek;
 — one's mind, انكارينى بيان
 èfkyârîni-bèyân-et; — one's mind
 to (a thing), دوشمك sârîfî - zîhn - et,
 دوشمك dûshmek, توغلا tèvâghghul - et,

مشغول mëshghûl-ûl; — out,
 طيشارىويرمک dîshâri - vèrmek;
 ن ا i'lân-et; — *v.n.* يورلمق yôrûlmek;
 اوصانمق ûssañmak; — دوكنمك
 dûkîmek; — over, *v.a.* تسليم tèsalîm-
 دورا dèvr-et; — *v.n.* وازچمك wî-
 ghèchmek; — كسلك kèsîlme
 — place, چكلوب يروييرمک chëkîb-
 yîr - vèrmek; — suck, برمك
 ènzîrmek, بسلمك bèselèmek; —
 alip, صاوشمق sâwushmak; —
 تسليم tèsalîm-et; — سويلمك sùwèy-
 mek; — warning, خبرويرمک khâb-
 vèrmek; — way, قيرلمق kîrîlmek;
 قويمق kòpmak; — ييقلمق yîkîlmek;
 بوزلمق bôzûlmak.

Glad, *a.* ممنون mêmûn, مسرور mèsrûr
 to be —, حظا hâzz-et, نوشلمق
 khòshlanmak. [سرور sârûr]

Gladness, *s.* ممنونيت mêmûnîyy.

Glance, *s.* باقش bâkîsh; — *v.n.* نمك
 sèkmek; — over, كوز اتمق ghyî-

Gland, *s.* بيض bèyz (bèz). [اتمق

Glare, *s.* پك پارلايش pèk-pàrlayîsh
v.n. پك پارلامق pèk-pàrlamak; —
 كوزلى اتش كى اوله رق باقمق
 ghîrî-âtèsh-ghîbi-òlarak-bâkmak.

Glass, *s.* جام jâm, بللور billûr
 (drinking) قدح kâdeh; (looking
 كوزلك ghyîzûk; (eye) آيينه àyîne
 (telescope) نوربين dûrbîn (dûrbun
 (hour) قوم ساعت kûm-sâ'ât.

Glaze, *s.* سر sîrr; — *v.a.* كچيورمك
 jâm-ghèchirmek; — جام قايلاقمق jâm-

Glazier, *s.* جامجى jamjî. [-kâplama

102. *v.* شعاع *shù'ā'*; —, *v.n.*
 پاریش *pàrlamak*. [*ākīp-ghèchmek*.
 103. *v.* قایم *kàymak*; اقوب کچمک
 104. *v.* پارلایش *pàrlayish*; —, *v.n.*
 پاریش *pàrlamak*.
 105. *v.* کوره *kyùrē*.
 106. *v.* کروی *kyùrēvī*. [*hàbāb*.
 107. *v.* حبه *hàbbē*, دانه *dānē*; حباب
 108. *v.* قرانلیق *kàranlık*; کدر
 109. *v.* مغمومیت *màghmūmiyyet*.
 110. *v.* قرانلیق *kàranlık*; مغموم
 111. *v.* [*tèmjīd-et*.
 112. *v.a.* حمد *hàmd-et*, ا تمجید
 113. *v.* نامدار *nāmdār*, مشهور
 114. *v.* رونقلو *rèvnàklī*.
 115. *v.* حمد *hàmd*; معبد *mèjd*;
 116. *v.* رونق *rèvnàk*, شان *shènkèt*;
 117. *v.* شهرت *shùhrèt*.
 118. *v.* جلا *jilā*, پارلاقلیق *pàrlaklık*;
 119. *v.a.* اورتمک *örtmek*.
 120. *v.* الدوانلیق (*èldivèn*), الدوان
 121. *v.* [*àtèsh-kèssilmek*.
 122. *v.* یانمق *yānmak*, آتش کسلمک
 123. *v.* طوققال *tùtkāl*; — *v.a.*
 124. *v.* طوققال ایله یاندرمق
 125. *v.* اکول *èkyöl*.
 126. *v.* اوبورلوق *òburlic*.
 127. *v.* سوری سنک *sivri-sinek*.
 128. *v.a.* گهرمک *ghèmirnek*.
 129. *v.* "izādē".
 130. *v.* گهرمک *ghitmek*, یوریمک
 131. *v.* دولاشمق *dùlāshmek*; — *about*,
 132. *v.* باشلامق *bāshlamak*;
 133. *v.* طیشاری چیقمتی *dishāri-*

-chikmak; طیشاری کتمک *dishāri-*
-ghitmek; طاغلمق *dāghilmak*,
 نشر اولنمق *nèshr-òlunmak*; —
 against, قارشو کتمک *kārshi-ghitmek*;
 بد کلمک *bèd-ghèlmek*; — *along*,
 همان کتمکده او *(hāmən)-ghitmekda-òl*;
 — *ashore*, قره یه چیقمتی *kāraya-*
-chikmak; قره یه او طور متی *kāraya-*
-òturmak; — *astray*, یولنی شاشرمق
yòlun-u-shèshirmak; فنا یوله صابمتی
fēna-yòla-sāpmak; — *asunder*,
 قوپمق *kòpmak*, کسلمک *kèssilmek*;
 — *away*, کتمک *ghitmek*; — *back*,
 کیرو کتمک *ghèri-ghitmek*; — *back-*
wards, کیرولمک *ghèrilémek*;
 ترس یوریمک *tèrss-yürumek*; —
 backwards and forwards, کیدوب
ghidup-ghèlmek; — *down*,
 انمک *ènmek*; باتمق *bàtmak*;
 — *for*, کیدوب امتق *ghidup-àlmak*;
 — *forth*, نشر اولنمق *nèshr-òlunmak*;
 دونمک *chikmak*; — *from*, دونمک
dànmek, ایرلمق *àyılmak*; —
halves, پایلاشمق *pāylāshmak*;
 — *in*, کیرمک *ghirmek*; کیدویورمک
ìchèri-ghitmek; — *off*, بوزلمک
ghidivèrmek; بوزلمق *bòzulmak*,
 اولمامق *òlmamak*, اولمامق
òlmamak; کسلمک *kèssil-*
mek; پاتلامق *àtèsh-àlmak*; آتش امتق
ptlāmak; اوچمق *òchmak*; — *on*,
 دورمامق *ìlèri-ghitmek*; دورمامق
dùrmamak, قالمامق *kālmamak*,
 فارغ اولمامق *fāriğ-òlmamak*;
 اولمق *òlmak*, اولمق *òlmak*,

- ghilyilmek; — out, طیشاری چیقمتی dīshāri-chīkmet; سونمک sūnmek; کچمک mūntāfi-ol; — over, کچمک ghēchmek; اوستندن کچمک ūstundān - ghēchmek; کوزدن کچورمک ghyūzdan - ghēchirmek; کزیمک ghēzmek; یوقلامق yōklamak; — through, ایچندن کچمک ichindān - ghēchmek; کوزدن کچورمک ghyūzdan - ghēchirmek; let go the anchor! فوندا fōnda.
- Goad, *s.* اوکندره ḡhāndérè; —, *v.a.* نورتشدرمک dūrtshdremek, نورتتمک dūrtmek. [māhāli-māksūd.
- Goal, *s.* سەرمنزل sār-menzil, محل مقصود.
- Goat, *s.* کچی kēchi; he —, ارکچ, ەرگهچ.
- Goblet, *s.* جام کدهج kādēh, جام jān, پیاله piyalā. [lāh.
- God, *s.* الله tāngħri, تانگری tāngħri, الله allāh.
- Godhead, *s.* لاهوت lāhūt.
- Godly, *a.* صالح sāliħ, دیندار dindār.
- Goitre, *s.* اور ūr.
- Gold, *s.* الذهب zēh, زر zār, التون āltin.
- Goldbeater, *s.* ورقچی vārakji.
- Golden, *a.* زرین zērīn, التون āltin.
- Goldfinch, *s.* سقا قوشی sāka-kūsh.
- Gold-lace, *s.* سرمه sirmā.
- Goldsmith, *s.* قویومچی kūyūmji.
- Gonorrhœa, *s.* بل صوغنی bēl-sūghni.
- Good, *s.* خیر khāyr, ایولک iyilik, فلاح fēlāh; —, *a.* ایو iyī; یرار yārār.
- Good-humour, *s.* کیف kēyf; to be in a —, کیفی kēyfi-ol.
- Good-humoured, *a.* کولر یوزلو ghyūlkr-yūzlu, دارلیمز dārīlmāz.
- Goodly, *a.* کوزل ghyūzèl; جک blyujèk, خیلی khāyli.
- Good-nature, *s.* ایو طبیعت iyī-tābi.
- Good-natured, *a.* ایو iyī, طاتلو tātlō.
- Goodness, *s.* ایولک iyilik.
- Goods, *s. pl.* اشیا ēshyā, امتعه ēmtā, مال māl, اموال ēmvāl.
- Goose, *s.* قاز kāz; tailor's —, اوتی ōtī.
- Gooseberry, *s.* بکطاشی اوزومی bēkṭāshī-ūzūmī.
- Gorge, *s.* بوغاز bōghāz; —, طیقماق dōyurmak; دویورمق dōyurmak; —ed, *p.p.* سویمش dōymish; طیقانمش tikānmish; to become *v.n.* دویومق dōymak; طیقانمق tikānmak.
- Goaling, *s.* قازبلازی kāz-pālāzi.
- Gospel, *s.* انجیل شریف injīli-sharif.
- Gossamer, *s.* شیطان عربیسی shēṭān-ʿarabīsi. [ēni.
- Gossip, *s.* بوشبوغاز bōsh-bōghāz; س.
- Gourd, *s.* قباق kābak.
- Gourmand, *s.* شکمپرست shikēmpèrèt.
- Gout, *s.* نقریس nīkrīs.
- Govern, *v.a.* حکومت ā hūkyūmèt. ضبط و ربط ā zābt-ēt, اداره idārē-et. -rābt-et.
- Government, *s.* حکومت hūkyūm, ضبط و ربط ā zābt-u-rāb, اداره idārē, وکلای دولت vākelāi-dēvlèt; وکلای دولت vākelāi-tākīmī.
- Governor, *s.* متصرف mūṭṭarīf, والی vālī, متصرف mūṭṭarīf, متسلم mūṭṭessellīm; lieutenant —, قائممقام kā'im-māqām.

Gr. s. (woman's) فساتان fisatan;
 (outer) جبهه jübbé; بیش
 išb; (inner) انتاری èntâri.
 Grace s. کرم kèrüm, لطف lütf, عنایت
 ènâyet, احسان ihsân; لطافت
 lâfat, حسن hûssen, نزاکت nèzâkèt,
 دعا dü"â; تشکر tëshèkkyur, غفران
 ghüfrân; your — ذات عالیری zâti-
 èlîri; ذات دولتلیری zâti-dèv-
 èlîri; his — قہامتلو fakhamètlü;
 — v.a. زینت او tëzyin-et, زینت-
 èt-öl.
 Graceful, a. نازک hûssanlı, نازک
 nèzâkètlü.
 Gracious, a. (person) کریم kèrüm, لطیف
 lâfîf, نازک "inâyètkyâr, نازک
 nèzâk; (act or word) لطف و عنایت
 lütf-vè "inâyètk-âmiz, کریمانه
 kèrümânê, عنایتکارانه "inâyètkyârânê,
 نازکانه nèzâkyârânê.
 Gradation, s. درجہ dèrêjê; تدریج tëdrîj.
 Gradual, a. تدریجی tëdrîjî; —ly, ad.
 تدریج "è-tëdrîj, علی التدریج.
 Grate, s. اشی kâshî, قلم اشمی kâshim-
 èshîm; —, v.a. اشلاتمى kâshlatmek;
 اشلامى kâshlamak.
 Grate, s. دانه dâné (tânê), حبه hæbbé;
 زخم zâkhîrê; تخم tûkhüm; (of
 wood) طمر dâmar; to go against the
 grain, ادسك كوچنه كتمك adaming-
 ghîjûng-ghîtmek.
 Grammar, s. صرف و نحو sârf-u-nâhv.
 Grammar-school, s. مكتب عرفان mèk-
 èrfân.
 Granary, s. انبار ènbâr. [tâb-i-"îrfân.

Grand, a. بيوک biyuk; عظامتو "azâ-
 mètli; ططنه لو tàntanali.
 Grandee, s. رجال كباردين برى rijâlî-
 kibârdân-bîri, اعظام رجالدن برى
 è"âzîmi-rijâldân-bîri.
 Grandeur, s. عظامت "âzâmèt, ططنه
 tàntana, هيبت hëybèt.
 Grandfather, s. بيوک بابا biyuk-bâba,
 جد dèdê, جد jèdd. [turâk-kèlâm.
 Grandiloquence, s. طمطراق کلام tòm-
 tamtûraq kâlemi.
 Grandiloquent, a. طمطراق کلامى kâlemi-
 tamtûraq. [biyuk-vâlidê.
 Grandmother, s. بيوک انا biyuk-âna,
 Grandson, s. طورون tûrun, حفيد hæfîd,
 نبيره nèbirê.
 Grand-Vizier, s. صدر اعظم sâdr-è"zâm.
 Grant, s. فرمان ihsân; عنایتکار
 fèrmân, ویرمک vîrmek, —, v.a. برات
 bërât, تسلیم tësalîm-et, احسان
 ihsân-et; "tirâf-et; اعتراف
 fârz-et.
 Grape, s. اوزوم üzüm; — shot, مسکت
 mîsskât, صالقم sâlkâm.
 Grapple with, v.a. اوغراشتمى ôghraash-
 mak, چکشتمک chèkishmek.
 Grasp, v.a. طومتق tûtmek, قاورامق
 kâwramak, قبض kâbz-et.
 Grass, s. اوت ôt.
 Grasshopper, s. چکرکه chèkirghê.
 Grassplot, s. چیم çim.
 Grate, s. اوجاق ôjak; اسقاره isekâra;
 —, v.a. رنددلمک rëndêlémek; —,
 سورنمک sùrunmek, غمجدامق
 ghîjirdamak; — on one's feelings,
 ادسك بدینه كتمك adaming-bèdine-
 ghîtmek.

Grateful, *a.* متشكر mùtèshèkkir, شاکر النعمه shākīru-'n-ni' mē.
 Grater, *s.* رندة rēndé.
 Gratification, *s.* ممنونیت mēmnū-niyyèt, صفا alfā; نعمت ni'mèt; بخشش bākhshish, احسان ihsān, انعام in'ām; خشنودیت khòsh-nūdiyyèt; حظ hāzz, نفس حظ hāzzi-nēfas.
 Gratify, *v.s.* ممنون مēmnūn-et, صفا ویرمک khòshnūd-et; خوشاندیرمتی khòshlandírmak; اجرا حاصل hāssil-et; اجرا ijrā-et; اقتضاسنی اجرا iktizāssini-ijrā-et; اویمق تابع tābi'ol, اویمق ùymak.
 Gratis, *ad.* بادهوا bādi-hèwā (bèdāwa), مجانا mèjāna.
 Gratitude, *s.* شکر shùkr, تشکر tèshèk-kyur, شکرانیت shùkrāniyyèt.
 Gratuitous, *a.* بادهوا bādi-hèwā (bè-dāwa).
 Gratuity, *s.* بخشش bākhshish, احسان ihsān, انعام in'ām.
 Grave, *s.* مزار mèzār, قبر kàbr, مقبره mlkberé; —, *a.* (person) اغر àghir, تمکینلو tèmkīnli; (affair) قورقورلور kòrkulur, قورقوله جق kòrkolajak; —, *v.a.* قازمق kàzmaq, حاکا hākk-et.
 Gravestone, *s.* مزار طاشی mèzār-tāshī.
 Graving-tool, *s.* قلم kàlām.
 Gravity, *s.* (personal) اغر àghir, تمکین tèmkīn; (of affairs) قورقوله جق برحال kòrkolajak-bir-hāl; (of substanoes) ثقلت ذاتیه, ثقلت sìklèt; specific —, ثقلت ذاتیه zātīyyé.

Gravy, *s.* صو sù. [yāghlam
 Grease, *s.* یاغ yāgh; —, *v.a.* لامق
 Great, *a.* بیوک biyuk, کبیر kèbīr, یم "āzīm; چوق chòk; the —, *s.* کبار kibār, کبارطاقمی kibār-tāki; کبرا kyùberā; a — many, a — de بیر-چوق bir-chòk; — grandfather ددەنک باباسی dèdèning-bābassi; grandson, طورونک اوغلی tòrunu-òghlu; Alexander the —, ندر می Iaskender-rūmi; Peter the دلی پترو dèli-Pétro.
 Great-coat, *s.* قیود kapòt. ["āzām
 Greatness, *s.* بیوکلک biyukluk; امت
 Greece (kingdom of), *s.* انستان Yūnānisstān; — (ancient) روم rūm
 Greedy, *a.* اچ کوزلو àch-ghyuzlu; وزیر-چوک-یهر, اوبور òbūr.
 Greek (in general), *a.* روم rūm, می rūmi; (of the kingdom) یونان yūnā (language) *s.* رومجه rūmjé.
 Green, *a.* یشل yèshil; خام khām.
 Greengrocer, *s.* سبزواتچی sèbzəwātji
 Greenhouse, *s.* لیمونلوق limonluk.
 Greens, *s. pl.* لهنه làhena.
 Greet, *v.a.* سلام ویرمک sèlām-vèrmek
 Grey, *a.* قیر kir; بوز bòz; ششی ghyùmishī; قورشونی kòrshuni; — *s.* — of the morning, ایدینلغی sèbah-àydinlighi; — of the evening, اخشام قرانلغی akshām-kāranlighi.
 Greybeard, *s.* اق صقاللو àk-sàkallī.
 Greyhound, *s.* تازی tàzi.
 Gridiron, *s.* اسقاره isskàra.
 Grief, *s.* کدر kèder, درد dèrd, اورت

ando, غم ghām, ألم èlem, غمèret, ألم
 نوبت, s. موجب تشكى mðjibi-tèsh-
 غم: بى bèlā, درد dèrd; غدر ghādr;
 غمèrim.
 كدر ويرمك kèder-vèrmek;
 كدرى kèder-et, چمك كدرى -et.
 غم ييمك ghām-gemek, غم ييمك
 مكدرد mùkèddèr-òl.
 عظيم واليم "azim-vè-èlim,
 عظيمèrim. [kizàrtmak.
 اسقاردى isakàrada-
 (flour, &c.) اوكتمك àghut-
 كچمك chèkmek; (colours,
 ازمك èzmek, سحقا sàhk-et;
 طاشه طومتى tasha-tùtmak;
 غجر داتمك ghjirdatmak.
 باشى bilèghi, باش tash, بلگى بلگى بلگى
 بلگى bilèghi-tashi.
 پنجه پنجه pènchê, قبضه kabza;
 صيقى طومتى siki-tùtmak;
 قارن اغرىت kàrn-aghritmak; gripes,
 قارن اغرىسى kàrn-aghrissi, صانجى
 قيرداق kikiridak. [sànji.
 انىلتي ingilti, انىل enin;
 انىلتمك inglémek.
 بقال bakkal.
 قاصى kavasi.
 اسپير ispir, سىس èssiss.
 يوى yiv, yiw.
 اون ايكي دوزينه òn-iki-dùzina,
 يوز قىرقت دوزينه yùz-kirk-dart-
 (دوزينه) -tâné; -, a. قبا kaba, فنا fèna,
 دارمى چيقمامش dàrèssi-chik-
 çamash.

Grot, Grotto, s. مغارة mağhara, اين in.
 Ground, s. عرصه "arsa; زمين
 zèmin; اساس èssāss; موجب mðjib,
 سبب sèbeb, مناسبت mùnāssébèt;
 -, a. اوكدلمش àghudulmush;
 چمكلمش chèkilmish, ازملمش èzilmish; -, v.a.
 تأسيسا tè'siss-et; -, v.n. (a ship)
 او طورمتى òturtmak.
 Grounded, a. متأسسى mùt'èssiss,
 مبتنى mùbtèni; اصلى وار asali-vār.
 Groundless, a. ديبيسز dībēssiz,
 اصلى يوق asali-yòk, بوش bōsh.
 Grounds, s. pl. تلوى tēlvi, طورطو tōrtv,
 پوصه pōssa.
 Ground-swell, s. صالنتى sālīnti.
 Ground-work, s. تمل tēmel.
 Group, s. كومه kyümè, بولوك bùluk; -,
 v.a. طوبى tōp-et; -, v.n. او tōp-òl.
 Grove, s. اورمان òrmān. [tōp-òl.
 Grow, v.n. بيومت biyümek;
 بويانمك bōylanmak; سورمك sūrmek;
 اولمك òlmak, كسيلمك kèssilmek.
 Growl, v.n. خرلامت khirīlamak.
 Gruel, s. يوان چوربا yawān-chōrba.
 Gruff, a. بوغوق bōghuk; خويسز khūysuz.
 Grumble, v.n. سويلنمك sūwēylēnmek.
 Guarantee, s. (person) كفىل kēfil; (thing)
 كفاليت kēfālèt; رهين rēhīn.
 Guard, s. (man) يساسجى yāsakji,
 نوبتى asker, "عسكر kawass, قواص
 nùbètji; (soldiers) خاصة عسكرى
 khāssa-"askerī, عساكر خاصة
 kiri-khāssa; (time or duty) نوبت
 nùbèt; (of a sword-handle) چاپراز

châpraz; (of a gun-trigger) قورقوتلی kôrkutlî; —, *v.a.* صقلامق sâklamak, ا حفظا hîfz-et, محافظه mûhâfaza-et; باقمق bâkmak.

Guard-house, *s.* قولتی kôlluk.

Guardian, *s.* وصی wassî; محافظ mûhâfiz.

Guerilla, *s.* باشی بوزق bâshi-bôzük.

Guess, *s.* ظن zann, تخمین tâkhmîn; —, *v.a.* بلمک bilmek; تخمینا tâkh-

Guest, *s.* مسافر mûsâfir. [mân-et.

Guidance, *s.* هدايت hidâyet; دلالت dâlâlât.

Guide, *s.* قلاغوز kîlagûz, دليل dâ'il, هادی hâdî, رهنما rêhnumâ; —, *v.a.* يول كوسترمك yûl-ghyâestarmek; قلاغوزلوق kîlagûzluk-et.

Guild, *s.* اصناف êssnâf. [hîlê.

Guile, *s.* غل و غش ghîll-u-ghîsh, حيله.

Guilt, *s.* قباحت kabâhât, جرم jûrm, كناه ghyûnâh.

Guiltless, *a.* قباحتمىز kabâhâtsiz, بىكناه ghyûnâhsîz, كناهىز ghyûnâh.

Guilty, *a.* قباحتلو kabâhâtlî, جنتهلو [jûnhâlî.

Guinea-fowl, *s.* بيه طاروقî bîch-tâvugûsh.

Guitar, *s.* كيتاره ghitâra.

Gulf, *s.* (bay) كورفز kyârfez; (abyss) ورطه vartâ, حفرة hûfrê.

Gull, *s.* (bird) مارطى mârtî; (dupe) الداتمى ashâhkin; —, *v.a.* الداتمى aldatmak.

Gullet, *s.* غرتلاق ghîrtlak, بوزاغ bôzâz.

Gum, *s.* صمغ sâmgh (zâmk); (of the eyes) چىپاق chîpak; (of the teeth) صمغ ديش dîsh-êtlêri; —, *v.a.*

ايله ياپشدرمق (zâmk)-ila-yâpshâdmak.

Gun, *s.* طوبى tûp; تفنك tûfenk (tûfêl)

Gun-barrel, *s.* تفنك نصيرى tûfenk -démiri.

Gun-carriage, *s.* قنداق kûndak.

Gun-cotton, *s.* پاموق باروتى pâmq bârûti. [tûpji-bâs

Gunner, *s.* بچى باشى tûpçî; بچى باشى tûpçî.

Gunpowder, *s.* باروت bârît.

Gunshot, *s.* (distance) طوبى منزلى tûp mênzîli; قورشون منزلى kûrshun-mênzîli; — wound, كله ياروسى ghyûl yârassî; قورشون ياروسى kûrshun -yârassî. [châkmak چىقماقچى]

Gunsmith, *s.* تفنكچى tûfenkçî (tûfêkçî)

Gunstock, *s.* تفنك قونداغى tûfenk -kûndagî.

Gush, *v.a.* فشقرمق fîshkirmek.

Gust, *s.* روزكارل براسمى rûzghyâric -bîr-êssmassî; بوره bûra.

Gut, *s.* باغرىق or بغرىق bâghîrsâk.

Gutter, *s.* اولوق ôluk, اولاق awlak.

Guzzle, *v.a.* and *s.* اچمك ichm; چاتمق châkmak.

Gymnasium, *s.* تعليمى مهلى bêdân-tâ'îmi-mâhâlî.

H.

Haberdaaher, *s.* خردى فروش khêrdî firûsh.

Habit, *s.* عادت "âdet; خوى khûy.

Habitable, *a.* اوپوريلور ôturulur, لى كىبىلى kâbili-sûknâ. [mê'

Habitation, *s.* مسكن mûsakân, زب

Adet, *a.* عادت حکمنه کیرمش "adet-
ghirmish.
Aimate, *v.s.* الشدرمتی alishdirmak;
— *me's self*, الشمتی alishmak.
Ain, *v.s.* چنتمک chèntmek; —
Ainay, *s.* بارگیر barghîr (bèyghîr),
کراجی kirâji-(bèyghîri).
Dolu, *s.* دولو or دولو dölü; —, *v.s.* دولو
یاغنی dölü-yâghmak; —, *int.* السلام
عسلت es-selâmu-"âlèyké; —, *v.s.*
دیورنگ-دیورنگ bdyurung-bù-
yurung-dèyu-kâbül-et; چاغرمتی chà-
gharmak. *gharmak.* [gharmak.
Dinj, *a.* دنج djnj.
Yarim, *s.* یاریم yârim; —, *s.* یاری yâri;
— *and a half*, بچوق bûchuk;
—, *ad.* یاری یاری yâri-yâriya.
Yârim-ây, *s.* یاریم ای yârim-ây.
Yâzar-mâ'âshi, *s.* حضر معاشی hâzar-mâ'âshi.
Ûn-pârê, *s.* اون پارê.
Sârkhôshjê, *a.* سرخوشجه sârkhôshjê.
Bûdala, *s.* بوداله bûdala.
Dîwânkhânê, *s.* دیوانخانه dîwânkhânê.
Bâna-bâk, *int.* بکا باقی bânâ-bâk.
Tâkdiss-et, *s.* مبارک تاقدیس tâkdiss-et,
ریعایت ri'âyet-et, مبارک mûbârek-
et; —, *ed.* مبارک mûbârek, مقدس mû-
qaddês.
Ûylâmish, *s.* طوپال Ûylâmish; —, *a.*
ایلمش Ûylâmish; —, *v.s.* ایلمش Ûylâmish;
—, *v.s.* ایلمش Ûylâmish;
Tôpallamak, *s.* اغسیمتی tôpallamak,
—, *int.* حالط hâlt.
Yûlar, *s.* یولار yûlar; —, *ip.*
ikiya-bâlmek; —, *v.s.* ایکی یه بولمک;
—, *v.s.* ایکی یه بولمک;
Pâylaşmak, *s.* پایلاشمق pâylaşmak.

Ham, *s.* بوط bût, کایناتی kāynâk; دوکوز
بوطی یا صدرمی dònguz-bûtü-pâss-
dirmassi (dòmuz). [dûlak-kyây.
Hamlet, *s.* کوی کویجکوز kyâyjèghiz,
Hammer, *s.* چککچ chèkij; طوقماتی
tòkmâk; sledge —, واریوس vâriyoss;
—, *v.s.* دوکومک dûghmek.
Hammock, *s.* براندê brândê.
Hamper, *s.* قباقلوسپد kâpâkli-sèped; —,
v.s. صیقندی ویرمک sîkinti-vèrmek,
الیانی ایغانی òlini-âyaghîni-
bâghlamak, باغلامتی bâghlamak.
Hand, *s.* دست òl, ال yèd;
(man) آدم adam, نفر nèfêr, انشجی
ishji; (signature) امضا imzâ; hour
—, عقرب "âkreb; minute —, یلقوان
yèlkowan; —, *v.s.* ویرمک vèrmek;
— *over*, تسلیم tèsalim-et; — *in*
hand, *ad.* ال الویرهت òl-òlâ-vèrèrek;
—, *on* the "alé-l-ittîfâk; to live from
hand to mouth, نه ییه جکنی
aksham-nâ-yèyé-
jèghini-sâbâhléyin-bilmamêk.
Handful, *s.* اوج طولیسی âwuj-dolussu.
Hand-grenade, *s.* ال خمبرهسی òl-
khûmbarçssi.
Handicraft, *s.* صنعت sân "ât.
Handkerchief, *s.* مندیله mândil, چوره
chèvrê, یمنی yèmnî, یاغلیک yâghlik,
مقومه mâkrama-(mâh-).
Handle, *s.* صابپ sâp, قولپ kûlp, قولاق
kûlak, قبضه kâbza; —, *v.s.* طوتمق
tûtmak, قوللانمق kûllânmak.
Handsome, *a.* کوزشلو ghyûzèl, کوزشلو
ghyûssteriablî, یاکشیکلو yâkshîklî.

Handspike, *s.* مانوله *mànavèla*.

Handy, *a.* (man) هزارفن *hèzâr-fènn* (*hèzârifènd*); (thing) راحت *râhat*, (hèzârifènd); (thing) راحت *râhat*, قولای *kòlay*, ایرار *isha-yàrar*.

Hang, *v.a.* اصمق *assmak*; —, *v.n.* طولاشمق *assilmak*; — about, طولاشمق *dùlashmak*; — back, کلماک *iléri-ghèlmamek*, کیرو طورمق *ghèri-dürmak*; — down, صارقمق *sàrkmak*; — out, *v.a.* اصمق *assmak*, سرمک *sèrmek*, قالدرومق *sàrkıtmak*, کالدیرمق *kaldırmak*, کوسترمک *ghyüssatrmek*; —, *v.n.* صارقمق *sàrkmak*; اصلمق *assilmak*; — over, طاشمق *tâshmak*; بری صارقمق *sàrkmak*; — together, بری براقمامق *biri-birini-brâkmamak*; — up, اصمق *assmak*. [kılıj].

Hanger, *s.* قسه جق برقلج *kışajek-bir-*

Hangman, *s.* جلاک *jèllâd*.

Hank, *s.* قنغال *kanğhal*, طره *türre* (*tûra*).

Hanker after, *v.a.* استمک *isstémek*,

ارزولمق *ârzulamak*, آرامق *âramak*,

اشتیاق چکمک *ishtiâk-chèkmek*.

Happen, *v.n.* اولمق *ôlmak*, چیقمق

chikmak, تصادفا *vâkı"ôl*, واقع او

وقوع بولمق *têsâzûf-et*, ظهورا *zûhûr-et*,

vükû"bôlmak.

Happily, *ad.* سعادته *sâ"âdèta*; برکت

bèrékèt-vèrain-ki.

Happiness, *s.* سعادت *sâ"âdèt*;

ممنونیت *mèmnûniyyèt*.

Happy, *a.* ایشی یولنده راحتی یزنده اولن

ishi-yòlunda-râhati-yèrinda-òlan,

ممنون *sâ"îd*, مسعود *mèss"ûd*;

ممنون *mèmnûn*; مسرور *mèssrûr*.

Harass, *v.a.* یورمق *yormak*, حت

تسزا *râhat-vèrmamek* ویرمامک

râhatsiz-et, تعجیزا *tâ"jiz-et*.

Harbour, *s.* لیمان *limân*, مرسی *or* با

mèrsâ; —, *v.a.* طومتق *tûtmak*, زاو

yâtak-òl. [dipòr]

Harbour-master, *s.* دیبورتو *kâpta*

Hard, *a.* قتی *kâtî*, سرت *sèrt*, پک *pè*

تین *siki*; کوچ *ghyûch*,

مشکل *chêtin*, مشکل *mûshkil*; — of beli

انانمز *ghyûch-inânîr*, کوچ اینانور

mâz; — to be believed, اینانلور

ghyûch-inânîlîr, اینانلمز *inânîlmâ*

— of hearing, صائر *sâghîr*.

Harden, *v.a.* قتیلاشدرمق *kâtîlashdırmak*

سرتلشدیرمک *sèrtlîshdırmek*

پکشدرمک *pèkishdırmek*; —, *v.*

تیشمق *kâtîlashmak*, قتیلاشتمق

sèrtlîshmek, پکشتمک *pèkishmek*.

Hard-favoured, Hard-featured, *a.* برکین

chîrkin.

Hard-hearted, *a.* مرحمتسز *mèrhâmetsî*

Hardihood, *s.* جسارت *jèssârèt*.

Hardiness, *s.* طیانقلق *dâyânîklîk*.

Hardly, *ad.* همان *hèman* (*hèman*)

چمساعده *ghyûch-bèlâ*; کوچ بلا

کوسترمیه رت *hîch-mûssâ"adè-ghyûch*

termeyérek.

Hardness, *s.* قتیلق *kâtîlîk*, تلتک

sèrtlik; کوچلیق *sîkîlîk*;

چکلک *chluk*, چتینلک *chêtinlik*, کلک

mûshkillîk, صعوبت *sû"ûbèt*.

Hardship, *s.* صیقندی *sîkındî*, ثقت

mèshâkkât.

Hardy, *a.* دنج طیانقلو *dâyânîklî*, دنج *dîmj*.

تواشان tàwshān. [kùlak-vèr.
 Hāsh, *s.* دنگله dīnglê (dīnê), قولاق ویر
 Hāsh, *s.* فاحشه fāhshéh.
 Hāsh, *s.* ضرر zàrar, زیان ziyān; —
s. اینجتمک injitmek, ضررا zàrar-et.
 Hāsh, *s.* ضرررسز zàrarsiz. [mùwāfakāt.
 Hāsh, *s.* موافقت tàtlitk; طاتلولق tàtlulq;
 Hāsh, *s.* قوشوم or قوشم kòshum;
 Hāsh, *s.* قوشتم kòshmak; —, *v.a.* تاقتم
 tàkīm; —, *v.a.* تاقتمنی اورتم
 tàkīmīni-wùrtmak; —
 Hāsh, *s.* سراج sàrrāj.
 Hāsh, *s.* چنگ chēng.
 Hāsh, *s.* زبکین zibkin.
 Hāsh, *s.* زبکیچی zibkinji.
 Hāsh, *s.* کارقدیم بیانو kyār-kādim-
 biyānu.
 Hāsh, *s.* چفتچی طرائی chiftji-tàraghi;
 —, *v.a.* طرامتی tàramak; — one's
 طرامتی, *s.* قاناتمی qānatmī, adam-
 qānatmī-kānamak.
 Hāsh, *s.* سرت sèrt.
 Hāsh, *s.* نشادر nishādir; (spirit
 نشادر رهی nishādir-rūhu.
 Hāsh, *s.* حصول hāssād, حصاص
 hāssād; — time, بچموقتی bichim-
 wāktī; — اوراقوقتی òraq-wāktī.
 Hāsh, *s.* یحنی yāhni; —, *v.a.* یحنی
 yāhni-et.
 Hāsh, *s.* چابک chà-
 bābik; — عجله sùr "āt; —, *v.a.* عجله
 sùr "āt-et, چابک chàbābik-
 òl.
 Hāsh, *s.* چابک کتمک chàbābik-
 kətmək; —, *v.a.* تعجیل tà "jil-et.
 Hāsh, *s.* عجله ایله èjlê-ila, علی
 علی èjlê-ila, "1-èjlê "عجله

Hasty, *a.* چابک chàbābik; صبرسز sàbrsiz,
 چابک قزار chàbābik-kizar.
 Hat, *s.* شاپقه shāpqa.
 Hatch, *v.a.* یاورى چیقارمق yāvri-chi-
 karmak; —, *s.* انبار قباغی
 ànbar-kāpāghī.
 Hatchet, *s.* بالطه bālta.
 Hatchway, *s.* انبار اغزی ànbar-aghizi.
 Hate, *s.* عداوت bùghz, بغض bùghz;
 نرفت nèfrèt; —, *v.a.* هیچ سومامک
 hich-sèvmamek; — عداوت "àdāvèt-et.
 Hateful, *a.* منفور mènfü, مقبوح màkbūh.
 Hatred, *s.* عداوت bùghz, بغض bùghz;
 نرفت nèfrèt. [(kibir).
 Haughtiness, *s.* تکبر tèkèbbur, کبر kibr
 Haughty, *a.* متکبر mùtèkèbbir, کبرلو
 kibirli, فرعون fir "awn, نوبران nõbrān.
 Haul, *v.a.* چکمک chèkmek; هيسه
 Haunch, *s.* صغری saghri. [hisa-et.
 Haunt, *v.a.* طائف او tà'if-ol.
 Have, *v.a.* مالک او mālīk-òl.
 Havoc, *s.* زیان ziyān, خسارت khāssārèt.
 Hawk, *s.* آتمجه àtmaja; —, *v.a.* کزدروب
 ghèzdirip-sātmak.
 Hawker, *s.* کزدریچی بازرگان ghèzdiriji-
 Hawser, *s.* پلامار pālamār. [bāzirghyān.
 Hay, *s.* قورو اوت kùru-òt.
 Haycock, *s.* اوت یغینی òt-yighīni.
 Haymaking, *s.* اوت بچمک òt-bichmek.
 Hayrick, Haystack, *s.* بیوک قورو اوت
 biyuk-kùru-òt-yighīni.
 Hazard, *s.* تصادف tàssā-
 duf; —, *v.a.* تهلكه یه قومق tèhlikéyē-
 Hazardous, *a.* تهلكه لو tèhlikèli. [kòmak.
 Haze, *s.* دویمان dàmlān, سیس sis.

Hazel, *s.* فندوق fındık; —, *a.* كستانه kèstānē-rēnkli.

He, *pr.* او ò, اول òl; —, *a.* اركك èrkek.

Head, *s.* باش bāsh; سر sēr, رأس rē'ss; (of a ship), باش bāsh; (of a cask) تمبرن dib; (of an arrow) تمرن tēmren; —, *a.* باش bāsh, برنجی birinji; —, *v.a.* باش bāsh-ol, سرکرداو sērkerdē-òl.

Headache, *s.* باش اغریسی bāsh-aghrissi.

Headland, *s.* بورون bürun.

Headlong, *ad.* باش اشاغی bāsh-ashāghī, دپه تقلابی (tèpē)-tāklak.

Head-quarters, *s.* مرکز mērkez.

Headstrong, *a.* سوز دکلهمز sōz-dinglēmāz (dīnēmāz).

Headway, *s.* یول yol; یورمه yürümē.

Heal, *v.n.* ایواو iyi-òl; —, *v.a.* ایوا iyi-et.

Health, *s.* عافیت sıhhat, صحت "afıyyèt; مزاج keyf, کیف mizāj, عشقزده tashkingiza, "طب tab; your health! عشقزده tashkingiza.

Healthy, *a.* صاغ sāgh, صاغلام sāghlām.

Heap, *s.* کومه kyümē, یغین yighin; —, *v.a.* یغمتی yighmak.

Hear, *v.a.* اشتماک ıshıtmeκ, استماع ıstımā "-et; دکلهمک dīnglēmek (dīnēmek), قولتی قولتی küllāk-vērmeκ; اجابت ıjābet-et, قبول kabül-et.

Hearing, *s.* قوت سامعه küvvèti-sāmi "a; in one's —, اشیتدیگی حالدە ıshıtıdıgı-hālda; to give a —, ویروب اذن vērüp aذن sویلتمک ızın-vērüp-süwèylätmeκ, دکلهمک (dīnēmek). [mek.

Hearken, *v.n.* قولتی قولتی küllāk-vär-

Hearsay, *s.* مسموعات mèsamū "āt.

Heart, *s.* یورک yürək, قلب kalb, dil; (of a plant) کوبک ghyüb (middle) اورته or اورتە òrta; by یورتن ezberden; to learn by *v.a.* ازبرلمک ezberlémek.

Heart-breaking, Heart-rending, *a.* ک. یورکی طیانمز adamıng-yürèghi-dāy māz.

Heart-broken, *a.* شکستدل shikèstè-

Hearth, *s.* اوجاق òjak. [انصاف ınsāf]

Heartless, *a.* انسانیتسز ınsāniyyèt

Heart's-ease, *s.* هر جاشی بنفشه hēr-j bènèfshè (mènèkahè).

Hearty, *a.* قوی kōwī, صاغلام sāghlām, صمیمی sāmimī, یورکدن yürèkdan.

Heat, *s.* سیجاقتی sıjak, سیجاق sıjak, غینلیتی hārārèt; آتش atèsh; کیزدیرمتی kızırdırmak; —, *v.a.* استمتی ıstım, تسخیم tèskh -et. [کتابسز کافر kitābsız-kyā]

Heathen, *s.* and *a.* کافر ghyāwr, کافر kyā

Heave, *v.a.* اتمق atmak; —, *v.n.* اورمتی bāsh-würmak.

Heaven, *s.* جنت jènnèt, فردوس fırdūs

Heavy, *a.* اغیر āghir, ثقیل sākil.

Hectic, *a.* ورملو vèrmli; — fever ghizli-ıssıtma.

Hedge, *s.* چیت chit.

Hedgehog, *s.* ارفاق کربی òfāk-kirpi.

Heed, *s.* دقت dıkkāt, تقید tākıyy kayd; —, *v.a.* and *s.* دقت dıkkāt-et, قید kayd-et.

Heel, *s.* اوکجه ökchè; — over, *v.n.* یاترمتی yätirmak; —, *v.a.*

هجرة *s.* هجرت hijrèt ; هجرت نيويه hijrèt-nébéviyyé. [اينك ghènj-inek.
 دانه *s.* ديشى طانه dāhi-dāna, كنج
 دانه *s.* بوى bōy ; يوكسكلك yūk-
 skik, ارتفاع irtifā' ; ديه dāgā, طاغ
 ديه *s.* باير bāyir, صرت sirt ; اوج èvj,
 زير زيرé ; اورته orta, وسط wāssat.
 شنيع *s.* پك قبيح pèk-kābih ; شنيع
 شنيع " ; اشنع ḡahnā' .
 وارث *s.* (after possession) وارث vāriis ;
 (before possession) ولي عهد vēli- "āhd.
 وريثة *s. f.* وارثه vāriisā ; وريثة
 vāriyētū-ī- "āhd. [-chichègki.
 وانليه *s.* چيچكي vānilya-
 جهنم *s.* جهنم jihènnem (jihānnam),
 جهنم jähim.
 يوناني *s.* يوناني yānāni.
 چناق قلعمسى *s.* بوغازى chà-
 kālēsī-bōgāzi. [يکه yèkē.
 دومن *s.* دومن يکسى dūmān-yèkēsī,
 مغفر *s.* تاس tāss, مغفر miġhfār,
 تاس tōgātulgha.
 دومنجى *s.* دومنجى dūmānjī.
 امير *s.* امير ḡasīr.
 امداد *s.* ياردم yārdēm, امداد imdād,
 عون *s.* معاونت mū "āvénèt, "ānānē,
 "ān ; معين yārdēmjī, معين mū "ān,
 "ān ; ياردم yār-
 dem- et, معاونت mū "āvénèt - et ;
 امداد imdād - et ; امداد
 امداد *s.* امداد imdāda - yètiāhmek ;
 چاره بولمق *s.* چاره بولمق " -et, "mèn-
 mak. [āli-āyagāi-tōtmāz.
 بيجاره *s.* بيجاره biġhārē,
 ارکه داش *s.* ارکه داش ārkādāsh.

Hem, *s.* قيورلميس کنار kivrilmish-
 -kēnar ; —, *v. a.* قيورمق kēnārini-kvirmak ; — in, چيورمق
 chēvirmek, قوشاتمق kōshātmak,
 اطرفنى المق ètrāfīni-ālmak.
 Hemisphere, *s.* نصف کره nēsfī-kyūrē.
 Hemistisch, *s.* مصراع mīssrā' .
 Hemorrhoids, *s.* مايه سيل māyēsīl,
 Hemp, *s.* کندر kēndir. [باسور bāsūr.
 Hen, *s.* طوق tāwuk.
 Hence, *ad.* بوندن bōndan ; بنا عليه
 binā' am- "ālèyh, بونا بنا bōnga-binā' am,
 بنا على ذلك bōnga-mēbni, بونا بنا
 binā' am- "ālā-zālikē.
 Henceforth, Henceforward, *ad.* بوندن
 بوندن bōndan-bāylē, بوندن بوندن bōndan-
 sōngra, فيما بعد fī-mā-bā' d, برده
 bīr-dāhā, شمديدن كيرو shīmdidān-
 -ghēri.
 Her, *pr. s.* انى āni, òn ; اكا ānga
 (āna), ònga (ōna) ; *pr. a.* اى ī,
 انك ānīng, ònung.
 Herald, *s.* منادى mūnādi ; —, *v. a.*
 خبر ويرمق khābēr-vērmek.
 Herb, *s.* اوت òt, نبات nēbāt.
 Herbalist, *s.* کوکجى kyūkjū.
 Herd, *s.* سورى sūru ; — together, *v. a.*
 سورى سورى کرمق sūru-sūru-ghēz-
 mek.
 Herdsman, *s.* صغرتماج sēghirtmāj.
 Here, *ad.* بورا bōra, بوراسى bōrāsī ;
 بوراسى bōrāsīni ; بورايى bōrayī
 بوراسته bōrāda ; بورايه bōraya ;
 بوراسنده bōrāsīnda ; —,
 اشته *inf.* lahtē, نا nā ; — and there,

اوتەبرى *atê-bèri*; تك تك *tèk-tèk*;
 here is, اشتە *ishtê*, نا *nà*. [bùralara.
 Hereabouts, *ad.* بورالاردا *bùralarda*, بورالر
 Hereafter, *ad.* بوندندى *bùndan-*
-sòngra; بعدالموت *bà"dé-ʔ-mèvt*;
 —, *s.* آخرت *âkhirèt*.
 Hereby, *ad.* بومناسىبلە *bù-mùnâssé-*
bètlâ; بو واسطە ايله *bù-wâssâtâ-ila*.
 Hereditary, *a.* متوارث *mèvrûss*, موروث
mütévâriâs; ولى عهد *vâriâs*; وارث
vèli-“âhd.
 Herein, *ad.* بوندن *bùnda*; بوندن
bùndan; بوكا *bùnga*; بونى *bùnv*.
 Hereof, *ad.* بونك *bùnün*.
 Hereon, *ad.* بونك اوزرينە *bùnün-üzèrinê*.
 Heresy, *s.* شيعە *shî"â*, ضاللت *dâlâlèt*,
 اعتزال *i"tizâl*. [mù"tèzil.
 Heretic, *s.* معتزل *shî"t*, شيعى *shî"t*, ضال *dâll*.
 Heretofore, *ad.* شمدى يەقدر *shîmdiya-*
-kldar, سمدى يە كنجە *shîmdiya-*
-ghèlinjâ; از قديم *èz-kldim* (*ab*
antiquo), اوتەدنبرو *âtédan-bèri*.
 Herewith, *ad.* لفاً *lèffan*,
 ملفوفاً *mèlfûfan*.
 Heritage, *s.* ميراث *mîrâss*.
 Hermaphrodite, *s.* خنشى *khùnsâ*.
 Hermetically, *ad.* هيچ هوا الميه جق صورتله
hich-hèwâ-âlmayajak-sürètld.
 Hermit, *s.* منزوى *mùnzévi*.
 Hermitage, *s.* عزلتخانه *zävîyyê*, زاويه
"üzletkhânê. [فتى علنى *fètk-"illèti*.
 Hernia, *s.* قاصق ياريغى *klassik-yârighi*,
 Hero, *s.* بهادر *bâhâdir*; يگيت *yiglit*;
 محكى فيه *mâkhiyun-fih*.

Heroic, *a.* بهادرانه *bâhâdirânê*.
 Heroine, *s.* بهادر قارى *bâhâdir-kâ*
 محكية فيها *mâkhiyetun-fihâ*.
 Heroism, *s.* يگيتلك *yiglitlik*.
 Hers, *pr.* انك *âning*, اونى *ònvng*; كى
âningki, اونى *ònvngku*.
 Herself, *pr.* كندى *kèndi*, ندىسى
kèndissi, كندىسىنى *kèndissini*.
 Herzegovina, *s.* هرسك *Hèrsek*.
 Herzegovinian, هرسكولو *Hèrsekli*.
 Hesitate, *v.s.* باقنمق *bâkinmak*; دا
tèrèddud-et; تا حرا *tè"èkhhur-e*
 باه جغنى *istânamek*; استمامك
nâ-yâpajaghini-bilmame
 سويليه جكنى شاشرمق *sùwèylyé*
jéghini-ahâshirmak. [shùbb
 Hesitation, *s.* تردد *tèrèddud*; به
 Heterodox, *a.* ائمه مخالف *ùmmè*
 Hetman, *s.* هتمان *hètman*. [mèkhâl
 Hew, *v.a.* يارمق *yârmak*; — dow
v.a. كسمك *kèsmek*; يقمق
yâra-yikmak.
 Hexagon, *s.* مسدس *mùssèddèss*.
 Hiatus, *s.* اراتى *âralik*.
 Hibernate, *v.s.* قيشلامق *kîshlamak*.
 Hibernation, *s.* قيشلامه *kîshlama*.
 Hiccough, Hiccup, *s.* حاجقرق *hinchik*
rik; —, *v.s.* حاجقرقمق *hinchikirmak*.
 Hide, *s.* درى *dèri*; —, *v.s.* صقلامق *sâ-*
lanmak, كيزلنمك *ghizlanmek*; —, *v.*
 صقلامق *sâklamak*, كيزلنمك *ghizlanmek*.
 Hideous, *a.* پك چركين *pèk-chirkî*
 كرىه المنظر *kèrîhu-ʔ-mânzâr*.
 Hieroglyph, Hieroglyphic, *s.* ورتلو يازى
 سورتلى اشارتى *sürètlü-yâzi-lahâreti*.

مرتفع *yüksək*, يوكسك *yüksək* و *çatı* "عالی" *ālī* سامی *ālī* بالا *bālā* ;
 طولغون *dölghun*, رفیع *rēfī* ;
 تاشکین *tāshkīn*, جوشن *jōshkun* ;
 پک *pək*, the Most High, *s.* حق تعالی *hakk-tā'ālā* ;
 — tide, — water, مد کامل *mēdd*
iyiml.
 طاغلق يره مخصوص *dāghlik-pēra-makhsūss*, طاغی *dāghī*.
 طاغ آدمی *dāgh-adami* ;
 — *s. pl.* طاغ اهاالیسی *dāgh-āhālissi*.
 طاغلق يرلر *dāghlik-pērikr*, طاغستان *dāghistān*.
 چوق *chōk*, خیلی *khāyli*.
 يوكسكك *yüksēklik* ;
 شوکتلو *shōkkt-lū* ;
 شوکتلو *shōkkt-lū*.
 يول *yōl*, جاده *jāddē* ;
 شاهراه *shāhrah*, "آمم" طریق *tārīki* ;
 شاهراه *shāhrah*.
 يول کيسجی *yōl-kēsijji* ;
 قاطع القرین *kātī "u"-t-tārīk*.
 دبه *dēpē*, طاغ *dāgh* ;
 دبه *dēpē*.
 طاغلق *dāghlik*.
 قبضه *kābzā*.
 کویلو *dishi-ghēyik* دیشی کیک *dishi-ghēyik* ;
 کیش *kīch*, ارد *ārd* ;
 کیرودکی *ghērīki*, کیروکی *ghērīki* ;
 مانع *māni* "—ōl", مانع او *v. a.* *ghērīki* ;
 کومامک *kōmamak*, براتمام *brāknamak* ;
 ویرمک *sēktē-vērmek*.
 مانع *māni* "—", Hindrance, Hindrance, *s.* مانع *māni* ;
 سکت *sēktē*.

Hindermost, Hindmost, *a.* ال کیرودکی *əng-ghērīdēki*.
 هندى *hīndī*, [Hissāni].
 هند لسانی *Hīnd- Hindoostance, s.* ;
 رز *rēzē*, منتشه *mēntēshē* ;
 دونمک *dōnmek* ;
 باقمت *bākmak*.
 اورتیلوفاد *irtulu-ifādē*, ایما *īmā* ;
 اورتیلوفاد *irtulu-ifādē-et*, ایما *īmā-et*.
 قالجہ *kālchā*.
 کرایه ویرلمک *kirāyā-vērlmek* ;
 کرایه ویرمک *kirāyā-vērmek* ;
 کرایله طومتق *kirāyā-ila-tūtmaq* ;
 کرایه ویرمک *kirāyā-vērmek*. [Anīngki, ōnūngku].
 انکک *ānīng, ōnūng* ;
 مورخ *mūvērīkh*.
 تاریخ *tārīkh*, تواریخ *tāwārīkh* (pl.) ;
 حکایه *hīkyāyē*.
 اورمتی *wōrmak* ;
 اصابت *issābet-et*.
 برویه *bēriya*, برو *bēri* ;
 بو طرفه *bū-tārāfa*.
 شمدی یه قدر *shīmdīya-kādar* ;
 زمانه کلنجہ *bū-zāmāna-ghēlinja*. [kōwāni].
 قوان *kōwan*, ارى قوانی *ārī-qōwāni*.
 قراغی *kirāghī*.
 مسی قصلمش *sēssi-kāssīlmish* ;
 بوغوق *bōghuk*.
 اغارمش *agharmish*, اق *āk*.
 زبانی *zēbāni*, [kīr].
 بر نوع شراب *bīr-nēv-i-shērāb*.
 حیله *hīlē*.

Hod, *s.* تكنه tèkné.
 Hodge-podge, *s.* بر نوع طعام bir-nèv“i-tà“am; قارشقلق kārishiklik.
 Hoe, *s.* چاپه chlpa. [(dòmuz).
 Hog, *s.* ایغدش طوکر ighdish-dònguz
 Hogahead, *s.* بیوک فوجی biyuk-fichi,
 مانجنه mànjana. [chikàrmak.
 Hoist, *v.s.* چیقارمتی kaldırmak, قالدیرمتی
 Hold, *s.* ضبط tütvah, قبض kàbz, ضبط
 zàbt; (ship's) انبار ànbār; —, *v.s.*
 ضبط توتتمک töttnak, قبضاً kàbz-et, ضبط
 zàbt-et; بر اقامتق bràkmamak,
 عالیویرمامک alıvırmamak; — back,
v.s. کیرو طورمتی ghèri-dürmak; —,
v.s. الیکومتی alıkòmak; — forth, *v.s.*
 اوزاتمتی 0zàtmak; —, *v.s.* وعظاً vâ“z-et;
 —, *v.s.* اوزاتمتی 0zàtmak; — in, ضبطاً
 zàbt-et; — on, *v.s.* بر اقامتق bràkmamak,
 وارکچمامک vâz-ghèchmamak; — one's
 breath, نفسنی حیسا nêfessini-hıbas-et; —
 one's tongue, صوصمتی vüsmak; اغزینی
 دلنی طوتمتی aghzini-kâpmak, قیامتق
 dilini-töttnak; — out, *v.s.* طیانمتی
 dâyanmak; —, *v.s.* اوزاتمتی 0zàtmak;
 ایرادا irâd-et; — true, — good, *v.s.*
 قول صحیح او kâvî-sâhîh-0l; — up, *v.s.*
 قالدیرمتی achılmak; —, *v.s.* قالدیرمتی
 kaldırmak; — with, طوتتمک töttnak;
 سوزده برابر او sâzda-bârâbêr-0l.
 Hole, *s.* دلیک delik, سوراخ sūrâkh;
 قوی küyü, چقور chòkur.
 Holiday, *s.* تعطیل tà“tül; یورتی yörtü.
 Holland, *s.* فلمنک مملکتی filémènk-
 -mèmlkèti.
 Hollander, *s.* فلمنک filémènk.

Hollow, *a.* اچی بوش ichi-bòsh, جوف
 mùjèvf; چقور chòkur, اویوق dyuk
 —, *s.* چقور chòkur; —, *v.s.* زمتق
 kàzmaq, اویمتق dymak.
 Holy, *a.* مقدس shèrif, شریف mù
 kàddèss, مبارک mùbârek; — Ghos
 روح القدس rûh-u-l-kùduss, — Land
 دار فلسطین dâri-filastin.
 Homage, *s.* عرض عبودیت “ârzi-“tübü
 دیییت; عبودیت “übüdiyyèt, ندکی
 bëndèghî.
 Home, *s.* 0v; وطن wàtân; —, *a.*
 یرینه yèrina, یرنده yèrinda; اوه 0va.
 Homely, *a.* قباچه kàbaja; پیرکینجه
 chirkinja; فقراچه fûkarâja. [pilmak
 Home-made, *a.* اوده یاپلمش 0vda-yâ
 Homeward, *a.* اوغری 0va-dòghru
 کندی وطنه طوغری kèndi-vwâtanina
 dòghru. [kèndi-vwâtanina-dòghru
 Homeward-bound, *a.* کندی وطنه طوغری
 Homicide, *s.* قتل kâtl; قاتل kâtil.
 Homogeneous, *a.* متجانس mùtâjaniss.
 Homogeneousness, *s.* تجانس têtâjâns.
 Hone, *s.* یاغ بلیکیسی yâgh-bilèghıssi.
 Honest, *a.* (person) اهل عرض 0hli-“îrz
 تمیز tèmiz; طوغری dòghru, عمن
 èmin; (living) حلال hâlâl. [tek
 Honesty, *s.* عرض “îrz; طوغریلتی dòghru
 Honey, *s.* بال bâl, انکبین ènghyabin
 جیک بال “âssel; — comb, حانم الی
 chigâ-bâl; — dew, ترنکبین tètèn-
 ghyabân; — suckle, حانم الی hânim-
 -èli.
 Honorarium, *s.* عانده x'idê. [bâ-pâyê
 Honorary, *a.* اعتباری i“tibârî, بابایه

Honour, *s.* عرض *ʿarṣ* *ʿasṭikāmet*, استقامت *ʿasṭikāmet*, شان *nām*, ناموس *nāmūs*; *ʿirz*, شرف *shəref*, عزت *ʿizzət*; —, *v.a.* احترام *ihtirām-et*, صایمت *ṣāymek*; تبحیل *təbḥīl-et*, تشریف *təshrif-et*.

Honourable, *a.* (person) تمیز *təmiz*, مستقیم *müstakīm*, صاحب ناموس *ʿirz-ʿahli*, نجیب *shərif*, شریف *sāhib-nāmūs*; نجیب *nəjjīb*; (thing) باعث شرف *bāʿ-issī-shəref*; the Right — دولتو *dəvlətü*.

Hood, *s.* قوقوله *kükü*, باشلق *blahlık*.

Hoof, *s.* ظفر *zıfr*, طرنق *tırnak*. [ləta.

Hook, *s.* چنگل *çəngel*, قانچا *kānja*; ایلک *ilik*; زونکا *zōnka*; ایلکلنمک *ilıklənmek*; —, *v.a.* ایلشدمک *ilish-dürmek*; ایلکلنمک *ilıklənmek*.

Hoop, *s.* چنبر *çənber*; حلقه *halka*.

Hooping-cough, *s.* بوعمجه اوکسرت *bögə-mejə-öksuruk*.

Hope, *s.* امید *ümüd*, اوموت *ümüt*; —, *v.a.* امید *ümüd-et*, اوممت *ümmak*, مامل *məʿmül-et*.

Horizon, *s.* افق *üfuk*.

Horizontal, *a.* افقی *üfukī*, موازی *üfuka-müwāzi*.

Horn, *s.* بوینوز *böynüz*; بوری *bürü*.

Horoscope, *s.* زائجه *zāʿijə*.

Horrible, Horrid, *a.* پک فنا *pək-fına*, پک چرکین *pək-çerkin*, پک کربه *pək-kərib*, پک کورکولو *pək-körkölü*, پک مکخوف *pək-məkhūf*, پک مکخوب *pək-məkhūb*.

Horror, *s.* (active) کراهت *kərahət*; هیبت *həybət*; (passive) تورقو *körkü*, تنفر *nəfrət*, دهشت *dəshshət*, تنفر *tənəffür*.

Horse, *s.* ات *at*; بارگیر *bərgիր* (*bəyghir*); اتلو *ätli*; سواری *süwāri*; clothes — جنس ات *kāfess*; blood — جنس *jıns-at*; led — يدك *yèdek*; light — خفیف اتلو عسکری *khəfif-ätlu-ʿaskeri*; race — قوشی اتی *kōshü-ätü*. [at-älshdiran-jānbāz.

Horse-breaker, *s.* ات الشدیران جانباز *at-shadiran-jānbāz*.

Horse-cloth, *s.* چول *çöl*, چول *çöl*.

Horse-dealer, *s.* ات جانبازی *at-jānbāzi*.

Horse-guards, *s.* سواری عسکر خاصه سی *süwāri-ʿasker-khāssəsi*; سر عسکر *sər-ʿasker-kāpissi*.

Horseman, *s.* اتلو *ätli*; جندی *jündi*, بنیجی *biniji*, بنیجیلک *binijilik*.

Horsemanship, *s.* جندیلک *jündilik*.

Horse-shoe, *s.* نعل *nāʿl* (*nāl*).

Hose, *s.* چوراب *çorab*; خرطوم *khòr-tum*.

Hosier, *s.* چورابچی *çorabçı*. [tum.

Hospitable, *a.* غریب پرور *gharīb-pürvər*, مهمان نواز *mihmān-nüwāz*.

Hospital, *s.* خسته خانه *khāssa-khānə*, اسپتالیه *isspitālya*.

Host, *s.* خانه صاحبی *khānə-sāhibi*; مسافر *müssäfir*; اردو *ordu*.

Hostage, *s.* رهین *rəhīn*, کریو *ghiriv*.

Hostile, *a.* دشمن *düşmən*.

Hostility, *s.* دشمنلک *düşmənlik*; حرب *hərb*, *s. pl.*

Hot, *a.* سبجاق *sıjāk*; قیزغین *kızghin*; حار *hār*, حرارتلو *hārārətli*; گرم *ghərm*

Hotel, *s.* لوقانده lókānda.

Hothouse, *s.* صوبه sōba. [-ārd-dīzi.

Hough, *s.* حيوانك ارد ديزى hâywāning-

Hound, *s.* زغر zāghar.

Hour, *s.* ساعت sā“at; وقت wakīt, زمان zāmān.

Hourglass, *s.* قوم ساعت kùm-sā“at.

House, *s.* او ev, قوناق kōnak, خانه khānē, بيت bèyt, دار dār; —, *v.a.* اورتى التنه قومق irtu-āltina-kōmak; ايجرو المتق ichèri-ālmak.

House-breaker, *s.* خرسز khirsiz.

Household, *s.* او اطامى ev-tākimi, او چولتى چوجتى ev-ūshāklari, چولتک - چولتک chōlūk - chōlūk, اهل و عيال èhl-u-“āyāl; — stuff, اشيا əshyā, اثاث èssās.

Householder, *s.* او صاحى ev-sāhibi.

Housekeeper, *s.* كآخدا قادين kètkhudā-kādin.

Housekeeping, *s.* او ادارسى ev-idārēssi.

Housemaid, *s.* بسلامه bèsalémē.

Hovel, *s.* قولبه kōlūbē.

Hover, *v.n.* طولاشمق dōlashmak; قناد اوستنده āyrilmamak; قناد اوستنده kānad-ūsetunda-dūrmak.

How? *ad.* نصل nāsal, نه درلو نه درلو nè-dūrlu (tūrlu), نه صورتله nè-sūrētle, نه وجهله nè-vējhla; نادر nākadar; — much? نادر nākadar; — many? قاج قاج kāch, قاج قاج kāch-kērtē, قاج دفعه kāch-dēf“ā, قاج نوبت kāch-nūbēt, قاج سفر kāch-sēfēr; — long? نادر nākadar, نه مدت nè-mūddēt; —

often? — frequently? بر وقتده بر kāch-wākītda-bir.

However, *c.* وكن vè-lākin, وینه vè-yin, عا “āmmā; عا ينه yinē (ghènē), ما مافيه mā“a-mā-fih, بونگله برابر bi nungla-bērābār; —, *ad.* هر نصل hēr nāsal, نصل nāsal; هر نادر hēr-nākadar.

Howitzer, *s.* اوبوس òboss (kōbbuz). [dau Howl, *s.* اولويش òluyush; —, *v.n.* اولومتق òlumak.

Howsoever, *ad.* هر نصل hēr-nāsal, نادر hēr-nākadar.

Huckster, *s.* مادراباز mādrabāz, رلتجى kōltukju, كدر ريجى ghèzdirji.

Hue, *s.* رنگ rānk, لون lēvn.

Hug, *s.* صارلش sārīsh; —, *v.a.* ارلمق sārilmak; يقين صوقلمق yākin-sōqlmak.

Huge, *a.* توجه مان پك بيوت pek-biyuk, عظيم “azīm, كوجامان kōjāmān, مفرد mēfrēt.

Hulk, *s.* قشايه چويرلمش كمى kishlaya-chèvirilmish-ghèmi; — about, *v.n.* سورتنمق sūrtunmek.

Hulks, *s.* پرانغه prāngha.

Hull, *s.* تكنه tèknē.

Hum, *s.* ترنم tērēn- num; —, *v.n.* اوتمک ètmek; ترنم tērēnnum-et.

Human, *a.* بشرى bèshēri, آدمى adēmi, انساني insāni, مردى mērdi; a - being, انسان insān.

Humane, *a.* انسانيتلو insāniyyētlī, مشفق mēshfik, شفقنلو shāfaklī.

Humanity, *s.* انسانيت insāniyyēt, بشريت bèshē-

- riyyèt, انسان حالی insân-hâli; ناسوت
nâssût; ناس nâss.
- Humble, *s.* الهمجى كوكلو alchâk-ghyên-
gullu, متواضع mùtêwâzi, كمتر kâm-
tîr; كمترانه kâmtêrânê, فقير fâkîr,
كبرينى nâchizânê; —, *v.a.* كبرينى
بورنى kibrini-kîrmak, بورنى ازىمك
bûrnî-èzmeç.
- Humbug, *s.* يالانجى yalânji, يالان yâlan.
- Humid, *a.* رطوبتو rûtübêtli.
- Humidity, *s.* نم nèm, رطوبت rûtübêt.
- Humility, *s.* تواضع têwâzu, وضوع
wuzû, خشوع khûshû.
- Humour, *s.* خوى khûy, خلتي khûlk,
طبيعت tâbî'ât; خلط khilt (*pl.*
أخلاق akhlâq); صو sù.
- Hump, Hunch, *s.* اوركج ûrghuy; قانبور
kânbur; — backed, قانبور kânbur.
- Hundred, *a.* يوز yûz, مائه or مئة mi'ê,
صد sâd.
- Hunger, *s.* اجلتى âçhlîk, جوع jû, "جوع
جوع ghyûrissânêghî; —, *v.a.* اج او
جوع.
- Hungered, Hungry, *a.* جاع àç, جاع
jàç, كرسه ghyûrissânê.
- Hunt, *s.* ارايش ava-ghidish; ارايش
ârayish; —, اوينه كتمك âvîna-ghit-
mek; ارامق âramak.
- Water, *s.* اوجى avji, او اتى av-âti.
- Huntsman, *s.* اوجى باش avji-bâshî.
- Hurricane, *s.* تصرغه kâssirgha (sâkir-
gha).
- Hurry, *s.* عجله "âçlê; —, *v.a.* عجله
"âçlê-et; —, *v.a.* عجله ايتدمك
"âçlê-âdirmek, تعجىل ta'çil-et.
- Hurt, *s.* ضرر zârâr, زيان ziyân; ياره
yâra; دوكلمش قيرلمش dûkalmush-
kîrilmish; —, *v.a.* اجيمق âçimâç;
—, *v.a.* اجتمك âçitmek; اينجتمك
injitmek.
- Hurtful, *a.* مضر mùzîr, ضررلو zârârli.
- Husband, *s.* شوهر kôja, زوج zêvç, شوهر
shêvhâr; sister's —, انشته ênishtê;
wife's sister's —, باجناق bâjanâç,
wife's sister's —, باجناق bâjanâç,
—, *v.a.* ادارا idârâ-et, قولانمق
âz-kûllânmak.
- Husbandman, *s.* چفتجى chiftji, اهل
زراعت èhli-zirâ'ât.
- Husbandry, *s.* چفتجىلك chiftjîlik,
حراست zirâ'ât, زراعت and
حراست hirâssêt, فلاحت fêlâhêt.
- Hush, *inf.* صوص sùss; —, *v.a.* صوصتى
sùssmak; —, *v.a.* صوصدمتى sùssdur-
mak.
- Husk, *s.* قيقق kâbûk. [mak.]
- Hut, *s.* قوبله kûlûbê.
- Hyacinth, *s.* سنبل sûnbul (zûnbul).
- Hybrid, *s.* ملز mêlez; —, *a.* ملز mêlez.
- Hydrogen, *s.* مولدالما mùwèllidu-'l-mâ.
- Hydrophobia, *s.* قدوز kûduz.
- Hyena, *s.* سرتلان sirtlân.
- Hymn, *s.* الاهى ilâhî.
- Hyperbola, *s.* قطع زائد kât'î-zâ'id.
- Hyperbole, *s.* مبالغه mùbâligha.
- Hypocrisy, *s.* رياء riya, ايكى يوزلوك iki-
yûzluluk.
- Hypocrite, *s.* رياكار riyaçyâr, مرايى
mûrâyî, ايكى يوزلو iki-yûzlu.
- Hypothenuse, *s.* وترقائمه vêtari-kâ'imê.
- Hypothesis, *s.* فرض farz, تقدير tâkdir.

I.

I, *pr.* بن bèn.

Ice, *s.* بوز bùz.

Iceberg, *s.* بوز اطه سی bùz-âdasai. [dũrma.

Ice-cream, *s.* سوتلو طوکدرمه sùtlu-dòng-

Idea, *s.* فکر fikr : تخيل tàkhàyyul ; تصور tàsàdvur, مطالعه mùtála "à ; ظن zànn ;

I have an idea, عقلمه برشی کلیور,

برشی تصور, "àklima-bir-shèy-ghèliyor,

ایتمه bir-shèy-tàsàdvur-ètđim.

Ideal, *a.* ظنی zànnī, تصویری tàsàdvurī,

تخیلی tàkhàyyulī.

Identify, *v.a.* بلمک bilmek, سمجک

sechmek, تشخیص tànimak, طانیتم,

Idiot, *s.* بوداله bũdàla. [tèshkhīss-et.

Idle, *a.* ایشیز işsiz, بوش bõsh, بوشده

bõshda ; —, *v.s.* ایشیز طورمتی işsiz-

dũrmak ; —, *v.a.* بوش کچورمک bõsh-

ghèchirmek.

Idleness, *s.* ایشیزلیک işsizlik, بوشلتی

bõshluk, عطالت "àtālèt. [sũrèt.

Idol, *s.* بت (pũt), صنم sànem, صورت

Idolater, *s.* بتپرست pũtpérèst ; —,

s. pl. عبده اِصنام "àbèdè'i-âsnâm,

عبده اوتان "àbèdè'i-èvsân.

Idolatry, *s.* بتپرستلیک pũtpérèstlik,

پرستش اِصنام pèrsteshi - âsnâm,

عبادت اوتان "ibàdèti-èvsân.

If, *c.* اکر èghar, èghar ; (even though)

ولو vè-lèv.

Ignite, *v.s.* اتمق almak, طوتشمق tũtvah-

mak ; —, *v.a.* طوتشدرمتی tũtvahdũr-

mak ; اتمش ویرمک aldirmek ; اتمش ویرمک

àtèsh-vèrmek.

Ignominious, *a.* رذیل rēzil, رسوای rùssvā

Ignominy, *s.* رذالت rēzālèt, سوايلتی

rùssvāylik.

Ignorance, *s.* جهالت jèhàlèt, جهل jèhl

معلوماتسزلیک mà "lũmâtsèzlik.

Ignorant, *a.* جاهل jèhl, معلوماتسز

mà "lũmâtsèz.

Ill, *s.* فئالی fēnalik ; ضرر zàrar ; بلا bēl

درد dèrd ; —, *a.* فنا fēna ; سته

اجسز khàstas, کیفسز kèyfsiz,

Ill-bred, *a.* قبا kàba. [mizāji

Illegal, *s.* یولسز yòlsuz, غیرمشروع ghayr

mèshrũ "kânũna-mi

Illegible, *a.* اوقتمز òkmmaz. [ghāyi

Illegitimate, *s.* پیچ pich ; یولسز yòlsuz

حرام hārām.

Illicit, *a.* ممنوع mèmũ "yàssal

یولسز yòlsuz ; حرام hārām.

Illnature, *s.* بدخوی bēd-khũy.

Illness, *s.* خسته لی khèstelik, بفسزلیک

kèyfsizlik, مزاجسزلیک mizājsizlik.

Illuminate, *v.a.* قندیل دوناتمی kàndi

-dònatmak ; ایدینلیق aydinlik-e

تهیب tènvir-et ; (a book) تهیب

تزهیب và-tèzyin-et.

Illumination, *s.* قندیل دوننامی kàndi

-dònannamı.

Illustrate, *v.a.* مثال کتورمک misal

-ghètirmek, تمثیل tèmāl-et.

Illustration, *s.* رسم rèsam.

Illustrious, *a.* مشهور mèshhũr ; الی تبار

"àli-tèbār. ["àdāvèt, غرض ghàr

قاروت, دشمنلیک dèshmènlík,

Image, *s.* صورت sũrèt, تصویر tàsvũr

مجسم mùjèssèm ; عین "àyn.

Imaginary, *a.* بوش bōsh, دبىز dibsüz; تاختى tākħayyulī, ظنى zānnī.
 Imagination, *s.* ماتخيله mātakhāyyilē, قوت ماتخيله kōvvēti - mūtakhāyyilē; تفكر tēfēkkyur, فكر fikir, "اڭل" عقل ظن tāsāvvur, تخيل tākħayyul; ظن zānn, مراق kūruntı, قورنتى mērāk.
 Imagine, *v.a.* تصور tāsāvvur-et, تخيل tākħayyul-et; قورمتى kūrmaq, عقلنه kōvvēti - ghētirmek.
 Imbecile, *a.* بوداله būdala.
 Imbecility, *s.* بودالالى būdalalık.
 Imbibe, *v.a.* اچمك ichmek.
 Imitate, *v.a.* عىنى ياپمق tākliid-et, تقليدا tāklīd-et, "aynī-yəpmak.
 Imitation, *s.* تقليد tāklīd.
 Immaterial, *a.* غير هيولانى rūhānī, روحانى
 پكده لرومى اولميان hēyyulānī - hēyyulānī;
 پكده ضررى pēkda - lüzūmi - ölmayan;
 پكده زارارى اولميان pēkda - zārari - ölmayan; it is
 — which, قنغيسى اولور ايسه اولسون kēngissī-ölürsə-ölsun; — — — how,
 نصل اولور ايسه اولسون nāsəl-ölürsə-ölsun.
 Immature, *a.* خام khām, ناپخته nā-pākhē.
 Immediate, *a.* Immediately, *ad.* در عقب dīr-ākab, اول ساعت öl - sā"at, انيدو "كەزە" 1- "الە" على العجلة ānīda; چابك chābık, شمدى ahimdi;
 عجلە "كەزە".
 Immense, *a.* پك بيوك pēk - biyuk; پك كىلىتو pēk - kyūllıyyēti.
 Immerse, *v.a.* باترمتى daldırmak, طالدرمتى bātırmak. [-yēmūt.
 Immortal, *a.* اولمز ölməz, لايموت lā-

Immunity, *s.* معانیت emān; امان emān; امتياز imtiyāz. mū"āfıyyēt,
 Impair, *v.a.* بوزمتى bōzmaq, خلل khālel, ويرمك khālel - vèrmek.
 Impale, *v.a.* قاز قلمتى kàzıqlamak.
 Impalement, *s.* قاز قلمه kàzıqlama.
 Impart, *v.a.* ويرمك vèrmek; تبليغا tēbligh-et, سويلمك sūwēylēmek.
 Impartial, *a.* منصفانە mūnsifānē, منصف mūnsif, [ويرمز ghēchid - vèrməz. mūnsifānē.
 Impassable, *a.* كچيد ghēchilməz, كچيلمز ghēchilməz;
 Impatience, *s.* صبرسىزلىك sàbrsızlık.
 Impatient, *a.* صبرسىز sàbrsız.
 Impeach, *v.a.* ملت مجلسى حضورنده عوالمillèt-mējlissi-hüzürinda-dà" wà-èt.
 Impeachment, *s.* ملت مجلسى حضورنده عوالمillèt-mējlissi-hüzürinda-dà" wà-ètmeklik.
 Impede, *v.a.* منع مانع او māni"-öl, منع مانع سكتە sèktē-vèrmek. mèn"-et,
 Impediment, *s.* "منع مانع sèktē; — of speech, پلتكلك pèltèklik.
 Impel, *v.a.* سوقا sèvk-et.
 Impenitent, *a.* غير نادى ghayri-nādim.
 Imperative, *a.* ضرورى zārūrī; امرانه āmirānē; — mood, *s.* صيغه امر sīgha-i-èmr.
 Imperceivable, *a.* كورلمز ghyvurulmaz.
 Imperfect, *a.* اكسك əksik, ناقص nākiss, غير تام nā-tāmām, تام ghayri-tāmām.
 Imperfection, *s.* نقصان nōksān, اكسكلك əksiklik, عيب əyb, قصور kūsūr.
 Imperial, *a.* پادشاهانه shāhānē, شاهانه shāhānē, پادشاهانه pādishāhānē.

Impertinence, *s.* عارمزلق "ärsizlik.
 Impertinent, *a.* عارسز "ärsiz, ادبسىr èdebsiz.
 Impervious, *a.* كچلمز ghèchilmáz ; — to
 rain, يغمور كچمز yàghmūr-ghèchmáz.
 Impetuous, *a.* شدتلو hiddèti, شدتلو
 shiddèti, حزلو hizli. [kūvvèt, زور zor.
 Impetus, *s.* قوت سür "ät, حز hiz; قوت
 Impiety, *s.* كفر دينسزلك dīnsizlik, كفر kyūfr.
 Impious, *a.* كفر kyāfir, دينسز dīnsiz,
 كافرانه kāfirānē, اللهدن قورقمز
 kyāfirānē.
 Implement, *s.* الت älet (*pl.* الات älät).
 Implicate, *v.a.* قارشدرمتی kārishdirmak.
 Implicit, *a.* كامل kyāmīl, تام tāmm;
 ضمنی zāmnī. [niyāz-et.
 Implore, *v.a.* يالوارمتی yālvarmak, نياز
 Imply, *v.a.* متضمن او mütazāmmīn-öl,
 دلالت ادا zāmmān-ifādē-et, ضمناً ادا
 Impolite, *a.* تربيهسز tërblyēsiz. [lälet-et.
 Impoliteness, *s.* تربيهسزلك tërblyēsizlik.
 Import, *s.* معنا mā "nä; مفهوم mēfhūm;
 ادخال idkhāl ; —, *v.a.* خارجدن
 khārijdan - ghètirmek ;
 كتورتمك khārijdan-ghè-
 tirtmek, ادخال ا idkhāl-et ;
 حکمی او hūkmū-öl, ادخالی او dākhli-öl,
 مدخالی او mèdkhāli-öl.
 Importance, *s.* اهميت èhèmmlyyèt;
 نفون nūfūz ; of —, خاطرى صایلور, khā-
 tiri-sāyilīr ; مهم mēhim.
 Important, *a.* مهم mēhim ; خاطرى
 خاطرى khātiri-sāyilīr, معتبر mù "tébèr.
 Importer, *s.* طشردن امتعه جلب
 دتارهيدان ايدن dāhāridan-èmti "à-jēlb-
 èden-bāzirghyān.

Imports, *s. pl.* ادخالات idkhālāt.
 Importunate, *a.* تعجيزايدر mù "jiz, تعجيزا
 tà "jiz-èder.
 Importune, *v.a.* صيقشدرمتی sīkshdirmak
 تعجيزا ابرام ابرام-et, "jiz-et, تعجيزا
 بآغلامتی kōmak, قومتی wāz "et ; —
 upon, اويون او یون, dūyon-et, ادا تاقی
 äldāt.
 Imposing, *a.* هيبتلو hēybetli. [mak
 Imposition, *s.* وضع wāz " ; اويون dūyon
 حيله hīlē. [imkyān
 Impossibility, *s.* عدم امکان "adem-i.
 Impossible, *a.* غيرممکن mühāl, محال
 ghāyri-mümkin, عديم الامکان "ādīmu-
 -l-imkyān. [kyāzib, حيلهكار hīlēkyār.
 Impostor, *s.* يالانجی yālānzi, كاذب
 Imposture, *s.* اويون حيله hīlē, اويون dūyon,
 دولاپ or دولاپ dōlab, دك dēk.
 Impotence, Impotency, *s.* عينلك
 "innīnlik. [ghāyri-müktèdir.
 Impotent, *a.* غير مقتدر "innīn ;
 ImpRACTICABLE, *a.* ياپيلهمز yāpīlamáz.
 Impregnable, *a.* الينامز ālinamáz,
 تسخيرى غيرممکن tësskhīri - ghāyri-
 -mümkin.
 Impregnate, *v.a.* تأثير تائيرا të'sir-et ;
 مساماته të'sir-ètdirmek, ايتدريمك
 ميساماتينا ghèchirmek, كچورمك
 ghèbbē-et.
 Impression, *s.* اثر تائير të'sir ; اثر èssir ;
 قياس zānn, ظن ktyāss.
 Imprison, *v.a.* حبس ا حبس hābs-et, سجينا
 tëssjīn-et, قيامتی kīpamak.
 Imprisonment, *s.* حبس hābs. [māl.
 Improbability, *s.* عدم احتمال "ādmihīti-

Improbable, *a.* غیر محتمل ghâyri-mühtemil, غیر مأمول ghâyri-mè'mül.
 Improper, *a.* یاقشمز läyiksiz, لایقسنز yâkîshmâz, مناسبسنز münâssébetsiz.
 Impropriety, *s.* مناسبسنزک münâssébetsizlik.
 Improve, *v.a.* ایلولمک ilerilémek; کوزللمشک iyilshmek; یولنه کیرمک ghyüzellshmek; یولنه کیرمک ghyüzellshmek; —, *v.a.* ایلولمک aylolmak; ایرلشمک derlshmek; ایلولشمک iyilshdirmek; کوزللمشمک ghyüzellshdirmek; دها بر یولنه قومتی, اصلح islah-et, debâ-bir-yoluna-kömak.
 Improvement, *s.* اصلح islah. [iktiyyât.
 Inprovidence, *s.* عدم اختیاط "âdm-i-
 Imprudent, *a.* عقلسنز "aklsiz, دلی deli.
 Independent, *a.* عارسنز "ârsiz, ادبسنز edebisiz, حیاسنز hayâsisiz.
 Impulse, *s.* وهله vèhlê; on the first —, وهله اوله vèhlê'i-ülâda.
 Impunity, *s.* مجازاتدن بری اولمقلق mîjâzâtdan-bêri-ölmaklik; with —, بلا مجازاة bilâ-mükâbêlê, بلا مجازاتین bilâ-mîjâzâtin.
 Impure, *a.* پس pis, مردار mürdâr, نجس nêjiss, ناپاک nâ-pâk.
 Impurity, *s.* ناپاکلیک pisalik; ناپاکلیک nâ-pâklik.
 Imputation, *s.* اسناد isnad; عزو "azv.
 Impute, *v.a.* ویرمک vîrmek, اسنادا isnad-et, عزو "azv-et.
 In, *pr.* ا, د, ده, ده, ده ichina, ایچینده ichinda, دروننه dèrûnina, دروننده dèrûninda; ظرفنه zârfina,

ظرفنده zârfinda; مرورنده mürûrinda; ایله ile; ایکن iken.
 Inability, *s.* قابلیتسنزک kabîlîyyétsizlik; عدم اقتدار "âdemi-iktidâr, عجز "âjz.
 Inaccuracy, *s.* یانگلیش yângılısh, سهو sehv.
 Inaccurate, *a.* یانگلیشک yângılısh (yânişh), غیر صحیح ghâyri-sâhîh. [-hârekêt.
 Inaction, *s.* عدم حرکت "âdm-i-
 Inactive, *a.* تنبل tènbel. [-kifâyet.
 Inadequacy, *s.* عدم کفایت "âdm-i-
 Inadequate, *a.* الیرمزم elvirmâz, یتشمز yetishmâz, غیر کافی ghâyri-kyâfî.
 Inattention, *s.* دقتسنزلیک dikkâtsizlik.
 Inattentive, *a.* دقتسنز dikkâtsiz.
 Inaudible, *a.* ایشیدلمز ishîdilmâz.
 Inaugurate, *v.a.* کشاد kshâd-êt.
 Inauguration, *s.* رسمی کشاد rêssmi-kyâshâd.
 Inauspicious, *a.* منکوس menhûs.
 Inborn, Inbred, *a.* جبلی khilki, جبلی jilbilli, طبیعی tabî'î.
 Incapable, *a.* الندن کلمز âlindan-ghêlmâz, نااهل nâ-êhl, غیرمقدر ghâyri-müktêdir, عاجز "âjiz.
 Incapacitate, *v.a.* صلاحیتنی بوزمتی salâhiyyétini-bözmek.
 Incapacity, *s.* عدم صلاحیت "âdemi-salâhiyyèt, عدم اهلیت "âdemi-êhliyyèt.
 Incendiary, *s.* قوندانجی kündakji; مفسد müfsid, محرک mühârrik.
 Incense, *s.* کونلک ghyûnlak, بخور bûkhûr; عبودیت "übûdiyyèt; —, دارلتمق kızdirmek, قیزدرمتی v.a.

- dârılmak, كوجندرمك ghyñjèndir-mek. [سائت sa'ik, تازیانه tâziyânê.]
- Incentive, *s.* موجب sèbeb, سبب m'üzib,
- Incertitude, *s.* شبهه shùbhê, شك shèkk, مشکوکیت mèshkyükiyyèt.
- Incessant, *a.* لا ینقطع lâ-yànkàti', اردی اراسی اولمیان ârdi-âraasi-öl-mayan.
- Inch, *s.* پرمق pàrmak, اصبع âsbu'.
- Incident, *s.* مادمè mädê, فقره fâkra, منقبه mènqabê; —, *a.* عارض "âriz, لازم lâzim. [ittifâki.]
- Incidental, *a.* عرضی "ârazi, اتفاقی
- Incite, *v.a.* تحریض tâhriz-et, تحریک tâhriz-et, ترغیب tèrghib-et.
- Inclement, *a.* فرطونهلو fêrtinali; صوغوق sôgûk, یغمورلو yêgmûrlu.
- Inclination, *s.* میل mèyl; رغبت râghbet, خواهش khâhish, استک isstèk,
- Incline, *v.a.* میلا mèyl-et, یاتمق yâtmak; استداد mâ'il-öl, مائل او
- استی استی استی istî "dâd-ghyâsstarmek; جانی استمک râghbet-et, رغبتا jâni-istémek; —, *v.a.* یاترمق yâtmak, میل ویرمک imâlê-et, اماله
- mèyl-vârmek.
- Inclined, *a.* مائل mâ'il; مستعد mùstâ-idd; استکی اولن isstèkli, استکی اولن isstègâli-ölan, رغبتی اولن râghbeti-ölan. [lêf-et.]
- Inclose, *v.a.* احاطه ihâte-et; لف ا شامل او dâkhil-et; شامل او
- ahâmil-öl, المتق shôm'öli-öl, شمولی او almak, مشتمل او ihâte-et, احاطه
- mûsh'têmil-öl.
- Incog, Incognito, *a.* تبدیل tèbdîl.
- Incoherent, *a.* ربطسز râbtsiz.
- Incombustible, *a.* یانمز yânmâz.
- Income, *s.* ایراد irâd; واریت vâriyyè ghêlir. [vârghis.]
- Income-tax, *s.* ایراد ویرکوسی irâd-âvârîkôsî.
- Incompetence, Incompetency, *s.* نتم "âdm-i-âlâhiyyèt.
- Incompetent, *a.* ناهل nâ-êhl, بایی دکل èrbâbi-digâh, صلاحیتسز alâhiyyetsiz
- Incomplete, *a.* ناکسèk èksik, نص برتام nâkissè nâ-tâmâm, ناتمام
- ghâyri-tâmâm.
- Incomprehensible, *a.* انگلشلمز ânglîshilmâz (ânâshilmâz).
- Inconsiderable, *a.* لیل از klîl az, کچوک küçuk, صغیر sêghîr; جزئی jüz'î.
- Inconsistent, *a.* غیرمطابق ghâyri-mütâbik, بروقتی بروقتنه اویمز bir-wâktî bir-wâktina-öymâz, روز بر سوزینه
- bir-sâzu-bir-sâzuna-öymâz, اویمز sâzu-fi "line-öymâz.
- Inconstancy, *s.* عدم قرار "âdm-i-klârîr.
- Inconstant, *a.* باتسز kârarsiz, قرارسز sèbâtsiz; بیوفا bi-wêfâ.
- Inconvenience, *s.* زحمت zâhmet.
- Inconvenient, *a.* راحتسز râhatssiz, سیکندلی sîkindî, سیکندلی sîkindî.
- Incorporate, *v.a.* قارشدمق kârshdmek, مزج mēzj-et; قاتمق kâtmak.
- Incorrect, *a.* یاکلش yângilish (yânish), غیر صحیح ghâyri-sâhîh.
- Increase, *s.* زیاد ziyâde, از دیاد izdiyâde, ترقی târâkki; —, *v.a.* بیومک biyümek

mek ; جوغالتمق chò-ghalmak, زیادلنمك ziyādēlānemek, ازدياد ziyādēlāshmek, زيادلشمك izdiyād-būlmak, ترقى بولمق tārākki-būlmak, مزداداو müzdād-öl, مترقى او mütārākki-öl ; —, v.a. ارترمى artırmak, بيوتمق biyutmek, جوغالتمق chòghaltmak.
 Incredible, a. اينانلمز inānılmāz, كوچ ghyūj-inānılır.
 Incredible, a. اينانمز inānılmāz, كوچ ghyūj-inānılır.
 Incubation, s. حضون hūzūn.
 Incubate, v.a. تعليم tā'lim-et, اوكرتمك oghrētmek. [aghārlik.
 Incumbrance, s. بار bār, يوك yūk,
 Incur, v.a. ار ايوب بولمق arayub-būlmak, اغراممق oghramak, كيرمك ghirmek.
 Incurable, a. شفاقبول ايتمز shifāq-būl-it-māz.
 Incursion, s. اقين ākin. [-ētmāz.
 Incubated, s. بورجلو bōrjlu, مديون mēdyūn ; مجبور mējbūr.
 Incense, s. عيب "āyb, مغاير ادب māghāyiri-ēdeb.
 Indeed, ad. حقيقه hakikāt, حقيقه hakikātan, فى الحقيقه fī-l-hākika ; كرجكمى ? —, بيله bilē ; كرجكهمى ghārçhēkmi, اويله مى aylēmi.
 Indefatigable, a. يورولمز yōrulmāz, يورولمق بولمز yōrulumak-bilmāz.
 Indefinite, a. نامحدود nā-māhdūd, غير معين ghāyri-māhdūd, غير معين ghāyri-mū'āyyen ; — article, s. حرف تنكير hārf-i-tēnkir.
 Indemnify, v.a. تصمين tāzmīn-et.

Indemnity, s. تصمينات tāzmīnāt, تصمينات tāzmīnāt ; معافيت mü'āfiyyet, برائة الذمه bē'rā'atu-'z-zimmē.
 Independence, Independency, s. استقلال istiklāl.
 Independent, a. باشلى باشنه bāshli-bāshina, خودبخود khòd-bé-khòd, سربست sār-bēst, مستقل mütlak, كسمه يه محتاج دكل müsstākīll, زنگين zēnghin.
 Index, s. شهادت پرمغنى shāhādet-pārmaghī ; فهرست fihriiss, فهرست fihriiss. [tān.
 India, s. هند hind, هندستان hindīss.
 Indiaman, s. هنده سفر ايدن كمى hinda-sēfer-ēden-ghēmi.
 Indian, a. هندی hindi. [-bōghdayi.
 Indian-corn, s. مصر بوغدایى missir.
 Indian-ink, s. چینی مرکب chīni-mùrēkkēb.
 India-rubber, s. قومناستى kōmnāstik.
 Indicate, v.a. دلالتا dēlālet-et, اشارت او ishāret-öl.
 Indifference, s. قیدسزلى kaydsizlik, عدم تمیل "ādēmi-tēmyyul, عدم رغبت "ādēmi-rāghbet.
 Indifferent, a. لا قیدسز kaydsiz, لا قیدسز kaydsiz, وظیفه سنده دكل wazīfēssindē-dighil ; برابر bē'rābār, هپ بر bēp-bir, عادى lā-fārk, بیاغى bāyaghī, قبا قبا "ādī, فنا fāna, اشاغى ashāghī.
 Indigenous, a. يارلو yārli. [kaba.
 Indigestible, a. اغر āghir, هضمى كوچ hāzmi-ghyūch.

Indigestion, *s.* معده‌فسادی mi“dê-fê-sâdi, امتلا imtilâ.
 Indignant, *a.* کوجنمش ghyùjènmish, دارلمش dàrlmish. [dàrghmîk.
 Indignation, *s.* غصب ghàzab, دارغیلتق dàrgiyiltiq.
 Indignity, *s.* بدمعامله bèd-mù“âmélâ, حقارت hâkârêt.
 Indigo, *s.* چوید chivid.
 Indispensable, *a.* مهم èhèmm, ماتحتم màtahâttèmm, مطلقاً لازم mùtlâka-lâzim.
 Indisposition, *s.* کیفسزلیک kèyfsizlik, انحراف مزاج inhârâfi - mizâj; عدم استمامکلیک isstémameklik, رغبت “adêmi-râghbet.
 Indisputable, *a.* مسلم mùsèllèmm.
 Indistinct, *a.* بللوسز bèllisiz.
 Indistinctness, *s.* بللوسزلیک bèllisizlik.
 Individual, *s.* فرد fêrd, نفر nèfer, کشتی kshî; —, *a.* منفرد àyri, ایری ایری mùn-kîahi;
 Indolent, *a.* تنبل tènbel. [fêrid.
 Indorse, *v.a.* قبول و تصدیق kâbul-vê-tâsedik-et.
 Induce, *v.a.* تحریک سوق sèvk-et, تحریک tâhrîk-et, سبب سبب sèbeb-òl.
 Indulge, *v.a.* کندینی mùbtélâ-òl, مبتلا او mòbtelâ-òl, ویرمک kèndini-vèrmek; —, *v.a.* ابتلا ibtilâ. [mùssâ“adê-et.
 Indulgence, *s.* مساعدè mùssâ“adê;
 Industrious, *a.* چالشقان châlîshkân, ایشگذار ishghyuzâr, مقدم mòkdim.
 Industry, *s.* چالشقانلیک châlîshkânlik, ایشگذارلیک ishghyuzârlik, اقدام ik-dâm; حرفت hîrfèt, صنعت sànâ-dâm;
 Inebriated, *a.* سرخوش sèr-khòsh. [“at.
 Inefficient, *a.* نا اهل nâ-èhl.

Inert, *a.* تنبل tènbel.
 Inertia, *s.* عطالت “âtâlèt.
 Inestimable, *a.* قیمتی تقدیر اولنه مز kimé-ti-tâkdîr-òlunamâz.
 Inevitable, *a.* قورتلنه مز kùrtulunamâz چاره‌سز chârêssiz.
 Inexact, *a.* یاگلش yângîlish.
 Inexcusable, *a.* معذور طوتله مز mâ“zur -tùtulamâz.
 Inexperienced, *a.* ببدی “âjémî, عجمی mùbtédi, غیر مجرب ghâyri-mùjèrreb.
 Infamous, *a.* رذیل rêzil, عیب “âyb, رذیل رسوای rùssvây, ناموسسز nâmùssuz.
 Infamy, *s.* رذالت rêzâlèt, بی‌ایلتی rùssvâylik, ناموسسزلیک nâmùssuzlîck.
 Infancy, *s.* چوجقلیک chòjjuqlîck, سبوت sâbût, طفولیت tûfûllyyèt.
 Infant, *s.* وغان چوجق chòjjuq, چوجق chòjjuq, بېك bèbek. [kêri òflak-chòjjuq.
 Infantry, *s.* پیاده‌سکرى piyâdê-“âss.
 Infatuation, *s.* دلیلک dèlîlik.
 Infection, *s.* علت ساریه “illèti-sârîyyê, بولاشقلق bùlâshiklik; سرایت sârîyet.
 Infectious, *a.* ساری sârî, کچر ghèchîr, بولاشور bùlâshîr.
 Infer, *v.a.* اگلامق ànglamak (ànnamak) استدلال isstîd lâl-et. [isstîdlâl.
 Inference, *s.* استدلال mà“nâ; معنا.
 Inferior, *a.* دون اشاغی àshâghî, دون dôn, بچوک bôjjuq, بیاغی bâyaghî, فنا fâna; —, *s.* مادوند اولان کمسنه mà-kùchuk, -dùnda-òlan-kimèssnê.
 Infernal, *a.* شیطانی jihènnémî, شیطانی shèytnî; پک فنا pèk-fâna.

Infidel, *s.* کافر *kyāfir*, منکر بالله *mùnkir-bi-'llāh*.
 Infidelity, *s.* عدم صداقت *kyūfir*, کفر
 "ādēmi-"aldakāt; عدم وفا "ādēmi-
 refā; عدم عصمت *ādēmi-"issmēt*;
 عدم عنف "ādēmi-"iffēt.
 Infante, *s.* نامتناهی *nā-mùtēnāhi*,
 بیغایه *bī-nihāyē*, بیغایه *bī-ghāyē*.
 Infancy, *s.* الی ایامی طوتمز *sākat*, سقط
 "āyaghi-tūtmez.
 Infirmary, *s.* خسته خانه *khāsata-khānē*.
 Infirmité, *s.* درد "illēt", علت *dērd*;
 نقص *nākissa*, تصور *kūssūr*.
 Infirmité, *v.s.* علولندرمک "ālevlëndir-
 mek; التهاب کتورمک *iltihāb-ghètir-
 mek*. [*nar*, طوتشور *tūtushur*.
 Infammable, *s.* علولایله ینار "ālev-ila-yā-
 lamination, *s.* حمرت *iltihāb*, التهاب
 "amrēt".
 Infante, *v.s.* هوا طولدروب شیشرمک *hā-
 veldöldrup-shishirmek*.
 Infamable, *s.* تصدندن *ēghilmāz*, اکلمز
 "kissindan-dānmāz".
 Infirmité, *v.s.* ترتیب واجرا *tèrtīb-vē-ijrā-
 et*, "āriz-et".
 Influence, *s.* نفوذ *nūfūz*; تاثیر *tè'sir*;
 سوز کچورمک *bākm*; —, *v.s.* دنگلخت-
 mek-ghèchirmek, دنگلخت *dīnglēt-
 mek* (*dīnglètmek*); تاثیر *tè'sir-et*.
 Influential, *s.* نفوذ صاحبی *nūfūz-sāhibi*,
 سوز کچور *səzu-ghècher*.
 Iniziativa, *s.* نزله *zùkkyām*, زکام *nèzliē*,
 نوزل *nèwāzil*.
 Inform, *v.s.* خبر ویرمک *khābər-vēr-
 mek*, سویلمک *sūwèylémek*.

Informant, *s.* خبر ویرن *khābər-vèren*,
 مخبر *sūwèyléym*, سویلمک *mùkhbir*.
 Information, *s.* معلومات *khābər*, خبر
 mà"lūmāt, علم "ilm. [-hàrèkèt].
 Infraction, *s.* مغایر حرکت *mùghāyir-*
 Infringe, *v.s.* بوزمت *bòzmeq*, اخلال
ikhāl-et, مغایر حرکت *mùghāyir-
 -hàrèkèt-et*.
 Infringement, *s.* نقص *nākz*.
 Ingenious, *a.* (person) هنرلو *hùnrli*,
 هزارفن *hèzār-fènn* (*hèzārifènd*);
 (thing) معرفتو *hùnrli*, هنرلو *mā"-
 rifèti*.
 Ingenuity, *s.* معرفت *hùner*, هنر
 mà"rifèt, صنعت *sàn"ət*, عقل *"ākl*.
 Ingenuous, *a.* صاف *sādē-dil*, ساد دل
sāf-dèrūn, طوغری سویلمک *dòghru-
 -sūwèylər*.
 Ingot, *s.* کولچه *kyālichē*, سبیکه *sèbikē*.
 Ingraft, *v.s.* اشلامت *āshlamək*.
 Ingratitude, *s.* نانکورلک *nān-kyàrluk*
 (*nāmkyərluk*), کفران نعمت *kyūfir'āni-
 -nī"mèt*.
 Ingredient, *s.* جزء مرکب *jüz'u-mùrèkkib*
 (*pl.* اجزای مرکبه *èjzā'i-mùrèkkibē*).
 Ingress, *s.* کیره جک یر *ghirish*; کیره
ghirèjek-yèr; مدخل *dèkhöl*; دخول
mèdkhāl.
 Inhabit, *v.s.* ساکن او طورمت *òturmak*, ساکن او
sākin-öl, متمکن *mùtémèkkin-öl*.
 Inhabitant, *s.* ساکن *yèrli*, ساکن *sākin* (*pl.*
sèkèné), اهالی (*pl.*) *āhālī*.
 Inhale, *v.s.* نفسله ایچرو چکمک *nèfèssala-
 -ichèri-chèkmek*. [*mīrāss-yèmek*.
 Inherit, *v.s.* میراث وراثت *vāriass-öl*, میراث

Inheritance, *s.* وراثت mirās, ميراث mirās, میراث میراث
 vērāsət; ارث iras, توارث tōvāruss.
 Inheritor, *s.* ميراثخور vāriis, میراثخور
 mirāsekhōr.
 Inhuman, *a.* انسانیتسز insāniyyətsiz.
 Inimical, *a.* دشمن dūshmān, خصم
 khāssm, خصومتلو khūssūmētli.
 Inimitable, *a.* تقلید اولنه مز tāklīd-ōlona-
 māz, بشقه کسه نک یا په مبه جفی
 bāshka-kīməēning-yāpəmayajāghī.
 Iniquitous, *a.* فاسد fāssid.
 Iniquity, *s.* فسق و فجور ghyūnāh, فسق
 fīssk-u-fūjūr, معصیت mā“siyyət.
 Initiate, *v.a.* اوگرتتمک āghārtmek, یولنی
 یولنی یولنی yōlunū - ghyāsstarmek,
 تعلیم tā“līm-et.
 Injudicious, *a.* اوغونسز, عقلسز “āksiz,
 اوغونسز, مناسبستسز mūnāsəbətətsiz.
 Injunction, *s.* تنبیه ěmr (ēmir), تنبیه
 tēnbīh, سپارش sipāriah.
 Injure, *v.a.* ضرر زārar-et, سقاا səkāt-et,
 بوزمت bōzmaq, خلل ویرمک khālel-
 vārmek, اخلال ikhlāl-et.
 Injurious, *a.* ضررلو zārarli, مضر mūzīrr.
 Injury, *s.* ضرر zārar, خلل khālel, سقامت
 səkāmət, سقاتلی səkātlik. [hākkəzīlāk.
 Injustice, *s.* غدر ghādr, ظلم zūlm, حقسزلی
 حقسزلی.
 Ink, *s.* مرکب mūrēkkēb; —, *v.a.*
 مرکب سورمک mūrēkkēb - sūrmek;
 red —, *s.* سرخ sūrkh.
 Inkstand, *s.* مرکب حقه سی mūrēkkēb-
 hōkkassi, حقه hōkka. [kyārfez.
 Inlet, *s.* اغز āghiz, بوغاز bōgāz, کورفز
 کورفز.
 Inn, *s.* خان khān, لوقاندە lōkānda,
 مسافر قوناهی mūsāfir-kōnaghī.

Inner, *a.* چپروکی ichèrīki, داخلی dākhi
 Innermost, *a.* الځ اچرودەکی āng-ich
 ridēki.
 Innkeeper, *s.* لوقاندە جی lōkāndəji.
 Innocence, *s.* قباحستزلق kabāhatsizli,
 معصومیت mā“sūmiyyət, ئت
 bēra“āti-zimmet.
 Innocent, *a.* قباحستز kabāhatsiz, الذمه
 bēriyyu-‘z-zimma, معصوم mā“sūm.
 Innocuous, *a.* ضررسز zārarisiz.
 Innovation, *s.* بدعت bid“ət, اصول
 yēngi-ūsūl.
 Innumerable, *a.* صایلمز sāyilmāz, عد
 lā-yū“ādd, لا یحصا lā-yūhsā.
 Inoculate, *v.a.* اشلامق āshlamak
 چچک اشلامق chichək-āshlamak.
 Inoculation, *s.* اشلامق اشلامق āshlamaklik.
 Inoffensive, *a.* ضررسز zārarisiz.
 Inquest, *s.* تفتیش رسمی tēftīsh-rēssmī.
 Inquire, *v.a.* سؤال sūāl, صورتق sōrmak,
 استفسار āstifisār-et; استفسار āstifisār-
 et; استعلام āstīlām-et; استفتا āstiftā-
 et; استفتا āstiftā-et; استفتا āstiftā-
 et; تحری تهری tāhārri-et.
 Inquiry, *s.* سورس sōrusah, سؤال sūāl
 استفسار āstifisār; استعلام āstīlām
 استفتا āstiftā, تجسس tājēssus
 تحری tāhārri; پرسش pūrsīah.
 Inquisitive, *s.* مراقلو mērāklī, پرسشی
 پرسشی پرسشی pūrsīah, سورار
 sōrār.
 Inroad, *s.* آقین āqīn.
 Insane, *a.* دلی dēli, چلغبن chilghān
 چلغبن چلغبن chilghān, مجنون mējnūn.
 Insanity, *s.* دلیلیک dēlīlik, چلغبنلی
 چلغبنلی چلغبنلی chilghānlik, چلغبنلی
 چلغبنلی chilghānlik, جنون jūnūn.

mek; چوغالتمق *chòghalmak*, زیادولنمك *ziyādēlānmek*, ازدياد *ziyādēlāshmek*, ترقى بولمق *izdiyād-būlmak*, مزادادار *tārākki-būlmak*, مترقى او *mūtarākki-ōl*; —, *v.a.* بولمق *biyatmek*; چوغالتمق *chòghāltmak*.
 Incredible, *a.* اينانلمز *inānālmāz*, كوچ *għyūj-inānālir*.
 Incredulous, *a.* اينانمز *inānmāz*, كوچ *għyūj-inānāir*.
 Incubation, *s.* حضون *hūzūn*.
 Incubate, *v.a.* تعليم *tā'lim-et*, اوكرتمك *għārlīk*, اغرلتمك *għārlīk*.
 Incumbrance, *s.* بار *bār*, يوك *yūk*,
 incur, *v.s.* ارابوب بولمق *arayub-būlmak*, اوغرامق *għāramak*, كيرمك *għārmek*.
 Incurable, *a.* شفا قبول ايتمز *shifā-kābūl*.
 Incursion, *s.* اقين *ākin*. [-ēt-māz].
 Indebted, *a.* بورجلو *bōrjlu*, مديون *mēdyūn*; مجبور *mējbūr*.
 Indecent, *a.* مغاير ادب *“āyb*, عيب *“āyb*, مغايري-ēdeb *mīghāyiri-ēdeb*.
 Indeed, *ad.* حقيقة *hāqīqat*, حقيقة *hāqīqat*, في الحقيقة *fi-ḥāqīqa*; كرجكمي *—*? بيله *bīlē*; —, *c.* اويله مي *āylēmi*.
 Indefatigable, *a.* يورلمز *yōrūlmāz*, يورلمق بلمز *yōrūlmak-bilmāz*.
 Indefinite, *a.* نامحدود *nā-māhdūd*, غير معين *għāyri-māhdūd*, غير معين *għāyri-mū“āyven*; — article, *s.* حرف تنكير *hārf-i-tēnkīr*.
 Indemnify, *v.s.* تصمين *tāzmin-et*.

Indemnity, *s.* تصمينات *tāzmin*, تصمينات *tāzmināt*; معافيت *mā“āfiyyet*, برائة الذمة *bērā“atu-‘z-zimmē*.
 Independence, Independency, *s.* استقلال *istiklāl*.
 Independent, *a.* باشلى باشنه *başlı-bāshina*, خود بخود *khōd-bé-khōd*, سر بست *kendi-kēndina*, مستقل *sār-bēst*, مطلق *mūtlāk*, كسديه محتاج دكل *mūsstākīl*, زنگين *zānghin*.
 Index, *s.* شهادت پرمغنى *shāhādet-pārmaghi*, فهرست *fihriss*, فهرست *fihrisst*. [tān].
 India, *s.* هند *hind*, هندستان *hindīss*.
 Indiaman, *s.* هندة سفر ايدن كمي *hīnd-sēfer-ēden-għēmi*.
 Indian, *a.* هندی *hīndi*. [-bōghdayi].
 Indian-corn, *s.* مصر بوغدايي *missir*.
 Indian-ink, *s.* چيني مركب *chīni-mūrēkkēb*.
 India-rubber, *s.* قومناستن *kōmnāstik*.
 Indicate, *v.a.* دلالت *dēlālet-et*, اشارت او *ishārēt-ōl*.
 Indifference, *s.* قيدسزلىق *kāydsizlik*, عدم تميل *“ādēmi-tēmēyyul*, رغبت *“ādēmi-rāghbet*.
 Indifferent, *a.* لا قيد *kāydsiz*, وظيفه سنده دكل *wāzīfēssīndē-kāyd*, برابر *hēp-bār*, عادي *lā-fārk*, بياعى *bāyaghi*, قبا *“ādī*, اشاغى *ashāghī*, فنا *fēna*.
 Indigenous, *a.* يرلو *yārli*. [kāba].
 Indigestible, *a.* اغر *għīr*, هضمى كوچ *hāzmi-għyūch*.

Institute, *s.* تاعده məktsb; مكتب kā-*idā*, موضوع mēvzū; —, *v.a.* چيقارمق chikārmak, باشلامق bāsh-lamak, ابداع ibdā-*et*, اختراع ikhtirā-*et*; ترتيب wāz-*et*, وضع tārtīb-*et*, تاسيس tē'siss-*et*.

Instruct, *v.a.* تعليم āyārētmek, اوكرتمك tā'īm-*et*, تدریس tēdriss-*et*.

Instruction, *s.* معلومات mā'lū-māt, علم tā'īm, تعليم tēdriss; تعليم tāhsil; —, *s. pl.* تعليمات tā'īmāt.

Instructor, *s.* معلم khōjā; خواجه mō'allim, تعليمی tā'īmji.

Instrument, *s.* الآلات (الآلات pl. ālāt).

Insubordinate, *a.* اطاعتسز itā'atsiz.

Insubordination, *s.* اطاعتسز itā'atsizlik.

Insufferable, *a.* تحمل اولنه مز tāhāmmul-ōlunamāz.

Insufficient, *a.* اليرمز ēlvrmāz, يتشمز yētiāhmāz, كفايت ايتمز kifāyet-ētmāz, غير كافي ghāyri-kyāfi.

Insult, *s.* حقارت hākārēt; —, *v.a.* ناموسه دوتمق hākārēt-*et*, حقارت nāmūssa-dōkūnmak.

Insupportable, *a.* چکمز chēkilmāz, تحمل اولنه مز tāhāmmul-ōlunamāz.

Insurance, *s.* ميغورته sikhūrta; — company, *s.* ميغورته قومپانيسي sikhūrta-cōmpānyassi.

Insurgent, *s.* عاصی 'āssi.

Insurrection, *s.* اياقلاش āyāqlāsh, طعيان tūghyān, عصيان 'issyān.

Integer, *s.* عدد صحيح 'ādēdi-sāhīh.

Integrity, *s.* تماميت tāmmāyiyēt;

استقامت dōghruluk, طوغرلوق kāmēt.

Intellect, *s.* عقل 'ākl, ذهن zihn.

Intellectual, *a.* عاقل 'ākli, عقلي 'ākli.

Intelligence, *s.* عقل 'ākl, عقليه kōvvēti-'ākliyyā, فهم fēhm, ذکا idrāk, ذکات zēkyā, ذکاوت zēkyāw, نطانت fātānēt, درایت dirāyēt, معلومات mā'lūmāt, khābər.

Intelligent, *a.* عاقلو 'ākli, عقلو 'ākli, نطین fān, ذکی zēki, درایتلو dirāyētli.

Intemperance, *s.* بکریلیک bēkrīlik.

Intemperate, *a.* سرت sār, شدید shēdī, هیزکار bēkrī, حديد hādīd, nā-pārhzikyār.

Intend, *v.a.* نیت niyyēt-*et*, نیتو niyyētinda-ōl, تصمیم tāssmīm-*et*, قورمق kūrmaq, صیقى si.

Intense, *a.* سرت sār, شدید shēdī.

Intent, Intention, *s.* نیت niyyēt, مهم tāssmīm, قصد mūrād, مراد kāsād.

Intentional, *a.* قصدی kāsādī, عوص mākhsūss; —ly, *ad.* بلهرك bilēr, عمدā 'amdān, قصدā kāsādān.

Inter, *v.a.* کومک ghyāmnek, نā dēfn-*et*.

Intercede, *v.a.* شفاعتā shifā'at, نā ارایه کیرمک āraya-ghīrmek, نā rijā-*et*.

Intercept, *v.a.* طومتق tōtmak, نā یولونو-کسمک yōlunū-kēssmek; —ly, نā hā'il-ōl. [r]

Intercession, *s.* شفاعت shifā'at, نā.

Intercessor, *s.* ناجی shēfi, نā rijāji.

Intercourse, *s.* اختلاط ikhtilāt, الفت
 āfet, مؤانست mū'ānēssēt.
 Interdict, *s.* افروز āforūz, لعنت lā'nēt;
 —, *v.a.* يأسا yāssāk-et, نهيا nehya-
 -et, ممنوعا memnū'-et.
 Interest, *s.* فائض fā'iz, گذشته ghyū-
 zāshat, نما nēmā (nēmā), ربو ribv,
 ربā ribā, معامله mu'amalā; نفوذ
 nūfūz, خاطر khātir, اعتبار i'tibār;
 تصحب tāssāhhub, التزام iltizām,
 رغبت rāghbat, محبت mahabbat;
 مراق mērāk; تلذذ tēlazzuz,
 ايلتجه ēylānjē; اوب ويره جك alip-
 -vārējek, اوكرنه جك āghrānējek,
 جك بيلج bilējek, كوره جك ghyārējek,
 حصه hissā; غرض wāzifā,
 فائده fā'idā, منفعت mēnf'at,
 تصحب ايتدرمك tāssāhhub - ētdirmek,
 التزام ايتدرمك iltizām - ētdirmek;
 ايلتجه ويرمك ēylānjē - vārmek,
 يوركنى جزبا yūrkni-jēzb-et,
 قلبه تائيرا kalba-tē'air-
 -et, قلبه رقت كتورمك kalba-rikkāt-
 -gūrmek; to take an —, سومك
 sūmek, التزام تصحبا tāssāhhub-et;
 to have an —, اوب
 وظيفه سى alip-vārējēghā-ōl,
 وظيفه دارا wāzifāsi-ōl;
 compound —, فائض ايله فائضك
 fā'iz-ila-fā'izin-fā'izi.
 Interesting, *s.* كوزل ghyūzēl; دلبر
 dilbēr; ايلتجه لؤ ēylānjēli.
 Interfere, *v.a.* قارشمت kārishmek,
 مداخله müdākhala-et; سكته ويرمك
 sakte-vārmek, مانع او māni'-ōl.

Interference, *s.* قارشمه kārishma;
 مداخله müdākhala.
 Interim, *s.* ارالتی āralik, مدت müddēt;
 in the —, ديرايكن dēr-iken (dēr-'ken),
 اول ارالتی ò'-āralik, اول ائناده òl-ēss-
 nāda; ad —, موقت müwakkāt;
 موقتاً müwakkātan.
 Interior, *s.* ايج ich, درون dērūn, داخل
 dākhil; باطن bātin; —, *a.* درونی
 dērūnī, داخلی dākhilī, باطنی bātinī;
 Minister of the —, داخلیه ناظری
 dākhilīyyē-nāziri. [jēnāzē-dēfni.
 Interment, *s.* دفن dēfn, جنازه دفنی
 jāzah dēfni.
 Internal, *a.* داخلی dākhilī, باطنی bātinī.
 Interpose, *v.a.* ارایه قومتی āraya-kōmak,
 ارایه صوتمق āraya-sōkmak; —, *v.n.*
 ارایه کیرمک āraya-ghirmek, توسط
 tāwāssaut-et.
 Interpret, *v.a.* ترجمه tərjumē-et; —
v.n. ترجمانلقا tərjumānlīq-et.
 Interpretation, *s.* ترجمه tərjumē; معنی
 mā'nā.
 Interpreter, *s.* ترجمان tərjumān.
 Interrogate, *v.a.* استنطاق āsstintāk-et.
 Interrogation, *s.* استنطاق āsstintāk; note
 of —, علامت استفهام 'ālāmēt-i-
 āstifhām.
 Interrupt, *v.a.* کسمک kēssmek; منع
 mēn'-et, مانع او māni'-ōl.
 Intersect, *v.a.* قطع kāt'-et; — one
 another, تقاطع tākātū'-et.
 Interstice, *s.* ارالتی āralik; یارق yārik,
 چتلاق chātīlak.
 Interval, *s.* ارالتی āralik, مابین mā-bēyn.

Intervene, *v.n.* ارابه گچمک *ghèchmek*; ارابه اراده بولنمق *àrada-bùlünmek*; اراده حائل او *hâ'il-öl.*

Intervention, *s.* ارابه توسط *tàvlassut*; ارابه ارابه گچمک *àrada-ghirmeklik.*

Interview, *s.* کورشمه ملاقات *mùlākāt*, کورشمه *ghyèrushma.*

Intestines, *s. pl.* باغراق *bàghràc.*

Intimacy, *s.* صیقى دوستلى *siki-dòstluk.*

Intimate, *a.* مهربانه *màhrémānē*; —, *s.* مهربان *màhrèm*; —, *v.a.* بلدirmek *bıldirmek*, اکلانمق *ànglatmak* (*ànnatmak*), خبر ویرمک *khàbær-vèrmek*, سویلمک *sùwèylmek.*

Intimation, *s.* خبر *khàbær*, آفاده *ifādē*, تبلیغ *tèbligh.*

Intimidate, *v.a.* قورقوتمق *kòrkütmaq*, تخریفا *tàkhwif-et*, آخانه *ikhāffē-et.*

Intimidation, *s.* آخانه *ikhāffē.* [*dèrùnina.*

Into, *prep.* آینه *ē*, *a.* اچینه *ichina*, دروننه

Intolerable, *a.* تحمل چیکلمز *chèkilmáz*, تحمل *tàhàmmul-òlünmáz.*

Intoxicate, *v.a.* سرخوشا *sèrkhòsh-et*, کیف *kèyf-et*; —ed, *a.* کیف *kèyf*, سرخوش *sèrkhòsh* (*sàr-*).

Intoxication, *s.* سرخوشلى *kèyf*, سرخوشلى *sèrkhòshluk* (*sàr-*), سکر *sèkir.*

Intrench, *v.n.* مترس یاپمق *mètèriss-yàpmak*, تحصن *tàhàssun-et*; —, *v.a.* مترس ایله امتحکام ویرمک *mètèriss-ila-istihkyām-vèrmek.*

Intrenchment, *s.* مترس *mètèrias.*

Intrepid, *a.* یقیت *yigait*, جسور *jèsasür*, بیباک *bībāk*, بیپرؤ *bipèrwā.*

Intricacy, *s.* قارشىلىق *kàrishiklik.*

Intricate, *a.* قارشى *kàrishik*, لاشى *dòlòshik*, مشتبه *mùshetèbèk.*

Intrigue, *s.* فتنه *fitnē*, فساد *fessād*, اویون *òyun*; —, *v.n.* فتنه چیقارمق *fitnē-chikàrmak*, فساد چیقارمق *fessād-chikàrmak*, اویون چیقارمق *òyun-chikàrmak.*

Introduce, *v.a.* ایچمق *ichèri-sòk-mak*; ایچمق کتورمک *ichèri-ghètir-mek*, اداخال *idkhāl-et*; ورشدirmek *ghyàrushdurmek*, کوشدirmek *kòngushdurmak*, تانیشدirmek *tànishdirmek*; بداع *ibdā'-et*, اختراع *ikhтира'-et*, اچمق *ijād-et*; اچمق *àchmak*, نردینى *ikirdissini-àchmak*; درج *dèrj-et*; ابراز *ibrāz-et*, تقدیم *tàkdīm-et.*

Introduction, *s.* مقدمه *mùkaddimē*, توصیه *tàvsüyfē.*

Intrude, *v.n.* تعجیزا *tà'ejizā-et*, اشغال *ishghāl-et*, مانع او *māni'-öl.*

Intrust, *v.a.* امانه تسلیم *emānètın-tèss-lim-et.*

Inundation, *s.* سيل *sèyl* (*sèl*), سوبامسى *sù-bàssmāssi*; طغیان *tughiyān.*

Inure, *v.a.* ایشدirmek *alışdirmek.*

Invade, *v.a.* باصمق *bàssmak*, تجاوز و *tàjavuz-vè-tàkhàtti-et.*

Invalid, *a.* غیر صالح *ghâyri-sâlih*, رش *bòsh*; —, *s.* چوروك *chùruk*; —, *v.n.* چوروكه چیقمق *chùrugàé-chikmak*; —, *v.a.* چوروكه چیقارمق *chùrugàé-chikàrmak.*

Invalidate, *v.a.* بوزمق *bòzmak*, حکمنى *hùkmunū-bòzmak.*

Irvaluable, *s.* پک کیمتلی pèk-kimètli,
 کیمتلی بلنمز kìmètli-bilinamáz.
 Invasion, *s.* تجاوز tējāvuz, تحطی tē-
 khattī, استیلا isetilā. [tirā"-et.
 Invent, *v.a.* ایجاد ijād-et, اختراع ikh-
 lvention, *s.* ایجاد ijād, اختراع ikh-
 tirā". [térī".
 Inventor, *s.* مخترع mūjīd, موجد mùkh-
 lventory, *s.* دفتر dèftær.
 Inverse, *s.* عکسی "aksī, ترش tēras;
 —, *s.* عکس "aks, ترس tēras.
 Invest, *v.a.* اکتا aksā-et, متصفا mùt-
 tīssif-et; قوشاتمق kūshātmak,
 محاصره chēvirme, چویرمک chēvirme,
 ویرمک yāirmak, یاترمق yāirmak;
 virmek.
 Investigate, *v.a.* تفتیس tēftīsh-et;
 تحرفا tēhārri-et, تجسس tējēssusa-
 et. [-dā'imā.
 Inevitable, *s.* المظفر دائما el-mūzāffær-
 tēvīssible, *s.* کوزکمز ghyērunmáz, کوزکمز
 ghyēzūkmáz.
 Invitation, *s.* دعوت dā"vèt.
 Invite, *v.a.* دعوت dā"vèt-et.
 Invoice, *s.* علم و خبر "ilm-u-khābær,
 دفتر pūnāl, دفتر dèftær.
 Involuntary, *s.* غیر اختیاری ghāyri-ikh-
 tīyārī, ایدکله ایدکله idē-digāhīl.
 Involve, *v.a.* قارشدمق kārshdirmak,
 ایجاب آیتدیرمک; dākhil-et, داخل
 ijāb-ētdirmek.
 Inward, *s.* داخلی dākhīli.
 Inwards, *ad.* ایچرویہ طوخری ichēriya-
 Ireland, *s.* ایرلاند Irlānda. [dōgārū.
 Iria, *s.* زنبق zānbak.

Irish, *s.* ایرلاندلو Irlāndali.
 Iron, *s.* حدید hādīd, تیمور tīmūr (dēmīr).
 Iron-clad, *s.* زر زولو zirhlī. [āhēn.
 Iron-monger, *s.* تیمورچی dēmīrjī.
 Irony, *s.* استهزا isstihzā.
 Irregular, *s.* نظامسز ittirādsīz; نظامسز
 nizāmsīz, انتظامسز intizāmsīz;
 قاعدسز kā'idēssīz, یولسز yōlsuz; شاک shāzz;
 باشی بوزق bāshī-bōzūk.
 Irreparable, *s.* تعمیر قبول ایتمز tā"mīr-
 -kābūl-ētmáz; چارەسز chārēssīz.
 Irresistible, *s.* قارشی قونلمز kārshī-kō-
 nulmáz.
 Irresolute, *s.* کندى عقلنى بلمز kēndī-
 -"aklīnī-bilmáz, متردد mùtērēddīd.
 Irritable, *s.* تیزقیزار tēz-kīzar, چابک
 chābīk-dārīlīr.
 Irritate, *v.a.* قیزدیرمق kīzdirmak,
 دارلتمق dārīltmak. [kīn.
 Irruption, *s.* هجوم hūjūm, باصقین bāssa-
 Isinglass, *s.* بالیق طوقالی bālīk-tūtkalī.
 Island, Iale, Islet, *s.* ايله ada, جزیره
 jēzīrē.
 Ispahan (town of), *s.* اصفهان isafahān.
 Israelite, *s.* یهودی yāhūdī.
 Issue, *s.* چیقہ جقیر chikajak - yær,
 نخود یا قیسى mākh'rèj, قپو kapi;
 نکھد یا قیسى nōkhud-yākīssī;
 اولاد chōzūk, چو جق chōzūk;
 دعوى èvlād, ذریت zūriyyèt;
 معارضه dā"wā, اختلاف ikhtilāf,
 چیقمق mù"ārāza; —, *v.s.* چیقمق chikmak;
 نشتا nēsh'èt-et.
 Isthmus, *s.* بوغاز bōghāz, دل dil.
 It, *pr.* اول òl (ò); انى ānī, ònu, āngā
 Italian, *s.* ایتالیا Itāliā. [(ōngā).

Italy, *s.* ایتالیا Itàlia.
 Itch, *s.* اویوز òyuz; —, *v.n.* کیدشمک
 ghidiashmek, قاشمنق klshinmak.
 Item, *s.* قلم kàlām. [lningki, ònungkv.
 Its, *pr. a.* انک lning, ònung; انککی
 Itsself, *pr.* کندى kèndi, کنديسى kèn-
 dissi; کنديسينى kèndissini; کنديسينه
 kèndissinë.
 Ivory, *s.* فيل ديشى fil-diāhi.
 Ivy, *s.* صارماشتى sàrmāshik.

J.

Jackal, *s.* چقال chàkāl. [himār.
 Jackass, *s.* اشك òshék, خر khār, حمار
 Jackdaw, *s.* قارغه ala-kārgha(?).
 Jacket, *s.* منطان mintàn.
 Jack-ketch, *s.* جلاک jèllād.
 Jail, *s.* زندان zindān, حبستخانه hābs-
 Jailer, *s.* زندانچى zindānchi. [khānē.
 Jalap, *s.* جلاپه jàlapa.
 Jam, *s.* رچل rèchel, طاتلو tàtlı.
 Janissary, *s.* يکيچرى yèngichéri.
 January, *s.* کانون ثانی kyānōni-sāni.
 Japan, *s.* ياپونيا yàpōnia; روغن rùghān;
 —, *v.a.* روغن اورمتى rùghān-wùrmak.
 Japanese, *a.* ياپونى ياپونىالي yàpōniāli.
 Japhet, *s.* يافث yàfeth.
 Jar, *s.* قوانين kawānōss; on the —,
ad. اچق àchik; —, *v.n.* قارشمتى
 Jasper, *s.* یشم yèshem. [klārishmak.
 Jaundice, *s.* صارىلتى sārīlīk.
 Jaw, *s.* چکه chēngē.
 Jealous, *a.* قزقامج kizkànj; غيور ghayūr;
 حسد hāssūd, حسدلو hāssēdli.

Jealousy, *s.* قزقامجتى kizkànjīk, یرت
 ghayūrèt; حسد hāssēd.
 Jeer, *v.n. and a.* زوقلنمتى zèwklōmek
 Jehovah, *s.* الهى القیوم el-Hāyyu-’l
 -Kāyyūm. [lū’āt
 Jelly, *s.* الماسیه èlmāsiyyē; باب
 Jeopardy, *s.* تهلكه tèhlikē. [shèri
 Jerusalem, *s.* قدس شريف kùdssi
 Jessamine, *s.* ياسمين yāssēmin.
 Jest, *s.* شقا shàka, لطيفه lātīfē.
 Jesus-Christ, *s.* عيسى المسيح “Issā-’l
 -Messih, حضرت عيسى hàzrēti-’Issā
 Jet, *s.* نسقيه fīsakīyyē.
 Jetty, *s.* اسكه isskēlē.
 Jew, *s.* يهودى yāhūdī; Jewess
 يهودى قارىسى yāhūdī-kārissi.
 Jewel, *s.* Jewels, *s. pl.* مجوهرات mū
 jèvhērāt. [jèwāhīrji
 Jeweller, *s.* قیومچى kùyumju, جواهرچى
 Jib, *s.* فلوق fīlōk.
 Jibboom, *s.* باستون bāsstūn. [ish
 Job, *s.* حضرت ایوب hàzrēti-ēyyūt
 Jobber, *s.* سمسار sīmsār.
 Jockey, *s.* بنیچی bìnjī. [lātīfēj
 Jocular, *a.* تهاف tēhāf, لینده جى
 Jog, Joggle, *v.a.* صارصمتى sārasmak.
 John Bull, *s.* انكلتره ملتى inghiltērra
 millēti.
 Join, *v.n.* بشتمک bitishmek, نحاق
 ilīhīk-et, ملاصق او mlāssik - ol
 نشدرمک vāssīl-ol; —, *v.a.* بشتمک
 bitishdirmek; نحاق ilhīk-et; نل
 vāssal-et.
 Joiner, *s.* دوغرامه جى dōghramqji.
 Joint, *s.* ينانچى یرى èk-yèri; ينانچى یرى

òynak-yèri, مفصل mǎfsāl; out of
 —, چيقتى chīkīk; get out of —;
 be put out of —, چيقتى chīkīk;
 put out of —, چيقارمق chīkārmaq.
 Jointly, *ad.* اشتراكاً mùshṭàrākā, مشتركاً
 shāṭirākā.
 Joint-stock Company, شرکت shirkēt.
 Jointure, *s.* زوجة يه باغلانان ايران zèvjéya-
 bāghlānān-īrād.
 Juice, *s.* شقا shāka, لطيفه làtīfē; —, *v.n.*
 شقا shāka-et, لطيفه làtīfē-et.
 Jolly, *a.* كور يوزلو ghyūlūr - yūzlū;
 كيف kēyf; ذوقلو zèvkli; — boat,
 جلیت *v.a.* صارصمق sārsmak. [فلوقه filāka.
 Jopail, *s.* فوليه fālya.
 Journal, *s.* تقويم وقائع rūznāmē; ژورنال
 zhūrnāl. ژورنالیست shūrnālīst; ژورنالیست
 zhūrnālīst. *s.* غزته جی ghāzētēji,
 جريدجی jèrīdēji.
 Journey, *s.* يول yòl, يولجیلتی yòljūlūk,
 سفر sēfār; —, *v.n.* كرمك ghèzmek,
 سفر sēfār-et, يولجیلتی yòljūlūk-et.
 Journeyman, *s.* كوندبلكجی ghyūn-
 dūlūk.
 Joy, *s.* ممنونیت sèvinj, ممنونیت mèm-
 nūnyèt, سرور sūrūr, حبور hūbūr,
 شادمانی shādumānī.
 Joyful, *a.* ممنون mèmnoū, سرور
 sēsūr, شاد shād (shāz), شادمان
 shādumān.
 Judge, *s.* حاكم hākīm, قاضي kāzī
 (kādi), مولا mèvlā (mōlla); deputy
 —, نائب nā'ib; —, *v.n.* قیاس
 kiyās-et; ظنرا zānn-et, عددا

“add-et; —, *v.a.* محاکمه mū-
 hākémē-et; حکومت hūkyūmet-et.
 Judgment, *s.* ظن zānn, قیاس kiyās;
 عقل “akl, تدبیر tēdbīr; حکومت
 hūkyūmèt; جزا jèzā, بلا bèlā;
 day of —, قیامت کونی kiyāmèt-
 ghyūnu; — seat, محکومت
 mēsēnēdi-hūkyūmèt.
 Judicious, *a.* عقلمو “akllī.
 Jug, *s.* تستی dēssti, تستی tēssti.
 Juggler, *s.* حقه باز hòkka-bāz. [bāzlik.
 Jugglery, Juggling, *s.* حقه بازی hòkka-
 Jugular-vein, *s.* حبل الوريد hablu-'l-
 Juice, *s.* صو sū; شیرē shīrā. [-vèrīd.
 Juicy, *a.* صولو sūlū.
 Jujube, *s.* عناب “ūnnāb.
 July, *s.* تموز tēmmūz.
 Jumble, *v.a.* قارشدرمق kārshdīrmak;
 —, *s.* قارمق کارمق kārma-kar-
 ishik-shèy.
 Jump, *s.* سچرایش sìchrayish, اتلایش
 ātlayish; —, *v.n.* سچرامق sìchramak,
 اتلامق ātlamak. [موصول mèvsāl.
 Junction, *s.* اتصال ittissāl; تلاقی tēlākī;
 Juncture, *s.* اراتلی āralīk, ائنا èsnā,
 وقت wākit, زمان zāmān; حال hāl.
 June, *s.* حزیرن hāzīrān.
 Jungle, *s.* اورمانلیق òrman; اورمان
 òrmanlık-yēr, چنگلستان chēng-
 hēlīstān. [اوغلی òghlī, زاد zādē.
 Junior, *a.* سنجکچوک sinnja-kūchuk;
 Juniper, *s.* اردج اغاجی ārdij-aghāji; —
 berries, اردج تخمی ārdij-tōkhmi.
 Junk, *s.* چین کمیسسی chīn-ghēmīssi.
 Jurisconsult, *s.* مفتی mùftī; فقیه fākih.

Jurisdiction, *s.* حکومت hùkyümèt.
 Jurisprudence, *s.* علم فقه 'ilmi-fikh.
 Jurist, *s.* فقيه fâkih.
 Jury, *s.* اون ايکي يمينلو کمنه مجلسی اون
 òn-iki-yèminli-kimènè-mèjlisai.
 Juryman, *s.* مذکور يمينلورک بری
 mèzkyür-yèminlörök-biri. [dirèk.
 Jury-mast, *s.* عاریتی دیرک äriyyèti-
 Just, *a.* عادل "ädil, حق شناس hâkk-
 -shinâs, منصف mûnsif, حقانیلو
 hâkkânıyyètlî; —, *ad.* تمام tāmām,
 تام tām, تماماً tāmām; — *as.*
 همان hēmān . . . ایکن
 iken; — *now.* همان شمدی hēmān-
 -shimdi; — *so.* تمام بویله tāmām-
 -bâyîlê, تمام اوپله tāmām -âyîlê,
 همان شویله hēmān-bâyîlê, همان بویله
 hēmān -shâyîlê, همان اوپله hēmān-
 -âyîlê.
 Justice, *s.* حقانیت "ädälèt, عدالت
 hâkkânıyyèt, حق inâf, انصاف
 hâkk; حاکم hâkim.
 Justifiable, *a.* جائز jā'iz. [-zimmèt.
 Justification, *s.* تبریه تدمت tèbrıyyè'i-
 Justify, *v.a.* تبریه تدمت tèbrıyyè'i-
 -zimmèt-et; حق ویرمک hâkk-vèrmek;
 جائز قیلیم jā'iz-kılmak, تجویز tājvîz-
 Juvenile, *a.* گنج ghènj, جوان jıwân. [-et.
 Juxtaposition, *s.* اتصال ittiasâl.

K.

Kalendar, *s.* تقویم tàkvim.
 Keel, *s.* اوگرغه òngurgha (òmurgħa).
 Keen, *a.* کسکین kèsskin, قلیلو killä-
 ghâli, حديد bürân, بران hâdid.

Keep, *s.* بوغاز bôghâz, يیه جک yèyéje
 تغديه tàghdiyyè; *v.a.* صاقلامتی sâ
 lamak, حفظ hıfz-et; طومتی tûtme
 الیقومتی alikòmak, براقمامتی brâ
 mamak, صالیورمامک salivèrmame;
 انمتی bèsalènek; —, *v.n.* انمتی
 dâyanmak, بوزلامامتی bôzılmamak
 دورمتی dõrmak, قالمتی kâlmak.
 Keeper, *s.* حافظ hâfız, محافظ mûhâfı
 بکچی békji.
 Keep-sake, *s.* یادگار yâdighyâr.
 Keg, *s.* اوفاجتی فوجی òfâjèk-fıchi.
 Kennel, *s.* اولوق òluk.
 Kernel, *s.* مغز mâghz, ایچ ich,
 لب lûbb; بیض bèyz (bèz).
 Kerseymere, *s.* قازمیر kâzmir.
 Kettle, *s.* قزغان kâzghân (kâzan); بکم
 ghyûgham. [دبمبک dũmbèlèl
 Kettledrum, *s.* نقره nâkkârè (nâghara)
 Key, *s.* اناختار ânâkhtâr, مفتاح miftâl
 Khan, *s.* خان khân.
 Kick, *s.* تکمه tèkmè; چفتè chiftè; —
v.n. تکمه اتمتی tèkmè-âtmak; بفتè
 اتمتی chiftè-âtmak; —, *v.a.* بکم
 or دبمک tèpmek; — *out.* *v.*
 قوغمتی kôghamak, سکدر ا silkdir-et.
 Kid, *s.* اوغلاق ôghlak.
 Kidney, *s.* بوگرک bôghârek (bâbrek)
 — beans فصولیه fâsâdıya.
 Kill, *v.a.* اولدرمک âldurmek, لای
 کاتل-et, تلفا tèlef-et, هلاک hèlak
 Kiln, *s.* اوجاق ôjak. [—
 Kind, *s.* درلو durlu, صوی sôy, نفس
 jinas, نوع nèv; —, *a.* ایوی iyi, ایوی
 tâtli.

Kindle, *v.a.* طوتشمتق tütüşmək; —, *v.a.* یاتمق yâtmak; طوتشدرمتق tütüşdürmək, ایقادا ikâd-et.

Kindness, *s.* ایولک iyilik, کرم kərm, افندیلیک ināyet, لطف lütf; افندیلیک ināyilik.

Kindred, *s.* خصم اقربا akrabā, اقربا akrabā; قرابت kārābèt, خصمیت khəssimlik.

King, *s.* قرال kīrāl, حکمدار hükmdār, پادشاه pādishāh, شاه shāh, ملک mülk, مالک mālīk.

Kingdom, *s.* پادشاهلیق kīrālīk, پادشاهلیق pādishāhlik, حکومت hükümèt, دولت devlet, ملک mülk or mülk, مملکت məmləkət, ملوکət mēl-ē-lyūt. [-"illēti.

King's-evil, *s.* صراجه علتی sārāja-tesman, Kinswoman, *s.* خصم khəssm, اقربالیق akrabādān.

Kiss, *s.* اوپش əpush, شفتالو shəftāli, بوس būsə; —, *v.a.* اوپمک əpmek, بوس būsə-et.

Kitchen, *s.* مطبخ mātḅakh (mütḅak).

Kite, *s.* (bird) چایلاق chāylāk; (toy) اوچرته ūchurtma.

Kitten, *s.* کدی یاوریسی kēdi-yāvurussu.

Knap-sack, *s.* چانطه chānta.

Knave, *s.* حیلکار hīlkyār, چاپقیق chāpkiq, بزونک pēzēwənk.

Knave, *v.a.* یوغورومتق yōghurmak.

Knave, *s.* دیز diz, زانو zānū; (of timber) دیرت dirət.

Knave, *v.a.* دیز جوکمک diz-chəkmek.

Knife, *s.* بچاق bichak; (pocket —)

چاقی chāki; (turkish pen—) قلمتراش kālām-trāsh; (carver) یاتاغان yātaghān, ساپور sātīr; (long weapon)

Knight, *s.* قوالیر kəwālīr; بک bəgh, اتات (chess) at.

Knit, *v.a.* اورمک ərmek; —, *v.* اوریلو ərulo, اورلمش ərulumsh. [bāba.

Knob, *s.* طوپ tōp, طوپوز tōpuz; بابا

Knock, *s.* اورش wūrsh; قهوجانمسی kəpi-chālinmassi; —, *v.a.* اورمتق wūrmak; چالمق chālmak; —

against, چاتمق chātmaq; — down, ایچرو قاتمق yikmaq; — in, اندرمک

əndirmek, دوشورمک dūshurmek; کسمک kəssmek; بترمک bīrtmek;

— out, چیقارمق chīkərmak, دوشورمک dūshurmek; — under, *v.a.* تسلیم tēsəlīm-əl.

Knocker, *s.* قیو طوقماغی kəpi-tōkmaghi.

Knot, *s.* دوکم dūghum; —, *v.a.* دوکملمک bāghlamak, دوکملمک dūghumləmek; —, *v.a.* دوکملمک dūghumlənmek.

Know, *v.a.* بلمک bilmek; خبری او khābəri-əl, خبردار او khābērdār-əl, طانیمق tānimak; واقف او wāqif-əl; — one another, بربرینی طانیمق bīr-bīrini-tānimak, معارفه لری او mē"ārēfālēri-əl; — again, طانیمق tānimak; — carnally, سکمک skmek, جماع jīmā"-et, وطی wātī-et.

Knowledge, *s.* علم "ilm, خبر khābər,

معلومات mà 'lūmāt, عرفان "irfān,
دانش dāniah.
Knuckle-bone, *s.* اشتق āshīk.
Kufic, *a.* کوفی kyūfī.

L.

Label, *s.* یافته yāfta; —, *v.a.* یافته
یافته یا پشدرمتق, طاتمق yāfta-tākmak,
yāfta-yāpīahdirmak.
Laborious, *a.* اعر āghīr, کوچ ghyūch.
Labour, *s.* امك ěmek, ایش ish,
ایشلمك ishīlmek; —, *v.n.* ایشجیلک
ishīlmek.
Labourer, *s.* رنجبر rēnjbēr (rēnchpēr),
یناشمه یرهاد یشجی یشجی
yānashma.
Lace, *s.* قیطان (ghāytān); شرید
shērid; دانته dāntēla; (gold) سرمه
sīrma; قلابدان kilāptān or
kilābdān; —, *v.a.* قیطاننی کچورمک
ghāytānini-ghēchirmek.
Lack, *s.* نقصان nōksān, اکسکک
ěksīkīk; —, *v.a.* اکسک او ěksīk-ōl;
اکسکی او ěksīgī-ōl.
Lacker, *s.* روغن rūghān; —, *v.a.*
روغن اورمق rūghān-wūrmak.
Lackey, *s.* اوشاق ūshāq.
Laconic, *a.* قصه kīssa. [جوان jūwān.
Lad, *s.* اوغلان ōghlān, دلیقانلو dēlīkānlī,
Ladder, *s.* نردبان nērdībān (mērdīvān);
اسکله یشکله.
Lade, *v.a.* یوکلمتک yūklātmek, تجمیل
tāhmīl-et; —, *v.n.* یوک المتق yūk-
-ālmek.

Lading, *s.* یوکلمتک yūklātmekīk
یوکلمتک yūklātmekīk; یوک یوک
hamūlē; bill of —, یوک
یوک یوک یوک یوک یوک یوک یوک
pōlichā-dī-kārīko.
Ladle, *s.* کچمه kēfchē, کچمه kēpché.
Lady, *s.* حانم hānim; قوقونه kōkōne;
دودو dōdū; مادامه mādamā.
Lake, *s.* گول ghyāl. [dōghlormak.
Lamb, *s.* قوزی kūzū; —, *v.n.* غورمق
Lame, *a.* طویال tōpāl; — of one hand,
ایاغنی سقطا چولان
āyaghīni-sākat-et.
Lameness, *s.* طویاللتی tōpālīk.
Lament, *v.a.* and *n.* اغلامق āghlāmek.
Lamentation, *s.* اغلامه āghlāmā, نغان
fīghān, نالش nālīsh.
Lamp, *s.* کندیل kāndīl. [hijv-ēt.
Lampoon, *s.* هجو hijv; —, *v.a.* هجوا
Lance, *s.* مزراق mīzraq; —, *v.a.*
دشمک dēshmek, اچمتق āchmak.
Lancet, *s.* نیشتر nīshṭēr (nēshṭēr).
Land, *s.* قره kārā, بر bērr; أرض ārz
مکت (pl. اراضی ārāzī), الکا (ūlkā),
مملکت mēmlékēt, طبراق
tōprak; plot of —, عرصه "ārsa; —,
v.n. قره یه چیمق kārāya-chīmq;
—, *v.a.* قره یه چیمارمق kārāya-chīkār-
mak. [ūstū-lobīlīr-bīr-nēv-"i-hīnto.
Landau, *s.* اوستی اچلور بر نوع هنتو
Landholder, *s.* املاك صاحبی ěmlāk-
-sāhibī. [īskēlé.
Landing, Landing-place, *s.* اسکله
Landlady, *s.* او صاحبی قادین ēv-sāhibī-
-kādīn.

Landlord, *s.* ملک صاحبی mülk-sāhibi;
 خانه صاحبی év-sāhibi, او صاحبی
 khānē-sāhibi. [اشارت] ishāret.
 Landmark, *s.* سنور طاشی sinir-tāshi;
 Landowner, *s.* املاک صاحبی èmlāk-
 Landscape, *s.* نظارت nāzāret. [-sāhibi.
 Lane, *s.* دار صوقاق dār-yòl; دار صوقاق
 dār-sòkak; چیمز صوقاق chikmāz-
 -sòkak. [زبان] zābān.
 Language, *s.* دل dil, لسان lissān,
 Languid, *a.* جانسز bāyghin, باغین
 jānsiz. [-ghibi-òl.
 Languish, *v.n.* باغین کی او bāyghin-
 Lantern, *s.* فانار (fānār); magic —, *s.*
 کیمز خیالی فنی khāyālji-fānāri.
 Lap, *s.* توجاق kūjak; —, *v.a.* یالایه
 یالایه yalaya-yalaya-ichmek.
 Lapidate, *v.a.* رجم rəjm-et, طاشلامق
 tāshlamak.
 Lapse, *s.* مرور mürür; —, *v.a.* قالمق
 kalmak, عاڭداو "ā'id-òl.
 Larkspur, *s.* اسکله isskèlé.
 Larceny, *s.* خرسزلیک khirsizlik.
 Larder, *s.* کیلار kilar (kilar).
 Large, *a.* عظیم کبیر kèbîr, بیوک
 "lām; کللی kyūlli, کللیلی kyūllily-
 yèlli.
 Larkspur, *s.* هزاررنک چپچکی hēzār-
 -rînk-chîchêgî (هزارن hēzārên).
 Lash, *s.* قامچی kāmchi; —, *v.a.*
 باغلامق kāmchēlamak; قامچیلیمق
 Lass, *s.* کیز kiz. [بلاغلامق] blāghālamak.
 Last, *s.* قالب kālîp; صوت sòng; —,
a. آخر ال صکره کی èng-sòngraki, آخر
 àkhîr, پسین pèssîn; —, *v.n.* سورمک

sürmek; طیانمق dāyanmak; باقی
 پایدار او bāki-kālmak, قائمق
 -òl, مستمر او mùsstémèrr-òl; at —,
ad. عقبه "ākîbèt, صوت سونگده
 sòng-sòngunda, انجام کار ènjāmi-kyār.
 Lasting, *a.* چوق سورر dāyānlikî; چوق سورر
 chòk-sürür, پایدار pāydār, مستمر
 mùsstémèrr.
 Lastly, *ad.* خلاصه کلام khulāssa'i-
 -kèlām, الحاصل èl-hāssâl.
 Latch, *s.* مندل mändâl, دل dil.
 Late, *a.* سابق کچ ghèch, کچ ghèz,
 sâbîk; متوقا mèrhûm, مرحوم mùtê-
 wèffâ; —, *ad.* سابقا sâbîka.
 Lately, *ad.* برزاول bir-az-èvvâl;
 مؤخرًا yâkinlarda, یقینلرد
 mù'âkh-kharâm. [-tâkhta, پداوره pādâwra.
 Lath, *s.* شیشه shîshê; جام تخته chām-
 Lathe, *s.* چرخ chârkh.
 Lather, *s.* صابون کپوکی sâbun-kyû-
 pughu; —, *v.a.* صابونلماق sâbūnlamak.
 Latin, *a.* لاطین Lātin; —, *s.* لاطینچه
 Lātinjê.
 Latitude, *s.* عرض بلد "arz, عرض
 -bèled; وسعت vùss"ât; مساعده
 mùssâ"adê.
 Latter, *a.* آخر sòngraki, صکره کی àkhîr.
 Latterly, *ad.* بو یقینلرد bû yâkinda,
 مؤخرًا mù'âkhkharâm.
 Lattice, *s.* شبیکه shèbîkê, قفس kfess.
 Laud, *v.a.* مدح mèdh-èt.
 Laudable, *a.* مستحسن mùsstâhsèn.
 Laudanum, *s.* افیون روحی âfyûn-rûhu.
 Laudation, *s.* مبالغه ایله مدح mùbâlegha-
 -lla-mèdh.

Laudatory, *a.* مدح مضمن mèdh-mùta-zàmmîn.

Laugh, *s.* خندە گولش ghyùlush, khàndé; —, *v.n.* گولمک ghyùlmek, khàndé-et; — at one, برینه خندە birina-ghyùlmek; — in one's aleve, ایچریدن گولمک ichèriden-ghyùlmek; — out loud, تہقہہ گولمک kâhkaha-ghyùlmek.

Laughable, *a.* گولنہ جک ghyùlencjek.

Launch, *s.* صدال sàndâl; —, *v.a.* دنگزہ اندرمک dèngizé-èndirmek; — out, *v.n.* پارہ خرچا pàra-khàrj-et; — out, *v.n.* تفصیلہ باشلامک tâfsîla-bâshlamak.

Laundress, *s.* چماشیرجی قاری chàmlâ-shîrji-kâri.

Laureate, *s.* باش شاعر bâsh-shâ"îr.

Laurel, *s.* بیان دہنہ سی yâban-dèfnéssi.

Lavender, *s.* لواندہ làvânda.

Lavish, *a.* مسرف mùsşrif; بذول bèzûl; —, *v.a.* بذل bèzl-et, اتمق âtmak.

Law, *s.* شرع shèr", شریعت shèri"ât, قانون kânûn, نظام nizâm.

Lawful, *a.* مشروع mèshrû"; جائز jā"iz; حلال hâlâl; مأذون mè zûn.

Lawgiver, *s.* قانونچی kânûnçji.

Lawless, *a.* نظامسز nizâmsiz.

Lawlessness, *s.* نظامسزلیک nizâmsizlik.

Lawmaker, *s.* قانونچی kânûnçji.

Lawsuit, *s.* دعوی dà"vâ.

Lawyer, *s.* دعوی mùftî, فقیہ fâkîh; دعوی دہکی dà"vâ-vèkîli; وکالی avokât.

Lax, *a.* گولش ghèvshèk; مساعدہ جی mùssâ"adâçji, مسامحہ جی mùssâma-hajji; لینتلوچہ lînètlîja.

Laxative, *a.* ملین mùlèyyîn.

Laxity, Laxness, *s.* گولشک ghèvshèkî.

Lay, *v.n.* یومورلتمق yimurtlamak; — *v.a.* یاترمق kòmak, یاتیرمق yâtirmaç, وضع wâz"-et; قورمق kòrmak, ج تارہ-et; — aside, براقمق brâkma -et; — before, عرضا "âr tærk-et; — by, *v.a.* ساتلامق sâklamal -et; —, *v.n.* دیننمک dinænnek, حتا râhat-et; — down, یرو قومتی yèr kòmak, براقمق brâkmaq, ترک tærk-et; — hold of, طومتق tûtmaq, بستمق yâpiâmaq, یقالمق yâkalamak; — i طویلامق tûplamak, تدارک tèdâruk. (tèdârik); — on, سورمق sûrmel -et; —, *v.a.* وادرمق vâdirmek, وضع wâz"-et; — open, اچمق açmaq, طرح tærh-et; — out, صرفا sârf-et, خرچا khàrj-et; — over, پلامق plamak; — up, *v.a.* ساتلامق sâklamak; —, *v.* خستہ khâssta-et; —, *v.* waste, v. خستہ khâssta-ol; —, *v.* ران قالمق khârâb-et; —, *v.n.* خالی قالمق khâ vîrân -kâlmak;

Layer, *s.* قات kat, طبقہ tâbaka. [-kâlmâ]

Lazaretto, *s.* تحفظ خالہ tâhâffuz-khâr kârântîna.

Laziness, *s.* تنبلیک tènbellik.

Lazy, *a.* تنبل tènbell.

Lead, *s.* اسرب کورشون kûrshun, اسرہدیل isekândil, قلاغولق kilâghuluk, زباشیلق zâshîlîk, آرشیلق arshîlîk; —, *v.a.* گولمک ghy turmek, یدمک yèdmek; —, *v.n.* لودوشمک lûdushmek, گولمک ghèchmek,

hēri-dūshmek, اوکه دوشمک èngē-
dūshmek, قلاغوزلتی klāgāuzlūk - et,
الوب هادی hādī-ōl; — away, الوب
الداتمتی dātmak, ازدرمتی azdirmak,
افسادا ifsād-et; — astray,
یولدان چیکارمک yöldan - chikarmak;
ازدرمتی azdirmak, الداتمتی dātmak,
افسادا ifsād-et; to
ast the — اسقندل اتمتک isskändil-
tmak.

سر رئیس rē'iss, باش bāsh, سر
اوک حیوانی èng-āti, اوک اتی èng-
bāywāni, غزته نک باشلوچه بندی
ghāzētānhg-bāshlōjha-bēndi.

ورقه vārak, ورق yāprak, سیراق sīraq,
altin-vārak; — gold, التون ورقی altin-
vārak; — silver, کومش ورقی ghyū-
dash-vārak; — copper or brass, ورق
vārak.

ساعتلی یول sā'at, ساعت sā'at,
ittifāk; — اتفاق ittifāk-yōl;
ittifāk-et, اتفاق ittifāk-et, v.s.

اچقلق achiklik, دلیک dēlik, س. دلیک
yārık; — اتمق akmak; v.s. یاز
sızmak; صوا sū-et.

اریق zābun, زبون zābun, ضعیف zā'if,
yāghāsēz-ēt; — یاغزات yāghāsēz-
et, s.

اکلمک èghri-dörmak, اگره دورمتی èghri-
dörmak; — یاتمق yātmak; — against,
دایانمتی dāyanmak, طیانمتی dāyanmak,
dāyanmak; — طیانمتی dāyanmak, v.s.

سجرایش sēch-rayish, اتلایش atlayish,
اتلامک atlamak, س. اتلایش atlayish;
— سحرانمتی sichramak.

Leapyear, s. کبیسه kēbīsaē.

Learn, v.s. اوکرنمک èghrēnmek, تحصیل
tāhsēil-et, استفادە isstifādē-et, تعلم
tā'allum-et. [dānishmend. دانشمند]

Learned, a. عالم "ālim, اوکومش ökumush,

Learner, s. شاکرد shāghāird.

Learning, s. علم "ilm, عرفان "irfān,
دانش dānish. [-vē-isstijārin-hūjjetī.

Lease, s. ایجار و استیجارک حجتی ijār-

Least, a. ال کچوک èng-ōfāk, ال اوقات èng-
kūchuk; ال انا èng-az; ال انا èdnā,

هیچ پک جزئی pēk-jüzī; at —, ad. هیچ
یاخود hich-ōlmāz-issa; —, c. هیچ hich,
yākhūd; not in the —, ad. هیچ hich,
قطعاً و قاطبە, قطعاً kāt'ā, اصلاً əsslā,
kāt'ān-vē-kātībétan.

Leather, s. مشین məshīn, سخنیان
sākhtiyān, بولغاری bülghārī; (sole)
کوسله kyūssélé, کون ghyān.

Leave, s. انن izn, izin, رخصت rükhalet;
—, v.s. براتمق brākmak, ترک tērk-
-et; — off, براتمق brākmak, واز کچمک
vāz-ghēchmek; کسلمک kēssilmek,
دیکمک dīngmek, منقطعاً mūnkātī'-
-ōl; — out, کچمک ghēchmek, اتلامق
atlamak, یازمامق yāzmmak.

Leaven, s. مایه māyē; —, v.s. مایه لتمک
māyēlātmek.

Lecture, s. درس dērss; عام dērsai-
"āmm; وعظ vā'z; —, v.s. ویرمک dērs-
vārmek; وعظ vā'z-et; —, v.s.
نصیحت ویرمک azarlamak, ازارلمق
nāssihāt-vārmek. [-"āmm-khōjassi.

Lecturer, s. درس عام خواجه سی dērsai-
Led-horse, s. یدک yēdek.

Lee, *s.* روزگار *rûzghâr-âltî*.
 Leech, *s.* سولوك *sûluk*; هكيم *hèkim*,
 طبیب *tâbîb*; —, *v.a.* سولوك ياپشدرمق *sûluk-yâpshdirmak*.
 Leek, *s.* پراسه *prâssa*.
 Left, *s.* صول *sûl*, صول طرفى *sûl-târafi*,
 يسار *yêssâr*, چپ *chêp*; — handed,
 صولاك *sûlak*.
 Leg, *s.* ايات *âyak*, باجاق *bâjak*; بوط *bût*.
 Legacy, *s.* وصيت *wassiyet*.
 Legal, *a.* شرعى *shêr'î*, مشروع *mêshrû'*,
 حلال *hâlâl*, ماندون *mê'zûn*, جائز *jâ'iz*.
 Legation, *s.* سفارت *sêfâret*; — house,
 سفارتخانه *sêfâret-khânê*.
 Legible, *s.* اوقوناقلو *òkunur*,
 اوقوناكلى *òkunâklî*, عيان *âyân*, جلى *jêlî*.
 Legibility, *s.* اوقوناكلتى *òkunâklick*.
 Legion, *s.* لواء *lâw*, لواء *lîwâ*.
 Legislate, *v.m.* قانون وضع *kânûn-wâz* "et.
 Legislation, *s.* وضع قانون *wâz* "-i-kânûn.
 Legislator, *s.* واضع قوانين دولت *wâzi* "-
 kâwânîn-i-dêvlet.
 Legislature, *s.* وضع قوانين دولت ايجون *wâz* "-i-kawanin-i-dêvlet-ichin-
 -mêjliss.
 Legitimate, *a.* يوللو *yòllu*, يولنده *yòlunda*;
 حلال *hâlâl*, مشروع *mêshrû'*, شرعى *shêr'î*.
 [khâlî-wâkît. وقت]
 Leisure, *s.* بوش وقت *bôsh-wâkît*, خالى
 Lemon, *s.* ليمون *limòn*.
 Lemonade, *s.* ليموناظه *limonâta*.
 Lend, *v.a.* ويرمك *vêrmek*, عاربه ويرمق
 "ârîyyêtên - vêrmek; اودنج ويرمك
 êdunj-vêrmek, قرض *kârz-et*.
 Length, *s.* بوى *bôy*, طول *tûl*, اوزونلىق

üzûnlük; at —, *ad.* عاقبت *âkîb*
 نهايت *nîhâyet*.
 Lengthen, *v.m.* اوزاتمق *üzamak*, بلانمق
 bôylanmak; —, *v.a.* بوى ويرمك *bô*
 -vêrmek, اوزاتمق *üzâtmak*.
 Lengthy, *a.* اوزون *üzun*.
 Lenient, *a.* شفقتلو *shêfakatlî*.
 Lenity, *s.* سفتت *shêfakât*.
 Lens, *s.* جام *jâm*.
 Lentile, *s.* مرجمك *mêrjumêk*.
 Leopard, *s.* قپلان *kâplân*. [ابرس *âbrâs*
 Leper, *s.* مسكين *misikin*, اله تنلو *ala-tên*
 Leprosy, *s.* مسكينلك على *misikinlî*
 "illêti; اله تنلوك *ala-tênlik*.
 Leprous, *a.* مسكين *misikin*.
 Less, *a.* دهاكچوك *kûchuk*, دهاكچوك *dâh*
 -kûchuk; ده از *dâz*, ده از *dâhâ-â*
 اكسك *êksik*.
 Lessen, *v.m.* كچولمك *kûchulmek*, فالتمق
 ôfalmaq; ازالتمق *âzalmak*; —, *v.*
 اوفالتمق *ôfalmaq*, كچولتمك *kûchultmek*,
 ازالتمق *âzaltmak*, سمك *kêssmek*.
 Lesson, *s.* درس *dêrss*; عبرت *ibrêt*.
 Lest, *c.* شايده *shâyed-ki*, بادا *bâda*
 مهباده-كى *mêbâdâ-ki*, قورقوسندن *kòrkussunda*
 مطالعه سندن *mûtâla'âssindan*.
 Let, *s.* مانع *mâni'*; —, *v.a.* اتمق
 brâkmak, رايه ويرمق *kòmak*; رايه ويرمك
 kirâya-vêrmek; —, *v.m.* رايه ويرمك
 kirâya-vêrilmek; — down, نرمك
 êndirmek; — loose, اليويرمك
 âlîvêrmek; رايه ويرمق *brâkmak*; — of
 اليويرمك *âlîvêrmek*; اتمق *âtmak*
 اغوا *âfv-et*; — fly, اتمق *âtmak*

- cat, طیشاری براقمق dīshāri-brāk-
 قریه kirāya-vèrmek; —
 ایچرو ایچروالمق ichèri-almak;
 قوریه ichèri-kòmak; — blood, قان
 قانالمق; — pp. کراډا kirāda.
 حرف hārf (*pl.* حروف hūrūf,
 حروفات hūrūfāt); مکتوب mèktüb
 نامه nāmē.
 مارول mārul, صلطة salata.
 ممالک عثمانیه memālīki-
 osmāniyyē.
 ممالک عثمانیه طوغمش memālīki-
 osmāniyyēda-dògh-
 şirènk.
 بینش binish; رکاب rikyab.
 دوز döz; —, ابق ùfuk;
 دوز طوغری dözghru;
 دوزلتمک dözlètme; — at,
 نیشān-almak.
 کول kòl, مانوله manavèla.
 خفت مزاج khiffet;
 خفت مزاج khiffet-mizāj.
 عسکر تحریری asker-tāhriri;
 یکی یازلمش yēngi-yāzılmış-
 makz; صالحین salghin;
 تحریر tāhrir-et,
 طوپلامق tōplamak;
 طوپلامق tōplamak,
 طوپلامق tōplamak.
 شهوتی shehvxti-ghālib.
 لغت مؤلفی lughāt-
 mūlfi.
 لغت lughāt.
 مسؤل mèss'ūliyyèt.

Liabie, *a.* قابل kābil, مستعد mùssètā'idd;
 Liar, *s.* یلانجی yālānжі. [مسؤل mèss'ūl.
 Libel, *s.* افترا iftirā; —, *v.a.* افترا iftirā-
 -et. ["inden.
 Libellous, *a.* نوعندن iftirā-nèv-
 Liberal, *a.* جوهرم ùli-àchik, سخی
 جومرد jùmèrd, سخاوتلو sakhāvètlī,
 سخی sakhī; مکمل mùkèmmèl.
 Liberate, *v.a.* آزاد āzād-et.
 Liberation, *s.* آزاد āzād.
 Liberator, *s.* آزاد ایدن āzād-èden.
 Libertine, *s.* چاقبین chāpkīn, زنپاره zèn-
 pāre (zāmpara). [زنپارهلق zāmparalik.
 Libertinism, *s.* چاقبینلیک chāpkīnlik;
 Liberty, *s.* سربستلیک sərbèsstlik (sərb-
 èsslik), سربستلیت sərbèsstiyèt,
 سربستی sərbèssti; حریت hūrriyyèt,
 آزاد āzād, آزاد کی āzādēghī; اذن izn,
 رخصت mè'zūniyyèt, مأذونیت
 rùkhaat; ترک ادب tèrki-èdèb,
 عارسزلیک arsizlik, عارسزلیت jèssārèt;
 امتیاز imtiyāz, معافیت mù'afiyèt;
 کرمک krmk, حدود hūdūd; to be at —,
 محبوس اولمامق mähbūss-
 òlmamak; خالی bōshda-òl,
 مأذون او khālī-wākti-òl;
 مأذون او mè'-
 zūn-ol, اذن او izni-òl; to take the
 —, اجتسارا jèssāret-et,
 اجترالا jür'èt-et, اجترالا
 jütiasār-et, اجترالا jütirā-et;
 عارسزلیت arsizlanmak, عارسزلیت
 arsizlik-et.
 Libidinous, *a.* شهوانی shèhwāni.
 Libidinousness, *s.* شهوت shèhvèt.
 Librarian, *s.* حافظ کتیب hāfiz-kyütüb.
 Library, *s.* کتبخانه kyütüb-khānè.

Lice, *s.* بئلر bitler.

License, *s.* تذکره tēzkārē. [fāssik.

Licentious, *a.* چاپقین çapqin; فاسق

Lick, *v.a.* يالماق yalamak; دوکمک
مغلوبا, alt - et, التبا
dāghmek; يئمک yēnmek.

Lid, *s.* اورتی őrtı, قپاق kapaq.

Lie, *s.* يالان yalan, کذب kizb, دروغ
دروغ dūrūgh; بوغاده, کول سویی kyul-sūyū,
būghāda; —, *v.n.* ياتماق yātmak;
اولماق olmak, بولنماق bōlunmak,
اول - ol; "موضوعا" mevzū - ol;
"واقعا" vāki - ol; يالان سويلماق
yalan-sūwylmek; —
down, ياتماق yātmak, ياتماق
ashāgi-yātmak, اوزانماق ōzānmak;
— with, مجامعا mājāma - a - et;
رأينه منوط او, mūhāvvi - ol,
رأينه منوط او, hāwālē - ol,
اولنماق olunmak; — at stake, ارادا, arada - ol.

Lieutenant, *s.* (navy) يوزباشی yūz-bāshī;
(army) ملازم mülāzim; — colonel,
— governor, &c., — of grand-vizier,
قائم مقام kā'im-mākām (kāymakām);
— of a judge, نائب nā'ib; —
general, فریق fērīk; — of a civil func-
tionary, or individual, وكيل vēkil.

Life, *s.* جان jān, حیات hayāt; —
time, عمر, مدت عمر, mūdētī-
"amr; this —, عالم دنيا, dēnyā,
"ā'ālmī - dēnyā, عالم فنا, fēnā,
"ā'ālmī - fēnā, "عالم کور و فساد"
"ā'ālmī - kōrn - v - fēssād;
the — to come, آخرت ākhirēt, دار بقا
dārī - bākā. [alghūrtaai.

Life-assurance, *s.* "عمر سیغورته سی" amr-

Life-boat, *s.* قصابده لری تور تارمتی ایچون

بيوتک سندال klāzādēfēri-k ōrtau
ichin-biyuk-sāndal.

Lifeless, *a.* جانسز jānsiz.

Lifelessness, *s.* جانسزلیک jānsizlik.

Life-preserver, *s.* بر نوع ال دینکی
nēv - "āl - dēyneghi.

Lift, *v.a.* قالدیرمتی kaldırmak.

Light, *s.* ایدینلیک işik, اشیق
aydı ziyā, نور nūr; آتش atēsh;
mūm; —, *a.* خفیف khāfif; —,
توتوشماق tūtushmak, يانماق yānmak
ایدینلنماق āydinlanmak; انماق
mek, قونماق kōnmak; —, *v.a.* ق
yākmak, توتوشدیرمتی tūtushdırı
نلنماق tkād-et; — up, *v.n.* نلنماق
āydinlanmak; —, *v.a.* يانماق yākn
ایدینلندیرمتی āydinlandırmak; — up
رافا, rāsst-ghēlmek, کلمک
tēssādıf-et, اوزرینه قونماق ōzēri
kōnmak.

Lighten, *v.n.* شمشک چاقماق shimsh
chākmak; —, *v.a.* يفلنماق
khāfifletmek, تخفیفا tākhfif -
یرا, āydinlandırmak, ایدینلندیرمتی
tēnvir-et, اضاثة, izā'a-et; حلندیرمتی
fērahlandırmak, تفریحا tēfrīh-et.

Lighter, *s.* مغونه māghūna, پوریه
salapūriya, طومبار tōmbāz.

Lighthouse, *s.* فنار fēnar. [bē

Lightning, *s.* شمشک shimshak, ن

Lignum-vitæ, *s.* پلسنک اناجی pēl
seēnk-āghāji.

Like, *s.* أش ēsh, شبه shibh; —,
بیه bèngzır, مشابه mūshābih,
شبه shēbih; —, *v.a.* سومک sēvmek, ظا

خوشلنمتن، تلذذًا *tèlèzzuz-et*, لذت
 و ش، گهی *ghibi* کی. —, *ad.*
mod. *s.* احتمال *ihitimāl*.
 محتمل *ihitimāl* احتمال *a.*
 ملحوظ، مأمول *mè'mōl* مأمول
 یا تشقلو، گویز *ghyùzèl* گویز
 گویز، گویز *ghyàsstàrishi* گویز
 [تشیبہ] *tèshbîh-et*.
 بگزمک *bèngzètmek* بگزمک *t.a.*
 رسم، مشابہت *mùshābēhāt* مشابہت *s.*
 تصویر *tàsvîr*.
 و کذا، کذا *hākēzā* کذا *ad.*
 کذا *kèzālik*.
 مور، لیلان *lèylāk*; —, *a.* مور *mòr*.
 اوقات *ōfāk* اوقات *a.*
 — of the valley, زنبق *zānbāk*.
 اینچیچکی *inji-chìchēghî*.
 عضو *“zā”* (pl. *“zā”*) عضو *s.*
 محیط *mūhîh*.
 کیرج *kîrēj*; کیرج *or* کرج *s.*
 — tree, فلأمور *filāmūr* (ikhlā-
 — twig, اوکس *ōkās*.
 اوج، پایان *pāyān* حد *hādd* حد *s.*
 نهایت، نهایت *nihāyet* نهایت *ghāyet*
 سنور، سرحد *sār-hādd* سرحد *sāhd*.
 حد تعیین *hādd-tā’yîn-et*; *v.a.*
 باغلامت *bāghālamak* باغلامت *hāssar-et*.
 محدود *māhdūd* محدود *s.*
 یمشاق، گویز *ghèvahèk* گویز *s.*
 طوپالمت *tōpāllam*; —, *v.s.*
 اقصیم *āksîmak*.
 براق *bèrrāk* براق *ad.*
 براق، لیمپیدنس *bèrrāklik* لیمپیدنس *limpidness*.
 فلأمور *filāmūr* (ikhlāmūr) *s.*

Line, *s.* چیزی *chizi* خط *khātt*; سطر
sltr; حلاط *hlāt*, ایپ *ip*; —, *v.a.*
 استار چکمک *asstar - chèkmek*;
 قابلمت *kāplamak*; branch —, شعبه
 انا یول *shù'bē-yòl*; main —, یول
āna-yòl; ship of the —, قالیون *kālyòn*.
 Lineage, *s.* نسل *nèsal*.
 Linen, *a.* کتان *kètæn*; —, *s.* کتان بزی
kètæn-bèzi; بز *bèz*; چماشیر *chāmā-*
shîr; body —, چماشیر *chāmāshîr*;
 table —, سفره بزی *sōfra - bèzlêri*,
 پیشگیر *pèshghîr - mèsh-*
 چارشب مارشب, — *ghîr*;
 بزجی *chārahaf-mārahaf*); — draper,
bèzji.
 کتمیوب وقت کچورمک *ghîtméyup - wākt - ghèchîrmek*;
 اولوم *olum* درجه لنده چوق وقت یاتمت
dèrèjélkında - chòk - wākt - yātmak.
 چوق لسان بلور اولن کمسنه *chòk - lisan - bilîr - òlan - kimèssnè*.
 Linguist, *s.* چوق لسان بلور اولن کمسنه
chòk - lisan - bilîr - òlan - kimèssnè.
 Liniment, *s.* یاغ *yāgh*.
 Lining, *s.* استار *asstar*, قابلما *kāplama*.
 Link, *s.* زنجیر حلقه سی *zinjîr - hālkessi*;
 مشعله *mèsh“ālè” (māshala)*.
 Linseed, *s.* کتان تخمی *kètæn - tòkhumu*,
 بذرتخمی *bèzir - tòkhumu*; — oil,
 بذریاغی *bèzir - yāghî*.
 Lint, *s.* مرهم بزی *yāra - bèzi*, یاره بزی
mèrhèm - bèzi; کتان دیتلمش *dîtl-*
mîsh - kètæn.
 Lintel, *s.* اوست آشیکی *üst - àshîgî*.
 Lion, *s.* شیر *arsalan* (Asalan) ارسلان
shîr, اسد *essed*, غضنفر *ghazanfâr*;
 —, دیشی ارسلان *dîshî - (Asalan)*.

Lip, *s.* لب دوداق dūdāk, شفہ shēfē, لب
lèb; کنار kēnar.

Liqueur, *s.* عنبرية "ānbəriyyē.

Liquid, *a.* سيال sèyyāl, مائع māi";
—, *s.* سياله sèyyālē, نسنه نکنجي سياله sèyyālē,
nèssnē.

Liquidate, *v.a.* قياتمتي اودومك ùdémek, قياتمتي
k̄l̄patmak, استيفا استيفا ifā-et, استيفا isstifā-et.

Liquor, *s.* سو sū; ايجقي ichki; in —,
كيف kēyf, سرخوش sērkhòsh.

Liquorice, *s.* ميان بالي miyān-bālī; —
root, ميان کوكي miyān-kyukyū.

List, *s.* دفتر dēftar, پوسله pùssla; چوته
کناري (chòha)-kēnari; ياتمه yatma,
اگريلک èghirilik; lists, *s. pl.* ميدان
meydān; —, *v.n.* استمک isstémek,
قولاق jāni-issémek; جانني استمک
kùllak - vèrmek, دکه مک
dinglémek (dīnémek); ياتمتي yatmak,
جيب اگلمک èghilmek; civil —, *s.* جيب
هيامون jèyb-hūmayūn.

Listen, *v.n.* قولاق ويرمک kùllak-vèrmek,
دکه مک dinglémek (dīnémek).

Literal, *a.* لغوي lūghavī.

Literally, *ad.* حرف بحرف hārḥ-bé-hārḥ.

Literary, *a.* کتابه معلق kitābē-mū-
ta"āllik. [dāniāh.

Literati, *s. pl.* اصحاب دانش asshābi-

Literature, *s.* مؤلفات mù'elléfāt; تالیف
tè'lif.

Lithography, *s.* ليتوغرافيا litografīa.

Litigation, *s.* دعوى احتجاج ihtijāj, دعوى
dā"wā.

Litter, *s.* پيسلك pisalik; دسکرة dèss-
kérē, کوبره tākhti-rāwān; کوبره

ghyùbrē, صاب sap; — down,
التنه کوبره سمرک altina-ghyùbrē
mek (*or* صاب sap); — about
اتمک atmak, دوکمک dūkmek.

Little, *a.* کچوک kùchuk, اوفاق
صغير sàghir; —, *ad.* از az, ی
az-bir-shèy, جزئيچه jüz'ijā; a -
براز bir-az, از برشي az-bir-shèy, ی
وق برشي jüz'i - bir - shèy, ی
az-bùchuk-bir-shèy; — one, ی
yāvri; چوچق chòjuk; — by
ازازر azer-azer, يواش يواش yāw
yāwash, تدریج تدریج ta'drījā,
"àlè-'t-tèdrīj, جسته جسته jèstè.
jèstè.

Live, *v.n.* ياشمک yāshamak, راو
mū'āmmar-ōl; کچمک ghèchiar
نفسا ta"āyyush - et, تعیشا
kèfāfi-nèssā-et; بسلمک bèsslènn
تغدي ta'ghaddi-et; — upon, ت
yèmek, بسلمک bèsslènm
کچمک ghèchinmek.

Livelihood, *s.* کچنه جک ghèchināj
کفاف نفس kèfāfi-nèssā.

Liveliness, *s.* جانلوتق jānlulic; اقلتی
òynaklik; فرح firah; the livelong d
بتون گون bitun-ghyūn.

Lively, *a.* اوينور òyniyor, باق
òynak; شن شوخ shèn-shūkh; رح
مؤفریح tarab-èngē

Liver, *s.* قره جکر kara-jghær, جکر jighær

Livery, *s.* رسمی البسه سی hizmetkyārin-rèssmī-èlbiasèssi.

Live-stock, *s.* حیوانات haywānāt.

Livid, *a.* مور mòr; التي بولتی alak-būla

کچھ چکنہ جک ghèchinéjek,
 صورت تعیش kèfâfi-nèfss;
 کتاف kèfâfi-nèfss;
 تاف ta"âyush; یمک yèmek,
 امامت imāmèt; —, a.
 صاغ sàgh, حیاتہہ hâyâtda,
 جانوار ہایہہ hây, حی hây,
 بکرہہ bkr-hâyât,
 کرتنکر kârtènkèlâr
 (kèkèlè).
 بار بار yûk, بار bâr, حمولہ hâ-
 یوک yûk; —, v.a. یوکتمک yûklèt-
 mak.
 مقناطیس mīknâtīss
 (shādīz-tāshī).
 صومون sòmūn; کلہ kâllé.
 اودنج ôdunj, قرض kârz,
 استیکرâz.
 ایکرنمک igîrènmek,
 استیکرâda tīksīnmek,
 اکرادا ikrah-et.
 استاقوز istâkoz.
 یرو یرو yârli, موقعی mèvkî"i;
 منحصر mūnhâssīr.
 محل mahall, یر yâr,
 موقعی mèvkî"i.
 چقماق châkmak;
 کلید kilid; حوض hâwuz;
 دمت demet; —, v.n.
 کلیدلنمک kilidlènmek,
 کلیدلنمک kilidlènmek; —, v.a.
 کلیدلنمک kilidlènmek; —
 ایچروکلنمک ichèri-kitlènmek;
 طیشاری کلنمک dīshâri-
 klènmek; — up, کلنمک kitlènmek,
 کلنمک kitlèyivèrmek.
 چلنگیر chilinghir.

Locust, s. چکرکہ chèkirghé;
 کچی بوینوزی kèchi-bòynuzv.
 Lodge, s. قپوجی اوطلہسی kâp-
 jī-òdassi; باغ اوی bāgh-
 èvi; —, v.n. اوطورمتق òturmak,
 مسافرتہ اوطورمتق mùssâfir-òl,
 مسافرتہ اوطورمتق mùssâfèrèt-
 mak; —, v.a. اوطورتمق òturmak;
 عرضا اتمق ârmak; —, v.a.
 عرضا ârmak; —, v.a.
 Lodger, s. کراجی kirâjī, مسافر mùssâfir.
 Lodging, Lodgings, s. اوطلہ òda,
 قوناق kònak.
 Loft, s. طوان اراسی tâwan-ârassi. [tèfi".
 Lofty, a. مرتفع mùr-
 tuk; یوکسک yûksèk.
 Log, s. اوطن òdun; کتوک kyùtuk;
 پراکتہ pârakèta; انساب ènsâb;
 نسبت جیبیہ nīssbèti-jèy-
 blyyè; log. cosine, نسبت جیبیہ nīssbèti-jèy-
 blyyè; log. cosine, نسبت جیبیہ nīssbèti-jèy-
 blyyè; log. tangent, نسبت ظلیہ nīssbèti-zillīyè;
 پراکتہ اتمق pârakèta-
 âtmak. [انساب ènsâb.
 Logarithm, s. لغارتمہ lûghârītmâ;
 Log-book, s. ژورنالی ghèmi-zhûrnâli.
 Loggerhead, s. احمق âhmâk; to fall,
 go to loggerheads, بوزشمق bôzvâh-
 mak.
 Logic, s. منطق mântik. [mak.
 Log-line, s. پراکتہ سجیمی pârakèta-
 sījīmi.
 Logwood, s. بقام bâkâm. [sījīmi.
 Loins, s. بل bël, صلب sôlb.
 Loiter, v.n. کزنمک ghèzinmek,
 طولاشمق dôlashmak, وقت کچورمک wâk-
 èt-ghèchirmek, وقت غائبہ wâk-
 èt-(kâ'ib)-et.
 Lombard, s. لومباردیالو lômbardīali.

Lombardy, *s.* لومبارديا lòmbarđia.
 London (town of), *s.* لوندرة شهرى
 Lòndra-ahèhiri.
 Londoner, *s.* لوندردلو lòndrali. [ʔsasiz.
 Lonely, *a.* تنها tènha; اصسىز يالكر yàlkingiz;
 Long, *a.* طويل òzun, اوزون; —
 as — as, قدر kàdar; —, *v.n.*
 اش يرمك ash - yèrmek; — for,
 جاني استمك jàni-
 -istémek; ارامق àramak; — after,
 ارامق àramak, مشتاق mùshatàk-òl,
 اشتياق ishdiyàk-et.
 Longer, *a.* دها اوزون dàhà-òzun; —,
ad. any —, no —, زياد ارتق àrtik,
 زياد ziyādè; a little —, بر از دها
 bir-az-dàhà.
 Longevity, *s.* طول عمر tül-i-“àmr.
 Longitude, *s.* طول بلد tül, طول tülübèled.
 Look, *s.* لحظه نظر, باقش bàkish,
 لحظه làhza; بگز bèngz, چهره chèhré,
 صورت kiyâfèt, قيافت siimâ;
 sūrèt, هيئت hày’èt, قيلق kilik;
 —, *v.n.* باقمق bàkmak, نظرا nàzar-
 -et; سيرا sèyr-et, تماشا tàmashâ-et;
 كوزة كورنمك ghyùzè-
 -ghyùrunmek; — like, بگزمك bèng-
 zémek; — about, باقمق bàkinmak;
 ارامق àramak; — after, باقمق bàkmak,
 كوزتمق ghyùzetmek; ارامق àra-
 mak; — big, قورلمق kòrölmak,
 قبادايلق kàba-dâylik-et; — down
 upon, يوقايريدن اشاغى باقمق yùkàri-
 -dàn-ashaghî-bàkmak; استحقارا is-
 tihkâr-et, خوار باقمق khòr-bàkmak;
 — for, ارامق àramak; بكمك bèkik-

mek, منتظرو mùntàzir-òl, ا,
 mè’mül-et; — into, تفتيشا tèftî
 تيجسا tējèssuss-et; — on,
 بلكمك bàkmak, سيرا sèyr-et; — out,
 دقتا dikik, باقمق iyija-bàkmak,
 — well, كوزل او, ghyùzèl-òl,
 يركيشمق yàrkishmak, يراشمق yàrash;
 چهرسى ايوا chèhréssi-iyi-òl. [m
 Looking-glass, *s.* آينه àyiné,
 Loom, *s.* بز دستگاهى bèz-dèsstgih;
 دستگاه dèsstgihyâh (tèzghyâh);
v.n. خيال ميال كوزمك khî-
 -mâyâl-ghyùzukmek.
 Loop, *s.* الملك ilmik; اليك ilik.
 Loophole, *s.* نلق باجهسى bājasi,
 باجه bājah, قاجامق kàchar
 àydinlik-bājassi;
 Loose, *s.* اطلاق عنان itlâki-“inân; —
 كوشك ghèvshèk; چوزيلو chùzi
 ساللانيور sallàniyor; ميم mùbbè
 رابطةسى rābitassiz, رابطةسى rābitasiz,
 چاپقن chāpkin; —,
 چوزمك chūzm, اچمق àchmak,
 صاليورمق s. برامق brāmak;
 لينت ويرمق linèt-vèrmek.
 Loosen, *v.a.* كوشتمك ghèvshètmek;
 Looseness, *s.* كوشكلك ghèvshèklik;
 لينت linèt; اسهال ish
 (of morals) چاپقنلىق chāpkinlik.
 Loquacious, *a.* كوزة ghèvézè;
 لافزن lāfzi;
 Loquacity, *s.* كوزلك ghèvézèlik.
 Lord, *s.* افندى èfendi, بك bègh;
 Lord God, رب العالمين rābbu-
 -“àlémîn; the Lord of glory, العزت
 rābbu-“l-“izzèt; our Lord, اديم
 èfèndimiz; ربمى تعالى rābbimiz-tà“

Lord Jesus Christ, عيسى المسيح *Issà - 'l - Mèssih-*
 ريمز خرد *hàzrètleri*, or ريمز تعالى *ràbbimiz-tà-*
 عيسى المسيح خرد *Issà - 'l - Mèssih - hàzrètleri*; our
 Lord and Saviour, ريمز وخلصمز *ràbbi-*
 وخلصمز *khàllàssimiz*; our sovereign
 ريمز پادشاهمزا فنديمزا *pādīshāhimiz-*
 فنديمزا *hàndimiz*; our Lord and Master,
 ولي نعمتمزا فنديمزا *vēlī-nī "mètīmiz-*
 فنديمزا *hàndimiz*.
 غائبا *ghā'ib-et* (kàybət),
 الدنيا قاجرمقا *zā'ī -et*,
 دن او *dam-òl*; — ground,
 كيرولمقا *ghē-*
 يول غائبا *yēr-ghā'ib-et*,
 يول شاشرمقا *yòl-shā-*
 تلفيات *tèlèf; tèlefiyyāt*.
 تلف زيان *zàrar, ziyān*; تلف
 قرعه *kīssmèt*; قرعه قسمت
 قرعه چكمقا *qur'eh çekmek*.
 سؤ *sü*. [kür "à-chèkmek.
 بلند *bülend*. [piyānko. *piyānko*.
 پك سسلو *pèk-sèssali*,
 كهله *kèhlé*; —, v.n.
 كهله لريني *kèhlèlérini-kèrmak*.
 اشك *èshèk*.
 سوگي *sävghi*; عشق *èshq*.
 محبت *mähàbbet*; —, v.a. *mähàbbet*.
 عاشق او *èshiq-òl*.
 فرنك باطليجاني *firènk-*
 باطليجاني *batlījāni*; (green) *kàwata*.
 سوگيلو *sävghili*,
 كوزل *ghyùzèl*,
 ديبهر *dībèr*.

Lover, s. عاشق *èshiq*; زنباره *(zàm-*
para); هوسلو *hàvèssali*; مراقلو *mèràklì*.
 Low, a. اشاغی *ashāghi*; الچق *alchàk*;
 باصق *bàssèk*; حقير *hèkìr*; دنى *dènī*;
 چاپقين *chàpkìn*, نامرد *nā - mèrd*;
 يواش *yāwāsh*; پس *pèss*; —, v.n.
 اينك كى مس ويرمك *inèk-ghìbi-sèss-*
vèrmek. [-diyāri.
 Low Countries, فلمنك ديارى *filémènk-*
 Lower, a. دها الچق *dàhà-alchàk*; دها
 اندرمك *dàhà-àshāghi*; —, v.a. *èndirmek*;
 اشاغيلتمقا *ashāghilətmak*;
 صارقتمقا *sàrkətmak*; ماینه *màyna-et*;
 سحرلا *mùhàkkàr-et*, تردیلا *tèrzil-et*;
 قرارمقا *zə "iflətmak*; —, v.n. *klərmak*.
 [mùnkād.
 Loyal, a. صادق *sādīk*, مطيع *mùtī*.
 Lucid, a. واضح *vwāzīh*.
 Lucidity, s. وضوح *vwūzūh*.
 Lucifer, s. کبریت *kībrit*; زهره *zùhré*;
 شیطان *shèytān*.
 Luck, s. بخت *bàkht*, طالع *tālī*.
 Lucky, a. بختلو *bàkhtlī*.
 Lucrative, a. کارلو *kyürli*.
 Lucre, s. کار *kyür*; پاره *pārē*.
 Ludicrous, a. کولنه جک *ghyùlenejek*.
 Luff, v.n. اورصدا *òrsa-èt*.
 Luggage, s. پرتی *pirtī*, اشیا *èshyā*,
 صندوق ماندق *yùk*, انقال *èsskāl*,
 ماندق *sàndīk-màndīk*.
 Luggage, s. بیوک صندال *biyuk-sàndal*.
 Lukewarm, a. ایلجیت *illjək*; اغر *aghīr*,
 غیرتسز *ghàyretsiz*, گوشک *ghèvshèk*.
 Lull, v.n. یاتشمقا *yətīshmak*; —, s.
 تسکین *tèsskīn*.

Luminary, *s.* جسم منير jissm-munir.
 Luminous, *a.* منير munir.
 Lump, *s.* پارچه pârcha, طوپ tûp; —, *v.a.* کوتری المق ghyâturu - almak; کوتری ویرمک ghyâturu - vîrmek; کوتری یایمق ghyâturu - yâpmak; کوتری یایدرمق ghyâturu-yâpdîrmak.
 Lunacy, *s.* دلیلک dèlîlik, جنت jinnèt,
 Lunar, *a.* قمری kâmêrî. [جنون jûnûn.
 Lunatic, *a.* and *s.* دلی dèli, مجنون mèjnûn. [altissi.
 Lunch, *s.* اوبله قهوالتیسی òylê-kâhwé-
 Lungs, *s. pl.* اق جگر jîghâr, جگر ak-
 Luscious, *a.* پک طاتلو pèk-tâtli. [jîghâr.
 Lusarne, Lucerne, *s.* یونجه yûnja.
 Lust, *s.* شهوت shèhvèt; — after, *v.s.* شهوتلنمک shèhvètlknmek.
 Lustre, *s.* رونق پارلاتلی pârâlîlik, رونق rèvnâk; اویزه âvîzê.
 Lusty, *a.* دنج dînj, قوتلو kûnvètli.
 Late, *s.* ساز sâz; لاره لاره làwuta; عود ûd.
 Luxuriant, *a.* قوتلو kûnvètli, برکتلو bèrêkètli, چوق chòk, مبدول mèbzûl.
 Luxurious, *a.* طنطنه لو sâltanâtli, سلطانلی tântanâlî; نفیس nèfîss, لا"ا اعلی lâ'â' a'ly.
 Luxury, *s.* طنطنه sâltanât, سلطنت sêfâhât; نفیس شی nèfîss-shèy.
 Lying-in, *s.* چوق طوغره جق وقت chò-juk-dòghurajak-wâkî; لوغوسه لوقتی lòghussalîk-wâkti.
 Lymphatic, *a.* بلغمی bâlghâmî. [lak.
 Lynx, *s.* وشق vâshak, قره قولان kâra-kû-
 Lyre, *s.* بریط bèrbèt.
 Lyric, *s.* غزل ghâzèl.

M.

Macaroni, *s.* مقارنه makârna.
 Mace, *s.* طوپوز tûpuz, بوزطغان bôzda,
 هندوستان جوزی قبوغی hîndûs jèvîzi-kâbugâv. [lîwâ-i-sêl
 Macedonia, *s.* فلبه flîbê; سلانیک slânîk
 Machine, Machinery, *s.* چرخ chê
 الات, الت makîna, ماکینه âlet,
 Machinist, *s.* چرخچی chârkhjî.
 Mackerel, *s.* اسقومی âsakûmrû.
 Mad, *a.* دلی dèli, دیوانه diwânê; ون mèjnûn, قاجق kâchîk, رمش chîldîrmîsh; to go —, *v.s.* رمک chîldîrmek, تجمنا dèli-òl, او jènnun-et, جنت کتورمک jinnèt-g tîrmek. [kòkوقونا
 Madam, *s.* خانم أفندی khânîm-êfêdî
 Madder, *s.* کولک بويا kyâk-bôya.
 Mad-house, *s.* تیمارخانه tîmar-khâ
 بیمارخانه bîmar-khânê.
 Madman, *s.* دلی dèli.
 Madness, *s.* دلیلک dèlîlik, ت jinnèt, جنون jûnûn. [y
 Madona, *s.* حضرت مریم hâzrêti-m
 Magazine, *s.* مغازه magâza; انبار ânâb
 مخزن mâkhzân; غزته ghâzèl
 powder —, جبخانه jêb-khânê.
 Maggot, *s.* قورت kûrt.
 Magic, *s.* سحر sîhr; — lantern, البجی khâyâlji-fênêrî.
 Magician, *s.* سحر باز sîhrbâz, سحر sâhbâ
 Magistracy, *s.* حاکمکملک hâkîmlîk; کام hûkkyâm. [mâ'mûر
 Magistrate, *s.* حاکم hâkîm, ضابط zabî

—, *s.* علوجناب "ülüvvi-jènâb,
 علوتیر "ülüvvi-fitrèt.
 unanimous, *a.* علی جناب "âli-jènâb.
 —, *s.* گهرچله قایمغی ghyhèr-
 çê - kâymaghi; مغنیسا قصبه سی
 ghyrisa-kâssa bassi. [lâdiz].
 —, *s.* مقنطیس mikhnâtiss (mikh-
 nâtt), *s.* طنطنه sâltânât, سلطنت
 sâltânâ, دبدبه dëbdébë; فخامت
 fâkhâmèt.
 —, *s.* پک کوزل pëk-ghyüzël;
 سلطان sâltânâtli; فخمیم fâkhîm,
 فخامت fâkhâmëtlü.
 —, *v.a.* بیوتکم biyutmek; تحمید
 tâhmîd-u-tëmjîd-et.
 —, *s.* پرتوسوز përtëvsüz
 (përtëvsüz).
 —, *s.* حجم بیوکلیک biyuklik,
 حجم èhëmmlyyët.
 —, *s.* مقصغان mâksaghân. [-aghâzi].
 —, *s.* ماغون اغاجی mâghon-
 ghâji.
 —, *a.* محمدی mûhâmmëdî,
 اسلامی isalâmî; —, *s.* مسلم müsâlim,
 اهل اسلام èhli-isalâm, مسلمان müs-
 salâm. [dini-isalâm].
 —, *s.* دین islâm, اسلام
 islâm.
 —, *s.* قیز اوغلان قیز kız,
 قیز باکری bākırë.
 —, *s.* قیزلی kızlık, بکر bīkr.
 —, *s.* (free) بسلمه bèsalémë;
 (slave) خلیق khilâyik, جاریه jârlyyë.
 —, *s.* پوسhta; زره zirh.
 —, *v.a.* النی سقطا èlini-sâkat-et,
 النی سقطن کولون سقطن kôlon-u-sâkat-et.
 —, *a.* بیوک biyuk, انا ana, اصل asl;

—, *s.* دنگیز dëngiz; قوت küvvët;
 وار قوتیله وار قوتیله
 vār-küvvëtîla; — land, اصل قره asl-
 klara; — mast, اورطدیرک orta-dîrëk,
 غراندى ghrândi-dîrëghî; —
 sail, غراندى ghrândi; — topsail,
 غرابیه غراندى ghâbiya-ghrândi.
 Maintain, *v.a.* بسلمک bèsalémek; ارته
 ارکا ارکا-òl, طومتق tütmaq;
 ایقا ایقا iddî"â-et; ایقا
 slyânët-et, وقایه vikâyë-et.
 Maintenance, *s.* کچنه جک ghèchinëjek,
 کفاف tà"âyush, نفقه nâfaka,
 سیانت ایقا kèfâfi-nëfss;
 ایقا slyânët, وقایه vikâyë.
 Maize, *s.* مصر بغدادی mäsir-bôghdayi.
 Majestic, *a.* کوشترشلو ghyusstarişhli;
 هیبتلو hëybëtlü.
 Majesty, *s.* مهابت shëvkët,
 مهابت mâhâbët; His Majesty (the Sultan),
 شهنشاه shënhshâh, شهنشاه
 shënhshâh; His Majesty the King,
 کیرالچہ kirâlçha, کیرالچہ
 kîrâlçha, kîrâlçha, the
 Queen, or ایمپراطور împêrâtôr,
 the Emperor, &c.)
 Major, *a.* اکثری èksëri; اعظم à"zâm,
 اکبر èkbër; بالغ kyüllî;
 —, *s.* بیکباشی bing-bâshi; drum —,
 طامبورمازور tâmbur-mâzhôr; —
 domo, وکیلخوج vëkil-khâj;
 — general, لویا پاشا livâ-pâsha.
 Majority, *s.* اکثریت èksëriyyët;
 بلوغ bülûgh, سن بلوغ sinni - bülûgh;
 بیکباشلیک bing-bâshilik.

Make, *s.* بچم bichim, صورت sūrèt, أعماله hèy'èt, ياپلىش yapliş; أعماله i"mällyvê; —, *v.a.* يایمق yapmak, وجوده کتورمک i"mäl - et; وجوده کتورتیرمک vüjüda-ghètirmek; يراتمق yeratmak, ایلمک khälk-et; ایتمک ètmek, ایلمک èylémek, قیلتمک kilmak; — a fool of, ایداتمق aldatmak, کپازدا kèpazê-et, مسخره یه چویورمک mäsakharaya-çhevirmek; — a mistake, یا کلمتق yàngilmak, سهوا sèhv-et, خطا khätâ-et, یا کلمتق yàngılışlık - et; — angry, داریتمق dāriltmak, قیزدرمق kızdırmak, کوجندرمک ghyüjëndirmek; — a pen, قلم یونتمق kälkm-yöntmak, (a new pen) قام اچمق kälsm - açmak; — at, صادرمق saldırmak, هجوما hüjüm-et; — away with, تلف اوچرمق tëlef-et; — for, یول طومتق yöl-tütmak; — good, یرینه کتورمک yärina-ghètirmek; — haste, چابک او çabık-òl, دکرده قره džélê-et; — land, دکرده کورنمک dèngizda-kära-ghyèrunmek; — many words, اوزاتمق üzätmak, چوق سويلمک çòk-süwèylémek; — off, گhitmek, ساوشمق säwushmak; — off with, المق almak; چالتمق çhalmak; — one of a company, رفاقتا rëfäkät-et, داخلä dākhl-òl; — one's escape, قاچمق kachmak; چيقارمق çhörtülmak; — out, اقباتا çhikarmak, او قومق okumak; — over, حسابا hisab-et; — over, دورا dèvr-et; حوالا häwälê-et; —

towards, یول طومتق yöl-tütmak
up, طوبلامق ttoplamak; ا
tèkmil-et, تمام tamâm-et; —
يارينه وارمق yärina-värmak; —
بارشمق bārishmak; — it
تماممق tazmin-et, تماممق tam
lamak; — use of, قوللامق kölläm
استعمال isti"mäl-et.

Maladministration, *s.* سؤداره sù'i-ìc

Malady, *s.* درد dèrd, علت èllèt.

Malaria, *s.* هواى وخيم hëwa-i-vwäkl

Male, *a. and s.* ارکک èrkek, فر

زèkèr (pl. ذکور zükür).

Malediction, *s.* بد دعا bød-dä"ä.

Malefactor, *s.* صاحب جناحه sähib-jzü

مجرم müjrim.

Malevolence, *s.* عداوت "ädävèt, ان

"üdvän, حقد hikd, بغض bughz.

Malevolent, *a.* کوتى kyütü.

Malice, *s.* سوء قصد sù'i-klassd, نیت

sù'i-niyyèt, کوتىلىك kyütulik.

Malicious, *a.* کوتى kyütü.

Maliciousness, *s.* کوتىلىك kyütuluk.

Malign, *v.a.* افترا iftirä-et.

Malignant, *a.* کوتى kyütü.

Malignity, *s.* کوتىلىك kyütuluk.

Mallet, *s.* طومتق tökmäk.

Mallows, *s.* ابه کوهجى èbè-ghyümèji.

Malt, *s.* بیرالتی ارپه biralik-ärpe.

Malta, *s.* مالطه Mälta.

Malt-liquor, *s.* بيرا bira.

Maltreatment, *s.* اذیت èziyyèt.

Mamma, *s.* انا ana, نینه niné, لده
välidé.

Man, *s.* آدم ädäm (ädam), انسان ineän

مردم mērdum; — of war, قالون jēnk-ghēmissi, مانيونجى قاليونجي — of war's man, مانيونجي قاليونجي —, v.a. ايله adam-ila - dōnatmak, آدم ادم adam-kōmak; دوناتمتق dōnat-ment, باشنه وارمتق bāshēna-vārmak. اويديرمتق oydürmek; كچنمك ghēchin-çimmek; قوللانمتق köllānmak; اويديرمتق ايداردا idārē-et; اويديرمتق ايداردا idārē-et; كورمك yapmak, ياپمتق yapmakt. ايداردا idārē. [ghyürmek. مدير müdir. اراده irādē, فرمان fīrmān, امر emr, حكم hükü, يله yelē. اويوز öyüz. يملك yemlik. جندره jendéré; —, v.a. چندره يرتماق çendere yirtmak, پاره لملك pārsālemek; چندره لىن كچيرمتق çendere lın kçirmek. ادملىك adamlık. [chirmek. دليلik delilik. دلي dēli, چلغين chilghin, ديوان dīwānē, مجنون mejnūn. كمينك گچمتى ghēmining-çimmeti; —, a. اشكار ashkyār, بدىي bēdiyyi, بديدار bēdīdār, ظاهر zāhir, كوسترمك köstürmek; —, v.a. اظهرا izhār-et. بياننامه beyān-nāmē, اعلاننامه i'ān-nāmē. نوع benī-ādam, بنى ادم bēni-ādam, ناس nās, بنى ناس bēni-nās.

Manly, a. مرد mērd, مردانه mērdānē, ادم adam. [-hēlwāssi. Manna, s. قدرت حلواسى küdrēt-hulwāssi. Manner, s. طرز tārız, دولو dürlü (dürlü), وجه vējh; manners, s. pl. اطور atwār; اخلاق ākhilāk; اداب ādāb. Manoeuvre, s. طولاب dōlab, اويون öyün; مانوره mānēvra; —, v.a. طولاب چويرمك dōlab - chēvirmeç, اويون چيقارمتق öyün - çikārmak; مانوره چويرمك mānēvra - chēvirmeç. Mansion, s. قوناق kōnak. Mantel-piece, Mantel-shelf, s. اوجاق oçaq, اوستنده östindē-ölan-rāf. [māntuza-shēhiri. Mantua (town of), s. مانتوا شهرى māntuwa şehrī. Manual, s. رساله rissālē; —, a. ايله ila, اجرا اولنان ğil-ila-ıjra-ölanın; — exercise, عجمى تفنك تعليمى ğjēmi-tüfek-tā'limi; sign —, امضا imzā. Manufactory, s. فابريقه fābrika. Manufacture, s. قابريقه fābrika, كارخانه kyār-khānē; مال māl, (pl.) اعمالat i'mālāt, مصنوعات māsenu'āt; اعمال i'māl; —, v.a. ياپمتق yapmak, اعمال i'māl-et. Manufacturer, s. فابريقه جي fābrikāji. Manumission, s. آزاد āzād. Manumit, v.a. آزاد āzād-et. Manure, s. كوبره ghyübrē; —, v.a. كوبره وويرمك ghyübrē-värmeç. Manuscript, a. ال يازيسى il-yāzissi; —, s. ال يازيسى كتاب il-yāzissi-kitāb.

Many, *a.* چوق chòk, وافر wāfir; a great —, چوق chòk, برچوق birchòk; — *a.*
 Map, *s.* جریطه khàrita. [نیچہ nījē.
 Maple, *s.* برجنس اناج bīr-jīnas-lghaj.
 Marauder, *s.* یغماچی yāghmajī.
 Marble, *s.* مرمر mērmər.
 March, *s.* مارت märt; مارش mārsh;
 عسکر یورومسی "assakar - yùruméssi;
 یوریمک or یورومک *v.n.* —, یول yòl;
 یورومتک —, *v.a.* یورومتک yùrumetk;
 کوترمک سوکا sèvk-et, گھیتورمک ghyàturmek;
 —, *inf.* ارش àrsh; — *in.* کیرمک ghīrmek;
 — *off.* کتمک ghitmek; گھیتورمک ghyàturmek;
 — *on.* ایلرو کتمک iléri-ghītmek;
 — *out.* چیمق chīmqak.
 Mare, *s.* تسراق kīssrak.
 Margin, *s.* کنار kēnār; فضلہ fāzla;
 marginal note, کنار kēnār; حاشیہ
 Marigold, *s.* نرگس nārghiss. [hāshiyē.
 Marine, *a.* بحری bāhri, بحریہ bāhriyyē;
 —, *s.* کافہ تجملات بحریہ kyāffé'i-
 -tèjèmmulāti - bāhriyyē; بحریہ
 بحریہ bāhriyyē - tūfēnkjīssi;
 نوش پوتقال bòsh-pùtkal.
 Mariner, *s.* کیمچی ghēmijī.
 Maritime, *a.* بحری bāhri; ساحلی sāhili.
 Mark, *s.* چیزى chizi, اشارت ishāret,
 تمغا nishān; اثر èssər; نشان (dāmgħa);
 نشان shākhās; نشان nishān, هدف hēdef;
 —, *v.n.* یازمق yāzmaq, چیزمک chīzmaq;
 اشارت قومق —, *v.a.* دقتا dikkat-et;
 ishāret-komak, نشان قومق nishān-
 -kòmaq; تمغا اورمق dāmgħa-wùr-

mak; داغلامق dāghlamak; متق èssər-brākmak;
 دقتا dikkat; بلالوباشلو معتبر, of —, mù'tébār,
 باشلی, متعارف mùta'ārif, ma'lūm. [چارشی chārshī
 Market, *s.* بازار pāzār; چارسو chārso
 Marking-iron, *s.* داغ dāgh.
 Marmalade, *s.* رچل rèchel.
 Marque (letters of), *s.* انلق فرمانی kùrsānlik-fārmāni.
 Marquee, *s.* ایک دیپر کلوچادر iki-dīrī-chādir;
 بیوک چادر biyuk-chādir
 Marquess, Marquis, *s.* مثالہ بکی rùthé'i-sāliissé-bèghi.
 Marriage, *s.* نکاح nikyāh, ش èvlēnish,
 تزوج tēzēvvuj, izdiwāj.
 Marriageable, *a.* اورہ جک èvéréjē; کلینک ghēlinlik.
 Married, *a.* اولو èvli, متأهل mùtè'èhlt
 کوجادا kōjada, منکوحہ mēnkyūha
 Marrow, *s.* الک ilik, مغز māghz.
 Marry, *v.n.* اولتمک èvlīmmek, ایالمق kārī-
 almak, تاهلہ tē'èhhul - e
 کوجایہ وارمق kōjaya - vārmak; —
v.a. ایالمق almak, تزوج tēzēvvuj-e
 اولندرمک èvlēndirmek, تزویج tēzvi-
 et; کوجایہ ویرمک kōjaya-vērmel
 عقدہ "akd-et, نکاح nikyāh-et.
 Mars, *s.* مریخ یلدیزی mèrīkh-yıldizi;
 جنگ معبودک اسمی jēnk mà'būdūn-issmi.
 Marsh, *s.* بطاق bātāk, بطالتق bātāktīl
 Marshal, *s.* چاوش chāwush; earl —
 lord —, چاوش باشی chāwush-bāshī

سردار پایهلوسی sêrdâr-pâyê-
 ترتیب v.a. تارتیب tærtīb-et.
 بزستان bēdisstēn, بدمستان
 بزازستان bèzzāzisstān;
 چارشی çārašī; کاپان kâpan;
 سمور s. sâmur (sāmūr).
 عسکری harbī; حربی hârbi
 دیوان حرب court → دیوان حرب
 شہید shēhīd.
 شہادت shēhādēt, شہادت s.
 غریب ghārīb. شہید shēhīdlik.
 عجیب “ājīb (“ājā’īb), عجب
 مذکر mùsēkkēr, s. مذکر
 دیوارچی tashji; طاشچی s.
 طاش دیوار tash - dīwār; s.
 دیوارچیلتی tashjīlīk; طاشچیلتی
 جرم jūrm; حجم hājm, s. یغین
 کوبه kyūmē, طوپ tōp, s. طاہور
 فوج fēvj; قاتولیکلرتک بادراتی
 طوپ v.a. طوپ a. طوپا tōp-
 یغمت yīghmak.
 قتل عام kātī-“āmm; s. قتل
 قیرمق kırmak, قتل kātī-et,
 پارلیمک (pārālā-
 یمک) kālīn. [اغز] aghir,
 متین mētīn, قونت kōnt, s. متین
 ستون sūtūn, دیرک dīrēk, s. عمود
 اغاجنک یمشی kōlōkn-
 ağajīnīng-yēmīshi; top
 غایبهچیونى ghābiya-chībōghū;
 بابانغوجیونى bāba-
 ŋūng-chībōghū.

Master, s. افندی efēndī; اغا ağha;
 استاد ùsstād (ùssta); خوجه khōja;
 غالب mü“allīm; ضابط zābit; معلم
 ghālib; کمی رئیسى ghēmi-rē’īssi,
 قپودان kâpudān (kâptan); —, v.a.
 حقندن کلیمک hâkkīndān - ghālmek,
 استادالی hand, غالب او
 ùsstād-ēli; — key, تام اناختار tām-
 ānâkhtār; — of the Horse, میر
 اخور mīri-ākhtōr (ēmrahōr).
 Masterpiece, s. استادایشی ùsstād-īshi.
 Mastic, s. ساقز sâkız; مصطقی
 mâstaki, معجون mâ’jūn.
 Mat, s. حصیر hāssir; —, v.s. بربرینه
 بیر - بیرینه yâpīshmek, یاپیشتمک
 کچه کلیمک kēchēklīmek.
 Match, s. کبریت kibrit; عین ash,
 اش مثل misel; کفو kyūfv, اقراق
 ارقداش arkadash, باش bāsh,
 مساوی müssāvī; برابر bir,
 چیکشور chīkīshūr, جتی çhīkīshūr,
 حقندن کلور hâkkīndān-
 klōr, التده قالمز altda - kalmāz,
 اشاغی قالمز ashāghī - kalmāz;
 تزوج tēzēvvuj; —, v.s. براو bīr-ōl;
 برابر bīr-ōl; —, v.a. اش بولمق
 bīr-ōl; —, v.a. اش بولمق ash-būlmak;
 اش ارامتی ash-āramak; اش یوق دیو
 اش اشاغی ادعا ashī-yōk-dēyū-iddī-
 ā-et, اش یوق دیو میدانه قومتی
 ashī - yōk - dēyū-
 mēydāna-kōmak.
 Matchless, a. بیئظیر bī-nāzīr.
 Mate, s. ارقداش arkadash; اش ash;
 یازچی yāzchi; ملازم mūlāzīm;
 مات mat; شاهمات shāhmāt.

Material, *a.* هیولانی jissmānī, جسمانی hēyyūlānī; کلی khāyilī, خیالی hēyyūlānī; تماش *s.* عظیم *chōk* "āzīm, چوق kēresstē, کرسسته kōmlāsh; —, *s. pl.* لوازمات lēwāzimat; (old) انقاض ēnkāz.

Maternal, *a.* مادرانه mādērānē; انا *āna-tārafandan.*

Mathematical, *a.* هندسی hēndéssi.

Mathematician, *s.* مهندس mūhēndiss, هندسه ēhli-hēndéssā.

Mathematics, *s. pl.* هندسه hēndéssē; علوم ریاضیه "ūlūmi-riyāziyyē.

Matrimony, *s.* تزوج izdivāj, ازدواج tē-zēvvuj; نکاح nikyāh.

Matron, *s.* ثیب sēyyibē, ثیب sēyyib, قاری kārī; کآخذ اقدین (kyāya)-kādīn.

Matter, *s.* هیولا hēyyūlā; جسم jissm; ماده māddē (māddē); خصوص khūssūss, کیفیت kēyfiyyēt, امر ēmr (pl. *umūr*), مصلحت mās-lāhāt, ایرک jērāhāt, چپاق chāpak; ضرر zārar, بأس bè'ss; —, *v. n.* ضرری او zārari-ōl; no —! ضرر یوق zārar-yōk, *that does not* —, ضرری یوق zārari-yōk; *what is the* —? نهار nē-vār, مصلحت نه ایمش māsalahāt-nē-imish (or *dir*).

Mattock, *s.* قازمه kāzma.

Mattress, *s.* مندر mindr; شلته shiltē.

Mature, *a.* یتمش òlmush, یرشمش yērishmish, یتشمش yētishmish, کماله وارمش kēmāla-vār-mish, کمال بولمش kēmāl-bōlmush,

یختی kiwām-bōlmush, قوام بولمش kārārini - bōlmush; شش pishmish; —, *v. n.* اولمتی òlmish; کماله وارمتی kēmāla-vārmak; قراراشدرمتی kārārāshdirmet; تکمیل *et.* کتورمت kētmil-*et.* کتورمت kētmā-ghētirmek.

Maturity, *s.* قوام kiwām, قرار kārārī; بلوغ bālūgh; کمال kēmāl; صا inkizā.

Maxim, *s.* قاعدē kā'idē, قانون kānū; ضرب مثل zārbi - mēssēl, ضوع mēzvū. [Gramm.]

May, *s.* مایس māyiss; —, *v. aux.* S

Mayor, *s.* عیان باشی "āyān-bāshi.

Me, *p.* بنی bēni; بکا bānga.

Meadow, *s.* چایر chāyr.

Meal, *s.* اون ūn, دقیقī dākiq; مک yēmēk, طعام tā'am, *or* یون ayun, *or* اوکون aghun.

Mean, *a.* وسطی vāssātī, اورته òrta; *مقی* ālchāk, دننی dēnī; *خسیس* khāssīs; طمعکار tā'mā'kyār; لایقسی lāyiksi; رته fēnā; —, *s.* وسط vāssāt, *or* òrta; —, *v. a.* دیمک استمک dēmēl isstēmek; *دیمک* dēmēk, *معناسی* mā'nāssi-ōl; *مرادایتمک* mūrād-et, *قورمتی* tāssmīm-et, *تصمیم* tāssmīm-et, *نیت* niyyēt-et.

Meaning, *s.* معنا mā'nā; مراد mūrād.

Meanness, *s.* دونلقī dūnluk; *لمعکارک* tā'mā'kyārlik; *فقیرلقی* fākirlik.

Means, *s.* واسطه vāssāta, *واسطت* vāssātāt; *قدرت* kùdrēt; *اقتدار* iktidār; *پاره* pāra; *اچجه* ākcha.

time, *Meanwhile, ad.* اول اراتق (ò)-
دیر ایکن dèr-ikèn.

des, *s. pl.* قزاموق or قزامق kizāmuk.

chre, *s.* اولچي اولچك òlchu; òlchek;

ذراع àrahm, اندازه èndazé, ذراع

وزن tèdbir; (of poetry) تدبير; —

كلمك ghèlmek, —, *v. s.*

اولچمك ètmek; —, *v. a.*

اولچسنى المتق òlchussunu-

tmek.

كوشت èt, لحم làhm, *s.*

طعام tà“am, يملك yèmek;

اهل èhli-hirfèt, *s.* اهل حرفت

èhli-sàn“at. [èsskāl.

علم جراثقال ‘ilmi-jèrri-

tanism, *s.* جرخلر chàrkx,

معرفت mà“alât, الآت

alât.

نشان nishān; سكه sikké.

مداخله, *v. s.* تارشمتق kārishmak,

مداخله, *v. s.* تارشمتق kārishmak,

ارايه kārishmak, *v. s.* تارشمتق

توسطا tàwlass-

ation, *s.* توسط tàwlassut. [sut-et.

واسطه mùtawlassait, *s.* متوسط

wāssita.

طبي tibbī; — attendant,

طبيب tàbīb; — at-

tendance, هكيمك خدتمى hèkimlik-

khidmèti, هكيمك باتمسى hèkiming-

batmāsi.

دوا, *s.* علاج ‘ilāj, دوا dèwā.

دوشنمك, *v. s.* دوشنمك dùshunmek,

مطالعه mùtā-

shinmak, طاشنق

مراقبه mùràkaba-et; —

Mediterranean, Mediterranean Sea, *s.*

اق دكر òk-dèngiz.

Medium, *s.* واسطه wāssita.

Medlar, *s.* موشمله mùshmulā.

Meed, *s.* مكانات mùsstahàkk,

مجازات mùjzāt.

Meek, *a.* مظلوم màzlium, حليم hālim.

Meet, *a.* مناسب mùnāssib, لايق lāyiq,

قارشمتق jùssbān; —, *v. s.*

قارشمتق jùssbān; —, *v. s.*

تلاقى tèlāki-et, طوپلانمق

tòplanmak, برارايه jèm“-òl,

جمع او jèm“-òl, كلك

bir-àraya-ghèlmek; —, *v. a.*

ملاقاتا راست rāsst-ghèlmek,

ملاقاتا راست rāsst-ghèlmek,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

بولشمتق mùlākāt-et; — one another,

Memorable, *a.* مشهور *mèshhūr*.
 Memorandum-book, *s.* مَجْمَعَة *mèjma'a*,
 احمق دفترى *àhmāk-dèftēri*.
 Memorial, *s.* عريضة "arzihāl, عرضة
 "arīza; اثر *bārghyūzār*; اثر *èsskr*.
 Memory, *s.* قوت حافظه *kūvvēti-hāfiza*;
 ذهن *zihn*, عقل *ākli*, خاطر *khātir*;
 in — of, نامنه *nāmina*, نامنى ابقا نيتيله
nāmini-ibkā-niyvètila; within the —
 of, عقلنه كلكمك اوزره *ākli-na-ghālmek-*
-ūzérē, وقتندە *wāktūnda*.
 Menace, *s.* قورقو *kōrkū*, قولاً خافه *kāvlān-*
ikhāfē, فعلاً خافه *fi'lān-ikhāfē*; —,
v.a. قورقتمق *kōrkūtmak*; اخافه ا
ikhāfē-et; لسان حال ايله اخافه ا
lissāni-hāl-ila-ikhāfē-et.
 Menagerie, *s.* ارسلانخانه *ārsalankhānē*.
 Mend, *v.n.* ايواو *iyi-ōl*, ايولشمك *iyi-*
lëshmek, ايولكه يوزطومتق *iyiligħa-yūz-*
tūtmak; اصلاح اولنمق *issalāh-ōlunmak*;
 —, *v.a.* اصلاح ا *issalāh-et*; تعميرا
tā'mir-et, ترميم ا *tārmim-et*.
 Mendacious, *a.* يالانجى *yālānji*.
 Mendacity, *s.* يالانجيليك *yālānjilik*.
 Mendicant, *s.* ديلنجى *dilnċji*.
 Mendicity, *s.* ديلنجيليك *dilnċjilik*.
 Menses, *s. pl.* عادت "adet, اى باشى
āy-bāshī, حيفى *hāyz*.
 Mensuration, *s.* علم مساحه "ilmi-
-mèssāha.
 Mental, *a.* عقى *zihni*, عقى *ākli*.
 Mention, *s.* ذكر *zīkr*, لقردى *lākirdi*; —,
 make — of, *v.a.* اكمق *āngmak*,
 اغزالمق *āghza-ālmak*, ذكرا *zīkr-et*,

لقرديسى *lākirdisi*, قاله المق *kāla-ālmak*,
dissini-et. [nāssrī]
 Mentor, *s.* خواجه *khōja*; حاجى
 Mercantile, *a.* تجارى *tūjjārī*, تجاره
 متعلق *tūjjāra - mūta'āllik*, ته
 متعلق *tijārēta-mūta'āllik*.
 Mercenary, *a.* وپخشش اولنده اولن
ūjrēt-vē - bākhshish - èmelindē - òl-
 —, *s.* اجر تلو حذمتكار *ūjrētlu-hizmet-*
kyār; زاجرت ايچون حذمت ايدن
yālingiz-ūjrēt-ichin-hizmet-ēden.
 Merchandise, *s.* مال *māl* (pl. مال
èmwāl), متعه *māt'ā* (pl. امتعه *èmta'*)
 Merchant, *s.* بازرگان *bāzirghyān* (به
ghèn), تاجر *tājir* (pl. تجار *tūj-*
 generally used as a singular).
 Merchantman, *s.* تجار كميسى *tūjj-*
ghēmiasi, بازرگان تكنه سى *bāz-*
ghyān-tèknēssi.
 Merciful, *a.* مرحمتلو *mèrhāmetli*, تلو
rè'fētili, شفقتلو *shèfakātli*; the Merciful
 (God) رحمن *Rāhmān*; the Most
 Merciful (God) رحيم *Rahīm*.
 Mercury, *s.* (metal) جيوه *jiwa*, بق
zībāk; (planet) عطارد "ūtārid.
 Mercy, *s.* مرحمت *mèrhāmet*, نقت
shèfakāt, رأفت *rè'fēt*; (of God
 the blessed) رحمت *rāhmèt*.
 Mere, *a.* قورو *kōru*, ساده *sādē*, الت
sālt, يالكز *yālngiz*.
 Meridian, *s.* دائرة نصف نهار *dā'iré'*
-nīssāfi-nihār; — altitude, ايت
 ارتفاع *ghāyēti-irtifā'*.
 Meridional, *a.* جنوبى *zènūbī*.
 Merit, *s.* استحقاق *istihkāk*, باتت

اهلیت èhliyyèt; هنر hùnr, *علم* ìlmāl, فضیلت fázilèt; —, *v.a.*
 سزا sèzā-mùstahakk-òl, او شایان shāyāsèstè-òl, شایان
 جیبان او, jùssbān-òl; کزانمک kizānmak, تحصیل tāhsil-et.
 مستحسن sèwāb; ثواب *مستحسن*, s. *مستحسن*.
 [kèyf, کیفو kèyfi. *مستحسن*.
 شهن shèn, فرج ferāh, کیف *شهن*, s.
 گوز ghyzèz.
 مردارلیک mürdārlik, برابریمک *مردارلیک*, s.
 بیرابیرمک bërābër-yèmèk-yèyan-tākim;
 برابریمک bërābër-yèmek. *مردارلیک*, s.
 پیام pèyām, خبر khābær, پیام *مردارلیک*, s.
 امر èmr. *مردارلیک*, s.
 پیام pèyām, آدم adām, پیام *مردارلیک*, s.
 پیامر pèyāmress, تاتار tātār, پیام *مردارلیک*, s.
 ساعی sā“ī, قاصد kāsīd, پیام *مردارلیک*, s.
 حضرت مسیح Hāzrètī-*مردارلیک*, s.
 مآذن mā“dèn. [-Mèssih. *مردارلیک*, s.
 علم حکمت “ilmī, پیام *مردارلیک*, s.
 ترتیب tərīb, اصول ùssūl, یول yul, پیام *مردارلیک*, s.
 تقریب tākrīb. *مردارلیک*, s.
 نظامو muntazəm, منتظم *مردارلیک*, s.
 اصول ùssūl-ıla. *مردارلیک*, s.
 وزن vwezñ. *مردارلیک*, s.
 پایتخت pāyi-tākht, مرکز *مردارلیک*, s.
 حوکمت mīrkāzi-hükümèt. *مردارلیک*, s.
 دیناق dīnāq, یکیت *مردارلیک*, s.
 جسور jèsūr. *مردارلیک*, s.
 صرہ اخورلر sīrè-akhorler. *مردارلیک*, s.
 وخیم بخار vvakhīm-būkhār. *مردارلیک*, s.
 خردوبین khürdebīn. *مردارلیک*, s.

Mid, *a.* یاری yāri, اورته òrta.
 Midday, *s.* کوندز اورتمسی ghyñduz-
 òrtassi, نصف نهار nıssfi-nihār.
 Middle, *s.* اورته òrta, اورته یری òrta-
 -yāri, وسط vāssat; بل bèl, میان
 mèyān; — ages, قرون متوسطه kūrūn-
 mùtèwāssitè; — aged, اورتا ییشلو
 òrta-yāshli.
 Middling, *a.* اورته òrta; شویله بویله
 shūylè-būylè, فنا نه پک ایه نه پک فنا
 -pèk-iyi-nè-pèk-fēna.
 Midshipman, *s.* بحریه ملازم ثانسی
 bāhriyyè-mulāzim-sānissi.
 Midst, *s.* اورته òrta, وسط vāssat; ارا
 mèyānè, مابین mābèyn.
 Midsommer, *s.* یاز اورتاسی yāz-òrtassi.
 Midwife, *s.* ابه èbè.
 Midwifery, *s.* ابدلک èbbèlik.
 Mien, *s.* چهره chèhrè, قیانت kıyāfèt,
 سیما sīmā.
 Might, *s.* قدرت kùdrèt, قدرت kùdrèt,
 زور iktidār, مکنت mīknèt, زور
 zòr; —, *v. aux.* See Grammar.
 Mighty, *a.* قدرتلو kùdrètli, مکتتلو
 mīknètli, صاحب اقتدار sāhib-iktidār;
 کلی klyllıtyètli, بیوک bùyuk,
 کلی klyllı.
 Mignonette, *s.* محبت چیچکی mähè-
 bbèt-chichègāi.
 Migrate, *v.n.* کوچمک ghyvchmek.
 Migration, *s.* کوچ ghyvch.
 Migratory, *a.* کوچبه ghyvchèbé.
 Mild, *a.* یواش yāvāsh, ملایم mùlāyim,
 طاتلو tātli.
 Mildew, *s.* کوف or کف kyf.

Mildness, *s.* يواشلتى yāwāshlik;
ملايمت mlāyémèt.

Mile, *s.* ميل mil. [ʿāsakérī.

Military, *a.* حربى hàrbī, عسكرى

Militia, *s.* رديف عسكرى rēdif-ʿāsakérī.

Milk, *s.* سوت sāt.

Milkman, *s.* سوتجى sùtji.

Milkwoman, *s.* سوتجى قارى sùtji-kārī.

Mill, *s.* دكرمن dèghirmèn; rolling —,
ال دكرمنى hand —, هاد هādē;
èl-dèghirméni.

Miller, *s.* دكرمنجى dèghirmènji.

Millet, *s.* دارى dàrī.

Milliner, *s.* قارى شاپقه جيسى kārī-

Million, *s.* ميليون milliōn. [shāpkājīssi.

Millionaire, *s.* پك زنكين ادم pèk-zèn-
ghin-ādam.

Mimick, *s.* مقلد mùkallid; —, *a.* تقليد
tàklid, بگزتمه bèngzètmə, ياپمه yāpma;
—, *v.a.* تقليد àklid-et.

Mimicry, *s.* تقليد àklid.

Mince, *s.* قيمه kiyma; —, *v.a.* قيمتى
kiymak; — meat, قيمه kiyma; it
won't do to mince matters, نزاكت
نèzākèt-wākti-digāil.

Mind, *s.* عقل ʿākl, ذهن zihn; افكار
èfkyār; هوس hàvess, رغبته ràghbèt;
استك èstek; —, *v.a.* قيده kàyd-et,
وظيفه ايدنمك wāziff-èdinmek; —,
v.a. باقمى bākmak, كوزتمك ghyz-
ètmek, دقتا dikkāt-èt; دكلمك
dinglémek (dinémek); I have a —
to . . . , عقلمه كليور ʿāklima-ghè-
liyor, همان ايدو جكم كليور hēmən-
-èdējéghim-ghèliyor; I don't — that,

اوراسى وظيفه مدده دكل òrassi-wā
èmdə-digāil; all of one —, بى بر
hèp-bir-èfkyārda; to bear
—, عقلمه طومتق ʿāklida-tùtm
—, عقلمه صقلامق ʿāklida-sāklam
اونوتمامق ònùtmamak.

Mindful, *a.* آگاه āghyāh, خبيردار khāl
dār, ابتباه اوزره intibāh-ùzéré; to
—, باقمق bākmak, دقتا dikkāt-
ل اولمامق ònùtmamak; اولمامق
ghāfil-òlmamak.

Mine, *p.* بنم bènim; بنمكى bènim
bènimkilar; —, *s.* بن
māʿdzn; لغم làghim; —, بن
لغلمق làghimlamak. [làghim

Miner, *s.* معدنجى māʿdznji; جى
Mineral, *a.* معدنى māʿdznī; —,
فلز فاش tàsh, معدن māʿdzn, صوبى
— water, معدن صوبى māʿdzn-
-sùv.

Mingle, *v.s.* قارشتمق kārishma
ikhtilāt-et; —, *v.a.* متق
kātmaq, قارشدرمتق kārishdirmə
مزج خلط khāl-et, مزج mēzj-et.

Minister, *s.* خدمتكار khidmetkār;
(hiz-), عبد khādim, ر ʿabd, ز
nùkār; (of state) وكلاڊن برى vùl
lādan-biri, ناظر nāzir, وكيل vèk
(foreign —) سفير èlchi, ايلجى èf
(of religion) پاپاس pāpass, سام
imām, ختام khākhām; —, *v.*
باقمى khidmet-et; باقمى bā
mak; حوائجنى ويرمك hàwāʿijjū
-vārmek.

Ministry, *s.* خدمت khidmet, وديت

نظارت vèkyâlèt, وكالت vèkyâlèt;
 وکلا طاقمی vùkélâ-tâkîmî;
 امامت imâmèt, پاپاسی pāpassîk;
 کھاکھاملیک khâkhâmlîk.
 صبی çhòjuk, جوجق çhòjuk;
 ادنی jùz'î, جزئی jùz'î; —, a.
 آسیا —, اناتولی anadolî.
 چوجقچلوق çhòjukluk,
 طبولیت tûfûllyyèt, سلباوت slbāvèt;
 [shā'ir. shâ'ir.
 مطرب mûtrib, شاعر shâ'ir.
 مطربلیک mûtriblik;
 (herb), and peppermint, نعنه nânê;
 نناع or ننعع or نناع (nânê); (for
 ing) ضربخانه zârb-khânê.
 دقیقہ dâkîka; (paper)
 مازباتا mâzbata; —, a. دقیق dâkîk,
 اینجه inja; — down, زابت zâbt-
 et, یازمق yâzmek.
 تفصیلات tâfsîlât.
 معجزه mû'jîzê; کرامت kramèt;
 خارق العاده khâriku-'l-
 'adê. غریب ghârîb. [-'adê.
 چامور çâmur; mired, a.
 چامورواتمیش çâmura-bâtmîsh.
 جام jâm, آیینه âyinê.
 حبور çhòjuk, فرج fêrah, کیف kèyf;
 انبساط inbissât, شادمانی shâdmânî.
 تنفر آیدن tènfer-âiden.
 تنفر آیدن tènfer-âiden.
 یاکلش اکلماق yâ-
 klîsh-ânnamak. [yânîsh-ânnamaklik.
 یاکلش اکلماق yâ-
 klîsh-ânnamaklik.

Misbehave, v.n. یرامزلق yâramâzlik-et.
 Misbehaviour, s. یرامزلق yâramâzlik.
 Misbeliever, s. کافر kyâfir, ایمانسیz, کاور ghyâwur.
 Miscalculate, v.a. and n. یاکلش
 یانیہ حساب yânîsh-hissâb-et. [hissâb.
 Miscalculation, s. یاکلش حساب yânîsh-
 hisâb.
 Miscarriage, s. چوجق دوشرمسی çhò-
 juk-dûshurméssi, اسقاط جنین isakâti-
 jînîn.
 Miscarry, v.n. چوجق دوشرمک çhòjuk-
 dûshurmek; یاکلش کنمک yângîlîsh-
 ghitmek (yânîsh), غائبار ghâ'ib-
 âl; بوشه چیقمق bôsha-chîqmq.
 Miscellaneous, a. متنوع mütênêvvi.
 Mischief, s. یرامزلق yâramâzlik;
 خسارت ziyânkârîk, زیانکارلق
 khâssârèt.
 Mischievous, a. یراماز yâramâz.
 Mischievousness, s. یرامزلق yâramâzlik.
 Misconception, s. یاکلش yânîsh.
 Misconduct, s. سو حرکت sù'hârêkêt.
 Misdeed, s. جنحه jûnha.
 Misdirect, v.a. یاکلش صاغلق ویرمک
 yânîsh-sâgâlik-vêrmek.
 Miser, s. جمری çhâmîr, خسیس khâssîs,
 طمعکار tâma'kyâr, پنتی pîntî.
 Miserable, a. پریشان dûshkyum, دوشگون
 pèriahân, فقیر fâkîr, محنتکش mîhnet-
 kèsh, دردمند dèrdmènd; خمیشت
 khâbîss; بوق bôk, فنا pèk-fâna,
 مسکین misîkin.
 Misery, s. درد dârd, محنت mîhnet,
 بلا bèlâ, جفا çhèfâ, سیکندی sîkîndî,
 ازیت âziyyèt.

Misfortune, *s.* قضا klzā, بلا bèlā, فلاکت fèlākèt, داهیه dāhiyyē; —, *s. pl.* دوشگونلک dūshgūnluk, نکتب nikbèt. [-hūkyūmèt-èt.

Misgovern, *v.a.* یولسز حکومت yòlreiz-

Misgovernment, *s.* یولسز حکومت yòl-

Mishap, *s.* تضا kàzā. [siz-hūkyūmèt.

Misinform, *v.a.* یاکلش خبر ویرمک yānish-khābər-vèrmek.

Mislead, *v.a.* الداتمتک aldatmek; یاگلتمتک yāngūltmek, اغفال ighfāl-et.

Misrepresent, *v.a.* یاکلش اکلاتمتک yānish-ènnatmek.

Miss, *s.* قیز حانم قیز hānim-kiz, قیز kiz, حانم hānim; —, *v.a.* اورمامتک wūrmamak, اصابت ایتمامتک issābet-ètnamek; تصوراً atlamak; —تصویراً kūsūr-et; آرامتک آرامتک aramak; —fire, آتش الامتک atsh-almamak; do not — coming, صاقرن کلما منزلک ایتمه sāqūn-ghālmamāzlik-ètma; I must not — seeing, البتہ کورجکم əlbəttə-ghyàréjégāim (or کورملویم ghyàrməliyim).

Missile, *s.* جسم مرمی jissmi-mèrmī.

Missing, *a.* غائب ghā'ib.

Mission, *s.* مأموریت mə'mūriyyèt, ایلمچیلک khidmèt (hiz-); سفارت əlchilik, سفارت səfārèt; ناسی دینه səfārèt-tākimi; دعوت فسمننده اختیار اولنان پاپاس دعوت فسمننده اختیار اولنان پاپاس nāssi-dīna-dā'vet-zəmnin-da-ikhhtiyār-òlunan-pāpass-əlchiligāi; پاپاسلر سفارتی pāpasslar-səfārəti.

Missionary, *s.* ناسی دینه دعوت ایچون

کوندریلان پاپاس nāssi-dīna-da-ichin-ghyàndérilən-pāpass.

Missive, *s.* مکتوب məktūb, تکزکریه təkzékriyē, نامه nāmē.

Misspell, *v.a.* امله یازمتک yānish-ımlā-ıla-yāzmaq.

Misspelt, *s.* امله یازلمش yānish-ımlā-ıla-yāzılmish.

Misstatement, *s.* یاکلش اناده yān-ifādē; یالان yalan.

Mist, *s.* سیس sis, دومان dūmān.

Mistake, *s.* یاکلش yāngūlish (yāni sehv khātā; —, to be taken, *v.s.* یاگلتمتک yāngūltmek, sehv-et, خطا khātā-et; —, بشککسینه بکرتمتک bāshkāsīna-bèkrtmek.

Mistaken, *a.* یاکلش yānish. [zətm

Mister, *s.* آغا agha; آفندی əfəndi.

Mistranslation, *s.* یاکلش ترجمه yāni-tərzūmē.

Mistress, *s.* حانم hānim, آفندی əfəndi, مادامə madam, قوتقونه kòkòna, معشوقه mə'shūka; اوطلتی ödali مخصوص روسی məkhsūs- (òrossp zāniyyē; آستان قاری (üsste-kārī, آوسته üseta; قالفه kalfə.

Mistrust, *s.* عدم امنیت "ədəmi-əmni yèt, شبهə shūbbē; —, *v.a.* بهə shūbbē-et. [(yānish)-(ənnamak

Misunderstand, *v.a.* اکلش اکلامتک

Misunderstanding, *s.* کلش اکلامتک yānish-ənnamaklik; بوزولمتک bōzūl-uk. [təkhfif-e

Mitigate, *v.a.* خفیفلتمک khāfiflətmek

Mitigation, *s.* تخفیف təkhfif.

اختلاطاً *kārishmak* ; قارشتمق *kārishmak* -
 -et; —, *v.a.* قارشدرتمق *kārish-*
mak.
 قارشتمق شی *kārishik-shèy*,
 ترکیب *tārkiḅ* ; شربت *shèrbèt*.
 قونطره مچانه *kontra-mājāna*.
 انین *āh*, اه *āh*, اینگی *ingilti*.
 اه چکمک *āh-čhəkək* ; —, *v.a.* *āh-čhəkək*.
 خندق *(hāndek)*.
 ایاتلمش خلتی غلبه لغی *āyak-*
sh - khalk - (kālābālīgā); *v.a.*
khalk-
shirup-bèd-mē "āmélē-et.
 یاپمه *yāpma*, تقلید *tāklid*.
 یالانجی *yālānjē*; *v.a.* ذوقلمک *zèvk-*
mek, مسخرویه *istihzā-et*, استهزا
māsskharāya-čhèvirnek ;
 تقلید *tāklid-et*.
 مسخرولی *māsakharalik*.
 اورنگ *ārnek*, مودل *mòdèl*.
 نمونه *nè-*
missāl, مثال *missāl*.
 معتدل *mù* "tèdīl ; خفینب
 ملایم *mùlāyim*, یواش *yāwāsh*,
 قرارنده *yòlunda*, یولنده *ināzfi*,
 قرارندن زیاددیماز ایچمز
āzārden-ziyāde-yemāz-ichmāz ; —,
 ازالمق *āzalmak*, انمک *ānmək*.
 کالمق *kālmək*, کاسلمک *kāsilmək* ;
 خفیفک *khāfifkəhmək* ; —, *v.a.*
 تسکین *tèsskin-et*, تسکینا *tā* "dīl-et,
 تخفیف *tākhfif-et*.
 اولدقجه *òldükjē*. [sabr.
 اعتدال *i* "tidāl ; صبر

Modern, *a.* یکی *yèngi*, اصول یکی *yèngi-*
-üssül ; متأخر *dāhā-sāğra* لها صکره
mùtā'ākhkhir ; moderns, *s. pl.*
 یکی زمان *mùtā'ākhkhirin*, متأخرین
 یکی *yèngi-zāmān-adamları*.
 ادیب *māhājūb* محبوب *a.* Modest,
 عفیله *èdīb*, اهل پرده *èhli-pàrdē*,
 "āfifā".
 ادب *èdeb*, حجاب *hijāb*, *s.* Modesty,
 عصمت "issmèt, "iffèt".
 تبدیل جزئی *tèbdil-*
-jüz'ī, *s.* Modification,
 برآز تبدیل *bir-āz-tèbdil-et*.
 مغل *mughūl*, *s.* Mogul, [islām.
 اسلامی *islāmī*], *a.* Mohammedan,
 نملو *nəmli*, *a.* Moist, رطوبتو *rütübètlī* ;
 خام شکر *khām-shèkər*,
 شکر *shèkər* —
 رطوبت *rütübèt*, *s.* Moisture,
 کوسبک *kyāsstébək* ; (pier) *s.* Mole,
 ریکتم *riktim* ; (on
 اسکله *isskèlè*, اسکله *isskèlè*,
 بن *bèn* or *bək* *bèng*.
 صاتاشتمق *zèzyyèt-et* آدیتا *a.* Molest,
 ایلمشکم *ilishmek*, صاتاشتمق
 قارشتمق *kārishmak*, رنجش *rènjish-*
 رنجیده *rènjidē-et*.
 رنجش *rènjish*, *s.* Molestation,
 آن *ān*, *s.* Moment, لحظه *lāhza* ;
 اهمیت *èhèmmiyyèt*.
 ان واحد سورر سورمز *āni-wāhid-sūr-er-sūrmāz*.
 مهم *mùhlīm*, *a.* Momentous,
 پادشاه *pādishāh*, *s.* Monarch,
 پادشاهلی *pādishāhlik*, *s.* Monarchy,
 مناسطیر *(or* مناستر *)* *s.* Monastery,
 دیر *dèyr*, *mānasstir*.

Monday, *s.* بازاررتسی pàzàr-èrtéssi,
یکشنبه yèkshènbih, یوم احد yèvmi-
-àhàd.

Money, *s.* آنچه akcha, پاره (pàra); نقد
nàkd; ready —, پیشین پاره (pèshin-
-pàra); — changer, صراف sàrrāf
(sàraf).

Monk, *s.* راهب rāhib, رهبان rùhbān.

Monkey, *s.* میمون màymūn.

Monopoly, *s.* انحصار inhiasār,
یدواحد اصولی yèdi-wāhid-ùsūlī.

Monosyllable, *s.* بر هجاءو کلمه bir-hèjāli-
kèlimé.

Monotonous, *a.* اصمک جاننی صیقاراولن
ldamin-jānini-sīkar-òlan.

Monsoon, *s.* موسم نام روزکارلر mòssim-
nām-rūzghyārler.

Monster, *s.* کمنه khàbise-
kimèssné; پک بیوک نسنه pèk-
biyuk-nèssné.

Monstrous, *a.* خبیث khàbīss.

Month, *s.* ای ay, ماه mäh, شهر shèhr;
calendar —, الاثراقنه آبی allafrānka-
āyi; lunar —, عربی آبی arābī-āyi.

Monthly, *a.* ایدنه برکوره àyde-bir-kèrré.

Monument, *s.* اثر èssar, برکذار bèr-
ghyüzār; طاش tash; بنا binā.

Moon, *s.* ای ay, ماه mäh, قمر kāmər;
new —, ای باشی ay-bāshī; هلال
hlāl; full —, بدر bèdr.

Moonlight, Moonahine, *s.* ای ایدینلغی
āy-āydīnligī, ماهتاب māhitāb,
مهتاب mèhtāb.

Moor, *s.* قیر kīr, صحرا sàhrā; (man)
عرب māghribī; مغربی 'arab.

Mop, *s.* پاپاس pāpass; —, *v. a.* س
ایله صلک papass-ila-silmek.

Moral, *a.* صالح sālih, مستقیم mùsstakī;
معنوی mà'névi; morals, *s.*
بیات akhlāk, آداب ādāb, اخلاق

Morass, *s.* باتاق batak. [èdebīyy

More, *s.* دها dàhā, زیاده ziyāc
دهاز یاده dàhā-ziyādé; no —, n
any —, ارتق artiq, برده bir-dāhī
— and —, کندکجه زیاده ghītdikj
-ziyādé. [vè-dàkl

Moreover, *c.* وبرده vè-birdé, خیی

Morn, Morning, *s.* صبح sàbhā

قوشلوق کوشلوق kùshluk-wàkti.

Morocco, *s.* سختیان sàkhtiyān; قرب
māghrib; مراکش شهری mèrākèsī
shèhiri. [èkshī-sūrètī

Morose, *a.* ترس tēras; خوبسز khūysuz;
اکشی صورتلو èkshī-sūrètli.

Morrow, *s.* ایرته or ارته èrté, ردا
firdā, صباح sàbhā; to-morrow, ارین

Morsel, *s.* لقمه lōkma. [yārīn

Mortal, *a.* يموت yemūt, اوله جک olèjek
مهلك mùhlik, باعث موت bā'issi-
-mèvt; —, *s.* انسان insān, نى ادم
bēni-ādām, بشر bèshər.

Mortality, *s.* يموتیت yemūtīyyèt, ننا
fēnā; اموت bèshèriyyèt, بشریت
nāssūt; جسدفانی jèssedi-fānī; نیرم
kīrim, وفات wèfāt, تلف tèlef.

Mortar, *s.* خرج khàrz; سیوه siwa;
(artillery) هاون (hàwan).

Mortgage, *s.* استغلال isstighlāl; —, *v. a.*
استغلالا isstighlāl-et. [ahū.

Mortgagee, *s.* مستغل له mùsstāghèl-

main, *s.* وقف *wàkf* (*pl.* أوقاف *awqāf*); in —, موقوف *mèvkūf*.
 main, *s.* صدغی کاری و قائمه جی ایشی *shēji-kārī-wāqāmeh-jī-āshī*.
 main, *s.* صدغی-کاری-واقمه-جی-ایشی *shēji-kyāri-wāqāmeh-jī-āshī*.
 scow, مسکو شهری *mòsskof-shēhiri*.
 tem, *s.* اسلام اهلام *ēhli-isslām*, مسلم *muslim*, موئن *mū'min*.
 que, *s.* (large) جامع *jāmi*, (small) مسجد *mèssjid*.
 ss, *s.* یوصون *yòssun*; — rose, یوصونلر *yòssunlu-ghyùl*.
 s, *s.* and *ad.* پک *pèk*, چوق *chòk*, غایت *ghāyet*, غایتله *ghāyètla*, بغایت *bighāyèt*; the —, اک *èng*, ان *èng-zlyādè*; for the — part, mostly, اکثریا *èksèrlyyā*.
 sul, (town of) *s.* موصل *mòssul*.
 sh, *s.* پروانه *pèrwānè*; کوه *ghyùwè*; — eaten, کوهیمش *ghyùwè-yèmiş*.
 shēr, *s.* انا *āna*, نینه *ninè*, والد *wāld*, والدیه *wāldiyè*, مادر *mādr*; پوسی *pòssu*, قاین انا *tāyin āna*; —, *s.* انا *āna*, اصل *āssl*; — country, اصل وطن *āssl-wātan*, — of pearl, صدف *sādef* (*sèdef*).
 tion, *s.* قیملدانش *hàrékèt*, حرکت *hàrékèt*, تکلیف *tèklif*; عمل *āmal*; —, *s.* تکلیف *tèklif*, اخطار *ikhṭār*; اشارت *ishāret*; — *v.a.* اشارت *ishāret-et*.
 tionless, *a.* حرکتسز *hàrékètsiz*.
 tive, *a.* محرک *mūhārrik*; —, *s.* باعث *sèbeb*, علت *illèt*, مسبب *sèbb*, —, *s.* موجب *mūjīb*, ذریعه *zèri'è*, —, *s.* موجب *mūjīb*, مورث *mūriss*.
 tle, *a.* رنگارنگ *rèngghyārènggh*.

Mottled, *a.* بنکلو *bènekli*.
 Mould, *s.* طپراق *tòprak*; کف *or* کوف *kyùf*; قالب *kālīb*; —, *v.a.* پرواز *kālīb - yàpmak*; اویمتی *pèrwāz - chèkmek*; چکمک *òymak*. [دوکلمک *dàkyulmek*.
 Moulder, *v.n.* چورومک *chùrumek*,
 Mouldiness, *s.* کف *or* کوف *kyùf*.
 Mouldy, *a.* کوفلو *kyùflu*.
 Mound, *s.* دپه *(tèpè)*; یغین *yighin*, یغینتی *yighinti*.
 Mount, *s.* دپه *(tèpè)*; —, *v.n.* چیقمتی *chikmak*, یوکسلمک *yùkselmek*; —, *v.a.* بنمک *binmek*, چیقمتی *chikmak*, اوستنه چیقمتی *òstunə-chikmak*; طاقم یایمتی *tàqm-yāpmaq*, دوناتمتی *dònatmaq*; — Ararat, اغری طاغی *aghri-dāghi*; — Carmel, کرمل طاغی *kirmil-dāghi*; — Hermon, جبل الشیخ *jèbel-u-shèykh*; — Hor, جبل هارون *jèbeli-hārūn*; — Lebanon, جبل لبنان *jèbeli-lībnān*; — Olympus (Bithynian), کیش طاغی *keshiēh-dāghi*; — Sinai, جبل موسی *jèbeli-mūssā*. [jèbel.
 Mountain, *s.* طاغ *dāgh*, کوه *kyūh*, جبل *jèbel*.
 Mountaineer, *s.* طاغ اهلی آدم *dāgh-ēhli-ādam*.
 Mounted, *a.* بنمش *blnmiş*, بنیلو *blnili*; سوار *sūwār*, اتلو *ātli*, طاقلو *tāqimlī*, دونالو *dònalī*.
 Mourn, *v.n.* اغلامک *aghālamak*, اجیمتی *ājimək*; ماتم *mātēm-et*, یاس *yāss-et*, ماتم *mātēm-et*.
 Mourning, *s.* یاس *yass*, ماتم *mātēm*; کدورت *kèdūrèt*.

Mouse, *s.* فَارَسَ fārē, فندق صجانی fındık-
-sichāni; — trap, قَبَان kāpan.

Moustache, *s.* بِنْفِ bīyik.

Mouth, *s.* أَغْزِ āghiz, دِهَان dihān, فَم
fām; بُوغَاز bōghāz.

Mouthful, *s.* لِقْمَه lōkma.

Mouthpiece, *s.* أَغْزَلِي āghizlik.

Move, *v.n.* قِيمِلْدَانْمَق kīmildānmak,
بِأَرَكْتِ hārēkēt-et; تَاشْمَق tāshin-
mak, كُوجَا ghyāch-et, نَقْلَا nākl-et;
أَوْدِيكْشَمَك ÷v-dīghishmek; —, *v.a.*
دُورْتَمَق kīmildātmak, دُورْتَمَق
dūrtmek, يَمُوشَاتْمَق tāhrīk-et; اِيْمُوشَاتْمَق
yīmushātmak, تَرَحْمَ اِيْتَدِرْمَك tērāh-
hum-ētdirmek, رِقْتْ كُتُورْمَك rikkāt-
ghētirmek; begin to —, حَرَكْتِهْ كَلْمَك
hārēkēta-ghēlemek.

Movement, *s.* قِيمِلْدَانِش kīmildānish,
حَرَكْتِ hārēkēt.

Mow, *v.a.* بِيْحْمَك bichmek, طَرِيَانِ اِيْلَه
tīrān-ila-bichmek.

Mower, *s.* طَرِيَانْجِي tīrānji.

Much, *a.* چُوق chōk; كَلِي مَقْدَار kyūllī-
-mikdār; —, *ad.* چُوق chōk, كَلِيَا
kyūllīyān.

Muck, *s.* كُوبْرَه ghyābrē, پِيْسَلِك pisslik.

Mucus, *s.* سُمُوك sūmuk.

Mud, *s.* چَامُور chāmvr.

Muddle, *v.a.* قَارْشُدِرْمَق kārishdirmak;
—, *s.* قَارْشَقْلِي kārishiklik. [bōlānik.

Muddy, *a.* چَامُورْلُ chāmvr̄l; بُولَانْتِ
būlānti.

Muff, *s.* اَلْ كُورْكِ āl-kyūrḡhi.

Mufti, *s.* مَفْتِي mūftī.

Mug, *s.* بَرْدَاق or بَرْدَاق bārdak, مَشْرَبَه
mashraba).

(mashraba); يُوْز yuz, چَهْرَه chē
صُورْت (sūrāt).

Mulatto, *s.* مَلْز mēlez.

Mulberry, *s.* دُوت dūt.

Mulct, *v.a.* تَجْرِيْمَ tējrim-et. [ess

Mule, *s.* قَاطِر kātir, بَغْل bāghl, ر

Muleteer, *s.* قَاطِرْجِي kātirji.

Mullet, *s.* (grey) لُوفَر lūf̄r; (red) ر
جَان or تَكْفُور tēkir-bāliḡhi, بِالْفِي
مَازْجَانِ-بَالِغِي māzjān-bāliḡhi, بَارْبُونِ
bārbūn.

Multifarious, *a.* كُوناكُون ghyūn-ā-ghyū

Multiplication, *s.* تُورْدِيش tūrēyis;
چُوغَالِش chōghālish, تَكْر tēk̄essu
تُورْدِيش tūrēdish, چُوغَالْدِش chōgh,
dish, ضَرْب تَكْسِير tēksir; (arith.) زَا
zā.

Multiplicity, *s.* كَثْرَت kēsaret.

Multiply, *v.n.* تُورْمَك tūrēmek, چُوغَالْمَق
chōghālmak, تَكْرَا tēk̄essur-et; —
v.a. تُورْتَمَق tūrtmek, چُوغَالْتَمَق
chōghāltmak, تَكْسِير tēksir-et; رْبَا
zārb-et.

Multitude, *s.* وَفْرَت wēfrēt, شَرْت
كَسْرَت kēsaret; دِحَام (kalabālik) غَلْبَه لَت
izdihām, جَمْعِيَّت jēm“iyyet; grea
—, جَمْغَفِير jēm̄mi-ghāfir.

Mummy, *s.* مُمِيَا mūmiyā.

Mumps, *s.* بِيْضَلَرِيْنِك شِيْشْمَسِي
bōghāz-bēzylēring-shishmessi.

Munch, *v.a.* چِيْنَهْمَك chīnēmek.

Mundane, *a.* دُنْيَوِي dūnyēvī.

Municipality, *s.* شَهْر shēh̄r, قَصْبَه kās̄saba;
اِهَالِي āhālī.

Munificence, *s.* مَخَاوَنْتْ كَلِيَه sāk̄hāvēti-
kyūllīyē, دَرِيَا مَخَاوَنْتْ dēryā‘i-
sāk̄hāvēt.

nificent, *a.* سخاوتلو sàkhî, سخاوتلو
 shâvetli, جوهره بڙول bèzül, جوهره ;
 mîrd ; (gift) کولی kyûlli.
 nitions, *s. pl.* لوازمات lèwâzimât.
 der, *s.* قتل نفس بغير حق kâtlî-nèfss-
 â-ghâyri-hakk ; —, *v.a.* اولدرمتی
 kûrmek, قتل، تلفا tèlef-et, کاتل-et,
 قاتنه کيرمک tèpèlémek, قاتنه کيرمک
 kânina-ghirmek. [-kâtil.
 derer, *s.* قاتل kâtil, قاتلوقاتل kânli-
 mur, *s.* سويلنمه ميرلدامه mîrîdamâ ;
 سويلنمه سويلنمه sùwèylânma ; —, *v.n.* سويلنمک
 sùwèylânmek, ميرلدانمتی mîrîldanmek.
 dele, *s.* قبات بالئی اتی bâlîk-èti, قبات
 kâba-et ; ميديه "assaba ; (fish) عصبه
 tûdiyê.
 scovy, *s.* مسکو مملکتی mòsskof-
 mêmlekèti. [kûvvetlu.
 scular, *a.* عضله ناک àzâlenâk ; قوتلو
 shroom, *s.* ينور اولان منتار yènil-òlan-
 mântar. [mûssîki.
 sic, *s.* چالغی châlghî ; موسیقی
 sical, *a.* موسیقی به منسوب mûsikîyyè-
 mènüb.
 sician, *s.* اهل موسیقی èhli-mûsîki ;
 چالغیچي châlghîji ; سازنده sâzendê.
 Music-master, *s.* چالغی خواجدهسى
 châlghî-khòjassi.
 Musk, *s.* مشک mishk (misk) ; —
 melon, قاون kâwun.
 Musket, *s.* تفنگ tûfèk (tûfèk) ; —
 proof, *a.* قورشون کچمز kûrshûn-gèch-
 mèz. [âtmeklik-sân"ati.
 Musketry, *s.* تفنگ اتمقلى صنعتی tûfèk-
 Muñin, *s.* دلبند dûlbènd (tûlbent).

Musquito, *s.* سيورى سينك sivri-sinek.
 Mussel, *s.* ميديه midiyê.
 Musselman, *s.* اهل اسلام èhli-islâm.
 مسلم muslim, مسلمان mùsliimân.
 Must, *v. aux.* see Grammar ; —, *s.*
 كوف kyûf ; شيره shîra.
 Mustaches, Mustachio, *s.* بيتى bîyik.
 Mustard, *s.* خردل khârdâl.
 Muster, *s.* يوقلمه yòklama ; —, *v.a.*
 يوقلمتى yòklamak, يوقلمه yòklama-et ;
 يوقلمه toplamak ; — roll, يوقلمه
 يوقلمه دفترى yòklama-dèftari.
 Musty, *a.* كوفلو kyûflu, اكشى èkshi,
 چوروك chûruk.
 Mute, *a. and s.* دلسى dilsiz, اخرس
 àkhrèss ; —, *v.n.* صيچماق sîchmak.
 Mutilate, *v.a.* بعض يئرلرينى كسمك bl"zi-
 -yèrlèrini-kèssmek.
 Mutilation, *s.* كسوب سقا ايتمك kès-
 sub-sâkat-ètmeklik.
 Mutineer, *s.* عاصى "âssi, زوربا zòrbâ.
 Mutiny, *s.* عصيان "issyân, طغيان
 tûghyân, زوربالى zòrbalik ; —, *v.n.*
 اياغه قالمق ayaklanmak, اياقلمق
 ayagha-kalkmak, عصيان "issyân-et,
 طغيان tûghyân-et.
 Mutter, *v.n. and a.* ديش اراسنده سويلنمک
 dish-ârassinda-sùwèylânmek.
 Mutton, *s.* قويون اتى kòyun-èti ; — chop,
 س. برزوله brizòla.
 Mutual, *a.* مشترك mùshterèk, ايکى
 ايان طرفدان اولان iki-tàrafdan-òlan.
 Muzzle, *s.* اغز aghz, بورون bûrun ; —,
v.a. اغزىنى باغلامق aghzini-bâgâlamak.
 My, *p.* م im, im, بنم bènim.

Myriad, *s.* اون بيك òn-bin; بيكلر binler.
 Myrrh, *s.* مرصافي mùrri-sāfi.
 Myrtle, *s.* مرسين اغاجى mērsin-aghāji.
 Mysterious, *a.* اگلاشلمز ànglashilmáz
 (ànnashilmáz), مراق ويرر mērak-vērir;
 كيزلو ghizli, صاقلو sākli, خفى khāfi,
 مخفى mākhi.
 Mystery, *s.* اگلاشلمز برموداد (ànnashil-
 máz)-bir-māddē, معما mù"āmmā, سر
 sirr, (pl. اسرار èssrār), رمز rēnz (pl.
 رموز rēmūz).
 Mystic, Mystical, *a.* باطنى bātini, مخفى
 mākhi, تصوفى mā"nevī, معنوى
 tàssāvvufī; mystic, *s.* اهل تصوف
 èhli-tàssāvvuf, صوفى sūfi (pl. صوفيون
 sūfiyyūn).
 Mysticism, *s.* تصوف tàssāvvuf.
 Myth, *s.* مصال māssal; اساطير الموليين
 èssātīru-'l-èvvēlin-mākūléai.
 Mythology, *s.* اساطير الاوليين èssātīru-
 'l-èvvēlin, اسكى زمان حكايه لرى èsaki-
 -zāmān-hikyāyēléri.

N.

Nadir, *s.* حضيض hādīd; سمت قدم
 sēmti-kādm.
 Nag, *s.* باركبر (bēghir).
 Nail, *s.* (natural) طرناق tīrnak; (metal)
 چيوى chivi, انكسر ènksar, ميخ mīkh;
 —, *v. a.* ميخلامت mīkhlamak,
 چيويلمك chivilémek.
 Naked, *a.* چيپلاق chiplak, عارى "ārī,
 برهنه bèrēhnē.
 Nakedness, *s.* چيپلاقتى chiplaklik.

Namby-pamby, *a.* حويبا مزاج hū
 mizāj.
 Name, *s.* اسم òd, نام nāma
v. a. تسميه tàssmī, ديمك demek,
 اد قومتى àd-kōmak, ويرمك vērme,
 اد طاقمى àd-tākmak; tc
 names, سوکوب صايتم sūghup-sāyt
 بدنام bēd-nām-et.
 Namely, *ad.* يعنى yā"ni; مثلاً mēssā
 Namesake, *s.* اد داش àddāsh, ام
 hēmnām.
 Nap, *s.* اويقو òyqu; (of cloth) حاو hāu
 Nape of the neck, اكسه èngsē,
 Naphtha, *s.* نفت nèft. ["ōn
 Napkin, *s.* پيشكبر (pēshkir).
 Naples, *s.* ناپولى nāpoli.
 Narcissus, *s.* زررين قدح zērīn-kādeh,
 زرخن zērxn; trumpet —, وچيچكى
 bōru-chichēghi; globe —, or daffodil
 التون طوب altin-tōp.
 Narcotic, *s.* مخدر mùkhāddir. [yāyē-
 Narrate, *v. a.* حكايه نقلā et, hi
 Narration, Narrative, *s.* حكايه hikyāy
 Narrator, *s.* راوى rāvi.
 Narrow, *a.* دار dàr, انسز ènsiz.
 Nasal, *a.* رونه ياخود ككزه منسوب
 bōruné-yākhod-ghēngzē-mēnsūb.
 Nasty, *a.* فنا fāna, پس piss, ردار
 mùrdār (mūn-).
 Nation, *s.* قوم kāvm, قبيله kābilē,
 ملت millēt, جنس jins. [sūt
 National, *a.* ملت منسوب millēté-mēn
 Native, *a.* يرلى yērlī, طوغمه dōghma
 خلقى khilkī, طبيعى tābi"i; —
 country, وطن vvatān.

... s. ولادت vələdət, مولد mèvèlèd,
... mèvèlūd, ميلاد mīlād; the —
... mīlad; ميلاد عيسى mīlādi-
... s; to cast a —, زائجه استخراج ا, —
... tēstikhraj-ēt.
... s. طبيعي tābi“ī; خلقی khilki,
... علم حیوانات, جیbilli; — history
... -hāywānāt; — philosophy,
... hikmēti-tābi“iyyē; —
... بیچ pēch.
... realization, s. اجنبی بی تبعیت قبول ا,
... tēbbi-tēbā“iyyēta-kābūl-ēt; let-
... of —, تبعیتنامه, tēbā“iyyētnāmē;
... پاتنتā.
... realize, v.a. اجنبی بی تبعیت قبول ا,
... tēbbi-tēbā“iyyēta-kābūl-ēt.
... realized, a. یرلو کی اولمش yərli-
... -ōlmush; یرلشمش yərlišmish.
... s. خالق tābi“āt; طبیعت
... اللہ Allāh.
... s. هیچ hēch.
... ghiness, s. یرامزلت yāraməzlik.
... ghity, a. یرامز yāraməz.
... sea, s. یورک بولانمسی yūrək-būlan-
... cal, a. بحری bāhri. [massi.
... s. دنونمایه متعلق bāhri, بحری
... -māyū-mūta“āllik.
... s. (church) صحن sāhn; (wheel)
... müylü, باشلق bāshlīk.
... s. گوبک ghyābēk.
... gability, s. کمی و قایت ایله کشت
... ghēmi-vē-kāyik-
... -ghēaht-u-ghyūzārīnīn-lmk̄yāni.
... gable, a. کشت و گذاری ممکن
... ghēaht-u-ghyūzārī-mūmkin.

Navigate, v.a. کمی ایله کرمک ghēmi-
... -ila-gēznek. [sēfā‘in.
Navigation, s. علم سیر سفائن ‘ilmi-seyri-
Navigator, s. کمی ایله کرمک
... ghēmi-ila-gēzen-kimēssānē.
Navy, s. دنونما dōnānma.
Nay, ad. یوق yōk.
Naze, s. بورون bōrun.
Neapolitan, a. ناپولیلو nāpolili.
Near, a. قریب yakīn, قریب kārīb,
... نزدیک nēzdīk; خسیس khāssiis,
... طمعکار tāmə“kyār; صول sōl, صول
... sōl-tārāfdaki; —, ad. همان
... (hāmān), تقریبā tākrībā; —, pr.
... yānina, یاندده yāninda; قریبه kūr-
... bina, قریبده kūrbinda; نزدینه nēzdīna,
... نزدیک nēzdīna; جوارینه jiwārīna,
... جوارنده jiwārīna, حوالیسنه hāvā-
... lissina, حوالیسندده hāvālıssında; (in
... time) قرارلرندده sūlarında, قرارلرندده
... kārārlarında.
Near-sighted, a. کوتاهبین kyūtāhbīn.
Near-sightedness, s. کوتاهبینلک kyūt-
... tāhbīnlik.
Neat, a. تمیز tēmiş; کوزل ghyūzəl,
... سادده کوزل sādē-ghyūzəl; — cattle,
... سیغرم قولمه سی حیوانات
... siglār-mākū-
... lēssi-hāywānāt.
Nebula, s. خفیف بلوط khāfif-būlūt.
Nebular, a. بلوط کی būlūt-ghībi.
Nebulosity, s. بلوطلوت būlūtölütök.
Necessaries, s. pl. حوائج ضروریه hāvā‘ijī-
... zārūrīyyē, لوازمات lāwāzīmāt.
Necessarily, ad. بالضرور ēlbētta,
... بالضروریه bī-‘z-zārūrē.

- Necessary, *a.* لازم *lāzim*; (very) الزم *ilzēm*; —, *s.* لازمۀ *lāzimé*; كنف *kènef*, ابدستخانه *mèmahā*, امشا *àb-desst-khāné*. [étdirmek.
- Necessitate, *v.a.* ايجاب ايتدرمك *ijāb-aitdermek*.
- Necessitous, *a.* فقير محتاج *mùhtāj*, فقير *fākir*, حاجتمند *hājetmend*.
- Necessity, *s.* ضرورت *ihdiyāj*, احتياج *ihdiyāj*, ضرورت *zārūrèt*; حاجت *hājet*.
- Neck, *s.* بويون *bòyun*, كرنس *ghèrdèn*, بويون *“inuk*.
- Neckcloth, *s.* بويون باغی *bòyun-bāghī*.
- Necklace, *s.* گردنلك *ghèrdanlık*, قلده *kilādé*.
- Necktie, *s.* بويون باغی *bòyun-bāghī*.
- Nectarine, *s.* تويسز شفتالو *dürākī*, دراقی *tòysuz-shèftāli*.
- Need, *s.* ضرورت *ihdiyāj*, احتياج *zārūrèt*, حاجت *hājet*; —, *v.a.* محتاج او *mùhtāj-òl*.
- Needful, *a.* لازم *lāzim*; the — ايجاب *ijāb*, اقمچه *ijābī-māsalāhat*, مصطحت *akcha*, پاره *(pāra)*.
- Needle, *s.* ايكنه *ighné*, سوزن *süzèn*.
- Needlework, *s.* دكش *dikish*; ايكنه *ighné-ishi*.
- Needy, *a.* فقير محتاج *mùhtāj*, فقير *fākir*, حاجتمند *hājetmend*.
- Negation, *s.* انكار *inkyār*; نفی *nèfy*.
- Negative, *a.* نفی ايدن *nèfy-èden*; رد *rèdd-èden*; —, *s.* حرف نفی *hàrfi-nèfy*; —, *v.a.* رد ا *rèdd-èt*.
- Neglect, *s.* اهمال *dikkātsizlik*, اهمال *ihmāl*; —, *v.a.* اهمال *ihmāl-et*, باقمامت *bakmamak*.
- Neglectful, *a.* اهمالجي *ihmālji*.
- Negligence, *s.* اهمال *ihmāl*.
- Negligent, *a.* اهمالجي *ihmālji*.
- Negotiate, *v.a.* مکالمه *mùkyālém*, سويلشمك *sùwèylshmek*; قى *altmak*, سورمك *sürmek*.
- Negotiation, *s.* مکالمه *mùkyālém*, مذاکره *müzākéré*, مباحثه *mübāhe*.
- Negro, *s.* عرب *“arab*, سیاه عرب *sīyah-“arab*.
- Neigh, *v.n.* كشمك *kiahnèmek*.
- Neighbour, *s.* قوكشى *kòngashu* (*kashu*), مجاور *jār*; مجاور *mùjāvīr*.
- Neighbourhood, *s.* قوكشيلق *kòngashuluk*; جوار *jivār*; مجاورت *mùjāvīrèt*.
- Neighbouring, *a.* يقين *yākin*, ده اولان *yākında-òlan*, اولان *òlan*, جوار *jivārda-òlan*.
- Neither, *p.* هيچ بريسي *hiç-brissi*, ونده *nè-ò-nè-ò*; —, *ad.* نه *nèdé*, نه *nè*.
- Nephew, *s.* يگن *yèghān*, همشير *birādx-zādé*, همشير *hèmshī-zādé*, تاييزاد *kāyn-zādé*, باجناخزاد *èniahté-zādé*, باجناخزاد *bājénāl-zādé*, &c. &c.
- Neptune, *s.* نپتون يلدیزی *nèptün-yıldızı*.
- Nerve, *s.* سكير *ingir*, عصبه *“assab*, معانت *ak-dāmar*; اق طمر *mètān*, جسارت *jèsārèt*.
- Nervous, *a.* قورقات *kòrkak*; انتلو *mètānètli*; اق طمر دن عبارت اولان *ak-dāmar dan-“ibāret-òlan*; طمراره *ak-dāmarlara-mùta-“allī*.
- Nest, *s.* يوه *yüwa*, لانه *lāné*. [òlan

(cast) ساجمه sachma;
 دارسی چیقش dārassi-chik-
 مصرنی چیقش māsrafi-chik-
 قزانمق kazzamak.
 اصرغان اوتی issirghān-ōtū;
 اغریخه وقتنق aghirina-dō-
 کوجنه کتمک ghyūjuna-
 سگیر اغریسی singir-aghriisi.
 قارشیمان qarshimāyan, نه
 ارکک نه دیشی nè-ērkek-nè-
 قارشیمان qarshimāyan.
 بیطرفلق bitāraflik.
 محوا māhv-ēt.
 اصلا asalā, ابدأ
 مع yinē (ghēnē),
 mā“a-mā-fih.
 نو جدید jēdīd, نو یگی yēngi,
 تازē; تازē; تازē.
 حوادث khābār, خبر pl.
 جریده jēridē, [tākwim].
 تقویم ghāzēta, غزته
 غزته ساتان ghāzēta-
 یاندوکی yāndōki;
 سونگرکی sōngraki; —,
 با“dahv, بعدē sōngra,
 ایرتسی کون ertēssi-
 فرداسی کون ferdāsi-ghyūn,
 برون bir-ghyūn-sōngra;
 برون bir-ghyūn. [kāt“-et.
 بورون būron; —, v.a. قطع
 یواش یواش yōash yōash, v.a. اولک دیشر یله

ان-دیاہلاریلا-یاولش-یاولش-
 issirmak.
 کوزل ghyūzēl, ايو iyi,
 مراقلو mērāklī, پک دقت
 پک دقت tātli;
 ایدجی pēk-dikkāt-ēdiji.
 هجره hūjré, Niche, s.
 کدک ghēdik, چنتک chēntik, Nick, s.
 تمام وقتندē, in the very — of time,
 tāmām-wāktinda.
 برادرزاده birādār-zādē-kiz, Niece, s.
 قیز qiz, &c. See Nephew.
 خمیس khāssias, طمعکار
 جمری jilmri, tāmā“kyār,
 قریب kārīb, یاقین yāqin, Nigh, a.
 نزدیک nēzdik; well —, ad. ازقادی
 az-kāldi. [ahēb.
 شب lēyl, لیل ghēyja, Night, s.
 کجهک ghēyjalik, Nightgown, s.
 بلبل būlbul, عندلیب
 عندلیب āndēlib (pl. عنادل ānādīl).
 انجمی āghimji, Nightman, s.
 کابوس kyābūs, Nightmare, s.
 کجهک ghēyjalik, Nightshirt, s.
 نیل nīl-nēhri, Nile (river), s.
 چابک chābik, تیک tētik, Nimble, a.
 طقوز dōkuz, تسع tias, Nine, a.
 نه nūh, tias“ā,
 اون طقوز ōn-dōkuz, Nineteen, a.
 دۆکسان dōksan, تسعین tias“in, Ninety, a.
 کتسمک kēssmak, Nip, v.a. قسمتی
 کتساج kēssāj, [bāshi, Nippers, s. pl.
 مەمە mēmē, مەمە باشی mēmē-
 مەمە باشی mēmē-
 کهرچله ghyūhērchilē, Nitre, s.
 مولد المکهرچله mūwēllida-
 المکهرچله ghyūhērchilē.

No, *ad.* بوق yòk, خیر khàyr, لا lā; —, *p.* هیچ hich, هیچ بر hich-bir; — matter, ارتق zàrar-yòk; — more, *ad.* ارتق àrtik; فیما بعد fi-mā-bà“d.

Nobility, *s.* شرفا shùréfā; اصالت assālet; اصلزادگان assalzādē-ghian.

Noble, *s.* نجیب nējīb, شریف shērīf, اصالتو kèrim; اصیل assīl, اصالتو assāletlū.

Nobleman, *s.* بکزاده بک bègh-zādē-bègh, اصلزاد assalzādē.

Nobody, *p.* هیچ کسسه kimsē, هیچ کسسه hich-kimsē.

Nocturnal, *a.* کچه وقتند و اولان ghèyja-wàktında-òlan, لیلی lèylī.

Nod, *s.* باش ایله ایدیلن اشارت bāsh-ila-èdīlən-ishāret; —, *v.a.* and *s.* باش باش - et; ایله اشارت bāsh - ila - ishāret - et; اویقوده باشی کوکسنه دوشمک òyquda-bāshī-ghyàkasuna-dūshmek.

Noise, *s.* سس sèss, صدا sādā; کورلدی ghyàruldu, شمانه shāmats.

Noisy, *a.* شمانه شمانه shāmats; شمانه جی shāmatajī.

Nomad, Nomade, *s.* کوچبه ghyàchébē, بدوی bēdevī.

Nominal, *a.* لفظی lāfzī; اسمی issmī; اعتباری [nāssb-et] tibārī.

Nominate, *v.a.* تعیین tà“yīn-et, نصب نصبā.

Nominative, *s.* مبتدا mùbtēdā.

Nonchalance, *s.* قیدمزلی kàydāizlīk.

None, *p.* هیچ hich, هیچ بر hich-bir; کسسه kimsē, هیچ کسسه hich-kimsē, هیچ بر کسسه hich-bir-kimsē (or کسسه kimsēnē).

Nonsense, *s.* ماچمه sàchmā, لغردی bōsh-lākirdī, معناسزی mā“nā-abèy. [-bir.

Nook, *s.* گوشه kyāshē, قویتی بربر kù.

Noon, Noonday, Noontide, *s.* وقتی, زوال وقتي, ظهر zùhr, zèl-wàkti.

Noose, *s.* ایلمک ilmīk. [wā.

Nor, *c.* وند vè-nè-da, نه nē.

North, *s.* شمال shimāl, یلدز yildāz; شمالی shimālī; — east, آرز pòyrāz; — west, قریل kārē-yēl.

Northerly, *a.* Northward, *ad.* سز yildāz-dōghru.

Northern, *a.* شمالی shimālī.

Norway, *s.* نوروجیا nòrvējīa.

Norwegian, *s.* نوروجیالو nòrvējīālī.

Nose, *s.* بورون bürün, انف enf.

Nosegay, *s.* چبچک دمتی chīchei-dèmeti, کلدسته ghyūldeastē.

Nostril, *s.* بورون دلیکی bürün-dèlīgāi.

Not, *ad.* See Grammar.

Notch, *s.* کدک ghèdik, چنتک chèntīk, دیش dìsh; —, *v.a.* چنتمک chèntmek.

Note, *s.* تذکره tèzkérē, پوسله pùssla, نوبه nòta; تعین tà“àyyun, عتبار tibār; —, *v.a.* دقتā dikkāt-et — down, ضبط zābt-et, آزیوریمک yāzivarmek; of —, معین mùta-bellī-bāshlū, معتبر mù“tébār, بللواشلو bēllī-bāshlī; — of hand, تحویل tāhvīl; bank —, قائمه kāmē.

Note-book, *s.* مجمه mèjma“ā.

Noted, *a.* مشهور mēshhūr.

Nothing, *s.* هیچ hich, هیچ برشی hich-bir-abèy; عدم ādam, نیستی nīstī.

Nutriment, *s.* يمهك yemèk, يمهك يمهك
yèyèjek; يمهك بلمك خاصهسى bèsalèmek-
-khāssassi. [-vèrir-òlan.
Nutritious, *a.* قوت ويراولان kùvvet-

O.

O, *int.* آى èy, يا yā. [mèyshé-àghāzi.
Oak, *s.* ميهه mèyahé, ميهه اغاجى
Oakum, *s.* استوبى ùsstùpu.
Oar, *s.* كورك kyùrèk.
Oath, *s.* آند ànd, يمين yèmin; to take
an —, يمين آندا ànd-ichmek, يمين
Oats, *s. pl.* يولاف yùlāf. [yèmia-et.
Obdurate, *a.* عنادجى "inādji.
Obdurateness, *s.* عناد "inād.
Obedience, *s.* انقياد itā"at, اطاعت
inkiyād, مائلت imtissāl, امثال
mùmmāssélèt. [mùnkād, رام rām.
Obedient, *a.* مطيع mùtīf, منقاد
Obese, *a.* شيشمان shishmān.
Obey, *v.a.* دكله ميمك dinglèmek (dīnè-
mek), اطاعت itā"at - et, منقاد
mùnkād-òl.
Object, *s.* جسم jissm, مرثى mèr'ī; مرام
mèrām, مراد mùrād, مقصود mùksūd;
مفعول به mèf'ùlun - bih; —, *v.n.*
اعتراض itā"tirāz-et.
Objection, *s.* اعتراض itā"tirāz.
Obligation, *s.* مجبوريه mẽjbūriyyèt;
بورج bòrz; تحصيل tåhvīl, تمسك
tèmèssuk.
Oblige, *v.a.* اجبارا jèbr-et, اجبارا
ijbār-et; مجبور mẽjbūr-et; كرم
kèrām-et, اعطاء ināyet-et, اعطاء
lùtf-et.

Obliging, *a.* عنايتكار "ināyetkyār.
Oblique, *a.* مائل māl, منكرف
hārif, آكرى èghri.
Obliqueness, Obliquity, *s.* به اكريلك
Obliterate, *v.a.* بوزمت bòzmaq, ت
silmek, چيزمك chizmek.
Oblivion, *s.* نسيان nissyān, وشى
fèrāmūshī. [mūsst.
Oblong, *a.* اوزون ùzun; —, *s.* طويل
Obscene, *a.* پش piss, فاحش fāh
أده مغاير èdeba-mùghāyir. [s
Obsceneness, Obscenity, فحاش fè
Obscure, *a.* قرانلى klanlık, لم
mùzelim; مغلق mùghlāk, هم
mùbhèm.
Obscurity, *s.* قرانلى klanlık.
Obscquious, *a.* متواضع mùtèwāzi.
Observation, *s.* نظر nāzar; رأيتملك
nāzar-ètmeklik; رصد rāssad; حظه
mùlāhaza.
Observatory, *s.* رصدخانه rāssad-khānè
Observe, *v.a.* باقمق bākmak, تمك
ghyāzètmek, دقت diklāt-et; تمق
tùtmak, رعایت ri"āyet-et, باع
ittibā" - et, امثال imtissāl - e
سويلمك sùwèylèmek, يورمت
bùyurmak.
Obstacle, *s.* مانع māni", سكتè sèktè.
Obstínacy, *s.* عناد "inād, عاندت
mù"ānédèt, تمرد tèmèrrud.
Obstinate, *a.* عنادجى "inādji, عند
mù"ānnid, متمرد mùtémèrrid.
Obstruct, *v.a.* كسمك kèssmek, نپامى
kāpamak, طيقامى tikamak, سدا sèdd-
-et.

تعمد، *s.* مانع māni، سده
 غش
 ت. *a.* استحصال tāhsil-et، استحصال
 مظارو، نائل نا'il - òl، او
 المق، بولمتی bŭlmaq، òl،
 قوپارمتی kòparmaq.
 ت. *s.* کسز kyār، کسز kèssmáz;
 دیرت dirāyetaiz، احمق àhmaq;
 منفرجه mūnferij (fem. منفرجه
 mēnferijé).
 ت. *s.* چار دسنی بولمتی chārēssni-
 bŭlmaq، علاجنی بولمتی
 ilājini-bŭlmaq.
 ت. *s.* اشکار āshikyār، اچتی àchik،
 عیان mèydānda، واضح wāzih،
 میدا
 ت. *s.* کَره kārē، دغه dēf“à;
 مناسبت mūnāssébèt، اقتضا iktizā،
 علت sēbeb، سبب hājet، حاج
 ذریعه zērī“à، وسیله vessilē;
 فیرت firsāt، ایپ اوجی ip-ūjv،
 سرشت sēr-rishtë; —، *v.a.* ایرانشا
 zēlb-et، جلبا intāj-et، انتاج
 bādī-òl، بادى او، دعوت dā“vèt-et،
 مورث mūriss-òl، باعث bā“iss-òl،
 وسیله vessilē-òl، مونتج muntij-òl،
 اراصره zòhūrī، ظهوری
 òlan; —ly، واقع ایرانشا
 àra-sira-wāk“òlan،
 اراصره àra-sira، بعضاً bā“zan،
 یکیده بیر ikida-bir.
 ت. *s.* مشغولیت mèshghŭliyyèt،
 اشغال shghl (pl. اشغال
 shghāl)، کار kyār، پیشه pišhé;
 ضبط مضافه zābt-
 v-mēshghāza.

Occupy, *v.a.* ایش ویرمک ish-vèrmeq,
 اشغال ایش bŭlmaq، اشغال
 ishghāl-et; مشغولاً mèshghŭl-et;
 وقتنی طوتمق waktini-
 tŭtmaq، ایشندن ییومتی ishindan-
 -lāikòmaq، مانع māni“òl; استیعاب
 طولدورمتی tŭtmaq، طوتمق isstī“āb-et،
 ضبط مضافه zābt - v -
 -mùshghāza-et، وجودی ایله غیرت دخولنی
 vùjŭdi-ila-ghāyring-dùkhŭlini-
 mèn“-et; استتمک isttēmeq.
 Occur, *v.n.* اولمتی òlmaq، واقع او
 wāk“òl، ظهور zòhūr-et، فعله کلمک
 fī“la-ghēlmeq.
 Occurrence, *s.* ایش ish، وقعه shèy،
 وقائع wāk“à (pl. وقائع wākā“i); —
 s. pl. وقوعات wòkŭ“āt، ظهورات
 zòhūrāt، حوادث hawādissāt.
 Ocean, *s.* طیش دگری dāsh-dēngizi،
 عمان òmmān، بحر محیط bāhri-mùhit،
 قانوس kāmŭss، اقیانوس ikyānŭss،
 دریا dèryā. [-bòyassi.
 Ochre, *s.* (red) اشی بویاسی āshi-
 Octagon, *s.* Octagonal، *a.* مثمان
 mùssēmman، سکزکوشه لو sèkiz-
 -kyāshēli.
 October, *s.* تشرین اول tēshrinī-ēvvəl.
 Ocular, *a.* کوزایله کوریلان ghyz-ila-
 ghyzrulan; to give — proof, —
 demonstration، کوزایله کومسترمک
 ghyz - ila - ghyzestrmek; to have
 — — —، کوزایله کورمک ghyz-
 -ila - ghyzrmek، رأی العین مشاهد
 rē“ya - l - “āyn - mùshāhédē-et; —
 witness، کوزایله کورن ghyzila-ghyzeren،

شاهد ahāhidu-ʿl-ʿayn, شاهد ahāhid.
 Oculist, *s.* كوزجى هكيم ghyvəzju-hèkim.
 Odd, *a.* تك tèk; عجيب ʿajīb (ʿajāʿib),
 غريب ghàrib, تحاف tūhāf.
 Ode, *s.* (long) قصيدة kāsīdā, (short)
 غزل ghàzəl.
 Odious, *a.* منفور mènʿūr, مكروه mèkrūh,
 كره kèrīh, مستكره müsətèkrəh.
 Odorous, *a.* قوقلو kòkulu, رائحة لو
 rāʿihāli.
 Odour, *s.* قوقو kòku, رائحة rāʿihā, بو
 bū, بوى būy; sweet — كوزل قوقو
 ghyvəzəl - kòkū, رائحة طيبة rāʿihāʿi-
 -tāyyībā, بوى شيرين būyi - ahīrīn;
 bad — اغرقوقو fəna-kòku, فنا قوقو
 ʿaghrī - kòku, رائحة كريهه rāʿihāʿi-
 -kèrīhē; in bad — منكوب mènkyūb,
 اعتباردن دوشمش iʿtibārdan-dūsh-
 mush.
 Of, *pr.* ك ing, نك ning; دن dan;
 لو li, lū, ايله ila; دن اوتورى dan-
 ətura, دن طولايى dan-dōlayi; از èz;
 من mīn; عن ʿən.
 Off, *ad.* اوستندن əstundan, اوزرندن
 əzərīndan; اوزاق əzək; اوزاقده
 əzəkda, اوزاغه əzəgha; to be —
 كتمك ghitmek; يqlمتى yikūlmak,
 سكدرمىك alkīrmek, جهنمو jhən-
 nəm-əl; to be well — حسن حالده او,
 həsnu-hālda-əl, حالى اويغون او, hāli-
 ōyghon-əl, او, rəfāhi-hāli-əl, مرغه الحال او,
 mərəffāhu-ʿl-hāl-əl; to
 come — چيقتى chikmak, واقعا او
 kəpmak; اولمتى əlmak, واقع او

wākiʿ-əl, وقوع اولمتى wəkūʿ - bəlīr
 to go — كتمك ghitmek; المتى
 ʿl-təsh-əlmak; اولمتى əlmak, قى
 ōymak; to take — چيقارمتى chīl
 mak, نالدرمتى kaldīrmek; سمك
 kəsmek, قطع katʿ-et; ا يد
 tākīd-et; to pull — قوپارمتى kəp
 mak; اوستندن المتى əstundan-əlmak
 —, *a.* صاغ طرفده كى səgh, صاغ
 tərəfdaki.
 Offer, *s.* وانك ات صايلىمان طرفلى
 həywāning-ət-sāyilyman-tərəfliari.
 Offence, *s.* قباحت kabāhat, ككه
 jūnhā, جرم jūrm, صوچ sūch; ناوز
 tējāvuz; to give — جندرمىك
 ghyvəjəndīrmek; to take — جنتمك
 ghyvəjənmek.
 Offend, *v.a.* كو جندرمىك ghyvəjəndi
 mek; —, *v.n.* قباحتا kabāhat-et
 صوچا sūch-et; گناها ghyvənāh-et
 — against, مغاير حرکتا mūghāyir
 -hərəkət-et.
 Offender, *s.* صوچلو sūchlū, باحتلو
 kabāhatli, مجرم mūjrim, جاكه صاحبي
 jūnhā-sāhibi; old — سابقه لو əbīkali
 اسكى قورت əsaki-kūrt.
 Offensive, *a.* كره kèrīh, بد bəd;
 تجاوزى tējāvuzi; — and defensive,
 تجاوزى و تدافعى tējāvuzi-və-tədəfūʿi.
 Offer, *s.* تكليف tèklif; ويرهش vèrish;
 —, *v.n.* كورنمك ghyvərunmek,
 ويرهش vèrīsh; —, *v.a.* ويرهش
 vèrmek; عرضا tèklif-et; زورلاستق
 ʿəz-et; — violence, زورلاستق
 zòrlamak; — — to one's feelings,

صوغوق برشی تکلیف sòghuk-bir-shèy-
tèf-et.

Hard, *a.* پک تکلیفیز pèk-tèklifaiz;

عاری arsèz; چابک chàbik; —, *s.*

صاغ طرف sàgh-tàrfi.

Es. *s.* قلم kàlém; اوطه òda; مغازة

ghàza; خدمت khidmet (hiz-),

ایش mè'mūriyyèt, مأموریت ish.

Exr. *s.* ضابط zābit; مأمور mè'mūr.

رسمی rèssemi; —ly, *ad.* رسماً

enghin. [rèssman.

Often, Oftentimes, Ofttimes, *ad.*

چوک چوک کره chòk, چوک کره chòk-kèrré,

نیجه کره chòk-dèf'è, نیجه کره nijé-

kèrré, صیق کالج کره kàch-kèrré; صیق sèk,

مراراً kèrāran, صیق صیق

kèrāran.

عشوہ کارانه یان باقمق "ishvè-

ghānè-yān-bàkmaq.

مردمخوار mèrdumkhār.

واہ واه vày, وای wāh.

روغن rughlān; —, *v.a.*

یاغ yāgh, یاغلاماک yāghlamak, تدهین tēdhin-et.

مرهم mèrhēm, یاغ yāgh.

قدیم kādīm, اسکی èsski.

کهنه kyāhné; اسکیمش èsskimish

(person) اختیار kòja, اختیار ikhtiyār,

سالدیده sāl-didé, مس mèssinn,

سالمخورد sāl-khūrdé; — man, پیر

پیر shèykh, اختیار ikhtiyār;

— woman, قوجه قاری kòja-kārī,

عجوز "ājūz; — Testament,

کتب عهدعتیق tēvrāt, تورات

تورات tēvrāt, اسکیدن —, "àhds-

àtik; of —, اسکیدن

من القديم èz-kādīm, از قدیم èsskidan,

عن اصل "àn-àsslin, من el-kādīm,

أوتهدنبرو àtēdan-

bèri, اسکیدنبرو èsskidan-bèri.

Oldfashioned, *a.* اسکی زمان طرزى èsski-

-zèman-tàrzi.

Oleander, *s.* زقوم zàkkūm.

Olive, *s.* زيتون zèytūn (zèytin); — tree,

زيتون اغاجى zèytun-aghāji; — oil,

زيتون ياغى zèytun-yāghī.

Omelet, *s.* قیغنه kàyghana.

Omen, *s.* فال fāl.

Ominous, *a.* فال نوعندن fāl-nèv'inden;

منكوس mènhūs.

Omission, *s.* تقصير kùssūr; تصور tàksir;

اتلاش àtlayish; ترك tèrk.

Omit, *v.a.* اتلامق àtlamak, برامق brāk-

mak, ترك تترك-ت ترک-ت tèrk-et, صرف نظراً sàrfi-

nàzar-et; — an opportunity, تصور

kùssūr-et, فرصت قاجرمق firsat-

-kàchirmak. ["arabassi.

Omnibus, *s.* چارشى عربسى chàrshī-

Omnipotence, Omnipotency, *s.* قدرت

kùdret. "alé-ḡ-itlāk.

Omnipotent, *a.* قدیر kādīr.

Omnipresent, *a.* مکاندن منزه mèkyān-

dan-mùnèzzèh.

Omniscience, *s.* علم مطلق "ilmi-mùtlāk.

Omniscient, *a.* علم "àlēm, علم "àlīm,

علم "allām.

On, *pr.* اوستنه è, a; د دè, دè;

اوستنه èstuna, اوستنده èstunda;

اوزرينه èzrina, اوزرندè èzrindā;

بر èr; اوسته èlā; —, *ad.* ایلرو èlri;

اوسته èsté, اوستده èstédé;

یینه èyinh

(ghènâ); بردوزی یه bir - dùziyê,
متمادیا mùtémādiyan; — foot, *ad.*
یا یان یا یان māshiyān; —, *a.*
پیا دی piyādê; — high, یوکسه yùk-
segħa, یوکسه یوکسه yùksekda; کوکه
ghyùghê, کوکه گه ghyùkdê, فی السموات
fi-'as-sèmvāti; — horseback, ایله
at-ila; اتلو atli, سوار sùwār, سوار
sùwāri; — purpose, مخصوص màkh-
sūss, عمداً kassdan, عمداً "āmđan;
— that day, اول کون òl-ghyūn, یوم
yèvmi-mèzkyūr; to put —,
کیمک ghimek; کیدرمک ghidir-
mek; to go —, ایلروکتیمک iléri-
ghitmek; اولمق òlmak, کیمک
ghèohmek; کیمک گیلیمک ghyilmek; to
come —, کلمک ghèlmek, کلیوریمک
ghèlivèrmek, ایلرو کلمک iléri-ghèl-
mek.
Once, *ad.* بر کره bir-kèrrê, بر دفعه bir-
dêf'â, برسفر bir-sêfsr; بروقت bir-
wâkt, بر زمان bir-zâmān, بر وقت
wâktm - min - el - èvkat; —
more, بردها bir-dâhâ.
One, *a.* بر bir; یک yèk; احد àhàd,
واحد wâhid (fem. إحدى ihdâ); —,
pr. آدم adam, کشی kishi; some
—, بری biri, بریسی birissi, آدم
adam; no —, کیمسه kimsê; every
—, هرکس hêr-kêss; any —, بری
biri, بریسی birissi, آدم adam;
کیمسه kimsê; —'s-self, کندی kèndî.
One-eyed, *a.* یکچشم yèkchêshm. [inslf.
Onesidedness, *s.* عدم انصاف "âdxi-

Onion, *s.* صوغان sòghan, بصل bāssl
Only, *ad.* یالکز yālingiz, فقط fâkat,
alt, سادہ sadê, صافی sâfi, نه
mùjèrred. [kit
Onomasticon, *s.* لغات کتابی lùgl
Onset, *s.* هجوم hùjūm.
Onslaught, *s.* هجوم hùjūm.
Onward, *ad.* ایلرو iléri. [-t.λs
Onyx, *s.* سلیمانی طاشی sùlèymā
Ooze, *v.n.* سزمت sizmak, نشوا nêshv.
(or نشف-ت nêshf-et), تقاطرا tàkātur-
Opal, *s.* عین الشمس "âynu-'sh-shèmm
Opaque, *a.* دونق dōnuc, کثیف kèssif.
Open, *a.* اچق àchik, باز bāz, سادہ
kyùshādê, مفتوح mèftūh; —, *v.*
اچق àchmak, فتح fèth-et (fèt-h
—, *v.n.* اچلمق àchilmak.
Opening, *a.* سهل mùsshil; —,
پو ارالتی àchiklik, ارالتی aralik,
کلپی klpi; فرصت firsat; اچمه àchma
نشاد àchilma; فتح fèth (t-h),
kyùshād.
Openly, *ad.* اچق àchik, چقدن اچغه
àchikdan-àchigha, جهراً jèhran,
"âyānan, اشکار ashikyār.
Opera, *s.* اوپرا òpéra. [dūrbini.
Opera-glass, *s.* اوپرا دوربینی òpéra-
Operate, *v.n.* ایشلمک ishlemek, ایش
ish-ghyūrnek; تأثیراً tè'sir-et;
اجرای عمل ویریمک "āmel-vèrmek;
اصنعته izrāyi-sān "āt-et.
Ophthalmia, *s.* رمد rēmed.
Opiate, *s.* اوپوم بر علاج òyu-
mak-èchin-bir-"illj.

a. n. اظن zānn-et.
 -n. s. قياس زانن zānn, رأي rè'y.
 -s. قول kavl, موز sèz; (legal) fetwà.
 -nated, s. عنادجى "mādjī.
 -n. s. افيون afyūn. [mùkhālif.
 -ent, s. مخالف khāssm, خصم.
 -rtune, s. تمام وقتنده اولان tāmām-
 -ktinda-òlan, مناسبلو münāssé-
 -li.
 -rtaneness, s. تمام وقتنده اولمقلى tāmām-wāktinda-òlmaklik.
 -rtunity, s. وقت فرصat, فرصت.
 -tikt, مناسب مünāssébèt.
 -tise, v. a. قارشى دورمق kārshī-dürmak,
 ممانعتا mūkhāléfèt-et, مخالفت
 mānā"át - et; قارشى كوندرمك
 kārshī - ghyāndürmek, قارشى تعيين
 kārshī-tā"yīn-et.
 -tosite, a. قارشى kārshī, مقابل mū-
 -qābil, مواجه mūdwājih.
 -tosition, s. مخالفت mūkhāléfèt,
 ممانعت mānā"át.
 -tress, v. a. صيقندى ويرمك sīkindi-
 -türmek; ظلم zālm, صيقمق sīkmak.
 -t-et, تعدى tā"āddi-et.
 -tressor, s. ظالم zālim.
 -tropriam, s. عيب "app.
 -tician, s. كوزلكجى ghyzylukjī.
 -tition, s. اختيار ikhtiyār.
 -tulence, s. ثروت sèrvèt, سامان sāmān,
 زنگينلىk zēnghinlik. [témèvvil.
 -tulent, a. متمول zānghin, زنگين.
 -t Oracle, s. كهان mèkhèn (k-h) مکهان
 جواي kyāhin-jéwābi.

Oral, a. شفاهى shifāhī; اغزىدن aghzdan.
 —ly, ad. شفاهاً shifāhān.
 Orange, s. پورتقال pòrtakāl; (Seville)
 ترنج tūrunj.
 Orangoutang, s. ميمون màymūn.
 Oration, s. نطق nùtk.
 Orator, s. مير كلام miri-kèlām. [yòl.
 Orbit, s. يول dà'irè; دائره dā'irè; فلك fèlek.
 Orchard, s. باغى mèyevè-bāgāi, ميوه.
 Orchestra, s. چالغچيلر chālghjīler.
 Ordain, v. a. تنظيم tærtīb-et, ترتيب
 tanzīm - et; نصب àmr - et; نصب
 nāssb-et.
 Order, s. نظام nizām, انتظام intizām;
 ترتيب tærtīb, امر àmr; امر
 irādè, سپارش tènbiḥ, تنبيه
 sipārish; جنس jinss; صنف sūnf;
 طريقته tārīkāt; نشان nishān; —
 v. a. تنظيم tanzīm-et, ترتيب tærtīb-et,
 ارادى irādè-et, امر àmr-et;
 سپارش sipārish-et, تنبيه tènbiḥ-et;
 اصمارلمق issmārlamak; to —, a.
 اصمارلمه issmārlama.
 Ordinary, a. عادى bāyāgāi, بياعى.
 Ordnance, s. طوپ tòp, هاوان (hāvan).
 Ore, s. معدن mā"dān, فلز filiz, جوهر
 jèvhèr.
 Organ, s. آلت àlet; ارغانون èrghanòn.
 Organization, s. تنظيم tærtīb, ترتيب
 tanzīm.
 Organize, v. a. تنظيم tærtīb-et, ترتيب
 tanzīm-et, تنسيق tènşik-et, سرآسنه
 strassina-kòmak, قومق.
 Orgie, s. "ish-u-"ishrèt, عيش و عشرت.
 Oriental, a. شرقى shārkī.

Orientalist, *s.* السنة شرقية əlsinə-
shàrklyyē-āshinā.
Orifice, *s.* كوز ağz, دليك dèlik, فم fəm, سوراج sūrākh.
Origin, *s.* منشأ məbdə', أصل əsal, منشا mənshə', باش bāsh, باشلانغېچ bāsh-langhij, ابتدا èvvəl, تامل tēmel, ابتدا ibtidā, بدد bəd'.
Original, *a.* تحاف tūhāf, أصلي əsli; عجيب ġəjīb ("əjā'ib), غريب ġhərib; دلي dèli; —, *s.* أصل əsal; تحاف آدم tūhāf-ādām, دلي dèli.
Originate, *v.a.* ظهورا çhikmak, چيقتى çhikmak, zūhūr-et, نشئت nəsh'ət - et; —, *v.a.* دوشنمك çhikārmak, چيقارمتى çhikārmak, دوشنمك çhikārmak, ابداع ibdā' -et.
Ornament, *s.* زينت zīnət, زيب zīb, زيبا zībā, زيبايش zībāyish; —, *v.a.* زينتلندرمك zīnet-ləndirmek, دوناتمى dōnatmak; — one's self, بزىمك bəzmmek.
Orphan, *s.* اوكسز əksuz, يتيم yētīm.
Orthography, *s.* املا imlā.
Oscillate, *v.a.* صلانمك əllānmak.
Oscillation, *s.* صلانمە əllānmə.
Ostensible, *a.* ظاهري zāhīrī, علني 'əlēnī.
Ostentation, *s.* كوسترش ġhyəsstāriah.
Ostler, *s.* سئیس ə'iss.
Ostrich, *s.* شتر dēv-ə-kūshu, دوة قوشى əhātār-mūrgh. [əkhār, سائر sā'ir.
Other, *a.* آخر dīghər, باشقا bāshka, دیگر dīghər.
Otherwise, *ad.* باشقا دىرلو bāshka-(tūrlu); —, *c.* نام دىگر nāmī-dīghər.

Otter, *s.* صومورى sū-sāmūru.
Otto of roses, *s.* گل يانغى ġhyūl-yāġ
Ottoman, *a.* عثمانلو "əssmānli. ["'āli
Ottoman Empire, *s.* دولت عليه dəv
Ought, *v.* əur. See Grammar.
Ounce, *s.* (troy) اورن درهملك طارتى -dirhəmlīk-tārti; (avoirdupois) بچوق درهملك طارتى səkiz - būçk -dirhəmlīk-tārti; (animal) قاپلان bir-nēv" -kəplan.
Our, *a. pro.* مېز miz, يېز imiz, بزم bīz
Ours, *pro.* بزم bizim; بزمكى bīzim
بزمكىلار bizimkilar.
Ourselves, *s.* كنديمز kəndimiz.
Ourselves, *s. pl.* كنديمز kəndimiz.
Oust, *v.a.* چيقارمتى çhikārmak.
Out, *ad.* طشرə təsl طشارى dīshāri; طشارى دىه dīshāri-
طشارى dīshāri; —, *a.* نارى dīshārda; —, *a.* مېش dīshāri-çhikmish; چيقتى çhikmish, منطقى muntəfi; شى bitmish, دوكنمى dükənmish, نصى mūnkāzi; نطع mūnkāriz, منقرض mūnkāriz; — of, *pr.* دن dan; خارج dan-khārij; —, *a.* سىز siz, بى bi bī, نا nā; — of hand, ن چيقتى əldən-çhikmish; to put —, — الدن چيقارمتى əldən-çhikmak; — — humour, دارغى dārgi — — place, وقتىز wāktisiz, سبستىز mūnāsəbətisiz, نامىل nā-bē-māhū bōshda; — — معزول mə'zūl; — — pocket, ضرارىتەش zārari, ضررلو zārari, ضرارىتەش zārari, پاره غائب ايتەش (pāra-
-(kayb)-ətmiş; — — sight, ئب

کورنمبور *mèfkūd*, مقود *mèfkūd*,
کورنمبور *ghyàzik-*
— — tune, اهنکی بوزلمش
ghāhi-bòzulumvsh.

عصیان *èssyān*; ظهور *zdhur.*
مطرد کمنه *mātrūd-*
èssnē.

فریاد *fēryād*, ولوله *vèlvélē.*
یابمقدد کچمک *yāpmakda-*
gèchmek.

خارجی *khārijī*, طیش *dāsh.*
خارج *khārijī-rāh*; تاقم *tākim.*

کندی جنابی دشمنک *kēndī-jēnābi-dāsh-*
جنابندن کچمک *jēnābinden-gèchmek.*

مصرف *māss-*, خرج *khārij.*
چیش *chīsh.*
ایرکی قره قول *ilēriki-kāra-*

نوبتجی *nūbētji.*
صوندرمه *sūndurma.*
یا تشقیز *yātkishkisz.*

عاصی *èssi*, فرمانلو *fērmānlī.*
قتلی حلال اولان *kātlī-hālāl-ōlan.*

مصرف *māssraf*; —, *v.a.*
صرف *sārf-et.*
چیفه حقیر *mākhrej.*

نفسلک *kāpi*; قپو *chikajak - yēr.*
nēfeselik.
قور و چیزلمش رسم *kūru-*
تصلاق *tāsslak*; *-chizilmish - rēssim.*

بشمه سی اولد کدنصره بیله *bīsh-*
بشمه برشیثک اثری *blāshkassi - āldukdan - sōgra-*
بیله قالمقدنصره *blāshka-bir-*

بشمه سی اولد کدنصره بیله *bīsh-*
بشمه برشیثک اثری *blāshkassi - āldukdan - sōgra-*
بیله قالمقدنصره *blāshka-bir-*

-shēy'ing - èsseri - bilē - kalmadākdan-
sōngra-yāshamak.

Outlook, *s.* نظارت *nāzarēt*; تیقظ *tēy-*
ākkuz; on the —, مقید *mūkāyyed.*

Outlying, *a.* خارجه اولان *khārijda-ōlan,*
اوزاق دوشن *ōzāk-dūshn.*

Out-manceuvre, *v.a.* حيله و نسیسه ده *hīlē-vē-dēssissēdē-fā'ik-*
نائب کلمک *gēlmek.*

Outnumber, *v.a.* عددی زیادده او *ādēdi-*
متجاوز او *mūtējāviz - ōl,*
کچمک *ghēchmek.* [lēssi.

Outport, *s.* طشوره اسکله سی *tāshra-isskē-*
ایرکی قره قول *ilēriki-*
-klāskol.

Outrageous, *a.* فاحش *tāshkin,* طاشقین *tāshqīn,*
دارغین *dārgīn,* قیزغین *kizghīn,*
fāhish.

Outreach, *v.a.* الداتمق *aldatmak.*
کلیا *klīyā,* بتون بتون *bitun-bitun.*

Outset, *s.* ابتدا *ibtidā.* [kyūllīyyan.
Outside, *s.* طیش *dāsh,* طیشاری *dāshāri,*
بیرون *bīrūn,* خارج *khārij,* طشوره *tāshra,*
—, *a.* خارجی *khārijī*; at
the —, نهایت اولسه اولسه *ōlsa-ōlsa,*
nihāyet; — price, نهایت پهایسی *nihāyet-pāhāssi.*

Outskirt, *s.* طیشاری یری *dāshāri-yēri.*

Outspoken, *a.* طوغری سویلر *dōgkrū-*
-sūwēyler. [“inād-et.

Outstand, *v.a.* انکارا *inkyār-et,* عنادا *ēnādā.*

Outstanding, *a.* هنوز تسویه اولد میوب *hēnuz-tēssūyiyē-ōlan-*
مطلوب بولنان *mātlūb-bōlunan.*
Outward, *a.* خارجی *khārijī.*

Outwards, *ad.* طیشاری به طوغری dīshāriya-
-dōghru.
Outweigh, *v.a.* باصقین کلمک bāsakin-
-ghālmek; غالب او ghālib-ōl.
Outwit, *v.a.* دسیسه ایله ادا تمق dāsīsā-
-ila-aldatmak.
Outwork, *s.* قلعه خارچنده اولان استحکامات kālē-khārijinda-ōlan-istihkāmāt.
Oval, *a.* بیضی bēyzi; —, *s.* قطع ناقص
Oven, *s.* فرون fīrīn. [kāt“i-nākiss.
Over, *a.* بتمش ghèchmish, کچمش
bitmish, تمام اولمش tāmām-ōlmūsh;
ارسته fāzla, الدة ẓīda; —, *ad.* اوستنه
üstuna, اوستنده üstunda, مافوقنه
mā-fēvkīna, مافوقنده mā-fēvkīnda;
بالاسینه bālāsīna, بالاستنده bālāsīnda;
دن زیاده dan-ziyādē, متجاوز mütē-
jāvīz; طاشعرق dēvrilērek; اوستندن
tāsherek; —, *pp.* دن dan, اوستندن
üstundən, اوززندن ūzérīndən; — and
above, دن ماعدا dan-fāzla, دن فضله
dan-mā“ada, دن بشقه dan-bāshka; —
against, قارشینه a-kārahī, نه قارشى
kārahīssīna, قارشيسنده kārahīssīnda;
to run —, *v.n.* طاشمق tāshmak;
v.a. اوستندن کچوب چینه مک ūstun-
dan-ghèchup-chīnēmek; to fall —,
دور یلوب دوشمک dēvrīlup-dūshmek;
to go —, to pass —, کچمک ghèch-
mek; to give —, واز کچمک wāz-
-ghèchmek, بر اتمق brātkmak; کلمک
kēsālmek; دورا dēvr-et, تسلیم tēsālīm-
-et; all —, هپ hēp, بتون bitun,
تکمیل tèkmīl, باشدن باشه bāshdan-
-bāsha; — again, یکیدن yēngīdan,

یکی باشند tēkrār, تکرار
-bāshdan; all is —, بتمش bit-
-bitdi, ایشی بتمش ishi-bitr
ایش ایشدن کچمش ish - ish c
-ghèchmish.
Overbear, *v.a.* غالب او ghālib-ōl; —
a. ظالم zālīm, متکبر mūtahākki
Overboard, *ad.* دنگزه dēngīza, س
dēngīzda.
Overburden, *v.a.* لندن زیاده یوک
لندن زیاده یوک تلمک tāhāmūlīnden-ziyādē-y
yūklātmek. [nāk, سنبلې sūnb
Overcast, *a.* قپانتی بولولو bōlvltu, کل
kλ.
Overcharge, *v.a.* بهاسویله مک والتمق
ziyādē-bāha-sūwēylēmek-vē-ālmak
Overcome, *v.a.* غالب او ghālib-ōl, ک
yēnmek, التا ālt-et, بوزمت bōzrm
Overdue, *a.* وعدہ سی کچمش vwā“dēs
-gèchmish.
Overflow, *s.* سیل sēyl (sēl), بیان
tūghyān; —, *v.n.* طاشمق tāshmal
—, *v.a.* باصمق bāssmak.
Overgrown, *s.* پک بیومش pēk-biy
mish, پک بویلنمش pēk-bōylanmish
قاپلنمش kāplanmish, اور تلمش ūrtu
mush.
Overhang, *v.n.* سارتمق sārkmak, سلمق
āsslmak; حواله لواو hāwālēlō-ōl.
Overhaul, *v.a.* یوقلامق yōklamak
یوقلامق yētīahmek, توتتمق tūtmak.
Overhear, *v.a.* اشیتمک āshītmek, ستماع
īstīmā“-et.
Overjoyed, *a.* پک سونمش pēk-sēvīn-
mish.
Overlook, *v.a.* باقمق bākmak, ناظرو

عقوا nāzārèt-et; نظارتا nāzārèt-et; نظر

ناظر nāzir, باقجي bākiji.

غالب او ghālib-òl, يملك

مستغرقا bōghmak, بوغمتى bōghmak; استغراقا mūstaghraq-et.

الدائمى aldatmak, تعاقب

اسكاتا isskyāt-et, جرح

جرحا

مدیر mūdīr, ناظر nāzir.

ياگیش yāngilish (yānish), نگرش

قاپلامقا klaplamak, پراش

اورتمك irtmek, پراش

يتشمك yetishmek, پراش

اولاشما olashmak, پراش

انهزام inihizām; خراب

انهدام inhidām; —, v.a.

متهزم قيلمق mūnhè-

zīm-kilmak; يىقمق yikmak, هدم

هدم-et.

تياش كاشادى tēyatro-kashādī, تياتروكشادى

چالغى chālghīsi, تياتروكشادى

دوريمك dövirmek; —,

دوريلمك dövirmek.

مستغرقا mūstaghraq-

بوغمتى bōghmak.

تحميلندن زياده چالشمق tēhāmmulinden-ziyadè-chālshmaq.

بورجى او bōrju-òl, بورجى او

bōrju-òl, دىنى او dēyni-òl,

مدىنى او mēdyūn-òl.

مناسبتيله mēbni, مېنى

sēbēbīla, سېبيله

sēbēbindan. [bōghu-kūshu.

بوغوشى bōghush, بايقوش

Own, pro. a. كندى kēndī; —, pro. s.

my —, كندىمكى kēndiminki,

thy —, كندىنگكى kēndinginki, his,

her, its —, كندىنگكى kēndininginki,

&c.: see Grammar; —, v.a. مالک او

mālik-òl, صاحب او sāhib-òl; اقرارا

ikrār-et, اعترافا i'tirāf-et.

Owner, s. مالك mālik, صاحب sāhib.

Ownership, s. صاحىلىك sāhiblik.

Ox, s. صغر aighir, اوکوز ùkyuz.

Oyster, s. استريدیه isstridiyè.

P.

Pace, s. كيدش ghīdish, يوروش yūru-

yush; يورمه yūrumè, اديم adim,

خطوه khātuvè.

Pacific, a. صلح سورالان sūlh-sāver-òlan;

— (Ocean), s. بحر محيطى bāhri-

-mūhīt-ghārbī.

Pacification, s. صلح sūlh, مصالحه mūsē-

lahā, بارش كورش bārish-ghyārush,

بارشك bārishik; تسكين tēsskīn.

Pacify, v.a. تسكين tēsskīn - et,

يموشاتمق yimushātmak.

Pack, s. دنك dēnk; بوغچه bōghcha;

دسته dēsstè; طاقم tākim; —, v.a.

استيفا istif-et; —, v.n. استيفا

istif-ol; — away, قالدروب استيفا

kaldrip-istif-et; — off, كتمك

ghitmek; — up, ديشروب صندوقه

dēvshirup - sūndigha - kōmak,

بوغچه bōghcha-et.

Package, s. بوغچه bōghcha, صندوق

sūndīk, كاغذ kyāghid.

Packet, *s.* اوقاق بوغچه ùfak-bòghcha,
 کاغد kyàghid, طوپ tòp; —, packet-
 boat, یولجی کمیسی yòljı-ghèmissi;
 تحریرات کمیسی tahrirât-ghèmissi.
 Packhorse, *s.* سمر بارکیری sèmr-
 -(bèghiri), یوک حیوانی yùk-hàywāni.
 Packneedle, Packing-needle, *s.* چوالدوز.
 Packsaddle, *s.* سمر sèmr. [chùwāldiz.
 Packthread, *s.* سجم sijim.
 Pad, *s.* کچوک یصدق kùchuk-yàssdik,
 بارکیر پاموک pāmuk (pāmbuk);
 (bèghir); —, *v.a.* طولدرمق döldur-
 mak; foot —, خرسز khirsiz.
 Paddle, *s.* واپور چرخنک kyùrèk;
 واپور چرخنک kyùrèk; —, *v.s.* کورک چکمک
 kùrèk-chèk-mek; — box, داو لمباز dāw-
 lumbāz.
 Padlock, *s.* اصمه کلیدی asma-kilidi.
 Pagan, *s.* پتیرست pùt-pèrèst.
 Page, *s.* یوز sahifè.
 ایچ اوغلائی ich - òghlani,
 Pail, *s.* قوغه kògha. [ich-àghassi.
 Pain, *s.* وجع ağrı, آغری ağrı,
 رنجش rēnj, ألم èlem, رنجش rēnjish;
 رنجش rēnjish; *v.s.* آجیمق àjımak,
 آغریمتی ağrımeti; *v.a.* آجتمق àjıtmak;
 کدر ویرمک kèdr-vèrmek.
 Painful, *a.* آجیور àjıyur, آجیر àjır,
 الیم èlim; مورث کدر mūrissi-kèdr.
 Pains, *s.* آوزنمه sà'ı; آوزنمه ùzènmè;
 آوزنمه ùzènmè; to take —, آوزنمک
 ùzènmek.
 Paint, *s.* بويا bōya; (for the face)
 دوزگون dūzghyun; (for the eyebrows)
 راستق rāsstik; —, *v.a.* بويا متق
 bōyamak; —, *v.s.* (as artists)

رسم يادمت rèssim-yāpmak; (as I
 دوزگون قولانمت dūzghyun-kòllan-
 Painter, *s.* نقاش nakkash
 (artist) رسام rèssām.
 Painting, *s.* بويا الورسم bōyalı-rèssim.
 Pair, *s.* چفت chift; —, *v.s.* آو
 چفت-òl; —, *v.a.* آشنی بولمق èst-
 -bòlmak; چفت چفت قومق chift-
 Palace, *s.* سراى sārāy. [-chift-kòr-
 Palate, *s.* دماغ dimāgh.
 Pale, *s.* (colour) آچق àchik; (fa-
 صاری sārı; —, *s.* حولی hāvli, س
 دایرە dā'irè; پرمق pārmak, تختە
 tàkht to turn —, بیاض کسلمک
 bèngzi-bèm-bèyāz-kèssilmek, لزی
 bèngzi-kālmemak.
 Paling, Paling, *s.* تختە پرده tàkht
 -pèrdè. [pārmaklı
 Palissade, *s.* شرامپو shārampò;
 عقلتق èqlitq;
 Palliate, *v.a.* تخفیفأ tàkhfif - et
 رنک ویرمک rēnk-vèrmek. [lighi
 Pallor, *s.* بکرت صاریلیقی bèngzin-sārı
 Palm, *s.* (tree) خرما آغاچی khūrma-
 -àghāji; (of the hand) آیهسی èl-
 àyassi; (measure) سرة sèrè;
 آیهسی sārımek, سورمک sūrmek;
 آتتمک àttmek.
 Palpable, *a.* آشکار zāhir, آشکار èshikyār.
 Palpitate, *v.s.* نبض کسی nābz-
 -ghibi-wūrmak, چالقانمت chālkān-
 mak, آوینامق òynamak. [khāfkān.
 Palpitation of the heart, *s.* خفقان
 خفقان khāfkān.
 Palsy (paralysis), *s.* فلج عشتی fèlj-
 -èllèti, بریانی طوتلمسی bir-yāni-
 -tòtulmèssi, آجی چاریمسی ijāni-

massi; palsied, *a.* مفلوج *mfluj*
 توتلمش: *tütölmüş*, جاريلمش *jarilmish*. [*sachma*, بوش *bosh*.
 مسكين *misskin*; صاحبه *misskin*; *s. pl.*
 امريكا جنوبي تيرلري *america-jènübî-kàrleri*.
 نازونعيمه مستغرق ايدوب *azer, v.a.* نازونعيمه مستغرق ايدوب *nâz-vè-nâ'imé-müss-*
ghbräk-èdup-fëna-lîshdirmak.
 رساله *rissâlê*, جز *jüz*.
 طباق *tâbak*; چناق *chânak*; *s.*
 گونج *ghyügâch*; — of a gunlock,
 چقماق تابهسى *châkmak-(tâwassi)*;
 ديز قپاغى *diz-kîpâghî*.
 علاج مطلق *ilâj-mütlâk*.
 گوزلمه *ghyüzlemé*.
 مجمع شياطين *mêjmâ-*
shâyâtîn.
 پزونك *pèzèwènk*; —, *v.a.*
 پزونكل *pèzèwènklik-èt*.
 جام *jâm*.
 مديحه *mèdiha*.
 مدح *mèdh-èt*.
 درد *dèrd*, "وجع *vèjà*.
 انسرين مستولى اولان خوف عمومى *ansirin-müstèvli-ölan-khâvf-ümümî*.
 كوفه *kyûfê*. [*rèasm*.
 وسعتلو رسم *wvüss"âtti-*
 پك صلومق *pèk-sólumak*.
 پانطاون *pântalòn*.
 پارس *pâres*.
 كراميد *kîrémid*.
 سخره لئى تياترو *brnuc mshxrelî tîatro*
 بير-نېف *bir-nèv"i-mâsskharalik-teatro-*
 كيلر *(kîlêr)*. [*öyüv*.

Pap, *s.* لاپه *lapa*; ميمه *mémé*.
 Papa, *s.* بابا *bâba*, پدر *pèdêr*.
 Papacy, *s.* روما پاپالغى *roma-pâpâligî*.
 Papal, *a.* روما پاپاسنه معتلى *roma-pâpâssina-muta"allik*.
 Paper, *s.* کاغذ *kyâghid*, قرطاس *kîrtâss*;
 غزته *ghâzèta*; papers, *s. pl.* اوراق *òvrâk*.
 Paper-mill, *s.* کاغذ فابريقهسى *kyâghid-*
 Papist, *s.* كاتولك *kâtolik*. [*fâbrîkassi*.
 Parable, *s.* مثال *missâl*, تمثيل *tèmsîl*.
 Parabola, *s.* قطع مكافى *kât"i-mùkyâfi*.
 Paradise, *s.* جنت *firdèvas*, فردوس *firdèvas*,
 جنت *jènnèt*. [*fikra*.
 Paragraph, *s.* بند *bènd*, جمله *jümlê*,
 Parallax, *s.* اختلاف منظر *ikhtilâf-*
-mânzâr.
 Parallel, *a.* موازى *müwâzi*; (similar)
 نظير *nâzîr*; — to each other,
 خط موازى *mütèwâzi*; —, *s.* خط موازى
 نظيره *khâtti-müwâzi*; (similar thing)
 نظيره *nâzîrê*. [*wâziyu"l-adlâ*".
 Parallelogram, *s.* متوازى الاضلاع *müté-*
 Paralysis, *s.* فلج علتى *fèlij-"illèti*,
 بى طرفك توتلمسى *bir-târafing-tütul-*
 اجنى چاريمسى *ijinni-*
 فلج علتى *fèlij-"illèti*. [*chârpmassi*.
 Paralytic, *a.* مفاوج *mèftüj*; — stroke,
 Paralyze, *v.a.* محروم ا *hàrékât-*
 حركندن محروم ا *den-mâhrüm-èt*. [*para*].
 Paramour, *s.* زانې زانې *zânî*, زانې *(zâm-*
 Parapet, *s.* سپر *sipêr*.
 Paraphernalia, *s. pl.* اغرتلى *aghârlîk*;
 الات ادوات *âlât-èdâwât*.
 شرح *shêrh*.

Parasite, *s.* کاسه لیس *kyāssé-liss.*
 Parasol, *s.* شمسیه *shèmsiyyé.*
 Parboil, *v.a.* بچق حاشلامق *yàri-bèchuk-hàshlamak.*
 Parcel, *s.* بوغچه *bòghcha,* کاغذ *kyāghid;* طاقم *tàkim;* سورو *sùru.*
 Parch, *v.a.* قاورمق *kàwurmak;* صوصاتمق *sùssatmak;* قورومتق *kùrutmak;* —, *v.n.* قاورلمق *kàwurlmak;* صوصامق *sùssamak;* قورومتق *kùrumak.*
 Parchment, *s.* ترشه *tirshé.*
 Pard, *s.* قپلان *kàplan.*
 Pardon, *s.* عفو *“àfv;* —, *v.a.* عفو *“àfv-et,* باغشلامق *bàghsh-et,* باغشلامق *bàghshlamak.*
 Pare, *v.a.* قبوغنی صویمق *sòymak,* قبوغنی *kàbughunu-sòymak;* کسملک *kèssmek;* یونتمق *kirkmak,* قرقمق *yòntmak;* قازیمق *kàzimak.*
 Parent, *s.* بابا *bàba,* پدر *pèdər;* انا *àna,* نینه *nimé,* والدہ *vālidé;* both parents, والدین *vālidèyn.* [māderānē.
 Parental, *a.* پدرانه *pèderānē;* مادرانه
 Parenthesis, *s.* معترضہ *mù“tériza.*
 Pariah, *s.* ہند مسکین مطرودی *hind-mèsskin-màtrūdi.*
 Paring, *s.* قپوق *kàbuk;* کسندی *kèssinti;* قرقندی *kirkinti.*
 Paris (town of), *s.* پارس شہری *pàris-Parish, s.* محلہ *māhāllé.* [-shèhiri.
 Parity, *s.* مشابہت *mùshābèhèt.* [cha.
 Park, *s.* اورماناق باغچہ *òrmanlik-bàgh-Parley, s.* مکالمہ *mùkyālémé.*
 Parliament, *s.* مبعوثان ملت مجلسی *mèb“ùssāni-millèt-mèjlissi.*

Parliamentary, *a.* ملت مجلسنه متعلق *mìllèt-mèjlissina-mùta“àlik.*
 Parlour, *s.* سلامتق اوطہسی *sèlāmleḱ-*
 Parole, *s.* پارولہ *pàrola.* [-òdassé.
 Parricide, *s.* کندی باباسنی قتل ایتمش *kèndi-bàbassini-kàtl-èt-mish-khàbiss;* کندی باباسنی قتل ایتمک *kèndi-bàbassini-kàtl-èt-mek-jùnhassi.*
 Parrot, *s.* پیغان *pàpaghān,* بیغا *bèbghā,* or *bèbèghā,* طوطی *tùtī.*
 Parry, *v.a.* دفع *def“-èt.*
 Parsee, *s.* کبر *ghèbr.*
 Parsimonious, *a.* خسیس *khàssiss,* طمعکار *tāma“kyār,* مسکین *mèsskin.*
 Parsimoniousness, Parsimony, *s.* طمعکاری *tāma“kyārlik.*
 Paraley, *s.* مایدنوس *māydanòss.*
 Parsnip, *s.* بیان هاوجی *yàban-hàwujū.*
 Parson, *s.* پاپاس *pàpass.*
 Part, *s.* پارچه *pàrcha,* یان *yàn,* قسم *kèssm,* جزء *jüz“,* حصہ *hissé,* قسط *kisat,* پای *pày;* تصحب *tàssāhhub;* حوالی *tàraf,* جانب *jānib;* حوالی *hāwālī,* جوار *jiwār;* خدمت *khèdmet,* مت *wājibè“i-zimmèt;* parts, *s. pl.* ذکا *zèkyā,* استعداد *issti“dād;* حوالی *tàraflar,* جوانب *jèwānib,* حوالی *hāwālī,* جوارلر *jiwārlar;* privy —, عورت پرلری *“àvret-yèrlèri;* —, *v.n.* ایرلمق *àyrlmak,* مفارقتا *mùfāra-kàt-et;* قوپمق *kòpmak,* کسملک *kèssilmek;* — with, ایرلمق *àyrlmak;* ویرمک *vèrmek;* صاتمق *sàtmak;* قوغمق *kòghmak.*

حسندارو hissāmēnd-òl;
بیر yēmek.

جزئی jüz'ī, غیرعمومی ghày-
-mūmī, غیرتام ghàyri-tām;
محب mēyyāl, محب mùhibb;
غرض ghàrozkyār, نفسانیتلو nèf-
-syyètlī; to be — to, سومك sēv-
-k.

[hissēsai-òl.

شريك او shèrik-òl,
حصه ياب اولمقلق
-sa-yāb-òlmaklik.

اسم فاعل issemi-
-f'ul; (passive) اسم مفعول issemi-
-maf'ul.

ذره zèrré; ادات èdāt.

خاص mākhsūas, مخصوص
mūkhassas, مخصوص
mūkhassās; ايرى àyri, بشقه
būshka; اينجه بقار inja-bākar, پك
pèk-dikkāt-èdar, مراقلو
merāklī; — s, s. pl. تفصیلات taf-
-fāt.

خصوصا khūssūesā.

مفارقة àyri-līsh, ایریش
-mūfārekāt. [ghāyretkēsh.

غيرتکس tāraf-dār, طرفدار

tāraf-dārlik, طرفدارتی

بولمه bōlmē; — off, v.a.
بولمک bōlmek.

بعض مرتبه bā"zi-mārtébé,
بیردرجه قدر bir-dèréjéyē-kādar.

شريك ortāk, اورتاقی

shirkēt, شرکتی

kèklik, ککلیک

wāz"i-hāml, وضع حمل

Party, s. طاقم tākīm, بلوک bāluk,
فرقه fīrka; جمعیت jēm"iyyèt.

Pasha, s. پاشا pāsha.

Pass, s. کچید ghèchid, دربند dèrbènd

(dèvrènd), بوغاز bōghāz, دره dèrē;

یول امری yòl-əmri, تذکره tèzkèrē,

هیئت hēyt, بیورلدی bdyuroldu;

حال hāl, کچمک ghèchmek;

(through) مرورا mùrūr-et; (over)

تداولا "òbūr-et; (current) عبورا

tèdāvul-et; —, v.a. کچورمک ghè-

chirmek; امرارا imrār-et; — along,

یولنجه کچمک yòlunja-ghèchmek,

کچوب ghèchmek; — away, کچوب

بتمک ghèchup-ghitmek; بتمک

bitmek, دوکنمک dükènmek; فنا

fènā-būlmak; — by, v.n.

اوکدن کچمک òngdan-ghèchmek,

یاندن کچمک yāndan-ghèchmek;

اورادن کچمک òradan-ghèchmek,

کچمک ghèchmek; —, v.a.

کچورمک ghèchirmek, عفووا "āfv-et;

— for, v.n. ظن اولنمق zānn-òlun-

mak; —, v.a. دیوویرمک dèyv-

-vèrmek, دیوصاتمق dèyv-sātmak;

— one's word, ویرمک sūz-

-vèrmek, کفیل او kèfīl-òl, — over,

v.a. عفووا "āfv-et; — sentence,

اعلاما i"lām-et; to come to —,

واقع او wākī"òl, اولمق òlmak

ظهورا wùkū"b-òlmak, بولمق bōlmq

جایگیر او jāyghir-òl.

Passable, a. کچیلور ghèchilir, قابل مرور

kābili-mürür; کچر اپ ایوجہ èp-iyija,

کچر ghèchar.

Passably, *ad.* اب ايوحه èp-iyija.

Passage, *s.* عبور mùrūr, عبور "ùbūr,
معبر mèmer, معبر
ghèchish; كچھ كچھ ghèchéjek-yār,
مأ "bār, معبر كچھ كچھ ghèchéjek-yār,
صوقاق; اثنای راه; یول yòl;
عبارة; قبو دهلیزی klpi-dèhlizi;
"ibārē, بند bènd.

Passenger, *s.* یولچی yòlçı.

Passer-by, *s.* كچھ گچھen.

Passion, *s.* اوبکه دارغینلیک darghınlık,
اوبکه (ùfké), غصب ghàzab;
هوس hawèss, عشق mèrık;
"ashk; ابته ibtilā, انفعال infı"āl; — flower,
چرخ فلک چرخگی chàrkhi-fèlèk-
-chichégli.

Passionate, *a.* دارغین darghın, غضوب
ghàzūb; —ly, *ad.* پک pèk, آشوری
ashiri.

Passive, *a.* الی قولی باغلو کی èli-kòlū-
-bāglū-ghibi; فعل مجهول —,
fi"li-mèjhūl; — participle, اسم مفعول
issmi-mèf"ūl.

Passport, *s.* یول امری yòl-àmri, یول
بیوردی yòl-tèzkèrèssi,
būyuruldū, پاسپورطه pàssapòrta.

Pass-word, *s.* پاروله pàròla; شعار shı"ār.

Past, *a.* كچھ كچھ ghèchmish;
ماضی māzi; the —, كچھ كچھ زمان ghèch-
mish-zāmān, ایام سابقه èyyāmi-
sābika; —, *pr.* دن اوتیه dan-ùtèyé;
دانه خارج dan-khārij; — cure, —
recovery, علاج چاره سز chārèssiz,
بتمش "lāj-kābūl-ètmāz, قبول ایتمز
bitmish.

Paste, *s.* خمیر (khāmır); چریش

chirish; —, *v.a.* ایله یاپشد رمتی
chirish-ila-yāpshd rmtak.

Pasteboard, *s.* مقوا mùkāvwa.

Pastil, Pastille, قرص kùras.

Pastime, *s.* ایلنجه èylänja. [p

Pastor, *s.* چوبان chòbān; پاپاس

Pastry, *s.* خمیرایشی (khāmır)-lahi;
cook, بورکچی bürèkçi.

Pasture, Pasturage, *s.* اوتلاق òtla

چایر chàyr; اوت òt; —, *v.*
اوتلامق òtlamak; —, *v.a.* اوتلامق
òtarmak, اوتلاتمق òtlātmak.

Pasty, *s.* بورک bürèk.

Patch, *s.* یامه yama; پارچه pàrch

—, *v.a.* یامه اورتق yama-wùrma
پارچه قومق pàrchā-kòmak; — *u.*
قباچه تعمیرا klbaja-tā"mır-el
اویدریورمک òydirivürmek.

Patent, *s.* برات bèràt, فرمان fèrmān
پاتنته pàtènta, امتیاز براتی imtiyāz
-bèràti; —, *a.* پاتنته لو pàtèntalı
امتیازلی imtiyāzlı.

Patented, *a.* پاتنته لو pàtèntalı.

Patentee, *s.* نوایجاد نسنه نك پاتنته سی
نهن-یزاد-نهنهنین-پاتنته-
تاسی-ساهیبي. [rānē.

Paternal, *a.* ابوی èbévī, پدرانه pèdè-

Path, Pathway, *s.* یول yòl, طریق tārık,
راه rāh.

Pathetic, *a.* جگر سوز jīgker-sūz.

Patience, *s.* صبر sàbr, تحمل tēhāmmul,
شکیبائی shèkībā"i.

Patient, *a.* صبرلو sàbrlı, صبور sàbūr,

متحمل mùtēhāmmul, شکیب shèkīb;
—, *s.* خسته khàstā.

Patriarch, *s.* بطریق pàtrik; — *s. pl.*
 patriarchate, *s.* بطریق صفتی pàtrik-
 s-sūfātī; بطریق قوناعی pàtrik-
 qunā'ī.
 Patriarch, *s.* اصلان āsslzādē.
 Patriarch, *s.* ملك موروث mirāss, ملك
 mēvrūss.
 Patriarch, *s.* وطن غیر تنده اولان kimēss-
 nāy rētinda-ōlan-kimēssnē.
 Patriarch, *s.* وطنی سور اولان wātanini-
 s-sor-ōlan.
 Patriarch, *s.* قول kōl; — *v.s.* قول کرمک
 kōl-khēzme; — *v.a.* کرمک
 kōl-khēzme, طولاشمق dōlashmak.
 Patriarch, *s.* ولی نعمت velī-ni"mēt,
 افندی ēfēndī; راغب rāghib. [zām.
 Patriarch, *s.* حمايه hitmāyē; التزام ilti-
 zām, *v.a.* التزام ال iltizām-et;
 افندیلیک ēfēndilik-et; مشتریسی او
 mōsh-tērīssi-ol.
 Patriarch, *s.* نعلین (nālīn). [mōsh-tērīssi-ol.
 Patriarch, *s.* رسم اورنگ ērnek; رسم rēssim;
 قالب kālāb; نمونه nūmūnē.
 Patriarch, *s.* قارن kārn; اشکنبه iahkēnbē.
 Patriarch, *s.* فقیر fākir.
 Patriarch, *s.* قاش kālīsh; سکوت sūkyūt,
 سکون sūkyūn; دوراقیری dūrāk-
 yērī; — *v.a.* قشالمق kālīmak,
 دورمق dūrīmak; باقمق bākmak,
 بانمق bākinmak, دوشنمک dūsh-
 nēmek, تامل تامل tē"ānī-et, تامل
 tē"ānī-et. [-dūshēmek.
 Patriarch, *v.a.* طاش ایله دوشمه مک tāsh-ila-
 dūshēmek.
 Patriarch, *s.* قالدیریم kaldīrim; foot —,
 پیاده قالدیریمی piyādē-kaldīrimi.

Pavilion, *s.* قصر کوشک kyūshk, قصر kāsar;
 مهتابیه mèhtābiyyē; چادر chādīr.
 Paving, *s.* دوشمه مک dūshēmek.
 Pavior, *s.* قالدیریمی kaldīrimji.
 Paw, *s.* ایاق āyak, پنجه pēnchē, پا pā,
 پای pāy.
 Pawn, *s.* رهین rēhn; رهین rēhīn; (at
 chess) پیداق pīdāk; — *v.a.* رهینه
 rēhīna - vērmek, رهینه قومق
 rēhīna-kōmak.
 Pay, *s.* هفته لی ghyūndēlik; هفته لی
 hāftalīk; ایلق aylīk, ماهیه māhiyyē,
 معاش shēhriyyē; یللیق yillīk; شهریه
 shēhriyyē; — *v.a.* اودمه مک
 ādēmek, ایفا ifā-et, ایفا ifā-
 et, استیفا istifā - et; — a visit,
 زیارت og'aramak, زیارت ziyārēt-et;
 — away, ویرمک vērmek, خرج
 khārj-et; — — out (a rope),
 پیشین mōla-et; — down, پیشین
 pēshīn - vērmek; — off,
 اچیسینی kārshūlīghīni-et, قارشیلغینی
 ajjissini - chikārmak; ازین
 izīn - vērmek, ویرمک
 adamlarına-izīn-vērmek.
 Payable, *a.* وعددی کوش wā"dēssi-
 -ghēlmīsh, واجب الادا wājibu'l-ēdā.
 Paymaster-General, *s.* عسکرک عمومی
 askerīn - ūmūmī-
 mā"āsh-nāzīrī.
 Payment, *s.* تادیبه tē"diyyē.
 Paynim, *s.* کافر kyāfir.
 Pay-office, *s.* سرکی sārghī.
 Pea, *s.* نخود nōkhud, بزیله bēzēlyā;
 sweet —, عطرشاهی "tīrī-shāhī.

Peace, *s.* بارش کورش bārishik, بارش باریشک bārish-ghyārush, صلح sūlh, مصالحه mūssālāhā; go in —! سلامتله sēlāmēta, بالامن والامان bi-l-ūmni-vē-l-ēmān; —! *inf.* صوص sūss; to be at —, بارشک او bārishik-ōl; to hold one's —, صوصمق sūssmak.

Peaceable, *a.* آسایشلو āssāyiahli.

Peacemaker, *s.* بارشدریجی bārishdiriji.

Peach, *s.* شفتالو shēftāli; melting —, یارمه شفتالو yārma-shēftāli; cling stone —, کباب kēbād, صاری کباب sārī-kēbād, ات شفتالوسی ēt-shēftāliasi.

Peacock, *s.* طاوس tāwuss, طاوس قوشی tāwuss-kūshu. [tāwuss-kūshu.

Peahen, *s.* دیشی طاوس dīshī-tāwuss.

Peak, *s.* کنگره kēngreh, ذروه zirvā, دپه tēpē, کینگره kyūngghyurā.

Peal, *s.* مکرر سس mūkerrār-sēss; —, *v.n.* مکرر سس mūkerrār-sēss-et.

Pear, *s.* آرمود ārmūd, آمرد ēmrūd.

Pearl, *s.* اینجو īnji, در dūr, لؤلؤ lū'lū', مروارید mērvārīd.

Peasant, *s.* کویلو kyūlyū. [chākīl-tāshī.

Pebble, *s.* چاقل طاشی chākīl, چاقل chākīl.

Peculation, *s.* خرسزلیک khirsizlik, مأمور مأمور mē mūr-sirkātī.

Peculiar, *a.* عجیب makhsūss; تحاف ghārīb, غریب ghārīb, (ājīb) "ājīb, تهاف tūhāf.

Peculiarity, *s.* کیفیت مخصوصه keyfiyyeti-makhsūssa, خاصه khāssa.

Pecuniary, *a.* آچمیه معتنی akchaya-mūta, آچمه جه akchaya.

Pedestal, *s.* کرسی kyūrsī.

Pedigree, *s.* نسب shējérā, شجره shējere.

Pedlar, *s.* قوتقچی kōltokju, قیجی ghēzdīrijī, مادراباز mādrabāz.

Peel, *s.* قپوق klbuk; —, *v.a.* مق sōymak, قپوغنی صویمت klbugēnī-sōymak; —, — off, *v.n.* لمق sōyulmak. [m

Peep, *v.n.* ارالقندن باتمق āralikdan-batmaq.

Peer, *s.* زانکندن اولان zādēghyān dān, کفو kyūfv, همپایه hēm-pāyē.

Peerage, *s.* اصلزادگان āssalzādēghyān.

Peeress, *s.* اصلزاده قاریسی āssalzāde qārīsī.

Peerless, *a.* بی نظیر bī-nāzīr. [kārēz

Peevish, *a.* ترس tērs, خویشز khūysuz.

Peevishness, *s.* ترسلیک tērslik.

Peg, *s.* چپوی chīvī.

Pelican, *s.* سقا قوشی (sōka)-kūshu.

Pell-mell, *ad.* قارمه قارش kārma-kārish.

Pelt, *v.a.* تاشلامق tāshlamak; —, *v.* شدت ایله یاغمتی shiddēt-ila-yāgīmak.

Pen, *s.* قلم kālām, آغل āghīl; —, *v.* یازمق yāzmaq; آغله قیامتی āghīla kāpamak; — down, یازمق yāzmaq

— up, آغله قیامتی āghīla-kāpamak

— in, چینیلمک chīnīlēmek

مړکبلمک mūrēkkēblēmek; غله āghīla-kāpamak. [nēv"inden

Penal, *a.* مجازات نوعندن mūjāzāt-nūcēnden.

Penalty, *s.* جریمه jērīmē; مجازات mūjāzāt, جزا jēzā; under —, مجازات mūjāzāt - olunmak.

shārtīla, جریمه النمت شرطیله jērīmē-alīnmak-shārtīla.

Penance, *s.* اختیاری جزا ikhtiyārī-jēzā.

قبور *kùbur*, قلمدان *kàlém-*
[ghírlar.

pt. باقیرلر *bàkírlar*, منغرلر *màn-*

قلم *kàlém*; lead — قورشون

قلم *kàlém*; hair — توی قلم

fircha; slate —

قلم *kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; —

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

قلم *tàsh-kàlém*; — of light,

Chelsea — بریه متقاعدی *bèrriyyè-*
mùtakâ"idi.

Pentagon, *s.* مخمس *mùkhàmmess*.

Penthouse, *s.* صوندردمه *sùndürme*.

Penurious, *a.* طمعکار *tâma"kyâr*.

Penuriousness, *s.* طمعکارلیق *tâma"kyârlik*.

Penury, *s.* فقرلیق *fâkîrlik*.

Peony, *s.* شقائق *shâkâ"ik*.

People, *s.* ملت *mîllèt*, قوم *kâvm*, قبیله

kâbilè, خلق *khâlk*, طائفه *tâ"ifè*, جنس *jîness*;

خالق *khâlk*, اورتلدی *örtaldik*, عامه *âmme*;

ایاق طاقمی *âyak-tâkimi*, "awâmî-nâss, عوام ناس

âyak-tâkimi, قباخلق *kâba-khâlk*;

great — کبار طاقمی *kibâr-tâkimi*,

اکابر ناس *âkyâbîri-nâss*; —, *v. a.*

معمورا *mâ"mûr-et*, آبادان *âbâdân-et*,

شنلندرمک *shênlêndirmek*; —, *d.*

معمور *mâ"mûr*, آبادان *âbâdân*,

شن *shên*.

Pepper, *s.* بپر *bîbêr*; —, *v. a.* بپر قاتمق

bîbêr-kâtmak; — corn, بپر دانهسی

bîbêr-(tânéssi); — box, بپر قوتیسی

bîbêr-kûtussu; — mint, نعنه *nâ"nè*.

Peradventure, *ad.* بلکه *bèlki*.

Perambulate, *v. n.* طولاشمق *dôlashmak*.

Perambulator, *s.* چوچق ایجون ال

chôjûk-ichin-êl-"ârabassi.

Per annum, *ad.* ییلده *yîlda*, سنوی *sênfvî*

Perceive, *v. a.* کورمک *ghyârnek*,

اکلمق *ânglamak* (ânnamak), تشخیص

têshkhîss-et; درک *dêrk* - *et*,

فهم *fêhm-et*, ادراک *îdrâk-et*.

Per cent., *ad.* یوزده *yûzda*.

Per-centage, *s.* یوزده لک *yûzdalik*.

Perceptible, *a.* محسوس *mâhsûss*.

Perch, *s.* طوق قونه جق صيرق tàwuk-
-kònejak-sirik, اغاج صيرق sirik, اغاج;
تربيعى اللى ارشينلق مسافه tèrbi“i-elli-
-àrahinlik-mèssâfê; —, *v.s.* قونمق
kònmak; —, *v.a.* دكمك dikmek.

Perchance, *ad.* بلگه bèlki.

Percussion, *s.* اورش wùrush.

Percussion-cap, *s.* قاپسول kapsül.

Perdition, *s.* خراب khàràb.

Peregrinate, *v.s.* اوته برو كرمك wé-bèri-
ghèzmek. [brim.

Peremptory, *a.* مبرم mù-
قطعى kat“i, ميرم mù-

Perfect, *a.* تام tām, كامل kyāmīl,
عيب ونقصانندن خالى “âyb-u-nòksân-
dan-khāli; —, *v.a.* اتمام itmām-et,
تتميم tètīm-et, اكمال ikmāl-et,
تكميل tèkmīl-et.

Perfection, *s.* كمال kāmāl.

Perfidious, *a.* خائن khā’in.

Perfidy, *s.* خائلى khā’inlik.

Perforate, *v.a.* دلمك dèlmek, اچمق
àchmak, ثقب sàkb-et.

Perforce, *ad.* ناچار nā-chār.

Perform, *v.a.* ياپمق yāpmak, ايتمك
ètmeq, فعله كترمك ijra-et, اجرا
fi“la-ghètirmek, فعله اخراجا fi“la-
-ikhraj-et, قودس فعله اخراجا kùvvê-
dan-fi“la-ikhraj-et; (as a machine)
ايشلمك ishlemek, كتمك ghitmek.

Performance, *s.* اجرا ijra; ايش ish;
اويون oyun. [mùkallid.

Performer, *s.* مقلد ijra-èden, اجرا ايدين

Perfume, *s.* طيب “itr, قوتو kòkù,
توتسى tùtsu; —, بخور bùkhūr,
v.a. معطرا mù“àttar-et, مطيب mù-

tàyyeb-et; —ed, *a.* معطر mù“à

مطيب mùtāyyeb; —ing; —

بخوردان bùkhūrdān (bùkhurdan)

Perfumer, *s.* عطرجى “itrji; ياغى yāg

جينك ساتديغى اشيا sātidiğî-ashyā.

“itrjinin-sātdigî-èshyā.

Perhaps, *ad.* بلكى bèlki.

Perihelium, *s.* اوج øv.

Peril, *s.* قورقو kòrkù, تهلكه tèhli

مخاطره mùkhātara, خطر khātar; —

v.a. تهلكه يه قومق tèhlikéyê-kòma

at your —! اينده باق èt-da-bi

اينده كوررسن èt-da-ghyùrursun, —

هى بويونگده sèn - bilirsin, بلورسن

ghyümāhi-bòyunungda. [mùkhātara

Perilous, *a.* تهلكه لو tèhlikēli; ناظره لو

Perilousness, *s.* تهلكه ايلك tèhlikēlilik

Period, *s.* مدت mùddèt.

Periodical, *a.* معينه ده واقع اولان

èvkāt-mù“ayyēnēda-vwākî“olan; —

قات معينه ده نشر اولان غزته و *s.*

امثالى èvkāt - mù“ayyēnēda - nèshu

òlunan-ghàzèta-vê-èmsāli.

Perish, *v.s.* هلاك او hēlak-òl, لفاو

tèlef-òl, بتمك bitmek; اولمك àl

mek; چورومك kùrumak; قورومتى

chùrumek; —, *v.s.* چورومتك

Periwig, *s.* پروقه pèrōka. [chùrutmek

Perjure one's self, *v.a.* حنشا hīns-et

يلان يره يمين yālan-yàra-yēmīn-et.

ا خلف يمين khūlfî-yēmīn-et.

Permanence, *s.* دوام dēwām, بقا bākā,

استمرار istimrār.

Permanent, *a.* دائم dā'im, باقى bākî,

تمللو tēmēlli; مستمر mùstémèrr;

جت *chikmâz*, بوزلمز *bôzûlmâz* ;
بوزلمیه جت *chikmayajak*, جتیمه
chikmayajak.

Person, *s.* اذن *izn* (*izin*), رخصت
اجازت *ijâzet*, جواز *jewâz*.

Person, *s.* اذن *izn* (*izin*), رخصت
اجازت *ijâzet*, جواز *jewâz*.
تذکره *tèzkêrê* ; —, *v.a.* اذن
رخصت ویرمک *izin-vèrmek*,
تجویز *têjviz-et*,
ترخیص *tèrkhîss-et*.

Person, *s.* ضرر *mùzîrr*, ضررلو *zârârî*.
عمود *âmûd* ; —, *a.*
عمودی *âmûdî*, طوعری
دک *dik*.

Person, *s.* ایتمک *yâpmak*, ایتمک
ارتکاب *irtikyâb-et*.

Person, *s.* دائم *dâ'im* ; —ly, *ad.*
دائم *dâ'imâ*.

Person, *s.* باش اغرتمق *baş-aghrit-*
سکندی ویرمک *sikindî-vèrmek*.

Person, *s.* اضطراب *iztirâb*.
عوائد *âwâ'id*,
عائدات *â'idât*.

Person, *s.* توغالمق *kôghalamak*,
راحت *dâlîna-bînmek*,
رحمیده *râhat-vèrmemek*,
دشمنلیک *dûshmênlik-et*,
خصومت *khûsûmèt-et*,
عداوت *edâvèt-et*.

Person, *s.* اقدام *ikdâm*, دوام
اقدام *ikdâm-et*,
دوام *dewâm-et* ; —ing, *a.* مقدم
ایران *irân*. [*mùkdim*.
ایرانی *irânî* ; —, *s.* عجم
عجم لسانی *âjzam-*
ایرانی *irânî*.

Person, *s.* اقدام *ikdâm*, دوام
اقدام *ikdâm-et*,
دوام *dewâm-et* ; —ing, *a.* مقدم
ایران *irân*. [*mùkdim*.
ایرانی *irânî* ; —, *s.* عجم
عجم لسانی *âjzam-*
ایرانی *irânî*.

Person, *s.* عجم *âjzam-*
ایرانی *irânî* ; عجم لسانی
ایرانی *irânî*.

Persian Gulf, بصره کورنزی *bâsra-kyûr-*
fezi. [*vâz-ghêchmamek*.
وازیچمامک *inâd-et*, عنادا *v.n.*
Persist, *v.n.* اصرار *issrâr*.
Persistence, Persistency, *s.* اصرار
Persist, *v.n.* اصرار *issrâr*.
Persistent, Persisting, *a.* مصر *mûssîrr*.
Person, *s.* کسی *kîshî*, کمسنه *kîmêssnê*,
شخص *shâkhas*, آدم *âdam*, نفر *nêfêr* ;
(hypostasia) اقنوم *ûknûm* (*pl.* اقانیم
âkânîm) ; the three —s of the Trinity,
اقانیم ئله *âkânîmî - sêlâasê* ; (gram.)
first —, نفس متکلم *nêfssi-mûtékèllîm* ;
second —, مخاطب *mûkhâtab* ; third
—, غائب *ghâ'ib*.

Persian Gulf, بصره کورنزی *bâsra-kyûr-*
fezi. [*vâz-ghêchmamek*.
وازیچمامک *inâd-et*, عنادا *v.n.*
Persist, *v.n.* اصرار *issrâr*.
Persistence, Persistency, *s.* اصرار
Persist, *v.n.* اصرار *issrâr*.
Persistent, Persisting, *a.* مصر *mûssîrr*.
Person, *s.* کسی *kîshî*, کمسنه *kîmêssnê*,
شخص *shâkhas*, آدم *âdam*, نفر *nêfêr* ;
(hypostasia) اقنوم *ûknûm* (*pl.* اقانیم
âkânîm) ; the three —s of the Trinity,
اقانیم ئله *âkânîmî - sêlâasê* ; (gram.)
first —, نفس متکلم *nêfssi-mûtékèllîm* ;
second —, مخاطب *mûkhâtab* ; third
—, غائب *ghâ'ib*.

Personage, *s.* ذات عالی *zât-âli*.
Personal, *a.* ذاتی *zâtî* ; — pronoun,
ضمیر *zamîr*.

Perspective, *s.* علم مناظر *ilmî-mênâzir*.
Perspicacious, *a.* فطانتلو *fâtânêtlî*.
Perspicaciousness, Perspicacity, *s.* فطانت
Perspicuity, *s.* اچقلتی *âchêkklîk*. [*fâtânêtlî*.
Perspicuous, *a.* اچق *âchîk*.

Personage, *s.* ذات عالی *zât-âli*.
Personal, *a.* ذاتی *zâtî* ; — pronoun,
ضمیر *zamîr*.

Perspective, *s.* علم مناظر *ilmî-mênâzir*.
Perspicacious, *a.* فطانتلو *fâtânêtlî*.
Perspicaciousness, Perspicacity, *s.* فطانت
Perspicuity, *s.* اچقلتی *âchêkklîk*. [*fâtânêtlî*.
Perspicuous, *a.* اچق *âchîk*.

Perspiration, *s.* تر *or* در *têr*.
Perspire, *v.n.* ترلمک *têrlîmek*.

Persuade, *v.a.* ایناندرمق *inândîrmak*,
کاندرمق *kândîrmak*, اسکات *isakyât-*
-et ; عقلنی چلمک *âklîni-chêlmek* ;
عقلنه قومق *âklîna-kômak*.

Perspiration, *s.* تر *or* در *têr*.
Perspire, *v.n.* ترلمک *têrlîmek*.

Persuade, *v.a.* ایناندرمق *inândîrmak*,
کاندرمق *kândîrmak*, اسکات *isakyât-*
-et ; عقلنی چلمک *âklîni-chêlmek* ;
عقلنه قومق *âklîna-kômak*.

Persuasion, *s.* عقلنی چلمک *âklîni-*
Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Persuasion, *s.* عقلنی چلمک *âklîni-*
Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pert, *a.* عارسز *ârsîz*. [*chêlmekklîk*.
Pertain, *v.n.* متعلق او *mûta'allîk-òl*,
منوط او *mênût-òl*, راجع او *râjî-òl*,
مربوط او *mêrbût-òl*, محمول او *mûhâvvel-*
-òl, منسوب او *mâkhsûss-òl*, مخصوص او,
ممنوع او *mênûb-òl*, باقمن *bâkmak*,
دوقتمق *dòkummak*.

Pertinacious, *a.* مصر mùssirr.

Pertinacity, *s.* عناد "inād; ثبات sēbāt,
اقدام ikdām. [mùnāssébèt.

Pertinence, Pertinency, *s.* مناسبت

Pertinent, *a.* مناسبتلو mùnāssébètlī.

Pertly, *ad.* عارسز "ārsiz; —, *s.* عارسزلق

Perusal, *s.* اوقومه òkuma. [ārsizlīk.

Peruse, *v.a.* اوقومتی òkumak.

Pervade, *v.a.* تأثیری او tè'sīri-òl; ایشلمک
ishlémek, نافذوار گچمک ghèchmek,
نافذ-òl. nāfīz-òl.

Perverse, *a.* ترسز khārsiz; ترس tèrss.

Pervert, *v.a.* ایارتمق āyartmak, افسادا
ifsād-et, اضلال idlāl-et; —, *s.* مرتد
mùrtèdd (mùrtlād).

Pest, Pestilence, *s.* وبا vèbā, طاعون tā'ūn,
لخته خستهلک khāsetalīk, یومورجق yèmurjāk.

Pestle, *s.* هاون الی (hāwan)-ēli.

Pet, *s.* قوزی جانا sēvdik, سودک
kūzv, ایکی کوز, جگرکوشه jgħkr-kyāshē,
یک گز, دارغینلق حالی dārgħinlīk-
hālī; —, *v.a.* سومک sēvmek;
پک یوز ویرمک òkshamak; اوخشامق
pēk-yūz-vèrmek.

Petition, *s.* عرضیه "ārzi-hāl, عرضحال
"ārīza; در نیاز niyāz, رجا rijā,
عرضخواست dēr-khāsst; —, *v.a.* عرضحال
"ārzi-hāl-vèrmek. [ārzuhāl.

Petitioner, *s.* صاحب عرضحال sāhibi-

Petrel, *s.* فرتونه مارطیسی firtina-mārtīssi.

Petrification, Petrification, *s.* حجر
tāhājjur.

Petrify, *v.a.* تاشا tāsh-et; —, *v.a.*
تاش کسلمک tāsh-kèssilmek, حجر
tāhājjur-et.

Petroleum, *s.* معدن نفتی mà"dēn-nā
غاز ghāz.

Petticoat, *s.* ایچ فسطانی ich-fisstānz.

Petty, *a.* اوفات تفتک òfak-tèfèk, ی
جۆز ت, صاحمه sāchma.

Pewter, *s.* بیاض معدن bèyāz-mā"dēn

Pharmacy, *s.* اجزاجی دکانی èjzj:
دۆککۆنی (dùkkēni).

Pheasant, *s.* سوکلون sùghlun (sùlun
sùylun), تدرۆ tēzrēv.

Phenix, *s.* عنقا "ānkā, ققنوس kākknī
or ققنوس kākknuss.

Phenomenon, *pl.* Phenomena, *s.* صت
"ālāmèt, غریبه ghārībē; *pl.* ثم
"ālā'im, غرائب ghārā'ib.

Phial, *s.* اوفاق شیشه òfak-shishē.

Philanthropic, Philanthropical, *a.* ل
شفقت èhli-shāfakat. [kā

Philanthropist, *s.* اهل شفقت èhli-shāfī

Philanthropy, *s.* شفقت shāfakat.

Philology, *s.* علم تدقیق غورلسان "ilmī
-tèdkkī-ghāvri-lissan.

Philomel, *s.* بلبل bīlbul.

Philosopher, *s.* حکیم hākīm (*pl.* حکما
hùkémā) فیلسوف feylasòf (*pl.* لاسفه
felāséfē); —'s stone, کیمیا kimiyā
اکسیر iksīr, التون اوتی Altin-òtu.

Philosophy, *s.* علم حکمت "ilmī-hikmèt

Phlebotomy, *s.* قان المقتل kān-ālmaklīk.

Phlegm, *s.* بلغم bālgham.

Phlegmatic, *a.* بلغمی bālghami; صوغتی
سۆگھوک-تآبی" atli.

Phosphorus, *s.* فوسفور fōssfora.

Photograph, *s.* رسم rēasm. [fīajī.

Photographer, *s.* فوتوغرافیه جی fōtogra-

ography, *s.* فوتوغرافیه fòtografìa.
 عباره *s.* "ibārē; تعبير tā"bīr.
 ology, *s.* تعبيرات tā"birāt.
 ology, *s.* علم قیانت دماغ "ilmī-
 fēti-dīmāgh. [kkāt.
 ology, *s.* جنون موقت jūnūn-mūwāl-
 āgh, *s.* ورم علنی vērem-"illēti.
 ology, *s.* علاج "ilāj; — *s.* pl. حکمت
 hikmēti-tābī"iyyē.
 ology, *a.* جسمانی tābī"i; طبیعی
 tābi"i; — *ly*, *ad.* طبعاً tāb"an.
 ology, *s.* حکیم hēkim.
 ology, *s.* اهل علم قیانت əhli-
 mi-kiyāfēt.
 ology, *s.* چهره قیانت kiyāfēt, چهره
 chēre, علم قیانت "ilmī-
 kiyāfēt.
 ology, *s.* علم بحث حیات بدنیه
 əhmi-bāhssi-hāyāt-bēdkniyyē.
 ology, *s.* پیانوچالان astān piāno-chālan-
 āgh, Pianoforte, *s.* پیانو piāno. [-hstād.
 ology, *s.* غروش ghūrūsh.
 ology, *s.* قازمه kāzma; tooth
 — ear —, خلال khilāl; —, *v.a.*
 (pull off) قویارمق kōiparmak; (a lock)
 قارشدرمق qārshdirmak; (teeth, &c.)
 ارقلامق arıklamak
 (a bone) تمیزامک tēmiz-
 āmek; (a quarrel) آرامق āramak; —
 pockets, یان کسبجیلک yān-kēssiji-
 lēk-et; — out, ایرمق āyrmak, سچمک
 sēchmek, انتخاب intikhāb-et; — up,
 طویلماق kaldirmak; قالدردمق
 qaldirdamak, دوشیرمک dēvshirmek,
 جمع jēm"-et; تحصیل tāhsīl-et;

—, *v.n.* ایولشمک iyilshmek,
 قوتی یرینه کلمک kōtvēti - yērina -
 ghēlme; سمورمک sēmirmek; — to
 pieces, سوکمک sūkme; دالدردمق
 daldirmak.
 Picket, *s.* ایپروقرغولی ilēri-kāraghōli.
 Pickle, (brine) صلاموره əlāmūrā; (of
 vegetables) ترشی tūrshu; —, *v.a.*
 ترشی باصمق tūrshō-bāssmak.
 Pickpocket, *s.* یان کسبجی yān-kēssiji,
 خرسز khirsiz.
 Picnic, *s.* قیریمکی kīr-yēmēghi.
 Picture, *s.* رسم rēssim. [kōzūl ghyūzēl.
 Picturesque, *a.* رسم کبی rēssim-ghibi;
 Piddle, *s.* چیش chish, کچوک چیش
 kūchuk-chish; سیدک sidik, بول bēvl;
 —, *v.n.* ایشه مک ishēmek, سودوکمک
 sū-dōkme; قبول tēbēvvul-et.
 Pie, *s.* بورك bārēk.
 Piebald, *a.* الله جە əlā əlāja.
 Piece, *s.* پارچه pārchā, قطعە kit"ə,
 کسسم kəssəm; —, *v.a.* کلمک
 klēmek.
 Piecemeal, *ad.* پارچه پارچه pārchā-pārchā.
 Pier, *s.* اسکله isskēlē; ریختیم rikhtīm.
 Pierce, *v.a.* دلمک dēlme; ثقب sāk-
 b-et; ایشلمک ishlēmek.
 Piety, *s.* دیانت diyānēt, دیندارلق
 dīndārlik, تقوی tākwā, صلاح əlāh.
 Pig, *s.* طوکوز dōnguz (dōmuz), خنزیر
 khinzīr, خوک khūk; — of lead,
 صمون sōmūn, کولچە kyūlchē.
 Pigeon, *s.* کوجین ghyūghājīn, کبوتر
 kēbutēr, حمامە hāmāmē.
 Pigeon-hearted, *a.* قورقانی kōrkak.

Pig-headed, *a.* عناد جى "inādji.
 Pig-headedness, *s.* عناد "inād.
 Pigmy, *s.* جوجه jūjē. [nèvi"-blāik.
 Pike, *s.* حربه hārba; برنوع باتى bir-
 Pile, *s.* يغبين yǧhin; بنا binā; قازق
 klāzik; (of velvet) حاو hāv; —,
s. pl. باسور bāsūr, مايه سيل māyāsēil;
 —, *v.a.* يغبمق yǧhmak, يغبين yǧhin-et.
 Pilfer, *v.a.* چاله ق chālmaq; —, *v.n.*
 سرقتا khrisizlik - et, خرسزلق
 sirklāt-et.
 Pilgrim, *s.* حاج hājj, حجى hājjī (hāji);
 زائر zā'ir (*pl.* زوار zūwār).
 Pilgrimage, *s.* حج hājj; زيارت ziyāret.
 Pill, *s.* حب hābb (hāp).
 Pillage, *s.* يغبما yǧhama, غارت ghāret,
 صويغون sōyghun; اموال منهوبه èmwāli-
 -mènhūbē; *v.a.* صويمق sōymak, يغبما
 yǧhama-et, غارت ghāret-et, نهب
 nèhb-et.
 Pillar, *s.* ديرك dirək, ستون sūtūn, عمود
 Pillion, *s.* پلان palān. [“āmūd.
 Pillow, *s.* يوزيصدىغى yūz-yāsēdighi,
 بالين bālīn; — case, يصدق يوزى
 yāsēdik-yūzu.
 Pilot, *s.* قلاغوز kilāghuz; —, *v.a.*
 قلاغوزلوق kilāghuzluk-èt.
 Pimento, *s.* بهار yēngi-bāhār.
 Pimple, *s.* سويلجه sivilja; (on the lip)
 اوچق ōchuk.
 Pin, *s.* طويلو tōplu, طويلوايكنه tōplu-
 iǧhnē; چيوى chivi; جيوايه jiwāta;
 —, *v.a.* طويلوايله ايلشدرمك tōplu-
 -ila-lishdirmek; چيويلمك chivilē-
 mek, ميخلمق mikhlamak.

Pincers, *s. pl.* تصاج kissāj.
 Pinch, *s.* چمدك chimdik; مرش
 kissāriah; (of snuff) طوتم tūt
 (necessity) صيقى siki, ضرورت zā
 rēt; —, *v.a.* چمدكلمك chimdil
 mek; قصدرمق kissamak; قصدرمق ki
 dirnak; صيقى sikkak.
 Pinchbeck, *s.* تومبىق tōmbāk.
 Pine, *s.* چام chām; چام اشاجى chà
 -ǧhāji; —, *v.n.* اوزلمك ūzulme
 تياتق dārd-chèkmek; دردچمك
 ishtiyāk-chèkmek.
 Pineapple, *s.* اناناس ānānās.
 Pinion, *s.* (feather) شهر shēh-pē
 (wheel) فنر fēnr; —, *v.a.* لمرينى
 kōllarini-bāǧlamak.
 Pink, *s.* قرغل چيچكى kārēfil-cl
 chēǧhi; —, *a.* پنبه pēnbē; —, *v.*
 اويمه اچمق ōyma-āchmak.
 Pinnace, *s.* فلوقه filika.
 Pint, *s.* يوز قرق درهملك اولچى yūz-kirī
 -dirhēmlik-ālchu.
 Pintle, *s.* ايكنه جك iǧhnējik.
 Pioneer, *s.* بالاطه جى bāltāji.
 Pious, *a.* ديندار dīndār, اهل تقوى èhl
 -tākwā, متقى mùttāki, صوفى sōfu.
 Pip, *s.* چكردك chēkirdek.
 Pipe, *s.* بورو bōru; چوق
 chibūk; بولك فوجى dūdūk; بولك
 biyuk-fichi, مانچنه mānjanā.
 Pipkin, *s.* طوپراق تاجره tōprak-tēnjérē.
 Pirate, *s.* دگر خرسزى dēngiz-khrisizi
 خرسز khirsiz; خرسزتكهسى khirsiz-
 -tēknēssi; —, *v.a.* چالمق chālmaq
 سرقتا sirklāt-et

کچوک چیش chish, چیش چیش s. s.
 بول بول bèvl; —, v.n.
 چیش chish-et, صو دوکمک sù-dàk-
 کچوک صو دوکمک kùchuk-sù-
 دیکمک, تبول تبول tēbēvvul-et.
 فستی fistik, s.
 طبانجه tabānja, پشطر pishtow, s.
 بقراج bākraj, [hūfra], s.
 حقور chükur, قوبر kūyū, حفره
 زفت zift, s. کرته dèrējē, درجه
 رادē, مرتبه mērtēbē, رادē,
 نهایت درجه سی nihā-
 nait-dèrējēssi; —, v.a. اتمق atmak;
 زفتلمک ziftlēmek; کورمق kùrmak;
 سچمک aymak, ایرمق ایرمق
 اشمک ašmek; — one's head, باش
 باش اشانی یردوشمک bāsh-āshāni-yēra-
 dūshmek.
 دستى dēsti (tēsti), s.
 اجنه جق ajinajak, آجى اجى
 مغل, مغز māghz, s. اوز az.
 قوت لایموت kūti-lā-yēmūt, s.
 جیچک چیکک
 بوزغی chichēk-bōzughū, s.
 مرحمت mērhmet, ترحم tērhhum,
 آجیمق ajimak, —, v.a. مرحمت
 mērhmet-et; what a —!
 یازق yāzq.
 مهور mihvēr, میل mil, s.
 یانته yāfta, s. —, v.a. یانته
 یاپشدرمق yāfta-yāpishdirmak.
 موقع mōhāll, محل yēr, یر, s.
 مکان mēvzi, موضع mēvzi, مکى
 khidmēt, خدمت yēr, یر, مکى
 mē'mūriyyēt, مأموریت (bizmet);

v.a. وضع wāz'-et; قومق kōmaq;
 اوطورتمق òtvortmak; دکمک dikmek,
 تعیین rēkz-et, نصب nāssab-et, رکزا
 Placid, a. یواش yāvāsh. [tā'yīn-et.
 Plague, s. وبا vebā, طاعون tā'ūn,
 خسته لى khāss-
 talik; بلا bèlā, مصیبت mēssībēt,
 درد dārd; —, v.a. درد dārd-ōl,
 بلا bèlā-ōl.
 Plain, s. دوزلک dūzluq, اووه òwa, قیر
 کتر kītr, صحرا sāhrā; —, a. دوز dūz;
 سادē, سادē, سادē, سادē-ghyūzēl;
 چرکین chirkīn, اجق āchik, بللو bēlli,
 عیان "āyān, مستبان mēsstēbān;
 عادى "ādī, بیاغی bāyāghī; —
 spoken, سویلر سویلر dōghārū - sù-
 wēylēr, لقر دینى لاکردینى lākirdīssini-
 ēssirghēmāz.
 Plaintiff, s. دعوا جى dà'wājī.
 Plait, s. کیرمه kīrma; اورمه ārmē; —,
 v.a. کیرمق kīrmak, کیرمه کیرمه kīrma-
 kīrma-et; اورمک ārmek.
 Plan, s. رسم rēssim, خریطه khārīta;
 اصول tārtīb, تدبیر tēdbir; ترتیب
 òssūl, یول yōl; —, v.a. ترتیب
 tērtīb-et, تدبیرا tēdbir-et, دوشونمک
 dūshunmek, عقلا "ākl-et.
 Plane, s. سطح sāthi-mēsstēvī;
 رندē, رندē, —, a. مستوی mēsstēvī;
 —, v.a. رندēلمک rēndēlēmek; —
 tree, چنار chinār.
 Planet, s. سیاره sāyyārē.
 Plank, s. تختة tākhta; —, v.a.
 تختة قابلمنى tākhta - kàplamak;
 تختة دوشه مک tākhta-dūshēmek.

Plant, *s.* فدان *ghāz*; اوت *òt*; دككم *dikmek*, نيبات *nèbāt*; —, *v.a.* نيبا *nèsb-et*, غرسا *ghàrss-et*; نيبا *nèsb-et*, ركزا *rèkz-et*.

Planter, *s.* غرسا ايدر اولان آدم *ghàrss-èder-òlan-àdam*.

Plaster, *s.* صيوه *siwa* or صيغه *siġha*; (of Paris) الچي *alġhi*; (for wounds) ياتي *yàki*; —, *v.a.* صيوامق *siwamak*, صيغامق *siġhamak*.

Plate, *s.* طباق *tàbāk*; محته *tàkhta*; كموش طاقم *ghyùmush - tàkim*; شكل *bàssma - rèssim*; باصمه رسم *shèkil*; —, *v.a.* كموش قاپلامق *ghyùmush - kàplamak* — glass, اينه جامي *àyina-jàmi*.

Plater, *a.* كومش قاپلمه *ghyùmish-kàp-*

Platinum, *s.* پلاتينه *plàtina*. [lama.

Plato, *s.* افلاطون *iflàtùn*.

Play, *s.* اوپون *òyun*; شقا *shàka*; اوينامق *kùmār*; —, *v.a.* اوينامق *kùmār-òynamak*; —, *v.a.* چالمق *chàlmak*; قومق *kòmak*, باصمق *bàssmak*; — high, چوق پاره قومق *chòk-pàra-kòmak*; — a high game, كوزي *ghyèzu-pèk-ilèrida-ol*; — the fool, *v.a.* اشكلا *èshekli-k-et*; دالقاوكتن *dàlkàwukluk - et*; — مسخره لتن *màsskharalìk-et*; — with, *v.a.* اشك يرينه قومق *èshek-yèrina-kòmak*, الداتمق *àldatmak*; — the truant, مكتبه كتمامك *mèk-tèbé - ghitmamek*, مكتبدن قاچمق *mèk-tèbdèn - kàchmak*; — upon,

چالمق *chàlmak*; — — a w c مضمون سويلمك *màzmùn-sùwèçmek*. [òyun.

Player, *s.* مقلد *mùkàllid*; ونجبي *òynjaki*.

Plaything, *s.* اويونجق *òyunjak*; نجه *èylènja*. [bàh àn.

Plea, *s.* لکردي *làkirdi*; عذر *èzr*; انه *àne*.

Pleasant, *a.* خوش *ghyùzèl*, خوش *khòsh*, طاتلو *tàtli*; صفالو *sàf àli* لذيد *lèziz*.

Pleasantry, *s.* شقا *shàka*, لطيفه *làtífè*.

Please, *v.a.* تنسيب *tènsìb - et* مناسب كورمك *mùnàssìb-ghyùr-mek*, يله صك *isstémek*, خوش كورنمك *dilémek*; —, *v.a.* خوشه كچمك *khòsh - ghyùrunmek*, مقبونه كچمك *khòsha - ghèchmek*, بكنلمك *màkbùla-ghèchmek*, استديكي كي *àstédigìi - ghìbi-et*, كيفنجه حركت *isstédigìi - ghìbi-et*, كيفنجا *kèyfinja-hàrèkèt-et*.

Pleasure, *s.* جنبش *jùn-bush*, كيف *kèyf*, صفا *sàfà*, ايلنجه *èylènja*, تلذذ *hàzzì-nèfss*, حظ نفس *tèlèzzuz*.

Plebeian, *a.* قبا *kàba*; —, *s.* قبا *kàba-àdam*.

Pledge, *s.* رهين *rèhìn*; —, *v.a.* عشقنه *rèhìna-kòmak*; اچمك *àshkìna-ichmek*.

Pleiades, *s.pl.* ثريا *sùrèyyà*, يدى قرداش *yèdi-(kàrdash)*.

Plenipotentiary, *s.* مرخص *mùràkh-khàss*.

Plenteous, Plentiful, *a.* بول *bòl*, چوق *chòk*, برکتلو *bèrèkètli*, غني *ghànì*.

بوتق. *s.* بولتق bōlluk, چوقلق chōkluk,
برکت bèrēkēt, غنیمت ghānīmēt.

بسی, *s.* ذاتا لجنب zātu-'l-jēnb
(atljān). [کولای اکور] kōlay-ēghilir.

بیه, *Pliant, a.* یموشاک yimushak,

حالت, *s.* حال hāl; —, *v.a.* ویرمک
wirmek; وعدا wā'd-et.

فساد, *s.* فتنه fitnē, فساد fessād; —
of ground, عرصه 'arsa; — of a

تله, خلاصه khūlāssa; grass — جیم
jīm; —, *v.n.* قورمق qormaq,

کایرماک, کایرماق fessād-kāy-
tarmak.

صبان, *s.* صبان sōban; —, *v.a.*
صبان سورمک sōrmek; —, *v.n.* صبان
sōban-sōrmek.

چکرمرک, *s.* ایچ ich, چکرمرک jigher-
mighar; مردلک mērdlik, یکیتلک

yighitlik; —, *v.a.* کوبارمق kōpārmak;
یولمق yōlmak; صوبمق sōymak;

یولمق yōlmak; صوبمق sōymak;

تیقاج, *s.* تیقاج tīqaj; (for a wound),
فتیل fitil; —, *v.a.* تیقامق tīkamak,

تیقامق tīkamak; قپامق kīpamak;
فتیل صومق fitil-sōkmak.

پام, *s.* اریک èrik; قورک اوزوم kōru-
-ūzum; یوز بیک لیره مبلغی yūz-bīng-
-lira-mēblāghi.

پامب, *v.a.* لهیلمک lēhīlmek;
اسقاندیل isskāndil-et; — line, *s.*

شاقول shākūl (shāghul). [èkmeq.

پام-کاک, *s.* اوزوملو akmal ūzumlu-
Plume, *s.* صورغوج sōrghuch; توی

tōy; — one's self, *v.n.* انتخارا
iftikhār-et.

Plummet, *s.* قورشون قلم kūrshun-
-kālēm; اسقاندیل isskāndil.

Plump, *a.* سمیز or سموز sēmiz; — up,
v.n. طولمق dōlmak, شیشمک shish-
mek; — (into), *v.n.* دوشمک dūsh-
mek, پاطدق دوشمک pātadq dūshmek;

—, *ad.* پاطدق pātadq, پاطدق
pātadq, لاپدق lāpadq.

Plunder, *s.* یغما yāghma, غارت
ghāret, غنیمت ghānīmēt (*pl.* غنائم
ghānā'im); —, *v.a.* یغما yāghma-et,

غارت ghāret-et, نهبā nēhb-et;
صوبمق sōymak.

Plunderer, *s.* یغماجی yāghmajī.

Plunge, *s.* دالیش dālīsh; —, *v.n.*
دالمق dālmak, غطسا ghātss-et;

—, *v.a.* دالدیرمق dāldirmak, صومق
sōkmak, غطسا ghātss-et.

Plural, *s.* جمع jēm".

Plurality, *s.* کشرت kēssret.

Plus, *ad.* زائد zā'id.

Plush, *s.* قبا تطیفه kība-tāḍīfē.

Ply, *v.n.* ایشلمک ishlemek; —, *v.a.*
ایشلمک ishlemek, ایتمک ètmek;
صیقشدرمق sīqishdirmak.

P.M. (post meridiem), *ad.* بعد الزوال
bād-ēz-zēwāl. [yērdā-āvlamak.

Poach, *v.n.* یساق یرده یولمق yassak-
Poacher, *s.* یساق یرده آولایان خرسز
yassak-yērdā-āvlāyan-khirsiz.

Pock, *s.* چبان chibān.

Pocket, *s.* جیب (jēb); —, *v.a.*
جیبینه قومق jēbina-kōmaq; — book,

جزدان jūzdān; — money, جیب
jēb-khārjighi.

Pock-marked, *a.* چپچک بوزق chîchek-
-bòzuk.

Pod, *s.* قُبوق kàbuk; —, *v.n.* باغلامق
bāghlamak; —, *v.a.* قُبوغنی صومق
kàbughūn-u-sòymak, چيقارمق
kàbukdān-chikārmak.

Poem, *s.* (short) غزل ghāzèl, (long)

Poesy, *s.* شعر shī“r. [قصیدة kàssidé.

Poet, *s.* شاعر shā“ir (*pl.* شعرا shū“arā).

Poetry, *s.* شعر shī“r.

Poignant, *a.* فنا fāna, اجی āji,
وجیع wājī, الیم ēlīm, کسکین
kèsskin, جگر سوز jīghār-sūz.

Point, *s.* نقطه nòkta; برون bōron;
بؤرون bōrun; مادە māde,
خصوص khūssūss, باب māddé,
امر ēmir, کیفیت keyfiyyet,
نقطه nùkté, دقیقه dāqīka,
مطلب māhbās, مبحث mābhās,
مأثل mātlāb; درجه dèrjé,
مرتبه mèrtébé, منزل mènzilé,
راده rāddé, پرسه pèrésāé;
(of the compass) کتره kèrté,
روزگار rùzghyār; —, *v.n.*
باقمق bākmaq, دونمک dānmek;
پرمق ايله اشارت pārmakla-ishāret-et;
—, *v.a.* طوغرلتمق dōghrultmak;
make a —, مخصوص یایمق mākhūs-
-yāpmak.

Point blank, *ad.* طوغری dōghru; —
range, تام منزل tāmm-mènzil.

Pointed, *a.* سیوری sivri-ūjlū,
سیوری sivri; باقیور dōghrultmash;
اشکار mākhūs, مخصوص āshikyār.

Poison, *s.* زهر zèhir, سم sèmm, اود òd
(òt), اغو āghu; —, *v.a.* زهرلمک

zèhirlémek, تسمیم tèssmīm-
-e, بوزمق bòzmaq, افساد ifsād-et.

Poke, *v.a.* صومق sòkmak, قوب
سوکوپ - کارشدرمق sòkup -
kārishdārmāz, دورتمک dūrtmek.

Poland, *s.* لهستان lèhissān.

Pole, *s.* سیرق sīrīk; دیرک dīrēk
سرن sèren; لهلو lèhli; قطب kūt
(kūtvb); التي بچوق ارشون
alti-bū chuk-ārahin; — star,
طب یلدزی kūtub - yildizi,
تیمور قازق (dèmir) -
-kāzīk, جدی jūdèyy.

Police, *s.* (matters of) امورشبطیه ùm ūri
-zābtīyyé; — man, ضبطیه قوامی
zābtīyyé-kāwwāssi; — agent,
مبیطیه zābtīyyé-mè mūru.

Policy, *s.* تدبیر tēdbīr, اوسول ūssūl,
روش rēvīsh; سند sēned.

Polish, *a.* لهلو lèhli; —, *s.* لهجه
lèhjé; جلا jilā; تربیه tārbiyyé;
—, *v.a.* جلا jilā-et, جلاورمک
jilā-vèrmek; تربیه tārbiyyé-et.

Polite, *a.* چلی chēlēbi, افندی ēfēndi,
نواز شلو, مکرم mùkrīm, تربیه لو
nūwāzishli.

Political, *a.* امورملکیه ده متعلق ùm ūr-i-
-mīlkiyyéya-mēta“allik; — economy,
علم اداره ملکیه “ilmi-īdāre-i-mīlkiyyé.

Politically, *ad.* دولتجه dēvletjé.

Politician, *s.* امور ملکیه آشنا ùm ūri-
-mīlkiyyé-āshinā. [-dēvlet.

Politics, *s.* علم تدبیر دولت “ilmi-tēdbīr-i-

Pollard, *s.* اینجه کپک injā-kēpek;
دالاری هپ بودنمش اجاج dālārī-hēp-
-būdānmīsh-āghāj.

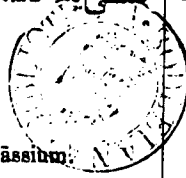
...e, *v.a.* مردارا *tènjiss-et*, تنجيسا
zédâr-et, پسا *piss-et*.
pon, *s.* قورقاتى *kòrkak*.
poonery, *s.* قورقاتلى *kòrkaklik*.
panthus, *s.* چوقه چىچكى (*chòha*)-
-chichègâi.
zegrante, *s.* نار *nâr*, انار *ènâr*.
emel, *s.* ايرقاشى *èykr-kâshî*; —, *v.a.*
 دىوگمك *dùghmek*, اورمق *wùrmak*.
ep, *s.* طنطنه *tântana*, دبدبه *dèbdébè*,
 سلطنت *sâltanât*.
ed, *s.* كول *ghyâl*, حوض *hâwuz*.
ederous, *a.* اغر *aghîr*, ثقيل *sâkîl*,
 كران *ghitrân*.
etiff, *s.* امام *imâm*, همام *hùmâm*.
etoon, *s.* طومباز *tòmbâz*.
ey, *s.* مدللى *midilli*.
ol, *s.* كول *ghyâl*, حوض *hâwuz*.
op, *s.* اوصورق *òssuruk*, ضرطه *zârta*;
 (of a ship) كامرا اوستى *kâmara-òsstu*.
or, *a.* فقير *fâkîr* (*pl.* فقرا *fukarâ*),
 غريب يگيت (*klîripît*); ضعيف *zâ"if*
 (*pl.* ضعفا *zè"afâ*, the origin of the
 French denomination of "Zouave,"
 the *infantry* in Africa being called
 "the poor," or "the weak," because
 not able to afford themselves horses
 to ride against the enemy); فنا *fâna*,
 ايش يوق *ish-yòk*.
poorly, *a.* كىفسز *kèyfsiz*, مزجسز
mizâjsîz, خسته *khâstta*; —, *ad.*
 فقيرجه *fâkîrja*; فنا *fâna*.
Pop, *v.s.* پاتلمق *pâtlamak*; اتلمق
âtılmak, فرلمق *fîrlamak*; —, *v.a.*
 اتيورمك *âtivèrmek*; — *in*, *v.s.*

لاپ اچيروكم *òghramak*; اوغرامق
lap-ichèri-ghîrmek; — —, *v.a.*
 اچيرو اتيورمك *ichèri-âtivèrmek*;
 — *out*, *v.s.* طيشارى اوغرامق *dîshâri-*
-òghramak; — —, *v.a.* سوندر يورمك
sùndurivèrmek; طيشارى قويورمك
dîshâri-kòyuvèrmek; — *on*, *v.a.*
 كييورمك *ghiyivèrmek*; — *off*, *v.s.*
 صاروشيورمك *sâwushuvèrmek*;
 اوليورمك *òluyèrmek*; — —, *v.a.*
 چيقار يورمك *chikarivèrmek*.
Poplar, *s.* قواق اغاجى *klâwak-aghâjî*,
 قواق *klâwak*.
Poppy, *s.* حشماش *hâshhâsh*; (wild)
 كلىنجك چىچكى *ghèlinjik-chichègâi*.
Populace, *s.* عوام ناس *"òwâmîni-nâss*,
 اياق طاقمى *âsâfîli-nâss*, اسافل ناس
âyak-tâkîmî.
Popular, *a.* مقبول عام *makbûlu-"âm*,
 عوام پسند *"òwâmîni-pèssènd*.
Populate, *v.a.* معمورا *mâ"mûr-et*.
Population, *s.* نفوس *dhâlî*, اهالى *nûfûss*.
Populous, *a.* معمور *mâ"mûr*.
Porcelain, *s.* فغفور *fâghfûr*.
Porch, *s.* دهليز *dèhlîz*.
Porcupine, *s.* اوقلوكرپى *òklû-klîrpi*.
Pore, *s.* (*pl.* مسامات *mèssâmât*); —
over, *v.a.* دالمق *dâlmak*, پك باقمق
pèk-bâkmak.
Pork, *s.* طوكز اتى *dònguz-èti* (*dòmuz*),
 لحم الخنزير *làhm-ikhînzîr*.
Porous, *a.* مساماتلو *mèssâmâtlû*.
Porphyry, *s.* سماتى *sòmâmâki*.
Porpoise, *s.* يونس بالقى *yònuvs-bâligî*.
Porringer, *s.* طوبراق تىجر *tòprak-tènjérè*.

- Port, *s.* ليمان limān; امكله isskèlé; لومبارقياغى lûmbar-kāraghi; لومبار lûmbar; پورت شرابى pòrt-shèrābi.
- Portable, *a.* طاشيمسى khālfif, خفيف tāshimassi-kòlay.
- Porte, *s.* پاشاقويسى bābi-"āli, باب عالى pāsha-kāpissi; دولت عليه devlèti-"āliyyé.
- Porter, *s.* حمال hāmmāl (hāmal); كاپوجى kāpūji; سيهار پيه صويى siyāh-ārpa-sūy.
- Porterage, *s.* حاملتى hāmmālik.
- Port-hole, *s.* لومبار دليكى lûmbar-dèlighi.
- Portico, *s.* قيو دهليزى kāpī-dèhlizi.
- Portion, *s.* پارچه pārchā, بلوك bûluk, جز' jüz', قسم kīssm, قطعè kit"à; حصه hissaé, پاى pāy; سهم sèhm, سهم sèhim; قسمت kīssmèt; — out, *v.a.* تقسيم tāksim-et, بولمك bûlmek; — off, *v.a.* حصه سنى ويروب hissésini - vèrup - dèf' - et; marriage — جهاز jihāz (chèhiz), اغرتلى ghārlīk.
- Portmanteau, *s.* صندوق sàndīk, چانطه chānta. [صورت sūrèt.]
- Portrait, *s.* رسم rēssim, تصوير tāssvīr.
- Portrait-painter, *s.* تصوير رسامى tāssvīr-rēssāmi. [tāsvīf-et.]
- Portray, *v.a.* رسم rēssim-et, توصيف tāsvīf.
- Position, *s.* "موقع mēvki"; حال hāl.
- Positive, *a.* صحيح sāhīh, صحاح معلوم sāhīhan-mā"lūm, محقق mūhakkak; پك قوی سويلر pèk-kāvi-sūwēylar; عنادجى "inādji; مطلق mùtlak.
- Possess, *v.a.* ملك او مالک mālik-òl, ملك mùtémèllik-òl; — one's self of, لى zābt-et, الكتورمك èlé - ghètirn استحصال isshtihāl - et; what possessed you? شيطانه اويدك (hānghi) - shèytāna - ùydung, رلو nè-dùrlu-"āk -(hizmet) - ètding; — ed, *p.p.* دلى dèli, مجنون mējnūn, ديوانه dīwānē
- Possessed, *a.* دلى dèli; مرفنده اولان tàsèrrufinda-òlan.
- Possession, *s.* تصرف tàsàrruf. [-ilèy
- Possessive case, مضاف اليه mūzāfui
- Possessor, *s.* صاحب sāhib; تصرف mùtèssārif.
- Possibility, *s.* امکان imkyān. [بلگè bèlk
- Possible, *a.* ممكن mùmkin; — bly, ac
- Post, *s.* (wooden) قازق klzīk, پيرك dirèk; (for letters) پوسته pòssta (for horses) منزل mènzil; (office) پست pòsst, مأموريت mè"mūrīyyet, مسند mēssnèd, صدر sàdr; (sentry) قردغول kòl, قرة قول klra-kòl, قازق کلر kārāghol, نوبجى nùbètji; (place) "موقع mēvki", —, *v.a.* قومتى pòsstaya-vèrmek; تعيين brākmak, برامتى kòmak, "موقع mēvki", —, — up, *v.a.* (accounts) قيدا kàyd-et, يازمت yāzmaq, گچورمك dètsra-ghèchirmek; (persons) یافته يازمت yāftaya-yāzmaq; —, *v.n.* منزل سورمك mènzil-sürmek, منزل كتمك mènzil-ghītmek; — office, پسته خانه pòssta-khānē; — house, منزلخانه mènzil-khānē; — master,

پوسته مأموری pòssta - mè'mūru ;
 منزلجی mènzilji ; — — general,
 پوسته ناظرک pòssta-nāziri, — horse,
 منزل بارکیرت mènzil-(bèghiri).
 Page, s. پوسته اجرتی pòssta-ùjretì.
 Boy, s. سورجی sùruju.
 Chaise, s. منزل عربیسی mènzil-
 'arabassi. [àrabassi] [àh'fād.
 serity, s. اولادو zùrriyyèt, ذریت
 Lion, s. سورجی sùruju.
 Spones, v.a. صکرديه تآخيرا tè'khir-et,
 براقمت sòngraya-bràkmak. [hāshlyyē.
 Script, s. حاشیه کنار kēnar,
 Kab, s. قاب kàb, قانوس kàwanoss,
 Bardak, براقمت bārdak ; حقّه hòkka ; تستی
 Tessti ; كوپ kyùp ; تنجیره tènjeré,
 قزغان (kàzan) ; flower — قسقی
 Saksì ; —, v.a. قانوسه باصمت kàwa-
 nossa - bàssmak ; صقی به دكمك
 Saksiya-dikmek.
 Tash, s. پوتاس pòtāss.
 Tassa, s. پوتاس pòtāss.
 Tassium, s. پوتاسيوم pòtāssium.
 Tātato, s. پیرالماسی yēr-ēlmassi.
 Pot-bellied, a. قارنلو kārnlì.
 Potency, s. قوت kùvvet.
 Potent, a. قوتلو kùvvetli.
 Potentate, s. حکمدار hùkmdār.
 Potential mood, s. صیغه اقتداریه sīgha'i-
 Potion, s. علاج 'ilāj. [-iktidāriyyē.
 Pottage, s. جوربا chòrba ; لاپه lāpa.
 Potter, s. چوملكجی chòmlekji ; —
 about, — over, بوش شیلرايله ایلنوب
 بوقت کچورمک bòsh - shèylèr - ila-
 -bòsh - wàkìt - ghèchirmek.

Poulterer, s. طوقجی tàwukju.
 Poultrice, s. لاپه lāpa ; —, v.a. لاپه اورمتی
 lāpa-wùrmak.
 Poultry, s. طوق tàwuk, طوق ماوق
 tàwuk-màwuk.
 Pound, s. (weight) لیبره libra ; (Turkish
 = 2½ avoirdupois) قیه kilyyē (òkka) ;
 (sterling) لیره lira ; (for cattle) اغل
 aghāl ; —, v.a. دوکمک dūghmek,
 ازمتک èzmek, دقا dàkk-et.
 Pour, v.a. دوکمک dākmek, اقمتمق
 àkítmak ; —, v.n. کی یاغمق
 (sèl)-ghibi-yāghmak ; کی اقمتمق
 (sèl)-ghibi-àkmak.
 Pout, v.n. صومتمق sòmutmak.
 Poverty, s. فقر fàkr, فاقه fāka, فقیرلن
 fākirlìk, ضرورت فقرالقی fàkaralìk,
 زارورèt.
 Powder, s. توز tòz, غبار ghùbār ; (medi-
 cine) سفوف sùfuf ; gun — باروت
 bàrut ; —, v.a. اوستنه توز سلکمک
 ùsstuna - tòz - silkmek ; توزا tòz-et,
 ازمتک èzmek ; — horn, — flask,
 باروت وزنه vèznē, باروت وزنه سی
 bàrut-
 vèznéssi ; — mill, باروتخانه bàrut-
 -khānē ; — room, — magazine,
 جبخانه jèb-khānē.
 Power, s. قدرت, قوت kùvvet, زور zòr,
 کؤدرèt, اقتدار miktidār, مکنّت
 miktèdār ; دولت dèvlèt, حکومت
 hùkyùmèt ; تأثیر tà'sir ; حاسه hāssa
 نفوذ nùfùz ; حواس hāwāss (pl.
 Powerful, a. زورلو zòrlu, قوتلو kùvvetli,
 مکنین kùdrètli, قدرتلو kàvì,
 قوی mēkìn, مقتدر mùktèdir, نفوذلو nù-

- fūzlu, نافذالكلمتين nāfizu-ḡ-kālimé-
tēyn; مؤثر mù'əssir; سرت sèrt; all
— تقدير kàdir. [-kūvveti-yòk.
- Powerless, *a.* هیچ برقوتی یوق hich-bir-
Powerlessness, *s.* هیچ برقوتی اولمامقلق
hich-bir-kūvveti-òlmamaklik.
- Pox, *s.* فرنگی firəngi.
- Practicable, *a.* ممکن mümkin, یاپلور
yāpəlür; قوللانلور küllānlür.
- Practice, *s.* تعلیم tā'līm, دوام dāwām,
مدارومت müdāvēmèt; عمل "āml;
عمليات "āmāliyyāt; عادت "ādèt;
طبیبك مشتریلری tābībīng-mūshṭēr-
iləri; —, *v.a.* ایتمك ètmek, یایمقی
yāpmak; دوام ا, tā'līm-et, دوام
dāwām-et; حکیمك hēkimlik-et.
- Praise, *s.* ستایش sēnā, ثنا sēnā, مدح
sitāyiah; (to God) حمد hāmd, شکر
shùkr; —, *v.a.* ثنا مدح mèdh-et, ثنا
sēnā-et, حمد ا sitāyiah-et; حمد ا
hāmd-et, شکر shùkr-et. [mèbrūr.
- Praiseworthy, *a.* مبرور mērzī, مرضی
France, *v.n.* دینامق òynamak, سچرامق
Prawn, *s.* تکه tèkē. [sēchramak.
- Praxis, *s.* تعلیم tā'līm.
- Pray, *v.n.* رجاء yālvārmak, رجا
rijā-et, نیاز niyāz-et; دعا dū"ā-et;
نمازقيلمق nāmāz-kīlmak.
- Prayer, *s.* رجا rijā, نیاز niyāz; دعا
dū"ā; (stated) نماز nāmāz, صلات
or صلوت salāt.
- Prayer-book, *s.* دعا کتابی dū"ā-kitābi.
- Preach, *v.n.* وعظ wā"z-et.
- Preacher, واعظ wā"iz. [meklik.
- Preaching, *s.* وعظ ایتمكك wā"z-èt-
- Preamble, *s.* مقدمه mùkād-dimē.
دیباچه dībājē. [rēr.
- Precarious, *a.* مقرر غیر ghāyri-mùkār-
- Precaution, *s.* حذر hāzar, احتذار ihtī-
zār, احتیاط ihtiyāt, انتباه intibāh;
to take —, صانمق sākinmak, کوز
ghyēz-āchmak, حذر ا hāzar-
-et, احتیاطلو بولمق ihtiyātli-būlm-
mak, احتیاط ا intibāh-üzérē-òl.
- Precede, *v.a.* and *n.* سبقتا sàbkāt-et;
مسابقتا mùssābakāt-et; —ding,
سبق sābāk.
- Precedence, *s.* مسابقت mùssābakāt.
- Precedent, *s.* امثال èmsāl (pl.)
- Precept, *s.* قاعدة kā'idē; نصیحت
nāssihāt; ضرب مثل zārbi-mèssel.
- Preceptor, *s.* نصیحتچی nāssihātji,
خواجه khoja.
- Precious, *a.* نفیقیمت kīmètli, نفیقیمت
zī-kimèt; عزیز "āziz; — stone,
جوهر jèvhēr (pl. جواهر jèwāhir);
— rogue كدككو چاپقین ghèdikli-
chāpkin. [varta.
- Precipice, *s.* یار yār, اوچروم òchurum,
- Precipitate, *a.* —ly, ad. عجله ایله
"ājélè-ila, علی العجله "āle-ḡ-ājélē;
— retreat رجعت قهقری rij"āti-
-kāhkarā; —, *s.* توز toz, چوکندی
chākundu; —, *v.a.* اشانی اتمق
lahāgāi-ātmak; تعجیل tā"jīl-et;
—, *v.n.* دیبه چوکمك dibē-chōkmek;
— things, — matters عجلا "ājélē-
- Precipitation, *s.* عجله "ājélē. [-et.
- Precise, *a.* (person) مراقلو mērakli,
اهل دقت èhli-dikkāt; (time, &c.)

تام tām, تمام tāmām; —, *v.a.*
تعيين tà'yīn-et, تفریق tēfrik-et,
مخصوص برینى كوسترمك māksūs-
-birinī-ghyāsstarmek.

Precision, *s.* مراق mērāk; دقت dik-
kāt; صحت sıhāt.

Preclude, *v.a.* مانع مانع mānē'-öl.

Preocious, *s.* وقتندن اول يتشمش
waktinden-ēvvz-ÿetishmish.

Predecessor, *s.* سلف sēlef (*pl.* اسلاف

Predestination, *s.* قدر kâdr. [ēsalāf].

Medicament, *s.* فنا حال fēnahāl.

Predicate, *s.* خبر khābr.

Predict, *v.a.* وقوعندن اول خبر ويرمك
wükü'undan-ēvvz-khābr-vèrmek,
وقوعندن اول خبر ويرمك استخراج
istikhraj-et.

Prediction, *s.* وقوعندن اول خبر ويرمك
wükü'undan-ēvvz-khābr-vèrmek.

Predilection, *s.* ميل mèyl. [lik.

Predispose, *v.a.* استعداد ويرمك istī'-
dād-vèrmek.

Predisposition, *s.* استعداد istī'dād.

Predominant, *a.* غالب ghālib.

Predominate, *v.n.* غالب او ghālib-öl,
چوق چوق chök-öl, زياد او ziyādē-öl.

Preface, *s.* مقدمه mùkladdimē,
ديباحه dibājhē; —, *v.n.* بسط مقدمه bāstī-
-mùkladdimē-et. [tārī'i-rütbē-et.

Prefer, *v.a.* ترجيح tərjih-et; ترنفع رتبه

Preferable, *a.* مرجح mùrējih.

Preference, *s.* ترجيح tərjih.

Pregnancy, *s.* كبه لك ghèbēlik.

Pregnant, *a.* حامله ghèbē, كبه kē.

Prejudice, *s.* ضرر zàrar, فنالک fānalik;
— against, سؤزن sū'izānn; — in

favour, حسن ظن hūssni-zānn; vul-
gar —, ظن باطل zānni-bātil; —,
v.a. ضرر zàrar-et; —, ذهنه شى
zihnina-shèy-kòmak.

Prelate, *s.* بسکوپوس piskoposs.

Premature, *a.* —ly, ad. وقتندن اول
waktindàn-ēvvz, وقتى كمدن wakti-
ghēlmadan.

Premeditate, *v.a.* دوشونوب قوروستق
dūshunup-kürmak, قصدا kāsēd-et;
—d, *p.p.* قصدی kāsēdī; —dly, ad.

عمداً kāsēdam, عمداً 'āmdan.

Premier, *s.* صدراعظم sādri-ā'zām (sād-
razām), باش وکیل bāsh-vèkīl.

Premises, *s. pl.* او ev, دكان dūkkān
(dūkkān), اوطة oḍa, باشچہ bāghcha,
عرصه 'arsa, ير yēr, حدود hūdūd;
(logic) مقدمه mùkladdimē (single),
مقدمتين mùkladdimētēyn (double),
مقدمات mùkladdimāt (several).

Premium, *s.* كار kār, باش bāsh;
اجرت ùjrèt; مكافات mùkyāfāt;
شاكرديه اقمچهسى shāgāirdiyyē-āk-
chassi.

Preoccupy, *v.a.* ذهننى مشغول zihnini-
-mēshghūl-et; —ied, *a.* ذهنى مشغول
zihni-mēshghūl.

Preparation, *s.* تدارك tēdāruk (tēdārik,
pl. تداركات tēdārikyāt); (compound)
تركيب tērkiyb.

Prepare, *v.n.* حاضرلنمق hāzirlanmak,
حاضر او hāzir-öl; —, *v.a.* حاضر
hāzir-et; — a table, صفره قوروستق sofrā-
-kürmak; (cook) ياپمق yāpmak,
پشورمك pishirmek; (compound)

ترتیباً tərktb-et; (arrange) ترتیباً
tèrtīb-et.
Preponderance, *s.* غلبه ghàlèbê.
Preponderate, *v.n.* غالباً ghālib-òl,
باصقين كلمك blāsskīn-ghālmek.
Preposition, *s.* حرف جر hārfi-jèrr, جار
jārr. [zābt-et.
Prepossess, *v.a.* كوكل ضبطا ghyūngul-
Prepossession, *s.* ميل mèyl; عداوت
“ādāvèt. [-mūghāyir.
Preposterous, *a.* عقله مغاير “akla-
Prerogative, *s.* خاصة khāssa.
Presage, *s.* علامت “ālāmèt, دليل dèlīl;
فال fāl; —, *v.a.* علامت او “ālāmèt-
-ol, اكلتمى dèlālèt-et; استخراج
ānglamak (ānnamak), استخرایا
tikhrāj-et. [bīh-et; ترتیباً tètīb-et.
Prescribe, *v.a.* تنبیها èmr-et, امرا
Prescription, *s.* حکیم ترتیمی hēkim-tār-
tībi, رجته rēchēta.
Presence, *s.* حضور hūzūr; وارلق vārīk,
ت وجود mēvjūdīyyèt, موجودیت
— of mind, عقلی باشنده او ملق
فتور “akli - bāshīnda - òlmaklīk;
فكتور فكتور ماملك fūtūr-ghètirmameklīk;
to have, to be in possession of — of mind,
هیچ بوزلاماق hīch - bōzūlmamak,
عقلی باشنده او “akli - bāshīnda-òl,
هیچ فتور فكتور ماملك hīch-fūtūr-ghètir-
mamek.
Present, *a.* حاضر hāzīr, وار vār, موجود
mēvjūd, بولنمش bōlunmsh,
بولنمش bōlunmsh; شمديكى shimdiki,
حالی hālī; —, *s.* هدیه hēdiyyē;
پيشكش pīshkēsh; عطيه “ātīyyē

ديكى حال bākhshish; بخش
shimdiki-hāl, شمديكى وقت shi
diki-wākit, شمدي shimdi, حال hi
at —, شمدي shimdi, مديلك
shimdilīk, الان èl-ān, الحال èl-hāl,
عرضا “ārz-e, حالا hālā; —, *v.a.*
عرضا “ārz-e, ابرازا ibraz-e
تقديم taqdīm-et; وقرلتمق
ghyāsstarmek; كوسترمك
dōghrultmak; — arms! لام طور
èlām-dūr; نشان ال ni
shān-āl. [dīm, ابراز ibraz
Presentation, *s.* عرض “ārz, تقديم taq
Presently, *ad.* شمدي shimdi, همان
برازدن bir-azdan. [mūhāfaza.
Preservation, *s.* حفظ hifz; محافظه
Preserve, *s.* چالو tātlī, رجل rēchel,
شكرمه shēkrlēmē; ترشى tūrshu;
قورو kōrv, قورولق kōrvulq; —, *v.a.*
قورومق kōrumak, صقلامق sākلامق,
صيانتا vikāyē-et, وقايه hifz-et,
محافظه mūhāfaza-et;
رجلنى ياپمت rēchelini-yāpmak;
ترشيسنى ياپمت tūrshusunū-yāpmak;
—, *v.n.* رجل او rēchel-òl;
تُرشُو-òl. [-èden-kimēssnē.
Preserver, *s.* حفظ ايدن كمنه hifz-
Preside, *v.n.* رياست riyāsèt-et;
باشده او bāshda-òl. [sēr.
President, *s.* رئيس rē'iss; باش bāsh,
Presidentship, *s.* رياست riyāsèt.
Press, *s.* استگاهى
منگنه ghyāhi; ج
پ

ghāzētalār; غزتهلر ghāzētalār;
 zōrāki-“āssker-tōplayān-kōl; —, *v.a.* صیقمق
 صیقمق; باصمق bāssmak; صیقشدرمق
 tāzyīk-et, تصییقā; زوراکى
 jēbr-et, اجبارا ijbār-et; زوراکى
 zōrāki-“āssker-yāzma. زوراکى
 bāss- s. صیقى sīkīsh, باش bāss-
 bāsski; زور صیقى sīki, صیقى
 tāzyīk. تصییقā;
 bāhānē; کوسترش s. بھانہ
 tāklīd, یلان yālān. تقلید
 fili-māzi. فعل ماضى s.
 vèssilē. وسیله s. بھانہ
 dilbār, دلبر ghyūzèl, کوزل
 hūssnū; —, *ad.* اب ایوجہ
 ildūkjā, اولدقجه
 ghèrèghī-ghībi; — کرکى کى
 ildūkjā- اولدقجه ایو
 ghālib-öl; — غالب او
 rāzi-et, راضى او
 ghyūngulunu-et (ghyūnunu-
 jārī. جارى (-et).
 -et). منعā mēn “-et. *v.a.*
 mēn “i- معنی ممکنā
 -mūmkīn. منعā mēn “-et. *s.*
 mānī “-et. مانعā
 èvvālki, اولكى
 èsski. اسكى
 èsskīdan, اول اسکيدان
 èsski. مقدمā
 èvvāli-èmīrdē, اول
 shīkyār, صيد

sāyd; طعمه tā “ma; — upon, *v.a.*
 yēmek; اولامق āvlamak, طومق
 tōtmak, صيدا sāyd-et, شکارا shīkyār-
 -et; beast of —, حیوان
 yīrtījī-hāywān. یرتیجی حیوان
 Price, *s.* بها bāhā, فیات fī ‘āt; high —,
 اغر فیات āghār-fī ‘āt, طولغون
 dōlghūn-fī ‘āt; low —, دون دونا
 dūn- -bāhā, اھون بها ēhvēn-bāhā; fixed —,
 کسلمش بها kēsilmīsh-bāhā, مقطوع
 maktū “-fī ‘āt; assize —, نرخ
 mīrī-fī ‘āti; — of میری فیاتی
 diyvèt, دیت خونبھا khūn-
 -bāhā. دیت خونبھا
 dikēn, خار khār; سڪ
 zēker, ذڪر āletī-
 -tēnāssul; ايكنه يارسى āghānē-yārāssi;
 —, *v.a.* سبورى شی ايله يارسى sivrī-shèy-
 -ila-yārā-et; —, *v.s.* باتمق bātmak;
 — up one’s ears, قولاق ديكمك kōlāk-
 dikmek.
 dikēn, خار khār. ديكن
 kibr (kibir), نخوت
 tèkēbbur, تكبر nākhvèt,
 fākh; افتخار iftikhār;
 — one’s self in, *v.s.* افتخارا
 mèrāk-iftikhār-et, مراق ايدنمك
 èdinmek.
 imām, پاپاس pāpass, رهبان
 rūhbān, کشيش kēshīsh; خھام
 khākhām.
 -lā, اعلا āllīyyu-
 -lā, باش bāshdan-bāsh;
 èvvāl, اول باش āzām, اعظم
 èng- اصلى āssālī; —, *s.*

ترتیباً tərķīb-et; (arrange) ترتیباً
tèrtīb-et.
Preponderance, *s.* غلبه ghàlébé.
Preponderate, *v.n.* غالباً ghālib-òl,
باصقین کلمک bāsskīn-ghālmek.
Preposition, *s.* جارِ حرفِ جر hārī-jèrr, جارِ
jārr. [zābt-et.
Prepossess, *v.a.* کوکل ضبطاً ghyūngul-
Prepossession, *s.* عداوت mèyl; میل
“ādāvēt. [-mūghāyir.
Preposterous, *a.* مغایر عقده “ākla-
Prerogative, *s.* خاصه khāssa.
Presage, *s.* دلیل, علامت “ālāmèt, دلیل
dèlīl; —, *v.a.* علامتاً “ālāmèt-
-ol, دلالتاً dèlālèt-et; اکلامتی
ānglamak (ānnamak), استخراجاً iss-
tikhrāj-et. [bīh-et; ترتیباً tètīb-et.
Prescribe, *v.a.* تنبیهاً tèn-
Prescription, *s.* حکیم تریبیه hēkim-tēr-
tībī, رچته rèchèta.
Presence, *s.* حضور hūzūr; وارلق vārīk,
موجودیت mèvjūdīyyèt, وجود vūjūd;
— of mind, عقلی باشنده او لمقلق
فتور; — bāshīnda - òlmaklīk; “ākli -
bāshīnda - òlmaklīk; فتور کتور مامکک
fūtūr-ghètīrmameklīk; to
have, to be in possession of — of mind,
هیچ بوزلمامک hīch - bōzūlmamak,
عقلی باشنده او “ākli - bāshīnda - òl,
هیچ فتور کتور مامک hīch - fūtūr-ghètīr-
mamek.
Present, *a.* حاضر hāzīr, وار vār, موجود
mèvjūd, بولنور bōlnur, بولنمش
bōlnmush; شمیدیکی shīmdiki,
حالی hālī; —, *s.* هدیه hēdiyyē;
پیشکش pīshkēsh; عطیه “ātīyyē;

شمیدیکی حال bākhshīsh; بخشش
shīmdiki-hāl, شمیدیکی وقت shīm-
diki-wākt, شمیدیکه shīmdī, حال hāl;
at —, شمیدیکه shīmdī, شمیدیکه
shīmdīkīk, الحال èl-hāl, الان èl-ān.
“arz-et, عرضاً v.a. —, حالا
hālā; —, ابرازاً ibrāz-et, تقدیماً
tākdīm-et; ابرازاً ibrāz-et, طوغرلتمت
ghyūstērmek; کوسترمک dōghrultmak;
— arms! سلام طور èlām-dūr;
present! نشان آل nīshān-āl. [dīm, ابرازاً
ibrāz.
Presentation, *s.* عرض “arz, تقدیم tāk-
Presently, *ad.* شمیدیکه shīmdī, همان
بیرازدن (hēmēn)-shīmdī, شمیدیکه
-āzdan. [mūhāfaza.
Preservation, *s.* حفظ hīfz; محافظه
Preserve, *s.* رچل طاتلو tātlī, رچل rèchel,
ترشیه shēkērlēmē; ترشیه tūrshu;
کورولوق kōruluk, قوروق kōruv, —, *v.a.*
کورولوق kōrumak, صقلامتاً sākklamak,
صیانتاً vīkāyē-et, وقایه hīfz-et, حفظ
mūhāfaza-et, محافظه mūhāfaza-et;
رچلینیه یایمق rèchelīni-yāpmak;
ترشیه یایمق tūrshusunū-yāpmak;
—, *v.n.* رچل او rèchel-òl; ترشیه
tūrshu-òl. [-èden-kīmēssē.
Preserver, *s.* حفظ آیدن کمسنه hīfz-
Preside, *v.n.* ریاستاً rīyāssèt-et;
باشده او bāshda-òl. [sēr.
President, *s.* رئیس rè’īss; باش bāsh,
Presidentship, *s.* ریاست rīyāssèt.
Press, *s.* باصمه دستگاهی bāssma-dēst-
ghyāhī; منکنه mēnghēnē; جندره
jēndērē, باصقی bāsskī; طولاب dōlāp,
باصمه جیلر اصنافی bāss-
yūk; یوک

اسقندبلا yòklamak, *v.a.* يوقلمق
 sùndil-et, *s.* ميل صوتقتى mīl-sòkmak.
 طوغريلق istikāmet, *s.* استقامت
 ڤوغرولق, *s.* راستى rāsī.
 دعواى عملى dà"wayi-"āmālī.
 شهبولو shùphāli, *a.*
 خروطوم khòrtūm, *s.*
 حاصل او چيقمق chikmak, *v.a.*
 تربا nesh'èt-et, *s.* نشئت
 لازيم-ghālmek, *s.* لازم
 الت طرفنى سويلمك alt-tàrafini-sù-
 vèylēmek, *s.* ايلرو
 كچمك ghèchmek, *s.* كچمك
 دعوا dà"và, *s.* دعوا
 معامله mù"āmélē; —, *s.*
 حاصلات hāsīlāt, *s. pl.*
 أعمال i"māl; اصول ùsūl; *s.*
 دعوا dà"và. [نشئت nesh'èt.
 حصول hùssūl, *s.* الاى alay
 اعلان i"lān, *s.* ندا nida-et, *s.* اعلان
 i"lān. [-et.
 ايشنى سكرديه براقمتى
 shini-sòngraya-brākmak.
 تاخر tà'akhkhor, *s.* procrastination,
 مولد mùwèllid, *s.* procreator,
 بولمق bōlmak, *v.a.* المتق almek,
 حاصل االهكتورمك ala - ghètirmek,
 استحصلا tahsūl-et, *s.* حاصل
 istihāl-et.
 بذول bèzūl; مسرف mùsrif, *a.* prodigal,
 اسراف iserāf; *s.* مذبذوليت
 mèbzūllyèt. [چوق chòk.
 عجيب "ajīb; بيوك
 mù"jizē, *s.* معجزه prodigy,
 حاصل hāsīl-et, *v.a.* ويرمك
 ihzār-et, *s.* احضارا
 چيقارمتى

كوسترمك ghyàsstermek,
 ميدانه قومتى mèydāna-kòmak,
 اشهاد ishhad-et; —, *s.*
 حاصلات hāsīlāt (*pl.*); ثمره sèmérē;
 محصول mãhsūl.
 محصول mãhsūl, *s.* Product,
 حصول hāsūl; اثر èsser, *s.* Production,
 عادی "ādī; دینه غير متعلقی
 "allik; għayri - dīnē - مقتضای
 دیانته مغایراولان mùktāzāyi-diyānēta-
 mūghāyir-òlan; —, *v.a.* مبارک نسنه
 مواضعه مباشرتاً mübārek-nēsennē-hākkında-mūghāyiri-
 -ihtirām-èvzā"ā-mübāsheret-et.
 اقراراً علناً "alānkn-ikrār-et,
 دعوا سندنه dà"wāsında - òl, *v.a.* صاتمق
 مدرسلك müderrislik-et, *s.* ساتمق
 تدریسیله مشغول او tēdrissīla - mēsh-
 ghūl-òl. *s.* اقرار علنی
 "alānī; مشغولیت
 idda"ā, *s.* ادعا dà"và; *s.* صنعت
 hīrfēt, حرفت
 معلم mù"allim. [khōjs, *s.* مع
 مدرس müderris; خواجه
 mahāret, *s.* مهارت
 mahīr, *s.* ماهر
 رسم رسمنه rēsēmi-mūsēnnem;
 یان باتشی رسمی yān-bātkishī-rēsēmi.
 کار kyār, *s.* فائده kāzānj;
 نفع nēf, *s.* منفعت mānfā"āt;
 —, *v.a.* کارا kyār-et, *s.* قزانمق
 انتفاع intifā"-et, *s.* فائده کورمک
 fā'idē-ghyērmek, *s.* فائده مند او
 کار ویرمک kyār-
 vērnek, *s.* فائده ویرمک fā'idē-vērnek,

- فائده fa'idē - et, فائده او fa'idē - ðl,
فائدهسى fa'idēssi-ðl, فائدهلو fa'i-
dēli-ðl.
- Profligacy, *s.* چايقينلى chāpkinlik, فسق
فيساك fisak-u-fūjūr, سفاهت sēfahāt.
- Profligate, *a.* چايقين chāpkin, سفيه
sēfih, فاجر fājir, فاسق fassak.
- Profound, *a.* درين dērīn, عميق "āmīk;
—ly learned, متبحر mütēbāhhir.
- Profoundness, Profundity, *s.* درينلى
dērīnlik.
- Profuse, *a.* بول bōl, غنى ghānī; مسرف
mūssarif; بذول bēzūl.
- Profusion, *s.* چوقلى chōkluk.
- Progenitor, *s.* جد jēdd.
- Progeny, *s.* ذريت zūriyyēt.
- Prognostic, *s.* علامت "ālāmēt.
- Programme, *s.* لائحه lā'ihā.
- Progress, *s.* ايلروليش ilérilēyish; ترقى
tērākki; —, *v.n.* ايلرولمك ilérilē-
mek, كتمك ghītmek.
- Prohibit, *v.a.* يساتا yassak-et, ممنوع
mēmnū"-et, نهى nēhy-et.
- Prohibition, *s.* يساتى yassak; نهى nēhy.
- Project, *s.* تصور tāssāvvur, مطالعه mù-
tāla"ā; —, *v.a.* تصور tāssāvvur-et,
مطالعه mùtāla"ā-et; اتمق ātmak,
انداخت āndākh-et, رمى rēmy-et;
ايتمك ētmek; —, *v.n.* چيتمق
chītmak, ايلرو كلمك iléri-ghēlmek,
اوزامت ōzamat.
- Projectile, *s.* جسم رومى jissmi-mērmī.
- Prolific, *a.* يدى ويرن bērékātli; يدي
yēdi-vērēn; محمولدار mūssēmīr;
مأهولدار māhūldār.
- Prolix, *a.* اوزون ōzun, مفصل mūfāssal.
- Prologue, *s.* مقدمه mūkkāddimē.
- Prolong, *v.a.* اوزاتمق ōzātmak, صد
mēdd-et, استقامتى اوزره اخراج issti-
kāmēti-ūzērē-ikhraj-et.
- Promenade, *s.* سير و تماشا sēyr-
-u-tāmāshā; سيرى sēyr-yērī, مسيره
mēssirē, مسيره كاه mēssirēghyāh, مسير
mēssir; —, *v.n.* كرمك ghēzmek,
طولاشمق dōlashmak; —, *v.a.*
طولاشدرمق ghēzdirmek, طولاشدirmek
dōlashdirmek.
- Promiscuous, *a.* قارشق kārshik.
- Promise, *s.* سوز sēz, وعد vā"d; —, *v.a.*
سوز و ورمك sēz-vērmek, وعدا vā"d-et;
—, *v.n.* كورنمك ghayārunmek, اميد
ūmīd-vērmek.
- Promontory, *s.* بورون bōrun.
- Promote, *v.a.* ورمك رتبه rūtbē-vērmek,
ياردم ا ياردم yārdm-et, معاونت ا mū"āvenēt-et,
ايلرولتمك ilérilētmek.
- Promotion, *s.* ترفيع رتبه tērfi"i-rūtbē.
- Prompt, *a.* چابك chābik, تيز tiz
(tēz), سريع sēri"i; سرعتلو sūr"ātli,
—, *v.a.* عقلنهش قومق "āklina-ahēy-
-kōmak; لكردى اوكرتمك lākirdi-
ūghrētmek, تعليم tā"līm-et.
- Promptitude, *s.* چابكلى chābiklik.
- Promulgate, *v.a.* اعلان i"lān-et, نشر
nēshr-et, يایمق yāymak.
- Prone, *a.* ميال mēyyāl, مستعد mūss-
tā"idd; يوزقوبين yūzu-kōyun.
- Pronoun, *s.* ضمير zāmīr.
- Pronounce, *v.a.* تلفظ tēlāffuz-et;

گازا *gazza-almak*, قاله المتي *kāla-mak*, تقوا *tèfèvvuh-et*.

unciation, *s.* تلفظ *tèlāffuz*.

اثبات *isabāt*, سند *sened*,

فرقان *bùrzhàn*, برهان *bùrhān*, حجت

دلیل *dèlīl*; سلطان *sūltān*, شاه

امکان *imtihān*, شاهد *shāhid*;

تصحيح *tèjrubé*; قرار *kārār*, قوام

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

تصحیح *tāmm*; تصحيح *tāmm*;

Prophecy, *s.* پیغمبر طرفندن ویریلان *pèy-ghāmbār-tārafındān-vèrīlān-khābār*.

Prophecy, *v.s.* خبر ملهمی اخبارا *khābārī - mùlhēmi - ikhbār - et*,

الهام طریقله ناسه غائبدن خبر ویرمک *ilhām - tārikīla-nāssa - ghā'ibdān -*

مستقبلدن بحثله طعیا *- khābār - varmek, pèy-*

مستقبلدن بحثله طعیا *ghāmbārlik-et*;

حکما *mūstākkeldān - bāhsalā - k-*

حکما *t"yyān-hūkmā-et*.

Prophet, *s.* پیغمبر *pèyghāmbār*, رسول

رسول *rèssūl*, نبی *nēbī*. [fakātinī-tāhsīl-et.

Propitiate, *v.a.* شفقتنی تحصیلا *shē-*

شفقتنی تحصیلا *shē-*

Propitious, *a.* مساعد *mūssā'id*.

Proportion, *s.* نسبت *nissèbèt*;

تناسب *tēnāssub*;

اربع متناسبه *rule of - èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

تناسبه *- èrbā'i - mūtēnāssébé*;

Prorogation, *s.* تعطيل tà"til.
 Prorogue, *v.a.* تعطيل tà"til-et.
 Prosaic, *s.* منثور mènšūr; نقلت ويرر
 Prose, *s.* نثر nèssr (nèssir). [sàklet-vèrir.
 Prosecute, *v.a.* مجرمه دعوى اچمتى mùj-
 rims - dà"vā - àchmak, دعواچى او
 dà"vāji-òl; دواما dèwām-et.
 Prosecution, *v.a.* دعوا اچمىقلق dà"wa-
 àchmaklák.
 Prosecutor, *s.* جمعہ دعواسندہ مدعى اولن.
 jünha - dà"wassinda - mùddā"i -
 òlan-àdam. [dèamé.
 Proselyte, *s.* دنومه مهتدى mhhtédī,
 Prosody, *s.* عروض "ārüz.
 Prospect, *s.* نظارت nāzārèt; امید
 àmid, مأمول mè'mül.
 Prospectus, *s.* اعلانامه i"lān-nāmé.
 Prosper, *v.a.* فلاح بولمق fèlāh-būlmak,
 ایشی طوغری کتمک ishi-dōğru-
 -ghitmek, ایشی یولنده او, ishi-yòlvnda-
 òl.
 Prosperity, *s.* دولت dèvlèt, اقبال ikbāl.
 Prosperous, *a.* صاحب دولت و اقبال
 sāhibi - dèvlèt - vā-ikbāl; مساعد
 mùssā"īd.
 Prostitute, *s.* فاحشه fāhishé, صوقات
 sòkak-(òrossossu); —, *v.a.*
 فاحشه کى راست کنه رام fāhishé-
 ghibi-rāsst-ghāléns-rām-et; — one's
 self, فاحشه لک, fāhishé-òl, فاحشه لک
 fāhishēlik-et.
 Prostitution, *s.* فاحشه لک fāhishēlik.
 Prostrate, *a.* یوزى قوین yūzu-kōyun;
 —, *v.a.* چارېمق yikmak, یزه
 yèz - chàrpmak; قوتنى کسمک

kèvvètini - kèssmek; بوغمتى
 kèdéra-bòğhmak.
 Prostration, *s.* یره اتمقلى yèra-àtma
 مجالسزلك mejālsizlik.
 Protect, *v.a.* حفظا hifz-et, قضا
 mūhāfaza - et, حمايه himāyē -
 ارقه او àrka ayānèt-et; صيانت
 تصبأ tassāhhub-et. [himā
 Protection, *s.* محافظه mūhāfaza; مايه
 Protector, *s.* محافظ hāfiz, محافظ
 hāmi; ارقه àrka; محافظه mūhāfā:
 Pro tem., *ad.* مؤقتاً mùwākkatan.
 Protest, *s.* پروتستو pròtèsto; —, *v.*
 پروتستو ويرمک pròtèsto - vèrmek
 ادعا اددى i dds"i yèmin-et; —, *v.a.*
 قویاً بیان kāvīyyan - bèyān-et
 پروتستو pròtèsto-et.
 Protestant, *a.* پروتستانت pròtèstānt
 —, *s.* پروتستانت pròtèstānt.
 Protestantism, *s.* پروتستانتلى pròtèss-
 Protocol, *s.* مضبطه māzbata. [tāntlik.
 Protract, *v.a.* اوزاتمق üzātmak, تمديدا
 tēmdid-et; رسما rēssm-et.
 Proud, *s.* کبرلو kibirli, متکبر mùtè-
 kèbbir, فضول fādūl (fōdvl), فرعون
 fir"avn; مفتخر mùftākhir.
 Prove, *v.a.* اثبات isbāt-et; —, *v.a.*
 چيقيمق chikmak. [-sāman.
 Provender, *s.* اوتاربه صمان òt-ārpa-
 Proverb, *s.* ضرب مثل zārbi-mèssel,
 لکیردى làkirdi.
 Proverbial, *a.* ضرب مثل حکمنه کيرمش
 zārbi-mèssel-hūkmuna-ghirmish.
 Provide, *v.a.* تدارک tēdāruk-et(-rik);
 ترتيب ا ویرمک tārtīb-et; vèrmek;

-fir, *v.n.* تعيشنى ويرمك tā'āyū-
 -na - vērnek, حوايجنى ويرمك
 -tājimi - vērnek, باقمى bākmak,
 خدمت بولمى bēssalēmek; خدمته
 -dēmet - bōlmak, صورتى sōrmet -
 sōkmet - sōkmak; —ded that, شو
 بشرطانكه ahū - shārtla - ki,
 -shārti - An - ki.
 Providence, *s.* عاقبت انديشلك "ākī-
 -et - ēndīshlik, عقل "ākī -
 -sūrēt; حق تعالى Allāh, hak-
 -tā'ālā; رزاق rēzāk, حافظ hāfiz,
 پروردگار pērvērdighyār; عنایت
 -māyet, مرحمت ihsān, احسان
 -irhāmet. [ish.]
 Pvince, *s.* وظیفه wāzīfē, ایالت
 -eyālēt; Provision, *s.* تدارک tēdārūk (-ik);
 شرط shārt; —*s.* *pl.* ذخیره zākhīrē (*pl.*
 -zākhā'ir).
 Proviso, *s.* شرط shārt. [irās.]
 Provocation, *s.* ایراث ighzāb;
 دارلتمق dāriltmaq, قزدرتمق kīzdārmak;
 سبب او sēbeb - ōl, ایراث irās - et,
 -dāriltmaq.
 Proximity, *s.* قرب kūrb, جوار jiwār.
 Proxy, *s.* وكيل vəkīl; وكالتنامه
 vəkīyālet - nāmā.
 Prudent, *a.* عاقل "ākīl, عقللو "ākīl;
 Prune, *s.* قورو ارپک kōrv - ērik; —, *v.a.*
 بودامق bōdamak.
 Prussia, *s.* پروسیا دولتى Prūsīa - dēvleti.
 Prussian, *s.* and *a.* پروسیالی Prūsīali.
 Puberty, *s.* بلوغ bālūgh.
 Public, *s.* على "ēlī; رسمى rēssmī;

بکلك "ūmūmī; میرى mīrī, عمومى
 bēghlik; عامره "āmīrē; معموره
 mā'mūrē; خاص khāss; — paper,
 غزته ghāzēta; — house, میخانه mey-
 -khānē, لوتانده lōkānda; — service,
 دولت خدمتى dēvlet - khīdmēti (hiz-);
 خلق ناس "ālm, عالم *s.* —, خلق
 khālk, اورته لى ōrtalik; جمهور jūmhūr.
 Publican, *s.* میخانه جى mey - khānēji.
 Publication, *s.* نشر nēshr.
 Public-house, *s.* میخانه mey - khānē.
 Publish, *v.a.* اعلان "lān - et, نشر nēshr-
 -et; طبع tab - et, باصمق bāssmak;
 -v - tēmsil - et, طبع وتمثیل
 Publiher, *s.* کتابجى kitābjī.
 Puddle, *s.* گول ghyāl; — about, *v.n.*
 چامورلارده کز نمک chāmūrlarda - ghē-
 -zinmek. ["ābess, صاحمه sāchma.
 Puerile, *a.* چوققلق chōjūkluk, عبث
 Pugilism, *s.* مشته غوغاسى تعليمى صنعتى
 mūshē - kāwghassi - tā "limi - sān "āti.
 Pugilist, *s.* مشته غوغاسیجى mūshētē -
 -kāwghassiji.
 Puke, *v.n.* قى کتورمک kūssmak, قوسمق
 kāy - ghētirmek, استفراغ istīfrāgh - et.
 Pull, *s.* چکک chēkīsh; —, *v.a.* چکک
 chēkmek; — back, *v.a.* چکک
 ghēri - chēkmek; —, *v.n.* کيرو چکک
 ghēri - chēkilmek; — down, يقمق
 yīkmak, هدم hēdm - et; دوشرمک
 dūshurmek; — in, ایچرو چکک
 ičhēri - chēkmek; — off, چیقارمق
 chīkārmak, اندرمک ēndirmek;
 طیشاری kōpārmak; — out, سوکک
 sūkak, دیهارى dīshāri - chēkmek;

- sàkmek, چيقارمق chikàrmak; —
up, v.a. سوكمك sàkmek, چيقارمق
chikàrmak; ضابطه كوترمك zābita-
ghyāturmek; — —, v.n. دورمق
dōrmak. [بيومش بيلمچ biyumush-pilij.
Pullet, s. كنج طاوق ghènj-tàwuk,
Pulley, s. مقره màkara. [ghkra-mènsüb.
Pulmonary, a. جكره منسوب àk-ji-
Pulp, s. ميوه نك اتى mèyväning-èt; —
لايه كى هيئت lāpa-ghibi-hèy-èt.
Pulpit, s. منبر كرسى kyürsi, minbar.
Pulsate, v.n. نبض كى اورمق nābz-ghibi-
-wōrmak. [-hàrèkèti.
Pulsation, s. نبض كرتى nābz-in-
Pulse, s. نبض nābz; حيويات hōbūbāt.
Pulverize, v.a. توزا tòz-et, سحقا sàhk-
-et, ازمك èzmek. [-tāshi.
Pumice-stone, s. سونكر طاشى sūnghkr-
Pump, s. اينجه قوندره tōlumba; —, v.a. طلومبه
inja - kōndora; —, v.a. طلومبه
طلومبه tōlumba-īshlātmek; طلومبه
tōlumba-īla-chekmek (or
اغزندن لقردى قاپمق, الماق almak),
aghzindan-lākirdi-kāpmak.
Pumpkin, s. قباق kākak.
Pun, s. مضمون māzmūn; —, v.n.
مضمون سويلمك māzmūn-sūwèylé-
mek.
Punctual, a. وقتيله كان wāktīla-ghālan.
Punctuality, s. وقتيله كلكلك wāktīla-
-gèlmeklik. [-wāktīnda.
Punctually, ad. وقتلو وقتنده wāktīli-
Punctuate, v.a. طورات يرلرينى اشارت ا dūrak-yèrlāxini-īshāret-et.
Punctuation, s. طورات يرلرينى اشارت ا
دوراك-يهرلرخيني-يشهرت-ايتملك dūrak-yèrlāxini-īshāret-
ètmekeklik.
Pungent, a. سرت sèrt, كسكين kèsskin.
Punish, v.a. تاديپا tè'dīb-et, تكديرا
tèkdīr - et, مجازاتا mùjāzāt - et,
جزاسنى ويرمك jèzāssini - vèrmek;
اينجتمك injitmek.
Punishment, s. مجازاتا tè'dīb, مجازات
mùjāzāt, عقوبت jèzā, جزا jèzā, "òkūbèt.
Punning, s. مضمون سويلمك māzmūn-
-sūwèylémekeklik.
Punster, s. مضمونجى māzmūnjū.
Puny, a. "عليل "ālīl.
Pup, s. كوپك ياوريسى kyàpek-yāvriissi.
Pupil, s. تلميذ shāghird, شاكرد shāghird;
وصى يه سپارش اولنمش يتيم wāssiyā-
-sāpāriah-òlunmush-yètim; — of the
eye, مردمك ghyāz-bèbèghī, كوز بيكى
mèrdumèki - chēshim, انسان
insāna-"l-"āyn.
Puppy, s. كوپك ياوريسى kyàpek-
-yāvruusu; impertinent — ادبسر قاطر,
èdebsiz-kātīr.
Purchase, s. ساتون النان شى sātīn-ālan-
-shèy; شرا shirā, الم ālim, الش ālish,
جرائقال قوتى jèrrā - èskāl - kōvvèti;
مسند قوت jèrrī - èskāl - kōvvèti;
واسطه قوت wāssīta-
-ta"i - kōvvèti; —, v.a. الماق almak,
اشترارا shirā-ālmak, ساتون الماق
sātīn-ālmak.
Purchaser, s. مشتري mùshtrī. [-et.
Pure, a. صافى khālīss, صاف sāfi, خاص āf;
ظاهر tāhir, پاک pāk, تمیز tēmiz, سف
sāf.
Purgative, a. and s. مسهل mùssihil.
Purgatory, s. برزخ bērzākh, أعراف à"rāf.

تعمیر *s.* عمل *mùssihl*; —, *v.a.* تمیزلکم *laml - vèrmek*; — *v.a.* تمیزلکم *tèmlzlmek*.

تطهیر *v.a.* تمیزلکم *tèmlzlmek*, تطهیر *tāthīr-et*, تصفیہ *tāssflyyē-et*.

خالصی *s.* تمیزلکم *tèmlzlik*, خالصی *khālīsslik*, صفوت *slfvèt*; عفت *‘iffèt*, پاکدامنلکم *‘āssmet*, پاکدامنلکم *pākdāmnlk*; طهارت *tāhāret*.

سرقا *v.a.* چالمق *chalmak*, سرقا *sīrkāt-et*.

کسوت *a.* مور *mòr*; —, *s.* کسوت *kīssvèti-pādishāhi*.

پارپورت *s.* ماآل *mā‘āl*, معنا *mā‘nā*, فہوم *fāhwā*, فہوم *mēfhūm*; —, *v.a.* ماآلندہ او *mā‘ālında-ōl*.

پارپوز *s.* نیت *nīyyèt*, مرام *mērām*; —, *v.a.* قورمق *kūrmak*, نیت *nīyyèt-et*; on —, مخصوص *mākhūsūss*; تصداً *kāssdan*, عمداً *‘āmdan*.

پارسہ *s.* کیسہ *kēyssē*, ہمیآن *hīmān*; (sum of 500 piastres) کیسہ آچہ *kēyssē-ākcha*. [jassi.]

پارسر *s.* کمی خواجہ سی *ghēmi-khō*.

پارلین *s.* سمیزاوت *sēmiz-ōt*.

پارسہ *v.a.* قوغالمق *kōghalamak*, پیسنہ دوشمک *tā‘kīb-et*; تعقیب *pēshīna-dūshmek*; دوام *dewām-et*, مشغول *mēshghūl-ōl*.

پارسوت *s.* تعقیب *tā‘kīb*. [-mē‘mūrv.]

پارویور *s.* ذخیرہ ماموری *zākhīrē*.

پس *s.* ارنگ *īring*, جراحت *jērāhāt*.

پش *v.a.* ایتکم *ītmek*, سورمک *sūrmek*, قاتمق *kākmak*; — back, *v.a.*

کیرو سورمک *ghēri-sūrmek*; —, —,

v.a. کیرولمک *ghērīlmek*; — in, *v.a.*

صوقلمق *sōkmlk*; —, —, *v.a.* صوقلمق

sōkūlmak; — on, *v.a.* ایلرو سورمک

īlērī-sūrmek; — out, *v.a.* طیشاری

سورمک *dīshārī-sūrmek*; —, —, *v.a.*

طیشاری چیقمق *dīshārī-chīkmak*.

Pusillanimity, *s.* قورقالتق *kōrkaklık*,

جن *jūbn*. [اوچق] *ūchvk*.

Pustule, *s.* سوبلجہ *sivilja*, چبان *chībān*,

پات *v.a.* قومق *kōmak*, وضع *wāz-et*; —

about, *v.a.* راحت براقمامق *rāhēt-*

-brākmamak; —, —, *v.a.* کمی بی

چویرمک *ghēmīyi-chēvīrmek*; — a

stop to, منع *mēn-et*; — away,

صاقلماق *sāklamak*; ییرینہ قومق *yērīna-*

-kōmak; دفعا *dēf-et*; بوشامق

bōshamak; — back, *v.a.* کیرو

دونمک *ghēri-dānmek*; —, —, *v.a.*

کیرو قومق *ghēri-kōmak*; — by,

صاقلماق *sāklamak*; ادارہ *īdārē-et*;

— down, باصدرمق *bāssdīrmak*,

باصمق *bāssmak*; — منع

چیقارمق *yāqīrmak*; — forth, یاترمق

yātīrmak; اوزاتمق *ūzātīmak*; چیقارمق

chīqīrmak; طیشاری *dīshārī-et*; —

forward, درپیشا *dēr-pīshā-et*; — in

fear, قورقمق *kōrkūtmak*; — in for,

غزتیہ *tālib-ōl*; — in print, طالب او

باصمق *ghāzētāya-bāssmak*; — off,

چیقارمق *chīqīrmak*; دفعا *dēf-et*;

صکروہ براتمق *sōngraya-brākmak*,

تاخیرا *tākhīr-et*; — one's

clothes, صوینمق *sōyunmak*; —

on, *v.a.* کیمک *ghīymek*; قاتمق

tâkinmak; — out, سوندرمك sên-durmek, اطفاء itfâ-et; چيقارمق chikârmak; — اچمق âchmak; اوزاتمق òzâtmak; — at interest, فائضه fâ'izâ-vêrmek, فائضه ياترمق fâ'izâ-yâtirmak; — out of conceit, قيرمق kîrmak, بورننى قيرمق bûrnunv-kîrmak; — — — — with, بزدرمك bèzdirmek; — up, v.s. قومنى kôn-mak, قوناق kônâq-et, انمك ênmek; — —, v.s. يرينه قومى yêrina-kômak; — — for sale, ساتيلق satîlik-et; — — to auction, مزادده ويرمك mê-zâda-vêrmek; — up with, صبرا sâbr-et, تحملما tâ-hâmmul-et; اوينه انمك êvina-ênmek, اوندده مسافر او êvinda - mûssâfir - òl; — upon, اذاتمق âdâtmak; ازيتا êziyyêt-et, راحتسز raâhtsiz-et.

Putrefy, v.s. چورومك chûrumek, قومق kôkmak. [mûta'âffin.]

Putrid, a. قوشمق kôkmush, متعفن.

Putty, s. معجونى mâ'jûnu; —, v.s. معجونلما mâ'jûnlamak.

Puzzle, s. ياكلتماج yângûltmâj (yânîlt-), اويونجق ôyûnjâq; —, v.s. ياكلتمق yângûltmak (yânîlt-), شاشتمق shâ-shîrtmak.

Pyramid, s. اهرام êhrâm; the pyramids of Egypt, فرعون ديه لرى fir'avn-têpê-lêri.

Pyramidal, s. اهرامى الشكل êhrâmîyyu-'ah-ahêkil.

Pyrotechnics, s. p. فشكجيك صنعتى fshânkjîlik-sân'âti (fshâhêk-).

Q.

Quack, s. يلاندىن هكيم yâlandân-hêy-kim, بوقدىن هكيم bôkdân-hêykim, حقه باز hòkkebâz; اردك سسى êr-dek-sèssi; —, v.s. لعن علم معالجه ا lâ-'ân-'îlmin-mû'âlejé-et; —, v.s. اردك سسا êrdek-sèss-et; اردك سسا êrdek-ghibi-sèss-et.

Quadrangle, s. اورتھسى حولى درت يانى òrtassi-hâvli-dârt-yânî-binâ-òlan-hêy'et.

Quadrant, s. ربع دائره rûb'î-dâ'irê; اوقتانت ôktânt.

Quadrilateral, s. and s. دو اربعة الاضلاع zû - êrbâ'âtu-'l-âdlâ', درت كوشه dârt-kyâshê.

Quadrille, s. بر نوع رقص bir-nev'i-râkss.

Quadruped, s. درت اياقلى حيوان dârt-âyakli-hâywân, چاريا chàrpâ.

Quadruple, s. درت درت قات dârt-kât, درت درت قات dârt-missali; —, v.s. درت قات او dârt-kât-et; —, v.s. درت قات او dârt-kât-òl.

Quaff, v.s. اچمك ichmek, اتمق âtmak, چاقمق chàkmak. [lik.]

Quagmire, s. بتاق batak, بتاقلى batak-batâq.

Quail, s. بلدرجين beldurjin; —, v.s. قورقمق kôrkmaq, يلماق yîlmak.

Quaint, a. عجيب 'ajîb (âjâ'ib).

Quake, v.s. تتره مك titrêmek, تتره مك ditrêmek, لرزان او lârzân-òl.

Qualification, s. استحقاق îstihkâk; صورت استحقاق sûrêti - îstihkâk;

تعديل *tirāz* "اعتراض *isētissnā* استنشا
تأ" *dūl* تنبيه *tēnbīh* شرط *shārt*.

استحقاق *tā" dūl-et*; *qualify*, *v.a.* وسيله *isstihkāk - vārmek* ويرمك
vessilē"i-istihkāk-ōl; —, *r.s.* استحقاق كسب *isstihkāk-
kēsab-et*.

خاصه *kēyfiyyet* *quality*, *s.* جنس *soy*, رتبه *rūtbē*; *khāssa*;
jins.

كوكل بولانمسی *ghyāngul-bū-*
lānmāssi, يورك بولانديسی *yūrēk-bū-*
lāndissi; — of conscience, شبهه
shūbhē; ندامت *nēdāmēt*.

مقدار *kēmīyyet*, کمیت *Quantitiy*, *s.* قدر *kādr* (*kādar*).

تحفظ *kārantina* *Quarantine*, *s.* خانه
tāhāffuz-khānē.

نزاع *nizā* "غوغا *(kāwgha)* Quarrel, *s.* بوزشمتی *mūnāza"ā*; —, *v.s.* نزاع
bōzvāhmak; غوغا *(kāwgha)*-*et*,
nizā"-et.

آو *tāh-ōjagāi* طاش اوجاغی *Quarry*, *s.* بیوک
shikyār شکار *shayd* صید *ay*,
چیقارمتی *blyuk-ōk*; —, *v.a.* ایشلمک
chikārmak; ایشلمک *ishlstmek*.

ایکیوزسکسان درهملک اولجی *Quart*, *s.*
ikiyuz-sēksan-dirhēmlik-ōlchu.

ربع *dārtda-bir* درتدوبر *Quarter*, *s.* چاریک
chār-yek (*chēyrek*); *rūb* "یان
yān طرف *tāraf*, دیلم *dīlim* حوالی
hāwāli; سو *sū*, جانب *jānīb* سکزکیله
zēkhirē "جهت *jībēt*; اولجیسی
sēkiz - kilēlik - zākhirē - āl-
chassu; —, *s. pl.* قوناق *kōnak*;

دائرة *dā"irē*; اوطة *ōda*; —, *v.a.* اوپورتمتی
dārda-bālmek; قوناق *kōnak-et*; winter-
quarters, قشلاق *kishlak*, قشلاق
kishlak, قشلاق *kishlak*.

كوكرته نك قیچ طرفی *Quarterdeck*, *s.*
ghyūghlertaning-kich-tārafi.

رباعی *rūbā"i* *Quatrain*, *s.*

اسکله *issklē*, ریختم *rikhtim* *Quay*, *s.*

قرالچه *kārālcha* *Queen*, *s.*

عجیب *"ājā"ib* (*"ājā"ib*) *Queer*, *a.*

حقندن *bāssādmek* باصدرمق *Quell*, *v.a.* زجرا
hākkindan - ghālmek, کلمک
zējr-et.

سوندرمک *sōndurmek* *Quench*, *v.a.* اطفای
itfā-et; سوسزلوک *sūsuzluk-*
dēf"-et.

جای سؤال *jāyi-* سؤال *sū"āl*; —, *v.s.* شبهه
shūbhē-et *Query*, *s.*

ارامق *aramaklik* *Quest*, *s.* to go in
— of, کیدوب ارامق *ghidup-aramak*.

سؤال *sū"āl* *Question*, *s.* سؤال *sū"āl*; —, *v.s.* شکنجه
shikānjē; سؤال *sū"āl-et*; صورتی
sū"āl-sōrmak; استنطاق *isstintāk-et*; شبهه
shūbhē-et; to put to the —, انیت
ānīyēt-et.

تیز *tiz* (*tēz*) *Quick*, *a.* چابک *chābik* جانلو
sērī "سرعتلو *sūr"ātli*; حیوانک
hāy حی, دیری *dīri*, *zānlē* ات
ēt *hāywāning-dīri-ēt*, دیری آتی

تسریع *tā"zil-et* *Quicken*, *v.a.* تسریع
zān-vārmek جان ویرمک *tēsri"-et*;
دیرلمک *zānlāndirmak* جانلندرمق
dīrltmek, دیرلمک *ihyā-et* احیا

dirilmek ; چوغى ديرلمك chòyugħu-
-dirilmek. [mish-kirèch.
Quicklime, *s.* سونماش كيرچ sàmma-
Quickly, *ad.* خابك chàbək.
Quickmatch, *s.* فتيل fitil.
Quickness, *s.* چابكك chàbèklèk.
Quicksilver, *s.* زيبق zibək, جيوه jiwā.
Quiet, *a.* صوص sùss; اوصولو ùsəlū,
تكمينلو tèmkinli, سكوتلو sùkyünètli;
راحت āssūdē; —, *a. and s.* سكوت
rāhat, اسایش āssāyish; —, *s.* سكوت
sùkyünèt; —, *v.a.* تسكين tèsèkin-
-et; سننى كسمك sèssini-kèssmek,
صوص صوصدمق sùssadurmak; —! *int.* صوص
sùss; to be —, تك دورمق tèk-dūr-
mak; in a — way, اصوله ùsūlla.
Quietly, *ad.* يواش يواش yāwāsh-yāwāsh.
Quietness, *s.* سسسزلك sèssizlik,
تلاشسزلك tēlāshsizlik.
Quill, *s.* اجلامش kùsh-tūyū; قوش توبى
qòsh-tūbī; —, اچلامش توبى qòsh-tūbī;
—, *v.a.* اينجه اينجه قيرمق inja-inja-kir-
mak, قيرمه قيرمه qirma-qirma-et.
Quilt, *s.* يورغان yūrghan; —, *v.a.*
پاموقلو خرقه كى ديكمك pāmūklī-
khàrka-ghibi-dikmek.
Quince, *s.* آيوه āywa. [sùlfatò.
Quinine, Sulphate of Quinine, *s.* صولفاتو
Quinsy, *s.* خنات khònnāk. [-l-khòlāssa.
Quintessence, *s.* خلاصة الخلاصة khūlāssa-
Quire, *s.* كاغذسته مى kyāghid-dèsstèssi,
دسته dèsstè; خوانندگان گروهى khā-
nèndéghyān-ghyārūh.
Quit, *v.a.* برآتمق brākmaq, ترك tēr-
-et; —, *v.n.* چيقمق chikmaq.

Quite, *ad.* بتون بتون bitun-bitun, كلياً
kyāllīyyan; هر وجهه kyāmīlan, كاملاً
Quitrent, *s.* اجاره ijārē. [hēr-wèjhlā.
Quits, *ad.* باش bāsh, بر bir, برابر bèrābèr,
نه اله جق نه ويره جك nè-ālajak-nè-
vèrèjek.
Quiver, *s.* اوقدانلى òkdān, اوقدان òk-
dānlīk, تيركش tirkèsh; —, *v.n.*
اوينامق òynamak, تترمه مك titrémek.
Quiz, *v.a.* ذوقلمك zèvklènmek.
Quondam, *a.* سابى sābīk; —, *ad.* سابقاً
sābīkā.
Quota, *s.* پاى pāy, حصه hissā.
Quotation, *s.* اقتباس ايله ايراد ايتمك
iktibās-īlā-īrād-ètmeclik.
Quote, *v.a.* بشقندك الفاظنى ايراد āsh-
kāmīng-ēlfāzīni-īrād-et. [met.
Quotient, *s.* خارج قسمت khārijī-kèss-

R.

Rabbi, Rabbīn, *s.* خدام khākhām.
Rabbit, *s.* اطه طوشانى āda-tāwahāni.
Rabble, *s.* اياق طاقمى āyak-tākīmī,
اسافل ناس èssāfīli-nāss. [mush.
Rabid, *a.* قدوز kùdūz, قدورمش kùdūr-
Race, *s.* قوشى kòshū; جنس jīnas, صوى
sòy, سلسله sīlsīlè; صوى صوب sòy-sòp;
—, *v.n.* قوشمق kòshmaq.
Racecourse, *s.* قوشى ميدانى kòshū-
mèydāni.
Racehorse, *s.* يارش ايجون بسلان آت
yārīsh-īchin-bèsslān-āt.
Racer, *s.* يارش ايدن ات yārīsh-èden-āt.
Rack, *s.* شكنجè shikènjè.

Radiance, Radiancy, *s.* لمعان lēm'an ; نور nūr.

Radiant, *a.* بارلاق pārlāk, منیر mūnir.

Radiate, *a.* مرکزین اطرافه داغتمق mēr-
kızdan-ətrāfa-dāghātmak ; —, *v.n.*
مرکزین اطرافه داغلمق mērkszdān-
ətrāfa-dāghālmak.

Radiical, *a.* کلی kyūllī, اساسدن əssāss-
dan, جمهوری kyūkdan ; —, *s.*

Radiish, *s.* تورپ tūrp. [jūmhūrjū.

Radius, *s.* نصف قطر nıssəfi-kūtr ; تکرلک
تەکرلەک təkərlek-pārmaghi.

Raffle, *s.* پیاڭقو piyānko ; —, *v.a.*
پیاڭقو تەقو پیاڭقو تەقو piyānkoya-kəmak.

Raft, *s.* سال sal, کک kəkək.

Rafter, *s.* کریش kirish.

Raftsmān, *s.* صالحی sālji.

Rag, *s.* پچاره pāchāvra, بزپارچه سی
bēz - pārchassi ; rags and tatters,
اسکی پوسکی əsski-pūssku. [chāpkini.

Ragamuffin, *s.* سوقات چاپقینی sōkak-

Rage, *s.* اویکه (əfkə), حدت hiddət,
غضب ghāzab, خشم khāshm ; —,
v.n. حدتلمک hiddətlənmək ; (wind
or sea) پک فرطونه او pək-firtinə-əl.

Ragged, *a.* یرتق irtiq ; پروزلو pūruzlu ;
اسکیلرکیلی əsskilar-ghiyili.

Raid, *s.* آقین āqin.

Rail, *s.* پرمق pərmak ; —, *s. pl.*

تزییف pərmaklik ; —, *v.n.* تزییف
təzyif - et, اغزینی اچمق aghzini -
əchmak, اطاله لسان itālē'i-lissān-et.

Railing, *s.* Railings, *s. pl.* پرمقلى pər-
maklik. [-yöl.

Railroad, Railway, *s.* تیموربول (dèmir)

Raiment, *s.* روبه (rūba), اثواب əswāb
(əssāb), لباس libās (pl. البسه
əlbissə).

Rain, *s.* یغمور yāghmur, باران bārān,
رحمت rāhmət, مطر mātar ; —,
v.a. یاغمتق yāghmak ; —, *v.n.*
یغمور یاغمتق yāghmur-yāghmak.

Rainbow, *s.* علامت السما "ālā'imū-'ss-
-sēmā (ələghim - sāmā), قوس قزح
kāvssi-kūzāh.

Raise, *v.a.* قالدیرمتی kaldırmak ;

یوکسولتمک yükseltmek, ترفیع tərifi -
-et ; دکمک dıkmək ;

احیا ihyā-et ; (the dead) دیرلتمک dırlıtmək,
(the dead at the resurrec-

tion) نشرا nəshr-et ; حشرأ hāshr-et,
(plants) اکوب فلزلندیرمک əkip-filiz-

ləndirmək ; — a siege, محاصره دن
mühāsəradən - chəkilmək ;

— the voice, پک سویلیمک pək-
süwəylənmək, پک او قومق pək-ökumək,

— the price, پک چاغرتق pək-chāghırmək ; —
an outcry, بها ارترمق bāhā-ərtirmək ; —

an outcry, بیغره چیقارمتی yāghara-
-chikārmək ; — seed, جوجق یتشدیرمک
chōjuk-yətishdirmək ; — one's spirits,

کیف یتشدیرمک kəyf - yətish -
dirmək, شندلندیرمک shənləndirmək,

فراحلندیرمتی fərahənləndirmək ; —
the wind, پاره بولمق (pāra)-būlmək.

Raisin, *s.* قورو اوزوم kūrū-üzum.

Rake, *s.* طراق taraq, باغچه طراغی
bāghcha-tāraghi ; زندوست zəndōst,

طرامق zāmpāra ; —, *v.a.* طرامق
tāramak.

Rally, *v.s.* عقلى باشنه كلك *akli-
-blashina* - ghèlmek, ايلتمى àyılmak,
طوبلانتمى dàvrannmak; داورانتمى
tòplanmak, يكيدين نظامه كيرومك
yèngidan-nizâma-ghèrmek; —, *v.s.*
يكيدين نظامه قومتمى طوبلانتمى
yèngidan-nizâma-kòmek; اولاشتمى
òlashmak, ملاقى او, ملاتقى او, ملاتقى او,
tàkùlmak, ساتاشتمى sàtashmak,
نوكلنتمى zèvkùnmek.

Ram, *s.* شاهمردان; قوچ kòch; shāh-
-mèrdān; —, *v.s.* سيقشدرتمى sikiish-
-dirmak; — in, صوتتمى sòkmak,
يرينه سورمك; — home, يرينه سورمك
yàrima-sùrmek.

Ramble, *s.* كزمه ghèzmè, تفرج tèfèr-
-ruj; —, *v.s.* طولاشتمى ghèzmek, كزومك
dòlashmak.

Ramification, *s.* چتال kòl, قول chòtal,
فرع fèr, شعبه shù“bé; —s, pl.
متفرعات mùtèfèrri“āt.

Rammer, *s.* طوقماق tòkmak.

Rampart, *s.* قلعه ديوارى kâl“à-diwāri,
قلعه بدنى kâl“à-bèdèni.

Ramrod, *s.* تفنك چبونى tàfènk-chi-
-bùgùv, چبونى chibùk. [bòzuk.

Rancid, *a.* بوزق èkahimish, اڪشميش

Rancour, *s.* كين kin, بغض bùghz.

Random, *a.* at —, ad. راست كلشنه
ràst - ghàlishina, راست كلهسى به
ràst-ghèlèssiya.

Range, *s.* صره sira; منزل mènzil; بوى
bòy; طولاشش dòlòshish, كزومه ghèzmè;
مطبخ اوجاغى màtbàkh - òjaghè; —,
—, *v.s.* طولاشتمى dòlòshmak, كزومك

ghèzmek; سورمك sùrmek, كتمك
ghètmek; —, *v.s.* ديزمك dìzmek,
ترتيباً tèrtib-et.

Rank, *s.* رتبه rùtbé; صف sàff, صره
sira; — and file, نفرات nèfèrāt;
—, *a.* لاجى اجى àji, اڪشى èkahi,
قوتار kòkar; صيقى kùvvètti, قوتلو
bòylv; —, *v.s.* كلكمك ghèlmek; —,
v.s. صايتمى sàymak, عدا“add-et.

Rankle, *v.s.* يارهيه صاپلنوب قالمتمى yà-
-ràya-sàplanip-kàlmak.

Ransom, *s.* فديه fidyé; —, *v.a.*
قورتارتمى فديه ويرب قورتارتمى
-kùrtàrmak, تخليصاً tàkhliiss-et.

Ranunculus, *s.* كريد لالهسى ghèrid-
-lälèssi.

Rap, *s.* اورش wòrush, چالش chālsh;
—, *v.s.* اورتمى چالمق chàlmak,
wòrmak.

Rape, *s.* غصباً قارى به واقع اولان تصرف
ghàssaban - kàriyyè - vwākè“ - òlan-tàs-
-sàrruf; —, *v.a.* غصباً تصرف ايتمك
ghàssaban-tàsàrruf-ètme.

Rapid, *a.* تيز tiz (tèz), چابك chàbik,
حيزلو sùr“àtli, سريع sèrì, سرعتلو
hizli; rapid, rapids, *s.* ائندى يري
akindi-yèri. [sùr“àt, حيز hiz.

Rapidity, *s.* سرعت chàbàklìk, چابكلك

Rapine, *s.* غارت yàghama, يغما ghàret.

Rapture, *s.* سرور sùrùr, سونج sèvinj,
ممنونيت mèmùnünnyèt; حال hāl,
وجدان vjzdān.

Rare, *a.* نادر nādīr, از بولنور az-bòlunv,
ناديده nā-didè.

arefy, *v.a.* خفیفلمک khāfīflmēk; تخلص ایدرمک kàbartmek, قیارتتمک tākhālkhūl-èdirmek.

Rarely, *ad.* نادرأ، از nādirān.

Rascal, *s.* چابکین بزورک chāpkin-pèzè-wānk, خبیث khābiss.

Rascality, *s.* خبائت khābāssèt; مزورلک mūzūrlik.

Rash, *s.* قرمزلیق kırmızılık, حرمت hāmret, کیدشمه ghīdishma; —, *a.* بصیرتسز, عقسز "ākisiz, دلی dēli, دلی bāssirētisiz. [-dilimi.]

Rasher, *s.* پصدومه دلیمی pāssdirma-

Rasp, *s.* تورپی türpu; —, *v.a.* تورپلمک türpülmek.

Raspberry, *s.* آغاج چیلکی ağaç-chil-ğēki, ایزماوله izmāwla. [-sēchāni.]

Rat, *s.* صچان sēchān, کمرصچانی ghēmkr-

Rate, *s.* فیأت fi'āt; حساب hisāb; جنس rūtbē; مرتبه mērtēbē; جیم jīmā, صوی sōy; کیدش ghīdish; —, *v.a.* حساب hisāb-et; صایمت sāy-mek; first-rate, *a.* اعلی à'ālā; second-rate, اوسط əvālāt; third-rate, &c. اشاغی ədnā, بیاغی bāyāghī, فنا fānā.

Rather, *ad.* براز bir-āz; جق jak or jik, جک jek or jik, جە ja; I would —, ترجیح ایدرم tərjīh-èdèrim; which would you —, ترفیحیسی ترفیح ایدرمس kānghissini-tərjīh-èdèrsin; death — than slavery, اسیراوله جفمزاوله əssir-òlqāghimiza-èdèlim.

Ratification, *s.* تصدیق tāsdiq.

Ratify, *v.a.* تصدیق tāsdiq-et.

Ratio, *s.* نسبت nisbèt. [lānē.]

Rational, *a.* عاقل "ākī; علاقه "ākī-

Rations, *s. pl.* تعیینات tā'yināt.

Ratsbane, *s.* صچان اوتی sēchān-òtu.

Rattle, *s.* زریلتی zirilti; سس sēs; —, *v.a.* سس sēs-et; —, *v.a.* سسلندرمک sēsslndirmek.

Ravage, *s.* ضرر zārār, زیان ziyān, خرابا khāssārèt; —, *v.a.* خرابا khārāb-et, تخریب tākhrīb-et, ویران vīrān-et.

Rave, *v.a.* دلی کی سویلمک dēli-ghībi-sūwēylmēk, چلدرمق chıldirmak, قاچرمق kākchirmak.

Raven, *s.* قوزغون kūzghūn. [jik-dārē.]

Ravine, *s.* صرپداره جق دره sār-p-dāra-

Raviah, *v.a.* یغما yāghma-et, زورایله المت zūr-ila-lmēk; زورلامق zōrlamak, زورایله سکمک zūr-ila-sīkmek; صونج ایله دلی کی sāvīnj-ila-dēli-ghībi-et, چلدرتتمک chıldirtmek.

Raw, *s.* چیش chīgh, چی chī, شمامش pīshmāsh, خام nā-pūkhē, ناخسته khām; صوغوق sōghuk.

Ray, *s.* شعاع shū'ā', پرتو pērtēv.

Raze, *v.a.* یقمت yīqmak, هدم hēdm-et, یرایله یکسان yār-ila-yēksān-et; برقاتنی اندرمک kēssmek, بیر-کاتینی-èndirmek.

Razor, *s.* استوره or استوره əstura, موسی mūsā.

Reach, *s.* منزل mēnzil; نهرک ایکی nēhrīng-iki-dīrsēghī-ārassīnda-òlan-dōghruja-yāri; within —, یتشاور,

yètiashilir; out of — ال يتشمز ùl-
yètiashmàz; —, v.a. يتشمك yètiash-
mek, وارمق ùlashmak, اولاشمق ùl-
ashmak; ال يوريمك ùlívèrmek.
Reaction, s. مقابله mùkâbélâ; قارشيلق
kârahîlik.
Read, v.a. اوقومق ùkumak, قرائت
kîrà'at - et; تلاوت ùlâvet - et;
چيقارمق chîkârmak; —, v.s.
اوقومق ùkunmak; — well, كاغد
kyâghîd-ùzér-inda-ghyùzèl-ùkunmak;
— out, — aloud, — out loud, v.a. يك
اوقومق yèk-ùkumak; — on, قالميوب
همان qalmiyyèhman-ùkumak, اوقومق
kâlmayyèp-hèmmèn-ùkumak, دها
dâhâ-ùkumak; — over, اوقومق
هپسنى hèpsini-ùkumak; —
again, — over again, اوقومق
بىر دها bìr-dâhâ-ùkumak; —, p.p.
اوقومش ùkumash, عالم 'âlim;
اوقومش ùkumash.

Reader, s. اوقوييچى ùkuyiyjy.
Reading, s. اوقومقلىق ùkumaklik.
Ready, a. حاضر hâzir; مهيا mùhèyyâ,
اماده âmâdê, الستè âlèssta; to make
—, v.a. حاضرلىق hâzirâmak, حاضر
hâzir-et; — —, v.s. حاضرلىق
hâzirâmak, حاضر او hâzir-ùl.
Real, a. حقيقى ghèrchèk, كچك
hâkîkî, صحيح sâhîh; — estate, املاك
èmlâk.
Reality, s. حقيقت hâkîkât, كنه kyunnh.
Realize, v.a. اينانمق inanmak, حقيقتنه
hâkîkâtina-inanmak; ساتوب
سàtîp-(pàssâsini)-almak.

Really, ad. كچكدن ghèrchèkdèn, حقيقتè
hâkîkâtan, صحيحاً sâhîhan.
Realm, s. ممالك mèmâlik.
Ream, s. طوب ùp. [hâssâd-et.
Reap, s. بچمك bichmek, حصاد
Reaper, s. اوراقچى ùraqjî.
Reaping-hook, s. اوراق ùraq.
Rear, s. اوردو ghèri-yânî, ارد ùrd, ورا
vèrà; —, v.a. بسلمك bèsalémek;
بيوتمك yètiashdirmek; تحصيل
biyatmek; ننا ùnâ - et; شاخ
tâhsîl-et; —, v.s. شاخ قالمقى shâkh-
kâlmak (or شاه shâh); — admiral,
ايرىاله پاشا iriyâla-pâsha.
Reason, s. سبب "لكل" èbeb, قديرعه
mùjîb, علت zèri'â; —, v.s. دوشنمك
dùshunmek; سويلمك sùwèylémek;
— with, لقردى اكلاتمق lâkirdi-ànglat-
mak (ânât-).
Reasonable, a. معقول "لكل" èkil,
ما'كول mâ'kûl. [ghîrmek.
Reassume, v.a. تكرر كيرمك tèkrâr-
Reassure, v.a. يكدن تامين ا yèngidan-
-tè'mîn-et.
Rebel, s. عاصى "Assi, زوربا zòrba; —,
v.s. عصيانا 'issyân-et, طغيان
tùghyân-et, زورباتلىق zòrbalîk-et,
اياقلىنمق àyâqlanmak, اياغه قالمقى
âyâgha-kâlmak.
Rebellion, s. زورباتلىق zòrbalîk, عصيان
'issyân, طغيان tùghyân.
Rebellious, a. عاصى "Assi; عصيان
'issyân-mâ' nâssînda-ùlan.

= bound, *v.n.* کيرو سكمك sèkmek; کيرو
 تيمك ghèri-tèpmek. [-et.
 - bind, *v.a.* ا بيکن بنا yèngidan-bīnā-
 = bake, *s.* آزار āzār (āzār), آزارش āzā-
 rish; —, *v.a.* آزارمتی āzarlamak.
 = bat, *v.a.* انکارا تکزيب təkzīb-et; انکارا
 mkyār-et; انکارا جرح jərh-et.
 = call, *s.* عودت بوروسی; “ازل” عزل
 “āvđët-bōrussu; —, *v.a.* “ازل” عزل
 -et; عودت کيرو چاغیرمتی ghèri-chāghīrmak;
 کيرو المتی ghèri-ālmak.
 Recapitulate, *v.a. and n.* اجمالاً خلاصه ا
 ijmalān-khūlāssa-et.
 Recapitulation, *s.* خلاصه khūlāssa.
 Recapture, *v.a.* کيرو ضبطا ghèri-zābt-et.
 Recede, *v.n.* کيرو چکلمک ghèri-chè-
 kilmek; دونمک چکلمک chèkilmek; دونمک
 dānmek.
 Receipt, *s.* الش قبض ākhz, قبض kābz, الش
 ālish; مقبوض سندى mākbūz-sēnēdi;
 رچته rēchēta, ترتيب tērtīb.
 Receive, *v.a.* اللمک اخذ ākhz-et, اللمک
 مظهر او نائل nā'il-ōl; قبض kābz-et;
 مظهر او قبول kābūl-et; اللمک
 yēmek; دوچار او گرفتار ghīrfār-ōl;
 دوچار او مبتلا mūbtēlā-ōl.
 Receiver, *s.* اخذ ايدن ākhz-ēden.
 Recent, *a.* يکي yēngi, مجدد mūjēdded,
 تازه tāzē.
 Recently, *ad.* کچنلردا ghèchēnlrda.
 Receptacle, *s.* قاب kāb.
 Reception, *s.* قبول kābūl.
 Recess, *s.* هجر hūjre, طولاب يری dōlāb-
 yēri; تعطيل وقتى tā'til-wākti.
 Recipe, *s.* رچته rēchēta, ترتيب tērtīb.

Reciprocal, *a.* طرفیندن اولان tārāfeyndan-
 ōlan. [ōkumaklik.
 Recitation, *s.* اوقومقلق əzbērdan-
 Recite, *v.a.* ذکر ا zīkr-et; اوقومتی òku-
 Reckless, *a.* قیدسز kāydsiz. [mak.
 Reckon, *v.a.* حسابا hissāb-et, صایمتی
 sāymak; داخل ا dākhl - et; ا
 “add-et; تعداد ا tā“dād-et; — up,
 حسابا hissāb-et, صایمتی sāymak;
 — upon, اعتماد ا i“timād-et, امنیت ا
 əmniyyēt-et.
 Reclaim, *v.a.* اصلاح ا isslāh-et; (land)
 احياء مواتا mā“mūr-et, معمورا
 ihyāi-mēwāt-et; کيرو استمک ghèri-
 istēmek. [džānmak.
 Recline, *v.n.* ياتمتی yātmak, اوزانمتی
 Recluse, *s.* عزلت کزین mūnzēvi, عزلت
 “üzlet-ghyüzin, دنياين چکلمش dūn-
 yadan-chèkilmish.
 Recognition, *s.* اعتراف tānima; اعتراف
 i“tirāf. [bilmek.
 Recognize, *v.a.* طانيمتى tānimak, بلمک
 Recoil, *s.* کيرو تپش ghèri-tēpiāh; —, *v.n.*
 کيرو تيمک ghèri-tèpmek.
 Recollect, *v.a.* خاطرلمتى khātirlamak,
 خاطرده طومتی dər-khātir-et; خاطر
 khātirda-tūtmak, اونوتماقتی ūnūtma-
 mak.
 Recollection, *s.* خاطرلمتا khātirlama.
 Recommend, *v.a.* اصمارلمتى issmārlamak,
 نصيحتا nāsīhāt-et; توصيه tāv-
 siyya-et; مدح ا mēdh-et.
 Recommendation, *s.* توصيه tāvasiyya.
 Recompense, *s.* اجرة مكافات mūkyāfāt, اجرة
 èjr; بخشش bākhshish; —, *v.a.*

- مکافاتنی ویرمک mǎkyāfātini-vèrmek,
 اجرینی ویرمک èjrini - vèrmek,
 بخششنی ویرمک bǎkshishini-
 -vèrmek.
- Reconcile, *v.a.* بارشدرمتی bārishdǎrmak,
 بینلرینی üzlaşhdǎrmak, اوزلاشدرمتی
 ذات bèynlérini - ısslāh - et,
 البینلرینی اصلح zātu - l - bèynlérini-
 ısslāh-et; ارضا khòahnūd-et, ارضا
 ırzā-et, تسلی ویرمک tèsèlli-vèrmek.
- Reconnaissance, *s.* دشمن حوالیلرینی
 یوقلاب کشف و معاینه ایتمکلک
 dǎhmmen-hāwālilérini-yòklayup-kèshf-
 -w-mù"áyéné-ètmeکلک.
- Reconnoitre, *v.a.* دشمن حوالیلرینی
 یوقلاب کشف و معاینه
 dǎhmmen-hāwālilérini - yòklayup - kèshf - v -
 -mù"áyéné-et.
- Reconquer, *v.a.* یکیدن فتح yèngidam-
 fèth-et. [dāha-dǎshhènmek.
- Reconsider, *v.a.* بردها دوشنمک bir-
 Reconstruct, *v.a.* یکیدن یاپمق yèngidam-
 -yǎpmak.
- Record, *s.* قید kǎyd, سجل sıjll; *pl.*
 سجلات kǎyūd, قیودات kǎyūdāt, قیود
 sıjllāt; —, *v.a.* یازمق yǎzmak, قید
 kǎyd-et, تسجیل tèsajil - et; ضبط
 zǎbt-et, تحریر tāhrir-et.
- Recount, *v.a.* نقل nǎkl-et, حکایه
 hikyāyē-et, ذکر zikr-et.
- Recourse, *s.* مراجعت mùrǎjǎ"āt,
 تشبث tēshèbbuss; to have —,
 دشمنک dǎhmk, مراجعت mùrǎ-
 jǎ"āt-et, تشبث tēshèbbuss-et.
- Recover, *v.a.* کیرو المق ghèri-almak;
- ینه بولمق (ghèna) - bǔlmak; —, —
 قات بولمق, آیو او one's health,
 ifākāt-bǔlmak; — one's self, کنه
 کندینی kèndini-tǔtmak.
- Recovery, *s.* کیرو المه ghèri-almā; حقا
 shifā-bǔlmā. [tèdd (mǔrtād) -
 Recreation, *a.* قورقاق kòrkāk; مرتد mùr-
 Recreation, *s.* ایلنجه èylənja.
- Recriminate, *v.a.* قاروشیلقلاوله رق تهمت
 کارهالیکلی kārshālikli - òlarak - tǔhmè t -
 -ısanād-et.
- Recruit, *s.* "assker-عسکر جمعیسی
 یکی یازلمش عسکر نفری "ǎjzmissi;
 yèngi-yǎzilmish-"assker-nèfèri; —,
 یکی عسکر طولمق yèngi-"assker-
 -tǔplamak; استراحت ıstirāhat-et;
 بدنه خدمت bèdèna - khidmet-et;
 —, *v.a.* تقویت ویرمک yèngidam-tǎkviyyèt-vèrmek.
- Rectangle, *s.* مستطیل mùsstatil.
- Rectification, *s.* تصحیح tǎshshih.
- Rectify, *v.a.* تصحیح tǎshshih-et, طوغرلتمق
 dòghǎrltmak; مکرر انبیقندن چکمک
 mùkèrrèran-ınbikdan-chèkmek.
- Rectitude, *s.* طوغریلق dòghǎrlıq,
 راستی ıstikāmet, استقامت ıstikāmet.
- Recur, *v.a.* تکرار وقوع بولمق tèkrār-
 -wǔkū" - bǔlmak; دونمک dǎnmek,
 تکرار اکمت tèkrār-angmak.
- Recurrence, *s.* تکرار وقوع بولمق
 tèkrār-wǔkū-bǔlmaklik.
- Red, *a.* قرمز kırmızı, قرل kızıl, احمر
 āhmēr, سرخ sùrkh; (hair) صاری sārı.
- Redden, *v.a.* تزارمق kızarmak; —, *v.a.*
 قرمزلیق ویرمک kırmızılıq-vèrmek.

redeem, *v.a.* قورتارمق kùrtarmak,
تخلیص tàkhliss-et.

redeemer, *s.* قورتاران kùrtaran,
قورتاریجی kùrtàrijı, خلاص khàlläss.

redemption, *s.* قورتارش kùrtarish,
تخلیص tàkhliss; قورتلش kùrtulush,
خلاص khàlläss.

redhot, *a.* قیزغین kızghın.

redistribute, *v.a.* یکیدن توزیع yèngi-
dan-tèvzi"-et. [-tèvzi".

redistribution, *s.* یکیدن توزیع yèngidan-

redoubt, *s.* طایبه tàbiya, پلانقه pàlangha.

redoubtable, *a.* مهیب kòrkulu, قورقولو
mùhib; کوچ ghyùch, زور zòr.

redress, *s.* احقاق حق ihkàki-hàkk; —,
v.a. احقاقا ihkàk-et.

Reduce, *v.a.* تنزیل ازالتمق àzaltmak, تنزیل
tènzil-et, تقلیل tàklil-et; کچولتمک
kùchultmek; تحویل tàhvıl - et,
چویرمک chèvirmeç, ایتمک ètmek;
قومق kòmaq, صوتمق sòkmak,
گهتیرمک ghètirmeç; جبر jèbr-et,
صارمق sàrmak, یرینه قومق yèrina - kòmaq,
تنزیل رتبه tànzili-rùtbè-et;
فتح fèth-et (t-h), ضبط zàbt-et,
تسخیر tàsskhir-et.

Reduction, *s.* تنزیل tènzil, تقلیل tàklil;
تحویل tàhvıl; جبر jèbr; فتح fèth,
تسخیر tàsskhir.

Redundance, Redundancy, *s.* فضلہ و زائد
fazla - vé - zà'id - òlan-
-mikdâr.

Redundant, *a.* زائد zà'id, فضلہ fazla.

Reed, *s.* قامش kàmiah; قلم kàlâm.

Reef, *s.* (rocks) تیارل دؤکنتی dükuntu, قیالر

یلکنک بر قات جامه دانی kâyalar;
yèlkenin-bir-kât-jâmédâni; —, *v.a.*

جامه داننی باغلامق jâmédâni-ni-bàğlâ-

Reef-point, *s.* جامه دان jâmédân. [mak.

Reek, *s.* بوغو dùmân, دومان dùmân;

—, *v.n.* چیقمتق dùmâni-
-chikmak, بوغوسی چیقمتق bughussu-
-chikmak.

Reel, *s.* مقررہ makara, طولاب dölâp;

—, *v.n.* سندله مک sendélemek,

سرم اولوب yèkilajak-òl, یقله جق او

ایقلمق sàrsam - òlup-âyak-

lari - tütmemak; —, *v.n.* صارمق
sàrmak. [Intikhâb-et.

Re-elect, *v.a.* یکیدن انتخاب yèngidan-

Re-embark, *v.n.* یکیدن کمی به بنمک

yèngidan-ghèmiyyé-binmek.

Re-establish, *v.a.* تجدید tējdid-et.

Re-establishment, *s.* تجدید tējdid.

Refer, *v.a.* کوندرمک ghyândarmek,

باطمق hawâlè-et; —, *v.n.* حواله

hàkwak; مراجعت müräja "ät-et;

کلمک ghèlmek; کتمک ghitmek;

طولای او kinâyè-ol, طولای dölâyı-òl.

Referee, *s.* حکم hâkem.

Reference, *s.* مراجعت hawâlè; حواله

müräja "ät; کفیل kinâyè; کفیل kèfil;

to give a —, کفیل کوسترمک kèfil-

ghyússtarmek; to ask for a —,

کفیل ایسترمک kèfil-istèrmek.

Refine, *v.a.* تصفیہ tàssfiyyè-et; —, *v.n.*

اینجلمک injeltmek.

Refined, *a.* پاک نازک pèk-nâzik.

Refinement, *s.* نزاکت nèzakèt.

Reflect, *v.a.* عکس "âkas-et, کیرو

- اورمق ghèri - wòrmak; —, *v.n.*
 دوشنمک dūshunmek, طاشنمتی tā-
 ahinmek, مطالعه mùtālā'a-et; —
 upon, عیب او tēvbikh-et; توبیخا
 "āyb-ōl.
 Reflection, *s.* انعکاس "ākss, عکس
 in "īkyāss; مطالعه mùtālā'a;
 توبیخ tēvbikh, تعیب tā'yīb.
 Reflector, *s.* آینه āyina.
 Reform, *s.* اصلاح isalāh; اصلاحات
 isalāhāt, تنسیقات tēnsīqāt,
 تنظیمات tēnzīmāt, —, *v.a.* یولنه قومق
 yòluna-kòmek, نظامنه قومق
 nizāmina-kòmek, اصلاح isalāh-et,
 nizāmina-kòmek.
 Reformation, *s.* تهذیب اخلاق
 tēhzībī-ākhlāk; اصلاح isalāh.
 Reformer, *s.* مصلح mùsaliḥ.
 Refraction, *s.* انکسار شعاعات
 inkissāri-ahū "ā "āt.
 Refractory, *a.* عنادجی "āssī,
 عنادجی "āssī, معند mù "ānnid,
 متمرّد mùtémèrrid.
 Refrain, *v.n.* واز کچمک wāz-ghèchmek,
 چکنمک chēkinmek, ساقنمق
 sāqinmek, کندینی طومتق
 kēndini-tòtmak, طیانمق
 dāyanmak.
 Refresh, *v.a.* تازه لندرمک tēzēl-
 ndirmek; تازه لتمک tēzēl-
 tētmek; — one's self, دیننمک
 dīnnemek, یورغونلغنی العنق
 yòrghonlughnī-almak; تفریح بدن
 tēfrīḥi-bēden-et; to feel refreshed,
 اچلمق āchilmak.
 Refreshment, *s.* ییهجک yēhèk,
 ییهجک yēhèk, ایچهجک
 àyèhèjek-lèhèjek.
 Refuge, *s.* سیغنه جق یر sīghēnèjak-
 yār,

- لیجا bārīnèjak - yār, بارینه جق یر
 mèljā; to take —, سیغنمت sīghēn-
 mak, بارنمق bārīnmak, الیجا
 iltijā-et
 Refugee, *s.* ملتجی mùltèjī.
 Refulgence, Refulgency, *s.* پارلاق
 pàrlak.
 Refulgent, *a.* پارلاق pàrlak. [laklik.
 Refund, *v.a.* کیرو ویرمک ghèri-vèr-
 mak, استرداد ا rēdd-et, ا
 istsirdād-et.
 Refusal, *s.* رد rēdd. [-et.
 Refuse, *v.a.* قبول ایتمامک kàbūl-
 ètmamek, رد rēdd-et; ویرمامک
 vèrmamek; راضی اولمامق
 rāzī-òlmo-
 Refutation, *s.* جرح jərh. [mak.
 Refute, *v.a.* هبتا جرح jərh-et,
 هبتا hàbt-et, چورومتک
 chùrtmek.
 Regain, *v.a.* تکرار بولمق tēkrār-
 bòlmak; تکرار tēkrār-
 wāssī-òl; تکرار واصل او
 tēkrār-wāssī-òl; تکرار
 تکرار tēkrār-kāzānmak.
 Regal, *a.* قراله مخصوص kīrāla-
 mākhsūss, حکمدارانه
 hùkmdā-rānē, تاجدارانه
 tājdārānē.
 Regale, *v.a.* ضیافتا ziyāfèt-et
 (or ایوجه یمک یدرمک yēhèk-
 yèrmek); قارنی دو یورمق
 qārni-dò yòrmak, فراحلندرمق
 fərahlandirmak; خوشلندرمق
 khòshlandirmak; —, *v.n.* یمک
 ایچمک yèmek-ichmek, قارنی
 دو یورمق qārni-dò yòrmak.
 Regalia, *s. pl.* پادشاهک
 pādshāhèk, تزینات tēzīnāt,
 رسمیہی pādīshāhīn - tezyīnāt-
 rēss-mīyyēssi.
 Regard, *s.* باقش bāksh; نظر
 nəzar, اعتبار hūssnu-nəzar,
 "tībār, محبت ihtirām, التفات
 iltifāt, احترام

- mähäbbet; —, *v.a.* باقمق bākmak;
 with — to, نظراً nāzarān; بحثه
 bāhssina-ghèlinja; to have a
 — for, صایمتی saymak.
- Regarding, *ad. or pr.* بآبندە bābinda.
- Regardless, *ad.* باقمیقرق bākmayyērek.
- Regatta, *s.* قایتی و صندوق یارشى
 -vē-sāndaller-yārishī. [-sāltanāt.
- Regency, *s.* نیابت سلطنت niyābēti-
- Regenerate, *a.* معنأ یکیدن احیا اولنمش
 mā“nan - yēngidan - ihyā - òlunmush;
 —, *v.a.* معنأ یکیدن احیا
 - yēngidan - ihyā - et, تجدید قلب
 tējīdī-kālb-et.
- Regent, *s.* نایب سلطنت nā'ibi-sāltanāt.
- Regimen, *s.* پرهیز pèrhiz, حمیه himyē.
- Regiment, *s.* “أسکراالی, الای
 -ker-ālayī.
- Regimentals, *s.* فورمه fōrma.
- Region, *s.* أرض ārz, مملکت māmélkēt,
 دیار diyār.
- Register, *s.* دفتر dēftar; —, *v.a.* قیدأ
 kāyd-et, دفتره کچورمک dēftara-ghè-
 chirmek, یازمق yazmak.
- Registrar, *s.* دفتر امینی dēftar-ēminī;
 سجلات کاتبی sījillat-kyātibi.
- Registry, *s.* دفتر حانه tēssjil;
 دفتر dēftar-khānē.
- Regret, *s.* أسف èsēf, تأسف tē'èssuf,
 کدر kēdr, غم ghām; —, *v.a.* أسف
 èsēf-et, کدرأ tē'èssuf-et, کدر
 kēdr-et.
- Regular, *a.* یولنده اولن yòlunda-òlan;
 منتظم muntazam; مطرد müttarid,

سالت sālt; — troops, اصل asal;
 نظام عسکری nizām-
 -“assakēri, عساكر منتظمه
 -muntazama.

Regularity, *s.* نظام nizām.

Regularly, *ad.* اوزره نظام nizām-üzèrē.

Regulate, *v.a.* نظام ویرمک nizām-vèr-
 mek, تنظیم tanzīm-et; (a watch)
 عیارا “āyār-et.

Regulation, *s.* نظام nizām.

Reign, *s.* ایام سلطنت sāltanāt;
 سلطنتا ēyyāmi-sāltanāt; —, *v.s.*
 سلطنتا sāltanāt-et, حکومتا
 hükümet-et, پادشاهلتا
 pādiahāhlik-et.

Reimburse, *v.a.* ویرمک vērmek, ینه
 اوده مک (ghènē) - vērmek,
 اده مک èdémek.

Rein, *s.* “إنان, دیزکین dīzghin,
 اطلاق عنانأ, to give —, زمام
 zimām; itlāki-“inān-et.

Reinforce, *v.a.* امداد ویرمک imdād-
 -vērmek, موجوده ده عسکر قاتمق
 mevjūda-dāhā-“assakē-kātmak.

Reiterate, *v.a.* تأکیدأ tē'kid-et, تکرار
 تکرار سویلمک tēkrār-sūwēylémek.

Reiteration, *s.* تکریر tēkerrir; تکرر tēkrir.

Reject, *v.a.* ردأ rēdd-et, طرد tārđ-et,
 دفع dēf'-et. [tārđ.

Rejection, *s.* دفع dēf; رد rēdd; طرد tārđ.

Rejoice, *v.s.* سونمک sēvinmek, ا
 مسرور او, ماحظوظ او, mahzūz-òl,
 سوندرمک mēssūr - òl; —, *v.a.*
 سوندرمک sēvindirmek, ماحظوظ
 mahzūz - et, مسرورأ
 mēssūr-et. [mahzūziyyèt.

Rejoicing, *s.* شهنلك shēnlik; ماحظوظیت

Rejoin, *v.a.* جواب ويرمك jèwāb-
 Rejoinder, *s.* جواب jèwāb. [-vèrmek.
 Relapse, *s.* نكس nùkss; ارتداد irtidād;
 —, *v.n.* فنالشمق يكيدين yèngidan-
 -fēnalashmak, على نكس ا "illèti-
 -nùkss-et; مرتد او mùrtèdd-òl (mùr-
 tād); فنالغصايبكىدين yèngidan-
 -fēnaligha-sālpmak.
 Relate, *v.a.* نقلأ nākl -et, حكايا
 hikyāyē-et, بيان bèyān -et, تقرير
 tākrīr-et; —, *v.n.* منسوب mènsūb-
 -òl; متعلق mùta "āllik-ol; —ted,
p.p. منسوب mènsūb, متعلق mùta "
 āllik, خصم khīssm; اقربا ākrabā (*pl.*).
 Relation, *s.* تقرير hikyāyē, حكايا
 tākrīr; تعلق tā "āllik, مناسبت
 mùnāssèbèt, خصملىق mènsūblyyèt;
 قربت khīssmlik, اقربالىق ākrabālik,
 كوربت kōrbèt; انتساب intissāb; نسبت
 nissèt; خصم khīssm, اقربا ākrabā (*pl.*)
 Relative, *s.* خصم khīssm, اقربا ākrabā
 (*pl.*); —, *a.* نسبتله واقع اولان nissètla-
 -wākī "òlan; — pronoun, موصول
 mèvsūl; —ly, *ad.* نسبتله nissètla,
 نظراً nāzarān, كورر ghyārē.
 Relax, *v.a.* كوشتمك ghèvshètmeK;
 كوشكلكتورمك ghèvshèklik-
 -ghètirmeK; لينت ويرمك līnet-vèr-
 meK; —, *v.n.* يموشانمق yimushān-
 mak; يموشانمق yimushamak;
 كوشهملك ghèvshémek. [tènèffuss.
 Relaxation, *s.* اكلتجه èylmja; نفس
 Release, *s.* قورتلش kùrtulush, خلاص
 khālāss; —, *v.a.* صاليويرمك āli-

vèrmek, خلاص khālāss-et; نورتارمق
 kùrtarmak, تخليص tākhliiss-et, آزاد
 āzād-et.
 Relent, *v.n.* يموشانمق yimushamēk,
 رقت كورتورمك rikkāt-ghètirmeK.
 Reliance, *s.* اعتماد i "timād, أصنيت
 èmniyyèt.
 Relief, *s.* راحت rāhat; امداد imdād;
 اعانه i "ānē, قورتلش kùrtulush, خلاص
 khālāss; in —, قائمه kākma, قبارتمه
 kābartma.
 Relieve, *v.a.* راحت ويرمك rāhat-
 -vèrmek, راحت ايتدورمك rāhat-èt-dir-
 meK; امداد ايتدورمك imdād-yètish-
 dirmeK; قورتارمق kùrtarmak, اعانه
 i "ānē-et, دفع dèf -et, تسكين tèss-
 kīn-et; — the guard, ديكشمك
 nùbètji-dighishmeK.
 Religion, *s.* دين dīn.
 Religious, *a.* ديندار dīndār, متدين
 mùtédèyyīn, صوفى sūfu.
 Relinquish, *v.a.* وازكچمك wāz-ghèch-
 meK, الچمك èl-chèkmeK, براتمق
 èl-chèkmeK, قصر يد ا tērK-et, كفف يد ا
 kēffi-yèd-et, كلاسري-يهد-ت kāsri-yèd-et.
 Relinquishment, *s.* ترك tērK.
 Relish, *s.* مزه mèzē, قاتق kātīk; لذت
 lèzzèt; —, *v.a.* لذيد بولمق lèziz-
 -bōlmak, خوشلانمق tèlezzuz-et, خوشلانمك
 khòshlanmak.
 Reluctance, *s.* كوكلسزلك ghyèngul-
 suzluk; with —, reluctantly, استميهرك
 àstéméyèrek, مع كراهه mā "a-kérā-
 hétin, مع الكراهه mā "a-l-kèrahē.
 Reluctant, *a.* كوكلسز ghyèngulsaz.

rely, v.n. كوكنمك *ghyùdghæmmek*, اعتماد ا *timād-et*, استناد *isstinād-et*; — upon God, توكل ا *tèvèkkyul-et*, متوكلا *mùtèvèkkil-òl*.

Remain, v.n. قالمق *kàlmak*, اوپورمق *òturmak*, ساكن ا *sākin-òl*; باقى قالمق *bāki-kàlmak*, فصله قالمق *fazla-kàlmak*, ارتمق *àrtmak*.

Remainder, s. قالا *kàlən*.

Remains, s. بقايا *bākāyā*, —, *s. pl.* فصله *fazla*; mortal —, جنازه *jènāzē*.

Remark, s. لقردى *lākirdi*; تنبيه *tènbiḥ*; كورمك *i“tirāz*; —, *v.n.* كورمك *ghyùrmek*; دقت ا *dikkāt-et*; —, *v.a.* سويلمك *sùwèylémek*; اشعارا *ish“ār-et*. [-shāyān.

Remarkable, a. دقته شايان *dikkāta-*

Remedy, s. چاره *chārē*; —, *v.a.* چاره بولمق *chārē-bùlmak*.

Remember, v.n. and a. خاطرلمق *khā-tirlamak*, ياد ا *yād-et*.

Remind, v.a. خاطرينه *ikhthār-et*, اخطار ا *ikhthār-et*, خاطرينه *khātirina-ghètirmek*.

Remiss, a. تنبل *tènbèl*, اهمالجي *ihmālji*; to be —, اهمال ا *ihmāl-et*, قصورا *kùssūr-et*; —ness, *s.* اهمال *ihmāl*, قصور *kùssūr*.

Remission, s. عفو *sāfh*, صفح *sāfh*.

Remit, v.a. عفا ا *sāfh-et*, صفحا *sāfh-et*, عفا ا *sāfh-et*, بخشا *bākhsh-et*, بخشامق *(bāghshish-lamak)*; كوندرومك *ghyùndrømmek*; —, *v.n.* كوشه مك *ghèvshémek*, كسلك *kèssilmek*, ازالمق *azal-mak*, خفيلشمك *khāfifshemek*.

Remittance, s. مكتب ايله كوندريلان

پاره *mèktüp-ila-ghyùndkrilan-pārē*; پاره كوندرومق *pārē-ghyùndkril-massi*.

Remnant, s. فضله *fazla*, بقيه *bākiyyē*; ارتمش *àrtmish*; ارتمش پارچه *àrtmish-pārcha*.

Remonstrate, v.n. اعتراض كونا بعض *i“tirāz-ghyünā-bl“zi-ifādāti-wāki“òl*.

Remorse, s. ندامت كلييه *nèdāmèti-kyùllhyyē*, ندامت مع ياس *nèdāmèt-mā“à-yèss*.

Remote, a. اوزاق *òzāk*, بعيد *bā“id*.

Removal, s. نقل *nākl*, کوچ *ghyūch*; عزل *“azl*; دفع *dèf*, اخراج *ikhraj*.

Remove, v.a. قالدرومق *kaldirmak*, نقل *nākl-et*; عزل ا *“azl-et*; دفع *dèf“-et*; چيقارمق *chikarmak*, اخراج *ikhraj-et*; —, *v.n.* ديكشمك *èv-dighishmek*.

Remunerate, v.a. حقنى ويرمك *hākkini-vèrmek*, مكافاتنى ويرمك *mùkyā-fātini-vèrmek*. [اجر *èjr*; پاره *pārē*.

Remuneration, s. مكافات *mùkyafāt*;

Rend, v.a. يارمق *yarmak*, يرتمق *yirtmak*, چاك ا *chāk-et*.

Render, v.a. ايتمك *ètmeq*, قيلمق *kil-mak*; تسليم *tèss-lim-et*; ويرمك *vèrmek*; كيروويرمك *ghèri-vèrmek*.

Renegade, Renegado, s. مهتدى *mùh-tèdi*, دونمه *dànma*.

Renew, v.a. يگيلتمك *yèngiltmek*, تجديدا *tèjdid-et*.

Renewal, s. تجديد *tèjdid*. [-et.

Renounce, v.a. قطع علاقه *kāt“i“ālāka-*

Renovate, *v.a.* تازه‌لتمک tāzāletmek, تجديد ا tējdīd-et.

Renown, *s.* صيت sīt, شهرت shùhrèt, نام nām, نیکنام nīk-nām, شان shān, اشهار ishtihār.

Renowned, *a.* مشهور mēshhūr.

Rent, *s.* کرا kirā; quit — اجاره ijārah; يارتق yārtīk; يارق yārīk; —, *v.a.* کرا ايله طومتی kirā-ila-tūtīk; — out, کرایه ویرمک kirāya-vērmek.

Repair, *s.* تعمیر tā“mīr, ترمیم tērmīm; ياتاق yātaq, ير yēr, ملجا mèljā; —, *v.a.* تعمیرا tā“mīr-et, ترمیم ترمیم tērmīm-et; اصلاحا tassīyyā-et; تسویه tassūyā-et; اصلاح isalāh-et; چارەسنی بولمق chārēssini-būlmak; —, *v.a.* کتمک ghītmek, صیغمتی sīghīnmak; in —, in good —, تعمیر و غیر محتاج tā“mīra-ghāyri-mūhtāj; out of —, in bad —, تعمیره tā“mīra-mūhtāj.

Reparation, *s.* تعمیر tā“mīr, ترمیم tērmīm; تصمین tāzmīn, ترضیه tārzīyyē.

Repartee, *s.* جواب jèwāb; quick at —, حاضر جواب hāzir-jèwāb.

Repeal, *s.* فسخ fēsakh, لغو lāghv; —, *v.a.* فسخا fēsakh-et, لغوا lāghv-et.

Repeat, *v.a.* تکرار یا بتمق tēkrār-yāp-mak, تکرار سویلمک tēkrār-sūwēy-lēmek.

Repeatedly, *ad.* مکرراً mùkèrrān.

Repeater, *s.* باصغله چالراولان توین bāssaghila - chālār - òlan - sā“ātī.

Repel, *v.a.* دفعā dēf“-et; — an attack, مدافعا mudāfā“a-et.

Repent, *v.a.* پشیمان pēshīmān-òl (pīsh-mān), نادیم نادیم nādīm-òl; توبه tūbē-et.

Repentance, *s.* ندامت nēdāmèt, پشیمانلق (pīshmanlīk); vow of —.

Repetition, *s.* تکرر tēkèrrur. [توبه tūbē.

Repine, *v.a.* تشکی tēshēkki-et, متشکیا mùtēshēkki-òl.

Reply, *s.* جواب jèwāb; —, *v.a.* جواب جواب jèwāb-vērmek, جواب jèwāb-et.

Report, *s.* سس sēs, صدا sādā, آواز āwāz, آواز āwāzē; تواتر tēwātur, خبر khābər, حوادث hāwādiās; تقرير tākrīr, افادā ifādē, بیان bèyān; —, *v.a.* افادā ifādē-et, بیان bèyān-et, تقرير tākrīr-et, خبر ویرمک khābər-vērmek; تواترا tēwātur-et.

Reporter, *s.* ضبط کاتی zābt-kyātibī.

Repose, *s.* راحت rāhat, استراحت āstirāhat, اسودکی āssūdégī, اسون سکون sūkyūn, سکون sūkyūnèt; —, *v.a.* راحت rāhat-et, اسودا āssūdē-òl, استراحت āstirāhat-et, اسودا āssūdē-òl, اسایش āssāyishda-òl; — confidence, اعتمادā i“timād-et.

Repository, *s.* مخزن mākhzen.

Reprehend, *v.a.* ازارلتمق āzārlamak, تویبیا tēvbīkh-et, تقييب tākbīh-et, تعيب tā“yīb-et.

Represent, *v.a.* کومترمک ghywēstzr-mek, افادā ifādē-et, رسمی rēsīmi-ol, وکیل vėkīli-ol, بیان bèyān-et, یزینه قائم یzīna-kā“im-òl.

Representation, *s.* ترسیم tērsīm; افادā ifādē.

Representative, *s.* وکیل vėkīl. [ifādē.

Repress, *v.a.* منعاً *mèn* " -et, زجراً *zèjzr-et*; حقدن کلمک *hàkkindàn-ghèl-mek*; باصدمتی *bàssedirmak*.

Reprieve, *v.a.* قتلنی امهال *kàtlini-imbhāl-et*.

Reprimand, *s.* تکدير ازار *āzār (āzār), tèkdīr*; —, *v.a.* ازارلمتی *āzārlamak, tèkdīr-et*. [mak.]

Reprint, *v.a.* تکرار باصمق *tèkrār-bàss-*

Reprisal, Reprisals, *s.* مقابله بالمثل *mùkābélē-bi-ʔ-missal*.

Reproach, *s.* عیب " *āy*, عار " *ār*, رُصصوی *rùssvāyī*; تعیب *tā'yīb*, قذح *kādh*, توییح *tèvbikh*, تکییح *tāk-bīh*; —, *v.a.* تعیب *tā'yīb-et*, قذح *kādh-et*, توییح *tèvbikh-et*; — with یوزینه اورمتی *yūzuna-wūrmak*.

Reprobate, *s.* فاسق *fāssik*.

Reproduce, *v.a.* یکیدن حاصل *yèngi-dàn-hāssāl-et*. [āzāriah, تکدير *tèkdīr*.

Reproof, *s.* ازار *āzār (āzār), āzarsh*

Reprove, *v.a.* ازارلمتی *āzārlamak, tèkdīr*, تکدير *tèkdīr-et*.

Reptile, *s.* قارنی اوستند *sūrunān-hāywan*, سورن *hāywan*.

Republic, *s.* جمهور *jūmhūr*.

Republican, *a.* جمهوری *jūmhūrī*; —, اهل جمهور *ēhli-jūmhūr*.

Republication, *s.* یکیدن نشر ایتمک *yèngidàn-nèshr-ètmeklik*. [-nèshr-et.

Republish, *v.a.* نشر *yèngidàn-*

Repudiate, *v.a.* بوشامتی *bòshamak, tàtlīk-et*; قبول ایتمامت *kābūl-ètmamek*, انکار *īnkyār-et*. [īnkyār.

Repudiation, *s.* تطلیق *tàtlīk*; انکار

Repugnance, *s.* کراهت *kèrahèt*, استکراه *isstikrah*. [fūr.

Repugnant, *a.* کریه *kèrīh*; منفور *mèn-*

Repulse, *s.* مغلوبیت *māghlūbiyyèt*, بوزغونلتی *bòzghonlök*; —, *v.a.*

هجومنی دفع *hūjūmunu-dèf* " -et; رجاسنی قبول ایتمامت *rījāssini-kā-būl-ètmamek*.

Reputation, *s.* شهرت *shùhrèt*, نام *nām*.

Repute, *v.a.* صایمتی *sāymak*, عدا " *ādd-*

et, اعتبار *i'tibār-et*, نیاز *niyāz*; —, *v.a.*

محتاج او, استمک *isstémek*, احتیاجی او, *ihitiyāji-òl*.

Requisite, *a.* لازم *lāzim*; —, *s.* لازمه *lāzimē (pl. lōwāzimat)*.

Requisition, *s.* استدعا *isstid'ā*, مطالبه *mūtālébē*.

Rescript, *s.* اراده *irādē*, خط *khātt*.

Rescue, *s.* امداد *imdad*; —, *v.a.* قورتارمتی *kūrtarmak, tàkh-*

liss-et. [tāhārri.

Research, *s.* تجسس *tèjèssus*, تحری *tahri*

Resemble, *v.a.* بکره مک *bèngzémek*, مشابه او *mùshābih-òl*, مشابهتی او *mùshābèhèti-òl*.

Resent, *v.a.* داریلوب قارشیلغنی *dārīlip-kārahīlīghīni-et*. [ghāzab.

Resentment, *s.* دارغینلتی *dārginlök*,

Reserve, *s.* کتم *kètm*, کتومک *kètūm-*

lik, احتیاز *ihitirāz*; احتیاط *ihitiyāt*; —, *v.a.* صاقلامت *sāqlamak, ihtiyātan-sāqlamak*.

Reservoir, *s.* خزینه *hàwz*, خزینه *khà-zinē* (*hàzna*).

Reside, *v.n.* ساکن او *òturmak*, ساکن *sākin-òl*, متمکن *mùtémèkkin-òl*, اقامت *ikāmet-et*, اقامت *mùkīm-òl*.

Resident, *a.* ساکن *sākin*, متمکن *mùtémèkkin*, مقیم *mùkīm*; — *s, s. pl.* اهالی *dhālī*, سکنه *sèkéné*; *minister* — کچوک ایلیچی *kùchuk - èlchi*, اقامت مأمور ایلیچی *ikāmeta-mè'mūr-èlchi*.

Residue, *s.* باقی *bākī*, فضلہ *fazla*, ارتان *àrtan*, بقیہ *bakīyyē*, قالان *kālan*.

Resign, *v.n.* استعفا *issti''fā-et*; — *v.a.* ترک *tèrk-et*, براتقم *brākmak*.

Resignation, *s.* استفا *issti''fā*; تسلیم *tèsslīm*. [*chām-sàkizi*; ساقز *sàkiz*].

Resin, *s.* رچینه *rèchina*, جام ساقزی *çam sâqzī*.

Resist, *v.a. and n.* طیانمق *dāyanmak*, قارشى قومق *tāhəmmul-et*; کارشى *kārshī-kōmak*.

Resistance, *s.* مقاومت *mùkāvémèt*.

Resolute, *a.* یورکی پک *yùrèghi-pèk*, نابتقدم *sābit-kādam*; جوسور *jèssūr*.

Resolution, *s.* ثبات *sèbāt*, متانت *mètānèt*; قرار *kārār*; نیت *niyyèt*; کشف *kəshf*.

Resolve, *v.n.* نبتا *niyyèt-et*; قرار *kārār-vèrmek*; — *v.a.* حلا *hāll-et*, کشف *kəshf-et*; — *itself into* دونمک *dānmek*, اولمق *òlmak*, کسلمک *òluvèrmek*, کسيلمک *kèssilmek*.

Resort, *s.* يتاق *yatak*, مرجع *màrjā''*,

—, *v.n.* کثرت اوزررکتک *kèssret-üzérè-ghitmek*; تشبث *təshèbbuss-et*, دوشمک *dùshmek*.

Resound, *v.n.* اوتمک *òtmek*, سس *sèss-vèrmek*; طنین انداز او *tūnīn-èndāz-òl*.

Resource, *s.* چاره *chārē*; منبع ثروت *mènəbā''i-sèrvèt*; اسباب قوت *èss-bābī-kùvvèt*, وسیله خلاص *vèssilè''i-khālāas*.

Respect, *s.* حرمت *hürmèt*, رعایت *ri''āyet*, احترام *ihtirām*, اعتبار *i''tibār*; خصوص *māddə*, ماده *khūs-sūss*, باب *bāb*, امر *əmir*, نظر *nāzar*, نسبت *nissbèt*, مناسبت *mūnās-sébèt*; —, *v.a.* حرمت *hürmèt-et*, رعابت *ri''āyet-et*; *in* —, *with* —, نظراً *nāzaran*, نسبتله *nissbètla*; بحثنه کلنجه *bāhssīna-ghèlinja*.

Respective, *a.* بشقه بشقه *bāshka-bāshka*, ایری ایری *āyri-āyri*.

Respite, *s.* مهلت *mùhlèt*, مهل *mèhl*; —, *v.a.* امهال *imhāl-et*, مهلت ویرمک *mùhlèt-vèrmek*.

Resplendent, *a.* پارلک *pàrlək*, تابناک *tābnāk*, پرتوانداز *pèrtev-èndāz*.

Respond, *v.n.* جواب ویرمک *jèwāb-vèrmek*; مقابله *mùkābélè-et*.

Responsibility, *s.* مسئولیت *mèss'ùliyyèt*.

Responsible, *a.* مسئول *mèss'ùl*.

Rest, *s.* راحت *rāhat*, استراحت *isistirāhat*; فضلہ *fazla*, باقی *bākī*, طیانہ جق نسنه *kūssūr*; قصور *dāyanajak - nèssnē*; —, — *one's self, v.n.* قالمق *kālmak*, استراحتا

isistirāhat-et, ديننمك dīnɛnmek ;
 —, *v.a.* دينندirmek dīnēndirmek ;
 — on, — upon, *v.n.* طيانمق dāyanmak,
 ياتمق yātmak ; — —,
 — —, *v.a.* طياممق dāyamak,
 داياندىمق dāyandirmek, ياتىرمق yātir-
 Restaurant, *s.* لوقاندا lōkānda. [mak.
 Restitution, *s.* گهري-ويريش ghèri-vèrish,
 استردان isstirdād ; to make —,
 يرينه قومق ghèri-vèrmek, كيرو ويرمك
 yèrina-kōmak, ردا rèdd-et.
 Restless, *a.* هيج طومز hich-dūrmāz.
 Restlessness, *s.* راحتسزلىق rāhatsizlik.
 Restoration, *s.* ردا rèdd ; اعادة i'ādē ;
 تعمير tā'mīr ; تصحيح مزاج tāsshīhī-
 mizāj.
 Restore, *v.a.* كيرو ويرمك ghèri-
 vèrmek, ردا rèdd-et, اعادة i'ādē-
 -et ; صانالمق tā'mīr - et ;
 صانالمق sāgāltmak, شفاويرمك shifa-vèrmek.
 Restrain, *v.a.* ضبطا zābt-et, طوتمق
 tūtmak, جبرا jèbr-et, زجرا zèjr-et,
 منع mèn"-et.
 Restraint, *s.* ضبط zābt ; زجر zehjr.
 Restrict, *v.a.* حصرā hāsr-et.
 Restriction, *s.* حصرā hāsr.
 Result, *s.* حاصل hāssil, ثمر sēméré,
 نتيجه nētījé, فائده fā'idé ; —, *v.n.*
 حاصل hāssil-ol, چيتمق chikmak,
 ترتيبa tètittub-et.
 Resume, *v.a.* تکرار باشلامق tèkrār-
 -bāshlamak, تکرارالمق tèkrār-
 -āla-almak ; خلاصهā khūlāssa-et.
 Resurrection, *s.* قيامت kiyāmèt, قيام
 kiyām, بعث bā"ss.

Retail, *s.* قيه اندازايله ساتش (òkka)-
 - èndāzē - ila - sātish ; —, *a.* قيه
 اندازايله اولان (òkka) - èndāzē - ila -
 òlan ; —, *v.a.* ساتمق قيه اندازايله
 (òkka) - èndāzē - ila - sātmaq.
 Retain, *v.a.* طوتمق alikōmak, اليقومتى
 tūtmak ; صالويرمامك salivèrmamē-
 mek, پراقمامق brākmamak ; غائب
 ghā'ib-ètmaq.
 Retainer, *s.* اوشاق ūshāq.
 Retaliate, *v.n.* مقابله بالمثلa mùkābélē-
 -bi-'l-missl-et, قارشيلغنى qarshilī-
 gāni-et. [bi-'l-missl.
 Retaliation, *s.* مقابله بالمثل mùkābélē-
 Retard, *v.a.* گجكدرمك ghèjikdirmek ;
 مانع مانعا māni"-òl.
 Retentive, *a.* اونوتماز اولان ūnūtmāz-
 -òlan.
 Retinue, *s.* اتباع طاقمى ètbā"-tākimi,
 خدم وحشم khādem-u-hāshem.
 Retire, *v.n.* چكلمك chèkilmek ; —
 from the world, عزلتa "üzlet-et.
 Retirement, *s.* عزلت "üzlet.
 Retiring, *a.* محجوب mahjūb. [mek.
 Retract, *v.a.* كيرو چكلمك ghèri-chèk-
 Retreat, *s.* كيرو چكلمك ghèri-chèkilish,
 دليك rij"āt, رجوع rjū"āt ;
 دليك dèlik, سوراخ sūrākh ; كوشه kyāshé,
 عزلتخانه "üzlet-khānē ; زاويه zāviyyé,
 —, *v.n.* كيرو چكلمك ghèri-chèkil-
 mek ; چكلمك chèkilmek.
 Retrench, *v.n.* مصارفنى ازالمق māssā-
 rifni-āzaltmaq.
 Retrenchment, *s.* مترس mètériss ;
 تقليل مصارف tāklili-māssārif.

Retribution, *s.* مكافات mùkyāfāt; مجازات mùjāzāt, جزاء jzēā, لایق lāyīk.
 Retrieve, *v.a.* الدن كتمش شی بی تکراره kētmash shī bī tēkrārē - kētmash - ghētmish - shēy'yi - tēkrār-ēla-ghētirmek.
 Retrograde, *a.* کیریو طوغری ghēriya-dōghru, قیجین قیجین kichin-kichin, —, *v.n.* کیریو کتمک ghēri-ghētmek, کتمک قیجین قیجین کتمک kichin-kichin-ghētmek, رجعت rij'āt-et.
 Return, *s.* دونش "āvdet, دوش dānuah; معاودت mō'āvdet, مقابله "rij'āt, رجوع rüjū; نکس mùkābélé; (of a disease) نکس nüks; —, *v.n.* دونمک dānmek, کیریو دونمک "āvdet - et; ghēri - dānmek, رجوع rüjū - et; کیریو نکس nüks-et, کیریو ویرمک ghēri-vārmek; —, *v.s.* مقابله رد rēdd-et; mùkābélé-et.
 Reveal, *v.a.* افشا fāsh - et, افشا ifāhā-et, اچمک ačmak, کشف kēshf-et; وحی ایله ilhām-et, وحی vāhy, بلدرمک vāhy-ila-bıldirmek.
 Revealed, *a.* ملهم mùlhēm.
 Revelation, *s.* کشف اسرار kēshf-ēssrār; وحی ilhām, وحی vāhy.
 Revenge, *s.* انتقام intikām; —, *v.a.* انتقامی المتق intikāmini-ālmak.
 Revengeful, *a.* کینه خواه kiné-khāh.
 Revengefulness, *s.* کینه خواهی kiné-khāhī. [واردات vāridāt].
 Revenue, *s.* ایراد irād, کلور ghēlir,
 Reverse, *v.a.* احترام ihtirām-et, عزیز

حرمت "āziz - tütmak, طومتق hürmet - et; ا مبارک عد a mùbārek - "ādd-et.
 Reverence, *s.* احترام hürmet, احترام ihtirām, رعایت ri'āyet; دامنوبوسی dāmən-būsi; his — ذات فضیلتاً بلری, ذات عالیری, ذات عالیری, —, *v.a.* حرمت ا hürmet-et; رعایتی او ri'āyeti-öl.
 Reverse, *a. and s.* ارقه ārka; ترس tēras, فلاکت fēlakēt, بلا bēlā; —, *v.a.* ترسنه tēras-chēvirmek, قلبا tērasina-chēvirmek; کالیب kalb-et, تکیس ta'kiss-et.
 Revert, *v.n.* دونمک dānmek, کیریو تکرار عطف ghēri-dānmek; تکرار افکارا tēkrār - "ātfi - ēfkyār - et, تکرار اکتق tēkrār-āngmak.
 Review, *s.* بیوک تعلیم biyuk-tā'lim; معاینه mù'āyéné; غزته ghāzēta; —, مکرراً mù'āyéné - et, معاینه mùkerrērān-ghyāz-dān-ghēchirmek.
 Revile, *v.a.* سبا sēbb-et, دشنام dūshnām-et, شتم shētm-et.
 Revise, *v.a.* تصحیح tēnkīh-et, تصحیح tāsshīh. [tāsshīh-et].
 Revision, *s.* تصحیح tāsshīh.
 Revive, *v.n.* ایلتمق āylmak, دیرلمک dirilmek, جانلتمق jānlānmak, عقلی "ākli-bāshina-ghēlmek, اچلمق ačilmak; ینه پارلامق (ghēnē)-pārlamak; —, *v.a.* دیرلتمک diriltmek, عقلنی باشنه کتورمک "āklini-bāshina-ghētirmek; اچمق ačmak; تکرار پارلاتمق tēkrār-pārlātmak.

Revocation, *s.* فسخ fəsskh.
 Revoke, *v.a.* كيرو الحق fəsskh-et; گھري-آلماك ghəri-ālmak.
 Revolt, *s.* طغيان 'issyān, تۇغھيان tūghyān, اياقلمش āyaklanish; —, *v.a.* اياقلمش 'issyān - et, عسيان āyaklanmak; —, *v.a.* اكراد ايتدirmek ikrah-ētdirmek.
 Revolution, *s.* دور dēvr, دوران dēvērān, گھردش ghirdish; تبدل tēbēddul, انقلاب inkālāb, تحول tāhāvuvul; اختلال tēbēddulu-kyāllī; اختلال ikhtilāl.
 Revolve, *v.a.* دور ا دنومك dūnmek, دور ا dēvr-et, دوران dēvērān-et; —, *v.a.* چويرمك chēvirmek.
 Reward, *s.* بخشش mukyāfāt; مكافاتنى ويرمك mukyāfātini-vērmek.
 Rhetoric, *s.* 'ilmī-tēzyināti-kēlām علم تزيينات كلام.
 Rheumatism, *s.* ريج طيار rīhī-tāyyār, وجع المفاصل vējā'u-ḥ-mēfāssil.
 Rhinoceros, *s.* كركدان ghērg'hédān.
 Rhodes, *s.* رودوس rōdōs.
 Rhomb, Rhombus, *s.* معين mā'in.
 Rhomboid, *s.* شبه معين shibhi-mā'in.
 Rhubarb, *s.* (drug) راوند rāvēnd; (garden) رباس rūbāss.
 Rhyme, *s.* قافيه kāfiyyé; سجع sēj; شعر shi'r, —, *a.* مقفا mūkalfā,
 Rhythm, *s.* وزن vēzn. [سجع mūsējjā].
 Rib, *s.* قبورغه kāburgha; اهل بيت əhli-bēyt, قارى kārī, زوجہ zēvjē.

Ribald, *a.* اغزى پيس āghzi-piss.
 Ribaldry, *s.* هزليات hēzliyyāt.
 Riband, Ribbon, *s.* قوردله kōrdēla.
 Rice, *s.* ارز پرنج pirinj, ارز ūrūzz.
 Rice-pudding, *s.* سوتلاج sūtlāj.
 Rich, *a.* زنگين zēnghin, غنى ghānī (*pl.* اغنيا āghniyā), ممول mūtē-mévvil, مالدار māldār, صاحب ثروت sāhib-sērvēt; اغر āghir, طاتلو tātlī, ياغلو yāghlī.
 Riches, *s. pl.* مال māl, ثروت sērvēt, پارē zēnghinlik, زنگينك.
 Rickety, *a.* محكم اولميان mūhkēm-ōlmayan. [قورتارمق kūrartarmak].
 Rid, *a.* قورتلمش kūrtovlush; —, *v.a.*
 Riddance, *s.* قورتلش kūrtovlush; دفع dēf. [معما mū'ammā].
 Riddle, *s.* قالبور kalbur; بلجه bilmejē,
 Ride, *v.n. and a.* سوار او binmek, ات sūwār-ōl, راکب او rākīb-ōl, عربه کزمت āt-ila-ghēzmek, کزمت ārabā-ila-ghēzmek; — at anchor, دميردا ياتمق dēmirda-yāt-mak; — out a gale, قدر بتانجه به قدر firtina-bitinjāya-kādar-dēmirli-dūrmak.
 Ridge, *s.* صرت sirt; بل bēl, بويون bōyon; صرة sira.
 Ridicule, *s.* استهزا isstihzā; هجو hijv; مسخراتلى māsskharatlik; —, *v.a.* استهزا isstihzā-et; هجو hijv-et; گولمك ghyūlmek.
 Ridiculous, *a.* گولنه جك ghyūlenējēk.
 Rifle, *s.* ششخانه shēsh-khānē (shishhānē); —, *v.a.* صويمق sōymak.

Rig, *s.* زي ziy, قيات kilik, قيات kiyāfēt; دواتمق ðonātmak; ارمه arma; —, *v.a.* دواتمق ðonātmak; اوروبه örübə-vər-mek; طاقلمق tākılmak, ذوقلمم zəvklänmek.

Rigging, *s.* ارمه arma; اوروبه örübə, اثواب əsswāb (əssabāb).

Right, *a.* طوغرى dōghru; صحيح səhih; تام tām, تمام tāmām; مستقيم müsstakim; قائم kā'im (fem. قائمه kā'imē); صاغ səgh, يمين yemīn, راست rāset; حقلو hāklı; —, *s.* حق hākk; صاغ طرفى səgh-tārafı; —, *ad.* پك pek, چوق chok, كركى كى ghèrəghı-ghibi; —, *v.n.* طوغرولمق dōghrulmak; —, *v.a.* طوغرولتمق dōghrultmak; حقنى اليورمك hākkını-ālīvèrmek.

Righteous, *a.* صالح əhli-salāh, صالح səlih (*pl.* صلحا sülähā).

Righteousness, *s.* صلاح əlāh. [əghilmāz.

Rigid, *a.* كتمز sərt, قتى kätı, سرت sərt.

Rigorous, *a.* شديد shèdid; مدققانه mēdkkānē; دقتلو dikkātı; صيقى siki; [shiddèt. شدت]

Rigorousness, Rigour, *s.* سرتلك sərtlik;

Rill, *s.* صوجغز sùjəghız.

Rim, *s.* کنار kənar, لب lèb.

Rime, *s.* قراغى kīrəghı.

Rind, *s.* قشر kəshr, قىوق kəbuk.

Ring, *s.* حلقد hālkā; يوزك yūzuk;

چالش chālsh; سدا səss, سس səss;

—, *v.a.* چالتمق chālmak; —, *v.n.*

چالتمق chālınmak; اوتمك ètmek;

س ویرمك səss-vèrmek.

Ringleader, *s.* باش ارباشı èr-bāshı, باش bāsh, سرکردە sèrkèrdè'i-fèssād.

Ringlet, *s.* زلق zülq, كاكل kyākyl.

Rinse, *v.a.* چالقامق chālkamak; خفيفجه khāfıfja-yikamak.

Riot, *s.* غوغا kārshıklık, قارشىلىق (kāvgha); چاقىنلىق chāpkınlık,

قارشىلىق qarshıqlık; —, *v.n.* سفاهت səfāhāt;

چاقىنلىق qarshıqlık - chāpkınlık;

چىقارمق chāqarmak - chāpkınlık;

باشدن چىقمت bāshdın - chākmak,

طاشرمق tāshirmak.

Rip, *v.a.* سوكمك səkmek; يارمق yarmak.

Ripe, *a.* اولمش olmuş, كماله يتشمش kəmalè-yètishmish,

kəmalè-yètishmish.

Ripen, *v.n.* اولمق olmak, كماله يتشمك kəmalè-yètishmek;

—, *v.a.* اولدرمق öldürmek,

يتشدرمق yètishdirmek.

Ripple, *s.* بوروشق bürushuk; —, *v.a.*

بوروشدرمق bürushdurmak; —, *v.n.*

بوروشمق bürushmak.

Rise, *s.* باش mènàbà, "منبع منشأ mènashè",

باشلانمق bāshlanmıq, "منبع منشأ mènashè",

ابتدا bāshlanmıq, "منبع منشأ mènashè",

ابتدا bāshlanmıq, "منبع منشأ mènashè",

—, *v.n.* طلوع tülü, طوغش dōghvash;

—, *v.a.* قالمق kālmak; قالمق kālmak;

ایاغه قالمق kālmak, قیام kiyām - et;

ایاغه قالمق kālmak, قیام kiyām - et;

چىقمت chākmak; يوكسلمك yūkselmek;

طبى ilérilmek, ایلرولمك ilérilmek,

طبى ilérilmek, مراتب tāyi - mērātīb - et;

طوغمق dōghmak, طلوع tülü - et;

چىقمت chākmak, نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

—, نبع nèb - et; نبع nèb - et;

- dölmək ; بھایہ چیقمتی bähāya-chikmak ; ایاقلنمتی āyāqlanmak.
- Risk, *s.* قورقو kōrkv, تھلکە tēhlikē, قورقو مڭخاطرە mōkhātara ; —, *v.a.* قورقو kōrmak, بختە حوالە bākhta-hāwālē-et, تھلکە یە قورقو tēhlikēyē-kōrmak.
- Rite, *s.* رسم عبادت rēssmi-“ibādēt.
- Rival, *s.* انکل ēnghe, رقیب rāqīb ; —, *v.a.* رقابتا bāsh-ōl ; رقابتە rāqābēt-et.
- Rivalry, Rivalship, *s.* رقابت rāqābēt.
- River, *s.* صو sū, چای chāy, ایرمق īrmak, نهر dērē, نهر nēhr (uēhir).
- Rivet, *s.* میخ mīkh ; —, *v.a.* میخلامق mīkhlamak.
- Rivulet, *s.* صو sū, چای chāy, نهر dērē.
- Road, *s.* جاده jādē, طریق tāriq, یول yōl, آچق āchik, راه rāh ; لیمان līmān ;
- Roadstead, *s.* لیمان līmān ; مرسا mērsā.
- Roam, *v.n.* گزمتک ghēzme, طولاشمق dōlashmak.
- Roar, *s.* صیكە sāyhā, پك سس pēk-sēs, گورلیش ghyārlyish ; —, *v.n.* پك مس ویرمک pēk-sēs-vērme, باغرمق bāghirmak ; گورلمک ghyārlemēk.
- Roast, *s.* شیش کبابی shish-kēbābi, اورمان کبابی ōrmān-kēbābi ; —, *v.a.* کباب kēbāb-et.
- Robber, *s.* خورسز khīrsīz, حرامی hārāmī, دزد dūzd.
- Robbery, *s.* خورسزلق khīrsīzlīk.
- Robe, *s.* اوزون البسه ūzun-ēlbissē ; —, *v.n.* اوزون البسه سنی کیمک ūzun-ēlbissēsini-ghimek. [kūvvetli.
- Robust, *a.* قوتلو qōtlu, دنج dīnj, قوی kāwī, قوتلو kōtlu.
- Rock, *s.* قیا kāya ; قیا پارچه سی kāya-pārçhassi ; صالانش sallānīsh ; —, *v.n.* صالانمق sallānmak ; —, *v.a.* صالانمق sallānmak, صالاندرمق sallāndīrmak. [hawā'ī.
- Rocket, *s.* هوائی فشک hawā'ī-fīshēnk,
- Rocky, *a.* قیالی kāyalīk.
- Rod, *s.* چبوق chībūq, دینک dēynek ; اینجه دالردمقی inja-dallar-dēmēti ; التی بچوق ارشونلق اولچی ālti-būchuk-ārshīnlīk-ūlchu.
- Rodomontade, *s.* قورولاف و اونمە لاقیر دیسی qōru-lāf-wē-ūghūnmē-lākīrdīssi.
- Roe, *s.* باتنی bātī, دیشی قراجه dīshī-kārāja ; بک buck, قراجه kārāja.
- Rogue, *s.* چالخاننی çhāpkīn, کولخاننی kyūlkhānī, طولاندریجی dōlandīrijī, مزور mūzēnvīr. [مزورلک mūzēnvīrlīk.
- Roguery, *s.* طولاندریجیلک dōlandīrijīlīk ;
- Roguish, *a.* چالقیئجه çhāpkīnjē.
- Roguishness, *s.* چالقیئلک çhāpkīnlīk.
- Roll, *s.* یوارلش yōwārlish ; تومار tōmar ; طوپ tōp ; تکرلش tēkrlīsh ; یوارلنمق yōwārlnmak ; —, *v.n.* دوریلمک dōvīlme ; —, *v.a.* یوارلنمق yōwārlnmak ; — up, طوپلامق tōplamak, صارمق sārmaq, دیوشرمک dēvshīrmēk.
- Roller, *s.* یوالتی yōwālāk ; صالنتی salāntī, طوپ tōp, طالغە سی tālghāssi ; پصتال pāsstal.

Rolling-pin, *s.* اقلانی òklagħi.
 Roman, *a.* رومی rūmī; رومالی ròmalī;
 —, *s.* روم rūm; اسکی روما آدمی
 èsaki-ròmà-ıdāmī.
 Romance, *s.* مصال mǝssal; —, *v.n.* مصال
 mǝssal-sùwèylǝmek.
 Rome, *s.* روما شهری ròma-shèhiri.
 Romp, *s.* چو جوق او یونی chòjvuk-òyuvuv;
 پک اوینامق سون چو جوق pèk-òynamak-
 -sèvn - chòjvuk; —, *v.a.* اوینامق
 òynamak.
 Roof, *s.* دام dām; fiat —, باجه bāja,
 سطح sath (t-h) pl. سطوح sùtūh; —,
v.a. اورتمق èrtmek.
 Rook, *s.* قارغه kārgha; (chess) رخ rùkh.
 Room, *s.* اوطه òda; یز yàz; لزوم lüzüm,
 مسبب sèbeb, مناسبت munnāsébèt.
 Roomy, *a.* وسعتلو ghèniash, کنش
 vùss“àtlı.
 Roost, *s.* کومس kyùmèss; —, *v.n.*
 کونوب او یومت kònvup-òyvmak.
 Root, *s.* کوک kyàk, اصل əsal; —, *v.n.*
 کوک صالمت kyàk-
 -salmak; — up, سومکم sòkmek,
 چیقارمت chikàrmak, استصال is-
 ti“sāl-et, قلعə kəl“-et.
 Rope, *s.* ایپ ip, حلاط hǝlat.
 Rope-dancer, *s.* جانباز jānbāz (jāmbāz).
 Rope-maker, *s.* ایچی ipji.
 Ropery, Rope-walk, *s.* ایچی کارخانه سی
 ایچی کارخانه سی ipji-kyār-khānəsi.
 Ropeyarn, *s.* تل təl. [ipji-kyār-khānəsi.
 Rosary, *s.* تسبیح tèsəbīh.
 Rose, *s.* گل ghyùl, ورد vǝrd; — bud,
 گل اغاجی ghòncha; — bush, گل
 ghyùl - əghǝzi; — water, گل صوی

ghyùl-sùyv; — wood, بی
 ghyùl-əghǝzi; otto of —, نظر
 عطریانی “ıtr-yāghı.

Roseate, *a.* قرمزی kirmizi.

Rosin, *s.* جام ساقزی çām-sākizi.

Rosy, *s.* (cheeks) قرمزی kī
 کلغام ghyùlghyün, کلگون
 [al al] چورومتک chùrut

Rot, *v.n.* چورومتک chùrumek; —,

Rotary, Rotatory, *a.* دوری dè
 دوری dènvār; دونبجی dènvaju.

Rotation, *s.* دور dèvr, دوران dèvèr
 تدور tèdevvur; in —, نوبتله nùbèt
 صر ایله sǝrà-ıla.

Rote, *s.* ازبر èzbèr; to know by -

ازبردن èzbèrdan-bilmek;

do by —, وشونمیه رت الت کی

dùshunmèyérek - àlet - ghibi

Rotten, *a.* چوروتک chùrutak. [-yǝpmak

Rouge, *s.* دوزگون dùzghyun, نرجه
 kizilja.

Rough, *a.* پوروزلو pùruzlu; قبا kǝba;

طاصلق tǝsalǝk; — draft, تسويد

tèsəvid, مسودə mùsəvèddé; طاصلاتی

tǝsalǝk.

Roughness, *s.* پوروزلولوک pùruzluluk;

قباتلی kǝbalik; سرتلیک sèrtlik.

Round, *s.* قول kòl; دور dèvr; —, *a.*

مدور dèghirmi, دکریمی (circular)

mùdèvvur; (globular) طوب tòp,

کروی kyùrévi; *ad.* and *pr.* طرفنه

ètrǝfina; طرفنده ètrǝfında;

هر طرفنه hǝr-tǝrafina; هر طرفنده

-tǝrafında; all

همه hèmme

to come —, طولاشمتى dōlashmak; to come — again, طولاشوب يينه كلكم dōlaship-(ghènē)-ghēlmek; — about, اطرافدا ètrafıda, جوراد جواردا. Roundabout, *a.* صاپه طولاشتى dōlashık; صاپه sapa. Roundness, *s.* دکرمىلك dēghirmilik. Rouse, — up, *v.a.* اوياندرمتى ÷yān-dārmak, قالدیرمتى kaldırmak; —, *v.n.* اويانمتى ÷yanmak, كوزينى اچمتى ghyəzunū-āchmak, قالمىتى kalmak. Rout, *s.* انهزام بوزغونلىق bōzghunlık, انهزام inhizām; اخشام جمعيتى akhshām-jēm "iyyēti; —, *v.a.* بوزمتى bōz-mak, طاغتمتى dağhitmak; — out, كركى كى سلوب سپورمك ghèrèghi - ghibi - silip - sùpurmek; چيقاروب دفتح chikarip-dèf'et. Route, *s.* يول yòl; عسكرت يول تذكرةسى ssakēring-yòl-tèzkèrèssi. Rove, *v.n.* كزىمك ghèzmek, طولاشمتى dōlashmak. Rover, *s.* اواره اوله رق چوق ييرلر كزر اولن awarē - òlarek - chòk - yèrler - ghèzer-òlan-àdam; كورسان kùrsān. Row, *s.* صف sira, ديزى dizi, صف saff; غوغا (kàwgha); كورلىق ghyūrultu, شمامه shāmata, —, *v.n.* كورك kyùrèk-chèkmek. Rower, *s.* كوركجى kyùrèkji. Rowing, *s.* كورك چكمه kyùrèk-chèkma. Rowlock, *s.* اسقارموز ssakārmuz. Royal, *a.* حكمدارانه kirālānē, شاهانه shāhānē; —, *s.* كونطه مالدافنگه kōntra-bābafingho.

Royalty, *s.* قراللىق kirālīk. Rub, *s.* سورتش اوغالايش ÷ghalayish; سورتش sùrtush; سورونش sùrunush; شمار shāmar, توقات tòkat, مشكل mūshkil, كوجلك ghyùchluk, درد dèrd; —, *v.a.* اوغالمتى ÷ghalamak; — on, — in, سورمك sùrmek; — against, سورونمك sùrunmek. Rubber, *s.* چپاوره بيز سله جك silèjek, پچاوره pàchāvra; India —, قوماستى kōmalāsētik (or kōmanāsētik). Rubbish, *s.* سپورندى sùpuruntu; heap of —, سپورندىلىق sùpuruntuluk, مزبله mèzbélé. Ruby, *s.* ياقوت yākūt; —, *a.* ال lal, كرمىزى kirmizi. Rudder, *s.* دومن dùmèn. Raddiness, *s.* كرمىزلىق kirmizilik. Ruddle, *s.* اشى بوياسى shi-bōyassi. Ruddy, *a.* كرمىزى kirmizi, قزل kızıl. Rude, *a.* حنطال hantāl; خويرات arsiz, "عارسز èdebsiz ادبسىز khòyrāt. [vwāhāhīlik. Rudeness, *s.* وحشيلك kabalik, قبالى kabalik. Rudiment, *s.* باشلانغىç bāshlanghīç, ابتدا ibtidā, مبدأ mèbdè; (pl.) اصول ÷ssūl, مبادى mèbādi, اوليات ÷vvāliyyāt. Rue, *s.* صدف اوتى or صدف sèdef-òtu; —, *v.a.* پشيمان او pishmān)-òl. Ruffian, *s.* خنزير khēnzir, خبيث khābīss. Ruffle, *s.* قيرمه لو يىلك kirmali-yènluk; بوروشدورمك bürushuk; —, *v.a.* بوروشدورمك bürushdormak; دارلتمتى dāriltmak. Rug, *s.* سجاده sèjjādē, كبه kèbē, كچه kèché, پوست pòst.

- Rugged, *a.* مسیوری سیوری pürüzlu, سیوری سیوری sivri-sivri, دیش دیش dish-dish.
- Ruin, *s.* خراب khārāb, خرابیت khārāblyèt, پریشانلی پèrishānlī, پریشانی pèrishānlīk; ویرانه khārābē, ویرانه vīrānē; آثار قدیمه āsāri-kādimē; —, *v. a.* خراب khārāb-et, پریشان pèrishān-et, کول kyūl-et; —ed, *a.* پریشان vīrān, خراب khārāb, پریشان pèrishān.
- Rainous, *a.* ویران vīrān, خراب khārāb, پریشان pèrishān; مغرب mūkhrib, باعث خراب khārāb-èdkr, خراب ایدر bā“isei-khārāb.
- Rule, *s.* قاعدہ kā“idē; نظام nizām; اصول dēsstūru-“l-“lāmāl; دستور العمل dāsūl; حکومت hūkyūmèt; حکم hūkm; جدول تختہ سی jēdvel-tākh-tāssi; جدول jēdvel; ارشون ārahīn; foot — قدم klām; —, *v. a.* چیزمک hūkyūmèt-et; حکومت chīzmek.
- Ruler, *s.* حاکم hākim, حکمدار hūkm-dār; جدول تختہ سی jēdvel-tākh-tāssi.
- Rum, *s.* روم rōm; —, *a.* عجیب “ajīb (“ajīb).
- Rumour, *s.* تواتر tēwātur; false —, (*pl.*) اراجیف arājīf; —, *v. a.* تواتر tēwā-tur-et.
- Rump, *s.* کونٹ kōṅṅ, صغری sāgri, قیچ kīch, کونٹ گھٹ, قایناق kāynak.
- Rumple, *s.* بوروشق bōrūshuk; —, *v. a.* بوروشمق bōrūshmak; —, *v. a.* بوروشدمق bōrūshdmak.
- Run, *s.* سورک kōshvsh; سورک sūrēk,

- دوام dēwām; بچم bichim; —, *v. a.* یورومتک yūrutmek, اوغراتمق òghrat-mak; —, *v. a.* قوشمق kōshmak, مکرتمک sēghīrtmek, چاتمق chāp-mak, اشمک èshmek; اتمق ākmak; کسمک ètmek, قطع kāt“-et, ایتمک kēssmek, گھتمک ghītmek, یورومتک yūrutmek; — against, چاتمق chāt-mak; — aground, *v. a.* دیبہ دوقتمق dībā-dōkūtmak, اوطورمق òturmak; — —, *v. a.* اوطورتمق òturtmak; — a race, قوشی kōshu-et; — ashore, *v. a.* قریہ kārāya-òturmak, قریہ اوغراتمق kārāya-òghratmak; — —, *v. a.* قریہ اوطورتمق kārāya-òturtmak, ساوشمق sāvūshmak, قریہ اوغراتمق kārāya-òghratmak; — away, قاجمق kāchmak, فرارا firār-et; — — with, برابر الپ alip - kāchmak, قاجمق bārābār-kāchmak; — — — the idea, ظن zān-et; — smoothly, کوزل kōzl, قایمق kāymak, یولانچہ ghūzēl-ghītmek, کتمک yōlunja-ghītmek; — the gauntlet, جمله نک شمارینی ichindān-ghēchmek, ایتمق ichindān-ākmak; — —, *v. a.* یوب بترمک yēyup-bitīrmek; — over, *v. a.* تاشمق tāshmak, دوکلمک dōkyulmek; —, *v. a.* اوستندن کچمک òsstundān-ghēchmek, چینمک chīnē-mek.

Runaway, *s.* فراری kàchkin, قاجقین kàchkin, firārī.

Runner, *s.* اشکین kòshujū; توشیچی kòshujū; آت èshkin-àt; قاصد kàssid.

Running, *a.* آقار àkar, جاری jārī.

Rupee, *s.* هندستانک بر سکھی hīndiastānin-bir-sikkhī.

Rapture, *s.* قاصق یاریغی kàssik-yārighī; بوزشقلق bōzshukluk.

Rural, *a.* کویلو kyūlu, طشرلو tashrali, صحرای dishārāli, طیشاریلو shārīlū.

Ruse, *s.* خدعه khūd'ā, حیله hīlā, دسیسه dēssissē.

Rush, *s.* ساز sāz; حیزلواقش hīzli-àkīsh; حیزلوتوشش hīzli-kòshush; —, *v.s.* حیزلوتوشمتق hīzli-àkīmak; حیزلوتوشمتق hīzli-kòshmak.

Rusk, *s.* کورک ghèvrèk.

Russia, *s.* روسیه rūsia. [kov.

Russian, *a.* روسیه‌لو rūsiali; مسقو mòss-

Rust, *s.* پاس pās; —, *v.s.* پاسلانمق pāsalanmak; —, *v.s.* باشلاندرمتق pāsalandirmak.

Rustic, *a.* کویلو kyūlu.

Rusticate, *v.s.* بر مدت کویده اوطورمتق bir-mùddèt-kyūda-òturmak.

Rusty, *a.* پاسلو pāsali, پاسلانمش pāsalanmish.

Rat, *s.* تکرلک ایزی tèkrlèk-izi; —, ratting-time, قزغینلتی وقتى kīzghīnlīk-wàktī.

Ruthless, *a.* مرحمتسز mārhametsiz, بی امان bī-āman.

Rye, *s.* چاودار chāvār, قره‌باش kārā-bāsh.

S.

Sabbath, *s.* بازار کونی pāzar - ghyūnu; یوم جمعه ایرتسی jūm'ā - àrtéssi; تعطیل کونی yānu-'ss-sèbt, السبت tà'tīl-ghyūnu.

Sable, *s.* سمور sèmmūr (sāmūr); —, *a.* قره kārā, سیاه siyāh, اسود ès-wèd.

Sabre, *s.* قلیج kilij, سیف sèyf, تیغ tigh; —, *v.s.* چال قلیج chāl-kilij-et.

Sack, *s.* چوال chòwal; یغما yāghma, غارت ghāret; —, *v.s.* یغما yāghma-et; —cloth, غرر (hārər); large sack of —, غراره (hārər).

Sacred, *a.* حرام hārām, مبارک mù-bārek, عزیز mùkàdèss, مقدس mùkàdèss, مخصوص mùkhsūss, مخصوص mùkhtāss, مخصوص mùkhlāssess.

Sacrifice, *s.* قربان kùrbān; نداکارلق fedākyārlik; ضرر zārər; —, *v.s.* نداا fedā-et; قربانا kùrbān-et; تیرمتق kīrmak.

Sad, *a.* مکدر mùkàddər, کدرلو kèderli, پریشان pèrishān; باعش کدر bā'issi-kàddər, فنا fāna.

Saddle, *s.* ایر èyer; (pillioned) پلان pālān; (pack) سمر sèmr; —, *v.s.* ایرینی اورمتق èyrlémek, ایرینی یاپمتق èyərini-wūrmak, یاپماق yāpmak.

Saddle-bow, *s.* ایر قاشی èyər-kāshī.

Saddler, *s.* سراج sèrrāj (sārāj).

Safe, *a.* امین èmin, صاعلم sāghlām, سلیم sāgh, قورقوسز kòrkussuz, صاغ sāgh.

səlīm; کورتلمش kùrtulmuş; —, *s.*
 سندق sàndīk, طولاب dōlap.
 Safe-conduct, *s.* يول تذکرهسى yòl-tèz-
 kërâsi. [nèt.
 Safeguard, *s.* حفظ hifz; صيانت siyā-
 Safety, *s.* امنيت emniyyèt, سلامت
 səlāmèt, امن səlīm, امان ùmn, امان emān.
 Saffron, *s.* زعفران zà'fērān (sāfrān).
 Sag. *v.s.* بل ويرمك bèl-vèrmek, اكلمك
 èghilmek.
 Sagacious, *a.* عقلمو "akli, درایتلو dirā-
 yètlī, فطين fātīn; حاساس hàssāss.
 Sagacity, *s.* عقل "akl, درایت dirāyèt,
 فطانت fātānèt; حاس hāssa.
 Sage, *a.* عقلمو "akli; تمکینلو tēm-
 kīnlī, اوصول ùsalu; —, *s.* حکیم hākīm;
 ابله چایی āda-chāyi.
 Sagittarius, *s.* قوس برجی kāvss-bùrjv.
 Sail, *s.* يلکن yèlken, بادبان bādibān,
 كمي shirā; "تکنه tèknē, سفینه sèfinē,
 پارہ pārh; قطعہ ghītmeç, —, *v.s.* کتمک
 ghītmeç, قاتقمق kākmeç, يورومک
 yùrumek; قياما yèlken - àchmek,
 کتیمت āzīmèt-et, بادبانکشا أو
 bādibān-kyùshā-òl.
 Sailcloth, *s.* کرباس kirbāss; يلکن بزى
 yèlken-bèzi.
 Sailing-master, *s.* کلاغوز kilag'vz.
 Sailmaker, *s.* يلکنجی yèlkenji.
 Sailor, *s.* کماجی ghēmiji, ملح mèllāh,
 کشتیبان kēshtībān.
 Sainfoin, *s.* یونجه yònjə. [aziz.
 Saint, *s.* ولی vèlī, ولی الله vèllyu-'llāh,
 Sake, *s.* خاطر khātir, محبت mēhābbet;

for the sake, حبة hibbétan; — —
 — of God, حبة الله hibbétan-li-'llāh;
 for God's sake! اللهم سورسه ککر allāhi-
 Salad, *s.* سلاطه sālata. [-sèvrse'ngiz.
 Salary, *s.* معاش mè'āsh, ايلق ayilīk,
 ماهیه māhiyyē.
 Sale, *s.* صاتم sātīm, صائش sātīah; for
 —, on —, صائیلق sātīlīk; — by
 auction, مزاد mèzād, مزاید mùzāyédē.
 Saleable, *a.* صائیلور sātīlīr.
 Saliva, *s.* توكرك tükruk, اغزك صوبى
 aghzing-süyü, صایار salyār.
 Sallow, *a.* بزى عرارمش bèngzi-sārā-
 miāh; صارى sārī.
 Sally, *s.* هجوم hùjüm, يورويش yùruyush;
 — out, *v.s.* يورويش yùruyush-et.
 Salmon, *s.* بانغى somon bāngī.
 Salonica, *s.* سلانيك selānik-shè-
 Saloon, *s.* بيوت اوطة biyuk-òda. [hiri.
 Salt, *s.* طوز tüz, نمك nèmek, ملح milh;
 —, *a.* طوزلو tüzlu; —, *v.a.* طوزلمق
 tüzlamak; —, *v.s.* طوزلنمق tüzlan-
 Saltcellar, *s.* طوزلق tüzluk. [mak.
 Saltpetre, *s.* كهرچله ghyùhèrchilē.
 Salts, *s. pl.* انگليز طوزى ingliz-tuzv.
 Saltworks, *s. pl.* طوزله tüzla.
 Salubrious, *a.* ايو iyi, صاغ sagh, صاعلم
 sàghlām.
 Salutary, *a.* شفالو shifālī; فائدولو fā'idēlī.
 Salutation, *s.* سلام səlām; اشنائلى ashnalīk.
 Salute, *v.a.* سلام ويرمك səlām-vèrmek;
 سلام كوندرمك səlām-ghyùndèrmek;
 اشنائلى سلامتمق səlām-
 lamak; سلام دورمق səlām-dürmek;
 تقبيل اوپمك büss-et, بوسا büss-et,

takbîl-et; — in return, سلام المتق sêlâm-âlmak; —, *v.a.* طوبى اتمق tûp-âtmek; —, *s.* اوپش sêlâm; اوپش âpush, بوسه bûsê; طوبى اتشى tûp-âtîshi.

Salvation, *s.* نجات kûrtulush, نجات nêjât, خلاص khâlâss, سلامت sêlâmêt.

Salve, *s.* ياغ yagh, مرهم mêrhêm; —, *v.a.* ياغ سورمک yagh-sûrmek, مرهم سورمک mêrhêm-sûrmek.

Salver, *s.* تپسى tepsi, سینی sini.

Salvo, *s.* شرط shârt; استشنا istissenâ; الابانده tûp-yâyilîmî, طوبى يايلىمى âlabânda.

Sal-volatile, *s.* نشادرروحى nêshâdir-rûhv.

Samaria, *s.* نابلس nâbulus.

Same, *a.* يينه yîné (ghênê)-ê; او ò; اش kèndî; كندى kèndî; بر bir; عين "âyn, اش èsh; —, *a.* شى واحد shèyi-wâhid, شى هپ hêp-bîr, فرقى يوق fârqi-yòk.

Sample, *s.* اورنك òrnek, موسطره mòss-*tra*, نمونه nûmûnê.

Sanctify, *v.a.* تقديس tàkdîss-et.

Sanction, *s.* اذن îzin, رخصت rûkhsât, تصويب tæswîb, تجويز tøjvîz, رضا tâsswîb, استصواب istisswâb, ريزâ; —, *v.a.* تجويزا tøjvîz-et, تصويب tâsswîb-et.

Sanctity, *s.* حرمت hûrmêt, قدسيت kûdsiyyêt, مباركلک mùbâreklik.

Sanctuary, *s.* حرم hârem; ملجا mêljâ; مبارک بر, ماعد mâ"bèd; to take —, مبارکه المجله mùbârek - bîr - mâhâlla-iltijâ-et.

Sand, *s.* قوم kûm, ريك rîgh, رمل rêmî; — bank, قومسال kûmsâl.

Sandal, *s.* چارىق chârîk.

Sand-fly, *s.* تاتارجق tâtârijik.

Sandy, *a.* قومسال kûmsâl, قوم kûm; (hair) صارى sârî, لپسقه lîpsêka.

Sane, *a.* عاقل "âkil, باشنده "âkli-bâshînda.

Sanguinary, *a.* قانلو kânli, سفك sêffak, خونريز khûnrîz; خونريزانه khûnrîzânê.

Sanguine, *a.* دموى dêmévi, خونين khûnîn, پك اميدجى pêk-âmîdji.

Sanguineness, *s.* پك اميدجىك pêk-âmîdjilik; دموييت dêméviyyêt.

Sanity, *s.* صحت عقل sîhhati-"âkl.

Sap, *s.* نباتلرك صوبى nèbâtîkrîng-sûyv; صيچان sâjân, خام اجاج khâm-âghâj; صو sâ; التى قازمق tînî-qâzmak, التنى قازمق tînî-qâzmak, اشمك èshmek.

Sapper, *s.* لنعجى læghîmji.

Sapphire, *s.* كوك ياقوت ghyâk-yâkût.

Saracen, *s.* عرب "ârab. [صفير sâfir.

Sarcasm, *s.* استهزا istîhzâ. [-èdêr-òlan.

Sarcastic, *a.* استهزا ايدر اولان istîhzâ-âidêr-òlan.

Sardine, *s.* ساردله بالقى sârdêlê-bâlîghî.

Sarmatia, *s.* اسكى لهستان èski-lêhîstân.

Sarmatian, *a.* اسكى له ولايتنه منسوب èski-lêh-vilâyètina-mènsûb.

Sarsaparilla, *s.* سپارينه sêpârinê.

Sash, *s.* كمر kêmêr, توشاق kûshâk; (window) چرچوة chêrchivâ, قناد kânâd.

Satan, *s.* ابليس shèytân, شيطان îblîss.

Satchel, *s.* توربسى kitâb-tòrbèssi.

Satellite, *s.* پیک pèyk; ملزم mùlā-zim, ایرلمز کولکه سی àyrlmáz-ghyál-ghéssi.

Satiate, *v.a.* طویورمت døyurmak, اقناع

Satin, *s.* اطلس atláss. [iknâ"-et.

Satire, *s.* هجو hijv; — rize, *v.a.* هجوا hijv-et.

Satisfaction, *s.* رضا rizā, خشنودی khòshnūdi; ترضیه tàrzilyé; to give —, ترضیه khòshnūd-et; خشنودا, ترضیه tàrzilyé-vèrmek. [-òlvuv.

Satisfactory, *s.* خشنود اولنور khòshnūd-

Satisfied, *s.* قانمش kánmish; خشنود khòshnūd. [kándírmak.

Satisfy, *v.a.* طویورمت døyurmak; قاندرمت

Saturday, *s.* جمعه ایرتسی jüm "à-értéssi, السبت sèbt.

Saturn, *s.* زحل یلدزی zùhál-yıldızı.

Sauce, *s.* تریبه tèrblyyé; سو sù; ادبزلک

Saucepan, *s.* تاجره tènjeré. [èdebsizlik.

Saucer, *s.* ظرف zàrf, فنجان طباعی finján (fil-)-tàbğâi.

Saucy, *s.* عارمز "arsız, ادهباز èdebaiz.

Saunter, *s.* کزنش ghèziniah; —, *v.a.*

کزنمک ghèzinmek.

Sausage, *s.* سوجق or سوجوک sùjuk,

مومبار mùmbār (bùmbār); — meat,

کیما kiyma, — — balls, کوفته kyùfté.

Savage, *a.* صالدر aldírir, امرر issírir;

قزغین kizghin, دارغین dàrghin;

وحشی wàhahî, بیانی yàbânî; —, *s.*

وحشی yàbân - àdami, یبان آدمی

Savanna, *s.* قیر kír. [wàhahî.

Savant, *s.* عالم "alim.

خلاصا khàlâssa, قورتارمت kùrtarmak, *v.a.*

khàlâss-et, تخلصا tàkhlîss-et;

صقلامت sàklamak, حفظا hîfz-et;

محافظه mùhâfaza-et, قورومت kòru-

mak; اداره idârâ-et, ارترمق àrtir-

mak; —, *pr.* نقصان اولهرق nõksân-

-òlarak, مستثنا اولهرق mùsstessnâ-

-òlarak.

Saving, *s.* قورتاریجی kùrtàrjî; اداره جی

idârâjî; —, *s.* اداره idârâ; قورتارش

kùrtàrish, خلاص khàlâss; —, *pr.*

نقصان اولهرق nõksân-òlarak, مستثنا

اولهرق mùsstessnâ-òlarak.

Saviour, *s.* قورتاران kùrtaran, قورتاریجی

kùrtarjî, خلاص khàlâss; our —,

our Lord and خلاصمز khàlâssimiz; our Lord and

—, ربمزو خلاصمز râbbimiz-vé-khàl-

lâssimiz.

Savour, *s.* لذت lèzzèt, چاشنی chāshni

(chēshni), داك dàk (tād); —, *v.a.*

لذتی او dâdmak; —, *v.a.* لذتی او

lèzzèti-òl.

Saw, *s.* دستره dèstéré (tèstéré), آره

èrré; (large) بچکی bichki; ضرب مثل

zàrbi-mèssel.

Sawdust, *s.* دستره توزی dèstéré-tùzu.

Sawmill, *s.* آره خانه èrrékhané.

Sawyer, *s.* بچکیجی bichkîjî.

Saxon, *s.* ساقسون قبائلی ادمی sàksòn-

-kàbā'ili-àdami; —, *a.* مذکور قبائله

mèzküür-kàbā'ila-mènsüb.

Say, *v.a.* دیمک sùwèylémek, سویلمک

démek; —, *s.* لکردی làkirdi,

سویلیه جک sùwèyléyèjek.

Saying, *s.* لکردی làkirdi, قبا kàba-

làkirdi, ضرب مثل zàrbi-mèssel.

Scab, *s.* قسوق ياروقبوغى yara-kabughu, قسوق kabuk; كل kël, اويوز uyuz; —, *v.n.*

قبوقلمنى kabuklanmak.

Scabbard, *s.* غلاف كين kin, نيام niyâm, غلاف ghilâf (kilîf).

Scaffold, Scaffolding, *s.* اسكله isakêlê.

Scald, *s.* قاينار صويارسى kaynar-sû-yârassi; —, *v.a.* حاشلماق hâsh-lamak.

Scale, *s.* مقياس mikyâss, جدول jêdvel; بالتى پولى bälîk-pûlv, پول pûl; (of a balance) كوز ghyûz; pair of —s, ترازو tîrazu, ديواردن mîzân; —, *v.a.* ديواردن چيتمى diwârdan-yûkârî-chik-mak, ياقمى اتلامق âtlamak; (a gun) ياقمى yâkmak. [-'l-âzlä'.

Scalene, *a.* مختلف الاضلاع mûkhtêlifu-

Scamp, *s.* يرامز yâramâz.

Scamper, *v.n.* قوشمق kôshmak.

Scan, *v.a.* (poetry) تقطيع taktî'-et; كوز bakmak, نظرا nâzar-et, باقمى كىردىمك ghyûz-ghêzdirmek.

Scandal, *s.* افترا iftirâ, بهتان bûhtân; عيب èrajîf, رذالت rêzâlêt, "âyb.

Scandalous, *a.* عيب "âyb.

Scant, Scanty, *a.* دار kî, قيت kî, از âz, دار dâr; قصه kîssa.

Scapegrace, *s.* يرامز yâramâz.

Scar, *s.* ياروقبوغى yara-nîshânî; —, *v.a.* نيشان نشان nîshân-brâkmak.

Scarce, *a.* بولنمزكى kî, قيت kî, از âz, بولنمى bûlnmâz - ghibî, نادر بولنور nâdir-bûlnur; —ly, ad. كوپچىلا ghyûch-bêlâ, همان hêmân (hâmân).

Scarcity, *s.* ندرت nèdrêt, قيتلى kîtlîk, قىط kâht, غلا ghilâ.

Scare, *v.a.* اوركىتمك ûrkyutmek, قورقوتمق kôrkutmak.

Scarf, *s.* شال shâl, اوزون شال ôzun-shâl.

Scarlatina, *s.* خفيف قزل حما khâfif-kîzâl-hûmmâ.

Scarlet, *a.* ال al; — fever, قزل حما kîzâl-hûmmâ; — runner, چىچىك chîchek-fâssûlyâssi.

Scarp, *s.* خندق شويوداخلىسى (hêndêghîng)-shêvi-dâkhilîssi.

Scatter, *v.a.* تارومارا داغتمق dâghîtmak, تارومارا târ-u-mâr-et, پريشان pèrishân-et; —, *v.n.* تارومارو داغتمق dâghîlmak, تارومارو târ-u-mâr-òl, پريشان pèrishân-òl.

Scavenger, *s.* چوبجى chòpju.

Scene, *s.* نظراولندان هيئت nâzar-òlûnan-hêy'êt; نظارت nâzârêt; وقع wâk'â; (of a play, or as a picture of life) موقوع mêjlîss; (place) مەڭكى mèvki'.

Scent, *s.* بوى kòkv, راحه râ'îha, قوقو bûy; —, *v.a.* قوقتمق kòkutmak; قوقوسنى قوقو سۇرمىك kòkv-sûrmek; قوقو سۇرمىك kòkv-sûnmak, حسا hissa-

Sceptic, *s.* لادارى lâ-idrî. [-et.

Sceptre, *s.* عصاى حىكومت "âssâyî-hûkyûmêt.

Scheme, *s.* ترتيب tærtîb; تصور tâsav-vur; حيله hilê; —, *v.n.* شى قورمىق shêy-kûrmak.

Schism, *s.* نفاق nîfâk; اعتزال 'îtizâl, شيعه shî'â; تفرق têferruk.

Schismatic, *s.* اهل اعتزال êhli-'îtizâl,

- متفرق mù"tèzil, شيعى shī"i, معتزل mùtéferrik.
- Scholar, *s.* عالم "ālim, فاضل fāzil; شاکرد shāghird, طالب علم tālibi-"ilm.
- Scholarship, *s.* علم "ilm.
- School, *s.* مکتب mèkṭeb; —, *v.a.* معلومات ویرمک mà"lūmāt-vèrmek, تعلیمات ویرمک tà"līmāt-vèrmek, — master, خواجه khōja, مکتب — خواجهسی mèkṭeb-khōjassī.
- Schooner, *s.* اسقونه ùsskūna; brig —, غولت ghōlet.
- Sciatica, *s.* عرق النسا "irku-nissā.
- Science, *s.* علم "ilm.
- Scimitar, *s.* پاله pāla.
- Scirocco or Sirocco, *s.* لدوس کبی اق lōdos-ghibi-ak-dèngizda-èsser-bir-rūzghyār.
- Scissors, *s. pl.* مقراض mākass, مقراض mikrāz. [zèvklenmek.
- Scoff, *v.n.* استهزا istihzā-et, ذوقلنمک.
- Scoffer, *s.* حرمتسز مستهزی hūrmetsaz-mūsstèhzi.
- Scold, *s.* دارغین قاری dàrghin-kārī; —, *v.a.* ازارلتمق dàrilmak; ازارلتمق àzārlamak.
- Scollop, *v.a.* اویمق òymak, اویها òya-et.
- Scoop, *s.* خلال khilāl; —, *v.a.* اویمق òymak; — out, ایچنی اویمق ichini-òymak, بوشالتمق bòshaltmak.
- Scope, *s.* مطلق نظر mlṭmāhi-nāzar; آریم èrim; بوی bōy; منزل mènzil; to give —, میدان ویرمک mèydān-vèrmek.
- Scorch, *v.a.* یاقتق yākmak.
- Score, *s.* یکرمی yigīrmi; حساب
- hissāb; خصوص khūssūss; باب bāb; وسیله wēsilē; سبب sēbeb, خاطر khātir, چیزمک chizmek, vèssilē; —, *v.a.* اشارت ishāret-et.
- Scorn, *s.* استخفاف isstihkār, استخفای isstikhfāf; —, *v.a.* تنزل یتمامک tènèzzul-ètmmamek.
- Scornful, *a.* اهانت و استخفای ایدر ihānet-vē-istihkār-èder.
- Scornfully, *ad.* اهانت و استخفای صورتی ihānet-vē-istihkār-sūrēti-ila.
- Scorpio, *s.* (Latin) "عقرب "ākreb.
- Scorpion, *s.* "عقرب "ākreb.
- Scotch, *a.* اسقوچیاو isskōchiali.
- Scotland, *s.* اسقوچیا isskōchia.
- Scoundrel, *s.* کولخانای kyūlkhāni, چاپقین chāpkīn, اوغورمز ūghursuz, خبیث khābiiss.
- Scour, *v.a.* سلیمک silmek, یقامق yīkamak; یاغنی لکه سنی چیقارمق yāghini-lèkèssini-chīkarmak; اسهال ishāl-vèrmek; — over, — about, *v.n.* قوشمق kōshmak, قوشمق kōshvashmak.
- Scourer, *s.* لکه جی lèkéji.
- Scourge, *s.* قامچی kāmchi, قراچ kir-bāch, تازیانه tāziyāné; آفت āfet, بلا bèlā, داهییه dāhiyyē; —, *v.a.* دوکمک dōgmek, ضربا dārb-et.
- Scout, *s.* اوزاقده طولاشان قره قول ūzakda-dōlashan-kāraqol.
- Scowl, *v.n.* قاش چاتمق kash-chātmak, یوزبورشدرمق yūz-būrshdormak.
- Scramble, *v.n.* قاپشمق kāpishmak, قاپش tirmashmak; —, *s.* قاپش

- kāpish ; طرماشه رق كيدش tirmasha-
rek-ghldish.
- Scrap, *s.* اوقاق پارچه ūflak-pārcha.
- Scrape, *s.* درد بِلَا belā, قضا klzā, درد dērd ;
—, *v.a.* قازيمق klzimak ; — to-
gether, چالسه چالسه طوبلامق chā-
lisha-chālisha-tōplamak, هزار کلفت
ایله اله کتورمک hēzār-kyūlfēt-ila-ēla-
-ghētirmek.
- Scratch, *s.* طرناق یاره سی tīrnak-yārassi ;
—, *v.a.* قاشيمق klāhīmak ; طرمه لمق
tīrmalamak, جزئی یاره jūzī-yāra-et ;
—, *v.n.* قاشنمق klāshīnmak ; — out,
v.a. چيزمک chizmek, ترکینا tērkin-
-et. [فنايازمتق fēna-yāzmaq.]
- Scrawl, *s.* فنايازى fēna-yāzi ; —, *v.n.*
- Scream, *s.* فریاد fēryād, صیحه sāyha ;
—, *v.n.* باغرمق bāghirmak ; فریاد ا
fēryād-et.
- Screen, *s.* پردē pērdē, سپر sipēr, حائل
hā'il ; قالبور kalbur ; —, *v.a.* حائل او
hā'il-ōl ; محافظه ārtmek, اورتمک
mūhāfaza-et ; قالبور لمق kalburlamak.
- Screw, *s.* ویده vīdē, بورغی būrghū ;
بورمه būrma ; خسیس khāssiss,
لمکار tāma "kyār, جمری jimri ; —,
v.n. ویده لممک vīdēlmek ; —, *v.a.*
ویده لممک chēvirmek ; ویده لممک
vīdēlmek ; — in, بریول ایله صوتمق
bīr-yōl-ila-sōkmak ; — up, کیفا
kēyf-et ; — — courage, جسارت
jēssāret-et ; — down, تابوته قیایوب
تایبوت ویده لممک tābuta - klpayup - vīdē-
lēmek.
- Scribble, *v.a.* قرولمق klralamak ; چابک

- فنايازمتق chābik-yāzmaq ; فنايازمتق
fēna-yāzmaq ; دقتسز یازمتق dlkkātsiz-
-yāzmaq. [-yāzan-mū'ēllif.]
- Scribbler, *s.* فنا یازان fēna-
Scribe, *s.* کاتب kyātib ; خطاط khāttāt.
- Scripture, *s.* آیت کریمه āyēti-kērīmē ;
—, *s. pl.* کتب سماویه kyūtubi-
-sēmāviyyē.
- Scrofula, *s.* صراجه عاتی sārāja-"illēti.
- Scrofulous, *a.* صراجه لو sārājali.
- Scroll, *s.* تومار tōmār. [khayē-tōrbassi.]
- Scrotum, *s.* (Latin) توربه سی
- Scrub, *v.a.* سرت برشی ایله یقامتق sērt-
-bīr-shēy-ila-yīkamak ; باتمتق bāt-
mak ; —, *s.* اوقاق چالیتق ūflak-chā-
līk. [-fircha.]
- Scrubbing-brush, سرت فرجه sērt-
Scruple, *s.* اجزایی درهمنک اوچده بری
ējzāji-dirhēmīning-ūchda-bīri, ثلث
چکندک sūlsu-dirhēm ; درهم
chēkindik, قورقو i"tirāz, اعتراض
kōrkū ; —, *v.n.* چکنمک chēkinmek.
- Scrupulous, *a.* چکنور پک pēk-chēkinir.
- Scrutiny, *s.* یوقلایش yōklayish, یوقله
yōklama ; امتحان imtīhān, تحری
- Scuffle, *s.* غوغا kāwgha. [tāhārri.]
- Scull, *s.* کورک khāfif-kyūrēk.
- Scullion, *s.* اشجی بیماغی lehji-yāmaghī.
- Sculptor, *s.* اویمه جی ōymaji ; مجسمی
mūjēssemji, مصور tāssvīrji, تصویر
mūssāvīr. [ōymak.]
- Sculpture, *s.* اویمه ōyma ; —, *v.a.*
- Scum, *s.* کچوک kyūpuk ; — of the
people, اسافل ناس ēssāfilī-nāss, ایاق
āyak-tākimi.

Scurf, *s.* كېك kèpek, توز tòz.
 Scurrility, *s.* شتم shètm. [shètm-āmiz.
 Scurrilous, *a.* شتم آمیز shètām, شتم
 Scurvy, *a.* طمعکار mùrùvètsiz, مروتسز
 tàma "kyār; —, *s.* اسقوریت علتی
 isskòrpt- "illèti.
 Scutcheon, *s.* ارما àrma.
 Scythe, *s.* طریان tìrpan.
 Sea, *s.* دگز dèngiz, دریا dèryā, بحر
 bàhr; موج dàlgha, طالعہ mèvj.
 Seafaring, *a.* کمبجی اولان ghèmjì-
 Sea-gull, *s.* مارطی màrti. [-òlan.
 Sea-kale, *s.* دگر لهندی dèngiz-là-
 hanéssi.
 Seal, *s.* مهر mùhr, خاتم khàtèm;
 (animal) کوبک بالغی kyòpèk-
 dàlghāi (?); —, *v.a.* مهرلمک mùhr-
 lémek; —ing wax, مهر بالمومی mùhr-
 -bāl-mòmuv.
 Seam, *s.* دکش dīksh, دکش یری dīksh-
 -yèri; یاره نشانی èk-yèri; یاره
 yàra-nishāni; (of ship's planks)
 یاره نشانی اسکارموز isskàrmoz (?).
 Seaman, *s.* کمبجی ghèmjì, ملاح mèllāh,
 کشتیبان kèsh-tībān.
 Seamanship, *s.* کمبجیلک ghèmjìlik.
 Seaport, *s.* اسکله isskèlè. [lamak.
 Sear, *v.a.* باقمق yàkmak, داغلامق dàgh-
 Search, *s.* آرایش arayish, آرامه àrama,
 یوقلمه yòklama, تحری tàhàrri; —,
v.a. آرامق àramak, یوقلامق yòklamak,
 آرامق tàhàrri-et; — for, آرامق
 àramak; — into, حقیقتنی تجسس,
 hākīkātīni - tèjèssuss - et; — out,
 آرایوب بولمق arayup-bulmak.

Seashore, Seaside, *s.* دگزکناری dèngiz-
 -kènāri, یالی کناری yali - kènāri,
 ساحل sāhil, دگز قیسی dèngiz-kīyissi.
 Seasick, *a.* دگز طومتش dèngiz-tùtmash;
 —ness, *s.* دگز طومتسی dèngiz-
 -tùtmassi.
 Season, *s.* فصل fəssl, موسم mèvsim;
 طوز بیر قاتمق wākit; —, *v.a.* طوز
 tüz - bibar - kàtmak; خاملغنی المق
 khāmlighāni - almak; the four —,
 فصول اربع fūssūli-èrbā".
 Seat, *s.* اوطوره جتی یر òturəjak-yər, یر
 yər, جای jāy, محل məhāl; مسند
 mēssned; کرسی mèrkəz, کرسی
 kyūrsi; مقعد mək "ād, کوت ghyət,
 ورا vèrā, دبر dūbr, قاینای kàynak,
 قیچ kīch; —, *v.a.* اوطورتمق òturt-
 mak, اقعادا ik "ād-et; — one's
 self, be seated, اوطورتمق òturmak,
 ا کتودا kù "ūd-et; — — on the throne,
 ا جلوسا jūlūss-et, ا تخته tàkhta-
 -jūlūss-et; *v.a.* ا اجلاسا ijilāss-et.
 Secant, *s.* قاطع kxti".
 Secede, *v.a.* ایرلمق àyrilmak, اعتزال
 i "tizāl-et.
 Secession, *s.* افتراق iftirāk-vé-
 i "tizāl.
 Seclude, *v.a.* ایرمق àyrmak, ایری قپامق
 àyri-kāpamak; — one's self, قپانمق
 kāpanmak, عزلت چکلمک chèkilmek, عزلت
 "üzlet-et. [ikhtilātsiz.
 Secluded, *a.* تنها tənha; اختلاطسز
 Seclusion, *s.* عزلت üzlet; تنهالک
 tənhalik.
 Second, *a.* ایکنجی ikinjì, ثانی sāni,

dùwum; —, *s.* ثانيه sāniyyā; معاون mù“āvin; يماق yamāk; —, *v.a.* ياردم yārdım-et, معاونت mù“āvenēt-et; — hand, *a.* قوللانمش kōllānımış, مستعمل müsstā“māl; —ly, *ad.* ثانيا sāniyyā.

Secrecy, *s.* مكتوميت ghizlilik, كيزلولك mèktūmiyyèt; إخفا ikhfā, كتم kètm.

Secret, *s.* سر sirr (*pl.* أسرار èssrār); —, *a.* مخفي ghizli, صاتلو sākli, كيزلو mākhi, خفي khfī, مكتوم mèktūm.

Secretary, *s.* سرکاتبی kyātib, کاتب kyātibi, سرکاتبی kyātibi-èssrār.

Secrete, *v.a.* صاقلتم ghizlámek, كيزلتم sākلامك ikhfā -et; كتم kètm-et; (organs) اعمال i“māl-et, اخراج ikhrāj-et, ويرمك vèrmek.

Secretly, *ad.* سرا sırran.

Sect, *s.* فرقه fırka, مذهب mèzhèb.

Section, *s.* بلوک bāluk, قسم kıssm, قطع kät, تاقم tākim, تقسيم tāksim, “قطع kät رسم rəssmi-müsəñnèm.

Secular, *a.* دهری dèhrī, “عصری əssrī, دنبیوی dñnyévi, اسکی əsaki, عادی “ādī.

Secundine, *s.* صوک sōng.

Secure, *a.* صاغ sàg; صاغم sàghlām; محکم kāvī, قوی kuvī, شبيهه سز shūbhəssiz; —, *v.a.* صاغلانمش sàghlatmak; محکم kāvī, قولشدرمک kāvīlsahdirmek, يقالتم yākalamak, طوتتم tūtmaq; قرانتم kəzanmak, جلب jəlb-et, امين يره قومتی əmīn-yəra-kōmak; محکم باغلانمش mākham bāghlanmash.

سيانتا -bāghlamak; وقايه vikāyē-et, سيانتا sīyānēt-et, قورومتی kōrumak.

Security, *s.* امنيت əmniyyèt; امن əmn, امين əmān, امينلك əminlik; صاغلانمش sàghlamak, قويلك kāvīlik; كفيل kəfil; كفالتم kəfālèt; رهن rəhn, رهين rəhin.

Sedan-chair, *s.* سديه sēdia.

Sedate, *a.* آغیر əghīr, تمكينلو tēmkinli.

Sedateness, *s.* اوصالوش əvsaluvuk.

Sedative, *s.* تسكين اضطراب ايدن علاج tèskini-iztirāb-ēden-“ilāj.

Sedentary, *a.* طيشاری چيقمز حرکت dīshari-çiqmaz-härəkət-ètmez.

Sediment, *s.* طورطی tōrtu, پوصه pōssa.

Sedition, *s.* فساد fəssād, نفاق nifāk, فتنه fitnə. [“əssi.

Seditious, *a.* عاصی əvsi, فتنه کار fitnəkyār, الدائم ədaim, ايارتمق əyartmak, اغفال əlğatmak, افسادا ifsād-et, قائل ايدوب əqāl əyduv, اصلال izlāl-et; قائل ايدوب kə“il-ədup-jimā“-et.

Seduction, *s.* اضلال izlāl, قائل ايدوب kə“il-ədup-jimā“-ətma.

Sedulous, *a.* ملازم mūlāzim, مقدم mūdīm.

Sedulousness, *s.* مداومت mūdāvémèt.

See, *s.* پستقوبسولتی pıssakpōsaluk; —, مشاهده ghyvèrmek, كورمک kōrumak, انگلامک ənglamak, صانتمق sənəmək, سوزمک sèzmek, ساکنمق sākīnmək, باتمق bātmək; — into, حقیقتنی انگلامق hāqīqətini-ənglamək; — to, باتمق bātmək, اقتضاسنه iktizāssinə-bātmək.

- Seed, *s.* بزر *tòkhum*, بذر *and* بزر *bèzr*; —, *v.n.* تخمه وارمتی *tòkhuma-vàrmak*; — time, اکین وقتی *èkin-wàkti*.
- Seek, *v.a.* آرامتی *aramak*; — for, — after, آرامتی *aramak*, تفقد ا *táfàkkud - et*; — out, اریوب بولمتی *arayip-bùlmak*.
- Seem, *v.n.* کورنمک *ghèlmek*, کوزکمک *ghyàrunmek*, کوزکمک *ghyàzurmek*, کوزکمک *ghyàsturmek*, بکره کمک *bèngzémek*. [mùnāsīb.
- Seemly, *a.* مناسب یا قشور *yàkishir*, مناسب *nèbī*.
- Seer, *s.* پیغمبر *pèyghàmbèr*, نبی *nèbī*.
- Seesaw, *s.* صالحتی *salīnjàk*; —, *v.n.* صالانمتی *salānmak*.
- Segment, *s.* قطعه *kīt"à*.
- Seize, *v.a.* قاپمتی *kāpmak*, یقالمتی *yàkalamak*, ضبطاً *zabt-et*; طوتمتی *tùtmak*, اخذ و گرفت ا *àkhz-v-ghirift-et*.
- Seldom, *ad.* نادر *nādir*, نادرًا *nādiran*.
- Select, *a.* سچمه *sèchma*, سچمه *ghyàzidè*, منتخب *mùntakhàb*; —, *v.a.* سچمک *sèchmek*, ایرمتی *àyrmak*, انتخاب *intikhāb-et*. [àyрма.
- Selection, *s.* انتخاب *intikhāb*, ایرمه *àyрма*.
- Self, *s.* کندی *kèndi*, ذات *zāt*, اوز *àz*, خود *khòd*. [pèsèndlik.
- Self-conceit, *s.* خودپسندک *khòd-Self-denial, s.* جبر نفس *jèbri-nèfss*.
- Self-destruction, *s.* کندی کندی *kèndi-kèndini-tèlef-ètneklik*. [pèsèndlik.
- Self-esteem, *s.* خودپسندک *khòd-Selfish, a.* خودبین *khòdbin*.
- Selfishness, *s.* خودبینک *khòdbinlik*.
- Self-will, *s.* عناد "inād.
- Self-willed, *a.* عنادجی "inādji.
- Sell, *v.a.* صاتمکتی *saltmak*, ویرمک *vèrmek*, بیعاً *fürükht-et*, بیعاً *bèy" - et*; — off, جمله صانوب دفعاً *jùmlétan-sàtip-dèf" - et*; — by auction, مزاد *mèzād-et*; ویرمک *mèzāda-Seller, s.* صاتیجی *salījī*. [vèrmek.
- Selvage, *s.* کنار *kènar*.
- Semblance, *s.* بکره ییش *bèngzèyish*, مشابهت *mùshābèhèt*.
- Semi, *a.* یارم *yàrim*, نصف *nissaf*; — circle, نصف دایره *nissafi - dà"irè*; — diameter, نصف قطر *nissafi-kùtr*.
- Seminary, *s.* مکتب *mèktəb*.
- Sempiternal, *a.* ازلی و ابدی *èzeli - vé-èbèdī*, جاودانی *jāvidānī*.
- Senate, *s.* مجلس والا *mèjlissi-vālā*.
- Send, *v.a.* کوندرمک *ghyàndərmek*, ارسال *irsāl - et*, اسبالا *issbāl - et*, استتمک *tèssyār-et*; — for, استتمک *isstetmek*; کورتتمک *ghètirtmek*; خبر اراتمتی *aratmak*; — word, کوندرمک *khàbər-ghyàndərmek*.
- Senior, *a.* سچمه بیوک *sinnja - biyuk*, اسکی *yàshja - biyuk*; سچمه بیوک *èssaki*; پدر *bàba*, بابا *pèdər*.
- Senna, *s.* سنا *sənā*, سنامکی *sènā"i - mèkkī (sènaméki)*.
- Sensation, *s.* حس *hissas (pl. àhsàss)*; تعجب *tà"èjjub*; سونج *səvinj*; کدر *kèdar*.
- Sense, *s.* حس *hissas*, حاسه *hàssas (pl. hàwàssas)*; معنی *mā"nà*,

مفهوم mèfhūm; عقل ذکا zèkyā, درایت dirāyet; the five senses, حواس خمسہ ظاہرہ hawāssī-khām-sa'ī-zāhiré.
 Sensible, *a.* دویلور hāssās; حساس ddyulur, محسوس māhsūss; عقلو "akli, عاقلانہ "akilān, درایتکارانہ dirāyetkyārānē; متشکر mùtēshèkkir; خبردار khāb-dār.
 Sensitive, *a.* چکنیچی hāssās; حساس chēkiniji; — plant, کوسکون kyūsskyun.
 Sensual, *a.* حسی hissī; نفسانی nēfsānī; شهوانی shēhwānī.
 Sensualist, *s.* هوا پرست hēwā-pèrēsst.
 Sensuality, *s.* هوا پرستلیک hēwā-peresstlik.
 Sentence, *s.* عبارتہ "ibārē, قضیہ kàzlyyē; حکم hūkm; علم "lām, فتوی fētawā, —, *v.a.* حقندہ اعلام ویرمک hākkīnda-i"lām-vērmek. [انکار ēfkyār].
 Sentiment, *s.* حس hiss; فکر fikr (*pl.*)
 Sentinel, Sentry, *s.* نوبتچی nābētji.
 Separate, *a.* ایری āyri, بشقہ بشقہ bāshka-bāshka, منفصل mūnfāssil, منفرد mūnfērid; —, *v.a.* ایرمق āyrmak, ایری ایری قومق āyri - āyri - kōmak, ایرلمق tēfrīk-et; —, *v.m.* ایرلمق āyrimak. [مؤفراقلت mūfāraqat].
 Separation, *s.* تفریق tēfrīk; مفارقت [lāhd].
 September, *s.* ایلول ēylūl.
 Sepulchre, *s.* مزار mēzār, قبر kābr, لحد
 Sepulture, *s.* دفن dēfn, تدفین tēdfīn.
 Sequel, *s.* صوت sōng, الت یانی ālt-yānī; نتیجہ nētijē.

Sequester, *v.a.* مصادرہ mūssaādarā-et; توقیفā tēvkīf-et.
 Seraglio, *s.* سرای sārāy; public apartments of the —, مابین mābēyn; private — —, حرم hārem.
 Serene, *a.* اجتن āchik, کوزل ghyūzēl, سکونتلو sākīn, لطیف lātif, سکونتلو sōkyūnetli. [-kyūlē].
 Serf, *s.* روسیدہ یرو کولہ rūssiada-yērlī-Serfdom, *s.* کولہ لک kyūlēlik.
 Sergeant, *s.* چاوش chāvush.
 Series, *s.* سرہ sira.
 Serious, *a.* اغر āghir, تمکینلو tēmkinli; کلی صوفی sōfu, متدین mùtédēyyin; کلی kyūllī, عظیم khāyī, خیلی khāyī, "āzīm.
 Sermon, *s.* وعظ wā"z.
 Serpent, *s.* یلان yīlan, حیہ hāyyē, مار mār.
 Servant, *s.* (male) خدمتکار khīdmet-kyār (hiz-), اوشاق ūshāq, اغا āghā; (waiter) خدمتچی khīdmetji (hiz-); (maid) بسلمه bēsslēmē; (male-slave) جاریہ kyūlē, (female-slave) جاریه jāriyyē, خلاتی khālā'ik.
 Serve, *v.a.* خدمت khīdmet-et (hiz-); ایشنی کورمک ishini-ghyūrmek; —, *v.m.* یرامق yāramak, فائدہ سی او fā'idēssi-ōl; "asskerlik-et; استخدام mūstākhdēm-ōl, مستخدم اولمق istikhdam-ōl-onmak; — as, — for, لک —lik-et; ایشنی ishini-ghyūrmek; — one a trick, اویون ōyun-et; — out, (distribute) داغتمق dāghītmak, ویرمک vērmek; (punish) یاپمق yāpmak;

— one's turn, ايشنى كورمك ishini-ghyàrmek, اولمىك òlvmek, اولمىك òlmak.

Servia, *s.* سربستان sèrpištān.

Servian, *a.* سرب sèrp; سربلو sèrpli; —, *s.* سربلو serpli.

Service, *s.* خدمت khidmet (hiz-); مأموريت mè'mūrīyyèt; ايش ish; كرم مأنفأ mènfā'at, فائدأ fá'idé; كرم kàrm, عنايت "ināyet, افنديلك èfendilik; to render a —, ايشنى ايوالك ishini - ghyàrmek; iyilik-et, افنديلك èfendilik-et; to be of —, ايشه فائدسى fá'idéssi-òl, ايشه يرامىك isha-yàramak, ايش كورمك ish-ghyàrmek.

Serviceable, *a.* ايشه يرار isha-yàrar.

Serviceableness, *s.* ايشه يرارلىك isha-yàrarlik.

Servile, *a.* حقير hākīr; ذليل zèlīl.

Servility, *s.* عبوديت rikkīyyèt; رقيت "òbūdīyyèt.

Servitor, *s.* خدمتكار hizmetkār.

Servitude, *s.* رقيت rikkīyyèt.

Sesame, *s.* سيسام sissām (sūsām); oil of —, شيرلغان ياغى shirlaghān-yāghī.

Session, *s.* جلسه jilās.

Set, *s.* طاقم tàqm; —, *a.* رسمى rēssmī; معين mü'āyyen, كسلىم kēssilmīsh; —, *v.s.* قومى kōmq, وضع wāz'-et; دكمك dikmek, نصب nāsab-et; باشلامىك bāshlamak, ايتدىرمك ètdirmek; (bones) صامىك sāmak, جبرا jèbr-et; (razors, &c.) بله مەك bilémek; (a

diamond, &c.) اوطورتمىك òturtmak, ميخلامىك mikhlamak; (seed) اكمىك èkmek; (plants) دكمىك dikmek, غرسا gharss-et; —, *v.s.* (stars, &c.) باتمىك bātmak, غروبأ ghūrūb-et; (clothes, &c.) اولمىك òlmak; (jelly, &c.) طومىك dòngmak; — in, (commence) باشلامىك bāshlamak; — about, باشلامىك bāshlamak, الالهامىك èla-almak, مباشرتأ mùbāshèrèt-et, ابتدارأ ibtidār-et, مباشرتأ mùsābèrèt-et; — against, (indispose) كوجندرمىك ghyūjèndirmek, خصومت ايتدىرمىك khūssūmèt-ètdirmek, خصم khūssim-et; (as a counterbalance) قارشىلىق طومىك kārshīlik-tōtmak, قارشىلىق صايمىك kārshīlik-sāymak; — aside, برطرفه قومى bir-tàrafā-kōmq; برطرفأ bār-tàraf-et, دفعأ dēf'-et, طردأ tård-et, صامىك sāmak; — at, *v.a.* هجومأ hūjūm-et; كوجوم ايتدىرمىك hūjūm-ètdirmek; — at defiance, — at nought, قارشى قومى kārshī-kōmq; هېچ صايمىك hīch-sāymamak, هېچ يرينه قومى hīch-yàrina-kōmq; — by, برطرفه قومى bir-tàrafā-kōmq; — great store by, عزيز طومىك "azīz-tōtmak; — down, قويدأ yàra-kōmq; ظنأ yāzmak; ظنأ yāzmak; ظنأ sāmak; يوله چىقمى zāun-et; — forth, *v.s.* يوله چىقمى yōlz - chīkmak, قىيام kīyām -et, عزيمتأ "azīmèt-et; —, *v.a.* بيانأ bèyān-et; — free, آزادأ āzād-et (āzād); — off, *v.s.* كتمىك ghītnek,

قالقمق *kalkmak*, چيقمق *chikmak* ;
 — —, *v.a.* صالوييرمك *salivèrmek* ;
 ايشلتمك *başlatmak* ; باشلاتمق
ishlatmek ; كوسترمك *ghyüsstermek*,
 زيبايش *hüsn-vèrmek*, حسن ويرمك
 ياتشمق *zibâyish -vèrmek*, ويرمك
yâkışmak ; — on edge, قماشدرمق
kâmlâshdirmak ; — on, تشويقتا *têsh-*
vîk-et ; — one's hand to, امضا
imzâ-et ; — out, *v.n.* يوله چيقمق
yöla -chikmak, قياما *kıyam -et*,
 عزيمت *âzimèt-et* ; — —, *v.a.*
 سيرمك *sèrmek*, ديزمك *dizmek*,
 يللكن ترتيبا *tèrtib-et* ; — sail,
 قالمق *kalkmak*, يئلكن اچمق
yèlken-âchmak, بادبان كشاف عزيمت او
bâdî-bân -kyûshâyî -âzimèt-öl ; — to,
 باشلامق *başlamak*, اغازا *âghâz-et*,
 مبادرتا *mübâdêrèt-et* ; — up, *v.n.*
 تيجارته *dükkyân-âchmak*, دكان اچمق
 باشلامق *tijârêta-bâshlamak* ;
 باشلامق *başlamak* ; — —, *v.a.*
 نصب *dikmek*, قالدرمق *kaldirmak*,
 كرمك *nâssb -et*, ركرا *rèkz -et* ;
 كرمك *ghèrmek* ; مالزومىنى ويرمك
mâl-zéméssini -vèrmek ; — up for,
 دعوى *kèndini-sâtmak*, كندىنى ساتمق
dâ"wâ-et, ادعا *iddi'â-et*.

Settle, *s.* سندى *sândik* ; پيگه *pèyghèh*
(pèyké), اوپورتمق *sêra* ; —, *v.a.*
 اوپورتما *ôturtmak*, اسكانا *isakyân-et* ;
 ويرمك *vèrmek*, ادا *âdâ*, ادا
âdâ -et, ايفا *îfâ-et* ; قرارلاشدرمق
kârâr-lâshdirmak, قرارا ويرمك
kârâr-vèrmek ; اغزىنى قپاتمق
irzâ-et, ارضا *âghzîni-*

kâpatmak, صوصدرمق *sûssdurmak*
 اولدرمك *âldurmek* ; (money upon)
 باغلامق *baghlamak* ; (accounts)
 حسابلاشمك *hissâblâshmek* ; —, *v.n.*
 اوپورمق *ôturmak* ; توطنا *tâwâttun-*
et, ايتخان مگانا *ittâkhâzi-mèkyân-et* ;
 تمللو *tèmèlli-ôturmak*, تمللوا
 اوپورمق *tèmèlli - ghirishmek* ;
 كيرشمك *(weather) kârâr-lâshmak* ;
 طورطيسى *(liquors) dûrûlmak*, دورلمق
 چومك *törtüssü-châkmek* ; (walls,
 &c.) چومك *châkmek* ; اوپورمق
 اوپورمق *ôturmak*, يرلشمك
yârîlshmek.

Settlement, *s.* فصل *fâssl* ; تاديه
tè'diyyè ; مهر مؤجل *mèhri-mü'èjjèl* ;
 اوجاق *ôjak*.

Settler, *s.* خالى مملكتده توطن ايدن
 ادم *khâli - mâmlékêtda - têtâttun -*
-êden-âdam.

Settling, *s.* خالى مملكتده اسكان
 محاسبه *khâli - mâmlékêtda - isskyân -*
mûhâssêbê.

Seven, *a.* سبعة *yèdi*, سبى *sèb* ;
 سبى *sèb"â*, هفت *hèft* ; the — planets,
 سبعة سياره *sèb"â'i-sèyyârè*.

Seventeen, *a.* اون يدي *ôn-yèdi*.

Seventh, *a.* يدنجى *yèdinji*, سابع *sâbi* ;
 هفتم *hèftum*, هفتمين *hèftumîn* ; —,
 سبى *sèb"â*.

Seventy, *a.* يتمش *yètmish*, سبعون
 هفتاد *sèb"ün*, سبعين *sèb"în*, هفتاد
hèftâd.

Sever, *v.a.* فصل *fâssl*, ايرمق
âyrmak ; ايرلتمق *âyrlmak* ;
 —, *v.n.* مفارقتا *mûfârakât-et*.

Several, *a.* چند *bîr-kâch*, برقاچ *chènd* ;

- ایری ایری *ayri-ayri*; بشقه بشقه *bāshka-bāshka*.
- Severally, *ad.* برر برر *bīrēr-bīrēr*, ایری ایری *ayri-ayri*, بشقه بشقه *bāshka-bāshka*, یکان یکان *mūnferīdan*, منفرداً *yēghyān-yēghyān*.
- Severe, *a.* سرت *sērt*, شدید *shēdīd*; کلی *klī*, کلى *ghīr*, أغر *ghīr*, فنا *fēnā*; صیقی *sāki*; الیم *ēlīm*.
- Severity, *s.* سرتلك *sērtlik*, شدت *shīd-dēt*; افراط دقت *ifrāti-dīkkāt*; (of life) فرط عفت *fērti-īffēt*, ریاضت *riyāzēt*, پرهیزکاری *ifrāti-pērīhīz-kyārī*. [dikish-dikmek.]
- Sew, *v.a.* دکمک *dīkmek*, دکش دکمک *dīksh dīkmek*.
- Sewer, *s.* کاریز *kyārīz*, لغم *lāghīm*, (ghīriz). [fāzlāt.]
- Sewerage, *s.* لغم لغم *lāghīm*; فضل *fāzlāt*.
- Sex, *s.* ارککک دیثیلک عرضی *ērkeklik-dīshīlik-ārazi*.
- Sextant, *s.* سکتانت *sēkissānt*.
- Sexton, *s.* مزارجی *mēzārjī*.
- Shabby, *a.* اسکیمش *ēskīmīsh*, اسکی *āsکی* *āsکی*, فرسوده *fērsūdē*; عیب *āyb*, رذالت *rēzālēt*; خیس *khāssīs*, چنگانه *chīngānē* *kyār*, طمعار *tāma* (chīnghēni).
- Shade, *s.* سایه *sāyē*, گولکه *ghyālghe*; ظل *zill*; گولکه لک *ghyālghe* *līk*; (in drawing) سوس *sūs*; —, *v.a.* گولکه *ghyālghe-et*, سایه انداز او *sāyē-ēndāz-ōl*; اورتمک *ārtmek*; (drawings) سوسنی یایمک *sūsuni-yāpmak*.
- Shadow, *s.* سایه *sāyē*, گولکه *ghyālghe*; ظل *zill*; — forth, درمان ایچنده
- dūmān-īchīnda-sūwēylēmek*, اوزاقدن ایما *ūzākdān-īmā-et*.
- Shady, *a.* سایه انداز *ghyālghe*, گولکه *ghyālghe* *sāyē-ēndāz*.
- Shaft, *s.* تیر *tīr*, اوق *ōk*, سهم *sēhm*; چاه *chāh*, قوی *kūyū* (well); میل *mīl*, دیرک *dīrēk* (column); قول *kōl*, اوق *ōk* (cart, &c.).
- Shagreen, *s.* کلر *kēlēr*.
- Shake, *s.* سالانیش *sāllānīsh*, سالانیش *sāllayīsh*; —, *v.a.* سالامتی *sāllamak*; صارصمت *sārsasmak*; —, *v.s.* سالانمتی *sāllanmak*; صارصمتی *sārsālmak*; — off, دفع *dēf* —et; — one's self, سلکنمک *sīlkinmek*.
- Shako, *s.* "عسکر شایقه سی *āskēr-shāpka*. [kēyfsiz.]
- Shaky, *a.* کیفز *kyāfz*, یارق یارق *yārīk-yārīk*.
- Shall, *v. aux.* See Grammar.
- Shallot, *s.* بیانی سارمساق *yābānī-sārīmsāk*.
- Shallow, *a.* اصیح *āshīgh*, احمق *āhmak*, صاجمه *shājma*, قبا *kāba*, درایتز *dīrāyētīz* *āshīghma*.
- Sham, *s. and a.* یلان *ylān*, تقلید *tāklīd*; یلان *ylān*; —, *v.n.* تقلید *tāklīd-et*.
- Shambles, *s. pl.* سلخ خانه *sēlkh-khānē* (sāl-khānē).
- Shame, *s.* شرم *shērm*, حیا *hāyā*, عار *ār*; عیب *āyb*, حجاب *hījāb*; اوپاندرمتی *āwān-dērmētī*; رذالت *rēzālēt*; —, *v.a.* محبوب *māhījūb-et*; —, *ist.* عیب *āyb*!
- Shameful, *a.* عیب *āyb*.
- Shameless, *a.* عیب *āyb*.

Sham-fight, *s.* جنگ تقلیدی jènk-takfīdī.
 Shampoo, *v.a.* عثمانلو دلاک کی آدمی عثمانلو دلاک کی آدمی اوغالمق òsamznlī-tèllāk-ghībī-ādami-òghalamak.
 Shampooer, *s.* دلاک tèllāk.
 Shank, *s.* قویروق or قویروق köyruk, حلقه halka; (anchor) انا ana.
 Shape, *s.* بچم bichim, شکل shèkil, رسم rëssim, هیئت hëy'ët; —, *v.a.* بچمه bichim-vërmek, بچم ویرمک bichim-vërmek; صوتمق bichima-sòkmak; (a course) طوتمق tütmak.
 Share, *s.* پاي پای pây, حصه hissâé, بهره bâhré; —, *v.a.* تقسیم tàksim-et; حصه مند او hissâémënd-öl; —, *v.n.* شریک او hissâémënd-öl, شریک او shèrik-öl, مشترک او mùshteràk-öl.
 Shareholder, *s.* حصه دار hissé-dâr.
 Shark, *s.* کوبک بالی kyùpek-bâlig'hi (?), طولاندریجی àyi-bâlig'hi (?); طولاندریجی döländirijî.
 Sharp, *a.* (cutting) کسکین kësakin, حدید hâdîd, بران bùrrân; (pointed) تیز tîz (tèz), سیوری sivri; (violent) سرت sèrt, شدید shèdîd; (pain) اجی ajî, الیم èlim; (intellect) مستعد mùsstâ'idd, جن عقلو jinn-aklî; (sound) دیک dik; (taste) مایخوش mùk'òsh, ترش tûrah, مایkhòsh.
 Sharpen, *v.a.* بله مک blémek, طاشه tashè, مصاده سورمک tasha-tütmak, طوتمق müssâda-sürmek; (the wits) اچمق achmak.

Sharper, *s.* طولاندریجی döländirijî.
 Sharpness, *s.* کسکینلک kësakinlik; سرتلک sèrtlik; اکشیلک èkshilik.
 Shatter, *v.a.* پارچه لَمک pârèlémek (pâralamak), پارچه پارچه pârcha-pârcha-et.
 Shave, *v.a.* تراش trâsh-et; —, *v.n.* تراش trâsh-öl; — off, تراش trâsh-et, اوستر ایله المق òstura-ila-mak; رنده ایله المق rëndè-ila-mak. [رنده طلاشی rëndè-talâshî.
 Shavings, *s. pl.* تلاش or تلاش talash.
 Shawl, *s.* شال shâl.
 She, *pr.* او ò, اول òl; —, *a.* دیشی dîshî, قاری kârî; تیز kîz.
 Sheaf, *s.* دومت dëmet, باغ bâgh.
 Shear, *v.a.* قرتمق kîrkmak.
 Shears, *s. pl.* مقاص mäkass, مقراض mîkrâz; (for masts) مقاص mäkass, داراغاجی dâr-âghâjî.
 Sheath, *s.* قین kîm, نیام niyâm, غلاف ghilâf (kilîf); — (sheathe), *v.a.* قیننه قومق kînina-kômak, قین نیام dâr-niyâm-et; with sheathing, قاپلامق kâplamak.
 Sheave, *s.* دل dîl, مقره دلی mâkara-dîlî.
 Shed, *s.* سوندومه sündurma or سوندومه sündurma, اورتی èrtü; —, *v.a.* دوکمک dèkmek, اراقه irâka-et, دوکلمک sèfk-et; —, *v.n.* دوکلمک dèkyulmek, اتمق akmak; دوشمک dûshmek.
 Sheep, *s.* قویون köyün, طوار dâwar, مال mâl; (small-tailed) قویرجق kövirjîk; (large-tailed) قرمان kâramân; —fold, اغل âghâl.

Sheep-walk, *s.* مرعا mèr'a.
 Sheer, *a.* صافى sāfi, سادى sādē, خالص khāliss, محض māhz, صالت salt, قورو kōrū; (steep) ديك dik; — hulk, قورو تكنه kōrū-tèkné; —, — off, *v.n.* ايرلتمى àyrlmak; كتمك ghitmek; سوقلاماق sōkvlamak.
 Sheet, *s.* (bed) جارشب jārahēb, چارشاف chārahaf; (of paper) طبقه tābaka; (of a sail) اسقوط isqōt (shkōt); winding—, كفن kēfen (kēfin); — anchor, اوجاقتى تيمورى òjaklik-dēmiri; — iron, *s.* تيمور demir-tāktessi; — lead, *s.* قورشون تختهسى kōrshon-tāktessi.
 Shelf, *s.* راف raf; (of rocks) قيا kāya.
 Shell, *s.* قېوق kabuk; bomb — خمبیره kōmbarā; —, *v.a.* قېوغندن kabugūndan-chikārmak, چيقارماق kabugūnuu-bōymak; (with shells) خمبیره اتماق kōmbarā-atmak; — fish, بوجك bōjek.
 Shelter, *s.* اورتى erta, ملجا mēljā, مأوى mē'vā, صيغنه جق sīghinajak-yār, سایه bārīnajak-yār, قورومتى sāyē, معان mē'āz; —, *v.a.* قورومتى kōrumak, حفظا hifz-et; اچيرو المقى ichēri-almak.
 Sheltered, *a.* قويتى kōytū.
 Shelving, *a.* ديك dik, چقور chōkur, باش اشاغى bāsh-ashāgāi.
 Shepherd, *a.* چوبان chōbān, راعى rā'i.
 Sherbet, *s.* شربت shērbēt. [-shērāb.
 Sherry, *s.* بياض بر شراب bèyāz-bir-
 Shield, *s.* قلغان kalkān, سپر sipar, ترس

tīrs; —, *v.a.* قورومتى kōrumak.
 حفظا hifz-et, وقایه vikāyē-et, معانفله mānāfaza-et.
 Shift, *s.* (chemise) كوملك ghyāmlek, قميص kāmīss, پیراهن pīrahān; (of linen) قات kat; (distress) صیقندى sīkindi, ضرورت zārūrēt; (substitute) قولای kōlay, چاره chārē; —, *v.a.* يرینی دیکشدرمک yērini-dighāshdir-mek; دیکشدرمک dighāshdir-mek; — one's self, چماشیر دیکشدرمک chāmāshir-dighāshdir-mek; —, *v.n.* (in place) يرندن اوینامق yērindēn-ōydinamak; (manage) اويدرمتى òydurmak; كچنمك ghēchinmek; ايشنى كورمك ishini-ghyārmek; قولایینی بولمق kōlayini-bōlmak.
 Shin, *s.* اینجک injik.
 Shine, *v.n.* پارلامق pārlamak, ضیا ویرمک ziyā-vērmek, ایدینلتى aydīnlik-vērmek, ویرمک ishik-vērmek, اشیتق ویرمک ishik-vērmek, (with borrowed light) منور او mūnir-ōl, (with borrowed light) مستنار او mūstēnār-ōl, منور او mūnēvver-ōl.
 Shingle, *s.* (sea) بالی جاقلری yālī-chāqllari, قبا قوملتى kaba-kōmluk; (roofing) پداوره pādāvra, یارمه جام yārmeh jam, یارمه تختهسى yārmeh-chām-tāktessi.
 Shining, *a.* پارلاق pārlak, منیر mūnir, منور mūnēvver, مستنار mūstēnār.
 Ship, *s.* کیمی ghēmi, تکنه tèkné, سفینه sāfīnē, کشتی kēahtī; —, *v.a.* کیمی یه قومق ghēmiya - kōmak; کیمی یه المقى ghēmiya - almak; (in

its place) طاقمتی tàkmaq, كچورمك ghèchirmek; (a sea) يمك yèmek, اچيرو المئ ichèri - àlmak; (men) كمى يه يازلمق yàzmaq; —, *v.n.* كمى يه يازلمق ghèmiya - yàzlmak; (in its place) طاقلمت tàkılmak, كچمك ghèchmek.

Ship-broker, *s.* كمى سمسارى ghèmi-simsari.

Ship-builder, *s.* كمى معمارى ghèmi-mi "mari.

Shipbuilding, *s.* فن انشائى سفائن fènni-inshāy-sēfā'in. [sāhibi.

Shipowner, *s.* كمى صاحبى ghèmi-Shipper, *s.* كمى يه مال يوكلدان كهمسه ghèmiyyē-māl-yūklédan-kimēsēnē.

Shipping, *s.* سفائن كميلر ghèmilr, سفائن sēfā'in.

Shipwreck, *s.* قضا kàzā; to be shipwrecked, كضايه اوغرامق kàzāya-ògharamak, او كضازده kàzāzēdē-òl.

Shipwright, *s.* مرانقوز (màranghòas), دلوگر dùlghèr.

Shire, *s.* سنجاق sànjak, لوا liwā; قضا kàzā; ايالت èyālet.

Shirt, *s.* قميص ghyāmlek, قميص kāmias, پيراهن pīrahèn.

Shiver, *s.* دتره يش ùshumē; (titreyish), لرزه lèrzē, رعشه rà "shē; قيرندى kīrindi; پارچه pàrcha, —, *v.n.* دتره يمك ùshumek, دتره يمك (titramek), لرزان لèrzān -òl, قيرمق lèrzēnāk-òl; —, *v.a.* قيرمق kīrmak, پارده يمك (pàralamak).

Shoal, *s.* قومصال صيغ sìgh - yèr, كومصال kùmsal; بالئى سوروسى bālīk-sùruusu,

سورى sùru; —, *a.* صيغ sìgh; —, *v.n.* صيغلاشمق sìghlashmak.

Shock, *s.* تصادم چاتش chətish, تأسادوم tàssādum; صارش sàrsish; خلل khàlāl, ضرر zàrar; (of sheaves) اون ديمت طاقمى òn-dèmet-tàkimi; —, *v.a.* صارمق sàrsmaq; پك فنا پك فنا pèk - fēna - ghèlmek, كرىه kèrih-ghyàrunmek.

Shoe, *s.* قوندره اياتى قابى àyak-kābi, كوندورا kùndura, لاپچين lapchin, پاپوش pāpūsh (pābuch); (horse) نعل nā "l (nāl); —, *v.a.* نعللمق (nāllamak).

Shoeblock, *s.* پاپوچ بويان چوجق pābuch-bōyān-chòjvk.

Shoemaker, *s.* پاپوچمى pāpuchji.

Shoot, *s.* اتش پيچ pich; دال dàl, اتش àtish, فترلايش fīrlayish; —, *v.n.* (plant) دال سورمك dāl-sùrmek; پيچ ويرمك pich-vèrmek; (pain) سيزلمق zònkلامق zònkلامق sìzlamak; (in motion) فترلامق fīrlamak, اتلمق àtlamak; (with a gun) تفنك اتمق tūfènk - àtmak; (with a bow) اوق اتمق òk - àtmak; —, *v.a.* ياره لمتق àldurmek; ياره لمتق yàralamak; اورمق wùrmak; (as a punishment) توروشونه ديزمك kùrahuna - dizmek; (branches, &c.) سورمك sùrmek; — out, — forth, سورمك sùrmek; — down, *v.a.* (coals, &c.) دوكمك dùkemek, بوشالتمق bōshaltmak; (a man, ox) اوروب دوشرمك àldurmek, اوروب دوشرمك wùrup-dùshurmek.

Shop, *s.* دكان dökkyān (dùkkèn), مغازه māghaza; —, *v.n.* چارشیی به کتمک chārshiyā-ghitmek.

Shopkeeper, *s.* دکانجی dökkyānji.

Shoplifter, *s.* دکان خرمزی dökkyān-khirsizi. [-khirsizlighi.

Shoplifting, *s.* دکان خرمزلمگی dökkyān-

Shopman, *s.* دکانجی قالفه سی dökkyānji-kālfassi. [dökkyānji-kālfassi-kāri.

Shopwoman, *s.* دکانجی قالفه سی قاری dökkyānji-kālfassi-qāri.

Shore, *s.* ساحل sāhil, دکر کناری dēngiz-kēnari, قبی kıyı, یالی yalı; (prop) پاینده pāyēndē, دستک dēstēk; —,

— up, اورمتی پآینده pāyēndē-würmak, دستک اورمتی dēstēk-würmak.

Short, *a.* قصه kıssa, بویسر bōysuz;

(abridged) مختصر mükhtāssar, مجمل müjmēl; (wanting) اسکس èksik,

نقصان nēksān, ناقص nākiss,

to be taken —, چیشی کلیمک chishi-ghālmek; to be — of breath,

نفس الهمامک nēfess - ālamamak,

زیکو'ن-نفس-دل (tik-nēfess-öl); in —, *ad.* الحاصل èl-

hāssil, القصه èl-kıssa.

Shortcoming, *s.* قصور kıdāsür.

Shorten, *v.a.* قصالتمی kıssaltmak;

—, *v.n.* قصالتمی kıssalmak.

Shorthand, *s.* پک چابک یازیلور برنوع pēk-chābik-yāzilür-

بیر-نèv"i-lahāret-yāzıssi.

Shortly, *ad.* قصه kıssa; مختصراً

mükhtāssaran; — after, برآزصره bür-

āz-sōngra, متعقباً èz-sōngra, از صکره

mütā-"ākkıban.

Short-sighted, *a.* کورکی kyār-ghibi,

کورزی گورمز ghyāzu - ghyārmāz,

تصیرالبصر kıssıru-'l-bāssar; (morally)

بصیرتسر kıssa-dūshunur, قصه دوشنور

bāssırētaiz, فرامتسر fērāsētsiz.

Shot, *s.* صاچمه sāchma; کله ghyullē;

کورشون kürshun; آتش ātish, آتم

ātim; آتلیش ātlısh, آتلمه ātlıma;

نشانجی nishānji, آتلیجی ātlıjı, آتار

ātār, حساب hıssāb; small —,

صاچمه sāchma; gun— wound,

کورشون یاره سی kürshun-yārāssi.

Should, *v. aux.* See Grammar.

Shoulder, *s.* اوموز òmuz (òmz); —, *v.a.*

اوموزینه اوموزلمک òmuzlınak,

اوموزینه اوموزینه اوموزلمک òmuz-

zına - almak; — blade, — bone,

اكتاف kyùrek, کتف kētf (*pl.* اکتاف

èktāf); — arms! دیوان دور dīwān-

dür.

Shout, *s.* فریاد feryād, صیحه sāyha,

چاغریش chāghırish, باغریش bāghırish,

باغریشمه bāghırishma,

چاغریشمه chāghırishma; —, — out,

باغریمک bāghırmak, چاغرمتی chāghır-

mak; (together or repeatedly) باغریشمه

bāghırishmak, چاغریشمه chāghırish-

mak.

Shove, *s.* آتیش ātkısh, آیتش itısh; —,

v.a. (move) قاتمک kākımak, آیتیمک

itmek, سوریمک sürmek; (without

moving) دورتمک dūrtmek.

Shovel, *s.* کورک kyùrek; —, *v.a.*

کورکه اتمک kyùrèkē - ātmak.

Show, *s.* کورنش ghyāssētārish; کورنش

ghyàrunush; سير sèyr; —, *v.a.*
 گھیسٹسٹرمک ghyùsstèrmek; اراثا irā'è-
 -et, ابرازا ibràz-et.
 Shower, *s.* خفیف یاغمر khàfif-yàgh-
 mūr; heavy —, سرت یاغمر sèrt-
 yàghmur; صاغانا sàghanak; —, *v.a.*
 یاغمت yàghmak; یاغدرمت yàghdir-
 mak. [پارلاق pàrlak].
 Showy, *a.* گوسترشلو ghyùsstèrishli;
 Shrapnell shell, *s.* بر نوع خمبیره bir-
 nev'i-khùmbàra.
 Shred, *s.* دیلم dillim, کسندی kèssindi,
 پارچه pàrcha; —, *v.a.* دتمک dttmek.
 Shrewd, *a.* جن عقلو shèytān, شیطان
 jinn-"akllī, فراستلو dirāyetli, درایتلو
 fērāssètli.
 Shriek, *s.* صیحه sàyha, فریاد fèryād;
 —, *v.n.* باغرمق bàghirmak, فریاد
 fèryād-et.
 Shrill, *a.* دیک dik, اینچه inja.
 Shrimp, *s.* تکه tèkè.
 Shrink, *v.n.* چکلمک chèkilmek, قسالمق
 kùssalmak; بوزلمک bùzulmek; —,
v.a. اصلادوب چکدرمک isalādūp-chèk-
 dirmek; — from, چکنمک chèkin-
 mek, قورتمق kòrkmak.
 Shrivel, *v.n.* بوزلمک bùzulmek.
 Shroud, *s.* کفن kèfen (kèfin); (of a
 mast) چارمیخ chàrmikh; —, *v.a.*
 سارمق sàrmak, اورتمک àrtmek,
 تکفینا tèkfin-et.
 Shrub, *s.* چالی çhālī, اغاج aghaj.
 Shrug, *s.* قالدرش kàldarsh; —, — up,
v.a. قالدرمق kàldirmak.
 Shudder, *v.n.* توپیری اورپرمک tūyléri-

-àrpèrmek; قانی صوغومتی kàni-
 sòghumak.

Shuffle, *v.a.* قارشدرمتی kàrish-
 dirmak; —, *v.n.* حیلہ hīlè-et;
 یالان سویلمک yàlan-sūwèylèmek.

Shun, *v.a.* قاچمنق kàchinmak.

Shut, *a.* قپالو kàpali; —, *v.a.* قپامق
 kàpamak, سد sèdd-et; —, *v.n.*
 قپانمق kàpanmak; — in, ایچرو
 ichèri - kàpamak; — out,
 قپاشاری برامق dshàri-bràkmak; —
 up, قپامق kàpamak.

Shutter, *s.* تکان kànad, کپنک kèpenk.

Shy, *s.* اوطانور òtānūr, اوطانفاج òtān-
 ghāj; (horse) اورکک àrkèk; —, *v.n.*
 اورکمک àrkemek.

Sicily, *s.* سیجیلیه اطهسی sicilia-adassi.

Sick, *a.* کیفسز khàssza, خسته
 kèyfsiz, قوصمق mòrız; to be —,
 کؤسمک kùssmak, استفرآغ isatifrāgh-et,
 قی kàyy, گتورمک ghètirmek, قی
 kàyy-et.

Sicken, *v.n.* خسته لنمق khàsstalanmak,
 بزدرمک kèyfsiz-òl; —, *v.g.* بزدرمک
 bèzdirmek. | mihād.

Sickle, *s.* اوراق òraq, داس dās, محصد

Sickness, *s.* کیفسزلیک kèyfsizlik,
 علت 'illèt, خسته لیک khàstalik,
 مرض mòraz, درد dèrd; قی kàyy,
 قوصمه kùssama; استفرآغ isatifrāgh,
 sea —, دنگز تومسی dèngiz-tūt-
 massi.

Side, *s.* جانب yàn, طرف tàraf, جانب
 jānib, سو sū; (of the body) جانب
 jènib; —, *v.n.* دن یانه dan-yāna-òl.

- طرفدار او, طرفنى طوتمق
tārafdar-öl.
Side-saddle, *s.* قارى ايرى kārī-ēyri.
Siege, *s.* محاصره mühāsara.
Sieve, *s.* الك ēlek, قالبور kalbur.
Sift, *v.a.* الهمك ēlémek, قالبوردن
كچورمك kalburdan - ghèchirmek;
اغزندن لاقردى المغه باقمق
aghzindan - lākirdi - almagha - bākmak;
— out, ارابوب بولمق arayıp-būlmak,
انگلامق ānglamak (ānnamak).
Sigh, *s.* ا ا āh; —, *v.n.* ادچمك āh-
-chèmek; — for, پك استمك pèk-
-istémek; حسرت آرامق āramak, حسرت
تحمسرا hāsret-chèmek, قولاغنده ا
tāhāsсур-et; — to, عاشق او
kūlaghīna-āh-dèmek, "āshik-
-öl.
Sight, *s.* بصر blasar, قوت بصر kōvvèti-
-blasar, مشاهدè müshā-
-hédé; سیر sēyr, كورينه جك شى
ghyārunejek - shèy; كورينان شى
ghyārune-n-shèy; in كورنيور,
ghyāruniyor, كوزكيور, ghyāzukiyor,
ميداندا mëydānda; in one's —,
كوزى او كنده ghyāzu-āngunda; — of
a gun, نشانگاه nishāngyhāh.
Sign, *s.* اشارت ishāret; علامت
"ālāmèt; (of zodiac) برج bōrj; —,
v.s. ا امضا imzā-et; —, *v.n.* اشارت ا
ishāret-et; — manual, امضا imzā.
Signal, *s.* اشارت ishāret; —, *a.* باهر
bāhir, ظاهر zāhir; —, *v.n.* اشارت ا
ishāret-et.
Signature, *s.* امضا imzā.
Signet, *s.* مهر mühr.
Significance, *s.* معنادارلىق mā "nadārlik.
Significant, *a.* معنادار mā "nadār.
Signification, *s.* معنى mā "nā.
Signify, *v.a.* ديمك dèmek, دلالت ا
dēlālet-et, معناسى او mā "nāssi - öl;
—, *v.n.* ضررى او zārari - öl.
Sign-post, *s.* كوسترمك ايچون
يول ديكلمش ديك yol - ghyāstarmek-
-ichin-dikilmish-dirèk.
Silence, *s.* سكوت sūkyūt; —, *v.a.*
سكياتا sūssdurmak, صوصدمق
isskyāt-et; —! *inf.* صوص sūss.
Silent, *a.* صوص sūss, ساكت sākit;
صداسىز sēssāiz, صدامىز sādāsiz.
Silk, *s.* ايبك ipèk, حرير hārīr; (sowing)
جانبس jān-fess (jāmfess).
Silkworm, *s.* ايبك بوجكى ipèk-būjgħī.
Silky, *a.* ايبك كى ipèk-ghībi.
Sill, *s.* التاشيكى āshik, Alt-
-ēshigħī.
Silly, *a.* بوداله "āksiz, بۇدالا būdala;
معناسىز chōjūkluk; mā "nāssiz.
Silver, *s.* كوش or كوش ghyūmush,
سيم sim, فضه fidda, نقره nōkra; (of
looking-glasses) سر sār; —, *v.a.*
كوش ايله يالذلمق ghyūmush-
-ila - yāldizlamak; (looking-glasses)
سرلمق sār-chèmek, سرچمك
sār-lamak; —smith, قويومجى kūyumju.
Similar, *a.* بىكر bēngzer, مشابه müshābih,
شبيه shēbih, مماثل mümāssil.
Similarity, *s.* مشابهت müshābēhèt.

Simile, *s.* تجنیس tējnīss, مثال missāl, تشبیه tēshbīh, تمثیل tēmāil.
 Similitude, *s.* مشابہت mūshābēhēt; صورت sūrēt, ہیئت hēy'ēt.
 Simple, *a.* سادہ sādē; عادی "ādī, بیانی bayānī; (in mind) سادہ دل sādē-dil; —, *s.* قوجہ قاری علاجی kōja-kārī—"ilāji.
 Simplicity, *s.* سادہ لک sādēlik; قولایتی kōlayīk.
 Sin, *s.* معصیت ghyūnāh, گناہ mā"āyyēt, اثم issm (*pl.* اثام āssām), گناہ sū'i—"āmal; —, *v.n.* گناہ ghyūnāh-et, گناہ ایشلمک ghyūnāh-īshlēmek.
 Since, *pr.* چونکہ dan-bēri; —, *c.* چونکہ chūnki, مادامکہ mādamki.
 Sincere, *a.* حقیقی sāmīmī, صمیمی hākīkī, خالص hākīkātli, حقیقتلو khāliis, بیریا bī-riyā.
 Sine, *s.* نسبت jēyb; *log.* —, نسبت nissbēti-jēybiyyē.
 Sinew, *s.* سکر singir, عصبہ "assaba.
 Sinful, *a.* (person) گناہکار ghyūnāhkyār, آثم āssim; (thing) گناہ ghyūnāh.
 Sing, *v.n.* ترکی چاغرمق tūrku-chā-ghārmak; (birds) اوتمک ötmeç; —, *v.a.* مقاملہ سویلمک māqāmla-sūwēy.
 Singer, *s.* خوانندہ khānēndē. [lēmek.
 Single, *a.* (alone) یالکز yālingiz; تک tēk, تاک tāk; (not double) یالینقات yālinqat or یالکقات yālykqat; (unmarried) بیکار bīkār (bēykyār), ایرمق mājērrēd; — out, *v.a.* ایرمق āyrmak, سچمک sēçmek; — life,

بیکارلیک (bēykyārlik), تجرید tējrid, تجرید tējerrud.
 Singly, *ad.* منفرداً yālingiz, منفرداً mūn-fēridān, تک تک tēk-tēk, بربر birxr- -birxr, یکان یکان yēghyān-yēghyān.
 Singular, *a.* مفرد mūfrēd; یالکز yālingiz; عجیب ghārīb, تحاف tūhāf, عجیب ("ājā'ib). [تحافیک tūhāfik.
 Singularity, *s.* مفردلک mūfrēdlik,
 Sinister, *a.* اوغورسز oghursiz.
 Sink, *s.* قرنه kōrna; —, *v.n.* باتمق bātmak, قینامق kāynamak; —, *v.a.* قازمق bātmak; (a well) قازمق kāzmak; (a die) قازمق kāzmak, "āssi. [عاصی, حاک hākk-et.
 Sinner, *s.* گناہکار ghyūnāhkyār, آثم āssim.
 Sir, *s.* افندم ēfēndim; بک bēgh.
 Sire, *s.* بابا bāba.
 Siren, *s.* جاذبہ لو jāzībēli-kārī.
 Surname, *s.* فاملیا آدی fāmīliā-ādī.
 Sister, *s.* تیزقرنداش kēz - kārīndash (kārīdash), ہمشیرہ hēmāhīrē, باجی bāji; eldest —, ابلہ ābla; wife's —, کورمچہ kōrmçhē, husband's —, بالڈز bāldēz, ghyūrumjē.
 Sit, *v.n.* اوپورمق öturmak, قعود kō"ūd-et; (in council) مجلس عقد mējliss- "ākd-et; (fowls) قولوچقہ یه اوپورمق kōlūçhēyē-öturmak; — up; طوغری dōghūr-öturmak; — — late, کچ اوپورمق ghēç-öturmak; — — all night, بتون کبچہ یاتمامق bitun-ghēyçē-yātmamak; — in judgment, حاکم اول hākīm-öl.

Site, *s.* محل یر yâr, موقع mèvki, مهال mâhâll, موضع mèvzi.

Situate, Situated, *a.* واقع vâki, كائن kyâ'in, موضوع mèvzû; (person) بنم حالده hâlda; situated as I am, بنم بولنديغم bënîm-hâlimda, حالده bënîm-bûlndîvgum-hâlda.

Situation, *s.* (place) موقع mèvki, موضع mèvzi, مهال mâhâll; (moral) حال hâl; یر yâr, هیئت hây'êt; (employ) مأموریت khîdmet (hîzmet), مأموریت me'mûriyyet. [شش shesh.

Six, *a.* الستی altî, ست sîtt, ستة sîtta,

Sixteen, *a.* اون‌التي òn-altî.

Sixth, *a.* سادس الساتینی sâdîss, ششم sheshum; —, *s.* التیة بر altîda-bîr, سدس sùdes.

Sixty, *a.* الستون altînîsh, ستون sîttîn, شصت shâsst.

Size, *s.* بیوکک biyukluk, قطعه kî'tâ, حجم hâjm; (height) بوی bôy, قامت kâmet, قد êndâm, کادد kâdd, بالâ bâlâ; (glue) طوتقال tûtkal.

Skein, *s.* دمت dèmet.

Skeleton, *s.* قورو kûru, تشریح teshrîh; — key, میمونجت maymûnjuk.

Sketch, *s.* طاصلق رسم tâsîlak-rèssim; (in words) قباحه تعریف kâbaja-tâ'rif; —, *v.a.* قباحه رسم kâbaja-rèssim-et; قباحه تعریف kâbaja-tâ'rif-et. [سیخ sîkh.

Skewer, *s.* کباب شیشی kèbâb-shîshî,

Skiff, *s.* یلکنلو فلوته khâfîf-yèl-kènlî-fîlîka.

Skilful, *a.* هنرلو hûnrîlî, معرفتلو mâ'rî-

fetlî, ماہر mâhîr; (physician) حاذق hâzîk.

Skill, *s.* هنر hûnr, معرفت mâ'rîfèt, استادلق (ûsstalîk), مهارت mâhâret; (medical) حذاقت hâzâkât.

Skim, *v.a.* یوزندن المتن yûzundân-âlmak; قایمغنی یاغنی المتن kâymaghîni-âlmak; (a book) کوزکوزدirmek ghyûz-ghèzdirmek; —, *v.n.* (as a bird) یردهمان دوقنهرق یردهمان دوقنهرق yêra (or صویه sùya)-hèmmân-dòkunarék - ùchmak; (as a boat) اوچمت ûchmak.

Skin, *s.* دری dèrî, جلد jîld; (animal's) پوست pòst; sheep —, پوستی pòstèki; whole sheep or goat —, یدک tûlum; whole ox —, یدک yèdek; —, *v.a.* یوزمک yûzmk, صویمت sòymak, سلخا sèlkh-et.

Skip, *v.a.* اتلامق âtlamak; —, *v.n.* صیچرامق sîchramak.

Skirmish, *s.* چرخه جیلرک چاتشمسی çârkhâjîlârîng-châtîshmessî; —, *v.n.* چاتشمق çâtîshmak.

Skirmisher, *s.* چرخه جیلر çârkhâjîler.

Skirmishing, *s.* چرخه جیلق çârkhâjîlik.

Skirt, *s.* اتک êtek, ذیل zèyl, دامن dâmmen; —, *v.a.* جوارندهاو jîwârînda-â, کوربوندهاو kûrbûnda-â.

Skittish, *a.* اورکک ârkek, اویناق ôynâk.

Skulk, *v.n.* ایشدن قاچمت ishdam-kâchmak, حیلزلنق hâyîlzîlîk-et; کزنمک

Skull, *s.* قفا kâfa. [ghîzlânnek.

Sky, *s.* کوک ghyûk, یوزی گوک ghyûk-

- yūzu, سما sēmā (*pl.* سموات sēmā-wāt), دبه āsmān; — light, هوائی (tēpē)-jāmi; — rocket, هوائی فشک hāwā'ī-fishènk (fishèk).
- Slab, *s.* تخته پارچه pārchā, لوحه lèvha, تخته tàkhta.
- Slack, *a.* گوشک ghèvshek; — lime, سونمش کیرج sènmūsh-kirèch; —, *v.a.* گوشتمک ghèvshstmek; سوندرمک sèndurmek.
- Slacken, *v.s.* گوشمک ghèvahémek; —, *v.a.* گوشتمک ghèvahstmek.
- Slag, *s.* معدن بوقی mā "dæn-bòku.
- Slain, *a.* مقتول mlàktūl.
- Slake, *v.a.* اطفأ itfā-et.
- Slander, *s.* افترا iftirā, بهتان bùhtān, کذف kəzf; —, *v.a.* افترا iftirā-et.
- Slanderer, *s.* افتراجی iftirāji.
- Slandorous, *a.* افترا نشر ایدر اولان iftirā-nèshr-èder-òlan.
- Slang, *s.* چاپقین لسانی chàpkín-lissāni.
- Slanting, *a.* یاتق èghri, آگری yān, یاتق yàtik, مائل ارقوری àrkurī (àykūrī) māl mā'īl.
- Slap, *s.* سیلی sīlī (sīlē), شمار shāmar; —, *v.a.* شمار اتمق shāmar-ātmak; —, *ad.* تمام tāmām.
- Slash, *v.a.* کسمک kèssmek.
- Slate, *s.* سیاه یازی طاشی yāzi-tāshī; سیاه مرمر siyāh-mārmur.
- Slattern, *a.* پک صاپسال قاری pèk-sāpsāl-kārī.
- Slaughter, *s.* قتل عام kīrim, قتل کاتلی kātli-āmm; —, *v.a.* کسمک kèssmek, زیبح zibh-et; اولدرمک àldurmek,
- هلاک کاتلی kātli-et; قیرمق kīrmak, هلاک hèlāk-et; —house, سلخخانه sèlkh-khānē (sāl-khānē).
- Slave, *s.* (male) کوله kyālē, بندە bēndē, عبد "abd; (female) جاریه jāriyyē, اوپهلتي khālā'ik; (concubine) خلاتق òdalik; — (while on sale) اسیر èssir (yèssir); — market, اسیر پازاری èssir-pāzārī (yèssir); — dealer, اسیرجی èssirji (yèssirji); —, *v.s.* اسیرکی èssirji (yèssirji)-ghībi-chālishmak.
- Slavery, *s.* اسیرلک èssirlik (yès-), رقیبت kyālèlik, رقیبت rikkīyyèt.
- Slay, *v.a.* اولدرمک àldurmek, قتل کاتلی-et, هلاک hèlāk-et.
- Slayer, *s.* قاتل kātli.
- Sledge, *s.* قزاق kizək; — hammer, وارپوس vāriyoss.
- Sleek, *a.* سوزم sèmez, تاولو tàvli.
- Sleep, *s.* نوم òyku, اویقو òyqo, خواب khāb; —, *v.s.* اویقوما òyqumak; —ing, asleep, اویقوده òyuyor, اویقودا òykuda, نائم nā'im, خوابیده khābīdē; —less, اویقوسز òykussuz.
- Sleepy, *a.* اویقوسمی کلمش òykussu-ghèlmish, خواب الود khāb-ālūd; (pear) چوروک chūruk.
- Sleet, *s.* صولوسپکن sūlu-sèpken; —, *v.s.* صولوسپکن یاغمت sūlu-sèpken-yāghmak; سپمک sèpmek.
- Sleeve, *s.* قول kòl, یین yèn, یرک yèng, استین èssitīn, کم kyūmm.
- Sleigh, *s.* قزاق kizək.
- Slender, *a.* اینجه injā, نارین nārīn, یوفقه yūfka, رقیق rāqīk.

Slice, *s.* دليم d̄ilim; —, *v.a.* كسمك k̄essmek, دليم دليم كسمك d̄ilim-d̄ilim-k̄essmek.
 Slide, *v.a.* قايمت kaymak; —, *v.a.* كچمه قيات kaydirmek; —, *s.* كچمه قيات kayila-ghèchma-k̄apak; قايله جق ير kayila-jak-ȳar.
 Slight, *s.* حقارت h̄ak̄arèt; —, *a.* نارين narin; اينجه inja, خفيف kh̄afif; صايماقت saymamak, باقماقت bakmamak, حقارت h̄ak̄arèt-et.
 Slim, *a.* اينجه inja, نارين narin.
 Slime, *s.* جامور çamur; سموك s̄umuk.
 Sling, *s.* اصقي aski; صبان s̄apan; —, *v.a.* صبان ايله اتمك s̄apan-ila-âtmak; اصمت asmak.
 Slip, *s.* قايمه kayma, قايش kayish, صورچش s̄urchush, زله zellê; (of paper) ياكلش yakl̄sh, شقه sh̄ek̄a; (mistake) يانگيلش yàngilish (yànish), خطا x̄ata, اسكله iskelê; — of the tongue, اغز ياكلش اغز yàngilishliḡi (yànishliḡi); —, *v.a.* سورچمك s̄urchmek; قايمت kaymak; —, *v.a.* قايديرمت kaydirmak; — in, *v.a.* كيريريرمك gh̄iriv̄irmek; اوغرايريرمك oğrayiv̄irmek, كيريريرمك gh̄iriv̄irmek; — out, *v.a.* چيقيويريرمك çikiv̄irmek; ساوشويريرمك sawushiv̄irmek; قاچمت kaçmak; —, *v.a.* قاچيرمت kaçirmek; — on, *v.a.* چيقيويريرمك çikiv̄irmek; — off, *v.a.* چيقاريريرمك çik̄ariv̄irmek; —, *v.a.* چيقيويريرمك çikiv̄irmek;

ساوشويريرمك sawushiv̄irmek; — knot, الملك ilmik. [ترك t̄arik].
 Slipper, *s.* پاپوش p̄apūsh (p̄avuch); Slippery, *a.* قيار kayar, قياچ kayp̄akh.
 Slit, *s.* يارق ȳarik, يارمه ȳarmaz; دليك d̄elik; يرتت yirt̄ik; يرتماچ yirtm̄aj; —, *v.a.* يارمت yarmak; يرتت yirtmak; اچمت açmak; شقا sh̄akk-et; —, *v.a.* يارلمت yarl̄mak; يرتلمت yirt̄ilmak. [قوترة k̄otra].
 Sloop, *s.* قوروت k̄ürvèt; ابريق ibrik;
 Slop, *s.* دوكلان doklan-s̄u; —, — over, — about, *v.a.* دوكلان dokmak; —, *s. pl.* خسته يه يدريلان x̄esteye-yèdirilan-ch̄orb̄a-m̄orba; حاضر صاتلان āwab h̄azir-âtilan-âsawab (âsabab).
 Slope, *s.* شيو ah̄ev; باير bayir; —, — off, *v.a.* المت almak, سيوپايت سي ah̄ev-yapmak. [مائيل mā'il].
 Sloping, *s.* شيو ah̄ev; باير bayir, مائل mail.
 Sloth, *s.* تنبلل t̄enbellik.
 Slothful, *s.* تنبل t̄enbel.
 Slothfulness, *s.* تنبلل t̄enbellik.
 Slough, *s.* چامور çamur; بتاق batak, جراحت bataklik; (of a sore) جروويوب j̄erāh̄at; —, *v.a.* جراحت j̄erāh̄at-ol, چورويوب çuruyup-j̄erāh̄at-ol.
 Sloven, *s.* پس كرن ادم piss-gh̄ezm-âdam.
 Slow, *a.* اغر agh̄ir, ياش yawlah, بطي bati; (watch) كيرو gh̄eri; — match, ماهتاب mahit̄ab, فتيلا fitil.
 Slug, *s.* قوبقسز سموكلو buksuz-s̄umuklu -b̄ujek; تورشون k̄urashon-k̄essindisi.

Sluggard, *s.* داٲما وپوراوان تېبل *dā'imā-
-ūyur-ōlan-tēbel.* [d̄yurmak.

Slumber, *s.* اويقو *ūyqu*; —, *v.s.* اويومتى

Sly, *a.* شيطان *shēytān*, حيله *hīlē-
kyār*; on the —, كيزلو كيزلو *ghizli-
-ghizli*, مخفياً *mākhfiyyān.*

Smack, *s.* شمار *shōmar*, سيلى *sīli* (*sīlē*);
لذت *lèzzèt*; قوقو *kōqu*; قايقى *kāyīk*;
—, *v.a.* شماراتمق *shōmar-ātmaq*;
(one's lips) سس ايله اغزىنى يلامق *sēs-
-īla-āghzini-yālamak.* [sāghir.

Small, *a.* اوفاق *ōfāk*, كچوك *kūchuk*,

Smallpox, *s.* چيچك علتى *chīchek-
-“illeti*, جدري *jūderī.*

Smart, *a.* پارلاقچه كينمش *pārālkja-
-ghiyimish*; جيجيلو, پارلاقچه *pārālkja-
jijili*; تكت *tètīk*, مستعد *mūsstā“idd*;
اجى *ājī*, سرت *sèrt*, سيقى *sīki*; —, *s.* *ājī*,
وجع *vèjā“*; —, *v.s.* اجيمتى *ājīmat.*

Smash, *s.* پارلش *pārālish*, كيرلش *kīrīlish*,
paralish; (bankruptcy) طوب اوش *tōp-
-ātish*; —, *v.a.* قيرمتى *kīrmak*, پارچه
پارچه *pārcha-pārcha-et.*

Smattering, *s.* پك جزى اولان معلومات
pèk-jüz“ī-ōlan-mā“lūmāt.

Smear, *v.a.* سورمك *sūrmek*, بولاشدیرمتى
būlāshdīrmak.

Smell, *s.* قوقو *kōqu*, رائحه *rā“ihā*, بوى
būy; (sense of) قوت شامه *kūvveti-
-shāmā“*; —, *v.s.* قوقمق *kōkmak*;
—, *v.a.* قوقلامق *kōklamak*; قوقوسنى
kōkussuvv - ālmak; استشمام
isēshāmām-et; — *a rat*, حيله سزمتك
hīlē-sēzmek.

Smelt, *v.a.* معدن قال *mā“dēn-kāl-et.*

Smelter, *s.* قالجى *kālji.*

Smelting, *s.* قال *kāl.*

Smelting-furnace, *s.* قال اوجاغى *kāl-
-ōjaghi.*

Smelting-works, *s.* قالحانه *kālkhānē.*

Smile, *s.* خفيف كولمه *khāfif-ghyūlmē*,
تېسم *tèbèssum*; —, *v.s.* خفيف
تېسم *khāfif-ghyūlmek*, تېسم
sum-et. [d̄arb-et.

Smite, *v.a.* اورمتى *wōrmak*, ضرب

Smith, *s.* تيمورجى *tīmūrji* (*dēymirji*),
حداد *hāddād*, آهنگر *āhenghār.*

Smithy, *s.* تيمورجى دكانى *dēymirji-
-dūkyāni.* [chārpalmiş.

Smitten, *a.* افتاده *ūftādē*; چارپلمش

Smoke, *s.* توتون *tūtun*, دومان *dūmān*,
توتمك *tūtkhān*; —, *v.s.* توتمك
tūtmek, دومان ويرمك *dūmān-vēr-
mek*, دومانى چيقتى *dūmāni-chīk-
mak*; (tobacco) توتون ايچمك *tūtun-
-īchmek*, چوبوك ايچمك *chībūk-īch-
mek*; —, *v.a.* توتسى ويرمك *tūtsu-
-vèrmek*, توتسيلمك *tūtsulémek*,
دومانه اصمتى *tèdkhān - et*; *dūmāna-
lāssmak.*

Smoking, *a.* دومانى چيقان *dūmāni-
-chīkan*; —, *s.* ايچمكلىك
tūtun-īchmeklik. [dūmānli.

Smoky, *a.* توتونلو *tūtunlu*; دومانلو

Smooth, *a.* دوز *dūz*, هموار *hēmvar.*

Smother, *s.* قويو دومان *kōyuv - dūmān*;
پك سيقلى غلبه لى *pèk-sīklīk-(kālābā-
lik)*; —, *v.a.* بوغمق *bōghmak*;
اورتوب باصدرمتى *ärtup-bāssdīrmak.*

Smuggle, *v.a.* قاچيرمتى

ghyùmrukdan - kàchirmak ; كيزلو
 ghizli-ghètirnek.
 Smuggler, *s.* كمركدن مال قاچران آدم
 ghyùmrukdan-māl-kàchirān-ādam.
 Smuggling, *s.* كمركدن مال قاچرمقلىق
 ghyùmrukdan-māl-kàchirmaklik.
 Smut, *s.* قوروم داندىسى kùrum-tānēssi.
 Smutty, *a.* قوروملو kùrumlu. [-shèhiri].
 Smyrna (town of), *s.* اسميرشهرى ēasmir-
 Snail, *s.* قىبوقلوسموكلوبوچك kābuklu-
 -sùmuklu-bàjek, صليانقوس alyānkòss.
 Snake, *s.* مار يىلان yīlan, مار hāyyē,
 mār; (of waterpipe) مارپىچ mārpic̄h
 (mārpuch).
 Snap, *s.* قىرش kīriah; چاتش chākish;
 (of necklace, &c.) قوپچه kōpcha; —,
v.n. قىرلمق kīrilmak, قوپمق kōpmak;
 —, *v.a.* قىرمق kīrmak, قوپارمق
 kōparmak; (a pistol, &c.) چىكمك
 chèkmek, چاتمق chākmaq, صىقمق
 sīkmaq; (one's fingers) پىرمتى
 پارتىراتمق pārmak - chātīrdatmaq;
 (one's fingers in one's face) صقالنه
 zèvkālmak - ghyùlmek, نوقلمك
 zèvkālmek; — up, قاپمق kāpmak;
 — at, اصرمغه issirmak, چىالمق
 issirmagha-chābalamak.
 Snare, *s.* دام توزاق or توزاق tūzak,
 dām, حباله hibālē (*pl.* حبالل hābā'il);
 حيله hīlē, دىسىسه dēssīsē; —, *v.a.*
 توزاغه طوتمق tūzaghā-tōtmaq.
 Snarl, *v.n.* خىرلامق khīrlamak.
 Snatch, *v.a.* قاپمق kāpmak.
 Sneak, *s.* سىنىسى sīnsi.
 Sneaking, *a.* سىنىسى كىبى sīnsi-ghibi.

Sneer, *s.* استىهزا استىهزا isstihzā, هيجو hijv; —,
v.n. استىهزا استىهزا isstihzā-et, هيجو hijv-et.
 Sneeze, *s.* اقسرىق aksirik, اقسرىش aksirish,
 عطسه "atsa; —, *v.n.* اقسرىمق aksir-
 mak, عطسانا "atsān-et.
 Sniff, *s.* قوقلايش kòklayish, شمه shèmmē;
 —, *v.a.* قوقلامق kòklamak.
 Snip, *s.* قىرندى kīrkīndi; (tailor) تىزى
 or تىزى tēzi; —, *v.a.* قىرتمق kīrk-
 mak, كىسمك kēssmek.
 Snipe, *s.* يىلوه قوشى yèlvē-kūshu, يىلوه
 yèlvē. [-yāmaghi; الحىق alchāk.
 Snob, *s.* قوندىرجه جى يمىغى kùndūrjē-
 Snobbish, *a.* الحىق alchāk.
 Snot, *s.* سموك sùmuk. [bīnī].
 Snout, *s.* بورون būrūn, انف enf, بىنى
 Snow, *s.* قار kār, برف bērf, نلىج sèlj;
 —, *v.n.* قار ياغمق kār-yāghmak; —
 ball, قار طوپى kār-tōpu.
 Snuff, *s.* انفىه enfiyyē, سعوط sū'ūt;
 (of a candle) مومك بورنى mùmūng-
 būrnu; —, *v.a.* بورنى انفىه būrnu-
 -almak; — box, انفىه قولىسى en-
 fiyyē-kūtussu.
 Snuffers, *s. pl.* موم مقاصى mùm-mākassi.
 Snug, *a.* راحت rāhat.
 So, *ad.* (absolutely) شويله bāylē;
 شويله shāylē; بوججهله bù-wējhlē;
 (in comparison) قدر kādār; —, *c.* بنا اعليه
 binā'an - "alēyh, بنا بىرین binābērīn,
 بو سىبدن bù - sèbeddan; so much,
 بو قدر bù-kādār, شوقدر shū-kādār,
 اولقدر òl(ò)-kādār; — that, شويله
 shāylē-ki.
 Soak, *v.a.* صويه قوبوب براتمق sūya-

-kòyup-bràkmak, کرکی کی اصالتتق
 ghèrèghi - ghibi - isslàtmak ; —, v.n.
 صوده دوروب کرکی کی اصالتتق
 -dùrup-ghèrèghi-ghibi-isslàtmak ; —
 into, اچنه کچمک ichina-ghèchmek ;
 — through, کچمک ghèchmek.
 Soap, s. صابون sàbun ; —, v.a. صابونلتق
 sàbunlamak ; — wort, چوکن chàghàn.
 Soap-boiler, s. صابون یاپان صابونجی
 sàbun-yàpàn-sàbunji. [-kyùpughu.
 Soap-suds, s. صابون کوپوکی sàbun-
 Soar, v.n. اوچوپ یوکسدده دورومتق
 -yùksekda-dùrmak.
 Sob, s. اغلامقده نفسک شدتله ایچرو
 اغلامقده چکلمسی
 àghlamakda-nèfessing-shùd-
 dètla - ichèri - chèkilméssi ; —, v.n.
 اغلامقده نفسی ایچروچکلمک
 àghla-
 makda-nèfessi-ichèri-chèkmek.
 Sober, a. (person) عقللو àyık ; عقلو
 “àkılı, عاقل “àkıl; کناعتجی kânâ-
 “atji; (thing) کناعتکارانه kânâ“atkyâ-
 rânê ; (colour) دونق dônuk ; —, v.a.
 عقلنی باشنه کتورتکم, ایلتمق
 “àklîni-bâshîna-ghètirtmek.
 Soberness, Sobriety, s. ایقلاق àyıklık.
 Sociable, a. انیس ènîss, الوف èlûf,
 تاتلو tâtlî; —ness, s. انیسیت ànsîyyèt.
 Socialism, s. کافده اموالک مشترکاً تصرف
 اولتمسی اوصولی
 kyâffê - èmwâlin -
 -mùshterèkan - tâssâruf - òlunmassi -
 -ûsûlû.
 Socialist, s. اشتراکی اموالک اوصولی
 اشتیراکی àshtrâki - èmwâlin - ûsûlû-
 -târafdâri.
 Society, s. الفت àlfèt ; اختلاط iktilât ;

جمعیت àhbâb-tâkîmî; احباب طاقتی
 jèm“iyyèt ; مجلس mèjlîss ; (at large)
 مجالس ومجافل mèjâlîss-vé-mâhâfil.
 Sock, s. قصه جوراب kîssa-chòrab.
 Socket, s. کچمه دلیکی ghèchma-
 -dèligî, دلیک dèlik, یر yèr.
 Sod, s. چیم chim.
 Soda, s. صودا sòda.
 Soda-water, s. صودا واطر sòda-vâter.
 Sodom (town of), s. شهر لوط shèhiri-lût.
 Sodomite, s. غلامپاره lûtî; لوطی
 Sodomy, s. لواطه lîwâtê. [kùlambara.
 Soever, pro. هر hêr ; whosoever, هرکیم
 hêr-kim ; whatsoever, هرنه hêr-nê.
 Sofa, s. مندر mindar ; (European) قنابه
 kânapé; raised platform for a —,
 صدر aldr (sêdir).
 Soft, a. نرم نېرم yîmûshak, یموشاق
 (water) تاتلو tâtlî.
 Soften, v.n. یموشامتق yîmûshamak ; —,
 v.a. یموشاتتمق yîmûshatmak.
 Soil, s. (earth) طوبراق or طوبراق tûprak,
 تراب tûrâb ; لکه lèkê; night
 —, ممشامزخرفاتی mèmshâ-mùzâ-
 khrefâtî, —, v.a. کیرلتمک kîrlâtmek ;
 —, v.n. کیرلنمک kîrlânnek ; —ed,
 a. کیرلو kîrlî, لکه لو lèkêlî.
 Sojourn, s. اقامت ikâmet ; —, v.n.
 مسافرتی قائمق mùssâfirétin - kâlmak,
 قائمق kâlmak, اوطورمق òturmak,
 اقامت اقامت-et, ساکن او sâkin-òl,
 اقامت مقیم او mùkim-òl.
 Solace, s. تسلی tèsellî; صفا sâfâ;
 —, v.a. تسلی ویرمک tèsellî-vèrmek,
 صفا ویرمک sâfâ-vèrmek.

Solar, *a.* شمسی *shèmsī*; — system, منظومه شمسیه *manzūmeh-shèmsiyyé*.
 Solder, *s.* لهیم *lèhīm*; —, *v.a.* لهیملمک *lèhimlémek*; —, *v.n.* لهیملنمک *lèhimlânemek*. [نفر *nêfar*.]
 Soldier, *s.* عسکر *‘askar*; (private)
 Sole, *s.* (foot) طبان *tâban*; (shoe) کوسله *kyussêlê*; (fish) دل بالقی *dil-balighi* (?), پیسی بالقی *pissi-balighi* (?); —, *a.* یالکز *yalingiz*, واحد باشلو باشنه *blâhli - blâhîna*, wâhid *wâhid*, احد *ahad*; —, *v.a.* کوسله سنی *kyussêlêssini-wûrmak*.
 Solemn, *a.* اغر *aghîr*; مکلف *mukellêf*, مطمئن *mütântân*; رسمی *rèssmî*.
 Solemnize, *v.a.* رسماً اجرا *rèssmân-ijrâ-et*; رسمياتنى اجرا *rèssmîyyâtîni-ijrâ-et*. [ماک *niyâz*.]
 Solicit, *v.a.* رجاء *rijâ-et*, یلوارمق *yâlvar-*
 Solicitor, *s.* دعا وکیل *dâ‘wa-vêkîlî*.
 Solicitous, *a.* ارزومند *ârzumend*.
 Solicitude, *s.* اشتیاق *mêrâk*; اشتیاق *ishtiyâk*; خیر خواهانه آرزو *khâyir-khâhânê-ârzu*.
 Solid, *a.* یکپاره *yèkparê*; مجسم *mùjèssem*; اغر *aghîr*, کالین *kâlîn*, قونت *künt*, *aghîr*; متین *mêtin*, محکم *mùhkem*; قوی *kâwî*, مستحکم *mùstâhkem*; —, *s.* جسم *jissm*.
 Soliloquize, *v.n.* کندینه سویلنمک *kèndi-kèndinê-sèwèylîmek*.
 Soliloquy, *s.* کندینه سویلنلان کلام *kèndi-kèndinê-suweylenilan-kèlâm*.
 Solitary, *a.* تنها *tènhâ*, یالکز *yalingiz*, یالکز یاپه یالکز *yâpe-yalingiz*; اسسز *issiz*.

Solitude, *s.* تنهالی *tènhâlîk*, یالکزلی *yalingizlîk*; بیابان *bèyâbân*, اسسزیز *issiz-yêr*.
 Solomon, *s.* سلیمان *sùlèymân*.
 Solstice, *s.* انقلاب *inkâlâb*; summer —, انقلاب سرطان *inkâlâbi-sèratân*; winter —, انقلاب جدی *inkâlâbi-jèdî*.
 Solution, *s.* حل *hâl*.
 Solve, *v.a.* حل *hâl-et*.
 Solvency, *s.* بالجمله بورجلرینی ادايه *bî‘l-jùmlê - bôrjlerini-èdâya-iktîdâr*.
 Solvent, *a.* بالجمله بورجلرینی ادايه مقتدر *bî‘l-jùmlê - bôrjlerini-èdâya-mùktèdir*.
 Sombre, *a.* قویو *kôyu*; قرانلیک *kârânîk*.
 Some, *a.* (one) بر *bir*; (few) بعض *bî‘zî*; (quantity) برآز *bir-âz*, بر مقدار *bir-mikdâr*; (number) بر قاقچ *bir-kâç*; — body, — one, — person, بری *birî*, بر *bir*, بر آدم *bir-adam*, بریسی *birissi*, بر درلو *bir-dêrlo*, کمسنه *bir-kimèssanê*; — how, برشی *bir-ahêy*; — thing, برشی *bir-ahêy*; — time, سابقا *mùkâddémâ*, سابقا *sâbîkâ*; — times, بعضاً *bî‘zân*, بعض کره *bî‘zî - kèrrê*, — what, بعض مرتبه *bî‘zî - mèrtébê*; — where, بر یرده *bir-yêrde*, بر یرده *bir-yêrde*.
 Son, *s.* اوغل *oghul*; مخدوم *mâkhdûm*; — of, ابن *ibni*, اوغلی *oghlu*, زاده *zâdê*; — in-law, داماد *dâmâd*; step —, اوغلی اوغلی *oghlu-oghlu*.
 Song, *s.* تارکی *târku*, شرکی *shârki*, مانى *mâni*.
 Soon, *ad.* چابک *châbîk*, تیز *tîz* (têz); I would as soon stay as go,

گھٹمک ایلہ تالمق بکا بربر
ghitmek-
-ila-kālmak-bānga-bir-dir; I would
sooner stay than go. کتمکدن ایسہ تالمق
گھٹمکدن بکا یکردر
ghitmekdan - issa - kālmak -
Soot, *s.* ایس iss. [bānga-yègh-dir.
Sooth, *s.* حقیقت hākīkāt; in —, in
good — فی الحقیقہ hākīkāt, حقیقت
fī'l-hākīka.
Soothe, *v.a.* تسکین tēsekīn-et.
Sophism, *s.* سفسطہ sāfsata.
Sophist, *s.* سفسطہ جی sāfsatāji.
Sophistry, *s.* سفسطہ sāfsata.
Sorcerer, *m.* Sorceress, *f. s.* جادی jādi,
سحر باز sīhrbāz, بوجوچی bōghūju or
بویوچی bōyūju. [būyu.
Sorcery, *s.* سحر sīhr, بوجو bōghū or بویو
Serdid, *s.* چنگانہ (chinghāni), دنی
dēnī.
Sore, *a.* اجر ājir, وجیع vēji; دارغین
dārgīn, جانی صیقلمش jāni-sākil-
mīsh; —, *s.* یارہ yāra, زخم zākhm,
جرح jārh; — throat, بوزاز bōghāz,
خناق khūnnāk.
Sorrel, *s.* قوزی قولغی kūzū-kūlāghī.
Sorrow, *s.* کدر kāder, الم ālem, درد
dērd, تأسف kāssāvēt, قساوت
tē'āssuf, غم ghām, اندوہ āndūh.
Sorrowful, *a.* مکدر mākkēddār, غمناک
ghāmmnāk.
Sorry, *a.* متأسف mākkēddār, متأسف
mūtē'āssāif; فنا fāna, مسکین mis-
kīn.
Sort, *s.* درلو dārlū (tūrla), صوی sōy,
جنس jīnss, نوع nēv; —, *v.a.*
جنس جنس ایرمق āyrmak, ایرمق

ایرمق āyrmak; —, *v.m.* ایرمق
āyrmak, یراشمق yārashmak.
Sortie, *s.* عسکرک طیشاری یه
محصارہ اولنان عسکرک طیشاری یه
mūhāssara - ōlunan - "Ass-
kerin-dāshāriyyē-bir-hūjūmī.
Sot, *s.* بکری bēkrī; —, *v.m.* ایچوب
ایچوب سرخوش اولمق ichub-ichub-
-sērkhōsh-ōlmak.
Soul, *s.* جان jān, روح rūh, جنان jēnān.
Sound, *s.* سس sēs, صدا sādā, آواز
āwāz; (gulf) کورنر kyārēfēz, خلیج
khālīj; —, *a.* صاغ sāgh, صاعلم
sāghlām, آیو īyī; قوی kāwī; دنچ
dīnj; آغر mūhkān; (sleep)
آغیر āghīr, درین dērin; —, *v.a.* جالمق
چالمق dārb-et, ضربا chālmak,
اوتدرومک ātdurmek; (depth, &c.)
اسقندیل ا isskāndīl-et; (persons)
آغزینی یوقلمق āghzīnī - yōklamak; —, *v.m.* اوتمک
ātmek, سس ویرمک sēs-vārmek.
Soundings, *s. pl.* ایلہ تحقیق
اسقاندیل اولنان صودرینلگی
iskāndīl-ila-tāhki-
-ōlunan - sū - dērinligī; to take —,
اسقاندیل اتمق isskāndīl-ātmak.
Soup, *s.* چوربا chōrba.
Sour, *a.* توش ēkahi, ترش tūrah;
—ish, *a.* مایخوش māykhōsh.
Source, *s.* پیکار باشی pūnār,
پیکار باشی pūnār-
bāshī, منبع mēnbā".
South, *s.* قبلہ jēnūb, قبلہ kīblā; —,
a. جنوبی jēnūbī; — east, کیشلمہ
kāshīshlāmē.
Southerly, *a. and ad.* قبلہ کمی kīblā-
Southern, *a.* جنوبی jēnūbī. [ghībī.
Southernwood, *s.* کافوریہ kyāfūrīyyē.

Southward, *a.* and *ad.* قبله يه طوغرى kiblaya-dòghru.
 South-west, *s.* لدوس lòdoss.
 South-wester, *s.* لدوس lòdoss; لدوس روزكارى lòdoss-rüzghyari. [ghibi].
 South-westerly, *a.* لدوس كى lòdoss-
 South-western, *a.* لدوس طرفنده واقع lòdoss-tàrafında-vwaki.
 Sovereign, *s.* پادشاه pādishāh, حڪمدار hūkmār; (coin) ليرة lira; —, *a.* مستقل mùstakill.
 Sovereignty, *s.* حكومت hūkyūmèt; ملكيت mlkīyyèt; استقلال isstiklāl, استبداد isstibdād; دولت dèvlet.
 Sow, *s.* ديشى طوكز dīshi - dònguz (dòmuz); —, *v.a.* اكمك èkmek, زرع zèr"-et.
 Space, *s.* ير yār; محل mahāll, مكان mèkyān; ميدان mèydān; open —, اجق ير àchik-yār, اجق ميدان àchik-mèydān; اراتق àralik; absolute —, خلاو ملا khālā - u - mèlā; absolute vacant —, خلا khālā; — of time, مدت mùddèt, اراتق àralik.
 Spacious, *a.* گنش ghènish, واسع wāss, اجق وسعتلو wās"àtlī, اجق àchik.
 Spade, *s.* بل bèl, كورك kyùrèk.
 Spain, *s.* اسپانيا isspānia.
 Span, *s.* قارش kārish; (of thumb and fore-finger) سره sèrè; (of an arch) كمر kèmmèr, اجقلىق àchiklik, وتر wètèr; (of life) مدت mùddèt; —, *v.a.* قارشلامق kārishlamak; دورومت اوستنده àsstunda-kèmmèr - ghibi - dèrmak; احاطه ا

ihāta-et, المتç almak; — new, spick and — new, يپ يىكى yèp-yèngi, جديد ومجدد jèdid-u-mùjèdded.
 Spangle, *s.* پول pül.
 Spaniard, *s.* اسپانيالو isspāniāli.
 Spanish, *a.* اسپانيالو isspāniāli; —, *s.* اسپانياولجه isspānioljè.
 Spanish fly, *s.* قندوز بوجكى kùnduz-bhèjèghī; — liquorice, میان بالى miyān-bālī.
 Spanker, *s.* (sail) رانده rānda.
 Spar, *s.* (timber) سرن sèren; چبوق چبوق chibük; (mineral) معدن طاشى mà"dæn-tāshī; —, *v.a.* شسته تعليمنى māshata-tā"līmīni-et.
 Spare, *a.* (extra) يدك yèdek, يدكلك yèdeklīk; (superabundant) فضلè fāzla; بوش bōsh, بوشده bōshda; (lean) ضعيف zā"if, زبون zābun, (diet) يوان yāwan, ياغسز yāghsīz; —, *v.a.* عفوا "āfv-et, بخشا bāksh-et, باغشلامق blāghishlamak; اداره لو قولانمق idārèli - kùllānmak; ويرمك èsirghémek; ويرمك vèrmek, ويره بلمك vèrè-bilmek.
 Spark, *s.* قعلجيم kīghāljīm, شراره shèrārè; (beau) حويه hòppa.
 Sparkle, *v.m.* پارلامق pārlamak, پرلدامق pèrildamk.
 Sparrow, *s.* سرچه sèrchè, سرچه قوشى sèrchè - kùshu, عصفور "āssūr, انچه kyànjlshk; — hawk, كنجشك
 Sparse, *a.* سيرك sèyrèk. [ātmaq].
 Sparseness, *s.* سيركلك sèyrèklīk
 Spasm.

Spatula, *s.* مبلق məblək.
 Spavin, *s.* شيش shīsh.
 Spawn, *s.* بالقي يمورطسى bālīk-yimur-tassi; —, *v.n.* and *a.* يمورطلمق yimur-tlamək.
 Speak, *v.n.* لقردى lākirdi-et, تكلم təkəllum-et; —, *v.a.* سويلمک sūwēyləmek, ديمک dēmek.
 Speaker, *s.* سويليان آدم sūwēyləyan-ādām; نطق ايدر اولان آدم nūtk-ēdər-ōlan-ādām; رئيس rē'iss.
 Speaking-trumpet, *s.* اغز بوريسى aghz-bōrussu.
 Spear, *s.* مزرآق mīzrāk, غرغى ghārghī, نيز nīzē; —, *v.a.* مزرآق اورمق mīzrākla-wūrmək.
 Special, *a.* خاص khāss, مخصوص məkh-sūss, مخصص mūkh-tāss; خصومى khūssūssi.
 Speciality, *s.* خصوصيت khūssūssiyyet; فن علم مخصوص "ilmi-mākh-sūss, صنعت فني مخصوص fenni-mākh-sūss, مخصصه sən'āti-mākh-sūssa.
 Specially, *ad.* خصوصا khūssūssā, على الخصوص 'alé-'l-khūssūss.
 Specie, *s.* نقد nākd.
 Species, *s.* نوع nēv'.
 Specify, *v.a.* تخصيص tākhsīss-et, تعيين tā'yīn-et.
 Specimen, *s.* نمونه nūmūnē. [zèrrē.
 Speck, *s.* لکه ləkē; نقطه nōkta; نر.
 Spectacle, *s.* سير sēyr; سيره شايان نسنه sēyra-shāyān-nēssnē; —, *s. pl.* كية [shāhid. شاهد]
 ناظر nāzir,

Spectre, *s.* خياله khāyālā.
 Speech, *s.* قوت نطق nūtk; قوت ناطقه kūvvēti-nāṭīka; تكلم təkəllum.
 Speed, *s.* كيدش ghīdish, سرعت sūr'āt; —, *v.a.* صاعلق ويرمک sāgh-līk-vārmək; —, *v.n.* كتمک ghīt-mək, چابك كتمک chābīk-ghīt-mək; full — (of a horse) طولو ديزگين dōlu-dizghin.
 Speedily, *ad.* چابك chābīk.
 Speedy, *a.* چابك chābīk.
 Spell, *s.* بوقو būghu or بويو būyu, افسانه ēfsānē, افسون ēfsūn; —, *v.a.* املاسنى سويلمک imlāssini-sūwēyləmek, املاسنى يازمق imlāssini-yāzmāk; هجمالك hējélēmek.
 Spend, *v.a.* خرچا khārj-et, صرفا sār-f-et, مصرفا māsraf-et, بذل bēzl-et; (time) كچورمک ghēchirmək, حزينى امرارا hīzīni-ālmak, قوتى قالمامق kūvvēti-kālmamak; —, *v.n.* بلى كلمک bēli-ghēlmək, نفسى كلمک nēfssi-ghēlmək, ملى انزالا mēny-inzāl-et.
 Spendthrift, *s.* مسرف mūssrif, ميراث mīrāss-yēdi. [nūttē.
 Sperm, *s.* منى mēny, نفس nēfss, نطفه.
 Spermaceti, *s.* بالقي نفسى bālīk-nēfssi.
 Sphere, *s.* كره kyūrē; فلك fēlek; دائره.
 Spherical, *a.* كروي kyūrēvi. [dā'irē.
 Spherics, *s. pl.* كرويات kaūrēviyyāt.
 Spice, *s.* بهار bāhār; (touch) مايه māyē, قوقو kōku.
 Spider, *s.* اورمچک ōrumjək, عنكبوت.
 اورمچک انغى "ānkēbūt; —'s web, انغى

àrumjèk-*aghî*, تار عنكبوت *târî-*
 -"ànkébut.
 Spike, *s.* أنكسر *ènkser*; —, *v.s.*
 أنكسر جاقمق *ènkser-châkmak*.
 Spill, *v.s.* دوكمك *dâkmek*; —, *v.s.*
 دوكمك *dâkyulmek*.
 Spin, *v.s.* اغزال *èghîrmek*, اغزال
ighzâl-et; —, *v.s.* دونمك *dânmek*,
 فرلدانمق *fîrldanmak*; (silkworms)
 ايپك حاصل *ipèk-hâssil-et*.
 Spinach, *s.* اسفناج *issapanâk*, اسفناج
issafinâj.
 Spindle, *s.* ميلا *ghâ*; ميل *mîl*.
 Spine, *s.* ارتمكميكي *ârka-kêmigîi*,
 اوكرغ *òngurgha* (*òmurgah*).
 Spinning-wheel, *s.* چقراق *chîkrîk*.
 Spiral, *s.* هلزونى *hèlèzônî*; — line, *s.*
 هلزون *hèlèzôn*.
 Spire, *s.* مناره *kùllé* (*kùlé*), مناره *minâré*;
 مناره كلاهى *minâré-kyulâhi*.
 Spirit, *s.* روح *rûh*; spirits, ارواح *êrwâh*;
 روح *rûh*, عرق *arak*, راقى *râkî*.
 Spiritual, *s.* معنوى *rûhânî*; روحانى
mâ"névî. [*dam*.]
 Spirituous, *s.* عرق نوعندن *arak-nèv"im-*
 Spirt, *s.* اتش *âtish*, فشقش *fshâkîrîsh*;
 —, *v.s.* اتمق *âtmak*, فشقمرق *fshâ-*
kîrmak.
 Spit, *s.* كباب شيشى *kèbâb-shîshî*,
 سبج *sîkh*; (of land) دل *dîl*; —, *v.s.*
 توكرمك *tûkyurmek*.
 Spite, *s.* نفسانيت *nèfsânlyyèt*; —, *v.s.*
 نفسانيت *nèfsânlyyèt-et*; in — of,
 هبج باقميهرق *hîch-bâkmayarak*; in
 — of him, رغما *angâ-râghman*.

Spittle, *s.* توكرك *tâkrak*.
 Splash, *s.* زيفوس *zîfoss*; —, *v.s.*
 ارستمق چامور صجراتمق *âstunè-*
-châmur-âchrâtmek; —, *v.s.* چامور
 صجراتمق *châmur-âchrâtmek*.
 Spleen, *s.* (organ) دلا *dâlak*; (passion)
 قوسودا *kârâ-sêvdâ*; غضب *ghâzab*;
 جان *mèrak*, اوصانج *ûsânj*, جان
 صيقديسى *jân-âkindîssi*.
 Splendid, *s.* رعا *râ"nâ*, پك اعا *pèk-*
-â"lâ.
 Splendour, *s.* سلطنت *rèvnâk*, سلطنت
âltânât, طنطنه *tântana*, دبدبه *dèb-*
dèbâ. [*v.s.* اكلمك *âklémek*.
 Spice, *s.* الك *èk*, الك يري *èk-yèrî*; —.
 Splint, *s.* قيرنجى اغاجى *kîrînji-aghâjî*.
 Splinter, *s.* خرد *khûrda*; اغاج
 خمبره *aghâj-kîrîndîssi*, قيرنديسى
 قيرنديسى (*kûmbara*)-*kîrîndîssi*; —,
v.s. قيرنديسى حاصل او *kîrîndîssi-*
-hâssil-òl; —, *v.s.* خردا *khûrd-et*,
 خردوخاشا *khûrd-v-khâsh-et*.
 Split, *s.* يارمق *yârmq*; —, *v.s.* يارمق
yârmak, چاك *châk-et*; —, *v.s.*
 يارمق *yârmak*, چاتلامق *châtlamak*.
 Spoil, *s.* غنما *yâghama*, غنيمت *ghânî-*
mèt (*pl.* غنائم *ghânâ'im*), سلب
sèleb; —, *v.s.* بوزمق *bòzvmak*;
 —, *v.s.* بوزمق *bòzvmak*; صويمق *sòy-*
mak, غارتا *yâghama-et*, غارت *ghâret-*
-et, نهب *nèhb-et*, سلب *sèlb-et*.
 Spoke, *s.* تکرلک پرمقى *tâkerlèk-*
-pârmagîi, پرمق *pârmak*; I'll put a
 — in his wheel, بن اكارووين ييارم
bèn-angâ-bir-òyun-yèpârim, بن اكار

طولاب جویروم *bèn-lāngā-bir-dōlap-chèvirirīm.*
 Spoliate, *v.a.* نهب و غارت *nèhb-u-ghāret-et*, صومیق *sōymak.*
 Spoliation, *s.* صویغون *sōyghun.*
 Sponge, *s.* سونگر *sūnghar.*
 Sponsor, *s.* کفیل *kəfīl.*
 Spontaneous, *a.* کندی کندینه ظهور ایدن *kēndi-kēndina-zūhūr-ēdm.*
 Spoon, *s.* قاشق *kāshik.*
 Spoonful, *s.* قاشق *kāshik*, قاشق *kāshik-dōlūsev.*
 Sport, *s.* ایلنجه *ōyun*, اویون *ōyūn*; آو *av*, شکار *shikār*, صید *sāyd*, اوینامق *ōyādmak*; —, *v.a.* اوینامق *ōyādmak*, اویناشمق *ōyāshmak*; آو گتمک *ava-ghitmek.*
 Sportsman, *s.* آوجی *āvji.*
 Sportsmanahip, *s.* اوجیلیک *āvjīlik.*
 Spot, *s.* بَنک *bēnk*, نَقطه *nōkta*, لکه *lèkē*; محل *māhāll*, یر *yār*, موقع *mēvki*; —, *v.a.* لکه *lèkē-et*; —, *v.a.* لکه لکمک *lèkēlmek*; on the —, اول محلده *māhāllinda*; اول محلده *ōl-māhāllinda*; دور دینی یرده *dūrdvngāv-yārda*; او ساعت *āv sāmt*, انیده *ānīda*, هماندم *hēmāndēm.*
 Spotless, *a.* لکه سز *lèkēsiz*, پاک *pāk.*
 Spotlessness, *s.* لکه سزلیک *lèkēsizlik*; پاک *pākī.*
 Spotted, *a.* لکه لکی *lèkēli*, بَنکلو *bēnekli.*
 Spotty, *a.* بَنکلو *bēnekli.*
 Spouse, *s.* زوج *zēv*, قوجه *kōja*; زوج *zēvjē*, قاری *kārī.*
 Spout, *s.* امزک *ēmzik*, غاغا *ghāgha*,

اولوق *ōlūq* (pipe) اغز *aghz*; بورون *būrun*; —, *v.a.* فشقرتمق *fshkirtmak*; —, *v.a.* فشقرتمق *fshkirtmak.*
 Sprain, *s.* بورقش *būrkulush*; —, *v.a.* بورقتمق *būrkutmak*; to be sprained, بورقلمق *būrkulmak.*
 Sprat, *s.* حمسی بالقی *hāmsi-bālighi*, حمسی *hāmsi*, or خمسی *khāmsi.*
 Spray, *s.* (wood) اینجه دال *injā-dāl*, (froth) ذکرت یغمورکی *dēngizing - yāghmur - ghibi-ftīlayān-kyāpugāu.*
 Spread, *v.a.* یایمت *yāymak*; سرمک *sārmek*; بشط *bāst-et*; نشر *nēshr-et*; —, *v.a.* یایلمق *yāyīlmak*; سراپتا *sarāyēt-et.*
 Sprig, *s.* اینجه دال *injā-dāl.*
 Sprightly, *a.* ششونخ *shēshōnkh*, فرح *fērāh*, مفرح *mūferrīh.*
 Spring, *s.* (season) بهار *bāhār*, اول بهار *ōl-bāhār*, *ēvvāl-bāhār*, الک بهار *ilk-bāhār*; پیکار باشی *pīkār-bāshī*, (water) پیکار *(pūngār)*, صوباشی *sū-bāshī*, (pūngār)-bāshī, سرچشمه *sār-chēshamē*, ایازمه *āyāzma*, منب *mēnbā*; (lock) ینبوع *yēnbū*; (watch) زنبک *zēnbēk*; اتش *āsh*, صچرایش *sichrayāsh* (jump) *ātīsh*; —, *v.a.* صچرامق *sāchramak*; اتلمق *ātīlmak*; فرلامق *fārlamak*; نهب نشتا *nēhb-ēt-et*, نهب *nēb-ēt-et*; حاصل او *hāssāl-ōl*, ترتب *tērēttub-et*; —, *v.a.* (a mine) اتمق *ātmek*; (a mast) سقا *sāqat-et*; — a leak, صواپتمق *sū-ētmeḡkē-bāshām*

- lamak; — up (as plants), سورمك sùrmek, چيگمك chikmak.
- Sprinkle, *v.a.* and *s.* سېرمك sèrpmek; —, *s.* سېرش sèrpih.
- Sprout, *s.* طمروق tòmrük, طمروجى tòmruc; —, *v.a.* فلزسورمك fliz-sùrmek, فلز فلز filiz; —, *v.a.* فلزسورمك flizlänmek; —, *s.* چيگمك chikmak, سورمك sùrmek.
- Spun, *s.* اكرلمش ègkirmish.
- Spur, *s.* مھمز (mähmuz); (mountain) قول kòl; —, *v.a.* مھمزلمت mähmuzlamak; تشويقا teshvik-et, دورتشدرمك durtushdurmek; on the — of the moment, بالبداهه bi-'l-bidähé, وهله اولاد vèhlè'i-'ülâda.
- Spurious, *a.* ساخته sakhta, يالان yalân.
- Spuriousness, *s.* قالپلق kalplik.
- Spurn, *v.a.* يوزينه باقميوب حقارتله دنعأ yùzuna-bàkmyup-hàkàrètla-dèf'-et.
- Spy, *s.* جاسوس jāsūsas (shāshid); —, *v.a.* جاسوستقا jāsūsastuk-et (shāshidlik); — glass, دوربين dūrbīn (dūrbun).
- Squabble, *s.* بوقدن نزاع bōkdan-nizā'; —, *v.a.* بوقدن نزاع bōkdan-nizā'-et.
- Squad, *s.* طاقم tàkim.
- Squadron, *s.* (ships) دونما dōnma, (horse) اينجه دونما injā-dōnma; بلوك bəluk.
- Squall, *s.* (wind) بوره bōra; (child's) كچوك چوجغك فريادي kùchuk-chōjughung-fèryādi; —, *v.a.* فريادا fèryād-et, اغلامق ègłamak.
- Squander, *v.a.* اسرافا isarāf-et, تلفا tēlef-et.
- Square, *s.* مربع mùrèbbā'; (houses) كونييه mèydān; (carpenter's) كونييه ghyānya; —, *a.* طوغرى dōgħru, كونييه ghyānya; درت گوشه durt-kyāshé; —, *v.a.* اويمق òymak, طوغرى كلمك dōgħru-ghèlmek; — accounts, *v.a.* حسابلشمك hissāblashmek; we are —, الوب ويره جكمز قالمدى èlip-vèrè-jégāimiz-kālmēdi.
- Squash, *v.a.* ازمك èzmek.
- Squeeze, *s.* صيقتش sikiash; —, *v.a.* صيقتش sikmak. [(satire) هجو hijv.
- Squib, *s.* (firework) ماهتاب māhitāb;
- Squint, *s.* شاشيلتى shāshīlik; —, *v.a.* شاشى شاشى او shāshi-òl; — eyed, شاشى shāshi, احوال àhvāl.
- Squire, *s.* آغا èghā.
- Squirrel, *s.* تيون tēyyūn.
- Squirt, *s.* حقنه hòkna; —, *v.a.* فشقرتمق fshkirtmak; —, *v.a.* فشقرتمق fshkirmak.
- Stab, *s.* خنجر يارمى khānjar-yārassi; —, *v.a.* خنجر ايله اورمق khānjar-ila-wùrmek.
- Stability, *s.* متانت mètānèt, ثبات sèbāt, استحکام isstihkyām.
- Stable, *s.* اخور ùkħir, طوله tàvīa, اصطبل isstābl; —, *a.* ثابت sābit, متين mēfin, مستحکم müsstāhkēm.
- Stable-boy, Stable-man, *s.* شيس يماغى sè'iss-yāmaghi.
- Stack, *s.* ييغين yighin, كومه kyùmē; —, *v.a.* ييغينا yighin-et.
- Staff, *s.* دينك dèynek, عصا 'essā; (body of assistant) معيت

- مأمورلى *mà'lyyèt - mè'mūrléri* ;
(army) ارگان حرب *ərkyāni-hərb*.
- Stag, *s.* كيك *ghèyik*.
- Stage, *s.* (of a journey) منزل *mènzil* ;
(of transition) حال *hāl*, کرتە *kèrté* ;
(scaffold) اسکله *isskèlè* ; (of a theatre)
منصه *mànāssé*, اویونچیلرک یری *dyun-*
jularing-yəri ; (theatres in general)
تیاترولر *tèyàtrolar* ; — over, *v.a.* اسکله
قوروب دوشمه قابلمق *isskèlè-kürup-*
dùshémé-kāplamak.
- Stage-coach, *s.* منزل عربسی *mènzil-*
‘‘ārabassi.
- Stagger, *v.n.* سندەلمک *sèndélémek*,
یقلمەجق او *yikiləjak - öl* ; —, *v.a.*
ئباتنه خلل *zèdélémek* ; زدهلمک
sèbātina-khūləl-vèrmek.
- Stagnant, *a.* دورغون *dürghun*, راکد
rākid ; ارکلمش *irkilmish* ; (market)
کساد *kèssād*.
- Stagnate, *v.n.* اتمامق *ātmamak*, ارکمک
irkmek, ارکلمک *irkilmek*, دورمق
dürmak, اورغون او *dürghun-öl*, راکد او
rākid-öl ; (market) کساد *kèssād-öl*.
- Stagnation, *s.* ارکمه *irkmé*.
- Staid, *a.* تمکینلو *tèmkīnli*.
- Staidness, *s.* تمکین *tèmkīn*.
- Stain, *s.* لکه *lèké* ; —, *v.a.* لکهلمک
lèkélémek ; لکه *lèké-et* ; —, *v.a.*
لکهلمک *lèkèlmek*.
- Stair, *s.* درجه *bāssamak*, باصه متق
dèréjé ; —, *s. pl.* — case, *s.* نردبان
nèrdibān (mèrdivān).
- Stake, *s.* (wood) قازق *kāzīk* ; (wager)
باحت *bāhss* ; —, *v.a.* باحت *bāhss-*
- et ; at —, تهلكه ده *tèhlikédé*,
مخاطره ده *mùkhātarada*.
- Stale, *a.* بیات *bāyat* ; اسکی *èsski* ;
—, *v.n.* قشانمق *kāshanmak*.
- Stalk, *s.* صاب *sāp* ; —, *v.n.* یورومک
yürumek, گزیمک *ghèzmk* ; قورلمق *kür-*
- Stall, *s.* خانه *khāné*, یر *yèr*. [*rulmak*].
- Stallion, *s.* ایغر, ات *āyghir*.
- Stalwart, *a.* قوی البیان و طویل القامه
kāvī-əl-būyān-vé-tāvīl-əl-kāmet.
- Stamina, *s.* قوت *kūvvet*.
- Stammer, *v.n.* پلتک سویلمک *pèltèk-*
sūwèylémek.
- Stamp, *s.* تمغا (*dāmgha*) ; —, *v.a.* تمغا
اورمق *dāmgha-würmak* ; (in a mill)
دیبکده دوکمک *dibèkda-dèygmek* ;
(under foot) چینه مک *chīnèmek*,
ایاق التنه المتق *āyak-āltina-ālmak* ; —,
v.n. (with the feet) دپنمک (*tèpin-*
mek), ایاق چالمق *āyak-chālmak*.
- Stanch, *a.* متین *mètin*, قوی *kāvī*.
- Stand, *s.* (pedestal) ایاق *āyak* ; کرسی
kyūrsi ; (stall) سرکی *sèrghi* ; (of
arms) عدد *‘‘āded*, قطع *kit‘‘ā* ; (op-
position) مقاومت *mùkāvémèt* ; —,
v.n. دورمق *dürmak* ; (on foot) ایاقده
āyakda - dürmak ; (bear)
دورمق *dürmak* ; چکمک *chèk-*
mek, تحمل *tāhāmmul - et* ; (be
situated) واقع *wāqī‘‘-*
-öl ; (a course, a ship) کتمک
ghītmek, یول طومتق *yöl-tütmaq* ; (be
permanent) سورمک *sürmek*, پایدار او
pāydār-öl ; — for, دلالت *dèlālet-et* ;
مقامنده قائم او *māqāmdè-qāīm-öl*

mında-kā'im-öl; معناسدداو mā'nāssında-öl; (an office) طالباو tālib-öl; — in, (coast) اولمق ölmek; (a ship) قردیه یقلاشمق klāya-yəkləshmak; — off, چکلمک chēkilmek; (a ship) اچلمق əchilmək; — one's ground, — out, ثابتقدم او sābit-kādam-öl, طیانمق dāyanmaq; — sentry, نوبت بکلمک nūbət-bēklēmek; — still, دورمق dūrmək, قیملدانیماق kīmıldānīmāmaq; — up, طوغری ایاغه قالمق āyagha-kālmək; طوغری dōghru-dūrmək; — — for, دورمق vīkāyē-et, تصعب tāssāhhub-et; استمک isstēmek; — on end, دیکلمک dīkilmək; to come to a — still, دورمق dūrmək, پوصله یی شاشرمق pūssuləyi-shāshirmək, قالمق kālmək.

Standard, *s.* علم سنجاق əlnjak, "əlm, لوا liwā, بیراق bāyraq, بانداز bāndaz; (of weight, &c.) معیار "āyār, معیار ml"yār, میزان mīzān, قرار kārār; (in machinery) آیاق āyāq; (tree) اوزون ایاق ōzun-kyūtaku-āyāq; — bearer, بیراقدار bāyrakdār.

Standing, *s.* رتبه rūtbe; صفت sifāt; اعتبار i"tibār; (in time) قدم kīdem; —, *s.* ایاتده āyādde, قائم kā'im; قالمق kālmāq; (permanent) قالمق kālmāq; دائمی dā'imī, پایدار pāydār; (water) اقمیان āqmīyan, راکد rākīd, دورغون dūrghun, ākmayan.

Staple, *s.* (iron) کوپری kyūpru; (mart) قیاق chārāhī, قیاق kāpan; (of wool, &c.) بوی bōy; —, *s.* بیوک

biyuk, باشلوجە blāshlūjə; اصل əsl, أنا əna.

Star, *s.* یلدرز yildiz, نجم nējm, کوبک kōvkēb, ستاره sītārē; (of knighthood) نیشان nīshān; (person of eminence) معتبرکمنه mē'tēbār-kīmēssū.

Starboard, *s.* سنجاق əlnjak, کمینک ghēmīning-əlnjak-tārāfi.

Starch, *s.* نشاسته nīshāsstā (نشسته nīshāsstā, a deposit?); —, *v.* a. نیشاسته اورمق nīshāsstā-wūrmək.

Stare, *v.* دیک باقمق dīk-bākmək, کوزینی چوق kōzīnī chōq, پک باقمق pēk-bākmək, اچمق ghyāzunu-chōk-əchmak.

Stark, *ad.* بتون bitun.

Starling, *s.* صیغریچ sīghrījīk.

Start, *s.* صیغرایش sīghrāyīsh; قوپش kōpūsh, چیقش chīkīsh; میدان mēydān; —, *v.* (jump) صیغرامق sīghramək; (in motion) چیقمق chīkmək; قوپمق kōpmək; to get the —, ایلرودپرتمک ilēri-dēprēmək (or داورانمق dāvranmək); کیروده ghērida-brākmək; —, *v.* اچمق chīkārmaq; (game) دورکمک kāldīrmək; (water) بوшатمق bōshatmək; (the anchor) دیناتمق dīnatmək, دیبدن dībdən-āyrmək.

Startle, *v.* تعجب ایتدیرمک tā'əjjub-ətdīrmək, حیران قیلمق hīrān-kīlmək; قورتمق kōrkutmək; بردن بره bīrdən-bīrē-dyāndīrmək.

Starve, *v.* اچ براتمق āj-brākmək, اچلتدن āj-kōmdən; —, *v.* اچلتدن

اجلق چككم *ajlîkdân-âmek*; اجلق چككم اولمق *ajlîk-chèkkmek*; — to death, *v.a.*
اولنجه يه قدر اراج قومتي *âlinjéya-kâdar-âj-*
-kòmak; — —, *v.n.* اولمق اولمق *ajlîkdân - âmek*; — with cold,
ajlîkdân - âmek; — with cold, *sòghukdân-âmek*.

State, *s.* (condition) حال *hâl*; (government) دولت *dèvlet*, حکومت *hükümet*; (pomp) سلطنت *sâltânât*, الای *tântana*, دبدبه *dèbdébé*, الای *alay*; —, *v.a.* ديمك *dèmek*, سويلمك *sùwèylémek*, تقريرا *tâkrîr-et*, تعيين *bèyân-et*, نكرا *zîkr-et*; بيان *tâ"yîn-et*.

Statesman, *s.* مدبر امور جمهور *màdèbbiri-
-dmûri-jûmhûr*.

Station, *s.* ير *yâr*, محل *mâhâl*; منزل *mènzil*, موقف *mèvkif*; حد *hâdd*, قومتي *pâyé*, رتبه *rûtbé*; —, *v.a.* کومک *kòmak*, براتمق *brâkmak*, تعيين *brâkmak*, بيان *tâ"yîn-et*.

Stationary, *a.* ثابت *sâbit*. [*tâ"yîn-et*.

Stationer, *s.* کاغذچی *kyâghâdjî*.

Stationery, *s.* کاغذ قلم مقوله می شیلر *kyâghâid-kâlam-mâkûlêssi-ahèylâr*.

Statue, *s.* تصویر مجسم *tâssvir, tâssvîri-mûjêssèsm*.

Stature, *s.* بوی *bôy*, قامت *kâmet*, قد *kâdd*, بالا *bâlâ*.

Status quo, *s.* اماتر قوو *istâtû-kuò*.

Statute, *s.* نظام قانون *kânûn, nîzâm*.

Stave, *s.* فوجی تختہ می *fîchî-tâkhtassi*.

Stay, *s.* دورش *dôrvah*, کالاش *kâlîsh*, اقامت *ikâmet*; (prop) دستک *dèss-tek*, طيات *dâyak*, پاینده *pâyèndé*; (moral) رکن *rûkn*; ال *ghyâz*;

طوتار قول کوررکوز *tûtâr - kòl - ghyârur-
-ghyâz*; (of a mast) استرالیه *isstrâlya*;
— *s. s. pl.* کورسته *kôrsetâ*; —, *v.n.*
اوطورمتی *dôrmak*, قائمق *kâlmak*, اوطورمتی *dôrmak*, ایلنمک *âyîlmek*; (a ship)
اورسه الایانده *ôrsa - âlabânda - et*; —
one's hunger, صغری باصدمق *sâfrayî-
-bâsedîrmak*.

Stead, *s.* بدل *bèdel*; in stead, بدلًا *bèdelân*, یرینه *yèrina*.

Steadfast, *a.* متانتلو *mètânètli*, ثابتقدم *sâbitkâdm*, پایدار *pâydar*.

Steady, *a.* قوی *kâwî*, محکم *mûhkèsm*, دترومز *kârâr*, بردوزی *bir-dûziyè*, قرار *(tîtrémâz)*, رکاکت کوسترمز *rèkyâkèt-
-ghyâstkrîmâz*; (in character) امین *èmin*, معتمد *mù"témèd*, اصولو *ûsslv*, تمیز *tèmiz*; —, *v.a.* طومتق *tûtmac*, اوینامسنی منع *òynamasèni-mèn"-et*.

Steak, *s.* کول باصدی *kyâl-bâsèdi*.

Steal, *v.a.* چالمق *châlmak*, سرقتا *sirkat-et*, اوغریلمق *òghrîlmak*; —, *v.n.* سرقتا *khîrâzlık-et*, خرمسزقا *sirkât-et*; (move quietly) اصولله *ûssûlla-hârékèt-et*; — in, حرکتا *ûssûlla-ghîrmek*; — out, اصولله چیقمتق *ûssûlla-chîkmak*; — on, اصولله کچمک *ûssûlla-ghèchmek*; time steals on, یواش یواش وقت کچبور *yâwâsh-yâwâsh-wâkit-ghèchiyor*; — away, سیوشمک *sivîshmek*, اصولله *ûssûlla-sâwushmak*.

Stealth (by), *ad.* کیزلو کیزلو *ghizli-ghizli*, الی خفیة *kâchamakla*, قچامقله *âla-khûfyétin*.

Steam, *s.* بوعی *būghu*, بخار *būkhār*,
 واپور *vāpor*; — engine, چرخى *vāpor-chārkhī*;
 واپور *vāpor*; — boat, — ship, واپور
vāpor; — engine, چرخ كهمیسی *chārkh-ghèmissi*;
 locomotive — engine, واپور عربیسی *vāpor* —
 عربیسی *ghèmissi*; —, *v.s.* بوعیسی
 چرخ ایله *būghussu-chikmak*; چیمق
 كتمك *chārkh-ila-ghitmek*; —, *v.a.*
 بوعیسی یه کوسترمك *būghussa-ghyūstarmek*;
 بوعیسی ایله پشورمك *būghu-ila-*
pishirmek.

Steed, *s.* اسب *əsb*, ات *ət*.

Steel, *s.* چلك *chèlik*; (for striking
 fire) قاقچماغی *kāv-chākmaghi*; (of
 a flint lock) قارشیلیق *kārshilik*; —,
v.s. چلك كسلك *chèlik-kèssil-*
mek; —, *v.a.* چلك كى سرت *chèlik-*
ghibi-sərt-et.

Steelyard, *s.* قنطار *kāntār*.

Steep, *a.* ديك *dik*; —, *v.s.* صوده ياتمق
sūda-yātmak; —, *v.a.* صويه براتمق
sūya-brātmak.

Steeple, *s.* كلسه قله سی *kilissē-kūléssi*.

Steer, *s.* كنج اوکوز *ghènj-būghā*, كنج بوغه
ghènj-ūkyuz; —, *v.a.* قولانمق *kūl-*
lanmak; كوترمك *ghyāturmek*; —,
v.s. قولانمق دومن *dūmèn-kūllānmak*;
 (as a ship) دومن دكله مك *dūmèn-*
dīnglémek (*dīngémek*); (a course)
 كتمك *ghitmek*.

Steersman, *s.* دومانچی *dūmənji*.

Stem, *s.* كوتك *kyūtuk*, كوده *ghūwdé*;
 (of straw, &c.) صاب *sāp*; (of a ship)
 بدوسلمه سی *bāsh-bōdossalamassi*;
 —, *v.a.* قارشی كتمك *kārshi-ghitmek*.

Stench, *s.* تفن *fēna-kōku*, فنا قوتو
 تافن *tā'āffun*, راحه كریبه *rā'ihā'i-*
kèrīhē.

Step, *s.* اديم *ādīm*, خطوه *khātūz*; (of a
 ladder) باصمق *bāssamak*, ایاق *āyak*;
 (of a door) اشيك *əshik*, استان
āssitān; (of promotion) رتبه *rūtbeh*,
 انا دیركك *dèrèjé*; (of a mast) درجه
dèrèjé; —, *v.s.* باصدیغی *āna-dīrèghing-*
bāssadighi-
yēr; —, *v.s.* ایاق اتمق *āyak-ātmak*;
 ایاق باصمق *āyak-bāssamak*; (walk)
 یورومك *yūrumek*; —, *v.a.* (a mast)
 یورینه اوپورتمق *yūrīna-ōpurtmak*; —
 بر طرفه چكلك *bir-tārāfa-*
chèkilmek; — back, كیروكتمك
ghèri-ghitmek; كیروكلك *ghèri-*
ghèlmek; — down, اشاغی انمك
āshāghī-ānmek; — forward, ایلرو
āylro, ایلرو *āylro*; — in, ایچرو
āyçro, ایچرو *āyçro*; — out,
 چابك یورومك *chābik-yūrumek*;
 بیوک اديم اتمق *biyuk-ādīm-ātmak*;
 — over, اتمق *ātmak*; — up,
 یوقاری چیمق *yūqāri-chikmak*; —
 this way, بو طرفه بیورک *bū-tārāfa-*
būyūrung; —, *a.* او یکی *ūwèghī*;
 — son, او یکی اوغل *ūwèghī-ōghul*;
 — daughter, او یکی قیز *ūwèghī-kiz*;
 — father, او یکی بابا *ūwèghī-bāba*; —
 mother, او یکی انا *ūwèghī-āna*.

Steppe, *s.* قیر *kīr*.

Sterile, *a.* (animal) قیسیر *kīssir*; (land)
 خیرسز *khāyrsiz*, چول *chəl*; (plant)
 محمولسز *māhsūlsizz*.

Sterility, *s.* قیسیرلیق *kīssirlik*; خیرسزلیق

khâyrsizlik; محمولسزلق mâhsûl-suzluk.
 Sterling, *a.* حقیقی hâkiki, خالص khâliis.
 Stern, *s.* قیچ kich; —, *a.* سرت sêrt, حدید مزاجلو sêrt-khûylu, سرت خویلو hâdîd-mizâjli; — post, قیچ بدوسلمه سی, قیچ kich-bôdosalamassi.
 Stern-chaser, *s.* قیچ طویى kich-tôpv.
 Stethoscope, *s.* سینہ بین sînê-bîn.
 Stew, *s.* قومی yâhni; (of fruit) قومپوسته kômpossta; —, *v.a.* پشورمک pishirmek; —, *v.a.* قومی یاهنی yâhni - yâpmak; —, *v.a.* پشمک pishmek; to be in a —, قورقماق kôrkmaq, قورقوسی او, kôrkussu-ôl; —, *s. pl.* کارخانه kyâr-khânê.
 Steward, *s.* کتخدا kêtkhudâ (kyâya); (ship's) خدمتچی khidmetji (hiz-).
 Stick, *s.* دینک dèynek, چبوق chibûk, بچاق صاپلایوب "assâ"; —, *v.a.* بچاق صاپلایوب بچاق صاپلایوب bichlak-sâplayup-âldurmek; بچاق صاپلایوب یارلامق bichlak-sâ-playup-yâralamak; —, *v.a.* یاپشماق yâpshamak, طومتق tûtmaq; یاپشوب یاپشوب yâpshîp - kâlmak; — at, کیرودورمق چکنمک chêkinmek, گهری-دورمق ghêri-dûrmak; — by, ایرلامق àyril-mamak; — in, *v.a.* سوقمق sôkmak; —, *v.a.* صاپلامق sâplamak; — out, طیشاری طیشاری dîshâri-ôgharamak.
 Sticky, *a.* یاپشقان yâpishkân.
 Stiff, *a.* اکلمز êghilmâz, سرت کتی kâti, سرت sêrt; طاش کبی sîrik-ghibi, سرت قالمش tâsh-ghibi; (in manner) صوغوق sôghuk.

Stiffen, *v.a.* پکشمک pèkishmek, قاتلامق kâtlashmak; قاتلامق kâtlashmak; طاش کسلمک tâsh-kèssilmek.
 Stiffness, *s.* اکلمز êghilmâzlik.
 Stifle, *v.a.* بومق bôghmak.
 Stigma, *s.* لکه lèkê.
 Stigmatize, *v.a.* تعیب ta'yîb - et, تکیب takbîh - et, قدح kâdh - et.
 Stile, *s.* پرمق قپو pârmak-kâpî.
 Still, *a.* ساکت sâkit; ساکن sâkin; سسز سسز سسز sèssiz-sâdâssiz, حرکتسز hârékâtsiz; انبیک inbik; —, *ad.* یینه yiné (ghênê); حالا hâlâ, حالاینه hâlâ-yiné (ghênê); —, *v.a.* صومدرمق tèsskin - et, صومدرمق sôssdurmak. [حرکتسزlik hârékâtsizlik.
 Stillness, *s.* سسز سسز sèssizlik;
 Stimulate, *v.a.* تشویق teshvik - et.
 Sting, *s.* ایکنه ighênê, دیکن dikên, خار khâr; وجع vèjâ"; (pain) اجی ajî; —, *v.a.* صوتق sôkmak; اجتمق ajîtmak; —, *v.a.* اجیمق ajîmak.
 Stinginess, *s.* طمعارلی tâma "kyârlîk.
 Stingy, *a.* طمعار khâssîs, طمعار tâma "kyâr, جمری jîmri, چنگانه (chinghâni).
 Stink, *s.* فنا قوقو fêna-kôkv, تعفن tâ'âf-fun, رائحه مکریه râ'ihâ'i-kèrîhê; —, *v.a.* فنا قوقمق fêna-kôkmak; —, *v.a.* فنا قوقمق fêna-kôkv - et, out, فنا قوقمق fêna-kôkv - ila-kâchirmak; — aloud, فنا قوقمق pèk-fêna-kôkmak.
 Stinking, *a.* فنا قوقار fêna-kôkar.

Stint, *v.a.* حد تعیین *hadd-tà'yin-et*,
 بلا حصر *blā-hāssr-et*; without—, بلا حصر *blā-*
 Stipend, *s.* معاش *mā'āsh*. [-*hāssrin*.
 Stipulate, *v.a.* مشروط قیلمق *mēshrūt-*
-kilmak, قولاً *mūkāvélē-et*, قولاً
kāvl-et; —, *v.a.* شرط شرط با غلامق
shārt-shūrūt-bāghlāmek.
 Stipulation, *s.* شرط *shārt*; قول *kāvl*,
 قولاً *mūkāvélē*.
 Stir, *s.* پاطر دی *ghyāruldu*, پاطر دی
pātirdi; تالش *tēlāsh*; —, *v.a.*
 حرکت *kimūldānmek*, قارشد رمتی
hārēkēt-et; —, *v.a.* قارشد رمتی
kāriahdīrmek.
 Stirrup, *s.* اوزنکی *ūzēngi*, رکاب
rikāb; — leather, اوزنکی قایشی
ūzēngi-kāyishī.
 Stitch, *v.a.* دیکمک *dīkmek*.
 Stock, *s.* (wood) کتوک *kyātuk*, اوطون
ōdun; (flower) شیمیوی *shēbbūy*;
 (for grafting) انا *āna*; (of an
 anchor), چیپو *chipo*; (in trade)
 سرمایه *sārmāyē*, بضاعه *bizā'a*;
 (funds) سهم *sēhim*; ایراد *irād*;
 خزینہ *khāzinē* (*hāzna*); (for the
 neck) بویون باغی *bōyun - bāghī*;
 (race) سوی *sōy*, سلسله *sālsilē*;
 (store) موجود *mēvjūd*; ذخیره
zākhīrē; احتیاط تدارکی *ihdiyāt-*
-tēdāruku; (of a gun) قنداق
kūndak; —, *v.a.* لوازماتنی ویرمک
lāwāzimatnī - vīrmek, دوناتمتی
dōnatmak; — out, *v.a.* دالانمتی
dāllānmek; stocks, *s.pl.* طمروق *tōmrūk*;
 (for ships) قزاق *kizāk*.

Stockade, *s.* شرانپو *shāranpō*; —, *v.a.*
 شرانپو چورمک *shāranpō-chēvirmek*.
 Stockbroker, *s.* حصه و سهم سماری
hissā-vē-sēhim-simāri.
 Stockholder, *s.* حصه و سهم صاحبی
hissā-vē-sēhim-sāhibi.
 Stocking, *s.* چوراب *chōrap*.
 Stoker, *s.* واپورک اشجیسی
vāporin-ātēshjisi.
 Stomach, *s.* قارن *kārūn*, معدة *mī'dē*,
 شکم *shikām*; —, *v.a.* یونتمق *yūtmek*,
 قبول *kābūl-et*, تحمل *tāhāmmul-et*.
 Stomach-ache, *s.* سانجی *sānji*.
 Stone, *s.* طاش *tāsh*, حجر *hajar*, سنک
sēnk; (testicle) طاشاق *tāshak*, خایه
khāya; (of fruit) چکردک *chēkirdek*;
 —, *v.a.* طاشلامق *tāshlāmek*, رجما
rējm-et; (fruit) چکردکلرینی
chēkirdeklérini-chikārmek;
 —, horse, ایغر *āyghār*.
 Stoning, *s.* رجم *rējm*, چکردکلرینک
chēkirdeklérinīng - chī-
kārlmāssi. [*tāsh-ghibi*.
 Stony, *s.* طاشلیق *tāshlīk*; کچی
 Stool, *s.* اسکمنی *isakmēni* (*isakmīlē*);
 (of the bowels) عمل *āmal*; to go
 to —, عمل *āmal-et*, طیشاری
dīshāri-chīkmek.
 Stoop, *s.* قانبورلق *qānburlūk*, اکلش
āklash; —, *v.a.* اکلمک *āklmek*;
 تنزل *kānbur-ōl*; (morally) تنزل
tēnēzzul-et.
 Stop, *s.* قالش *kālsh*, دورش *dūrush*;
 کشلش *kāsilash*, منع *mēn*; (in
 reading) دوراق یری *dūraq-yēri*;

—, *v.a.* دورمتی *dürmek*, قالمق *kalmak*, ایلمک *èylmek*; —, *v.a.* ایقومتی *dürdürmek*, دوردرمتی *alıkomak*; طومتق *zabt-et*, ضبطا *tütmək*; منع *tükamak*; منع *mèn* "et, اوکنی المتی *angunu-almak*, مانی مانع او *kəsmək*; —, *öl.* Stoppage, *s.* مانع *māni* "منع *mèn* "مد *süddə*, طیقانقلق *tükənlik*.
 Stopper, *s.* طایپه *täpa*, طیقاج *tıkaj*.
 Store, *s.* (of provisions) ذخیره *zakhîrə*; (of necessaries) موجود *mevjüd*, تدارکات *tədärukät*, احتیاط *ihtiyät*; (magazine) انبار *änbär*; (shop) دکان *dükkyän*; —, *v.a.* ساقلمق *löväzımätla-döldürmek*; — up, — away, *v.a.* ساقلمق *saklamak*, در انبارا *hıfz-et*, حفظا *dər-änbär-et*; to set — by, سومک *səvmək*, عزیز طومتق *aziz-tütmək*; —, *s.pl.* مهمات *löväzımät*, لوازمات *mähimmät*.
 Storehouse, *s.* مخزن *mähxzən*.
 Storekeeper, *s.* انبار امینی *änbär-èmini*.
 Storeroom, *s.* انبار *änbär*, مخزن *mähxzən*; (closet) کیلار *kilär*.
 Stork, *s.* لکلك *lögälek*. [(kilär).
 Storm, *s.* فیرتینه *firtına*, بوره *böra*; (assault) هجوم *yürüyüş*, یورویش *hüjüm*; —, *v.a.* یورویش *yürüyüş-et*, هجوم *hüjüm-et*; —, *v.a.* دارلمق *därilmək*, باغومتق *bəghirmək*; to take by —, یورویشله المتی *yürüyüşlə-*
 Stormy, *a.* فیرتینهلو *firtınalı*. [-almak.
 Story, *s.* (tale), مصال *mäläl*, حکایه

hikyâyé, فیکره *fikra*, منقبه *mänkabé*; (falsehood) یلان *yälän*, کذب *kızb*, دروع *dürügh*; (of a house) کات *kät*. [yälänji.
 Storyteller, *s.* مداح *mèddäh*; یلانچی *Stout, a.* قالین *kälın*; متین *mètin*, قوی *käwi*; نایج *dınj*; جسور *jəssür*; —, *s.* سیاه اریه صوی *ayıäh-ärpa-süyu*.
 Stove, *s.* صوبه *söba*. [almak.
 Stow, *v.a.* استفا *ıstıf-et*; (to hold)
 Straddle, *v.a.* ابانمق *abanmak*.
 Straggle, *v.a.* طاغلمق *or* داغلمق *dəghılmak*, طاغنتق *dəghınık-ghılmək*. [dəm-äyrilan-ldam.
 Straggler, *s.* اردودن ایریلان آدم *ördü-*
 Straight, *v.a.* طوغری *dögürü*, مستقیم *müsstakım*; دوز *düz*; —, *ad.* در عقب *öl-sä* "at, اول ساعت *-"akab*.
 Straighten, *v.a.* طوغرولتمق *dögürültmək*.
 Straightforward, *a.* طوغری *dögürü*. [luk.
 Straightforwardness, *s.* طوغریلق *dögürü-*
 Straightness, *s.* طوغریلق *dögürülük*.
 Straightways, *ad.* در عقب *dər-"akab*, اول ساعت *öl-sä* "at, هماندم *həmān-dəm*.
 Strain, *s.* زور *zör*; کرکیک *ghärghilik*; —, *v.a.* زورلمق *zörlamak*; کرمک *ghärmək*; (with a strainer) سوزمک *süzmek*; —, *v.a.* کیرلمک *ghèrilmək*; کندینی زورلمق *kèndini - zörlamak*; سوزلمک *süzulmek*.
 Strainer, *s.* سوزکچ *süzghech*.
 Strait, *s.* بوغاز *bögäz*, خلیج *khälıj*; —, *a.* دار *där*, ضیق *zık*, تنک *tènk*.

- s, *s. pl.* بوغاز bôghâz, خليج khâlîj ;
 صيقتى sèkindi, ضرورت zârûrèt.
- Straiten, *v.a.* دارالتمق dâraltmak ;
 مضايقه مده mûzâyakaya-
 -dûshurmek. [دارالمش dâralmish.
- Straitened, *a.* مضايقه مده mûzâyakada,
- Strait-laced, *a.* پك صوفى pèk-sôfv.
- Strand, *s.* ساحل يالى كنارى yalı-kânâri, ساحل
 sâhil, قىيى kÿyi; —, *v.a.* قريه
 اوغراتمق kâraya - òghratmak,
 قريه چككم òturtmak ;
 قريه چككم kâraya-chèkkmek ; —, *v.a.* قريه
 اوغراتمق kâraya-òturtmak.
- Strange, *a.* عجيب ghârib, عجيب
 “àjîb (*pl.* عجائب “àjâ’ib) ;
 يانجى yâblanjî ; — ! *is.* عجائب “àjâ’ib !
- Strangeness, *s.* عجائبلى “àjâ’iblik,
 ينگىلîk yèngîlik.
- Stranger, *s.* يانجى yâblanjî ; (foreigner)
 اجنى èjnebî.
- Strangle, *s.* بوغتمق bôghmak.
- Strangury, *s.* سديك زورى sidik-zòrv.
- Strap, *s.* تايش kâyish ; (of plaster)
 اوزون ياقى پارچىسى òzun-yâki-pâr-
 chassi ; — up, *v.a.* تايشلىرىنى
 چككم kâyishlarini - chèkkmek ;
 ياقى پارچىلىرىنى ياپشدرمق
 yâki-pâr-chalarini-yâpishdirmak.
- Stratagem, *s.* حيله hîle, خدعه khûd’â,
 دسيسه dèssisâé.
- Stratum, *s.* تات kat, طبقه tâbaka ;
 strata, *s. pl.* طبقات tâbakât.
- Straw, *s.* (whole) صاب sâp ; (ground)
 صمان sâman.
- Strawberry, *s.* چليك chillèyk.
- Stray, *a.* صاحبزكرن sâhibsiz-ghèzèkn ;
 ايرلمق dâshmè ; —, *v.a.* ايرلمق
 àyrlmak ; كزىمك ghèzèmek,
 طولاشمق dölashmak.
- Streak, *s.* چيزى chizi ; طمر dâmar.
- Stream, *s.* ايرمق چاي chày, ايرمق
 chày, نهر nèhr ; سو sù, دره dèrè,
 اقمق àkmek, چوق àkmi,
 اقمق chòk-àkmi.
- Streamlet, *s.* چاي chày.
- Street, *s.* سوقاق sòkak, زقاق zùkâk,
 سوقاق قىوسى door, طريق
 sòkak-kâpissi.
- Street-walker, *s.* روسى òrossopu.
- Strength, *s.* زور zòr, قوت kùvvèt ;
 متانت metânèt, استحكام isstihkyâm ;
 شدت shiddèt ; كسكىنلىك kèsakinlik.
- Strengthen, *v.a.* قوت وىرمك kùvvèt-
 -vèrmek ; قويلشدرمق kâvilsh-
 dirmek, متانت وىرمك metânèt-
 -vèrmek, تقويت tàkvîyyèt - et ;
 تقويت وىرمك tàkvîyyèt-vèrmek ;
 استحكام وىرمك isstihkyâm-vèrmek.
- Stress, *s.* زور zòr ; — of weather,
 هوانك فرطونه لولغى hàwâning-firtina-
 lîligî ; to lay — upon, لقرنيدى
 làkirdida - èhèm-miyyèt-vèrmek.
- Stretch, *s.* كرش ghèrish, كرىش
 ghèrilish ; —, *v.a.* كرمك ghèrmek ;
 كرامق kâsamak ; —, *v.a.* كرامق
 ghèrilmek ; اوزامق òzamak ; (in re-
 lating) مبالغه mûbâligha-et ; on the
 —, كرىلى ghèrghi, كرىلى ghèrili,
 كاسىلى kâssîli ; the utmost — of

imagination, حوصله و تخيل hàwsalâ'î-tâkhâyul; — out, *v.a.* اوزانتمق ùzâtmak; — —, — forward, *v.n.* اوزانتمق ùzânmak. [(tâskérâ)].

Stretcher, *s.* دستکاره dësstkyârê

Strew, *v.a.* صاجتمق sâçtmak, دوکتمک düktemek, یایتمق yâymak, سرمک sêrmek. [mûbtêlâ].

Stricken, *a.* اورلمش wûrûlmish; مبتلا

Strict, *a.* صیقی siki; دقیق dâkik; مددقانه maddâkkik; مددق maddâkkik.

Strictly, *ad.* صیقی siki. [kikânê].

Strictness, *s.* صیقیت sikiik; کمال kemâl; صحت kemâl-sihhât.

Stricture, *s.* (moral) اعتراض jêrh; (physical) سدہ sêddê; فصل fâsâl; نازع nîzâ; غوغا (kâwgha).

Strike, *v.a.* اورتمق wûrmak, ضربا dârb-et; چالتمق châlmmak; (lower) ماینه mâyna-et, اندرتمک êndirmek; کورنتمک ghêlmek, کلمک (appear) ghyârûnmek; — a bargain, بازارتنق pâzarlık-et; — against a rock, کایاهه kâyaya-châtmak; — blind, کوزینی کورا kyâr-et, کورا kyâr-zunu-kyâr-et; — down, یردیتتمق yêrâ-yikmak; — fire, آتش چاتتمق âtêsh - châkmak, قاو چاتتمق kâw-

-châkmak; — off, کسمک këssemek; اسمنی چیزتمک issmini-chizmek; ترقینا têrkîn-et; — out, اسمنی چیزتمک issmini - chizmek, چیقارتمق chîkârmmak, دوشورتمک dûshurmmek; *v.n.* یوزمکه باشلامق yûzmêgâê - bâshlamak; مشتہاتتمق mûshâtâtmak; — root, کوک صالتمق kyûk-sâlmak, طوتتمق tûtmmak; — (a plant) دالدن dâlden يتشدرتمک dâlden-yêtishdirmek, قلمدن يتشدرتمک kâlsmdan-yêtishdirmek, دیکوب يتشدرتمک dikup-yêtishdirmek; — terror into, القای تهریبه ا ilkâyi-dâshshet-et, تهریبه têrhîb-et; — the hour, —, *v.n.* باشلامق châlmmak; — up, باشلامق bâshlamak.

Striking, *a.* عجیب "عجیب ghârîb; it is a — likeness, پک بکزر pèk-bèngzêr.

String, *s.* ایپ ip, سمیم sîm, تل têt; (of camels, &c.) قطار kâtâr; (of beads, &c.) دیزی dizi, صره sêra; —, *v.a.* دیزتمک dîzmmek; کچورتمک ghêchirmek; (an instrument) تلرینی tellérini-dônâtmak. [èkkêd].

Stringent, *a.* صیقی siki; موگد mù" —

Strip, *s.* اوزون انسر بارچه ùzun-ênsiz-pârçha; —, *v.a.* صویتمق sôymak; صویتمق sôymak; —, *v.n.* صویتمق sôyunmak; صویتمق sôyûmmak.

Stripe, *s.* چبوق chibûk, پرمق pârmak, زه zêh, یول yòl, دینک dèyneck, ضربه dârb, ضرب dârb.

Striped, *s.* پرمق يول يول yòl-yòl; پرمق پرمق pàrmak-pàrmak.

Stripling, *s.* نو جوان nèv-jùwān.

Strive, *v.s.* چالشمق chālshmak, سعی, sà"y-et; — with, اوغراشمق òğrašmak, چكشمق chèkshmak, يراشمق yàrashmak.

Stroke, *s.* (of a pen) چيزى chizi; (of an oar) چكلىش chèklish; (of a sword) ضربه dārba; thunder—, يلدريم yildirim, صاعقه sā"ika; —, *v.s.* اوخشامق òkshamak.

Stroll, *v.s.* كرمك ghèzmek; —, *s.* كرمه ghèzme.

Stroller, *s.* در بدر dār-bé-dār.

Strong, *s.* زورلو zòrlu, قوتلو kùvvètlî; قوى kâwî, متين mêtin, طيانقو dàyanikli, مستحکم mùsstâhkam; سرت sèrt, دو قناقو doku-kèskin.

Stronghold, *s.* قلعه kâlê. [nakli.]

Strop, *s.* اوستره قايشى òsture-kâyishi.

Structure, *s.* بنا bliā, بنيان bùnyān, هيكل bùnyād; ترتيب tèrtîb; هيكلى hëykâl.

Struggle, *s.* اوغراشمه yàrashma, يراشمه òğrašma, چكشمه chèkshma; غوغا (kâwgha); —, *v.s.* يراشمق yàrashmak, چكشمق chèkshmak; چيالتمق òğrašmak, چيالتمق chòbalamak; — for life, جان چكشمق jân-chèkshmak.

Strumpet, *s.* فاحشه fâhisha, روسى (drosspo).

Strychnia, Strychnine, *s.* قارغه بوكن kârgha-bùken-khòlâssasi.

Stubborn, *a.* عنادجى "inâdji, معند mù"annid, معتمد matémerrid, عاصى "Assi.

Stubbornness, *s.* عناد "inâd.

Stucco, *s.* المرمر alchi; مرمر mîrmîr.

Student, *s.* مكتب شاگردى mèktab-shâghirdi; (of law and divinity) طالب العلم sũkhtê (sũfta), طالب تالibu-1-"ilm (pl. طالبه talêbê, طالبه talêbâ).

Studio, *s.* كارخانه kyâr-khânê.

Studious, *a.* چالشقان chālshkân.

Studiousness, *s.* چالشقانلى chālshkânlik.

Study, *s.* (mental) مطالعه mùtâlê"â; (object of —) درس dârs; (closet) اوطه òda; (exercise) تعليم tà"lîm; —, *v.s.* مطالعه mùtâlê"â-et; چالشمق chālshmak; اوقومتق òkv-mak; تعليم tà"lîm-et.

Stuff, *s.* قماش kùmâsh; (woollen) صوف sòf; (rubbish) ساجمه sâchma; bread — ذخيره zâkhîrê; household — اشيا êshyâ; —, *v.s.* تولدومتق dòldurmek; طيقامتق tikamak.

Stumble, *v.s.* (horse) قپانتمق kâpanmak; (man) چارپتمق çârpîmâk.

Stump, *s.* كتوك kyùtak, كوك kyèk.

Stun, *v.s.* سرمم sèrsam-et.

Stupefaction, *s.* سرممك sèrsamlik.

Stupefied, *s.* سرمم sèrsam.

Stupefy, *v.s.* سرمم sèrsam-et.

Stupendous, *a.* عظيم "âzîm.

Stupendously, *ad.* بك pek.

Stupid, *s.* عَقْلَسِزْ "aklsiz, احمق àhmak, عَقْلَسِزْ أَشَكْ èshak, شاشقِينِ shàshkīn.
 Stupidity, *s.* عَقْلَسِزْلِيقْ hāmākāt, عَقْلَسِزْلِيقْ شاشقِينِلِيقْ "aklsizlik, أَشَكْلِكْ èsheklik, شاشقِينِلِيقْ شاشقِينِلِيقْ shàshkīnlik.
 Stupidly, *ad.* "aklsizlik-lla, عَقْلَسِزْلِيقْ ايلَهْ.
 Stupidness, *s.* عَقْلَسِزْلِيقْ.
 Stupor, *s.* بيهوشلِكْ bihvshluk. [vetli.
 Sturdy, *s.* دَيَانِيرْ dāyānir; قوتلو kōv-
 Surgeon, *s.* مَورِينَهْ بِالغِيهِ mōrina-bālighi.
 Stutter, *v.s.* پېكِي سَويَلِمَكْ pèpèghī-sùwèylémek.
 Sty, *s.* دَونْگَوزْ-اَلْخِيرِي dōnguz-akhiri (dōmuz); (on the eyelid) اَرِيَهْ جِقْ ārējīk.
 Style, *s.* (manner) طَرِيزْ tarz, يُولْ yòl, لَقْبْ wèjh, صُورَتْ sūrèt; (title) لَقَبْ làkeb (làghab, pl. الأَقَابْ èlkāb), سُلْطَنَتْ "ènwān; (splendour) عَنَوَانْ èlānāt; (of writing) اَغْزْ èghz, لِسَانْ lissān, رُوشْ rēviah; —, *v.a.* دِيمَكْ dēmek, القَابْ وَيَرِمَكْ èlkāb-wèrmek, القَابْ قَوْمِي èlkāb-kōmak; old —, رُومِي rūmī; new —, الأَفْرَانْغَهْ àlā-frāngha.
 Subacid, *s.* مَائِخُوشْ màyxōsh.
 Subaltern, *s.* مَلْزَمْ mùlāzīm; —, *a.* مَادُونْدَهْ مَادُونْ mā-dūnda-òlan, مَادُونْدَهْ مَادُونْ mā-dūnda-òlan.
 Subdivision, *s.* تَقْسِيمْ tàksīm; تَقْسِيمِكْ tàksīmīng-tàksīmi.
 Subdue, *v.s.* تَسْخِيرَا tèsakhīr-et, رَامْ rām-et, اطَاعَتَهْ كَتُورْمَكْ itā"ata-ghètirmek.
 Subject, *a.* (in point of authority) تَابِعْ

tābi", تَحْتْ حُكُومَتَدَهْ اُولَانْ tàhti-hükümètda-òlan, امْر تَحْتَدَدَهْ اُولَانْ èmir-tàhtinda-òlan; (physically or morally) مَبْتَلَا mùbtelā, بَعْضَا كَرَفْتَارْ bā"zan-ghiriftār, بَعْضَا دُوجَارَا bā"zan-dūchār; (under) مَحْمُولْ mùhāvvel, تَحْتَدَدَهْ tàhtinda; تَحْتَدَدَهْ تَحْتَدَدَهْ tàhtinda-òlarak; (under condition of) شَرْطِيلَهْ shàrtīla; —, *s.* (politically) تَبْعَهْ دَنْ بَرِي tēba"àdan-biri; (of discussion) مَادَهْ mādde, مَبْكَوْتْ عَنَهْ mèbhūsan-"ành, (of a recital) مَحْكِي مَاهْ كِيُونْ-فِيَهْ mähkiyun-fih; —, *v.a.* (in point of authority) تَسْخِيرَا tèsakhīr-et, رَامْ rām-et; تَحْتَدَهْ كَتُورْمَكْ tàhtina-ghètirmek; تَحْتَدَهْ قَوْمِي tãhtina-kōmak, اِحَالَهْ tàhtina-ihālè-et; اِحَالَهْ ihālè-et; تَابِعْ tābi"-et; (physically or morally) دُوجَارَا dūchār-et, قُوشْمَقْ ghiriftār-et, مَبْتَلَا mùbtelā-et; kōshmak. [itā"at.
 Subjection, *s.* تَبْعِيَتْ tēbā"iyyèt, اطَاعَتْ.
 Subjoin, *v.a.* تَذْيِيلْ tezyil-et; اَعْلَاوْ ilāvè-et. [hàrrār.
 Subjoined, *a.* ذَيْلِدَهْ zèylda-mù-
 Subjugate, *v.a.* تَسْخِيرَا tèsakhīr-et, اطَاعَتَهْ كَتُورْمَكْ itā"ata-ghètirmek, امْرِينَهْ مَنْقَادَا èmrina-mōnkād-et.
 Sublimate (corrosive), *s.* اَقْ سُولْمَنْ ak-sùlémèn.
 Sublime, *a.* رَفِيعْ سَامِي sāmī, "آلِي" alī, عَالِي" rēfi"; —, *v.s.* اُوجْمَقْ ùchmak, صُعُودَا sù"ūd-et; —, *v.a.* اُوجُورْمَقْ ùchurmak, صُعُودَا يَتْدِرْمَكْ sù"ūd-ètèdirmek

Sublimeness, Sublimity, *s.* علو "ùlvv.
 Sublunar, Sublunary, *a.* ارضی arzī.
 Submarine, *s.* ذکر ديبنده واقع dèngiz-
 -dibinda-vwāki". [dāldārmak.
 Submerge, *v.a.* صويه طالدرمق sūyē-
 Submersion, *s.* طالمقلق dālmaklīk ;
 طالدرلمقلق dāldārmaklīk.
 Submission, *s.* انقياد itā"at, اطاعت
 inkīyād ; تسخير tēsakhīr ; (presenta-
 tion) عرض تقدیم arz, تقدیم tākdim.
 Submissive, *a.* متواضع mūtī", مطيع
 mūtéwāzi. [-lla.
 Submissively, *ad.* تواضع ايله tēwāzu"-
 Submissiveness, *s.* تواضع tēwāzu".
 Submit, *v.a.* تقدیم عرض arz-et, تقدیم
 tākdim-et ; —, *v.n.* اطاعت itā"at-
 -et ; اطاعته كلمك itā"ata-ghālmek,
 اطاعته كيرمك itā"ata-ghirmek,
 منقاد mūnkād-òl, رام rām-òl ;
 تسليم tēsālīm-òl ; راضی rāzi-òl.
 Subordinate, *a.* مادونند mā-dūn, مادون
 mā-dūnda, اشاغی ashāghī.
 Subordination, *s.* اطاعت itā"at.
 Subscribe, *v.a.* امضالمق imzālamak ;
 يازمق yazmak, قومق kōmak ; (money)
 ويرمك vèrmek.
 Subscriber, *s.* مشتری mùshetērī.
 Subscription, *s.* امضا imzā ; پارو pārē.
 Subsequent, *a.* صكون sōngra, صكون
 sōngradan.
 Subside, *v.n.* انمك ènmek ; چكلمك
 chèkilmek ; ازالمق azalmak,
 خفيلشمك khafīlshahmek.
 Subsidize, *v.a.* اعانه جه اعانه ا akchajē-
 -j"anē-et.

Subsidy, *s.* اعانه اچه i"anē-akcha.
 Subsist, *v.n.* موجود او mēvjūd-òl, کاشی
 kyā'in-òl, وار او vār-òl ; گچنمك ghè-
 chinmek, كغاق تا'عیش ta"ayyush-et, —, *v.a.*
 نفسا kēfāfi - nēfss - et ; —, *v.a.*
 بسلام bēsālēmek.
 Subsistence, Subsistancy, *s.* وارتن vwār-
 līk, گچنمه gèchinma.
 Substance, *s.* جسم jilasm ; مال māl,
 واريت vāriyyèt.
 Substantial, *a.* محکم mōhkēm ; قارن
 kār-n-dōyurur, اساسو èssāssi ;
 زنگين zānghin.
 Substantive, *s.* اسم issm ; common —,
 علم ālm, اسم عام issmī - "āmm ;
 proper —, اسم خاص ismī-khāss.
 Substitute, *s.* بدل bēdel ; نائب nā'ib,
 وكيل vèkīl, قائممقام kā'immakām ;
 —, *v.a.* يرينه قومق yèrina-kōmak,
 ابدال ibdāl-et. [mùkābilinda-òl.
 Subtend, *v.a.* وتر او vètr-òl, مقابلند او
 Subterfuge, *s.* عذر bahānē, بهانه "əzr.
 Subterranean, Subterraneous, *a.* زیر
 zīr-zēmīn.
 Subtle, *a.* پک شیطان pèk-shèytān.
 Subtract, *v.a.* اخراج ikhrāj-et, چيقومق
 chīkōmak ; طرح tārḥ-et, تنزیر
 tēnzīl-et, اشاغی وارمق ashāghī-vārmak.
 Subtraction, *s.* طرح tārḥ, تنزیر tēnzīl.
 Suburb, *s.* واروش vārūsh, حوالی hāwālī,
 جوارکوی jīwār-kyāyū.
 Subvention, *s.* مقرر اعانه پاروسی mū-
 kōrrār-i"anē-pārēssi.
 Subversion, *s.* سنه بی الت اوست
 nēssēyī-ālt-ūssē-ā-

Subversive, *a.* الت اوست ايدر Alt-
-ùsst-èdær.
Subvert, *v.a.* الت اوستا Alt-ùsst-et,
خرابا khàràb-et, ديكركون dighær-
-ghyün-et.
Succeed, *v.n.* (a person) بجرمك bèjær-
mek, بجرمك ايشني ishini-bèjærmek,
مظفراو nâ'ili - mèrâm - òl, نازل مرام او
mùzàffær - òl, موفق او mùwâffak - òl;
ايشي طوغرى كتمك ishi - dòghær-
ghitmek, ايشي اويتمك ishi - òymak;
(an experiment) اولتمك òlmak; اويتمك
òymak; چيتمك chikmak; ايوكتتمك
iyi-ghitmek; (follow) اولتمك òlmak,
چيتمك chikmak, ظهورا zdhür-et;
(to the throne) جلوسا jülüss-et,
مسند حكومه تعودا messenedi - hù-
kyümèta-kü'üd-et; —, *v.a.* (follow
another) تعاتبا ta'āküb - et,
متعاقبا mùta'āküb-òl; (in power)
خلفا khālef-òl.
Success, *s.* ظفر zàfær, موفقيت mùwâffa-
kiyyèt, حصول مرام hüssülü-mèrâm;
غلبه ghälébé, نصرت nüsrèt.
Successful, *a.* موفق mùwâffik. [-lla.
Successfully, *ad.* موفقت ايله mùwâffakät-
Succession, *s.* صرة sira, توالى tëwālî,
سلسله tëssèlsul, تسلسل tëtälî, تتالى
silsilê, تعاقب ta'āküb, تخالف
takhāluf; (to the throne) جلوسا
jülüss, نوبت جلوسا nübèti-jülüss;
نوبت سلطنت nübèti-sältanät; in
—, صرة وارى sira-vârî, صرة ايله
(vârdî); على التوالى 'alé-'t-tèwālî;
" " mùtèwālîyyétæn, متعاقبا mù-

ta'ākübæn, بربرينك اردى صرة bir-
-bîrining-ârdî-sira.

Successive, *a.* اردى صرة ârdî - sira,
متعاقب mùta'āküb, متوالى mùtè-
wālî, متتالى mùtètälî.

Successor, *s.* خلف khālef.

Succinct, *a.* مختصر mùkh-
tassar, جملة mùjmèl, اجمالى ijmalî.

Succinctly, *ad.* قصة kissea.

Succinctness, *s.* قصة لى küssalik.

Succour, *s.* ياردم yârdîm, امداد imdâd,
عون 'avn, نصر nâssr; —, *v.a.*
ياردم yârdîm-et; قورتارمق kûrtar-
mak.

Succulent, *a.* صولو sülü, ابدار âbdâr.

Succumb, *v.n.* ينلمك yènilmek.

Such, *a.* مثللو missillü, كيبى ghîbi; بويله
bâyilê, شويله shâyilê, اويله ôylê; — a
one, فلان filân, فلان ادم filân-âdam;
— and —, فلان فلان filân-
-filân.

Suck, *s.* سوت or سود sût; —, *v.a.*
امزرمك èmzèmek; to give —,
سوت ويرمك èmzirmek, امزرمك
-vèrmek, ممه ويرمك mèmè-vèrmek.

Sucker, *s.* بقراج bàkrâj.

Suckle, *v.a.* سوت ويرمك sût-vèrmek,
ممه ويرمك mèmè-vèrmek, بسلامك
bèsslèmek, امزرمك èmzirmek.

Sudden, *a.* بدببى الظهور bèdihîyyü-'z-
-zdhür, ناكهانى nâ-
ghèhâni; —ly, *ad.* بردن برة birdæn-
-birê, انسز ânsiz, انسزين ânsizin,
فجئة fuj'ètæn, اب انسز
bi-'l-bèdâhê.

Sue, *v.a.* محكمه يه چكمك mèhkémýa-
chèkmek; —, *v.n.* طلب tàleb-et.
Suet, *s.* ايج ياغي ich-yāghī.
Suffer, *v.n.* زحمت چكمك zāhmet-
-chèkmek, صيقندى چكمك sikindi-
-chèkmek, مشقت چكمك mè-
shākkāt-chèkmek; قتل اولمق kātī-
-òlunmak; —, *v.a.* چكمك chèk-
mek, متحمل او tàhāmūl-et, متحمل
mùtahāmūl - òl, راضى او rāzi - òl,
مساعدة mùsā'ada-et, تجویز tàjvīz-
-et, قومتى kòmak, براتمق brākmak.
Sufferer, *s.* دردمند dērdmēnd.
Suffering, *s.* اذيت èziyyèt.
Suffice, *v.n.* يتشمك yètishmek,
الويرمق èlvārmek, كافى او kyāfi-òl,
اكتفا àktifā-et.
Sufficient, *a.* يتشه جك yètishir,
الويره جك èlvérir, الويره جك
èlvéréjek, وافى wāfi.
Suffocate, *v.a.* بوغمق bōghmak; —,
v.n. بوغلمق bōghulmak.
Suffocating, *a.* بوغار bōghar.
Suffocation, *s.* بوغلمه bōghulmā.
Suffrage, *s.* رأى rè'y.
Sugar, *s.* شكر shèker, سكر sùkkar, قند
kànd; — candy نبات شكرى nèbāt-
-shèkéri (nùbèt); loaf —, شكرى
kèllé-shèkéri; moist —, خام شكر
khām-shèker; —, *v.a.* شكر قومتى
shèker-kòmak; —, *v.n.* شكر باغلانمق
shèker-bāghlanmak.
Suggest, *v.a.* عقل او كرتمك "àkl-
-àghrätmek, عقل "àkl-et.

Suggestion, *s.* عقله قومقلى imā; "àkl-kòmaklik.
Suicide, *s.* كخدى كندىنى اولدرمكك
kēndi - kēndini - òldurmeklik; كندى
kēndi - kēndini - òldurken.
Suit, *s.* (of clothes) تات kāt; (request)
رجا rijā; (cause) دعوى dà'wā; —,
v.n. اولمق òlmak, اويتمق òymak;
—, *v.a.* ايشنى بولمق ishini-bòlmak;
—, اويدرمق òydurmak.
Suitable, *a.* مناسب münässib, لايق
lāyik. عاشق "āshik.
Suitor, *s.* طالب tālib, استكى lastèkli;
Sulk, *v.n.* صومتمق sòmutmak.
Sulky, *a.* كوشمش kyùssmish.
Sully, *v.a.* كيرلتمك kirlètmek.
Sulphur, *s.* كوكورت kyùkurt, كبريت
kibrīt. خنكار khùnkār.
Sultan, *s.* سلطان sùltān, پادشاه pādishāh.
Sultana, *s.* (sultan's concubine) قدين
kādīn; (sultan's daughter) سلطان
sùltān; (sultan's mother) والد سلطان
wāhidé-sùltān.
Sultry, *a.* سيجاق sijāk, حار hār.
Sum, *s.* (total) يگون yèkyün, مجموع
mèjmyūn, طوب top, جمع jèm";
(question) سؤال sù'āl; —, — up,
توپلامق tòplamak, جمع jèm"-et,
يگون yèkyün-et; خلاصه khùlāssa-
-et, اجمالان ذكرا ijmalān - zikr-et;
توپلامق khùlāssa-tòplamak.
Summary, *s.* خلاصه khùlāssa, اجمال
ijmāl, ذكرا جمالى zikri-ijmālī; —, *a.*
جمالى ijmalī, مختصر mùkhtassār;
چارچابك chàbik; —, rily, ad. چارچابك

- châr-châbîk, چایبک châbîjek *or* چایبجق châbîjak.
 Summer, *s.* تابستان yâz, صیف sayf, تابستان tâbisstân, کرما ghèrmâ.
 Summer-house, *s.* کوشک kyûshk.
 Summit, *s.* دپه (tèpê), رأس rè'ss, ذروة zirvê, کونگره kyûnghyurê.
 Summon, *v.a.* جلبا dà"vet-et, جلبا jêlb-et, احضارا ihzar-et.
 Sumptuous, *a.* اغر مکلف mùkèllef, اغر àghir, مطمئن mùtântân.
 Sumptuousness, *s.* تکلف tèkèlluf.
 Sun, *s.* کونش ghyùnèsh, کون ghyùn, شمس shèmess, آفتاب âfîtab; —beam, س. پرتو pèrtev, شعاع ahù"â".
 Sunburnt, *a.* کونشده یا نمش ghyùnèshda-yânmiş.
 Sunday, *s.* بازار کونی pàzâr, بازار کونی pàzâr-ghyùnu, یوم احد yùvnu-âhd, یکشنبہ yèkahenbih.
 Sunder, *v.a.* ایرمتی âyrmak; in —, دونیم dō-nim, ایکی پارچه iki-pârcha.
 Sun-dial, *s.* کونش ساعتی ghyùnèsh-sâ"ati; بسیطة bèssîta. [bâtmassi.
 Sundown, *s.* کونش بانمسی ghyùnèsh-Sun-dried, *a.* کونشده تورودلمش ghyùnèshda-kûrvdvlmsh.
 Sundry, *a.* مختلف mùkhtêlif; برطام bir - tâkim; بشقه بشقه bîshka - bîshka.
 Sunflower, *s.* آبی چیچکی ây-chichèghi.
 Sunlight, *s.* کونش ghyùnèsh; کونش گھی ghyùnèsh-âydînlîghî.
 Sunny, *a.* کونشی چوق ghyùnèshî-chòk.
 Sunrise, Sunrising, کون طوغمسی ghyùn-dôghmassi. [bâtmassi.
 Sunset, *s.* کونش بانمسی ghyùnèsh-Sunshine, *s.* کونش ghyùnèsh.
 Sunstroke, *s.* کونش چاریمسی ghârpmassi. [-yèmèghini-yèmek.
 Sup, *v.a.* یکجه یهکنی یمک ghèyjà- Superannuated, *a.* متقاعد mùtakâ"îd; —ation, تقاعد tàkâ"ud. [رعنا rà"nâ.
 Superb, *a.* اعلیٰ à"là, کوزک ghyùzèl, Supercilious, *a.* مغرور màghrûr.
 Superficial, *a.* سطحی sâthî; یوزده اولان yùzda-òlan.
 Superficies, *s.* سطح sâth, یوز yùz.
 Superfine, *a.* اعلیٰ الاعلیٰ à"là, "àlyyu-"l-à"là. [ارتقî ârtîk.
 Superfluous, *a.* زائد zâ'id, فضله fâzla, Superintend, *v.a.* نظارتا nâzârèt-et, باقمتی bâkmak.
 Superior, *a.* دها اعلا dàhâ - à"là; غالب fâ'ik; باصقین bâsqîn, غالب ghâlib; بیوک biyuk, ما فوتنده اولان mâ - fèvkinda - òlan; —, *s.* بیوک biyuk; ضابط zâbit.
 Supersede, *v.a.* کچمک yèrina-ghèchmek; چیقارمتی "âzl-et, عزل ا chikârmak. [ساجمه sâchma.
 Superstition, *s.* باطل اعتقاد bātîl-i"tikâd, Supper, *s.* یکجه یمکی ghèyjà-yèmèghi; the Lord's —, بادارق bâdarak, عشای ربانی "ishâyi-râbbânî.
 Supplement, *s.* ضمیمه zâmmîmê, تتمه tètîmmê.
 Supplicate, *v.a.* یالوارمتی yâlvarmak, رجا rjâ-et, نیازا niyâz-et.

Supply, *s.* الوجود *mèvjūd*, اولان *eldé-òlan*; *eldé-òlan*; اولان يولدە *yòlda-òlan*, مقدار *ghèlmeçda-òlan*; *ghèlmeçda-òlan*; حاصل *ghèlish*; كلش *mikdār*; لوازمات *hàwā'iz*, حوائج *hūssūl*; مهمات *mùhimmāt*, *lāwāzīmāt*, ويرمك *zākhiré*; —, *v.a.* ويرمك *vèrmek*, بولوب ويرمك *bùlup-vèrmek*; حوائجنى ويرمك *hàwā'ijini-vèrmek*.

Support, *s.* تامل *àyak*, اياتى *tèmel*; يابنده *dèstek*, طباق *dayak*, دستك *pāyëndé*; امداد *yārdim*, ياردم *imdad*; تصعب *tāssāhhub*, ارته *ārka*; قوت ويرمك *yèmek*, يمك *qūt* ويرمك *yèmek*; اعانه *kùvvèt-vèrèjék-shèyliz*, شيلر *i"ānē*, احسان *ihšan*, صدقه *sādaka*; كفاف نفس *kèfāfi-nèfss*, نفقه *nāfaka*; قالدرمى *tùtmak*, طومتقى *—, v.a.* قالدرمى *tùtmak*; حملما *kāldirmak*; طيانمى *dāyanmek*; ياردم *tāhāmmul - et*; ارته او *yārdim - et*; تصعب *ārka-òl*, ارته او *tāssāhhub-et*; اعانه *i"ānē-et*; بىسلكمك *bèsslèmek*.

Supportable, *a.* تحمل اولنور *tāhāmmul-òlunor*, چىكلور *chèkilir*, صبر اولنور *albr-òlunor*. [nāssir.]

Supporter, *s.* طرفدار *tāraf-dār*; ناصر *tāraf-dār*.

Suppose, *v.a.* فرضا *fārz-et*, طومتقى *tùtmak*, صايتمى *sāymak*; ظنا *zānn-et*, ظانمى *sānmak*, ناهب او *zāhib-òl*.

Supposition, *s.* فرض *fārz*; ظن *zānn*.

Suppress, *v.a.* باصدرمى *bāssdirmak*; منع *mèn-et*.

Suppression, *s.* منع *mèn*.

Suppurate, *v.a.* جراحت اتمق *zèrāhèt-àtkmak*.

Suppuration, *s.* جراحتك اتمسى *zèrāhèt-in-àtkmassi*.

Supremacy, *s.* امارت *imārèt*.

Supreme, *a.* عالى *ālī*, عالى *à"lā*, والا *vālā*; — council, مجلس والا *mèjlissi-vālā*; — office of state, باب عالى *bābi-"ālī*. [jèzri-àssām̄m.]

Surd, *a.* اسم *àssām̄m*; — root, جذر اسم *àssām̄m*.

Sure, *a.* (safe) امين *em̄in*; (free from doubt) شبههسىز *shùbhèssiz*; to be —, يقيناً بلمك *iyi-bilmek*, ايو بلمك *yākīnām - bilmek*, شبههسىز بلمك *shùbhèssiz - bilmek*; to feel —, همان هيچ شبههسى اولماق *(hām̄m)-hich-shùbhèssi-òlmamak*.

Surety, *s.* كفيل *kèfil*, كفالت *kèfālèt*; of a —, البته *èlbètté*.

Surf, *s.* طانغه كپوكى *dālgha-kyùpughu*; كپوكلو طانغله *kyùpuklu-dālghalar*.

Surface, *s.* يوز *yüz*, سطح *sāth (t-h)*; خارج *dāsh*, طيشارى *dāshāri*, بىرون *khārij*, بيرون *birün*.

Surgeon, *s.* جراح *jèrrāh*; (bone-setter) چىقىقى *chikikji*, قىرقىقى *kirikji*.

Surgery, *s.* جراحتى *jèrrāhlik*, جراحتخانه *jèrrāh-khānē*.

Surmise, *s.* ظن *zānn*, سان *sān*; —, *v.a.* ظنا *zānn-et*, سانمى *sānmak*, ناهب او *zāhib-òl*.

Surmount, *v.a.* حقندن كلكم *hākkindan - ghèlmeç*, غالب او *ghālib-òl*; اوستندن اتلامق *ùsstundən-àtlamak*.

Surname, *s.* كنيه *kyūnyé*.

Surpass, *v.a.* كچمك *ghèchmek*, فائى او *ghèchmek*.

Surplus, *s.* فاضله *fāzla*. [fā"ik-òl.]

Surprise, *s.* حيرت *tā'ājjub*, تعجب *tā'ājjub*, *hàyrèt*, وله *vèlkh*; باصقين *bàsskin*, برينك خوشلنه جفى *shèbkhūn*; شينك كيزلو يابلمسى *birining-khòsh-lanajaghi-shèy'ing-ghizli-yàpilmassi*; —, *v.a.* تعجب ايتدرمك *tā'ājjub-ètDIRmek*, حيران *hàyrān*-*et*; باصمتى *bàssmak*; طومتى *tùtmak*; —*sed*, *a.* متعجب *mùtā'ājjib*, حيران *hàyrān*; to be —*sed*, شاشمتى *shàshmak*, متعجب او *tā'ājjub-et*, تعجب ا *mùtā-ājjib-òl*, حيرتده قالمقى *hàyrètda-kālmak*, وله كلمك *vèlkh-ghèlmek*; to my surprise, كورنجه شاشدم *ghyù-runja-abàshdīm*.

Surprising, *a.* عجب *ājjib*.

Surrender, *s.* تسليم *tèsslim*; —, *v.n.* تسليم *tèsslim-òl*; —, *v.a.* تسليم *tèsslim-et*.

Surreptitious, *a.* كيزلو *ghizli*; —*ly*, *ad.* ال التنده *èl-àltinda*.

Surround, *v.a.* چويرمك *chèvirmek*, اطرافنى المقى *kùshatmak*, اطرافى *ètārfini-ālmak*, احاطه *lhāta-et*.

Surrounding, *a.* اطرافده اولان *ètārfda-òlan*.

Survey, *s.* باقىش *bākish*, كوزكزدرش *ghyüz-ghèzdirish*, نظر *nāzar*, معاينه *mù'āyéné*, كشف *kèshf*, يوقلمه *yòklama*; (mental) مطالعه *mùtāla'ā*; (plan) خريطه *khàrita* (*khàrta*); (planting) خريطه استخراجه *khàrita-ìstikhrajì*; —, *v.a.* باقىش *bākmak*, نظر *ghyüz-ghèzdirmek*, كوزكزدرمك *nāzar-et*; معاينه *mù'āyéné-et*, يوقلمه *yòklama-et*, كشف *kèshf-*

-*et*; خريطه سنى *mùtāla'ā-et*; مطالعه *khàritassini-ālmak*.

Surveying, *s.* فن مساحه *fēni-mèssāha*.

Survive, *v.a.* يينه ياشامقى *yinē-yāshamak* (*ghènē*), اولمامك *ālmamek*; —, *v.a.* بى اولدكده ديكرى اولمامك *biri-āldukda-dighxri-ālmamek*; بر فلاكته *bir-felākēta-mùbtélā-òlup-yinē-ālmamek* (*ghènē*).

Susceptible, *a.* قبول ايدر *kābil*, قابل *kābül-èdxr*; (in feeling) حساس *hàssāss*, چابك دويار *chàbik-dūyar*; چابك كوجنور *chàbik-ghyùjānir*.

Suspect, *v.a.* شبهه لئممك *shùbhē-et*, شبهه لئلمك *shùbhèlānmek*.

Suspend, *v.a.* (hang up) اصمقى *āssmak*,

تعلق *tā'līk-et*; (a functionary)

موقتاً خدمتن قالدرمىق *mùwākkatān-khidmetdan-kāldirmak*; (action)

دوردورمقى *dùrdurmak*, تعطيل *tā'tīl-et*, معطل *mù'āt-tal-et*.

Suspense, *s.* انتظار *shùbhé*; انتظار *intizār*; in —, مشكوك *mèshkyūk*; انتظارده *intizārda*.

Suspicion, *s.* شك *shèkk*, شبهه *shùbhé*.

Suspicious, *a.* موسوس *mùwèsswiss*; شبهه لو *shùphèli*.

Sustain, *v.a.* (support) طومتى *tùtmak*; بى سلمك *bèssèlmek*; طيانمقى *dāyanmak*, تحمل *tāhāmmul-et*; اثبات *issbāt-et*; تايدا *tā'yid-et*; (receive) يمك *yèmek*, مبتلاو *mùbtélā-òl*.

Sustenance, *s.* يمك *yèmek*, قوت *kùt*, خدا *ghèdā*.

Swaddling-clothes, بېك تونداق kùndak, بېك تونداغى bèbèk-kùndağhi.
 Swallow, *s.* بوغاز bôğâz; (bird) قيرلانغىچ kirlanğhich; —, *v.a.* يوتماق yùtmak, بلغا bèl'-et; — up, *v.a.* بترمك bitèvi - yùtmak, بتوى يوتماق bitirmek, يوقا yòk-et.
 Swamp, *s.* باتاق bàtak, باتاقتى bàtaklik; —, *v.a.* صو طولوب باترmaq sù-dòlup-bàtirmek; صو باصدماق sù-bàssdir-mak; (a market) بوغماق bôğmak.
 Swampy, *a.* باتاقتى bàtaklik.
 Swan, *s.* قوغو kùghu.
 Swarm, *s.* سوري آرئ سورى Ari-sùrussu, سوري sùru; —, *v.n.* قاينامق kàynamak.
 Sway, *s.* حكومت hùkyùmet; —, *v.a.* سالماق sallamak; چويرمك chèvir-mek; ادارا idàrà-et.
 Swear, *v.n.* (an oath) قسم, yèmìn-et, قسم, kàssm-et, انداچمك and-ichmek; (curse) اغزىنى بوزماق kyùfr-et, كفسرا aghzini-bòzmaq; (blaspheme) سبأ sèbb-et. [-ètmeqlik; كفر kyùfr.
 Swearing, *s.* يمين ايتمك yèmìn-et.
 Sweat, *s.* تر or تèr, عرق 'àrak; —, *v.n.* تيرلماق tèrlémek; — out, *v.a.* تيرلېيۇپ دېغ' -et.
 Swede, *s.* سوچ آدمى issvèch-àdami.
 Sweden, *s.* سوچ issvèch.
 Swedish, *a.* سوچلو issvèchli; —, *s.* سوچ لسانى issvèch-lissàni.
 Sweep, *s.* اوجاق سپوران òjakji, اوجاق òjak-sùpuran; (oar) كورك kyùrèk; —, *v.a.* سپورمك sùpurmek; — away, سېلوب سپورمك sillip-sùpurmek; —

along, حيزلوكتماق hizli-ghitmek; — by, حيزلوكتماق hizli-ghèchmek.
 Sweepings, *s. pl.* سپورندى sùpurandu.
 Sweet, *a.* طاتلو tàtli, شیرين shīrīn, خوش hālāvètli; كوزل ghyüzèl, خوش khòsh, لطيف làtif; لذیذ lèziz, خوشكار khòsh-ghyüwâr; — smelling, خوشمو ghyüzèl-kòkar, معطر khòsh-bü, mü''àttar; — heart, عاشق 'àshik, معشوقه mà''shüka.
 Sweetmeat, *s.* طاتلو tàtli, شکرله shè-kèrlémé.
 Swell, *s.* (of the sea) سالندى sallındı; —, *v.n.* شیشمك shishmek, قبارمق kàbarmak; —, *v.a.* قبارتمق kàbart-mak. [kàba, تومسك tùmek.
 Swelling, *s.* شیش shish; —, *a.* قبا
 Swift, *a.* چابك chàbik, سریع sèrī'', سورتلو sùr''àtli, حيزلو hizli; —, *s.* قيرلانغىچ kirlanğhich. [bik.
 Swiftly, *ad.* چابك چابك chàbik-chà-
 Swim, *v.n.* يوزمك yùzmek, سباحتا sèbàhàt-et.
 Swindle, *s.* حيله hīlè, اويون òyün, طولاندurmaق dòlup; —, *v.a.* طولاندurmaق dòlandirmek.
 Swindler, *s.* طولاندورمىچى dòlandirji.
 Swine, *s.* طوكوز dōnguz (dòmuz), خنزير khènzir, خوک khùgh.
 Swing, *s.* سالنجى sallinjàk; —, *v.n.* سالانماق sallanmak; —, *v.a.* سالاندurmaق sallandirmak.
 Swiss, *s.* سوچچرالو issvicheràli; —, *a.* سوچچرالو issvicheràli.
 Switch, *s.* ايچكه جيوق inja - chibùk;

سلکش silkish, صاللايش sallayish ;
 —, *v.a.* سلکمت silmek, چاریمت
 chàrpmak, صاللامت sallamak.
 Switzerland, *s.* اوسویچرا issvichera.
 Swivel, *s.* (gun) چقالوس طویی chàkalòss-
 -tòpv; (for turning) میل میل; میلیلو
 millilò halka.
 Swoon, *s.* بایلمه bàylma; —, *v.n.*
 بایلمت bàylmak, او بیخود او
 bikhòd-òl; in a —, بایلمیش bàylmish; to go off
 in a —, بایلمت bàylmak.
 Sword, *s.* قلیج kliz, سیف seyf, تیغ tigh.
 Sword-belt, *s.* قلیج قایشی kliz-kayishi.
 Sword-fish, *s.* قلیج بالغی kliz-balgı.
 Sycamore, *s.* چنار chinār.
 Sycophant, *s.* کاسه لیس kyāsē - liss,
 دالاقوق dàl-kàwuk.
 Syllable, *s.* هجا hējā (hèjē).
 Syllogism, *s.* قیاس kıyās. [“ālāmèt.
 Symbol, *s.* علامت ishārèt, اشارت
 Symmetry, *s.* تناسب اعضا tènāssubu-
 -à“zā, انتظام intzām. [-hiss.
 Sympathy, *s.* اشتراك ishtirāki.
 Symptom, *s.* علامت “ālāmèt.
 Synagogue, *s.* حوره hàwra.
 Syndic, *s.* کتخدا kètkhūdā (kyāya),
 اسکی èski.
 Synod, *s.* علما مجلسی “ùlēmā-mèjlissi,
 علما شوراسی “ùlēmā-shūrāssi.
 Synonym, *s.* مترادف mùtērādıf.
 Synonymous, *a.* مترادف mùtērādıf,
 همنما hèm-mà“nà. [-nàhv.
 Syntax, *s.* علم النحو nàhv, نحو nàhv.
 Syra (island of), *s.* سیره اطه سی sīrā-àdassi.
 Syria, *s.* شام shām, سوریه sūriyyē.

Syriac, *a.* سریانی sūriāni.
 Syrian, *a.* شامی shāmī; —, *s.* شام
 آدمی shām-ādami.
 Syringa, *s.* فول بهار fūli-bàhār.
 Syringe, *s.* حقنه hòkna; طلومبه tulum-
 ba; —, *v.a.* احتقان ا ihtikān-et;
 طلومبه باصمت tulumba-bāssmak.
 Syrup, *s.* شروب shūrūb.
 System, *s.* (practical) اصول ùssūl;
 (hypothesis) قول kàvl; (physical)
 منظومه mānzūmē; طاقم tàkim.

T.

Tabernacle, *s.* مأوی mè“vā, مسکن
 mēsskèn, خانه khānē, بیت bèyt.
 Table, *s.* تربزه trèbèzé, ماسه māsā;
 (set with food) صفره sòfra, مائده
 mā'idē; (mathematical) جدول jèd-
 vxl; (astronomical) زجیح zīj; — land,
 صفره yàyla, دوز dùz; — cloth, صفره
 sòfra-bèzi. [linda.
 Tabular, *a.* جدول شکلنده jèdvxl-shèk-
 Tacit, *a.* معنوی mà“névi; —ly, ad.
 معنأ mà“nan, لسان حال ایله lissāni-
 -hāl-ila.
 Tack, *s.* (nail) چویو chivi, قارنجه
 kārñcha; (taste) لذت lèzzèt, طات
 tāt, چاشنی (chèshni); (of a sail)
 قونطره اسقوت kòntra-skòt; —, *v.a.*
 چویو ایله ایلشدرمک chivi-ila-illish-
 dirmek; —, *v.n.* (a ship) چویومک
 chèvirnek, دونمک dònnek, اورسه
 òrsa-àlabanda-et; to be on
 the starboard —, to have the s^t

board — s aboard, روزكار ساجاقدن او, ruzghyār - sanjakdan - òl (or صاغدن sağhādan); . . . larboard . . . اسكهدن issekēlēdan (or صولدن sōldan).

Tackle, *s.* طاقم tākim, اوادانلقی āwadān-lāk, الآلات ālāt, ادوات ēdāwāt; (pulley) پلانقه palangha.

Tackling, *s.* طاقم tākim.

Tactics, *s. pl.* تدبير tēdbīr, حرکات hārēkyāt.

Tail, *s.* قویرق kōyruq, زنب zēneb, وقف مشروط dūmbālē; (entail) دمباله walqī-mēshrūt.

Tailor, *s.* درزی (tērzi), خیاط khāyyāt.

Taint, *s.* قوقو kōkū, فناقوقو fāna-kōkū, بوزمتی tā'āffūn; —, *v. a.* بوزمتی bōzmaq, قوقتمتی kōkutmaq.

Take, *v. a.* المتی almak, اخذا ākhz-et, ضبطا kābūl-et, قبضا kābz-et, قبولا zābt-et; —, *v. n.* المتی almak; مقبوله کچمک mākbūla - ghēchmek; بکزمتک mòda-òl; — after, بجزامتی bèngzēmek; — a leap, سچرامتی sēchramak, اتمتی ātīmaq; — a turn, دکشمک ghèzmeq, طولاشمتی dōlashmak; دکشمک dūnmeq, بشقه صورتی kīrmeq, بشقه حال bāshka - sūrēta - ghīrmeq, کسبا bāshka - hāl - kēsb-et; —, *v. a.* ایلشدرمتی dōlashdīrmak, طولاشدرمتی līshdīrmeq; — away, قالددرمتی kāldīrmaq, الوب کوترمتی ālīp - ghyāturmeq; — care, اویجه باقمتی ōyijā - bākmaq, دقتا sākinmaq, دیککات-et, کوزینتی ghyāzunū-

-āchmaq, حذرا hāzr-et; — care of, باقمتی sāklamaq, حفظا hīfz-et; almak; خدمتمتی khīdmētīni-et; — down, اشاغی المتی āshāgi - almak; اندرمتک ēndīrmeq; یازمتی yāzmaq, قیدا kāyd-et; بورنی قیرمتی būrnīnū - kīrmaq, قیرمتی kīrmaq; — hold, ایچرو المتی ājīrū mētī, دارالتمتی dārāltmaq; دارالتمتی dārāltmaq; الداتمتی āldatmaq, اویونا ōyūna - et; — in hand, اله المتی ēla - almak; ال سورمتک ēl - sūrmeq, قالددرمتی bōlashmaq; — off, قالددرمتی kāldīrmaq; چیقارمتی chīqārmaq; کسمک kēsmek; تقلیدا tāklīd-et; — on, *v. n.* کدرا kāder-et; *v. a.* کیرمتک kīrmeq, کسبا kēsb-et; — one's self, اوزرینه المتی ōzērīna - almak; — out, چیقارمتی chīqārmaq, طیشاری kīzmek, کوترمتک dīshārī - almak, ghèzmégāē - ghyāturmeq; — ship, گهمییا-بیمک ghēmīya - bīnmeq; — to pieces, *v. a.* سوکمتک sūkmeq, بوزمتی bōzmaq; *v. n.* سوکلمک sūkūlmeq; — to task, دارلمتی dārīlmaq, ازارلمتی āzarlamak, یاپدیغنتک حکمتنی صورتی yāpdīghīning - hīkmētīni - sōrmak; — up, المتی almak; قالددرمتی kāldīrmaq; (a position) یوقاری المتی yūkāri - almak; ضبطا zābt - et, داخل او dākhil-òl, گhitmek; گhitmek; (an offender) طوتمتی tōtmaq, اخذا ākhz-et, گhrīft-et; (out of the ground) چیقارمتی chīqārmaq; (a question) میباحه سنه کیرشمک mībā-

hissasina - ghirishmek ; (a quarrel)
 كيرشمك ghirishmek.
 Tale, *s.* مصال malsal, حكاية hikyāyē,
 فقره fikra, قصه kissera, منقبه mawkabē;
 (count) عدد حسابی sàyi, صابی “àded-
 -hisaābi ; — bearer, غماز ghāmmāz.
 Talent, *s.* يوت کي بر مبلغ yùk-ghibi-bir-
 -mèblagh ; هنر استعداد issti “dād, هنر
 hùnr.
 Talented, *a.* هنرلو hùnrli.
 Tale-teller, *s.* مداح mèddāh ; غماز
 ghāmmāz.
 Talisman, *s.* طلسم tīlissm or tīlsim.
 Talk, *s.* لقردی làkirdi, لاف làf ; —, *v.n.*
 تكلما làkirdi-et, لاف làf-et ; تكلما
 tèkllum - et ; صحبت sàhbet-et,
 قوگشمت kòngushmak ; — over, (a
 thing) لقرديسينی làkirdissini-et ; (a
 person) عقلنی چلمک “àklini-chèl-
 -mek, الزام làzām, قاندرمتی kândirmak,
 -et, اقتناع iknā “-et.
 Talkative, *a.* کوزه ghevézē, قوال
 kàwwāl, بوش بوغاز bōsh-bòghāz.
 Talkativeness, *s.* کوزه لك ghevézēlik.
 Tall, *a.* اوزون بویلو òzun-bòylu, طويل
 tādil, بالا bālā, یوکسک yùksek.
 Tallow, *s.* بولک یاغی dòng-yàghī.
 Tallow-chandler, *s.* مومجی mùmjī.
 Tally, *s.* چتله chètélē ; —, *v.n.* اویمتی
 òymak, او مطابق mùtābik-òl.
 Tamarind, *s.* تمر هندی tèmrī - hīndī
 (dèmīrhīnd).
 Tambourine, *s.* دف dēf.
 Tame, *a.* الشمش àlishmish ; او èv
 (house) ; یواش mālzlüm, مظلوم yā-

wāsh ; —, *v.a.* الشدرمتی àlishdirmak,
 تربیه tērblyyē-et.
 Tamper, *v.n.* حيله hīlē-et ; قارشدرمتی
 kārishdirmak ; (with a person) رشوت
 rishvet - tèklif - et ; رشوت
 ايارتمغه rishvet - vèrmek ; ویرمک
 àyartmagha-bàkmak.
 Tan, *s.* دباغت تربیه سی dibāghāt-tē-
 blyyēssi ; (of the skin) یا نقلتی اسمرکی
 yānklik-èssmārlihi ; —, *v.a.* دباغت ا
 dibāghāt-et, تربیه tērblyyē-et ; —,
v.n. (leather) دباغت قبول ا dibāghāt-
 -kābūl-et ; (the face, &c.) یا نمتی
 yānmak, اسمرلنمک èssmārlnmek ;
 — yard, دباغ خانه dēbbāgh-khānē
 (tābak) ; — pit, دباغخانه قویوسی
 (tābak)-khānē-kūyussv.
 Tangent, *s.* مماس mēmāss, ظل zill ;
 log. — نسبت ظلیه nissbēti-zillīyē.
 Tangle, *s.* قارشقلتی kārishklitk ; —, *v.n.*
 قارشدرمتی kārishmak ; —, *v.a.*
 کارشدرمتی kārishdirmak.
 Tanner, *s.* دباغ dēbbāgh (tābak).
 Tap, *s.* (blow) خفیف اورش khāfif-
 -wūrvah, دوقشش dòkunvah ; (cock)
 مصلوق or مصلوق mūssluk ; (of a tavern)
 میخانه پیشخته سی mèykhānē-pēsh-
 -tāktassi ; (tapped cask) اچلمش فوجی
 àchilmish-fūchi ; —, *v.a.* (a cask)
 اچمتی mūssluk-wūrmak, مصلوق اورمتی
 àchmak ; (strike) خفیفجه اورمتی khā-
 -fifja-wūrmak. [ahērid.
 Tape, *s.* قبا شرید ahērid, شرید kaba-
 -Taper, *a.* کتدکجه اینجه sūbu, صوبی
 ghītdikja-inja ; اینجه inja ; —

- شمعه shèm"à (shàma); — off, *v.n.*
 اینجلمک گندکجه ghitdikja-injelmek;
 —, —, *v.a.* اینجلمک گندکجه ghitdikja-injeltmek.
- Tar, *s.* کیمیچی قطران kàtrān; (sailor) گیمیچی ghèmiĵi, قلیونجی kàlyonĵv.
- Tardy, *a.* کچ ghèch.
- Tare, *s.* (in weight) دارة dàra; —, *s. pl.* دلیجه بورچاق bürchàk (?), دللیجه delija (?). [لقان kàlkan.
- Target, *s.* نشان nishān, هدف hèdef;
- Tariff, *s.* تعرفه tà"rifé; نرخ nàrkh.
- Tarnish, *v.n.* قرامق kàrarmak, لکه لندمک lèkèlènmek; —, *v.a.* سیاه siyāh-et, لکه لندرمک lèkèlèndirmek.
- Tarpaulin, *s.* مشمع mùshèmmà" (mùshàmba). [èkèhija.
- Tart, *s.* بورت bürèk; —, *a.* اکشیجه
- Tartar, *s.* تاتار tàtar.
- Tartary, *s.* تاتارستان tàtaristān.
- Task, *s.* (lesson) درس dèrss; (duty) کسلمشایش kèssilmish - ish, واجبه ودمت mè"mūriyyèti-mù"àyyéné, تکلیف tèklif, وایش کسمک wājibè"i-zimmèt; —, *v.a.* وایش کسمک ish-kèssmek, وایش تعیینایش ish-tà"yīn-et; چالشدرمق chālshdirmak.
- Tassel, *s.* پوسکل pùsskyul.
- Taste, *s.* (savour) طات tàt, چاشنی chāshnī (chèshni), طعام lèzzèt, لذت tà"ām; (sense of) قوت ذائقه kùv-vèti-zā"ika; (artistic) طبیعت tàbi"at; —, *v.a.* طاتمق tàtmak; —, *v.n.* چاشنیسی او, طادی او (chèsh-nissi)-òl, لذتی او, lèzzèti-òl.
- Tasteful, *a.* ظریف zārīf.
- Tastefully, *ad.* ظرافت zārāfèt-ila.
- Tastefulness, *s.* ظرافت zārāfèt.
- Tasteless, *a.* طاتسز tàtsiz.
- Tastelessness, *s.* طاتسزلیک tàtsizlik.
- Tastily, *ad.* ظرافت zārāfèt-ila.
- Tasty, *a.* ظریف zārīf.
- Tavern, *s.* مآخانه mèykhānè.
- Tax, *s.* ویرکو virghyù, vèrghi, رسم rèssm (*pl.* رسومات rùssūmāt); property or income — ویرکو (vèrghi), تکلیف tèklif, صالحین sālīyānè, مالیانه sālīyānè; capitation — خراج khàrāj, جزیه jizyè; (expense) بار bàr; —, *v.a.* (a thing) رسم تعیینایش rèssm-tà"yīn-et; (a person) صالحین صالمق sālghīn-sàlmak, خراج باغلامق khàrāj-bàgh-lamak, جزیه تعیینایش jizyè-tà"yīn-et (or قطع kàt"et); (accuse) یوزینه یوزنا-ورمق yūzuna-wùrmak, اسنادا issnād-et, عزوا "àzv - et; — gatherer, تحصیلدار khàrājji; tahsildār.
- Tea, *s.* چای chày, مسقو چایی mòsskov-chàyi; — tray, تپسی tèpsi; — spoon, قهوه تاشغی kàhwè-kłahighi; — kettle, کوکم ghyùghum.
- Teach, *v.a.* اوکرتمک àghrtmek, تعلیم tà"līm-et, تدریس tàdriis-et.
- Teacher, *s.* معلم khòja, خواجه mù"àl-līm, مدرس mùdèrriss.
- Teacup, *s.* چای فنجالی chày-filjani.
- Tea-dealer, *s.* چایچی chàyji.
- Teapot, *s.* چای ابریغی chày-ibrighi.
- Tear, *s.* گوزیاشی ghyùz-yàshī, سرشک

sirishk, جمع دهم "dèm", دهمه dèm"à,
 (pl. دموع dùmū"); —, *v.a.* يرتقم
 yirtmak, خرقا chāk - et, خرقا
 khàrk-et, هتكا hèt-k-et.
 Teat, *s.* ميمه mèmé, پستان pištān.
 Teaze, *v.a.* صا تاشمق tàkilmak, طا قلمق
 sàtashmak, تعجيزا èziyyèt-et, اديت
 tà"jiz-et, عذاب "àzāb-et.
 Technical, *a.* علمي "ilmī; فني fēnnī;
 اصطلاح iastilāhī; — term, اصطلاح
 iastilāh. [اوصانديرر] ùssāndirir.
 Tedious, *a.* اوزون ùzun, اوزار ùzar;
 Teem, *v.n.* چوق او قاي نامق kàynamak,
 چوق òl. chòk-òl.
 Telegram, *s.* تلغرافنامه tèlegrāf-nāmé.
 Telegraph, *s.* تلغراف tèlegrāf.
 Telegraphic, *a.* تلغرافه منسوب tèlegrāf-
 -mènsub.
 Telegraphy, *s.* تلغراف ايله خبر كوندرمك
 تلهگراف-لا-خبره-غیوند-
 mek-san"ati. [ایینه] àyina, جام jām.
 Telescope, *s.* دوربين dūrbīn (dūrbun),
 Tell, *v.a.* نقل، سويلمك sūwèylémek,
 نقلا nākl-et; (count) صایمق sàymak,
 خبر ویرمك. —, *v.n.* خیر ویرمك.
 khàbər-vèrmek; (in account) صایمق
 sàyilmak; (produce an effect) أو
 تأثیرا tē"sīri-òl, تأثیرا tē"sīr - et;
 (strike) wōrmak, دیگمك dègħmek,
 اورتق wōrmak, اصابتا isābet-et.
 [dèlilīk].
 Temerity, *s.* دلیلک jūr'èt, جرئت
 Temper, *s.* (natural) طبیعت khūy,
 طبیعت khūy, خلی khūlīk, جبلت
 jībillèt, تلبی"àt, مشرب mēshrèb;
 (of steel) صو sū, صو ویرمك
 sū-wèrmek; —, *v.a.* (steal) صو ویرمك

sū-wèrmek; (the cold) ملایم mùlà-
 yim-et.
 Temperance, *s.* پرهیزکارلق pèrhizkyārlik,
 افراطدن اجتناب i"tidāl, اعتدال
 ifrātdan-ijtināb.
 Temperate, *a.* پرهیزکار pèrhizkyār,
 از یر از ایچر az-yèr-az-ichər;
 (in quality or in heat), معتدل mù"tèdil;
 — zone, منطقه معتدله mântika'i-
 -mù"tèdilē.
 Temperature, *s.* درجه حرارت hāràret,
 درجه حرارت dèrjè"i-hāràret.
 Tempest, *s.* بورة چوق فرطونه
 chòk-firtina, بورة [firtinali].
 Tempestuous, *a.* فرطونه لو
 firtina, فرطونه لو
 Temple, *s.* معبد mà"bèd, عبادتگاه
 "ibādet-ghyāh, عبادتخانه
 "ibādet-khānē, (of idols) بتخانه
 (pūt)-khānē; — of Jerusalem,
 مسجد اقصی mess-jidi-aksà,
 المسجد الاقصی el-messjidu-
 -l-aksà; — of the head, شقی یری
 shòkak-yèri, شقی shòkak.
 Temporarily, *ad.* موقتا mùdwàkkatan.
 Temporary, *a.* موقت mùdwàkkàt;
 عاریتی "ariyyèti (èyrèti).
 Tempt, *v.a.* ایا رتمغه چالشمق
 àyart-maghā-chālīshmak,
 اغوايه سعا igh-wāya-sà"y-et;
 (an object) دعوتا dà"vet-et;
 — successfully, ایا رتمق
 àyartmak, ادا تمق aldatmak,
 اغوا ighwā-et, اغفال ighfāl-et,
 اذلال idlāl-et. [دس] dèh.
 Ten, *a.* اون òn, عشر "ashar, عشرة
 ashara.
 Tenable, *a.* قابل محافظه kābili-mùhāfaza,
 محافظه سی ممکن mùhāfazı

- mùmkîn ; (assertion) اثباتی ممکن
issbâti-mùmkîn, صالح sâlih.
- Tenacious, *a.* برآمزم brâkmâz.
- Tenacity, *s.* عناد "inâd.
- Tenant, *s.* مستأجر kirâjî, مستأجر
mùsstè'jîr ; —, *v.a.* کرایه طوتمق
kirâ-îla-tùtmak ; وطرتمق òturmak.
- Tend, *v.a.* خدمتني باقمق bâkmak,
khidmetini-et ; —, *v.n.* مائل او mâ'il-
-òl, منتهج او mùtémâyîl-òl ;
مائل او, وارمق vârmak, طیانمق
dâyanmak, ویرمق nètîjî-è-vêr-
mek, و منجر او mùnjèrr-òl.
- Tendency, *s.* ميل mèyl, تمایل tèmâyîyul,
استعداد isstî'dâd, ركون rûkyûn.
- Tender, *a.* نازک nâzik ; یموشاق yîmû-
shâk ; —, *s.* تکلیف tèklîf ;
—, *v.a.* عرضا تکلیف tèklîf-et,
عرضا vèrmek.
- Tendon, *s.* سگير singîr, عصبه "âssaba.
- Tenor, *s.* معنی مأل mâ'al, فحوا fehwa,
معنی mâ'nâ.
- Tense, *s.* زمان zâmân ; —, *a.* کرکی
ghèrghi, کریلو ghèrili ; present —,
حال hâl ; imperfect —, حال ماضی
hâli-mâzi ; perfect —, ماضی mâzi ;
aorist —, مضارع mùzârî ; future —,
مستقبل mùsstâkbal.
- Tent, *s.* چادر châdir, خیمه khâyme,
خراکه khârghyâh.
- Tenth, *a.* "عاشر ònunjû, اونجی òshîr,
دهم dèhum ; —, *s.* "عشر èshr.
- Tepid, *a.* ایلیجی ilîja, ایلیجی ilîjâk.
- Term, *s.* (word) تعبیر tâ'bîr ; (technical)
شرط isstîlâh ; (stipulation)
- shârt ; (of time) مدت mùddèt ;
(delay) مهل mèhl, مهلت mùhlèt,
وعدا wâ'dê ; (price) فی fî, فیات
fî'ât ; —, *v.a.* تعبیرا tâ'bîr-et,
تسمیه tèsamiyê-et, دیمک dèmek,
منقطع mùnktâti'-òl.
- Terminate, *v.n.* بتمک bitmek, منتهی او
mùntèhi-òl, انتها بولمق intihâ-bùlmak
—, *v.a.* بترمک bitirmek, کسمک
kèsmek, قطع kât'-et.
- Termination, *s.* نهایت song, صوک
nihâyet, انتها intihâ.
- Terra firma, *s.* قره kara.
- Terrace, *s.* (on hill-side) سد sèdd ;
دام aâth (t-h), سطح (house-top)
dâm, باجه bâja ; (of houses) اولر
sîra-èvlâr.
- Terrestrial, *a.* دنیوی dùnyévî ; ارضی
ârzi ; — globe, کرهءارض kyurê'i-ârz.
- Terrible, *a.* مخوف mâkhûf, مدهش
mùdhiâh, مهیب mùhîb.
- Terrify, *v.a.* قورقتتمق kòrkutmak,
اخوانه tàkhwîf-et, تخویف
tèrhîb-et, ترهیب.
- Territory, *s.* اراضی ârâzi (*pl.* of
arz, land), ممالک mêmâlik (*pl.* of
country). [دهشت dèshshèt.]
- Terror, *s.* قورقو kòrkû, خوف khâvf,
- Testament, *s.* وصیتنامه wâsiyyèt-nâmê,
وصیت wâsiyyèt. [nâmê-sâhibi.]
- Testator, *s.* وصیتنامه صاحبی wâsiyyèt-
Testicle, *s.* طاشاق tashak, خایه khâya.
- Testify, *v.n.* شهادت shâhâdet-et ;
اظهارا izhâr-et, کوسترمک ghyâsstêr-
mek, ابرازا ibrâz-et.

Testimonial, *s.* شهادتنامه shhādēt-nāmē.

Testimony, *s.* شهادت shhādēt; افادہ ifādē, تقرير tākrīr.

Tether, *s.* پایبند pâybēnd (pâywand), آیب ip; —, *v.a.* باغلامق bağlamak.

Text, *s.* (of a book) متن mētn.

Texture, *s.* قماش kûmāsh, نسیج nēsij.

Thank, *v.a.* تشکرا teshèkkyur-et; —*s.*, *s. pl.* تشکر teshèkkyur, شکر shùkr; —ful, متشکر mùtèshèkkir; to give —, to return —, شکرا shùkr-et, تشکرا teshèkkyur-et.

That, *pron.* شو shù, اول òl or او ò; —, *rel. pron.*: see Grammar; —, *c.* که ki.

Thatch, *s.* صاپدن اورتی sâpdân-ârtu; —, *v.a.* صاپ ايله اورتمک sâp-ila-ârtmek.

Thaw, *s.* قارلرک اریمسی kârlarîng-êrimēssi, بوزلرک چوزلمسی bûzlarîng-chûzulmassi; —, *v.n.* اریمک êrimēk; چوزلمک chûzulmek; —, *v.a.* اریتمک êritmek.

The, *art.* See Grammar.

Theatre, *s.* تیاترو tàyâtro. [-mûta“alik.

Theatrical, *a.* تیاترویہ متعلق tàyâtroya-

Theatricaly, *ad.* تیاترویہ مخصوص طرز ایلہ tàyâtroya-mâkhsûs-târz-ila.

Theatricals, *s. pl.* تیاترو اویونلری tàyâtro-òyunleri.

Theft, *s.* خرسزلیک khîrsîzlik, سرقت sîrkât, سرقه sêrika.

Their, *a. pro.* لاری lari, انلرک anlârîng; —*s.*, *pro.* انلرککی anlârîngki.

Theist, *s.* موحد muvâhhid (Unitarian).

Themselves, *pro. pl.* کندیلیری kèndilêri.

Then, *ad.* اولوقت òl-wâkit, اولزمان òl-zâmân; (afterwards) صکرة sòngra, بعدہ bâ“dahû, پس pèss; —, *c.* اویله ایسه òylè-issa, بوسورتده bû-sûrètde, امدی imdi.

Thence, *ad.* اول محلدن òl-mâhâldân; اول وقتدن ol-vwâktden; اول سببدن òl-sèbebden. [ba“da-hû.

Thenceforth, Thenceforward, *ad.* بعدہ بعدہ Theology, *s.* علم کلام “ilmi - kèlâm, حکمت الہیہ hikmèti-îlâhiyyē.

Theorem, *s.* دعوی نظری dà“wâyi-nâzarî.

Theoretical, *a.* علمی “ilmi نظری nâzarî.

Theory, *s.* قول kâvl, یول yòl, مذهب mèzhèb, نظریه târîk, نظر nâzar.

Therapeutics, *s.* علم طب “ilmi-tîbb.

There, *ad.* اورا òra; اورایه òraya; اوراده òrada;

اورا shùra; شورایه shùraya,

شوراده shùrada; آنده ànda, ònda;

—! *inf.* ایشته ishta, نا nâ, تها tēhā;

— about, — abouts, اورالر òralar,

اورالاره òralara, اورالرده òralarda;

اول صولرده طوغری (ò)-sùlârda,

ò-sùlara-dòghrû; —by, اول مناسبتله

òl-mùnâssèbètla; — after, آندنصرکه

ândan-sòngra; — at, آکا ânga, ònga;

— from, آندن ândan, òndan; —in,

آکا ânga; آنده ânda; آندن ândan;

—of, آندن ândan; —on, آکا ânga;

آنده ânda; آنک اوزرینه âning-

-ùzérina; آنک اوزرینده âning-

-ùzérinda; — to, — unto, آکا ânga,

آکا طوغری ânga-dòghrû; — out, آندن

ândan; — under, آنک آلتنه âning-

-Altina; انك التندە *aning-altında* ;
— upon, انك اوزرينە *aning-üzérina* ;
s انك اوزرندە *aning-üzérinda* ; — with,
انك ايله برابر *aning-ila, anik ayle beraber* ;
انك ايله برابر *aning-ila-bèrâbèr* ; لفاً *mâ'an* ;
لفاً *lèffan*, ملفوفاً *mèlfûfan* ; — withal,
انك ايله برابر *aning-ila-bèrâbèr*.

Therefore, *c.* امدى *imdi*, بوسبىدىن *bü-*
sèbebdan, بوسبىه بنا *bü-sèbéba-*
binā'an, بوسبىه مېنى *bü-sèbéba-*
mèbni, بوكامېنى *bûnga - mèbni*,
بنا عليه *bunga - binā'an*, بوكا بنا
binā'an-“alèyh, بنا على ذلك *binā'an-*
“alà-zâliké, بنا بىر يىن *binâbèrin*.

Thermometer, *s.* ميزان حرارت *mizāni-*
hârâret, هوا ترازوسى *hâwâ-tèrâzissi*.

Thessaly, *s.* لواديه *livādia*; تساليا *tèssā-*

They, *pro.* انلر *anlar, onlar*. [lis.]

Tibet, *s.* تىبەت *tibbèt*.

Thick, *a.* (in solidity) كالىن *kālîn*; (in
fluidity) قويو *kôyu*, كئىف *kèssif*;
(coarse) قبا *kaba*; (close) صيق *sik*;
(intimate) صيقى *siki*; —, *s.* القويو *er*
èng-kôyu-yèr, اورطه *or* اورته *orta*,
اورته يىرى *orta-yèri*, انك فنائير *èng-fèna-*
yèr.

Thicken, *v.n.* قالىنلاشمق *kālînleshmak* ;
صيقلاشمق *kôyulashmak* ; صيقلاشمق
siklashmak ; فنالاشمق *fènalashmek* ;
—, *v.a.* قالىنلاشمق *kālînleshdirmak* ;
صيقلاشمق *kôyulatmak* ; صيقلاشمق
siklashdirmak.

Thief, *s.* خىرسىز *khirsiz*, سارق *sârik*, دزد
dùzd, اوغرى *oghri*.

Thieve, *v.n.* خىرسىزلىك *khirsizlik - et*,
سرفت *sirkât-et*.

Thigh, *s.* بوط *bût*, بچاق *bâjak*, اويلتى
üylük, فخذ *fâkhz*.

Thimble, *s.* يوكسوك *yüksük*.

Thin, *a.* (in solidity) اينجه *inje* ; (in
flesh) ضعيف *zâ'if*, زبون *zâbun* ; (in
fluidity) صولو *sülü* ; (wide apart)
سیرلتمك *sèyrelmek* ; —, *v.a.* سیرلتمك
sèyrelmek ; —, *v.n.* سیرلتمك *sèy-*
relmek.

Thine, *pro. a.* ك *ing, ng* ; سنك
sèning ; —, *pro.* سنكى *sèningki*.

Thing, *s.* شى *shèy*, شى *shèy' (pl.*
اشيا *eshyâ)*, نىسنه *nèssné*, چيز *chiz*.

Think, *v.n.* دوشونمك *dùshunmek*, تفكرا
tèfèkkyur-et ; (ponder) ملاحظه *mù-*
lâhaza-et ; — over, مطالعه *mùtâlâ“a-*
-et ; — of, خاطر امتى *khâtîrlamak*, خاطر
khâtîra - ghètirmek ; —
about, دوشونمك *dùshunmek*, قورمق
kürmak ; —, *v.a.* (imagine) صانمق
sânmak, ظن *zân-et* ; (esteem) صايتمق
sâymak, عدا *“add-et*.

Third, *a.* اوچنجى *ùchunju*, ثالث
sâliss, سيم *siyum* ; —, *s.* اوچده بر
ùchda-bir, ثلث *sùlss (sùluss)*.

Thirst, *s.* صوسزلىق *sùssuzluk*, عطش
“âtah, حرارت *hârâret* ; —, *v.n.*
“âtahân-
عطشان او, صوصامق *sùssamak*,
تشنه او, *“âtahân-*
صوصامش *“âtahân-*
تشنه *sùssamish*, عطشان

Thirteen, *a.* اون اوچ *on-ùch*. [tishnè.]

Thirty, *a.* اوتوز *ötüz*, ئلشون *sèlâssün*,
ئلشون *sèlâssün*, مى *sî*.

This, *pro.* بو bû, شو shû.
 Thistle, *s.* اشك ديكنى èshék-dikéni,
 ديكنى دوه dèvè-dikéni.
 Thither, *ad.* اورايه òraya.
 Thorn, *s.* ديكن dikèn, ايكنه ighnè, خار
 khâr, شوك shèvk; —y, *a.* ديكنلو
 dikènlî.
 Thorough, *a.* اصل asal, تام tâmm,
 كامل kyâmil; —bred, جنس jîns,
 صوف sòy; —fare, چيقار صوقاق
 chikar - sòkak; no —fare, چيقمز
 chikmâz - sòkak; —ly, *ad.*
 بتون بتون bitun-bitun, تماماً tâmmâ-
 man, هر ورجله hêr-
 wèjhlâ, كاملاً kyâmilân, هر ورجله hêr-
 wèjhlâ, كركى كركى ghèrèghi-ghibi.
 Thou, *pro.* سن sèn.
 Though, *c.* ايسدا issa-da, هر نقدر
 hêr-nâkadâr; يينه yinè (ghènè).
 Thought, *s.* فكر fikr (*pl.* أفكار èfkyâr);
 مطالعه mùtâlâ "â.
 Thoughtful, *a.* دوشنور dùshunur.
 Thoughtless, *a.* دوشنمز dùshunmâz.
 Thoughtlessness, *s.* صايغي سزلىق sây-
 ghisizlik. [hèzâr.
 Thousand, *a.* بىك bîng, الف èlf, هزار
 Thraldom, *s.* رقيت rîkkîyyèt.
 Thrash, *v.a.* دوكمك dùghmek; (corn)
 خرمن khârman - et; (the enemy)
 بوزمك bùzmak.
 Thraahing, *s.* خرمن ايتمكلك khârman-
 ètmeklik; طياق dàyak.
 Thrashing-machine, *s.* خرمن چرخى
 khârman-chârkhî.
 Thread, *s.* ايبلك îplik; تيرè tirè; تل

tèl; رسته rishtè; —, *v.a.* (a
 needle) كچورمك kçor-mek
 çirmek; (a path) سوكمك sùk-mek,
 چيقارمق chikarmak, كچمك ghèch-
 mek, مرورا mùrûr-et.
 Threat, *s.* قورقو ويژه جك لقردى kòrkv-
 vèrèjek-làkirdî, قورقو kòrkv.
 Threaten, *v.a.* قورقو ويژمك kòrkv-
 vèrmek; قورقولو كوزمك kòrkvulv-
 ghyüzukmek.
 Three, *a.* اوچ ùch, ئله sèlâsâè, سه sèh.
 Threshold, *s.* قبو اشكى kâpi-èshighî,
 عتبه èssitân, استانه èssitânè,
 "âtébé.
 Thrice, *ad.* اوچ كره ùch - kèrrè,
 اوچ سفر ùch-dèf "â, اوچ دفعه ùch-
 sèfzr. [idârèjilik.
 Thrift, *s.* اداره idârè, اداره جيلك
 Thrifty, *a.* اداره جى idârèjî.
 Thrive, *v.n.* كلشمك ghèlishmek;
 —ving, *a.* كلشاتلو ghèlishâtli.
 Throat, *s.* بوزغاز bùghâz, حلقوم hùlkûm.
 Throb, *s.* يورك اوينايسى yùrek-
 -dynamassi; ياره زونقلامسى yâra-
 -zònkلامسى; —, *v.n.* اوينامق
 -dynamak; زونقلامق zònkلامق.
 Throne, *s.* تخت tàkht; مسند mès-
 ned, صدر sâdr; — of God, عرش
 "ârsh; —, *v.a.* اوپورتتمق tàkhta-
 -òturtmak.
 Throng, *s.* ازدهام (kalabâlik), ازدهام
 izdâhâm; —, *v.n.* اووششمك
 ùshushmek, قوششمق kòshushmak;
 ازدهام (kalabâlik) - et, ازدهام
 izdâhâm-et.

Throttle, *s.* بوغاز *bòghāz*; —, *v.a.* بوغازینی صیقمتی *bòghāmak*, بوغازینی-سیقمتی *bòghāzini-sikmak*.

Through, *pr.* دن *dan*; ایچیندن *ichindan*; — and —, یاندى يانه *yāndan-yāna*; —out, *ad.* باشدى باشه *blāshdan - blāsha*; اولدىن اخريته قدر *ōlūndan-ākhirina-kādar*.

Throw, *s.* اتم *ātm*; —, *v.a.* اتمى *ātmak*, رمى *rēmy-et*; — away, اتمى *ātmak*; اصراف *asrāf-et*, تلف *tēlef-et*; — off, چيقارمى *chikārmak*, دفعا *dēf'-et*.

Thrust, *s.* قاش *kākish*, ايتش *itish*; دورتوش *dūrtush*; صوتش *sōkvush*; اوروش *wūrvush*; —, *v.a.* قاشمى *kākmak*, ايتمى *itmek*; دورتمى *dūrtmek*; اورتمى *ōrvtmak*; — away, دفعا *dēf'-et*, طرف *tārd-et*.

Thumb, *s.* باش پارمى *blāsh-pārmak*; —, *v.a.* ييراقلرينى پرمقده كيرلدوب *yāpraklarini - pārmākla - kirlēdup-āraēlēmek*.

Thump, *s.* مشته اورشى *mūshṭa - wūrvush*; —, *v.a.* مشته ايله اورمى *mūshṭa-ila-wūrmak*.

Thunder, *s.* كوك كورلمسى *ghyūk-ghyūrlēmēssi*, رعد *rā'd*; —, *v.m.* يلدرم *ghyūrlēmek*; — bolt, يلدريم *yildirim*, صاعقه *sā'ika*; —clap, كوكك بر كورلمسى *ghyūgling - blr-ghyūrlēmēssi*; —stroke, يلدريم *yildirim*, صاعقه *sā'ika*; —struck, يلدريم

صاعقه *yildirim-chārpmish*, چارپمش *sā'ika-issābet-ētmish*; اصابت ايتمش *mūta'āzzib*, متعجب *hāyrān*, حيران *sāraēm*, سرمه *shāshā-kālmish*; شاهه قالمش *shāshā-kālmak*, قالمى *shāshā-kālmak*, شاهه قالمى.

Thursday, *s.* پنجشنبه *pēnjshēnbih* (*pērsāmba*), خميس *khāmīss*.

Thus, *ad.* بويله *būylē*, جه بويله *būylēja*; بو صورتله *bū-sūrēṭla*; بو وجهله *bū-wējhla*; بو تقديرجه *bū-tākdīrja*; — far, بورايه قدر *būraya-kādar*, بورايه قدر *būrayadak*.

Thwart, *v.a.* ايشنى بوزمتى *ishini-bōzmk*, ويرمى *sēktē-vērmek*.

Thy, *pro. a.* لى *ing, ng*; منى *sēning*; —self, كندى *kēnding*.

Thyme, *s.* كك اوتى *kēkik - ōtu*, كك *kēkik*.

Tick, *s.* (insect) كنه *ghēnē*; upon —, طيق طيق *vārēssiyē*; —, *v.m.* تيك-تيك *tik-tik-et*.

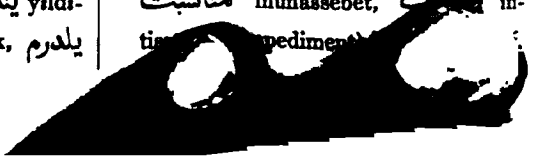
Ticket, *s.* يانته *kyāghid*; كاغذ *yāfta*.

Tickle, *v.m.* غمقمى *ghijikmak*; —, *v.a.* غمقديرمى *ghijikdirmak*; — one's fancy, خوشنه كتمى *khōshina-ghitmek*.

Tide, *s.* جذر و مد *jēzr-v-mēdd*; high —, مد *mēdd*; مد كامل *mēddi-kyāmīl*; ebb —, جذر *jēzr*.

Tidy, *a.* تميز *tēmiz*.

Tie, *s.* باغ *blāgh*; (in architecture) علاقه *ālāka*, كوشاق *kūshāq*; (moral) مناسبت *mūnāsēbēt*, in-

مانع māni"; —, *v.a.* باغلامق bāgh-lamak, عقد ا "akd-et.
 Tier, *s.* صر sira; قات kat.
 Tiger, *s.* ببر bābr.
 Tight, *a.* صيقى siki; water—, صوكچمز sū-ghèchmāz; air—, هواكچمز hāwā-ghèchmāz.
 Tighten, *v.a.* صيقتشدرمتق sikišhdirmak.
 Tigris (the river), *s.* دجله dèjlé. [tùghla.
 Tile, *s.* كراميد kirēmīd; (flat) طوغله
 Till, *s.* پارچه كچمه سی para-chèkméjéssi;
 —, *v.a.* زراعتا تیمارا timār-et, zira
 zirā"āt-et, حراستا hirāssèt-et; —,
pr. ئه قدر a-kādar, ئه دک ē-dek,
 ئه دنق a-dak.
 Tillage, *s.* زراعت zira"āt.
 Tiller, *s.* زراعتچی zirā"ātji; (of a
 rudder) يکه yèkē.
 Timber, *s.* كرسته kèressé, احشab
 āshāb, احشاب āshāb; — yard,
 كرسته جي دكاني kèressétji-dùkkyāni.
 Time, *s.* وقت wākit, زمان zāmān;
 مدت hènghyām; period of —, هنكام
 mēddèt, دور dèvr, عصر "āssr, قرن
 kārn, ايام èyyām (*pl.* of يوم yūm, a
 day); (number in recurrence) كره
 kèrré, سفر مرة mèrré, دفعه dèf"ā, وقت
 sèfar, نوبت nùbèt; —, *v.a.* وقت
 وقتنه دقتا wākit-tā'yin-et; there's — enough,
 wāktina-dikkāt-et; وقت دها دها وقت وار
 wāktina-dikkāt-et; from — immemorial,
 from — out of mind, اوته دنبرو
 *édan-bèri, من از قديم èz-kādīm,
 من از قديم èz-kādīm.

Timid, *a.* قورقات kòrkāk, اوركك ārkek;
 محبوب mahjūb, اوطانور òtānir,
 اوطانغج òtānghāch. [hijāb.
 Timidity, *s.* قورقاتلق kòrkāklik, حجاب
 Tīn, *s.* كلال kalay; (in sheets) تنكه
 tènékē; —, *v.a.* كلالمتق kalaylamak.
 Tincture, *s.* (medicinal) روح rūh; (slight
 mixture) قوقو kòku, شائبه shā'ibē;
 —, *v.a.* بر رنگ ويرمك jüz'ija-bir-rēnk-vèrmek.
 Tinder, *s.* قاو kāv or kav; — box,
 چقمان كيسه سی chākmāk-kèyséssi.
 Tinge, *v.a.* بر رنگ ويرمك jüz'ija-bir-rēnk-vèrmek,
 تلوين ا tēlvīn-et, بويامق bōyamak.
 Tinker, *s.* چنگانه (chīnghèni, a gypsy);
 —, *v.a.* قباچه تعمير ا kalbaja-tā"mīr-
 Tīnman, *s.* تنكه جي tènékéji. [-et.
 Tinsel, *s.* شماته تلي shāmata-tēli.
 Tint, *s.* چشيد chēshid, رنگ rēnk, لون
 Tiny, *a.* اوافجق òfajek. [lèvn.
 Tip, *s.* بخشش (tèpē); دبه òj, اوج
 bākhshish; —, *v.a.* ويرمك vèrmek,
 بخشش اتمق ātmak; —, *v.n.* ويرمك
 bākhshish-vèrmek; — up. براوجنی
 bir-òjāni-kāldirmak; — off,
 دوريلوب دوشمك dèvrilip-dūshmek;
 —, *v.a.* دوريروب dèvirip-dūshurmek.
 Tipple, *s.* اچققي ichki; —, *v.n.* اچمك
 ichmek, چاقمتي chākmak.
 Tippler, *s.* بکری bèkri.
 Tipstaff, *s.* قواص kavvass. [(sār-).
 Tipsy, *a.* سرخوش kèyf, كيف sārkhōsh
 Tire, *s.* (of a wheel) چنبر chē-

- یورمتی (dèymir); —, *v.a.* یورماق
yormak; (in liking) اوصاندرمتی üsân-
dirmak; (in patience) صبرینی دوکتمک
sâbrini-dükêtmek; (cause disgust)
یورلمتی bēzdirmek; —, *v.s.* یورولماق
yörlmak; اوصانمتی üsânmak; بزمک
bēzmek; صبری دوکنمک sâbrî-
-dükênmek.
- Tiresome, *a.* مناسبترسز münâssêbêtsiz;
اوصاندرر üsândırır, اوصانج ویرر
üsâncıdırır, ادمک جاننی صیقار
adâm-ıng-jânîni-sıkar.
- Tissue, *s.* نسج kûmîsh, کماش kûmîsh,
نسسج nêssj.
- Tithe, *s.* عشر üshr (*pl.* ائشار à "shâr),
اوندولتî õndalîk.
- Title, *s.* (of honour) لقب lâkab (*pl.*
القاب elkab), عنوان ünwân; (right)
حق hâk; (deed) سند sened,
حجمت hüjjet.
- Tittle-tattle, *s.* دیدی قودی لاقردیسی
dêdi-kôdu-lâkırdıssı.
- To, *pr.* ئه ئه a; ئه قدر a-kâdar; ئه طوغری
a-dôghır; بوجون ichin; —day, بوگون
bû-ghyûn; —night, بوکجه bû-ghèyjà,
بواوکمزده کی کجه bû-àngumuzdêki-
-ghèyjà; —morrow, یارین yârin.
- Toad, *s.* قرد توربغه kâra-kûrbagha,
زهرو stool ödli-bâgha; — stool,
زهرو zêhirli-mântar.
- Toady, *v.a.* مداهنه müdâhênê-et.
- Toadyism, *s.* مداهنه müdâhênê.
- Toast, *s.* اکمک تزارتمسی êkmek-
-kızârtması; عشقنه شراب ایچمان
eshkine-sharâb-ichimân, کمنه
-kîmênê; —, *v.a.* تزارتمتی kızârt-
- mak; عشقنه شراب ایچمک
-sharâb-ichmek. [dûkhân.
- Tobacco, *s.* دخان or توتن tûtun,
توتون Tobacconist, *s.* توتونجی tûtunju.
- Toe, *s.* ایاق پرمغی pârmaq, پرمغی
-pârmaqhi.
- Together, *ad.* برابر bërâbêr, برکده bîr-
likda; بریره bîr-yêrê; بیرده bîr-yêr-
da; جمعاً jêm "ân; جمیعاً jêmî "ân.
- Toil, *s.* کلفت رنج ish, رنج rênj,
کلفت kyûlfêt, مشقت mēshâkkât; —,
s. pl. طوزاق tûzak; —, *v.s.* چالشمق
châlishmak, چبالماق chêbalamak,
ایشلمک ishlemek.
- Token, *s.* اشارت ishâret, نشان nishân,
علامت "alâmêt; (of remembrance)
بیرکذار bêrghyuzâr.
- Tolerable, *a.* تحمل اولور chêkilir,
تحمل اولور tâhâmmul-ölvür, اب ایوجہ
êp-iyjê.
- Tolerance, Toleration, *s.* تحمل tâhâmmul,
مساعدہ müssâ "adê,
همضم hâzm.
- Tolerate, *v.a.* مساعدہ müssâ "adê-et,
تجوینزا tējviz-et, قبول kabûl-et,
چکمک chêkmek.
- Toll, *s.* قیو ویرکوسی kâpi-
-vêrghıssı, مروریه mùrûriyyê; —,
v.a. (a bell) چالمق châlmak; —,
v.s. چالنماق châlinmak.
- Tomato, *s.* طوماته dômâta.
- Tomb, *s.* قبر kabr, لحد lâhd,
تربہ tîrbê; — stone, مزار
mêzâr-tâshı.
- Tomfool, *s.* دالاقوق dâl-kâwuk.
- Tomfoolery, *s.* مسخرولتی mâsakhêralîk.
- Ton, *s.* طونلاته tònêlâta.

Tone, *s.* سس sèss; پردè pèrdé; (of muscle, &c.) قوت kùvèt.
 Tonga, *s. pl.* ماشه mlaha. [zàbān.
 Tongue, *s.* دل dīl, لسان lissān, زبان
 Tongue-tied, *s.* دلی طو تلمش dīli-tūtul-
 Tonic, *s.* مقوی makvī. [muh.
 Tonnage, *s.* کمینک طولاته سی ghèminin-
 -tònélatōsi.
 Too, *ad.* (also) دخی dākhi, د da, کذالک kèzālik; (more than needful) حد لزومدن زیادè hādī-lòzūmdan-zīyādè. (This particle is not in use in Turkish; the simple adjective fulfils its function. *Vid.* Grammar.)
 Tool, *s.* الت ālet (*pl.* آلات ālāt); —, *s. pl.* ادوات èdāwāt, ادوات èdāwāt, طاقم āwadānīk, طاقم tākim.
 Tooth, *s.* دیش dīsh, سن sinn (*pl.* أسنان èsnān), دندان dèndān, دندانه dèndānè; —pick, خلال khilāl, دیش dīsh-kāriahdirajak.
 Top, *s.* اوست èsat, یوقاری yūqārī, فوق fèvk, بالا bālā; (summit) دبه (tèpé), چناقلی çhānakkī; (plaything) فیلدات fīrīl-dāk; —, *s.* اوستده کی èstèdèki, اوستده کی èstundèki; — mast, غایبه چوبی ghābiya-chībūghū; — sail, غایبه ghābiya; —most, الک èng-yūqārīki, الک èng-yūqārīdèki.
 Topaz, *s.* زبرجد zèberjèd (?), صاری sārī-yākūt.
 Topgallant, *s.* بابا فنغونک bāba-fingonin.
 Topic, *s.* ماده mādè.

Topography, *s.* خریطه تفصیلاتی khārīta-tāfsīlātī; تفصیلات زمین tāfsīlātī-zèmin. [zīr-u-zèbār.
 Topsy-turvy, *ad.* الت اوست alt-èsat,
 Torch, *s.* مشعله mèsh“āla (mlahala).
 Torment, *s.* اذیت èziyyèt; —, *v. a.* اذیت ویرمک èziyyèt-et; اذیت ویرمک èziyyèt-vèrmek.
 Tornado, *s.* قصرغه kāsīrgha.
 Torpedo, *s.* تورپیل tòrpīl.
 Torpid, *s.* اویشمش èyushuk, اویشمش èyushmush, جانسز کی jānsiz-ghībi.
 Torpor, *s.* اویشقلق èyushukluk.
 Torrent, *s.* حیزلو اقان صو; سیل èyèl (sèl); حیزلو اقان صو hīzli-akan-sū.
 Torrid, *s.* حار hār; — zone, منطقه حاره mantika‘i-hārè.
 Tortoise, *s.* قاپلو بغه kāplī - bāgha (kāplīmbāgha); — shell, بغه bāgha.
 Torture, *s.* شکنجه èziyyèt, شکنجه èzikènjè, اسکنجه èskènjè; —, *v. a.* اسکنجه | èzikènjè-et, اویقوسز براتمن èykussuz - brākmak.
 Toss, *s.* آتش atīsh, فرلانش fīrīlānīsh; —, *v. a.* آتمک atmak, فرلایتمک fīrīl-atmak; —, — about, *v. a.* صیرامک sīchramak, فرلایتمک fīrīlamak, آتمک atılmak; (waves) قبارمک kābarmak.
 Total, *s.* طوبèp, یکون yèkyūn, توبèp, مجموع mèjīmū; —, *s.* کلی kyāllī; مجموع mèjīmū“.
 Totter, *v. a.* سنده لیمک sèndèlīmek, ایقله جق او yīqlèjak-òl.
 Touch, *s.* دوقنش dōkūnūsh; (sen-

of) قوت لسه kùvveti - lāmiasā; last —, صوت ال sōng-āl; (tincture) قوقو kòkv, اثر شائبه shā'ibā, اثر èssz; —, v.a. ال سورمك دوقنمق dōkunmak, ال سورمك èl-sūrmek, ال اورمق èl-wūrmak; ملاحظ او mùttāssā-òl, ملاحظك mùttāssā-k-òl; دكمك dēgāmek; بتشمك bitishmek; ياشمق yāpshā-mak; (move the heart) قلبه رقت kalbina-rikkāt-ghètirmek, كتورمك kēttōrmak; — upon (in speaking) اكدروب كچمك āngdirip-ghèchmek; — hole, فاليه falya, فاليه دلليki falya-dèlīgī; —stone, محك mähèkk (mèhènk, mèhènk-tlāhi); —wood, قاو kāv or kāv.

Tough, a. سرت sērt; قويمز kōpmāz; قتي kāti, كسالمز kēsāilmāz; (difficult) چتين chētīn, گوج ghyūch, (of endurance) جاني پك jāni-pèk.

Tour, s. جزئي بر سياحت jūz'ī-bir-sēyāhāt. [ichin-giden-sēyyāh.

Tourist, s. نوق ايچون كيدن سياح zēvk-

Tournament, s. مزراق اويوني mēzrak-òyunu.

Tow, s. بيض استويي bèyāz-ūstūpu, قتيق kētīn-fāzāssī; كتان فضلسي kētīk; —, v.a. يدكه المت yèdēghā-ālmak, چكمك chèkmek; — rope, پلامار pālamār; — line, ايبي yèdek-īpi.

Toward, Towards, pr. طوغرى a-dōghru, طرفنه طوغرى tārafīna - dōghru, جهتنه طوغرى jihētīna - dōghru.

Towel, s. حاولو hāwli; پشتمال pēshā-tā-māl, فوطه fūta.

Tower, s. قلّه kùllā or قولو kùlā; (in town walls) برج bōrj; —, v.a. يوكسلمك yūkselmek.

Town, s. قصبه kāsaba, شهر shēhr, مملكت mēmlékēt, مهورسه mēhūr-sā, ماهيمه mēhmiyyā, مدينه mēdīnā.

Town-clerk, s. شهرک دفتر اميني shēhirin-dēftar-ēminī. [-mānādissī.

Town-crier, s. شهرک مناديي shēhirin-

Town-hall, s. شهر قوناعی shēhir-kōnā-

Townsman, s. همشهری hēm-shēhrī. [ghī.

Toy, s. اويونچق òyunjāq; —, v.a. اوينامق òynamak, اويناشمق òynash-mak, ايلنمك èylnmek.

Trace, s. نشان nishānā, نشان nishān, اثر èssz; (of harness)

قوشم قايشي kōshum-kāyishi; —, اثارينه تبع ايزلمك izlémek, (on paper) āssārīna - tètēbbu" - et;

چيزمك chizmek, رسم rēssm-et;

ياغلو كاغده المت silkmek; ايسلو كاغده

yāghli - kyāghida - ālmak;

ايله چيزمك isli - kyāghid - ila -

-chizmek; جامده چيزمك jāmda-chizmek.

Track, s. ايز iz; بللو بللوز پياده بولي bellu-bèllōz-piyāda-yōlu; —, v.a.

قره دن يدك ايله چكمك kārēdan-yèdek-īla-chèkmek.

Tract, s. الكا nāhiyyā, الكا (ūlkā); (book) جزء رساله rissālā, جز zūz'.

Tractable, a. مظلوم māzlim, سوزدگر sōz-dīgr, (dīnkr), منقاد mūnkād.

Trade, *s.* صنعت sàñ'at, حرفت hirfèt ;
 ویرش alish-vèrish, تجارت ti-
 jāret, داد و ستد ākhz-u-“ātā, عطا
 dād-u-sitèd ; —, *v.n.* ویرش
 alish-vèrish-et, تجارت ti-jāret-et ;
 — sman, دکانچی dūkkhāñjī,
 بازارگان bāzārghān, اصناف èssnāf.
 Tradition, *s.* حدیث hādīss, حدیث
 حدیسی hādīssi-shèrif, روایت ri-
 wāyet ; — al, *a.* منقول mènqūl,
 مروی mèrvī.
 Traffic, *s.* ویرش alish-vèrish,
 تجارت ti-jāret ; (on a road) کلن کچن
 ghèlān-ghèchēn ; اشکلک ishleklik ;
 having much —, اشک ishlek ; —,
v.n. ویرش alish-vèrish-et ;
 تجارت ti-jāret-et.
 Tragedy, *s.* عاقبتی وخیم اولان وقعه
 “ākībēti-wākhim-ōlan-wāk “ā.
 Train, *s.* ذیل òzun-ètek, اوزون اتک
 zèyl (*pl.* اذیال èzyāl), دامن dāmēn ;
 (suite) اتباع طاقمی ètbā “-tākīmī,
 خدم khādem, حشم hāshēm ; (of
 powder) یتیل yèmlémé ; فتیل fitil ;
 صجوق sòjuk ; (series) صره sra, الای
 ālay, سورو sūru ; (of guns) طوپلر
 tōplar ; siege —, محاصره طوپلری
 mōhāssara-tōplari ; —, *v.a.* تعلیم
 tà “līm-et ; تربیه tērbīyyē-et ; (a
 tree) دالارینی بر رسمه قومق dāllarīni-
 bīr-rèssma-kōmak ; — on, *v.n.*
 اوزامق òzamak, سورمک sūrmek,
 بتمامک bitmamek.
 Traitor, *s.* دولت خائنی dèvlet-khā’ini,
 دولتته خائنی dèvlètina-khā’in.

Traitress, *s.* خائنی قاری khā’in-kārī.
 Trample on, *v.a.* چینمک chīnēmek,
 ایاق باصمق āyak-bāssmak ; — under
 foot, ایاق التته المق āyak-āltina-ālmak.
 Tranquil, *a.* راحت rāhat, اسودē āssūdē,
 ساکن sākin ; مأمون mè’mūn.
 Tranquillity, *s.* امایش rāhat, امیش
 āssāyish, سکونت sūkyūnèt, امنیت
 èmniyyèt.
 Tranquillize, *v.a.* تأمینا tè’mīn-a.
 Transaction, *s.* سرکذشت wāk “ā,
 معامله sēr-ghyūzèsh ; wāk “ā,
 معامله mō “āmélé.
 Transcribe, *v.a.* عیننی یازمق “āynīni-
 -yāzmak, صورتنی یازمق sūrètīni-yāz-
 mak, صورتنی المق sūrètīni-ālmak,
 صورتنی چیقارمق sūrètīni-chīkārmaq,
 نسخه سنی یازمق nūsskhassīni-yāzmak,
 استنساخ istīnsākh-et.
 Transfer, *v.a.* نقلā nākl-et, دورا dèvr-
 -et, چویرمک chèvirmek, کچویرمک
 ghèchirmek. [hèy’èta-kōmak.
 Transform, *v.a.* بشقه هیئته قومق bāshka-
 Transgress, *v.n.* قباحتا kābāhat-et,
 جناحه jūnhā-et ; جناحه ghyūnāh-et ;
 —, *v.a.* تجاوزا tākhātti-et, تجاوز
 tējāvuz-et ; خلافنده حرکتا khilā-
 finda-hārekèt-et.
 Transgression, *s.* خطا khātā, جناحه
 jūnhā, جرم jūrm, قباحتا kābāhat,
 معصیت mā “sīyyèt.
 Transient, *a.* سورسز sūreksiz, قرارسز
 klārārsiz, بیقرار bīklārār, زائل zā’īl,
 Transit, *s.* مرور mūrūr. [fāni.
 Translate, *v.a.* ترجمه tāzjumé-et,
 نقلā nākl-et, چویرمک chèvirmek.

Translation, *s.* ترجمه tərjümé; نقل nākl.

Translator, *s.* مترجم mùtərjūm, ترجمان tərjūmān.

Transmigration, *s.* تناسخ tənāsukh.

Transmission, *s.* ارسال irsāl, نقل nākl. ایصال isāil; امرار imrār; مرور mūrūr.

Transmit, *v.s.* یولاماق yōllamak, ارسال irsāl, گچورمک ghyāndərmeç, گچورمک irsāl-et, ایصال isāil-et; واسطه ghèchirmek, امرار imrār-et, wāsāta-i-mūrūrū-òl. [bèrrāk.

Transparent, *s.* شفاف shèffāf, برای

Transpire, *v.s.* دو یلمق sèzilmeç, شیع بولمق shèyū"-bòlmeç.

Transport, *s.* (ship) عسکر کمیی

"asakır-ghèmissi; (convict) سورگون sūrghyun-ādam; منفی mènfi; افراط fīrt (excessive sensation) ifrāt; وجدان vjzdān; (ecstasy) نقل nākl; —, *v.s.* (a criminal) سورگون sūrmeç, سورگون sūrghyun-et, نفی nēfy-et; (carry) تاشیمق tashimāç, کوترمک ghyāturmek, نقل nākl - et; (cause joy) سولدرمک sāvindirmek.

Transportation, *s.* سورگون sūrghyun, نفی nēfy, اجلا ijilā, جلا jillā; place of —, منفی mènfi or mènfiā.

Transylvania, *s.* ولایتی اردل èrdèl-vilā-yèti. [باجه bāje.

Trap, *s.* طوزاق tūzāç, دام dām; — door,

Trash, *s.* بوق bōç; صاچمه sāçme; (idle talk) هرزه hærzè.

Travel, *s.* سیاحت sèyāhèt; سفر sèfır,

—, *v.s.* سیاحت sèyāhèt-et, سفر sèfır-et, یولجیلماç ghyèzmeç, یولجیلماç yōljūlūç-et. [نورد nèvèrd.

Traveller, *s.* سیاح sèyyāh, یولجی yōljū.

Traverse, *v.s.* یاندن یانه گچمک yāndan-yāns-ghèçmeç; باشدن باشه کرمک bāshdan-bāsh-ghèzmeç; (impede) مانع mēnç-et, مانع او māns"-òl, بوزمق sèktè-vèrmeç, ویرمک bōzmeç. [tābla.

Tray, *s.* تپسی tēpsi, سینی sini, طبله

Treacherous, *a.* (person) خائن khā'in; (act) خائانه khā'inānè; to have a — memory, چابک اونومتق chàbık-ònutmeç, خاطره شی طوته ماتق khā-tirdè-shèy-tòtəməmeç. [khā'inlīk.

Treachery, *s.* خیانت khīyānet, خائلق

Treacle, *s.* بکمز bèkmez, پتمز pètmez.

Tread, *v.s.* ایاق باصمق àyāç-bāsmāç.

Treason, *s.* دولتله ایدیلن خیانت dèvlètè-èdilsen-khīyānèt.

Treasonable, *a.* دولتله خیانت نوعندن dèvlètè-khīyānèt-nèv"inden.

Treasure, *s.* مال māl, پاره (para), آچه akça; (hidden) دینه dēfinè, خزینه khàzīnè (hāzānè); (in affection) جگرکوشه çğk-çyāh; جگرکوشه çğk-çyāh; (in estimation) چوق çyāç; ایشه یرار شی chòk - iahs - yārar - shèy; — up, *v.s.* ساتلمق sātlemāç, حفظ hifz-et. [nedār.

Treasurer, *s.* خزینه دار khàzīnèdār (hāz-

Treasury, *s.* مالیه نظارتی khàzīnè; مالیه نظارتی mālīyyè-nāzārètī; مالیه تپوسی mālīyyè-kāpīssi.

Treat, *s.* ضیانت *ziyāfet*; ایلتجه *əylənca*;
 —, *v.a.* (use) قوللانمق *küllanmak*,
 معامله *mü'āmelé-et*; (a sick person)
 باقمق *bāqmaq*, معالجه *mü'ālējé-et*;
 (feast) ضیانت ویرمک *ziyāfet-vèr-*
mek; (pay for) پارەسنی ویرمک
pārassını-vèrmek; —, *v.n.* (on a
 subject) بحث *bāhss-et*; (negotiate)
 مکالمه *mükyälémé-et*.
 Treatise, *s.* رساله *rissälé*. [mü'ālējé.
 Treatment, *s.* معامله *mü'āmelé*; معالجه
 Treaty, *s.* معاهده *mü'āhedé*, عهد *'āhd*;
 عهدنامه *'āhd-nāmé*.
 Treble, *s.* اوچ قات *üch-kāt*; (voice)
 قاری سسی *kārı-səsi*, اینجه سس
inca-səss; —, *v.a.* اوچ قات *üch-kāt-et*;
 —, *v.n.* اوچ قات او *üch-kāt-öl*.
 Tree, *s.* درخت, شجر *shèjxr*, زهوه اغاج
dirākt; — nail, قولیه *kāvilya*;
 cross —, تورچته *kürchéta*.
 Tremble, *s.* دترمه *(tîtrémé)*, لرزه
lèrzé, رعشه *rā'ahé*; —, *v.n.* دترمک
(tîtrémek), لرزان *lèrzān-öl*; —bling,
 لرزان *lèrzān*, لرزه ناک *lèrzēnāk*,
 رعشه دار *rā'ahédār*.
 Tremendous, *a.* مهیب *mühîb*, مدھش
müdhish; چوک *chök*, پک *pèk*.
 Trench, *s.* خندق *(hèndek)*; مترس *mè-*
téris; —, *v.a.* اوچ بل دیرینلکنده
 یکی *iki - üch - bəl - dèrinliġhinda-*
kāzmaq; — round, چویرمک
(hèndek)-chèvirmek; — upon, تـجـاـوزـا
tèjāvuz-et, ال اوزاتمق *əl-üzātmak*.
 Trespass, *s.* جنایت *jināyet*; چتکه
jüthà, کنه *ghyünäh*; —, *v.n.*

جنایت *jināyet-et*, کنه *ghyünäh-*
-et; — on one, — on one's time,
 تعجیز *tà'jiz-et*, اشغال *ishghāl-et*,
 باش اغرتمق *tāssdi'-et*, تصدیع *blāh-*
-āghāritmak.
 Trevet, *s.* صاج ایاق *sāj-āyak*.
 Trial, *s.* (experiment) دنیش *dènéyish*,
 دعوی (by law) تجرجه *tèjrubé*;
 دعوی *dā'wà*, محاکمه *mühākémé*; on —,
 اختیار *mükhāyyr*.
 Triangle, *s.* مثلث *müshèllèss*.
 Triangular, *a.* مثلث شکلنده *müshèllèss-*
-shèkilinda.
 Tribe, *s.* قبیله *kābilé* (*pl.* قبائل *kābā'il*),
 عشیرت *'ashīrèt* (*pl.* عشائر *'ashā'ir*),
 ایل *il* (*pl.* ایلات *ilāt*); (of Israel)
 سبط *səbt* (*pl.* أسباط *əssabāt*).
 Tribulation, *s.* محنت *mihnèt*.
 Tribunal, *s.* محکمه *māhkémé*, حاکم
 حضوری *hākim-hüzürü*.
 Tributary, *a.* خراجگذار اولان *khārāj-*
-ghyüzār-ölan. [khārāj, جزیه *jizyé*.
 Tribute, *s.* ویرکو *vîrghyū or vārghi*, خراج
 Trick, *s.* اویون *öyun*; حیل *hîlé*; (custom)
 خوی *khüy*; —, *v.a.* اویون *öyun-et*,
 الداتمق *aldatmak*.
 Trickery, *s.* حیل *hîlé*. [akmak.
 Trickle, *v.n.* اینجه اینجه اتمق *inca-inca-*
 Trifle, *s.* صاحمه *sāchma*, اویون *öyun*,
 لاشی مقولهسی *lāshî-māqüléssi*, جزئی شی
lā-shèy-māküléssi; —, *v.n.* اوینامق
öynamak, دلیلک *sāchma-et*, دلیلک *délilik-*
et; —fling, *a.* جزئی *jüz'î*;
 —, *s.* صاحمه *sāchma*, دلیلک *délilik*;
 —fler, دلی *déli*.

Trigger, *s.* تترك *tètik*.
 Trigonometry, *s.* علم مثلثات "ilmi-mùsèllèssât.
 Trim, *s.* (of a vessel) دنك *dènk*; (of clothing) قیافت *kiyâfèt*; —, *a.* دوزلتمك *dùzèltmek*; —, *v.a.* دوزلتمك *dùzèltmek*; —, *s.* دنكى *dènk-et*; دنكى دوزلتمك *dèng'hini-dùzèltmek*.
 Trimming, *s.* خراج *khàrj*, قيطان (ghày-tân); (moral) مواضعه *mùwâza''à*.
 Trinity, *s.* اتانيم ناسه *àkânîmi-sèlâsâé*.
 Trip, *s.* (alip) ايات قبانمسی *àyak-kàpan-maessi*; (moral) خطا *khâtâ*; (excursion) طولاشمه *ghèzma* كزومه *dòlashma*; —, *v.s.* اياغى قبانمق *àyag'hi-kàpanmak*; خطا *khâtâ-et*; — *up, v.s.* اياغى قبانوب دوشمك *àyag'hi-kàpanip-dùshmek*; —, *v.a.* دوشورمك *dùshurmek*.
 Tripe, *s.* اشكنبه *ishkènbé*.
 Triple, *s.* اوچ قات *ùch-kât*; —, *v.a.* اوچ قات *ùch-kât-et*; —, *v.s.* اوچ قات او *ùch-kât-òl*.
 Tripoli, *s.* (town in Barbary) طرابلس *tàràbàlūsai-ghàrb*; —, (town of Syria) طرابلس شام *tàràbàlūsai-shām*.
 Triturate, *v.a.* ازمك *èzmek*, سحقا *sàhk-et*.
 Triumph, *s.* نصرت *ghàlèbé*, غلبه *nùsarèt*; (procession) الاى *àlay*; —, *v.s.* غالب او *ghàlib-òl*; —, — over (exult) اوكنمك *ug'hènmek*, تافخرا *tèfàkhur-et*.
 Triumphant, *a.* غالب *ghàlib*.
 Trivial, *a.* صاحمه *sàchma*, جزئى *jùz''i*.

Triviality, *s.* صاحمه لى *sàchmalik*; جزئىك *jùz''ilik*.
 Troop, *s.* سوري *sùru*, طاقم *tàkim*, الاى *àlay*; (of cavalry or horse-artillery) بلوك *bàluk*; —, *v.s.* طولانمق *tòplanmak*; —, *s. pl.* عسكر *àsàkkr*.
 Trooper, *s.* سوارى نفرى *sùwàri-nèf'ri*.
 Trophy, *s.* ظفرك علامتى *zàf'rin-''àlāmèti*.
 Tropic, *s.* مدار *mèdâr*; — of Cancer, مدار سرطان *mèdâri-sèratân*; — of Capricorn, مدار جدى *mèdâri-jèdî*.
 Trot, *s.* لنك *link*, لنكلمه *linklémé*; —, *v.s.* لنك كتمك *link-ghètmek*, لنكلمك *linklémek*.
 Trotters, *s. pl.* ايات *àyak*, پاچه *pàchs*.
 Trouble, *s.* صيقندى *sikindî*, زحمت *zàhmet*, اديت *mèshàkkât*, مشقت *èziyyèt*, (care) درد *dàrd*, بلا *bèlâ*, باش اغرىسى *bàsh-ag'krissi*; — *v.a.* تعجيزا *sikindî-vèrmek*, صيقندى ويرمك *tà''jiz-et*; زحمت ويرمك *zàhmet-vèrmek*; — one's self, زحمتا *zàhmet-et*; — one's self about . . . , قيدا *kàyd-et*; وظيفه *wàziffè-et*; قسوت *kàssàvet-et*.
 Troublesome, *a.* صيقندى *sikindî*, زحمت ويرر *sikindîli*, صيقنديلو *zàhmet-vèrir*.
 Trough, *s.* يكنه *tèkné*, اولتى *avlak*.
 Trousers, *s. pl.* پانطلون *pàntalòn*; چاقشير *shàlwar*, بوتور *pòtur*, شالوار
 Trout, *s.* الة بالتى *àla-bàltik*. [chàkahir.
 Trowel, *s.* ماله *màla*.
 Truce, *s.* متاركة *mùtârèké*.

Truck, *s.* ال عربسى èl-‘‘arabassi; (exchange) ترانپه trànpa; (of a mast) شاپقه shàpka.

True, *a.* (not false) كرجك ghèrcek, صحيح sàhìh; (real) حقيقى hàkiki; (faithful) وفادار wefādār; (right) طوغرى dòghru, صحيح sàhìh; (well ascertained) محقق mùhàkkàk.

Truly, *ad.* واقعا wàkī‘‘ā, حقيقت hàkikāt, فى الحقيقه fī-l-hàkika.

Trumpet, *s.* بورو bòru; سورنا sūrna (zūrna); —, *v.a.* اعلان i‘‘lān-et.

Trumpeter, *s.* بوروزن bòruzèn (-zèn).

Trunk, *s.* صندق sàndik, چانطه chànta; (of a tree) كتوك kyutuk; (of the body) كوده ghyàwdé; (of an elephant) خرطوم khòrtūm.

Trunnon, *s.* موبلو mùylu.

Trust, *s.* (faith) اعتماد i‘‘timād, امانت èmniyyèt; (charge) امانت èmānèt; on —, ويرسى به vèrésiiyé; —, *v.a.* امانه تسليم èmānétzn-tèssalim - et; —, *v.n.* اعتماد ا i‘‘timād-et, امانت èmniyyèt-et; (in God) توكلأ tèvèkkyul - et, متوكلأ mùtèvékkil-òl.

Trustee, *s.* متولى كى امانتدار mùtè-vèlli-ghibi-èmānèt-dār.

Trustworthiness, *s.* صداقت sàdàkāt.

Trustworthy, Trusty, *a.* صادق sādik.

Truth, *s.* (absolute) حق hàkk; (of an assertion) صحت shhàt, حقيقت hàkikāt; (true speech) طوغرى لاتردى dòghru-làkirdi; to speak the —, طوغرى سويلمك dòghru-sùwèylmek.

Truthful, *a.* طوغرى dòghru.

Truthfulness, *s.* طوغربلىق dòghruvuk.

Try, *v.n.* (endeavour) جالشتمق chàlishmak, غيرتأ sà‘‘y-et; سعيا ghàyret-et; —, *v.a.* (as an experiment) باقمق bàkmaq, دنه نمك dènémek, تجربه tøjribè-et; (as a proof) امتحان imtìhān-et; (cause a great exertion) زورلمق zòrlamak; اوصاندرمق òssān-dirmak; كوجنه كتمك ghyùjuna-ghitmek.

Trying, *a.* تهملكداز tühàmmul-ghyùdāz.

Tub, *s.* باديه bàdiya, كردل ghèrdèl.

Tube, *s.* بورو bòru, زوانه ziwānè; (of a water-pipe) مارپيچ màrpich.

Tuberose, *s.* تبر tèbr.

Tubular, *a.* بورو شكلنده bòru-shèklinda, بورووكى bòru-ghibi.

Tuesday, *s.* صالى sālì, كونى كونى sālì-ghyùnu, سه شنبه sèh-shènbih, ثلاثا sèlāsā.

Tug, *s.* چكش chèksh; (ship) يدك yèdek, واپورى yèdek-vàporu; —, *v.a.* يدكه المق chèkmek; يدكه المق yèdegè-àlmak.

Tuition, *s.* تدریس tètiris, درس dèrss, تحصیل tà‘‘līm, تعلم tà‘‘allum, تعليم tà‘‘līm.

Tulip, *s.* لاله lālè. [tàhsil.

Tumble, *s.* دوشش dùshsh, يقلش yikilish; —, *v.n.* (fall) دوشمك dùshmek, يقلمق yikilmak; (be disarranged) بوروشتمق bùrushmak, اورسه لئمك àrsèlzmek; —, *v.a.* دوشورمك dùshurmek, يقمق y’

mak; بوروشدرمتی bürüşdürmek,
اورسه لئتمك ارسله لئتمك.
Tumbler, *s.* قديم بيوك diyuk-kıldız,
صور قدهي sù-kıldéhi.
Tumour, *s.* شيش shish, چيان chibân.
Tumult, *s.* قارشقلتی qarşıqlık; كوردلی
ghyüruldu, پاتردی pätirdi, شماته
shâmata. [-] (òkkelik)-fichi.
Tun, *s.* سكر يوزقيه لئن فوجی sèkiz-yuz-
Tune, *s.* هوا hewâ; in —, اهنك ahènk,
اهنك اوغهن —, *v.s.* اهنك ا
ahènk-et, اويدرمتی üydürmek.
Tunnel, *s.* يرالتي يول yâr-alti-yöl, يرالتي
yâr-alti-kämär.
Tunny, *s.* التي يرمق palamid(?), التي يرمق
alti-pärmek(?); (preserved) لاكره
Turban, *s.* صارق sârik. [lâkêrda.
Turbid, *a.* بولانق bülânk.
Turbot, *s.* قالكان بالقي kâlkân, قالكان
kâlkân-bâligîhi.
Turbulent, *s.* (person) زوربا zôrba;
(meeting) كورديلو ghyüruldulu.
Turcoman, *s.* تركمن türkmèn.
Turcomania, *s.* تركمن ولايتي türkmèn-
-vilâyèti.
Turf, *s.* (green) چيم chim; (peat) ير
yâr-tèzèghî.
Turk, *s.* عثمانلو "òsmânli; ترك türk,
مسلمان türk-ùshâghî, ترك اوشاغی
mùsalimân.
Turkey, *s.* (fowl) هند طاوغي hind-
-tâvughu; (empire) دولت عليه dèv-
-lèti. "Allyyè, دولت عثمانيه dèvlèti-
- "òsmânlyyè, دولت ال عثمان dèv-
-lèti - âli - "òsmân; (territory of)

ممالك محرومه mèmâliki - mâhrûsâ,
ممالك دولت عليه mèmâliki-dèvlèti-
- "Allyyè, عثمانلو مملكتي "òsmânli-
-mèmlékèti, عثمانلو طبراني "òsmânli-
-tòpraghî, عثمانلو ولايتي "òsmânli-
-vilâyèti (wilâ'eti).
Turkish language, *s.* تركجه türkçe,
مسلمانجه "òsmânlijâ, عثمانلو جه
mùsalimânja.
Turmeric, *s.* زرد چار zêrdéçâv.
Turmoil, *s.* كوردلی ghyüruldu, حارلدی
hârldi, پاتردی pätirdi.
Turn, *s.* (revolution) دونش dônush, دور
dèvr; (deviation) دونش dônush,
صاپش sâpsh, بورغاج bûrghâj,
نوبت dîrâk; (in rotation) ديرمك
nûbèt; (change) دونش dônush,
ديگيش digîshish, تبدل tēbēddul,
انقلاب inkâlâb; فرق fark; —, *v.s.*
(round) دونمك dônnek, دورا dèvr-et,
دوران dèvérân-et; (to one side)
دونمك dônnek; صاپمق sâpmek;
لنمك kēsîlmek, (become) كسلمك
lânnek or لنمق lanmek (as a verbal
termination), اولمق òlmak; (change)
ديگشمك digîshmek; (as remade
clothes) چويرلمك chèvirilmek; —,
v.s. چويرمك chèvirmek; (cause to
become) ايتمك ètmek, لئتمك latmek
or لئتمق latmak (as a verbal termina-
tion); a good —, ايولك iyilik; —
about, *v.s.* چويرمك chèvirmek;
قارشدرمتی qarşıdirmek; —, *v.s.*
دونمك dônnek; — away, *v.s.*
طردا, دفع dèf -et, قوغمق kôghmak,

tàrd-et; (the eyes, &c.) چوپيرمك chèvirnek; — —, *v.s.* بشقه طرفه bəshqa-tàraf-a-dànmek; — back, *v.s.* گهري دونمك ghèri-dànmek; — —, *v.s.* اعودت ا "àvdet-et; (on a hinge, &c.) اچلمق àchilmak; — —, *v.s.* گهري چوپيرمك ghèri-chèvirnek; — down, *v.s.* (a street) صاپمق sàpmak; (a hill) انمك ànmek; (leaves, &c.) اشاغى قيوريلمق àshàg'î - kivrilmak; — —, *v.s.* صاپتمق sàpitmak; اشاغى كوندومك àshàg'î - ghyàndèrmek; اندومك àndirmek; قيورتمق kivrirmak; بوكمك bùkmek; — in, *v.s.* ياتمق yàtmak; اچيرو كيرمك ichèri-ghirmek, اچيرو كتمك lohèri-ghitmek, اچيرو كمك ichèri-ghèlmek; — —, *v.s.* اچيرو چوپيرمك ichèri-chèvirnek, اچيرو صومتمق ichèri-sòkmak; اچيرو اتمق àtmak, دوشورمك dàshurmek; صاپتمق sàpitmak; سكدومك sèk-dirmek; (a cock) قپامق kàpamak; (water) كسمك kèsmek; (a remark) الدرمامق àldirmamak; — —, *v.s.* صاپمق sàpmak; (a projectile) قالمق sèkmek; — out, *v.s.* قالمق kàlmak; طيشارى چيتمق dīshàri-chikmak, طيشارى اوغرامق dīshàri-òghramak; (prove) چيتمق chikmak; (the weather) لشمك ləshmek (as a verbal termination); — —, *v.s.* چيقارمق chikàrmak; — over, *v.s.* دونمك dānmek; دوريلمك dèvrilmek; — —, *v.s.* چوپيرمك chèvir-

mek, دورمك dèvmek; (in charge) دورا dèvr-et; (refer) حواله hāwālè-et, احواله ihālè-et; (in one's mind) دوشونمك dàshunmek, طاشتمق tashinmak, مطالعه mùtālè "à-et; (disappoint) اميدىنى بوزتمق àmīdini-bòzmak; — up, *v.s.* چيتمق chikmak, ظهورا zūhūr-et, اوريدا pèydā-òl; قالمق kàlmak; اچلمق àchilmak; يوقارى دونمك yūkàri-dānmek; — —, *v.s.* يوقارى چوپيرمك yūkàri-chèvirnek; قازمق kàzmak, قالدومق kàldirmak; اچمق àchmak.

Turnip, *s.* شلغام or شلغم shàlghām.

Turnkey, *s.* زندانچى zindānji.

Turnpike, *s.* قپو kàpī.

Turpentine, *s.* ترمنتى tərmentī; spirits of —, نفت ياغى nèft-yāg'î.

Turquoise, *s.* تاشى فىروزه firūzè-tāshi.

Turret, *s.* توله kùlè, جك توله kùlèjik.

Turtle, *s.* دكز قاپلونغسى dèngiz-kàplī-bāghassè (kàplim-); — dove, قمرى

Tuscan, *a.* توسقانه لو Tòscānali. [kòmru.

Tuscany, *s.* توسقانه ولايتى Tòscāna-

Tusk, *s.* ازو àzi, ديش dīsh. [-vilāyèti.

Tutor, *s.* خواجه khòja; —, *v.s.* اوكرتمك àghàrtmek, تاء تعليم tā "līm-et.

Twaddle, *s.* بوش لاتردى bōsh-lākirdi.

Tweezers, *s.* جمبز jimbiz.

Twelve, *s.* اون ايكى òn-iki; — month,

يل yil, سنه sènè, سال sāl.

Twenty, *a.* عشرون yig'āirmi, "ish-rūn, بيست "ishrīn, "biast.

Twice, *ad.* ايكى كره lki-kèrè, "nèc.

iki-dèf'â, ایکى نوبت iki - nùbèt,
 ىكى سفر iki-sèfir. [چىوق chibùk.
 Twig, s. دال dàl, اىنجهدال hja-dàl,
 Twilight, s. (morning) اورپلئى اغارمى
 òrtalik - ag'armassi, شفق fèjir,
 shàfak; (evening) سولر قارمى sùlar-
 -kàrarmassi, اورپلئى قارمى òrtalik-
 -kàrarmassi. [پل. اىكز ikiz.
 Twin, s. اىكز ikiz, توأم tèv'am; —,
 Twine, s. سىجىم sijim; —, v.s. سارلمق
 sàrlmak, طولاشمق dölashmak; —,
 v.a. سارمق طولاشدرمى dölashdirmak,
 sàrmak. [بوكلمك bükymek.
 Twist, v.a. بوكلمك bükmek; —, v.s.
 Two, a. دو, اىكى iki, ائىنن isan'yn, dù.
 Type, s. (model) نمونه nùmünè; (for
 printing) حروفات hàrf (pl. حروفات
 hürüfat); in —, مرتب mùrèttàb,
 ترتيب tærtib-òlunmush.
 Typhus, s. تىفو tifo, قورهما kàra-hümmà,
 Typographer, s. باسمىجى bāsmajī.
 Typography, s. حروفات باسمىجى hū-
 rūfat-bāsmajī.
 Tyrannical, a. ظالمانه zālīmānè,
 ظلمكارانه zūlmkārānè.
 Tyranny, s. ظلم zūlm, تعدى tē'addī,
 جفا ghàdr, jèfā.
 Tyrant, s. ظالم zālīm, غدار ghàddār,
 خونريز jèfakār; سفاک sèffak,
 khūnriz.
 Tyro, s. مبتدى mùbtèdī, عجمى 'ajmī.

U.

Udder, s. مەمە mèmé. [kèrihu-1-mānzar.
 Ugly, a. كرىه المنظر chirkin, سويلمك

Ulcer, s. ياره yàrs.
 Ultimate, a. سولك sòlk.
 Umbrage, s. اغىرار ighbirār.
 Umbrageous, a. كوكلهلك ghyàlghèlik.
 Umbrella, s. شمسبه shèmsbyā.
 Umpire, s. حكم hàkkm; to act as —,
 हुكم हुكم-et, دعوايى فصل, dà'wāyi-
 -fàsal-et.
 Unable, a. الندن كلمز àlindən-ghèlmaz,
 عاجز mùktèdir-dig'âl, مقتدر دكل
 "ājiz. [mish.
 Unaccustomed, a. الشامش alishma-
 Unadvisable, a. مناسبتىز münāsèbètisiz.
 Unanimity, s. اتفاق ارا ittifaqi-ārā.
 Unanimous, a. متحد الارا mùttèfik,
 متتاهيدو 1-ārā, يکزيان yèkzèbān.
 Unarmed, a. سلاحسىز silāhsiz; (ship or
 battery) توپسىز tōpsuz. [zèrūrī.
 Unavoidable, a. ناچار nāchār; ضرورى
 Unawares, ad. على الغفلة 'alé-1-ghāflè.
 Unbecoming, a. ياتشمز yākishmáz,
 چىركىن yākishkisiz, بد bəd,
 chirkin. [كفر kyàfr, جهالت jèhālet.
 Unbelief, s. عدم ايمان 'adèmi-īmān,
 Unbeliever, s. غير مؤمن ghayri-mū'min,
 جاهل jāhil, كاور ghyāwr, كافر kyāfir.
 Unbend, v.s. (a bow) يايك كرىشنى
 يايىق قىقارمق yāyng-kirishini-chikārmak;
 (sails) اشاغى المت ashāghī-ālmak;
 —, v.s. اچلمق àchilmak. [àchmak.
 Unbind, v.s. چوزمك chōzmek, اچمق
 Unbounded, a. بيحد bīhèdd, حدسىز
 hādèsisiz, بىبايان bipāyan.
 Unburthen (one's self, one's mind), v.s.
 كرىه ال منظر dārdini-sūwèylèmek.

Unbutton, *v.a.* اجمت *ächmak*.
 Uncertain, *a.* بللو دكل باللوسز *bèllisiz*, بللو دكل *bèlli-diğhîl*, مشكوك *shùbhêli*, شبهه لو *mèshkyûk*.
 Uncertainty, *s.* مشكوكيت *mèshkyû-*
kiyyèt; مشكوك شى *mèshkyûk-ahèy*.
 Unchangeable, *a.* ديكشمز دائمى *dä'imî*, ديكشمز *digkishmàz*.
 Uncharitable, *a.* صدقه ويرمز *sàdaka-*
vèrmàz; فنا شبهه ايدر *fàna-shùbhê-*
-èdar. [sizlik.
 Uncharitableness, *s.* انصافزلىق *inaşf-*
 Unchaste, *a.* غير عفيف *ghàyrî-"áfif*.
 Uncivil, *a.* ترس *tèrss*, قبا *kàba*.
 Uncivilized, *a.* وحشى *vwàshî*.
 Uncle, *s.* (father's brother) عموجه
 "amuja (amja), عمى "amm,
 "ammî; (mother's brother) دای
 dây. [nejias.
 Unclean, *a.* پس مردار *piss*, *mürdâr*,
 Uncleanliness, *s.* پسلك *pissalik*.
 Uncleanly, *a.* پس *piss*.
 Uncleaness, *s.* پسلك *pisslik*.
 Unclose, *v.a.* اجمت *ächmak*. [-sòymak.
 Unclothe, *v.a.* روباسنى صويمت *rùbassini-*
 Uncloved, *a.* بلوطسز *bùlutsiz*.
 Uncomfortable, *a.* راحتسز *râhatsiz*.
 Uncommon, *a.* از بولنور *az-bùlunur*,
 نادر *nâdir*, ناديد *nâdidê*, نادر كوريلور
nâdir-ghyûrûlur.
 Uncommunicative, *a.* كتوم *kètûm*.
 Unconceivable, *a.* تصور اولنمزمز *tàsàlvur-*
-òlunamàz. [lâ-kâyid.
 Unconcerned, *a.* قيدسز *kâydsiz*, لا قيد
 Unconditional, *a.* شرطسز *shàrtsiz*.

Unconscionable, *a.* انصافسز *inaşfsiz*.
 Unconscious, *a.* يخبرسز *khàbærsiz*, يخبر
bikhàbær.
 Uncorrupt, *a.* طوغرى *dòğhûv*, مستقيم
 المصطاك *mùstakîmu-'l-àtwâr*.
 Uncover, *v.a.* اجمت *ächmak*, قباغنى
 كالدريمى *kàpàğhîni - kàldirmak*,
 اورتيسنى چيقارمتى *örtussunu-chi-*
kàrmak.
 Uncreate, Uncreated, *a.* غير مخلوق
 غهايرى-مأكلوك *ghàyrî-màkhlûk*, قائم بالذات
kâ'im-
-bi-'z-zât.
 Undecided, *a.* قرارسز *kàràrsiz*; (person)
 كندى عقلنى بلمز *kèndî-"aklîni-*
blimàz.
 Under, *a.* التده اولن *altda - òlan*;
 اشاغى رتبهده اولن *ashàghî-rùtbèdê-*
-òlan; اشاغىكى *ashàghîki*; —, *pr.*
 التندن *altinda*, التنده *altinda*, التندن
altindan; تحتنه *tàhtina*, تحتنده
tàhtinda, تحتندن *tàhtindan*; زيرينه
zîrina, زيرنده *zîrinda*, زيرندن *zîrindan*;
 دن اشاغى *dan-ashàghî*; دن اشاغى
dan-èksik; — age, چوجق *chòjûk*, صبى
sabî. [chigh-kàlmish.
 Underdone, *a.* ازبشمش *az-pishmish*,
 Undergo, *v.a.* كرفتار او *ghiriftâr-òl*,
 مبتلا او *dùchâr-òl*, مبتلا او *mùbtelâ-òl*;
 اولمتى *tùtûlmak*; اولمتى *òlmak*.
 Underhand, *a.* كيزلو *ghizli*, صاقلو *sàqli*,
 خفى *khâfi*; —, *ad.* ال التنده *èl-*
-altinda.
 Undermine, *v.a.* التنى قازمتى *altini-*
-kàzmak; (a person) قايدرمتى
âyaghîni-kâydirmak.

Unheard of, *s.* اشیدلاماش *ishidilma-*
mish, غیر مسموع *ghâyri-mèsmû*.
 Unhoped for, *s.* اوملاماش *ûmvlamâsh*;
 زیاد ممولدن *mè mûlden-ziyâde*.
 Unhorse, *v.s.* اتندن دوشورمک *âtinden-*
-dâshurmek (*or* اتدن *âtden*).
 Unhurt, *s.* اینجنمامش *injinmâmish*.
 Uniform, *s.* برسیاقدہ *müntazâm*, برسیاقدہ
bir-siyâkde; —, *s.* اونیفورمہ *ûni-*
fôrma, رسم البسمی *rèssm-êlbisâsai*,
 نظام روهسی *nizâm - rûbâssi*, عسکر
 روهسی *âkker-rûbâssi*.
 Uniformity, *s.* مطابقت *mütâbakât*.
 Uniformly, *ad.* دائماً *dâ'imâ*; شامیهرق
shâshmayarak; نظام اوزرہ *nizâm-*
-üzérâ.
 Unimportant, *s.* غیر مهم *ghâyri-mûhîmm*.
 Unincumbered, *s.* هر نوع بار و مانعدن
 هر نوع *hâr - nèv "i - bâr - û - mâni" dan-*
-khâli; بورجسز *bôrjisiz*.
 Uninhabitable, *s.* غیر خیرسز *khâyrsiz*,
 قابل سکنی *ghâyri-kâbili-sûknâ*.
 Uninhabited, *s.* غیر مسمکون *ghâyri-*
-mèskiyûn, بوش *bûsh*. [-*mâssûn*.
 Uninjured, *s.* ضرردن مصون *zârardan-*
 Unintelligible, *s.* انگلاشلمز *ânglashûl-*
mêz (ânnâsh). [-*nèv "indân*.
 Unintentional, *s.* قضا نوعندن *kâzâ-*
 Unintentionally, *ad.* عن غیر قصد *"ân-*
-ghâyri-kâssâdin.
 Uninterrupted, *s.* اراسی یوق *âraasi-yûk*;
 —*ly, ad.* ارا ویرمیهرق *âra-vîrméyé-*
rek, اردی اراسی اولمیهرق *ârdi-âraasi-*
ôlmayarak, بلافاصلہ *bilâ - fâssâla*, لا
 یقطع *lâ-yânkâtî*".

Union, *s.* اتحاد *ittihâd*; جمع *zêm* "،
 تجمع *têjèmmu*، اجتماع *ijtimâ*،
 برارایہ کش *bir - âraya - ghêlish*;
 قارشش *kârîshîsh*, قاتشمہ *kâtîshma*,
 تزوج *mèzj*, امتزاج *îmtizâj*; مزج
tèzèvvuj, ازدواج *izdivâj*.
 Unit, *s.* فرد *fîrd*.
 Unitarian, *s.* موحد *mûwâhhid*, اهل
 دل *êhli-tèvhîd*.
 Unite, *v.s.* برلشمک *birleshmek*;
 اتفاق *ittifâk-et*; برلکده او
birlikde-ôl, برارایہ کلمک *bir-*
-âraya - ghâlmek; بری برینه قارشمتی
biri-birina-kârîshmek, قاتشمتی *kâtîsh-*
mak; بری برینه *îmtizâj-et*; تزوج او
biri - birina - vârmek, وارمتی
tèzèvvuj - et; قایناتمی *kâynamek*,
 یاپشمتی *yâpîshmek*, باغلانمتی *bâglân-*
lanmak; متصل او *müttâssil - ôl*;
 منتسب او *mûn-tèssib-ôl*; —, *v.s.* برلشدرمک
birleshdirmek; قارشدرمتی *kârîshdîrmek*,
 امتزاج ایتدرمک *îmtizâj-êtdirmek*;
 اولندرمتی *êvlândirmek*;
 ویرمک *vîrmek*; تزویج *tèzvîj-et*,
 یاپشدرمتی *kâynamek*; باغلانمتی
yâpîshdirmek; باغلانمتی *bâglâlamak*,
 ربط *râbt-et*, بتشدرمک *bitîsh-*
dirmek.
 United States, *s. pl.* جمہیر مجتمعه
 امریکا *zêmâhîri-mûjtémî "a-i-Amèrika*.
 Unity, *s.* برلک *birlik*; (of God)
 وحدانیت *wâhdânîyyèt*; اتفاق *ittifâk*,
 اتحاد *ittihâd*.
 Universal, *s.* کلی *ku*

“ümūmī; —ly, *ad.* عموماً “ümūman, على العموم “alé-’l-“ümūm. [kyā’ināt.
 Universe, *s.* كائنات “ālxm,
 University, *s.* دارالعلوم dāru-’l-fūnūn.
 Unjust, *a.* (man) ظالم ghāddār,
 zalīm, انصافسز inaāfsiz; (man or act)
 حقسز hāksiz. [sèbebsiz.
 Unjustifiable, *a.* سببسز hāksiz, حقسز
 Unkind, *a.* (person) جفاكار jēfākār;
 (person or act) ترس tērs, طانسز
 tātsiz, صوغوق sōghūk.
 Unknown, *a.* مجهول mējhūl, نامعلوم
 nā-mā’lūm; — to me, *ad.* بنمخبرم
 bēnim-khābērim-ōlmayarak.
 Unlade, *v.a.* (a ship, &c.) بوشالتمق
 bōshaltmak, بوشالتمق یوکنی yūkyunu-
 -bōshaltmak; یوکنی چیقارتمق yū-
 kyunu-chīkārmaq; (a horse, &c.)
 یوکنی اندیرمق yūkyunu-ēndīrmek;
 —, *v.s.* بوشالتمق bōshaltmak.
 Unlawful, *a.* غیرمشروع hārām;
 ghāyri-mēshrū; ممنوع mēmnū,
 فضولی mēnhī, یساق yāsāk;
 fūzūlī, ناحق nā-hākk; —ly, *ad.*
 فضولی بیغیرحق bī-ghāyri-hākkīn,
 فضولی اولهرق fūzūlī-ōlarak.
 Unlearned, *a.* جاهل jāhīl.
 Unleavened, *a.* خمیرسز khāmīrsiz.
 Unless, *c.* مگرکه mēgēr-ki. (This
 conjunction is hardly ever used, but
 the sense is rendered by employing
 the conditional negative of the verb
 which follows in English. Ex.—
 Unless I go, بنکتمسز bēn-ghīt-
 ٧, if ٧

Unlikely, *a.* یاقشقمز اوئلمز ùmūlmāz,
 yāqshīk-ālmāz; it is very unlikely,
 دگمهده dēghmēdē, اوئمم ùmmām,
 مأمول ایتمم mē’mūl-ētmmām.
 Unlimited, *a.* حدسز hāddsiz, بیحد
 Unload, *vid.* Unlade. [bīhādd.
 Unlock, *v.a.* اچمتق āchmaq; کلیدینی
 کلیدینی اچمتق klīdīni - āchmaq; —, *v.s.*
 اچلمتق āchlmak.
 Unlooked-for, *a.* اوئلمیمان ùmūlmāyan;
 مأمولدن زیاده mē’mūldan-ziyādē.
 Unloose, *v.a.* اچمتق āchmaq, چوزمک
 chōzmk; صالیورمک sālivārmek.
 Unluckily, *ad.* نه فائده nē-fā’idē,
 چه فائده chī-fā’idē.
 Unlucky, *a.* (man) بختسز bākhtsiz,
 بدبخت bēd-bākht; (day) محس
 māhiss; (house, &c.) شامتلو shā’ā-
 metli, مشوم mēsh’ūm.
 Unman, *v.a.* اغلامتق chōjūk-
 -ghībi-āghlātmak; to be —ed, چوجق
 chōjūk-ghībi-āghlāmak, کی اغلامتق
 yūrki-ghībi-āghlātmak, یورکی طیانمامق
 āghlāyāqāghī-ghālmek.
 Unmanageable, *a.* ضبط اولنه مز zābt-ōlv-
 namāz; (ship) دوسم دکله مز dūsm-
 -dīnāmāz. [-yālkishmāz.
 Unmanly, *a.* ارککه یاقشمز ērkēgha-
 Unmannered, Unmannerly, *a.* قبا kāba,
 خوبراط khōyrāt.
 Unmarried, *a.* (man) بیکار bīkār (bēy-
 kyār), مجرد mù-jērred, اولودکل
 kōjāda- (woman) اولودکل (or اولیمان ùlmāyan)
 قیز bī-

Unheard of, *a.* اشیدلاماش *ishidilma-*
mish, غیرسموع *ghâyri-mèssmû*.
 Unhoped for, *a.* اولماماش *ûmûlmamish*;
 زیاد ممولدن *mè'mûldan-ziyâdê*.
 Unhorse, *v.s.* اتندن دوشورمک *âtindan-*
-dûshurmek (or اتدن *âtdan*).
 Unhurt, *a.* اینجنماماش *injinmamish*.
 Uniform, *a.* برسیا قدم *mûntazâm*, *s.* برسیا قدم
bir-siyâkda; —, *s.* اونیفورمه *ûni-*
fôrma, رسم البسمی *rèssm-êlbisêssi*,
 نظام رودهسی *nizâm - rûbassi*, عسکر
 رودهسی *aker-rûbassi*.
 Uniformity, *s.* مطابقت *mûtâbakât*.
 Uniformly, *ad.* دائماً *dâ'imâ*; شاشمیرهق
shâshmayarak; نظام اوزره *nizâm-*
-âzerê.
 Unimportant, *a.* غیر مهم *ghâyri-mûhimm*.
 Unincumbered, *a.* هر نوع بار و مانعدن
 خالی *hâr - nèv"i - bâr-û-mâni"dan-*
-khâli; بورجسز *bûrjsiz*.
 Uninhabitable, *a.* غیر خیرسز *khâyrsiz*,
 قابل سکنی *ghâyri-kâbili-sûknâ*.
 Uninhabited, *a.* غیرمسکون *ghâyri-*
-mèsskyûn, بوش *bûsh*. [-*mâssûn*.
 Uninjured, *a.* ضرردن مصون *zârardan-*
 Unintelligible, *a.* اکلشلمز *ânglâshâl-*
mâz (*ânnâsh*). [-*nèv"indân*.
 Unintentional, *a.* قضا نوعندن *kâzâ-*
 Unintentionally, *ad.* عن غیر قصد *ân-*
-ghâyri-kâssâdin.
 Uninterrupted, *a.* اراسی یوق *ârâssi-yûk*;
 —, *ad.* ارا ویرمیرهک *âra-vîrmîyé-*
rek, اردی اراسی اولمیرهق *ârdî-ârâssi-*
ôlmîyarak, بلا فاصله *bilâ - fâssâla*, لا
 یقطع *lâ-yânkâtsi*.

Union, *s.* اتحاد *ittihâd*; جمع *jèm"*,
 تجمع *têjèmmu*, اجتماع *ijtimâ"*.
 برابرایه ککش *bir - âraya - ghêlish*;
 قارشش *kârîshîsh*, قاتشمه *kâtîshma*,
 تزوج *mèzj*, امتزاج *imtizâj*; مزج
tèzèvvuj, ازدواج *izdivâj*.
 Unit, *s.* فرد *fîrd*.
 Unitarian, *s.* موحد *mûvâhhid*, اهل
 توحید *êhli-têvhid*.
 Unite, *v.s.* برلشمک *birleshmek*;
 برلکده او *birlikda-ôl*, اتفاقا *ittifâk-et*;
 برابرایه کلمک *bir-*
-âraya - ghêlmek; بری برینه قارشمتی
biri-birina-kârîshmak, قاتشمتی *kâtîsh-*
mak; بری برینه *imtizâj-et*; امتزاج
 تزوج *biri - birina - vârmek*, وارمتی
tèzèvvuj - et; قاینامتی *kâynamak*,
 یاپشمتی *yâpîshmak*, باغلانمتی *bâgh-*
lanmak; متصل او *müttâssil - ôl*;
 منتسب او *mûn-*
-tèssib-ôl; —, *v.s.* برلشدرمک *bir-*
leshdirmek; قارشدرمتی *kârîshdirmek*,
 امتزاج ایتدرمک *imtizâj-êtirmek*;
 امتزاج اولندرمک *êvlândirmek*;
 ویرمک *vârmek*, تزوج *tèzvîj-et*;
 یاپشدرمتی *kâynatmak*; باغلامتی
yâpîshdirmek; باغلامتی *bâghâlamak*,
 ربط *râbt-et*, بتمشدرمک *bitîsh-*
dirmek.
 United States, *s. pl.* جماهير مجتمعه
 آمریکا *jèmâhiri-mûjtèmi"â-i-Amèrika*.
 Unity, *s.* برلک *birlik*; (of God)
 وحدانیت *vâhdâniyyèt*; اتفاق *ittifâk*,
 اتحاد *ittihâd*.
 Universal, *a.* کلی *kyûllî*; عمومی

- “*ümümî*; —ly, *ad.* “*ümüman*,
 “على العموم *‘alé-l-‘ümüm*. [*kyā’ināt*.
 Universe, *s.* عالم *‘ālm*, كائنات
 University, *s.* دارالعلوم *dāru-l-fünūn*.
 Unjust, *a.* (man) غدار *ghaddār*, ظالم
zālim, *s.* انصافسز *insāfsiz*; (man or act)
 حقسز *hāksiz*. [*sēbebsiz*.
 Unjustifiable, *a.* حقسز *hāksiz*, سببسز
 Unkind, *a.* (person) جفاکار *jēfākār*;
 (person or act) ترس *tērs*, طائسز
tātsiz, صوغوق *sōghuk*.
 Unknown, *a.* مجهول *mējhūl*, نامعلوم
nā-mā'lūm; — to me, *ad.* بنم خبرم
bēnim-khāberim-ōlmayarak.
 Unlade, *v.a.* (a ship, &c.) بوشالتمق
bōshaltmak, بوشالتمق یوکنی *yūkyunu-*
bōshaltmak; یوکنی چیقارتمق *yū-*
kyunu-chīkārmak; (a horse, &c.)
 یوکنی اندیرمک *yūkyunu-ēndīrmek*;
 —, *v.s.* بوشالتمق *bōshalmak*.
 Unlawful, *a.* حرام *hārām*; غیرمشروع
ghāyri-mēshrū; ممنوع *mēmū*,
 فضولی *mēnhī*, یساق *yāsākk*; فضولی
fūzūlī, ناحق *nā-hākk*; —ly, *ad.*
 فضولی *bī-ghāyri-hākkīn*, بغیرحق
fūzūlī-ōlarak.
 Unlearned, *a.* جاهل *jāhīl*.
 Unleavened, *a.* خمیرسز *khāmirsisz*.
 Unless, *c.* مگرکه *mēgher-ki*. (This
 conjunction is hardly ever used, but
 the sense is rendered by employing
 the conditional negative of the verb
 which follows in English. Ex.—
 Unless I go, بن کتسم *bēn-ghit-*
massam, if I go not.)
- Unlikely, *a.* اوعلمز *ūmūlmāz*, یاقتشتمز
yāqishik-ālmāz; it is very unlikely,
 دگمده *dēghmēdē*, اومم *ūmmām*,
 مأمول ایتمم *mē'mūl-ētmmām*.
 Unlimited, *a.* حدسز *hāddsiz*, بیحد
 Unload, *vid.* Unlade. [*bihādd*.
 Unlock, *v.a.* اچمتق *āchmak*; کلیدی
 کلیدینی *kilidini-āchmak*; —, *v.s.*
 اچمتق *āchmak*, اچلمتق *āchilmak*.
 Unlooked-for, *a.* اوعلمیان *ūmūlmāyan*;
 مأمولدن زیاده *mē'mūldan-zyādē*.
 Unloose, *v.a.* اچمتق *āchmak*, چوزمک
chōzmeck; صالیورمک *sālīvōrmek*.
 Unluckily, *ad.* نه فائده *nē-fā'idē*, چه
 فائده *chī-fā'idē*.
 Unlucky, *a.* (man) بختسز *bākhtsiz*,
 بدبخت *bēd-bākht*; (day) محس
nāhiss; (house, &c.) شامتلو *shā'ā-*
metli, مشوم *mēsh'ūm*.
 Unman, *v.a.* چوجتی کی اغلامتی *chōjtyk-*
ghībi-āghlatmak; to be —ed, چوجتی
chōjtyk-ghībi-āghlamak, کی اغلامتی
yūrēghī-dāyānmamak, یورکی طیانمامتی
āghlayājāghī-
ghēimēk.
 Unmanageable, *a.* ضبط اولنه مز *zābt-ōlv-*
nāmāz; (ship) دوسم دکله مز *dūsmēn-*
(dīnēmāz). [*-yākishmāz*.
 Unmanly, *a.* ارککه یاقتشمز *ērkekēgha-*
 Unmannered, Unmannerly, *a.* قبا *kāba*,
 خوبراط *khōyrāt*.
 Unmarried, *a.* (man) بیکار *bīkār* (*bēy-*
kyār), مجرد اولدکل *ēvli-dīghīl*, مجرد
mū-jērred; (woman) قوجه ده کل *kōjāda-*
-dīghīl (or اولمیان *ōlmāyan*); قیز *kīz*.

Unmerciful, *a.* مرحمتسز mærhâmetisz ;
—ly, *ad.* فنا fēnâ.

Unmindful, *a.* دقتسز dikktisz, دقت
دقت dikkt-êtmâz, غافل ghâfil.

Unmingled, Unmixed, *a.* خالص khâliss,
صاف saf, صافی safî.

Unmoor, *v.a.* باش قیچ باغلیرنی چوزمک
blâh-kîch-bâğlârinî-chêzmek, یالکسز
بر تیمور ایله براتمق yâlingiz - bir - (dê-
mir)-îla-brâkmek.

Unnatural, *a.* طبیعتک خلافی tâbî'âtîng-
-khîlîfî. [bî-lüzûm.

Unnecessary, *a.* بیلزوم lüzûmsuz, لزومسز

Unnerve, *v.a.* ثباتنی اخلالâ sêbâtîni-
ikhâlâl-et.

Unnumbered, *a.* حسابسز hîsâbsîz, لا
یعدو لا یحصا lâ-yû'âdd-vé-lâ-yûhsâ.

Unobjectionable, *a.* اعتراض اولنمز
i'tîraz-ôlunamâz.

Unoccupied, *a.* بوش bôsh, خالی khâlî.

Unoffending, *a.* قباحتسز sûchsuz, صوجسز
klâbâhatsîz, ضررسز zârarsîz.

Unopposed, *a.* مانعسز mâni'ais, بلا مانع
bilâ-mâni'in, بلا مخالفه bilâ-mûkhâ-
léfâ. [sâhibî-mêjbûl.

Unowned, *a.* صاحبسز sâhibsîz, صاحی

Unpack, *v.a.* اچمق achmak ; صندوقسز
sândîkdan-chîkârmek, چیقارمق

Unpaid, *a.* ویرلماش vîrilmamîsh ;
ایلقسز mâ'âhsîz, معاشسز (officer)

Unpalatable, *a.* لاجی lâjî. [âyîksîz.

Unparalleled, *a.* مثالسز mîsâlsîz,
کورلماش ghyârlmamîsh, کورلماش
شایدلماش îshîdilmamîsh, نامسبوق
nâ-mêssbûk.

Unpardonable, *a.* عفا اولنمز "âfv-ôlun-
mâz, پک لایقسز pèk-lâyîksîz, پک
مناسبتسز pèk-mînnâsêbetsîz.

Unpaved, *a.* قالدیرمسز kaldîrîmsîz.

Unperceived, *ad.* کورلمیه رک ghyârl-
mêyérek, دیویلمه رق dÿvûlmayarak.

Unpleasant, *a.* فنا fēnâ, طاتسز tâtsîz, بد
bêd, ناخوش kērîh, کریه kērîh ;
اویغونسز ðyghunsuz ; —ness, *s.*
اویغونسزلق ðyghunsuzlîk.

Unpolite, *a.* قبا klâba, خویراط khôyrât.

Unpopular, *a.* پسندیده kâhk-bèynîndè-
mâkkbûl-vê-
-pêssendîdè-ôlmayan.

Unprecedented, *a.* امثالسز êmsâlsîz,
نامسبوق nâ-mêssbûk.

Unprejudiced, *a.* (mind) سالم sâlim ;
(person) غرضسز ghârzsîz, منصف
mûnsîf.

Unpremeditated, *a.* لعن قصد lē'ân-
-klâssîdîn.

Unprepared, *a.* خبرسز khâbxrsîz ;
حاضر دکل hâzir-dîğhîl.

Unpretending, *a.* معجبوب mâbjûb,
کندی حالده kēndî-hâlînda.

Unprincipled, *a.* چاپقین çâpkîn,
ادبسز hâyâssîz, حیاسسز "ârsîz, عارسز
êdebsîz.

Unprofitable, *a.* فائده سز fâ'idêssîz,
بوش فائده دن خالی fâ'idêsdm-khâlî,
بوش bôsh, نافله nâfilê, بیهوده bîhûdê,
لاطائل lâ-tâ'îl.

Unquestionable, *a.* شبهه سز shûbhêssîz,
محقق mûhakkak ; —bly, *ad.* البته
âlbedtê, مطلقا mûtlakâ.

Unreasonable, *a.* مناسبستز *münässébet-siz*; انصافسز *insâfsiz*.
 Unremitting, *a.* لاینقطع *lâ-yânkâti*,
 اردی اراسی اولمیان *ârdî - ârassî - òlmayan*.
 Unreserved, *a.* بلاکتز *blâ-kètmîn*.
 Unrevenged, *a.* (blood) هدر *hèdr*;
 انتقامسز *intikâmsiz*.
 Unrewarded, *a.* مگافاتسز *mûkyâfâtsiz*.
 Unrighteous, *a.* (person) گناهکار *ghyû-nâhkyâr*; (act) گناه *ghyûnâh*.
 Unripe, *a.* خام *khâm*, اولمامش *òl-mâmish*.
 Unrivalled, *a.* مثالسز *mîssâlsiz*, بیمثال *bîmissâl*, یکتا *yèktâ*, بیهمتا *bîhèmtâ*.
 Unruly, *a.* زوربا *zôrba*, عامی "آسی" *âssî*,
 متمرد *mùtémèrrid*. [èmin-dîghâl].
 Unsafe, *a.* قورقلور *kòrkulur*, دکل *âmîn dkl*.
 Unsaid, *a.* دینلمامش *dènilmâmish*,
 سوبلنلمامش *sùwèylnîlmâmish*.
 Unsaleable, *a.* ساتلهمز *sâtilmâz*.
 Unsatisfactory, *a.* غیر مرضی *ghâyri-mârzî*.
 Unsay, *v.a.* سوزندن *sözündân*-
 -dâmek, انکارا *înkârâ-et*.
 Unscrew, *v.a.* اچمت *âchmak*, ویددسنی *vidèssini-âchmak*.
 Unscriptural, *a.* کتب سماویه نك مألنه *kyûtabu-sèmvîyyîsîning-mâ-âlina-mûghâyir*. [mêhrunu-âchmak].
 Unseal, *v.a.* اچمت *âchmak*, مهرینی اچمت *mèrîni-âchmak*.
 Unseasonable, *a.* وقتسز *wâkîtsiz*.
 Unseaworthy, *a.* ذکر سفرینه غیر صالح *dèngiz-sèfârîna-ghâyri-sâlih*.
 Unseemly, *a.* چرکین *chirkin*, یاقشمز *yâkîshâmâz*,
 یاقشمسز *yâkîshâksiz*.

Unseen, *a.* کورنمیان *ghyûrunmèyan*;
 کورلمامش *ghyûrlmâmish*; —, *ad.*
 کورلمیه رک *ghyûrlmèyârek*.
 Unsettle, *v.a.* قرارینی بوزوب مشوشا *kârârîni-bòzup-mùshèvvèsh-et*.
 Unsheathe, *v.a.* چکک *chèkkek*, سلا *sèll-et*.
 Unship, *v.a.* چیقارمت *chîkârmek*,
 یرندن چیقارمت *yèrîndan-chîkârmek*.
 Unightly, *a.* چرکین *chirkin*, بد *bèd*,
 یاقشمسز *yâkîshâksiz*.
 Unskilful, *a.* عجمی "âjzâmî".
 Unslaked, *a.* (lime) سونمامش *sèn-mâmish*; (thirst) کسلممامش *kèssîl-mâmish*. [fâssîd].
 Unsound, *a.* چوروک *chùruk*; فاسد *fâsd*.
 Unsown, *a.* اکلمامش *èkilmâmish*,
 غیر مزروع *ghâyri-mèzrû*".
 Unsparing, *a.* بول بول *bòl-bòl*; —ly,
ad. اسرکیمیه رک *èssirghémèyârek*.
 Unspeakable, *a.* تعبیر اولنه مز *tâ"bîr-òlunamâz*. [sèbâtsiz].
 Unstable, *a.* قرارمز *kârârsiz*, ثباتسز *thâbâtsiz*.
 Unsteady, *a.* اوینار *òynar*; سالانور *sâllânîr*;
 دترر *(titrer)*; (person) *sâllânîr*;
 حوارده *hòwârda*, چاپقین *châpkîn*.
 Unsuccessful, *a.* (person) ایشنی *âishnî*,
 بجمیه مامش *îshîni-bèjzèrmâmish*,
 موفق اوله مامش *mùwâffak-òlammâmish*;
 (attempt) *òymâmish*.
 Unsuitable, *a.* یاقشمز *yâkîshâmâz*,
 اویمز *òymâz*.
 Untaught, *a.* اوکر دلاماش *ògîrâdîlma-mish*;
 برشی اوکر نمامش *bîr-shî-shèy-ògîrânmmâmish*.

Untenable, *a.* (assertion) باطل *bāṭil*,
بوش *bōsh*; (position) محافظه‌سی
محال *mūhāfezessi-mūhāl*.

Untenanted, *a.* بوش *bōsh*.

Unthankful, *a.* شکر ایتمز *shūkr-ētmāz*.

Unthankfulness, *s.* عدم شکر "ādemi-
shūkr.

Unthinking, *a.* دوشونمز *dūshonmāz*.

Unthought-of, *a.* دوشونلماش *dūshu-
nūlmāsh*, خاطر و خطراتماش *khāṭire-tākhāttur-ētmāsh*.

Untidy, *a.* هر شی سی و قارشق *hār-shèy-si-plise-vē-kārishik*.

Untie, *v.a.* چومک *chōmek*, اچمتی
اچمت *āchmak*, حل *hāl-et*.

Until, *pr.* نه قدر *a-kādar*, نه دک *ēdek*,
or نه دق *ēdak*, نه دکین *ēdēghin* (*or a-*).

Untimely, *a.* وقتسز *wāktisiz*; — *end*,
وقتسزولم *wāktisiz-olum*, تلف *tələf*.

Unto, *pr.* نه *ē*, *a.* [هلاک *hēlāk*].

Untold, *a.* صایلماش *sāyilmāsh*;
افاده اولنماش *ifādē-ōlunmāsh*.

Untoward, *a.* چرکین *chirkin*, فنا *fēna*,
مناسبتسز *mūnāsēbetisiz*.

Untried, *a.* دنلماش *dēnūlmāsh*.

Untrodden, *a.* ایاق باصاماش *āyak-bāss-
māsh*. [باطل *bāṭil*].

Untrue, *a.* یالن *yālān*, کاذب *kyāzib*,

Untrustworthy, *a.* اعتماد اولنمز *i'ti-
mād-ōlunmāz*.

Untruth, *s.* یالن *yālān*, کذب *kizb*,
دروغ *dūrūgh*, بطلان *bōtlān*.

Unusual, *a.* عادت دکل "ādet-dīghāl,
خلاف عادت *khilāfi-ādet*; — *ly, ad.*
سائر وقتسز *sā'ir-wākte-nisēbētle*.

Unutterable, *a.* تعبیرو اولنمز *tā"bīr-
ōlunmāz*.

Unveil, *v.a.* and *s.* یاشماغنی چیقارمتی
یاشماغنی *yāshmaghāni-chīqārmak* (*or* اچمتی
اچمت *āchmak*). [-ōlunmāz].

Unwarrantable, *a.* تجویز اولنمز *tējvīz-
ōlunmāz*.

Unwary, *a.* غافل *ghāfil*.

Unwell, *a.* مزاجسز *mēzājsiz*, کیفسز *kēyfsiz*,
خسته *khāstā*.

Unwholesome, *a.* (air) وخیم *wākhīm*,
(food) مضر و خامتلو *wākhāmētlī*; —
mūzīrr.

Unwilling, *a.* استکسز *isteksisiz*, رغبتسز
رغبتسز *rāghbetisiz*, کولکسز *ghyūngulsaz*; — *ly*,
ad. کره *kārhan*, مع الکراهه *mā"ā"l-
kērāhē*, استمیه رت *istēmēyārek*,
چکنه رت *chēkinērek*; — *ness, s.*
عدم رغبت *ghyūngulsuzluk*, کولکسز لک
"ādēmi-rāghbet.

Unworthy, *a.* (person) نااهل *nā-ēhl*,
لایقسز *istihkākisiz*; (act) لایقسز
lāyikisiz.

Up, *a.* یوکسلمش *kyūkselmāsh*; قالمش
یوکسلمش *yūkselmāsh*; پهایه چیمش *pahāya-
chīkmāsh*; —, *ad.* یوقاری *yūkāri*;
یوقاری *yūkāriya*, یوقاریده *yūkārida*
(*yūkārdā*); یوقاری یه طوغری *yūkāriya-
dōghāru*; —, *pr.* دن یوقاری *dān-
yūkāri*; —, *inf.* دی بقالم *dē-bākal-
līm*! قاتلی بقالم *kālik-bākalīm*; — and
down, اشاغی یوقاری *ashāghī-yūkāri*;
یوقش *yūqsh*, اته بری *ātē-bēri*; — *hill*,
یوقش *yūqsh*, کوچ *ghyūch*, یوقاری
yūkāriya-yūkāri; — *hill*,
مشکل *mūshkil*, چتین *chētīn*; —
there! یوقارده *hēy-yūkārdā*, هی

- هېښه وار يوقارده hëy-kim-vâr-yukarda ;
— with the helm ! اورسه ! òrsa !
- Upbraid, *v.a.* يوزينه اتمق yûzuna-âtmak.
- Uphold, *v.g.* تصحبا tûtmak, صحابا tāsāhhub-et, صحābet-et, التزاما iltizām-et, ارقه arkā-òl ; (a thesis) ادعا iddi“ā-et, تصديقا tâs-dîk-et.
- Upholsterer, *s.* يورغانجى yûrghanjî, دوشمهجى dûshémêji.
- Upland, *s.* يايلا yâyla, يايلاق yâylaq.
- Uplift, *v.a.* يوقارى قالدردمق yûkâri-kaldîrmak.
- Upmost, *a.* يوقارى اك êng-yûkâri.
- Upon, *pr.* اوستنده ûsstuna, اوزرندە ûzérinda ; اوزرينه ûzérina, اوزرندە ûzérinda.
- Upper, *a.* يوقاردهكى yûkâriki, يوقاردهكى yûkârdêki ; اوستندهكى ûsstundêki, غلبه ghâlebê, غالبلى ghâliblik.
- Uppermost, *a.* يوقارىكى êng-yûkâriki, اوستندهكى êng-ûsstundêki.
- Upright, *a.* قائم dögħrv, طوغرى dögħrv, مستقيم mùstakîm ; (in morals) طوغرى dögħrv, مستقيم mùstakîm.
- Uproar, *s.* حارلدى ghyûruldu, حارلدى hârildi, ولوله velvêlê, پاطردى pâtirdi.
- Upset, *v.a.* دويرمەك dèvirmeq ; كيفنى këyfini - bôzmaq ; —, *v.n.* دويرلمەك dèvirilmek ; —, *a.* دويرلمەك dèvirilmek ; كيفنى كچهش këyfi-kâchmish ; —, دويرلمەك dèvirilmê.
- Upside-down, *ad.* التاوست alt-ûsst, زيروزير zîr-v-zèbr.
- Upstart, *s.* مجهول الاصل اولان نو رسیده mèjhbûl-èl-âssl-òlan-nèv-rèssidê.
- Upwards, *ad.* يوقارى يه طوغرى yûkâriya-dögħrv, يوقارى yûkâri ; (more) زياده
- Urchin, *s.* پيچ pich. [ziyâdê.
- Ureter, *s.* ممر البول mèmèrr-ùl-bèvl.
- Urge, *v.a.* ابرام ابرام ilhâh-et, صيقشدرمق sîkishdîrmak ; (a plea) ايرادا irâd-et, دريشا dâr-pish-et ; (a horse) سورمەك sûrmek, سوقا
- Urgency, *s.* عجله “âjzêlê. [sèvk-et.
- Urgent, *a.* مستعجل mùsstâ“âjzêl.
- Urine, *s.* سديك sidik, بول bèvl, كچوك كچوك kûchuk-sû ; —, *v.n.* ايشه مەك ishémek, صودوكمەك sù-dûkmek, قشانمق tèbèvvul-et ; (a horse) كاشانمەك kâshanmak ; (a dog) سيمەك sîmek.
- Us, *pro.* بىزى bizi, بىزە bizê, بىزلى bizlêri, بىزله bizlêra.
- Usage, *s.* قوللانىش küllânish, استعمال isstî“mâl ; (treatment) معامله mü“â-mêlê ; (custom) عادت “âdet.
- Use, *s.* قوللانىش küllânish, قوللانما küllânma, استعمال isstî“mâl ; (benefit) فائده fâ'idê, منفعت mènfa“at ; —, استعمال isstî“mâl-et ; (treat) معامله mü“â-mêlê-et ; to be of —, ايشه ييرامەك ishâ-yâramak, فائدهسى فائدهسى fâ'idêssi-òl, اولنمق اولنمق mûshâhêdê-òlunmak ; to be used to, اlishmish-òl, اlishmish-òl ; to become —, اlishmak ; to be used up, بتمەك bitmek, دوكنمەك dükênmek ; (a man) بتمەك

bitmek, ایشی بتمک ishi-bitmek, بر
 ناندوسی bir-khàyyri-kàlmamak.
 Useful, *a.* ایشه یارار isha-yàrar,
 نافع فائدولو fā'idéssi-vàr, فائدولی
 fā'idélli, مفید "nāfīd."
 Useless, *a.* برایشه یرامز bir-laha-yàramaz,
 نافلة بوش bòsh, فائدوسز
 fā'idéssiz, نافیله nāfīlé.
 Usher, *s.* (school) خلیفه khālīfé (kālfa);
 (at a door) چاوش chàwush,
 محضر mùhzir, تشریفاتی
 tēshrifātī, — in, *v.a.* ایچروکورتوک
 ichèri-ghè-türmek, ایچروکورتوک
 ichèri-ghy-türmek, احضارا
 dhàllet-et, ihzâr-et.
 Usual, *a.* عادی "ādī, عادت اولان "âdet-
 ôlan; —ly, *ad.* اکثریا êksériyyâ.
 Usufruct, *s.* غله ghallâ.
 Usurer, *s.* فاحش معامله جی fāhish-
 -mü "âmélâji. [غصب ghassab-et.
 Usurp, *v.a.* فصولی ضبطاً füzûli-zâbt-et,
 Usurpation, *s.* غصب ghassab.
 Usurper, *s.* غاصب ghāssib; فصولی
 اوله رق تخت پادشاهی یه جلوس
 fuzûli-aidin ghāssib tāj w nēkin
 -darak -tākhti -pādishāhiyyē -jûlûss-
 -dden-ghāssibi-tāj-u-nighin.
 Usury, *s.* ربا ribâ, فاحش معامله fāhish-
 -mü "âmélâ; فاحش معامله جیلک
 fāhish-mü "âmélâjilik.
 Utensil, *s.* خانہ التی khānê-âlêti; —
s. pl. چنناک kâp-kâchak, قاب قچماق
 chānak-chāmlek.
 Uterine, *a.* (brother or sister) لام li-
 -ûmm, انا طرفندن ana-tirafinden.

Utility, *s.* نفع فائده fā'idâ, نفع nēf'.
 منفعت mēnfâ "et.
 Utmost, *a.* صوتک اوازاق eng-üzak, صوت
 sōng, نهایت درجه ده akkâ; نهایت
 nihâyet - dērêjâdê, ال زیادہ eng-
 ziyâdê, نهایت nihâyet, غایت
 ghâyet; ال دن کلدیکی قدر êlden-
 -ghèldigki-kldar, ممکن مرتبه mùm-
 kin-mèrtébê; —, *s.* ال دن کلن êlden-
 -ghèlan; to the —, *ad.* نهایت
 nihâyet - dērêjâdê, ممکن مرتبه
 mùmkin-mèrtébê, غایتله ghâyètlâ.
 Utter, *v.a.* (pronounce) سويلمک sūwily-
 lîmek, اغزالمق tēlâffuz - et; اغزالمق
 agzâ-lîmek; (coin, &c.) کچورمک
 ghèchirmek, ویرمک vîrmek, کچورمکه
 ghèchirmégâé-bâkmak; —, *a.*
 کامل kyâmil, تام tâmm, کلی kyûllî.
 Utterly, *ad.* بتون بتون bitun - bitun,
 کاملاً kyâmilan, بستمون biss - bitun,
 بانیکی kyûllîyyan, کاملاً tamâman,
 بی-kyûllîyyê, هروجله hâr-vêjhlâ.
 Uttermost, *a.* اقصى اوازاق eng-üzak, اقصى
 akkâ; صوت sōng. [chuk-dil.
 Uvula, *s.* کچولک دل diljik, لجمک kü-

V.

Vacancy, *s.* اجتن یر bòsh-yâr, اجتن یر
 àchik-yâr, محلول khālî-yâr; محلول
 mâhlûl.
 Vacant, *a.* اجتن بوش bòsh, خالی khālî,
 اجتن àchik; محلول mâhlûl; — look,
 شاشقین باشی shāshqin-bāshî.

Vacate, *v.a.* چیقتم brākmak, چیقتم
chīkmak, خالی براتم khālī-brākmak,
ترك tār-k-et.

Vacation, *s.* تعطیل وقتی tā-tīl-wāktī.

Vaccinate, *v.a.* اشلاتم ašlatmak,
اینک چیچکی مادوسیله اشلاتم
inek-chīchégħī-māddēssīla-ašlatmak.

Vaccination, *s.* اینک چیچکنک
اینک اشلانمسی inek-chīchégħīnin - ašla-
nīmāssi; تلقیم بقری tēlqīm-bākārī.

Vaccinator, *s.* اینک چیچکنی اشلايان
inek - chīchégħīni - ašlayan -
-hēkim.

Vaccine, Vaccine matter, *s.* اینک
چیچکنک جراحتی مادوسی
inek-chīchégħīnin-jērāhātī-māddēssi.

Vacillate, *v.s.* ترددā tēreddud-et.

Vacillation, *s.* ترددā tēreddud.

Vacuum, *s.* خلا khālā, خلای مطلق
khālāyi-mūtlak.

Vade-Mecum, *s.* مجمعه mējma "ā.

Vagabond, Vagrant, *s.* چابکین chāpkīn,
کولخاننī kyūlkhānī; در بدر dār-bédār,
سرسری sārsērī; —, *a.* اوارā āwārē.

Vague, *a.* غیر محقق mūbhēm, غیری محقق
ghāyri-mūhakkak.

Vain, *a.* مغرور māghrūr, خود پسند
khōd-pēssēnd; (futile) بوش bōsh,
دیسز dībsiz, اصلی یوق āsli - yōk,
بیهودē bīhūdē; in —, vainly, *ad.* نافله
nāfilē, فائدوسز fā'idēssiz, اصلی یوقدن
āsali-yōkdan.

Valance, *s.* سایبان sāybān, or سایوان
sāywan (sāywan), صاچاق ačhak.

Vale, *s.* درē dērē.

Valerian, *s.* کدی اوتی kēdi-ōtu.

Valet, *s.* خدمتکار oshlak, خدمتکار
khīd-metkyār (hiz-), اغا āghā.

Valetudinarian, *s.* علیل کمسنه "ālīl-
-kīmēssnē, علیل "ālīl, چوروك
chūrūk, دائماخسته dā'imā-khāssta.

Valiant, *a.* یکیت yīghīt, جسور jēssūr,
مردانه bāhādīr, دلایر dīlāyār, بهادر
mērdānē. [توتار یار, yārār.

Valid, *a.* صالح sālih, صحیح sāhīh, طوتار

Valise, *s.* جانطه jānta.

Valley, *s.* درē dērē.

Valorous, *a.* یکیت yīghīt.

Valorously, *ad.* جسارت ایله jēssārēt-īla.

Valour, *s.* جسارت yīghītlik, ییکتک
jēssārēt, جرئت jūr'ēt, مردانکی
mērdānēghī.

Valuable, *a.* قیمتو zī-kīmēt, زی
kīmētlī, عزیز "āzīz, ایشه یارā
-yārār.

Valuation, *s.* کشف kēshf, تخمین
tākhmīn, تعیین قیمت tē'yīni-kīmēt,
به اچمکک pāhā-bīchmeklik.

Value, *s.* دکر dēghār, قیمت kīmēt,
بها pāhā; (moral) قدر kādr; —, *v.a.*
صایمت sāymak, اعتبارā i'tibār-et,
معتبر طومتق mū'tēbār-tūtmak; عزیز
kāshf-ēshf, طومتق "āzīz-tūtmak;
-et, قیمت تقدیرā kīmēt-tākdir - et,
بهانعیسā pāhā-bīchmek, تقدیرā
pāhā-tā'yīn - et; تقدیرā tākdir - et,
قدرینی بلمک kādrīni-bīlmek.

Valve, *s.* تپاق kāpak, دل dīl.

Vampire, *s.* وامپیر vāmpīr, جادی jādi.

Van, *s.* عربه "āraba; (of an army)

- مقدمة الجیش mûkâddimétu-1-jèyah,
قر و غول kârâghòl.
- Vane, *s.* يلقوان yèlkowan, باد نما bād-
-nûmā.
- Vaniyah, *v.s.* غائب او ghā'ib-òl, كوزن
زائل او ghyâzdan-ghā'ib-òl, زائل او
zā'il-òl.
- Vanity, *s.* غرور ghûrûr; (emptiness,
worthlessness) بوشلئ bôshluk,
ديبىزلىك dibisizlik.
- Vanquish, *v.s.* مغلوبا mâghlûb-et,
التا ãlt-et, ينىمك yènmek.
- Vapour, *s.* بخار bûkhâr, دومان dômlân.
- Variable, *a.* اطراىمىز ittirâdsiz, قرارىمىز
kârârsiz, دىگىشاهىر dig'ishahir.
- Variance, *s.* اختلاف ikhtilâf; at —, *a.*
بوزشق (persons) bôzvahuk; (things)
بىرى بىرىنه اويىمىز biri-birine-òymâz.
- Variation, *s.* اختلاف ikhtilâf, اىحراف
inhirâf; تحول tèbèddul, تاهىص
tâhâvvul.
- Variegated, *a.* رنىك رنىك rânk-rânk,
كوناكون rânghyârânk, گىيىنه
ghyûnâghyûn.
- Variety, *s.* (sort) درلو (tûrlu), چىشيد
chêshid, نوع nèv'; (collection of dif-
ferent sorts) درلودرلو (tûrlu-tûrlu),
درلو (tûrlu), انواع درلو, ènvâ'i-(tûrlu);
(not sameness) دىگىشه dig'ishma,
تخلف tâkhâlluf.
- Various, *a.* (several) برقاچ bir-kâch,
بعض bâ'zi, برچوق bir-chòk, چوق
chòk; (different) درلودرلو (tûrlu-
-tûrlu), مختلف mòkhtêlif, متنوع
mûtènévvi', كوناكون ghyûnâghyûn.
- Varnish, *s.* روغن rûghân; —, *v.s.*
روغن اورمتى rûghân-wûrmek.
- Vary, *v.s.* تخلفا tâkhâlluf-et, شاشمتى
shâshmek, دىگىشه dig'ishmek;
—, *v.s.* تبديلا tèbdil-et, دىگىشه
dig'ishmek.
- Vase, *s.* قاپ kâp. [dig'ishdirmek.
- Vassal, *s.* قول kûl; چاكر châkâr.
- Vassalage, *s.* قولتى kûlluk.
- Vast, *a.* بيوك biyuk, عظيم 'âzîm;
چوق chòk, وافر wâfir, كلى kyûlli.
- Vastly, *adv.* چوق chòk.
- Vastness, *s.* بيوكلى biyukluk.
- Vat, *s.* بيوك تىكه biyuk-tèkne, بيوك
بىيوك biyuk-fîchi.
- Vault, *s.* كمر kêmâr; قبة kübbé; (under
ground) بودرور dôdrûm; —, *v.s.*
اتلامى ãtlamak, سىحرامىك sichramak.
- Vaunt, *s.* لاف lâf, تفاخر tèfâkhur,
اوگنىمك èmâdvh; —, *v.s.* اوگنىمك
òghânmek, قورولمىك kûrûlmek, تفاخر
tèfâkhur-et, تادم تè mâdvh-et.
- Veal, *s.* دانه اتى ðâna-èti.
- Veer, *v.s.* دىگىشه dig'ishmek,
موله mòla-et, دونمك ðènmek; —, *v.s.*
موله mòla-et.
- Vegetable, *a.* نباتى nèbâti; —, *s.* نبات
nèbât; (for food) سبزه sèbzé (pl.
سبزوات sèbzéwât, vulg. zèrzéwât),
قباىق yèshillik; —marrow, *s.* قباىق
kâbak; ساقز قباىق sâkiz-kâbâghî.
- Vegetation, *s.* نشور و نما neshv-u-nemâ;
نبت nèbt.
- Vegetate, *v.s.* يشامى yèshamak.
- Vehemence, *s.* شدت shiddèt, حدت
hiddèt, سرتلىك sèrtlik, زور zòr.

Vehement, *a.* شدتلو shiddètli, شديد shèdīd, حدتلو hiddètli, حديد hàdīd, سرت sèrt, زورلو zòrlu.
 Vehicle, *s.* عربه "àraba; (fig.) وسیله vessilé, واسطه wāssita.
 Veil, *s.* (woman's) یاشماق yāshmaq, نقاب nikāb; (curtain) پرده pèrdé, ستر sitr; (covering) اورتی àrtu; —, *v.a.* اورتمک àrtmek, ستر ستر sètr-et; —, *v.n.* یاشماقلمق yāshmaqłanmak.
 Vein, *s.* طمر damar, عرق "àrk (*pl.* عروق "ürök), رك règh; —ed, طمرلو [dāmarlı].
 Vellum, *s.* ترشه tirshé.
 Velocity, *s.* سرعت sùr "àt, جز hiz.
 Velvet, *s.* قטיפه (kādīffé).
 Venal, *a.* رشوتخور rishvet-yèr, رشوتکش rishvetkhòr, مرتشی mùrtèshi.
 Venality, *s.* ارتشا irtishā.
 Vend, *v.a.* صاتمق sàtmak, فروختا fūrūkh-t-et, بیع bèy -et.
 Veneer, *v.a.* قاپلامق kàplamak; —ed, ا. قاپلامه kàplama.
 Venerable, *a.* محترم mùhtérem; مبارک mùbārek; (ancient) اسکى èsski, کارتدیم kyāri-kādīm.
 Venerate, *v.a.* صایمق sàymak, رعایتا ri "āyet-et, حرمتا hürmet-et.
 Venereal disease, *s.* فرنکی firēnghi, فرنکی علتی firēnghi-"illèti.
 Vengeance, *s.* انتقام intikām, جز oj.
 Venison, *s.* کیک اتی ghèyik-èti, زهرلو [kàraja-èti].
 Venom, *s.* زهر zèhir, سم sèmm; —ous,
 Vent, *s.* نفس nèfess, هوا hàwā; (hole) نفسلك nèfessalik, منفس mènèfess;

(of a gun) فالیه fālyā; to give — to one's feelings, قلبده اولاننى سربستجه kàlbda-òlanını-sèrbèstja-izhār-et. [mek.
 Ventilate, *v.a.* هوا ویرمک hàwā-vèr-
 Ventilation, *s.* هوا ویرمکلك hàwā-vèrmeklik.
 Venture, *v.n.* جسارتا jèssàret-et; تورتمیوبکتتمک kòrkmayup-ghit-mek; —, *v.a.* تهلكه بیه قومق tèhlikéya - kòmak; بخته حواله à; bākhta-hàwālè-et.
 Venus, *s.* شعرجه حسن معبوده نك اسمى shi "rjé - husen - mà "būdènin - issmi; ناهید nahīd, زهره یلدزی zùhré-yıldızı.
 Veracious, *a.* طوغری dōghru.
 Veracity, *s.* طوغری سویلیجیمک dōghru-sùwèyléyijilik, صداقت sàdākat.
 Verb, *s.* فعل fi "l; — active, فعل معلوم fi "li-mà "lūm; — passive, فعل مجهول fi "li-mèjhūl; — neuter, or intransitive, فعل لازم fi "li-lāzim, — transitive, فعل متعدی fi "li-mùta "àddī.
 Verbal, *a.* (of a word) لفظی lāfzi; (of a verb) شفاهی shifāhi, قلعی fi "li; (oral) شفاهی shifāhi, اغزدن āghzdan; —ly, ad. لفظاً lāfzān; شفاهاً shifāhān.
 Verbatim, *ad.* لفظبلفظ lāfz-bé-lāfz, لفظاً lāfzān.
 Verbena, *s.* مینا چچکی minā-chichégki.
 Verbiage, *s.* حشوایات hāshviyyāt.
 Verbose, *a.* الفاظی جوق èlfāzi-chòk.
 Verbosity, *s.* کثرت الفاظ kèssreti-èlfāz;
 Verdict, *s.* قرار kārār. [اطناب itnāb.]

Verdigris, *s.* زنگار zənghyār, زنگار
zhənghyār, باقرک یشل پاسی bākiring-
-yəshil-pāssi.

Verdure, *s.* یشلک yəshillik; اوت òt
(grass), پیراقلر yàpraklar (leaves).

Verge, *s.* کنار kənār, لب lèb;
(limit) حدود hūdūd, مرحد sēr-hādd, (pl.);
(vicinity) یقینلر yāqin, یقینلر yāqinlar,
جوار jiwār, قرب kùrb, —
on, *v.s.* چاتمق chātmaq, وارمق vār-
maq, یقینلاشمق yāqinlashmaq,
یقینلاشمق yāqinlashmaq, یقینلنده او
yāqinında-òl, قربا kàrb-òl, قربا او
tàkàrrub-et.

Verification, *s.* تحقیق tākḥīk.

Verify, *v.a.* تصدیق tāsdiq-et; to be
—fied (by examination), تحقیق اولمق
tākḥīk-òlunmak; (by the event) تحقیق
tākḥīkuk-et, صحیح حیقمق sàḥīh-
-chīkmaq.

Verily, *ad.* واقعا wāqī'a, فی الحقیقه
fi'l-hāqīqa, "àlima-llāh, عام الله

Verjuice, *s.* قوروق kòruk; قوروق صوی
kòruk-sàyu. [riyyē].

Vermicelli, *s.* شعریه shā'riyyé (shèh-

Vermin, *s.* (body or bed) کهله پیره مقوله سی
kəhlé-piré-màkūléssi; (house or barn)
سجان صانصار مقوله سی sīchan-sānsār-
-màkūléssi.

Vernacular tongue, *s.* انادلی āna-dlī,
چارشی دلی chàrshī-dlī, بیاغی لسان
bàyāghī-lisān, chàrshī-dlī.

Verse, *s.* (hemistich) فرد fārd; مصراع
mīssrā'; (couplet) بیت bèyt; (triplet)
رباعی mùssèlliss, (quatrain) مثلث
rübā'i; &c. &c.; (poetry) شعر shī'r;

(of a chapter) آیت āyet, آیت کریمه
āyēti-kèrīmē (only used in speaking
of the Kur'an); بند bènd (paragraph).

Versed, *s.* عالم "ālim, معلوماتو mā'lū-
Versification, *s.* نظم nāzm. [mātlī.

Verify, *v.a.* نظم nāzm-et; —, *v.s.*
شعر یاپمق shī'r-yāpmak. [riwāyet.

Version, *s.* ترجمه tərjumā; روایت

Vertical, *a.* عمودی 'amūdi; (angle) رأسه اولان
rè'ssda-òlan; (sun, &c.) سمت رأسه sèmti-
-rè'ssda; دیک یوقاریده dik-yùkārīda;
سمت رأسه اولان sèmti-rè'ssda-òlan.

Very, *ad.* پک pāk, چوق chòk, غایت
ghāyet; —, *s.* ذات zāt.

Vessel, *s.* (utensil) قاب kàb; (ship)
سفینه ghèmi, تکه tèknē, سفینه
sèfinē; blood —, طمر dāmar, عرق
"àrk, رگ règh.

Vest, *s.* یلک yèlek. [nāhānē.

Vestige, *s.* اثر èssr, نشان nishān,

Veteran, *s.* اسکی èsaki; (soldier)
عسکر اسکی "asakr - èsakīssi;
—, *s. pl.* قدما kùdémā.

Veterinary, *a.* بيطاری bāytārī; —
surgeon, *s.* بيطار bāytār.

Vex, *v.s.* کوجندرمک ghyùjèndirmek,
کوجه کتمک kizdirmak; کوجه کتمک
ghyùjè-ghitmek.

Vial, *s.* شیشه shīshē.

Vibrate, *v.s.* ساللانمق sālланmaq,
دتردمک or تتردمک dīnāmaq;
رقصا (titrémek); (a pendulum)
رکسه-et; (inner particles) حرکته
hàrèkèta-ghèlmek.

Vice, *s.* شر *shèr*, كناه *ghyùnāh*,
مؤعمل *sū'i*-“*āmel*, سيئه *sèyyi'ē*;
عيب “*āyb*, مؤ *sū'*, قبح *kūbh*; (*in*
horses) خوى *khūy*, فناخوى *fēna-*
-khūy, سقط *sākat*; the —, *s. pl.*
سيئات *mū'āyyēbāt*, معيئات
sèyyi'āt; (a smith's vice) منكنه
mēnghēnē; (locum tenens) وكيل
vēkil, نائب *nā'ib*, قائم مقام *kā'im-*
-mākām; — admiral, بطرونه پاشا
pātrūna-pāsha (*formerly* بك *bēgh*),
— admiral of the fleet, بحريه فريقى
bāhriyyē-fērīki.

Vicious, *a.* كوتى *kyūtu*, شرير *shèrīr*;
(horse) سقط *sākat*, يرامز *yāramāz*,
(defective) ناقص *nākās*, فاسد *fāsīd*,
سقط *sākat*, سقامتلو *sākāmētli*.

Vicissitude, *s.* انقلاب *īnkīlāb*; — *s of*
fortune, دره انقلابات *īnkīlābātī-dèhr*.

Victim, *s.* (for sacrifice) قربان *kūrbān*;
(of slaughter) مقتول *māktūl*; (of
fraud) مغدور *māghdūr*; (of tyranny)
كفتار *māztlūm*; (*in general*) كفتار
ghīrīfār, دوچار *dūchār*, مبتلا *mūb-*
-lā.

Victor, *s.* غالب *ghālīb*. [*tēlā*, اسير *ēssīr*].

Victorious, *a.* غالب *ghālīb*.

Victory, *s.* غلبه *ghālēbē*, نصرت *nūsrèt*.

Victual, —, *s.* يیهجک *yēyējek*, طعام
tā'ām; —, *v. a.* ذخیره ترتیب *zākhīrē* -
tērtīb - *et*; (a ship)
قومانیه سنی المتق *kūmānyāssīni-*
-lāmāk; قومانیه سنی ویرمک *kū-*
-mānyāssīni-vērmeck.

Victualer, *s.* ییهجک نسنه صانیجیسی
yēyējek-nēsneh-sāntjīssī.

Vide, *v. a.* (Latin) مراجعت اولنه *mū-*
rāja'at-ōlona.

Videlicet, *c.* (Latin) یعنی *yā'nī*.

Vie with, یراشتمن *chīkīahmak*, چیقشتمن
yārāshmak.

View, *s.* نظارت *nāzārēt*; (picture)
باقتمن رسم *rēssm* (*rēssim*); —, *v. a.* باقم
bākmāk, معاینه *mū'āyēnē* - *et*;
کورمک *ghyūrmeck*.

Vigilance, *s.* کوز اچقلنی *ghyūz-*
-āchīkligñi, تیقظ *tēyākkuz*, تقید
tākāyyud.

Vigorous, *a.* دنج قوتلو *kūvvetli*, دنج *dānj*,
صاغ *sāgh*, صاعلام *sāghlām*.

Vigour, *s.* قوت *kūvvet*; (energy)
غیرت *ghāyrèt*, اهتمام *īhtimām*.

Vile, *a.* (person) الجعت *alchāck*, ردیل
rēzil, رسواى *rūsavāy*; *دنی*
dēnī, (thing) پس *pīss*, مردار *mūrdār*.

Village, *s.* کوی *kyūy*, کند *kēnd*, قریه
qerīyē.

Villager, *s.* کویلو *kyūylū*. [*kāriyyē*].

Villain, *s.* خمیث *khābīss*, خنزیر
khīnzīr, بزونک *pēzēwānk*.

Villainy, *s.* خیانت *khābāssēt*.

Vindicate, *v. a.* حقنى تأیید *hākkīni-*
-tē'yīd-et.

Vindication, *s.* تأیید *tē'yīd*. [*duju*].

Vindictive, *a.* کین کودیجی *kīn-ghyū-*

Vindictiveness, *s.* انتقامه میل *īntikāmē-*
-mēyl.

Vine, *s.* (trained) اصمه *āssmā*; (pollard)
باغ کتوکی *bāgh-kyūtoghū*.

Vine-dresser, *s.* باغچی *bāghji*.

Vinegar, *s.* سرکه *sīrkē*.

Vineyard, *s.* باغ *bāgh*.

- Vintage, *s.* باغ بوزومی bāgh-bòzūmū.
 Vintner, *s.* میخانه جی mey-khānjī.
 Violate, *v.a.* بوزمتی bòzmat, اخلال ikhlāl-et, نقصا nāks-et, هتك hētk-et; (women) زورلمق zòrlamak; — one's chastity, هتك پرده "عفتا hētki-pèrdè-i" 'iffēt-et.
 Violation, *s.* نقص nāks; هتك hētk.
 Violence, *s.* (strength) زور zòr, شدت shiddet; (in forcing) زور zòr, جبر jèbr, عنف "anf, عنوت "ānèt.
 Violent, *a.* سرت sèrt, شدید shèdīd, شدتلو shiddètlū.
 Violet, *s.* بنفشه bènfshē (mènèkshē); —, *a.* مور mòr. [kēmānchē.
 Violin, *s.* کمان kēmān, کامچه
 Violinist, *s.* کمانی kēmānī.
 Viper, *s.* انکرک ènkhérek.
 Virgin, *s.* قیزاوغلان قیز kiz, قیزاوغلان - qiz, باکره bākīrē; the Virgin, البتول el-Bētūl (said of the Virgin Mary and of Fātimē, daughter of Mūhammed).
 Virginity, *s.* قیزلیق kizlīk, بکر bikr, بکارت bèkyārèt.
 Virgo, *s.* سنبله sūnbulē.
 Virility, *s.* ارککلک èrkeklik.
 Virtue, *s.* خیر khàyr, صلاح sālāh, فضیلت fāzīlèt (*pl.* فضائل fāzā'il), محمدت māhmédet (*pl.* محامد māhāmīd).
 Virtuous, *a.* اهل خیر èhli-khàyr, صالح sālāh; (woman) عفتماآب "āfīfē, عفتلو "iffèt-mā-āb, عفتلو "āsmètīlū, عفتلو "iffètīlū, اهل پرده èhli-pèrdē.
 Viscount, *s.* رتبه "خامسه بکی rùtbé'i-khāmissa-bègāi.
 Visé, *a.* and *s.* ویزه vizē.
 Visible, *a.* کورینور ghyèrunur, کوزکور ghyèzukyur, میدانده meydānda, ظاهر zāhir, بدیدار bèdīdār, بدید bèdīd.
 Vision, *s.* (sight) بصر bāssar, دیدار dīdār; (dream) رؤیا rù'yā, دوش dūsh, عالم مثال "ālmī-missāl.
 Visit, *s.* (of respect) زیارت ziyārèt; (friendly and prolonged) مسافریک mūsāfirlik; (medical) ویزیته vizīta; (formal — on arrival) رسم خوش rəsm khōsh آمدی rəsmī-khōsh-āmēdī; —, *v.a.* کمک ghītmek, زیارتا ziyārèt-et, زیارتنه کمک ziyārètina-ghītmek; کورشمکه کمک ghyèrushmèkèk-ghītmek; استسارخاطره کمک isetif-sāri-khātira-ghītmek; (on arrival) خوش کلدک دیمکه کمک khōsh-ghèlding-dèmégshē-ghītmek; (as a physician) ویزیته vizīta-et, تحریا bākmak; (search) تهری tēhārī-et, باقمق bākmak, ارامق arāmq, یوقلمق yòqlamak; — with, مازهارا māzhar-et, گهرتارا gherētār-et, دوچارا dūchār-et, مبتلا mùbtélā-et; to go on a — مسافریکه کمک mūsāfirlikè-ghītmek.
 Visiter, *s.* مسافر mūsāfir; —or, ناظر nāzir, سیرجی sèyrjī.
 Vital, *a.* وسیله حیات vessīlè'i-hāyāt; (important) الزم èlzem, اهم èhèmm.
 Vitality, *s.* حیات hāyāt.
 Vitriol, *s.* (green) زاج قبرس zāji-kībriss;

- (blue) كوزاشى ghyàz-tàshí; oil of
—, زاج يانغى zāj-yāghí.
- Vituperate, *v.a.* دشنام dūshnām-et.
- Vituperation, *s.* دشنام dūshnām.
- Vituperative, *a.* اغزى پيس agzi-piss.
- Vivacious, *a.* نشاطلو nishātlu.
- Vivacity, *s.* نشاط nishāt.
- Vivat, *inf.* (Latin) ياشاسون yāshasun.
- Vocabulary, *s.* مختصر لغات كتابى mukhtāsār-lūghāt-kitābī.
- Vocation, *s.* مشغوليت مësh-ghūliyyèt; دعوت استعداد isti“dād, دعوته dà“vèti-kālbiyyé.
- Voice, *s.* سس sèss; آواز sādā, آواز āwāz.
- Void, *a.* بوش bòsh, خالى khālī, تهي tēhī; فاسد fāssid, باطل bātl; —, *s.* بوش ير bòsh-yēr, خالى ير khālī-yēr; —, *v.a.* ابطال ibtāl-et; (excrement) تبول tēbèvvul-et, صجمت sīchmak, ايشمك ishēmek.
- Volatile, *a.* اوجار ùchar, طيار tàyyār; (in disposition) بردالد دورمز bir-dālda-dürmāz, متلون mùtélèvvin.
- Volcano, *s.* يئارطاغ yānar-dāgh.
- Volition, *s.* اختيار ikhtiyār, اراده irādé.
- Volley, *s.* يايلم yāyālm.
- Volume, *s.* بيوكلك biyukluk, حجم hājm, قطعہ kit“ā, جرم jürm; (of a book) جلد jild. [mūfāsāl.
- Voluminous, *a.* بيوك biyuk, مفصل mufsal.
- Voluntary, *a.* اختياري ikhtiyārī.
- Volunteer, *s.* كوكلوعسكر ghyūngullu-“āsakr.
- Voluptuous, *a.* (person) مائل حزانفسه hāzzi-nèfsa-mā‘il, اهل صفا èhli-sāfā; (thing) نفيس nèfiss.
- Vomit, *s.* (emetic) متقى mùkàyyī; (vomiting) قى kàyy, استفراغ isstifrāgh; (thing ejected) قوصلان ماده kùssulan-māddé; —, *v.n.* and *a.* قوصمتن kùssmak, قى kàyy - et, استفراغ isstifrāgh-et.
- Voracious, *a.* پك اجقمش pèk-ājīqmish; چوق ير chòk-yēr.
- Vortex, *s.* گرداب ghirdāb.
- Votary, *s.* عابد “ābid, پرست pèrèst.
- Vote, *s.* رأى rè‘y; —, *v.n.* ويرمك rè‘y-vèrmek.
- Vouch, *v.n.* كفيل kèfīl-òl.
- Voucher, *s.* سند sèned. [in“ām-et.
- Vouchsafe, *v.a.* احسانا ihsān-et, انعام an‘ām.
- Vow, *s.* (of sacrifice) نذر nèzr, ادان adak; (oath) يمين yèmin, آند ānd; —, *v.a.* يمين yèmin-et, اندايچمك ānd-ichmek.
- Vowel, *s.* حرکه hārèké. [سفر sèfar.
- Voyage, *s.* دكز سفری dèngiz-sèfəri.
- Vulgar, *a.* قبا kàba; عيب “āyb; —, *s.* عوام ناس “āwāmmi-nāss.
- Vulgarity, *s.* قباتى kabalik. [kàrtāl.
- Vulture, *s.* اق بابا āk-bāba (?), قرتال qurtāl.

W.

- Wad, *s.* صيقى siki; (of a cannon) پالاستروپه pālasstrūpə.
- Wadding, *s.* پاموق pāmuk (pāmbuk).
- Wade, *v.n.* سوايچنده يوريمك sū-ichinda-yürumek.

Wafer, *s.* مکتوب پولي mèktüb - pòlu ;
(cake) کاغد حلواسی kyāghid - hël-
wāssi ; —, *v.a.* پول ایلہ یاپشدرمتی
pòl - iles - yàpshdirmak ; sacred —,
باداراق bàdarak.

Waft, *v.s.* کورتیمک ghyàturmek ;
کتوریمک ghèturmek.

Wag, *s.* لطیفہ جی lâtiféji ; —, *v.a.*
صالانمتی sallamak ; —, *v.s.* سالانمتی
sallanmak.

Wage, Wages, *s.* کوندلک ghyündelik,
ایلتی àylik ; یللیتی yillik ; — war, *v.s.*
مہارہبہ mûhârêbê-et, حربا harb-et,
مہارہبہ سہارہبہ sêfar - àchmak, سفر اچمتی
mûhârib - ôl ; عداوتا "adâvet-et,
خصوصتہ khûsûmèt-et.

Wager, *s.* بحث bâhes ; —, *v.a.*
بحثا bâhes-et, طومتی طومتی bâhes-
tûtmak, تومتی kômak.

Waggon, *s.* یوک عربسی yûk "ârabassi,
عربہ "âraba ; —er, عربجی "ârabaji.

Wagtail, *s.* قویرق سالان kôyrûk-sallan.

Wailing, *s.* نالشی nâlish, فغان fighân.

Wain, *s.* عربہ "âraba ; Charles's —,
دب اکبر dûbbi-èkbèr.

Wainscot, *s.* دوغرامہ جی ایشی dôghra-
mâji-ishî, دوغرامہ dôghrams.

Waist, *s.* بل bèl, میان miyân ; — band,
کمر kêmâr, اوچقورتلی dchkurluk ;
—coat, یلک yelek.

Wait, *v.s.* بکلمک bèklîmek ; (serve)
خدمتہ khîdmet-et (hîz-) ; — on,
— upon, خدمتہ khîdmet-et ; (for
orders, &c.) کلمک ghêlmeq, اوغرامتی
ôghramak.

Waiter, *s.* خدمتچی khîdmetji ; (tray)
تپسی tèpai.

Wake (of a ship), *s.* دومنک صوبی
dûmèning - sùyu ; —, *v.s.* اویانمتی
ôyanmek ; —, *v.s.* اویاندرمتی ôyân-
dirmak. [-tayâkkiz.

Wakeful, *a.* اویانتی ôyanîk, متیقظ mù-

Wales, *s.* ولس ممالکی vêlîs-memâlikî.

Walk, *s.* کزیمہ ghèzmê, سیر sêyr, تفرج

tèferruj ; (path) یول yòl ; (pace)

احوال àhuwâl, یوروش yûrûyush ; —s of life,

مراتبê mârâtibî - bêshârîyyê, بشریہ

mêrâtibî - bêshârîyyê ; —, *v.s.*

مشیâ mêshî, یوریمک yûrîmek, or یورومک

mêshî-et ; — about, کزیمک ghèz-

mek ; — in, ایچروکیریمک ichèri-

ghîrmek ; ایچروکیمک ichèri-

ghîrmek ; ایچروکلیمک ichèri-

ghèlmek ; — off, *v.s.* کتمک

ghîtmek ; — —, *v.a.* کورتیمک

ghyàturmek, دفعہ dèf "et ; — off

with, الب کتمک alîp - ghîtmek ;

چالمق çâlmak ; کاپمتی kâpmak ;

— out, *v.s.* چیقیمق çîqîmek, طیشاری

dîshârî - çîqîmek ; —, *v.a.*

چیقیمق dîshârî - çîqîmek ; —, *v.a.*

طیشاری کورتیمک dîshârî - ghyàturmek ;

— the rounds, قول کزیمک kòl - ghèz-

mek ; — up and down, کزیمک

ghèzinmek ; اشاغی یوقاری کزیمک

âshâghî - yûkârî - ghèzinmek.

Wall, *s.* دیوار dîwâr, جدار jîdâr, حائط

hâ'it ; —, *v.a.* دیوارچویریمک dîwâr-

chêvîrmek (or چکیمک çèkîmek).

Wallachia, *s.* افلاق ولایتی flâk - vilâyetî.

Wallachian, *s.* افلاكلو iflaklu.
 Wallet, *s.* توبره tobra, or توره tòrba,
 چانطه chànta. [būy.
 Wall-flower, *s.* صاری شیبوی sàri-shèb-
 Wallow, *v.n.* یوارلنمق yiwarlanmak.
 Walnut, *s.* جوز jèviz.
 Walrus, *s.* دکر ایغری dèngiz-ayghiri.
 Waltz, *s.* بر نوع رقص اویونی bir-nèv "i-
 -ràkss-òyunu; والس wàlss; —, *v.n.*
 مذکور رقص اویونی مکزیک mèzkyūr-
 -ràkss-òyununu-dynamek.
 Wan, *a.* صاری sàri, بکزی اتمش bèngzi-
 -ltnmsh, بکزی قالماش bèngzi-
 -kàlrmamsh. [عصا "àssā.
 Wand, *s.* چبوق chibùk, دینک dèynek,
 Wander, *v.n.* کزیم khèzmek,
 طولاشمق dōlashmak.
 Wanderer, *s.* اواره āwārā.
 Wane, *v.n.* انقراض بولمق inkirāz-bōlmak.
 Want, *s.* حاجت hājet (*pl.* حاجات
 hājāt, and حوائج hāwā'ij), احتیاج
 ihtiyāj; (severe) ضرورت zərūrèt,
 لزوم sikkindī; (necessity) لزوم
 lüzüm; (absence) نقصان nõksān,
 بولنمامه bōlunnama, عدم "àdım;
 —, *v.a.* استمک istémek, آرامق
 آرامak; او اکسک òksik-òl; —, *v.n.*
 محتاج mòhtāj-òl; to be —ed,
 لازم-òl, لزومی lüzümü-òl, اقتضا
 iktizā-et, اقتضای iktizāssi-
 -òl, مقتضی mòktāzī-òl; —ing,
 اکسک òksik.
 Wanton, *a.* (playful and innocent) پک
 پک سونجولو pèk-sèvinjli; قیدسز klydsiz;
 (wicked) گناه ghyūnāh; (shameless)

اجق مشرب àchik-mèshreb; —, *s.*
 فاحشه fāhishè, روسپی (òrosspo).
 War, *s.* حرب hàrb, سفر sèfar, غوغا
 (kàwgha), جنک jènk; —, *v.n.*
 محاربه mōhārèbé-
 -et; عداوت "ādāvèt-et, خصومت
 khùssümèt-et; at war, *a.* محارب
 mòhārib, بوزشق bōzushok.
 Warble, *v.a.* and *n.* اتمک àtmek.
 Ward, *s.* (of a town) محله mōhàllè;
 (of a hospital) قوغوش kōghush; (of
 a key) چنتک chèntik, کرتک
 kèrtik; (orphan) یتیم yètım; — off,
v.a. صاوشدرمق sāvushdurmak.
 Warden, *s.* محافظ mòhāfız.
 Wardrobe, *s.* (clothes) البسه èlbissè,
 البسه موجوداتی èlbissè-mèvjūdātı;
 (closet) طواب dōlap.
 Warehouse, *s.* مغازه mōghāza.
 Wares, *s. pl.* امته èmta "à (*pl. of* امته
 māt "à, a piece of goods).
 Warfare, *s.* حرب hàrb, معاملات حربیه
 mò "āmèlāti-hàrbıyyè.
 Warlike, *a.* حربی hàrbī; — stores,
 مهمات حربیه mōhimātı-hàrbıyyè.
 Warm, *a.* سیجاق sījāk, سیجاق
 sījāk, کرم ghèrm, حار hār; ایلجق
 iljāk; —, *v.a.* استمق issimtak; —,
v.n. استمق issimnak. [-sījāk.
 Warm-hearted, *a.* یورکی یورگی yùreghi-
 Warmth, *s.* سیجاق sījāk, سیجاق
 sījāklik, گرمی ghèrmı, گرمیت
 ghèrmıyyèt, حرارت hàrārèt.
 Warn, *v.a.* خبرویرمک khèrbir-vèrmek,
 اخبارا ikhbār-et; اخطارا ikhtār-et.

Warning, *s.* خبر khābær, اخبار ikhbār, اخطار ikhtār.

War-office, *s.* حربه نظارتی قهوسی hār-biyyé-nāzārēti-kāpissī.

Warp, *s.* (of a tissue) ارغاج ārgĥāj, تار tār; (rope) پلامار pālamār; —, *v.n.* چارپلماک chārpālmak, اگلمک āghilmek; —, *v.a.* چارپلمسته سبب او chārpālmassina - sēbeb - òl; (a ship) چکمک chēkmek.

Warrant, *s.* فرمان بیوردی būyuruldū, فرمان fārmān; برات bērat; سند sēned, حجت ĥūjjēt; —, *v.a.* کفیل او kēfīl-òl, تکفلا tēkēfful-et.

Warranted, *a.* صلاحیتلو salāhiyyētlī; قصورسزلفنه کفالت ویرلمش; جائز jā'iz; کؤسؤرئزلیغینا-کēfālēt-vērilmish.

Warranty, *s.* کفالت kēfālēt.

Warrior, *s.* جنگچی jēnkji, غازی ghāzī.

Wart, *s.* نصر nāsēr, طاقو کۆتی tāwuk-ghyātū.

Wary, *a.* اویانق ōyānīk, بصیرتلو blāsīrētlī.

Wash, *s.* (cosmetic) صو sū; (of clothes) چماشیر چانمسی chāmāshīr, چماشیر یقانمسی chāmāshīr - yīkanmassī; (mess for animals) چوربا chōrba; (of the sea) طالغہ لارک یورویوب چکلمسی dālgha-lāring-yūruyup-chēkilmassī; —, *v.a.* یقامتی yīkamak, تطهیرا tāthīr - et (t-h); —, *v.n.* یقانمق yīkanmak; (for prayers) ابدست المق ābdeast-almak; (for purification) غسلا ghūsal-et.

Washerwoman, *s.* چماشیرچی chāmāshīrji;

—woman, *s.* چماشیرچی قاری chāmāshīrji-kārī.

Wash-tub, *s.* چماشیر تگنه سی chāmāshīr-tēknāsī.

Wasp, *s.* اشک اریسی āshak-ārissī.

Waste, *s.* تلف tēlef, اسراف issrāf; (wilderness) بیابان bēyābān; ویرانه vīrānē; خالی یر khālī-yēr; —, *a.* بوش bōsh; خالی khālī; ویران vīrān, خراب khārāb; —, *v.a.* تلفا tēlef-et, اسرافا issrāf-et; —, lay —, خراب و بیابا khārāb-et, خراب و بیابا khārāb-u-yābāb-et, ویران vīrān-et; —, *v.n.* تلفا و tēlef-òl; — away, اریوب کتمک ēriyup-ghātmek.

Watch, *s.* (guard) قول kòl, ترغول kārāghòl; (time of) نوبت nùbēt; (on board ship) وارده vārda; (time-piece) توین ساعتی, ساعت sā'at, کؤین ساعتی kòyn-sā'ati; —, *v.a.* کوزلمک ghyūzlé-mek, باتمق ghyūzētmek, کوزلمک bākmak; —, *v.n.* اویوماق ōyūmā-mak, تیقا اوزر دؤرمتق tēyākkuz-üzérē-dürmak; بکچیلک bēkçīlik-et, نوبت بکلمک nùbēt-bēklēmek, وارده بکلمک vārda-bēklēmek, وارده جیلقا vārdājīlik - et; —man, *s.* بکچی bēkçī, وارده جی vārdājī, دیده بان dīdēbān; — house, ساعتچی kòlluk; — maker, پاروله pārola. sā'atçī; — word, پاروله pārola.

Water, *s.* صو sū, ما mā, اب āb; (on stuffa) منویش mēnēvīsh (?), طالغہ dālgha; —, *v.a.* (a horse, &c.) صوارمق sūwarmak; (a garden) صولمق sūla-

mak; (stuffs) منویشا mènévish-et (?),
 طالغه لئمتی dālghalatmak; —, *v.n.* (the
 mouth) صولری ائمتی sūlanmak, صولری-
 سولاری-اکمک; (the eyes, &c.) یشارمتی
 yūsharmak; (a ship) صوالمتی sū-ālmak;
 high —, مد mèdd; low —, جزر
 jèzr; fresh —, soft —, طاتلوسو tātli-
 -sū; salt —, طوزلوسو tūzlu-sū; sea —,
 آجی دنگیزی dēngiz-sūyū; hard —. آجی
 صویک āji-sū; — course, *s.* صویک
 مئجرا mējra; — صویولی sū-yōlū; — cresses,
s. صوتره سی sū-tèrēssi; — fall, *s.*
 صولارینگ-ؤچدوغلوی sūlarīng-ūchdughū-
 -yēr, چغلایان chāghlayan; — gruel, *s.*
 یان چوربا yāwan-chōrba; — man, *s.*
 قاریچی kāyikji; — melon, *s.* قاریچی
 kārpuz; — mill, صودکرمنی sū-
 -dēghirmāni; — pipe, *s.* کونک
 kyūnk; (for smoking) نارکله nārghilē;
 — proof, *a.* صوگچمز sū-ghēchmāz;
 — spout, *s.* قصرغه kāsīrgha (sāk-
 īrgha); — tight, *a.* ائمز ākmāz,
 صیزمز sīzmāz; — wheel, طولاب dōlāb;
 چیشا chīshā; to make —, صودوکمک
 chīsh-et, صودوکمک sū-dūkmek,
 کچوک صودوکمک kūchuk-sū-dūkmek,
 ایشه مک īshēmek, تبولā tēbēvvul-et;
 (a ship) صوایتمک sū-ētmeck.

Watering-place, *s.* قدرت حمامی kūr-
 drēt - hāmmāmi, قاپلوچه kāplūja,
 یالی کویی yāli-kūyī, بانیه bāniya;
 ساحل برمهیل sāhil-bīr-
 -māhāll; — pot, قوغه kōghā.

Watery, *a.* صولوی sūlū.

Wave, *s.* طالغه dālgha, موج mēvj; —,
v.a. صاللامتی sālāmak; —, *v.n.* صاللامتی
 sālāmak.

Waver, *v.n.* شیهه یه دوشمک shūbhēyē-
 -dūshmek, بیوصله یی شاشرمتی pūssalayī-
 -shāshīrmak, ثباتی بوزلمتی sēbāti-bō-
 -zūlmak, ترددا tērēddud-et, رکاکت
 rēkyākēt-ghyāsstarmek.

Wavering, *a.* تردده tērēddudda.

Wavy, *a.* طالغولو dālghali.

Wax, *s.* شمع غسل بال-مومو bāl-mūmu,
 شهم "i-"assel, موم mūm; (of the
 ears) قولتی کیری kūlak-kiri; —, *v.a.*
 بال-مومو سورمک bāl-mūmu-sūrmek;
 —, *v.n.* اولمتی ōlmak, کسلمک
 kēssilmek, لئمتی lēnmek or
 lēnmak (as a verbal termination); —
 candle, — light, بال-مومو bāl-mūmu;
 — taper, شمع شهم "à (shāma).

Way, *s.* یول yōl, طریق tārīk, راه rāh;
 (manner) درلو (tūrlū) وجه wējh,
 طرز tārız, صورت sūrēt, اسلوب
 ūsalūb, عادت "adet" rēssm;
 (behaviour) طرفی khūy; (side) طرف
 tārāf; — in, قپو kāpi, کیره جک ییر
 ghīrējek-yēr, مدخل mēdkhāl; —
 out, قپو kāpi, چیقہ جق ییر chīkzjak-
 -yēr, مخرج mākhrej; — through,
 یول yōl, کچه جک ییر ghēchējek-yēr,
 ممر mēmerr; high —, جاده jāddē,
 طریق عام shāhrāh, شاهراه
 shāhrāh, — "ām; bye —, صابه یول
 sāpa-yōl; by the —, یول اوستنده
 yōl-ūss-tunda, راهده rāhda; ways
 and means, ایراد irād, واردات vārīdāt.

Wayfarer, *s.* يولجى yòlju.
 Wayfaring, *s.* يولجىلىق yòljuluk.
 Wayward, *a.* ترس tèrs.
 Waywardly, *adv.* ترس ترس ters-ters.
 Waywardness, *s.* ترسلىق tèrsalik.
 We, *pr.* بىز biz, بىزلىر bîzlar.
 Weak, *a.* ضعيف zâ'if, قوتسىز kùvvetisiz;
 (in mind) عقلسىز "aklsiz; دلى dëli;
 متانتسىز mèntansîz; (in character) مراتلو mèràkli;
 خفيف خفيف mètânëtsiz, ثباتسىز sèbâtsiz,
 khâlfif; — side, مراق mèràk.
 Weaken, *v.a.* ضعيفلىتىمىز zâ'iflatmak,
 قوتنى كسىمىز kùvvètini - kèssmek,
 خلل ضعيفلىتىمىز zâ'if-brâkmak, خلل
 khâlel-vèrmek.
 Weakly, *a.* عليل "âlîl.
 Weakness, *s.* ضعف zâ'if, ضعيفلىق
 zâ'iflik; (of character) مراق mèràk,
 دليلك dëlilik.
 Wealth, *s.* زىنكىنلىك zènghinlik, مال
 mâl, ثروت sèrvèt, غنا ghinâ.
 Wealthy, *a.* زىنكىن zènghin, مالدار
 mâldâr, غنى مۇتەمەننىل mütémènvîl,
 ghânî, صاحب ثروت sâhib-sèrvèt.
 Wean, *v.a.* سۇدەن كىسىمىز sùddan-
 kèssmek, كىسىمىز kèssmek; واز
 vâz-ghèchirmek.
 Weapon, *s.* اسلحه silâh (*pl.* اسلحه èsslihä),
 حرب alëti-hârb.
 Wear, *s.* ايبىرىش küllänish; قوللانىش
 iprânish; ايبىرىش èskiyish; —, *v.s.*
 (as clothing) كىمىك ghîmek; (out)
 ايبىرىش èskitmek, ايبىرىش iprät-
 mak; (away) يىمىك yèmek, اشدىرمىز
 ashindîrmek; —, *v.s.* (well) طيانمىق

dâyannmak; (not well) تىيامىق
 dâyannamak; — out, *v.s.* (clothes)
 ايبىرىش èskitmek, (ropes, &c.)
 ايبىرىش iprätmek; (a person) يىرىمىق
 yòrmak; —, *v.s.* (clothes) كىمىك
 èskimek; (ropes, &c.) ايبىرىش
 iprätmek; — — one's patience,
 صىرىنى دوكتىمىز sâbrini - dökëtmek.
 اشدىرمىز üsândîrmek; — away,
v.s. اشدىرمىز yèmek, اشدىرمىز
 ashindîrmek; —, *v.s.* اشدىرمىز
 ashînmek; (time) كىچىك ghèchmek,
 مۇرۇرۇر mürür-
 et; — on, (time) كىچىك ghèchmek,
 مۇرۇرۇر mürür-et; — off, *v.s.* يىزىمىق
 bözmek, سىلمىك silmek; —, *v.s.*
 يىزىمىق bözûlmek, سىلىنىمىك silinmek,
 اۋۇدۇلمىق ghîtmek; (grief, &c.) اۋۇدۇلمىق
 ündüvlmak. [Adamî-jâni-sikilîr.
 Wearsome, *a.* جانى سىقلور اىمىك
 Weary, *a.* يورغۇن yòrghun, يورغۇن
 yòrghun; —, *v.s.* يورمىق yòrmek;
 —, *v.s.* يورمىق yòrûlmak.
 Weasel, *s.* كىلىنچىك ghèlinjik (?),
 مانسار mânsâr (?).
 Weather, *s.* هوا نىك حالى hâwânîng-
 -hâli, هوا hâwâ; fine —, كۈزىل هوا
 ghyüzèl-hâwâ; bad —, فىنا هوا fînâ-
 -hâwâ; rough —, سىرت هوا sîrt-hâwâ;
 mild —, مۇلايمىق mûlâyim - hâwâ;
 —, *s.* روزكار طرفى rûzghyâr-târfî;
v.s. (a cape, &c.) كىچىك ghèchmek;
 (a difficulty) كىچىرىمىك ghèchirmek;
 — cock, يىلقۇن yèlkowan, ئىزداتىق
 fîrîddâk, بادىنا bâdnâmâ; — gage,
 روزكاروستى rûzghyâr-âsstu.

- ✓ *weave, v.a.* نسجاً *dökumak*, نسجاً *nèssj-et.* [nèssäj.]
- ✓ *weaver, s.* نساج *dökuyujv*, نساج
- ✓ *web, s.* نسج *kümäh*, نسج *nèssj;*
— footed, قازايا قلو *küz-äyaki.*
- ✓ *wed, v.a.* (take to wife) المتى *älmak*,
أزوج *tèzèvvuj-et*; (accept as husband) وارمتى *värmak*; (find a wife for) اولنديرمك *övländirmek*; (find a husband for) ويرمك *vèrmek*,
قوجه يه ويرمك *køjaya-vèrmek*; (husband or wife) تزويج *tèzvij-et*; (as a priest) عقدا *äkd-et*, نكاح *nikyäh-et*;
— *ed, a.* (man) اولو *övlü*; (woman) نكاح تحتند *nikyähli*, نكاحو *nikyäh-tähtinda*, منكوحه *mènkyüha*, قوجه *køjada.*
- ✓ *wedding, s.* (feast) دوكون *dügün*, وليمة *vèlimé*; (ceremony) عقد نكاح *äkdinikyäh.*
- ✓ *wedge, s.* قامه *käma*, چيوى *chivi*, سيل *sil.*
- ✓ *wedlock, s.* ازدواج *izdiwäj*, نكاح *nikyäh.*
- ✓ *wednesday, s.* چهارشنبه *chihàrahènbih* (*chàrahèmba*), اربعا *èrba*“ä.
- ✓ *weed, s.* اوت *öt*, خيرسز اوت *khàysriz-öt*; — *s* (widow's) ماتم *mätèm* - البسسى *döl - kàrining - mätèm - èl-bisséssi*; — *v.a.* خيرسز اوتلرينى يولمتى *khàysriz-ötleriniyölmak*; — *out, v.a.* يولمتى *yölmak*, سوكمك *sökmek.*
- ✓ *week, s.* هفته *häfta*, اسبوع *üssbü*“;
— *day,* بياغى كون *bäyaghi-ghyün*, عادى كون *ädighyün.*
- ✓ *weekly, a. and ad.* هر هفته *häftada-bir.*

- ✓ *weep, v.n.* اغلامتى *aghilamak*, كوز *ghyüz-yäshi-dükmeç,*
- ✓ *Weevil, s.* قورت *kürt.* [بكا] *bükyä-et.*
- ✓ *Weigh, v.a.* طارتمتى *tärtmak*, وزن *vèzn - et,* چكمك *chèkmek*; (in mind) دوشونمك *düşünmek*, مطالعه *mütälä*“ä - *et*; — *v.a.* كلمك *ghälmeç,* چكمك *chèkmek*; — upon, كدر ويرمك *kèdèr-vèrmek,* اضطراب ويرمك *iztiräb-vèrmek*; — anchor, تيمور المتى *(dèmir)-älmak,* تيمور قالدرومتى *(dèmir)-kaldirmek.*
- ✓ *Weight, s.* طارتمتى *tärti,* وزن *vèzn*; اغرلتمتى *aghirläk,* ثقلتمتى *äklèt*; (personal influence) نفون *nüfüz,* اعتبار *‘tibär,* خاطر *khätir*; (moral influence) تأثير *tè’sir,* حكم *hüküm.*
- ✓ *Weighty, a.* اغر *aghir,* ثقيل *säkil*; (important) مهم *mühimam,* اهم *èhèmm.*
- ✓ *Welcome, int.* بيمورك *büyürüng,* خوش بيمورلار *büyürsünlar*; خوش كلدك *khòsh - ghèlding,* صفا كلدك *säfä - ghèlding*; — *s.* خوش امدى *rèssmi - khòsh - amédi*; — *a.* باعث مسرت *bä’isai - mèsèrètt*; — *v.a.* خوش كلدك ديمك *khòsh - ghèlding - dèmek,* رسم خوش امدى *rèssmi - khòsh - amédiyiyi - jirä-et*; اجرا *ajra* — (on arriving), ماشا لله *mā - ahā - ‘llāh !* *büyürüng !* you are — (on leaving), خوش كلدك صفا كلدك *khòsh - ghèlding - säfä - ghèlding*; you are — to it, الكز سز نكدر *älängiz - sizing - dir.*

Weld, *v.s.* قاينامتى kâynamak, ياشىماق yâpishmak; —, *v.a.* قايىنامتى kâynatmak.

Welfare, *s.* حال حسن hûssnu-hâl, رفاهت رفاہ iyîlik, رفاه rēfâh, رفاهيت رفاہيت rēfâhiyyet, سعادت حال sâ'âdeti-hâl.

Well, *s.* قيو or قويى küyü, چاه châh, بئر bir; —, *ad.* ايو iyî; —, *int.* ماشاالله! افيرين! (âferim)! ماساالله! مآشاالله! very —, يك ايو pek-iyî, يك اعلا pek-ghyûzêl, يك اعلا pek-â'lâ; to be —, to become —, ايو ايو iyî-öl; —, — up, — out, *v.s.* اقمق akmak, نبع نبع nēb'-et; — and good, فيها fē-bēhâ, نبع ايو nek-ghyûzêl.

Well-being, *s.* سعادت حال sâ'âdet-hâl.

Well-bred, *a.* تربيه لو tērbīyyēli.

Well-informed, *a.* معلوماتلو mâ'lūmâtli.

Well-known, *a.* مشهور mēshhūr.

Well-wisher, *s.* خير خواه khâyir-khâh.

Welsh, *a.* ولس مملكتى اهايسندن vāllis-mēmlékēti-âhâlisindan; —, *s.* ولس ولس vāllis-âhâlisinin-lissâni.

Wen, *s.* اور ūr. [-lissâni.

Wench, *s.* بيومش قيز biyumush-kiz, قارى قارى kârî; فاحشه fâhisha.

West, *s.* باطى bati, مغرب maghrib, لدوس غرب ghârb; south —, لدوس lōdoss; north —, قاريل kârû-yêl; —ern, *a.* غربى ghârbî; —erly, غربى ghârbî; غربدى يانہ ghârbdan-yâna; —ward, طوغرى ghârbâ-dôghru.

Wet, *s.* ياش yâsh; ياغمور yâghmur; چامور châmur; —, *a.* ياش yâsh, اصلق isslak, اصلانمى isslanmish, صوكسلمش sū-kēssilmish; (over head) ياغمور yâghmur, ياغمورلو yâghmurlu; (under foot) چامور châmur, چامورلو châmurlu; —, *v.a.* اصلانمى isslanmak; —, to get —, *v.a.* اصلانمى isslanmak; — nurse, سودانا sūd-âna, (slave) دايہ dâya.

Wether, *s.* قوين kōyun.

Wetness, *s.* ياش yâsh.

Whack, *v.a.* اورمق wûrmak.

Whale, *s.* اطه بالغى âda-balighi.

Whaler, *s.* اعلہ بالغى شكارينه كيدن كمى âda-balighi-shikyârîna-ghidân-ghēmi.

Wharf, *s.* اسكله isskêlê.

Wharfage, *s.* حقى اسكله isskêlê-hâkki.

Wharfinger, *s.* اسكله و مخزن صاحى isskêlê-vâ - mâkhzan-sâhibi-ölup-tûjjâr.

What? *pro.* نه nè? —! *int.* نه nè! (For the relative sense of *what*, see the Turkish Grammar.) [hēr-nê.

Whatever, Whatsoever, *pro.* نه nè, هر نه hēr-nê.

Wheat, *s.* بوغداى bôghday, حنطه hânta, كندم ghēndum.

Wheedle, *v.a.* اوخشايه رق بالوارمق ôkxshayarak - yalvarmak, ناز و ادا ايله naz u ada ile, بالوارمق balvarmak, ناز و ادا ايله naz u ada ile - yalvarmak, جولو jalvê-et.

Wheel, *s.* (carriage) تكرك تڪرك tēkkrêk; (of machinery) چرخ chârkh; —, *v.a.* تڪرك اوستندە يوروتمك tēkkrêk - âstunda - yûrutmek, يوروتمك yûrutmek.

yùrutmek ; گتورمك ghètirmek ;
 كوترمك ghyùtarmek ; —, *v.n.*
 اونمك dènmek ; — about, *v.a.* اونه
 بروكوترمك ètè-bèri-ghyàturmek ; —,
v.n. دونوب طولاشمق dònup-dòlash-
 mak ; دونمك dènmek ; balance —,
 رقااص چرخى ràkkàss-chàrkhi ; fly —,
 پروانه pèrwānè ; turner's —, چرخ
 chàrk ; spinning —, چقرق chikrik ;
 — barrow, ال عربسى èl-“arabassi.
 Wheelwright, *s.* تکرلکجی tèkèrlíkji.
 When ? *ad.* نه وقت nè-zàmlān, وقت
 nè-wàkāt ; —, *rel.* قچان kàchan (also
 see Grammar) ; —ever, —soever,
 هر نه زمان hèr-nè-zàmlān, هر نه وقت
 hèr-nè-wàkāt.
 Whence ? *ad.* نه زردان nèrédan (nèrdan) ;
 —, *rel.* (see Grammar) ; —, *ad.* and
c. اشته بو imdi or امدى imdi ; —soever,
ad. هر نه زردان hèr-nèrédan.
 Where ? *ad.* نه زردیه nèréya ; نه زردا nèréda
 (nèrda) ; —, *rel.* (see Grammar) ;
 — about ? — abouts ? نه زردیه nèré-
 léra ; نه زردیه nèrélérda ; —, *rel.* (see
 Grammar).
 Whereas, *c.* چونکه chùnkū, chùnkī.
 Wherefore, *ad.* نیچون nichin ; —, *c.*
 امدى imdi. [نه زردیه hèr-nèréda.
 Wherever, *ad.* هر نه زردیه hèr-nèréya, هر
 Wherry, *s.* پیاده قایغی pīyādè-kàyighi.
 Whet, *s.* ایشتهالتی ishtahālik, راقیجت
 ràkijik ; —, *v.a.* بیله مک bilémek.
 Whether, *pro.* قانغی kànghi (hànghi) ;
 —, *ad.* می mi, mí.

Whey, *s.* ایران àyrān.
 Which ? *pro.* قانغی kànghi (hànghi) ;
 —, *rel.* (see Grammar) ; —ever,
 —soever, *pro.* هر قانغی hèr-kànghi.
 Whiff, *s.* نفس nèfess, چکم chèkim,
 چکش chèkish.
 While, Whilst, *ad.* ایکن iken ; ائناسنده
 èsnāssinda ; —, *rel.* (see Grammar) ;
 worth the —, دگر dèghar ; not worth
 the —, دگمز dèghmāz.
 Whim, *s.* مرقاق mèrāk.
 Whip, *s.* قامچی kāmchi, قراچ kīrbāch,
 قامچیلتمق tāzyānè ; —, *v.a.* قامچیلتمق
 kāmchīlamak ; دوکمک dèghmek ;
 (conquer) غالب او ghālib-òl ; (into a
 froth) چالقامق chālkamak, کپک
 kyàpuk - et ; — about, *v.n.* فرلامق
 fīrlamak, صیچرامق sìchramak.
 Whirl, *v.a.* چویرمک chèvirmek,
 دوندرمک dèndèrmek ; —, *v.n.*
 دونمک dènmek.
 Whirlpool, *s.* کرداب ghirdāb. [gha].
 Whirlwind, *s.* قصرغه kàssirgha (sàkir-
 Whiskers, *s. pl.* یکی یناقده اولان صقال
 iki-yānakda-òlan-sàkal.
 Whisky, *s.* راقی ràki.
 Whisper, *s.* فسلدامه fssildama, فسلدی
 fssildi ; —, *v.n.* فسلدامق fssilda-
 mak ; —, *v.a.* قولغ مسویلکم kùlāgha-
 sùwèylémek, یواش مسویلکم yāwāsh-
 sùwèylémek.
 Whistle, *s.* اصلتی èsslik ; —, *v.n.* اصلتی
 èsslik-chālmak ; boatswain's
 —, دودوک dūdūk.
 Whit, *s.* از برشی az-blr-shèy.

White, *a.* and *s.* ابيض *bèyız*, ابيض *bèyız*, ابيض *bèyız* (*fem.* بيضی *bèyza*), سفيد *sèfid*, سفيد *sèpid*; — of an egg, یمورطه نك اقی *yimurtaning-aki*.
 Whitelead, *s.* استوزج *üstübèj*; اسويداج *asuidaj*.
 White-livered, *a.* قورقات *kòrkak*. [*issvidāj*.]
 Whiten, *v.a.* اغارتمق *aghartmaq*; بياضلتمق *bèyızlatmaq*; —, *v.s.* اغارتمق *aghartmaq*; بياضلتمق *bèyızlatmaq*.
 Whiteness, *s.* بياضلىق *bèyızlik*. [*lanmaq*.]
 Whitesmith, *s.* چيلنكير *chilinghir*.
 Whitewash, *s.* بادانه *bādana*; —, *v.s.* بادانه *bādana-et*, اورتمق *bādana-wōrmak*.
 Whither? نرديه *nèrēya*; —, *rel.* (see Grammar); —soever, مر نرديه *hər-nèrēya*.
 Whitlow, *s.* طولامه *dōlama*. [*-nèrēya*.]
 Whiz, *v.s.* وزلتمق *wizlamak*, وزوزاوتتمق *wiz-wiz-àtmek*.
 Who? *pro.* كيم *kim*; —, *rel.* (see Grammar); —ever, —soever, هر كيم *hər-kim*.
 Whole, *s.* (quantity) بتون *bitun*; (number or quantity) هب *hèp*; —, *a.* قيرلاماش *yèkpārē*, بتون *bitun*, كيرلاماش *kirilmamish* (not broken), كسلماماش *kessilmamish* (not cut), &c. [*-ùzèrē*.]
 Wholesale, *ad.* كليت اوزره *kyùllyyèt-*.
 Wholesome, *a.* خاصيتلو *khāssiyètli*, شفالو *shifalı*.
 Wholly, *ad.* بتون بتون *bitun-bitun*, كلياً *kyùllyyan*, بالكلية *bi-'l-kyùllyyē*.
 Whore, *s.* روسپى *rōspsu* (*ōrospsu*), فاحشه *fāhishē*; —, *v.s.* زهپاره لكدە *zəmparalīkda*-ghèzmek.

Whoso, —ever, *pro.* هر كيم *hər-kim*.
 Why? *ad.* نچېون *nichin*; —, *c.* or *ia:* اونه *ò-nē*, بونه *bù-nē*.
 Wick, *s.* فتيلى *fitil*.
 Wicked, *a.* (thing) كناه *ghyūnāh*, لنا *lana*; — person, كناهار *ghyūnāh-kyār*, اثم *āsim*, عامى *‘āsi*.
 Wickedness, *s.* كناه *ghyūnāh*, اثم *āsim*, فسق و فجور *fiask-‘siyyèt*, معصيت *fiask-u-fūjūr*. [*baaket*, سپد *sèped*.]
 Wicker, *s.* سپدايشى *sèped-ishi*; —
 Wicket, *s.* قيو *kāpi*.
 Widdin, *s.* ويدن شهرى *vidn-shèhiri*.
 Wide, *a.* عريض *èrız*; انلو *ənli*; (spacious) واسع *wāsi*; (in fullness) بول *bōl*; far and —, *ad.* اطراف *ətrāf*, اطراف *ətrāf-u-èknāfa*, واكتافه *ətrāf-u-èknāfa*.
 Widow, *s.* ارمل *dōl-kāri*, ارمل *èrmèl* or ارمله *èrmèlē* (*pl.* ارامل *èramil*), قارىسى اولمش ادم *bivē*; —, *er.* كاريسى *kāriissi* - ادمش *-ādam*; —hood, ارمللك *èrmèllik*.
 Width, *s.* عرض *ən*, عرض *‘ärz*. [*sāwurmak*.]
 Wield, *v.a.* قوللانتمق *kōllanmaq*, ماورتمق *maurtmaq*.
 Wife, *s.* قارى *kāri*, اهل *əhl*, اهل بيت *əhli-bèyt*, منكوحه *hālilē*, حليله *hālilē*, ارقداش *mènkyūhē*, باجى *bāji*, ارقداش *arkədəsh*; حرم *hārem*; husband's brother's —, ايلتى *or* ايلتى *èlti*.
 Wild, Wilderuees, *s.* بيابان *bèyābān*, قير *kir*, صحرا *sāhra*, دشت *dèsh*.
 Wild, *a.* دشتى *yābāni*, دشتى *dèsh*; (mad) دلى *dèli*.
 Wile, *s.* دسيسه *dèssisē*.

Wilful, *a.* اختياري *kāssdī*, تصدى *kāssdī* ikhtiyārī; (man) معند ترس *tērs*, (man) معند *mū'ānnid*, عناد جى *inādji*; —ly, *ad.* عمداً *āmdan*, تصداً *kāssdan*; مخصوص *mākhsūss*.

Will, *s.* اختيار *ikhtiyār*, اراد *irādē*; (testament) وصيتنامہ *wāssiyēt-nāmē*; —, *v.a.* اراد *irādē-et*; وصيتاً *wāssiyēt-et*; free — (human) اراد *irādē'i - jūz'lyyē*; (of God) جزئيه *irādē'i - jūz'lyyē*; (of God) اراد *irādē'i - kyūlliyē*; —, *v. aux.* (see Grammar).

Willing, *a.* راضى *rāzī* كوكلو *ghyūng-ullu*; —ly, *ad.* باش اوستنه *bāsh-ūsstuna*, از دل و جان *ēz-dil-u-jān*.

Willow, *s.* سوکود *sūgūd*. [shēytān.

Wily, *a.* شيطان *hīlkyār*, حيله کار *hīlkyār*.

Wimble, *s.* مثقب *(mātkāb)*.

Win, *v.a.* and *n.* قزانتق *kāzanmak*.

Wince, *v.n.* چکنمک *chēkinmek*.

Winch, *s.* طولا ب *dōlāb*, چرخ *chārkh*.

Wind, *s.* روزگار *rūzghyār*, ریح *yēl*, ریح *rīb*, باد *bād*; هوا *hāwā*; fair —, ایوروزگار *īyī-hāwā*, ایوروزگار *īyī-rūzghyār*, مساعد روزگار *mūwāfīk-hāwā*, موافق هوا *mūwāfīk-hāwā*, ترس هوا *mūssā'id-rūzghyār*; foul —, ترس هوا *tērs-hāwā*, مخالف روزگار *mūkhālif-rūzghyār*; high —, سرت هوا *sērt-hāwā*, صیقی روزگار *sīki - rūzghyār*; reigning —, prevailing —, اکثری اسان *ākthīrī-asān*, روزگار *ēksāfī-ēsān-rūzghyār*.

Wind, *v.a.* صارمق *ālrmak*, طولاشدرمتی *dōlāshdīrmak*; —, *v.n.* طولاشمتی *dōlāshmak*; — round, — about, *v.n.* صارمق *ālrmak*; طولاشمتی *dōlāsh-*

mak; — up, *v.a.* (a watch, &c.) قومرتق *kūrmak*; (a string, &c.) طولیلمتق *tōplamak*; (a discourse) ختم! *khātmet*.

Windfall, *s.* روزگارک دوشوردیغی *rūzghyāring-dūshurdugāu*, دوشوک *dūshuk*; (of fortune) کله پیر *kēlēpīr*, باد *bād* آورد *bād-āvērd*, باد آورد *bād-āvērdē*.

Winding-sheet, *s.* کفن *kēfen* (kēfin).

Window, *s.* پنجره *pējérē*; — blind, *s.* گونش پرده سی *ghyūnēsh-pērdēssi*.

Windpipe, *s.* غر تلاق *ghīrtlāk*.

Windsail, *s.* مانیکه *mānika*. [-ūstu.

Windward, *s.* روزگار اوستی *rūzghyār-*

Windy, *a.* روزگار لو *rūzghyārli*.

Wine, *s.* شراب *shārāb* (shārāp), باده *bādē*; — merchant, *s.* شراب ساتان *shārāb - sātan - bāzirghyān*; بازارکان *shārāb - sātan - bāzirghyān*; — press, *s.* شراب باصقیسی *shārāb-bāsskissi*.

Wing, *s.* قناک *kānād*, جناح *jēnāh*, پر *pēr*; (of an army) قول *kōl*, جناح *jēnāh*; —, *v.a.* (a bird) قنایینی قیرمتق *kānādīnī-kīrmak*; — one's flight, اوچمتق *ūchmak*.

Wink, *s.* کوز اشارتی *ghyēz - ishārēti*; طرفه العین *tārftēti* -'1- "āyn; —, *v.n.* کوز قیپمتق *ghyēz-kīpmak*; — at, *v.n.* (a person) کوز ایله اشارت *ghyēz-ila-ishāret-et*; — (any impropriety) کوز قیپامتق *ghyēz - kīpamak*, کورممازلتقا *ghyārmmāzlik - et*, اغماض عین *mūssāmaha-et*, *ighmāzi* - "āyn-et.

Winnow, *v.a.* صاورمق *sāvurmak*.

Winter, *s.* زمستان *zimisstān*; —, *v.s.* قيشلماق *kishlamak*; the depth of —, قوش *kāra-kish*, زمهرير *zèmhèrîr*, اربعين *erba'in*.

Wintry, *a.* قيشكى *kish-ghibi*.

Wipe, *s.* سلك *silish* (*fig.*) تكمة *tèkmé* (kick); —, — off, — out, *v.s.* سلك *silmek*.

Wire, *s.* تل *tèl*; gold —, سرمة *sârma*; silver —, كوش سرمة *ghyùmush-sârma*; iron —, تيمورتل *(dèmir)-tèl*; copper —, باقتل *bâkir-tèl*; gold — drawer, سرمة كس *sârma-kèsh*.

Wisdom, *s.* عقل *âkl*, "عقلوتى *âklîlik*"; (of an act) حكمت *hikmèt*, مناسب *munnâssèbèt*.

Wise, *a.* عاقل *âklî*, "عقلو *âklî*"; all — (all-knowing) علم *âlim*.

Wisecre, *s.* بوداله *bûdala*. ["âllâm.

Wish, *s.* (for an event) ارزو *ârzu*; خواهش *khâhish*, امل *èmel*; (to do) مراد *mûrâd*, مرام *mèrâm*; (for a thing) استك *isstek*; —, *v.s.* ارزوا *ârzu-èt*, خواهشا *khâhish-èt*, امل *èmel-èt*; مرادا *mûrâd-èt*, مرام *mèrâm-èt*; —, *v.s.* استمك *istémek*, استك *isstek-èt*; ارزوا *ârzu-èt*, تبريك *tèbrîk*, ارزولماق *ârzulamak*; — joy, تبريك *tèbrîk-èt*, تهنیه *tèhnîyyè-èt*; I wish you —, كوزك ايدین *ghyèzung-âydin* (may thy eyes be brightened), مبارک اولسون *mûbârek-òlsun* (may it be blessed to you).

Wit, *s.* (of mind) ذکا *zèkyâ*; (of a saying) لطافت *làtâfèt*; (witty person)

خيفمكو *hâzir-jéwâb*, حاضر جواب *làtîfè-ghyû*; to —, يعنى *yâ'nî*.

Witch, *s.* بوکوجى قارى *bughujî-kârî*, سحر باز قارى *sîhrbâz-kârî*; (old woman) قوجه قارى *kòja-kârî*; (knowing woman) پيغمبر *pèyghâmbèr*; (beautiful woman) دلبر *dîlbèr*, جلوه کار *jîlvèkyâr*.

Witchcraft, *s.* بوکو *bùghu*, or بويو *büyü*, سحر *sîhr*.

Witchery, *s.* جلوه *jîlvè*, ناز *nâz*, ادا *èdâ*.

Witching, *a.* كوزل *ghyûzèl*, نازك *nâzik*, دلبر *dîlbèr*, جلوه کارانه *jîlvèkyârânè*.

With, *pr.* ايله *ila* (*ilèn*); مع *bi*, ما *mâ*; together —, ايله برابر *ila-bèrâbèr*, معاً *mâ'an*. [*-bèrâbèr*.

Withal, *ad.* بونك ايله برابر *bûnun-ila*.

Withdraw, *v.s.* چكلمك *chèkilmek*, ايرلمق *âyrlmak*, كتمك *ghîtmek*; —, *v.s.* كبرو امتق *ghèri-âlmak*; قالدورمتى *chikârmak*; كالدورمتى *kâldîrmak*.

Withdrawal, *s.* چكلمكلك *chèkilmeklik*.

Wither, *v.s.* صولمق *sòlmak*, تورومتى *kûrutmak*; —, *v.s.* قورومتى *kûrutmak*.

Withhold, *v.a.* ويرمامك *vèrmamek*, طومتى *làli-kòmak*, اليقومتى *tùtmak*.

Within, *pr.* اىچينده *ichinda*, داخلىنده *dâkhilinda*, دروننده *dèrûnunda*; —, *ad.* اىچروده *ichèrida* (*ichèrda*); (at home) اوده *èvda*; — reach, ايتش *èl-yètishir*; — ear-reach, اولاق اشيدر *kùlak-ishidir*; — range, قورشون ييتش *ghyùllè-yètishir*, كوراشون ييتش *kùrahun-yètishir*.

- Without, *pr.* سز siz, siz, بی bī, بلا bilā; (outside of) طیشاریسندە dīshārissīnda, خارجندە khārijīnda, بیرونندە bīrūnunda; —, *ad.* طیشارده dīshārda, تشرده tashrada.
- Withstand, *v.a.* and *n.* طیانمق dāyanmak, تحمل ا tādhammul-et.
- Witness, *s.* (one present) كورن ghywārsn; أشیدن ishīdān; (at a trial) شاهد shāhid, گواه ghywāh; (testimony) شهادت shāhādet; —, *v.a.* گورمک ghywārmek, مشاهده mūshāhādē-et; to bear —, شهادت ا shāhādet-et, شاهد ا shāhid-əl; false —, (person) یلان شاهی yālān-shāhīdi, شاهدزور shāhīdi-zūr; (testimony) شهادت زور shāhādeti-zūr, یلان yālān.
- Wits, *s. pl.* عقل “akl; he has his wits about him, عقلی باشنده در “aklī-bāshīndā-dir.
- Wittol, *s.* دیوت pēzēwānk, دیوت dēyūss.
- Witty, *a.* (person) تحاف سویلر tūhāf-sūwēylr, نکره لو nēkrēli; (saying) کوزل ghywāzēl, تحاف tūhāf.
- Wive, *v.n.* اولنمک evlānmek, تاهل ا tēhāhul-et, قاری المق kārī-ālmak.
- Wizard, *s.* سحر باز sihbrāz.
- Wo! Woe! *int.* وای wāy, واه wāh, ایواه ēywāh, یازق yāzīk; —, *s.* بلا belā, کدر dērd, فلاکت fēlākāt, کدر dērd, کدر kēdr.
- Woful, Woeful, *a.* کدر لو kēdrli, درد آلود dērd-ālūd, درد ناک dērdnāk.
- Wolf, *s.* قورت kūrṭ, کرک ghywūrh, زه ناب zē‘b.
- Wolfsbane, *s.* قورت بوغان kūrṭ-bōghan.
- Woman, *s.* قاری kārī, عورت “āvret, زن zēn, نسا nissā; —kind, قاری قاسمی kārī-kāssmī, نسا طائفه tā‘īfē‘i-nissā.
- Womanish, *a.* قاری کمی kārī-ghībi.
- Womb, *s.* دول یتاغی dūl-yātaghī, رحم rāhm.
- Wonder, *s.* (feeling) تعجب tā “ājjub, حیرت hāyret, وه vèlkh; (thing) عجیب شی “ājjā‘ib) -shēy, عجیبه “ājjībē, غرائبه ghārībē, غرائبدن ghārā‘ībdān; (miracle) معجزه mē “jizē; —, *v.n.* شاشتم shāshmak, قالمق kālmaq, تعجب ا tā “ājjub - et, حیرتده mūtā “ājjīb - əl, متعجب او hāyretda - kālmaq, حیران او hāyrān - əl, متحیر او mūtahāyyir - əl, وه کلمک vèlkh-ghālmek.
- Wonderful, Wondrous, *a.* عجیب “ājjīb (“ājjā‘ib), غریب ghārīb, عقلمدن shāshlējāk, شاشله جق “aklān - khārīj, خارج shāshlējāk.
- Wont, *s.* عادت “ādet; —ed, *a.* عادت معتاد “ādet - èdilmish, ایدلمش mūtā “ād.
- Woo, *v.a.* عرض عشق “ārzi- “āshk-et.
- Wood, *s.* (material) آغاج āghāj; (of trees) اورمان ōrmān; (for burning) اوطون ōṭun, حطب hātāb.
- Woodbine, *s.* یبان حانم الی yāban-hānīm-ēli.
- Woodcock, *s.* چولتی chūlluk.

Wood-cutter, *s.* بالطه جى *bāltəji*.
 Wooden, *a.* اغاج *aghaj*, اغاجدن *aghaj-dan*; (of timber) احشب *ahshāb*, احشاب *ahshāb*.
 Woodpecker, *s.* اغاج قاقان *aghaj-kākan*.
 Woof, *s.* اتقى *atki*, پود *pūd*.
 Wool, *s.* يون *yūn* or يوك *yūng*, يپاغى *yāpaghi*; goat's —, تفك *tiftik*.
 Woollen, *a.* يون *yūn*, يوكدن *yūngdan*; —draper, چوقه جى *(chōhajji)*.
 Word, *s.* سوز *səz*, لفظ *lāfz*, لفظ *lāfz*, كلمه *kəlimə*; كلام *kəlam*; —, *v.a.* تعبيرات قولانمى *tə'birāt-qūllanmā*; — of mouth, شفا *shifāh*, مشافهت *mūshāfəhət*; by — — —, شفاهاً *shifāhā*; — of God, كلام قديم *kəlam-qədim* (applied to the Kūr'ān); high —, غوغا *(kāwgha)*, نزع *nizā*".
 Work, *s.* ايش *ish*, ايش كوچ *ish-ghyūch*; فعل *fi'l*, "ن صنع *sūn* كار *kyār*; عمل *ʿamal*; —, *v.a.* ايشلمك *ishlēmek*, ايشلشمك *ish-lshlēmek*, چالشمى *chālshimā*; (a machine) ايشلمك *ishlēmek*; (in fermentation) قاينامى *kāynamek*, تخمرا *təkhəmmur-et*, قبارمى *kābarmā*; (medicine) عمل ويرمك *ʿamal-vərmek*; —, *v.a.* (embroider) ايشلمك *ishlēmek*; (any material) ايشلمك *ishlēmek*; (a mine) ايشلتمك *ishlētme*; (a person) يورمى *yōrmā*, باشنه ايش چيقارمى *bāshinə-ish-chikārmā*; — up, (materials) ايشلمك *ishlēmek*; خرچا *khāzj-et*,

قولانمى *qūllanmā*; — one's self up into a passion, قوروب قيزمى *kūrup-kizmā*, قوردنجه قيزمى *kūrdūngjə-kizmā*; — out, باشارمى *bāsharmā*, بجزرمك *bəjzərmek*, وجود *vūjūd*, ككتورمك *kəttūrmek*; (a problem) حلا *həll-et*; — upon, تائيرا *tə'āir-et*; (a person's feelings) مرحمت ايتدرمك *mərhəmet-ət-dir-mek*.
 Workhouse, *s.* محله نك فقرا خانه سى *məhəllənin-fūkarā-khānəssi*.
 Workman, *s.* ايشجى *ishji*.
 Workmanship, *s.* ايشجىلك *ishjilik*; كار *kyār*.
 Workshop, *s.* دكان *dūkkān* (*dūkkān*).
 Workwoman, *s.* ايشجى قارى *ishji-kāri*.
 World, *s.* عالم *ʿālm*; this —, دنيا *dūnyā*; عالم دنيا *ʿālm-dūnyā*; the habitable —, ربع مسكون *rūb-i-məsskyūn*; — (great quantity) دنيا قدر *dūnyā-kādar*.
 Worldly, *a.* دنىوى *dūnyévi*, خاكي *khāki*.
 Worm, *s.* صوغلجان *sūghuljān*; (maggot) طوكرايغى *tūkrāyigī*; (of a gun) قورت *qūrt*; (of a still) بورو *bōru*; (of a screw) تل *təl*, بورمه *būrmə*; — out, *v.a.* اكلتمى *ānglāmā*; (annamā); — one's self in, صوقلمى *sūqūlmā*; — one's self into one's favour, چاتمى *chātme*; to try and . . . , يلتمك *yəltəmēk*; — eaten, قورت ييمش *qūrt-yēmish*.
 Wormwood, *s.* پلين *pəlin*.
 Worry, *v.a.* (as a dog) سالدرمى *sāldərmā*.

mak ; (tease) اذيت ويرمك èziyyèt-
-vèrmek, راحتسزا rāhatsiz-et.
Worse, a. دهاشاغى dāhā-fēna, دهاشاغى
dāhā-āshāghī, بتر bètēr, دها بتر dāhā-
bètēr ; — and worse, كتدكجه فنا
ghbitdikja-fēna.
Worship, s. عبادت "ibādet, پرستش
pèressitsh, تاپنیش tāpīnīsh ; —, v.a.
عبادت ا "ibādet-
-et, پرستش پèressitsh-et ; your —,
his —, ذات عطوفیلری zāti-"ūtūfīlērī ;
—ed, معبود mā"būd ; —er, عابد
"ābid (pl. عبدہ "ābédé).
Worst, a. الك افنا èng-fēna ; اشاغى
èng-āshāghī ; —, v.a. ينمك yènmek,
الك الت àlt-et.
Worsted, s. يوك ايلكى yùng-iplighī ; —
stockings, يوك جوراب yùng-chòrab.
Worth, s. and a. دگر dèghēr ; —, s.
قدر kàdr, قيمت kīmet ; to be —,
دگمك dèghēmek, ايتمك ètmek ;
—less, a. بر اچمه تى bir-ākchalīk, بر
اچمه ايتمز bir-ākcha-ètmèz.
Worthy, a. دگرو dèghērli ; — (of)
لايق shāyān, شايسته shāyēssta, شايان
lāyīk, جيسان jūssbān.
Wound, s. ياره yāra, جرح jūrh, جرحه
jūrha ; —, v.a. ياره لمت yāralamak,
اره yāra-et, جرح jūrh-et.
Wrangle, v.s. نواعا (kāvgha)-et, نزاع
nizā"-et, منازعه mūnāza"a-et.
Wrap, v.a. صارمق sarmak ; — round,
v.a. طولاشدرمق dō-
lashdīrmak ; —, v.s. صارلمق sārilmak,
طولاشمق dōlashmak ; — up, v.a.

اورتمق sarmak, اورتمك irtmek ; —,
v.s. صارلمق sārilmak, اورتممك irtun-
mek.
Wrapper, s. اورتى irtu.
Wrath, s. دارغينلىق dārghīnlīk, اويکه
(ūfké), غضب ghāzab.
Wreak, v.a. اجرا ijra-et.
Wreath, s. چيچک باغى chīchek-bāghī,
اوريسى yāprak-bāghī (or اوريسی)
Wreathe, v.a. اورمك irmek. [arussu].
Wreck, s. دوکندی bāktyyē, بقیه
dūkyundu, خرابه khārābē, ویرانه
vīrānē ; —, v.a. قضايه اوغرامتى
kzāya - òghratmak ; to be —ed,
قضايه اوغرامتى kzāya-òghramak, قضا
کذاو kzā-zèdē-òl ; —ed, قضايه
کذاو kzāya-òghramish, قضا
کذاو kzāzèdē.
Wren, s. بوقلوجه بلبل bōklujā-būlbul.
Wrench, s. بورقلىش bürkulush ; زورلايش
zòrlayish ; —, v.a. (a joint) بورقتمق
bürkutmak ; (open) زورلامق zòrlamak.
Wrest, v.a. زورايه المت zòr-ila-ālmak,
سوکوب المت sōkyup-ālmak.
Wrestle, v.a. کورشمك ghyèreshmek,
کولشمك ghyùleshmek.
Wrestler, s. پهلوان pèhliwān.
Wrestling, s. کولشمه ghyùleshma.
Wretch, s. خبيث khābīss ; (poor)
زوالو bīchārē, بىچاره zāwālī.
Wretched, a. فنا حاده fēna - hālda,
پريشان pèrishān, پزمرده pèzhmùrdē ;
(in mind) پريشان خاطر pèrishāni-
khātīr.
Wring, v.a. صيقتى sīkmak ; بورمق

- bürmek ; — off, بوکه:بوکه قویارمق bükē-bükē-köpärmak.
 Wrinkle, *s.* بورشق bürushuk ; —, *v.n.*
 بورشتمق bürushmak ; —, *v.a.*
 بورشدرمق bürushdurmak ; —led, *a.*
 بورشقلو bürushuk ; [shuklu].
 Wrist, *s.* باک blèk.
 Wristband, *s.* يک yèng.
 Write, *v.a.* يازمق yàzmak, تحريرا
 tâhrir-et, تسطيرا tènîmik-et,
 têsâtîr-et ; — down, قيدا kâyd-et ;
 ضبطا zâbt-et ; —, *v.n.* يازى يازمق
 yâzi-yàzmak.
 Writer, *s.* (author) مصنف müssânnif,
 مؤلف mü'ellif ; (penman) خطاط
 khâtât ; (clerk) يازجى yâzjî,
 كاتب kyâtîb ; (of a letter)
 محرر الحروف mühârriru'l-hurûf.
 Writhe, *v.n.* قيوارمق kıvrılmak, پیچو
 pîch-u-tâb-et.
 Writing, *s.* يازى yâzi ; hand—, يازى
 yâzi, خط khât ; —s, *s. pl.* محررات
 mühârrerât ; کاغذلار kyâghidlar.
 Written, *a.* يازيلو yâzîli ; يازلمش yâzil-
 mish ; مسطور mektûb, مکتوب
 mèsâtûr, محرر mühârrer, مقيد mü-
 kâyyed.
 Wrong, *a.* (erroneous) يانگیش yàngîlish
 (yânîsh) ; (bad) فنا fêna ; —, *s.*
 ظلم ghâdr, غدر ghâdr, حاکسزلى
 zûlm ; —, *v.a.* حاکسزلى
 -et, ظلم ghâdr-et, ظلم zûlm-et ; —
 side, ترس târss, ترس طرفى târss-
 târafi ; — side outwards, — side up,
 ترس târss.
- Wrongful, *a.* —ly, ad. ناحق نيره nâ-
 -hâk-yêre.
 Wroth, *a.* دارغین dârghîn.
 Wrought, *a.* ایشلمه işlêmê, درکمه
 dâgâmê.
 Wry, *a.* چارپق çârpâk.
- Y.
- Yacht, *s.* سیرکیمی sêyr-ghèmissî.
 Yankee, *s.* امریکان amèrikân-
 -ladami.
 Yard, *s.* (measure) يارده yârde, ارشون
 ârahîn ; (of a house) حولى hâvli ;
 (of a ship) سرن sèren ; (of a horse)
 سرن sik, ذکر zèker ; — arm, سرن
 sèren-ûjû.
 Yarn, *s.* اپلك iplik, تل têt ; (fig.) مصال
 mâssâl.
 Yawn, *v.n.* اسنمک êssnèmek.
 Ye, *pro.* سز siz, سزلى sizlar.
 Yea, *ad.* بلى bèli, اوت èvèt, نعم nâ“m.
 Year, *s.* يىل or يىل yîl, سنه sènê,
 sâl.
 Yearling, *s.* برسنه لىk bir-sènêlik.
 Yearly, *a.* and *ad.* سنوى sènêvî, يىلدىر
 yîlda-bîr.
 Yearn, *v.n.* اشتياق ishtiyâk-
 -chèkmek, آرزولمق ârzulamak.
 Yeast, *s.* ارپه صوبى maiesî ârpa-sûyu-
 -mâyassî.
 Yell, *s.* حيقرش hâykirish ; —, *v.n.*
 حيقرمق hâykirmak.
 Yellow, *a.* سارى sarî, اصفر asfêr, زرد

zèrd, زرد zèrdé; —s, s. pl. صاریلق
sàrlılk.
Yellow-fever, s. صاری حما sàri-hummà.
Yelp, v.n. باغرمق bəghırmak.
Yeoman, s. انا əgha.
Yes, ad. بلی bèli, اوت əvxt.
Yesterday, s. دونکی کون dùnکی کون
dũnku-ghyũn.
Yesternight, s. دون کبجه dùn-ghèyjé.
Yet, ad. دها dàhā; (still) حالا hālā;
(again) ینه yiné (ghènə); not —,
دها hènuz (hèniz); more —, دها
dàhā; —, c. لکن lākin, ولكن və-lākin,
اما əmmā, ینه yiné (ghèné).
Yew, s. بورصق اناجی børsuk-əghəjı (?).
Yield, s. محصول məhsũl; —, v.a.
(give) ویرمک vərmek, حاصل hāsıl-
-et; (give up) تسلیم təsslĩm-et; —,
v.n. تسلیم او təsslĩm-əl.
Yoke, s. بویوندروغ bõyundurugh;
(pair) چفت chift; —, v.a. قوشمق
kõshmak. [-sàrissı.
Yolk, s. یمورطه نك صاریسی yimurtaning-
Yon, Yonder, a. شو shũ, شورادەکی
shũradéki; yonder, ad. شورا shũra,
اوراسی shũrassı, اورا òra, اوراسی
òrassı; اورایه shũraya, شورایه
òraya; اورادە shũrada, اوراد òrada.
Yore, s. ایام əsski-zāmān, اسکی زمان
əyyāmi-māzi.
You, pro. سز siz, سزلی sızlır; سزی sızı,
سزلی sızléri; سزه sızé, سزلسره
sızléra.
Young, a. گنج ghènj; —, — one, s.
یاوری yāvri; —er, کچوک kũchuk;

—est, الك كچوک əng-kũchuk; —ish,
گنججه ghènjja.
Youngster, s. دلیقانلو dèlikānlı, جوان
jıwān, شاب shābb.
Your, pro. a. كز ngiz, انگیز; سزك
sızıng, سزلیك sızlık.
Yours, pro. سزك sızıng, سزلیك
sızlık; سزلیك سزکی sızlık sızıkı,
سزلیك سزکی sızlık sızıkı.
Yourself, pro. كندیگیز kèndıgız;
—ives, كندیلریگیز kèndılér-
ingız.
Youth, s. جوانلق ghènjlik, جوانلق
jıwānlık, شباب shèbābət; (lad)
اوغلان əghlan, دلیقانلو dèlikānlı,
جوان jıwān, شاب shābb.
Youthful, a. گنج ghènj.
Z.
Zeal, s. حمیت ghàyrət, ham-
miyyèt; (blind) تعصب tə"-
læssub.
Zealot, s. متعصب کمنه mùta"læssıb-
-kimèssné.
Zealous, a. غیرتلو ghàyrətli, غیر
ghàyrũ.
Zealousness, s. غیرت ghàyrət.
Zebra, s. یبان اشکی yāban-əshèghı.
Zenith, s. سمت رأس sèmti-rè"ss.
Zephyr, s. باد صبا bādi-sābā.
Zero, s. صفر sıfr.
Zigzag (of trenches) صچان یولی sıchan-
-yòlu.
Zinc, s. توتیا tũtya.

Zodiac, *s.* منطقة البروج mintakatv-ʔ-
-bdrūj (māntīk —).

Zone, *s.* قوشاق kūshāq, كمر kēmr;
(geographical) منطقة mintaka (mān-
tīka); torrid —, منطقة حارة (mān-
tīkaʾi)-hārrē; temperate —, منطقة
معتدلة (māntīkaʾi)-mūʾtēdīlē; frigid

—, منطقة منجمدة (māntīkaʾi)-
-mūnjēmidē.

Zoography, Zoology, *s.* علم بحث
حيوانات ʾilmi - bahasi - hay-
wānāt.

Zoological, *s.* حيواناته متعلق hay-
wānāta-mūʾtēʾallik.

REDHOUSE'S DICTIONARY.

PART II.—TURKISH AND ENGLISH.

N.B.—The form of the aorist indicative, which is the same as that of the aorist active participle, of every Turkish simple verb, is given in parenthesis immediately after the verb itself, for the reason that it is not subject to any definite rule, easy of enunciation. The *a*, *p*, or *t*, after each word, denotes it to be of either Arabic, Persian, or purely Turkish origin. All the verbs are Turkish.

ا̇ òlif. First letter of the Turkish alphabet. In chronograms and astronomical tables it has the value of 1. Pronounced as *â*, it is a Turkish interjectional affix of affirmation, something of the value of our English *do* in affirmations. It is also a Persian vocative affix, often employed in poetry. It is, further, placed between a repetition of a word, in the sense of *and* or *with*. In the dates of letters, when following one of the characters ذ *zèl*, ر *rè*, or ج *jim*, as را, جا, it indicates the first of the couple in three couples of months with the same name, and those characters alone, without the ا̇, indicate the second month in each couple (see ذا, را, جا).

آب *âb*, *s. p.* Water; juice; lustre; honour, spotlessness; temper (of steel); —, *s. a.* A father, master, possessor. Used in the composition of Arabic words, altering its termination according to its case, having أبو *abû* in the nominative, آبا *âba* in the accusative, and آبي *âbi* in the other cases; as, أبوبكر *Abubeker*.

آبا *èbâ*, *is* آبا عن جد *èbâ-“an-jèddin*, *ad. a.* From father to son (*lit.* through the father from the grandfather), hereditarily.

آبا *âbâ*, *s. pl. a.* (of آبا *èbu*) Fathers; ancestors, forefathers.

آبا *îbâ*, *s. a.* Refusal, rejection, abstaining; ا̇—, —*et. v.m.* To refuse, reject, abstain from.

آباد *âbâd*, *s. pl. a.* (of آبا *èbed*)

ابدیت èbédilyyét, *s. a.* Quality of
 اب èbr, *s. p.* A cloud. [eternal durability.
 ابر èbrā, *s. a.* Quittance, acquittal,
 discharge; |—, —et, *v.a.* To free,
 acquit, discharge, exonerate.
 ابرار èbrār, *s. pl. a.* (of بر èberr), The
 good, just, virtuous.
 ابراز èbrāz, *s. a.* Production, manifesta-
 tion, showing; |—, —et, *v.a.* To
 manifest, produce, show, display.
 ابرام èbrām, *s. a.* Importunity, urging;
 |—, —et, *v.a.* To importune, urge.
 ابرشیم èbrishim, *s. p.* Double-twisted
 silk thread. [A leper; leprosy.
 ابرص èbrāss, *a. a.* Leprous; —, *s. a.*
 ابرو èbrū, *a. t.* Marbled; —, *s. t.*
 Marbled appearance in colours; —,
s. p. The eyebrow; —èbrū, and
 ابروی èbrūy, *s. p.* Honour, spotless-
 ness.
 ابریق èbriq, *s. t.* Ewer for washing;
 a brig; brigantine; sloop of war.
 ابحار èbsār, *s. pl. a.* (of بصر èbassar),
 Eyes; penetrations, sagacities.
 ابطال èbtāl, *s. pl. a.* (of بطل èbattāl),
 Champions, heroes; —, èbtāl, *s. a.*
 Avoiding, abolishing, annulling; |—,
 —et, *v.a.* To make void, or of no
 value, annul, abolish.
 ابعاد èb“ād, *s. pl. a.* (of بعد èbād),
 Distances; —, èb“ād, *s. a.* Removal
 to a distance; |—, —et, *v.a.* To
 remove to a distance.
 ابعده èb“ād, *a. a.* More or most dis-
 tant; very distant.

ابقا èbkā, *s. a.* A causing to continue,
 continuance, confirmation; |—, —et,
v.a. To confirm, cause to remain or
 continue (in an office). [Virgins.
 ابكار èbkyār, *s. pl. a.* (of بكر èbikr),
 ابلا or ابله èbla, *s. t.* Eldest sister.
 ابلاغ èblāgh, *s. a.* A causing to reach,
 attain, or arrive at; |—, —et, *v.a.*
 To cause to reach, arrive at, attain,
 mount up to.
 ابلاغ èblāgh, *a. a.* More, most, or very
 eloquent.
 ابلك èblāk, *a. a.* Piebald; —, *s. a.*
 A piebald horse; (fig.) Time or the
 world, as consisting of night and
 day; — or ايلتك èblāk (imlāk), *s. t.*
 A capon.
 ابلة èbilē, *s. p.* A bubble; a pimple;
 —, èbla, *s. t.* Eldest sister; —, èblèh,
a. a. More, most, or very stupid.
 ابليس èbliss, *s. a.* Iblis, Satan; a devil.
 احمد ابن محمد èbn èmmed èbn èmmed,
 Ahmed - ibni - Mùhàmmèd, Ahmed,
 son of Mùhàmmèd.
 ابنة èbnèt, *s. a.* A daughter.
 ابنا èbnā, *s. pl. a.* (of ابن èbn), Sons,
 children; ابناى سبيل èbnāy - èbèl,
 Sons of the road, travellers.
 ابانوس èbanòss, *s. t.* Ebony.
 ابنىة èbnnyē, *s. pl. a.* (of بنا èbnā),
 Buildings, edifices; ابنىة خيريه èb-
 nnyè‘i - khāyryyē, Buildings for
 charitable or benevolent purposes.
 ابو èbu, *s. a.* Father of, as
 èbu - Sīnā, Avicenna.

ابواب èbvāb, *s. pl. a.* (of باب), Gates, doors; chapters. [ship.

ابوت èbùvvet, *s. a.* Paternity, father-

ابوين èbévèyn, *s. dual a.* (of ابو èbu, a father), The two parents.

ابه èbè, *s. t.* A midwife; ابدكوعجى èbè-ghyùmèji, Mallows; geranium.

ابهام èbhām, *s. a.* Enunciating obscurely and so as to create doubt.

ابهت èbbèhèt (èbbèt), *s. a.* Grandeur, glory, magnificence, pomp.

ايات èbyāt, *s. pl. a.* (of بيت), Houses; verses, or rather distichs.

ابيض èbyād, *a. a.* White.

ايبين èbyèn, *a. a.* More, most, or very clear, explicit, manifest, evident.

اب اپ Turkish particle placed before a few adjectives, and there signifying quite, very, altogether, as اباچق اپ-àchik, wide open, اباانسز اپ-ansiz, all of a sudden, &c.

ايارمق èparmak (*aor.* ايارر èparir), *v. a.* (provincial), To bring; to carry away.

ايرتمك èprtmek (*aor.* ايردر èprèdir), *v. a.* To wear by use, to make a stuff ragged and rough; ايرنمك èprènmek (*aor.* ايرنور èprènir), *v. m.* To become rough and worn.

ايسد or ايسيد èpsid, *s. t.* Felloe of a wheel.

ايش èpish, *s. t.* The grip of the legs, or that part of the thighs, knees, &c., by which a seat is obtained in a saddle.

ايشمق èpishmak (*aor.* ايشور èpishir),

v. m. To open the legs and stand or sit a-straddle.

ايلك èplik, *s. t.* Thread.

ات èt, *s. t.* Flesh; meat; —, *at, s. t.* A horse; a stallion.

اتا èta, *s. t.* (old), Father; اتابك èta-bègh (*lit.* Prince-father), Tutor of the monarch, or regent (in some of the old Mussulman dynasties).

اتالک ètalik, *s. t.* Tutor, guardian.

اتباع ètba“, *s. pl. a.* (of تبع ètba“, *not in use*), Followers, suite, dependants, servants; —, ittibā“, *s. a.* A following, complying with, imitating; —, —et, *v. m.* To follow, obey, act up to, comply with.

اتحاد èttihād, *s. a.* Union, concord, friendship; unanimity; —, —et, *v. a.* To join one's self to another, act in concert, be unanimous.

اتحاف èthāf, *s. a.* Presenting, giving; —, —et, *v. a.* To give as a present to present. [*v. a.* To take; to use, adopt.

اتخاذ èttikhāz, *s. a.* A taking; —, —et.

اتش ètèsh, *s. p.* Fire; —, ètish, *s. t.* Action or manner of throwing.

اتشپرست ètèsh-pèrèset, *s. p.* A fire-worshipper; اتشكد ètèsh-kèdè, *s. p.* A fire temple. [with a quality.

اتصاف èttissāf, *s. a.* Being endowed

اتصال èttissāl, *s. a.* Being joined, touching, reaching to.

اتعاب èt‘āb, *s. a.* A fatiguing, causing fatigue; —, —et, *v. a.* To fatigue, wear out.

اتفاق ittifāk, *s. a.* Union, concord; confederacy, alliance; hazard, chance; | —, —et, *v. n.* To come to an agreement together, make an alliance; to chance, happen; على الاتفاق "alé-1-ittifāk, *ad. a.* Unanimously; اتفاقا ittifākā, *ad. a.* By chance, fortuitously; اتفاقي ittifāki, *a. a.* Fortuitous.

اتقان ittikān, *s. a.* Certain knowledge.

اتقى Atki, *s. t.* The woof of cloth carried by the shuttle. [or of mountains.

اتك ètek, *s. t.* The skirts of clothes,

اتكا ittikyā, *s. a.* A leaning upon or against; a relying on, trusting in; | —, —et, *v. n.*

اتكال ittikyāl, *s. a.* A leaving one's matters entirely to another.

اتلاف itlāf, *s. a.* A destroying; | —, —et, *v. a.* To destroy, waste, ruin; kill.

اتلامك atlamak (*aor.* اتلر atlar), *v. a.* To spring, or jump over, or across; to omit, leave out.

اتلمت atlāmak (*aor.* اتلور atlūr), *v. n.* To spring or jump up, spring upon; —, *v. p.* To be thrown.

اتلانمك atlanmak (*aor.* اتلانور atlanūr), *v. n.* To mount on horseback.

اتلو atli, *a. t.* On horseback; —, *s. t.* A horseman; cavalry.

اتم ètèmm, *a. a.* More, most, or very complete; —, اتم, *s. t.* A cast, a throw; a charge (of powder).

اتمام itmām, *s. a.* Action of completing, completion; | —, —et, *v. a.* To finish, complete.

التمجه atmajā, *s. t.* A sparrow-hawk.

اتمق atmaq (*aor.* اطار atar), *v. a.* To throw, cast, project; to throw away, down, aside, up, &c.; to fire (a gun, &c.); to card (cotton); —, *v. n.* To fade, lose colour (stuffs); turn pale (countenance); grow light (the morning); طوب اتمق tōp-atmaq, to fire guns, to fire a salute; (*fig.*) to become bankrupt. [livelihood.

اتمك (èmek), *s. t.* Bread; (*fig.*)

اتهام ithām, *s. a.* Imputation, accusation; | —, —et, *v. a.* To impute, to accuse.

اتى atī, *a. a.* Future, coming, to come; further on, lower down (in writing).

اتيان ityān, *s. a.* A bringing forward, mentioning; | —, —et, *v. a.* To ad-

اتينا Atina, *s. t.* Athens. [duce, mention.

اثاث èssāss, ائث بيت èssāssi-bèyt, *s. a.* Household stuff, goods, furniture.

اثار èssār, *s. pl. a.* (of ائثر èsser), Vestiges, traces, signs, marks; remains; monuments; buildings; books, writings, works; doings; sayings.

اثار èssārè, *s. a.* A raising (the dust); an exciting (of troubles).

اثالت èssālet, *s. a.* Nobility of extraction.

اثام èssām, *s. pl. a.* (of اثم èssam), Sins, iniquities, wickednesses.

اثبات isbāt, *s. a.* A making firm, fixing; a proving, demonstrating; a proof; | —, —et, To prove, demonstrate; to fix, establish, confirm; محو واثبات mahv-u-issbāt, A taking away some parts, and leaving or adding others;

alteration (in buildings or in writings).
 اثر *əsser*, *s. s.* A vestige, trace, sign, mark; an effect; a monument (of art); a writing, saying, or doing;
 اثر طراز *əsser-tirāz*, An historian.
 ائقال *əskāl*, *s. pl. s.* (of *نقل not used*),
 Baggage, luggage, impedimenta.
 اثم *issm*, *s. s.* A sin; —, *āssim*, *s. a.*
 A sinner. [Fruits.
 ائمار *əsmār*, *s. pl. s.* (of *ثمره sémérē*),
 ائمان *əsmān*, *s. pl. a.* (of *ثمن sēmen*),
 Prices; values.
 ائنا *əsnā*, *s. pl. a.* (of *ئنى not used*),
 Windings, foldings, sinuosities; —,
s. t. Time or duration of any action;
 ائناى يول ائناسند *yöl-əsnāssında*, or
 ائناى راهد *əsnāyi-rāhda*, while on the
 journey, *مكالمه ائناسند* *mūkyälémé-*
əsnāssında, during the conference.
 ائنين *issnēyn*, *s. a.* Monday.
 ائواب *əsswāb* (*əssabab*), *s. pl. a.* (of
ئوب sēvb), Clothes.
 اج *əj*, or *اچ əch*, *s. t.* Hungry; fasting,
 not having eaten; *اچ كوزلو əj-ghyāzlu*
 (hungry-eyed), Covetous, insatiate, in-
 satiable; *اچ قارنه əj-kārnis*, *ad.* On
 an empty stomach, fasting.
 اجابت *ljābet*, *s. s.* Acceptance of a
 request, compliance; |—, —*et*, *v. s.*
 To comply.
 اجار *ājār*, *s. pl. a.* (of *اجر əjr*), Recom-
 penses, remunerations; rewards.
 اجاره *ljārē*, *s. s.* Rent; ground-rent
 paid for land, &c. in mortmain;

اجاره معمله *ljārē'i-mū'əjjēlē*, the
 sum or fine paid on first acquiring
 possession; *اجاره مؤجله ljārē'i-*
mū'əjjēlē, the monthly or yearly
 quit-rent paid ever afterwards.
 اجازت *ljāzet*, *s. s.* Permission, au-
 thorization; diploma or authority to
 act as a teacher of the humanities, or
 of divinity. [circulste.
 اجاله *ljālē*, *s. s.* A causing to flow, or
 اجانب *əjānib*, *s. pl. a.* (of *اجنبى*
əjnēbī), Strangers, aliens (in blood,
 or of race).
 اجبار *ljbār*, *s. s.* A forcing, compelling;
 force, compulsion; |—, —*et*, *v. s.*
 To compel.
 اجبال *əjbāl*, *s. pl. a.* (of *جبل jēbel*),
 Mountains. [selection, election.
 اجتبا *ljtūba*, *s. s.* A choosing; choice,
 اجترا *ljtirā*, *s. s.* A daring; audacity;
 courage; |—, —*et*, *v. s.* To dare, have
 the courage.
 اجتماع *ljtimā*, *s. s.* A coming together,
 being collected, united, gathered to-
 gether; meeting, conjunction; un-
 animity of opinion or decision (in
 matters of faith or discipline).
 اجتناب *ljtināb*, *s. s.* An abstaining,
 avoiding; |—, —*et*, *v. s.* To abstain
 from, avoid.
 اجتهاد *ljtihād*, *s. s.* Exertion, endeavour;
 a striving to arrive at the true mean-
 ing of any point in law or religion.
 اجداد *əjdād*, *s. pl. a.* (of *جد jēdd*),
 Ancestors, forefathers.

اجر èjr, *s. a.* Recompense, remuneration; reward.

اجرا ijzā, *s. a.* A causing to flow; a putting in force, in operation; |—, —et, *v. a.* To cause to flow; to put in force, execute; to perform the formalities of taking up a commission of office.

اجرت èjzèt, *s. a.* Pay for any service, remuneration.

اجزا èjzā, *s. pl. a.* (of جزز jüz'), Parts; particles, atoms; ingredients; drugs, chemicals; sheets (of a book), or parts containing twenty pages; (as a Turkish singular) a chemical composition of any kind; a percussion cap; اجزاجى èjzāji, A chemist or apothecary.

اجتمق èjzkmak (*aor.* اجققر èjzqir), *v. n.* To become hungry, قارنم اجققدى kārnm-èjzkdī (lit. my stomach has become hungry), I am hungry.

اجل èjil, *a. a.* Future, to come, postponed to a future time; —, èjl (èjil), *s. a.* Cause, reason, motive, consideration; —, èjel, *s. a.* An appointed time; the appointed time of death; —, èjèl, *a. a.* More, most, or very great and glorious.

اجلا ijlä, *s. a.* Banishment, exile; |—, —et, *v. a.* To banish, exile.

اجلس ijläs, *s. a.* A causing to sit down; |—, —et, *v. a.* To cause to sit, to seat; to place on (the throne).

اجلال ijlä, *s. a.* Praise, glory, honour.

اجله èjillé, *s. pl. a.* (of جليل èjèlil), Those who are very great and noble.

اجماع ijmä, *s. a.* A collecting; the unanimity of opinion or decision (of the Fathers of the Church on points of faith or discipline, this being one of the fundamental sources of authority in Muhammedan canon law, in matters where an explicit Divine command or apostolic word or deed cannot be cited: it is called also اجماع امت ijmä"i-ümmèt, *the unanimous decision of the Church*).

اجمال ijmal, *s. a.* The making a summary, an abbreviating; a summary, abbreviation; |—, —et, *v. a.* To condense, abbreviate.

اجمتراق èjiträk, *a. t.* Rather bitter.

اجناد èjnäd, *s. pl. a.* (of جند èjünd), Troops, legions, cohorts.

اجناس èjnäs, *s. pl. a.* (of جنس èjins), Sorts, kinds; اجناس اقچه èjnäs-akcha, Mixed coins, foreign or old, no longer legally current.

اجنبى èjnébi, *s. a.* A foreigner.

اجوبه èjvibé, *s. pl. a.* (of جواب èjwāb), Answers.

اجى èji, *a. t.* Bitter; hot (spices, &c.); —, *s. t.* Pain, smart; the word حاجى èjji (èjji), *a pilgrim to Mecca at a certain season, and with certain rites*, is sometimes thus spelt when applied to non-Muslim pilgrims to Jerusalem.

اجيقت èjizmak (*aor.* اجير èjir) *v. n.* To be painful, to

ache; —, *v. a.* To be sorry for, to pity, feel for, compassionate.

ا ح كوزلو *ach*, *s. t.* Hungry; fasting; *ا ح كوزلو* *ach-ghyàzlu* (having hungry eyes), *s. t.* Covetous, insatiable.

ا ح كى *achik*, *s. t.* Open; clear, serene; plain, clear, explicit; light (colour); *ا ح كى مشرب* *achik-mèshreb*; (of an open character), *s. t.* Forward, impudent; —, *s. t.* The open sea, the offing; any open space away from *ا ح كى* *achlik*, Hunger. [buildings.

ا ح كى *achlak*, Hunger. [buildings. *ا ح كى* *achlak* (*aor.* *ا ح كى* *achlik*), *v. s.* To open; to become bright and shining, polished; to become clear and serene; to become lively, quick, merry; to acquire cleverness, expertness, experience; to lose one's bashfulness; to quit the shore or the harbour; to commence, begin, be entered upon; —, *v. p.* To be opened.

ا ح كى *achmak* (*aor.* *ا ح كى* *achar*), *v. a.* To open; to polish; to begin; to explain clearly; to make explicit; to make a new pen; to unravel, untie, undo; to spread, set (sails), roll out (paste). [Units; individuals.

ا ح كى *ahad*, *s. pl. a.* (of *ا ح كى* *ahad*), *ا ح كى* *ahadiss*, *s. pl. a.* (of *ا ح كى* *ahadiss*), Events, happenings; traditions of the sayings or doings of Muhammad (These, as a collection, hold a rank among Mussulman divines, corresponding to that of the book of the Acts of the Apostles and the Apostolic

Epistles with us: they are a perfectly valid and binding source of authority in the determination of canonical questions), called generally *ا ح كى* *ahadiss-nèbèvlyyâ*, the Apostolic Acts.

ا ح كى *ihata*, *s. a.* A surrounding; a comprising, comprehending, containing, holding; —, —*et.* *v. s.* To encircle, surround; to comprise, contain, hold; to comprehend, understand.

ا ح كى *ihale*, *s. a.* A giving in charge, committing to the care, referring; —, —*et.* *v. s.* To refer, commit, give in charge, leave.

ا ح كى *ahabbâ*, *ا ح كى* *ahhab*, *s. pl. a.* (of *ا ح كى* *ahabb*), Friends.

ا ح كى *ihtjaz*, *s. a.* A bringing forward proofs and documents; *ا ح كى* *ihtjaz-salah*, Valid, fit for exhibition as documentary evidence.

ا ح كى *ihtiraz*, *s. a.* Taking care, avoiding, using circumspection; —, —*et.* *v. s.* To take care, avoid.

ا ح كى *ihtirak*, *s. a.* A burning, being burnt. [veneration.

ا ح كى *ihtiram*, *s. a.* Respect, reverence.

ا ح كى *ihtissab*, *s. a.* The municipal excise; *ا ح كى* *ihtissab-aghassi* (or *ا ح كى* *naziri*), The superintendant of excise at Constantinople; *ا ح كى* *ihtissabliyyâ*, *s. a.* The excise dues.

ا ح كى *ihtisham*, *s. a.* Pomp, majesty; the having a large retinue.

احتقان ihtikān, *s. a.* The using an injection or glyster.

احتكار ihtikyār, *s. a.* The holding back grain from market in hopes of a time of scarcity and dearth.

احتمال ihtimāl, *s. a.* Probability, the being probable; —, *a. t.* Possible, probable; —, *ad. t.* It is possible, perhaps, may be.

احتواء ihtiwā, *s. a.* Comprehending, containing, collecting, protecting, occupation, enjoyment. [wanting, need.

احتياج ihtiyāj, *s. a.* The being in want,

احتياط ihtiyāt, *s. a.* Prudence, circumspection; the keeping a reserve; the reserve itself; احتياط عسكى ihtiyāt-
“askéri, the reserve of an army.

احداث ihdās, *s. a.* A producing, creating, making, inventing; |—, —et, *v.a.* To produce, create, make, invent.

احدى ihdā, *s. a.* (*fem. of* احد), One.

احديت ahādīyyèt, *s. a.* The quality of being unique; the unity of God.

أحرار àhrār, *s. pl. a.* (*of* حر hurr), Freemen; noblemen.

أحراز ihrāz, *s. a.* An obtaining, gaining, reaching; |—, —et, *v.a.* To obtain, gain, reach.

أحراق ihrāk, *s. a.* A burning, consuming by fire; |—, —et, *v.a.* To burn, consume by fire.

أحرام ihrām, *s. a.* Sacred vestment of the pilgrims at Mecca; a kind of woollen tissue, covered on one side with little twisted bullions.

أحزان àhzān, *s. pl. a.* (*of* حزن huzn), Grievs, sorrows; —, ihzān, *s. a.* Vexing, grieving.

أحسان ihsān, *s. a.* A benevolent act; goodness, kindness; a present (to an inferior); |—, —et, *v.a.* To give, make present; —, *v.n.* To have the kindness, do the favour, be so kind, &c. [bering.

أحصا ihsā, *s. a.* A counting, num-
أحضر ihzār, *s. a.* A bringing into some one's presence, producing; citing to appear, summoning; |—, —et, To produce, bring into presence.

أحفاد àhfād, *s. pl. a.* (*of* حفيد hāfid), Grandsons; posterity.

أحقاق ihkāk, *s. a.* A rendering justice, righting; |—, —et, *v.a.* To right, (authoritatively); |—, —et, *v.a.* To right any one (authoritatively; lit. to right one's rights).

أحكام àhkyām, *s. pl. a.* (*of* حكم hūkm, not used in this sense). Tenours, meaning; orders, commands, requisitions, ordinances (discoverable in writings); influences (of the stars); —, ihkyām, *s. a.* A strengthening, fortifying, consolidating. [dark.

أحمر àhmèr, *a. a.* Red; tawny, swarthy,

أحمق àhmāk, *a. a.* Stupid.

أحوال àhwāl, *s. pl. a.* (*of* حال hāl), States, conditions, situations.

أحيا àhyā, *s. pl. a.* (*of* حى hāyy). Those who are alive, the living; —

ihyā, *s. a.* A raising to life, animating; a resuscitation, reanimating; a rendering vigorous, powerful, populous, cultivated; |—, —et, *v.a.* To animate, give life to; to reanimate, restore to life; to give new vigour to, enforce anew; to make populous; to restore from neglect or ruin, renovate; to bring into cultivation, reclaim (waste lands); to pass (the night) watching or in activity.

أحيان *āhyān, s. pl. a.* (of حين *hīn*). Times, moments; أحياناً *āhyānan, ad. a.* Now and then, from time to time, at times, sometimes.

أخافه *ikhāfā, s. a.* A frightening; |—, —et, *v.a.* To frighten, to menace.

أخبار *ākḥbār, s. pl. a.* (of خبر *khābār*). News, informations, reports; —, *ikhbār, s. a.* A giving intelligence, informing; |—, —et, *v.a.* To communicate (information). [star-fish.

أختتم *ākḥtāpūt, s. g.* (οκτανόδος), The being finished; completion; —بولتمق, —bdlmak, *v.s.* To be completed.

أختر *ākḥtār, s. p.* A star.

أخترع *ikhṭirā, s. a.* An inventing, invention; |—, —et, *v.a.* To invent.

أختصر *ikhṭisār, s. a.* A shortening, abbreviation; |—, —et, *v.a.* To abbreviate. [devotion, friendship.

أختصاص *ikhṭisās, s. a.* Devotedness.

أختفأ *ikhṭifā, s. a.* A hiding one's self, concealment.

أختلأ *ikhṭilāt, s. a.* A mixing with, intercourse; |—, —et, *v.s.* To mix, have intercourse.

أختلاف *ikhṭilāf, s. a.* Difference, want of agreement, variation; |—, —et, *v.s.* To differ; to vary, اختلاف منظر *ikhṭilāfi-mānzār*, (Difference of place of observation) Parallax.

أختلأ *ikhṭilāl, s. a.* Trouble, sedition; confusion, derangement.

أختيار *ikhṭiyār, a. t.* Old, aged; —, *s. t.* An old man; —, *s. a.* Choice, option; |—, —et, *v.a.* To choose; to prefer; to undertake or submit to in preference.

أختياري *ikhṭiyārī, a. a.* Of choice, optional.

أخذ *ākḥz, s. a.* A taking; a receiving; |—, —et, *v.a.* To take, to receive; أخذوا عطا *ākḥz-u-ī-tā*, Buying and selling, commerce, trade, traffic.

أخر *ākḥir, a. a.* The last; يوم الآخر *yawmu-'l-ākḥir*, The last day; —, *s. a.* The end; conclusion; —, آخر الأمر *ākḥar, a. a.* Other, another; أخيراً *ākḥiru-'l-ēmr, ad. a.* At last, at length; lastly, in conclusion.

أخرج *ikhraj, s. a.* A putting out, pulling out, extraction; subtraction; a prolonging, producing (in mathematics); expense; |—, —et, *v.a.* To pull out, extract; to subtract; to prolong, produce; إخراجات *ikhrajāt, s. pl. a.* Expenses, outgoings.

أخرت *ākḥirèt, s. a.* The future state:

اخرتلك *ākhrèt-dghlv or* اخرت اوغلی *ākhrètlik*, An adopted child.

اخروی *ūkhrevī*, *a. a.* Relating to the future life. [Other, another.

اخری *ūkhrà*, *a. a.* (fem. of *آخر ākhār*), اخشام *ākshām* (Ak-), *s. t.* The evening.

اخشاملر *ākshamlar* (*aor.* اخشاملت *ākshamlak*), *v.n.* To become evening; to pass the evening.

اخص *ākhāss*, *a. a.* More, most, or very special, intimate, or pure.

اخضر *ākhzār*, *a. a.* Green.

اخطار *ākhtār*, *s. pl. a.* (*of* خطر *khātar*), Dangers; —, *ikhtār*, *s. a.* A putting in mind, calling to one's attention; |—, —et, *v.a.* To recall to one's mind; —, *v.n.* To warn, put upon one's guard, call one's attention.

اخفا *ikhfā*, *s. a.* A hiding, secreting, concealing; |—, —et, *v.a.* To hide, secrete, conceal.

اخر *ākghēr*, *s. p.* Charcoal, a piece of charcoal; a piece of burning charcoal. [devoted attachment.

اخلاص *ikhlass*, *s. a.* Sincere and

اخلاط *ākhlat*, *s. pl. a.* (*of* خلط *khlat*, *not used*), The humours of the body, blood, bile, phlegm, and *black-bile*; —, *ākhlat*, *s. t.* A wild pear.

اخلاف *ākhlaḥ*, *s. pl. a.* (*of* خلف *khālef*), Successors; posterity.

اخلاق *ākhlaḥ*, *s. pl. a.* (*of* خلق *khalk*), Moral qualities, points of character or disposition; (*of* خلق *khalk*).

Creatures; human creatures; علم اخلاق *‘ilmī-ākhlāk*, Ethics, moral science, metaphysics.

اخلل *ikhāl*, *s. a.* A putting in disorder, deranging, spoiling; |—, —et, *v.a.* To spoil, derange, disorder.

اخوان *ikhwān*, *s. pl. a.* (*of* اخ *not used*), Brethren; comrades, fellows; co-religionists. [brotherhood.

اخوت *ūkhūvet*, *s. a.* Fraternity,

اخور *(ākhīr)*, *s. p.* A stable; ميراخور *mīrī-ākhhōr* (*emrakhōr*), Master of *اد* *ād*, *s. t.* A name. [the horse.

ادا *ēdā*, *s. a.* A paying; a fulfilling; a manner; a tone; grace or affectation of manner or tone; |—, —et, *v.a.* To pay; to fulfil.

اداب *ādāb*, *s. pl. a.* (*of* ادب *ēdeb*), Manners, modes of behaviour; gentlemanly behaviour.

ادات *ēdāt*, *s. a.* An instrument, implement, tool; a particle (in grammar).

ادار *īdārē*, *s. a.* A causing to turn round, revolve, or circulate; the conduct of business, supervision, superintendence; economy; savings; |—, —et, *v.a.* To cause to turn round, revolve, or circulate; to conduct, or superintend; to save by economy; —, *v.n.* To be economical.

اداق *ādak*, *s. t.* A vow; an offering made according to a vow.

ادوات *ēdāwāt*, *s. pl. a.* (*of* ادات *ēdāt*), Instruments, implements, tools; particles.

ادب *èdeb*, *s. a.* Modesty, politeness, good manners, respectful behaviour; ترک ادب *târki-èdeb*, A want of proper respect; ادب یرلری *èdeb-yârleri*, The privities.

ادبار *idbâr*, *s. a.* A going backwards or downwards (in the world); adversity.

ادخال *idkhâl*, *s. a.* An introducing, causing to enter; |—, —*et*, *v.a.* To introduce, cause to enter.

ادداهش *èddâsh*, *s. t.* A namesake.

ادرار *idrâr*, *s. a.* A flowing, or causing to flow, copiously (wine, milk, &c.); a bestowing abundantly.

ادراک *idrâk*, *s. a.* An overtaking, coming up with; an understanding, comprehending; comprehension, intelligence; |—, —*et*, *v.a.* To comprehend, understand; to catch, come up with, overtake; to be partly contemporaneous with (one who was born earlier). [Adrianople.

ادرنه *Edirnê*, *s. t.* The town of

ادعا *iddâ‘â*, *s. a.* A pretension, claim, pertinacious assertion; |—, —*et*, *v.a.* To assert pertinaciously, to maintain; —, *v.n.* To be pertinacious in assertion. [Prayers; thanksgivings.

ادعیه *èd‘‘iyyê*, *s. pl. a.* (of دعا *dû‘â*), ادلتمق *adlamak* (*cor.* ادلر *adlar*), *v.a.* To measure by paces; to step over.

ادله *èdillê*, *s. pl. a.* (of دليل *dèlîl*), Guides; indications; proofs, arguments.

ادم *âdâm* (آدم), *s. a.* A man; a human creature; an agent, servant, messenger; a person; somebody; (in negations) nobody; حضرت ادم *Hâzreti-Adâm*, Adam, the father of mankind; بنی ادم *bèni-âdâm*, the sons of men, mankind; — *âdâm*, *s. t.*

A step, pace.

ادمان *idmân*, *s. a.* The facility, or power of endurance, gained by long practice.

اداملتمق *adamlamak* (*cor.* اداملر *adamlar*), *v.a.* To measure by paces.

ادمی *âdâmî*, *a. a.* Human; المیان *âdâmîyyân*, *s. pl. a.* Human beings,

ادنا *èdnâ*, *a. a.* Less; the least. [men.

ادویه *èdvıyyê*, *s. pl. a.* (of دوا *dewâ*), Medicines, drugs.

ادهم *èdhêm*, *s. a.* A black horse.

ادیان *èdyân*, *s. pl. a.* (of دین *dîn*), Religious.

ادیب *èdîb*, *a. and s. a.* Modest, polite, well-behaved; refined in mind and

ادا *èzâ*, Molestation, hurt. [manners.

ادابه *izâbê*, *s. a.* A melting, causing to melt; |—, —*et*, To melt, bring into fusion.

ادان *èzân*, *s. a.* The call to prayer; اوتومتق —, — *òkumak*, To perform the call to prayer.

ادعاج *iz‘‘âj*, *s. a.* A teasing, worrying, urging; |—, —*et*, *v.a.* To tease, worry, urge.

ادعان *iz‘‘ân*, *s. a.* A complying, acting in obedience; a comprehending, understanding.

اذکار *èzkyār, s. pl. a. (of ذکر zikr),*
Services of prayer and praise.

اذکیا *èzkiyā, s. pl. a. (of ذکی zèki),*
Men of intelligence.

اذن *izn (izin),* Permission, leave ;
ویرمک —, — *vèrmek,* To give
leave, grant permission ; to discharge,
dismiss. [Minds, intellects.]

اذهان *èzhān, s. pl. a. (of ذهن zihn),*

اذیال *èzyāl, s. pl. a. (of ذیل zèyl),*
Skirts ; appendices.

اذیئت *èziyyèt, s. a. Pain, torture, suf-*
fering ; |—, —*et, v.n.* To cause
pain ; to put to the torture, to
torture ; ویرمک —, — *vèrmek, v.n.*
To cause trouble, or suffering ; to
tease. [اگر èghkr), c. p. If.]

ار *èr, s. t. A man ; a husband ; — (for*

ارا *àra, s. t. The midst ; an interval ; —*
ārā, s. pl. a. (of رأی rè'y), Opinions ;
—, *ārā, a. p. (in composition),* Adorn-
ing, which adorns.

اراجیف *èrājif, s. pl. a. (of ارجوفه, not*
in use), Scandal ; false rumours.

اراد *irādé, s. a. The will, volition ; a*
rescript, command, injunction ; اراد
irādé'î-kyüllllyyè, The Divine, or
universal will ; جزئیه *irādé'î-*
jz'îyyè, Human, or partial will, free-
will ; اراد و شاهانه *irādé'î-shāhānè,*
An imperial rescript.

ارانل *èrāzil, s. pl. a. (of ارنل èrzèl),*
The vilest men. [adorned.]

اراسته *ārāstè, a. p. Equipped ; prepared ;*
اراشدرمق *ārāshdirmak (aor. اراشدر*

ārāshdīrīr), v. a. To cause search or
inquiry after to be made.

اراضی *ārāzī, s. pl. a. (of ارض ärz),* Lands.
اراقه *irāka, s. a. A shedding, pouring*
out, spilling ; |—, —*et, v. a. To shed,*
spill, pour out ; اراقه دمما *irāka'î-dimā,*
A shedding of blood.

ارالتی *ārāl'tī, s. t. An interval, space ; an*
interval of time ; a time.

ارام *ārām, آرامش ārāmish, s. p. Repose,*
tranquillity.

ارامتق *ārāmak (aor. ارار ärar), v. a. To*
seek, look for, search after, inquire
for ; to miss, feel the absence or want
of ; to search (a place, pockets, &c.).

ارایش *ārāyish, s. p. An adornment, an*
ornament.

ارباب *èrbāb, s. pl. a. (of رب rābb, not*
in use in this sense), Possessors,
owners ; persons endowed with ;
people occupied about ; competent
and fitting persons ; people belonging
to, or occupied with ; (as a Turkish
singular) a competent and fit person ;
رب الارباب *rābbu-'l-èrbāb,* The Lord
of Lords, God.

اربع *èrbā" (fem. اربعه èrba"à), a. a.*
Four. [a. a. Forty.]

اربعین *èrba"īn (rarely اربعون èrba"ūn),*
اربه *ārpa, s. t. Barley ; اربه جتی arpajik,*
s. t. (lit. little barley-corn), A sty on
the eye ; the dispart or sight-piece
placed near the muzzle of fire-arms ;
اربه صویی *ārpa-sūyu, (barley-water)*
Beer.

آرپالیک *ärpalik, s. t.* Barley-field or Barley-money, The title under which various districts were given to certain functionaries, under the old system, now abolished, and from the revenues of which they were supposed, according to the feudal theory, to supply their horses with barley.

آرتباط *irtibat, s. a.* A being connected, connexion. [for, desiring.

آرتیجا *irtijä, s. a.* An expecting, a wishing

آرتحال *irtihäl, s. a.* A change of abode, a journeying, migration; the passing from this life; —دار بقا, *irtihäli-däri-bakä*, The passage to the world (abode) of permanency; |—, —et, *v.s.* To change one's abode, migrate; to die.

آرتداد *irtidäd, s. a.* Apostacy, an apostatizing (from isaläm).

آرتسام *irtissäm, s. a.* A being marked or remarkable; مودت آرتسام *mèvèddet-irtissäm*, Bearing the stamp of affection.

آرتشا *irtishä, s. a.* The receiving a bribe.

آرتفاع *irtifä, s. a.* Height, elevation; altitude; غایت ارتفاع *ghäyeti-irtifä*, (astr.) (extreme) meridian altitude.

آرتن *ärtik, a. t.* Over and remaining; —, *ad. t.* (with a negative) no more; never again; (with an affirmative) now, at last; under those circumstances.

آرتقا *irtikä, s. a.* A going upwards, rising; advancing in rank; increasing.

آرتکاب *irtikyäb, s. a.* The committing

any bad act, a stooping to anything base; |—, —et, *v.s.* To commit, stoop to.

آرتتمق *ärtmak (aor. آرتار ärtar), v.s.* To augment, increase, become more in quantity or degree.

آرتتمک *ärtmek (aor. آریدر ərıdir), v.s.* To melt, fuse, liquefy, dissolve.

آرتیاب *irtiyäb, s. s.* Doubt.

آرث *ırs, s. a.* Inheritance; آرثا *ırsen, ad. a.* By inheritance.

آرجمند *ərjumend, a. p.* Noble, worshipful, excellent.

آرحام *erhäm, s. pl. a. (of رحم rähm),* Relatives (on the mother's side, or in general).

آرحم *erhäm, a. a.* More, most, or very merciful and compassionate; آرحم الرحمین *Erhämü-'r-rähimin*, The Most Merciful of those who show mercy, God.

آرخا *ırkhä, s. a.* A loosening, slacking; آرخای عنان *ırkhäyi-"ınän-et, v.s.* To slack the reins, give a horse his head, to start on a journey.

آرد *ärd, s. t.* The back side of anything; the space behind anything; آردی صرة *ärdi-sıra, ad. t.* Immediately following it (him or her); آردم صرة *ärdim-sıra*, After me; آردت صرة *ärding-sıra*, After thee; &c. &c.

آردج *ärdij, s. t.* Juniper.

آردل *or* آردل مملکتی *Erdöl or Erdöl-mèmlékäti, s. t.* Transylvania.

آردو *ördü, s. t.* A camp; an army.

ارذل èrzèl, *a. a.* More, most, or very vile.
 ارزاق èrzāk, *s. pl. a.* (of رزق rizk, not used in this sense), Provisions, corn, &c.
 ارزان èrzān, *s. p.* Deemed fit and worthy;
 ارزان بیورمتی èrzān-būyormak, *v. a.* To deem fit and worthy; ارزانی èrzāni, *s. p.* A deeming fit and worthy.
 آرزو ärzū, *s. p.* Wish, desire; |—, —et, *v. a.* To wish, to desire, to long for;
 آرزوکش ärzūkesh, آرزومند ärzumènd, *a. p.* Desirous.
 ارسال irsāl, *s. a.* A sending, forwarding, despatching; |—, —et, *v. a.* To send.
 ارسلان ärsslan (Asalan), *s. t.* A lion;
 ارسلانو (Asalanl), ارسلانی ärsslāni, *a. t.* A piastre (*term used only by auctioneers and criers*).
 ارشاد irahād, *s. a.* A showing the right way, directing truly; a teaching the true religion or tenets; |—, —et, *v. a.* To put in the right way (moral or physical).
 ارشون or ارشین arshin, *s. t.* The Turkish yard, of which there are two; one called معمارارشونی mi'-mār-ārshini, *architect's yard*, of 29½ inches English, the other named چوته ارشونی (chòha)-ārshini, *cloth yard*, of about 28 inches; the first is divided into 24 پرمق pārmak, inches; the latter into 8 ربع rūb", quarters.
 أرض ärz, *s. a.* Land; کرهٔ أرض kyurè'i-ärz, The world, the terra-queous globe; a terrestrial globe.

ارضروم or أرضروم Arzi-rüm, *s. t.* The city of Erzeroum.
 ارضا irzā, *s. a.* A satisfying, contenting, making willing; |—, —et, *v. a.* To make willing, content, satisfied; to obtain one's consent, or assent.
 ارغاج årghāj, *s. t.* Warp of cloth, the threads stretched lengthwise in weaving.
 ارغاد irghāt, *s. g.* A labourer.
 ارغوان årghawān, *s. p.* Judas-tree;
 ارغوانی årghawāni, *a. p.* Red, as the flowers of the Judas-tree.
 ارق ark, *s. t.* A small water-course for irrigation; —, اریک, *a. t.* Thin, lean.
 ارقام èrkām, *s. pl. a.* (of رقم rākam). Arithmetical figures; written characters; diplomas, commands.
 ارتوری årkuri (âykiri), *a. and ad. t.* Thwartwise; slantwise; exorbitant, out of bounds or reason.
 ارته ärka, *s. t.* The back; support, protection; a patron, protector.
 ارکان èrkyān, *s. pl. a.* (of رکن rükñ), Pilasters, pillars, columns; customs, rules; chief men, people of rank and influence, ministers; ارکان حرب èrkyāni-hārb, The staff of an army.
 ارکچ èrghech, *s. t.* A male goat.
 ارکت èrkek, *s. t.* A male; a man; —, *a. t.* Male.
 ارکمک irkmeç (*acr.* ارکر irkkr), *v. n.* To stagnate, become stagnant and offensive.
 ارکن èrken, *a. and ad. t.* Early; —,

èrghèn, *s. t.* A bachelor, unmarried man; ارگهنلیک èrghenlik, *s. t.* Pimples on the face of young people.

ارمغان èrmaghân (irmighân), A present, gift.

ارمل èrmel (fem. ارملة èrmélâ), *s. a.* A widow; a widower.

ارمنجه Ermènjê, *s. t.* The Armenian language; ارمنستان Ermènisstân, *s. t.* Armenia; ارمنی Ermènî, *s. t.* An Armenian; —, *a. t.* Armenian.

ارمود èrmud, *s. t.* A pear; ارموداغاجی èrmud-âgâjî, A pear-tree; التونی —, — آلتینی, A pear-shaped gold medallion, worn by women or children, on the cap, on the forehead, or suspended round the neck.

ارمه èrma, *s. t.* (of Italian origin), A coat of arms; the rigging of a ship.

ارن èrnan, *act. part.* (of ایرمک èrnek or ermek, to arrive at), An adept, one initiated into the mysteries of any order or secret society, one who has arrived at the truth; ارنلر èrnanlâr, term used by the old Bèktâshî dervishes to designate themselves and those affiliated to their order: they were in reality atheists or pantheists.

ارناؤد Arnâwd, *a. t.* Albanian; —, *s. t.* An Albanian, Albania.

ارواح èrwâh, *s. pl. a.* (of روح rûh), Souls, spirits; spirituous liquors.

اره èrrê, *s. p.* A saw; ارهخانه èrrê-khânê, A saw-mill.

اری èri, *s. t.* A bee; بیان اریسی yâban-

-ârissi, A drone (bee of the wilds); اشک اریسی èshék-ârissi, A wasp; اریقوانی èri-kôwani, A bee-hive; foxglove.

ارباح èryâh, *s. pl. a.* (of ریح rîh), Winds.

اریک èrik, *s. t.* A plum; قوری اریک kûru-èrik (dried plum), A prune; مورد اریکی mùrdum - èrigâi, A damson; جان اریکی jân-èrigâi, The Orleans plum; برداق اریکی bàrdak-èrigâi, The egg-plum; &c., &c.

اریکه èrikê, *s. a.* A throne.

اریمک èrimek (*aor.* اریر èrir), *v. s.* To melt, become melted, fused, liquefied.

از èz, *s. t.* Little in quantity; few in number; —, *ad. t.* Seldom; little; —, *s. t.* The less part; برآز bìr-èz, A little; a few; برازن bìr-èzdan, In a little while, shortly, by-and-bye, presently; ازاجتی èzajî (dim.), A very little in quantity, the least quantity; — èz, *s. p.* Vehement lust and desire, avidity, cupidity, covetousness; —, èz, *pr. p.* From; of; by, through, over, under.

ازاد èzâd (èzâd), *a. p.* Free; enfranchised, set at liberty; —, *s. p.* Freedom, enfranchisement; —, —et, *v. a.* To give freedom, enfranchise.

ازادے èzâdê, *a. p.* Free, exempt.

ازار èzâr (èzar), *s. p.* Blame, reprimand; —, *a. p.* (in compound words), Which vexes, troubles, pains; دل ازار dil-èzâr, Giving trouble to the heart.

ازارش *āzāriah*, *s. p.* Vexation, trouble; anguish, pain.

ازارمتی *azarlamak* (*aor.* ازارلار *azarlar*), *v.a.* To scold, reprimand.

ازاله *izālē*, *s. a.* A removing, causing to disappear, obliterating, annihilating; |—, —*t*, *v.a.* To remove, extirpate, eradicate, obliterate, annihilate.

ازالمق *azalmak* (*aor.* ازالور *azalır*), *v.n.* To diminish, grow less in number, quantity, or degree.

ازباندید *izbāndit*, *s. t.* (*Italian*), A highwayman, bandit, outlaw.

ازبر *ēzbēr*, *is* ازبردن *ēzbērdan*, By heart; *and* ازبرلمک *ēzbērlmek*, *v.a.* To learn by heart.

ازدحام *izdihām*, *s. a.* A collecting together in crowds; a crowd. [in pairs.

ازدواج *izdiwāj*, *s. a.* Marriage; being

ازدیاد *izdiyād*, *s. a.* An increasing, increase, augmentation; —بولمق —*bōlmak*, *v.n.* To increase, be augmented. [tressed.

ازرد *āzurdē*, *a. p.* Hurt; afflicted, dis-

ازرق *ēzrak*, *a. a.* Blue.
ازغون *or* ازغین *azghin*, *a. t.* Depraved, rebellious, refusing all restraint; furious; in heat; grown beyond all natural or usual bounds.

ازکیا *ēzkiyā*, *s. pl. a.* (*of* زکی *zēkī*), The good, pure, virtuous.

ازل *ēzel*, *s. a.* Past eternity; منالزل *min-el-ēzel*, *ad. a.* From all eternity;

ازلی *ēzēlī*, *a. a.* Who has existed

from all eternity; ازلیت *ēzēlīyyēt*, *s. a.* Quality of having eternally existed.

ازما *āzmā*, *a. p.* (*is comp.*), Who knows, who has learnt, has had experience.

ازمان *ēzmān*, *s. pl. a.* (*of* زمان *zāmān*), Times, seasons, epochs; —, *āzmān*, *a. t.* Grown out of all natural or usual bounds.

ازمق *āzmaq* (*aor.* ازار *azar*), *v.n.* To become depraved, rebellious (man); to become furious, *or* in heat (animal); to grow beyond all natural or usual bounds; —دیش *dūsh*—, To take a lascivious form (a dream) and cause pollution.

ازمک *ēzmeq* (*aor.* ازر *ēzre*), *v.a.* To crush, bruise, pound, triturate, smash.

ازمنه *ēzminē*, *s. pl. a.* (*of* زمان *zāmān*), Times, seasons, epochs.

ازموده *āzmūdē*, *a. p.* (*is composition*), Who has learnt, experienced.

ازمه *āzma*, *s. t.* A becoming rebellious; furious; a growing beyond all usual bounds; a monster; —, *ēzīmē*, *s. pl. a.* (*of* زمام *zīmām*), Reins.

ازو *āzi*, *and* ازودیشی *āzi-dīshi*, *s. t.* A canine tooth; a tusk, tush.

ازواج *ēzwāj*, *s. pl. a.* (*of* زوج *zēvj*), Couples, pairs; spouses, husbands, wives. [Flowers.

ازهار *ēzhār*, *s. pl. a.* (*of* زهره *zēhrē*), ازهر *ēzhēr*, *a. a.* More, most, or very shining, splendid, brilliant.

اَزْدَرهٔ əzhdār, اَزْدَرهٔ əzhdārā, and اَزْدَرهٔ əzhdihā, *s. p.* A dragon.

اَس ās, *s. a.* The myrtle; —, اَسس āsas, *s. a.* A foundation, basis.

اَسَا āsā, *a. p. (in composition)*, Like, resembling.

اَسَاتِزِ əssātizē, *s. pl. a. (of استاد استاد dastāz, for استاد dastād, s. p.)*, Masters (of an art or science).

اَسَارَا əssārā, *s. pl. a. (of اسير əssīr)*, Captives, prisoners of war; slaves on sale.

اَسَاس əssās, *s. a.* Foundation; basis; fundamental rule or principle.

اَسَاطِير əssātīr, *s. pl. a.* Fables; اَسَاطِيرِ əssātīr - u'1 - əwwəlīna, The fables of the ancients, myths.

اَسَافِل əssāfil, *s. pl. a. (of أسفل əssfəl)*, The lowest classes, ranks, or places.

اَسَامَه əssāmē, *s. t.* Ticket or document for pay and rations under the old Janissary system.

اَسَامِي əssāmī, *s. pl. a. (of اسم ism)*, Names.

اَسَانَ əssān, *a. p.* Easy; اَسَانَتِي əssānlik, *s. t.* اَسَانِي əssānī, *s. p.* Ease, facility.

اَسَايِش əssāyīsh, *s. p.* Tranquillity.

اَسَب əsb, *s. p.* A horse.

اَسَابِيب əsbāyb, *s. pl. a. (of سبب səbeb)*, Reasons, motives; materials; means; (for اَنْوَاب əswāb, clothes, clothing); مَسَبِبِ الْاَسَابِيبِ müssəbbību - 1 - əsbāyb, The causer of all means, God.

اَسْبَقِ əsbək, *a. a.* Former, last but one (in past time), or any former.

اَسْبُوعِ əsbūc, *s. a. (pl. اَسَابِيعِ əssābīc)*, A week. [Spinach]

اَسْپَانَاکِ isspānak, *s. t.* اسپاناک or اسپاناک isspānya, *s. t.* Spain.

اَسْپَانِیَالِ isspanyali, *a. t.* Spanish; —, *s. t.* A Spaniard. [nationality].

اَسْپِیرِ isspir, *s. t.* A groom (of Roumelian استاد dastād, *s. p.* استاد dastāz, *s. a.* A master in any profession or calling.

اَسْتَادِ əstādē, *a. p. (in composition)*, Standing.

اَسْتَارِ əstār, *s. pl. a. (of ستر sītr)*, Vails, curtains; —, اَسْتَارِ əstār, *s. t.* Lining; coarse cloth fit only for linings or for clouts. [lobster.

اَسْتَاکُوسِ əstākoss, *s. t. (Greek)*, A

اَسْتَانِ əssitān, *s. p.* A threshold; a royal court or hall; اَسْتَانَهٔ əssitānē, *s. p.* A threshold; a royal court or hall; the capital, Constantinople.

اَسْتَانْبُولِ isstānbòl, *s. t.* Constantinople; Stamboul.

اَسْتَاوَرُوسِ isstāvross, *s. t. (Greek)*, A cross, crucifix; sign of the cross.

اَسْتَبْدَادِ isstibdād, *s. a.* Absolute and independent power.

اَسْتَبْدَالِ isstibdāl, *s. a.* A changing, giving one thing and receiving another; the regular discharge of soldiers who have served their time, and the enlistment of fresh recruits by ballot in the new system.

اَسْتِثْقَالِ isstisakāl, *s. a.* A deeming any-

one a bore, and showing it; |—, —et, *v.a.* To show anyone that you deem him a bore.

استثنا *isttissnā, s. a.* An excepting; an exception; |—, —et, *v.a.* To except.

استنج *üstuj (üstünj)*, Case of mathematical instruments (or surgical).

استجلاب *isttjlab, s. a.* An attracting, drawing to one; |—, —et, *v.a.* To attract, draw to or upon one's self.

استحسان *isttshsān, s. a.* An approving; approval, approbation; |—, —et, *v.a.* To approve.

استحصال *isttshsāl, s. a.* An acquiring, obtaining, gaining; acquisition; |—, —et, *v.a.* To acquire.

استحکار *isttshkār, s. a.* A treating with contempt; |—, —et, *v.a.* To treat with contempt. [claim, merit.

استحقاق *isttshkāk, s. a.* A right, just

استحکام *isttshkyām, s. a.* Strength, solidity; استحکامات *isttshkyāmāt, s. pl. a.* Fortifications; the science of fortification; استحکام ویرمک *isttshkyām-værmek, v.n.* To fortify; to make strong, give solidity.

استخبار *isttshkhārē, s. a.* A looking for some dream, sign, or portent, which may serve as a guide in some business on hand.

استخبار *isttshkhār, s. a.* A demanding or a receiving intelligence; |—, —et, *v.a.* To receive intelligence; to demand intelligence.

استخدام *isttshhdām, s. a.* An employ-

ing in one's service; |—, —et, *v.a.*

To employ as a servant or in an office.

استخراج *isttshkrāj, s. a.* An extracting; a deducing; |—, —et, *v.a.* To extract; deduce.

استخفاف *isttshkfāf, s. a.* A looking upon as of no account; contempt, disdain; |—, —et, To despise, make no account of. [being perpetual

استدأمة *isttidāmē, s. a.* Perpetuity, a

استدان *isttidānē, s. a.* A borrowing.

استدرج *isttidrāj, s. a.* A gradual descent in wickedness, through a gradually increasing apparent success, but real temptation.

استدعا *isttid'ā, s. a.* A demanding; a demand; |—, —et, *v.a.* To demand.

استدلال *isttidlāl, s. a.* A concluding or deducing by means of indications; |—, —et, *v.a.* To deduce, to conclude.

استراحت *isttirāhat, s. a.* Rest, repose.

استراق *isttirāk, s. a.* A stealing, thieving; |—, —et, *v.a.* To steal, thieve.

استرجا *isttirjā, s. a.* A begging, praying, soliciting; |—, —et, *v.a.* To ask for, solicit.

استرداد *isttirdād, s. a.* A demanding restitution; a making restitution, a giving back; |—, —et, *v.a.* To demand restitution; to restore, give back. [oyster.

استریدیة *isttridiya, s. t. (Greek)*, An

استرقاق *isttirāk, s. a.* A reducing to slavery, an enslaving.

استسقا *istissikā, s. a.* The dropsy; an offering of prayers for rain in time of drought.

استشارة *istishārē, s. a.* A consulting, or deliberating with; |—, —et, *v.n.* To consult, or deliberate with.

استشمام *istishmām, s. a.* A perceiving by the smell; a perceiving, comprehending in a slight degree.

استصحاب *istisahāb (ss-h), s. a.* A taking with one; an acquiring, acquisition; |—, —et, *v.a.* To take with one; to acquire possession of.

استصواب *istissawāb, s. a.* An approving, approval.

استطاعة *istitā'a, s. a.* Power, ability.

استطراء *istitrād, s. a.* A digression.

استظهار *istizhār, s. a.* A seeking for protection.

استعارة *isti'ārē, s. a.* A borrowing, taking for temporary use; a kind of metaphor.

استعانة *isti'ānē, s. a.* A demand for assistance; |—, —et, *v.n.* To ask for assistance.

استعجال *isti'jāl, s. a.* A hastening, haste.

استعداد *isti'dād, s. a.* A state of preparedness; an inclination, tendency, predisposition; natural disposition, genius, ability, talent.

استغناء *isti'fā, s. a.* A request to be superseded in office, a resignation; |—, —et, *v.n.* To beg to be allowed to quit office.

استعلام *isti'lām, s. a.* An official de-

mand for information from inferior functionaries, an official inquiry; |—, —et, *v.n.* To address an official demand for information; to seek for information in general.

استعمال *isti'māl, s. a.* A using, making use of, employing (things); |—, —et, *v.a.* To use, make use of, employ.

استغراب *istighrāb, s. a.* A being struck with surprise, surprise, wonder.

استغفار *istighfār, s. a.* The addressing to God a prayer or ejaculation for pardon of sin by saying *استغفرالله* *estaghfiru-'llāh, I ask pardon of God!*

استغناء *istighnā, s. a.* The not being in want; an accounting one's self free from want and therefore contemning things.

استيف *istif, s. t. (Italian),* A packing or stowing; |—, —et, *v.a.* To pack or stow.

استيفاء *istifādē, s. a.* A reaping some advantage; a gain; a learning; a comprehending, gathering; |—, —et, *v.a.* To derive benefit, reap an advantage; to learn, to gather, comprehend, understand.

استiftā *istiftā, s. a.* An application to a jurist (mufti) for a legal opinion on a case.

استفراغ *istifrāgh, s. a.* A vomiting; |—, —et, *v.n.* To vomit.

استفسار *istifsār, s. a.* An inquiring

after; استفسارخاطرا *istifsāri-khātir-*
-et, *v.n.* To ask after one's health.

استفهام *istifhām, s. a.* An effort or
question made in order towards
understanding anything; an inter-
rogation.

استقامت *istikāmet, s. a.* Rectitude,
uprightness, integrity, probity;
straightness; a straight direction.

استقبال *istikbāl, s. a.* A going forth
to meet one; a meeting face to face;
future time; |— —et, *v.a.* To go
forth to meet; to meet face to face.

استقرار *istikrār, s. a.* Permanency, a
not being liable to change, firmness,
fixedness.

استقراض *istikrāz, s. a.* A borrowing;
a loan (of money); |—, —et, *v.a.*
To borrow.

استقصا *istikaā, s. a.* Minute attention.

استقلال *istiklāl, s. a.* Independency,
absolute authority; independent sove-
reignty.

استك *istek, s. t.* Desire; استكلىو
istekli, a. t. Desirous; desirous to
become purchaser.

استكبار *istikbār, s. a.* Pride.

استكراه *istikrah, s. a.* A loathing,
looking upon as filthy.

استكشاف *istikshāf, s. a.* An effort
or question made to elucidate a matter.

استكمال *istikmāl, s. a.* A completing.

استكناه *istiknāh, s. a.* Minute attention
in investigation. [—et, *v.a.* To hear.

استماع *istimā, s. a.* A hearing; |—,

استمداد *istimdād, s. a.* The demanding
succour or help; |—, —et, *v.n.* To
demand help.

استمرار *istimrār, s. a.* Uninterrupted
continuance in duration; استمراراً
istimrāran, Without ceasing.

استمق *istimāk (aor. اسبدر issidīr),*
v.a. To warm, to heat, make warm or
hot.

استمك *istimēk (aor. استر isatīr), v.a.*
To wish, wish for, desire; to take,
require; to demand, ask for; to ask a
price. [mittent fever.

استمه *istīmā, s. t.* The ague, inter-
استمهال *istimhāl, s. a.* The asking for
a delay, term, or respite.

استناد *istinād, s. a.* A relying on for
support, taking as a basis of opera-
tions.

استنباط *istinbāt, s. a.* A deducing,
inferring; |—, —et, *v.a.* To deduce,
infer.

استنتاج *istintāj, s. a.* The drawing a
conclusion; |—, —et, *v.a.* To draw (a
conclusion).

استنساخ *istinsākh, s. a.* The taking a
copy in writing (of a book); |—,
—et, *v.a.* To copy.

استنطاق *istintāk, s. a.* An interroga-
ting; interrogatory; |—, —et, *v.a.* To
interrogate. [rejecting, disdainig.

استنكاف *istinkyāf, s. a.* A refusing,

استوا *istiwā, s. a.* Equality, evenness;
استوا خط *khātti-(ūstuwā),* The equi-
noctial line, the equator.

استوار *ùsstuwâr*, *a. p.* Firm, strong ;
 استواری *ùsstuwârî*, *s. p.* Firmness,
 strength.

استوی *ùsstùpu*, *s. t.* (*Italian*), Oakum.
 استهزا *isstihzâ*, *s. a.* A ridiculing ; de-
 rision ; |—, —et, *v.a.* To ridicule,
 deride.

استیجار *isttijâr*, *s. a.* A taking on hire ;
 |—, —et, *v.a.* To take on hire.

استیزان *isttizân*, *s. a.* An asking for
 permission ; |—, —et, *v.s.* To ask for
 permission. [eradicating.]

استیصال *isttissâl*, *s. a.* An extirpating,
 استیعاب *istti'âb*, *s. a.* A filling,
 covering, occupying ; |—, —et, *v.a.*
 To take up, occupy, fill, cover.

استیفا *isttifâ*, *s. a.* A paying com-
 pletely (debts, or values) ; |—, —et,
v.a. To pay completely.

استیلا *isttilâ*, *s. a.* An overrunning,
 conquering (countries) ; |—, —et, *v.a.*
 To overrun, conquer.

استیمان *istimân*, *s. a.* A demand by an
 alien for safe-conduct and immunity
 in a foreign or hostile country (espe-
 cially by non-Musalims in a Musalim
 country).

استین *assitîn*, *s. p.* A sleeve.

اسد *essed*, *s. a.* A lion.

اسر *èssr*, *s. a.* The taking prisoner of
 war, making captive ; —, *ùssr*, *s. a.*
 Captivity.

اسرا *ùsserâ*, *s. pl. a.* (*of* اسیر *èssîr*),
 Prisoners of war, captives ; —, *issrâ*,
s. a. A sending ; |—, —et, *v.a.* To send.

اسرار *èssrâr*, *s. pl. a.* (*of* سر *shrr*),
 Secrets ; mysteries ; (*Turk. singular*)
 the narcotic preparation of hemp, &c.,
 known as *bang*. [diture.]

اسراف *issrâf*, *s. a.* A wasteful expen-
 اسرگمک *èssirghémek* (*aor.* اسرگر *èssir-*
ghkr), *v.a.* To spare, to be chary of.

اسره *èssérê*, *s. t.* The vowel-point for
 the vowels i and ê.

اسطوانه *ùsstuwânê*, *s. a.* A column ;
 a cylinder.

اسعار *èss'âr*, *s. pl. a.* (*of* سعر *sêr*, *not used*),
 Prices of commodities shown in a mar-
 ket roll.

اسعاف *iss'âf*, *s. a.* A granting, conced-
 ing, complying with (a suit or request).

اسف *èsséf*, *s. a.* Regret, sorrow.

اسفار *èssfâr*, *s. pl. a.* (*of* سفر *sêfkr*),
 Travels, voyages ; campaigns ; books.

اسفل *èssfél*, *a. a.* More, most, or very
 low ; —, *s. a.* The lowest place ; the
 anus. [lead, ceruse.]

اسفیداج *issfidâj* (*ùsstubêch*), *s. p.* White
 اسقار *isskâra*, *s. t.* Gridiron ; the bars
 of a grate ; a grill, grilled or broiled
 food ; |—, —et, *v.a.* To grill, broil.

اسقاط *isskât*, *s. a.* A causing to fall, *or*
 drop down, *or* off ; |—, —et, *v.a.* To
 cause to fall ; اسقاطجنین *isskâtî-*
jinîn-et, *v.s.* To have a miscarriage.

اسقندیل *isskândil*, *s. t.* A sounding lead
 and line ; |—, —et, *v.a.* To sound the
 depth of anything ; sound a person's
 thoughts.

اسقوجيا *isskòchiz*, *s. t.* Scotland ;

اسقوجیالیو Isskòchiali, *a. t.* Scotch; —, *s. t.* A Scotchman. [mackerel.
 اسقومری ùsskòmru, *s. t.* (Greek), A
 اسقونه ùsskòna, *s. t.* (Italian), A
 schooner.
 اسكات isskyāt, *s. a.* A causing to be
 silent, a silencing; a convincing, a
 satisfying; |—, —et, *v. a.* To silence;
 to convince, satisfy.
 اسكان isskyān, *s. a.* A causing to in-
 habit; an inhabiting; |—, —et, *v. a.*
 To cause to inhabit; —, *v. n.* To
 inhabit, dwell, live, settle.
 اسکتیمک ùsskitmek (*aor.* اسکیدر
 ùsskidir), *v. a.* (causal of اسکیمک
 ùsskimek), To wear out.
 اسکداری Uskūdār, *s. t.* Town of Scutari.
 اسکله isskèlê, *s. t.* (Italian), A port,
 harbour; a landing-place, stairs, wharf;
 a scaffold; a platform. [A stool.
 اسکمله isskèmlê, اسکمنی isskèmni, *s. t.*
 اسکنجہ isskènjê, *s. t.* The torture; |—,
 —et, *v. a.* To put to the torture, to
 torture.
 اسکندرون Isskènderūn, *s. t.* Alexandretta
 in Syria (Scanderoon), اسکندریه Iss-
 kènderiyyê, *s. t.* Alexandria in Egypt.
 اسکی ùsski, *a. t.* Old (not new), ancient,
 of long-standing; اسکیلر ùsskilar, *s. pl.*
 Old clothes; old members of any corps;
 اسکچی ùsskiji, *s. t.* Dealer in old
 clothes; a cobbler.
 اسکیمک ùsskimek (*aor.* اسکر ùsskir), *v. n.*
 To wear out; to become old in service,
 to be of long standing.

اسلاف ùssalāf, *s. pl. a.* (of سلاف sèlef),
 Predecessors.
 اسلام isslām, *s. a.* The Muhammedan
 religion, Islamism; the Muhammedan
 Church or community; اهل اسلام èhli-
 -islām, a member of the Muham-
 medan Church, a Mussulman, a Mu-
 hammedan; شيخ الاسلام shèykhul-
 -islām (the Elder of the Muhammedan
 Church), the chief legist and jurist of
 the Turkish Empire; اسلامی isslāmī,
a. a. Of, or pertaining to, the Mussul-
 man faith.
 اسلحه ùssaliha, *s. pl. a.* (of سلاح silāh),
 Arms, weapons. [method, manner.
 اسلوب ùsselūb, *s. a.* Fashion, form;
 اسم issm (issim), *s. a.* A name; a noun,
 A noun substantive; اسم خاص issmi-
 -khāss, A noun proper; اسم عام issmi-
 -‘āmm, A noun common; اسم تفضیل
 issmi-tafdīl, A noun or adjective of the
 superlative degree, being of the form
 افعال èf‘āl; اسم تصغیر issmi-tāssghīr,
 A diminutive, being of the form
 فاعل fū‘èyl; اسم فاعل issmi-fā‘il, The active
 participle, name of the actor; اسم مفعول
 issmi-mèf‘ūl, The passive participle,
 name of the receiver of the action;
 بسم الله bi-‘ssmi-‘llāh, or bi-‘ssmi-‘llāhi,
 In the name of God! (an ejaculation
 used whenever any work is about to
 be entered upon, and at the beginning
 of most books, as of every chapter of
 the Kur‘ān. It is rendered more
 complete by adding the terms, الرحمن

الرحيم, the compassionate, the very merciful, when it is pronounced, bi-'ssmi-'llāhi-'r-Rāhmani-'r-Rāhīm; and to this is also sometimes appended ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم và -lā-hāvīa-vè-lā-kūvvéta-illā-bi-'llāhi-'l-'-“ālyyi-'l-“āzīm, and there is no power or strength but through God, most high, most great).

اسمā èssmā, *s. pl. a.* (of اسم ism), Names, attributes of God; —, èssmā, *a. a. fem.* Very exalted (*proper name*).

اسمان āssimān, *s. p.* The sky; heaven; a sphere; اسمانه āssimānē, A cieling.

اسمر èssmèr, *a. a.* Dark of complexion, tawny. [blow (the wind).

اسمك èssmek (*aor.* اسمر èssmèr), *v. n.* To اسمير Èssmir, *s. t.* Smyrna.

اسناد issnād, *s. a.* A causing to lean or bear upon; an imputing, casting upon; |—, —et, *v. a.* To cause to lean, stand, or bear upon; to impute, to cast upon.

اسنمك èssnèmek (*aor.* اسنر èssnèr), *v. n.* To gape, yawn; to give, be elastic.

اسواق èsswāk, *s. pl. a.* (of سوق sot used), Streets; streets of shops.

اسود èssvèd, *a. a.* Black.

اسودة èssüde, *a. p.* Tranquil, undisturbed, at rest; اسودكي èssüdeghī, *s. p.* Tranquillity, quiet, rest, repose.

اسويدان issvīdād, *s. a.* Blackness.

اسهال isshāl, *s. a.* Diarrhoea, looseness of bowels.

اسهام èsshām, *s. pl. a.* (of سهم sèhm, or سهم èshīm), Shares, portions; shares

or assignments of stock, issued by the treasury at Constantinople, and bearing interest as a life annuity, but formerly transferable to any new life.

اسهل èsshèl, *a. a.* More, most, or very easy.

اسيا èssyā, *s. p.* A mill; —, *s. t.* Asia.

اسير èssir (yèssir), *s. a.* A prisoner of war, a captive; a galley-slave (formerly); a slave while in the market for sale, or on the road to a market.

اش èsh, *s. t.* (old), Food; اشجي èshji, *s. t.* A cook; اش يرمك èsh-yèrmek, *v. n.* To long for things to eat (a pregnant woman); —, èsh, *s. t.* A fellow, similar one, the second of a pair.

اشارت ishāret, *s. a.* A sign; a signal; a mark; |—, —et, *v. n.* To make a sign, signal, or mark; جكمك —chekmek, To hoist a signal.

اشاعه ishā“a, *s. a.* A divulging, promulgating; |—, —et, *v. a.* To divulge; to promulgate.

اشاغي èshāghi, *s. t.* The lower part or portion; —, *a. t.* Lower in position, or rank; —, *ad. t.* Down lower; down.

اشبو ishbbù, *pron. dem. t.* This. [fulness.

اشتباه ishtribāh, *s. a.* Doubt; doubt.

اشتداد ishtribād, *s. a.* A becoming or being violent, vehement; violence.

اشتر èshtrib, *s. p.* A camel. [vehemency.

اشترا ishtribā, *s. a.* A buying, purchasing; |—, —et, *v. a.* To buy, purchase.

اشترک ishtribāk, *s. a.* A possessing or acting in common.

اشتغال *ishtī'āl*, *s. a.* A breaking out into flame, burning with flame; |—, —*et, v.n.* To break out in flames; to catch fire; to burn with flame.

اشتغال *ishtighāl*, *s. a.* A being occupied; an occupying one's self; |—, —*et, v.n.* To be occupied; to occupy one's self. [derivation.

اشتقاق *ishtikāk*, *s. a.* A being derived,

اشتكا *ishtikyā*, *s. a.* A complaining; |—, —*et, v.n.* To complain, make complaint. [doubtful.

اشتكال *ishtikyāk*, *s. a.* A being

اشتمال *ishtimāl*, *s. a.* A comprehending, holding, containing. [To hear.

اشتمك *ishitmek* (*اشر اشيدير* *ishidir*), *v.a.*

اشته *ishtē*, *int. t.* Here! Lo! Behold.

اشتها *ishtihā*, *s. a.* An appetite; the feeling an appetite or desire for.

اشتهار *ishtihār*, *s. a.* A becoming known or famous; celebrity, fama.

اشتياق *ishtiyāk*, *s. a.* A longing for; a longing to see. [Trees.

اشجار *ashjār*, *s. pl. a.* (*اشجر* *shējer*),

اشخاص *ashkhāss*, *s. pl. a.* (*اشخص* *shākhss*), Persons.

اشرا *ashirrā* *s. pl. a.* (*اشرير* *shērīr*), The mischievous, malignant persons.

اشراب *iahrāb*, *s. a.* A giving information; |—, —*et, v.a.* To communicate (information).

اشرار *ashrār*, *s. pl. a.* (*اشرير*), Mischievous, malignant persons; (*اشر* *shēr*), Ills, evils.

اشراف *ashraf*, *s. pl. a.* (*اشريف*

shērīf), The noble; nobles; the descendants of Muhammed; نقيب *al-kībū-'l-ashraf*, *The chief of the nobles*, title of an officer of high rank who is charged at Constantinople with a certain jurisdiction in matters relating to the pedigree and privileges of the descendants of Muhammed.

اشرف *ashraf*, *a. a.* More, most, or very noble or sacred.

اشعار *ash'ār*, *s. pl. a.* (*اشعر* *shī'r*), Pieces of poetry; —, *s. a.* A notifying; |—, —*et, v.a.* To notify, communicate.

اشغال *ish'āl*, *s. a.* A lighting, causing to flame; |—, —*et, v.a.* To light, to make blaze.

اشغال *ashghāl*, *s. pl. a.* (*اشغل* *shūghl*), Occupations; —, *ishghāl*, *s. a.* A giving occupation, occupying; |—, —*et, v.a.* To give occupation, to occupy.

اشفته *ashūftē*, *a. p.* Bewildered, confounded, astonished; beside one's self with love.

اشق *ashīk*, *s. t.* A knuckle-bone (which children play with).

اشقيا *ashkiyā*, *s. pl. a.* (*اشقي* *shakī*), Ruffians, rascals; rebels.

اشك *ashk*, *s. p.* A tear; —, *ashēk*, *s. t.* An ass, donkey; jackass; a fool, stupid fellow; —, *ashīk*, *s. t.* A threshold; a lintel; *التاشيكي* *al-tashīki*, A threshold; *اوستاشيكي* *usst-ashīki*, A lintel.

اشكار āshikyār, *a. p.* Manifest, evident, plain. [cult matter.]

اشكل ishkil, *s. a.* A dubious or diffi-

اشكين əshkin, *s. t.* The amble; —,

a. t. An amber, ambling; كتمك—
—ghitmek, *v. s.* To amble, to go the
amble. [*v. a.* To graft, engraft, bud.]

اشلامك ashlamak (*aor.* اشلار ashlar),

اشمق ashmak (*aor.* اشار ašhar), *v. a.*

To go beyond, to pass over or
beyond; —, *v. s.* To cover (a stallion,
a mare, &c.)

اشمك əshmek (*aor.* اشخر əshxr), *v. s.*

To go to the wars on horseback; to
amble, go the amble; —, *v. a.* To
scratch or dig holes in the earth.

اشنا əshinā, *a. p.* Knowing, acquainted

with, accustomed to; اشنالیک
ashnalik, *s. t.* A bow, salutation,
sign of friendly recognition, acquaint-
ance, knowledge (of a person); |—,
—et, *v. s.* To bow, to make any sign
of friendly recognition.

اشنمق ashinmak (*aor.* اشنور ashinār),

v. s. To wear away, be worn by
friction.

اشوب əshüb, *s. p.* Confusion, tumult.

اشورمق ashirmak (*aor.* اشورر ashirir),

v. a. (*causal of* اشمق), To carry, or
cast over or beyond, to send, project,
to pass. [bounds.]

اشوری əshiri, *a. and ad. t.* Beyond

اشهاد əshhād, *s. pl. a.* (*of* شاهد shāhid),

Witnesses; —, ishād, *s. a.* To cite
or bring forward as a witness.

اشيا əshyā, *s. pl. a.* (*of* شی shēr),

Things; goods, chattles; merchandize.

اشيان əshyān, اشيانه əshyānē, *s. p.*

A nest.

اصابت issābet, *s. a.* A hitting the

mark, attaining the object; a striking,
hitting, or falling upon; —, *inf. t.* I am
glad of it, that is as it should be;

|—, —et, *v. s.* To hit, strike, attain,
fall upon; to do what should be;

او—, —di, *v. s.* To be as it should
be.

اصالت əssālət, *s. a.* Nobility of ex-

traction; the quality of being the
real officer, and not the temporary
substitute; اصالتو əssālətü, *a. t.*

Noble; اصالة əssālétun, *ad. a.* As
the real and permanent officer, not as
a substitute. [An inch.

اصبع əsbū, *or* اصوع əsbū, *s. a.*

اصحاب əshāb, *s. pl. a.* (*of* صاحب
shāhib), Possessors; companions; the
companions of Muhammed in his life-
time.

اصدار əssdār, *s. a.* A causing to go

forth or emanate, an issuing, giving
out (orders, &c.); |—, —et, *v. a.* To
issue, give forth, cause to emanate.

اصرار əssrār, *s. a.* A being pertinacious,

a persisting; |—, —et, *v. s.* To persist.

اصرغان əssirghān, *or* اصرغان اوتی əssir-

ghān-ötü, *s. t.* A stinging nettle, a
nettle. [*v. a.* To bite.]

اصرمق əssirmak (*aor.* اصرر əssirir),

اصطبل əsstabl, *s. a.* A stable, mews;

اصطبل عامرہ isstābli-“āmīrē, the royal news.

اصطلاح isstīlāh, *s. a.* A technical mode of term; a technical expression.

اصغا isaghā, *s. a.* A listening to; a consenting to; |—, —et, *v. a.* To accede to.

اصف Issef, *s. a.* Asaph (reputed in the East to have been Solomon's vizier); the Grand Vizier; a pasha having the rank of Grand Vizier; اصفانہ āsefānē, *a. p. and* اصفی āsefī, *a. a.* Vizirial. [white-faced.

اصف issefēr, *a. a.* Yellow; pale-faced,

اصفرار issefirār, *s. a.* Yellowness.

اصفهان Issefāhān, *s. t.* The town of Ispahan, in Persia.

اصفيا issefiyā, *s. pl. a.* (of صفی safī), The pure, the virtuous.

اصقى isseki, *s. t.* Anything suspended to or over another thing as an ornament; a string, cord, or strap, by which anything is suspended, as braces, sword-belt, &c.; a state of suspension; a state of suspense, of uncertainty.

اصل isse, *s. a.* A root; an origin; foundation; —, *s. t.* Real, true; original; اصل فی الأصل fi-'l-isal, *ad. a.* Originally, at the commencement, at first; اصزاد isse-zādē, *s. p.* A person of good or noble family; اصلى فصلى يوق isse-ḥasali-yōk, There is no truth in it, it is altogether unfounded.

اصلا isse-lā, *ad. a.* Never, not at all.

اصلاصق isse-lātmak (*aor.* اصلاصق isse-lādir), *v. a.* To wet.

اصلاح isse-lāh, *s. a.* A correcting, improving; |—, —et, *v. a.* To improve, ameliorate, set right, correct; اصلاح isse-lāhi-zātē-'l-bēyn, An adjusting differences, removing causes of quarrel.

اصلاق isse-lāk, *a. t.* Wet, wetted.

اصلاصق isse-lāsmak (*aor.* اصلاصق isse-lāsnir), *v. n.* To get wet, to be wetted.

اصلى isse-lī, *a. a.* Original, primitive, fundamental.

اصمارلق isse-mārlamak (*aor.* اصمارلق isse-mārlar), To order or request that a thing may be made or done.

اصمق isse-mak (*aor.* اصمق isse-mar), To hang, hang up, suspend.

اصمه isse-ma, *s. t.* A vine, grape-vine; اصمه قباغى isse-ma-kāblāghī, A kind of pumpkin or vegetable-marrow, the plant of which is usually trained as a vine, and which grows itself to the length of three feet and more.

اصناف isse-nāf, *s. pl. a.* (of صنف ṣanf), Classes; sorts, kinds; trades, corporations; (as a Turkish singular), a tradesman, artisan, shopkeeper; an artificer in the army or navy.

اصول isse-ūl, *s. pl. a.* (of اصل isse), Roots; origins; principles; (as a Turkish singular) a method, way, manner, custom; اصولة isse-ūlla, *ad. t.* Gently; بر اصول ايله bir-isse-ūl-ila, *ad. t.* Somehow or other.

اضائه izā'ē, *s. a.* The throwing light upon; elucidation; |—, —et, *v.a.* To elucidate.

اضاعه izā'a, *s. a.* A wasting; |—, —et, *v.a.* To waste.

اضافت izāfet, *s. a.* Construction of noun with noun; an incidental quality.

اضحا (for اضحى) adhā, *s. pl. a.* (of اضحاة, not in use), Sacrifices; عيد اضحا "idi-adhā, The feast of sacrifices, called usually قربان بيرامى kūr-bān-bāyrāmi.

اضطراب iztirāb, *s. a.* Agitation; pain; tribulation, grief, anxiety; چکمک, —chèkmeq, *v.s.* To be in pain; to be under anxiety; —ويرمک, —vēr-mek, *v.s.* To give pain; to cause anxiety.

اضطرار iztirār, *s. a.* Necessity.

اضعاف èz'āf, *s. pl. a.* (of ضعف zī'f), Twice or more quantities; —, iz'āf, *s. a.* An enfeebling, weakening.

اضلاع adlā', *s. pl. a.* (of ضلع dīl'), Sides of a figure; متساوي الاضلاع mùtèssā'iyū-'l-adlā', Equilateral.

اضلال idlāl, *s. a.* A leading astray, a causing to go astray, a perverting; |—, —et, *v.s.* To lead astray, cause to wander from the right path; to pervert.

اضمار izmār, *s. s.* Concealing in one's mind or heart; |—, —et, *v.s.* To conceal in one's mind or heart.

اضمحلال izmihlāl, *s. a.* A total disappearing, dispersing.

اطاعت itā'at, *s. a.* An obeying; obedience, submission; |—, —et, *v.s.* To obey; to submit.

اطاله itālē, *s. a.* A stretching forth; اطاله يدا itālē'i-yèd-et, To stretch forth the hand; اطاله لسان itālē'i-lissān-et (*lit.* To stretch forth the tongue) to speak ill of.

اطبا atībba, *s. pl. a.* (of طبيب tābīb), Physicians, doctors of medicine; سرابطا sārī-atībba, The chief of the physicians.

اطراد ittirād, *s. a.* Regularity, subjection to rule.

اطراف ètrāf, *s. pl. a.* (of طرف tāraf), Sides, parts; districts; every side, all sides; اطرافيله ètrāfīla, *ad. t.* In a properly detailed manner, with all its circumstances.

اطفا itfā, *s. a.* An extinguishing; |—, —et, *v.s.* To put out, extinguish.

اطلاع ittīlā', *v.s.* A becoming aware, informed; —كسب, —kèssb-et, *v.s.* To become aware, acquire a knowledge or information.

اطلاق itlāk, *v.s.* A setting free; a divorcing; the applying (a name or term); |—, —et, *v.s.* To set free, to set at liberty; to divorce; to apply (a term); اطلاق عنان itlāki-'inān-et, *v.s.* To let go the reins, give a horse his head; to set out on a journey; على الاطلاق 'alé-'l-itlāk, *ad. a.* Generally, in a general manner or sense.

اطلس atlās, *s. a.* Plain, unornamented; فلک اطلس fèléki-atlās, The empty-

rean or primum-mobile, the sphere beyond that of the fixed stars, being without the ornament of stars; called also **فلك الانلق** *fēlēku-l-ēfiāk*, the sphere of spheres; —, *s. a.* Satin; an atlas of geography.

اطماع *itmā*, *s. a.* An exciting to cupidity, a causing to long for possession; |—, —et, *v. a.* To cause one to be desirous of possessing or acquiring, to tempt, to raise expectations.

اطمينان *itmīnān*, *s. a.* A sense of safety and security. [bombast.

اطناب *itnāb*, *s. a.* Sublimity of style;

اطوار *ātwar*, *s. pl. a.* (of **طور** *tāvr*),

Manners, the outward indicative active signs of inward feelings towards other people.

اطله *āḍa*, *s. f.* An island, isle, islet.

اطهار *izhār*, *s. a.* A showing, manifesting, making visible, causing to be seen;

|—, —et, *v. a.* To manifest, show.

اعاد *ādē*, *s. a.* A causing to return;

|—, —et, *v. a.* To cause to return, to send back, drive back, bring back; to return, restore, give back. [Enemies.

اعادي *ādī*, *s. pl. a.* (of **عدو** *ādūv*),

اعانه *ānē*, *s. a.* An assisting, helping; help, assistance; |—, —et, *v. s.* To help, assist.

اعتبار *tūbār*, *s. a.* Esteem, consideration; mercantile credit; |—, —et, *v. s.* To hold in esteem.

اعتدال *tīdāl*, *s. a.* The being of a mean, average, or moderate degree.

اعتذار *tīzār*, *s. a.* The begging to be excused, the offering an excuse; |—, —et, *v. s.* To offer an excuse or apology; to beg to be excused.

اعتراض *tīrāz*, *s. a.* The offering an objection; finding fault; |—, —et, *v. s.* To offer objections; to find fault; —, *v. a.* To allege (an objection).

اعتراف *tīrāf*, *s. a.* An admission, an avowal; |—, —et, *v. a.* To admit, avow.

اعتساف *tīssāf*, *s. a.* Oppression, tyranny.

اعتقاد *tīkād*, *s. a.* A believing in, holding to be true; belief; religious belief; |—, —et, *v. s.* To believe in, to hold to be true.

اعتماد *tīmād*, *s. a.* A placing trust or confidence in; trust, confidence; |—, —et, *v. s.* To place trust, to put confidence, to put faith.

اعتنا *tīnā*, *s. a.* A taking pains, a paying great attention; |—, —et, *v. s.* To take great pains, pay great attention.

اعتیاد *tīyād*, *s. a.* The contracting a habit; |—, —et, *v. a.* To adopt as a habit. [Enemies.

اعداء *dā*, *s. pl. a.* (of **عدو** *ādūv*),

اعداد *dād*, *s. pl. a.* (of **عدد** *ādēd*), Numbers; —, *i* *dād*, *s. a.* A preparing, making ready; |—, —et, *v. a.* To make ready, prepare.

اعدام *dām*, *s. a.* An annihilating; a killing, putting to death; |—, —et,

v.a. To annihilate; to kill, put to death.

اعزا à "izzā, and اعز à "izzé, *s. pl. a.* (of عزیز "aziz), The dearest, most honoured.

اعزاز i "zāz, *s. a.* A raising to dignity and glory; |—, —et, *v.a.* To dignify, glorify. [Tithes.

اعشار à "shār, *s. pl. a.* (of عشر "shar),

اعضا à "zā, *s. pl. a.* (of عضو, not used). Members (of the body, or of a council or assembly); (as a Turkish singular) a member; اعضالى à "zālik, *s. t.* Membership. [*v.a.* To give.

اعطا i "tā, *s. a.* A giving; |—, —et,

اعظم à "zām, *s. a.* Greater, greatest, or very great; صدر اعظم aldrī-à "zām (sadrāzām), The Grand Vizier.

اعلا (for اعلى) à "lā, *s. a.* Higher, highest, most or very high; the best; good, excellent, admirable; —, *ad. t.* Well; —, i "lā, *s. a.* A raising up, elevating; |—, —et, *v.a.* To raise, raise up, set up, to elevate.

اعلام à "lām, *s. pl. a.* (of علم "alām), Signs, signals; flags, standards; —, i "lām, *s. a.* A declaring, making known; a declaration; an official report given in answer to an official inquiry; a judicial sentence in writing; |—, —et, *v.a.* To report officially in answer to an official inquiry.

اعلان i "lān, *s. a.* A publishing, making publicly known; an advertisement; |—, —et, *v.a.* To publish, to make

publicly known; to advertise; اعلانتامه i "lān-nāmé, A manifesto; an advertisement.

اعلم à "lām, *s. a.* More, most, or very knowing; علم الله alāh-u-à "lām (allā "lām) (God is He who knows best) *inf. a.* I am not sure, but I think so; I am very much inclined to believe so, &c. [—, *s. a.* A blind man.

اعما (for اعمى) à "mā, *s. a.* Blind;

اعمار à "mār, *s. pl. a.* (of عمر "amr), Lives; life-times; —, i "mār, *s. a.* A rendering cultivated, populous, full of life; |—, —et, *v.a.* To reclaim (waste lands); to people, populate.

اعمال à "māl, *s. pl. a.* (of عمل "amal), Acts, actions; —, i "māl, *s. a.* A making, manufacturing; |—, —et, *v.a.* To make, prepare, manufacture.

اعوام à "wām, *s. pl. a.* (of عام "ām), Years.

اعيان à "yān, *s. pl. a.* (of عين "ayn), Persons of note; (as a Turkish singular) a mayor; an alderman;

اعيان باشى à "yān-bāshi, the mayor.

اغ àgh, *s. t.* A net; اورمچك اغى arumjèk-àghī, A spider's web, a cobweb.

اغنا àghā, *s. t.* A country gentleman; a master (of servants); the eldest brother; a superior servant, officer of a household; the title of military or naval officers from the bing-bāshi (mayor or chef-de-bataillon) downwards; the title of various chief offi-

cers in the civil service; یکیچری آغاسی *yëngichëri-aghassi*, The Aga or chief of the janissaries; آغا قیوسی *aghaklëssi*, The office and official residence (formerly) of the Aga of the janissaries, now changed into that of the *Shëykhü-'l-İslâm*; قیزار آغاسی *kızlar-aghassi*, The chief eunuch of the imperial household; حرم آغاسی *harem-aghassi*, A eunuch in a private family.

آغاز *aghaz*, *s. t.* A tree; a shrub; a bush; wood; — قره *klra* —, An elm-tree; elm-wood; قاونی —, — *kāvunv*, A citron; قاقان —, — *kakan*, A woodpecker.

آغارماق *agharmak* (*aor.* آغار *agharir*), *v. n.* To become white or grey (the hair, beard; or the morning).

آغاز *aghaz*, *s. p.* A beginning, commencing; |—, —*et, v. n.* To begin, set about, commence.

آغبرار *ighbirâr*, *s. a.* A becoming dusty; خاطر —, *ighbirâri-khâtir*, A taking offence, a being offended.

آغتنام *ightinâm*, *s. a.* A seizing prey, making booty; |—, —*et, v. a.* To seize as booty.

آغر *aghr*, *a. t.* Heavy; slow in motion; hard to digest, indigestible; ill-savoured, bad-smelling, fetid; hard to be borne, insupportable; high (price); —, *s. t.* Serious, or stately demeanour; آغیرینی طاقنماق *aghirini-tâkinmak*, *v. n.* To put on a serious countenance, assume a formal manner.

آغرا *ighrâ*, *s. a.* An exciting, inciting; |—, —*et, v. a.* To excite, incite.

آغریتمق *aghritmak* (*aor.* آغریدر *aghridir*), *v. a.* (*causal of* آغریتمق), To cause to ache; — باش *bâsh* —, *v. n.* To cause one's head to ache, give the headache; to importune, tease.

آغریلق *aghrilik*, *s. a.* Weight, heaviness; luggage, baggage, impedimenta; a girl's bridal dower or trousseau; the nightmare; a burden (on one's purse).

آغری *aghrî*, *s. t.* A pain, ache; باش آغریسی *bâsh-aghrissi*, The headache; an importunate, tiresome bore; قارن آغریسی *kârñ-aghrissi*, The belly-ache, gripes; a peevish child; آغری طانی *aghrî-dâghî*, Mount Ararat on the confines of Georgia and Armenia.

آغریتمک *aghrimâk* (*aor.* آغر *aghrir*), *v. n.* To ache, to be painful.

آغز *aghz*, *s. t.* The mouth; the mouth or opening into anything; the special place at a stairs where passengers get into boats, or out of them; نهر آغزی *nêhr-aghzi*, The mouth of a river; آغزی قویو آغزی *küyü-aghzi*, The mouth of a well; آغز جوابی *aghz-jêwâbi*, A verbal answer; آغز اوتی *aghz-ötü*, The priming of a gun; دört یول آغزی *dârt-yöl-aghzi*, The place where four roads meet; آغزلیک *aghzlik*, A mouthpiece (of a pipe, or of a musical instrument).

آغساماق *aghsamak* (*aor.* آغسار *aghsar*), *v. n.* To limp in walking.

أغستوس àghosstoss, *s. t.* The month of August.

أغضاب ighzāb, *s. s.* A moving to anger, an angering; |—, —et, *v. a.* To anger.

أغفال ighfāl, *s. a.* A putting off one's guard; |—, —et, *v. a.* To put off one's guard, to lull into security, to deceive.

أغل ighāl, *s. t.* A fold, or pound for sheep.

أغلامك ighlamak (*aor.* أغلار ighlār), *v. n.*

To weep, cry, shed tears; —, *v. a.* To weep for, mourn over, deplore the loss of.

أغماز ighmāz, *s. a.* A speaking ill of; tale-bearing.

أغماض ighmāz, *s. a.* A shutting the eyes; أغماض عيناً ighmāzi—"āyn-et, *v. n.* To shut the eyes (to faults or improper conduct).

أغمتك ighmak (*aor.* أغار ighār), *v. n.* To rise in the air (dust, &c.); to be preponderant and sink (one side of a balance).

أغنام àghnām, *s. pl. a.* (*of* غنم, *seldom used*), Sheep. [The rich.

أغنيا ighniyā, *s. pl. a.* (*of* غنى ghani),

أغوا ighwā, *s. a.* A seducing, a turning from rectitude; |—, —et, *v. a.* To seduce, pervert, lead₂ from rectitude, cause to do wrong. [brace.

أغوش āghūsh, *s. p.* Lap, bosom, em-

أغيار āghyār, *s. pl. a.* (*of* غير ghayr), Others, strangers, rivals.

أفاته ifātē, *s. a.* An allowing to escape out of one's power or possession, a

losing; |—, —et, *v. a.* To lose, allow to escape.

أفاد ifahādē, *s. a.* An explaining, representation, relation; |—, —et, *v. a.* To explain, represent, relate.

أفاض ifāzē, *s. a.* A pouring out abundantly.

أفاق āfāk, *s. pl. a.* (*of* أفق ūfuk), Horizons; districts (as being bounded by their horizons); أفاقى āfākī, *s. a.* Common to the whole world, public, spread through all lands; wandering, vagabond.

أفادت ifākāt, *s. a.* Convalescence; —, — بولمك bōlmak, To get well, be relieved from sickness.

أفت āfet, *s. a.* A calamity; —, ift, A prodigy; a fruitful she-camel; a portent; extraordinary calamity; a lie.

أفتا iftā, *s. a.* The giving a positive legal opinion (on a supposed case), well known by the name *fetwa*.

أفتاب āftāb, *s. p.* The sun.

أفتاد uftādē, *s. p.* Fallen; fallen into; fallen into the power of; a prisoner to the beauty, wiles, or charms of; which has happened, taken place.

أفتان iftān, *s. a.* A leading into some improper practices, a perverting; —, ūftān, *ad.* or *s. p.* Falling, falling down; —, — وخيزان khizān, Falling and rising (as a drunken or wounded person).

أفتحص iftihāss, *s. a.* Diligence in inquiry, in searching into.

افتخار iftikhār, *s. a.* Well-founded pride ;
 |—, —et, *v.s.* To pride one's self ;
 — نشانی nishāni —, or نشانی —,
 — nishāni, The former decoration of
 the order of merit, founded by Mah-
 mud the Second.
 افترا iftirā, *s. a.* A calumniating ; a
 calumny ; |—, —et, *v.s.* To calum-
 niate. [(from friends.)
 افتراق iftirāk, *s. a.* A being separated
 افتقار iftikār, *s. a.* Poverty, the being
 poor. [dividuals.
 افراد èfrād, *s. pl. a.* (of فرد fērd), In-
 از èfrāz, *a. p.* (in composition), Which
 raises, lifts up ; —, ifrāz, *s. a.* A
 separating, dividing ; |—, —et, *v.a.*
 To separate, divide.
 افراط ifrāt, *s. a.* Excess ; |—, —et, *v.s.*
 To exceed due bounds.
 افراغ ifrāgh, *s. a.* A casting in a mould ;
 a putting into order, shape, or form ;
 |—, —et, *v.a.* To pour into a mould ;
 to reduce to order, shape, or form.
 افروخته èfrūkhtē, *a. p.* Lighted, on fire,
 burning. [fire, or illuminates.
 افروز èfrūz, *a. p.* Which lights, sets on
 افریدگار èferidèghyār, *s. p.* The Creator.
 افریده èferidē, *a. p.* Created ; —, *s. p.*
 A creature.
 افرین èferīn, *a. p.* (in composition), Who
 creates ; —, inf. *p.* (āfārim), Well done !
 افریقا Afrika, *s. f.* Africa. [tion.
 افرینش èferinish, *s. p.* A creating, crea-
 افزا èfzā, *a. p.* (in composition), Which
 augments.

افزون èfzūn, *a. p.* More in number or
 quantity ; (in composition), Aug-
 mented ; much, many ; افزونی èfzūnī,
s. p. The being augmented ; the being
 much or many, abundance.
 افساد ifsād, *s. a.* A corrupting ; a
 throwing into disorder ; a leading
 into bad practices ; |—, —et, *v.a.*
 To corrupt ; to throw into disorder ;
 to introduce abuses into ; to lead into
 bad practices. [mance.
 افسانه èfsānē, *s. p.* A tale, fiction, ro-
 افسر èfsēr, *s. p.* A crown, diadem.
 افسون èfsūn, *s. p.* A spell, incantation.
 افشا ifshā, *s. a.* A divulging, revealing ;
 |—, —et, *v.a.* To divulge, reveal.
 افشان èfshān, *a. p.* (in composition),
 Who sheds or spreads abroad.
 افضال èfdāl, *s. pl. a.* (of فضل fāzl),
 Favours, graces.
 افضل èfdāl, *a. a.* More, most, or very
 worthy (person), or advantageous
 (thing).
 افطار iftār, *s. a.* The breaking of the fast
 in times of abstinence ; the food with
 which the fast is broken ; |—, —et,
v.s. To partake of meat and drink
 after a religious fast.
 افعی èf'ā, *s. a.* A viper.
 افق èfvuk, *s. a.* The horizon ; افقی èfvuki,
a. a. Horizontal.
 افک ifk, *s. a.* A lie, a falsehood.
 افکار èfkyār, *s. pl. a.* (of فکر fikr), Ideas,
 thoughts.
 افکن èfkèn, *a. p.* (in composition),

Which throws, throws down, throws out.

افلاس iflās, *s. a.* The becoming poor and bankrupt; bankruptcy; poverty.

افلاك Iflak, *s. t.* Wallachia.

افلاك èffāk, *s. pl. a.* (of فلك fèlek). Skies, heavens, spheres.

افنا ifnā, *s. a.* An annihilating, destroying; |—, —et, *v.s.* To annihilate, destroy.

افندی èfēndi, *s. t.* (Greek), A gentleman of education; a man of polished manners; a master (of servants); a patron, protector, benefactor; a prince of the blood; أفندم èfēndim! (my master) Sir! أفندیمز èfēndimiz (our master), Our sovereign, the Sultan; our lord, his excellency, his worship, his grace, &c. &c.; شوکتلوانفندیمز shèvkètli - èfēndimiz, Our imperial master (the Sultan).

افواه èfwāh, *s. pl. a.* (of فم fēm), Mouths.

افول èfūl, *s. a.* A setting or decreasing in altitude; |—, —et, *v.s.* To descend in altitude towards the horizon; to set, go down.

افیون ifyōn, *s. t.* Opium.

اق ak, *a. t.* White; —, *s. t.* The white part of certain things; كوزلك اقی ghyàzung-aki, The white of the eye; اقی یمورطه نك اقی yimurṭeh nək aqī; اقی جگر ak-jigher, The lungs, the lights; اقی سقاللو ak-sāqallū, One with a white beard, an old man; an elder; the chief man or petty magistrate of a

village; اق بابا ak-bāba, A kind or vulture; اق دکر ak-dēngiz, The Mediterranean; یوزک اقی yūzu-ak, (whose face is white) metaphor meaning one who has performed his duty well and honourably, who has cause to feel a just pride; اقلک aklik, *s. t.* Whiteness; یوزاقلنی yūz-akliḡni, (whiteness of face) metaphor meaning the having no cause to feel ashamed, but every cause to feel proud of one's self.

اقالیم akālīm, *s. pl. a.* (of اقلیم iklīm). Climes (in geography, the world being supposed to be divided into seven such sections, whence اقلیم سبعه akālīmi-sēb“à, the seven climes, means the whole world).

اقامت ikāmet, *s. a.* A staying in a place, stay, residence; |—, —et, *v.s.* To stay (in a place), to live, dwell, reside.

اقامه ikāmē, *s. a.* (identical originally with the preceding word), A setting a thing up, establishing it, fixing it upright; a producing (proofs or indications); a performing (prayers); |—, —et, *v.a.* To set (a thing) in its place; to set up; to produce, adduce, bring forward; to perform (prayers).

اقانیم akānīm, *s. pl. a.* (of اقنوم àknūm), The persons of the Trinity; اقانیم نلکه akānīmi-sēlāsā, The three Persons of the Trinity.

اقبال ikbāl, *s. a.* Good luck; a turning the face or the mind towards any

object; a desiring; a slave-girl taken into the imperial favour, but not yet advanced as one of the Sultan's seven acknowledged state concubines.

اقتار *aktār, s. pl. a. (of قتر, not used),* Districts, regions; —, *s. t. (for عطار "attār, s. a. A seller of perfumes),* a kind of druggist, grocer, perfumer, and toyman, in one, and in a small way.

اقتارمق *aktarmak (aor. اقتارمق aktarir),* To shift (things) from one vessel to another; to turn over.

اقتباس *iktibās, s. a. A borrowing (phrases or arguments from the works of another author), a citing (the words of another); |—, —et, v.a. To borrow, to cite, to use (words or arguments).*

اقتحام *iktihām, s. a. An attacking courageously; an embarking heart and soul in any affair; |—, —et, v.n. To attack; to embark in heart and soul.*

اقتدا *iktidā, s. a. A taking as one's ensampler, following the teaching, and imitating the actions of; |—, —et, v.n. To follow as a guide and example. [puissance, capacity.]*

اقتدار *iktidār, s. a. Power, might,*

اقتران *iktirān, s. a. Conjunction (of the heavenly bodies).*

اقتضا *iktizā, s. a. A being needful, requisite, or necessary; |—, —et, and اقتضاسى أو iktizāssi-öl, v.n. To be needful, requisite, or necessary.*

اقتفا *iktifā, s. a. A following after, (physically or morally); |—, —et, To follow after.*

اقتچه *akcha, a. t. Rather white, whitish; —, s. t. Money in general, coin, cash; a small monetary value (formerly a coin), one-third of a pâra, and consequently the $\frac{1}{30}$ of a piastre, or the $\frac{1}{6}$ of a penny; it is frequently mentioned under the name of *asper*, a corruption of the Greek equivalent for the proper Turkish word.*

اقدام *akdām, s. pl. a. (of قدم kâdım),* Feet; —, *ikdām, s. a. Perseverance; |—, —et, v.n. To persevere.*

اقدام *akdām, a. a. Prior, anterior; —, ad. t. Before, anterior, prior; بوندن اقدم bündan-akdām, Some time ago; بوندن اقدمجه bündan-akdāmja, Some little time ago, a few days since.*

اقرار *ikrār, s. a. A confessing, avowing, admitting; |—, —et, v.a. To confess, avow, admit.*

اقران *akrān, s. pl. a. (of قرن kîrn, not in use),* Equals (in rank or age); (as a Turkish singular) an equal (in rank or age). [Near relatives.

اقربا *akrabā, s. pl. a. (of قريب kârîb),* اقمامتق *aksamak (aor. اقتصار), v.n. To lean over to one side in walking, from one leg being longer than the other, the person having this infirmity being called اقصاق or اقساق akşak.*

اقصرتق *or* اقصرتق aksirimak (*aor.*

اقصرتق aksirir), *v.n.* To sneeze.

اقصا *or* اقصى aksà, *a. a.* More or most remote, ultimate; —, *s. a.* The ultimate point or degree.

اقطار aktär, *s. pl. a.* (*of* قطر kütr), Countries, districts; (*of* قطرة katra), Drops.

اقعاد ik'äd, *s. a.* A causing to sit, placing on a seat; |—, —et, *v.a.* To place on a seat.

اقل àkall, *a. s.* The least in number or quantity; اقلی àkalli, *ad. t.* At least, at the very least.

اقلم akläm, *s. pl. a.* (*of* قلم käläm), Pens; offices, rooms of clerks under government.

اقليم iklīm, *s. a.* A clime.

اقماشه akmishé, *s. pl. a.* (*of* قماش kümzah), Stuffs, cloths. [run, flow.

اقمتق akmak (*aor.* اطار akar), *v.n.* To contenting, satisfying; |—, —et, *v.n.* To content, satisfy. [water, stream, rapid.

اقتدى akindī, *s. t.* A current, flow of

اقتنوم òknūm, *s. a.* A Person of the Trinity. [an enemy's country.

اقتين akīn, *s. t.* Predatory incursion in

اكت èk, *s. t.* A joint, joining of two parts or pieces; ايرى —yèri, A joint of the members; —, èng, *ad. t.* The most. [The greatest persons.

اكابر èkyäbir, *s. pl. a.* (*of* اكبر èkbär),

اكارم èkyärim, *s. pl. a.* (*of* اكرم èkrèm), The most noble or generous persons.

اكاد äghyäh, *a. p.* Aware, on one's guard; informed.

اكبر èkbär, *a. a.* More, most, or very great; greater; the greatest.

اكترا iktirä, *s. a.* A taking on hire; |—, —et, *v.a.* To take to one's self on hire.

اكتساب iktisäb, *s. a.* An acquiring to one's self; |—, —et, To acquire.

اكتفا iktifä, *s. a.* A being sufficient; |—, —et, *v.n.* To suffice, to be sufficient.

اكتنا iktinä, *s. a.* A being surnamed.

اكتناه iktinäh, *s. a.* The striving to understand a thing thoroughly.

اكثر èksär, *a. a.* More or most in number or quantity; اكثرى èksäri, *ad. t.* and اكثرى èksäriyyä, *ad. a.* For the most part, most generally.

اكر egher, *c. p.* If.

اكرام ikräm, *s. a.* Deference, respect, a receiving well; a present; |—, —et, *v.n.* To receive well, treat with respect; —, *v.a.* To give as a present.

اكره ikrah, *s. a.* The feeling an utter aversion and disgust.

اكرجه èghärché *or* èghärchi, *c. p.* If; although; true it is that.

اكريلمك èghrilmek (*aor.* اكريلور èghrilir), *v.n.* To bend, to become bent; to become leaning, out of the perpendicular.

اكرم èkrèm, *a. a.* More, most, or very noble or generous.

اكرمق angirmak (*aor.* انگرير angirir), *v.n.* To Bray (an ass).

اکرمک *əghirmek* (*aor.* اکرر *əghirir*), *v.a.*

To spin (thread).

اگری *əghri*, *a. t.* Bent, crooked; slanting, out of the perpendicular; اگری بگری *əghri-būghri*, Very crooked, devious, tortuous.

اگک *əksik*, *a. t.* Incomplete, wanting in number, quantity, or part; —, *s. t.* A defect; a number, quantity, or part which is wanting.

اگسلمک *əksilmek* (*aor.* اگسلور *əksilir*), *v.n.* To become less in number or quantity, to diminish, decrease.

اگه *əngəḡ*, *s. t.* The back of the head or upper part of the neck; the back or hind part of an object.

اگسیر *iksir*, *s. a.* An elixir, liqueur; the philosopher's stone or philtre.

اگشی *əkahi*, *a. t.* Sour, acid, tart; unfavourable, unpromising, menacing (countenance).

اگشیمک *əkahimek* (*aor.* اگشیر *əkahir*), *v.n.* To become sour; to put on an unfavourable or menacing aspect (a countenance).

اگل *əkl*, *s. a.* An eating; وشرب — *v-shūrb*, Eating and drinking; ا —, —*et*, *v.a.* To eat.

اگلتمک *ənglamak* (*aor.* اگلر *ənglar*) (*ənnamak*, *aor.* ənnar), *v.a.* To understand, comprehend; سوزاگلر *səz-ənnar* (understanding fully what is said to him), intelligent; tractable; reasonable (person).

اگلیمک *əklémek* (*aor.* اگلر *əklar*), *v.a.*

To join (two pieces together, or one to another); to add; —, *inglémek*, *v.n.*

To groan, to moan.

اگلیل *iklil*, *s. a.* A diadem.

اگمال *ikmāl*, *s. a.* A completing, finishing, perfecting; ا —, —*et*, *v.a.* To complete, finish, perfect, fill up.

اگمتی *əngmek* (*aor.* اگار *əngar*), *v.a.* To think of, call to mind, or pronounce the name of.

اگمک *əkmeḡ* (*aor.* اکر *əkar*), *v.a.* To sow (seed); to sprinkle (salt, &c.); — (*for* اتمک), *s. t.* Bread; —, *əghmek*, *v.a.* To bend.

اگندی *or* اگنتی *əghenti*, *s. t.* Filings.

اگه *əghḡ*, *s. t.* A file (steel instrument for filing metals). [*v.a.* To file with a file.

اگهلمک *əghélémek* (*aor.* اگهلر *əghélər*), اگی *əghi*, *or* اگی کموی *əghi-kēmighi*, *s. t.* A rib, rib-bone.

اگید *əkid*, *a. a.* Very strong.

اگین *əkin*, *s. t.* Seed-sowing; sown seed; cereal crops; —وقتی, —*wakti*, seed-time; —اگمک, —*əkmeḡ*, To sow corn; —بچمک, —*bichmek*, To cut down the corn.

ال *əl*, *art. a.* The Arabic definite article, placed equally before nouns and adjectives: it is found in many Turkish adverbial and qualifying expressions. When preceded by the Arabic preposition ل (*li*, for, &c.), the ا is suppressed, and the two letters ل are joined, as, للتأديب *li-'t-tè'dib*, *for* punishment; and the word الله *Allāh*,

God, in that case becomes لله *il-lāh*, for God, for God's sake. The case of suppressing the sound of the *ل* of this article is explained in our prefatory remarks; —, *èl*, *s. t.* The hand, a hand; a stranger in blood; another person; *ال ايشى* *èl-ishî*, Work of hand; *ال يازيسى* *èl-yāzissî*, Writing, manuscript; *ال التندة* *èl-altinda*, Underhand, in secret; *ال دة در* *èlda-dir*, It is in hand, in course of preparation; it is not beyond control, it is in man's power; *ال امدة در* *èlimda-dir*, It is in my power, it is at my option; *ال اويرمك* *èla-vèrmek*, To betray; to give up to the authorities; *ال اكتورمك* *èla-ghètirmek*, To acquire possession of; to catch, take, make prisoner; *ال چكمك* *èl-chèkmek*, To withdraw one's assistance or cooperation; to have nothing more to do with a thing; *ال دن كلمك* *èldan-ghèlmek*, To be in (one's) power (to do), as, *ال مدن كلمز* *èlimdan-ghèlmàz*, It is not in my power, I am not able (to do it); —, *ال*, *a. t.* Scarlet; red, rosy; —, *imper. of المتى* *almak*, Take, take thou; as, *ال سنا* *èl-sèn-a*! There, take that! there's for you! —, *èl*, *s. a.* A family, race, dynasty, as, *ال عثمان* *èl-òssmān*, The Ottoman dynasty; —, *s. p.* Fraud, deceit, stratagem. *ال* *ālā*, *s. pl. a.* (of *ال* *èlā*, not used), Graces, favours; —, *a. p.* (in composition), Which defiles, pollutes; —,

èlā, *ist. a.* Ho! —, *الا*, *a. t.* Spotted, diversified with large bright or white spots on a dark ground; *ال ابالتى* *èl-aballik*, A trout; *ال اكارغه* *èl-kārgha*, A jack-daw; *ال اتنلو* *èl-tənli*, A leper, leprous; *ال اجه* *èl-ajha*, Somewhat diversified by spots; *— بولاجه* *— bülajha*, Very grossly diversified with colours; — *illā*, *c. a.* Unless, but, except; or otherwise; only that, saving that.

ال ارغه *èl-argha*, *s. t.* (Italian), A certain distance from shore, or from any object; —, *a. and ad. t.* At a distance from shore, or from any object; —, *ist. t.* Be off! keep away! keep your distance! [actually, presently.

ال ان *èl-ān*, *ad. a.* Now, at this moment, *ال اة* or *ال اة* *èl-āh*, A god; God; *ال اهي* or *ال اهي* *èl-āhî*, *a. a.* Divine, godly; —, *s. t.* An anthem or carol; *ال اهييت* or *ال اهييت* *èl-āhiyyèt*, *s. a.* Divineness, divinity, Godhead.

ال اى *èl-āy*, *s. t.* A procession; a regiment; a line deployed; a set, lot, parcel; *ال اى مالى* *èl-āy-māy*, *ad. t.* One over the other, all together as when a crowd rushes; *ال ميرالاي* *èl-mirālāy* (miralāy), A colonel, commandant of a regiment; —, *ālāy*, *a. p.* (in composition), Which defiles, pollutes.

ال ايش *èl-āyish*, *s. p.* Defilement, pollution, filthiness; —, *s. t.* Pomp, parade.

ال ابة *èl-èttè*, *ad. a.* Assuredly, certainly; without fail.

البسة *elbisaâ, s. pl. a. (of لباس libâss),*
Clothes, garments, raiment.

الت *alt, s. t. The under part or side;*
the space underneath; — أوست —
—ûsst, Upside down, topsy-turvy;

ياني — *—yâni, طرفي — târafi,*
The next place lower down; the re-
mainder, the sequel; | —, —et, *v.a. To*

vanquish, overcome; | —, —di, *v.n.*
To be vanquished, conquered, overcome;

—, âlet, *s. a. An instrument, tool,*
implement; an organ; الت تناسل

âlétî-tènâssul, The organ of generation.

التباس *iltibâss, s. a. The wearing an*
appearance calculated to create doubt.

التجأ *iltijâ, s. a. A taking refuge, seek-*
ing an asylum; | —, —et, *v.n. To take*

refuge, seek an asylum.

التحاق *iltihâk, s. a. The joining one's*
self or becoming joined to; adhesion;

| —, —et, *v.n. To join one's self on to.*

الحام *iltihâm, s. a. The heat of battle.*

التزام *iltizâm, s. a. The taking upon*
one's self, undertaking; the taking a

great interest in, protecting, giving
one's influence; the taking the public

revenues on farm; | —, —et, *v.a. To*
undertake; to take (the public reve-

nuces) on farm; to protect or support
actively.

التفات *iltifât, s. a. A turning one's face*
towards; taking notice of (persons or
things); showing attentions to (per-

sons); | —, —et, *v.n. To take notice*
of; to show attentions.

التماس *iltimâss, s. a. The making a*
request, begging a favour; a request;
| —, —et, *v.a. To request.*

التمش *altmish, a. t. Sixty. [money.]*

التون *altin, s. t. Gold; a piece of gold*

التهاب *iltihâb, s. a. Inflammation.*

التي *alti, a. t. Six; —, èlti, The wife*
of the brother of one's husband, a
sister-in-law (of a woman).

التيام *iltiyâm, s. a. A being healed (a*
wound).

الحق *alchâk, a. t. Low; mean, base;*
— كوكلو — *—ghyungullu, Meek, low*

in spirit; — طبعتلو — *—tâbi'âtli, Of*
a mean, low, base disposition.

الجي *alchi, s. t. Plaster of Paris.*

الحاج *ilhâh, s. a. A soliciting with*
importunity.

الحاد *ilhâd, s. a. A departing from the*
true doctrine in religion; heresy.

الحامل *èl-hâssil, ad. a. In fine, in short,*
to sum up all.

الحاق *ilhâk, s. a. The adjoining one*
thing to another; | —, —et, *v.a. To*

adjoin, annex.

الحال *èl-hâl, ad. a. Now, at the pre-*
sent time; في الحال *fi-'l-hâl, At*

once, immediately; — الحالة هذه *èl-*
hâletu-hâzihi, ad. a. Now, at

present.

الحق *èl-hâkk, ad. a. In sooth, in truth,*
truly, verily.

الدائمق *aldatmak (sôr. الدائر aldâdir),*
v.n. To deceive; to cheat; to dis-

appoint.

الدائمق *aldanmak* (*سور. الدانور. aldànir*),

v.s. To be deceived; to make a mis-

الدوان *èdivèn*, *s. t.* A glove. [take.

الزام *ilzām*, *s. s.* A convincing; |—,

—*et, v.s.* To convince. [necessary.

الزام *èlzèm*, *s. s.* More, most, or very

السنة *èlsiné*, *s. pl. s.* (*of لسان lissān*),

Tongues, languages; *السنة شريقيه*

أشنا *èlsiné-shàrklyyē-āshinā*, An

Orientalist.

الش *èlsh*, *s. t.* A taking; a mode of

taking; *شوريش*, —*vàriah*, Trade,

commerce.

الشمق *èlishmak* (*سور. الشور. èlishir*), *v.s.*

To grow used, become accustomed; to

get into a habit; to grow tame; to

grow easy in action (a machine).

الغا *èlghā*, *s. s.* An abolishing, annulling;

|—, —*et, v.s.* To abolish, to annul.

الغار *èlghār*, *s. t.* A canter or gallop;

|—, —*et, v.s.* To go at a canter or

gallop; to make an incursion or mili-

tary reconnaissance on horseback.

الغرض *èl-ghàraz*, *ad. s.* In short, what

we want to explain is this.

الف *èlf*, *s. s.* A thousand; —, *èlif*,

Name of the first letter of the alphabet;

the upright figure of a handsome young

person.

الفت *èlfet*, *s. s.* Acquaintanceship, a

knowledge of; |—, —*et, v.s.* To

become acquainted; to cultivate one's

friendship; to become accustomed (to

a thing). [miserable.

الفتة *èlfté*, *a. p.* Beside one's self;

الفا *èlkā*, *s. s.* A throwing, casting out

of the hand before one, a merely drop-

ping a thing without projecting it to a

distance; |—, —*et, v.s.* To cast,

throw, drop; to impute, cast upon.

التشلمق *èlkishlamak* (*سور. التشلر*

èlkishlar), *v.s.* To greet with ap-

plause.

التصه *èl-kissā*, *ad. s.* In fine, in short;

the fact of the matter is this.

الك *èlek*, *s. t.* A sieve; —, *èlk*, *s. t.*

First; *الك بهار èlk-bàhār*, Spring,

early spring; *الك ابتدا èlk-iptidā*,

First and foremost, first of all, in the

first place; *الك الكين èlkin*, *ad. t.* First

and before doing anything else; —,

èlik, *s. t.* Marrow; a loop for a button

to pass into; an eye for a hook to pass

into. [tory, land

الكا *èlkyā* (*èlkā*), *s. t.* Country, terri-

الكلمق *èliklémek* (*سور. الكلر èliklar*), *v.s.*

To button; to hook; to fasten with

hooks or buttons.

اللمق *èllémek* (*سور. اللر èllar*), *v.s.* To

touch, finger, handle; to turn out of

doors.

الله *èlāh*, *s. s.* God; *كريم*

—*kèrim*! God is beneficent, never

mind! *ما شاء الله mā-shā-'ilāh*! Well!

Wonderful! (*lit.* What things God

wills!) *إن شاء الله in-shā-'ilāh*! God

willing! If God so wills! Let us

hope so! *اللهم سورسك èlāhi-*

-sàvèrsen! If you love God! For

God's sake! *راضى اوله*, —*rāzi-*

-dla! May God be satisfied (and reward you)! —مكلاسون —sàkclassin!
 كوسترمسون —ghyàstèrmassin!
 God forbid! May God preserve us!
 ويره —vèrè (or ويرسون vèrain)!
 God grant it! اللهم أصمّر لدنك اللّٰهه اللّٰهه اللّٰهه
 -issmàrladik! Good bye! we commend you to God!
 والله wà-'llāhi!
 بالله bi-'llāhi!
 تالله tà-'llāhi!
 By God!
 (These three expressions are used, either the first alone and most frequently, or with the second after it pretty commonly, or with the third following them as a very solemn oath).
 اللهم الله الله! (O God!
 O God!) Wonderful! What a shame!
 What a pity! What's all this!

الىّ elli, *s. t.* Fifty; اللنجي elliñji, Fiftieth; اللبشر ellišær, Fifty a-piece.

الم alm, *s. t.* A taking, a buying; the quantity taken at once; كوزالمى ghyàz-almi, The space the eye can take in; صاتم —sàtim, Purchase and sale, transfer; —, èlem, *s. a.* Pain, suffering; grief, anguish.

الما ilma, *s. t.* An apple; —كيزل kizil—, Rome; صويى —süyü, Cider.

الماس ilmāss, *s. s.* A diamond; a rose diamond.

المتق almak (*aor.* الير lir), *v. a.* To take; to receive; to buy; to hold, contain, take; —, *v. n.* To take, catch (a fire); to take fire, to go off (fire-arms); —نفس nēfess—, *v. n.* To breathe; to take breath; to have a

hole whence air or water escapes (any vessel, pipe, or reservoir that should be air-tight).

المك ilmek, *s. t.* A noose, slip-knot.

الين lin, *s. t.* The forehead.

الود alūd (*in composition*), الودس alūdè, (*in composition or alone*), *a. p.* Soiled, polluted, stained, smeared over.

الوهيت òlühyyèt, *s. a.* Godhead, the quality of being God, divinity.

الويه elviyè, *s. pl. a.* (of لوا liwā), Flags, standards; provinces.

آله ilāh, *s. a.* A god; God; الهى ilāhi, *a. a.* Divine, godly; —, *s. a.* A hymn, anthem, carol; الهيت ilāhiyyèt, *s. a.* The quality of being divine.

الهام ilhām, *s. a.* (God's) inspiring or revealing (divine truths to his prophets); —, —et, *v. a.* To inspire into the mind, to reveal.

المتعق alajak, *fut. pass. part.* (of المتق almak), Anything which is to be taken or received; a debt receivable; الجاعق alajakli, A creditor, one who has debts to receive.

الهمك èlémek (*aor.* الير èlir, *v. a.* To sift, pass through a sieve; الهمه èlémè, Anything which has been sifted and freed from dust or broken parts.

الى ilā, *p. a.* (ilè before the definite article ال), To, towards (*used in Turkish adverbial expression*), ماشا—الله, —mā-shā-'llāh, To or until (the

time) which God wills; آخره —
—ākhirihī, To the end, and so forth,
&c.; إلى الابد ilé-ʔ-èbed, To all
eternity.

اليقومت alikòmak (aor. اليقور alikor),
v.a. To keep, retain, detain, stop.

اليم èlim, a. a. Painful. [present day.

اليوم èl-yèvm, ad. a. Now, at the
اليومك alivèrmek (aor. اليويرر ali-
vèrir), v.a. To take, reach, or obtain,
and then hand or give to another.

ام lam, s. f. The female organ of gene-
ration; —, ùmm, s. a. A mother;
أم الولد ùmmu-ʔ-vèled, A slave who
has borne an acknowledged child to
ama èmmâ, c. a. But. [her owner.

أمائل èmâssil, s. pl. a. (of أمائل, not
used), Equals, persons of like rank.

امادè amādè, a. p. Ready, prepared.

امارت imâret, s. a. Commandership,
chieftainship.

امارè èmârè, s. a. Sign, trace; sign,
signal, indication; —, èmmârè, a. a.
(fem. of أمار èmmâr, not used).
Which commands and will be obeyed;
— نفس nèfsi— (the commanding
spirit), the uncontrolled passions, (one
of the three states of the passions in
Mussulman ethics, the two others
being نفس لأمه nèfsi-lèvwâmè (the
reproaching spirit), when the passions
are controlled, but still struggle for
mastery, and نفس مطمئنه nèfsi-mùt-
ma“innè, (the resigned spirit), when
the passions are completely subdued).

اماله imâlè, s. a. A causing to incline;
إ—, —et, v.a. To cause to incline;
to turn, to bend.

امام imām, s. a. A chief, leader; a
leader in the ritual performance of
prayer; امامت imāmèt, s. a. إمامك
imāmlk, s. f. The office of imam.

امامه imāmè, s. a. The longish and
somewhat pear-shaped ornament at
the end of the tassel of prayer-beads;
the similarly shaped, but much larger,
mouthpiece of a smoking-pipe.

امان èmān, s. a. Safety, security;
safe-conduct, protection; quarter.
mercy; —, إمان! inf. a. Oh! O
dear me! Mercy!

امانت èmānèt, s. a. Anything placed
in trust, either to be returned to the
giver, or to be given to a third party;
an office of trust under government,
and conducted on government account,
not on farm; اللهم امانت اوله Allāha-
-èmānet-òla (Allā“mānet-òla), Thank
you! (used when anyone wishes us
health after we drink or have been
shaved, by saying عافيت اوله “āfiy-
yèt-òla, or صحترا اوله sikhâtlar-òla;
it means literally, may that (or may
you) be left in trust with God's pro-
vidence), امانتدار èmānetdār, s. p.
One who holds something in trust.

امت èmmèt, s. a. The church, the
whole body of the followers of a
religion; —, إمامة èmmèti-Mùhām-
med, The Muhammedan Church;

إسمي، ùmmèti-“Īssà, The Church of Jesus; —، ناجيه، ùmmèti-nājīyyē, The body of those who will be saved (from hell).

امتثال ìmtissāl, *s. a.* A conforming to, obeying, following, imitating; |—, —et, *v.n.* To conform.

امتحان ìmtihān, *s. a.* A trying, putting to the proof; examination; |—, —et, *v.n.* To prove, try; to examine (scholastically); أو—، —òl, To submit to a formal examination; أو—، برى ايله —òl, *v.n.* To be examined competitively with another. [(in time).

امتداد ìmtidād, *s. a.* Duration; length
امتزاج ìmtizāj, *s. a.* A combining or agreeing with; |—, —et, *v.n.* To agree well (with anyone), get on well together. [Goods, merchandise.

امتعه ìmti“à, *s. pl. a.* (of متاع màtā“),
امتلأ ìmtilā, *s. a.* Indigestion, oppression of the stomach.

امتناع ìmtinā“, *s. a.* A refusing, drawing back; |—, —et, *v.n.* To draw one's self back and refuse.

امتنان ìmtinān, *s. a.* A taunting one with the favours you have done him; the being under obligations for a favour; |—, —et, *v.n.* To taunt one with favours bestowed. [vilege.

امتیاز ìmtiyāz, *s. a.* Distinction; prize
امثال ìmsāl, *s. pl. a.* (of مثل missl), Similar things; precedents; (as a Turkish singular) a precedent; ضروب
امثال zùrubu-ìmsāl, Proverbs, pro-

verbal expressions; امثال كثيره سنى ìmsāl - kèssirèssini - mù-yèssær-èyléyē, May (God) grant (you) many such (happinneses)! *equivalent to our* Many happy returns of the day! *and used on any occasion of rejoicing.*

آمد ãmed; *s. p.* Coming, arrival; آمدی ãmedī, *s. p.* آمدجی ãmedjī, *s. t.* The title of one of the higher functionaries of the Turkish government; to him are delivered all papers and reports *coming* from the provinces and departments, which are to be submitted to the grand vizier and sultan; شد—، —shùd; Coming and going; |—، — —et, *v.n.* To come and go, backwards and forwards; —، ãmed, *s. a.* Space of time.

امداد ìmdād, *s. a.* Assistance, helping, succouring; |—, —et, *v.a.* To give assistance.

امدی ìmdi, *c. t.* Now, then, therefore; wherefore, —, ãmedī (see آمد ãmed).

امديه ãmedīyyē, *s. t.* Import duty on merchandise.

امر ãmir, *s. a.* A commander, one who commands, the competent authority; امرانه ãmirānē, *a. p.* Suitable or proper for a commander; imperative; —، ãmr (ãmir) *s. a.* A command, order, injunction; a matter, affair, business; من له الامر mèn-làhū-‘l-ãmr, He to whom the right of commanding belongs, *i.e.* the competent authority; *also, by implication, you yourself;*

امرعالى èmri-“ālī, The supreme command, a firman, imperial rescript or edict ; يول امرى yöl-èmri, A passport or order for post-horses ; امرىك èmir-sizing, It is for you to say, to order, to command ; امرنامه èmir-nāmē, Any letter received from a superior ; |—, —et, *v.a.* To order, command (a thing to be done) : *it is intransitive as to the person to whom the order is addressed* ; بکا امرایتدی he commanded it to me.

امرا èmērā, *s. pl. a.* (of امیر èmīr), Commanders, lords, officers.

امرار èmrār, *s. a.* A causing to pass, through, by, over, &c. ; |—, —et, *v.a.* To cause to pass ; امرار وقتا èmrāri-wākt-et, To procrastinate, lose time,

امروز èmrūz, *s. p.* To-day. [gain time.

امزىمك èmzirmek (*aor.* امزير èmzirir), *v.a.* To suckle, give suck to.

امزىك èmzik, *s. t.* The spout of a vessel.

امزىمك èmzémek (*aor.* امز èmzar), *v.a.* To suck (as a lozenge, &c.).

امساک èmsāk, *s. a.* An abstaining ; a restraining one's self ; economy, parsimony, avarice ; the putting away food and entering on a fast ; |—, —et, *v.a.* To enter on a fast by putting away food ; to practise abstinence, to restrain one's self.

امضا èmzā, *s. a.* The signing a paper ; a signature ; |—, —et, *v.a.* To sign, زيرده واضح الامضا zirda-wāzi“u-‘l-èlmzā, The undersigned.

امعان èm“ān, *s. a.* The regarding very attentively, giving great attention.

امك èmek, *s. t.* Labour, pains, trouble, work ; امكدار èmekdār, An old servant ; صرفا —, — sarf-et, To bestow labour, take pains.

امكان èmkyān, *s. a.* Possibility, the being possible ; امكانى وارمى èmkyāni-vār-mi ? Does the (its) possibility exist ? Is there a possibility ?

امل èmel, *s. a.* A desire, wish (to obtain) ; |—, —et, *v.a.* To covet, desire, wish for, seek after.

املا èmlā, *s. a.* A writing, penning ; spelling, orthography ; |—, —et, *v.a.* To write.

املاك èmlāk, *s. pl. a.* (of ملك mùlk), Lands ; freehold properties.

امم èmēm, *s. pl. a.* (of امت èmmèt), Churches, religious aggregations of mankind. [suck, draw by suction.

اممك èmmek (*aor.* امم èmmar), *v.a.* To

امن èmn, *s. a.* Safety, security.

امنييت èmniyyèt, *s. a.* Safety, security, confidence.

امنييت èmniyyē, *s. a.* Hope, wish, desire.

اموات èmvāt, *s. pl. a.* (of ميت mèr-yit), The dead. [Waves.

امواج èmvāj, *s. pl. a.* (of موج mèvj).

اموال èmwāl, *s. pl. a.* (of مال māl). Possessions, properties, goods.

امواد èmvāh, *s. pl. a.* (of ماء mā), Waters.

امور èmūr, *s. pl. a.* (of امر èmr), Affairs, matters, businesses ; (as a Turkish singular) an affair of importance ; |—,

—et, *v.n.* To make a fuss, as though it were an affair of importance; دكل امورمده دكل ùmūrūmda - diǧhīl, I don't care a fig about it.

امهال imhāl, *s. a.* A putting off for a term, deferring; granting a delay; |—, —et, *v.a.* To put off, defer; to grant a delay.

اميد ùmīd (ùmvut), Hope; |—, —et, *v.a.* To hope for, expect, build upon; ويرمك —vèrmek, To give some hope; كسك —kèssnek, and قطع اميدا kàt "i-ùmīd-et, To give up all hope, to despair; اميدوار ùmīdvār, *a. p.* Hopeful, hoping still, in expectation. [Cape of Good Hope.

اميد بوروني ùmīd-būrūnū, *s. t.* The امير emīr, *s. a.* A commander; a prince, chief, chieftain; a descendant of Muhammed. [with, containing.

اميز amīz, *a. p.* (*in composition*), Mixed امين amīn! *int. a.* Amen! —, èmīn, *a. a.* Sure, safe, secure; (a man) who may be trusted, honest, upright; —, *s. a.* A high civil functionary, having charge of government property, a superintendant; الـاميني alay-èmini, A military officer of the new regular army, ranking next to the lieutenant-colonel, who had charge of the stores and accounts of the regiment; the title and rank are now abolished; ترسانه اميني tèrsānè-èmini, The (former) superintendant of the imperial dockyard at Constantinople.

ان ān, *s. a.* Time; a moment, instant; الان èl-ān, *ad. a.* Now, at present; الى الان ilè-'l-ān, *ad. a.* Until the present time, hitherto; من الان min-el-ān, *ad. a.* Henceforward, henceforth; انيدا ānida, *ad. t.* Instantly, in an instant, immediately; —, *s. p.* Beauty, grace, gracefulness; —, ān, *pron. p.* That; اين وان in-u-ān, This and that; this world and the world of spirits or the world to come; all things; —, èn, *s. t.* Width, breadth; —, in, *c. a.* If; ان شاء الله in-shā-'llāh! If God wills it!

انا āna, *s. t.* A mother; the principal or chief kind or part of some things; انا ديرك āna-dirèk, A lower mast; انا لغم āna-lāghim, A main drain or sewer; دميرك اناسي قيرلدي dèmiring-ānassi-kīrīldi, The *shank* of the anchor has broken; بيوك انا blyuk-āna, A grandmother; اويكي انا ùwèǧhī-āna, A stepmother; قاي انا kāyn - āna, A mother-in-law, the mother of one's wife; انا بابا كوني āna-bāba-ghyūnu, An uproar.

انابت inābet, *s. a.* A repenting, repentance; |—, —et, *v.n.* To repent, to feel repentance for sin.

اناث ināss, *s. pl. a.* (*of* انثى *anṯī*, *not used*), Women, womankind.

اناختار ānakhtār, *s. t.* A key.

انار ènār (nār), *s. p.* A pomegranate.

اناس ènāss, *s. pl. a.* (*of* انسان *insān*), Men, mankind.

اناطولى Anadolı, *s. t.* Asia Minor.

انافور anaför, *s. t.* (Greek), A counter-current, up-current in bays, &c., near the shores.

انام enām, *s. a.* Mankind.

انانمت inanmak (*eor.* انانور inänür), *v. a.* To believe (an assertion); —, *v. n.* To believe in, to believe (anything other than an assertion).

انانیت enāniyyèt, *s. a.* Egotism.

انبا inbā, *s. a.* The communicating intelligence; |—, —et, *v. a.* To communicate.

انبار anbar, *s. t.* A granary, storehouse, room, or chest; a gun-deck in a man-of-war; the hold of a ship; اوچ انبارلو üç-anbarlı, A three-decker.

انباز anbāz, *s. p.* A companion, partner.

انبساط inbissāt, *s. a.* An unfolding, opening itself out; خاطر —, inbissāti-khātir, Pleasure, an opening out of the heart. [copious, large.

انبوه enbūh, *a. p.* Numerous, bountiful, انبیا enbiyā, *s. pl. a.* (of نبی nēbi), The prophets. [alembic.

انبیق inbik, *s. a.* A still, a retort, an antaj antāj, *s. a.* The producing as a consequence, a causing; |—, —et, *v. a.* To produce, cause.

انتباه intibāh, *s. a.* The being on one's guard, vigilance, circumspection.

انتخاب intikhāb, *s. a.* A choosing, selecting, electing; |—, —et, *v. a.* To choose, select, elect.

انتزاع intizā', *s. a.* A plucking out or

off; |—, —et, *v. a.* To pluck out or off.

انتساب intiessab, *s. a.* A being related to, in relations with.

انتظار intizār, *s. a.* A waiting for, waiting in expectation; الانتظار اشد من النار el-intizāru-esheddun-min-en-nār, Expectancy is worse than fire (*Arabic proverb*).

انتظام intizām, *s. a.* The being ranged in order; order, regularity.

انتفاع intifa', *s. a.* The being benefited, deriving a profit or advantage; |—, —et, *v. a.* To derive, gain; —, *v. n.* To reap a benefit, derive a profit, gain an advantage.

انتقال intikāl, *s. a.* The changing one's place or residence; the passing from this life to the future state; the passing from in thought, and comprehending, one subject after another; |—, —et, *v. n.* To pass from one place to another; from one subject to another, mentally, and so to comprehend fully; from this life; —داریقا —, intikāli-dāri-bākā-et, *v. n.* To die;

سریع الانتقال seri'v-t-intikāl, *a. a.* Quick in comprehending subjects.

انتقام intikām, *s. a.* Vengeance, revenge; —المق —, almak, *v. n.* To take vengeance, to take revenge, to avenge one's self.

انتما intimā, *s. a.* The being connected, or having a relation with, a growing out of.

انتها *intihā*, *s. a.* The coming to an end, finishing; a reaching to, terminating at.

انتهاز *intihāz*, *s. a.* The taking or seizing (an opportunity); |—, —*et, v. a.* To take, seize (an opportunity).

انجام *injāz*, *s. a.* The fulfilment (of a promise); |—, —*et, v. a.* To fulfil, perform (a promise).

انجام *enjām*, *s. p.* The end, upshot, conclusion; انجام‌پذیر *enjām-pežir*, *a. p.* Ending, being finished, coming to an end.

انجق *anjak*, *ad. t.* Only, just, hardly; —, *c. t.* But, however, still.

انجک *injik*, *s. t.* The bone of the leg below the knee (in men) or the hough (in animals); the instep of the foot.

انجم *enjūm*, *s. pl. a.* (of نجم *nəjm*), Stars. [gealed, frozen, solid.

انجماد *injimād*, *s. a.* The becoming con-
انجمن *enjūmən*, *s. p.* An assembly, society; دانش —, *enjūmēni-dānīsh*, The Scientific Institution of Constantinople.

انجیر *injir*, *s. t.* A fig; قوروانجیر *kūru-
-injir*, A dried fig; قوطی انجیری *kūtu-injiri*, Figs in drums or boxes; اللمه انجیری *èlémé-injiri*, Picked figs (this very likely should be اللمه *èllémé*, *picked by hand*); انجیردلی *injir-dəlīn*, The becafico.

انجیل *injil*, *s. a.* The gospel, the book of the gospel.

انحراف *inhirāf*, *s. a.* A turning away,

swerving; خاطر —, *inhirāfi-khātir*, An unfriendly or unpleasant state of mind;

مزاج —, *inhirāfi-mizāj*, An ailment, indisposition in health; ابر —, *inhirāfi-ibrē*, —, *inhirāfi-pūssla*, The variation of the compass.

انحصار *inhissār*, *s. a.* A being surrounded, bounded, restricted (in action, number, &c.); monopoly.

انحطاط *inhitāt*, *s. a.* A descending from on high; ابر —, *inhitāti-ibrē*, The dip of the magnetic needle; افق —, *inhitāti-dfuk*, The dip of the horizon.

انحناء *inhinā*, *s. a.* A being bent, deflected, curved.

انختار *ānakhtār*, *s. t.* A key.

اند *ānd*, *s. t.* An oath; ایچمک —, *ānd-
-ichmek*, *v. s.* To take an oath.

انداخت *ēndākht*, *s. p.* A casting, throwing, projecting; a firing (of guns); |—, —*et, v. a.* To cast, throw, project; to fire (a gun).

انداخته *ēndākhté*, *a. p.* Cast, thrown, projected; fired (a gun).

انداز *ēndāz*, *a. p.* (*in composition*), Which throws, casts, projects; who fires (a gun); لنگر انداز *lēnghār-ēndāz*, *a. p.* At anchor, anchored.

اندازه *ēndāzē*, *s. p.* Measure (in general); — بی —, *bī* —, beyond measure; —, *s. t.* A Turkish ell of 26 English inches, used for measuring linens, silks, &c.

اندام *ēndām*, *s. p.* Stature, figure, form; symmetry of shape, proportion.

اندرون *ēndérūn*, *s. p.* The inside; the

inner, private, or women's apartments; همايون —, èndérûnu-hûmâyûn, The more private apartments of the Sultan's court; اغالری —, èndérûn-aghâleri, The superior attendants attached to the more private apartments of the Sultan's court.

اندفاع indifâ", *s. a.* The being repelled, expelled, repulsed.

اندود èndûd, *a. p.* (*in composition*), Covered, plated, or plastered over with. [sadness.

اندوه èndûh, *s. p.* Grief, affliction, اندیش èndîsh, *a. p.* (*in composition*), Who thinks. [anxiety.

اندیشه èndîshê, *s. p.* Thought, care, انزال inzâl, *s. a.* A causing to descend, sending down; emission of seed (*in coitus*); |—, —et, *v.a.* To cause to descend; |—, —et, *v.n.* To emit seed (*in coitus*). [ment; retirement.

انزوا inziwâ, *s. a.* A going into retirement. انس ins, *s. a.* Mankind, the human species; a man, a creature of the human species.

انساب ènsâb, *s. pl. a.* (*of نسب nèseb*), Relatives, kindred; (*of نسبت nisbèt*) logarithms, proportional numbers.

انسان insân, *s. a.* A man, a human being; العین —, insânu-'l-'âyn, The pupil of the eye; انسانی insânî, *a. a.* Human; انسانیت insâniyyèt, *s. a.* Humanity; انسانیتسز insâniyyètisiz, *a. t.* Inhuman, brutal.

اپ‌انسزین ènsîz, انسزین ènsîzin, اپ‌انسزین èp-ènsîzin, *ad. t.* Suddenly, all on a sudden; —, ènsîz, *ad. t.* Without that; —, ènsîz, *s. t.* Narrow.

انسیت ènsîyyèt, *s. a.* More or less intimate acquaintanceship; |—, —et, *v.n.* To be more or less intimately acquainted with (any one).

انشا inshâ, *s. a.* A making; a building, constructing, erecting; the art of epistolary or literary composition; |—, —et, *v.a.* To make, build, construct, erect.

إنشأ الله in - shâ - 'llâh, *inf. a.* God willing! If God wills it! Let us hope so! [husband of one's sister.

انشته ènishtê, *s. t.* A brother-in-law, انشراح inshirâh, *s. a.* A being open, expanded; joy, pleasure.

انصار ènsâr, *s. pl. a.* (*of ناصر nâssir, not used in this sense*), Helpers, viz. those inhabitants of Medina who joined Muhammed's standard, and assisted him in his struggles until the conquest of Mecca.

انصاف inshâf, *s. a.* Conscience, a sense of justice; |—, —et, *v.n.* To have a conscience, to act with consideration and a sense of justice.

انصراف insirâf, *s. a.* A turning aside from the road; a desisting from continuing to advance; a turning back; |—, —et, *v.n.* To desist from advancing straight on, to turn on one side or back.

اتصام *inzimām*, *s. a.* A being added, appended, affixed; رأى, *inzimāmir-è'y*, The addition of some one's approval or favourable opinion.

انطفأ *intifā*, *s. a.* The being extinguished, being put or going out.

انعام *en'ām*, *s. pl. a.* (of نعمت *ni'met*), Favours, benefits, graces; —, in 'ām, *s. a.* The bestowing (a gift, a favour); ا—, —et, *v.a.* To bestow, give (a superior to an inferior).

انعطاف *in'itāf*, *s. a.* A being turned aside, deflected.

انعقاد *in'ikād*, *s. a.* The becoming tied or bound (a knot, a contract).

انغاريه *anghāriyyē*, *s. t.* Any work which brings in no return, forced labour.

انف *enf*, *s. a.* The nose; رغباً لانه *rāghman-ll-ēnfihī*, *ad. a.* In spite of him, in order to vex and mortify him (*lit.* so as to strip the skin off his nose), —, ānif, *a. a.* Going before, preceding (انف الذكر *ānifu-'z-zikr*, *a. a.* the afore-mentioned); انفا *ānifā*, *ad. a.* Before, above.

انفاذ *infāz*, *s. a.* A causing an order to have weight, to be respected, to be put in execution; ا—, —et, *v.a.* To cause to be executed, respected, or put in force.

انفراد *infirād*, *s. a.* The being single, alone; على الانفرد *‘alé-'l-infirād*, By himself, &c., separately; one by one.

انفراق *infirāk*, *s. a.* A being separated.

انفوس *enfūs*, *s. pl. a.* (of نفس *nèfss*), Persons; souls; —, enfèss, *a. a.* More, most, or very exquisite.

انفصال *infisāl*, *s. a.* The leaving an office (either by resignation, dismissal, or appointment to something else); the being judged and determined (a cause).

انفصام *infissām*, *s. a.* The being cut or broken in two (a thread, &c.).

انفعال *infī'āl*, *s. a.* A being displeased, hurt, vexed, grieved.

انفيه *enfīyyē*, *s. t.* Snuff; قوطيسى —, *kūtussu*, A snuff-box.

انقباض *inkibāz*, *s. a.* A being seized, laid hold of; costiveness.

انقراض *inkirāz*, *s. a.* The being cut off; coming to an end, totally failing (in succession.)

انقسام *inkissām*, *s. a.* The being divided into parts, division.

انقضا *inkizā*, *s. a.* The coming to an end, being terminated.

انقطاع *inkitā'*, *s. a.* The being cut off, the being interrupted, discontinued.

انقلاب *inkilāb*, *s. a.* A being reversed; a reverse, a change in circumstances.

انقياد *inkiyād*, *s. a.* Obedience, submission; ا—, —et, *v.s.* To yield obedience, to submit.

انكار *inkyār*, *s. a.* A denial, negation; ا—, —et, *v.a.* To deny.

انكبين *enghyubīn*, *s. p.* Honey.

انكرك *enghérek*, *s. t.* A viper.

انكسار inkissār, *s. a.* A being broken, smashed to pieces; a being put out of all temper; a cursing; |—, —et, *v.n.* To be heart-broken and to curse in consequence.

انكسر ankssr, *s. t.* A nail (for nailing).

انكشاف inkishāf, *s. a.* A clearing up, brightening up.

انكشت enghyūst, *s. p.* A finger.

انكشتر enghyushtār, *s. p.* A finger-ring.

انكل enghèl, *s. t.* A rival.

انكلتر Inghilterra, *s. t.* England.

انكليز Inghliz, *a. t.* English; —, *s. t.*

An Englishman.

انكور enghyūr, *s. p.* A grape, grapes.

انكيز enghīz, *a. p.* (*in composition*),

Which excites, raises. [from shore.

انكين enghin, *s. t.* The open sea, far

انمك enmek (*aor.* انر enkr), *v.n.* To

descend, come *or* go down; to subside; to flow downwards (as humours are supposed to do in some diseases).

انها inhā, *s. a.* A reporting, communi-

cating; |—, —et, *v.a.* To report, communicate.

انهدام inhidām, *s. a.* A being dem-

olished, falling *or* being pulled down. [defeated; defeat.

انهمزام inhezām, *s. a.* A being routed,

انهمك inhimāk, *s. a.* Diligent application, setting heart and soul about a thing.

انيس eniss, *s. a.* A familiar and inti-

mate friend. [beautiful.

انك انك enik, *a. a.* Graceful, elegant,

انى قونى eni-kōnu, *ad. t.* In detail and

انين enin, *s. p.* A moan. [at leisure.

او او (or اول ol), *pron. t.* He, she, it;

that; —, ev, *s. t.* A house; —, av,

s. t. The chase, field sport of any

kind, as hunting, shooting, fishing,

&c.; game; اوبارق ev-bārġ, *s. t.*

House and household; wife, children,

and attendants; اوصاحى ev-sāhibi,

The master of the house; a house-

keeper, householder; او اوشاقلرى ev-

-ūshāqlari, The family, the wife and

attendants, or wife, children, and at-

tendants; اولو evli, *a. t.* Married,

having a wife; اولوك evlilik, *s. t.*

The married state.

اواخر ewākhir, *s. pl. a.* (*of* اخر akhīr),

The last (decade or ten) days of a

month. [set of tools.

اوادانلق awadānliġ, *s. t.* A workman's

اواره awārē, *a. p.* Vagabond, errant.

اواز awāz, اواز awāzē, *s. p.* A voice.

sound; rumour, fame.

اواسط awāssit, *s. pl. a.* (*of* اوسط evsūt,

not used in this sense), The middle

(decade or ten) days of a month.

اوامر ewāmīr, *s. pl. a.* (*of* امر emr),

Commands. [ments, instants, times

اوان awān, *s. pl. a.* (*of* ان ān), Mo-

اوانى ewāni, *s. pl. a.* (*of* انا ina, *rarely*

used), Vases, vessels.

اوائل awā'il, *s. pl. a.* (*of* اول evvel),

The first (decade or ten) days of a

month.

اوبا oba, *s. t.* A tartar tent or hut.

اوباش èvbāsh, *s. pl. a.* (of وېش, *not used*), Low fellows, rascals.

اوبمک èpmek (*aor.* اوپر èpxr), *v.a.*
To kiss.

قورواوت èt, *s. t.* Grass; a herb: قورواوت
kürü-èt, Hay, dry grass; —, èvet,
ad. t. Yes.

اوتارمک ètarmak (*aor.* اوتارر ètarir),
To lead to pasture (provincial). [tent.

اوتاغ ètāgh, اوتاق ètāk, *s. t.* A large
اوتانغج ètānghāch *a. t.* Modest, timid,
bashful.

اوتانمک ètānmak (*aor.* اوتانور ètānir),
v.n. To be ashamed, abashed.

اوترى èturu, *ad. s.* Concerning, about,
on the subject, on account of; name
of the vowel point ُ.

اوتلاق ètlāk, *s. t.* Pasture; —يرى,
—yèri, A place of pasture, a pas-
torage, pasture-ground.

اوتلامک ètlamak (*aor.* اوتلر ètlar), *v.n.*
To graze, pasture.

اوتلک ètluk, *s. t.* Grass; a place
abounding in grass, or from whence
grass or hay is procured.

اوتلمک ètmek (*aor.* اوتر ètar), *v.n.* To
sound, to echo, to ring; to sing
(birds).

اوتورى èturu, *s. t.* The vowel-point
—, corresponding to o, u, ü, or u.

اوتوز ètuz, *a. t.* Thirty.

اوتە ètè, *s. t.* The space beyond or
farther off; —, *ad. t.* far off,
farther off; —برو, —bèri, Hither
and thither; —برى, —beri-et, or

اوتە ابرى ètè-bèri-et, *v.n.* To try all
manner of ways; اوتەدن برو ètèden-
-bèri, Always, ever.

اوتى ètu, *s. t.* An iron for ironing, a
tailor's goose.

اوتلمک ètulémek, (*aor.* اوتيلر ètulær),
v.a. To iron, to press with a hot iron.

اوج èwuj, *s. t.* The palm of the hand;
the inside of the hand held so as
to contain anything; a handful;
—طولوسى, —dölussu, a handful; —,
èj, *s. t.* Revenge, vengeance; —, èj,
s. t. The end, extremity; —, èvj, *s. a.*

The highest pinnacle; the perigee, or
perihelion.

اوجاق èjak, *s. t.* A fireplace, hearth;
a chimney; a family; a dynasty; a
corps, and especially *the Corps of Ja-*
nissaries; a colony, and especially *the*
Colonies (or regencies) of Tripoli, Tunis,
and Algiers; اوجاغمز سونمسون èja-
ghimiz-sünmassin, May our hearth
(family or corps) never be extin-
guished!

اوجوز èjüz, *a. t.* Cheap, low-priced.

اوج èch, *a. t.* Three. [lips.]

اوجقى èchuk, *s. t.* A pimple on the

اوجقور èchkur, *s. t.* The string or
riband with which drawers or trousers
are fastened round the waist like the
mouth of a bag; اوجقورلى èchkur-
luk, the waistband or broad hem
through which the string passes all
round so as to tie drawers or trousers
about the body.

اوجمت ðchmak (*aor.* اوجار ðchar), *v.s.*

To fly; to fall down (a precipice, &c.),
be precipitated.

اوجورم ðchurum, *s. t.* A precipice; —,

a. t. Precipitous, like a precipice.

اوجوز ðchyuz, *a. t.* Three hundred.

اوخ ðkh! *ist. t.* Oh! I am glad of it!

I am delighted!

اوخشامت ðkshamak (*aor.* اوخشار

ðkshar), *v.s.* To caress, stroke, pat.

اود ðd, *s. t.* The gall, the gall-bladder;

اودى قوپمتى ðdu-kòpmak, *v.s.*

(Anyone's) gall-bladder to burst

(through fear), to have any great or

sudden fright; —, (òt), *s. t.* (*almost*

obsolete itself), Fire; poison; a

depilatory mixture used in baths;

اغزودى ðghz-òtu, the priming of a

gun; اوديرلى (ot) -yàrlèri, those

parts of the body which require

the application of depilatory sub-

stances; اودلوبغه ðtu-bàgha (the

poisonous batrachian), the toad.

اودنج ðdunj, *s. t.* Money which has to

be repaid, borrowed money.

اودمك ðdémek (*aor.* اودر ðdar), *v.s.*

To pay (a debt).

اور ðvâr, *a. p.* (*in composition*), Which

brings; which possesses; —, ùr, *s. t.*

A wen.

اورام ðra, *s. t.* That place, that spot; اورام

ðram (my that place) there, that part

of my body; اوراك ðrang, there, that

part of thy body; اورامى (its that

place) there, that part of him, her, or

it, &c.; اورايه ðraya, to that place,

there; اوراده ðrada, at that place,

there; اورالده ðralada, to those places,

thereabouts; اورالده ðralada, at those

places, thereabouts.

اوراق ðrak, *s. t.* A sickle, reaping-hook;

—، —wakti, Harvest-time.

اورپرمك ðrparmek (*aor.* اورپرر ðrparir),

v.s. To stand on end (the hairs of the

head or body).

اورتاق ðrtak, *s. t.* A partner, sharer;

—، —ò, *v.s.* To be a partner, or

partners; to take part with.

اورتالى ðrtalik, *s. t.* The general term

for which we say in English "the

world," and meaning two different

things, viz. *the inanimate world*, or

nature, and *the public*; in the first sense

they say اورتالى اغاردى ðrtalik-

aghardi (*the world became bright*), day-

light dawned (or اودى قردى ðardak, i.e.

the shades of evening fell on nature);

اورتالده نه خبر وار, and in the second,

اورتالده نه خبر وار, what news is there abroad (among the

public)?

اورتانه ðrtànja, *a. t.* The middle in

age or size.

اورتمك ðrtmek (*aor.* اورتر ðrtar), *v.s.*

To cover, cover up.

اورته ðrta, *s. t.* The middle; the midst;

a regiment (of Janissaries); —, *a. t.*

Of a middling degree or quality;

—، —èlchi, A diplomatic min-

ister of the second class, an envoy

extraordinary, or a minister plenipo-

tentiary (though these have each their special designations). [covering.]
 اورتی *artu*, *s. t.* A cover, a cloth for
 اورد *avèrd*, *s. p.* Battle, fight, combat;
 —, *awurd*, *s. t.* The inner or lower
 part of the cheek, used as a bag by
 monkeys; the jowl.
 اوردک *ardek*, *s. t.* A duck; a urinal.
 اوردے *avèrdé*, *a. p.* Brought; related,
 narrated; carried away.
 اورس *ars*, *s. t.* An anvil.
 اورسے لک *arsēlēmek* (*aor.* اورسے لکر
arsēlēr), *v. a.* To handle roughly and
 rumple; to treat roughly.
 اورسہ *arsa*, *s. t.* (*Italian*), A going near
 the wind; luffing; —, *inl.* Luff! | —,
 —*et.* *v. n.* To luff; کت مک —,
 —*ghitmek*, *v. n.* To be on a wind, to
 go on a wind; اورسہ الابدس *arsa-*
ālābanda! Down with the helm!
 Helm's a-lee! | — — —*et.* *v. n.*
 To put the helm hard a-lee; to tack,
 to go about. [camel's back.]
 اورکچ *arghuj*, *s. t.* The hump on a
 اورکک *arkek*, *s. t.* Shying, which shies
 (a horse).
 اورکمک *arkmek* (*aor.* اورکر *arkēr*), *v. n.*
 To shy, to be frightened, to take fright.
 اورکے *aréké*, *s. t.* A distaff.
 اورمان *ormān*, *s. t.* A wood, forest.
 اورمچک *arumjēk*, *s. t.* A spider.
 اورمتی (*wōrmak*) (*aor.* اورر *wōrur*), *v. n.*
 To strike, beat, knock, hit, rap; —,
v. a. To pop (anything) into its place;
 to attack and pillage (a town, &c.) to

take (an adverse piece at chess, &c.);
 —ال *èl*—, *v. n.* To put a hand (to work),
 to take in hand, to set to work upon;
 —باش *blāsh*—, *v. n.* To apply to, have
 recourse to for assistance, &c.; to
 pitch (a ship, boat, &c.); — بویونی
bōyununū—, To decapitate (a person);
 — یوزینه *yūzuna*—, To taunt with,
 reproach with, cast in one's teeth;
 — طیشاری *dīshārī*—, *v. n.* To come
 out, make its appearance on the sur-
 face (an eruption, &c.); — بریولدن
bir-yōldan—, *v. n.* To strike into, to
 take a road; — بویا *bōya*—, *v. n.* To
 paint with paint; — ایر *eyer*—, *v. n.*
 To put on a saddle (&c.), to saddle;
 — کوزے *ghyāzē*—, To be very con-
 spicuous, striking; — قولاق *kōlak*—,
v. n. To give ear, to listen; — تیمورے
(dēymira)—, *v. a.* To put in irons.
 اورمک *armek* (*aor.* اورر *armēr*), *v. a.* To
 knit; to net; to tress, braid; to fine-
 draw; to build up (a wall, &c.); —,
 èvrēmek (*aor.* اوریر *èvrēr*), *v. a.* To
 give in marriage.
 اورنک *urnek*, *s. t.* A pattern; a sample;
 —, èvrèng, *s. p.* A throne.
 اورپا *Urupa*, *s. t.* Europe.
 اوروج *uruj*, *s. t.* A fasting, observation
 of total abstinence from earliest dawn
 to sunset; — طومتی —, —*tūtīnak*, *v. n.*
 To fast (in that manner).
 اورومک *urumek* (*aor.* اورور *urur*), *v. n.*
 To howl (a dog).
 اورمک *urēmek* (*aor.* اور *urēr*), *v. n.*

- To multiply, increase in numbers (a race of animals).
- اوز *üz*, *s. t.* The heart, pith, sap, marrow, or essence of anything; قرنداشی — (kàrdashî), One's own brother (of the same father and mother); اوزلو *üzlu*, *s. t.* Being charged with sap, unctuous and tough.
- اوزاتمت *üzâtmak* (*aor.* اوزادر *üzâdir*), *v.a.* To stretch out or forth; to lengthen out; to delay, put off, procrastinate; to make many words, much ado, a fuss.
- اوزادی *üzâdî*, *is* اوزون اوزادی *üzun-üzâdiya*, *ad.* In detail, with all details, at great length.
- اوزاک *üzâk*, *s. t.* Distant, far off; —, *s. t.* The distance, a distance off.
- اوزامت *üzamak* (*aor.* اوزار *üzar*), *v.a.* To go away to a distance; to be long (time); to take a long time.
- اوزانمک *üzânmak* (*aor.* اوزانور *üzânîr*), *v.a.* To lie at full length, to lie down; to stretch, become longer.
- اوزر *üzâr*, *s. t.* The space (or degree) over anything; اوزرم *üzêrim*, The space over me; اوزرت *üzêring*, The space over thee; اوزری *üzêri*, The space over him, her, or it; اوزریمه *üzêrima*, Over or on to me; اوزرمدنه *üzêrimda*, Over or upon me; اوزرلرینه *üzêrlirina*, Over or on to them; اوزرلرینده *üzêrlirinda*, Over or upon them.
- اوزره *üzêrê*, *pr. t.* Upon, by, according to.
- اوزلاشمق *üzlaşmak* (*aor.* اوزلاشور *üzlaşır*), *v.a.* To come to terms together.
- اوزلمک *üzülmek* (*aor.* اوزیلور *üzülür*), *v.a.* or *p.* To be much pulled down (by grief or illness).
- اوزمک *üzmek* (*aor.* اوزر *üzür*), *v.a.* To pull down, to render weak and feeble.
- اوزنگی *üzenghi*, *s. t.* A stirrup.
- اوزنمک *üzênmek* (*aor.* اوزنور *üzênir*), *v.a.* To take great pains, and use one's best endeavour (over any work).
- اوزوم *üzum*, *s. t.* A grape; grapes; — قورو *kürü*—, Raisins, plums, dried grapes; قوش اوزومی *küş-üzumu*, (Bird-grapes) currants (of Corinth); فرنک اوزومی *frânk-üzumu*, (European grapes) Currants (red, white, or black); بکطاشی اوزومی *bektâshi-üzumu*, (from its resemblance to the striped cap worn by the Bektashi dervishes) Gooseberries.
- اوزون *üzun*, *s. t.* Long; tall (man); اوزون بویلو *üzun-böylü*, *s. t.* Tall (man).
- اوس *üväs*, *s. t.* An insipid wild fruit (the berry of the sorb or service tree?).
- اوست *üst*, *s. t.* The upper part; — یانی *-yâni*, The upper side, the place next above; اوستم باشم *üstüm-bâşım*, (My head (for my head-gear) and what is on me) my clothes; اوستمه *üstüme*, To the upper part of me, to what is on me, i.e. on to me, on to my clothes; اوستگده *üstüngde*, At the upper part of thee, upon thee.

upon thy clothes ; اوستندن *üstundan*,
From the upper part of him, her, it,
from it, off from it, off of it, &c. ;
اوسته چيگمتق *üstta-chikmak*, *v.n.* To
get the upper hand, to get upper-
most.

اوستريا *Avstria*, *s. f.* Austria.

اوسترة or اوستورة *üstura*, *s. f.* A razor.

اوستون *üstun*, *s. f.* The vowel-point ـ,
designating one or other of the five
vowel-sounds *a, ä, ä, ê, or é.*

اوشاك *üşak*, *s. f.* A boy, lad ; a man-
servant ; اووشاكلرى *ev-üşaklari*,
The household, the family, or the
women and children.

اوشمك *üşmek* (*aor.* اوشمر *üşmr*), and
اوششمك *üşushmek* (*aor.* اوششور
üşushur), *v.n.* To run together
crowdingly, to collect, be collected
in flocks and crowds.

اوشهنمك *üşhenmek* (*aor.* اوشهنور *üşhë-
nir*), *v.n.* To be too idle or indifferent
to do a thing, to leave a thing undone
from want of inclination.

اوشيمك or اوشومك *üşumek* (*aor.*
اوشور *üşur*), *v.n.* To feel cold, to be
cold (a man or beast).

اوصاف *evsaf*, *s. pl. a.* (of وصف *not
used in this sense*), Moral qualities.

اوصانج *üşanj*, *s. f.* The losing all relish
for, or pleasure in anything.

اوصانمك *üşanmak* (*aor.* اوصانور *üşanir*),
v.n. To lose all relish or pleasure.

اوصلانمك *üşalanmak* (*aor.* اوصلانور *üşla-
nir*), *v.n.* To behave better in future,

to become docile, quiet, and well-
behaved. [behaved.]

اوصلو *üşlu*, *a. f.* Docile, quiet, well-

اوصورتق *üşsuruk*, *s. f.* A fart.

اوصورمك *üşurmak* (*aor.* اوصورور *üşurur*),
v.n. To fart, break wind.

اوضاع *evzâ*, *s. pl. a.* (of وضع *wâz*),
Postures ; gestures ; actions, conduct,
behaviour.

اوطوراك *öturak*, *s. f.* A seat ; a stool or
chair, with pan, for invalids ; sta-
tionary troops, local, reserve, or
militia forces in garrison.

اوطورمك *öturmak* (*aor.* اوطورور *öturur*),
v.n. To sit down ; to sit up, not go to
bed, keep up a meeting, not separate ;
to sink (the foundations of a build-
ing) ; to get ashore, touch the bottom
(a ship, &c.)

اوطنون *ödüv*, *s. f.* Firewood.

اوطه *öda*, *s. f.* A room ; an office,
bureau ; a counting-house.

اوغراشمق *ögürashmak* (*aor.* اوغراشر
ögürashir), *v.n.* To strive, struggle.

اوغرامق *ögüramak* (*aor.* اوغرار *ögürar*),
v.n. To call in at, to pass by or
through, to touch at ; بلايه اوغرارسين
bèläya-ögürarsin, you will meet with
some accident (judgment or punish-
ment).

اوغرى *ögürü*, *s. f.* (*old*), A thief, robber.

اوغشمتق *ögüşmak* (*aor.* اوغشور *ögüş-
shur*), *v.n.* (*recip. of* اوغمتق *ögüş-
mak*), To rub each (hand) with the
other.

اوغل *dyâl, s. t.* A son.

اوغلنك *dyâlak, s. t.* A kid.

ايج *dyâlan, s. t.* A boy, lad ;

ايج *ich-dyâlanî, (Formerly)* a lad

studying in a special school with a view to future admission as an officer

of the Sultan's palace ;

دل اوغلانى *dil-dyâlanî, A student* attached to

any one of the European embassies

at Constantinople to learn the lan-

guage ;

ايجلانى *kâpi-dyâlanî, A kind* of clerk, or under-agent of an

embassy, acting under the dragomans

or interpreters to call at the various

offices of the Porte, and receive such

papers and documents as may have

been in course of preparation, &c. &c. ;

كيز اوغلان قيز *kiz-dyâlan-kiz, A maid,*

a virgin.

اوغمق *dyâmak (aor. dyâhar), v.a.*

To rub with the palm of the hand or

inside of the fingers.

اوغور *dyâhur, s. t. (Latin ?), A good* an-

gury, a good presage ;

اوغورلو *dyâhurlu, a. t. Of good* augury, suspicious,

lucky ;

اوغورلر اوله *dyâhurlar-ola ! May*

(your journey) be suspicious ! Happy

journey to you !

وطن اوغورنده اولمك *wâtan-dyâhurunde-âlmek, To die*

for the good of one's country ;

بر اوغورلسن *bir-dyâhurdan, ad. All at once,*

all together.

اوقاتمق *dyâtmak (aor. dyâtîr), v.a.*

To make small ; to break small.

اوقاتك *dyâk, a. t. Small, little ; —, s. t.*

Crumbs, or the small pieces of any-thing.

اوقلمك *ûflmek (aor. ûflir), ad*

اوقورمك *ûfurmek (aor. ûfurur),*

v.a. To blow upon or into, with the mouth, or a bellows.

اوق *ûk, s. t. An arrow ; a fiddlestick ;*

the pole (of a waggon or carriage) ;

اوق تاتار اوقى *tâtar-ûku, A cross-bow.*

اوقاق *ûvkîf, s. pl. a. (of وقاق wâkf),*

Properties in mortmain.

اوقلاغى *ûklagî, s. t. A rolling-pin.*

اوقومق *ûkumak (aor. ûkur), v.a.*

To read ; to say or repeat solemnly ;

— ميدان *meydân—, v.a. To chal-*

lenge, to make a challenge.

اوقه *ûkka, s. t. (written generally اوقيه),*

An oke (the Turkish pound, being

equal to about 2½ lbs. avoirdupois).

اوك *ûng, s. t. The front, fore part ; the*

space in front of anything.

اوكتمك *ûghutmek (aor. ûghudur),*

v.a. To grind (corn to

flour) in a mill.

اوكجه *ûngjê, ad. t. in الك اوكجه ilk-ûngjê.*

First, first of all, before all other things.

اوكجه *ûkchê, s. t. The heel of the foot,*

and especially the back of the heel :

the heel part of the upper leather of

a shoe or boot.

اوكدل *ûngdul, s. t. The cup or prize to*

be won at a race, &c.

اوكريس *ûghrêtmek (aor. ûghrêdir),*

v.a. To teach (a thing to

anyone), cause to learn.

اوكرغه òngurgha (òmurgħa), *s. t.* The spine, back-bone; the keel of a ship.

اوكرنمك ùghrènmek (*aor.* اوكرنور ùghàrènr), *v. a.* To learn.

اوكسرك ùksuruk, *s. t.* A cough.

اوكسرمك ùksurmek (*aor.* اوكرسر ùksurur), *v. s.* To cough.

اوكسز ùksuz, *s. t.* An orphan.

اوكسه ùksé, *s. t.* Birdlime on twigs.

اوكندر ùghèndéré, *s. t.* A goad.

اوكنمك ùghunmek (*aor.* اوكنور ùghunur), (*ùghènnek, aor.* ùghènir), *v. s.* To praise one's self, sound one's own trumpet.

اوكوت ùghut, *s. t.* Advice, counsel.

اوكوز ùkyuz, *s. t.* An ox.

اول òl (ò), *pron. t.* He, she, it; that;

اول بر òl-bir (ò-bir), The other, not this one; —, èvval, *a. a.* The first;

—, *s. a.* The first, beginning, commencement; the first day (of a month); —, *ad. t.* Firstly; before;

earlier; اوكون اول bir-ghyùn-èvvæl, One day earlier;

اوكون بر ساعت اول bir-sà"at-èvvæl, As early as possible, with the greatest possible dispatch;

اوكون اولسى كون èvvælsi-ghyùn, The day before yesterday;

— اوك èng—, First of all, in the very first place; بهار —, —bàhâr,

Spring, the early spring; اولكى èvvalki, *pron. a.* The first.

اولا (*for* اولى) ùlà, *a. a.* (*fem. of* اول èvval), The first; — (*for* اولى),

اوليا èvlià, Better, more advantageous,

preferable; —, èvvèlâ, *ad. a.* In the first place, firstly.

اولاد èvlâd, *s. pl. a.* (*of* ولد vèled), Sons; children, offspring; (*as a Turkish singular*) a child.

اولاشمتن ùlashmak (*aor.* اولاشور ùlashir), *v. s.* To reach, come up to, attain, join on.

اولامت اylvlamak (*aor.* اولار aylvlar), *v. a.* To take, or try to take, by hunting, fishing, &c. [*v. a.* To measure.

اولچمك ùlchmek (*aor.* اولچر ùlchir), اولچى ùlchu, *s. t.* A measure.

اولسى èvvælsi, *a. t.* Before yesterday; كون —, —ghyùn, The day before yesterday.

اولطه òlta, *s. t.* A fishing line; a fish-hook; —, vòlta, A tack, a board (in sailing); a time, a turn (in repetition); اورمتى —, —wùrmak, *v. s.* To beat, to sail to and fro.

اولم òlum, *s. t.* A mode or manner of dying; death.

اولمتن òlmak (*aor.* اولور òlur), *v. s.* To become, to acquire or enter upon any state; to be, to possess any state; to acquire any fitting or required state, to become ripe, cooked, sufficient, &c.

اولمك ùlmek (*aor.* اولور ùlur), *v. s.* To die. [*v. s.* To marry, take a wife.

اولنمك èvliænmek (*aor.* اولنر èvliènr), اولى èvli, *a. t.* Married, having a wife;

—, òlu, *a. t.* Dead; —, *s. t.* A dead body, a corpse; —, òlu, *a. t.* (old)

Large, great; —, ùlu, *s. pl. a.* (*of*

ذو (zu), Lords, possessors, people connected with; اولوالمرر ūlu-l-èmr, Those in authority, who have a right to command. [rain pipe.
 اولوق òluk, *s. f.* A gutter; a spout; a اولويت èvléviyyèt, *s. a.* Superiority in advantageousness, preferableness.
 اولي èvlà, *a. a. (fem.)* Superior, preferable; —, ūlā, *a. a. (fem.)* First; —, ūlī, *s. pl. a. (accus. of اولو)*, Lords, possessors, people connected with; —, èlu, *a. t.* Dead; —, èvli, *a. t.* Married (man).
 اوليا èvliyā, *s. pl. a. (of ولي vèlī)*, The next of kin; people intimately connected with; saints, holy men (as being in more intimate relation with God); (as a Turkish singular) a saint, a holy man. [To hope, expect, look for.
 اومتمق òmmak (*aor.* اومار òmar), *v. a.*
 اوموز òmuz, *s. t.* The shoulder.
 اون òn, *a. t.* Ten; —, ūn, *s. t.* Flour, meal; —, ùn, *s. t.* Fame; a voice;
 اونداس ònda-bir, A tenth, the tenth part; اوندالیک òndalik, *s. t.* A tithe; tithes. [*v. a.* To forget.
 اونوتتمق ònòtmak (*aor.* اونودر ònòdur),
 اوا òva, *s. t.* A plain, a field.
 اويالتمق òyalamak (*aor.* اويالار òyalar),
v. a. To put (a person) off with vain promises or excuses.
 اويانتمق òyamak, (*aor.* اويانير òyànir),
v. a. To wake from sleep. [up.
 اويخته àvikhètè, *a. p.* Suspended, hung
 اويدرره òydurrah (*aor.* اويدرر

òydurur), *v. a.* To cause to scit, fit, or be adapted; to arrange; to manage; to bring into submission; to invent (tales or stories); to deceive, pervert, seduce; to have carnal connection with. [suspends.
 اويز àviz, *a. p. (in composition)*, Which
 اويزه àvizè, *s. t.* A chandelier.
 اويشتمق or اويوشتمق òyushmak (*aor.* اويشور òyushur), *v. a.* To be benumbed; to become favourable, compliant, accommodating.
 اويغون òyghun, *a. t.* Favourable; fitting, appropriate; good, proper;
 اويغونسوز òyghunsuz, *a. t.* Unfavourable; bad, unbecoming, improper;
 اويغونسوزلук òyghunsuzluk, *s. t.* Unfavourableness; impropriety; badness; abuse.
 اويقو òyqu, *s. t.* Sleep; اويقوم كمدى òyqum-għèkdi, or اويقوم وار òyqum-vàr, I am sleepy; اويقوسوز òyqusuz, *a. t.* Sleepless; اويقوسوز بر اقمق òyqusuz-bràkmaq (*or* قومق kòmaq), *v. a.* To torture by depriving of sleep.
 اويكه (àfkè), *s. t.* Anger, passion, rage.
 اويكي òvègħi, *a. t.* Step; بابا —, —bàba, A step-father; &c. [inner part of it.
 اويلق òylyk, *s. t.* The thigh, or the
 اويله òylè, *s. t.* Noon; noon prayer;
 —, *pron. t.* Such, that sort, that kind;
 —, *ad. t.* So, in that manner, in that way.
 اويتمق òymak (*aor.* اويار òyàr), *v. a.* To carve or dig out, to make hollow;

to cut out, to cut into a stuff so as to form ornamental patterns; to carve (wood, stone, &c.); —, *dymak* (*aor.* اوينار *dyar*), *v.n.* To adapt one's self, or be adapted; to follow, submit, fall in with, be led by; to fit, suit, do.

dyma, *s. t.* Carving, carver's work; scalloping, pinking (the edges of stuffs).

dynak, *a. t.* Fresh, playful, skittish (horse); inconstant, capricious (person); *يـري* —, —*yèri*, The joints of the body.

dynamak (*aor.* اوينار *dynar*), *v.n.* To play; to dance; to move on a joint; —, *v.a.* To play (a game).

dyuz, *s. t.* The mange; the scab; the itch; —, *a. t.* Mangy (beast); itchy (person). [dug or scraped out.

dyuk, *a. t.* Hollow, cavernous, اويوقلمق *dyuklamak* (*aor.* اويوقلار *dyuklar*), *v.n.* To doze, be sleepy, to fall asleep. [sleep; go to sleep.

dyumak (*aor.* اويومق), *v.n.* To play; a game; fraud, deceit, a trick, a stratagem; —, *dyun*, *s. t.* A meal.

dyunjak, *s. t.* A toy, a plaything.

dya, *s. t.* The hem or border of a garment (if scalloped?).

ah ! *ist. t.* Ah ! O ! —, *s. t.* A sigh; —, —*et, and* چكمت — *chèkme*, *v.n.* To sigh.

àhar, *s. t.* A glazing used for writing paper, commonly made of the white

of egg rubbed up with alum till it coagulates. [habitants.

ahāli, *s. pl. a.* (of *ahl* *èhl*), *In-* اهانت *ihānet*, *s. a.* The doing anything to a person which shows you do not love or esteem him; —, —*et, v.n.* To insult, to show an utter want of respect for.

ihtizāz, *s. a.* The trembling or vibrating of long flexible things; vibratory motion.

ihitimām, *s. a.* A bestowing of every care; —, —*et, v.n.* To bestow care.

ihdā, *s. a.* A conducting in the right road; a presenting, giving a present; —, —*et, v.a.* To conduct in the right road, bring into the fold of the true church; to present, give.

ihram, *s. pl. a.* (of *ihram* *not used*), The pyramids of Egypt; —, *ihram*, *s. t.* A pyramid. [low in sound.

āhèssté, *a. p.* Slow in motion;

èhl, *s. a.* A person connected with anything; a wife; a proper, competent, suitable person; *èhli-bèyt*, A wife; *èhli-isslām*, A Muslim, Muhammedan believer; *èhli-'irz* (*èhliriz*), An honourable, honest man or woman; *èhli-kitāb*, People of the dispensations which have revealed books of religion, as the Jews and Christians.

èhlyyèt, *s. a.* The quality of

being a fit, proper, and competent person. [urgent or important.

اهم èhèmm, *s. a.* More, most, or very

اهمال ihmāl, *s. a.* A neglecting; —, —*et. v.s.* To neglect, not pay due attention to.

اهن àhèn, *s. p.* Iron; آهنربا àhènrübā, *s.p.* The loadstone; a magnet.

اهنك àhènk, *s. p.* Properly prepared for any action; properly tuned (a musical instrument).

اهنكر àhèngèr, *s. p.* A blacksmith.

اهننن àhènnin, *s. p.* Of iron, iron.

اهو àhū, *s. p.* The gazelle.

اهون èhvàn, *s. a.* More, most, or very trifling, unimportant, or easy; cheap.

ای ày, *inf. t.* O! eh! holla! —, ày, *s. t.* The moon; a crescent or figure of a crescent; a month; a lunation;

ایله یلدیز ày-(lèn)-yıldız, The star and crescent (symbol of the Turks);

ایلیک àylik, *s. t.* Monthly wages or salary; —, *a.* A month old; sufficient for a month; باشی —, —bāshī, The first of a month; a woman's monthly courses; چیحگی —, —chichèghi, The sunflower; طوتلمسی —, —tütul-ması, A lunar eclipse.

ایا àya, *s. t.* The inside or palm of the hand; —, àyā, *ad. t.* I wonder whether, let us see whether; —, èyā, *inf. a.* O! ایاصوفیه Àya-Söfiya, The mosque (originally the cathedral church) of Saint-Sophia (or of the Divine Omniscience) at Constantinople.

ایاب iyāb, *s. a.* The returning, coming back; زهاب وایاب zihāb-u-iyāb, A going forth and a returning, a coming and going.

ایادی èyādi, *s. pl. a.* (of ید yèd), Hands. ایارتمی àyartmak (*cor.* ایاردیر àyardir), *v.s.* To pervert, seduce, lead astray.

ایاز àyaz, *s. t.* Frost, clear bright weather with frost.

ایازل àyazıl, *s. t.* (*corruption* from خیال ظل khâyālī-zill), called also خیال khâyāl, A kind of puppet-show, or exhibition of shadows behind a cloth screen.

ایازمه àyazma, *s. t.* (*Greek*), A sacred spring or source of water.

ایاک àyak, *s. t.* The foot; the whole leg and foot; the leg of any piece of furniture; the tail-stream of any water, by which it flows away, as the head-water is called باش bāsh, and water which has not these two appendages is esteemed unfit for drinking or washing; یولی —, —yölu, *s. t.* A privy, water-closet; طاقمی —, —tākimi, *s. t.* The common people, lower classes: سوز ایانجه دوشمک sòz-àyagha-dūshmek, *v.s.* To be in a state of anarchy, so that the lower classes rule the day. ایاق قابی àyak-kābī, A shoe, boot, alipper; ایاقداش àyakdash, *s. t.* A fellow, companion; ایاکلو àyaklı, *s. t.* Footed, having a foot or feet; ایاتلمک àyaklanmek, *v.s.* To rise into action, or into sedition, rebellion, &c., or to

ایداع idā, *s. a.* A depositing in trust;

—, —et, *v. a.* To deposit in trust.

ایدنمک èdinmek (*eor.* ایدنور èdindir), *v. a.* (*indet. of* ایتمک ètmek), To procure for one's self, provide one's self with, gain for one's self.

ایدی èydī, *s. pl. a.* (*of* ید yèd), Hands. ایدین èydīn, ایدینلیک èydīnlīk, *s. t.* Light, daylight, firelight, &c.; كوزك ایدین èghyèzung-èydīn! (May) your eyes (be as bright as) light! This is the usual mode of wishing anyone joy.

ایر èyâr, *s. t.* A saddle; —اورمتی —wûrmak, *v. a.* To put the saddle on; ایرلمک èyerlémek, *v. a.* To saddle.

ایراث èirâs, *s. a.* A causing, a bringing about; —, —et, *v. a.* To cause.

ایراد èirâd, *s. a.* A putting forward, bringing forward (arguments); revenue, income; —, —et, *v. a.* To put or bring forward, adduce, cite.

ایراق èirâk, *s. t.* Distant, far off; —, *s. t.* A distance, a distant place.

ایران èirân, *s. t.* Persia.

ایرانی èirânī, *a. p.* Persian.

ایرتنه èrté or irté, *s. t.* The day after, the next day; بازار ایرتسی pazâr-èrtéssi, Monday (the day after Sunday); جمعه ایرتسی jûm-à-èrtéssi, Saturday (the day after Friday); ایرتسی èrtéssi, or کون ایرتسی èrtéssi-ghyûn, The day after that (its next day).

ایرشمک èrishmek or irishmek (*eor.* ایریشیر èrishir), *v. a.* To reach, attain.

ایرک èring, *s. t.* Pus, matter of sores.

ایرکمک èrkmek (*eor.* ایرکر èrkr), or ایرکلمک èrkilmek (*eor.* ایرکلور èrkilür), *v. a.* To collect in pools and stagnate (water).

ایرکورمک èrghyurmek (*eor.* ایرکورر èrghyurur), *v. a.* (*old*), To cause to reach or attain.

ایرم or ایریم èrim, *s. t.* The range, the distance to which a thing can reach.

ایرمتی èrmeti (*or* ایرماقی èrmaqī), *s. t.* A river; —, ایرمک èrmetek (*eor.* ایریر èyirir), *v. a.* To separate, disjoin, put asunder; to choose, select, pick.

ایرمک èrmek (*eor.* ایرر èrrer), *v. a.* To reach, arrive, attain; —عقل èkl —, *v. a.* To understand, comprehend.

ایرمیور èrmiyûr, "èklim-èrmiyûr, I do not understand, my mind does not go so far as to comprehend; عقل ایررشی èkl-èrrer-shèy-digkîl, It is an incomprehensible thing (it is not a thing which the mind can reach).

ایری èyri, *s. t.* Separate, apart; غیری èghâyri, Separate things; ایریمیز èyrimiz-ghâyrimiz-yök, We have no separate interests; —, iri, *a. t.* Large.

ایز èz, *s. t.* A footmark, track, trace: ایزلمک èzlmek (*eor.* ایزلر èzler), *v. a.* To follow by the traces.

ایس ès, *s. t.* Soot; lampblack.

ایش èsh, *s. t.* Work, business, occupation; service; action; a matter, affair; workmanship; the work of one's hands,

handiwork; the thing worked, made, or done; —کوچ —ghyūch, Business, occupation; —ایشلمک —ishlémek, To be occupied with work; —کورمک —ghyàrmek, To do business, to finish a business; to be of use, to be useful in any work or business; —ایشکذار ish-ghyüzār, *a. t.* Diligent, clever, enterprising, energetic; —کورموش —ghyàrmuash, *a.* (A person) of experience, who has had a hand in many and various affairs; (a thing) old and worn, which has done service; —ایشه یرامق iaha-yàramak, *v. s.* To be useful, serviceable; —برایشه بیر ایشامق bir-ishā-yàramamak, *v. s.* To be of no use whatever; —ایشمه یرار iahima-yàrar, It will be (*or is*) useful to me; —ایشی اویتمق ishi-òymak (*or* بتمک bitmek, *or* دوزلمک dùzèlmek, *or* طوغرلمق dögàrulmak), Anyone's affairs to be in good train, or settled to his satisfaction; —ایشجی ishji, *s. t.* A workman; —ایشجیلک ishjilik, *s. t.* Workmanship.

ایشتمک ishitmek (*aor.* ایشیدر ishidir), *v. s.* To hear; —, —ایشتمک (*aor.* ایشیدر ishèdir), *v. a.* (*caus. of* ایشتمک ishémek), To cause or allow one to make water.

ایشق ishik, *s. t.* Light, daylight, fire-light, candle-light, &c.

ایشلمک ishlmek (*aor.* ایشلدر ishıldır), *v. s.* (*caus. of* ایشلمک ishlémek), To cause, *or* to allow to

work, *or* to be worked; to cause (an ulcer, &c.) to suppurate; to work (a mine, quarry, forest, &c.); to cause to be embroidered, carved, illuminated, &c. ایشلک ishlek, *a. t.* (A thing) which works easily or quickly; (a road) which has much traffic on it; (handwriting) which is easy and flowing; (a pipe) which is free from stoppage, or from an accumulation of the oil of tobacco. ایشلمک ishlmek (*aor.* ایشلر ishler), *v. a.* To work at; to work up; to embroider, carve, illuminate, or ornament with work; —, *v. s.* To go, to work, to perform (a machine); to have much traffic on it (a road); to be free from stoppage (a pipe, &c.); to suppurate (a sore).

ایشتمک ishémek (*aor.* ایشر isher), *v. s.* To piss, to make water, pass urine.

ایصال isval, *s. a.* A causing to reach, join, arrive; |—, —et, *v. a.* To bring or send. [manner, also, likewise.

ایضاً ıyzan, *ad. a.* As above, in the same way. ایزاح izah, *s. a.* A making clear and explicit; |—, —et, *v. a.* To make clear and explicit.

ایغدش ıghdish, *s. t.* A gelding.

ایغیر ayghir, *s. t.* A stallion, stone-horse.

ایفا ifā, *s. a.* A duly performing, accomplishing, *or* paying; |—, —et, *v. a.* To perform, accomplish, or pay.

ایتی ayik, *a. t.* Sober, not intoxicated.

ایقاد ikād, *s. a.* A lighting, setting fire to; |—, —et, *v. a.* To light, set on fire.

ایقظا ikāz, *s. a.* A waking, rousing, making vigilant; a rousing from torpor or inaction; an exciting to any action; |—, —et, *v. a.* To wake, to rouse; to excite, stir up.

ایک igā, *s. t.* A spindle; a small spindle and wheel for spinning yarn by hand.

ایگرنمک igārnezmek (*aor.* ایگرنور), *v. s.* To feel an abhorrence for (anything nasty).

ایگلمک inglēmek (*aor.* ایگلم), *v. s.* To moan, to groan; ایگلدی ingildi, A moaning.

ایکندی ikindi, *s. t.* The prayer, or prayer-time, of the middle of the afternoon.

ایگنه igānē, *s. t.* A needle; a pin; a prickle, thorn; a sting; ایگنه جک igħnējik, *dimin. t.* (a little needle) A pintle of a rudder.

ایگو əgāi, or ایگو کموکی əgāi-kēmigāi, *s. t.* A rib, a rib-bone.

ایکی iki, *a. t.* Two; —قات, —kāt, Twofold, double; ایکیمز ikimiz, The two of us, both of us; ایکیگز ikingiz, Both of you; ایکیسی ikissi, Both of them; ایکیدہ بر ikida-blr, *ad. t.* Now and then, once (in fact) for every twice (that should be); یوزلو —, —yūzlu, *a. t.* Double-faced, treacherous, false, hypocritical; ایکنجی ikinji; *a. t.* Second. [a twin.

ایکیز ikiz, *s. t.* Twins; one of twins,

ایکی ikiyuz, *a. t.* Two hundred.

ایل il or èyl, *s. t.* A country; a wandering pastoral tribe; روم ایلی rūm-èyli, The land of the Romans, Rumelia; ایلات ilāt (*Arabic plural of the word*), The wandering pastoral tribes of the mountains between Turkey and Persia.

ایلمتک ilstmek (*aor.* ایلمدر ilādir), *v. a.* To send forward, forward, send.

ایلتی èlti, *s. a.* The wife of the brother of one's husband, a sister-in-law (of a woman).

ایلچی èlchi, *s. t.* An ambassador, an envoy (literally *the agent of his country or tribe*).

ایلخان ilkhān, *s. t.* The Sultan (literally *the prince of the tribe*).

ایلرو ilēri, *s. t.* The space further in advance; —, *ad.* Further on, in advance.

ایلشک ilshik, *s. t.* A scruple, doubt, dislike, anything that holds one from acting; —, *a. t.* Slightly caught or tacked on.

ایلشمک ilshmek (*aor.* ایلشیر ilshir), *v. s.* To catch, adhere to, or be hooked slightly on to anything; to pause in doubt; to feel a scruple or a dislike.

ایلتی aylık, *s. t.* Monthly wages or salary; quantity (of anything) sufficient for a month; —, *a. t.* A month old.

ایلك ilik, *s. t.* A loop for a button; an eye for a hook; ایلكلمک iliklēmek, *v. a.* To button; to hook (a dress, &c.).

ايلمتق àyılmak (*aor.* ايلور àyilir), *v.s.*

To become sober (from drunkenness); to regain one's senses (from fainting, or from being stunned).

ايلمتق àyılmək (*aor.* ايلر àyilr), *v.a.* To do; to make, render, cause to become;

—, ilmek, *s. t.* A noose, a slip-knot;

—, ilmik, *s. t.* Semoule, a preparation of paste in small grains, semolina.

ايلمتق àyilmə, *s. t.* Amusement, pas-

time, fun.

ايلمتق àyilmək (*aor.* ايلنور àyilnir),

v.s. To amuse one's self; to be amused; to stay, stop, wait.

ايلول àyilül, *s. t.* September.

ايله ila (*often pronounced ilan or ilan, and contracted in writing to ل la, which is also frequently pronounced lan or lan*), *p. t.* With.

ايلمتق ilizək, *a. t.* Tepid.

ايلمتق ilizə, *s. t.* A natural tepid spring.

ايلما imā, *s. a.* An allusion, a slight men-

tion; a hint; |—, —*et.* *v.a.* To allude to or mention slightly; to hint at.

ايمان əymān, *s. pl. a.* (*of* يمين yəmin),

Oaths; —, imān, *s. a.* A believing, holding as a creed or faith; religious faith or belief; the Muhammedan faith;

|—, *et.* and كتورمك —ghètirmek, *v.s.* To believe in; ايمانكلمك

imāna-ghālmək, *v.s.* To be converted, to receive the faith; to become a Muhammedan; ايمانككتورمك

imāna-ghètirmek, *v.a.* To convert, bring to the faith.

ايمپراطور impèratūr, *s. t.* An emperor.

ايممه à'immə, *s. pl. a.* (*of* امام imām),

Pontiffs; fathers of the church; imams. [therefore, wherefore.

ايمدى (*or* امدى) imdi, *c. t.* Now, then,

ايمرنمك imrənmək (*aor.* ايمرنور

imrənir), *v.s.* To have a longing for (anything nice).

ايمن əymən, *a. a.* More, most, or very

safe, secure, or fortunate.

اين in, *s. t.* A cave, cavern, grotto; a

den; —, *pron. p.* This; —(*or* ان), èn, *s. t.* Width, breadth.

اينجتمك injitmək (*aor.* اينجدير injidir),

v.a. To hurt, injure, cause pain, sorrow, or injury to.

اينجتمك injinmək (*aor.* اينجينور injinir),

v.s. To be hurt, injured, or pained.

اينجو inji, *s. t.* A pearl.

اينجه injə, *a. t.* Thin, fine, small.

اينده əyendə, *a. p.* Coming, to come,

اينك inək, *s. t.* A cow. [future.

اينه (*for* ايننه) əyna, *s. t.* A looking-glass, a mirror.

اير əyi, *s. t.* A bear; —, iyi, *a. t.* Good;

—, *ad. t.* Well; اير پك پك-يى pək-iyi, Very good; very well;

اير اپ-يى əp-iyi, Pretty good; pretty well; ايرجه iyija, Rather good, rather well, rather better;

ايرلك iyilik, *s. t.* Goodness; kindness.

ايروا əywa, *s. t.* A quince.

ايروان əywān, *s. p.* A court, a large

state apartment.

ايرواه əywāh! *iat. t.* Alas!

ايروب əyyüb, *s. t.* Job.

ایہام *ihām*, *s. a.* Ambiguous language, amphibology; |—, —*et, v. a.* To hint darkly, or disguise in ambiguous language. [formal method.]

ایین *āyīn*, *s. t.* A rite, ceremonial,

آینہ *āyīnā*, *s. p.* A looking-glass, mirror; a telescope; a reflector.

ب

ب *bā* (*bā*). Second letter of the Turkish alphabet, having the value of *b* in English, though in some cases taking the sound of *p*, when placed before or after any of the sharp sounding letters, and at the end of the first gerund of verbs. It is sometimes interchanged, in Persian words, with پ *pē*, and و *wāw*; as, بستر *bishtar*, or پستر *piastar*; تاب *tāb*, or تاو *tāv*; also, but much less frequently, with ف *fē* and م *mīm*. In chronograms and astronomical tables it has the numerical value of 2. In the dates of letters it stands for the month رجب *Rējeb*; —, *bē*, *pr. p.* (*in composition*), With; by, in, for; —, *bī*, *pr. a.* (*in composition*), With; by; in; on.

با *bā*, *s. a.* Name of the letter ب; —, *pr. p.* (*in composition*), With; by; in.

باب *bāb*, *s. a.* A door; a gate; a chapter; a matter, subject, category; a house of government, a ministerial official residence or place of business; عالی *bābi-‘ālī*, The chief office

of the Ottoman government (the so-called *Porte* or *Sublime Porte*, a perverted French translation of the original, which merely means “the High House” as we say the High Court of Chancery), otherwise called پاشاقیومی *pāsha-kāpissi*, “the House of the Pasha,” or simply قیو *kāpi*, the Office; these two latter terms being also applied, in the provinces, to the residence of the governor. The extravagant and unmeaning term “*Sublime Porte*,” or rather its original, is never applied by the Turks to the Sultan or to the government, but simply to the premises where the general business of the government is carried on; سرعسکر *bābi-sār* “*Askeri*,” “The Horse-Guards” of Constantinople, or its War-Department; فتوا پناهی *bābi-fetvā-penāhī*, The offices of the *Shèykhv-‘l-islām*; همايون *bābi-hūmāyūn*, The principal gate of entrance to the premises of the old imperial residence, opening near the mosque of St. Sophia.

بابا *bāba*, *s. t.* A father; —, *a.* Fatherly, old and kind or respectable; ان بابا *ān-bāba*, A kind of vulture; بابائی *bābālik*, A sort of father, a second father, one who takes care of a child; an old man, one who can be looked upon as a father; بابا توری *bāba-kòrv*, A kind of hard stone; an agate(?).

بابل *Bàbèl*, *s. t.* Babylon.

باترمتق *bātirmak* (*aor.* باترر *bātírír*), *v.a.*
(*causal of* باتمق) To dip, plunge,
submerge; to cause to sink, to sink,
send to the bottom.

باتمق *bātmak* (*aor.* باتار *bātar*), *v.n.*
To sink, go to the bottom; to set, go
down (stars, &c.); to be lost to the
owner (money).

باتی *or* باطی *bāti*, *s. f.* The west; the
west wind; —لدوس, —*lòdoss*, west-
south-west; —قره یل, —*kàra-yel*,
west-north-west.

باج *bāj*, *s. p.* A toll; black-mail.

باجاق *or* باجق *bājak*, *s. f.* The thigh;
the whole leg; باجاتسز *bājaksız*, A
person with very short legs; باجاقلو
bājaklı, A person with long legs, all
legs; a Dutch ducat, so called from
the figure of a man on one side of it,
in armour, with his legs rather open
and long.

باجناح *bājēnāh*, (*or* باجناخ *bājēnākh*,
or باجیناق *bājēnak*, *or* باجیناق *bājī-
nak*), *s. f.* (*bājanāk*), A brother-in-
law, husband of one's wife's sister,
fellow sharer in two sisters as wives.

باجه *bāja*, *s. f.* A chimney; an air-
shaft; a loop-hole, *or* small opening
for light or air in towers or dungeons;
the flat terraced roof of a house;
کاپی-باجه *kāpī-bāja*, Door and roof, *or*
door and chimney, saying used to sig-
nify a house, a home; all over the house.

باجی *bāji*, *s. f.* A sister; a wife.

باحور *bāhūr*, *s. a.* The heat of the dog-

days; —ایام *ēyyāmi-bāhūr*, The dog-
days.

باخصوص *bā-khūssūss*, *ad. p.* In parti-
cular, particularly, especially, above all.

باد *bād*, *s. p.* Wind; a wind, breeze;
—صبا, *bādi-sābā*, The gentle, cool, and
delicious breeze that usually blows in
spring and early summer, the zephyr;
—هوا, *bādi-hēvā* (*bēdāwā*), Gratis,
without money and without price;
—فنا, *bādi-fēnā*, The cold wind of
death or annihilation.

بادبان *bādbān*, *or* بادیبان, *s. p.* A sail.

بادم *bādem* (*or* بادام *bādām*), *s. p.* An
almond. [purple egg-plant.

بادنجان *bādinjān* (*plālijān*), *s. f.* The
بادنه *bādāna*, *s. f.* Whitewash; —اورمتق,
—*wūrmak*, *v.n.* To whitewash.

بادی *bādē*, *s. p.* Wine.

بادی *bādī*, *s. a.* One who begins, brings
about, or causes anything; a cause;
بادی-نظر *bādī'i-nāzar*, The first
glimpse or look.

بادیه *bādiyē*, *s. a.* A desert, a wilder-
ness, unreclaimed country; —, *bādiya*,
s. f. A tub.

بار *bār*, *s. p.* A load, burthen; fruit (as
the burthen of the tree); a time; —,
a. p. (*in composition*) Which rains,
pours forth; —اولمق, —*ōlmak*, *v.n.*

To be at charge, to be a burthen;

بارک و بار *bārgh-u-bār*, Leaves and fruit;

هر بار *hār-bār*, Every time, always;

کهر بار *ghyūher-bār*, Which sheds pre-
cious stones;

بارخانه *bār-khānē*, The

baggage and baggage horses of a grandee.

باران *bārān*, *s. p.* Rain. [unpleasant.

بارد *bārid*, *a. a.* Cold; disagreeable, بارداق *bārdak*, *s. t.* A drinking cup, a mug.

بارز *bāriz*, *a. a.* Apparent, conspicuous.

بارش *blāsh*, *s. t.* Peace, cessation of hostilities; کورش —, —ghyārush, Peace and friendship; او — — —òl, To make peace and see each other on friendly terms.

بارشقی *blārishik*, *a. t.* At peace; بارشقلق *bārishiklik*, *s. t.* Peace.

بارشمت *blārishmak* (*aor.* بارشور *blārishir*), *v. n.* To make friends with one another, make it up again, make peace, to be reconciled to each other.

بارگاه *bārghyāh*, *s. p.* A royal court, or hall of audience.

بارگیر *bārghir* (*bèghir*), *s. p.* A gelding; a hack; a pack-horse. [or tower.

بارو *bārū*, *s. p.* A castle wall, battlement, باروت *bārūt* (*bārit*), *s. t.* (*from ar.* بارود saltpetre, the salt used for cooling), Gunpowder; باروتخانه *bārit-khānē*, A powder-mill, powder-mills;

بارتجی باشی *bāritji-blāshī*, The director of the imperial powder-works.

بارے *bārē*, *s. p.* A time; دوباره *dū-bārē*, (Two times) twice; deuces (of the dice at backgammon); a trick, piece of trickery or knavery.

باری *bārī*, *s. a.* The Creator, God; —, *s. p.* One time, once; —, (*and* *bārim*)

ad. t. At least, if nothing else, just, only, anyhow, at all events, at any rate.

باز *bāz*, *s. p.* A falcon; a time, return, repetition; —, *a. p.* Open; (*in composition*) who plays; —, *ad. p.* Again, anew.

بازار *bāzār* (*also* بازار *pāzār*), *s. p.* A fair, a movable market; Sunday; —ایرتسی —*értéssi*, Monday (day after Sunday); —, —*et, v. n.* To make a bargain; بازارلشمتی *pāzarlāshmak*, *v. n.* To talk over a bargain, and perhaps conclude it.

بازخاست *bāz-khāst*, *s. p.* The resurrection, a rising again (from the dead).

بازرگان *blāzirghyān* (*bèzirghèn*), *s. p.* A merchant; a shopkeeper; a pedlar; a Jew.

بازو *bāzū*, *s. p.* The arm; strength, power, might; —, (*blāzi*), *s. t.* The upper arm; بازوئی ویرمک *vār-kūvètini-bāzuya-vārmek*, To put forth one's whole strength (to give one's existing strength to the arm); بازوبند *bāzubènd*, *s. p.* An armlet.

بازی *bāzi*, *s. p.* Play, playing, a game; بازیچه *bāzichē*, *dim. p.* A plaything.

بأس *bè'ss*, *a. a.* Harm, injury, injuriousness, ill; بأس یوق *bè'ss-yòk*, No matter, it does not signify.

باستون *bāsstūn*, *s. t.* A jibboom.

باسور *bāssūr*, *s. a.* Hemorrhoids, the piles; hemorrhoidal or scrofulous humours.

باش *blāsh*, *s. t.* The head; a chief; a

commencement; an end; a spring, source; a summit, top; the head of a ship or boat, the bows; صوباشی sù-bàshi, A spring, source, head-water; a kind of rural mayor of a village; an equal; agio; discount; dress, clothes; باشی بوزق bāshi-bòzúk, One whose clothes are not uniform; باش اوستنه bāsh-òsstuna, *ad. t.* (Upon the head) with pleasure, your command shall be obeyed; باش اوجنده bāsh-òjunda, *and* باشنده یانی yāni-bāshinda, *ad. t.* Close by, near at hand; یکی باشند yēki - bāshdan, *ad.* Anew, over again; باشنده ایاغه قدر bāshdan-àyagha - kàdar, *ad.* From head to foot; بیر باشند او بر باشه bir-bāshdan-ò-bir-bāsha, From one end to the other; باشلو bāshli, *a. t.* Headed; باشلو بللو bèlli-bāshli, *a.* One who is well known; باشلو باشنه bāshli-bāshina, *ad. t.* Separately, apart, independently; باشلیق bāshlik, *s. t.* A cowl; a bridle; the capital of a column or cross-piece over a post or pillar; چاوش باشی chàwush-bāshi, The chief pursuivant, herald, or messenger of state, now in some respects a minister of justice; the title of باشی bāshi added to the name of any follower of a trade or occupation, is often a mere mark of courtesy; thus every medical man is called هکیم باشی hēkim-bāshi, every tailor درزی باشی (tèrzi)-bāshi, &c., though

strictly these titles belong only to the tradesmen, &c., of the Sultan, they being, as it were, the heads of their several professions; آرباشی àr-bāshi, A leader of his fellows; a ringleader; سوز باشی sòz-bāshi, A spokesman; اون باشی òn-bāshi, A decurion, a corporal, a second-class petty naval officer; یوز باشی yùz-bāshi, A centurion, a captain of the army, a lieutenant of the navy; بیگباشی bing-bāshi, A chiliarch, a chef-de-bataillon, major, or lieutenant-colonel in the army, a commander in the navy; باشموغ bāsh-bògh, A commodore, a commander of an army or division; باش اولمق bāsh-òlmak, *v. a.* To be one's peer or equal; باشه کچمک bāsha - ghèchmek, *v. n.* To become chief, to take the lead; باشه چیقمتی bāsha - chikmak, *v. n.* To strive to equal, to emulate, to rival; باشند چیقمتی bāshdan - chikmak, *v. n.* To become undutiful, rebellious, disobedient, to cast away restraint; باشدن چیقارمتی bāshdan-chikàrmak, *v. a.* To entice to disobedience; باش قالدیرمتی bāsh - kàldirmak, *v. n.* To raise the head; to revive, regain one's strength, courage, or spirits; to appear, show one's self, come into active being; باشک ایچون bāshing-ichin! By your head! For your head's sake! باشک صاغ اولسون bāshing-sàgh-òlson, May your head be in

health! (said when a misfortune has happened to anyone, as though we should say: "Well, you have your health, and this misfortune can be remedied"); باشندن قزویه اورمتی *blahdan - klārya - wārmak, v.n.* To run straight ashore; عقلی باشنده نر "akli-blahindā-dir, (His senses are in his head), he has not lost his senses, he knows what he is about; عقلی باشنده نکل "akli - blahindā - diǧkīl, or عقلی باشندن کتدی "akli-blahindān-ghitdi, He has lost his wits, he does not know what he is about; بالتی باشندن قوتار *balīk-blahdān-kōkar, Fīah first stink at the head*, proverbial expression to signify that *the bad example of the upper classes causes their inferiors to become similarly infected with vice.*

باشارمتی *blasharmak (aor. باشارر blasharir), v.a.* To accomplish, to manage to bring to the desired end or state.

باشاق *blashak, s.* The ear or spike of corn. [*v.n.* To commence, begin.]

باشلامتی *blashlamak (aor. باشلار blashlar), باشامتی blasaamak, s. t.* A step in a ladder, a stair.

باصیره *bāssira, s. s.* The sight; —, *a. a. fem.* Seeing, which sees; قوت باصیره *kūvvēti-bāssira, The sight, the seeing faculty.*

باصتی *blaski, s. t.* A press for pressing.

باصتین *blaskin, s. t.* A military surprise; a seizure or entry by the police,

generally for affairs of gallantry; —, *a.* Preponderant, overbearing, irresistible.

باصمهچی *blasməji, s. t.* A printer.

باصمت *blasmak (aor. باصار blassar), v.n.*

To press, weigh upon; to tread; —, *v.a.* To print; to attack suddenly, to surprise; to make a seizure or domiciliary visit; to take in the act; — *ایاتی ayak—, v.n.* To tread, set the foot; باصدمتی *blasdirmak (aor. باصدرر blasdīrir), v.a. causal.* To press or beat down; to put down; to put out, extinguish (a conflagration); to get under, to hold down, prevent from rising.

باطل *bātīl, a. a.* Vain, unfounded, untrue, false, groundless.

باطن *bātin, s. and a. a.* Interior; باطنی *bātinī, a. a.* Internal; mystical.

باطی *bāti, s. t.* The west; the west wind (see باتی).

باع "ba", *s. a.* A fathom, the length to which the two arms can stretch.

باعث *bā'ias, s. a.* A cause, a causer.

باغ *bāgh, s. p.* A vineyard; (*in poetry*) a garden; بوزمتی — *bōzma, v.n.* To gather the grapes of a vineyard; — *بلاغه, s. t.* A tie, binding, string, &c.; a knot;

باغبان *bāghbān, s. p.* A gardener; باغلیک *bāghlik, s. t.* Land appropriate to vineyards; باغلو *bāghli, a. t.* Tied, bound; dependent on; — *بوکی bōki—, a. t.* Bound by some charm.

باغچه *bāghcha, s. p. dim.* A garden (*lit.*

a little garden); باغچوان *bāghchawān*,
s. p. A gardener.

باغرمق *bāghirmak* (*aor.* باغیرر *bāghirir*),
v. n. To call out, cry out, cry, cry aloud.

باغشلامق *bāghishlamak* (*aor.* باغشلا *bāghishlar*),
v. a. (*for* بخشلامق *bākhshlamak*), To forgive, to pardon
(a fault); to spare, spare the life of (a
person).

باغلامق *bāghlamak* (*aor.* باغلا *bāghlar*),
v. a. To tie, bind, fasten, make fast;
— بواغ *būghu*—, To make a charm,
use some kind of sorcery; — صلح
sūlh—, *v. n.* To make peace, conclude
a peace; — نکاح *nikyāh*—, *v. n.* To
assign a dower, on marriage, in case
of separation; — ایراد *irād*—, To
assign a revenue or income.

باغی *bāghī*, *a. a.* A rebel; a sinner.

بافته *bāfté*, *a. p.* Woven, wove.

باقر *bākir*, *s. t.* Copper (metal); a piece
of copper money; copper sheathing of
ships; *pl.* باقرلر *bākirlar*, Copper
utensils, pots and pans, kettles and
cans.

باتمق *bātmak* (*aor.* باقار *bākar*), *v. a.*
To look; to regard; to consider; to
superintend; to attend; to treat
medically; to face, be opposite to; to
depend, be dependent; to hope.

باقی *bāki*, *a. a.* Permanent, durable;
remaining; —, *s. a.* The remainder,
the rest; —, *ad. t.* As to anything
else; — قالمق —, *kālmak*, *v. n.* To
remain.

باک *bāk*, *s. p.* Fear; — وپروا —, —
-pēr-wā, Fear and dread; بی باک *bī-*
bāk, Fearless.

باکره *bākiré*, *s. a.* A virgin.

بال *bāl*, *s. t.* Honey; —, *bāl*, *s. a.* The
heart; the mind; —, *s. p.* A wing;
بال یماز *bāl-yemāz*, *a. t.* The common
long kind of cannon, neither car-
ronade nor chambered; کومج بالی
ghyūmèj-bālī, Honey in the comb;
بالمومی *bāl-mūmū*, Bees'-wax, wax;
a wax-candle; —, *bī-1* (at the be-
ginning of many Arabic adverbial ex-
pressions), in, with, by, &c. (it is the
prep. ب, and the *def. art.* ال).

بالا *bālā*, *a. p.* High; —, *s. p.* Height,
stature; the top, summit; رتبه بالا
rùtbé'i-bālā, The highest civil grade
after which the holders are generally
made *mushirs*, and take the title of
pasha; some ministers hold this rank.

بالچق *bālchik*, *s. t.* Tenacious clay; the
cross-piece or guard of a sword-
handle.

بالجمله *bī-1-jūmlé*, *a. a.* All, every one.
بالدر *bāldir*, *s. t.* The calf of the leg;
بالدری چپلاق *bāldiri-chiplāk-*
-tākimi, The rabble (those who go
bare-legged).

بالدز *bāldiz*, *s. t.* A man's sister-in-law,
the sister of his wife.

بالذات *bī-'z-zāt*, *ad. a.* In person, per-
sonally.

بالطه *bāлта*, *s. t.* An axe; a battle-axe;
بالطهی *bāлтаji*, A woodcutter, one

- who cuts up firewood; one of a former corps of guards to the Sultan.
- بالغ *bāligh*, *a. a.* Reaching, arriving; amounting, mounting up to; arrived at years of puberty (also expressed عقله بالغ "akla-bāligh, arrived at (years of) discretion).
- بالفعل *bi-ʔ-fiʔ*, *ad. a.* Actually, really, in act and deed.
- بالتى *bālīk*, *s. f.* A fish; —أوى، —أوى، fishing; —أولمق، —أولمق، To fish; —يمورطمسى، —يمورطمسى، the roe or spawn of fish; botargo, the dried roe of the grey mullet; —أغى، —أغى، A fishing-net. [with forests.
- بالتان *bālkan*, *s. f.* A mountain covered
- بالين *bālin*, *s. p.* A cushion, bolster, pillow; —، *s. f.* A round long bolster.
- بالیوس *bālyoss*, *s. f.* (*Italian*), A consul (*formerly* an ambassador).
- بام *bām*, *s. p.* The dawn, early morn; the terraced roof of a house.
- باندرة *bāndara*, *s. f.* (*Italian*), A foreign flag, colours, or ensign.
- بانك *bānk*, *s. p.* A voice, a cry.
- باني *bāni*, *s. a.* A builder, founder.
- باور *bāvur*, *s. p.* Truth; credit, belief; —تيلمق، —تيلمق، *v. a.* To credit.
- باه *bāh*, *s. a.* Sexual intercourse. [believe.
- باه *bāhir*, *a. a.* Manifest, evident.
- باى *bāy*, *s. p.* A rich or great man.
- بايات *bāyat*, *a. f.* Stale, old, not fresh.
- باى حال *bi-ēyyi-hāl*, *ad. a.* In any case, under whatever circumstances it may be.
- باير *bāyir*, *s. f.* A rising, sloping ground.
- بايع *bāyī*, *s. a.* A seller, vendor.
- بايغين *bāyghin*, *a. f.* Faint, fainting, swooning; drooping.
- بايقوش *bāyqush*, *s. f.* An owl.
- بايلمق *bāyılmak* (*cor.* بايلور *bāyilir*), *v. a.* To faint, swoon; to droop.
- ببر *bibr*, *s. f.* Pepper; —، *bābr*, *s. p.* A tiger; —قرمزىببر *kirmizi-bibr*, Red pepper, cayenne, and the like; —بيره *bibériyyé*, *s. f.* Rosemary.
- بيك *bèbek*, *s. f.* An infant, child in swaddling-clothes; —كوزبىكى *ghyüz-bèbèghi*, The pupil of the eye.
- بش *bit*, *s. f.* A louse; —، (*pèt*), *s. p.* An idol, object of false worship; a mistress, sweetheart; —پازارى *bit-pāzāri*, A market for old clothes (*and lice*); —تختهبىتى *tākhta-bitī*, A bug; —قاصىبىتى *kāssik-bitī*, A crab-louse; —بتلنمك *bitlismek*, *v. a.* To louse one's self; —بتخانه (*pèt*)-*khānē*, An idol-temple; —بتپرست (*pèt*)-*pèrèst*, An idolater, worshipper of idols.
- بتاق *bātak*, *s. f.* A morass, a slough, a slime-pit; a quick-sand; a place where travellers sink in; a bad business where money is lost; a cut-throat's den where people are secretly made away with; —بتاقجى *bātakji*, A secret cut-throat who entices people to his house, and then makes away with them; a swindler, who sinks people's money or goods.
- بتر *bètur*, *a. p.* Worse.

بترمک bitirmek (*aor.* بتیر bitirir), *v.a.*
(*caus.* of بتمک bitmek), To finish,
conclude, bring to an end, make an
end of.

بتمک bitmek (*aor.* بتر bitir), *v.n.* To
end, be finished, come to an end, be
all used up, or spent; to grow, sprout
(as plants).

بتون bitun, *a. t.* Whole, entire; —, *s. t.*
The whole, the entire; — *or* بتونبتون
bitun-bitun, *ad. t.* Wholly, entirely.

بتوی bitévi, *s. a.* and *ad. t.* Same
meanings as بتون.

بجا bè-jā, *a. p.* Which is in its place,
worthy, suitable; نایجا nā-bè-jā, *a. p.*
Unworthy, improper; بجایش bè-
jāyesh (bèjāyish), *s. t.* (in its place,
in lieu, *ad. p.*) An exchange of places
or offices; —, —et, *v.n.* To exchange
offices with one another.

بجالت bèjālèt, *s. a.* Beauty and portli-
ness. *Bèch*, *s. t.* Vienna. [ness combined.
بچاق bèchāk, *s. t.* A knife; a cutter;
بچاقچی bèchākji, A knife cutler.

بچقی bèchki, *s. t.* A cross-cut saw,
a sawyer's saw; بچقیچی bèchkiji,
A sawyer.

بچم bèchim, *s. t.* Cutting; a mode of
cutting, cut, shape, form; harvest,
reaping.

بچمک bèchmek (*aor.* بچیر bèchir), *v.a.*
To mow; to reap; to saw into
planks; to cut out (clothes); to esti-
mate (the value).

بچوق bèchük, *s. t.* A half over any

whole numbers, as بچوق bir-
bùchük, One and a half, بچوق
iki-bùchük, Two and a half, &c.

بچه bèché, *s. p.* The young of an
animal; a child.

بحار bìhār, *s. pl. a.* (of بحر bāhr), Seas.
بحث bāhss, *s. a.* A dissertation, dis-
course; a wager; —, —et, *v.n.* To
discourse, treat, enlarge upon; —,
v.a. To wager, bet, lay.

بحر bāhr, *s. a.* The sea; any great
water; — محیط, bāhri-mùhīt, The
ocean (as formerly supposed to sur-
round the habitable part of the world);
— ابيض, bāhri-èbyād, The Medi-
terranean; — اسود, bāhri-èssved, The
Black Sea; — احمر, bāhri-āhmèr, *or*
— قلزم, bāhri-kùlzùm, *or* — سويس,
bāhri-Sùwèyas, The Red Sea; — حزر,
bāhri-hàzr, The Caspian; — لوط,
bāhri-Lût, The Dead Sea; — بحرين,
bāhrèyn, *s. a. dual.* The two seas, *i.e.*
the Black Sea and the Mediterranean;
بحری bāhri (*fem.* بحریه bāhriyyé),
a. a. Maritime; marine; naval;
nautical.

بحران bùhrān, *s. a.* The crisis of a fever.

بخار bùkhār, *s. a.* Vapour, exhalation.

بخارا Bùkhārā, *s. t.* Bokhara.

بخت bākht, *s. p.* Luck, fortune; good
luck, good fortune; بختلو bākhtli,
a. t. بختیار, bākht-yār, بختاور, bākht-
-āvèr, *a. p.* Lucky, fortunate; بختسز,
bākhtsiz, *a. t.* بدبخت, bèd-bākht,
a. p. Unfortunate, unlucky.

بخش bāksh, and بخشا bākshā, *a. p.*
(*in composition*), Who gives, a giver.

بخش bākshāsh, *s. p.* A giving; a
present in money (from a superior).

بخل būkh or bākhl, *s. a.* Stinginess,
avarice.

بخور būkhūr, *s. a.* Incense; بخوردان
būkhurdān (*or* بخوردانلیک būkhur-
danlık), *s. p.* A censer, pan or box in
which incense is burnt.

بخیل bākhl, *s. a.* A miser; a stingy,
avaricious man. [improper.

بد bēd, *a. p.* Bad, ill; ugly, shocking,
بد bēd', *s. a.* A beginning, commenc-
ing; a commencement; |—, —et,
v. a. To begin, commence.

بدهات bēdāhāt, *s. a.* A sudden ap-
pearance or effusion; بالدهاه bi-'l-
-bēdāhé, Suddenly, unexpectedly, un-
preparedly, extemporarily.

بدايت bidāyet, *s. a.* A beginning,
commencement.

بدر bēdr, *s. a.* The full moon.

بدرقه bēdraka, *s. a.* A guide; a fellow-
traveller; an escort.

بدعت bid'āt, *s. a.* An innovation;
—, bid'āti-hāssana, A praise-
worthy *or* useful innovation, a reform,
an opportune departure from routine.

بدل bēdel, *s. a.* Anything set in lieu
of another; money paid instead of
rations; a substitute given for a per-
son drawn by ballot for the army.

بدن bēdan, *s. a.* The body; the trunk
of the body; the main body of a

building; the walls (of a castle *or*
town); قلعه بدنی kal'a-bēdāni, The
walls of a (the) castle.

بدوح bēdūh, Mystical word usually
written under the address of letters,
and sometimes represented by the
numeral equivalents of its component
letters, thus ۸۶۴۴, as an invocation
for its safe arrival.

بدوی bēdevī, *a. a.* Inhabiting, *or* grow-
ing in the desert *or* unreclaimed
wilderness (*pl.* بدویون bēdevīyyān,
and *accus.* بدویین bēdevīyyīn; this
latter word, in which the *v* is pro-
nounced *w* by the Arabs, is the ori-
ginal of the French *bedouin*, adopted
by us also).

بیدار bēdīdār, *a. p.* Visible, apparent,
manifest.

بدیع bēdi', *a. a.* New, never seen *or*
heard of before, beautiful, wonderful,
astonishing; (*fem.* بدیعه bēdi'ā, A
wonderful, *or* beautiful thing, act, *or*
quality).

بدیه bēdihé, *s. a.* A witty impromptu,
a spiritual saying *or* remark.

بدیهی bēdihī, *a. a.* Which happens sud-
denly; self-evident, manifest.

بذل bēzl, *s. a.* A bestowing profusely;
|—, —et, *v. a.* To bestow.

بر bār, *pr. p.* On, upon; over; accord-
ing to; —, *s. p.* The breast, bosom;
fruit; —, *a. p.* (*in composition*), Who
carries, brings, *or* carries away; —,
br, *a. t.* One; the same; equal; a.

an; —, *bèrr*, *s. a.* Land; mainland; a just man; —, *birr*, *s. a.* Virtue; طرف —, *bèr-tàraf*, *a. p.* Aside, on one side, out of the way; | — —, — — *et, v. a.* To get rid of, dispose of, put out of the way; برمنوال سحرر *bèr-minvāli-mūhàrrer*, According to the manner described, as above-mentioned; سیمین بر *simīn-bèr*, *a. p.* Silver-breasted; نامه بر *nāmē-bèr*, Who carries a letter; بری *biri*, or بریسی *birissi*, One, a person, a man; one (of them); بریکی *bir-iki*, One or two; یکیده بر *ikida-bir*, Every now and then; برده *birda*, *c. t.* And also, moreover; او —, *bir-òl*, *v. a.* To act together, be as one; بربرینی *bir-birini*, or بری برینی *biri-birini*, *pron. acc.* One another; بربرینه *bir-birina*, To one another; بربرندن *bir-birindàn*, From one another, بربریه *bir-birila*, With one another; &c.; بربر *bir-bir*, One by one; برلک *birlik*, *s. t.* Unity; concord; برلکده *birlikda*, (In unity) together.

برء *bür'*, *s. a.* A being healed, a cure; الساعه —, *bür'u-'ss-sā'a*, An instantaneous cure.

برابر *bèrābèr*, *a. p.* Equal, on a footing of equality, on a line, breast and breast; —, *ad. p.* Together, at the same time, along with.

برات *bèrāt*, *s. t.* A warrant, or letters-patent of the second class; a diploma; a consul's exequatur; براتلو *bèrātli*,

A merchant, or other, holding a patent of privilege.

برادر *birādxr*, *s. p.* A brother; a friend, comrade, companion, fellow; برادرانه *birādérānē*, *a. p.* Brotherly (thing).

براعت *bèrā'at*, *s. a.* Elegance, perfection of beauty; استهلال —, *bèrā'-'àti-istihlāl*, The beauty of symbolic literary composition, by which the technical terms of any science are used (for example, in a preface) and symbolized.

براغه *brāgha*, *s. t. (Italian)*, The breeching of a cannon on board ship.

براق *bèrrāk*, *a. t.* Clear, limpid (liquid), free from mistiness, cloudiness, or turbidity; —, *bùrāk*, *s. a.* Name of the celestial steed said to have carried Muhammed to the highest heaven, and variously explained by the commentators.

براقمق *brākmak* (*aor.* برآق *brākir*, or برآغر *brāghir*, or *brāghār*), *v. a.* To leave, quit, forsake, abandon; to let go, loose; to let, permit; to leave, not meddle with, let alone; to put down, lay down.

بران *bùrrān*, *a. p.* Sharp, keen, cutting. برای *bèràyi*, *pr. p.* For, for the sake of, on account of.

برایا *bèràyā*, *s. pl. a. (of بریه, not used)*, Creatures; men; Musslim subjects of the Sultan, free from tribute; رعایا و برایا *ri'āyā-u-bèràyā*, The subjects of the Sultan, free and protected.

برائت bèrā'at, *s. a.* Freedom, a being free from any defect or blemish.

برباد bèrbād (bèrbāt), *a. p.* Gone to the winds, destroyed, ruined; spoilt, dirtied. [aboriginal of Barbary.

بربر bèrbær, *s. t.* A barber; a Berber,

بربط bìrbèt, *s. p.* A lute, a harp.

برتر bèrtær, *a. p.* Higher; برترین bèrtérin, *a. p.* The highest.

برج bùrj, *s. a.* A round or square tower at intervals in old castle walls; a sign of the zodiac.

برجاقì bùrchāk, *s. t.* A lupin? a vetch?

برخوردار bèrkhòrdār, *a. p.* Prosperous, fortunate, happy.

برد bèrd, *s. a.* Cold, coldness.

بردار bèrdār, *a. p.* On the gibbet, gibbeted; |—, —et, *v. a.* To hang, to gibbet; او, —د, *v. s.* To be hung.

برزخ bèrzāk, *s. a.* An unfathomable gulf; the great gulf between this world and heaven, or between this life and the eternal future.

برف bèrf, *s. a.* Snow.

برق bèrk, *s. a.* Lightning; —, bàrk, *s. t.* Always follows the word وا èv, *a house*, and corroborates it; او برقی èv-bàrk, *House and home, wife and family*; اولو برقلو èvli-bàrkli, *Who possesses house and home, wife and family*; برقلنمقì bàrklanmak (*aor.* برقلنور bàrklanir), *v. s.* To become possessed of home and family.

برگ bèrgh, *s. p.* A leaf of a tree.

برکت bèrèkät, *s. a.* (*pl.* برکات bè-

rèkyät), *God's blessing; increase;*

plenty; برکتلو bèrèkètlì, *a. t.* Pentiful, abundant (year); blessed as the widow's cruse, and yielding much increase, prolific (plant or animal);

برکت ویرسون bèrèkät-vìrsün! *int. t.* May it be returned to you a hundred-fold! (*lit.* May it bring you a blessing of increase). [souvenir.

برکذار bèr-ghyüzär, *s. p.* A keepsake, بربله bìrla, *pr. t.* With, in, by.

برنا bèrnä, *s. p.* A young person, a young man.

برنجقì bùrunjok, *s. t.* Gauze, crape.

برو bèri, *s. t.* The space on the hither side of any object; —, *ad. t.* Hither; hitherwards; بروسی bèrissi, *The space on the hither side of it*; بروسینه bèrissina, *To the hither side, to this side of it*; بروسینه bèrissinda, *On or at this side of it*; —دنبرو, *or* —دنبرو —dan-bèri, *From — till now, ever since —.*

برودت bùrödèt, *s. a.* Coldness, frigidity; coolness of feeling, interruption of friendship.

بروز bùrüz, *s. a.* Evidence, the being evident, manifest, clear, palpable.

بره brè! *int. t.* Sirrah! Fellow! — برهزè, *s. t.* A bruise; برهزنمکì bè-rèlznmek, *v. s.* To be bruised, become bruised; |—, —et, *v. s.* To bruise, make a bruise. [demonstration.

برهان bùrhän, *s. a.* A proof, evidence.

برهنه bìrèhnè, *a. p.* Naked, bare.

بری bèri, *a. a.* Free, exempt (from ill or

defect); —, *bèrri*, *a. a.* Wild, growing wild.

بریان *büryān*, *s. p.* Roast meat, a roast.

بریزولیه *brizòlya*, *s. t.* A mutton chop.

بریه *bèrriyyé*, *s. a.* A wilderness, unreclaimed tract of country.

بریق *brik* (*ibrik*), *s. t.* A brig.

بریق *bèrîn*, *a. p.* Highest, most high; —, *bèrrèyn*, *s. a. dual.* Two lands or continents.

بز *bèz*, *s. t.* Cotton or linen cloth; —, *biz*, *pron. t.* We; *بزووق* *sòghuk-bèz*, (Cold cloth) Linen cloth; *بزی* *bèzi*, The cloth; its cloth; —, *bizi*, *Us*; *بزم* *bizim*, *Our*; *بزه* *bizé*, *To us*; *بزد* *bizdè*, *At or in us*; *بزدن* *bizdan*, *From us*; *بزمله* *bizimla*, *With us*; *بزمز* *bizsiz*, *Without us*; *بزجه* *bizja*, *Our fashion*; according to us.

بزر (*bèzir*), *s. a.* Seed; linseed; *بزرتخمی* *bèzir-tòkhumu*, *Linseed*; *بزریاغی* *bèzir-yàghî*, *Linseed-oil*.

بزرک *büzürgh*, *a. p.* Great, large;

بزرگوار *büzürghvâr*, *a. p.* Great in esteem.

بزم *bèzm*, *s. p.* A banquet, feast; —, *bizim* (*gen. of بز*), *pron. f.* Our; ours.

بزمک *bèzmek* (*aor. بز* *bèzer*), *v. n.* To become tired of, lose one's taste for.

بزمک *bèzamek* (*aor. بزور* *bèzènr*), *v. n.* To adorn one's self, put on one's fine clothes and ornaments.

بساط *bissât*, *s. a.* A cloth or carpet for spreading.

بست *bèsst*, *s. p.* A tying, binding;

وبندا —, *bèsst - u-bènd - et*, *v. n.* To bind, tie. [a cushion.]

بستر *bisster*, *s. p.* A mattress or bed,

بستان *bòsstan*, *s. p.* A large market-garden; a melon-garden; melons;

بستانجی *bòstanji*, A soldier of one of the corps of guards of the Sultan's palace in the time of the Janissaries; a soldier of the foot-guards in the early days of the new system; *بستانجی* *bòsstanji - blahi*, The commander of the Bosstanji guards, and superintendent of police in the Bosphorus.

بسته *bèsté*, *a. p.* Tied, bound.

بسط *blsst*, *s. a.* A spreading out, extending; a laying down, explaining at length; | —, —*et*, *v. a.* To spread out, lay, extend; to lay down, declare, or explain at length.

بسلامت *bèslémek* (*aor. بسلر* *bèslær*), *v. a.* To feed, nourish, keep, maintain, support; to fatten; *بسلامه* *bèsalémé*, *s. t.* A maid or woman servant; a child fed in the house for charity;

بسلو *bèssli*, *a. t.* Fed, fattened.

بسم الله *bì-'ssmi-'lläh!* *int. a.* In the name of God! (*Invocation used before commencing any kind of work*).

بسیار *bissyâr*, *a. p.* Many in number; much in quantity.

بسیط *blssît*, *a. a.* Spread out, extended; simple, uncompounded.

بسیم *bèssim*, *a. a.* Smiling.

بسیطه *bèssîté*, *s. a.* A sun-dial.

بش *bèsh*, *a. t.* Five; بشنجى *bèshinji*, *a. t.* Fifth; بشلك *bèshlik*, *s. t.* A five-piastre piece.

بشارت *bèshàrèt*, *s. a.* Joy caused by any happy event; the announcement of a happy event. [ness of countenance.

بشاشت *bèshāshèt*, *s. a.* Hilarity, brightness.

بشر *bèsher*, *s. a.* A human being, a man; mankind; —, *a. t.* Five a-piece; بشرى *bèshèrî*, *a. a.* Human; بشريّة *bèshèriyyèt*, *s. a.* Humanity, the quality of being human, human nature. [news, joyful intelligence.

بشرا (for بشرى) *bùshrà*, *s. a.* Good بشقه *bàshka*, *pr. t.* Other; بشقهسى *bàshkassi*, Another of them; دن—

بشقه —*dan-bàshka*, Other than —, بشك *bèshik*, *s. t.* A cradle. [beside —.

بصر *bàssar*, *s. a.* The sight.

بصرة *Bàssra*, *s. t.* Bassora (town of).

بصيرت *bàssirèt*, *s. a.* Foresight; circumspexion. [in trade.

بضاعت *bizā'at*, *s. a.* Capital, stock

بطل *bàttāl*, *a. a.* Of no further use; large; —, *s. a.* A letter, paper, or document which has been answered, or which does not require answering, or which is laid aside as of no further use; a champion, man of valour.

بطائت *bàtā'at*, *s. a.* Slowness, heaviness, sluggishness; indigestibleness; stupidity of intellect; tiresomeness, wearisomeness of manner.

بطش *bàtsh*, *s. a.* Martial strength and impetuosity.

بطلان *bùtlān*, *s. a.* A being unfounded, futile, vain; absurdity, futility.

بطلان *bàtmān*, *s. t.* A weight of six okes, or about 16lbs: it varies in different places.

بطن *bàtn*, *s. a.* The belly, inside; a sept, a tribe; a generation, or degree of relationship; an interior or mystical sense of a writing. [of digestion.

بطى *bàti*, *a. a.* Slow in motion; difficult بعث *bà'as*, *s. a.* A sending; a deputing; a resuscitating, raising from the dead; —, —*et, v. a.* To send.

بعد *bù'd*, *s. a.* Distance; —, *bà'da*, *pr. a.* After; بعده *bà'da-hù*, *ad. a.*

Afterwards, then; بعد السلام *bà'da-'ss-sèlām*, After salutation; بعد من *min-bà'd*, *ad. a.* (Never) more, (never)

again, (never) afterwards; فيما بعد *fi-mā-bà'd*, *ad. a.* Henceforward.

thenceforward, henceforth; بعد *bà'da-bù'din*, *ad. a.* After a while.

after a certain length of time; بعد *vè-bà'du*, *ad. a.* أما بعد *amma-bà'd*, *c. a.*

And now then (an introductory formula to the proper matter of any discourse or treatise, after the customary prayers and praises); ما بعد *mā-bà'd*, *s. a.* The word or words next after, or the place occupied by them.

بعض *bà'zi*, *a. a.* Some, certain; كره *kèrré*, *ad. t.* Sometimes.

بعيد *bà'id*, *a. a.* Distant, far off.

بعينه *bì-'āyni-hi*, *ad. a.* As though it were the very same exactly.

بغات bughāt, *s. pl. a.* (of باغی bāghī),
Rebels; wicked sinners.

بغتة baġhtétæn, *ad. a.* Suddenly, all of
a sudden.

بغداد Baġhdād, *s. t.* Bagdad (town of).

بغدادی baġhdādī, *s. t.* Lath and
plaster work.

بغدان Bòghdān, *s. t.* Moldavia.

بغداش baġhdāsh, *s. t.* A tailor's mode
of sitting cross-legged; —قورمق—,
—kürmak, *v.n.* To sit cross-legged as
tailors do.

بغداى bòghdāy, *s. t.* Wheat; a grain
weight; —مصرىبغداىی mäsir-bòghdāyi,
Indian corn.

بغیر baġhir (*little used*), باغیرصاق baġhir-
sāk, *s. t.* The guts, bowels, intestines.

بغض bughz, *s. a.* Hatred, enmity, ill-
will; —, —et, *v.n.* To bear malice.

بغل baġhl, *s. a.* A mule; *s. p.* The
arm-pit; —رسمبغلگیری rëssmi-baġhl-
ghiri, The ceremony of supporting
persons of rank as they walk, by hold-
ing them by the arm close to the arm-
pits, like crutches.

بغہ baġha, *s. t.* The generic name for
animals of the frog and tortoise
kinds; tortoise-shell; —قوربغہ kür-
baġha (or قورونبغہ kürün-baġha, The
naked batrachian) the frog; —اودلبغہ
(òtliv)-baġha, —قورقوربغہ kàra-kür-
baġha, The toad; —توسبغہ tòssbaġha,
—قابلوبغہ kàpli-baġha (kàplimbāġha),
The tortoise; —دکرتقابلوبغہسی dëngiz-
-kàpli-bāġhassi, The turtle.

بغیرحتی bî-ghàyri, *pr. a.* Without;
bî-ghàyri-kàkkin, Without right or
justice, unjustly.

بقا bākā, *s. a.* Permanency, a remaining
without change; —داربقا dāri-bākā, The
mansion of permanency, the future life.

بقال bākāl (bākal), *s. a.* A grocer, a
chandler.

بقایا bākāyā, *s. pl. a.* (of باقیه bākīyyē),
Remnants; outstanding deficits of
revenue due to government or to far-
mers by the people, arrears.

بقرج bākraj, *s. t.* A leather bucket; the
piston of a pump.

بقلوا bākławā, *s. t.* A dish of flaky
pastry, sweetened with syrup or honey,
and cut up in rhomboidal pieces;
hence بقلوا بقلوا bākławā-bākławā
means, *divided into rhomboidal figures.*

بقله bākla, *s. a.* A broad bean, a horse
bean; —قیری—, —kiri, *a. t.* Dapple
grey (horse).

بقم bākam, *s. t.* Brazil-wood, log-wood.

بکمت bākmak (*aor.* بکار bīkar), *v.n.* To
become cloyed, disgusted, tired (of
anything).

بقیه bākīyyē, *s. a.* A remnant.

بک bēġh, *s. t.* A bey; a prince; a
lord; a squire; the son of a pasha or
high functionary; the style of colonels,
lieutenant-colonels, post-captains, and
commanders; the style of ambassa-
dors, and of the governors of Mol-
davia, Wallachia, and Samos; the style
often given abusively to sons of private

individuals, embassy interpreters, consuls, and even to servants; **بكراد** bègh-zâdê, Son of a bey, a Christian whose father held the title of bey; a European gentleman; **بكرىكى** bèghlîkîr-bèghî, Bey of beys, style formerly given to the viceroys or governors-general of Rumelia and Anatolia; —, **bèng**, *s. t.* A mole on the skin.
بک اوغلى Bègh-òghlî, *s. t.* Pera (a suburb of Constantinople).
بکجى bèkji, *s. t.* A watchman, watcher.
بكر bikr, *s. a.* Virginity; a virgin; **ازاله بکرا** izâlê'i-bîkr-et, *v. s.* To de-flower.
بكرش Bùkrêsh, *s. t.* The town of Odessa.
بكرى bèkrî, *a. a.* An habitual drunkard.
بگز bèngz, *s. t.* Countenance, complexion.
بگزمک bèngzémek (*aor.* بگزر bèngzîr), *v. s.* To resemble.
بگلك bèghlik, *s. t.* The rank of bey, beyship; a principality, state under the rule of a bey; government property of any kind; **بگلكجى** bèghlikji, Title of one of the principal functionaries of the Ottoman government, who is at the head of the imperial chancery, from which all letters patent, commissions, treaties, &c. &c. emanate.
بگلمک bèklémek (*aor.* بگلر bèklîr), *v. s.* To wait; to act as watchman; —, *v. a.* To wait for; to watch over, act as guard or watchman over.
بگمز bèkmaz (pèt maz) *s. t.* Grape-treacle.

بگنمک bèghkémek (*aor.* بگنور bèghênîr), *v. a.* To like, approve.
بل bêl, *s. t.* The waist; a fork, a pronged spade for digging; a passage over a range of mountains where the heads of two opposite valleys meet and the ridge is lower than elsewhere; **بگورمک** —vêrmek, *v. s.* To droop in the middle, as a horse's back, when the two ends are supported (a beam, &c.); **بگوغى** —sòghugî, Gonorrhœa.
بلا bêlâ, *s. a.* A misfortune, plague, trouble; —, **بلا**, *pr. a.* Without; **بلايه اوگرامتک** bêlâyâ-òghramak, To meet with irretrievable misfortune, to be utterly ruined; **الله الهک بلسى** allâh-ing-bêlâssi, A plague sent by God; **الله بلامى ورسون** allâh-bêlângî-vêrsîn! God damn you! **الله بلسنى ورسون** allâh-bêlâssînî-vêrsîn! God damn him (her, it) !
بلابان bêlabân, *s. t.* Big, large, huge.
بلاد bêlâd, *s. pl. a.* (of بلد bêled), Cities, towns; countries. [Persian Ir.]
بلاد الجبل Bêlâd-u'-l-jêbel, *s. t.* Media.
بلادت bêlâdêt, *s. a.* Stupidity.
بلازک bêlâzik (bêlèzik), *s. t.* A bracelet.
بلاغت bêlâghât, *s. a.* The eloquence which fully explains one's meaning.
بلاهت bêlâhêt, *s. a.* Extreme stupidity.
بلايا bêlâyâ, *s. pl. a.* (of بلا bêlâ), Evils, misfortunes, plagues.
بلبل bêlbal, *s. p.* The nightingale; **بگلوچه** bêklûja—, The wren (?).

بلد *bèled*, *s. a.* A city, town, village ; a country.

بلدان *bùldān*, *s. pl. a.* (of بلد *bèled*).
Cities, towns ; countries.

بلدۀ *bèldé*, *s. a.* A city, town, village.

بلغار *Bùlgār*, *s. and a. t.* Bulgarian ; a Bulgarian ; بلغارستان *Bùlgārisstān*, *s. t.* Bulgaria.

بلغاری *bùlghārī*, *s. t.* A kind of Russia leather, very thick and coarse ; a kind of small lute strung with wires. [grade.

بلغراد *Bèlègrād*, *s. t.* The town of Bel-
لغم *bàlghām*, *s. a.* Phlegm ; بلغمی *bàlghāmī*, *a. a.* Phlegmatic ; —, or
یشم —, —*yèshem*, Veined jasper, of the colour of phlegm.

بلغور *bùlghur*, *s. t.* Wheat grains prepared like rice or like pearl-barley.

بلکہ *bèlki*, *ad. t.* Perhaps, may be, by chance.

بلکی or بلکو *bilèghi*, *s. t.* A hone ; a grind- or whet-stone ; یاغ بلکیسی *yāgh-bilèghīssī*, A hone used with oil.

بللمک *bèllémek* (*aor. بللر bèllər*), *v. a.*
To dig with a fork or spade ; to learn by heart so as to remember again.

بللو *bèlli*, *a. t.* Known ; بللو باشلو *bèlli-bāshlū*, *a. t.* (A person) publicly known, whose person and physiognomy are generally known.

بللور *billūr*, *s. a.* Crystal, cut-glass.

بلمجہ *blimjé*, *s. t.* A riddle, an enigma.

بلمک *bilmek* (*aor. بلور bilir*), *v. a.* To know ; to guess ; to recognize ; to know as, or suppose to be ; (*in compo-*

sition with the root of any verb increased by the syllable ئه or یه) to be able, as : کله بلمک *ghèlé-bilmek*, To be able to come.

بلند *bùlënd*, *a. p.* High ; loud.

بلوت or بلوط *bùlut* ; *s. t.* A cloud ; بلوتلو *bùlutlu*, *a. t.* Cloudy, clouded.

بلوغ *bùlūgh*, *s. a.* Maturity, puberty.

بلوک *bùlak*, *s. t.* A division, subdivision ; a piece ; a company of infantry ; a squadron of horse ; a number of persons. [whet, set, sharpen.

بله مک *bilémek* (*aor. بلر bilər*), *v. a.* To بلی *bèli*, *ad. a.* Yes.

بلیه *bèllyé*, *s. a.* A misfortune, plague, بلید *bèlid*, *a. a.* Stupid. [visitation.

بلیغ *bèligh*, *a. a.* Eloquent in expressing ideas ; copious, plentiful ; strenuous.

بن *bèn*, *pron. t.* I ; بنم *bènim*, My ; mine ; بنی *bèni*, Me ; بگا *bānga*, To me ; بندد *bènda*, At or in me ; بندن *bèndan*, From me ; بنملا *bènimla*, With me ; بنسز *bènsiz*, Without me ; بنجه *bènja*, My fashion ; according to me ; —, *bin*, *s. a.* Son of, as احمد بن *ahmed bin Māhmūd*, Ahmed, son of Mahmud ; —, *bùn*, *s. p.* The foot, stock, bottom, lower end or base of anything.

بنا *binā*, *s. a.* A building ; the building of buildings ; the voice of verbs in grammar ; —, —*et*, *v. a.* To build ; —, —*emīni*, A clerk of the works and paymaster ; بناء *binā'an*,

ad. a. Consequently; as بونا بناء būngā-binā'an, or بناء عليه binā'an-'alēyh, In consequence thereof.

بند bēnd, *s. p.* A sentence, a paragraph, an article, a verse of literary composition; a band, ligature, tie; a dam shutting up a valley so as to form a reservoir of water or artificial lake; —, *a. p.* (*in composition*), Which ties, binds, makes fast. [A seaport.

بندر bēndēr or بندرگا bēndērghāh, *s. t.*

بندۀ bēndē, *s. p.* (*pl.* بندگان bēndēghyān), A servant, bondsman; بندگی bēndēghī, *s. p.* بندۀ لک bēndēlik, *s. t.* Servitude, service; بندۀ خانہ bēndē-khānē, *s. p.* The house of your humble servant (used in polite conversation instead of "my house," as دولتخانہ dēvlet-khānē, the house of prosperity, is instead of "your house").

بندۀ فہشہ bēnefahē (mēnēkshē), *s. p.* A violet.

بندک bēnek, *s. t.* A spot; —, binek, *s.* and *a. t.* A saddle-horse, horse for riding; بندکلو bēnekli, *a. t.* Spotted, speckled.

بنم bēnim, *pron. t.* (*gen. of* بن bēn, I), My, of me; mine; بنمکی bēnimki, *pron. t.* Mine.

بنمک binmek (*aor.* بنم bēnm), *v. s.* To mount, get upon; to get into (a carriage or boat); to ride (on a horse, in a carriage, or boat).

بنی bēnī, *s. pl. a.* (*of* بن bēn), Sons, children; — آدم, — ādam, Sons of

Adam, children of men, men, mankind. [sical constitution.

بنیاد būnyād, *s. p.* A foundation; phy-

بنیان būnyān, *s. a.* The building, constructing; construction; physical constitution.

بو bū, *pron. t.* This; —, bū, *s. p.* Smell, odour; —, *a. p.* (*in composition*), Smelling, having an odour; —, bū, *s. a.* Father; خوشبو khōsh-bū, Sweet-smelling; بو الفصول bū-'l-fizūl, (The father of presumption), presumptuous.

بوآب būwwāb, *s. a.* A door-keeper, gate-keeper, porter; a chamberlain; مربوآیین sār - būwwābin, A chief chamberlain (title of dignity something like our knight-bachelor).

بوار būvār, *s. a.* Destruction; دار البوار dāru-'l-bēvār, (The house of destruction) hell.

بوبرک būbrek, *s. t.* A kidney.

بوت būt, *s. t.* A thigh of an animal, a leg (of mutton, &c.).

بوجاق būjāk, *s. t.* A distant out-of-the-way corner; Bessarabia.

بوجک būjek, *s. t.* Any creeping animal, as a slug, silkworm; a crayfish; سموکلو بوجک sūmuklu-būjek, A slug or snail; قوندز بوجکی kūnduz-būjēghī, Cantharides. [gnarl in a tree.

بوداق būdāk, *s. t.* A knot in wood; a

بوداله būdala, *s. t.* A simpleton, idiot.

بودامق būdamak (*aor.* بودار būdar), *v. s.* To prune, thin out, lop.

بودور *bòdur*, *a. t.* Dwarf, short in stature amounting to deformity.

بودین *Būdīn*, *s. t.* The town of Buda.

بورا *būra*, *s. t.* This place, this spot; بورام *būram*, (my this place) here, this place in my body; بورالك *būrang*, Here, this place in thy body; بوراسی *būrassi*, Here, this place in it; &c.; بورایه *būraya*, Here, to this place; بورامه *būrama*, Here, to this place in my body; &c.; بوراده *būrada*, Here, in this place; بورادن *būradan*, Hence, from hence; &c. &c.; بورالر *būralar*, Hereabouts, these parts or places; &c. &c.

بورج *bòrj*, *s. t.* A debt; duty incumbent; —, *bòrj*, *s. t.* The misletoe; بورجلو *bòrjlu*, In debt; indebted; a debtor; بورجه کيرمک *bòrja-ghirmek*, *v.n.* To get in debt.

بورده *bòrda*, *s. t.* (*Italian*), A ship's side; a board, tack (in sailing); بورده بورده *bòrda-bòrdaya*, Side by side, porthole to porthole.

بوردمت *bùrushmak* (*aor.* بورشور *bùrushur*), *v.n.* To become wrinkled, rumpled, ruffled. [a screw.

بورغو *bùrghu*, *s. t.* A gimlet; بورقتمت *bùrkutmak* (*aor.* بورقودر *bùrkudur*), *v.a.* To sprain (a joint); بورقلمت *bùrkulmak* (*aor.* بورقولور *bùrkulur*), *v.n.* To be sprained.

بورک *bàrek*, *s. t.* A pie, tart, pasty.

بورمت *bùrmak* (*aor.* بورار *bùrar*), *v.a.* To twist (with strength, *e.g.* A bar of

iron, a person's arm); بورمه *bùrma*, *s. t.* A twist; a screw; —, *a. t.* Twisted.

بورون *bùrun*, *s. t.* The nose; the point of anything; a cape, promontory, point; the snuff (of a candle).

بورنمک *bùrunmek* (*aor.* بورنور *bùrunur*), *v.n.* To wrap one's self, cover one's self up (in a scarf, mantle, &c.)

بورور *bòru*, *s. t.* A horn, trumpet; بوروزن *bòruzèn*, *s. t.* A trumpeter.

بورور *bòra*, *s. t.* Borax (?), Sal-ammoniac (?); a storm of wind, a squall; a good scolding; بوره يمک *bòrayemek*, *v.n.* To be exposed to a squall; to get a good scolding.

بوز *büz*, *a. t.* Ice; بوزگمی *büz-ghibi*, Like ice; very white; very smooth; —, *bòz*, *a. t.* Dark iron grey.

بوزاغی *büzaghi*, *s. t.* A young calf.

بوزچه اطمسی *Bözçê-âdassi*, The island of Tenedos. [arms.

بوزطغان *böz-dâghân*, *s. t.* A mace of بوزشمت *bözushmak* (*aor.* بوزشور *bözushur*), *v.n.* To quarrel, fall out with each other; بوزشمت *bözushuk*, *a. t.* At variance, not on good terms together; بوزشمتلی *bözushukluk*, *s. t.* Variance, bad terms.

بوزغون *bözghun*, *a. t.* Defeated, routed; troubled, cast down; —, *s. t.* Defeat, rout; بوزغونلک *bözghunluk*, *s. t.* Defeat, rout; troubled, broken-spiritedness.

بوزق *bòzuk*, *a. t.* Spoilt, bad; changed

- into a small coin; بوزق پاره *bòzük-pàra*, Small change.
- بوزلمك *bòzulmek* (*aor.* بوزيلور *bòzular*), *v.n.* To become contracted, to contract.
- بوزمك *bòzmaq* (*aor.* بوزار *bòzar*), *v.a.* To spoil; to take to pieces; to rout, defeat; to contradict (one) to a third person, to put to the blush by saying something; to deflower (a virgin); to violate, act in contrariety to, infringe; to change (money), give change (for it).
- بوزه *bòza*, *s. f.* A kind of thick white drink made of millet fermented.
- بوس *bùss*, *s. p.* A kissing; —, *s. p.* (*in composition*), Who kisses; | —, —*et.*, *v.a.* To kiss; بوسى *bùssî*, *s. p.* The act or quality of a kisser.
- بوستان *bòstân*, *s. p.* See بوستان
- بوسنه *Bòssna*, *s. f.* Bosnia.
- بوسه *bùssâ*, *s. p.* A kiss, a buss.
- بوش *bòsh*, *s. f.* Empty; vain, useless, void of sense, meaning, or utility; idle, unemployed; loose, not tied, not tight; loosened, let go; divorced; —لاقردى, —*lâkirdi*, Nonsense; —وقت, —*wâkît*, Leisure time; —بوكر, —*bòghur*, The part of the side of the belly just below the ribs; —بوغاز, —*bòghâz*, A babbler; —كزملك, —*ghèzmek*, *v.n.* To wander about without employment; to be without a place, out of service.
- بوشاتمك *bòshatmak* (*aor.* بوشادر *bòshâdir*), or بوشالتمك *bòshaltmak* (*aor.* بوشالدير *bòshaldîr*), *v.a.* To empty (a vessel of anything, or anything from a vessel).
- بوشاتمك *bòshamak* (*aor.* بوشار *bòshar*), *v.a.* To divorce, repudiate, put away (one's wife).
- بوشانمك *bòshanmak* (*aor.* بوشانور *bòshânîr*), *v.n.* To empty itself; to become loose, loosened; to burst forth, break loose from restraint (people, a horse, a spring, a bow, &c.); to be divorced (a wife).
- بوغ *bògh*, *s. f.* (*is* باشبوغ *bâsh-bògh*, A commodore (at sea); a commander (of a corps on land).
- بوغا *bòghâ*, *s. f.* A bull.
- بوغاز *bòghâz*, *s. f.* The throat, gullet, windpipe; a defile, pass; a strait, channel; the mouth of a river; the quinzey, a sore-throat; the Boeophorus, and particularly the middle portion of it; —بوش, —*bòsh*, A babbler; —او, —*ò*, To have a sore-throat or the quinzey; بوغازلمك *bòghâzlamak*, *v.a.* To kill (any animal) by cutting open its throat.
- بوغمچه *bòghcha*, *s. f.* A square shawl; a large square piece of stuff used as a wrapper for bundles or parcels; a bundle, a parcel in a wrapper.
- بوغق *bòghuk*, *s. f.* Hoarse, stifled (voice).
- بوغم *bòghum*, *s. f.* A joint in a reed; a knot in wood; a constricted place in any channel or pipe.
- بوغمجه *bòghmaja*, *s. f.* Which chokes;

اوكسرك — *bòghmakaj-a-ùksuruk, s. t.*
The whooping-cough.

بوغمتى *bòghmak (aor. بوغار bòghar), v.a.*
To stifle, strangle, drown, suffocate;

بوغلمتى *bòghulmak (aor. بوغولور bòghulur), v.n. and p.* To be stifled, strangled, drowned, suffocated; to be ready to burst (with rage, laughter, &c.). [of hot water.

بوغو *or بوغى bòghu, s. t.* Steam, reek

بوک *bòk, s. t.* Excrement, dung, turd, shit; scoria of ores; anything bad or disagreeable; —, *a. t.* Bad; disagreeable; — شيطان بوقى *shèytān - bòk, (Devil's dung) assafœtida.*

بوگانى *bòkaghī, s. t.* Fetters, hobbles.

بوگانلىق *bòngalmak (aor. بوگانلور bòngalır), v.n.* To become stupefied.

بوکر *bòghur, s. t. (in بوش بوکر bòsh-bòghur, The side part of the belly just below the ribs).*

بوکرتلن *bòghurtlèn, s. t.* A blackberry.

بوکرت *bòghrek (bùbrek), s. t.* A kidney. [French bean.

بوکرلجه *bòghrulja, s. t.* A small white

بوکرى *bòghru, a. t. (in اکرى بوکرى èghri-bòghru), Very crooked, tortuous, devious. [thing), a twist.*

بوکلّم *bòklam, s. t.* A curl (in any-

بوکمک *bòkmeek (aor. بوکر bòker), v.a.*
To twist between the fingers; to fold double; to bend.

بوکو *or بوکى bòghu, s. t.* A charm, spell, sorcery; *بوکوجى bòghuju, s. t.* A sorcerer, sorceress.

بول *bòl, a. t.* Plentiful, abundant; ample; wide, loose, in folds (clothing, &c.); —, *bèvl, s. a.* Dung; urine;

بوللىق *bòlluk, s. t.* Abundance, plenty; looseness (of clothes, &c.).

بولاشتى *bùlâshik, a. t.* Daubed, besmeared, contaminated.

بولاشمى *bùlâshmak (aor. بولاشور bùlâshır), v.n.* To become irregularly spread upon in daubs (as paint, tar, mud, &c.); to pass by contagion (disease); to set (about any business); to meddle.

بولماچ *bùlamaj, s. t.* Grape-juice boiled to the consistency of honey.

بولانق *bùlânık, a. t.* Turbid, not clear (water, &c.); cloudy and foggy (weather); sick, nauseated (the stomach).

بولانمى *bùlânmak (aor. بولانور bùlânır), v.n.* To become turbid, thick, cloudy; to become sick (the stomach).

بولدر *bùldur (bıldır), s. t.* Last year.

بولدرجين *bùldurjin, s. t.* A quail.

بولمى *bùlmak (aor. بولر bùlur), v.a.*
To find.

بولمک *bùlmeek (aor. بولر bùler), v.a.* To divide, parcel out, partition off.

بولنمى *bùlünmak (aor. بولنور bùlünür), v.n.* To be found, to be present; —, *v. p.* To be found.

بولوط *or بولوت bùlut, s. t.* A cloud; *بولوتلو bùlutlu, a. t.* Cloudy;

بولوتلنمى *bùlutlanmak, v.n.* To become cloudy.

بومبار *būmbār* (for مومبار *mūmbār*),

The large gut of sheep; fresh sausage made in the fresh gut.

بونجق *bōnjuk*, *s. f.* A small shell, a

bead, a bugle (with which certain ornaments are made); قاطر بونجق

kātir-bōnjugāḥu, The small shell used as coin in some parts of Africa.

بونجه *būnja*, *a. f.* (This is simply another

case of the demonstrative pronoun بو *bū*)

After this fashion, thus; thus long, thus much, so much, so many;

بونجولين *būnjaleyin*, *ad. f.*

Thus long.

بوی *būy*, *s. f.* Length; height of stature;

—, *būy*, *s. p.* Smell, scent, odour;

بوی بوس *būy - bōss*, Stature and

general appearance; بویلو *būylū*, *a. f.*

Having stature; tall; اوزون بویلو *ūzun-*

būylū, Tall in stature; اورته بویلو *ōrta-*

būylū, Of a middling stature;

کوتاه بویلو *kōssa-būylū*, Short in stature.

بویا *būya*, *s. f.* Paint; dye; اشی بویاسی

āshī-būyassi, Ochre; یاغلو بویا *yāghli-*

būya, Oil-paint; کوندرو بویاسی *kūn-*

dura - būyassi, Blacking; بویاجی

būyaji, A dyer.

بویار *būyār*, *s. f.* A Wallachian noble.

بویامک *būyamak* (*aor.* بویار *būyar*), *v. a.*

To dye; to paint; بویاتمک *būyatmak*,

v. caus. To give to be dyed, to cause

to be painted; بویانمک *būyanmak*,

v. p. To be dyed; to be painted; —,

v. n. To take the dye.

بویله *būylē*, *a. f.* This kind, this sort;

—, *and* بویلهجه *būylēja*, *ad.* Thus, so, in this manner, way, or fashion.

بوین *būyn* or بویون *būyun*, *s. f.* The

neck; بویون باغی *būyun - baḡhi*, A

neck-tie; کناهی بویونکه *ghyūnāhi-*

-būyungā! May the sin be on thy

neck! [tree, the yoke (for oxen).

بویندروغ *būyndurugh*, *s. f.* A yoke-

بویوز *būynuz*, *s. f.* A horn (of an

animal); horn; کچی بویوزک *kēchi-*

-būynuzū, The fruit called the locust,

a kind of sweet pod.

به *bē*, *ad. p.* To, for, in; —, *bih*, *a. p.*

Good, excellent, safe, sound; —, *bihi*,

(*mas.*) بها *bihā* (*fem.*) *prom. a.* (*in*

composition), To or with him, her, it.

بها *bāha* (*plāha*), *s. p.* Price in money,

money value; —, *bāhā*, *s. a.* Beauty;

فها *fē-bāhā*, Well and good! That

will do very nicely! بهالو *pāhālī*, Dear,

high-priced. [hero

بهادر *bāhādir*, *s. p.* A brave man, a

بهار *bāhār*, *s. p.* The spring; —, *s. a.*

Spice; — اول *ēvval* —, — الـک *ilk* —,

Spring, early spring; — صولت *ēvōng* —,

Autumn; بهارات *bāhārāt*, *s. pl. a.*

Spices; بهارلو *bāhārli*, *a. f.* Spiced,

spicy.

بهانه *bāhānē*, *s. p.* A pretext; an idle

excuse; a finding fault; بویلمتی

— *būlmak*, *v. n.* To find an excuse; to

find fault (with a thing). [accusation.

بهتان *būhtān*, *s. a.* Calumny, false

بجبت *bēhjāt*, *s. a.* Beauty and cheerful

pleasing look of countenance.

بهر *bèhèr* (ب *bè*, for هر *hèr*, each),
ad. p. Each; بهرینه *bèhèrînè*, Each,
 a-piece, for each one of them; بهرماه
bèhèr-māh, Each month, monthly.

بهره *bèhrè*, *s. p.* A lot, share, portion;
 بهرمدار *bèhrédār*, بهرمد *bèhrémènd*;
 بهرءور *bèhrévèr*, *a. p.* Sharing, having
 a share.

بهشت *bihisht*, *s. p.* Heaven, paradise.

بهی *bèhèy*! *ist. t.* O! Ho! اشك *ashk*
bèhèy-èshèk, Ass that thou art! —,
bèhī, *a. a.* Beautiful.

بی *bī*, *prep. p.* (in composition), Without;
 بیبک *bī-bāk*, *a. p.* Without fear,
 fearless. [wilderness, the wilds.

بیابان *bèyābān*, *s. p.* The desert, a
 بیات *bāyat*, *a. t.* Stale, not new or
 fresh.

بیاض *bèyāz*, *s. a.* Whiteness; —, *a. t.*
 White; —, *s. t.* A fair copy of a
 writing; unwritten paper; بیاض اوزرند
bèyāz-ùzerinda-irādè, An imper-
 rial command given *propria motu*,
 and not on any petition or ministerial
 report; بیاضه چمک *bèyāza-chèk-*
mek, *v. a.* To copy out fairly.

بیاغی *bāyaghī*, *a. t.* Mere, sheer;
 common, ordinary, every-day; —,
ad. t. Neither more nor less, simply,
 in good sooth.

بیان *bèyān*, *s. a.* A setting forth, ex-
 plaining, expounding; | —, —et, *v. a.*
 To set forth, declare, expound; اتی
 اتی *ātiyyu-'l-bèyān*, The following,
 the hereinafter mentioned.

بیت *bèyt*, *s. a.* A house; a couplet,
 a distich; بیت الله الحرام *bèytu-*
'llāhi-'l-hārām, (The holy house of
 God) the Temple of Mecca; بیت
 بیت المال *bèytu-'l-māl*, or بیت مال
 بیت المسلمین *bèytu-mālī-'l-mùsallimīn*,
 (The house of the treasure of the
 Mussalim community) the public
 treasury; بیت المالچی *bèytu-'l-*
mālji (*bèytamālji*), An officer who
 takes cognizance of the estates of
 deceased persons, or of spoils of war,
 assesses them for succession dues, &c.

بیتوت *bèytütèt*, *s. a.* A passing the
 night in any abode; | —, —et, *v. s.*
 To pass the night in any abode.

بیچاره *bī-chārè*, *s. and a. p.* Poor, help-
 بیخ *bīkh*, *s. p.* A root. [less, forlorn.

بیخود *bī-khòd*, *a. p.* Insensible,
 swooned, fainted; insane, beside
 one's self.

بیدار *bīdār*, *a. p.* Awake; vigilant;
 بخت —, —bākh, *a. p.* One whose
 good fortune is awake and active,
 slumbering not.

بیدق (*pāytak*), *s. a.* A peon, or pawn at
 بئر *bīr*, *s. a.* A well. [chess.

بیراق *bāyraq*, *s. t.* A flag, banner,
 standard; بیراقدار *bāyraqdār*, *s. p.*
 A standard-bearer.

بیرام *bāyram*, *s. p.* A holy feast, a holy
 day, festival; شکر بیرامی *shèkkr-bāy-*
rami, (The feast of sugar), the feast of
 three days next after the close of Rama-
 zan; کربان بیرامی *kùrbān-bāyrami*, The

- feast of sacrifice, in commemoration of Abraham's intended offering of Ishmael (according to the Kur'an), held on the tenth day of the last month of the Muslim year, Zi-l-hijjé (the month of pilgrimage); قامش بیرامی kāmish-bāyrami, The Jewish feast of tabernacles.
- بیرون bīrūn, *s. p.* The outside; —, *ad. p.* Out of; beyond.
- بیز biz, *s. t.* An awl.
- بیزار bīzār, *a. p.* Tired, weary, annoyed.
- بیش bīsh, *a. p.* More in number or quantity.
- بیضی bēyzi, *a. a.* Egg-shaped, oval, elliptical; —, *s. t.* An oval, ellipse.
- بیطار bāytār, *s. a.* A farrier, veterinary surgeon; بیطارتی bāytārīk, *s. t.*
- بیطاری bāytārī, *s. p.* بیطرت bāytaret, *s. a.* The veterinary art or profession.
- بیع bēy, *s. a.* A selling; بیع و شرا bēy-u-shirā, Buying and selling, trade.
- بیعت bī'at, *s. a.* The ceremony of swearing allegiance; |—, —et, *v. n.* To declare one's self a loyal subject or vassal.
- بیک bēyik, *s. t.* The mustachio.
- بیک bīng, *a. t.* A thousand, one thousand; بیگباشی bīng-bāshī, (A chiliarch, chief of a thousand), A major or *chef de bataillon* in the army; a commander in the navy.
- بیکار (pūngar), *s. t.* A spring, source of water; بیگارباشی pūngar-bāshī, The head water or spring of a stream; —, bī-kyār (bēkyar), *s. p.* A bachelor.
- بیگانه bīghyānē, *s. p.* A stranger.
- بیلک bilek, *s. t.* The wrist.
- بیله bīlē, *ad. t.* Even; together.
- بیم bīm, *s. p.* Fear.
- بیمار bīmār, *a. p.* Sick, ill, diseased; بیمارخانه bīmār-khānē, *s. p.* A hospital; a mad-house.
- بین bēyn, *s. a.* The interval between two things; the relation between two things; the midst of several or many things; بینلری bēynléri, Their interval or relation; بینلرینه bēynlérina, To their interval, between them, among them; بینلرینده bēynlérinda, In their interval, between them, among them; بینلریندن bēynlérindən, From between them, from among them; &c. &c.; —, bīn, *a. p.* (*in composition*), Who sees, perceives; دؤربین dūrbīn, (Far-seeing), A telescope; خردبین khūrda-bīn (Small-seeing) a microscope; —, bēyn, *s. t.* The brain.
- بینش bīnīsh, *s. p.* A seeing, viewing; an old ceremony of court, a kind of levee; a kind of outer and very full robe in the old costume.
- بینه bēyyinē, *s. a.* A proof, evidence, conclusive fact. [Houses.]
- بیوت bēyūt, *s. pl. a.* (*of* بیت bēyt).
- بیورلدی bēyūruldı, *s. t.* A governor's written order.
- بیورمتی bēyūrmak (*aor.* بیورر bēyūrur).

v.n. To exercise authority, act as master, give orders; to say, to do (anything, used when speaking of a superior); **نه بيوردونگوز** nè-büyurdunguz, What did you say? **ايچرو بيوريكز** ichèri-büyürunguz, Pray walk in; **بيورك** büyürung! I beg you! Do me the favour!

بيوك biyuk, *a. t.* Great, large, big, vast; high in rank.

بيومك biyumek (*aor.* **بيور** biyur), *v.n.*

To grow, increase in size; to grow up; to become an adult; to rise in

بيوه bivê, *s. p.* A widow. [rank.

بيهوده bihüde, *a. p.* Vain, fruitless, useless; —, *ad. p.* In vain.

بيهوش bihush, *a. p.* Senseless, swooned.

پ

پ pè or pā'i-fārsī. Third letter of the Turkish alphabet, having the value of *p* in English. In old manuscripts, as in many modern writings from the pens of pedantic or ignorant students of Arabic, this letter is ignored, and its place supplied by the **ب**, so that sometimes words written with that letter will be found ranged in the present chapter, want of space forbidding the repetition in each place. It is sometimes interchangeable with **ف** fē; as, **فيل** fil, or **پيل** pīl. In chronograms this letter has the same numeral value with **ب**, and is never

used in astronomical tables, or in the dates of letters, by reason that it is not of Arabic origin.

پا pā, *s. p.* A foot. (Abbreviated from **پای** pāy, and entering into the composition of many words, sometimes in the one form, sometimes in the other).

پاپاديه pāpādiya, *s. t.* Camomile.

پاپاس pāpass, or **پاپاز** pāpaz, *s. t.* A priest (Christian or Pagan).

پابوس pā-būss, *s. p.* Foot-kissing.

پاپوش pā-pūsh (pābuch), *s. p.* Any covering for the feet, particularly a kind of slipper worn out of doors.

پاتردی pātirdi, *s. t.* Noise.

پاترونه pātūrūna, *s. t.* (*Italian*), The vice-admiral, formerly entitled a Bey, now a Pasha.

پاتلامك pātlamak (*aor.* **پاتلار** pātlar), *v.n.*

To crack or explode with a great noise; to burst without noise.

پاتلجان pātlijān, *s. t.* The egg-plant; **فرنگ پاتلجانی** firānk-pātlijāni, The love-apple or tomato. [pectedly.

پاتهدق pātadak, *ad. t.* Suddenly, unex-

پاچارز pāchāriz, *s. t.* A thing likely to give trouble, as a ship coming athwart hawse.

پاچاوره pāchāvra, *s. t.* A rag, clout; **ياغلو پاچاوره** yāghlī-pāchāvra, (A greased rag), a fire-ball thrown against ships or towns by the enemy.

پاچه pācha, *s. p.* Sheep's trotters; trotter jelly; any dish made to imitate trotter jelly; the lower part of

- the legs of trousers; the feet and leg parts of furs.
- پادشاه *pādishāh*, *s. p.* The Sultan; an emperor; پادشاهی *pādishāhī*, *s. p.* The imperial dignity or function; —, *a. p.* Imperial; پادشاهانه *pādishāhānānē*, *a. p.* Imperial.
- پارچه *pārcha*, *s. p.* A piece, fragment, morsel; a whole individual thing; پارچه پارچه *pārcha-pārcha-et*, *v. a.* To cut, pull, or knock to pieces.
- پارس *Paris*, *s. t.* Paris.
- پارلاق *pārlāq*, *a. t.* Bright, shining, clear; handsome; promising, talented.
- پارلامق *pārlamak* (*cor.* پارلار *pārlar*), *v. n.* To shine, to be bright; to break out in flame; to acquire a conspicuous station and reputation; to get in a rage.
- پارمق *pārmak*, *s. t.* A finger; a toe; an inch; a rail, a bar; a spoke of a wheel; a stripe (in stuffs, &c.); پارمقلى *pārmaklık*, *s. t.* Railings; a grating, a grate; التى پارمق *al-ti-pārmak*, *s. t.* The tunny-fish (?); a kind of striped stuff. (See پرمق).
- پارۀ *pārē* (*pāra*), *s. p.* A piece, fragment; a whole individual thing; money; a small coin, the fortieth of a piastre, about $\frac{1}{40}$ of a penny; اۋچ پارۀ تڪنۀ *ūch-pārē-tēknē*, Three individual ships; پارۀ پارۀ *pārē-pārē*, *ad. p.* Piecemeal, in pieces, يکپارۀ *yēk-pārē*, *a. p.* Of one single piece; پارۀ لمر *pārē-lamr* (*cor.* پارلار *pārlar*), *v. n.* (pārlamak, *cor.* pārlar), To cut or knock to pieces; پارۀ لمر *pārē-lamr*, *v. n.* To be broken in pieces.
- پازی *pāzi*, *s. t.* White beet, of which the leaves are used as a vegetable.
- پاس *pās*, *s. p.* A sentry's round, guard, watch; —, پاس *pās*, *s. t.* Rust; پاسلنمق *pāslanmak* (*cor.* پاسلور *pāslamir*), باغلامق —, —tūtmaq, and باغلامق —, —bağlamak, *v. n.* To become rusty, to contract rust; پاسبان *pāsbān*, *or* پاسوان *pāswān*, *s. p.* A watchman, guard, sentry.
- پاش *pāsh*, *a. p.* (*in composition*), Which sprinkles, scatters, diffuses.
- پاشا *pāsha*, *s. t.* The highest title in the civil or military hierarchy in Turkey. There are now many grades of pashas. 1st. The grand-vizier and those who rank with him; 2d. Those who have filled that office; 3d. Those connected by marriage with the imperial family; 4th. The general class of ministers or secretaries of state, and those to whom the rank is given; 5th. Simple mūshirs not ministers of state; these are governors-general of large provinces, or generals commanding corps-d'armée, &c.; 6th. Vēzirs, also governors-general; 7th. Fērīks or lieutenants-general; 8th. Mīri-Mīrān, or civil fērīks, governors of smaller provinces; 9th. Mīri-Liwā, or generals of brigade; and 10th. Mīru-l-

-Umérā, or civil llwās, governors of small provinces also. All these functionaries, and all those who have ever received the grades, retain the title of pasha for life, unless degraded for some offence. This title is sometimes given to children and young men by their family or companions. پاشا قیوسی pāsha-kāpīssi, The official place of business of the government in Constantinople, and of the governor in a province. پاشالی pāshalīk, *s. t.* The grade or functions of a pasha; a government held by a pasha; پاشالو pāshalī, *a. f.* (Suitable for a pasha) name of a certain style of clothing. پاک pāk, پاکیزه pākīzē, *a. p.* Clean, pure, undefiled. پالاسٹروپه pala-strūpa, *s. t.* (Italian), A rope wad for a gun. [tridge-box. پالاسکه pālāsaka, *s. t.* A soldier's car- پالان pālan, *s. t.* A kind of soft-cushioned saddle or pillion. پاموق pāmuk, *s. t.* Cotton. پانظلون pāntalōn, *s. t.* Trousers. پای pāy, *s. p.* The foot. (This word, sometimes contracted into پا pā, enters into the composition of many words, either at the beginning or end; as, پانهاده pā-nihādē, Who has placed his foot, چارپا chār-pā, Four-footed); —, پای, *s. t.* A share, part, portion; پایلاشمق pāylashmak, *v. a.* To share (anything) with others; پای بچمک pāy-bichmek, *v. s.* To

draw comparisons from an instance given. [limit, term.

پایان pāyān, *s. p.* The end, extremity, پایبند pāy-bēnd (pāywant), *s. p.* Ligatures with which the feet of horses are bound in stable, or at picket.

پایتخت pāyitākt, *s. p.* (Foot of the throne) the capital city, the seat of government. [blished.

پایدار pāydār, *a. p.* Permanent, sta-

پایدوس pāydoss, *s. t.* A cessation from work; —, *inf. t.* All hands knock off work! —, —et, *v. s.* To knock off working; —, *v. a.* To cause work to be suspended.

پایمال pāymāl, *a. p.* Trodden under foot; —, —et, *v. a.* To tread under foot. [support.

پاینده pāyēndē, *s. p.* A prop, stay,

پایه pāyē, *s. p.* Footing, grade, rank, dignity; the footstool or platform of a throne; a step, a stair.

پیکی pēpēghi, *s. t.* A stammerer, stut- terer; سوپلمک —, —sūwēylémek, پپلمک pēpélémek, *v. s.* To stammer, to stutter.

پخته pūkhtē, *a. p.* Cooked; ripe; ex- perience in worldly wisdom.

پختی pūkhti, *s. p.* Jelly.

پداورده pādāvra, *s. t.* A shingle, split lath, or rough thin board.

پدر pēdər, *s. p.* A father; پدرانه pē- dērānē, *a. p.* Fatherly, paternal.

پذیر pēzīr, *a. p.* (in composition), Which receives or has received.

پُر *pūr*, *a. p.* Full; filled with, replete with; —, *pēr*, *s. p.* A feather.

پرازوانه *pirāzwāna*, *s. t.* The ferrule usually placed at the bottom of sticks, scabbards, &c.

پراکندۀ *pārakēndē*, *a. p.* Scattered, dispersed, not collected together.

پران *pērān*, *a. p.* Flying, which flies.

پرانغۀ *prāngha*, *s. t.* The convict's chain; the galleys, the convict's punishment of imprisonment and forced labour.

پرتاب *pārtāb*, پرتاو *pārtāv*, *s. p.* A cast, a throw, a launch; a jump; a precipitating; a sunmeriset.

پرتو *pārtuv*, *s. p.* A ray of light; انداز — *—ēndāz*, *a. p.* Throwing rays of light, shining, sparkling; سوز — *—sūz* (*pārtevsīz*), *s. p.* (Burning by rays), a lens, a burning-glass, a magnifier.

پرچم *pārchem*, *s. p.* The tuft of hair left on the summit of the head in the East, when the rest of the hair is shaved off.

پرچین *pārchin*, *s. p.* The clenching of a nail; —, *—et*, *v. a.* To clench (a nail). [contention.]

پرخاش *pārkhāsh*, *s. p.* Strife, battle, پرداخت *pārdākht* (*pārdāh*), *s. p.* Polish, burnish; —, *—et*, *v. a.* To polish, burnish.

پرداخته *pārdākhtē*, *a. p.* Worked with great pains, finished and polished off.

پرداز *pārdāz*, *a. p.* (*is composition*),

Who makes, works at, completes, finishes and polishes off.

پردۀ *pārdē*, *s. p.* A curtain, a veil; a musical key; a cataract in the eye; *تخته پردۀ* *tākhta-pārdē*, *s. t.* Palings, a partition of boards; *اهل پردۀ* *ēhli-pārdē*, A chaste, modest, honest woman; *پردۀ نشین* *pārdē-nishīn*, *a. p.* Who sits behind a curtain; *پردۀ دار* *pārdē-dār*, *s. p.* The keeper of the curtain, the waiter at the door, who lifts the curtain for those who enter, and refuses admittance to improper people.

پرست *pārēst*, *s. p.* (*is composition*). A worshipper, adorer.

پرستار *pārēstar*, *s. p.* A servant.

پرستش *pārēstīsh*, *s. p.* Worahip, adoration. [quīry.]

پریش *pārīsh*, *s. p.* An asking, inquiry.

پرگار *pārghyār* (*pārghāl*), *s. p.* A pair of compasses.

پرلانتی *pārlāntī*, *s. t.* A brilliant.

پرمق *pārmak*, *s. t.* (پارمق), *بیش* *blāsh*—, The thumb; *بیش پرمقی* *blāsh-pārmaghi*, The great toe; *شهادت پرمقی* *shāhādet-pārmaghi*, The fore-finger; *اورتہ پرمق* *ōrtā-pārmak*, The middle finger; *بیزک* *yūzūk-pārmaghi*, The fourth finger; *سرجہ پرمقی* *sārjē-pārmaghi*, The little finger.

پرمقلق *pārmaklīk*, *s. t.* Railings, *راہ* *bānistars*, a grating.

پرندۀ *pārēndē*, *a. p.* Flying, which flies:

s. p. A sunnset; پرونده باز pèrèndé-bâz, *s. p.* A thrower of sunnsets in the air. [sion.]
 پروا pèrvâ, *s. p.* Fear, fright, apprehension.
 پرواز pèrwâz, *s. p.* A raised border or cornice; the act of flying, flight by wing; —, *a. p.* (in composition), Which flies, soars.
 پروانه pèrwâné, *s. p.* A moth, night moth which flies round lights; the fly-wheel of a machine.
 پروردگار pèrvârdighyâr, *s. p.* God the nourisher.
 پرورده pèrvârdé, *a. p.* Nourished, cherished, brought up, educated.
 پرورش pèrvârish, *s. p.* Care, the care bestowed in feeding, protecting, and teaching one's children or dependants, kind care.
 پرهیز pèrhîz, *s. p.* Regimen, diet; a Christian fast; abstaining, abstinence; —, —et, *v. n.* To abstain; to keep a regimen, be careful what we eat; —طوتمق, —tûtmak, *v. n.* To keep a fast (as Greeks and Catholics do); —کار, —kyâr, *s. p.* One who abstains.
 پری pèri, *s. p.* A fairy.
 پریشان pèrishân, *a. p.* In disorder; in ruin; پریشانلق pèrishânâk, *s. t.*
 پریشانی pèrishânî, *s. p.* پریشانی پریشانی pèrishânîyyet, *s. a.* Disorderedness; ruin. [a bawd.]
 پزونیك pèzèwânk, *s. t.* A pimp, a pander,
 پژمردہ pèzhmûrda, *a. p.* Shabby, in sad plight, old and faded.

پژوهه pèzhûh (pè-zhûh), *a. p.* (in composition), Who diligently seeks after.
 پس pèss, *c. p.* Then, after that, after which, moreover; —, *s. p.* The hind, or after part; the bass of music; —, *ad. p.* Behind; after; —, پیا, *a. t.* Dirty, filthy, unclean. [bass in music.]
 پست pèsst, *a. p.* Low; —, (pèss), The
 پستان pèstân, *s. p.* A teat, pap, dug.
 پستکوپس pèsskaposs, *s. t.* (Greek), A bishop.
 پسند pèssènd, *a. p.* (in composition), Approving; approved; خودپسند khòd-pèssènd, *a. p.* Self-approving, vain; عوامپسند "âwâmm - pèssènd, Approved by the common people, popular.
 پسندیده pèssèndîdé, *a. p.* Approved, liked.
 پیسی pèssi, *s. t.* A sole or dab (flat-fish).
 پسین pèssîn, *a. p.* The hindermost, the last.
 پشت pèshât, *s. p.* The back; پشت پای pèshâti-pây, The sole of the foot; پشت پای زن pèshâti-pây-zèn, *a. p.* Who walks or runs (striking the soles of his feet on the ground).
 پشتمال pèshâtmâl (pèshâtmâl), *s. p.* A coarse large towel and an apron.
 پشکین pèshkîn, *a. t.* Crisp, well baked (bread); thoroughly baked (bricks, &c.); ripe and well hardened (reeds used in writing, &c.); well broken into business, thoroughly acquainted with the roughs of life and service (man).
 پشم pèshm, *s. p.* Wool; down.

پشمک pishmek (*cor.* پشمر pishmr), *v.n.*

To cook, be cooked (whether baked, roasted, or boiled, &c.); to become properly ripened, hardened, or prepared; to become thoroughly acquainted with the roughs and requirements of life and service.

پشورمک pishirmek (*cor.* پشورر pishirir), *v.a.* To cook, to prepare by cooking; to boil, to roast, to stew, to bake; to harden, make hardy in matters of life and service.

پهشیمان pèhimân (pishman), *a.p.* Sorry, regretting an action or omission; —او، —دل, *v.n.* To repent, be sorry, regret.

پصدومه pàssirma, *s. f.* Jerked beef, hung beef, ham, bacon, dry, salt, smoked, &c.

پصتال pàstâl, *s. f.* A whole piece of broad-cloth.

پطریق pàtrik, *s. f.* (*Greek*), A patriarch (title of the spiritual chiefs of the several Christian nationalities subject to the Sultan).

پف pûf, *s. p.* A puff of breath; پفکردن pûf-kèrdé, *a. p.* Blown out.

پک pèk, *a. t.* Hard; —, *ad. t.* Very.

پکسمات pèksémât (pèksémèt), *s. f.* Bread, twice baked, or biscuit for provisions.

پکشمک pèkishmek, (*cor.* پکشور pèkishir), *v.n.* To become hard, to harden.

پلاز pâlâz, *s. f.* A goaling, a duckling; a young pigeon.

پلاسقه pàlassaka, *s. f.* A cartrid-

پلامار pàlamar, *s. f.* A hawser or stream cable. [husks, vallonæ.

پلامود pàlamud, *s. f.* An acorn; acorn

پلامید pàlamid, *s. f.* A kind of very large mackerel.

پلاو pilaw, *s. p.* Rice prepared by boiling, with the addition of flesh or scalded butter or oil; زردہ —, —zèrdé (yellow pilaw), The same with saffron and sugar or honey added. [meret.

پلتک pèltek, *s. f.* A stutcher, stam-

پلتہ pèlté, *s. f.* A kind of jelly of wheat sweetened with honey.

پلیج pilij, *s. f.* A chick, chicken.

پلاسقه pàlassaka, *s. f.* A soldier's cartridge-box.

پلنقه (pàlangha), *s. f.* A small fort or stockade; a tackle or double pulley.

پلنک pèlenk, *s. p.* A leopard or panther.

پلین pèlin, *s. f.* Absinthe, wormwood.

پناه pènâh, *s. p.* An asylum, refuge.

پنایر pànâyir, *s. f.* (*Greek*), A country fair. [colour, light-pink.

پنبه pènbé, *s. p.* Cotton; —, *a. t.* Rose-

پنتالومبه pântalomba, *s. f.* Gamboge.

پنتی pinti, *a. t.* Dirty, ragged, and miserable-looking; miserly.

پنج pènj, *a. p.* Five; پنجم pènjum, *ad.*

پنجمین pènjumîn, *a. p.* The fifth;

پنجاه pènjâh, *a. p.* Fifty.

پنچار pànjar, *s. f.* Beet-root.

پنجره pènjéré, *s. f.* A window.

پنجاهنبيه pènjâhènbih (pèshembé), *s. p.*

Thursday.

pèr

title-deed

to a slave, given to the first purchaser by Government when the duty is paid, and passed on to each successive owner.

پنجه pèncché, *s. p.* The hand of man, or foot of birds or beasts, viewed as an instrument of prehension; a kind of official signature for ministers of state or governors, something like the *tughra* of the Sultan. [tion.

پند pènd, *s. p.* Counsel, advice, admoni-

پنهان pinhān, *a. p.* Hidden, concealed,

پنیر pènir, *s. p.* Cheese. [secret.

پو pù, *s. p.* A running about; —, *a. p.* (*in composition*), Who runs about.

پوتہ pùtê, *s. p.* A crucible.

پوجه pòja, *s. t.* (*Italian*), An easing of the helm, a bearing up; |—, —et, *v.n.* To ease the helm; to bear up.

پود pùd, *s. p.* The woof or weft in cloth, the thread *which goes to and fro* with the shuttle. [weather.

پوس pùss, *s. t.* Fogginess, thickness of

پوست pòsst, *s. p.* The fell or furry skin of an animal, tanned or not; the same tanned and used as a cushion to sit on; a special seat; a seat of office, an office under Government.

پوستکی pòstéki, *s. p.* A sheepskin, tanned or not.

پوستہ pòsta, *s. t.* (*Italian*), The post for letters; a watch or relay of workmen. [cloak.

پوستین pòstīn, *s. p.* A fur or sheepskin
پوسکورمک pùskeyurmek (*aor.* پوسکورر

pùskeyurur), *v.a.* To blow (water) out of the mouth in a fine shower.

پوسکی pùskeyu, *iterative of* اسکی èssaki, *a. t.* اسکی پوسکی èssaki-pùskeyu, Rags and tatters.

پوش pùsh, *a. p.* (*in composition*), Who wears, clothes himself with; which clothes. [concealed, kept secret.

پوشیده pùshidê, *a. p.* Covered, hidden,

پوصلہ pùsala, *s. t.* A short note or letter; a short account or bill; a mariner's compass. [ambuscade.

پوصو or پوصی pùssu, *s. t.* An ambush,

پوطور pòtur, *s. t.* A kind of trousers, full to the knee, but fitting tight below with hooks and eyes, and garters above the calf of the leg.

پوغاچہ pòghàcha, *s. t.* A kind of pastry like pie-crust. [pillows.

پوفلہ pùfla, *s. t.* The down used in

پول pùl, *s. p.* A bridge; a small piece of money, or money in general; a spangle; a fish-scale; a thin disc of ivory or bone placed over a seal in wax to preserve the impression; a wafer.

پولاد pùlād, *s. p.* An imaginary metal, after the nature of our word *adamant*, the characteristic of which is hardness.

پولیاچہ pòlichā, *s. t.* (*Italian*), A bill of exchange.

پوی pūy. The same with پو pū; پویان pūyān, *a. p.* Who runs to and fro.

پویراز pòyraz, *s. t.* (*Greek boreas*), The north-east wind or quarter.

پهلو pèhlu, *s. p.* The side of the body.
 پهلوان pèhluwân, *s. p.* A wrestler.
 پهنا pèhn, and پهنا pèhnâ, *s. p.* Width;
 —, —, *a. p.* Wide.
 پى pèy (*for* پای pay), *s. p.* A foot; a
 step; —, *s. t.* Earnest-money; پیایی
 pèyâ-pèy, and پیدری pèy-dâr-pèy,
ad. p. By degrees, by instalments;
 successively; continuously.
 پیاده piyâdê, *s. p.* A man on foot; a
 boat built for only one pair of oars;
 infantry. [or bowl].
 پیاله piyâlê, *s. p.* A drinking-cup, glass,
 پیام pèyâm, *s. p.* A message; پیامبر
 pèyambâr, پیامرس pèyamrès, A
 messenger.
 پیانکو piyânko, *s. t.* A lottery, a raffle.
 پیچ pich, *s. t.* A bastard; a sucker from
 the root of a plant; —, pîch, *s. p.*
 A twisting, convulsion, contortion;
 پیکاپیچ pîchâpîch, *a. p.* Twisted fold
 on fold.
 پیچیده pîchîdê, *a. p.* Twisted, contorted.
 پیدأ pèydâ, *a. p.* Existing, forthcoming,
 present, visible; |—, —et, *v. a.* To
 find, to manage and have in one's
 possession, to get; |—, —òl, *v. n.*
 To spring up, come, come into ex-
 istence, become visible or present.
 پیده pidê, *s. t.* A flat, thin cake of bread,
 something like a muffin.
 پیر pîr, *s. p.* An old man; the patron
 saint or superior of any order or guild.
 پیرا pîrâ, *a. p.* (*is composition*), Who
 adorns, decks out.

پیراسته pîrâstê, *s. p.* Adorned, decked
 out. [inclosure or environs of a place.
 پیرامن pîrâmèn, *s. p.* The circuit or
 پیرایش pîrâyîsh, پیرایه pîrâyê, *s. p.* An
 ornament, adornment. [panion.
 پیرو pèy-rèv, *s. p.* A follower; a com-
 پیڑه pîrê, *s. t.* A flea; زن—, —zèn,
s. p. An old woman.
 پیش piash, *s. p.* The front, fore part of
 anything, the space in front of anything.
 پیشانی piashâni, *s. p.* The forehead.
 پیشکته piash-tâkhta (pèsh—), *s. p.* The
 counter of a shop, shop-board.
 پیشرو piash-rèv (pèsh—), *s. p.* A guide,
 forerunner; grape-shot.
 پیشگاه piash-ghyâh, *s. p.* The space in
 front of anything.
 پیشکش piash-kêsh (pèsh—), *s. p.* A gift
 offered to a superior as homage.
 پیشگیر piash-ghîr (pèshkir), *s. p.* A
 napkin for use at table.
 پیشنهاد piash-nihâd, *s. p.* A model,
 thing placed to be copied or followed.
 پیشوا piash-vâ, *s. p.* A leader.
 پیشه piashê, *s. p.* An art, trade, occupa-
 tion, profession, calling.
 پیشین piashîn (pèshîn), *a. p.* Foremost;
 former; foregoing; old, antique, an-
 cient; ready (money); —, *ad. t.* Be-
 fore proceeding further in the matter;
 —, *s. t.* Ready money.
 پیغام pèyghâm, پیغم پیygham, پیام
 pèyâm, *s. p.* A message; پیغامبر pèy-
 ghâmbâr, پیامبر pèyghambâr, پیامبر
 pèyâmbâr, *s. p.* A messenger, bearer

of a message; a prophet, bearer of God's message to man.

پیغوله pèyghülé, *s. p.* A corner; a retired nook or spot; any narrow, retired place. [messenger; a satellite.

پیک pèyk, *s. p.* A valet, footman, foot-

پیکار pèykyār, *s. p.* Battle, fight, combat, action; —, پینگار (pūnār), *s. t.* A spring, fountain.

پیکر pèyker, *s. p.* The face, countenance.

پیل pīl (*for* فیل *fīl*), *s. p.* An elephant.

پیما pèymā, *a. p.* (*in composition*), Who measures; who paces, paces over.

پیمان pèymān, *s. p.* A promise, undertaking, treaty, agreement.

پیوست pèyvèsst, *a. p.* (*in composition*), Reaching, touching, joining, attaining.

پیوسته pèyvèssté, *a. p.* Reaching, touching, joining, attaining; —, *ad. t.* Always, continually, without interruption.

پیوند pèyvënd, *s. p.* See پایبند; (*also, in composition*), *a. p.* Reaching, touching, joining.

ت

ت *or* *ṣ* tē *or* tā. Fourth letter of the Turkish alphabet, having the value of *t* in English. At the end of many words and roots, this letter is changed, both in writing and pronouncing, into د dāl, having the value of our *d*. Compared with the letter ط tī, which is also an equivalent to our *t*, the ت

tē is a soft consonant, and is followed *in preference* by soft vowels in words of Turkish origin, though in this respect there are but too many exceptions in practice. In chronograms and astronomical tables, this letter has the numerical value of 400, but is not used in the dates of letters. In the Arabic asseveration تالله tā-'llāhī (By God!), it is a preposition, which is used in no other case, and the asseveration is generally placed third in the series of corroborative import تالله بالله تالله, wā-'llāhī, bi-'llāhī, tā-'llāhī, the most solemn form of asseveration employed. In the case of verbs of Turkish origin, the roots of which, being of more than one syllable, end in a vowel, or in one of the letters ر rē *or* ل lām quiescent, their causatives are formed by adding to the root this letter ت in the quiescent form also, instead of the usual causative increment در dir. Ex. سويلمك sūwèylámek, To say, سويلتمك sūwèy-látmek, To cause to say; اوكسرمك ak-surtmek, To cough, اوكسرتكم ak-surtmek, To cause to cough; قصالمتي kıssálmek, To become shorter, قصالمتكم kıssálmek, To shorten. At the end of many Arabic nouns this letter is interchangeable with the *s* vowel, the word being sometimes written with the one letter, sometimes with the other. When the form *ṣ* is used (at

- the end of Arabic feminine nouns only) it is read either as tin or tzn. (See تنوين).
- تا tā, *s. a.* Name of the letter ت ; —, *s. p. (in composition)*, Fold (in number), as دوتا yèk-tā, Onefold, single ; دو تا dū-tā, Twofold, double, &c. ; —, *ad. p.* Even as far, even until you arrive (at such a place or time).
- تاب tāb, *s. p.* Strength, power, might ; power of resistance ; a twisting, contortion, writhing ; brightness ; splendour ; heat ; burning, ardour ; the required degree of temper, hardness, softness, lustre, &c., in any manufactured article ; —, *a. p. (in composition)*, Which illumines ; which warms or burns.
- تابان tābān, *a. p.* Shining, bright, brilliant.
- تابع tābi, *a. s.* Subject, under subjection ; following, depending upon.
- تابوت tābūt (tābut), *s. a.* A bier or coffin ; the ark.
- تابه tābé (tāwa), *s. p.* A frying-pan.
- تابيد تابد tābid, *s. a.* A causing to endure, a causing to be everlasting ; |—, —et, *v. a.* To cause to endure ; to make everlasting.
- تاتار tātar, *s. t.* A courier ; a Tartar ; تاتارچق tātarjīk, *s. t. dim.* A little insect that gets under people's skin and causes itching. [grieved, vexed.
- تأثر tā'ṣṣur, *s. a.* A being affected,
- تأثير tā'sīr, *s. a.* An affecting, producing an effect ; an effect ; |—, —et, *v. s.* To produce an effect.
- تاج tāj (tāj), *s. s.* A crown ; a sort of turban worn by some dervishes.
- تاجر tājir, *s. a.* A merchant.
- تأخر tā'ākhkḥur, *s. a.* A being too late or too slow.
- تأخير tā'ākhīr, *s. a.* A causing to be late or slow ; a delaying, deferring ; a putting after ; |—, —et, *v. a.* To delay, defer ; to put after.
- تأديب tā'dīb, *s. a.* Correctional punishment ; |—, —et, *v. a.* To punish correctionally.
- تأديه tā'dīyyā, *s. a.* A paying, payment ; |—, —et, *v. a.* To pay (debts).
- تار tār, *s. p.* A thread, string, yarn, wire ; the warp of woven textures, or threads stretched lengthwise ready to receive the woof ; —, *a. p.* Dark, sombre, obscure ; —, —تاریکی, tāri-
-“ānkébūt, A spider's web, cobweb ; تارومار tār-mār, or تارومار tār-u-mār, *a. p.* Scattered, dispersed, disordered, in shreds.
- تاراج tāraj, *s. p.* Pillage, plunder, rapine.
- تارة tāretzn, *ad. a.* Once, one time, now (and then).
- تاريخ tāriḥ, *s. a.* The date of an event or letter, including the year, month and day ; the date of an event or year only ; an era ; a style of computing dates ; a history, annals, chronicles ; a chronogram, or piece of literary composition of one or more words, so arranged and chosen that the numeric value of each letter contained therein,

when added into one sum, shall represent the date of the year in which any specific event occurred; sometimes the letters with dots, and sometimes those without dots, are alone taken into the computation, leaving out the values of the others; تاريخ هجرى *tārikhi-hijrī*, The year of the Hejira, the emigration, or, as commonly called, Flight of Muhammed; تاريخ رومى *tārikhi-rūmī*, The Roman, *i.e.* Greek, or Old Style; الانراغه تاريخى *alafrāngha-tārikhi*, The Frank, *i.e.* European, or New Style.

تاریک *tārik*, *a. p.* Dark, sombre, obscure.

تاز *tāz*, *a. p.* (*in composition*), Who runs, rushes.

تازه *tāzē*, *a. p.* Fresh, new, young;

تازولمک *tāzēlēmek*, *v. a.* To make fresh again; to refill (a pipe).

تازی *tāzi*, *s. t.* A greyhound; —, *tāzī*, *a. p.* Arabian.

تازیانه *tāziyānē*, *s. p.* A whip.

تأسف *tē'āssuf*, *s. a.* Regret, sorrow;

—, —*et.* *v. n.* To regret, be sorry.

تأسه (*tāssa*), *s. p.* Grief, sorrow, care, disquietude; *tāssalanmak*, *v. n.* To become sorrowful, to entertain grief.

تأسيس *tē'siss*, *s. a.* A founding, placing on a firm basis; —, —*et.* *v. a.* To found; to base.

تاقمق *tākmak* (*aor.* *tākar*), *v. a.*

To stick or fasten (anything on to another; to put on (any ornament);

tākılmak (*aor.* *tākılır*),

v. p. To be stuck, fastened, or put on; —, *v. n.* To tease, worry, meddle with, make game of, skylark with (a person); to attach one's self to, stick to as a burr; *tākinmak* (*aor.* *tākinir*), *v. a.* To put on one's self; — *ghāirini*, —, *v. n.* To put on a formal demeanour.

تأكيد *te'kīd*, *s. a.* A strengthening, confirming; repeating, making peremptory; —, —*et.* *v. a.* To strengthen, confirm, consolidate; to repeat, to make peremptory.

تالان *tālān*, *s. p.* Plunder, pillage, rapine.

تاليقه *tālika*, *s. t.* A light four-wheeled Turkish carriage.

تالى *tālī*, *s. a.* A consequent.

تأليف *tē'lif*, *s. a.* The writing a book; a book; —, —*et.* *v. a.* To write, compose, compile; *tē'lifāt*, *s. pl. a.* Books, works.

تام *tāmm*, *a. a.* Complete, perfect, finished, entire; چرخ —, — (*chārk*), *s. t.* A patent lathe with improvements. [weighing and consideration.

تأمل *tē'emmul*, *s. a.* A deliberate *tē'mīn*, *s. a.* The giving a feeling of confidence and security; —, —*et.* *v. a.* To impart full confidence.

تأني *tē'enni*, *s. a.* A slowness in commencing or in carrying on work, arising from care or caution.

تأنيث *tē'nīss*, *s. p.* The giving a feminine form to a word; —, —*et.* *v. a.* To put into the feminine form.

تأنيس *tè'niss*, *s. a.* A rendering familiar, tame, domesticated.

تار *taw*, *s. t.* A proper degree of hardness, or other requisite quality, in manufactures; the proper degree of heat in a furnace; *تاولنمق* *tawlan-mak*, *v. n.* To grow fat, get into condition (animals); *تاو ويرمك* *taw-vèr-mek*, *v. a.* To give the proper degree of hardness, &c.; to anneal glass.

تأويل *tè'vil*, *s. a.* The putting a peculiar meaning or construction on words, explaining differently; |—, —*et*, *v. a.* To explain in a peculiar manner.

تأهل *tè'èhhal*, *s. a.* The taking a wife; |—, —*et*, *v. n.* To take a wife, become a married man, to marry.

تائب *tā'ib*, One who repents, vows to forsake sin.

تأييد *tè'yid*, *s. a.* A giving strength, strengthening, supporting, backing; |—, —*et*, *v. a.* To give strength, support, back.

تب *tèb*, *s. p.* Fever, burning heat.

تبار *tèbār*, *s. a.* Ruin, destruction, perdition; —, *s. p.* Family, race, stock, lineage.

تبشير *tèbāshir*, *s. pl. a.* (of *تبشير* *tèb-shir*), Happy tidings; the cheering signs of approaching dawn; —, *s. t.* Chalk.

تباعد *tèbā'ud*, *s. a.* A going to a distance; a being at a distance; |—, —*et*, *v. n.* To go away, go to a distance.

تباد *tèbāh*, *a. p.* Spoilt, ruined, destroyed.

تباين *tèbāyun*, *s. a.* A being separate, distinct from one another.

تبت *Tibbèt*, *s. t.* Thibet.

تجليل *tèbjil*, *s. a.* A rendering illustrious or noble; an honouring; treating with great respect.

تبخير *tèbkhir*, *s. a.* A fumigating; |—, —*et*, *v. a.* To fumigate with incense.

تبدل *tèbèddul*, *s. a.* A change of any kind; |—, —*et*, *v. n.* To change, become altered or replaced; *تبدلات* *tèbèddulāt*, *s. pl. a.* Changes in office.

تبر *tèber*, *s. p.* A battle-axe; —, *s. t.* A tuberose; *تبردار* *tèberdār*, *s. p.* A battle-axe man; a kind of royal body-guardsmen.

تبرع *tèbèrru'*, *s. a.* An act of donation, or of attaching something to any property in mortmain, without an intention of claiming payment for it. *تبرعاً للوقف* *tèbèrru''an-li-'l-wakf*, *ad. a.* As a voluntary free service done to the property in mortmain.

تبرك *tèbèrruk*, *s. a.* Accounting or receiving, or doing anything as sacred, holy, or likely to draw down blessings; *تبركاً* *tèbèrrukm*, *ad. a.* As a sacred, or holy act, as a blessing or as a means of blessing. [*cod.*]

تبريد *tèbrid*, *s. a.* A making cool or

تبريك *tèbrik*, *s. a.* A congratulating; congratulation, felicitation; |—, —*et*, *v. n.* To congratulate.

تبريه tèbriyyé (for تبرئه tèbri'è), *s. a.* A freeing, making free or exempt; تبريه تبريه tèbriyyè 'i-zimmèt, *s. a.* A freeing from any charge or imputation.

تبسم tèbèssum, *s. a.* A smiling; a smile; |—, —et, *v.n.* To smile.

تبشیر tèbahîr, *s. a.* A giving good news; |—, —et, *v.a.* To communicate (good news to a person); تبشیرنامه tèbshîr-namé, *s. p.* A letter of good news.

تبصص tèbàssbùss, *s. a.* Insinuating, flattering words and actions.

تبعیت tèb'lyyèt or tèbà'lyyèt, *s. a.* The being, or the becoming a subject.

تبعید tèb'id, *s. a.* A removing (anything) to a distance; |—, —et, *v.a.* To remove (anything) to a distance.

تبلغ tèbligh, *s. a.* The causing (a thing) to reach or attain; the communication (of intelligence); |—, —et, *v.a.* To communicate (a message or intelligence to a person); to cause (a thing) to reach or attain.

تبول tèbèvvul, *s. a.* The act of easing nature by passing urine or faeces; |—, —et, *v.n.* To ease nature, to make water or go to stool.

تويب tèbvîb, *s. a.* Arranging by chapters; |—, —et, *v.a.* To arrange in chapters.

تبيان tbyân, *s. a.* A manifesting, exposition, declaration.

تبيين tèbèyyun, *s. a.* A becoming manifest; |—, —et, *v.n.* To appear, to become manifest.

تبييض tèbyîz, *s. a.* A copying out fairly; a fair copy; |—, —et, *v.a.* To copy fairly.

تپسى tèpsi, *s. t.* A tray, salver, waiter.

تپمك tèpmek (*aor.* تپمك tèpm), *v.a.* and *v.n.* To kick; — كيرو ghèri—, *v.n.* To return (a disease, fever, &c.)

تپنمك tèpinmek (*aor.* تپنور tèpinir), *v.n.* To stamp with the feet as children in a rage; to jump about in an agitated manner.

تتبع tètèbbu", *s. a.* A studying diligently; |—, —et, *v.a.* To study diligently (books).

تترمك titrémek (*aor.* تتر titr or titirir), *v.n.* To shiver and shake, to quake.

تتك tètik, *a. t.* Quick, sharp, wide-awake; nice, delicate, requiring to be managed with great care; —, *s. t.* The trigger of a gun or pistol; the notches in the tumbler of a gun-lock; — اوست ùsst—, The last notch which makes the hammer ready for firing; — الت Alt—, The first notch, at which the trigger will not pull; اوست تتكه المق ùsst-tètighè-almak, *v.a.* To cock a gun full cock; الت تتكه المق Alt-tètighè-almak, *v.a.* To half-cock a gun from the hammer being down; الت تتكه اندرمك Alt-tètighè-èndirmek, *v.a.* To half-cock a gun from full-cock; — دورمق — dürmek, *v.n.* To be on one's guard, to keep one's eyes well open, to be vigilant.

- تمه *tètimmé*, *s. a.* Any necessary appendage to a thing without which it is not complete; a complement, supplement, appendix. [—*et, v.a.* To complete.
- تتميم *tètmim*, *s. a.* A completing; |—,
- تتويج *tètviĵ*, *s. a.* A crowning; a coronation; |—, —*et, v.a.* To crown with a crown. [please.
- تتيز *titiĵ*, *a. t.* Peevish, cross, difficult to
- تثبيت *tèsabît*, *s. a.* A rendering firm, fixed, stable.
- تثليث *tèsaliss*, *s. a.* A doing anything in threes; a tripling; a dividing into three equal parts; a boiling down to one-third; an avowal of belief in the Trinity; |—, —*et, v.a.* To triple; to divide into three equal parts; زاويه—*tèsalissai-zāvlyyâ*, The tri-section of an angle.
- تثنيه *tèsaniyyâ*, *s. a.* The dual form of nouns, pronouns, and verbs.
- تجار *tâĵâr*, *s. pl. a.* (of تاجر *tâĵir*), Merchants; (as a Turkish singular), a merchant.
- تجارت *tijâret*, *s. a.* Commerce, trade; ناظرى—*tijâret-nâziri*, *s. t.* The minister of commerce.
- تجاسر *tèĵâssur*, *s. a.* A daring, hardihood; |—, —*et, v.n.* To dare, have the hardihood. [ness.
- تجانس *tèĵânuss*, *s. a.* Homogeneous-
- تجاوز *tèĵâvuz*, *s. a.* A passing beyond a limit in space, time, number, &c.; being transitive (*a verb*), governing; an offensive act, an infringement; |—, —*et, v.n.* To pass beyond; to infringe; to invade; to govern (*a verb*).
- تجاوزى *tèĵâvuzî*, *a. a.* Offensive (treaty); وتدافعى—*vè-tèdâfu“î*, Offensive and defensive.
- تجاهل *tèĵâhul*, *s. a.* A feigning ignorance; |—, —*et, v.a.* To feign ignorance of.
- تجبر *tèĵebbur*, *s. a.* Pride, haughtiness.
- تجدد *tèĵèddud*, *s. a.* A becoming new, a being renewed.
- تجديد *tèĵdid*, *s. a.* A renewing, renewal; |—, —*et, v.a.* To renew.
- تجربه *tèĵribâ*, *s. a.* An experiment, trial; |—, —*et, v.a.* To try.
- تجرید *tèĵrîd*, *s. a.* Asceticism.
- تجریم *tèĵrim*, *s. a.* The condemning to pay a fine; |—, —*et, v.a.* To condemn to pay a fine.
- تجسس *tèĵèssuss*, *s. a.* Diligent search by examination and inquiry; |—, —*et, v.a.* To inquire into, search into.
- تجسم *tèĵèssum*, *s. a.* A taking a solid form; appearing a solid body; |—, —*et, v.n.* To take a bodily form; appear a solid body.
- تجلی *tèĵèlli*, *s. a.* A being manifested in full glory; lot, fate, luck, fortune.
- تجلید *tèĵlîd*, *s. a.* The binding up, or causing to be bound up, of a book; |—, —*et, v.a.* To bind (a book); to cause (a book) to be bound.
- تجمع *tèĵèmmu“*, *s. a.* A congregating, assembling together.
- تجمل *tèĵèmmul*, *s. a.* Any handsome or

pleasant incidental thing; **تجمات** *tèjèmmulât, s. pl.* Embellishing accessories.

تجنن *tèjènnun, s. a.* A going mad, a being possessed; |—, —et, *v.n.* To go mad. [like a trope.]

تجنيس *tèjniss, s. a.* A figure of speech

تجويز *tèjviz, s. a.* A granting permission; |—, —et, *v.a.* To permit, authorise.

تجهيز *tèjhiz, s. a.* A fitting out; |—, —et, *v.a.* To fit out; equip; rig.

تجاشي *tàhāshi, s. a.* A withdrawing, an abstaining from; |—, —et, *v.n.* To keep one's self clear of, to avoid.

تجاف *tùhāf, a. f.* Funny, curious.

تحت *tàht, s. a.* The under or lower part of a thing; the space beneath it; —, *tàhta, pr. a. (in composition),* Under, beneath.

تحتانی *tàhtānī, a. a.* (A letter) which has its dot or dots beneath it; the ground or basement (story of a house).

تججر *tàhājǵur, s. a.* A being changed into stone.

تحدث *tàhàdduss, s. a.* An arising, springing into existence (events); |—, —et, *v.n.* To arise, spring into being, happen in consequence of something else.

تحدید *tàhdīd, s. a.* The assigning limits; |—, —et, *v.a.* To assign limits (either by description, by maps, or on the spot).

تحرى *tàharri, s. a.* Inquest, search, examination; |—, —et, *v.a.* To search, examine, inquire into.

تحریر *tàhrīr, s. a.* A writing; an enrolling, enlisting; an enregistering; |—, —et, *v.a.* To write; to enrol, enlist; to register; **تحریرات** *tàhrīrât, s. pl.* Despatches, official letters; (*as Turkish singular*) a despatch; **تحریراً** *tàhrīran, ad. a.* In writing, by letter.

تحریرض *tàhrīz, s. a.* An exciting, encouraging; |—, —et, *v.a.* To excite, encourage.

تحریف *tàhrīf, s. a.* A changing the sense of any writing by slight literal or verbal alterations; a tampering with writings; an anagram; |—, —et, *v.a.* To tamper with writings, and alter the sense by making literal or verbal changes.

تحریرک *tàhrīk, s. a.* A setting in motion; an exciting, instigating; |—, —et, *v.a.* To set in motion; to excite, instigate.

تحریر *tàhàssur, s. a.* A longing and pining after an absent object of affection.

تحسين *tàhsīn, s. a.* An approving, esteeming a thing to be worthy of approval; |—, —et, *v.a.* To approve.

تحصن *tàhàssun, s. a.* A shutting one's self up in a stronghold; |—, —et, *v.n.* To shut one's self up in any strong place.

تحصيل *tàhsīl, s. a.* A gathering (things) into one's own possession; acquisition; collecting (dues, &c.); study, acquisition of learning; |—, —et, *v.a.* To acquire; to collect; to study;

- تَحْصِيلْدَار** *tāhsildār, s. p.* A collector.
- تَحْفَة** *tāhfé (pl. تَحَف tūháf), s. a.* Any elegant thing fit for a present.
- تَحْفِظ** *tāhāfuz, s. a.* A guarding one's self, preserving one's self (from contagion, &c.); **—خَانَة**, —*khānē*, A place of quarantine, a lazaretto.
- تَحَقُّق** *tāhākkuk, s. a.* A turning out to be true; **|—**, —*et, v.n.* To turn out true.
- تَحْقِير** *tāhkīr, s. a.* A treating with contempt and insult; **|—**, —*et, v.a.* To contemn and insult.
- تَحْقِيق** *tāhkīk, s. a.* An ascertaining; **|—**, —*et, v.a.* To ascertain; **تَحْقِيقًا** *tāhkīkān, ad. a.* (To know) for certain, of a certainty.
- تَحَكُّم** *tāhākkyum, s. a.* An excessive or unwarrantable assumption of authority.
- تَحْمِل** *tāhāmmul, s. a.* A power or act of bearing, supporting; patience, longanimity; **|—**, —*et, v.n.* To bear, support; to be patient in enduring.
- تَحْمِيل** *tāhmīl, s. a.* A placing (a load) on anything; **|—**, —*et, v.a.* To place (a load) on or in anything.
- تَحْوِيل** *tāhāvval, s. a.* A changing, being changed from one state to another.
- تَحْوِيل** *tāhvīl, s. a.* The changing (anything) from one state to another; a passage from sign to sign of the zodiac; a cheque or promissory note; **|—**, —*et, v.a.* To change, to reduce from state to state; —, *v.n.* To pass from sign to sign of the zodiac.
- تَحْيِر** *tāhāyyur, s. a.* A being astonished, bewildered. [greeting.]
- تَحْيَة** *tāhīyyē, s. a.* A salutation, a
- تَخْت** *tākht, s. p.* A throne; **—رَوَان**, *tākhti-rēwān, s. p.* A palanquin carried between two mules on poles, one leading, the other following; **پای تخت** *or پایتخت* *pāyi-tākht, s. p.* (The foot of the throne) the capital city of a state.
- تَخْتَة** *tākhta, s. p.* A plank, board; a board used for any special purpose; a sheet (of metal, &c.); half the quantity of fur required for a robe; —, *s. l.* Made of boards; **جدول تختی** *jēdvāl-tākhṭāssi, A flat ruler for drawing lines; ربع تخته* *rūb "u-tākhta, A small astronomical quadrant of wood, with lines and circles on either side, and a plummet, used for taking the sun and computing time; تخت پوش* *tākhta-pōsh, A kind of flooring fixed above the roof of a house, and used for drying linen and for taking the air; تخت بیتی* *tākhta-bitī, A bug; تخت پرده* *tākhta-pārdē, Palings; تخت بولمه* *tākhta-bālmē, A partition of planks.*
- تَخْدِش** *tākhdiṣh, s. a.* A grating, scratching, excoriating; **|—**, —*et, v.a.* To grate, graze, scratch, excoriate.
- تَخْرِب** *tākhriḥ, s. a.* A laying waste, desolating; **|—**, —*et, v.a.* To lay waste, to desolate, waste, destroy.
- تَخْصِيص** *tākhṣiṣ, s. a.* A making or being made special to anything; **|—**

—et, *v.a.* To make (anything) special to a purpose; to consecrate, assign; to designate, determine, name, appoint, point out; بالتخصیص *bi-t-tākhsīss*, point out; بتخصیص *bi-tākhsīss*, *ad. a.* Specially; تخصیصات *tākhsīssāt*, *s. pl.* Funds of government assigned to special purposes.

تخفیف *tākhhfif*, *s. a.* A making light or lighter, a lightening in weight; a soft mode of sounding a letter in pronunciation |—, —et, *v.a.* To lighten, make lighter in weight or severity.

تخلف *tākhhalluf*, *s. a.* A getting out of agreement, differing, varying; |—, —et, *v.n.* To differ, vary, change.

تخلیص *tākhlīss*, *s. a.* A making, or being made, free and exempt from any impurity, ill, or defect); |—, —et, *v.a.* To free (from impurity, ill, or defect). [adulterating.]

تخلیط *tākhlīt*, *s. a.* A mixing or adding; تخلیف *tākhlif*, *s. a.* A making (some one) successor to another.

تخلیه *tākhlīyyē*, *s. a.* An emptying, evacuation; |—, —et, *v.a.* To empty.

تخم *tōkhum*, *s. p.* Seed. [to evacuate.]

تخمیر *tākhhmīr*, *s. a.* A causing (wine, &c.) to ferment; a compounding of the dough or materials of any object.

تخمین *tākhhmīn*, *s. a.* A guess, approximation; |—, —et, *v.a.* To guess approximately (number or value); تخمینا *tākhhmīna*, *ad. a.* About, approximately.

تخويف *tākhwif*, *s. a.* A frightening;

|—, —et, *v.a.* To frighten.

تخیل *tākhhayyul*, *s. a.* An imagining,

forming an idea; imagination; |—,

—et, *v.a.* To imagine, to conceive in idea.

تداخل *tèdākhul*, *s. a.* Action of inter-

penetration; a getting into arrears

(pay, salary, &c.); داخله بنمک

tèdākhula-binmek, *v.n.* To get into

arrears (payments) so that the pay-

ment of one term is not made before

the next is due or overdue.

تدارک *tèdāruk* (*tèdārik*), *s. a.* A pro-

curing anything wanted; |—, —et,

v.n. To procure (anything wanted);

تدارکات *tèdārikyāt*, *s. pl. a.* Pre-

paration and laying in of various

necessaries; تدارکتانی کورمک

tèdārikyātini-ghyārmek, *v.n.* To make

one's preparations; تدارکلو

tèdārikli,

a. t. In a state of preparedness with

respect to necessaries; تدارکلو بولنمتی

tèdārikli-būlnmak, *v.n.* To be pre-

pared with what is required.

تدافع *tèdāfu*, *s. a.* Defence; تدافعی

tèdāfu'i, *a. a.* Defensive; تجاویز و

تدافعی *tèjāvuzi-vè-tèdāfu'i*, Offen-

sive and defensive.

تداول *tèdāvul*, *s. a.* A passing current

from hand to hand (money or books);

|—, —et, *v.n.* To pass current, be in

common use.

تداوی *tèdāvi*, *s. a.* The treatment of

disease with medicine.

تدبير *tèdbir*, *s. a.* Any measure, plan, or design, adopted after mature deliberation, for the accomplishment of an object; the ruling, governing or ordaining, business by fit measures; |—, —et, *v.a.* To conceive or lay down a plan of action; مملک, *tèdbiri-milk*, The art of governing, political economy, politics; تقدیر تدبیری بوزار *takdir-tèdbiri-bòzar*, The Divine decree (often) sets at nought the designs of man.

تدریج *tèdrīj*, *s. a.* Progress by successive steps; تدریجی *tèdrījī*, *a. a.* Progressive and successive; علی التدریج *‘alé-‘t-tèdrīj*, Little by little, by degrees. [or lectures.

تدریس *tèdrīss*, *s. a.* A giving lessons
تدقیق *tèdkīk*, *s. a.* Very minute inquiry; |—, —et, *v.a.* To inquire into.

تدمیر *tèdmīr*, *s. a.* A ruining, destroying, destruction.

تدوین *tèdvīn*, *s. a.* A collecting into a volume; |—, —et, *v.a.* To collect into a volume (an author's works).

تدهین *tèdhīn*, *s. a.* An anointing, oiling; |—, —et, *v.a.* To oil, anoint.

تذکار *tèzkyār*, *s. a.* A recalling to memory by name.

تذکر *tèzèkkyur*, *s. a.* A talking (any matter) over; the private study of any subject explained in public lecture.

تذکره *tèzkeré*, *s. a.* A note, missive, billet; a memoir; a passport, permit, pass; تذکره جی *tèzkeréjī*, *s. t.* A

functionary of the Ottoman Government (or rather two, one being called بیوک تذکره جی *biyuk-tèzkeréjī*, and the other کچوک تذکره جی *kùchuk-tèzkeréjī*).

تذکیر *tèzkīr*, *s. a.* A mentioning by name; a calling to memory; a putting into the masculine form; |—, —et, *v.a.* To mention, to call to memory.

تذلل *tèzellul*, *s. a.* A becoming abased, abject.

تذلیل *tèzlīl*, *s. a.* An abasing, making abject; |—, —et, To abase, make abject. [—et, *v.a.* To gild with gold.

تذهیب *tèzhīb*, *s. a.* A gilding; |—,

تذیل *tèzyīl*, *s. a.* The adding a supplement or appendix.

تر *tār*, *s. t.* Sweat, transudation; —, *a. p.* Fresh; —, Comparative affix of Persian adjectives, answering to our English syllable *er* in similar use; as بد *bèd*, *bad*, بدتر *bèdtār* (*badder*) worse; تر و تازه *tār-u-tāzē*, Fresh and young; quite fresh; ایاق تری *àyak-tèri* (Foot-sweat), a doctor's or foot-messenger's fee for coming.

تراب *tārāb*, *s. a.* Earth.

تراتور *tèràtòr*, *s. a.* A condiment of nuts pounded with garlic, oil, and curdled milk, esteemed to be cooling.

تراخی *tèràkhī*, *s. a.* A want of zeal, neglect.

ترازو *tèràzi*, *s. p.* A balance, pair of scales; ترازونک کوزی *tèràzīning-ghyūzu*, One pan, scale, or side of

a balance ; *صو ترازوسی* sū-tèrāzissi, *s. t.* A device in hydraulics for carrying water across a valley without losing the level, and so as to allow the easy escape of air from the pipes : it consists in a small tower with a small reservoir at top, the pipes being led up one side to the reservoir, and down the other from it.

تراش tīrāsh (trāsh) *a. p. (in composition)*, Which shaves ; —, *s. p.* The state of hair or beard which requires shaving ; |—, —et, *v.a.* To shave (another's head or beard) ; to cut or shave away a little of any substance ; |—, —او, —ا, To shave one's self ; to be shaved by another ; *تراشم کلدی* trāshim-ghēldi, I require shaving ; *قلم تراش* kālem-trāsh, A pen-knife (*Turkish*).

ترازی tērāzi, *s. a.* Mutual satisfaction.

ترافع tērāfu, *s. a.* A mutual appealing to a tribunal.

تراکم tērākum, *s. a.* A becoming collected in heaps ; |—, —et, *v.n.* To become collected in great quantities.

تربزه tīrbézē, *s. t. (Greek)*, A table.

ترانه tērānē, *s. p.* Melody, symphony.

تراویح tērāvīh, *s. pl. a. (sing. not used)*, The long prayers or litanies peculiar to the nights of Ramazan ; the literal meaning is *recreations*.

تربه tūrbē, *s. a. (Originally* one portion of earth, *then* a grave), A mausoleum or chapel built over a tomb ; *تربه دار* tūrbédār, A keeper of a tūrbē.

تربیه tərbiyyā, *تربیت* tərbiyyèt, *s. a.*

The doing something to a thing in order to improve its quality ; education ; sauce for meats ; preparation for stuffs ; good and polite manners ; punishment ; |—, —et, *v.a.* To educate ; to punish ; to prepare or ameliorate by any special treatment ; *تربیه سنی ویرمک* tərbiyyéssini - vèrmek, *v.n.* To punish.

تربیع tərbi, *s. a.* A squaring ; |—, —et, *v.a.* To square ; *دائرة* tərbi"i-da'iré, The squaring of the circle ; *تربیعی* tərbi"i, Square (measurement).

ترتب tètèttub, *s. a.* A taking form, proceeding, resulting, coming into being ; |—, —et, *v.n.* To take form and being, to proceed, result.

ترتیب tørtüb, *s. a.* An arranging ; arrangement ; order ; a set, series ; a row, line ; a system, method ; a disposition, plan of action ; a prescription, recipe ; |—, —et, *v.a.* To arrange, dispose ; to prescribe.

ترجمان tərjumān, *a. a.* An interpreter ; *افندی* —èfēndi, and *دیوان* —dīwān, *ترجمان دیوان* tərjumāni-dīwāni-hūmāyūn, The Chief Interpreter of the Ottoman Government ; *سفارت ترجمانی* sèfāret-tərjumāni, An interpreter to an embassy.

ترجمه tərjumé, *s. a.* A translating, an interpreting ; translation ; interpretation ; a translation ; |—, —et, *v.a.* To translate ; to interpret.

ترجى *tèréjji*, *s. a.* Hope, expectation.
 ترجى *tàrjîh*, *s. a.* A preferring; |—, —*et, v. a.* To prefer.
 ترحم *tàràhhum*, *s. a.* Commiseration, compassion, pity.
 ترحيب *tàrhîb*, *s. a.* A giving the salutation مرحبا *màrhābā!* May you be prosperous! [dry curds.
 ترخانہ *tàrkhānā*, *s. t.* A preparation of
 ترخون *tàrkhòn*, *s. t.* Tarragon (herb).
 ترخيص *tàrkhîss*, *s. a.* A granting permission; |—, —*et, v. a.* To give permission.
 تردد *tèrèddud*, *s. a.* A going to and fro; a vacillation in purpose, hesitation.
 ترديف *tèrdîf*, *s. a.* A sending (anyone) as companion to another, or as an escort; |—, —*et, v. a.* To send (anyone) as a companion or escort (to another).
 تزدیل *tèrzîl*, *s. a.* A humbling, humiliating, mortifying; |—, —*et, v. a.* To humble, humiliate, mortify.
 تریزى *tàrzi*, *s. t.* A tailor.
 ترس *tàrss*, *s. t.* The reverse or wrong side or way of anything; dung, excrement; —, *s. t.* Cross, peevish, ill-tempered, obstinate; contrary; ترسلك *tàrssalæk*, *v. a.* To scold severely; —, *tàrss*, *s. a.* A shield, buckler; —, *tèress*, *s. t.* A cuckold.
 ترسانہ *tàrsānā*, *s. t.* (*Italian, darsena*, an inner harbour), Dockyard.
 ترش *tàrsh*, *s. p.* Sour; ترشرو *tàrah-rū*, *p.* Sour-faced.

ترشح *tèrèshahuh*, *s. a.* A percolation, exudation.
 ترشه *tàrahé*, *s. t.* Parchment; —, *s. t.* Of a very light bluish-green colour.
 ترشى *tàrahu*, *s. t.* Pickles in vinegar or with leaven. [or clamping together.
 ترصيص *tàrvas*, *s. a.* A firmly joining
 ترصیح *tàrsî*, *s. a.* An adorning with precious stones.
 ترصیة *tàrzîyyé*, *s. a.* A giving satisfaction or begging pardon.
 ترغیب *tàrghîb*, *s. a.* The making (anyone) desirous; |—, —*et, v. a.* To make desirous, excite to emulation.
 ترندة *tàrfānda*, *s. t.* The first of the season of any fruits or vegetables.
 ترنیع *tàrfî*, *s. a.* An elevating, raising on high; |—, —*et, v. a.* To raise, elevate. [others) ease and prosperity.
 ترنیة *tàrfîh*, *s. a.* The procuring (for
 ترقب *tàràkkub*, *s. a.* A waiting in expectation.
 ترقى *tàràkki*, *s. a.* An increasing in quantity or in dignity; بولمق — *būlmak*, *v. a.* To increase, be increased, be raised.
 ترقیم *tàrkîm*, *s. a.* A writing down; |—, —*et, v. a.* To write, pen down.
 ترقین *tàrkîn*, *s. a.* A running the pen through, an effacing, defacing; |—, —*et, v. a.* To run the pen through, efface, blot out.
 ترك *tàrk*, *s. a.* A leaving, abandoning, quitting, forsaking knowingly and intentionally; —, *tàrk*, *s. t.* An Asiatic

provincial Turk; a rustic, clod-hopper; |—, *tèrk-et*, *v.a.* To leave, abandon, quit, forsake; *ترکجه* *türkjə*, *s. t.* The Turkish language.

ترکمن *Türkmèn*, *s. and a. t.* Turcoman; *ترکمن ولایتی* *Türkmèn-vilāyèti*, *s. t.* Turcoomania.

ترکه *tèriké* (*tèréké*), *s. a.* The estate or movable effects of a deceased person.

ترکی *türkyu*, *s. t.* A song; —, *türki*, *a. a.* Turkish.

ترکیب *tèrkīb*, *s. a.* A compounding, composing; a composition; |—, —*et*, *v.a.* To compound; to compose; *ترکیبی* *tèrkībī*, *a. a.* Appertaining to composition; composite; *وصف ترکیبی* *vassfī-tèrkībī*, A composite qualificative epithet, as *بادبانکشا* *bādbān-kyūshā*, Sail-opening, which spreads its sails. [or leather.

ترلک *tèrlīk*, *s. t.* House slippers of cloth

ترلمک *tèrlēnek* (*aor.* *ترلر* *tèrlər*), *v.a.* and *n.* To sweat; to perspire.

ترمیم *tèrmīm*, *s. a.* A repairing, patching; |—, —*et*, *v.a.* To repair, patch up.

ترنج *tùranj*, *s. a.* The bitter or Seville orange; *ترنجی* *tùranjī*, *a. p.* Of the reddish colour peculiar to the Seville orange.

ترنکت *trinkèt*, *s. t.* (*Italian*), The fore-sail; *ترنکتین* *trinkétin*, The forestay-sail.

ترنم *tèrènum*, *s. a.* Any melodious and continued sound, as chanting, warbling, humming, praying, or reading.

تزوج *tèrvij*, *s. a.* A giving currency and briskness to markets or business; |—, —*et*, *v.a.* To promote, advance, assist, make brisk (commerce or business).

تره *tèré*, *s. t.* Cress; *صوترسی* *sù-tèrésasi*, Water-cresses; *تره یاغی* *tèré-yāghī*, Fresh butter. [words.

ترهات *tùrrèhāt*, *s. pl. a.* Nonsense, vain

ترهیب *tèrhīb*, *s. a.* A frightening, terrifying; |—, —*et*, *v.a.* To terrify, frighten.

تریاق *tiryāk*, *s. a.* A kind of electuary, theriaca, of various kinds, one of which is eaten with opium, and hence opium-eaters are called *تریاقی* *tiryākī* (*tirākī*). A theriaca-man. [with gravy or broth.

ترید *tirid*, *s. t.* A dish of bread stewed

تزیاد *tèzāyud*, *s. a.* An increasing, becoming augmented; augmentation.

تزهک *tèzek*, *s. t.* Dung in cakes and dried as fuel.

تزکیه *tèzkīyyé*, *s. a.* A man's character as known by inquiry; an inquiring about a person's character; a giving of a tenth of one's possessions as alms, and so rendering the rest blessed.

تزلزل *tèzèlzul*, *s. a.* The shaking of an earthquake.

تزوج *tèzèvvuj*, *s. a.* The taking a wife to one's self; |—, —*et*, *v.a.* To marry, to take as a wife, to espouse.

تزوج *tèzvīj*, *s. a.* A causing to marry, a giving in marriage; |—, —*et*, *v.a.* To procure a wife for a man, or a husband for a wife, and cause them to marry.

تزویر *tèzvîr*, *s. a.* Any fraudulent act or assertion.

تزین *tèzyîn*, *s. a.* An ornamenting; |—, —et, *v. a.* To beautify, adorn, ornament.

تسالیا *Tèssàliã*, *s. t.* Thessaly.

تساوی *tèssâvi*, *s. a.* A being mutually equal; تساوی لیل و نهار *tèssâviyi-lèyl-u-nôhâr*, The equinox.

تسبیح *tèssbîh*, *s. a.* A rosary of beads; a litany of praises said by tale, for which the beads are used as counters; بوجگی —, —*bîjègî*, The wire-worm (?).

تسبیل *tèssbîl*, *s. a.* A consecrating (anything) to pious or charitable uses.

تستر *tèssèttur*, *s. a.* A covering or hiding one's self behind a veil.

تستی *tèssati*, *s. t.* A jug, a pitcher.

تستیر *tèsstîr*, *s. a.* A covering (anything), hiding it; |—, —et, *v. a.* To hide, cover.

تسجیل *tèssjîl*, *s. a.* An enregistering in the public records of a court.

تسخیر *tèsskhîr*, *s. a.* A subjugation, conquest; |—, —et, *v. a.* To conquer, take, subjugate, subdue.

تسخین *tèsskhîn*, *s. a.* A making warm; |—, —et, *v. a.* To warm, to heat.

تسطیر *tèsstîr (tèss—)*, *s. a.* A writing down line by line; |—, —et, *v. a.* To write.

تسع *tèss*, *s. a.* A ninth; —*tèss*, and تسعة *tèss*, *a. a.* Nine; تسعون *tèss*—"ûn, and تسعين *tèss*"in, *a. a.* Ninety.

تسکین *tèssakîn*, *s. a.* A quieting, calming, appeasing; |—, —et, *v. a.* To calm.

تسلل *tèssâlâl*, *s. a.* A concatenation; a passing by pedigree; a series of promotions when one high office is vacated.

تسلط *tèssallut*, *s. a.* An assumption of sovereign power; an arbitrary assumption of power and authority; a vexatious exercise of power or physical force.

تسلم *tèssellum*, *s. a.* A receiving possession or into charge when another delivers (anything) over.

تسلی *tèssèlli*, تسلیت *tèssallyyèt*, and تسلیه *tèssallyyè*, *s. a.* Consolation; تسلی ویرمک *tèssèlli-vîrmek*, and تسلیت |— *tèssallyyèt-et*, *v. a.* To console; تسلی بولمق *tèssèlli-bûlmak*, *v. a.* To find consolation.

تسلیم *tèsslîm*, *s. a.* A salutation; a giving up; a delivery; a conceding a point in reasoning, submitting; |—, —et, *v. a.* To give up, deliver over; |—, —*o*, —*o*, *v. a.* To give one's self up.

تسمیه *tèssmîyyè*, *s. a.* A naming; a name; |—, —et, *v. a.* To name, call.

تسوید *tèssavîd*, *s. a.* A foul copy of a letter.

تسویه *tèssavlyyè*, *s. a.* An arranging, setting straight, putting to rights; a smoothing, rendering even and regular; |—, —et, *v. a.* To arrange, put to rights; to smooth, make even, straight, and regular.

تسهیل *tèsshîl*, *s. a.* A facilitating; |—, —*et, v. a.* To facilitate, make easy.

تسیار *tèssyâr*, *s. a.* A sending, forwarding; |—, —*et, v. a.* To send, forward.

تسیب *tèssèyyub*, *s. a.* A neglecting important affairs, either through sloth, indifference, or the pursuit of pleasure.

تسییر *tèssyîr*, *s. a.* A sending, forwarding; |—, —*et, v. a.* To send, to forward.

تثبث *tèahèbbuss*, *s. a.* A setting about, a taking in hand; |—, —*et, v. n.* To take in hand; to set about, to begin; to apply one's self to.

تشبیه *tèshbîh*, *s. a.* A comparing or likening (one thing or another), a comparison; |—, —*et, v. a.* To compare, to liken.

تشتت *tèshèttut*, *s. a.* A being dispersed, scattered, separated.

تشخیص *tèshkhîss*, *s. a.* A distinguishing individually, making out, recognising, seeing, perceiving; |—, —*et, v. a.* To distinguish, make out, recognise.

تشدید *tèshdîd*, *s. a.* A making strong, severe, or violent; the pronunciation of a letter twice following, as with our *d* in *mid-day*, or as *l* in *full lips*; the name of the orthographical mark ّ, used to denote this mode of pronunciation by being placed over the duplicated letter.

تشی

cting, ana-

tomizing; anatomy; a skeleton, or anatomical drawing or preparation;

|—, —*et, v. a.* To dissect, anatomize; علم تشریح "ilmî-tèshrîh, The science of anatomy.

تشریف *tèshrîf*, *s. a.* A making honourable, rendering noble, conferring honour; |—, —*et, v. a.* To make honourable, confer honour, render noble; to do the honour of visiting; تشریفات *tèshrîfât*, *s. pl. a.* Court ceremonies, with the order of precedence; تشریفاتی *tèshrîfâtî*, *s. t.* The Master of Ceremonies to the Ottoman Court; خارجیه تشریفاتچی *khâri-jlyyè - tèshrîfâtjîssî*, The Master of Ceremonies for the Foreign Department; تشریفساز *tèshrîfsâz*, *a. p.* Who confers honour.

تشریک *tèshrîk*, *s. a.* The making (one) a partner or associate (with another); |—, —*et, v. a.* To associate, make a partner.

تشرین *tèshrîn*, *s. a.* Name of two Syro-Roman months, corresponding with October and November; one is distinguished as تشرین اول *tèshrîni-èvvâl*, The first Teshrin; the other as تشرین ثانی *tèshrîni-sânî*, The second Teshrin.

تشکر *tèshèkkyur*, *s. a.* A feeling thankful; a giving thanks; thanks; |—, —*et, v. n.* To be thankful; to express gratitude.

تشکی *tèshèkki*, *s. a.* A complaining;

- ١-، —et, *v.n.* To complain, make complaint.
- تشكيل *tèshkîl*, *s. a.* A giving form and shape, a shaping, forming; ١-، —et, *v.a.* To shape, to form.
- تشمير *tèshmir*, *s. a.* A tucking up (skirts or sleeves) in order to work; ١-، —et, *v.a.* To tuck up (skirts or sleeves).
- تشنه *tiahné*, *a. p.* Thirsty, athirst; تشنكى *tiahnéghi*, *s. p.* Thirst.
- تشويش *tèshvish*, *s. a.* A confusing, putting in confusion.
- تشويق *tèshvik*, *s. a.* A stimulating, exciting, stirring up, urging on; ١-، —et, *v.a.* To stimulate, excite, stir up, urge on (to action).
- تشهير *tèshhir*, *s. a.* A making publicly known; an exposing (a false witness, &c.) to public ignominy by parading through the streets.
- تشيد *tèshyid*, *s. a.* A building, constructing; ١-، —et, *v.a.* To found, build, construct.
- تشيع *tèshyi'*, *s. a.* The accompanying a person a short distance on his road when he sets out.
- تصادف *tèssâduf*, *s. a.* An accidental or undesigned meeting; chance; ١-، —et, *v.n.* To meet accidentally; to happen, to chance.
- تصادم *tèssâdum*, *s. a.* The shock of two bodies against each other.
- تصارلمق *tèssarlamak* (*cor.* تصارلمق *tèssarlar*), *v.a.* To arrange (any scheme) in one's mind.

- تصحیح *tèshih* (ss-h), *s. a.* A correcting, rectifying; ١-، —et, *v.a.* To correct, to rectify; تصحیح مزاج *tèshihî - mizâj* - et, *v.a.* To regain one's health. [alma.
- تصدق *tèssaldduk*, *s. a.* The giving of
- تصدى *tèssalddî*, *s. a.* A setting about (any work): ١-، —et, *v.n.* To set about.
- تصدير *tèssdir*, *s. a.* A causing to emanate.
- تصدیع *tèssadi'*, *s. a.* The giving a headache; plaguing, importuning; ١-، —et, *v.a.* To give the headache; to plague, annoy, importune.
- تصدیق *tèssdik*, *s. a.* A confirming, corroborating, affirming; ١-، —et, *v.a.* To confirm, corroborate, affirm; to ratify (a treaty); تصدیقنامه *tèssdik-nâmé*, *s. p.* The ratifications (of a treaty).
- تصرف *tèssarruf*, *s. a.* The possession, disposal, or using of anything; the using economy, in endeavouring to curtail expense; the having carnal connexion (with a woman) viewed as an exercise of physical power.
- تصریح *tèssrîh*, *s. a.* An explicit declaration; ١-، —et, *v.s.* To express, declare explicitly.
- تصفیه *tèssflyyâ*, *s. a.* A purifying, clarifying, cleansing; ١-، —et, *v.s.* To purify, clarify, cleanse.
- تصليت *tèssallyyèt*, *s. a.* A benediction (on Muhammed, by saying *سلي الله عليه* *salla-llahu-'àleyh* ! May God be propitious unto him !)

تصمة *tāssma*, *s. t.* A strap or latchet.
 تصميم *tāssmīm*, *s. a.* An intending, a resolving; intention, resolution; |—, —et, *v.a.* To intend, resolve.
 تصنيف *tāssnif*, *s. a.* A compiling, composing, writing (a book); a book, work, compilation, composition; |—, —et, *v.a.* To write, compose.
 تصور *tāssāvur*, *s. a.* The forming an idea, picturing to one's self; |—, —et, *v.a.* To form an idea of, picture to one's self. [sophy.
 تصوف *tāssāvuf*, *s. a.* Mystical philosophy.
 تصويب *tāssvīb*, *s. a.* An approving, approbation; |—, —et, *v.a.* To approve.
 تصوير *tāssvīr*, *s. a.* A drawing, designing, painting; a picture; a statue; a portrait. [self; humility.
 تصرّع *tāzārru*, *s. a.* A humbling one's self.
 تصعيف *tāz'if*, *s. a.* A doubling in number or quantity; |—, —et, *v.a.* To double.
 تصمين *tāzmīn*, *s. a.* A making reparation for injury, repaying damages; |—, —et, *v.a.* To make reparation, indemnify; تصمينات *tāzmīnāt*, *s. pl.* Damages, indemnity.
 تصييع *tāzyī*, *s. a.* A wasting; |—, —et, *v.a.* To waste, lose, throw away.
 تصييق *tāzyīk*, *s. a.* A pressing, squeezing; an importuning; a using gentle violence; a pressing sorely, a driving to extremities; |—, —et, *v.a.* To press.
 تطاول *tātāval*, *s. a.* Rapacity, oppression.

تطبيق *tātbīk*, *s. a.* The applying (one thing to another) so as to touch and fit, or to see whether it accords, either physically or morally; |—, —et, *v.a.* To apply; to compare; مهری —, —mūhuru, *s. t.* An impression of a seal left with an agent or banker for comparison in case of doubt of forgery.
 تطليق *tātlīk*, *s. a.* A repudiating, divorcing a wife; |—, —et, *v.a.* To divorce, put away, repudiate (a wife).
 تطويل *tātvīl*, *s. a.* Prolivity of discourse.
 تطهير *tāthīr*, *s. a.* A cleansing, cleaning; |—, —et, *v.a.* To cleanse, clean.
 تطيب *tātyīb*, *s. a.* A making pleased and happy; |—, —et, *v.a.* To make pleased and happy.
 تظلم *tāzallum*, *s. a.* A plaint against oppression; حال |, *tāzallumu-hāl*-et, *v.s.* To complain of one's oppressed condition.
 تعاقب *tā'ākub*, *s. a.* A following in succession; |—, —et, *v.s.* To follow (one another) in succession.
 تعالی *tā'ālā*, *inf. t.* May (His name) be glorified! حق تعالی *Hakk-tā'ālā!* (God) the Truth, may His name be glorified! This is as common a designation of God as when we say *Our heavenly Father*.
 تعب *tā'b*, *s. a.* Fatigue, trouble.
 تعبير *tā'bīr*, *s. a.* A naming, calling; an explaining; a word, an expression; |—, —et, *v.a.* To apply (a name to a thing); to explain (a dream).

تعجب *tā' dījub, s. a.* A being surprised; astonished; |—, —et, *v.n.* To be astonished, surprised; to wonder.

تعجيز *tā' jīz, s. a.* A teasing, annoying; |—, —et, *v.a.* To tease, annoy, worry.

تعجيل *tā' jīl, s. a.* A hurrying, hastening; |—, —et, *v.a.* To expedite, hasten.

تعداد *tā' dād, s. a.* A counting; |—, —et, *v.a.* To count.

تعدى *tā' ddi, s. a.* An injuring, vexing, oppressing.

تعديل *tā' dīl, s. a.* A changing slightly, a modifying; |—, —et, *v.a.* To modify.

تعرف *tā' aruz, s. a.* A meddling without a right, an injuring; |—, —et, *v.n.* To meddle with wrongfully, to offer injury. [a reproaching.

تعريض *tā' rīz, s. a.* A finding fault with,

تعريف *tā' rīf, s. a.* An explaining; a describing; description; |—, —et, *v.a.* To describe; to explain; حرف تعريف *hārī-tā' rīf, and لام تعريف lāmi-tā' rīf,* The Arabic definite article ال

تعزير *tā' zīr, s. a.* A reprimanding; a legal punishment of less than eighty stripes; |—, —et, *v.a.* To reprimand; to punish legally with less than eighty stripes.

تعزية *tā' zīyyé, s. a.* An expression of condolence; a letter of condolence.

تعسف *tā' asuf, s. a.* Violent tyranny and oppression.

تعشق *tā' ashshuk, s. a.* A falling in love; |—, —et, *v.n.* To fall in love (with).

تعشير *tā' ahīr, s. a.* A collecting of tithes; |—, —et, *v.a.* To tithe.

تعصب *tā' assub, s. a.* Bigotry, fanaticism, a being bigoted; |—, —et, *v.n.* To be a bigot. [sing (juice).

تعصير *tā' sīr, s. a.* A pressing, expressing

تعطف *tā' attuf, s. a.* Condescending kindness.

تعطيل *tā' tīl, s. a.* A causing (any thing or body) to remain idle or unemployed; a remaining, being caused to remain idle; a holiday; |—, —et, *v.a.* To stop from work, hinder, cause to remain inactive. [ness.

تعظم *tā' azzum, s. a.* Pride, false greatness

تعظيم *tā' zīm, s. a.* A respecting, revering, treating with consideration and honour; a deeming and treating as important; |—, —et, *v.a.* To honour, respect, revere, venerate; to treat with great consideration; to deem and treat as important, to give importance to.

تعفن *tā' affun, s. a.* A stink of putrefaction; |—, —et, *v.n.* To stink.

تعقل *tā' akkul, s. a.* A finding out (a method) by thought; |—, —et, *v.a.* To find out by thinking, to think of.

تعقيب *tā' kib, s. a.* A following, pursuing; |—, —et, *v.a.* To pursue, follow.

تعلت *tā' alluk, s. a.* A being attached to, or depending on (anything), being related to, in relations with, having anything to do with; |—, —et, *v.n.* To become attached to, affixed to; to

regard, become dependent on, or connected with; تعلقات *tâ'allukât*, *s. pl. a.* Things or persons dependent on, or connected with.

تعلى *tâ'allul*, *s. a.* A delaying under various pretences, or an alleging pretexts so as to avoid or delay doing something. [or science].

تعلم *tâ'allum*, *s. a.* A learning (any art
تعلى *tâ'allik*, *s. a.* A suspending, hanging up (anything); the making (anything) dependent (on another); a fixing (the eye on anything); the Persian mode of writing the Arabic character; |—, —et, *v.a.* To hang up, suspend; to fix (the eye on anything); to give (a thing) some relation (to some other).

تعلم *tâ'allim*, *s. a.* A teaching, instructing, exercising; practice, exercise; military exercise, drill; a specimen copy of scholar's writing; |—, —et, *v.a.* To teach, instruct; ايتدرمك, —etdirmek, *v.n.* To cause one to practice or do exercise; تعليمات *tâ'allimât*, *s. pl. a.* Instructions; تعليمجى *tâ'allimji*, *s. t.* A military instructor.

تعمير *tâ'allim*, *s. a.* A repairing, mending; reparation; |—, —et, *v.a.* To repair, mend.

تعميم *tâ'allim*, *s. a.* A making general or common; |—, —et, *v.a.* To make general.

تعهد *tâ'allhud*, *s. a.* An undertaking to perform, rendering the performance

(of something) obligatory to one's self; |—, —et, *v.n.* To undertake, to make one's self responsible for (the performance of something).

تعيش *tâ'allayyah*, *s. a.* A maintaining one's self, living, maintenance; |—, —et, *v.n.* To live, maintain one's self.

تعيين *tâ'allayyun*, *s. a.* A becoming conspicuous, remarkable.

تعييب *tâ'allayyib*, *s. a.* A reproaching, finding fault with, blaming, shaming; |—, —et, *v.a.* To reproach, blame, shame.

تعيين *tâ'allayyin*, *s. a.* A pointing out, designating to the eye; a naming, appointing; a fixing, allotting, allowing; a ration; |—, —et, *v.a.* To point out, designate; to name, appoint; to fix, allot, allow; تعيينات *tâ'allayyinat*, *s. pl. a.* Rations of all kinds.

تغلغه *tâ'allughgha*, *s. t.* A helmet.

تغليط *tâ'allighlit*, *s. a.* A leading into error, causing to make a mistake; |—, —et, *v.a.* To mislead. [warbling].

تغنى *tâ'allighanni*, *s. a.* A singing, chanting,

تغير *tâ'allighayyur*, *s. a.* An undergoing change, becoming changed; |—, —et, *v.n.* To change, become different.

تغيير *tâ'allighyir*, *s. a.* A changing, altering; |—, —et, *v.a.* To change, to alter, make different.

تفاخر *tâ'allfakhur*, *s. a.* An ostentatious boasting of talents or superiority over others (usual, and considered quite proper among poets).

تفاضل *təfāzul*, *s. a.* A superiority (in number or quantity) over another; a remainder, a difference; علم تامی و تفاضلی *‘ilmi - tāmīmi - vè - təfāzūli*, The integral and differential calculus.

تفاضل *təfə’ul*. (See تفؤل, the correct orthography).

تفاوت *təfāvut*, *s. a.* A surpassing another; the surplus, remainder, difference. [goats.

تفتك *təftik*, *s. t.* The wool of Angora

تفتيح *təftih*, *s. a.* An opening, causing to open; a breaking the wind off the stomach, causing eructation.

تفتيش *təftish*, *s. a.* A diligent searching and examining; |—, —et, *v.a.* To search and examine.

تفحص *təfāhhuss*, *s. a.* Inquiry, investigation; تفحص و تفتيش *təftish-u-təfāhhuss-et*, *v.a.* To investigate, inquire into.

تفخيم *təfkhim*, *s. a.* An honouring; a giving honour to; |—, —et, *v.a.* To honour, to give honour to.

تفرج *təferruj*, *s. a.* The taking a walk or ride for recreation.

تفرود *təferrud*, *s. a.* A separating one's self; an acting rebelliously.

تفروس *təferruss*, *s. a.* A judging sagaciously from physiognomy or appearance. [ness, dispersion.

تفريقه *təfrikā*, *s. a.* Separation, separate-

تفريح *təfrih*, *s. a.* A cheering, exhilarating; |—, —et, *v.a.* To cheer, to make glad.

تفريط *təfrīt*, *s. a.* A doing less than necessary; — افراط *ifrāt-u—*, Exaggeration and shortcoming, the doing more than necessary and the doing less.

تفريق *təfrik*, *s. a.* A separating, dividing; a distinguishing; |—, —et, *v.a.* To separate, divide, put asunder; to distinguish, make out.

تفسير *təfsīr*, *s. a.* A commenting on the Kur'an word by word; a commentary on the Kur'an.

تفصيل *təfsīl*, *s. a.* A going into details: |—, —et, *v.a.* To detail; تفصيلاً *təfsīlan*, *ad. s.* In detail; تفصيلات *təfsīlāt*, *s. pl. s.* Details.

تفقد *təfəkkud*, *s. a.* An inquiring after an absent person.

تفكر *təfəkkur*, *s. a.* A thinking, pondering, turning over in one's mind: |—, —et, *v.s.* To think, to ponder.

تفنگ *təfənk* (*tūfək*), *s. t.* A gun (not a cannon), musket, fowling-piece, rifle, carbine; طولدرمتى — *dōldurmes* *v.s.* To load a gun; — اتمتى — *ātmeti* *v.s.* To fire off a gun; او تفنگى *av-tūfəghi*, A fowling-piece; جنه تفنگ *chiftā-tūfək*, A double-barrelled gun;

ششخانه لو تفنگ *shesh-khānē-lo-tūfək* (or ششخانه *shesh-khānē simply*), A rifle; اتلو تفنگى *ātli-tūfəghi*, A carbine; فتيلو تفنگ *fitilli-tūfək*, A match-lock; چاقمقو تفنگ *chākmakli-tūfək*, A flint musket, &c.;

اجزآلو تفنگ *əjzāli-tūfək*, A percuss-

sion gun; تيمورى —, —dèmiri, A gun-barrel; قونداغى —, —kùndàghi, A gunstock; چاتمغى —, —chàk-maghi, A gunlock; چيموغى —, —chi-bughu, A ramrod; تفنگجى tufèkji, *s. l.* A musketeer; an infantry soldier; a soldier on police duty; a kind of irregular police soldier; a kind of rural police soldier; a marine (called also more especially بھريه تفنگجيسى bahrlyyè-tufèkjissi, a naval musketeer); a gunsmith.

تفوق tefèvvuk, *s. a.* Superiority over another.

تفول tefè'ul, *s. a.* The drawing an augury; an appeal to the *sortes Virgilianæ*; |—, —et, *v. a.* To take (any conclusion) from an omen or augury; to appeal to the *sortes Virgilianæ*.

تفوه tefèvvuh, *s. a.* An uttering from the mouth; |—, —et, *v. a.* To utter, mention.

تفويص tefvîz, *s. a.* A dispensing (favours, honours, &c.); |—, —et, *v. a.* To dispense, confer (honours, &c., upon a person).

تفهم tefèhhum, *s. a.* A comprehending, understanding; |—, —et, *v. a.* To comprehend, to understand.

تفھيم tefhim, *s. a.* An explaining, giving to understand, causing to be comprehended; |—, —et, *v. a.* To explain, to cause (a person) to understand (something).

تقاص takâss, *s. a.* A mutual exercise

of the law of reprisal (*lex talionis*); a mutual exchange of employment or the like.

تقاضا (for تقاضى) takâzâ, *s. a.* A dunning, an importuning, a worrying for anything due.

تقاطع takâtu', *s. a.* Intersection.

تقاعد takâ'ud, *s. a.* The state of an old servant pensioned off; the pensioning off of old servants; |—, —et, *v. a.* To pension off, to dismiss from service with a pension.

تقبيح takbih, *s. a.* A looking upon and stigmatizing as bad and improper; |—, —et, *v. a.* To stigmatize as bad and improper.

تقبيل takbîl, *s. a.* A kissing in respect; |—, —et, *v. a.* To kiss in respect.

تقدس takâdâssé, *int. a.* May (He) be glorified and hallowed! حق تعالى و Hakk-tâ'âla-ve-takâdâssé, God, may He be glorified and hallowed!

تقدم takâddum, *s. a.* A taking precedence; |—, —et, *v. n.* To take precedence.

تقدير takdir, *s. a.* The Divine predestination or foreknowledge of events; an appreciation of worth or value; the supposing or understanding any word implied in a sentence; a supposition, not arbitrary but implied; a case supposed by implication; |—, —et, *v. a.* To appreciate the worth, to value highly; تقدير تدبيرى بوزار takdir-tèd-

biri-bòzar, The Divine prescience overrules the counsels of man; **بوتقدیرد** bû-tâkdirda, In this case; **تقدمی** bû-tâkdirda, In the case of his taking the precedence; **تقدیرجه** tâkdirda, *ad. t.* According to the supposition in the case.

تقدیس tâkdîs, *s. a.* A consecrating, making holy.

تقدیم tâkdim, *s. a.* A bringing forward; a causing to precede; a presenting; |—, —et, *v.a.* To present, lay before.

تقرب tâkarrub, *s. a.* A drawing nigh, approaching; a being near; |—, —et, *v.a.* To approach, to draw near.

تقریب tâkrîb, *s. a.* A means, a consideration; **بیرتقریب ایله** bir-tâkrîb-ila, *ad. t.* Somehow or other; **بوتقریب ایله** bû-tâkrîb-ila, By these means, through this consideration; **تقریبا** tâkrîba, *ad. a.* About, approximately.

تقریر tâkrîr, *s. a.* A making permanent and stable, an establishing; a formal declaration, an affidavit; an official report or diplomatic note; |—, —et, *v.a.* To establish; to declare, depone; to represent in an official note or report.

تقریز tâkrîz, *s. a.* A peculiar kind of approbatory criticism of any book by a person supposed to be an excellent judge of the subject, and which is always prefixed to the work to which

it relates; |—, —et, *v.a.* To approve (a book in this peculiar critical form).

تقسیم tâksîm, *s. a.* A dividing; division; a division; a mark of division; the arithmetical rule of division; |—, —et, *v.a.* To divide.

تقصیر tâksîr, *s. a.* A making short or shorter; a shortcoming, failing, fault; |—, —et, *v.a.* To shorten; —, *v.a.* To fail in point of duty; **تقصیرات** tâksîrât, *s.pl. a.* Faults, failings.

تقطر tâkattur, *s. a.* A dripping, falling by drops; |—, —et, *v.a.* To fall by drops.

تقطیر tâktîr, *s. a.* A distillation; a causing to fall by drops; |—, —et, *v.a.* To distil; to cause to fall by drops.

تقطیع tâkti, *s. a.* A cutting in pieces; a scanning (of verses); |—, —et, *v.a.* To cut in pieces; to scan (verses).

تقدامت tâkildamak (*aor.* **تقدار** tâkildar), *v.a.* To make a noise (by one thing striking against another, as a loose thing in a box on a porter's back).

تقلاب tâklak, *s. t.* A turning head over heels; **تقلیمت** —kilmak, *v.a.* To tumble, to turn head over heels; **بوتقلیمت ایلار** bû-tâklak-kîlar, He does, will would tumble over head and heels a thousand times for one farthing; *ic.* he is a mean, sordid fellow.

تقلید tâklîd, *s. a.* A placing round one's own neck like a necklace, or over one

shoulder as a baldric; a becoming obedient to, following, imitating; an imitation; a mimicking; |—, —et, *v.a.* To imitate, to mimic; to follow and obey; سيف—, *taklidi-sëyf*, The investiture with the sword (the parallel ceremony to crowning the Sultan).

تقليل *taklil*, *s. a.* A lessening in number or quantity. [God, piety.]

تقوى (*for تقوى*) *takwà*, *s. a.* The fear of

تقويت *takviyyèt*, *s. a.* A strengthening; |—, —et, *v.a.* and ويرمك—, *vàrmek*, *v.a.* To strengthen; بولمق—, —*bùlmak*, *v.n.* To become strengthened.

تقويم *takvīm*, *s. a.* A making straight or upright; a setting in order; an almanack; |—, —et, *v.a.* To make straight or upright; to set in order, arrange properly; to rectify.

تقيد *takàyyud*, *s. a.* An employing one's whole attention, taking great care and pains; |—, —et, *v.n.* To take great care and pains.

تقيه *tàkyé*, *s. t.* A small linen cap worn under the turban.

تك *tèk*, *a. t.* Odd (not even); quiet (alone, to one's self); —دورمق—, —*dùrmak*, To be quiet, keep still, keep one's self to one's self; —, *ad. t.* Merely, only, but once; تك تك *tèk-tèk*, *ad. t.* Now and then; here and there one; —, *s. p.* A running about. [puffed up.]

تكابر *tèkyābur*, *s. a.* Pride, a being

تكاثر *tèkyāssur*, *s. a.* An increasing in number, becoming numerous.

تکامل *tèkyāssul*, *s. a.* Negligence.

تكاليف *tèkyālīf*, *s. pl. a.* (of تكليف), Government dues, taxes; propositions,

تكبر *tèkèbbur*, *s. a.* Pride. [proposals.]

تكبير *tèkbīr*, *s. a.* A making great; a saying الله أكبر *Allāhu-èkbār*! God is very great.

تكثير *tèksīr*, *s. a.* A making numerous; |—, —et, *v.a.* To make numerous, increase the number of.

تكدیر *tèkdīr*, *s. a.* A reprimanding, a causing grief; |—, —et, *v.a.* To reprimand; to cause grief, to hurt one's feelings.

تكذيب *tèkzīb*, *s. a.* A contradicting flatly, telling one he lies; |—, —et, *v.a.* To contradict flatly.

تكر *tèkir*, *s. t.* The red mullet; —, *tèkər*, *s. t.* A wheel.

تكرار *tèkrār*, *s. a.* A repetition; —, *ad. t.* Again, anew, once more; |—, —et, and تكرارلمق *tèkrārlamak* (*aor.* تكرارلار *tèkrārlar*), *v.a.* To repeat, do or say again; —بتكرار—, —*bé-tèkrār*, *ad. p.* Again and again.

تكرت *tèghèrk*, *s. p.* Hail.

تكرلنمك *tèkərlnmek* (*aor.* تکرلنور *tèkərlnür*), *v.n.* To roll over and over; to fall down and roll.

تكرى *tàngri*, *s. t.* God.

تكریر *tèkrīr*, *s. a.* A repeating, doing again. [and respect.]

تكریم *tèkrīm*, *s. a.* A showing honour

تکسر *tèkèssur*, *s. a.* A being broken or damaged.

تکسنمک *tiksınmek* (*aor.* تکسنور *tik-sinir*), *v.n.* To loathe, feel a disgust at, an aversion for.

تکفل *tèkèfful*, *s. a.* A standing surety, making one's self responsible, standing bail; |—, —*et*, *v.n.* To stand surety, stand bail, be answerable, make one's self responsible.

تکفور *tèkfür* (*tèkir*), *s. t.* (*Greek* *roû Kuplou*), The Greek Emperor of old.

تکفین *tèkfin*, *s. a.* A wrapping in a winding-sheet; |—, —*et*, *v.a.* To wrap in a winding-sheet.

تکلتی *tèghelti* (*tèlti*), *s. t.* The straps behind the saddle with which a cloak, &c., may be bound.

تکلف *tèkèlluf*, *s. a.* Expensive and ceremonious observances, preparations, or decorations; تکلفو *tèkèllufu*, *a. t.* Sumptuous.

تکلم *tèkèllum*, *s. a.* A speaking, conversing; |—, —*et*, To speak, talk.

تکلیف *tèklif*, *s. a.* The making a proposal, proposing; a proposal; the casting any charge or duty (upon one); a tax, a due, an impost; ceremony, ceremonious behaviour; |—, —*et*, *v.a.* To propose; to offer; to cast (any duty) upon (some one); —*خام* *khām*—, An unduly-weighted proposal; تکلیفسز *tèklifsiz*, *a. and ad. t.* Without ceremony.

تکمه *tèkmè*, *s. t.* A kick; —*اتمق* *—atmak*, *v.n.* To kick, give a kick.

تکمیل *tèkmil*, *s. a.* A making complete, perfecting; —, *a. t.* Finished; complete; |—, —*et*, *v.a.* To finish, perfect, complete.

تکنه *tèknè*, *s. t.* A trough; a washing-tray; the hull of a ship; a ship.

تکوین *tèkvin*, *s. a.* A calling into existence, creating. [prawn.

تکه *tèké*, *s. t.* A he-goat; a shrimp, a

تکیه *tèkyè*, *s. a.* A convent of dervishes, as asylum, place of repose.

تل *tèl*, *s. t.* A thread; a wire; a rope-yarn; شماتہ تلی *shāmata-tèli*, Tinsel.

تلاتین *tèlätin*, *s. t.* Russia leather.

تلاش *tèlash*, *s. t.* A fuss; a hurry; |—, —*et*, *v.n.* To make a fuss, be alarmed.

تلاشی *tèlāshī*, *s. a.* A being alarmed, in a fuss. [waves.

تلاطم *tèlätum*, *s. a.* The heaving of the تلافی *tèlāfi*, *s. a.* A making up (for lost time or opportunity). [two or more.

تلاقی *tèlāqi*, *s. a.* The mutual meeting of تلمیذہ *tèlāmizè*, *s. pl. a.* (*of* تلمیذ *tèlmiz*), Disciples, pupils.

تلاوت *tèlāvet*, *s. a.* The decorous reading aloud or intoning of a holy book.

تلبس *tèlèbbuss*, *s. a.* A wearing (*of* apparel).

تلبیس *tèlbiss*, *s. a.* Fraud, deceit, lies.

تلخ *tèlkh*, *a. p.* Bitter.

تلخیص *tèlkhias*, *s. a.* The customary report laid by the grand vizier before the Sultan daily on current affairs.

تلذذ *tèlèzzuz*, *s. a.* A being pleased in point of taste, an enjoying; |—, —*et*, *v.n.* To be pleased, to enjoy.

تلطف *tèlâtuf*, *s. a.* A manifestation of kindness, friendship, and favour.

تلطيف *tàltif*, *s. a.* (A superior's) making (some one) feel that he is an object of favour, a treating with marked kindness and condescension.

تلف *tèlef*, *s. a.* A wasting; a killing; |—, —*et*, *v.a.* To waste; to kill.

تلغظ *tèlâffuz*, *s. a.* A pronouncing; pronunciation; |—, —*et*, *v.a.* To pronounce. [or title.

تلقيب *tèlkīb*, *s. a.* The giving a name

تلقيح *tèlkīh*, *s. a.* An inoculating, or vaccinating.

تلقين *tèlkīn*, *s. a.* An instructing or prompting *viâ voce* (especially as done to the dead, when first buried, by an imam, on the subjects of their creed); |—, —*et*, *v.a.* To explain or communicate *viâ voce*, or generally.

تلكي *tilkī*, *s. f.* A fox. [pupil.

تلميذ *tèlmīz*, *s. a.* A student, scholar,

تلوث *tèlèvvuss*, *s. a.* A becoming soiled, polluted.

تلون *tèlèvvun*, *s. a.* Capriciousness or inconstancy of disposition, versatility of character. [ment.

تلوي *tèlvé*, *s. f.* Grounds, dregs, sedi-

تلويث *tèlvīss*, *s. a.* A soiling, polluting; |—, —*et*, *v.a.* To soil, pollute.

تليين *tèlyīn*, *s. a.* A softening, emol-

—*et*, *v.a.* To soften, emolliate; to loosen (the bowels).

تم *tèmma*, *3rd pers. sing. pret. a.* It was finished (the *Finis* of Eastern books).

تمارض *tèmāruz*, *s. a.* A feigning sickness; |—, —*et*, *v.n.* To feign sickness.

تماس *tèmāss*, *s. a.* A mutual contact; |—, —*et*, *v.n.* To touch each other.

تماشا *tèmāshā* (tā—), *s. a.* A sight-seeing, surveying, viewing (any spectacle) on a promenade.

تمام *tāmām*, *s. a.* A being complete, completed, finished; a being correct, right, just, accurate; a state of completeness; the arriving at completion; the complement (of any trigonometrical quantity); —, *a. f.* Complete; finished; correct, accurate, right; —, *int. f.* That's right! I dare say!

تماماً *tāmāman*, *ad. a.* Completely, entirely; تمامي *tāmāmī*, *a. a.* Relating to completeness; حساب تامي و تفاضلي *hissābi-tāmāmī-vè-tèfāzulī*, The integral and differential calculus.

تمايل *tèmāyul*, *s. a.* A leaning, an inclination.

تمتع *tèmèttu*, *s. a.* A deriving some pecuniary or equivalent profit or advantage from the possession of anything.

تمثال *tīmšāl*, *s. a.* A figure, comparison; a representation; a drawing or statue.

تمثيل *tèmšīl*, *s. a.* The comparing or likening (one thing to another); a

- comparison; an illustrating by comparison or by an example; |—, —et, *v.a.* To liken; to illustrate by comparison or example.
- تمجید *tèmjîd*, *s. a.* An acknowledging as most glorious, a glorifying; a special prayer of praise sung at early dawn from the minarets; |—, —et, *v.s.* To glorify, attribute glory to; —وقتى, —*wakti*, The time of earliest dawn.
- تمدن *tèmèddun*, *s. a.* Settling in a town; |—, —et, *v.s.* To settle (in a town).
- تمدید *tèmdîd*, *s. a.* A making extensive or extended in space or time; |—, —et, *v.a.* To extend.
- تمر *tèmr*, *s. a.* A date (fruit); هند—, *tèmrî-hînd* (*dèmir-hînd*), or هندی—, *tèmrî-hîndî*, (The Indian date) A tamarind.
- تمرد *tèmèrrud*, *s. a.* Obstinacy, stiff-neckedness; rebellion; wickedness.
- تمزق *tènzîk*, *s. a.* A tearing, rending.
- تمساح *tîmsâh*, *s. a.* A crocodile.
- تمسک *tèmèssuk*, *s. a.* A keeping fast hold, not quitting one's grasp; a document; a title-deed; a promissory note.
- تمشیت *tèmshlyyèt*, *s. a.* A causing to move on, a giving motion; |—, —et, *v.a.* To cause to make progress, to push forward (affairs).
- تمغا (*dàmgha*), *s. t.* A stamp; a mark made by a stamp; تمغالى *dàmghalî*, *a. t.* Stamped, bearing a stamp mark; اورمى—, *dàmgha-wòrmak*, *v.s.* To stamp, mark with a stamp.
- تمکن *tèmèkkyun*, *s. a.* The becoming fixed or resident.
- تمکین *tèmkin*, *s. a.* A making fixed or resident; a being dignified in rank or demeanour.
- تمل *tèmel*, *s. a.* A foundation; تمللو *tèmèlli*, *a. t.* Having a foundation; founded, grounded; permanent.
- تملیک *tèmlîk*, *s. a.* A causing (anything) to belong (to some one); |—, —et, *v.a.* To cause to belong (to some one).
- تمنا (*for تمنى*) *tèmènnà*, *s. a.* A begging, praying for, entreating for (some favour); a salutation of thanks or respect, consisting in carrying the inner portion of the fingers, joined together, to the lips, kissing them, and then carrying them to the top of the forehead or head; |—, —et, *v.s.* To salute in this fashion; تمنى— *tèmènnî-et*, *v.a.* To beg, pray, or entreat for (some favour).
- تموج *tèmèvvuj*, *s. a.* A rising in waves.
- تموز *tèmmuz*, *s. a.* The Syro-Roman month of July.
- تمهید *tèmhîd*, *s. a.* A making the foundations broad and solid; |—, —et, *v.a.* To establish on broad and solid foundations. [*v.a.* To seal.
- تمهیر *tèmhîr*, *s. a.* A sealing; |—, —et, تمیز *tèmîz*, *a. t.* Clean; pure; honour-

able, respectable, estimable, loveable; good; desirable; considerable; |—, —et, تميزلك *tèmiẓlæk*, *v.a.* To clean; to clean up; تميزلك *tèmiẓlik*, *s. t.* Cleanness; purity; cleanliness; —, *tèmèyyuz*, *s. a.* A becoming distinguished; distinction.

تميز *tèmyiz*, *s. a.* A distinguishing; |—, —et, *v.a.* To distinguish, see or point out a distinction, make a distinction. *tèn*, *s. p.* The body. [inction.

تن صوي *Tèn-sūyū*, *s. t.* The river Don.

تناسب *tènāssub*, *s. a.* The being in mutual proportion; gracefulness of proportion.

تناسخ *tènāssukh*, *s. a.* The transformation of bodies, or transmigration of souls, metempsychosis.

تناسل *tènāssul*, *s. a.* A generating one another, or being generated one from another; —الت *ālétī*—, The organ of generation.

تناقض *tènākuz*, *s. a.* A mutually contradicting and destroying the validity of each other. [turns, alternating.

تناوب *tènāvub*, *s. a.* A doing things by

تناول *tènāval*, *s. a.* A taking, partaking, eating; |—, —et, *v.a.* To eat.

تنباكو *tūnbēki* or تنباكو *tūnbēki*, *s. t.* Persian tobacco, used for smoking through water.

تنبل *tènbel*, *a. t.* Lazy, slothful.

تنبه *tènèbbuh*, *s. a.* The being aroused to attention and carefulness.

تنبيه *tènbiḥ*, *s. a.* The calling to atten-

tion; a giving orders; issuing injunctions or proclamations; a public notice, injunction, or proclamation; a *nota bene* in a book; |—, —et, *v.a.* To recommend or give orders to (a person) to do or leave undone something.

تنته *tènta*, *s. t. (Italian)*, An awning.

تنجرة *tènjeré*, *s. t.* A saucepan.

تنجيس *tènjiiss*, *s. a.* A making foul, impure, or unclean; |—, —et, *v.a.* To make unclean.

تند *tùnd*, *a. p.* Swift, impetuous, violent.

تنزل *tènèzzul*, *s. a.* A condescending; condescension; |—, —et, *v.n.* To condescend.

تنزه *tènèzzuh*, *s. a.* A being exempt, free from; —, *tènèzzéhé!* He (God) is free and exempt (from any defect)!

تنزيل *tènzil*, *s. a.* A reducing in height, degree, or quantity; a subtracting; the Kur'an; |—, —et, *v.a.* To reduce in height, degree, or quantity; to subtract.

تنسج *tènsùkh*, *s. t.* Amulets or stamped cakes of odoriferous paste, used for making bracelets, brooches, &c.

تنسم *tènèssum*, *s. a.* A gentle blowing or breathing of wind.

تنسب *tènсіб*, *s. a.* A deeming fit and proper, approving; |—, —et, *v.a.* To deem fit and proper, to approve.

تنسيق *tènсіk*, *s. a.* A ranging in regular order; |—, —et, *v.a.* To range in order; تنسيقات عسكرية *tènсіkātī-*

- "ʾaskèrlyyâ, The new regulations for the army as to time of service, recruiting, pensions, pay, promotion, &c.
 تصنيف *tànsif*, *s. a.* A dividing into two equal portions; |—, —et, *v.a.* To divide equally into two; to bisect.
 تنظيف *tànzif*, *s. a.* A cleaning, cleansing; |—, —et, *v.a.* To clean, cleanse.
 تنظيم *tànzim*, *s. a.* A putting in order; |—, —et, *v.a.* To put in order;
 تنظيمات *tànzimât*, *s. pl. a.* The new regulations in financial, civil, criminal, and political affairs. [from dislike.
 تنفر *tènèffur*, *s. a.* Aversion, avoiding
 تنفس *tènèffuss*, *s. a.* A breathing, respiration; a taking breathing time, reposing a short while for refreshment; |—, —et, *v.a.* To breathe; to repose a little after labour.
 تنفيذ *tènfiẓ*, *s. a.* The causing (anything) to penetrate (into another); a giving effect (to commands), causing them to have weight and be respected; |—, —et, *v.a.* To give effect, execute, or cause to be executed (orders).
 تنفير *tènfir*, *s. a.* The causing of fright or dislike, and so driving away.
 تنقيح *tènkih*, *s. a.* A revising and trimming up literary compositions, removing any obnoxious forms or expressions.
 تنقية *tènkiyyâ*, *s. a.* A cleaning, cleansing; |—, —et, *v.a.* To clean, cleanse.
 تنك *tènk* or *tèngħ*, *a. p.* Narrow, pinched or cooped up.

تنكار *tènkÿâr*, *s. t.* Borax (?).

تنكري *tànghri*, *s. t.* God.

تنكناي *tèknây*, *s. p.* A narrow, close place; تنكناي دنيا *tèknâyî - duniyâ*, The world, this nether vale.

تنكه *tènéké*, *s. t.* Tin in sheets; any vessel of tin; — صاري *sârî*—, Sheet-brass. [tising, putting down.

تنكيل *tènkil*, *s. a.* A punishing, chastising.
 تنميق *tènmik*, *s. a.* A writing down, inditing; |—, —et, *v.a.* To write, pen, indite. [to flourish.

تنميه *tènmlyyâ*, *s. a.* A causing to grow.
 تنور *tènnûr* (*tândîr*), *s. a.* An oven, or hole dug in the ground and used as an oven; an Eastern arrangement of a pan of charcoal placed under a small table and covered with a large carpet or quilt which hangs to the ground and confines the warmth, so that when sitting round this table, the legs and feet are kept warm.

تنوير *tènvîr*, *s. a.* A making bright, luminous, light; |—, —et, *v.a.* To illuminate, light up.

تنوين *tènvîn*, *s. a.* The addition of a letter *n* at the end of the word in pronouncing Arabic nouns, which is denoted by doubling any one of the three vowel-points; thus كتاب *is* read *kitâbun*, كتاب *kitâbin*, and كُتَابًا *kitâban*, the third case generally requiring the addition of an *l* as well as the double vowel-point. The first

form is never used in Turkish; the second is seldom used, and then generally in the case of an indefinite noun feminine ending in ت or ث, and preceded by a preposition, when, to denote this peculiar pronunciation, the ت or ث is converted into تة, as in على خفية "āla - khūfyétin. The third form is very frequently used in Turkish, and by it a noun or adjective of Arabic origin becomes converted into a Turkish adverb. In the case of nouns feminine ending in ت or ث, these letters become changed into ت, the distinction between this form and the second being, that here the noun is not preceded by a preposition. Ex. امانة emānétan, On trust.

تنها tènha, *a. p.* Solitary; alone; —, *s. p.* Solitude.

توابع tēwābi, *s. pl. a.* (of تابعه tābi "a), Dependent things or persons.

تواتر tēwātur, *s. a.* Public rumour, notoriety; —, —et, *v. a.* To publish abroad by mentioning to one person after another.

توارث tēvāruss, *s. a.* A succeeding to possession by inheritance.

توارد tēwārud, *s. a.* An arriving; a successive arriving; —, —et, *v. a.* To arrive.

تواريخ tēwāriḥ, *s. pl. a.* (of تاريخ tāriḥ), Histories, chronicles; dates; chronograms.

تواضع tēwāzu, *s. a.* Humility.

توافق tēwāfik, *s. a.* A coinciding with, an agreeing with.

توالى tēwāli, *s. a.* A succeeding, following one another; على التوالي "alé. 't-tēwāli, *ad. a.* Successively, in succession.

توأمت tēv'ām, *s. a.* A twin; بصرت توأم nūssret - tēv'ām, *a. p.* Which is the twin-brother of victory, i.e. victorious.

توان tēwān, *s. p.* Power, strength, might.

توانا tēwānā, *a. p.* Strong, powerful;

توانايى tēwānāyī, *s. p.* Strength.

توانكر tēwāngḥèr, *s. p.* A rich man.

توبرة tōbra (tōrba), *s. f.* A bag.

توبه tēvbē (tēbē), *s. a.* A renunciation (of any particular sin), vow of renunciation so as never to do it again;

—, —et, *v. n.* To renounce sin, to

vow renunciation; توبه اولسون tēbē-

-ōlsun, توبه لراولسون tēbēlkr -ōlsun!

May it be a vow! I repent me of it!

I am sorry for it, and will never do it

again; توبه لو tēbēli, *a. f.* Who has

made a vow of renunciation.

توبىخ tēvbīḥ, *s. a.* A finding fault with, reproaching, blaming; —, —et, *v. a.*

To blame, reproach.

توت tūt, *s. a.* A mulberry, white mul-

berry; قوتوت kīra-tūt, *s. f.* A black

mulberry.

توتسى tūtsu, *s. f.* A fumigation;

توتسيلمك —vārnek, *v. n.* توتسيلمك

tūtsulémek, *v. a.* To fumigate.

توتمك tūtmek (*aor.* توتر tūter), To

smoke, to give out smoke.

توتن *or* توتون *tùtun*, *s. f.* Tobacco; smoke.

توتيا *tùtys*, *s. a.* A fabulous mineral, a kind of philosopher's stone, but said also to be good for the eyes; —, *s. f.* Zinc, zinc ore.

توتيك *tèvsik*, *s. a.* Confirming, ratifying; |—, —*et*, *v.a.* To confirm, ratify.

توتج *tùj* (*tùnj*), *s. f.* Bronze, gun-metal.

توجه *tèvèjjuh*, *s. a.* A turning the face, attention, or favour towards any object; |—, —*et*, *v.s.* To turn the face, prepare to advance towards; توجهات *tèvèjjuhât*, *s. pl. a.* Favours, indications of favour.

توجيه *tèvjih*, *s. a.* A turning (anything) towards (any object), a pointing, directing; a conferring (any office); |—, —*et*, *v.a.* To turn (anything) in a certain direction, point, direct; to give, confer (an office or dignity); توجيهات *tèvjihât*, *s. pl. a.* New appointments to office or dignity by the sovereign, and mentioned in the gazette.

توحيد *tèvhid*, *s. a.* A declaration of a belief in the unity of God.

توده *tùdê*, *s. p.* A heap, hill.

توديغ *tèvdi'*, *s. a.* A consigning (anything) to the care or custody (of some one), a depositing for safe keeping; |—, —*et*, *v.a.* To consign, deposit.

تورات *tèvrât*, *s. a.* The Pentateuch of

توربه *tòrba*, *s. f.* A bag. [Moses.

تورپى *tàrpu*, *s. f.* A rasp; تورپلمك *tàrpulámek*, *v.a.* To rasp.

تورتمك *tùrtmek* (*aor.* تورر *tùrur*), *v.s.*

To breed and increase and multiply in a prolific manner; تورتمك *tùrtmek*, *v.a.* To cause to breed greatly. [herit.

توريت *tèvries*, *s. a.* A causing to in-

توز *tòz*, *s. f.* Powder; dust; —, *s. f.*

Dusty; توزاتمق *tòzatmaq* (*aor.* توزادر *tòzadir*), *v.s.* To make a dust, raise a dust; توزلق *tòzluq*, *s. f.* Gaiters.

توزيع *tèvzi'*, *s. a.* A distributing; distribution; |—, —*et*, *v.a.* To distribute.

توسط *tèwlassut*, *s. a.* A being, going, or coming between; intervention; mediation; |—, —*et*, *v.s.* To go or come between; to intervene; to mediate.

توسل *tèvèssul*, *s. a.* A drawing nigh (unto God). [charged.

توسن *tèvsàn*, *s. a.* A steed, horse.

توسيك *tèvsikh*, *s. a.* A making filthy.

توسيع *tèvai'*, *s. a.* A making wide or wider, a widening, making spacious. |—, —*et*, *v.a.* To enlarge, widen, make spacious.

توشه *tùshê*, *s. p.* Provisions.

توشيع *tèvshih*, *s. a.* An ornamenting with a band of any kind, or with lines of writing.

توصيه *tàvsiyê*, *s. a.* A recommendatio: a letter of recommendation; a recommending; |—, —*et*, *v.a.* To recommend (a person).

توصيف *tàvsif*, *s. a.* A describing, mentioning the qualities; mentioning the good qualities, praising; |—, —*et*.

توصيل *tavsîl*, *s. a.* A causing (one thing) to reach or join (to another).

توطن *tèwattun*, *s. a.* The settling one's self in a place, and making it one's home and country; |—, —*et, v.n.* To settle (in a country).

توغ *tùgh*, *s. t.* The special kind of banner or insignia (*tail*) of a pasha in the old system, as the fasces were of the lictors in Rome, or the spurs of a knight with us. There were one, two, or three of these (*tails*) given to pashas according to rank, the greater number to the higher functionary.

توغل *tèvaghghul*, *s. a.* The busying one's self seriously (with anything) as a study or occupation.

توفير *tèvfîr*, *s. a.* A making numerous; |—, —*et, v.a.* To increase numerously.

توفيك *tèvfîk*, *s. a.* The making (one thing) accord (with another); God's favour by which He makes success attend upon endeavours, or endeavours and wishes accord with His prescient resolves; |—, —*et, v.a.* To make (one thing) agree (with another);
الله توفيق ويرسون *Allāh-tèvfîk-vârsîn!*
May God grant you (or him) success!

توق *tòk*, *a. t.* Full, satiated (the stomach);
قارنم توق *kârnîm-tòk*, My belly is full, I am not hungry; *كوز توق* *ghyâzu-tòk*, His eye is satiated, he is not covetous, he is as rich as he wishes to be.

توقع *tèvâkkû*, *s. a.* Hoping, expecting.

توقف *tèwâkkuf*, *s. a.* A stopping, staying, halting, tarrying, lingering; a waiting for, being dependent on; |—, —*et, v.n.* To stop, rest, stay; to wait for, or be dependent on.

توقير *tèvkîr*, *s. a.* An honouring, treating with respect; |—, —*et, v.a.* To treat with great respect and consideration.

توقيع *tèvki*, *s. a.* The cypher of the Sultan, called also *طغرا* *tùghra* (q. v.) and *نشان* *nishân*; the imperial letters-patent or rescript (called also *فرمان* *fîrmân*) bearing this cypher; *توقيعي* *tèvki'i*, *s. a.* An officer of state, called also *نشانجي* *nishânji*; in old times, and *طغراکش* *tùghra-kèsh* at present, in whose office this cypher is apposed to muniments.

توقيعي *tèvki'i*, *s. a.* An officer of state, called also *نشانجي* *nishânji*; in old times, and *طغراکش* *tùghra-kèsh* at present, in whose office this cypher is apposed to muniments.

توقيف *tèvkîf*, *s. a.* An arresting, stopping, detention, causing to stop or stand still; |—, —*et, v.a.* To arrest, stop, hold, keep, detain.

توکرت *tùkrûk*, *s. t.* Spit. *توکرمک* *tùkyurmek* (*aor.* *توکرر* *tùk-yurur*), *v.a.* and *n.* To spit.

توکرمک *tùkyurmek* (*aor.* *توکرر* *tùk-yurur*), *v.a.* and *n.* To spit.

توکول *tèvèkkyul*, *s. a.* A depending upon and trusting in God for the working of His divine will in all our affairs; |—, —*et, v.a.* To trust entirely (in God); *توکلو* (*tèvékalli*), *ad. t.* (*with a negative verb*) Without good reason.

توکيل *tèvkîl*, *s. a.* The appointing (some one) as one's agent; |—, —*et, v.a.* To appoint agent.

تولد *tèvellnd*, *s. a.* A being born; | —, —*et, v.a.* To be born.

تولیت *tèvliyèt*, *s. a.* The appointing (some one) to certain offices.

تومار *tómâr*, *s. p.* A roll, scroll (of paper).

تومان *tūmân*, *s. p.* A body of ten thousand men, a legion; تومان پاجه *tūman-pâche*, *s. t.* (Trousers) having the legs very wide, and not fastened at the bottom in any way; —, *ad. t.* (To be dressed) in loose, wide trousers or drawers, *en négligé.*

تومباز *tòmbâz*, *s. t.* A pontoon.

تونس *Tùnûs*, *s. t.* Tunis.

توهم *tèvèhhum*, *s. a.* A doubting, surmising, or fearing.

توی *tûy*, *s. t.* A feather; a downy soft hair; down; قلم —, —*kâlm*, A hair pencil; قوش توی *kûsh-tûy*, A bird's feather; feathers; دونه توی *dèvâ-tuy*, Camel's down; the colour of camel's down (resembling that of grated nutmeg); تویلو *tûylu*, *a. t.* Feathered; downy; hairy.

تهدید *tèhdîd*, *s. a.* A menacing, threatening, frightening; | —, —*et, v.a.* To menace by words, threaten, try to frighten; to frighten.

تهران *Tèhrân*, *s. t.* Teheran.

تهذیب *tèhzîb*, *s. a.* A correcting, amending, beautifying; | —, —*et, v.a.* To correct, amend, polish, beautify; اخلاق *tèhzîbi-âkhlâk*, A correcting the defects of one's character or disposition.

تهلیکه *tèhlikè*, *s. a.* Danger, peril; تهلیکه یه صوتم *tèhlikéyè - sòkmek*, To put in danger; تهلیکه لو *tèhlikèlu*, *a. t.* Dangerous.

تهلیل *tèhlîl*, *s. a.* The utterance of the formula لا اله الا الله *lâ-ilâha-illâ-llâh*, *There is no god but God.*

تهمت *tühmet*, *s. a.* A fault, a blameable action; تهمتلو *tühmetlu*, *s. t.* Culpable.

تهنیت *tèhniyyèt*, تهنیه *tèhniyyè*, *s. a.* A congratulating; congratulations; | —, —*et, v.a.* عرض تهنیه *arzî-tèhniyè-et, v.a.* To congratulate, offer congratulations. [*siderate violence.*]

تهور *tèhèvvur*, *s. a.* Impetuosity, incon-

تهی *tèhi*, *a. p.* Empty; vain, futile;

تهی دست *tèhi-dèsat*, *a. p.* Empty-handed.

تهیه *tèhiyyè*, *s. a.* A preparing, making ready, disposing; | —, —*et, v.a.* To prepare, dispose, make ready.

تهیج *tèhyîj*, *s. a.* A causing (dust) to get in motion and blow about.

تیر *tîr*, *s. p.* An arrow, a bolt; تیرکش *tîr-kèsh*, *s. p.* A quiver for arrows.

تیره *tîrè*, *a. p.* Dark, gloomy; | —, *s. t.* Sewing cotton thread.

تیز *tîz (tèz)*, *a. p.* Quick, swift; hastily; —, *ad. t.* Quickly, quick.

تیزاب *tîzâb (kèzzâb-sûyu)*, *s. p.* Aquafortis, nitric acid.

تیزه *tèyzè*, *s. t.* A maternal aunt; mother's own sister.

تیشه *tîshè*, *s. p.* An axe, a hatchet.

تبخ *tigh*, *s. p.* A sword; a dagger; a sunbeam; a pointed summit; the long prow of a kayak.

تبخن *tèyakkuz*, *s. a.* A being awake and vigilant.

تبخن *tèyakkun*, *s. a.* A knowing for certain, the acquiring a knowledge (of any fact) entirely void of doubt or uncertainty.

تبخار *tīmār*, *s. p.* The care and culture bestowed on any object, a tending (a sick person, a horse, a garden); a military fief in the now obsolete feudal system of Turkey, the value of which was under 20,000 (or 3,000?) *akcha* in the Doomsday Book of the empire, and the holder of which was held to go to the wars on horseback, equipped at his own expense on certain special contingencies arising; خانۀ —, *tīmār-khānā*, *s. p.* A madhouse.

تبخم *tèyèmmum*, *s. a.* The ceremonial act of ablution with the dry hands, when water cannot be had, merely touching some object with the open palm instead of taking up water.

تبخم *tèyèmmun*, *s. a.* A being the receptacle of good fortune and happiness;

تبخمًا *tèyèmmunan*, *ad. a.* Happily, fortunately.

تبخور *tīmūr* (*dèmir*) *s. t.* Iron; any iron instrument; an anchor; —اتمق, *dèmir-âtmak*, *v. n.* To cast anchor; —تبخورباش (*dèmir*)-باش, (Iron-head). The stock-in-trade of cattle, seed, and

implements belonging to a farm, and let with it; an old servant or pensioner.

(This is the term which was applied to Charles XII. of Sweden, and meaning "an established pensioner," but translated by his biographers, "iron-headed" or "obstinate.")

تبخون *tèyyūn*, *s. t.* A squirrel.

تبخها *tèyhā!* *int. t.* Lo yonder!

تبخو *tīhū*, *s. p.* A smallish grey partridge (?).

ث

ث *sā* or *sā'i-müssèllèss*. (The three-pointed *sā*.) Fifth letter of the Turkish alphabet, having the sharp value of *s* or *ss* in English. In Arabic it is properly of the sharp value of our *th* in *thin* (the *θ* of the Greek), but is generally pronounced as a *t* by the nations who speak Arabic. This has, however, no influence in Turkish. Its numeral value in chronograms, &c., is 500.

ثا *sā*, *s. a.* Name of the letter ث.

ثابت *sābit*, *a. a.* Fixed, firm, immovable; proved, proven, demonstrated, incontrovertible; ثابتة *sābitz*, *s. a. (pl.* ثوابت *sèwābit)*, A fixed star.

ثار (*for* ثار *sè'r*) *sār*, *s. a.* Revenge, vengeance; —أخذ *àkhzi-sār*, The taking vengeance, using reprisals.

ثاقب *sākīb*, *a. a.* Penetrating.

ثالث *sāliss*, *a. a.* The third; ثالث

sālissā, *s. a.* A third, $\frac{1}{10}$ of a second ;
ثالثا sāliṣā, *ad. a.* Thirdly.
ثامن sāmin, *s. a.* The eighth ; ثامنا
sāminā, *ad. a.* Eighthly.
ثاني sāni, *s. a.* The second ; ثانيه sā-
niyyā, *s. a.* A second, $\frac{1}{60}$ of a minute ;
ثانيا sāniyyā, *ad. a.* Secondly.
ثبات ṣebāt, *s. a.* Firmness, steadiness,
immovableness.
ثبت ṣebt, *s. a.* A fixing ; a writing
down ; |—, —et, *v. a.* To fix ; to write
down.
ثبوت ṣubūt, *s. a.* A being incontro-
vertible, certainty in point of fact ;
ثبوتى ṣubūti, *s. a.* Affirmative, posi-
tive ; صفات ثبوتيه ṣifātī - ṣubūtiyyā,
The positive attributes (of God, as
power, knowledge, will, &c.).
ثروت ṣurvēt, *s. a.* Opulence, wealth.
ثريا ṣurēyyā, *s. a.* The Pleiades.
ثغور ṣughūr, *s. pl. a.* (of ثغر ṣaḡhr),
Frontier towns, passes, and places by
which an enemy may penetrate into
the country.
ثقات ṣikāt, *s. pl. a.* (of ثقة ṣiqa not used).
The faithful friends and companions
(of Muhammed).
ثقب ṣakb, *s. a.* A piercing, boring
through or into ; a hole pierced or
bored ; |—, —et, *v. a.* To pierce, to
bore.
ثقلين ṣakalēyn, *s. dual a. oblique case.*
The two material worlds, or the two
grosser races of intelligent and re-
sponsible creatures, mankind and

genii, to both of whom Muhammed's
mission was addressed, and from
whence he is styled رسول الثقلين
rāsūlu-'as-sakalēyn, The apostle of
the two gross or material races.
ثقلت ṣiklet, *s. a.* Weight, heav-
iness ; heaviness, oppression ; gravity ;
ثباتيه ṣikleti-zātiyyā, Specific gra-
vity ; ويزمك —vèrmek, *v. a.* To
oppress one's spirits, worry, annoy.
ثقل ṣakīl, *s. a.* Heavy, weighty, pon-
derous ; oppressive, unpleasant ; ugly ;
disagreeable, unbecoming, unseemly.
ثلاثا ṣelāssā, *s. a.* Tuesday, the third day
of the week.
ثلاثى ṣulāssī, *s. a.* The trilateral root of
any congeries of co-derivative Arabic
words.
ثالث ṣulas, *s. a.* A third, a third part ;
ثلاثان ṣulāsān, *s. dual a.* Two-thirds.
ثلاثة ṣelāssā, *s. a.* Three ; ثلاثون ṣelāssūn
and ثلاثين ṣelāssīn, *s. a.* Thirty.
ثلاثى ṣulussī (ṣuluse), *s. a.* A kind of
Arabic handwriting, corresponding to
our large text.
ثلج ṣeḷj, *s. a.* Snow. [wards.
ثم ṣumma, *c. a.* And then, and after-
ثمان ṣemān, and ثمانية ṣemāniyyā,
s. a. Eight ; ثمانون ṣemānūn, *ad.*
ثمانين ṣemānīn, *s. a.* Eighty.
ثمرة ṣeméré, *s. a.* Fruit ; result, conse-
quence.
ثمن ṣemen, *s. a.* Price, value ; —
ثمنن ṣumna, *s. a.* An eighth, eighth part.
ثمين ṣemīn, *s. a.* Of price, valuable.

ثنا *sènā*, *s. a.* Praise; a praising; —, —et, *v. a.* To praise, speak well of.

ثواب *səwāb*, *s. a.* A meritorious action in the sight of God; a reward or degree of merit attached to actions by

ثوب *səvb*, *s. a.* A garment. [God.

ثور *səvr*, *s. a.* The sign Taurus.

ثيب *səyyib*, *s. a.* (*fem.* ثيبه *səyyibé*) *m.* and *f.* One who is no longer a virgin.

ج *jim*. Sixth letter of the Turkish alphabet, having the value of *j* in English, though sometimes acquiring the sound of *ç* in *church*. It has the numeral value of 3 in astronomical tables, and in chronograms; and in the dates of letters it is the sign of the month جمادى الاخر *Jemāziyyu-'l-ākhir*.

جا *jā*. In dates of letters this is an abbreviation of the name of the month جمادى الاول *Jemāziyyu-'l-əvvəl*; —, *s. p.* Place, spot, station; جا جا *jā-bè-jā*, *ad. p.* Here and there.

جابلوسى *jābilūsāi*, *s. p.* Flattery, adulation.

جايى *jābi*, *s. a.* The collector of rents to property in mortmain.

جادو *jādū*, and جادو *jāzū* (*jādū*), *s. p.* A witch; a charmer; an old woman; a vampire (dead person supposed to rise from its grave by night and feed

on the blood of living people); witchery. [road.

جاده *jāddé*, *s. a.* A highway, public

جاذب *jāzib*, *a. a.* Attractive, attracting;

جاذبه *jāzibé*, *s. a.* Attractive power, attraction.

جار *jār*, *s. a.* A neighbour; —, *jārr*,

a. a. Which draws, pulls; (a noun, particle, or preposition) which causes

its dependent noun to be read with its last consonant followed by the

vowel *i* or syllable *iz*; —, *s. a.* A preposition, particle, or preceding

noun in construction with a noun;

—, *s. p.* A single whole shawl; a square shawl.

جاروب *jārūb*, *s. p.* A broom, besom;

زن —, —*zèn*, *s. p.* A sweeper.

جارى *jārī*, *a. a.* Flowing, running (water, &c.); current (time, custom, &c.). [white female slave.

جاريه *jāriyyé*, *s. a.* A female slave, a

جاسوس *jāssūs* (*shāshid*), *s. a.* A spy.

جالب *jālib*, *a. a.* Which attracts, draws from a distance. [who is sitting.

جالس *jāliis*, *s. a.* A seated person, one

جام *jām* (*jām*), *s. p.* Glass; a drinking glass; a mirror; a telescope.

جامع *jāmi*, *a. a.* Which collects, assembles; which assembles and

contains within itself; comprehensive, containing much; (a mosque) which

has ceremoniously been consecrated, and may no more be converted to

- secular purposes; —, *s. a.* A public mosque; a collector or compiler of writings.
- جامکان *jāmékān*, *s. p.* The outer hall of a bath used for dressing and undressing.
- جاموس *jāmūss* (*jāmish*), *s. a.* A buffalo.
- جامه *jāmé*, *s. p.* Clothing, apparel; شوی —, *jāmé-shūy*, *s. p.* A washer of linen; linen itself, wash-linen; the washing of linen.
- جان *jān*, *s. p.* The soul; the life; a soul, individual; جانم *jānim*! My soul! My life! My dear! My good fellow! My dear sir! &c.; جانم *jānim* صیقلدی *jānim-sīkildi*, My soul is oppressed; my feelings were hurt; I was sorry (for what occurred); I was tired and disgusted; جانسز *jānsız*, *s. t.* Lifeless, inanimate; wanting in animation; جان اتمق *jān-ātmek*, *v. n.* To give one's life (for a thing), throw it away; چکشک —, *chēkishmek*, *v. n.* To be in the agonies of death; ویرمک —, *vārmek*, *v. n.* To give life, animate; جان از دل و جان *èz-dil-u-jān*, *ad. p.* also *èz-dil-u-jān* و کوکلدن *èz-dil-u-jān-u-ghyūnguldān*, *ad. t.* With all (my, &c.) heart and soul; جان صیقلمتق *jān-sīkilmak*, *v. n.* To be weary at heart, to be vexed or sorry at heart (*with a pronoun affixed to جان*).
- جانان *jānān*, *s. p.* The beloved object, a mistress.
- جانب *jānīb*, *s. a.* A side; a direction;

- لین الجانب *lèyvinu-7-jānīb*, *s. a.* Kind, compassionate.
- جانباز *jānbāz* (*jāmbāz*), *s. p.* (One who risks his life) A breaker of horses; a horse-dealer; a rope-dancer.
- جانفس *jānfess* (*jānfess*), *s. t.* Plain silk stuff, gros de Naples.
- جانلنمتق *jānlānmak* (*aor. جانلنور jānlānr*), *v. n.* To come to life; to become lively.
- جانوار *jānvār* (*jānavār*), *s. p.* An animal; a disagreeable or noxious animal; a pig, hog, swine.
- جاوید *jāvid*, جاویدان *jāvidān*, جاویدان *jāvidān*, جاویدانه *jāvidānē*, جاویدانی *jāvidānī*, *a. p.* Eternal.
- جاه *jāh*, *s. p.* Rank, dignity.
- جاهل *jāhīl*, *a. a.* Ignorant; inexperienced in life; جاهلیت *jāhīlyēt*, *s. a.* The state of ignorance, the pre-Muhammedan pagan state of Arabia.
- جای *jāy*, *s. p.* A special spot, station.
- جائز *jā'iz*, *a. a.* Licit, allowed, not improper, permissible; possible, probable, feasible.
- جایگاه *jāy-ghyāh*, *s. p.* A special place.
- جایگیر *jāy-ghīr*, *a. p.* Which occurs, takes place.
- جبا *jāba*, *a. t.* Gratis, for nothing.
- جبار *jèbbār*, *s. a.* A tyrant, oppressor; an excessively proud man; God, the curber of the proud and of oppressors.
- جبال *jībāl*, *s. pl. a.* (*of جبل jèbel*), Mountains.

جبانَت jèbānèt, *s. a.* Cowardice, want of courage.

جبایَت jibāyet, *s. a.* The office and functions of collector of rents to property in mortmain.

جَبَخَانَه jèb-khānē, *s. t.* A powder-magazine; gunpowder in store.

جبر jèbr, *s. a.* A constraining; force, constraint; a binding up (of broken or sprained bones); algebra; |—, —et, *v. a.* To constrain, force; to bind up (broken bones); جبر و مقابله jèbr-u-mùkābélé, Algebra; جبراً jèbran, *ad. a.* By force, not willingly.

جبروت jèbérūt, *s. a.* God's quality of being the irresistible Ruler and Constrainer.

جبره jibré, *s. t.* The lees of any fruit, &c., from which the juice has been drawn off.

جبل jèbel, *s. a.* A mountain.

جبل الشیخ Jèbel - u - shèykh, Mount Hermon; جبل موسى Jèbel-i-Mūsà, Mount Sinai.

جبلت jibillèt, *s. a.* Nature, character, disposition; جبلتسز jibillètsiz, *a. t.* Ungenerous, disagreeable in character.

جبلقوم jèbèllakūm, *s. t.* The amethyst (?).

جبلی jèbéli, *a. a.* Pertaining to mountains; —, jibilli, *a. a.* Natural, inherent in one's nature. [courage.

جبن jùbn, *s. a.* Cowardice, want of

جبندانلی jibindānlik and جبنک jibinlik, *s. t.* A mosquito net.

جبهه jèbhē, *s. p.* Arms, armour; —, jèbbè, *s. a.* A kind of light cloak;

جبهه لو jèbèli, *s. t.* A kind of irregular horse patrol; جبهه جی jèbèjī, *s. t.* A kind of soldier in the old system, who had charge of the spare arms, ammunition, tents, &c.; جبهه خانه jèbè-khānē, An arsenal, armoury, store of warlike muniments; (also جَبَخَانَه jèb-khānē), a powder-magazine; gunpowder in store.

جبهه jèbhē, *s. a.* The forehead.

جبین jèbīn, *s. a.* The forehead; مسای jèbin-sāy, *a. p.* Who rubs his forehead (on the ground, &c., out of respect).

جسته jùssāē, *s. a.* The body; the size of body; جسته لو jùssāli, *a. t.* Large-

جهمیم jàhīm, *s. a.* Hell. [bodied.

جد jèdd (*fem.* جدسه jèddē), *s. a.* A grandfather; a forefather, ancestor; —اعلی jèddi-à'la, The most remote ancestor, origin of a family; ابا عن جدن èbā-"àn-jèddin, *ad. a.* (Through the father from the ancestors) from father to son; —, jidd, *s. a.* A strenuous persevering effort, a real endeavour; جدی jiddī, *a. a.* Real, serious, not in fun or in mockery. [divided, asunder.

جدا jùdā, *a. p.* Separate, separated,

جدار jidār, *s. a.* A wall.

جدال jidāl, *s. a.* A disputing, contesting; a fighting, quarrelling; battle.

جدری jùdēri, *s. a.* The small-pox;

جدری بُقَری jùdēri'ī - bākari, The cow-pox.

جدول *jèdvxl*, *s. a.* A canal; a mathematical or statistical table; تختسی، — *tàkhtassi*, *s. t.* A flat ruler.

جدی *jèdi*, *s. a.* The sign Capricorn; —, *jùdèy*, *s. a.* (diminutive), The جدید *jèdid*, *a. a.* New. [pole-star.

جذب *jèzb*, *s. a.* An attracting; ا—, —*et, v. a.* To attract.

جذر *jèzr*, *s.* A root; an arithmetical root of a number; مربع، *jèzri-mùrèbbà*, A square root; مكعب، *jèzri-mùkyà* “*‘àb*, A cube root; جذر درنجی *dàrdinji-jèzr*, A fourth root, &c., &c.; جذرتام *jèzri-tāmm*, A perfect root; اصم، *jèzri-āssāmm*, A surd root.

جر *jèrr*, *s. a.* A drawing, pulling, training; a causing the last consonant of Arabic words to be pronounced with the vowel *i* or the syllable *is* after it; ائقال، *jèrri-èsskāl*, The art or science of mechanics or of the power of moving heavy bodies.

جراح *jèrrāh*, *s. a.* A dresser of wounds; a surgeon. [pus, matter.

جراحت *jèrāhāt*, *s. a.* A wound; a sore;

جرار *jèrrār*, *a. a.* Who ravishes, carries off booty, slaves, &c.; bold, valorous; impudent, importunate; —, *s. a.* A brave warrior, adventurous soldier; an impudent beggar.

جربزه *jèrbézè*, *s. a.* Ready wit and facility of argument, the gift of the gab.

جرح *jèrh*, *s. a.* A wounding; a controverting; —, *jùrh*, *s. a.* A wounding;

a wound; ا—, *jèrh-et, v. a.* To wound; to controvert; — —, *jùrh-et, v. a.* To wound; جرحة *jùrha*, *s. a.* A wound.

جرع *jèr*, *s. a.* A drinking; ا—, —*et, v. a.* To drink; جرعة *jùr* “*a, s. a.* A draught.

جرم *jirm*, *s. a.* A body, solid body; size (of a body); —, *jùrm, s. a.* A fault, culpability; لاجرم *la-jèrem, ad. a.* Without fail, in any case.

جرمانیا *Jèrmānia*, *s. t.* Germany.

جروف *jùrūf*, *s. t.* The scorice of metals.

جری *jèri*, *s. a.* Brave, bold, adventurous.

جریان *jèrkyān*, *s. a.* A flowing; a being current; a happening, taking place; ا—, —*et, v. a.* To flow; to be current; to happen, take place. [hardihood.

جرئت *jùr’et*, *s. a.* Boldness, courage,

جرید *jèrīd*, *s. a.* A stick used as a dart in a peculiar kind of military exercise or game on horseback.

جریده *jèrīdè*, *s. a.* A register, roll, ledger. [misdemeanour.

جریمه *jèrīmè*, *s. a.* A fine paid for any

جزء *jùz*, *s. a.* A part, portion; a small book of a few pages; a portion of twenty pages in a large written book, or of a sheet in a printed book;

جزئی *jùz’i*, *a. a.* Partial; small, insignificant; اراده جزئی *irādè’i-jùz’-iyyè*, The partial free-will of man (which is but a portion of the اراده کلیه *irādè’i-kyùllīyyè*, the universal will of God); ذکر جزواراده کل *zīkri-jùz’-vè-irādè’i-kyùll*, The men-

tion of a part instead of the whole, as *a sail* when we mean *a ship*.

جزا *jèzā*, *s. a.* Retribution; punishment; روز جزا *rūzi-jèza*, The day of judgment; الله جزاسنى ويرسون *Allāh-jèzāsānī-vèrsān!* May God give him retribution!

جزائر *jèzā'ir*, *s. pl. a.* (of جزيرت *jèzīrē*), Islands; Algiers in Barbary; بحر سفيد *jèzā'iri-bāhri-sēfid*, The islands of the Grecian Archipelago; سبعة *jèzā'iri - sēb'ā*, The seven Ionian islands.

جزدان *jūzdān* (*jūzdānlk*), *s. p.* A portfolio; a pocket-book; a kind of book or thin cushion held in the hand under a sheet of paper when writing, so as to keep it flat and unbending.

جزر *jèzr*, *s. a.* The ebb-tide, low water.

جزع *jèz'*, *s. a.* A crying, lamenting.

جزم *jèzm*, *s. a.* A deciding in one's mind that a thing must be so and so, a deducing very positively (though still liable to mistake); the orthographical sign—, which, placed over a consonant, shows that a syllable ends with that consonant, or that it is not followed by a vowel in the syllable; —, —et, *v.a.* To decide, deduce very positively.

جزو *jūzv* or جزود *jūz'* (for جز' *jūz'*, which see); جزوى *jūzvi*, for جزئى *jūzī* (see جز' *jūz'*). [without a cover.

جزوة *jèzvē*, *s. t.* A small coffee-pot جزئى *jūz'ī*, *a. a.* Partial; trifling, insigni-

nificant; جزئيات *jūz'īyyāt*, *s. pl. a.* Partial things; special sciences; trifles, insignificant things.

جزية *jīzyē*, *s. a.* The special tax or tribute paid by non-Muslim subjects to a Muslim state for safety and protection. It is also called خراج *khārāj*.

جزيرة العرب *jèzīrē*, *s. a.* An island; جزيرة العرب *jèzīrētū-'l-'ārab*, The Arabian peninsula.

جزيل *jèzil*, *a. a.* Copious, abundant.

جسارت *jèssāret*, *s. a.* Valour, courage, boldness, hardihood; —, —et, *v.n.* To dare, to have the courage.

جسامت *jèssāmèt*, *s. a.* Great size of body; importance (of affairs) in respect of the vastness of the interests they affect. [fitting, meet.

جسبان *jūssbān*, *a. p.* Worthy, suitable,

جست و جو *jūst-u-jū*, *s. p.* A seeking, looking for; —, —et, *v.a.* To seek.

جسد *jèssed*, *s. a.* The body (of man or animals).

جسر *jūssr*, *s. a.* A bridge; a viaduct; a causeway through a morass, or along the low banks of a river.

جسم *jūssm*, *s. a.* A body; a solid body; a mathematical solid figure. [terial.

جسمانى *jūssmānī*, *a. a.* Corporeal; ma-

جسور *jèssūr*, *a. a.* Brave, bold, valorous, courageous. [important.

جسيم *jèssīm*, *a. a.* Large, great, vast;

جغرافيا *jāghrāfiya*, *s. t.* Geography.

جفا *jèfā*, *s. a.* Ill-treatment, ill-usage;

جفاكار *jèfā-kyār*, A cruel person.

جگر *jigħkr*, *s. p.* The pluck; the liver; the lungs; — *آق لک-jigħkr*, The lungs, lights; — *قره kara-jigħkr*, The liver; جگرچی *jigħkrji*, A seller of plucks; a cat's-meat man; جگرم *jigħkrim*! (My liver!) My darling! جگرکوشم *jigħkr-kyəshém*! (Corner of liver!) My ducky darling!

جل *jèlla*, *int. a.* May He (or His name) be magnified! — *جُلل*, *s. a.* The totality, or principal portion (of anything); a horse-cloth.

جلا *jilā*, *s. a.* A polishing, burnishing; polish; — *جَلَا*, *s. a.* Exile; — *جَلَا-عَت*, *jilā-et*, *v. a.* *ویرمک* — *جِلَا-صَرْمَك*, *v. s.* To polish, burnish.

جلاب *jèllāb*, *s. a.* A factor who imports cattle or slaves from distant places. [man, hangman.

جلاد *jèllād*, *s. a.* An executioner, heada-
جلادت *jèlādèt*, *s. a.* Bravery, intrepidity.

جلال *jèlāl*, *s. a.* Greatness, grandeur; a great passion; *ذو الجلال zū-7-jèlāl*, God of greatness; *جَلالِنَمَق* *jèlāl-lanmak*, *v. s.* To get into a great passion.

جلالت *jèlālèt*, *s. a.* Human greatness.

جلب *jèlb*, *s. a.* A sending for and causing to come from a distance; importing; — *جَلَا-عَت*, *v. a.* To send for and cause to come or to be brought; to draw (anything) towards one's self; — (*for جلاب jèllāb*), *جَلَب*, *s. a.* A lover of cattle or slaves, one who

brings them from their native place to the place of sale.

جلد *jild*, *s. a.* The hide of an animal; a volume; the binding of a book.

جلدلمک *jıldlémek*, *v. a.* To bind (a book); *جَلدَلَمَك* *jıldlémek*, *v. a.* *causal*, To cause (a book) to be bound, to give (it) to be bound.

جلسه *jilés*, *s. a.* A sitting, one interval

جلیق *jilk*, *a. t.* Rotten (egg). [of sitting.

جلوس *jülüss*, *s. a.* The accession of a sovereign to the throne; — *جَلَا-عَت*, *v. s.* To ascend the throne, become sovereign.

جلوه *jilvə*, *s. a.* The airs, manners, coquetries, blandishments of beauties; the natural graces and beauties of various objects.

جلی *jèli*, *a. a.* Conspicuous, patent; a kind of handwriting, something similar to that used in firmans called *دیوانی dīwānī*.

جلیس *jèliss*, *s. a.* A social companion, one who sits much with another.

جلیل *jèlil*, *a. a.* Great, grand.

جم *jèmm*, *s. a.* A multitude; *جَمِغْفیر* *jèmmi-ghāfir*, A great multitude.

جمادات *jèmadāt*, *s. pl. a.* (*of جماد jèmad*), Inanimate objects, the mineral world.

جمادی *jèmāzi*, *s. a.* Name of two consecutive lunar months in the Muhammedan year; one, called *جمادی الاول jèmāziyu-'l-əvvəl* (The first Jemāzī), is the fifth, and in the dates of letters

is represented by the abbreviation **ح** (for **جا**); the other, named **جمادى** **الآخر** *jèmāziyyu-'l-ākhir* (the latter *Jemazi*), is the sixth, and is represented in dates by **ح** (for **ج**).

جماع *jlmā*, *s. a.* Copulation, sexual intercourse; **ح**—, —**ح**, *v.n.* To copulate, have sexual intercourse.

جماعت *jèmā'at*, *s. a.* A congregation.

جمال *jèmāl*, *s. a.* Severe beauty.

جماهير *jèmāhīr*, *s. pl. a.* (of **جمهور** *jūmhūr*), Republics, commonwealths.

جمرة *jèmṛé*, *s. a.* A live coal; an astronomical or meteorological term used to signify the infusion of vital heat into the elements in spring, or rather at the end of winter. According to the theory there are three *jèmṛé*; one, the infusion of heat into the air, occurs thirty days before the vernal equinox; the second, affecting the waters, seven days later; and the third, vivifying the earth, sixteen days before the equinox. They are said to fall into or upon their elements, as **بوكون** *bū-kūn* **جمرة هوايه دوشدى** *bū-ghyun-jèmṛé-həwāyu - dūshdu*, To-day the *vital heat* has fallen on the air. [fellow.

جمرى *jīmri*, *s. f.* A miserable, avaricious

جمشيد *jèmshīd*, *s. p.* Name of a Persian king.

جمع *jèm*, *s. a.* A collecting together, aggregating; a collection, assembly, congregation; an adding up, adding together; addition in arithmetic; an

adding something more; the plural number; **ح**—, —**ح**, *v.a.* To collect, bring together; to add up, add together; to add something more; **او**—, —**او**, *v.n.* To collect together, come together; **اولنمق** *—òlunmaq*, *v. p.* To be collected, brought together; **صحیح**—, *jèm''i-sāhīh*, The regular form of plural; **مكسر**—, *jèm''i-mùkèsser*, An irregular form of plural in Arabic nouns; **الجمع**—, *jèm''u-'l-jèm*, A plural of a plural (frequently used in Arabic words).

جمعه *jùm''à*, *s. a.* Friday, the Day of Congregation; **ايرتهسى** *—èrtèssi*, Saturday, the morrow of the Day of Congregation.

جمعيت *jèm''lyyèt*, *s. a.* An assembly, a party; a state of tranquillity or collectedness (of mind).

جمله *jùmlé*, *s. a.* The whole, totality; a whole, a totality; all; a sentence, phrase, paragraph, proposition; a category, class; **بالجملة** *bi-'l-jùmlé*, *a. a.* All, every one; **في الجملة** *fi-'l-jùmlé*, *ad. a.* In a summary manner, concisely; **بو جملة دن** *bū-jùmlédan*, Of this class, in this category; **جملة** *jùmlétən*, *ad. a.* Totally, all, altogether; **جملةسى** *jùmléssi*, All of it; all of them.

جمهور *jūmhūr*, *s. a.* A republic; the commonwealth; anarchy; **جمهوريت** *jūmhūriyyèt*, *s. a.* A republican form of government; anarchy.

جميع *jèmi'*, *s. a.* All, every one ;

جميعاً *jèmi'an*, *ad. a.* All together.

جميل *jèmił*, *a. a.* Beautiful, handsome.

جن *jinn*, *s. a.* The Genii, a race of material intelligent beings, whose bodies are similar to the essence of fire or smoke ; جنى *jinnī* (ijinni), One of the Genii ; جن طائفسى *jinn-tā'ifəsi*, The race of Genii ; ايجنده *ichinda-jinnlar-tòp-dynar*, (The Genii play at bowls in it) It is quite empty and deserted (a house, &c.).

جناب *jènāb*, *s. a.* Presence, dignity ; a sense of pride and honour ; a title of respect of universal signification, from Godhead, Majesty, Highness, Grace, Excellency, &c., down to simple Worship, Honour, and Respectability. In the case of God, and of all exalted personages of the Muslim hierarchy, this title precedes the word indicative of office ; whereas, in cases of non-Muslim personages the title follows that word, or the mere name of the person (man or woman), and takes the pronominal affix of the third person, singular or plural according to the degree of respect shown : there was, therefore, a combination of disrespect in the application of this title ; or better, it should be considered as a compromise between national or sectarian pride and the natural kindly feelings entertained for friends ; جناب

حق *jènābi-hakk*, His Divine Majesty the Essence of Truth ; جناب رسالتناهی *jènābi - rèsälet - pènāhi*, His Holiness the Refuge of the Apostolic office (Mahammed) ; جناب شهريارى *jènābi-shèhriyāri*, His Majesty the Sultan ; جناب وکالتناهی *jènābi - vèkyälet - pènāhi*, His Excellency the Refuge of the Lieutenancy (the grand vizier) ; انکتر وقرالجهسى *inghiltèra - kirālıchessi - jènāblari*, Her Majesty the Queen of England ; ایلچی بک جنابلى *èlchi-bègh-jènāblari*, His Excellency the Lord Ambassador ; ارمنى بطریقى *èrmèni - pàtriki - jènāblari*, His Reverence the Armenian Patriarch ; &c. &c. The Armenian practice of addressing people by this title followed by the pronominal affix of the second person is not used by the Turks, either among themselves or with people of other nationalities. (See عاليجناب *hàzret*) *ali-jènāb*, *a. p.* Magnanimous, high-principled, proud in honour.

جنابت *jènābèt!* *inf. t.* You beast! you polluted fellow!

جناح *jènāh*, *s. a.* A wing ; a wing of an army ; جناحين *jènāhèyn*, *s. dual a.* The two wings. [a funeral.

جنازه *jènāzè*, *s. a.* A dead human body ;

جناس *jìnāss*, *s. a.* A double-entendre, play upon words.

جنابت *jìnāyèt*, *s. a.* A trespass, of-

fence ; a trespassing ; | —, —et, *v.n.*
To trespass (against).
جنب *jèn*b, *s. a.* The side ; ذات
الجنب *zātu-1-jèn*b (*sàtlġjān*), The
pleurisy. [plays.
جنبان *jùnbān*, *a. p.* Which moves,
جنبز *jìnbiz*, جنبستره *jìnbisstra*, *s. t.*
Tweezers.
جنبش *jùnbush*, *s. a.* Motion, play ; fun,
amusement, play.
جنت *jènnèt*, *s. a.* Heaven, paradise ;
جنتمکان *jènnèt-mèkyān*, *a. p.* Whose
place is in paradise, the late (Sultan) ;
—, *jìnnèt*, *s. a.* Madness.
جنگه *jùnha*, *s. a.* An offence, crime ;
صاحبی *jùnha-sāhibi*, A criminal,
offender.
جند *jànd*, *s. a.* A troop, body of troops.
جندره *jèndéré*, *s. p.* A press for press-
ing. [horseman.
جندی *jìndi*, *s. t.* A perfect military
جنس *jìns*, *s. a.* A genus, kind, sort ;
—, *a. t.* Of race, of blood.
جنگ *jènk*, *s. p.* Battle ; war ; | —, —et,
v.n. To do battle, fight ; جنگچی
jènkji, *s. t.* A warrior, one skilful in
war. [jènūbī, *a. a.* South, southern.
جنوب *jènūb*, *s. a.* The south ; جنوبی
جنود *jùnūd*, *s. pl. a.* (*of* جند *jùnd*),
Bodies of troops.
جنون *jùnūn*, *s. a.* Madness.
جنويز *Jènviz*, *s. t.* Genoa.
جو *jè*v, *s. p.* Barley ; —, *jū*, *a. p.* (*in*
composition), Who seeks, looks for ;
—, *jè*vv, *s. a.* The vacant space (*of*

air) ; جو سما *jèvvi-sēmā*, The vacant
space of air towards the sky.
جواب *jèwāb*, *s. a.* An answer ; | —,
—et, *v. a.* To say in answer ; —
جورمک *jèwāb-vèrmek*, *v. n.* To give
an answer. [bourhood.
جوار *jìwār*, *s. a.* The vicinity, neigh-
جوارح *jèwārih*, *s. pl. a.* (*of* جارحه *jāri-*
ha), Those members of the body with
which necessities are supplied.
جوارى *jèwāri*, *s. pl. a.* (*of* جاریه *jāriyyē*),
Female slaves.
جواز *jèwāz*, *s. a.* Permission given ;
—جورمک, —*vèrmek*, —*کوسترمک*,
—*ghyāsstèrmek*, *v. n.* To give per-
mission, to allow.
جوان *jùwān*, *s. p.* A young man, a
youth ; —*bākt*, —*bākt*, *a. p.*
Whose fortune or star is on the as-
cendant, like a young man's progress.
جوانمرد *jùwānmèrd* (*jùmèrd*), *a. p.*
Generous, liberal.
جواهر *jèwāhir*, *s. pl. a.* (*of* جوهر *jè-*
hèr), Jewels, precious stones ; atoms ;
جواهرچی *jèwāhirji*, *s. t.* A dealer in
precious stones, a jeweller.
جوجه *jùjé*, *s. t.* A dwarf.
جود *jūd*, *s. a.* Goodness, kindness,
beneficence. [lence.
جودت *jèvdèt*, *s. a.* Goodness, excel-
جور *jè*vr, *s. a.* Unkind and unjust treat-
ment, tyranny ; | —, —et, *v. n.* To treat
tyrannically, unkindly, and unjustly.
جوز *jè*vz (*jè*viz), *s. a.* A walnut ; walnut-
tree-wood ; —*būā*, —*jè*vzi-*bè*vwā, and

هندستان جوزی hndiastān - jèvizi, A nutmeg; هندستان جوزی قهونى hndiastān - jèvizi - kabughu (cuticle of nutmeg), Mace.

جزوا jèvzā, *s. a.* The sign Gemini.

جوش jūsh, *s. p.* A boiling; a rushing; a violent motion; جوش و خروش jūsh-u-khūrūsh-et, *v.n.* To rush; to be in violent commotion.

جوشان jūshān, *a. p.* Which boils, boiling; which rushes; which is in violent motion.

جوشش jūshish, *s. p.* A boiling up; a rushing; a violent motion.

جوشقون jōshkun, *a. t.* Full, high, overflowing (water of streams).

جوع jū, *s. a.* Hunger. [cavity.

جوف jèvf, *s. a.* A hollow, hollow place,

جولان jèvélan, *s. a.* Motion; agitation; circulation; |—, —et, *v.n.* To be in motion, to circulate.

جومرد jùmèrd (*for* جوانمرد jūwānmèrd), *a. p.* Generous, liberal.

جوی jüy, *s. p.* A stream, canal.

جویبار jüybār, *s. p.* A great river; a place abounding in springs or running streams.

جوهر jèvhar, *s. a.* A precious stone, a jewel; the essence of any being; mineral ore, especially if in the form of sand; the lines and marks on Damascus blades; فرد—, jèvhāri-fīrd, An atom, a primitive particle of matter.

جذجذ or ja, *pr. t.* or inseparable particle.

When joined to a noun or pronoun substantive it signifies *manner* or *style*, as آدم adam, Man; آدمجه adamja, In a manly way, like a man; when joined to an adjective it forms a kind of diminutive, corresponding to our *rather* or *ish*, though this is still an expression of the primitive value of *manner* or *style*, as طاتلو tātlū, Sweet; پاتلوجه tātlūja, Sweetish; پویشجه pūshjeh, Speak rather gently; when joined to an adjective of nationality it implies *language*, still without losing the idea of *manner*, *manner of speaking*, as ترک ترک turk, A Turk; ترکیجه türkje, The Turkish language, or the Turkish manner. This particle is sometimes followed by the syllables لین léyin, but then the ه of جه is suppressed as redundant, and the whole particle becomes جلین jéléyin. This form is of the same value as the simple جه, or it adds to it the idea of affection or regard; it may be likened to the difference between Tom and Tommy.

جهاد jihād, *s. a.* A zealous striving; a fighting the good fight, either against wicked inner lusts, or against outward enemies of the faith.

جهاز jihāz (chèhiz), *s. a.* A bride's marriage portion of clothes, jewels, furniture, &c.

جهالت jahālet, *s. a.* Ignorance, lack of knowledge or information.

جهان jihān, *s. p.* The world, this world ; a world ; جهاندار jihān-bān, جهانداران jihān - dār, جهانپناه jihān - pēnāh, جهانکشا jihān-kyūshā, جهانگیر jihān-ghīr, A sovereign, the Sultan, keeper, possessor, asylum, conqueror, holder, of the world ; جهانیان jihāniyān, *s. pl. p.* The inhabitants of the world.

جهت jihèt, *s. a.* A direction, side, quarter ; respect, relation, head, cause.

جهد jèhd (jàhd), *s. a.* A strenuous endeavour ; —, (jàhd)-et, *v.n.* To try very hard.

جهر jèhr, *s. a.* A speaking aloud, openly ; جهراً jèhran, *ad. a.* Aloud.

جهری jèhri, *s. t.* Yellow berries.

جهل jèhl, *s. a.* Ignorance ; —مرکب, jèhli-mùrèkkeb, Compound ignorance, which is not even aware of being ignorant.

جهنم jihənnam, *s. a.* Hell ; —اول, jihənnam-òl ! Go and be d—d !

جی ji or ji, A Turkish particle, which, added to any noun, expresses the person who sells or makes the thing denoted by the noun, or who has some constant relation with that thing, as شکرچی shèkérji, A seller of sugar or sweetmeats ; کایقچی kàyíkji, A boatman ; یالانچی yallānji, A liar.

جیب jèyb, *s. a.* The breast or bosom, or breast-pocket of a garment ; the sine of an arc ; (jèb) a pocket ; —همایون, jèybi-hümāyun, The Sultan's privy purse ; تمام جیب tāmāmi-jèyb, A cosine ;

نسبت جیبیه nissbèti - jèyblyyyē, A log. sine ; تمام نسبت جیبیه tāmāmi-nissbèti-jèyblyyyē, A log. cosine.

جیجی jiji, *s. t.* Any pretty little plaything ; جیجیلومجیلو jījili-mījili, *a. t.* Ornamented so as to please children.

جیران jèyrān (jèylān), *s. t.* A gazelle ; —, *s. pl. a.* (of جار jār), Neighbours.

جیش jèyah, *s. a.* An army.

جیفه jifē, *s. a.* A carrion carcase.

جیم jim, *s. a.* Name of the letter ج.

جیوش jüyūsh, *s. pl. a.* (of جیش jèyah), Armies.

جیوه jīwa, *s. t.* Quicksilver, mercury.

چ

چ chim or jimi-fārsī. Seventh letter of the Turkish alphabet, having the value of the English *ch* in *church*. Like ج it has the numeral value of 3 in chronograms, but is not used elsewhere as a numeral.

چابک chābik, *a. p.* Quick ; *ad. t.* Quickly ; soon.

چاپ chāp, *s. t.* The bore or calibre of guns, or size of balls and bullets.

چاپقین or چاپقون chāpkin, *a. t.* Which runs fast, a good runner ; —, *s. t.* A blackguard ; good-for-nothing, low fellow. [*v.n.* To run.

چاپمت chāpmet (*aor.* چاپار chāpar), چاپوت chāpūt, *s. t.* A clout, cloth, rag.

چاپول chāpul, *s. t.* A predatory incursion.

چاہه *chàpa*, *s. t.* A hoe; چاہه لمق *chà-palamak*, *v. a.* To hoe.

چات پات *chàt-pàt*, *ad. t.* Now and then, but rarely.

چاتردامق *chàtirdamak* (*aor.* چاتردار *chàtirdar*), *v. n.* To chatter (the teeth); to creak, make a loud noise (as the timbers of a ship in a storm).

چاتردی *chàtirdi*, *s. t.* A noise of crushing, bumping, creaking.

چاتره پاتره *chàtara-pàtara*, *ad. t.* (To be able to say a few words of a language) in a broken manner. [Cracked, split.

چاتلق *chàtlak*, *s. t.* A crack; —, *a. t.*

چاتلمق *or* چاتلمق *chàtlamak* (*aor.* چاتلر *chàtlar*), *v. n.* To crack, split, become cracked; to burst (with rage, &c.).

چاتمق *chàtmak* (*aor.* چاتار *chàtar*), *v. n.* To knock against, run against, run foul of; to meet with; to become thick or intimate with, make great friends with; to come (time); —, *v. a.* To baste (needle-work preparatory to sewing); — قاش *kàsh*—, *v. n.* To frown. [a house.

چاتی *chàti*, *s. t.* The skeleton roof of

چادر *chàdir*, *s. t.* A tent; قومق —, —*kürmak*, To pitch a tent.

چار *châr*, *a. p.* Four; —, *s. p.* Rescue, remedy; چاروناچار *châr-u-nâ-châr*, *ad. p.* Whether there be a remedy or not; will ye, nill ye; —, *s. t.* The Czar of Russia; چارپا *chârpâ*, *s. p.* A quadruped; چارپاره *châr-pâré* (*châl-*

para), *s. p.* The castanets (four pieces); چارطاق *châr-tâk*, Any little harbour or building with posts or columns.

چارپلمق *chârpilmak* (*aor.* چارپلور *chârpilir*), *v. n.* To become warped or crooked; —, *v. p.* To be struck.

چارپمق *chârpmak* (*aor.* چارپار *chârpâr*), *v. a.* To strike (with any long thing, as the hand, the tail, &c.); to strike or dash (anything against another); to strike (with palsy or other affliction); to strike (anything, as lightning does).

چارداق *chârdak*, *s. t.* A kind of terrace on a housetop, or in a garden, provided with trellis-work for drying linen, or for training vines, &c.

چارسو *chârsû* (چارشو *or* چارشى *chârshî*), *s. p.* A street of shops; the (by Europeans so called) bazaars of towns in the Levant.

چارشب *châr-shèb* (چارشہ *chârshâf*), *s. p.* A sheet for a bed.

چارق *chârik*, *s. t.* Sandals such as shepherds and peasants wear in the East, as also soldiers on a march.

چارمیخ *chârmikh* (*chârmik*), *s. p.* A full size cross for criminals; the shrouds of a mast. [avoiding.

چاره *chârê*, *s. p.* A remedy, a means of چاریک *châr-yèk* (*chèyrek*), *s. p.* A quarter of an hour; a quarter, fourth part.

چاسار *châsâr*, *s. t.* Caesar, emperor.

چاشنی *châshni* (*chèshni*), *s. p.* The

taste, savour (of food); چاشنيکير chāshnighīr, *s. p.* An officer whose duty it is to taste the food of his master.

جاغرمق chāghirmak (*aor.* چاغرمق chāghirir), *v. a.* To call; to sing (a song); —, *v. n.* To call out; — تړکي tūrkyu—, *v. n.* To sing songs.

چاغلامق چاغلامق chāghildamak (*aor.* چاغلامدار chāghildar), چاغلامق chāghilamak (*aor.* چاغلام chāghilar), *v. n.* To make a murmuring, splashing, or rippling noise in running over rocks or stones (water); چاغلامدي chāghildi, *s. t.* The noise of water running over a cascade; چاغلامان chāghilayan, *s. t.* A cascade which murmurs. [crab.

چاغمانوس chāghanoss, *s. t.* A crab, sea چاشر chāshir, *s. t.* A kind of wide trousers which tie round the ankle.

چاگل chāki, *s. t.* A pebble, round smooth stone.

چاگمق chākmak, *s. t.* A steel to strike fire with; the lock of a gun; —, *v. a.* (*aor.* چاگار chākar), To strike (fire); —, *v. n.* To drink, to use intoxicating drinks; — طاشي —tāshi, *s. t.* A flint, or agate to strike fire with, or for a gunlock; — شمشک shimshek—, *v. n.* To lighten, flash with lightning.

چاگي chāki, *s. t.* A pocket-knife, clasp-knife, pocket pen-knife.

چاک chāk, *s. p.* A rent; —, *a. p.* Rent, torn; —, چانگ chāng, *s. t.* A large

چاگر chākēr, *s. p.* A servant; چاگرينگر chākeringiz, I, your servant.

چالاک chālāk, *a. p.* Quick, agile, nimble. چالشقان chālshkān, *a. t.* Industrious, assiduous.

چالشمق chālshmak (*aor.* چالشور chālshir), *v. n.* To work, be busy, occupy one's self.

چالغی chālghi, *s. t.* Any instrument of music; چالغيجی chālghiji, *s. t.* A musician. [crazy.

چالک chālīk, *a. t.* Cracked, half-witted, چالکامق chālīkamak (*aor.* چالکار chālīkar), *v. a.* To shake violently; to shake up; to beat up (eggs, &c.); to rinse; چالکانمق chālīkanmak (*aor.* چالکانور chālīkanir), *v. n. or p.* To be violently shaken or agitated.

چالماق chālīmak (*aor.* چالما chālī), *v. a.* To strike, beat, knock; to steal; to play (any musical instrument), sound, beat, strike, blow; to strike (the hours, a clock); —, *v. n.* To draw or approach (to any shade of colour).

چالی chālī, *s. t.* A briar, any prickly bush.

چام chām, *s. t.* Deal or pine, or firwood; — اناجی —āghāji, A pine or fir tree; — ساقزی —sākizi, Resin, rosin.

چامور chāmūr, *s. t.* Mud, mire; clay.

چانته or چانطه chānta, *s. t.* A knapsack.

چاوش chāvush, *s. t.* A serjeant in the army; a herald or serjeant at arms in olden times; — باشي —chāvush-bāshi, Formerly the Grand Usher and

Marhal of the Empire, now a kind of Chief Baron of the Court of Chancery.

چاه chäh, *s. p.* A well; a pit; — زخندان, chähi-zènakhdän, The dimple of the chin.

چای chây, *s. t.* A river, rivulet, brook, stream, streamlet; tea (the herb, or an infusion); — مسقوچایی mòskov-châyî, (Russian tea) Tea (the herb); — اطه چایی lds-châyî, Sage (the herb).

چایر châyir, *s. t.* A field, meadow, pasture-land; چایر چایر châyir-châyir, *ad. t.* (To burn) vehemently with flame and a crackling noise; — پنیری, châyir-pèñiri, Cream cheese, new cheese; — قوشی, châyir-kùshu, The lark.

چایلاک châylak, *s. t.* The kite (bird).

چابالمق chäbalamak (*acr.* چبالر chäbalar), *v. n.* To strive, struggle, make efforts.

چبؤك chibük, *s. t.* A stick, wand; a pipe for smoking; a bar (of metal); a stripe (in stuffs).

چب chëp, *s. p.* The left-hand side; — (in چوره chëp-chëvré, All round, quite round), a Turkish particle of completeness. [eyes.

چپاک chëpak, *s. t.* The gum of the

چپراز chëpraz, *s. t.* The frogs or braidings across the breast of some military coats, with their loops and buttons.

چپکن chëpken, *s. t.* A kind of coat or jacket, like that worn by hussars.

چپلاک chiplak, *a. t.* Naked, bare.

چتال chätal, *s. t.* A fork; the forking of a branch or road; —, *a. t.* Forked; — طرناقلو, chätal-tirnaki, *a. t.* Cloven-hoofed; چتالانمق chätallanmak, *v. n.* To fork, become forked; چتالاشمق chätalashmak, *v. n.* To become intricate or complicated (any question or business).

چتر chëtr, *s. p.* A tent; a veil, a veil.

چتله chëtélé, *s. t.* A tally-stick, tally.

چتین chëtìn, *a. t.* Difficult. [score.

چدیک or چدک chëdik, *s. t.* A kind of light boot.

چی چیرا chirà, *ad. p.* Why? چی چیرا bî-chün-v-chirà, *a. p.* (God) Who is without a why or a wherefore, unaccountable for what He wills; —, chërä, *s. p.* Pasturage; —, chira, *s. t.* The resinous part of pine-wood.

چراغ chirāgh, *s. p.* A lamp, candle, flambeau; an apprentice, pupil; a client; a pensioner, protégé, one who owes his station to another (the idea of a lamp or candle lighted and well visible, being the prevailing figure in all these secondary meanings).

چرب chërb, *a. p.* Fat and smooth. plump.

چرپمک chirpmek (*acr.* چرپر chirp), *v. a.* To mark (timber) with a tight cord and chalk or ruddle; to bleach (linen or wax).

چرپی chirpi, *s. t.* The cord with which carpenters mark timber with straight lines; a straight line.

چریبکی *chirpji*, *s. t.* A bleacher.
 چرچو *chèrchivé*, *s. t.* A frame; the sash of a window.
 چرخ *chàrk* (*chàrk*), *s. p.* A wheel (of any machinery); a turner's lathe; an engine, a machine; the sphere, the firmament, the universe; fate, fortune.
 چرخه *chàrkha*, *s. t.* A wheeling about and skirmishing; *is* چرخه طویی *chàrkha-tòpu*, A fieldpiece, light gun for campaigning; چرخه جی *chàrkha-ji*, *s. t.* A skirmisher; چرخه جیلر *chàrkhajilar-kàwghassi*, A skirmish. [small saucers as relish.
 چرز *chèrez*, *s. t.* Condiments served on
 چرک *chirk*, *s. p.* Dirt, filth; چرکاب *chirkyáb*, *s. p.* Dirty water, water which has been used for washing; (*chirghèf*) a sink, a drain.
 چرکین *chirkin*, *a. p.* Nasty; ugly; disagreeable or unsuitable (act).
 چرند *chèrëndé*, *a. p.* Which pastures, grazes; —, *s. p.* A grazing animal.
 چریش *chirish*, *s. t.* A peculiar kind of paste used in the East; the powder of which this is made; — اوتی, *chirish-òtu*, The plant, from the dried roots of which the paste-powder is prepared by pounding.
 چیزمک *chizmek* (*aor.* چیزر *chizir*), *v. a.* To mark with lines; to draw, design; to efface by a mark with the pen; to scratch, make scratches. [and چیزی.
 چیزمه *chizma*, چیزی *chizi*. See چیزمه
 چشم *chèsham*, *s. p.* The eye.

چشمه *chèshma*, *s. p.* A fountain; a spring, source.
 چشید *chèshid*, *s. t.* A shade of colour.
 چغرتمه *chighirtma*, *s. t.* A small kind of fife or pipe.
 چغرمق *chighirmak* (*aor.* چغزر *chighirir*), *v. s.* To call (anyone).
 چفت *chift*, *s. p.* A pair; a pair of oxen at the plough; an even number; چفتچی *chiftji*, *s. t.* A farmer; a ploughman; چفتلشمک *chiftlshmek*, *v. n.* To have sexual connexion (animals); چفت سورمک *chift-sürmek*, *v. n.* To drive the oxen at the plough, to follow the plough; چفتلیک *chiftlik*, *s. t.* A farm.
 چفته *chifté*, *s. p.* A pair (of some special things; as, oars, gun-barrels, kicks with the hind legs of a horse); برچفته *bir-chifté*, A boat with only one pair of oars, called also پیاده *piyādé*; ایکی چفته *iki-chifté*, A boat with two pairs of oars, &c. &c.; چفته تفنگ *chifté-tùfèk*, A double-barrelled gun; چفته اتمق *chifté-àtmak*, *v. n.* To kick with both hind legs at once (a horse, &c.); چفته لی *chifté-li*, *a. t.* Sly, deceitful, not to be trusted.
 چفوت *chifut*, *s. t.* A Jew; a mean, sordid fellow.
 چقارمت *chikàrmak* (*aor.* چقارر *chikàrir*), *v. s.* To take out, pull out, put out, push out; to take off, pull off, put off; to get out or off, cause to come or go out or off; to make out, decipher,

read; to cause to go up, cause to ascend, make go up, cause to rise; to cause to go or come out, leave or abandon, to expel, to turn out; to extract; to invent or introduce to use; to have (any eruptive disease); — باشدن *bāshdan* —, *v.s.* To render disobedient and unruly, to pervert; — اقمه دن *akchōdan* —, *v.s.* To put to expense, cause to spend money; — چيچک *chichek* —, *v.s.* To have the small-pox.

جقال *chākal*, *s. t.* A jackall.

چقراق *chikrāq*, *s. t.* A spinning-wheel.

چکشمتن *chikishmak* (*aor.* چکشور *chikishir*), *v.s.* To display one's skill, ability, or courage; to try to do so; to try to show off; to try to equal, strive, compete (with another).

چقالوس *chākaloss*, *s. t.* A wall-piece, small swivel-gun.

چکمتن *chikmak* (*aor.* چکار *chikar*), *v.s.*

To go or come forth, out, off, up; to come out of joint, be dislocated; to arise, proceed, result; to come into season, or into use; to ascend, rise, mount; to emanate; to leave, set out, depart, start, set sail, sail; to prove, be found, be; to mount to, make, cost; to be visible; to be published (a book or paper), be out; to be paid (salary); — صاحب *sāhib* —, *v.s.* To declare one's self the owner (of anything found) or protector (of any person trouble); — پهايه *pāhāya* —, *v.s.*

To rise in price; — پارادن *pāradan* —, *v.s.* To lose or be obliged to spend money; — باشدن *bāshdan*, *v.s.* To become rebellious or unruly; —, چاکماک *chākmak*, *s. t.* and *v.s.* and *s.* See چاتمق.

چکين *chikin*, *s. t.* A small muslin packet of money corresponding to a rouleau. چقور *chükur*, *s. t.* A cavity, hollow place; —, *s. t.* Sunk and hollow.

چک *chigā*, *s. t.* Raw, uncooked; —, *s. t.* Dew; —, چینگ *ching*, *s. t.* Early (in morning) چک صباح *ching-sābah*, Early dawn; —, چوک *chük*, *s. p.* Penis (in speaking to a child). [galley (in bye-gone days).

چکترمه or چکدرمه *chēktirma*, *s. t.* A pip or stone in fruit; a weight among druggists.

چنگراق *chinggharak*, *s. t.* A small bell, a hand or house bell. [a locust.

چکیرگه *chēkirghé*, *s. t.* A grasshopper; چکشمتن *chēkishmek* (*aor.* چکشور *chēkishir*), *v.s.* To quarrel, pull one another about; — جان *jān* —, *v.s.* To be in the throes of death.

چکلمک *chēkilmek* (*aor.* چکلیور *chēkilir*), *v.s.* To retire; withdraw, draw one's self back; to shrink (cloth, &c.); to be low (water), to dry up, totally or partially disappear; —, *v. p.* To be drawn; to be borne, supported; to be supportable; — (or چکلمک *chēklémek* (*aor.* چکلور *chinglur*), *v.s.* To ring (as metals do).

چکمه *chēkméjé*, *s. t.* A portable writ-

ting-desk, a jewel or money-box ; a bureau, escriptorio, chest of drawers ; a drawer (in a table, box, or cupboard) ; a drawbridge.

جکمک chèkmeK (*aor.* چکر chèkK), *v.a.* To pull, draw, drag, haul ; to attract ; to draw (as a blister) ; to bring out (a horse or carriage for riding) ; to bear, support ; to suffer, endure ; to tolerate ; — اذیت èziy-yèt—, *v.n.* To suffer pain or ill-treatment ; — کورک kyùrek—, *v.n.* To row, pull at the oar ; — ال èl—, *v.n.* To pull away the hand, have nothing more to do with ; — عسکر "assker—, *v.n.* To lead troops, lead an army (against a place) ; — اخورè akhîra—, *v.a.* To put into the stable ; بنی چکه میور bènî-chèkémîyor, He cannot bear me, he is envious of me.

چکنمک chèkinmek (*aor.* چکنور chèkinîr), *v.n.* To be unwilling, loth ; to scruple, have scruples ; to hang back, be bashful ; to be afraid to speak out.

چکه chèkè, *is* چکه دوزن ویرمک chèkè-dùzæn-vèrmek, *v.n.* To put on fine clothes and ornaments, attire in full fig ; —, chènghè, *s. t.* The chin ; چکه یورمتی chènghè-yùrmet, *v.n.* (To tire the chin) To talk very much ; to cause to talk very much ; چکه یارشا chènghè-yârîsh-et, *v.n.* (To have a chin-race) To dispute tenaciously (with anyone).

چکی chèki, *s. t.* A horse-load, a weight, of 180 okkas or about 500 lbs.

چکج چèkîj, *s. t.* A hammer.

چل chîl, *s. t.* A freckle ; —, *a. t.* New and bright (money) ; قوشی—, chîl-kùshu, *s. t.* A bird good for eating, a francolin (?), grey partridge (?), wood-hen (?). [God.

چلاب châlâb, *s. t.* Jalap ; (obsolete)

چلبور chîlbîr, *s. t.* Eggs with butter.

چلبی chèlèbî, *s. t.* A Greek or European gentleman ; (formerly) a prince of the blood ; a gentleman ; —, *a. t.* Gentlemanly, polite. [ground.

چلتک chèltîk, *s. t.* A rice-field, rice-چلدیرمتی chîldîrmak (*aor.* چلدیرر chîldîrîr), *v.n.* To go mad.

چلک chèlik, *s. t.* Steel.

چلمک chèlmek (*aor.* چلر chèlîr), *v.a.* To change (one's mind).

چلنک chèlenk, *s. t.* A kind of ornament worn on the head-dress.

چلنگر chîlîngîr, *s. t.* A locksmith.

چله chîllè, *s. p.* A period of forty days devoted to ascetic practices, either as a novice or as an expiation ; any period of suffering ; suffering itself (chîllè) a bowstring.

چلیک chîlèk, *s. t.* A strawberry ; اغاج چلیکی aghâj-chîlèghî, A raspberry.

چماشیر chàmâshîr, *s. t.* Body-linen ; wash-linen ; a washing (of linen) ; — برقات bîr-kât—, A suit of body-linen ; یقامت—, yîkamak, To wash

linen; |—, —et, *v.s.* To have a wash (of clothes in the house); چماشیرجی *chámshírjî*, A man who washes clothes.

چمچاق *or* چامچاق *chámchak*, *s. t.* A wooden cup, bowl, or water-vessel.

چمدک *chímdík*, *s. t.* A pinch with the thumb and finger; چمدکلمک *chímdíklémek*, *v.s.* To pinch with the thumb and finger. [tree; dwarf box.

چمشیر *chímshír*, *s. t.* Boxwood; box-چمن *chímàn*, *s. p.* A green grass-field; a grass-plot.

چمندر *chímendër*, *s. p.* An ass, donkey.

چنار *chínâr*, *s. t.* A plane tree, a sycamore.

چناق *chànak*, *s. t.* An earthen bowl, plate, or saucer; چوملك —, —*chámlek*, Pots and pans; باش چناقى *bâsh-chânâghî*, The skull. [Dardanelles.

چناق قلعهسى *Chànak - kâlêssi*, The چناقلى *chànâklîk*, *s. t.* The top (scaffold aloft on board ship, round the foot of the topmast); باش چناقلى *bâsh (or* چرووه *prûwa)-chànâklîghî*, The fore-top; غراندی چناقلى *ghràndî-chànâklîghî*, The main-top.

چنان *chúnân*, *ad. p.* As, even as.

چنتک *chèntik*, *a. t.* Notched; —, *s. t.* A notch; چنتمک *chèntmek* (*aor.* چنتر *chèntër*), *v.s.* To notch.

چند *chènd*, *pron. p.* How many? several; هر چند *hër-chènd*, *c. p.* Although; how many soever, how much soever.

چندان *chèndân*, *ad. p.* In a certain degree, to a certain point, so much, so many, as much, as many.

چنک *chèngh*, *s. p.* A harp; چنگى *chènghi*, *s. p.* A public dancer.

چنکال *chènghal*, *s. p.* A hook, large iron hook. [manner.

چنین *chùnîn*, *ad. p.* So, thus, in this چو *chû*, *ad. p.* Like, as.

چوال *chûwal*, *s. p.* A sack; چوالدیز *chûwâldîz* (—*dîz*), *s. p.* A large needle for sewing sacks.

چوب *chòb*, *s. p.* A stick, a wand; wood, a piece of wood. [clownish fellow.

چوبان *chòban*, *s. t.* A shepherd; a چوب *chòp*, *s. t.* A small splinter or fragment of wood; the sweeping of houses; چوبجی *chòpju*, *s. t.* A dustman; چوبلك *chòpluk*, *s. t.* A heap or place where dust and rubbish is thrown. [bottle or flask.

چوتره *chòtra*, *s. t.* A wooden travelling چوچک *chòjuk*, *s. t.* A child; چوچکلى *chòjukluk*, *s. t.* Childhood; childishness. [Sticks and stakes.

چور *chòr*, *is* چورچوب *chòr - chòp*. چوراب *chòrab*, *s. p.* A stocking, a sock. چوراک *chòràk*, *a. t.* Saltish, brackish (water); desert because salt (land).

چوربا *chòrba*, *s. t.* Soup; چورباچى *chòr-bajî*, *s. t.* The master of a household, the master of a shop; (formerly) the colonel of a regiment of Janissaries.

چورک *chàrek*, *s. t.* A kind of cake or bun; —, *chùruk*, *a. t.* Rotten, decayed;

proud (flesh); bruised (flesh); vain or stupid (reasoning).

چورومك *or* چوريمك *chùrumek* (*aor.* چورور *chùrur*), *v.n.* To rot, decay, putrefy, decompose.

چوره *chèvré*, *s. p.* The circuit, contour, circumference; a muslin handkerchief; — چپ *chèp*—, *or* — چپه *chèpé*, *ad. t.* All round.

چوريش *chèvrish* (*or* چرويش *chèrvish*), *s. t.* (is چوريش ياغى *chèvrish-yàghî*, A kind of fat or butter used in cooking).

چوزلمك *chèzulmek* (*aor.* چوزيلور *chèzùlur*), *v.n.* To melt or break up (ice on ponds, rivers, &c.); —, *v.p.* To be or become untied. [*v.a.* To untie (a knot).

چوزمك *chèzmek* (*aor.* چوزر *chèzer*), چوغالمك *chèghalmak* (*aor.* چوغالور *chèghâlûr*), *v.n.* To increase in number or quantity.

چوغان *chèghân* (*chèghân*), *s. t.* The plant saponaria or soap-wort.

چون *chèk*, *a. t.* Much; many; great; long (time or while); —, *s. t.* The majority, greater part or number; —, *ad. t.* Very; چوكلك *chèkluk*, *s. t.* A great quantity, abundance; —, *ad. t.* Often (*used with a negative verb only*); —شى, —shey! How odd! That's very surprising! چوكدان *chèkdan*, A long while ago, for a long while.

چوته *(chèha)*, *s. t.* Broad-cloth; چوته دار *chèhadâr*, *s. p.* (Formerly) a kind of upper personal attendant, who walked by the side or before his

master's horse in the street, and waited upon him at home or at his office. [used in playing at hockey.

چوكان *chèvghyân*, *s. p.* A crooked stick چوكمك *chèkmek* (*aor.* چوكر *chèker*), *v.n.* To give way, settle down (a wall), to fall in (a well, &c.); — ديز *diz*—, *v.n.* To kneel, bend the knee; — ديه *dibé*—, *v.n.* To be precipitated, settle, depose (lie, sediment). [naria or soap-wort.

چوكن *chèghân*, *s. t.* The plant saponaria چول *chèl*, *s. t.* A desert, unproductive land; —, *chûl*, *s. t.* A horsecloth.

چولتك *chèlak*, *s. t.* A man who has lost an arm.

چولتك *chèlluk*, *s. t.* A woodcock.

چومات *chèmak*, *s. t.* A club, mace, or beetle.

چوملك *chèmek*, *s. t.* An earthenware pot, jar, or vase; — چنات *chènak*—, Pots and pans.

چوملمك *chèmulmek* (*aor.* چوملور *chèmulûr*), *v.n.* To crouch down.

چون *chûn*, *ad. p.* As; when, as soon as; since; چونكه *chènkû*, *c. t.* Since, as, because; بي چون *bî-chûn*, *a. p.* Who is without a *wky*, who is not to be asked His reasons for His acts (God).

چوى *(or* چوى *)* *chivi*, *s. t.* A nail; a wooden peg; a wooden wedge; چويلمك *chivilmek*, *v.a.* To nail, fix with a nail or pegs.

چويد *chivid*, *s. t.* Indigo, blue.

چویرمک chèvirmek (*aor.* چویرر chèvirir), *v.s.* To turn, turn round, turn over, turn back; to change into, turn into; to surround, hem in, inclose.

چه Ché, *or* ولایتی چه Ché-vilâyèti, Bohemia; —, chi, *pron.p.* What? چه فائده? chī-fā'idé, What is the use? unfortunately, as bad luck would have it; —, chī, *s.t.* Dew; —, chèh (*for* چاه chäh), *s.p.* A well.

چهار chähär, *a.p.* Four; نرت چهار dært-chähär, All fours (at dice).

چهارشنبه chähär-shènbih (chärshambä), *s.p.* Wednesday.

چهره chèhré, *s.p.* The face, visage, countenance, physiognomy.

چیت chit, *s.p.* Chintz, printed cotton; a fence of cut brushwood and brambles.

چیکک chichek, *s.t.* A flower; a blossom, bloom; the small-pox; چیقارمق, —chikärmak, To have the small-pox.

چیدہ chidé, *s.p.* Gathered, gathered up, picked, picked up.

چیز chiz, *s.p.* A thing; ناچیز nā-chiz, Nothing; ناچیزانه nā-chizäné, *a.p.* Of no account, insignificant, poor.

چیزمک chizmek (*aor.* چیزر chizær), *v.s.* To draw, mark with lines, &c. (See چزمک).

چیزمه chizma, *s.t.* A boot. [scratch.

چیزی chizi, *s.t.* A line, a mark, a

چیش chish, *s.t.* The want of relief, and the relief itself of nature, either

by stool or urine; بیوک biyak—, The stool; — کچوک kùchuk—, Urine (or their passing); چیشم وار chishim-vär, *or* کدی چیشم chishim-ghèldi, I want to go to the water-closet; |—, —et, *v.s.* To pass urine, *or* to go to stool.

چیح chigh, *s.t.* An avalanche.

چیقمن چیقمن chikmak. (See چقمن).

چیک chigh, *s.t.* Raw, uncooked; underdone; —, *s.t.* Dew; —, ching, *a.t.* Early; صباح, —sabah, Ear; dawn.

چیل chil. (See چل chil).

چیم chim, *s.t.* Turf, greensward; a grass-plot; name of the letter چ.

چین chin, *a.p.* (*in composition*), Who gathers, picks up; —, *s.p.* A plait, fold, wrinkle; China; چین وماچین chin-u-mächin, The Chinese Empire.

چینمک chinémek (*aor.* چینر chinar), *v.s.* To chew, masticate; to trample upon; آیاق تندہ چینمک äyak-altında-chinémek, *v.s.* To trample under foot. [tiles.

چینی chini, *s.t.* China-ware; Dutch

چیوی chivi, *s.t.* A nail; a wooden peg; a wooden wedge.

ح hà. Eighth letter of the Turkish alphabet, having the value of an aspirated h in English, with this difference, that it is always aspirated, in

whatever position it may occupy, whether at the beginning, in the middle, or at the end of words. Compared with *h*, which is also an *h*, it is a hard consonant, and is consequently associated with hard vowels. In chronograms, and in astronomical tables, it has the numeral value of 8. In the dates of letters, the *ح* takes this form by the omission of its diacritical point, but is still read *jim*, and stands for the month of *Jëmāziyyu-'l-ākhir*, the sixth of the Muhammedan year.

ح *hā*, *s. a.* Name of the letter *ح*; in the dates of letters, this form is used, by the omission of the diacritical point, instead of *ح*, but is still read *jā*, and denotes the month of *Jëmāziyyu-'l-ävväl*, the fifth of the Muhammedan year.

حاج *hājj*, *s. a.* One who has duly performed the pilgrimage to Mecca, with all its attendant ceremonies; the word is generally written with the Arabic definite article *الحاج* *al-hājj*, but is commonly pronounced *Hāji*.

حاجب *hājib*, *s. a.* A door-keeper, usher, chamberlain; *العين*, *hājibu-'l-‘ayn*, The eyelid.

حاجت *hājet*, *s. a.* A want; want, need; *ان حاجت يوق* *āngā-hājet-yōk*, There is no need of that; *نه حاجت* *nē-hājet*, What necessity is there?

حاجي *hāji*, *s. p.* One who has duly performed the pilgrimage to Mecca; a

Jew or Christian who has religiously visited Jerusalem.

حاج *hāch*, *s. t.* A cross; a crucifix; *حاجه كرمك* *hācha-ghērmek*, *v. a.* To crucify, stretch on a cross.

حاد *hādd* (*fem.* *حاده* *hāddē*), *a. a.* Sharp, acute; *زاويه حاده* *zāviyyē-'i-hāddē*, An acute angle; *مثلث* *mùssèlléssi-hāddu-'z-zè-wāyā*, An acute-angled triangle.

حادث *hādias*, *a. a.* Recently come into being, recently happened; not having eternally existed; *حادثه* *hādissē*, *s. a.* An event; an accident; *او حادث* *hādiss-òl*, *v. n.* To happen, come to pass; to take rise, originate, come into being.

حاده *hāddē*, *s. a.* A wire-drawer's guage; a rolling machine for making wire, bars, plates, &c., of metal; *حاده خانه* *hāddē-khānē*, A rolling-mill house.

حاذق *hāzik*, *a. a.* Sagacious and clever physician.

حار *hārr* (*fem.* *حاره* *hārrē*), *a. a.* Hot; *منطقه حاره* *māntikā-'i-hārrē*, The torrid zone.

حارطوج *hārtuj*, *s. t.* A cartridge for a cannon; *حارطوج بالسقسي* *hārtuj-pālaskassi*, A cartridge-box (on board a ship).

حاسه *hāsasa* (*pl.* *حواس* *hāwāssa*), *s. a.* A sense, faculty of perceiving.

حاشا *hāshā*, *int. a.* God forbid!

حاشمتق *hāshlamak* (*aor.* *حاشلار* *hāsh-*

lar), *v.a.* To boil, cook by boiling; to ice, cool with ice.

حاشیه *hāshiyā*, *s. a.* A border, margin; a marginal note; a postscript.

حاصل *hāssāl*, *a. s.* Produced, resulting;

—, *s. a.* Produce, proceeds, result, fruit; —, —*et, v.a.* To produce;

أو، —*òl, v.s.* To result, come, proceed; حاصلات *hāssālat*, *s. pl. a.* The produce or fruit, or revenue of land, &c.;

ضرب، *hāssī-zārb*, The product (in multiplication); حاصل الضرب *hāssī-hāssīl*, *ad. a.* or حاصل کلام *hāssī-kēlām*, *ad. p.* In short, in fine, to sum up all.

حاضر *hāzir*, *a. s.* Present in person; ready, prepared; —, —*et, and*

حاضر لقم *hāzir-lamāq*, *v.s.* To make ready, get ready, prepare; أو، —*òl, v.s.*

To be present in person; to be ready, to make one's self ready;

اول، —*òl! ist. t.* Make ready!

جواب، *hāzir-jēwāb*, *a. p.* Quick at repartee, quick in replying; امر

حاضر *emri-hāzir*, The second person imperative of an affirmative verb active.

حافظ *hāfiz*, *s. a.* God the guardian; a

guardian; one who knows the Kur'an by heart; كتب، *hāfizi-kyūtub*, A

librarian; حافظه *hāfiza*, *a. a. (fem. of حافظ)*, Which guards, keeps;

قوت حافظه *kūvvéti-hāfiza*, The retentive faculty of the mind, memory.

حا *hākim*, *s. a.* One who gives de-

crees, a judge, a ruler, a king;

مطلق، *hākimi-mūtlāk*, God the

absolute Ruler; حاکمانه *hākimānā*,

a. p. Royal, princely, rulerlike, judge-like (act, word, or thing).

حال *hāl*, *s. a.* The present moment;

the present tense (in grammar); a state, condition, case, position, situation;

—, *a. a.* The present, current (month); حال بوجه *hāl-bū-ji*, *c. t.*

Whereas, whereas at the same time, and all the while; در حال *dār-hāl*,

ad. p. In the same instant, instantly, immediately; بهر حال *bè-hēr-hāl*,

ad. p. In any case, however things may be, without fail; عرض حال "arzī-hāl (Arzūhāl). A

petition, a declaration of one's case; کندی حالنده *kēndī-hālinda*, *a. t.*

Who is quiet and contented with his condition, and gives trouble to no one,

inoffensive and quiet; لسان حال *lis-sāni-hāl*, (The tongue of one's state)

the language that may be supposed to be addressed to one's mind by the

circumstances or condition of any other person or thing; حالا *hālā*,

ad. a. At the present moment, still; حالاً *hālan*, *ad. a.*

By, or as regards, the state or condition (in which a thing is); حالی *hālī*, *a. s.*

Pertaining to a state; pertaining to the present time; حالیا *hāliyā*, *ad. a.*

At present. حالت *hālet*, *s. a.* One single time.

state, or condition; حاله هذه *hā-*

létu-hāzihi, *ad. a.* Now, at this present time.

حالی hālī, *s. f.* A large, thick carpet;
—, hālī, *a. a.* Pertaining to a state; pertaining to the present time.

حامل hāmīl, *s. a.* A bearer, carrier;
حامله hāmīlé (*fem.*), *a. a.* Big with child.

حامي hāmi, *s. a.* A protector, defender.

حاو hāw, *s. f.* The nap of cloth, the pile of velvet.

حاویار hāvyār, *s. f.* Caviar. [contains.

حاوی hāvi, *a. a.* Containing, which

حائز hā'iz, *a. a.* Possessing, who possesses, who has acquired.

حائط hā'it, *s. a.* A wall; any fence which encloses a space.

حائل hā'il, *s. a.* Anything which intercepts, obstructs, or hinders sight or communication between two objects or persons.

حب hābb (hāp), *s. a.* A grain, a berry; a pill; —, hābb, *s. a.* Love, affection; — الوطن, hābbu-'l-wāṭan, Love of one's country.

حباب hābāb (*and* حبابه hābābē), *s. a.* A bubble on water; —, hābāb, *s. a.* Love, affection.

حبال hābā'il, *s. pl. a.* (*of* حباله, *not used*), Nets, snares, gins; — الشيطان, hābā'ilu-'sh-shèytān, The snares of Satan; women.

حبس hābās, *s. a.* An imprisoning, detaining, shutting up; imprisonment; (hāpās) a prisoner, man in prison;

—, —et, *v. a.* To imprison, incarcerate, lock up; to hold (the breath); to hoard (money); كوز حبسى ghūz-hāpās, The being a prisoner in charge, but without being locked up.

حبش Hābsh, *s. f.* Abyssinia.

حبل hābl, *s. a.* A rope, tendon, vein;
حبل الوريد hābl-ul-wèrīd, The jugular vein.

حبوبات hūbūbāt (*pl. of* حبوب hūbūb, *the pl. of* حب hābb), The various kinds of pulse.

حور hūbūr, *s. a.* Joy, gladness.

حبه hābbē, *s. a.* One grain, one berry;
حبه بي قبه hābbēyi - kūbbē-et, *v. a.* To make domes of berries, *i. e.* to make mountains of molehills; — حبه hābbétan—, *ad. a.* For the love, for the sake; حبه لله hābbétan-ll-'llāh, For the love of God, for God's sake.

حبيب hābīb, *s. a.* A dearly-beloved friend; — الله, hābībū - 'llāh, The dearly-beloved of God, Muhammed.

حسب أنفه hātsa - ènfī - hī, *ad. a.* Of a natural death.

حتى hāttā, *c. a.* So much so that, to such a degree that; and, in proof of it, I may as well mention that

حج hājj, *s. a.* The pilgrimage to Mecca, including all its formalities.

حجاب h'jāb, *s. a.* A veil, veil, curtain; modesty, shame; |—, —et, *v. a.* To feel ashamed, be ashamed; to feel timid. [Pilgrims to Mecca.

حجاج hūjjāj, *s. pl. a.* (*of* حاج hājj).

حجامت *hġamet* (*hġamāt*), *s. a.* The application of cupping-glasses or horns; |—, —*et.*, *v.n.* To apply cupping, to cup. [proof, a title-deed.]
 حجت *hġjet*, *s. a.* A document, a paper
 حجر *hġjar*, *s. a.* A stone; stone.
 حجرة *hġjrġ*, *s. a.* A small retired chamber, a cell; a niche in a wall.
 حد *hadd* (*pl.* حدود *haddud*), *s. a.* A limit, term, boundary; a point or degree (reached or defined); a definition; one's proper place, station, and behaviour; a legal punishment of eighty stripes; حادس زياره *haddan-ziyādġ*, *ad. t.* More than the usual limit; حد ذاتند *haddi-zātinda*, *ad. t.* Originally, in reality; نه حدى *nġ-haddi*! I should like to see him dare to do it! حدم يوق *haddim-yōk*, I dare not, my station is not high enough for that; برينه حديني بلدرمك *birina-haddini-bildirmek*, To teach one, by punishment or admonition, to know how to behave according to his station, to teach one his place; حديمى بلورم *haddimi-bilirim*, I know my place and the behaviour it requires.
 حدائت *haddāset*, *s. a.* Youth, youngness; حاسن *haddāseti-sinn*, Youth in point of years.
 حدث *hiddġt*, *s. a.* Impetuosity, violence; sharpness (of temper, &c.).
 حدوث *huddġs*, *s. a.* A coming into existence, happening; the being recent, not being from everlasting.

حدود *huddūd*, *s. pl. a.* (of حد *hadd*), Limits; boundaries, borders, frontiers; definitions; legal punishments by stripes.
 حديث *haddġs*, (*pl.* احاديث) *and* حديث شريف *haddġssi-shġrif*, A sacred tradition (of Muhammed), a saying, proverb, or sentence uttered by Muhammed, considered of secondary authority and holiness to the divine words of the Kur'an alone, and constituting the second basis of Muhammedan canon law; احاديث نبويه *ahaddġssi-nġbġviyyġ*, The sayings of the prophet. [violent, impetuous.]
 حديد *haddid*, *s. a.* Iron; —, *a. a.* Sharp;
 حديقة *haddika*, *s. a.* A garden.
 هذا *hiza*, *s. t.* The space opposite to anything. [cleverness in a physician.]
 حدائت *hizākāt*, *s. a.* Sagacity and
 حذر *hazr*, *s. a.* Care, caution in avoiding or keeping free from any evil.
 حذف *hazf*, *s. a.* Elision; |—, —*et.*, *v.n.* To cut off or out (a letter from a word, or a word from a sentence).
 حر *hurr*, *s. a.* A freeman. [ture.]
 حرائت *hirāset*, *s. a.* Tillage, agriculture.
 حرارت *harāret*, *s. a.* Heat, warmth; fever; thirst.
 حراست *hirāset*, *s. a.* A guarding, taking care of; tillage, agriculture.
 حرام *hārām*, *s. a.* (Anything) the use or doing of which is specially forbidden by God, unlawful; حرامزاده *hārām-zādġ*, An illegitimate child; a

rascal; حرامي hārāmī, *s. a.* A thief; a robber.

حرب hārb, *s. a.* War; battle; دار الحرب dāru-'l-hārb, The whole world which is not subject to the Muslim power, the enemy's country; حربى hārbī, *s. a.* An enemy, a person belonging to the enemy's country, an alien; — (*fem.* حربيه hārbīyyē), *a. a.* Pertaining to war; مهمات حربيه mahimmāti-hārbīyyē, Muniments of war; حرباً hārbān, *ad. a.* By war.

حربة hārba, *s. a.* A halberd, javelin.

حرص hīrss, *s. a.* Avidity; cupidity; — الشان hīrsu-'sh-shān, Avidity for fame, ambition; حرص جاه hīrssi-jāh, Avidity for place, ambition.

حرف hārf (*pl.* حروف hūrūf, and حروفات hūrūfat), *s. a.* A letter of the alphabet; a grammatical particle, other than a noun or a verb; حرف بحرف hārf-bé-hārf, Literatim, letter by letter; حرف انداز hārf - èndāz, *a. p.* Who reproaches, reviles; — hīref, *s. pl. a.* (*of* حرفت hārfet), Trades, arts.

حرفت hārfet, *s. a.* A trade, an art; — أهل hāli-hārfet, An artisan.

حرق hārk, *s. a.* A burning with fire; —, —et, *v. a.* To consume by fire, to burn.

حركت hārəkət, *s. a.* Motion, movement; behaviour, conduct, action, act, proceeding; —, —et, *v. s.* To move, be in motion; to conduct one's self,

behave, act, proceed; حرکته karmək hārəkətē-ghèlmek, *v. a.* To get into motion, begin to move; — ارض, hārəkəti-ārz, An earthquake.

حركه hārəkē, *s. a.* The Arabic vowel-points, of which there are three simple and three complex. (See Grammar.)

حرم hārem, *s. a.* A sacred place; the women's apartments in a house; the female part of a family; a wife or concubine; حرمين hārémeyn, *s. a. dual.* The two sacred territories of Mecca and Medina.

حرومان hīrmān, *s. a.* Disappointment of one's hopes, utter disappointment.

حرمت hūrmet, *s. a.* Respect, reverence; unlawfulness, prohibitedness; —, —et, *v. s.* To respect, to hold in reverence.

حروانى hārwāni, *s. t.* A half, three-quarter, or full circle cloak.

حرون hārūn, *a. a.* Restive, refractory (a horse). [manship.]

حرية hūrīyyèt, *s. a.* Freedom, free-

حرير hārīr, *s. a.* Silk.

حريص hārīss, *a. a.* Greedy, covetous.

حريف hārīf (hèrif), *s. a.* A man, a fellow. [of houses, &c.]

حريق hārīk, *s. a.* A fire, conflagration

حزب hāzb, *s. a.* A body of men; a portion of the Kur'an, resulting from its division into 120 parts.

حزم hāzm, *s. a.* Wariness and circumspection in acting.

حزن hūzn, *s. a.* Sadness, melancholy.

حزيران *hàzīrān*, *s. a.* The Syro-Roman month of June. [acting.

حزيم *hàzīm*, *a. a.* Cautious, prudent in

حزين *hàzīn*, *a. a.* Sad, melancholy.

حس *hāss* (*pl.* احساس *āhsāss*), A perceiving, being sensible of, feeling, seeing, hearing, smelling, tasting; a sense, power of perception; a perception, sensation; the instinct of animals; |—, —*et.* *v. a.* To perceive, be sensible, feel, see, hear, smell, taste; to be sensible of intellectually, feel pretty sure; to know by instinct; حسي *hāssī*, *a. a.* Pertaining to sense or instinct.

حساب *hāssāb* (*hāssāp*), *s. a.* A calculating; calculation; arithmetic; an account, bill; |—, —*et.* *v. a.* To calculate; to reckon, count, include in a calculation; |—, —*طومتق* —*tōtmek*, *v. s.* To keep an account; |—, —*كورمك* —*ghyārmek*, To reckon, go over accounts; to settle an account, pay an account; حسابلشمك *hāssāblāshmek*, *v. s.* To settle accounts mutually; حسابسز *hāssābsīz*, *a. t.* Innumerable, uncounted, untold, of which no account is kept.

حسب *hāssab*, *s. a.* A portion, a share, a lot, what falls to one's share by calculation of heads; a requirement; a reason; —, *hāssēb*, *s. a.* Personal condition, rank, quality; a requirement; a reason; حسب ونسب *hāss-u-nāssēb*, (A person's) rank and

family connexions; —, *hāssēb*, *ad. a.*

and بحسب *bār-hāssēbī*, *ad. p.*

According to, in accordance with;

حسب الأشارة *hāssēb-ī-īshārā*, Ac-

cording to the order given; بحسب

فرمان *bār-hāssēbī-fīrmān*, According

to the requirements of the command;

خبرمسي حسيه *khīrīzi-ghyārmāssī-hāssēbīlā*, By reason

of his not having seen the thief;

أحسب *hāssēbī-hāl-*et.** *v. s.* To tell

one's tale, confide one's sorrows, re-

count one's difficulties.

حسد *hāssed*, *s. a.* An envying; envy;

|—, —*et.* *v. s.* To be envious.

حسرت *hāssret*, *s. a.* The feeling of re-

gret for the absence of anything, with

a desire for its return; |—, —*جكمك* —

hāssret-chèkmeK, *v. s.* Sorrowfully to

sigh for the return or presence of

anything.

حسن *hāssn*, *s. a.* Beauty, fairness,

agreeableness, loveliness, goodness;

—, *hāssan* (*fem.* حسنه *hāssana*),

a. a. Beautiful, lovely, good; |—, —*تعبير* —

hāssnu-tā"bīr, A beautiful expression;

ظن *hāssnu-zānn*, A favourable

opinion entertained (of anyone); |—, —*خط* —

hāssnu-khātt, A beautiful hand-

writing; |—, —*أخلاق حسنة* *ākhilāki-hāssana*,

Good moral qualities; |—, —*ويرمك* —

hāssā-vārmek, *v. s.* To set off to ad-

vantage, cause to look well.

حسنا *hāssnā*, *s. a.* A beautiful woman;

— (*for* حسني) *hāssnā*, *a. a.* (*fem.* of

أحسن *ahsən*), More, most, or very beautiful ; the best.

حسنة *hàssana* (*pl.* حسنات *hàssanāt*), *s. a.* A good action, charitable deed ; صاحب الخيرات والحسنات *sāhibu-'l-khàyrāt -vè-'l -hàssanāt*, (The possessor or author of these good and charitable works) The charitable and benevolent founder.

حسنيات *hàssaniyyāt*, *s. pl. a. (no sing.)* Good qualities, praiseworthy points of quality or character. [person.]

حسود *hàssūd*, *a. a.* Envious ; an envious

حشر *hàshr*, *s. a.* A causing the dead to arise from their graves and assemble to be judged ; —, —*et, v. a.* To assemble the dead for judgment.

حشرات *hàsharāt*, *s. pl. a. (no sing.)*, Reptiles and insects ; vile, contemptible people.

حشم *hàshem*, *s. pl. a. (no sing.)*, Attendants, retinue, suite.

حشمت *hàshmet*, *s. a.* The being attended by a crowd of servants, grandeur, pomp, magnificence, majesty ; حشمتلو *hàshmetlü*, *a. a.* Majestic or Magnificent (the title usually given to European sovereigns in Turkish state papers, the Sultan being styled شوكتلو *shèvkètlü*, &c. &c. &c.).

حشويات *hàshviyyāt*, *s. pl. a. (no sing.)*, Words or phrases used merely to fill up space and make any literary composition appear of a decent or proper length.

حصاد *hàssād*, *s. a.* A reaping the harvest ; —, وقتى *wàkti*, Harvest-time.

حصار *hàssār*, *s. a.* A castle, fort ; a besieging, shutting in.

حصانet *hàssānet*, *s. a.* A being strong and impregnable ; the chastity or virtue of women.

حصر *hàssr*, *s. a.* A confining, limiting, shutting in ; —, —*et, v. a.* To confine, limit, bound, shut up or in.

حصن *hàssn*, *s. a.* A castle, fort, stronghold, fastness.

حصول *hàssūl*, *s. a.* A coming into existence, forthcoming, proceeding, realization, accomplishment, taking a form and a being ; —, مرام *hàssūla-mèrām*, The fruition of one's wishes ; حصوله كالمك *hàssūla-ghèlmek*, *v. n.* To come into existence, to be realized ; حصوليذير *hàssūl-pèzir*, *a. p.* Realized, accomplished, done.

حصه *hàssa*, *s. a. (pl. حصص hàssàssa)*, A share ; حصدار *hàssa-dār*, *s. p.* A sharer, participator ; a shareholder ; حصمند *hàssamènd*, *s. p.* A sharer, participator ; صاحبي *hàssa-sāhibi*, A shareholder ; حصلشمك *hàssa-làshmek*, *v. n.* To share together.

حصير *hàssir*, *s. f.* A mat, matting ; — سپورگهسى *sùpurghèssi*, A broom for sweeping indoors.

حصين *hàssin*, *a. s.* Strong, fortified.

حضر *hàzar*, *s. a.* A state of peace and repose (*opposed to سفر sèfar*, A state of travelling or campaigning).

حضرت *hàzrèt*, *s. a.* Presence, dignity; a title of respect of universal signification from Godhead, Majesty, &c., down to simple Worship, Honour, and Respectability. (See **جناب** *jènâb*). This title may either precede or follow the official title of any personage respected by the Muslim church: in the former case it stands alone in the singular number, or without any pronominal affix; as, **حضرت خدا** *hàzrètî-khùdâ*, God, His Divine Majesty; **حضرت رسالتپناهی** *hàzrètî-rèssâlèt-pènâhî*, His Holiness the Prophet, &c., &c.; in the latter case, and whenever the name of the person (man or woman) is mentioned, this title takes after it the pronominal affix of the third person plural; as, **حق تعالی حضرتلری** *hâk -tà'âlà -hàzrèt-lerî*, His Divine Majesty the God of Truth, whose name be sanctified; **شوکتماب افندیمر حضرتلری** *shâvkæt-mâb-âfendimîz-hàzrèt-lerî*, His Majesty our Imperial Master; **دولتوفواد پاشا حضرتلری** *dèvletlû-Fû'âd-Pâshâ-hàzrèt-lerî*, His excellency the very noble Fu'ad Pasha, &c., &c. Until thirty or forty years ago this title was never given to non-Muslim personages; but since then it has been applied to the Sovereigns of the greater powers; and after the Crimean war it was extended to some of the Generals of the Allies. It is now often given

to European private gentlemen. It is to be hoped that such puerile distinctions will be utterly discontinued, and the two words **جناب** and **حضرت** used quite synonymously, or with a distinction according to rank only, not according to religion. The Armenian practice of addressing people by this title, followed by the pronominal affix of the second person, is never used by the Turks in any case; **عالیحضرت** "âli-hàzrèt, *s. p.* High in dignity.

حضور *hüzür*, *s. a.* Presence; a being present; the imperial presence; tranquillity. [cubation.

حزون *hüzün*, *s. a.* Sitting on eggs, incubation.
خفیف *hâdîd*, *s. a.* The apogee; the aphelion; the lowest point.

حط *hâtt*, *s. a.* A casting down, throwing on the ground; |—, —et, *v. a.* To throw on the ground, throw off, cast down.

حطب *hâtab*, *s. a.* Firewood.

حظا *hâzz* (*pl.* **حظوظ** *hüzüz*), *s. a.* Enjoyment, pleasure; |—, —et, *v. a.* To be pleased, derive pleasure, be glad (of anything); **حظی** *hâzzi-nêfs*, Sensual pleasure.

حفر *hâfr*, *s. a.* A digging, excavating; |—, —et, *v. a.* To dig out, excavate.

حفرة *hûfrâ*, *s. a.* A pit, hollow, cavity dug out.

حفظا *hîfz*, *s. a.* A preserving; a guarding; |—, —et, *v. a.* To preserve, guard, keep; |—, —et, *v. a.* To preserve, guard, keep.

by heart, or the knowing it by heart ;
 |—, —et, *v.a.* To preserve ; to keep
 safely ; to put safely away ; to learn
 (the Kur'an) by heart ; حفظه بالشمق
 hifza-chālismak, To be busily en-
 gaged in learning the Kur'an by heart.
 حفيد hāfid, *s. a.* A grandson.
 حق hākk, *s. a.* The truth, the pure
 verity ; God, the essence of truth ;
 (*pl.* حقوق hūkūk) right, a person's
 rights or due ; —, *a. a.* True ; |—,
 —et, *v.a.* To do justice to, to right ;
 حق تعالى hākk-tā'ālā, God, may
 (His name) be glorified ; حق وار
 hākkīng-vār, You are right, the right
 is on your side ; حقمدر hākkīm-dir,
 It is my right, my due ; حقدر hākk-
 dir, It is true, it is the pure verity ;
 حق دين hākk-dīn, The true religion ;
 دينك حقى ايجون dining - hākki -
 -lchin ! For the truth of your reli-
 gion ! دينك حقندن كلمك bliring-
 -hākkīndan-ghēlmek, *v.s.* To master
 or overcome anyone ; دينك حقنى
 bliring-hākkīni-hākk-et, To
 right a person, obtain justice for him,
 do justice to him. With the locative
 preposition and a pronominal affix,
 this noun is equivalent to our pre-
 position *against*, or adverb *in respect*
of ; as, حقمدا hākkīmda, Against
 me, or in respect of me ; &c., &c. ;
 الحق الـ hākk, and حقا hākkā, *ad. a.*
 and حقاكه hākkā-ki, *ad. p.* Truly,
 verily.

حقارت hākārèt, *s. a.* Contemptuous
 treatment, insulting treatment ; |—,
 —et, *v.s.* To treat insultingly or with
 contempt.
 حقانيت hākkāniyyèt, *s. a.* Justice,
 equity ; حقانيتلو hākkāniyyètli, *a. t.*
 Just (person) ; equitable (manner, &c.).
 حقائت hākkā'ik, *s. pl. a.* (*of* حقيقت
 hākkīkāt), True things, true words.
 حقد hākd, *s. a.* Hatred, enmity.
 حقنه hōkna, *s. a.* A clyster-pipe ; a
 squirt ; an injection. [Rights, dues.
 حقوق hūkūk, *s. pl. a.* (*of* حق hākk),
 حقه hōkka, *s. a.* An inkstand, or any
 small pot or vessel for containing a
 little jam, electuary, or the like ; حقه
 باز hōkka-bāz, *s. p.* A juggler, conjuror.
 حقير hākir, *a. a.* Low in station, hum-
 ble, poor, abject, vile (used in speak-
 ing of people's own selves).
 حقيقت hākkīkāt, *s. a.* A true thing ;
 a true saying ; the truth ; truth ; —,
ad. t. Indeed, really ; حقيقه hāki-
 katan and فى الحقيقه fī-l-hākkīka,
ad. a. Truly, really, in effect ; حال —,
 hākkīkātī-hāl, The truth of the case ;
 حقيقتلو hākkīkātli, *a. t.* Sincere (in
 friendship). [*a. a.* True, real.
 حقيقى hākkīki (*fem.* حقيقى hākkīkiyya),
 حك hākk, *s. a.* A graving, engraving,
 cutting in ; a scraping, scratching,
 erasing ; |—, —et, *v.a.* To engrave (a
 seal) ; to scratch out (writing).
 حكاك hākkyāk (hēkkyāk), *s. a.* An
 engraver of seals, amulets, &c.

حکام hūkkyām, *s. pl. a.* (of حکام hākīm), Judges; rulers.

حکایه hūkyāyē, *s. a.* A narration, narrative, tale, story, history; a narrating; |—, —et, *v.a.* To narrate, recount, tell, relate.

حکم hākem, *s. a.* An arbitrator, umpire; —, hikem, *s. pl. a.* (of حکمت hikmet), Portions of wisdom, sound reasons; —, hūkm (hūkyum), A decreeing; (*pl.* احکام aḥkyām), A decree; a requirement; authority, weight, power, influence; |—, —et, *v.a.* To make (a decree); give (a sentence); —, *v.s.* To rule, govern, exercise authority; حکمی حکمت hūkmu-ghèchmek, To pass or be received as an authoritative decree, as an authority; حکمدار hūkmdār, حکمران hūkmrān, *s. p.* A ruler, a sovereign.

حکما hūkémā, *s. pl. a.* (of حکیم hākīm), Sages, doctors, philosophers.

حکمت hikmet, *s. a.* Wisdom; a determining reason influencing the mind of an actor, good and sufficient reason; hidden, mysterious cause or reason; philosophy; طبیعه, hikméti-tābī'iyyē, Natural philosophy; a natural cause; الهیه, hikméti-ilāhiyyē, Metaphysics; a cause arising out of God's will and determination.

حکومت hūkyūmèt, *s. a.* The exercise of authority; the office of sovereign, judge; the sphere of a jurisdiction; state; مرکز mērkezi,

The seat of jurisdiction, seat of government; |—, —et, *v.s.* To rule, govern.

حکیم hākīm (*pl.* حکما hūkémā), *s. a.* A sage, a philosopher; —, *s. a.* Very wise in decision; مطقی, hākimi-mūtlāk, God, the absolutely wise.

حل hāll, *s. a.* A melting; an untying; a solving, resolving, dissolving, analyzing; |—, —et, *v.a.* To melt, dissolve, to untie; to solve, resolve; to analyse. [cotton.

حلاج hāllāj (hālach), *s. a.* A carder of wool; حلات, *s. f.* A rope.

حلال hāllāl (hēlāl), *s. a.* Permitted by God's law, (anything) the use of which is expressly permitted and consequently free from sin; حلالشمت hāllāllashmak, *v.s.* To forgive mutually any trespass or unlawful advantage taken of each other (usual between persons who are bidding each other a long adieu); |—, —et, *v.s.* To declare lawful, to renounce any claim one might possibly have to a thing possessed by another, and say: "Be it thy lawful property."

حلاوت hāllāvèt, *s. a.* Sweetness.

حلقه hālka, *s. a.* A ring, a link of a chain.

حلقوم hōlkūm, *s. a.* The throat, the gullet; راحت الحلقوم rāhatu-l-hōlkūm (rāhat-lōkūm), A celebrated sweetmeat prepared from wheat-starch, sugar, and perfume, with blanched almonds sometimes bedded in it.

حلو hùlu (hùru), *s. p.* A choice kind of melting peach.

حلوا hèlwā, *s. a.* Name of various kinds of sweetmeats or sweet dishes; as, حلواى اون ùn - hèlwāssi, made with flour; حلواى ايرمك ìrmik-hèlwāssi, made with semolina; نشاسته حلواى nishāsta-hèlwāssi, made with wheat-starch; which are all dishes and appear at table as such; قار حلواى kār-hèlwāssi, made with snow, a frolicking winter dish; كاغد حلواى kyāghid-hèlwāssi, made of two large wafers; كتان حلواى (kētān)-hèlwāssi, made to look like hanks of unspun flax; طحن حلواى tāhan (tāyn)-hèlwāssi, made of honey and saponaria root; — فندق fīndīk—, — جوز jèviz—, — بادام bādem—, made respectively with nuts, walnuts, and almonds, which are all eaten as sweetmeats or with bread for lunch, &c.; — قدرت kùdrèt-hèlwāssi, Manna. Helwā is always a standing dish at feasts among the people, and may be likened, in that respect, to our plum-pudding.

حلول hùlūl, *s. a.* A passing into (as the soul into the body); a coming (as time does); —, —et, *v. n.* To pass (into); to come; حلوليون hùlūlīyyūn, Those who hold that God passes into man's body. [wife or concubine.]

حليله hālīlê, *s. a.* A legitimate consort, حلیم hālīm, *s. a.* Kind, gentle, long-suffering, slow to anger.

حليه hilyê, *s. a.* An ornament, a jewel.

حما hūmmā, *s. a.* Burning fever.

حمار hīmār, *s. a.* An ass, donkey.

حمارات hāmārāt, *a. f.* Hard-working and industrious (woman).

حماسه hāmāssèt, *s. a.* Courage, valour, bravery.

حماتة hāmākāt, *s. a.* Stupidity.

حمال hāmmāl (hāmāl), *s. a.* A porter; carrier; بركير حمالي (bèghir)-hāmmālī, A town carrier who employs pack-horses; صيرق حمالي sīriq-hāmmālī, A porter who works in a pair or in gangs, with poles, to carry heavy loads; حماليه hāmmālīyyê, Carriage, porter's hire.

حمام hāmmām (hāmām), *s. a.* A bath; bathing-place; a bathing; قدرت kùdrèt-hāmmāmī, A natural hot-spring or bath; —, hīmām, *s. a.* Death; حمامى hāmmāmī, *s. a.*, حمامجى hāmāmjī, *s. f.* A bath-keeper. [dove.]

حمامه hāmāmê, *s. a.* A pigeon or

حمايت hīmāyet, حمايه hīmāyê, *s. a.* Protection; a protecting; —, —et, *v. a.* To protect, guard from harm or oppression.

حمائل hāmā'il, *s. pl. a.* (as a Turkish *sing.*), The cord or belt by which the sword is slung over the shoulder.

حمد hāmd, *s. a.* Thanks, praise, glory offered in prayer; لا لله الحمد -'llāhi-'l-hāmd! or الحمد لله -'l-hāmdu-'l-'llāh! Praise be to God! praise is due to

God alone ! حمد اولسون *həmd-òlsun !*
 Thank God ! حمداً *həmdən, ad. a.*
 Thanks ; ثم حمداً *həmdən-*
-sümmé-həmdā, Thanks upon thanks.
 حمدہ *həmdé, s. a.* The pronouncing
 the formula الحمد لله *əl-həmdu-ll-*
-llāh.
 حمرة *həmrət, s. a.* Redness ; a
 colouring up from shame or modesty.
 حمت *həmk, s. a.* Stupidity.
 حمل *həml, s. a.* A bearing, carrying ;
 a loading ; a load ; pregnancy, or the
 foetus ; an imputing, casting upon the
 shoulders ; —, *həml, s. a.* The sign
 Aries ; —, *həml-et, v. n.* To attribute,
 impute, cast upon ; to load, place
 (in or upon something) as a load ;
 وضع حملاً *wəz“i-həml-et, v. n.* To
 bear, bring forth (a child or young).
 حملة *həmlə, s. a.* An effort ; a pull ; a
 charge ; an attack ; حملة جى *həmləji,*
s. t. The strokesman or chief boatman
 of a row-boat.
 حموله *həmulə, s. a.* A load ; a cargo.
 حميت *həmmiyyət, s. a.* Zeal, jealous
 feeling of honour.
 حميد *həmid (fem. حميدة həmidé), a. a.*
 Very praiseworthy ; —, *s. a.* God.
 حميه *həmyé, s. a.* Abstinence, diet.
 حننا *hənnā (kənnā), s. a.* The herb
 henna. [oath.]
 حنت *həns, s. a.* The violation of an
 حنجرى *həncirík, s. t.* The hiccup ;
 حنجرى *həncirkirmak, v. n.* To hiccup.

حنطه *həntə, s. a.* Wheat.
 حوادث *həwādiss, s. pl. a. (of حادثه*
hādissə), Events; news; (as a Turkish
sing.), a piece of news.
 حوارى *həwārda, s. t.* A wild, unsteady
 fellow, a scamp.
 حواری *həwārī (pl. حواریین həwārīyīn),*
s. a. An apostle, or a companion of a
 prophet, especially those of our Lord.
 حواس *həwāss, s. pl. a. (of حاسة*
hāssa), Senses, faculties of sense;
حواس خمسہ ظاہرہ *həwāssi-*
-khəmsə“i-zāhirə, The five external
senses.
 حواشی *həwāshi, s. pl. a.* Servants, at-
 tendants.
 حوالہ *həwālə, s. a.* A referring, trusting,
 confiding (the execution of any matter
 to a person); a cheque, money order;
 overhanging height ; —, —, *et, r. a.*
 To refer, trust, confide (business to a
 person); حوالہ لو *həwāləli, a. t.* High
 and overhanging.
 حوالی *həwāli, s. pl. a. (no sing.), Envi-*
rons, vicinity; اول حوالیلردہ *əl-həwāli-*
lkrda, In that neighbourhood, there-
abouts; in those parts.
 حوائج *həwā“iz, s. pl. a. (of حاجت həjət),*
 Wants, necessities; necessaries.
 حویا *həppa, s. t.* An affected coxcomb.
 حوت *hūt, s. a.* The sign Pisces.
 حور *hūr, a. pl. a.* Black-(eyed); حور العين
hūr-u-“āyn, and حور عین hūr-u-
“āyn, Those (damsels of Paradise) who have
 black eyes, the houris; حوری *hūrī,*

s. p. One of the black-eyed damsels of Paradise.

حورة *hāvra*, *s. t.* A Jewish synagogue.

حوزة *hāvza*, *s. a.* A containing fold, circle, or circuit; حوزة اسلام *hāvza'ī-isslām*, The fold or church of Islamism.

حوصلة *hāvsaala*, *s. a.* The crop or stomach of an animal; intellectual capacity in man; solid capacity for containing. [water, pond, tank.

حوض *hāvz* (*hāvuz*), *s. a.* A reservoir of

حول *hāvl*, *s. a.* Change, mutation; a year; strength, power, might; لاقول ولاقوة الا *lā-hāvla-vè-lā-kūvvéta-illā-bi-llāh*, There is no power, neither is there any strength, unless in God.

حولامق *hāvlamak* (*aor.* حولار *hāvlar*), *v.n.* To bark (a dog).

حولي *hāvli* (*hāvlu*), *s. t.* A court-yard, a yard; a towel. [bottles, &c.

حوني *hōni*, *s. t.* A funnel for filling

حويار *hāvyaṛ*, *s. t.* Caviar.

حي *hāyy*, *a. a.* Alive, living; حي القيوم *hāyyu-'l-kāyyūm*, The living and self-existent God; —, *hāyya!* *inf. a.* Come! hasten! حي على الصلح حي *hāyya - 'alé - 'ss - salāh!* *Hāyya - 'alé - 'l-fēlāh!* Come to what is a solid advantage! hasten to what is truly profitable! (This is a part of the call to prayer.)

حيا *hāyā*, *s. a.* A feeling of shame, bashfulness, modesty; بي حيا *bī-hāyā*, *a. p.* Shameless (person), impudent.

حيات *hāyāt*, *s. a.* Life; life-time;

اب حيات *ābi-hāyāt*, The water of life; حيات اولسون *hāyāt - ḍlsun!* May it be life (to you)! (said to a person when he has drunk).

حيثيت *hāyalyyèt*, *s. a.* Status, station, dignity, consideration.

حيدود *hāydūd*, *s. t.* A brigand, robber.

حيران *hāyran*, *a. a.* Bewildered, confounded, astounded.

حيرت *hāyret*, *s. a.* Bewilderment, confusion, utter astonishment.

حيز *hāyz*, *s. a.* A containing fold, court, or circuit. [charge.

حيض *hāyz*, *s. a.* The menstrual discharge.

حيف *hāyf*, *s. a.* Harm, injury; —! *inf. a.* Alas!

حيقمرق *hāyqirmak* (*aor.* حيقمر *hāykirir*), *v.n.* To call out, cry out.

حيلاز *hāylaz*, *s. t.* An idler, idle fellow.

حيله *hīlē*, *s. a.* A trick, fraud, deceit; | —, —et, *v.n.* To play tricks, to use fraud; حيله باز *hīlē-bāz*, حيله كار *hīlē-kyār*, *s. p.* A cheat; knave.

حين *hīn*, *s. a.* Time, a small indefinite space of time, a moment.

حيوان *hāywān*, *s. a.* Life; (*pl.* حيوانات *hāywānāt*) a living creature, an animal; a horse; a brute; a boor, clown; — ناطق, *hāywāni-nāṭik*, A talking (rational) animal; حيوانلق *hāywānlīk*, *s. t.* حيوانيت *hāywānlyyèt*, *s. a.* Stupidity; boorishness, clownishness; حيواني (*fem.* حيوانيه *hāywāniyyē*) *hāywāni*, *a. a.* Animal, pertaining to animals, or to animal life.

God alone! حمد اولسون *hāmd*
 Thank God! حمداً *hāmda*
 Thanks; حمداً ثم حمداً
 -*sūmmé-hāmdā*, Thanks
 حمده *hāmdé*, *s. a.* The
 the formula الحمد لله
 -'llāh.
 حمره *hūmret*, *s. a.*
 pouring up from sh
 حمت *hūmk*, *s. a.* *ʿ*
 حمل *hāml*, *s. a.* It is better for the
 a loading; a
 foetus; an im
 the shoulders;
 from a teacher, and he
 Aries;
 sound it as a k. In chro-
 impute,
 is letter has the numeral
 (in or
 حملا
 bear,
 حمله
 in, *s. a.* A seal, signet, signet-
 che
 —, *khātim*, *s. a.* The last of a
 s.
 that which closes or finishes;
 —, *khātimu-'l-ēnbiyā*, The last
 له
 the prophets, Muhammed; خانمه
 '
khātimé, The conclusion, concluding
 urase or prayer of a book, epilogue.
 خاتره *khāṭun*, *s. t.* A woman; a lady;
 خايه *khāy*, *s. p.* A cross. [a wife.
 خادم *khādim*, *s. a.* A servant, servitor;
 (khādim) an eunuch; الحريمين
 الشريفين *khādimu-'l-hārēmeyni-'sh-*
-shērīfeyn, Servitor of the two sacred
 spots at Mecca and Medina (one of
 the titles of the Sultan).

حيات
 خار *khār*, *s. p.* A thorn, prickle; a sting.
 خارا *khārā*, *a. p.* Hard (stone).
 خارج *khārij*, *s. a.* The outside; —, *a. a.*
 Outside, beyond, exceeding, not in-
 cluded, excluded; خارجى *khārijī*,
s. a. A rebel, outlaw; — (*fem.* خريجه
khārijīyyé), *a. a.* Pertaining to the
 outside; external, exterior; foreign;
 provincial; خارجيدناظرى *khārijīyyé-*
nāziri, or ناظر امور خارجيه *nāziri-*
ūmūri-khārijīyyé, The Minister for
 Foreign Affairs.
 خارق *khārik*, *a. a.* Which reads;
 خارق العاده *khāriku-'l-'ādé*, *a. a.* Ex-
 traordinary, strange.
 خاسته *khāsté*, *a. p.* Risen.
 خاسر *khāssir*, *a. a.* Who is completely
 disappointed, and has lost all hope of
 success in his undertaking.
 خاشاك *khāshāk*, *s. p.* Sticks and straws
 blown about.
 خاص *khāssa* (*fem.* خاصه *khāssa*), *a. a.*
 Special, peculiar, proper; pure, un-
 alloyed, unadulterated; white (bread
 or flower); fixed (dye); public (build-
 ings); royal or imperial (guard, &c.);
 —, *s. a. (pl.* خواص *khawāss*), A
 person of note, of mark; a royal
 domain or due.
 خاصه *khāssa*, *s. a.* A peculiar pro-
 perty, virtue, or quality; a virtue,
 power, beneficial property; خاصة
khāssétun, *ad. a.* Especially, spe-
 cially.
 خاصكى *khāsséki*, *s. t.* Certain special

officers of the Sultan's court in the olden time.

خاصیت khāssiyyèt, *s. a.* A nutritive or sanative virtue, wholesomeness; خاصیتلو khāssiyyètlî, *a. t.* Wholesome, nutritive, or sanative.

خاطر khātir, *s. a.* The memory; the heart or mind, or the faculty of being vexed or pleased; خاطردۀ طومتی khā-tirda-tûtmaq, *v. a.* To bear in mind, not to forget; خاطری قالمق khātiri-kālmak (*the pron. affix being changed as required*), *v. n.* To be vexed, hurt, angry; خاطردۀ قالمق khā-tirda-kālmak, *v. n.* To remain in the memory, not be forgotten; خاطرینی یایمق khātirini-yāpmak (*varying the affix*), To make one feel satisfied or pleased (by promises, presents, &c.); خاطرینی ییقمق khātirini - kırmak (*or ییقمق ییکمق*), *v. n.* To make one feel vexed, hurt, or angry (by refusing his request, by rudeness, &c.); خاطرینی سایمق khātirini-sāymak, To have regard for one, hold him as worthy of consideration, esteem him, love him; خاطره کلمک khātira-ghēlmek, *v. n.* To come into one's mind, be recalled to memory, occur to one; خاطردۀ کتورمک khātira - ghètirmek, *v. a.* To call to mind, recall to mind, remember; خاطرینده کتورمک birining-khātirina-ghètirmek, *v. a.* To recall to one's mind, put him in mind of; خاطرندن چیقمق khātirdan - chikmak

(*with pron. affixes as required*), *v. n.*

To be forgotten, be out of memory; خاطریم ایچون khātirim-ichin, For my sake, for love of me, out of consideration for me; صفای خاطر ایله safāyî-khātir-ila! (Go) in peace of mind! (said to anyone who takes leave); خاطر سورمتی khātir-sōrmak, *v. n.* To ask after anyone, ask how one is; خاطرلمق khātirlamak, *v. a.* To remember, call to mind; خاطرلو khātirli, *a. t.* (A person) of consideration; خاطر خواه khātir-khāh, *s. p.* The wish of one's heart; خاطر ماندۀ khātir-māndē, *a. p.* Hurt, vexed, grieved.

خاطره khātira, *s. a.* A thought, an idea.

خاقان khākān, *s. t.* (*pl.* خواقین khā-wākīn), The Sultan; a sovereign; خاقانی khākānî, *a. a.* Imperial, sovereign, pertaining to the khākān.

خال khāk, *s. p.* Earth; the ground; the earth; خاکی khākî, *a. p.* Earthy, earthy; خاکپای khāki-pāy, *s. p.* The ground under the foot (as we say "the feet") of a superior; a superior himself.

خاکستر khākis̄tēr, *a. p.* Ashes.

خال khāl, *s. p.* A mole on the skin.

خالص khāliss, *a. a.* Pure, unmixed; sincere, true, real.

خالق khālik, *s. a.* The Creator.

خاله khālê, *s. a.* A maternal aunt, mother's own sister. (The corrupted form of this word, حاله hālâ, signifies

in Turkish a paternal aunt, a father's own sister).

خالی khālī, *a. a.* Empty; free, exempt.

خام khām (khām), *a. p.* Unripe, green (fruit); unprepared, rough (material); stupid, unreasonable (proposal); inexperienced, raw (person); unseasoned, untrained (for travelling); brown (sugar).

خامس khāmiss, *a. a.* The fifth; خامساً khāmissā, *ad. a.* Fifthly.

خاموش khāmūsh, *a. p.* Silent; dead (person); out, extinguished (fire).

خامه khāmē, *s. p.* A pen or reed for writing.

خان khān, *s. p.* The Sultan; a lord (in Persia); (khān) an inn, a public building for the accommodation of travellers or merchants.

خاندان khānādān, *s. p.* A noble family; a person belonging to a noble family.

خانقاه khānqāh, *s. p.* A convent for dervishes. [tame.]

خانگی khānégihī, *a. p.* Domestic, house.

خانم khānim, *s. f.* A Turkish lady.

خانمان khānumān, *s. p.* A family (of distinction).

خانه khānē, *s. p.* A house, dwelling; (*in composition*) a manufactory, a special house or room; a place of figures (in arithmetic); a place, partition, pigeon-hole, square (on a chess-board), stall, hole, &c.; a family; ابدستخانه èdeb - khānē, ابدستخانه ābdeast-khānē, A privy, water-closet;

کتابخانه kyūtab-khānē, A library; بندو خانه bèndē-khānē, (The house of a servant) My house; دولتخانه devlet-khānē, (The house of prosperity) Your house; (*with the proa. affix of the third pers. plur.*) his or their house; خانه زاد khānē-zād, *a. p.* Born in the house, home-bred.

خائب khā'ib, *a. a.* Utterly disappointed and deceived in his hopes.

خائن khā'in, *s. a.* A perfidious, treacherous fellow.

خایه khāyē, *s. p.* An egg; a testicle.

خبائت khābāsēt, *s. a.* Turpitude; a villainous act; villainousness of disposition.

خبائث khābā'iss, *s. pl. a.* (*no sing.*). Vices; أم الخبائث amma -l- khābā'iss, (The mother of the vices) Wine.

خبر khābār, *s. a.* Information possessed or imparted; intelligence, news; historical information; the attribute or predicate in grammar or logic; لا، —et, —ویرومک, —vārmek, *v.s.* To give notice, to give information, to inform; المق, —almak, *v.s.* To receive intelligence, to hear, to be informed; خبریکز واریم khābāringiz -vārmī? Do you know? Are you aware? خبریم یوق khābārim-yok, I do not know, I am not aware, I have no information on the subject; علم خبر ilm -v- khābār, Information and intelligence; an invoice sent with goods.

or a letter of advice on business ;
 خبردار khābxdār, *a. p.* Informed,
 aware ; خبرلشمک khābxrlshmek,
v.n. To correspond, send mutual infor-
 mation.

خبره khībré, *s. a.* Experimental or
 practical knowledge ; اهل خبره èhli-
 khībré, (èhli-kībla), An adept, a per-
 son well and practically acquainted
 with any subject to whom disputes
 are referred.

خبيث khābīss, *s. a.* A villain, a rascal ;
 — (*fem.* khābīssé), *a. a.* De-
 praved, villainous, infamous.

خبر khābīr, *a. a.* Informed, aware.

ختم khītām, *s. a.* An ending, comple-
 tion ; بولمتى —, —būlmak, *v.n.* To be
 completed, finished ; ختامپذير khī-
 tāmpēzīr, *a. p.* Finished, completed ;
 ختم حسن hūssni-khītām, A happy
 conclusion. [circumcision.]

ختان khītān, *s. a.* A circumcising, cir-
 cumcising ; ختم khātīm, *s. a.* The bringing any
 discourse to an end ; a finishing the
 complete reading of the Kur'an ; a
 sealing ; —, —et, *v.a.* To finish
 (reading the Kur'an through) ; to
 bring to an end (a discourse) ; to
 seal ; —, khātēmā! May (God) finish
 and complete !

ختمی khātīmī, *s. t.* The hollyoak,
 hollyhock ; اغاج ختمیسی ḡhāj-khāt-
 mīssī, *s. t.* The gum-cistus (?) or
 hollyhock tree. [bashfulness.]

خجالت khījālet, *s. a.* A sense of shame ;

خجسته khūjēssté, *a. p.* Lucky, blessed,
 fortunate, auspicious.

خجام khākhām, *s. t.* A Jewish rabbi ;
 باشی —, —blāshī, The chief rabbi.

خد khādd, *s. a.* The cheek.

خدا khūdā, *s. p.* God ; خداداد khūdā-
 dād, Theodore or Theodosius, the
 gift of God.

خدام khūddām, *s. pl. a.* (of خادم
 khādim), Servants, servitors.

خداوند khūdāvènd, خداوندگار khūdā-
 vèndighyār, *s. p.* A lord, a master ; a
 sovereign ; God.

خدشه khādashé, *s. a.* A scratching,
 itching ; خدشه خاطر khādashé'i-khā-
 tīr, An uneasiness of mind, apprehen-
 sion, misgiving.

خدعه khūd'ā, *s. a.* A trick, piece of
 deceit, stratagem. [train, retinue.]

خدم khādem, *s. pl. a.* Servants, suite,
 خدمت khīdmet (hīzmet), *s. a.* Service,
 ministry ; a servant's place, a situation ;

a government situation ; mission, com-
 mission, employ, employment ; a fee ;

—, —et, *v.n.* To do service, act as
 servant ; كورمك —, —ghyārmek, To

be of essential service, to do good
 service ; خدمتده قولانمتق khīdmetda-
 -kūllanmaq, To employ in one's ser-

vice ; خدمتجی (hīzmetjī), *s. t.*

خدمتگار (hīzmetkyār), *s. p.* A servant.

خندک khādengh, *s. p.* An arrow.

خدیو khīdīv, *s. p.* A prince, a lord.

خذلان khīzlān, *s. a.* Abandonment, the
 being without friends or means.

خزله khazélé, *s. pl. a. (no sing.)*,

Wretched fellows, poor wretches.

خر khâr, *s. p.* An ass, donkey.

خراب khârâb, *s. a.* A making desolate, laying waste; desolation, ruin;

—, *a. t.* Desolate, ruined, in ruins;

|—, —et, *v. a.* To ruin, lay waste; to do a great injury to; او—, —öl, *v. a.*

To be ruined or greatly injured.

خرابه khârâbé (*pl.* خرابات khârâbât),

s. a. A ruin, heap of ruins; خراباتی

khârâbâti, *s. a.* A confirmed drunkard.

خراج khârâj, *s. a.* Tribute paid to

the government, either by a subject country, or by subject individuals in the governing country; this latter is

also called جزیه jizyê; خراجگذار

khârâj - ghyûzâr, *s. p.* A tributary;

خراجچی khârâjji, *s. t.* A collector of individual tribute.

خراسان khôrâssân, *s. p.* Name of a

country in the east of Persia; powdered brickdust for making cement when mixed with lime; — قره kara—,

One of the most esteemed kinds of Damascus sword-blades.

خراش khirâsh, *a. p. (in composition)*,

Which irritates, scratches, pricks, annoys.

حرام khirâm (*in composition*), and

خرامان khirâmân, *a. p.* Who walks, carries himself.

خرج khârj, *s. a.* A spending, expend-

ing; expense; materials for any work; or lace on clothes; mortar,

cement; |—, —et, *v. a.* To spend,

expend; خراج khârji-râh, *s. p.*

Money for travelling expenses and outfit; وکیل خرج vèkil - khârj, A

domestic whose duty it is to go to market and buy provisions, &c.;

خرجلیک khârjlik, *s. t.* Pocket-money, money for necessary expenses; —,

khûrj, *s. a.* A large saddle-bag, put in pairs upon pack-horses.

خرد khîrêd, *s. p.* Intelligence, sagacity;

باخرد bā-khîrêd, *and* خردمند khîrêd-

mênd, *a. p.* Intelligent; —, khîrê,

a. p. A fragment, piece; —, *a. f.*

Small, little; خردسال khîrêd-sâl, *a. p.*

Young in years.

خردال khârdal, *s. t.* Mustard or cress

seed used as mustard at table.

خردک khîrdêk, *a. p.* Small, little; —,

s. p. A small piece or fragment; a

crumb; (*pl.* خردوات khîrdewât),

Small things, small wares; خردش,

khîrdâ - sûrûsh, *s. p.* A chapman,

small dealer; خردبین khîrdâ-bin,

s. p. A microscope; a person who

takes notice of trifles.

خرسز khîrsîz, *s. t.* A thief; a robber;

an embezzler; دنگز خرسزی dengz-

-khîrsîzi, A pirate; خرسزلیک khîrsîzlik,

s. t. Theft; robbery; embezzlement.

peculation; خرسزلیق khîrsîzlik-et, *s. a.*

To commit theft; to commit robbery.

to commit embezzlement or pecula-

tion.

خرطوم khòrtum, *s. a.* The trunk of an ele-

phant, proboscis; the hose of a fire-engine. [—, —et, *v.a.* To rend, tear.
 خرق khàrk, *s. a.* A rending, tearing;
 خرقه khírka, *s. a.* A kind of quilted jacket; a ragged garment.
 خرقه khàrghyāh, *s. p.* A tent, pavilion; a royal court.
 خرقوش khàrghyush, *s. a.* (donkey's ears)
 A hare; — خواب khābi—, (hare's sleep) Vigilance under seeming carelessness, sleeping with one eye open.
 خردامق khirīdamak (*aor.* خردار khirīrīdar), and خردامق khirīlamak (*aor.* خردار khirīlar), *v.n.* To snarl or growl (a dog); to snore; خردای khirīrdī, *s. t.* A snarling, growling; a snoring, خرداشمق khirīlashmak, *v.n.* To growl at each other. [pleasant.
 خرم khūrrem, *a. p.* Cheerful, smiling,
 خرما khōrma, *s. a.* A date (fruit).
 خرمین khārmīn (hārmān), *s. p.* The threshing and winnowing of corn after harvest; the threshing-floor or circular space where this is performed; the produce of the operation.
 خروات Khirvāt, *s. and a. t.* Croatian; a Croat; خروات مملکتی Khirvāt-māmlékēti, Croatia.
 خروار khārvār, *s. p.* A donkey-load; a horse-load.
 خروب khārūb (khārub), *s. a.* The locust fruit; شربتی —shērbēti, A drink prepared from that fruit.
 خروج khūrūj, *s. a.* A going out, coming out, exit, passing out; a rebelling,

rebellion; صاحب خروج sāhib-khūrūj, A great conqueror; خروج علی السلطان khūrūj -'alé -'es - sultān, Rebellion against the sovereign.
 خروس khōross, *s. t.* A cock (fowl); the cock or hammer of a gun-lock.
 خروش khūrūsh, *s. p.* A noise, row, tumult, tumultuous motion.
 خرید khirīd, *s. p.* A buying; فروخت khirīd, *s. p.* A buying and selling; — (*in composition*), *a. p.* Bought; ز خرید zār-khīrīd, *a. p.* Bought with gold.
 خریدار khirīdār, *s. p.* A buyer, purchaser.
 خریدۀ khirīdē, *a. p.* Bought.
 خریستان khristiyān, *s. t.* (*Greek*), A Christian man. [chart, plan.
 خریطه khārīta (hārta), *s. a.* A map,
 خریف khārīf, *s. a.* The autumn.
 خزان khizān, *s. p.* The autumnal cold wind which causes the leaves to fall.
 خزائن khazā'in, *s. pl. a.* (*of* خزینۀ khazīnē), Treasuries; treasures.
 خزینۀ khazīnē (hāznā), *s. a.* A treasury; a treasure; public treasure, or treasure being conveyed over the country; a special fund for administering a department of state; a sum of \$6,000 purses (about £150,000); a reservoir for water above ground and covered in; the chamber (of a gun or mine); buried treasure, treasure - trove;
 خزینۀ دار khāznādār, *s. p.* A treasurer.
 خس khīss, *s. p.* Rubbish, sticks and straws.

خسار khàssār, خسارت khàssārèt, *s. a.*

A doing damage; injury; |—, khàssārèt-et, *v. n.* To do damage.

خست khàssèt, *s. a.* Avarice, avariciousness.

خسته khàssata, *s. p.* Sick, ill; خانه —, —khānē, *s. p.* A hospital; a sickward; a sick-bay; خسته‌لقی khàssatalīk, *s. t.* Sickness, illness, malady, disease, the plague.

خسرو khàssrev, *s. p.* A prince, monarch; خسروانه khàssrēvānē, *s. p.* Princely, royal.

خسوف khàssūf, *s. a.* A lunar eclipse, eclipse of the moon.

خسيس khàssīss, *s. a.* A miser; a sordid, parsimonious fellow.

خشت khīsh, *s. p.* A brick.

خشخاش khàshkhāsh, *s. a.* A poppy from which opium is extracted.

خشک khūshk, *a. p.* Dry, dried.

خشم khīshm, *s. p.* Anger, rage, fury; —الود, khīshm-ālūd, *a. p.* Angry, furious; خشمناک khīshmnāk, *a. p.* Angry, easily angered.

خشنود khàshnūd, *a. p.* Satisfied, content, contented, pleased.

خشوع khūshū, *s. a.* Humility.

خشونت khūshūnèt, *s. a.* Severity, hardness, harshness, sharpness.

خشیان khàshéyān, خشیت khàshyèt, *s. a.* Fear, terror, fright.

خشین khàshīn, *a. a.* Severe, harsh, sharp (in disposition).

خصالا khàssāl, *s. pl. a.* (of خصلت

khàsslet), Points of character, moral qualities. [Qualities, properties.

خصائص khàssā'iss, *s. pl. a.* (of خصیصه),

خصائل khàssā'il, *s. pl. a.* (of خصیله),

Points of character, moral qualities.

خصلت khàsslet, *s. a.* A quality of the heart, a point of character.

خصم khàssm, *s. a.* (pl. خصمā khàssēmā), An adversary; an enemy; —, khàssm,

s. t. A relative, relation; خصمتی

khàssmīk, *s. t.* Affinity or consanguinity, relationship.

خصوص khūssūss, *s. a.* Any particular subject, matter, affair, business; speciality; devotedness, love, friendship:

على الخصوص khūssūssā, "ale-

-l-khūssūss, *ad. a.* Especially, parti-

cularly, more particularly, above all,

more than all; خصوصی khūssūssi

(*fem.* خصوصیه khūssūssiyyē), *a. a.*

Special, particular; خصوصیت khūssūssiyyèt, *s. a.* The quality of being

special; the quality of being devoted.

devotedness, love, friendship.

خصومت khūssūmèt, *s. a.* Enmity, ill-

will; contention, litigation, adversary-

ship.

خصی khāsi, *s. a.* A eunuch. [ship.

خصیتین khūssyétèyn, *s. a.* dual (of

خصیه), The two testicles.

خضاض khidād, *s. a.* Ink.

خضرا khàzrā, *s. a.* The sky; —, *a. a.*

fem. Green, verdant.

خضوع khūzū, *s. a.* Humility.

خط khātt, *s. a.* A fine hair or down;

(*pl.* خطوط khūtūt), A line drawn:

a line, row; writing, handwriting; the Sultan's autograph commands; — مستقيم khàtti-mùsstakim, A straight line; منحنى —, khàtti - mùnhàni, A curve line; مختلط —, khàtti-mùkhtèlit, A mixed line; موازى —, khàtti-mùwāzī, A parallel line; خطين متوازيين khàttèyni-mùtéväziyyèyn (*dual*), Two lines reciprocally parallel; خطوط متوازيه khùtùti-mùtéväziyyè (*plur.*), Lines parallel to each other; استوا —, khàtti-istiwā (ùsstuwā), The equator, equinoctial; نصف النهار —, khàtti-nissfu-'n-nàhār, The meridian; حسن خط hùssnu-khàtt (Beauty of handwriting), Beautiful handwriting; شريف —, khàtti-shèrif, همايون —, khàtti-hù-māyūn, The gracious or august autograph commands.

خطا khàtā, *s. a.* A fault, mistake, error; |—, —et, *v.n.* To make a mistake, commit a fault, an error.

خطاب khàtāb, *s. a.* The addressing one's speech to a person; |—, —et, *v.n.* To address one's speech; خطاباً khàtāban, *ad. a.* خطاباً khàtābia, *ad. t.* By way of address, as an address (of speech).

خطاط khàttāt, *s. a.* A calligrapher, professed writer of calligraphy.

خطايا khàtāyā, *s. pl. a.* (of خطا khàtā), Faults, faulty actions.

خطبه khùtbé, *s. a.* The public prayer for the life and prosperity of the sovereign.

خطر khàtar, *s. a.* Danger, peril.

خطوة khàtvé, *s. a.* A step, pace, foot.

خطور khùtūr, *s. a.* A coming into the mind; |—, —et, *v.n.* To come into the mind. [Lines.

خطوط khùtūt, *s. pl. a.* (of خط khàtt),

خطه khàtté, *s. a.* A district, region, country, tract.

خطيب khàtib, *s. a.* The officiating clerk or priest who pronounces the خطبه or public prayer for the sovereign.

خطير khàtir, *a. a.* Grave, important.

خفاف khàffāf (kāvwaḥf), *s. a.* A shoemaker or seller.

خفت khàffèt, *s. a.* Lightness; volatileness of character, want of stability.

خفقان khàffakān, *s. a.* A palpitation of the heart through disease or fear.

خفي khàfī, *a. a.* Hidden, concealed, secret.

خفيف khàffif (hàffif), *a. a.* Light of weight, volatile, unstable in character; slight, not severe; light, gentle (wind).

خلاء khàlā, *s. a.* A vacuum, empty space; a privy, water-closet; خلواً khàlā-u-mèlā, Vacuum and plenum.

خلاص khàlāss, *s. a.* A being saved, delivered; salvation, deliverance; بولمتى —, —bùlmak, *v.n.* To be saved, delivered; —, khàllāss, *s. a.* A saviour, redeemer.

خلاصة khàlāssa, *s. a.* The extract or quintessence of anything; a summary.

خلاف khilāf, *s. a.* A being contrary, or in opposition (to anything); a lie, untruth.

خلافت khilāfet, *s. a.* The Caliphate, office of Caliph; the being Caliph; |—, —et, *v.n.* To be Caliph, reign as Caliph.

خالق khāllāk, *s. a.* God, the continual Creator.

خالل khāllāl, *s. a.* A toothpick, an earpick; a time, point of time; a grammatical conjugation, or paradigma of derivation; friendship; the centre, bottom.

خلائق khālā'ik, *s. pl. a. (no sing.)*, Creatures; (*as a Turkish sing.*), a female slave. [tion.

خلاج khāljān, *s. a.* A tremor, agitation.

خالط khālt, *s. a.* A mixing, mingling; any one of the four elementary humours of an animal body; |—, —et, *v.a.* To mix, mingle; —, *v.n.* To be quite wrong and be d—d; يمك —, —yemek, *v.n.* (To eat humour) To mean, to pretend; to make a great mistake (an insulting expression).

خالع khāl', *s. a.* A dethroning; |—, —et, *v.a.* To dethrone; —, khālā', *s. pl. a. (of خالعت khāl'āt)*, Robes of honour.

خالعت khāl'āt, *s. a.* A robe of honour.

خالف khālef, *s. a.* A successor; نا خالف nā-khālef, *s. p.* Unworthy to be a successor, degenerate; —, khūlf, *s. a.* An acting contrary to (a promise); |—, khūlf-et, *v.a.* To act contrary to (a promise); —, khūlf-vā' d-et,

v.n. To break a promise, act contrary to promise.

خلفاء khūlēfā, *s. pl. a. (of خليفة khālifé)*, Caliphs, successors of Muhammed in ruling the empire, pontiffs; assistants, ushers (in schools); assistant clerks (in public offices).

خالق khālk, *s. a.* A creating; (khālk) people, men; the public; |—, —et, *v.s.* To create, bring into being; —, kāba - khālk, Common people; —, khūlk, *s. a.* A point of natural disposition; خالقي khālkī, *a. a.* Natural, innate. [created; natural disposition.

خالقت khālkāt, *s. a.* A creating; a being خالل khāllāl, *s. a.* Injury, damage, detriment; —, كلكم —, ghālmek, *v.n.* To be received (injury); —, يرهمك —, vèrmek, *v.n.* To damage, spoil, hurt, destroy.

خالوت khālvēt, *s. a.* Retirement, solitude, privacy; a private room; a private room in a bath.

خالود khālūd, *s. a.* The being eternal.

خالوص khālvūss, *s. a.* Sincere friendship, devotion; —, چاقمق —, chākmek, *v.a.* To make protestations of friendship, to show a zeal in performing little services as a proof of devotion.

خالیج khālīj, *s. a.* A gulf, a bay, a strait or arm of the sea.

خالع khālī', *a. a. (is خلع العذار خلع العذار khālī' - 'izār, s. a. Barefaced, shameless).*

خليفة khālifé, *s. a.* A successor to Mu-

hammed in governing the community of believers, a Caliph; the Sultan; (kālfa) a school-usher; a clerk in a public office; (كالفه kālfa) a builder, an architect; an elder female slave who has others under her, and directs a department; a journeyman artisan who has duly served his apprenticeship.

خليل khālīl (*fem.* خليله khālīlē, A wife), *s. a.* An intimate friend; الله —, khālīlu-ʿllāh, The patriarch Abraham.

خم khām, *a. p.* Crooked, bent; —, *s. p.* A bend, a curl, a fold, a wrinkle; —, khūm, *s. p.* A jar; a drum; the sky.

خمار khūmār, *s. a.* The headache or nervous feeling caused by a debauch.

خماسي khūmāssī, *s. a.* A word containing *five* radical letters.

خميرة khūmbara (kūmbara), *s. p.* A bombshell; a child's money-box made of earthenware and round like a bombshell, with only a slit in it, so that the money cannot be got out unless the toy be broken; خميرة جي (kūmbaraji), *s. t.* A bombardier; ان خميرةسي àl-(kūmbarassi), *s. t.* A

خمير khāmīr, *s. a.* Wine. [hand-grenade.

خمس khūmās, *s. a.* A fifth part; —, khāms, *a. a. fem.* Five.

خمسة khūmsa, *a. a. mas.* Five.

خمسي khāmsī, *s. t.* A sprat.

خمسين khāmsīn, *s. a.* The fifty days preceding the vernal equinox; (in Egypt) a sultry noxious wind; (or خمسون khāmsūn), *a. a.* Fifty.

خمود khūmūd, *s. a.* Extinction or lowness (of fire, life, or action).

خمول khūmūl, *s. a.* Obscurity, neglectedness, low estate.

خميازة khāmyāzē, *s. p.* A gape, a yawn.

خميدة khāmīdē, *a. p.* Bent.

خمير khāmīr (khāmīr), *s. a.* Dough (of bread); clay (of which men are made); any plastic material (of which any ware is made).

خميس khāmīss, *s. a.* Thursday.

خناق khūnāq, *s. a.* The quinzey.

خنثي khūneā, *s. a.* An hermaphrodite.

خنجر khānjār (hānchar), *s. p.* A large curved dagger.

خندان khānd, (*in composition*) خندان khāndān, *a. p.* Who laughs, laughing, smiling.

خندق (hāndek), *s. a.* A ditch; a fosse, a moat.

خنده khāndē, *s. p.* Laughter; a smile; —, *a. p.* Laughing, smiling.

خنزير khānzīr, *s. a.* A swine, pig, hog.

خنكار khūnkyār, *s. p.* A sovereign, the Sultan.

خو khū (*in composition*), *s. p.* Character, disposition. [vision.

خواب khāb, *s. a.* Sleep; a dream,

خواجه khājē (khōja), *s. p.* A gentleman, an esquire in the civil service; (*pl.* خواجگان khōjaghān); a schoolmaster, teacher, professor; a respectable tributary banker or man of business; خواجگانتی khōjaghānlīk, *s. t.* The rank and dignity of an officialy

recognised civil servant of the government.

خوار khār, *a. p.* Low, vile, abject, despised; (*in composition*), Who eats, drinks, smokes, or receives.

خواص khāwāss, *s. pl. s.* (*of* خاص khāssa), Special, select people, people of quality; intimate friends; confidential or personal attendants; (*of* خاصه khāssa), properties, qualities; remarkable objects.

خوان khān, *s. p.* A table or cloth set with food; —, (*in composition*) *a. p.* Who reads, recites, sings, chants; who invites.

خوانده khāndē, *a. p.* Called, invited.

خواننده khānendē, *s. p.* A singer; a reader; an inviter.

خواه khāh (*in composition*), Who desires, wishes; —, *s. p.* (*in composition*) A wish; —, *c. p.* Either, or; whether, or; —, *ad. p.* Willingly; — وناخواه, —v-nā-khāh, Willingly or unwillingly, voluntarily or forcedly; خاطر خواه khātir-khāh, The mind's desire; خواه خیر khāyir-khāh, *s. p.* A well-wisher; بدخواه bēd-khāh, *s. p.* An evil-wisher.

خواهر khāher, *s. p.* A sister.

خواهش khāhish, *s. p.* A wish, desire, longing, inclination.

خوب khòb, khūb, *a. p.* Good; pretty;

خوبان khūbān, *s. pl. p.* The beautiful, pretty women.

خود khòd, *s. p.* Self; —, *ad. p.* Ev

though; خود بخود khòd - bé - khòd, *ad. p.* Alone, by one's self, of one's own self; خودبین khòd-bin, *a. p.* Self-seeking, egotistical, selfish; پسند —, —pèssēnd, *a. a.* Vain, in love with himself, self-admiring.

خور khòr, *a. p.* (*in composition*), Who eats, drinks, smokes, or receives; —, *a. p.* Low, vile, abject, despised; باقمتی —, —bakmet, *v. n.* To look upon with contempt. [voices.

خورانه khòrata, *s. f.* A noise of loud خورد khòrd, *s. p.* Anything to eat or drink, nourishment, food.

خورشید khùrshīd, *s. p.* The sun.

خوره khòra, *s. f.* (*Greek*), Dancing; — —دیمک, —(tèpmek), *v. n.* To dance.

خوش khòsh, *a. p.* Agreeable; —, *ist. p.* Well, well! کدک —, —ghèlding! I

have been happy to see you! بولدن —, —bòlduk! I have been well received!

کورمک —, —ghyàrmek, *v. n.* To admire, see with pleasure and satisfaction;

خوشه کچمک khòsha-ghècmek, *v. n.* To please, give pleasure,

give joy and satisfaction, be liked: خوشه کلمک khòsha-ghèlmek (*with a*

pronoun after خوش), *v. n.* To appear charming or funny (to some one).

خوشه khùshé, *s. p.* A bunch (of grapes, &c.); an ear (of corn, &c.)

خوف khàvf, *s. a.* Fear, fright, terror; — —et, *v. n.* To fear.

خوگ khùgh, *s. p.* A hog.

خون khùn, *s. p.*

khūnāb, *s. p.* (Blood mixed with water) hot tears; خون‌الود khūn-ālūd, *a. p.* Mixed or smeared with blood; خونبار khūnbār, *a. p.* From which blood falls as rain; خونبها khūn-bāhā, *s. p.* The price of blood, blood-money.

خوى khūy, *s. p.* A point of character, disposition; a way, trick; خويلنمتق khūylanmak, *v. s.* To be out of temper, sulky, or obstinate; خويلو khūylu, *a. t.* Sulky, obstinate, or passionate.

خيار khīyār, *s. a.* A cucumber; شنبير —shēnbīr (shēnbē), *s. p.* Cassia.

خيال khīyāl, *s. a.* A kind of puppet-show of the shadows of figures projected on a white screen; the imagination; a chimera.

خياله khīyālē, *s. a.* A spectre.

خيانت khīyānēt, *s. a.* Perfidiousness, treachery; —, *s. t.* A perfidious person; خيانتلك khīyānētlik, *s. t.* Perfidy; a treacherous trick.

خير khīyār, *ad. a.* No; —, *s. a.* Good; —, *a. a.* Good; خيرلو khīyārli, *a. t.* Good, beneficial, bringing advantage, advantageous; خييرات khīyārāt, *s. pl. a.* Good works, charitable or benevolent institutions; خيرخواه khīyār-khāh, *s. p.* A well-wisher; خيرسز khīyārsiz, *a. t.* Good for nothing; uninhabitable (island).

خيره khīrē, *a. p.* Dark, sombre.

خيز --- *a. p.* (*in composition*), Who

خيزاب khīzāb, *s. p.* A wave, billow.

خيزان khīzān, *a. p.* Who rises, gets up; —وانتان —vā-ūftān, Rising and up; خيط khāyt, *s. a.* A thread. [falling.

خيف khāyf, *s. a.* A fearful, dreadful state of things; —, *inf. a.* Alas!

خيل khāyl, *s. a.* Horses, cavalry.

خيلي khāyli, *a. t.* A good deal, much, many; highly. [A tent.

خيمه khāymē, *s. a.* (*pl.* خيم khīyēm).

د

د dāl. Tenth letter of the Turkish alphabet, having the value of *d* in English, though sometimes acquiring the sharp sound of *t*. In chronograms and astronomical tables it has the numerical value of 4. In the dates of letters it stands for د, and represents, when alone, the month ذى الحجه Zī-'l-hijjē; but when followed by ا, as دا, the month ذى القعدة Zī-'l-kā'dē. [disease.

دا dā, *s. a.* A malady, distemper.

داب dēb, *s. a.* A custom, usage.

دابه dābbē, *s. a.* A saddle-beast; an animal; دابة الارض dābbētu-'l-ārz, (The beast of the earth) the beast of the Apocalypse, which is to appear in power in the latter days.

داخل dākhil, *s. a.* The interior, inside;

داخلي dākhilī, *a. a.* (*fem.* داخلية dākhilīyē) Relating to the interior;

داخليه امور dāmūru-dākhilīyē, Do-

mestic affairs, home affairs; داخلية dākhiliyyé - nāziri, A home minister, Secretary for the Home Department; داو، —دل، *v.n.* To enter, get in; to be in; to be included.
 داد dād, *s. p.* Justice; redress; lamentation; a gift; — (for طات tāt), *s. t.* Taste, savour.
 دادا dāda, *s. t.* A nursery servant, a nurse for children.
 دادانمک dādanmak (*aor.* دادانور dādanir), *v.n.* To acquire a great relish or desire for, from having had a slight
 دادر dāder, *s. p.* A brother. [taste of.
 دادۀ dādé (*in composition*), *a. p.* Which is given; to which is given; —, dāda, *or* دادی dādi, *s. t.* A nurse for children.
 دار dār, *a. t.* Narrow; —, *ad. t.* Narrowly; —, *s. a.* A house; a town; a country; a world; —, *s. p.* A gallows; — (*in composition*), *a. p.* Who has, possesses, holds, keeps; —الاسلام، dāru-'l-islām, The Mussulman's land; دارالحرب dāru-'l-hārb, The enemy's country; بقا، dāri-bākā, The world which fades not; فنا، dāri-fenā, The world of decay; دارین dārēyn, *s. a. dual*, The two worlds, present and future; الشفا، dāru-'sh-shifā, A hospital; —السعادة الشريفة، dāru-'ss-ād'ādéti-'sh-shèrifé, The female establishment of the Sultan, from which the Chief Eunuch derives his title of دارالسعادة الشريفة اغاسى dāru-

ابدار -'ss-ād'ādéti-'sh-shèrifé-īghassi; ابدار āb-dār, *a. p.* Juicy; watered; tempered (steel); lustrous (diamond); خرينۀ دار khāzīnē-dār, *s. p.* A treasurer (treasury-keeper); داروگير dār-u-ghir, *s. p.* (Have and hold) Battle; دار اناجی dār-āghāji, *s. t.* A gibbet, a gallows; a masting machine, shears. [nificence.
 دارات dārāt, *s. p.* State, pomp, magnificence.
 دارالمق dārālmak (*aor.* دارالور dārālūr), *v.n.* To grow narrow, shrink, become too narrow. [men.
 دارچين dārchin (tārchin), *s. p.* Cinnamon.
 دارغين dārghin, *a. t.* Passionate, easily provoked; angry; دارغينلىق dārghinlik, *s. t.* Anger.
 دارلمق dārilmak (*aor.* داريلور dārīlūr), *v.n.* To be angry; to become angry;
 دارلمق dārīlmak (*aor.* داريلدر dārīldir), *v.a.* To anger, put in a passion.
 دارمه داغين dārma-dāghin, *a. t.* Very much scattered, dispersed; all to pieces.
 دارنده dārendé, *s. p.* A bearer, holder, possessor (of a note, pass, &c.).
 دارو dārū, *s. p.* A drug; a medicine; —, *or* دارى dārī, *s. t.* Millet; ارنادرسي arnāwut-dārīssi, (Albanian millet) Panicum miliaceum (?); داريسى باشكرو dārīssi-bāshingiza! (May the millet thereof be on your head!) May happiness accrue to you therefrom! (a form of wish expressed at wedding feasts to the parents of the new-married couple). [goods sold by weight].
 دراہ dāra, *s. t.* (*Italian*), The tare (of

داس *dāss*, *s. p.* A sickle, reaping-hook.

داستان *dāssitān*, *s. p.* A tale, story.

داش *dāsh*, as a Turkish particle, placed at the end of any word, has the signification of our word *fellow*, as, ارقه داش *ārka-dāsh*, A fellow-companion, يولداش *yōldash*, A fellow-traveller, or one in the same line of life; قرداش *kārndash*, A brother or sister (womb-fellow); &c. &c.

داعی *dā“ī*, *s. a.* (*fem.* داعیه *dā“īyyē*), One who prays (for another); a cause, incentive, inviting agent; داعیلری *dā“īlērī*, (I or he) who prays for you, your servant.

داغ *dāgh*, *s. p.* A branding or cauterising iron; a mark branded by a hot iron; a cautery by iron; درون *dāghī-dērūn*, Inward grief; the black spot in the bottom of the cup of the tulip.

داغمتن *dāghitmak* (*aor.* داغیدر *dāghīdir*), *v. a.* To scatter, disperse; to distribute; to deal, serve out, give out; to disseminate, spread (reports, &c.).

داغمتن *dāghīlmak* (*aor.* داغور *dāghīlir*), *v. n.* To become scattered, dispersed; to fall to pieces, go piecemeal; to separate (an assembly); to become healed without coming to a head (a gathering); to be dissipated (clouds, &c.); to be disseminated, to spread.

داغمتن *dāghīnik*, *a. t.* Scattered, wide apart, not held together.

داف *dāfi“*, *a. and s. a.* (*fem.* دافعه *dāfi“e*), Who repels, expels.

دال *dāl* (دال), *s. a.* Name of the letter

د ; —, دال, *s. t.* A branch, twig,

slip; —, دال, *a. and s. a.* (*fem.* داله

دالّه), Who conducts, guides, points

out, signifies; دال قلیج *dāl-kilij*, *s. t.*

A kind of militia swordsman in olden

times; دال قاقوق *dāl-kāvuk*, A buffoon,

a willing butt for jokes; دال طبان

dāl-tābān, *s. t.* A great walker. (In

these three terms, the word دال *dāl*

is the imperative of دالمق *dālmak*,

داللق *dāllak*, *s. t.* The spleen. [q.v.]

دالغیج *dālgij*, *s. t.* A diver.

دالمق *dālmak* (*aor.* دالار *dālar*), *v. n.* To

dive, plunge (in the water, into busi-

ness, &c.); to doze; to be in a fit of

abstraction, to be absorbed in thought,

in study, in reading, &c.; —, اویقویه

ūykuyā—, *v. n.* To go fast asleep;

—, باشنی *blāshini*—, *v. n.* To duck

down or flinch by stooping the head;

دالدیرمتن *dāldirmak* (*aor.* دالدر *dāl-*

dirir), *v. a. causal*, To plunge or bury,

by pushing (one thing into another);

to lay (a twig or branch so as to root);

to speak ill of, traduce, backbite.

دام *dām*, *s. t.* The roof of a house; a

house (as a unit and as we say *a*

heart); —, دام, *s. p.* A trap, snare,

gin; —, دامه (*fem.* دامت *dāmet*),

int. a. May he (she or it) endure!

داماد *dāmād*, *s. p.* Son-in-law (or

brother-in-law, in the case of the

Sultan's sister's husband) by marriage.

دامان *dāman*, *s. p.* The skirt (of

a garment, of a mountain, &c.);
 دامنبوس dāmen-būss, *a. p.* Who
 kisses one's skirt; دامنبوسی dāmen-
 būssī, The ceremony of kissing the
 skirt of a superior.
 دامه dāma, *s. t.* The game of draughts;
 طاشی —tāshī, A draughtsman,
 man at draughts.
 دان dān, *a. p.* (*in composition*), Who
 knows, understands; —, *s. p.* (*in
 composition*), A holder, case, sheath, &c.
 دانا dānā, *s. p.* A person of great learn-
 ing, a sage; —, dāna, *s. t.* A calf.
 دانش dānish, *s. p.* Knowledge, learn-
 ing; — انجمن ènjumèni-dānish, The
 Imperial Academy of Science of Con-
 stantinople; دانشمند dānishmènd,
s. p. A scholar, learned person.
 دانشمک dānishmak (*aor.* دانشور dā-
 nishūr), *v. n.* To apply to for advice or
 permission.
 دانه dāné (tānē), *s. p.* A separate grain
 or berry; a separate unit of any sort;
 a cannon or musket ball; the grain
 which baits a trap for birds; دانه‌لو
 (tānēlū), *a. t.* Grainy, gritty, com-
 posed of grains; —, dāna, *s. t.* A calf.
 دانیمارکا Dānimārka, *s. t.* Denmark.
 داور dāver, *s. p.* A prince, ruler, judge;
 a sovereign, monarch; God.
 داورانمک dāvranmak (*aor.* داورانور dāvra-
 nūr), *v. n.* To start from a state of repose
 or inattention, and become guarded
 or vigilant; to put one's self in an
 attitude of defence; to stir one's self,

be active, move; to regain one's foot-
 ing after a slip, one's health after
 illness, one's position after a misfor-
 tune.

داول dāwul, *s. t.* A big drum; a com-
 mon drum of any kind except a
 military drum; a drum (in machinery).

داولمباز dāwulumbāz, *s. t.* The paddle-
 box of a steamer. [misfortune.

داهیة dāhiyyē, *s. a.* A calamity, great
 دای dāy, *s. t.* A maternal uncle, mother's
 own brother; a friendly title formerly
 given to middle-aged or old people,
 especially among the Janissaries; and
 hence, in Algiers, consecrated at length
 to the commanding officer of that
 corps, who frequently became after-
 wards pasha or regent of the colony;
 hence our misnomer of Dey, as applied
 to the latter officer.

دائر dā'ir, *a. a.* Concerning, relating to,
 about; دایراً ما دار dā'irān-mā-dār, *s.*
 and *ad. a.* All round, all the parts
 surrounding.

دائرة dā'irē, *s. a.* A circle; a tam-
 bourine; a suite of apartments; a
 sphere of duty; a suite of attendants;
 — نصف nissfi - dā'irē (nissāif—), A
 semicircle; — تربیع tārbi'ī - dā'irē.
 The quadrature of the circle.

دائم dā'im (*fem.* دائمه dā'imē), and
 دائمی dā'imī (*fem.* دائمیة dā-
 imīyyē), *a. a.* Enduring, incessant,
 constant, lasting, permanent, fixed,
 established, eternal; دائماً dā'imā.

ad. a. Always, for ever; continually, incessantly.

دائن *dā'in, s. a.* A creditor.

دایه *dāyē, s. t.* A nursing slave-woman, bought with her infant to act as wet-nurse to her owner's infant.

دب *dùb, s. a.* A bear; دب اکبر *dàbbi-èkbār, The great bear.*

دباغ *dèbbāgh (tābak), s. a.* A tanner; دباغخانه *(tābak)-khānē, A tannery, tan-yard.*

دباغت *dibāghāt, s. a.* The tanner's art; tannery; a being tanned, tanning.

دبدبه *dèbdébé, s. a.* Pomp, state.

دبر *dùbr, s. a.* The backside.

دبستان *dèbisstān, s. p.* A school.

دبوس *dèbbūss, s. a. (t. طوپوز tōpuz),* A club, mace of arms.

دبیر *dèbīr, s. a.* An administrator.

دپرزنمک *dèprznmek (aor. دپر نور dèprē-nir), v.n.* To move; to get up; to show signs of life.

دپه *(tèpé), s. t.* The summit of anything; the crown of the head; a hill, hillock, mound, heap; دپه لکم *(tè-pèlémek), v.a.* To kill by knocking on the head; دپه لنمک *tèpèlènmek, v.n.* To be killed, be knocked on the head.

دتمک *ditmèk (aor. دیتیر ditir), v.a.* To pull linen cloth into lint or the like, to shred by pulling.

دجال *dèjjāl, s. a.* The false prophet or Antichrist who is to appear in the latter days.

دجله *Dèjzē, s. t.* The river Tigris.

دجیل *Dùjzēyl, s. t.* The Little Tigris, a branch of the Tigris.

دخان *dùkhān, s. a.* Smoke; tobacco.

دختر *dùkhter, s. p.* A girl; a daughter; رز — *dùkhtēri-rēz, Wine (the daughter of the grape). [dīng; influence.*

دخول *dàkhl, s. a.* Intervention, mediation.

دخمه *dùkhmē, s. p.* A grave, tomb.

دخول *dùkhūl, s. a.* An entering, entrance; a commencing, commencement; an entering into one's presence; the consummation of marriage; the positive act of sexual intercourse; | —, —*et, v.n.* To enter.

دخی *dàkhi, c. t.* Also; and; even; —, (*For* دها *dāhā*), *ad. t.* More.

دده *dèdē, s. t.* A grandfather; title given to dervishes.

در *dèr, s. p.* A door; a gate; —, *pr. p.* In; into; on the subject of, about; سعادت —, *dāri-sād'ādet, (The gate of felicity) Constantinople; در بدر dār-bé-dār, (From door to door), s. p.* A vagabond, a mendicant; —, (*tèr*), *s. t.* Sweat, perspiration; transpiration; —, *dir or dīr, The Turkish vinculum of grammar or logic, signifying is, or it is; —, dūr, s. a.* A pearl; | —, *dār- -et, v.a.* To get (something) into (something else, as custody, bosom, store, &c.). [of partridge (?)]

دراچ *dùrrāj, s. p.* A francolin, a kind

دراز *dīrāz, a. p.* Long; —, دورو *dūr-u-*

- dîrâz, *ad. p.* Far and away; in great detail.
- دراقی dîrrâkî, *s. p.* A nectarine.
- درایت dirâyet, *s. a.* Intelligence; درایتلو dirâyetli, *a. t.* درایتکار dirâyetkâr, *s. p.* Intelligent.
- دربار dârbâr, *s. p.* The court of a sovereign. [keeper.
- دربان dârbân, *s. p.* A porter, door-دربند dârbend (dêvrent), *s. p.* A place easily guarded, as a bridge, mouth of a valley, pass, &c.; a guard-house in the country, usually in some such position; دربندچی (dêvrentchî), *s. t.* A rural guard, coast-guardsmen; |—, dârbend-et, *v. a.* To bind in fetters.
- دربیشا dârbîshâ, *v. a.* To introduce, bring forward, advance, say.
- دورت dârt, *a. t.* Four; دردنجی dârdinji, *a. t.* The fourth.
- دراچ Dirâch, *s. t.* Durazzo in Albania.
- درج dârij, *s. a.* The placing anything in a casket; the introducing any word or phrase in a written paper, inserting; —, dârij, *s. a.* A casket; |—, dârij-et, *v. a.* To insert, introduce.
- درجه dârejé, *s. a. (pl. درجات dârejât),* A step of a ladder or stairs; a degree of a circle; a degree or rank in dignity; a degree or mansion in heaven; the relative degree of any quality; درجه درجه dârejé-dârejé, *ad. t.* By degrees, little by little; in degrees; into degrees.
- درخت dirâkht, *s. p.* A tree.
- درخشان dirâkhsbân, *a. p.* Brilliant, effulgent, shining, glittering.
- درخواست dârkhasst, *s. p.* A prayer, request.
- درد dârd, *s. p.* Ailment, pain; sickness; grief, trouble, anxiety; —, dârd, *s. p.* Lie, dregs, sediment, grounds; دردلشمت dârdlîshmek, *v. a.* To confide mutually to one another each other's griefs; دردلو dârdli, *a. t.* دردمند dârdmênd, دردناک dârdnâk, *a. p.* One in pain or in grief and trouble. [course of preparation.
- دردست dârd-dêst, *a. p.* In hand, in دُرر dârr, *s. pl. a. (of در dârr),* Pearls; درر بار dârr-bâr, *a. p.* From which pearls drop as rain.
- درز dârz, *s. t.* The pointing with mortar or cement the joints of masonry or brickwork; |—, —et, *v. a.* To point.
- درزی (dârzî), *s. p.* A tailor; —, dârzî, *s. and a. a.* A Druze, Druze; درزی طائی dârzî-dâghî, Mount Lebanon.
- درس dârss, *s. a.* A lesson; a lecture: درسام dârsâ—"âmin, *s. a.* A public lecture; —المق —almak, *v. a.* To take a lesson; to have a lesson assigned; —ویرمک —vêrmek, *v. a.* To give a lesson; to set a lesson: —اوتومق —âtumak, *v. a.* To study; to study a lesson.
- درست dârusst, *a. p.* Right, true; healthy; correct, exact, as it should be; نادرست nâ-dârusst, *a. p.* Bad, as it should not be; false; incorrect

دُرستی *dùrussti*, *s. p.* Rightness ;
 تندرست *tèndùrust*, *a. p.* Right in
 body.
 درشت *dùrsht*, *a. p.* Rough, gross.
 درک *dèrk*, *s. a.* A reaching, attaining ;
 a comprehending ; comprehension ;
 |—, —et, *v.a.* To reach, attain ; to
 comprehend ; to have lived long
 enough ago to have seen (some per-
 son).
 درجات *dèrékyât*, *s. pl. a.* (of درک *dè-
 rékè*), The degrees of hell or perdi-
 tion, the one lower than the other.
 درکار *dèr-kyâr*, *a. p.* Evident, manifest ;
 acting, in action, in operation.
 درگاه *dèr-ghyâh*, and درکه *dèrghèh*, *s. p.*
 A gateway, doorway, porch, portico ;
 the court of a sovereign, of God.
 درلو *dùrlu* (*tùrlu*), *s. t.* A sort, kind,
 manner, species ; a dish of mixed
 meats and vegetables ; — —, *tùrlu-
 tùrlu*, *a. t.* Of various kinds.
 درمان *dèrmân*, *s. p.* Strength of body ;
 physic, medicine ; a remedy.
 درمیان *dèr-miyân*, *a. p.* In the midst ;
 on the tapis ; |—, —et, *v.a.* To intro-
 duce a subject.
 درن جبلی *Dèrn-jèbeli*, *s. t.* The Atlas
 mountains.
 درند *direndé*, *a. p.* (A beast of prey)
 which tears its victims. [tion.
 درنگ *dèrèng*, *s. p.* Delay, procrastina-
 tion.
 درواز *dèrvâz*, دروازه *dèrvâzè*, *s. p.* A
 door, a gate. [praise.
 درود *dùrùd*, *s. p.* Greeting, salutation,

دُروغ *dùrùgh*, *s. p.* A lie, falsehood, un-
 truth.
 درون *dèrùn*, *s. p.* The inside, inner part ;
 the heart, mind.
 درویش *dèrvish*, *s. p.* A poor man ; a
 kind of monk or friar, of which there
 are many sorts. [water.
 دره *dèré*, *s. t.* A valley ; a stream of
 درهم *dèrhèm*, *s. a.* A drachm, of which
 400 make one *okta*, and about 140 a
 pound avoirdupois ; general name for
 silver money ; —, *dèr-hèm*, *a. p.*
 Together ; درهم —, *dèr-hèm-bèr-hèm*,
a. p. Jumbled together, confused, in
 confusion. [hide, fell.
 دری *dèri*, *s. t.* The skin of animals, the
 دریا *dèryâ*, *s. p.* The sea, ocean.
 درِچَهِ *dèriché*, *s. p.* A window ; a loop-
 hole ; a wicket.
 دریغ *dèrigh*, *s. p.* A refusal ; —, and
 بیدریغ *dèrigha*, *int. p.* Alas !
 بیدریغ *bî-dèrigh*, *a. p.* Who never refuses a
 request ; |—, —et, *v.a.* To refuse, to
 withhold, not to grant (a request).
 درین *dèrin*, *a. t.* Deep, profound.
 دزد *dùzd*, *s. p.* A thief ; a robber.
 دزکین *dizghin*, *s. t.* The reins, a rein ;
 طولو دزکین *dòlu-dizghin*, *ad. t.* At
 full gallop.
 دست *dèsst*, *s. p.* The hand ; دستدازی
dèsst-dirâzi, *s. p.* The stretching out
 of the hand for oppression or rapine.
 دستار *dèstâr*, *s. p.* The cloth which,
 wound round the head, forms the
 turban.

دسترس *dèsst-rèss*, *a. p.* Whose hand reaches (the desired object), successful.

دسترد (*tèsstéré*), *s. p.* A hand-saw.

دستگاه *dèsst-ghyäh* (*tèzghyäh*), *s. p.* A place for handiwork, a bench, a loom, a frame, a slip (for building ships), &c., &c. [another by the hand.

دستگیر *dèsst-ghîr*, *s. p.* One who takes

دستور *dèsstûr*, *s. p.* A minister of state ; permission, leave ; العمل —, *dèsstûru-l-“amæl*, *s. a.* An exemplar, guide for conduct ; —, —! With your permission! Get out of the way! Clear the road!

دسته *dèsté*, *s. p.* A quire (of paper) ; a packet, a dozen or any number in which goods are usually made into packets ; a bunch ; a pestle.

دستی (*tèseti*), *s. p.* A pitcher, a jug.

دستیار *dèsst-yâr*, *s. p.* A friend, helper ;

دستیاری *dèsst-yârî*, *s. p.* Assistance.

دستبسته *dèssisèé*, *s. a.* A stratagem ; a trick, piece of knavery.

دشت *dèst*, *s. p.* The uncultivated open country.

دشمنک *dèshmek* (*aor. دشمنک dèshkr*), *v. a.* To open an abscess with a lancet.

دشمن *dùshmn*, *s. p.* An enemy.

دشنام *dùshnâm*, *s. p.* An invective ; —, —et, *v. n.* To revile.

دشوار *dùshvâr*, *a. p.* Difficult.

دعا *dù“â*, *s. a.* A prayer ; —خیر *khâyri-dù“â*, A blessing, or prayer for one's good ; —بد *bèd-dù“â*, A curse, malediction, prayer against one ; دعا لہ

dù“âkrla! Good bye! With (our) prayers! دعا لہ دیدیکر *dù“âkrl-èdingiz*, Pray present my compliments! باتی دعا *bâki-èd-dù“â*, We say nothing more, but offer prayers (for you)! (a usual way of finishing a letter) ; —, —et, *v. n.* To offer a prayer (to God) ; to pray (for anyone by way of thanks) ; دعاچی *dù“âjî*, *s. t.* One who prays for another. [pillar.

دعامت *dù“âmet*, *s. a.* A prop, support,

دعاوی *dà“âvî*, *s. pl. a.* (of دعوی *dà“wâ*), Lawsuits, causes ; —ناظری *dà“âvî-nâzîrî*, *s. t.* The Minister of Justice (whose old title was چارش باشی *chârwsh-bâshî*, *q. v.*).

دعوا *and* دعوی *dà“wâ*, *s. a.* An assertion, thesis, proposition ; a pretension, claim ; a lawsuit, cause ; دعواچی *dà“wâjî*, *s. t.* A claimant, plaintiff, suitor, complainant ; دعوالو *dà“wâlî*, *a. t.* (A person) with great pretensions ; —, —et, *v. n.* To claim ; to open a lawsuit ; to raise a pretension.

دعوت *dà“vet*, *s. a.* An inviting, an invitation ; a courting, seeking (harm, &c.) ; —, —et, *v. a.* To invite ; to court, seek. [care, bother.

دغدغه *dâghdagha*, *s. a.* Turmoil, trouble.

دف *dèf*, *s. p.* A tambourine.

دفتر *dèftar*, *s. p.* (*pl.* دفاتر *dèfatîr*), A register, note-book, account-book ; a list, note, inventory ; دفتردار *dèftardâr*, Title formerly of a kind of Finance Minister ; now, of the highest

class finance agents of a whole province; دفترخانه dēftar-khānē, The archives, especially of the finance department; دفاتر خاقانیه dēfātiri-khākāniyyē, The imperial registers of fiefs, a kind of Doomsday-book, showing the value and possessor of every fief in the empire, with all other necessary particulars.

دفع dēf', *s. a.* A repelling, driving away; —, — *et, v. a.* To drive away, repel.

دفعه dēf'ā, *s. a. (pl. دفعات dēf'āt),* A time of repetition; بودفعه bû-dēf'ā, This time; بر دفعه bir-dēf'ā, Once; چوق دفعه chûk-dēf'ā, Many times; دفعتہ dēf'ātan, *ad. a.* At once.

دفن dēfn, *s. a.* A burying; burial; —, — *et, v. a.* To bury. [bay-tree.

دفینه dēfnē, *s. t. (Greek, δαφνη),* The buried treasure.

دفینه dēfnē, *s. a.* Buried treasure.

دق dâk, *s. a.* A knocking; —, — *et, v. n.* To knock (at the door).

دقت dikkât, *s. a.* Care, attention; —, — *et, v. n.* To be attentive, take pains.

دقیق dâkik, *a. a.* Thin, fine; subtle; nice, fine-drawn, delicate; —, *s. a.* Flour.

دقیقه dâkika, *s. a.* A minute of time or of an arc; a delicate point, subtle question.

دک dēk, *s. t.* A trick, piece of deceit; —, a Turkish particle of the nature of an adverb of space or time, following the dative preposition, the two together having the signification of *till, until,*

as far as; it sometimes becomes *دکین dēghin.* Ex. یارینده دک یارینده دک yârinē-dek, *or* یارینده دکین yârinēdēghin, Until to-morrow, by to-morrow.

دکان dâkkyân (dûkân), *s. a. (pl. دکا کین dēkyâkin),* A shop; دکانجی dâkky-ânji, *s. t.* A shopkeeper.

دکرمس dēghirmân, *s. t.* A mill; a mill worked by horses; صو دکرمی sû-dēghirmâni, A water-mill; آل دکرمی âl-dēghirmâni, A hand-mill; دکرمنجی dēghirmânji, *s. t.* A miller.

دکرمنلک Dēghirmânlik, *s. t.* Milo, an island of the Archipelago.

دکرمی dēghirmi, *a. t.* Round, circular.

دکر dēngiz, *s. t.* The sea.

دکش dighish, *s. t.* An exchanging; —, dikish, *s. t.* Sewing, needle-work; a seam; —, dighish-*et, v. a.* To exchange; یری —, dikish-yâri, *s. t.* A dream.

دکش مک dighishmek (*aor.* دکش مک dighishir), *v. n.* To change, become altered, or different, or other than before; دکشدرمک dighishtirmek (*aor.* دکشدرر dighishtirir), *v. a.* To change, make different, alter, substitute another in lieu of. [merely.

دکل dighil, *ad. t.* Not; not only, not *دکلمک dikilmek (aor.* دیکلور dikilir), *v. n.* To stand bolt upright; —, *v. p.* (see دکلمک); — *or* دکلمک dînglêmek (*aor.* دکلر dînglêr (dînêmek, *aor.* dînê), *v. a.* To listen to, give ear to; to obey, to mind.

دكلمك *dinglænmek* (*aor.* دكلمك *dinglænir*) (*dînænmek*, *aor.* *dînænir*), *v.n.*

To rest one's self, take breath.

دكلو *dinglu*, *s. t.* A kind, sort, manner.

دكلمك *dinglæmek* (see *دكلمك* *dinglæmek*).

دككم *dikmek* (*aor.* ديكك *dikæ*), *v.a.* To sew, stitch; to plant; to set, set up;

—, *dèghmek* (*aor.* دكك *dèghæ*), *v.n.*

To touch; to hit, strike, attain; to be worth; —, *dîngmek* (*aor.* ديكك *dîngæ*), *v.n.* To cease (rain, &c.).

دكمه *dèghmæ*, *a. t.* Not every one, especially if of no particular account; *dèghmæ-hâl-ila*, Not easily, not readily; *dèghmædæ*, *ad. t.* Not very likely, hardly.

دكنك *dèghnek*, ديكك *dèynek*, *s. t.* A stick, staff, wand; *كولتس دكنكى* *kòl-tuk-dèghnéghi*, A crutch (staff for the armpit).

دكورك *dèghirmek* (*aor.* دكورك *dèghirir*), *v.a.* To cause to reach.

دل *dil*, *s. t.* The tongue; language; a spit of land or sand, an isthmus; intelligence (got by spies, prisoners, or reconnoitering); —, *s. p.* The heart;

دلى *tèràzining-dili*, The tongue of a pair of scales; *دل بالغى* *dil-bâlighi*, A sole, a small flat-fish;

دل اللتى *dil-âlti*, A complaint in which the tongue becomes inflamed underneath;

دل اوغلانى *dil-dèghlani*, A student of languages attached to an embassy or consulate in Turkey;

طاتلو *tâtli-dil*, Soft words; *تاتلو* *tâtli-dilli*, Who uses soft or kind words;

دل الممتق *dil-âlmak*, To gain intelligence (of the enemy's state and movements);

دلى طومتق *dilini-tût-mak*, To hold one's tongue or peace;

دلىمك اوچند دىر *diliming-ûjçnda-dir*, It is at the end of my tongue;

دلسز *dilsiz*, *a.* and *s. t.* Dumb, mute; a dumb person; *از دل و جان* *èz-dil-û-jân*, *ad. p.* With all my heart and soul.

دلاک *dèlläk* (*tèlläk*), *s. a.* A servant in a bath who shampoos, scrubs, soaps, and wipes the bathers.

دلال *dèläl*, *s. a.* Coquetry, blandishments; —, *dèlläl*, *s. a.* One who guides or points out the way in any business; (*tèlläl*) a broker, an auctioneer, a public crier; *دلاليه* *dèlläl-lyyæ*, *s. a.* A broker's fee.

دلايت *dèlälet*, *s. a.* A pointing out, showing; an indication; —, —*ct. v.n.* To act as a guide, to point out things; to be indicative, significative.

دلور *dil-ävèr*, *s. p.* A man of heart and courage. [fragrant.

دلوريز *dil-ävîz*, *a. p.* Heart-ravishing;

دلبر *dilbr*, *a. p.* Pretty, beautiful.

دلبند *dülbend* (*tülbent*), *s. t.* Muslin.

دللكمك *dillæshmek* (*aor.* دللكمك *dillæshir*), *v.n.* To communicate with each other by letter, message, or conversation.

دللكمك *dillænmek* (*aor.* دللكمك *dillænir*),

- v.n.* To set to and begin talking and grumbling.
- دلمك *dèlmek* (*aor.* دلم دلمك *dèl̄m̄k*), *v.a.* To make a hole in or through; to pierce, bore, open; — or دلمك دلمك *dilémek* (*aor.* ديلر *dil̄r*), *v.a.* To wish for; to ask for.
- دلمك *dèlinmek* (*aor.* ديلينور *dèlinir*), *v.n.* or *p.* To be pierced with a hole; to get a hole.
- دلو *dèlv*, *s. a.* The sign Aquarius.
- دلمورمك *dèlirmek* (*aor.* دلورر *dèlirir*), *v.n.* To go mad (*provincial*).
- دلي *dèli*, *s. t.* A madman; a kind of irregular trooper in olden times; —, *a. t.* Mad, insane, foolhardy, imprudent, queer, foolish, strange, original, &c.; دليكانلو *dèli-kanli*, *s. t.* A lad, young man (whose blood is not yet cooled down).
- دليجه *dèlija*, *a. t.* Somewhat mad or extravagant; —, *s. t.* A kind of wild darnel (?).
- دليلر *dilir*, *s. p.* A brave man, hero.
- دليك *dèlik*, *s. t.* A hole; —, *a. t.* Having a hole in it.
- دليل *dèlil*, *s. a.* (*pl.* دلائل *dèlā'il*, and اده *èdillé*), Anything indicative or which serves to guide; a symptom; a proof; an argument. [(of an orange).
- دليم *dilim* or دلم *dilim*, *s. t.* A slice; a quarter
- دم *dèm*, *s. a.* (*pl.* دما *dīmā*), Blood; —, *s. p.* A moment, instant; a breath; a word; —, *dùm*, *s. p.* The tail (of animals).
- دمار *dèmār*, *s. a.* Perdition, destruction, ruin.
- دماغ *dimāgh*, *s. p.* The palate, roof of the mouth; —, *s. a.* The brain.
- دمت *dèmet*, *s. t.* (*Greek*, *δεματι*), A bunch, a bundle; چيچك دمتي *chickek-dèméti*, A nosegay.
- دمدمه *dèmdémé*, *s. p.* The buzz or murmuring noise of a number of people speaking or moving.
- دمساز *dèmsāz*, *s. p.* A friend, confidant, companion of the same mind.
- دمشك *Dàmashk*, *s. t.* Damascus.
- دموع *dùmū*, *s. pl. a.* (of دمع), Tears.
- دموي *dèmévi* (*fem.* دمويه *dèméviyyé*), *a. a.* Sanguine (temperament).
- دميات *Dimyāt*, *s. t.* Damietta.
- دمير *démir* or دمور *démūr* or دمر (*for* تيمور *tīmūr*) *démir*, *s. t.* Iron; a ship's anchor; fetters; an iron instrument; دميرلو *dèmirli*, *a. t.* Anchored, at anchor; دميرلتمك *dèmir-l̄tmek*, *v.n.* To anchor, cast anchor. [minute ago.
- دمين *dèmin*, *ad. t.* Just now, but a دن *dan*, *pr. t.* Of, from, out of, by, for, through. [baseness, meanness.
- دنائت *dènā'ât*, *s. a.* Lowness, vileness,
- دنبلك *dùnbélek*, *s. p.* A tom-tom, small kettle-drum.
- دنچ *dinj*, *a. t.* Hale, hearty (old man).
- دندان *dèndān*, *s. p.* A tooth.
- دندانه *dèndānē*, *s. p.* Anything like a tooth, as those of a wheel, a saw, of writing.

دنگ *dènk*, *s. t.* A half-load of a pack-horse, a bale, a pack; the trim of a boat or ship; an equipoise, counter-balance; —, *s. t.* Equipoised, balanced, trimmed, in trim.

دنگل *dinghil*, *s. t.* An axle-tree.

دنی *dèni*, *a. a.* Mean, base, low, vile.

دنیا *dünyā*, *s. a.* This lower world, the world; قدر —, *dünyā-kādar*, Ever so much; عالم دنیا "ālāmi-dünyā, The nether world, this world; — یکی *yèngi-dünyā*, (The new world) America; a particular size of timber.

دنوی *dünyévi*, *a. a.* Worldly, pertaining to this world, temporal.

دو *dù*, *a. p.* Two; دوم *düwum*, *a. p.* The second.

دوا *dèwā*, *s. a.* (*pl.* أدوية *èdvīyyé*), Physic, medicine, a remedy.

دوات *dèwāt* (*divit*), *s. a.* An inkstand (with a tube for pens attached).

دوار *dèwār*, *a. a.* Which turns round, rotates, revolves continually.

دوازده *dùvāzdeh*, *a. p.* Twelve.

دوام *dèwām*, *s. a.* Uninterrupted duration; uninterrupted application or attendance, assiduity; علی الدوام "ālē-'d-dèwām, *ad. a.* In an uninterrupted manner; دوامسز *dèwāmsiz*, *a. t.* Inconstant, not constant in attendance, not assiduous.

دواهی *dèwāhi*, *s. pl. a.* (of داهیه *dā-hīyyé*), Calamities.

دوباره *dù-bārē*, *s. p.* Deuces at dice; —, *s. t.* A trick, piece of knavery;

دوباره جی *dùbārēji*, *s. t.* A knave, trickster.

دوت *düt*, *s. t.* A mulberry.

دوچار *dūchār*, *a. p.* Who is a prey to, subject, exposed; —، —دل، To be a prey (to anything disagreeable), to suffer, be subject, exposed.

دوچه *dèvha*, *s. a.* A garden.

دوخته *dūkhté*, *a. p.* Sewed; embroidered, worked.

دود *dūd*, *s. a.* A worm; a caterpillar; —, *s. p.* Smoke; —، الحرير *dūdu-l-hārīr*, The silk-worm; —، دل *dūdī-dīl* (Smoke of the heart), A sigh.

دوداک *dūdāk*, *s. t.* A lip.

دودک *dūdāk*, *s. t.* A fife, flute, pipe, pandean pipe; دودکچی *dūdākja*, A fifer. [race, dynasty.

دودمان *dūdman*, *s. p.* A house, family.

دودو *dūdū*, *s. t.* An Armenian lady.

دور *dèvr*, *s. a.* A revolving; a revolution; a period, time; —، —، et, *v. a.* To revolve; —, *v. a.* To turn round; to turn over; to give over, make over, deliver (into the charge of another); —، دائم *dèvri-dā'im*, Perpetual revolution (motion); دوریه *dèvriyyé*, *a. a. fem.* Name of certain jurisdictions and the judges thereof, who remove from the one to the other without further promotion; —, *dūr*, *a. p.* Distant, far off; دورادور *dūr-ā-dūr*, *a. p.* Very distant; far apart.

دوراق *dūrāk*, *s. t.* A staying, stopping.

دوراق یری *dūrāk-yèri*, *s. t.* A stop.

a place where a pause can be made in reading or writing.

دوران *dèvérân*, *s. a.* Circular motion, rotation, revolution ; —, *dèvrân*, *s. p.*

Time, fortune, the world, age.

دورباش *dūr-bāsh* (Be distant), *s. p.* A staff or mace.

دوربین *dūr-bīn* (*dūrbun*), *s. p.* A telescope ; —, *a. p.* Far-seeing, far-sighted.

دورتمک *dūrtmek* (*aor.* دورتر *dūrtēr*), *v. a.* To push, jog ; دورتشدرمک *dūrtushdurmek*, *v. a.* To push or jog (one's mind), stir up to action, remind.

دورلتمن *dūrvlmaq* (*aor.* دورولور *dūrvlūr*), *v. n.* To stand so as to depose its sediment.

دورمق *or* دورمقی *dūrmak* (*aor.* دورر *dūrr*), *v. n.* To stay, remain ; to stop, halt ; to hesitate ; to stand, stand up ; to keep still, quiet, motionless ; to cease from any action ; to be in any posture ; to remain steadfast ; to continue in existence.

دورمک *dèvirmek* (*aor.* دوریر *dèvirir*), *v. a.* To upset, capsize ; to pass (any term of life), be more than, be older than, to turn ; to turn over (to anyone's charge) ; دوریلمک *or* دورلمک *dèvirmek* (*aor.* دوریلور *dèvirilr*), *v. n.* To be upset, turned over.

دوز *dūz*, *a. t.* Smooth, flat, even, straight, level, horizontal ; —, *s. t.* A level spot among mountains ; —, *dūz*, *a. p.* (*is composition*), Who or which sews or stitches or embroiders.

دوزتمک *dūzètmek* (*aor.* دوزدیر *dūzèdir*),

دوزلتمک *dūzèltmek* (*aor.* دوزلدر *dūzèldir*), *v. a.* To set straight, put in order ; to correct, touch up, finish off.

دوزجه *dūzja*, *a. t.* Pretty smooth ; —, *ad. t.* Flatly (to refuse, &c.).

دوزخ *dūzakh*, *s. p.* Hell ; دوزخی *dūzakhī*, *s. p.* Anyone doomed to hell.

دوزگون *dūzghyun*, *s. t.* Paint for the face, rouge or blanc ; —, *a. t.* In fit order ; دوزگونجی *dūzghyunju*, A woman who paints the faces of brides.

دوزلتمک *dūzèltmek*. See دورلتمک.

دوزلمک *dūzèlmek* (*aor.* دوزلور *dūzèlir*), *v. n.* To become as it should be, nice, fit, orderly, clean, &c.

دوزمک *dūzmek* (*aor.* دوزر *dūzēr*), *v. a.* To invent (stories) ; to have sexual connexion with ; دوزمه *dūzmé*, *a. t.* False, invented, fictitious.

دوزن *dūzēn*, *s. t.* Proper order and adornment (of person or place).

دوست *dōst*, *s. p.* A friend ; a lover ;

دوستلک *dōstluk*, *s. t.* دوستی *dōstī*, *s. p.* Friendship ; دوستانه *dōstānē*, *a. p.* Friendly (thing).

دوستدار *dōstdār*, *s. p.* A friend.

دوش *dūsh*, *s. p.* The shoulder ; —, *s. t.* A dream ; nocturnal involuntary pollution ; —, ازتمق *dūsh-azitmak*, *v. n.* To have a lascivious dream and become polluted ; دوش ا *dūsh-et*, *v. n.* To fall upon, meet.

دوشاخ *dūshākh*, دوشاخه *dūshākha*, *s. p.* A kind of pillory.

دوشتمك *dùshxtmek* (*aor.* دوشه در *dùshèdir*), *v.a.* To lay down (carpets, floors, &c.); to furnish (apartments).

دوشورمك *dùshurmek* (*aor.* دوشورر *dùshurur*), *v.a.* (*causal of* دوشمك), To cause to fall, to throw down, trip up.

دوشك *dùshèk*, *s. f.* A bed; —, *dùshuk*, *s. f.* An abortion, abortive child.

دوشگون *dùshkyun*, *a. f.* Fallen in circumstances, in bad circumstances.

دوشمك *dùshmek* (*aor.* دوشر *dùshxr*), *v.m.* To fall, fall down; to happen; to fall to the lot (of anyone), to be a part of the duty of anyone, be incumbent; — *برينك سوزك يره* *birining-sèzu-yèra-dùshmek*, To fall to the ground, to be of no use or effect (the words of any person); —, *or* دوشمك *dùshémek* (*aor.* دوشر *dùshxr*), *v.a.* To spread, lay, put down (mats, carpets, &c.); to lay down (flooring).

دوشمه *or* دوشمه *dùshémé*, *s. f.* Flooring, paving, pavement; furniture.

دوشنبه *dùshènbih*, *s. p.* Monday.

دوشنمك *dùshènnek* (*aor.* دوشنور *dùshènr*), *v.m.* To be or become furnished *or* laid with flooring or pavement; —, *dùshunmek* (*aor.* دوشونور *dùshunur*), *v.m.* To be thoughtful, absorbed in thought, melancholy, depressed; to think, reflect; —, *v.a.* To think over, turn over in one's mind, reflect upon.

دوغرامت *dòghramak* (*aor.* دوغرار *dògh-*

rar), *v.a.* To cut up, cut in pieces or slices, carve (meat).

دوغرامه *dòghrama*, *s. f.* Joiners' work;

دوغرامه جي *dòghramaji*, *s. f.* A joiner.

دوقشمت *dòkvshmak* (*aor.* دوقشور *dòkvshur*), *v.m.* To knock mutually against each other (especially heads, and hard-boiled eggs).

دوقنمت *dòkunmek* (*aor.* دوقنور *dòktnur*), *v.a.* To touch; to affect, to hurt.

دوقومت *dòkvumak* (*aor.* دوقور *dòktr*), *v.a.* To weave.

دوكتمك *dùkètmek* (*aor.* دوكدر *dùkèdir*), *v.a.* To use up entirely, to make an end of, to finish, to have none left. [mode of striking.

دوگش *dòghshah*, *s. f.* A fight, battle; *a*

دوكلمك *dòkylmek* (*aor.* دوكلور *dòkylur*), *v.m.* To run over (water in a vessel), be spilt; to flow (into anything), discharge itself; to cast themselves, rush pell-mell (into anything); to fall to pieces; to fall (as leaves, hair, &c.); —, *v.p.* To be cast (in a mould); to be poured out; to be scattered about; —, *dòghkilmek* (*aor.* دوگلور *dòghkylur*), *v.p.* To be beaten; to be forged, hammered (iron).

دوكم *or* دوكوم *dòghum*, *s. f.* A knot.

دوكمك *dòkmek* (*aor.* دوكر *dòktr*), *v.a.* To pour, pour out, pour in, pour on; to spill; to shed; to cast (metals); —, *dòghmek* (*aor.* دوگر *dòghtr*), *v.a.* To beat, thrash, punish with blows; to beat, forge, hammer, work (iron,

&c.); to cannonade, bombard (with artillery).
 دو کده dükme, *a. t.* Cast (metal, &c.); —, دughme, *a. t.* Wrought, hammered (metal); —, دughmé (dùymé), *s. t.* A button; دو کده جی dükmeji, *s. t.* A brassfounder; دو کده لمک dùymé-lémek, *v. a.* To button, button up.
 دو کندی dükündü, *s. t.* Anything spilt or scattered about; a reef of rocks.
 دو کهنمک dükênmek (*aor.* دو کهنور dükênir), *v. n.* To be finished, exhausted, all used up, to come to an end, to expire (a term); —, دükünmek (*aor.* دو کyunur), *v. n.* To undress, throw off one's clothes, be *en déshabille* after having been dressed; —, دughunmek (*aor.* دو گhunur), *v. n.* To beat one's breast or head (in grief, rage, &c.).
 دو گhun, *s. t.* A merry-making, a marriage-feast, wedding-feast, a circumcision-feast.
 دول dül, *s. t.* A fetus in the womb; a widow; دول عورت dül-kârî, دول قاری dül-“âvret, A widow-woman; دول دül-yatâghi, The womb; —, دvël, *s. pl. a.* (of دولت dèvlet), States, kingdoms, empires, governments.
 دو لاب dölâb, *s. p.* Anything which turns round, a wheel, water-wheel, the heavens, a turning cupboard; a common cupboard or closet; a trick, piece of cunning or knavery; the whole affairs of a state, household, or mercantile

concern; قورمق —, —kürmak, *v. n.* To prepare a snare, lay a plot; — جویرمک —chèvirmek, *v. n.* To turn a wheel; to work a plot; to manage affairs.
 دولت dèvlet, *s. a.* A state, government, kingdom, empire; prosperity, felicity; — عليه —, dèvléti - “àllyé (The very high or supreme state), The Ottoman Government; (this title of “very high” or “supreme,” mistranslated into “Sublime” in Europe, is given to no other State); — بهیه ایران —, dèvléti-bèhiyyé’i-Irân, The “very beautiful” State of Persia: all other governments are entitled — فخمیه —, dèvléti-fâkhimé, The “high ranking” State. This is one of the senseless distinctions remaining from the olden time which require to be abolished in Turkey; in the treaty of Erzeroom, 1847, the title of عليه — “àllyé, “very high,” was given to Persia through the management of the author; دولتو dèvlètlû, *a. t.* The official style by which a Mûshîr, or Pasha of the first class, is addressed in letters; — or دولتلی dèvlètli, *a. t.* A familiar style of addressing persons of a certain standing, something equivalent to our “my dear fellow;” دولتخانه dèvlet-khâné, *s. p.* (The house of prosperity) Your house, your honour's house; دولتچه dèvlètcha, *ad. t.* On the part of government and officially.

دولگر *dùlghær*, *s. t.* A carpenter ;
بالغی — *dùlghær-bàlìgki*, The saw-
fish (?).

دومان *dùmàn*, *s. t.* Smoke ; a fog,
mist ; a cloudiness in the eye injuring
the sight ; the fumes of wine ; the
bloom of freshness on fruits ; قفا
دومان او *kàfa-dùmàn-òl*, *v. s.* To be
fuddled, tipsy.

دومنچی *dùmènji*, *s. t.* A rudder ;
دومنچی *dùmènji*, *s. t.* A helmsman, steers-
man, coxswain ; دومن نفری *dùmèn-
-nèféri*, *s. t.* The last or lowest man in
a squad, or boy in a class ; قولانمتی —
dùmèn-kòllànماك (*or* *طومتی tütmak*),
v. s. To steer, hold the helm.

دون *dūn*, *a. a.* Inferior, lower ; low
(price) ; — *dàn*, *s. t.* Yesterday ;
دون اخشام *dùn-akhsham*, Last even-
ing ; دون گنجبه *dùn-ghèyjbè*, Last
night ; دون دکل اولسی کون *dùn-
-dighil-èvvàlsi-ghyùn*, The day before
yesterday ; مادون *mā-dūn*, *a. a.* In-
ferior in rank ; — *s. a.* Inferiority of
rank, lower rank.

دوناتمک *dònatmak*, (*aor.* *دونادیر dònàdir*),
v. a. To equip, rig, fit out ; to adorn ;
to man (a boat) ; دونانمتی *dònanmak*
(*aor.* *دونانور dònànir*), *v. s. or p.* To be
equipped, fitted out, rigged ; adorned ;
manned.

دونش *dànush*, *s. t.* A turning round ; a
turning back, a return.

دونم *dànüm*, *s. t.* A Turkish land
measure of about a quarter of an

English acre, being 40 arshins (100
feet) long and broad.

دونمک *dànmeç* (*aor.* *دونر dänkr*), *v. s.*
To turn round, revolve ; to turn, turn
over, turn about, turn back, turn away,
turn from ; to turn into, be changed
into ; to change one's mind, turn from
one idea to another ; to change (from
any religion) ; — *ادامک باش* *adaming-
-bàshi-dànmeç*, To swim, feel giddy
(a person's head).

دونمه *dànme*, *s. t.* One who has
changed his religion to become a
Mussulman, a renegade.

دونما *dònanma*, *s. t.* A fleet, squad-
ron ; — *or* *قندیل دونمسی kändil-
-dònanmassi*, An illumination.

دونیم *dū-nīm*, *a. p.* In two, in two
pieces, in halves.

دوه *dèvé*, *s. t.* A camel ; دوهچی *dèvéji*,
s. t. A camel-driver ; دوه تویی *dèvé-
-tüyü*, *s. t.* The down of camels, of
which stuffs are made ; the peculiar
yellowish or dun colour of the same ;
دوه قوشی *dèvé-kùshu*, The ostrich ;
دوه دیکنی *dèvé-dikéni*, The thistle ;
دوه دن قولق *dèvé-dän-kùlak*, Out of
the whole camel, only the ear (a proverb
to say that very little has been saved
in any disaster ; since, when a hired
beast of burden dies, the ears are car-
ried to the owner in proof of the
death). [with a tube for pens.

دویت *divit* (*divit*), *s. p.* An inkstand
دویرمک *dèvirmeç* (*aor.* *دویرر dèvirir*),

v.a. To upset, overturn ; to pass (any certain year in age) ; to turn over (anything into another's charge).

دوېست *dùvīst*, *a. p.* Two hundred.

دويمت *düymak* (*aor.* دويار *düyar*), *v.a.*

To feel, be sensible of ; to hear, become aware of, gain intelligence of, learn ;

—, *döymak* (*aor.* دويار *döyar*), *v.n.*

To become satisfied, appeased, satiated ;

دويورمت *düyormak* (*aor.* دويورر *düyurur*), *v.a. caus.* To cause to feel, or

to be felt ; to cause to hear, or to be

heard ; —, *döyormak* (*aor.* دويورر *döyurur*), *v.a. caus.* To cause to be

satiated, to satisfy, appease.

دا *da*, *dé*, *pr. t.* In, at, within the limit

of space or possession of ; —, *c. t.* And,

also (it follows the word like a preposition) ; —, *dèh*, *a. p.* Ten ; —*dih*,

s. p. A village ; *a. p. (in composition)*,

Who or which gives.

داها *dàha*, *ad. t.* More.

دهان *dihān*, *s. p.* The mouth.

دهر *dèhr*, *s. a.* Time ; the world ;

دهري *dèhrī*, *s. a.* One who believes

there is no future state, and that this life is all there is.

دهشت *dèshèst*, *s. a.* Fear, fright,

terror. [farmer.

دهقان *dihkān*, *s. p.* A villager, peasant,

دهليز *dèhlīz*, *s. a.* A porch, portico,

entry, passage.

دهن *dihèn*, *s. p.* The mouth.

دهيم *dèhim*, *s. p.* A crown, diadem.

دي *dī* or *dī!* *inf. t.* دی بقالم *dè-bākā-*

līm! دی آمدی *dè-imdi* (*dè-indik*) !

Now then ! Well ! Go on !

ديار *diyār*, *s. a.* A country.

ديانت *diyānèt*, *s. a.* Piety, exemplary observance of religious duties.

ديب *dīb*, *s. a.* The bottom of anything.

ديبا *dībā*, *s. p.* Brocade. [book.

ديباجه *dībājē*, *s. p.* The preface of a

ديبک *dībèk*, *s. t.* A large trough or mortar in which things are pounded in quantities.

ديت *diyyèt*, *s. a.* The compensation for manslaughter paid to the heirs of the slain person.

ديچور *dèyjur*, *a. a.* Very dark (night).

ديد *dīd*, *a. p. (in composition)*, Which is seen, which is looked upon as (something) ; *صوابديد* *sawāb-dīd*, What is looked upon as proper, approved ; an approval.

ديدار *dīdār*, *s. p.* The sight of anyone after absence ; the face, visage.

ديدنه *dèydénē*, *s. a.* A custom, usage.

ديده *dīdē*, *s. p.* The eye ; —, *a. p. (in composition)*, Who has seen, experienced, received, or suffered ; *ناديده* *nā-dīdē*, *a. p.* Rarely or never seen.

ديده بان *dīdē-bān*, *s. p.* A watchman, a looker-out for smugglers, &c.

ديدي قودي *dèdī-kòdu*, *s. t.* Talk, any piece of scandal or gossip.

دير *dèyr*, *s. a.* A Christian church, convent, or monastery ; a temple ; a wine-shop.

ديرسك *dīrsek*, *s. t.* The elbow ; a knee-

piece of timber or metal; a bend, a turn (in a road, river, &c.).
 دیرک *dirək*, *s. t.* A post, pillar, column; a mast; — *انا* *ana*—, A lower-mast; پرووه دیرکی *prūwa-dirèghi*, The fore-mast; گراندی دیرکی *grāndi-dirèghi*, The mainmast; قونطره مچانه دیرکی *kōntra-mājāna-dirèghi*, The mizen-mast; the upper masts are called چبوق *chibūk*, *Sticks*.
 دیرلک *dirlik*, *s. t.* Means or manner of living, livelihood, life.
 دیرلمک *dirilmek* (*aor.* دیریلور *dirīlir*), *v.n.* To come to life; to come to life again; to recover one's strength and faculties.
 دیروز *dirūz*, *s. p.* Yesterday.
 دیری *diri*, *a. t.* Alive.
 دیرین *dirīn*, دیرینه *dirīnē*, *a. p.* Old, ancient, long established.
 دیز *diz*, *s. t.* The knee; دیز باغی *diz-bāghi*, A garter; دیزچوکمک *diz-chākmek*, *v.n.* To kneel, kneel down.
 دیزلک *dizlik*, *s. t.* Knee-breeches.
 دیزمان *dizman*, *a. t.* Large, big; tall and corpulent.
 دیزمک *dizmek* (*aor.* دیزر *dīzr*), *v.a.* To range, draw up in a line; to thread (beads, &c.).
 دیزی *dizi*, *s. t.* A row, rank, file.
 دیش *dish*, *s. t.* A tooth; a cog; a notch; —, *dèyish*, *s. t.* What is said, assertion; دیش بوداق اغاجی *dish-būdāk-āghaji*, *s. t.* The ash-tree; دیشچی *dīshji*, *s. t.* A dentist; دیشلمک

dishlémek, *v.a.* To give a gentle bite.
 دیشی *dishi*, *a. and s. t.* A female (animal); a male or fruitless plant; a female (key or screw, &c.).
 دیک *dik*, *a. t.* Steep, perpendicular; —, *dīgh*, *s. p.* A cauldron.
 دیگر *dīghr*, *a. p.* Other, different; another; کون —, *dīghr-ghyīn*, Altered in appearance or in circumstances.
 دیکمک. See *دکمک*.
 دیکن *diken*, *s. t.* A thorn, prickle, prick; a sting.
 دیلنجی *dīlncji*, *s. t.* A beggar.
 دیلنمک *dīlncmek* (*aor.* دیلنور *dīlncir*), *v.n.* To beg as a beggar, go about begging.
 دیمک *dīmek or dēmek* (*aor.* دیر *dēr*), *v.a.* To say; to call, to name; to mean, signify. [duration, permanency.
 دیمومت *dēymūmet*, *s. a.* Continued
 دین *dīn*, *s. a.* Religion; —, *dēyn*, *s. a.* Debt; دیندار *dīn-dār*, *a. p.* Religious, pious; دینسز *dīnsiz*, *a. t.* Irreligious;
 دینی *dīnī*, *a. a.* (*fem.* دینیه *dīnyīyē*), Pertaining to religion.
 دینار *dīnār*, *s. a.* A gold coin, a sequin.
 دینمک *dīncmek*, *dēncmek* (*aor.* دینور *dīncir*), *and* دینلمک *dīncilmek* (*aor.* دینلور *dīncilir*), *v.n. or p.* To be said, spoken, pronounced; to be given as a name, used as a name.
 دیو *dēyv* (*in conversation* *dēyē*, *a gerund* of *دیمک* *dēmek*, *To say*), *Saying*;

intending; —, *dīv* (dèv), *s. p.* A kind of monster or demon.

ديوار *dīwār* (dūwār), *s. p.* A wall; *چكمك*, *dīwār-chèkmek*, To build a wall (along or about a place); *ديوارجى* *dīwārjī*, *s. t.* A brick-layer.

ديوان *dīwān*, *s. p.* A court held in state either by the sovereign, by the Grand Vizier, or by a governor in his province; a complete book of poetry with poems ending in every rhyme by one author, the whole arranged in alphabetical order by rhymes; *ديوانخانه* *dīwān-khānē*, A large room or hall where a court is sometimes held; a large hall or antichamber where the servants remain assembled; — *ديوان افنديسى* *dīwān-èfēndīsi*, The official secretary of a governor; *دورمق*, *dīwān-dürmek*, *v.n.* To shoulder or order arms (in military exercise); to stand with the arms folded, or one over the other, as a mark of respect; *ديوانى* *dīwānī*, *a. a.* Pertaining to a *dīwān*; —, *s. p.* A kind of bold, official handwriting used in firmans.

ديوانه *dīwānē*, *s. p.* A madman, lunatic.

ديوت *dèyyūs*, *s. a.* One who panders to his own wife.

ديوشرمك *dèvshirmek* (*aor.* *ديوشر* *dèvshirir*), *v.a.* To gather, gather up, collect.

[Debts.

ديون *düyün*, *s. pl. a.* (*of* *دين* *dèyn*),

ديبه *dihim*, *s. p.* A crown, diadem.

ذ

ذ *zāl* (zèl), Eleventh letter of the Turkish alphabet, having the value of *z* in English. In chronograms it has the numeral value of 700; and, in the dates of letters, it stands, deprived of its dot, for the month *ذى الحجه* *Zi-l-hijjē*.

ذ *zā*, In the dates of letters, stands, without the dot over the ذ, for the month *ذى القعدة* *Zi-l-kā'dē*; —, *a. a.* (*in composition, acc.* of *ذو* *zū*), Possessing, lord or owner of, endowed with.

ذات *zāt*, *s. a.* A person's own self; a person or personage of distinction; the essence or identity of any matter; —, *a. a. fem.* Possessing, owner of, endowed with; *بالذات* *bi-'z-zāt*, *ad. a.* In person, personally; *حد ذاتند* *haddi-zātinda*, *ad. t.* In reality, essentially, really; originally; *ذات الله* *zātu-'llāh*, God's own self, person, or essence; *ذات الجنب* *zātu-l-jēnb* (*al-tājān*), The pleuriay; *ذاتى* *zāti* (*fem.* *ذاتيه* *zātīyyē*), *a. a.* Pertaining to the person or essence of anything, personal, essential, original.

ذال *zāl*, *s. a.* Name of the letter ذ.

ذاهب او *zāhib-öl*, *v.n.* To fancy, imagine, presume, be led to suppose, infer.

ذائت *zā'ik* (*fem.* *ذائقه* *zā'ika*), *a. a.* Who tastes; *قوت ذائقه* *küvvéti-*

- zā'ika, or simply ذائقه zā'ika, The sense or faculty of taste.
- ذبح zèbb, *s. a.* A killing (of animals) in sacrifice by fairly cutting their throats; |—, —et, *v. a.* To kill in sacrifice.
- ذخائر zàkhīrā, *s. a.* (*pl.* ذخائر zàkhā'ir), Provisions of corn, &c.
- ذريّات zèrārī, *s. pl. a.* (*of* ذريّة zùrriyyèt), Descendants, progeny, posterity.
- ذراع zirā, *s. a.* The Arabic name for the Turkish yard of thirty inches.
- ذرة zèrrā, *s. a.* An atom, a mote in the sunbeams. [peak of anything.]
- ذروة zirvā, *s. a.* The summit, top, or ذريّة zùrriyyèt, *s. a.* Progeny.
- ذريعة zèrī'ā, *s. a.* A means, pretext, handle, excuse (in a good sense).
- ذكاء zèkyā, ذكاء zèkyāvēt, *s. a.* Quickness of intellect, intelligence.
- ذكر zikr, *s. a.* A reciting, mentioning, relating; a repeating, saying (prayers or praises); —, zèkr, *s. a.* The penis; (*pl.* ذكور zùkyūr) A male, a man; |—, zikr-et, *v. a.* To recite, mention, make mention of, relate: ذكر مارالذكر mārru-'z-zikr, سائق الذكر sā-lifu-'z-zikr, *a. a.* The above-mentioned; ذكر أتى ātiyyu-'z-zikr, The hereinafter-mentioned; ذكر سابق وجهيله zikri-sābīk-véjhlē, *ad. t.* As above mentioned, according to what has already been stated.
- ذكي zèkī, *a. a.* Quick, intelligent.

- ذلل zàll, ذلت zillèt, *s. a.* Dishonour, indignity.
- ذلك zālikā, *pron. a.* This; كذلك kè-zālik, *ad. a.* Likewise, in like manner, also, furthermore; يتعلّى binā'atī, ذلك binā'an-'āla-zālikā, *ad. a.* For this reason, based upon this consideration.
- ذليل zèlīl, *a. a.* Low in estate, abject.
- ذم zèmm, *s. a.* Blame bestowed; censure; a blaming, censuring, speaking in disparagement of; |—, —et, *v. a.* To dispraise, speak in disparagement of, condemn, censure.
- ذمت zimmèt, *s. a.* The debtor side of one's account, financial or moral; any moral or social duty; tributariship; — أهل èhli-zimmet, *s. t.* A tributary; — تبريه tèbriyyè'i-zimmet, The clearing one's self of any charge or imputation. [paying non-Muslim subject.]
- ذمي zimmī, *s. a.* A tributary; tribute ذنب zènb (*pl.* ذنوب zùnūb), *s. a.* A sin; —, zèneb, *s. a.* A tail.
- ذو zū, *s. a.* (*in composition, pl.* ذرى zèvī; *acc. sing.* ذى zī; *fem. sing.* ذات zāt; *fem. pl.* ذوات zèwāt), An owner, possessor; ذو اربعة الاضلاع zū-èrba "atu-'l-àzla", A quadrilateral figure; ذو ذوابه zū-zū'ābē (zū-zèwābē) (Owner of flowing forelocks), A comet.
- ذو ذابه zū'ābē (zèwābē), *s. a.* A forelock, a dangling tuft of hair.
- ذوات zèwāt, *s. pl. a.* (*of* ذات zāt), Persons, personages; female possessors.

ذوق *zèvk*, *s. a.* Fun, amusement, pleasure; |—, —*et*, *v.n.* To have pleasure and amusement, to enjoy one's self in pleasure; ذوقلنمك *zèvklänmek* (*aor.* ذوقلنير *zèvklänir*), *v.a.* To mock, laugh at, ridicule; ذوقليات *zèvkiyyät*, *s. pl. a.* (*no sing.*), Pleasures of various kinds.
 ذوى *zèvī* (*in composition*), *s. pl. a.* (*of* ذو *zū*), Owners, possessors; ذوى العقول *zèvī-'l-'ököl*, *s. pl. a.* People of intelligence, sane persons.
 ذهاب *zèhāb*, *s. a.* A going forth; a mode of conduct.
 ذهب *zèheb*, *s. a.* Gold. [the memory].
 ذهن *zihn*, *s. a.* The mind, intellect;
 ذهل *zühöl*, *s. a.* Neglect, oblivion.
 ذى *zī* (*acc. of* ذو *zū*, *in composition*), *s. a.* An owner, possessor; ذى القعدة *zī-'l-kā'dé* (Possessor of rest), The eleventh month of the Muhammedan year; ذى الحجة *zī-'l-hijjé* (Possessor of the pilgrimage), The twelfth month of the year, in which the ceremonious performance of the pilgrimage takes place at Mecca; ذى قيمت *zī-kimèt*, *a. a.* Precious, valuable.
 ذيل *zèyl*, *s. a.* (*pl.* أذيال *èzyāl*), A skirt; foot of a mountain; an appendix.

ر

ر *rā* (*ri*), Twelfth letter of the Turkish alphabet, having the value of *r* in English. In chronograms it has the

numeral value of 200, and in the dates of letters it stands, by abbreviation, for the month of ربيع الآخر *Rèbī''u-'l-ākhir*.

رأ *rā*, *s. a.* Name of the letter ر; in dates of letters it stands, by abbreviation, for the month of ربيع الأول *Rèbī''u-'l-èvval*.

رابطة *rābita*, *s. a.* A bond of union; system, regularity; رابطة لو *rābitali*, *a. t.* Good, capital, excellent; رابطة سز *rābitassiz*, *a. t.* Bad, not as it should be; رابطة ويرمك *rābita-vārmek*, *v.n.* To put in order, arrange, systematize.

رابع *rābi''*, *a. a.* The fourth; رابعاً *rābi''ā*, *ad. a.* Fourthly.

راتبه *rātibé*, *s. a.* Fixed salary or allowance; راتبه خوار *rātibé-khōr*, *s. p.* One who receives a fixed allowance.

راجح *rājih*, *a. a.* Better, preferable; superior, perponderant.

راجع *rāji''*, *a. a.* Relative, related, dependent, pertaining; راجع او *—, —öl*, *v.n.* To regard, concern; to affect, touch; to revert to, return to, fall to; to depend, pertain, be related.

راجلاً *rājilā*, *a. a.* One on foot; راجلاً *rājilan*, *ad. a.* On foot.

راحت *rāhat*, *s. a.* Repose, ease, tranquillity; —, *a. t.* Comfortable, cosy, convenient, commodious; comfortable, at ease; comfortable, well off, in easy circumstances; —, *ad. t.* Comfortably; quietly; easily, cosily, nicely; |—, —*et*, *v.n.* To rest one's self; راجع او *—, —öl*,

—òl, *v.s.* To be at ease; **دورمق**,
 —dürmek, *v.s.* To keep quiet;
 —اوطورمق, —òturmak, *v.s.* To sit
 still; to sit comfortably; to live com-
 fortably (in a house); **راحت الملقوم**
 rāhata-ʿl-hūlkūm (rāhat-lòkum), A
 well-known Turkish sweetmeat;
راحتسز rāhatsiz, *a. t.* Uneasy, rest-
 less; inconvenient. [(of any quality).
رادۀ rāddé, *s. a.* A rank, point, or degree
راز rāz, *s. p.* A secret.
رأس rēʿas, *s. a.* The head; a summit;
 the end, extremity; the beginning;
 a chief man or officer; **المال**,
 rēʿsu-ʿl-māl, Capital, stock in trade.
راست rāst, *a. p.* Right (hand); right,
 true, correct; **كلمك**, rāst-ghèl-
 mek, *v.s.* To meet by chance; to hap-
 pen by chance; **كتورمك**, rāst-
 -ghètirmek, *v.s.* To manage so as to
 meet (some one); **راستی** rāsti, *s. p.*
 Rectitude.
راستق rāstik, *s. t.* A preparation of
 copper or antimony, used for black-
 ening the eyebrows of women and
 children.
راسخ rāsikh, *a. a.* Firm, immovable.
راسم rāsīm, *s. a.* Who draws, figures,
 traces, writes.
راشد rāshid, *a. a.* Sound in judgment;
 orthodox in belief; **خلفاء راشدين**
 khuléfāʿi-rāshidin, The orthodox ca-
 liphs. [to a government officer.
راشي rāshi, *s. a.* One who gives a bribe
راضی rāzi, *a. a.* Well-pleased, satisfied,

content; **اللله راضی اوله** Allāh-rāzi-òla!
 May God be well-pleased! Thank you!
 God reward you.
راعی rāʿī, *s. a.* A shepherd, pastor; a
 guardian, protector of subjects.
راغب rāghib, *s. a.* Who has a wish,
 desire, or longing; desirous.
رأف rāf, *s. t.* A shelf.
رأفت rēʿfet, *s. t.* The kindness of dis-
 position which leads to pity or cle-
 mency; **رأفتلو** rēʿfetlū, *s. t.* Kind,
 benignant.
رافضة rāfiza, *s. a.* (*pl.* **روافض** rēwāfiz),
 The sectators of Ali; **رافضی** rāfizi,
s. a. One belonging to the Raḥza sect.
رائع rāʿī, *s. s.* One who lifts up,
 raises; the bearer, holder up (of a
 letter, &c.); one who takes away,
 drives away, does away.
راقم rāqīm, *s. a.* The writer (of any
 paper). [drinking.
راتی rāki, *s. t.* Brandy or spirits for
راكب rākib, *s. a.* On horseback, or
 in a carriage, boat, or ship; **راكباً**
 rākiben, *ed. a.* Same meanings.
راكد rākīd, *s. a.* Stagnant (water or
 business). [submitting.
رام rām, *a. p.* Obedient, submissive,
ران rān, *s. p.* (*is composition*), Who
 gives course to anything; **حکمران**
 hūkm-rān, *s. p.* Who gives course
 to commands, a commander, a sov-
 reign.
راوند rāvend, *s. p.* The drug rhabarb.
راوی rāvi, *s. a.* A narrator, relater.

راد rāh, *s. p.* A road, way, path; a method, system, custom; شاهراه shāh-rāh, *s. p.* A royal road, a public road, highway.

راهب rāhib, *s. a.* A Christian priest or monk.

راهوان rāhwān, *s. p.* Amble-paced (hack for travelling); *ad. t.* In an amble.

رای rē'y, *s. a.* An opinion, manner of seeing, thinking, or judging.

رایت rāyet, *s. a.* A flag, standard.

رایج rā'ij, *a. a.* Which is current among the public.

رائحه rā'ihā, *s. a.* Odour, smell.

رایگان rāyghyān, رایگانه rāyghyānā, *s. p.*

Anything acquired without an equivalent given.

رب rabb, *s. a.* The Lord God (this expression is never used alone); یا ربی yā-rābbī, O my God! ربم حتی ایچون rabbīm-hākki-ichin! (For the verity of my God) As surely as that God truly exists!

ربا ribā, *s. a.* Interest on money, usury; —, rübā, *a. p.* (*in composition*), Who carries off or away; آهنربا āhēn-rübā, (The iron-snatcher) The magnet;

کهربا kēhrübā, Amber.

رباب rēbāb (rübāb), *s. a.* A kind of lute, rebeck, or guitar.

رباح rēbāh, *s. a.* Gain, profit in business.

رباط ribāt, *s. a.* A strong and secure place, formerly always fortified, where travellers, caravans, or military expeditions can take up their quarters on

their journey, or on an enemy's frontier.

رباعی rübā'ī, *s. a.* A quatrain; a word containing four radical letters.

ربانی rabbānī, *a. a.* Divine, pertaining

ربا rübāh, *s. p.* A fox. [to God.

ربح ribh, *s. a.* Gain, profit, interest on money.

ربط rābt, *s. a.* A fastening, binding, tying; an arranging, regulating, ordering; |—, —et, *v. a.* To fasten, bind, tie; to arrange, regulate, order.

ربع rüb', *s. a.* A quarter, one-fourth;

دائرة rüb''i-dā'irā, A quadrant, the

quarter of a circle; تخته rüb''i-

tākhṭā, A wooden quadrant marked

with lines, for taking the sun's alti-

titude and calculating the time of day;

مسکون rüb''i-mèsskyūn, The in-

habited quarter (of the world); orbis

pars veteribus notus; ربعیه rüb''iyyā,

A kind of old gold coin (the *rupee* of

India, as to the name).

ربقه ribka, *s. a.* A halter; اطاعت

ribka'i - itā''at, The halter (yoke) of

submission. [ished, carried off.

رُبود rübūdā, *s. p.* Carried away, rav-

ربیع rēbi'', *s. a.* The spring season;

name of the third and fourth months

of the Muhammedan year, the third

being distinguished as *the first*, and

the fourth as *the latter*, ربیع الاول

rēbi''u-'l-āvvāl, ربیع الآخر rēbi''u-

-'l-ākhir.

رتبه rütbe, *s. a.* (*pl.* رتب rütēb). A

- degree of rank or dignity; a point or degree of quality.
- رتق *rètk*, *s. a.* A closing; رتق وفتح أمور *rètk-u-fètki-ùmûr*, The conduct and management (closing and opening) of public business.
- رتمه *rètîmê*, *s. a.* A piece of thread wound on a finger as a reminder, like our knotting a handkerchief.
- رجا *rijâ*, *s. a.* A request; |—, —*et, v. a.* To make a request about.
- رجال *rijâl*, *s. pl. a. (no sing.)* People on foot; the grandees of the empire; (*as a Turkish singular*) a grandee, high civil functionary.
- رجب *rèjeb*, *s. a.* Name of the seventh month of the Muhammedan year.
- رجهان *rèjéhân*, *s. a.* Superiority, preponderance.
- رجهانیت *rùjhânîyyèt*, *s. a.* Preferableness, superior advantage.
- رجعت *rij'at*, *s. a.* The apparent retrograde motion of a planet.
- رجم *rèjm*, *s. a.* Lapidation, stoning; |—, —*et, v. s.* To stone; stone to death.
- رجم *rèjîm*, *s. a.* Epithet applied to the devil as accursed, or driven from heaven by missiles, or as having stones cast at him intentionally by the pilgrims to Mecca. [sugar.
- رچل *rèchel*, *s. t.* A preserve of fruit in رحنه *rihlet*, *s. a.* A journey of emigration. [for holding books.
- رحله *râhlê*, *s. t.* A kind of reading-desk

- رحم *râhm*, *s. a.* The womb; the collective body of one's relatives; منه *salâ'i-râhm*, A visit to one's home and relatives after an absence; —, *râhîmâ!* May (God) admit (someone) to His mercy! (said of a dead person).
- رحمت *râhmet*, *s. a.* God's mercy in a future state; rain; |—, |—, *râhmet-òkumâk*, *v. s.* To offer the ejaculation, *May God admit him to mercy!*
- رحمن (رحمان) *râhmân*, *s. a.* The God of mercy to us in a future state:
- رحمانی *râhmânî*, *a. a.* Divine, pertaining to the God of mercy.
- رحموت *râhmût*, *s. a.* The quality of being the God of mercy.
- رحیق *râhîk*, *s. a.* Wine. [migration.
- رحیل *râhîl*, *s. a.* Departure, journey.
- رحیم *râhîm*, *s. a.* The very compassionate God.
- رخ *ròkh*, *s. p.* The cheek; the castle or rook at chess; the fabulous bird *roc*.
- رخام *ròkhâm*, *s. a.* Marble. [pineness.
- رخاوت *râkhâvèt*, *s. a.* Relaxation, *ف-*
- رخت *râkht*, *s. p.* A horse; goods, traps, furniture of any kind.
- رخسار *ròkhsâr*, رخساره *ròkhsârê*, *s. p.* The cheek; the face.
- رخش *râksh*, *s. p.* A horse. [ing.
- رخشان *râkshân*, *a. p.* Brilliant, flash-
- رخصت *ròkhsat*, *s. a.* Permission, authorization, leave; power, authority (to act); |—, |—, *ròkhsat-varnâk*, *v. s.* To give permission; رخصتنامه *ròkhsat-nâmê*, Letters of authority.

full powers; كامله —, rùkhsati-kyā-milē, Full power.

رخنه rākhnē, *s. p.* A rent, breach, tear, hole; دار —, rākhnē-dār, *a. p.* Rent, breached, torn; wounded, pierced.

رخيص rākhiss, *a. a.* Of little value, cheap, low-priced, not in demand.

رد rēdd, *s. a.* A giving back, rendering, returning, restoring, sending back; refusing, not receiving, not complying with, rejection; | —, —et, *v. a.* To give back, send back, render, return, restore; to refuse, reject; رد جوابا rēddi-jēwāb-et, *v. a.* To return an answer. [tle.]

ردا rīdā, *s. a.* A kind of cloak or mantle.

ردی rēdī, *a. a.* Bad.

ردیف rēdif, *s. a.* A veteran who has served five years in the army or navy, and placed in the reserve, but liable to be called out again in case of necessity. [a shameful act.]

ردالت rēzālēt, *s. a.* Ignominy, shame;

ردیل rēzīl, *a. a.* Dishonoured, dishonourable, shameful.

رز rēz, *s. p.* A vine; grapes.

رزاق rēzzāk, *s. a.* God, who provides sustenance for his creatures.

رزانت rēzānēt, *s. a.* Sedateness, gravity of reflexion.

رزق rīzk, *s. a.* Our daily bread.

رزم rēzm, *s. p.* A battle, fight, action, combat.

رزه rēzē, *s. t.* A rough kind of hinge composed of two slight eye-bolts.

رزین rēzīn, *a. a.* Sedate, well weighed, grave, maturely deliberated.

رس rēs, *a. p.* (*in composition*), Who brings, who causes (anything) to reach its destination; نامه رس nāmē-rēs, An envoy who brings a letter.

رسالت rēsālēt, *s. a.* The prophetic office and function.

رساله rēsālē, *s. a.* (*pl.* رسائل rēsā'il), A small treatise, a tract, pamphlet.

رسام rēsām, *s. a.* A painter, draughtsman. [tion.]

رستاخیز rēsstākhīz, *s. p.* The resurrection.

رسم rēsm (rēssim), *s. a.* A drawing, picture, design, draught, sketch, painting, print; a ceremony, an official observance; a tax, due; رسمی rēsmī, *a. a.* Official; formal, merely ceremonious; رسماً rēsām, *ad. a.* In an official manner; in a purely formal manner.

رسن rēsēn, *s. p.* A cord, rope.

رسوای rēsāvāy, *a. p.* Dishonoured, disgraced.

رسوگ rēsūkh, *s. a.* Firmness, well-groundedness (of opinion), stability.

رسول rēsūl, *s. a.* A messenger, prophet, apostle, one sent.

رسوم rēsūm, *s. pl. a.* (*of* رسم rēsm), رسومات rēsūmāt (*pl. of pl.*) Ceremonies; taxes, dues.

رسيد rēsīd, *s. p.* A note of receipt; | —, —et, *v. a.* To note or mark as having been paid or received (an account).

رسیده *rèssidé, s. p.* Arrived; matured.
 رشته *rishté, s. p.* Thread, yarn.
 رشحہ *rèshhs, s. s.* Sweat, perspiration, transpiration, transudation.
 رشد *rèshd, s. s.* Rectitude of thought, correctness of thinking.
 رشک *rèshk, s. p.* Envy; a thing envied.
 رشوت *rishvet, s. s.* A bribe; *یمک, rishvet-yèmek, v.s.* To receive bribes.
 رشید *rèshid, s. s.* Whose opinions and judgment are correct. [observer.
 رساد *ràssād; s. s.* An astronomical
 رصاص *ràssās, s. s.* Lead; tin.
 رسانت *ràssānèt, s. s.* Strength, firmness, solidity.
 رصد *ràssād, s. s.* An observing (the heavenly bodies); *—, —et, v.a.* To observe; *رصدخانه, rāssād-khānē, s. p.* An observatory.
 رضا *rizā, s. s.* Consent, acquiescence; satisfaction, the being pleased, satisfied; *رضایمک, rizā-vārmek, v.s.* To consent, acquiesce, give consent.
 رضوان *rizwān, s. s.* Consent, acquiescence; satisfaction; paradise.
 رضی *rādiyā! May (God) be pleased (with him)! [ture.*
 رطوبت *rūtūbèt, s. s.* Dampness, moisture.
 رعایا *rī“āyā, s. pl. a. (of رعیت, rā“iy-yèt),* Tributary non-Muslim subjects of Turkey (*vulg. Rayahs*).
 رعایت *rī“āyet, s. s.* Respect, deference, reverence, consideration; *—, —et, v.s.* To show respect or consideration; to observe, keep, follow,

hold sacred; *رعایة, rī“āyém, ad. s.*
 Out of respect or consideration;
 رعایتسز *rī“āyetsiz, s. t.* Wanting in respect, disrespectful; *رعایتسزک, rī“āyetsizlik, s. t.*
 رعایت عدم *“ādīmī-rī“āyet, s. p.* Want of respect, disrespect; *رعایتکار, rī“āyetkyār, s. p.* One who shows respect or deference;
 رعایتکارانه *rī“āyetkyārānē, Pertaining to one who shows respect or deference.*
 رعب *rā“b, s. s.* Terror.
 رعد *rā“d, s. s.* Thunder.
 رعشه *rā“aha, s. s.* A trembling, shivering. [upet
 رعنا *rā“nā, a. p.* Beautiful, fair to look
 رغبت *rāghbet, s. s.* Inclination, wish, desire; *—, —et, v.s.* To feel an inclination or desire; *رغبتلو, rāghbetlū, s. t.* Dear, for whom friendly feelings exist.
 رَغْمًا *rāghman, ad. s.* Out of spite to, so as to vex; *رَغْمًا لَانَهُ, rāghman-lī-ēn-hī, ad. a.* (So as to rub his nose in the dirt), As a source of vexation to him.
 رفات *rèfākāt, s. s.* Companionship; the being a companion; *—, —et, v.s.* To go in company, act together.
 رفاه *rèfāh, رفاهت, rēfāhēt, رفاهیت, rēfāhiyyèt, s. s.* Ease, comfort, good circumstances.
 رفت *rèft, s. s.* A going, departure;
 رفتیه *rèftiyyē, s. s.* Export dues.
 رفتار *rèftār, s. p.* A mode of walking; a manner of conduct. [poached egg
 رَفْدَان *rāfādān, s. t.* A soft-boiled or

رفع *rèf'*, *s. a.* A lifting up, raising; a taking away; |—, —*et, v.a.* To lift up, raise; to take away.

رفعت *rif'at*, *s. a.* Height; elevation;
رفعتلو *rif'atlū*, *a. t.* Exalted, illustrious. [benignity.

رفق *rifk*, *s. a.* Kindness, gentleness,

رفقا *rufakā*, *s. pl. a.* (of رفیق *rèfik*),
Companions, comrades, fellows.

رفيع *rèfī'*, *a. a.* High.

رفیق *rèfik*, *s. a.* A fellow, comrade, companion.

رفیه *rèfih*, *a. a.* Easy or comfortable in circumstances.

رقاب *rikāb*, *s. pl. a.* (of رقبه *ràkabé*),
Backs of necks where the yoke bears in oxen, emblematic of submission and obedience or subjection. [tition.

رقابت *ràkabèt*, *s. a.* Rivalry, competition;
رقاص *ràkkāss*, *s. a.* A dancer; the pendulum or balance-wheel of a watch.

رقبه *ràkabé*, *s. a.* The back of the neck where the yoke presses in oxen, emblematic of submission and obedience or subjection.

رقت *rikkāt*, *s. a.* Thinness, slightness; pity; compassion felt inwardly;
—قلب, *rikkāti-kālb*, Tenderness of heart.

رقص *ràkss*, *s. a.* Dancing, a dance; |—, —*et, v.a.* To dance; to spin round as the Mevlevi dervishes do.

رقعه *rik'ā*, *s. a.* The common handwriting used in letters and business; a piece of paper, parchment, or cloth.

رقم *ràkam*, *s. a.* The Arabian cyphers of arithmetic; arithmetic; writing.

رقيب *ràkīb*, *s. a.* A rival. [slavery.

رقیت *rikkīyyèt*, *s. a.* Servitude,

رقيق *ràkīk*, *a. a.* Thin, slender; tender.

رك *règh*, *s. p.* A vein.

ركاب *rikyāb*, *s. a.* A stirrup; the place near the stirrup of a prince on horseback, which is taken by his chief attendant who hands things to him when presented (this is a parallel term to our word "footstool"); a kind of levee of the sovereign; ركاب عرضمالي *rikyāb-“ārzuhalī*, *s. t.* A petition presented to the Sultan publicly when going in state on horseback.

ركاكت *rèkyākèt*, *s. a.* Weakness (of intellect or argument); want of firmness; shakiness (of handwriting).

رکز *rèkz*, *s. a.* A planting, a setting up; |—, —*et, v.a.* To plant, set up.

رکعت *rik'āt*, *s. a.* A prostration in prayer.

رکن *rùkn*, *s. a.* (pl. ارکان *èrkyān*), A column or solid part of a house-wall, or corner part; a principal and fundamental element in any composite matter or subject.

رکون *rùkyūn*, *s. a.* A leaning, inclination.

رکیک *rèkīk*, *a. a.* Weak, shaky; puerile, futile.

رکین *rèkīn*, *a. a.* Firm, solid, strong.

رماح *rīmāh*, *s. pl. a.* (of رمح *rūmh*),
Lances.

رماد *rèmād*, *s. a.* Ashes, wood-ashes.

رومان rùmmān, *s. a.* A pomegranate.
 رومانی rùmmānī, *s. a.* A ruby.
 رمد rēmed, *s. a.* The ophthalmia.
 رمز rēmez, *s. a.* A sign, wink, nod; an enigmatical phrase or puzzling circumstance.
 رمضان rāmazān, *s. a.* The ninth month of the Muhammedan year, and month of abstinence.
 رمق rāmak, *s. a.* The last spark or breath of life; سدد رمق sēddi-rāmak, The administration of food in time or quantity just sufficient to save life. [Geomancy.
 رمل rēml, *s. a.* Sand; —, rēmel, *s. a.*
 رمة rēmē, *s. p.* A flock of sheep.
 رمی rēmy, *s. a.* A casting, throwing, projecting; |—, —et, *v. a.* To cast, throw, project. [gusted.
 رمیده rēmidē, *s. p.* Frightened, dis-
 رنج rēnj, رنجش rēnjish, *s. p.* Trouble;
 رنجبر rēnj-bār (rēnchpr), *s. p.* A labourer, navvy.
 رنجیده rēnjidē, *s. p.* Troubled, vexed, annoyed, molested, hurt, injured.
 رند rind, *s. p.* A free-thinking free-liver; one, on the contrary, whose thoughts and motives being pure, is careless of appearances and speech.
 رنده rēndē, *s. p.* A carpenter's plane; a grater (for spice, cheese, &c.);
 رندلمک rēndēlmek, *v. a.* To plane; to grate.
 رنگ rēng (rēnk), *s. p.* Colour, hue;
 —ویرمک, rēnk-vērnek, *v. s.* To explain, give a colouring; رنگارنگ

rēnghyārēng, *s. p.* Variegated, various, varied in hue.
 رنگین rēnghīn, *s. a.* Coloured; capital, funny, fun to tell or hear.
 رو rū, *s. p.* A face, visage, countenance;
 —, رēv, *a. p.* (*is composition*), Who or which goes, walks, runs, moves, marches; which grows, springs up.
 روا rēwā, *a. p.* Fit to pass, allowable, just, proper.
 رواج rēwāj, *s. a.* Currency, a passing current; briskness of markets.
 روان rēwān, روانه rēwānē, *a. p.* Flowing; moving; the soul, spirit. [cake.
 روانی rēwānī, *s. t.* A kind of sponge-
 روایت rīwāyet, *s. a.* A legend, tale, relation, story, rumour, *on dit*; a relating; |—, —et, *v. a.* To relate.
 روبا rūba, *s. t.* Clothes, dress.
 روباه rūbāh, *s. p.* A fox.
 روح rūh, *s. a.* The soul, spirit; spirit, essence; الله—, rūhu-'llāh (The spirit of God), Jesus Christ; —القدس rūhu - 'l - kōduss, The Holy Ghost (among Christians); Gabriel (with Muslims).
 روحانی rūhānī, *a. a.* Spiritual, pertaining to the soul or spirit; روحانیت rūhāniyyet, *s. a.* Spirituality.
 رودوس Rōdōs, *s. t.* Rhodes.
 روز rūz, *s. p.* Day; روزنامه rūz-nāmē (jūznāmē), *s. p.* An almanack; a day-book or register; روزنامهچه rūz-nāmēche, *s. p.* A kind of register at public offices.
 روزگار rūzghyār, *s. p.* Time, fortune, or

the world; —, ruzghyar, *s. t.* The wind. [dow.]
 روزن rèvzèn, روزنه rèvzéné, *s. p.* A win-
 روزه rüzé, *s. p.* A fast, abstinence.
 رؤس rü'ss, *s. pl. a.* (of رأس rès),
 Heads; (as a Turkish sing.) a diploma.
 رؤسا rü'essā, *s. pl. a.* (of رئيس rè'iss),
 Chiefs, chief people.
 روسپی rösspi (òrosspo), *s. t.* A whore,
 prostitute, harlot.
 روستوپوللو ròsstopòllu (òrostopòllu), *s. t.*
 A knavish fellow, sly rogue.
 روسیه Rüssiyya, *s. t.* Russia.
 روش rèvish, *s. p.* The way things (or
 persons) go on; conduct.
 روشن rūshān, روشنا rūshēnā, *a. p.* Bright,
 luminous; clear, manifest, plainly seen.
 روغن rùghān, *s. p.* Any kind of fat or
 oil; —, rùghān, *s. t.* Varnish.
 روف rè'ūf, *a. a.* Benign, tender, com-
 passionate. [salad.]
 روتّه ròka, *s. t.* A kind of plant used for
 روم rüm, *s. p.* A Roman; the Eastern
 empire, Turkey; —, (drum), *s. t.* A
 Greek; —, rüm, *s. t.* Rum; روم ایلی
 rüm-èyli (The country of the Greeks),
 Roumelia; Turkey in Europe; رومی
 rümü, *a. a.* (Roman) Greek; Turkish.
 روما Ròma, *s. t.* Rome. [going.]
 رونده rèvèndé, *s. p.* One who goes, is
 رونق rèvnaq, *s. p.* A flourishing con-
 dition, pride, beauty, glory, splendour.
 روی rūy, *s. p.* The face, visage, coun-
 tenance.
 رویا rūyā, *s. a.* A dream, vision.

رویت rèviyyèt, *s. a.* Uprightness, cor-
 rectness, straightforwardness of char-
 acter; —, rū'yet, *s. a.* Supervision,
 care, conduct, guidance, direction;
 careful consideration. [or bronze.]
 روین rūyīn, روینه rūyīnē, *a. p.* Of brass
 ره rèh, *s. p.* (for راه rāh), A road.
 رها rāhā, *s. a.* Deliverance, escape, safety;
 بولمق —, —bdlmaq, *v. s.* To escape.
 رههب rèhb, *s. a.* Fear, fright, terror.
 رهبان rēhbān, *s. a.* A Christian priest or
 monk; رهبانیت rēhbāniyyèt, The
 quality, state, or functions of a Christ-
 ian priest or monk, especially his cel-
 ibacy and the indissolubility of his
 vows.
 رهبر rēhbār, *s. p.* A guide, conductor.
 رهن rèhn, *s. a.* A pawning, pledging;
 —, —et, رهنه قومق rēhné-kòmaq,
v. a. To pawn, to pledge.
 رهین rèhīn, *s. a.* A thing given in pledge;
 a thing which may be looked upon as
 a pledge. [*s. p.* A hypocrite.]
 ریا riyā, *s. a.* Hypocrisy; ریاکار riyaqār,
 ریاق riyaq, *s. pl. a.* (of ریح rīh), Winds.
 ریاست riya'sset, *s. p.* The presidency,
 presidentship. [Gardens.]
 ریاض riya'z, *s. pl. a.* (of روضه ruzza),
 ریاضت riya'zāt, *s. a.* Mental or bodily
 discipline; ریاضی riya'zī (*fem.* ریاضیه
 riya'ziyyē), *a. a.* Pertaining to discipline;
 علوم ریاضیه 'ulūm-riya'ziyyē, The dis-
 ciplinary sciences of mathematics, &c.
 ریاله riya'la, *s. t.* A rear-admiral, for-
 merly a bey, now a pasha.

رب *rèyb*, *s. a.* Doubt, incertitude.
 ريباس *ribāss*, *s. a.* Garden rhubarb growing wild.
 ريح *rih*, *s. s.* The wind; rheumatism; flatulency.
 ريختيم *rikhtim*, *s. p.* A quay on the sea, faced with cut stone, and filled in with rubble. [scattered, shed.
 ريخته *rikhté*, *s. p.* Spilt, poured out;
 ريز *riz*, *s. p.* (*in composition*), Who or which sheds.
 ريزان *rizān*, *s. p.* Shedding; shed, dropping, falling.
 ريزه *rizé*, *s. p.* A dropping, portion dropped, piece.
 ريس *rè'ss*, *s. a.* A chief; a sailor; a merchant captain.
 ريسمان *rissmān*, *s. p.* A rope, cord.
 ريش *rish*, *s. p.* The beard; —, *s. p.* (*in composition*), Wounding; wounded.
 ريشه *rishé*, *s. p.* A wound.
 ريك *righ*, *s. p.* Sand; the peculiar sand used for drying the ink of writing;
 ريكدان *righdān*, *s. p.* A sand-box.
 ريس *rè'iss*, *s. a.* A chief; — آفندی, *rè'iss-èfendi* (*abbreviation of* ريس آفندی *rè'issu - 'l - kyüttāb-èfendi*, Chief of the scribes, clerks, or secretaries), The Chief Secretary of State in the old system: when this was changed, that officer received the present title of خارجيه ناظري *khārijiyé - nāziri*, Minister of Foreign Affairs.

ز

ز *zā* (*zè*, also كسكين زه *kèskin-zè*, *zārp s.*) Thirteenth letter of the Turkish alphabet, having the value of *s* in English. In chronograms and astronomical tables, it has the numeral value of 7; —, *zi*, *pr. p.* From.
 زا *zā*, *s. a.* Name of the letter *z*.
 زاج *zāj* (*zāch*), *s. a.* Vitriol; زاج قيريس *zāchi - (kibriz)*, *s. t.* Green vitriol, sulphate of iron; زاج ياغي *zāch-yāghī*, *s. t.* Oil of vitriol, sulphuric acid.
 زاد *zād*, *s. a.* Provisions for a journey or voyage; —, *s. p.* (*in composition*), Born, born of; —, *zādé!* *ist. a.* May (God) augment . . . ! مادرزاد *mā-dar-zād*, *s. p.* Possessed from birth, innate, inborn.
 زادé *zādé*, *s. p.* (*in composition*), Son; شهزادé *shèh-zādé*, An Ottoman prince of the blood; شاهزادé *shāh-zādé*, A Persian prince; بگزادé *bègh - zādé*, Son of a Bey (this title is very usually given to European gentlemen: it means no more than our word *esquire*); زادگان *zādégghyān*, *s. pl. p.* (of زادé *zādé*), The nobility, people of family and consequence.
 زار *zār*, *s. t.* A membrane, pellicle; *s. die* (for playing); —, *s. p.* A groan, *s. plaint*; —, *s. p.* Despised, contemned. —, *s. p.* (*in composition*), A bed or plot of ground where anything particular

grows ; زاری *zārī*, *s. p.* One groan or plaint ; abjectness.

زاغ *zāgh*, *s. p.* A crow, rook, raven.

زانو *zānū*, *s. p.* The knee.

زانی *zānī* (*fem.* زانیه *zāniyyā*), *s. a.* An adulterer ; a fornicator.

زاویه *zāviyyā*, *s. a.* (*pl.* زوایا *zāwāyā*), A corner ; an angle ; a convent or cell ; زاویه قائمه *zāviyyā-i-kā'imā*, A right angle ; زاویه حاده *zāviyyā-i-hāddā*, An acute angle ; زاویه منفرجه *zāviyyā-i-mūnferijā*, An obtuse angle ; زاویه منفرجه منفرجه *zāviyyā-i-mūnferijā*, An obtuse angle ; زاویه منفرجه منفرجه منفرجه *zāviyyā-i-mūnferijā*, An obtuse angle ; زاویه قائم الراویه *kā'imū-z-zāviyyā*, Right-angled ; منفرج الزاویه *mūnferijū-z-zāviyyā*, Obtuse-angled ; حاد الزاویه *hāddū-z-zāwāyā*, Acute-angled.

زاهد *zāhid*, *s. a.* An ascetic. [angled.]

زاهر *zāhir*, *a. a.* Shining, bright ; clear.

زائجه *zāychā*, *s. a.* A horoscope.

زائد *zā'id*, *a. a.* Redundant, more than enough ; plus (in algebra).

زائل *zā'il*, *a. a.* Fading away, about to fade, which has faded, the nature of which is to fade away, evanescent.

زبان *zēbān* (*zābān*), *s. p.* The tongue ; speech, language, idiom ; زبانزد *zābānzēd*, Commonly used in speaking.

زبانیه *zēbānā*, *s. p.* Anything tongue-shaped ; a flame. [imp of hell.]

زبانی *zēbānī*, *s. p.* A demon, tormenting

زبد *zūbdā*, *s. a.* The essence or choicest of anything.

زبر *zēbr*, *s. p.* The up side ; زیر و زبر *zīr-u-zēbr*, *ad. p.* Topsy-turvy, up-

side-down, in confusion, in complete ruin.

زبرجد *zēbrjēd*, *s. a.* A topaz (?), a chrysolite (?). [for spearing fish.]

زبکین *zūbkīn*, *s. t.* A harpoon, a grains

زبور *zēbūr*, *s. a.* The Psalms of David.

زبون *zēbūn* (*zābūn*), *a. p.* Weak, feeble ; lean, thin, meagre.

زجر *zējr*, *s. a.* A restraining, preventing ; a prohibiting ; a using active measures of prevention ; |—, —et, *v. a.* To restrain, prevent ; زجریه *zējrīyyā*, A tax on wine, spirits, and public-houses, as though it were a prohibitory tax.

زحل *zūhāl*, *s. a.* The planet Saturn.

زحمت *zāhmet*, *s. a.* Trouble, bother ; pain, fatigue, anxiety ; disease ; — چکمت *zāhmet-chēkmek*, *v. s.* To suffer inconvenience ; |—, —et, *v. s.* To give one's self trouble, to trouble one's self.

زخار *zākhkhār*, *a. a.* Raging (sea).

زخم *zākhm*, *s. p.* A wound.

زخمه *zākhmā*, *s. p.* The plectrum with which a lute is played.

زد *zēdā*, *a. p.* (*in composition*), Struck ; تصاد *kāzā-zēdā*, (Struck by fate) Wrecked (a ship) ; زد و لکم *zēdā-lēmek*, *v. a.* To knock about, ill-use.

زر *zēr*, *s. p.* Gold ; زرگر *zēr-ghār*, A goldsmith ; زرکش *zēr-kēsh*, A gold-wire drawer ; embroidered with gold.

زراعت *zārā'at*, *s. a.* Agriculture ; |—, —et, *v. s.* To cultivate.

زرافه *zūrāfā* (*zūrāfā*), *s. a.* A giraffe.

زرد zèrd, *s. p.* Yellow.
 زردالو zèrd-ālu (zèrdālī), *s. p.* A wild apricot; a kill-John.
 زردۀ zèrdé, *s. p.* A sweet dish of rice with saffron; زردۀ چوب zèrdé-chòb (zèrdéshàw), Turmeric.
 زرشك zirshk, *s. p.* Barberries.
 زرع zèr', *s. s.* Seed-sowing; —, —et, *v. s.* To sow.
 زرك zèrk, *s. p.* Hypocrisy.
 زرنیخ zirnikh, *s. p.* Orpiment; realgar.
 زره zirh, *s. p.* Defensive armour, mail.
 زرین zèrīn, *s. p.* Of gold, golden; —
 زرين-كده zèrīn-kādeh (zèrēn), *s. p.* The narcissus.
 زشت zisht, *s. p.* Ugly. [narcissus.
 زعامت zi'āmet, *s. s.* A major fief, one entered in the archives as above a certain yearly value.
 زعفران zà'fērān (ālfērān), *s. s.* Saffron.
 زعم zè'm, *s. s.* An unfounded idea or opinion.
 زعماء zè'amā, *s. pl. s.* (of زعيم zè'im), Possessors of major fiefs.
 زغر zaghar, *s. f.* A pointer; a spaniel.
 زفت zift, *s. s.* Pitch.
 زقاق zèkkāk (sòkak), *s. s.* A street; a street of shops.
 زقوم zèkkūm, *s. s.* The oleander; an infernal tree bearing demons' heads.
 زكاً zèkyā, *s. s.* Purity; piety, devotion.
 زكات zèkyāt, *s. s.* Canonical alms, the proper bestowal of which purifies the enjoyment or possession of the remainder of one's property.

زكام zèkyām (zèkkyām), *s. s.* A cold in the head, rheum. [devout
 زكى zèkī, *s. s.* Pure of spirit; pious,
 زل zil, *s. f.* A cymbal; a little bell, a tympanum of a clock.
 زلال zùlāl, *s. s.* Pure, sweet, good water.
 زله zèllé, *s. s.* A slip; a fault. [quake.
 زلزله zèlzéle (zèrzéle), *s. s.* An earthquake.
 زلف zùlf, *s. p.* A ringlet; عرس zùlfu-''ārūs, (Bride's ringlets) The caracalla-bean flower and plant.
 زمام zīmām, *s. s.* A rein, a bridle or head-stall; guidance (of affairs).
 زمان zèmán (zèmán), *s. s.* Time; circumstances.
 زمانه zèmáné, *s. p.* Time; the world; circumstances, fortune.
 زمرد zèmré, *s. s.* A body (of men), set.
 زمرد زمرد zèmrud (zèmrud), *s. s.* An emerald. [voices.
 زمزمه zèzmé, *s. s.* Soft murmur of
 زمستان zimistān, *s. p.* The winter.
 زمهریر zèmhérīr, *s. s.* The severest cold of winter; the forty days following the winter solstice.
 زمین zèmīn, *s. p.* The surface of the earth; the ground on which any other colours are worked.
 زن zèn, *s. p.* A woman; a wife; —
s. p. (in composition), Who strikes: who sounds, plays; زندهست zèndòst, *s. p.* A lover of women; زن
 لاف-زن (lafazàn), *s. p.* A boaster, talker.

زنا *s. s.* Adultery.

ولد الزنا *vèlèdu-'z-zinā*, *s. a.* A bastard;
(*vèlédiznā*), a cunning rogue.

زناپاره *zèn-pārē (zāmpara)*, *s. p.* A gal-
lant; a frequenter of harlots.

زنبک *zènbèrèk*, *s. p.* A watch-spring;
زه زنبک *zèhir-zènbèrèk*, *ad. t.* Very
cold with high wind and drifting snow
or sleet.

زنبق *zānbak*, *s. a.* A lily; an iris.

زنبور *zènbūr*, *s. p.* A bee. [basket.

زنبیل *zènbīl*, *s. p.* A rush-basket, a tool-

زنجبیل *zènjébil (zènjéfīl)*, *s. a.* Ginger;
a river in Paradise.

زنجیر *zinjīr*, *s. p.* A chain.

زندان *zènakhdān*, *s. p.* The chin;
— چاه *chāhi*—, The dimple of the

زندān *zīndān*, *s. p.* A prison. [chin.

زندگانی *zīndēghyānī*, *s. p.* Life, liveli-
hood, living.

زند *zīndē*, *a. p.* Alive, living; (a night)
passed without sleep, and in occupa-
tion of some kind.

زندیک *zīndīk*, *s. a.* An atheist.

زنگین *zēnghīn*, *a. t.* Rich, affluent,
opulent.

زهار *zīnhār!* *int. p.* Look to it! Look
out! Take care! Beware!

زواد *zèwād*, *s. a.* Provisions for a journey.

زوار *zūvwār*, *s. pl. a.* (of زائر *zā'ir*, *not*
used), Pilgrims to any other sacred
places than Mecca; visitors.

زوال *zèwāl (zāwāl)*, *s. a.* The instant
after the sun has attained the meri-
dian when he begins to decline; a
declining from any high position;

زواللو *zāwāllī!* *int. t.* Poor fellow!
Poor thing.

زوانه *zīwānē*, *s. t.* Any pin or long
centre-piece on which a thing turns,
or on which the parts of a whole are
strung together, as the wooden middle
of a mouthpiece on a Turkish pipe.

زویا *zèwāyā*, *s. pl. a.* (of زاویه *zāvīyyē*),
Angles.

زوج *zèvj*, *s. a.* (*fem.* زوجه *zèvjā*), One
of a pair; a spouse.

زود *zūd*, *a. p.* Quick; soon.

زور *zòr*, *s. p.* Force, active strength;
stress, violence; a disease; —, *a. t.*
Difficult, hard; —, *zūr*, *s. a.* False-
witness; شاهد زور *shāhīdī-zūr*, A
bearer of false-witness; زورمتی *zòr-*
lamak (aor. زورلار zòrlar), *v. a.* To
force, break, bend, or violate by force.

زوربا *zòrba*, *s. t.* A rebel.

زورق *zèvrāk*, *s. p.* A boat, state barge;
—, *s. t.* The curved-up part of the
stern of a Turkish boat.

زوزک *zèvzèk*, *s. t.* An inconsiderate,
foolish, talkative person.

زوکورت *zùghurt*, *a. t.* Poor, penniless.

زونقه *zònka*, *s. t.* A fish-hook.

ز ز *zīh*, *s. a.* A bowstring; a line drawn
round a page as a border; a cord sewn
to the edge or near the border of
clothing or furniture; a corresponding
ornament on wood-work, masonry, &c.

زهد *zūhd*, زهدت *zèhādet*, *s. a.* Asce-
ticism, religious rigidity.

زهیر *zèhir*, *s. p.* Poison; —, *zèhr*, *s. a.*

A flower; زهرلمك zèhirlémek, *v. a.*

To poison.

زهرا zèhrā, *s. a. fem.* Beautiful, brilliant.

زهراب zèhrāb, *s. p.* Gall-water, bitter water; bitter cup; tears.

زهرة zèhré, *s. p.* The gall-bladder; courage, pluck; —, *s. a.* A flower; —, zùhré, *s. a.* The planet Venus.

زهى zèhî! *inf. p.* O worthy of admiration! [figure.

زي zîy, *s. p.* Dress, costume; form,

زيادé zîyādé, *s. a.* An increase, augmentation; a surplus, remainder; —, *a. and ad. t.* More.

زيارت zîyārèt, *s. a.* A visit of ceremony, of devotion, or of friendship.

زيان zîyān, *s. p.* Harm, damage, injury, loss. [beauty.

زيب zîb, *s. p.* Anything which gives

زيبا zîbā, *a. p.* Beautiful.

زيبق zîbāk, *s. p.* Mercury, quicksilver.

زيت zèyt, *s. a.* Olive-oil; روغن زيت rūghāni-zèyt, The oil called olive-oil.

زيتون zèytūn (zèytin), *s. a.* An olive;

زيتوني zèytūnî, *a. a.* Of an olive colour. [a book containing such.

زيج zîj, *s. a.* An astronomical table, or

زير zîr, *s. p.* The under part of, or space beneath, anything.

زيرا zîra, *c. p.* For, because.

زيردست zîr-dèst, *s. p.* A subject, any-subject to another. [clever, sharp.

زيرك zîrèk, *a. p.* Quick, intelligent,

زين zîn, *s. p.* A saddle.

زينت zînèt, *s. a.* An ornament.

زبور zîvèr, *s. p.* An ornament.

زبون zùvūf, *s. pl. a.* (of زبف, not used) *as a Turkish adj.* Bad, base (coin).

ز

ز zhè or zā'i-fārsî. Fourteenth letter of the Turkish alphabet, having the value of the English *s* in *pleasure, treasure, &c.*, which we have represented by *sh*. In chronograms it has the same value as *j*, that is, 7.

زاجى zhāzh, *s. p.* Dung; زاجى -khāy, *s. p.* (Eater of dung) A fool, a stupid ass. [frost; a small icicle.

زاله zhālè, *s. p.* A dew-drop; dew; hoar-

زرف zhārf, *a. p.* Deep, profound.

زنك zhènk, *s. p.* Rust.

زنكار zhèngghyār, *s. p.* Verdigris.

زورنال zhūrnāl, *s. t.* (*French*), A journal, daily register, log-book; daily, weekly, or monthly *state* (of regiments, &c.).

زوليدé zhūlidé, *a. p.* Dishevelled (hair).

زويان zhiyān, *a. p.* Furious, raging (animal). [silver.

زويو zhîwé (jîwé), *s. p.* Mercury, quick-

س

س sîn (shn). Fifteenth letter of the Turkish alphabet, having *always* the sharp sound of *s* in English, which never degenerates into that of *z*. In chronograms and astronomical tables it has the numeral value of 60. In the

- dates of letters it stands, instead of ش, for the month Sha"ban.
- سا sā, *a. p.* (*in composition*), Who or which rubs, has rubbed, or is as though it had rubbed.
- سابع sābī', *a. a.* The seventh; سابعاً sābī'ā, Seventhly.
- سابق sābīk, *a. a.* The former, prior; سابقاً sābīkā, *ad. a.* Formerly; سابقه sābīka, *s. a.* A former act of crime, former conviction; سابقه‌لو sābīkali, *a. t.* Who has before committed some offence, or been convicted.
- ساحر sāhir, *s. a.* A magician.
- ساحل sāhil, *s. a.* The seashore, a river-bank; ساحلخانه sāhil-khānē, *s. t.* A house on the Bosphorus or seashore; ساحل‌سرای sāhil-sārāy, A palace on the shore of the Bosphorus or sea.
- ساحه sāhē, *s. a.* A level space; a place, square, court.
- ساخته sākhtē, *a. p.* Simulated, false, forged; ساخته‌کار sākhtē-kyār, A forger.
- سادس sādiss, *a. a.* The sixth; سادساً sādissā, *ad. a.* Sixthly.
- ساده sādē, *s. p.* Plain, unadorned, unmixed; ساد— سادē - ghyūzēl, *a. t.* Neat, plain, simple; سادودل sādē-dil, *s. p.* A greenhorn, simpleton.
- سار sār, *s. p.* (*in composition*), Country, land (where anything is found).
- سارده sardēlē, or سارده‌بالی sardēlē-bāligī, *s. t.* A sardine.
- سارق sārīk, *s. a.* A thief, a robber.
- سازنج sārīnj, *s. t.* An underground reservoir for water.
- ساری sārī (*fem.* ساریه sārīyyē), *a. a.* Contagious.
- ساز sāz, *s. t.* A rush, bulrush; a reed; a lute; —, *s. p.* Paraphernalia; —, *a. p.* (*in composition*), Who makes, does, performs, accomplishes; ساز ناساز nā-sāz, *a. p.* Good for nothing.
- سازان sāzan, *s. t.* A carp (?).
- سازنده sāzēndē, *s. p.* A musician.
- ساقور sātūr (altūr), *s. p.* A large knife, chopper, or cutter.
- ساعت sā"at, *s. a.* A moment of time; any appointed time (as that of death, &c.); an hour; a timepiece of any kind; a league, or hour's distance
- ساعتی قوم kūm-sā"ati, An hour or minute glass; ساعتی کوین kōyn-sā"ati, A watch; ساعته چکمه chēk-mējē-sā"ati, A timepiece, chimney-clock; ساعته کوله kōlē-sā"ati, A tower-clock; ساعت تام tām-sā"at, A chronometer; ساعته ساعته sā"atjī, A watch and clock maker.
- ساعی sā"iy, *s. a.* One who endeavours, does his best, works at (anything); a foot-messenger, foot postman.
- ساقه sāgher, *s. p.* A drinking-cup.
- ساقی sāk, *s. a.* The leg or thigh; the trunk of a tree, a pole; شمشیرساق tēshmirī-sāk, The tucking up one's trousers (when going about in the dirt or water), preparing for business; ساقین sākāyn, The two legs of a tri-

angle; متساوی الساقین mütessāvīyyu-
-'as-sākāyn, Isosceles (triangle).
ساقز sāqiz, *s. t.* The island Chio; gum
mastic; gum resin; چام ساقزی chām-
-sākizi, Pine resin, rosin.
ساقط sāqit, *a. s.* Fallen into disuse, no
longer valid.
ساقی sāqī, *s. a.* A cupbearer.
ساکت sākit, *a. s.* Mute, not speaking;
not spoken.
ساکن sākin, *a. s.* Who dwells, lives,
inhabits; dwelling, living, inhabiting;
quiet, gentle, tranquil; not followed
by a vowel in the same syllable (a
consonant); —او, —دل, *v.s.* To dwell,
live, inhabit, stay.
سال sāl, *s. p.* A year; سالنامه sāl-
-nāmē, An almanack.
سالار sālār, *s. p.* A general, commander,
captain of a post.
سالف الذکر sālifuz-'z-zikr, *a. s.* The above-
mentioned, the forenamed.
سالك sālik, *a. a.* Who treads a path,
follows a road or example.
سالم sālim, *a. a.* Free from hurt, vice,
disease, defect.
ساله sālē, *a. p.* (*following Persian*
numeral adjectives), Years old, years
سالیار sālyār, *s. t.* Saliva. [of age.
سالیان sālyān, سالیانه sālyāne, *s. p.*
Income-tax.
سام sāmm, *a. a.* Poisonous; the poi-
sonous wind of the desert, called in
Turkish سام یلی (sām)-yēli.
سامان sāman, *s. p.* All or any necessary

things, material or mental; سامانوز
sāmān-sūz, *a. p.* Which burns (de-
stroys) any or all of one's needful
havings.
سامع sāmi' (*ferm.* سامعه sāmi'a), *a. a.*
Who hears; قوت سامعه kūt-vēti-
-sāmi'a, The auscultative faculty;
sense of hearing; سامعین sāmi'in,
s. pl. a. Hearers, an audience.
سامی sāmi, *a. a.* High, exalted; vizirial;
مکتوب سامی mēktubu-sāmi, A viz-
irial letter.
سائحه sānih, *a. a.* Emanating; سائحه
sāniha, *s. s.* An event, occurrence.
سای sāy, *a. p.* (*is composition*), Who
rubs, has rubbed, or is as though he
had rubbed. [Other.
سائر sā'ir, *a. a.* Who travels; —, *s. t.*
سائسخانه sa'iss-khānē, *s. t.* A baggage-
horse, bāt-horse, sumpter-horse; a
great man's baggage. [drives.
سائیک sā'ik, *a. a.* Who pushes, urges.
سائل sā'il, *s. a.* A beggar; a questioner;
an asker; a plaintiff.
سایه sāyē, *s. p.* A shadow, shade; pro-
tection, auspices; سایه بان sāyābān,
s. p. A kind of pavilion or tent for
shade; a canopy; a parasol.
سبب sēbb, *s. a.* Blasphemy, reviling
anything sacred; —, —et, *v.s.* To
utter blasphemy. [ming.
سباحت sēbāhāt, *s. a.* Natation, swim-
سباع sēbā', *s. pl. a.* (*no sing.*), Wild
beasts, beasts of prey.
سباق sibāk, *s. a.* What precedes (in

discourse); سباق سیاق *seyāk - sibāk*,
What follows and what precedes, the
context, the general sense and struc-
ture (of a writing).

سبایا *sēbāyā*, *s. pl. a.* Captives, pri-
soners of war, slaves.

سبب *sēbeb*, *s. a. (pl. أسباب èsēbāb)*,
A cause, reason, motive; a means;
سببسیز *sēbebsiz*, *a. f.* Without cause;
سببیلنمک *sēbeblnmek*, *v. n.* To
obtain a means of gaining a liveli-
hood; سببیت *sēbébiyyèt*, *s. a.* The
quality of being the cause.

سبت *sēbt*, *s. a.* Saturday.

سبحان *sūbhāna*, *s. a. (oblique case)* in
الله سبحان *sūbhāna-'llāh!* (I sing) the
praises of God! O God! O God!
حق سبحانہ و تعالیٰ *hakk - sūbhānahū-*
-vè-ta"ālā, (God) the Very Truth, to
whom be praise, and whose name
be exalted! سبحانی *sūbhānī (fem.*
sūbhāniyyā), *a. a.* Divine,
pertaining to God.

سبز *sēbz*, *a. p.* Green.

سبزی *sēbzé*, *s. p. (pl. سبزیات sēbzéwāt,*
vulg. zèrzéwāt), Any green vegetable
for table.

سبع *sēb"à*, *a. a.* Seven;
—, *sūb"*, A seventh part; سبعون
sēb"ūn, سبعین *sēb"īn*, Seventy.

سبق *sēbak*, in ماسبق *mā-sēbak*, *s. a.*
What has been said, what precedes,
and in سبقخوان *sēbak-khān*, *s. p.*
One who learns a lesson.

سبقات *sēbkāt*, *s. a.* A preceding in

narration, or in point of time; |—,
—et, *v. n.* To precede; to happen.

سبک *sēbuk*, *a. p.* Light, volatile; not
heavy; not grave or sedate; —, *sēbk*,
s. a. Order of words in phrases;
سبک و ربط *sēbk-u-rābt*, The order
and construction (of phrases); سبکار
sēbuk-bār, *a. p.* Whose load is light;
سبکپای *sēbuk-pāy*, *a. p.* Light of
foot; سبکمز *sēbuk-māghz*, *a. p.*
Volatile, fooliah, light-witted.

سبو *sēbu*, *s. p.* A pitcher or jar.

سبی *sēby*, *s. a.* A taking captive, carry-
ing into captivity; |—, —et, *v. a.* To
carry into captivity. [cast metal.

سبیکه *sēbiké*, *s. a.* An ingot, a bar of
سبیل *sēbil*, *s. a.* A road; (zēbil) a
building where cups of water are
kept ready for thirsty passers-by;
سبیل ابناء *ebnāyi-sēbil*, Travellers;
فی سبیل الله *fī-sēbili-'llāh*, In the
cause and for the love of God.

سپا (*sipa*), *s. p.* A three-legged stool.

سپارش *sipārish*, *s. p.* A request, order,
or command; a thing made to order;
|—, —et, *v. a.* To recommend, leave,
request, order, command (anything
to be done). [giving.

سپاس *sipāss*, *s. p.* Praise or thanks-

سپاه *sipāh*, *s. p.* An army; سپاهی
sipāhī (the *sepoy* of India and Spahi
of Turkey, as misspelt and mispro-
nounced by Europeans), *s. p.* A
soldier, a feudal soldier serving under
military tenure.

سپد sèped, *s. t.* A small open-mouthed basket; سپد ایشی sèped-ishi, *s. t.* Basket-work; سپدصندیفی sèped-sàndighi, A trunk or box made on a frame of basket-work covered with leather; مترس سپدی mèteriss-sèpédi, *s. t.* A gabion.

سپر sipr, *s. p.* Any kind of protection; a shield; a parapet; a peak (of a cap).

سپکن sèpken, *s. t.* Drizzle, sleet; صولو سپکن sùl-u-sèpken, Mixed sleet and drizzle. [spit, drizzle, sleet.

سپمک sèpmek (*aor.* سپر sèpr), *v. s.* To sweep.

سپورگه sùpurghé, *s. t.* A broom.

سپورمک sùpurmek (*aor.* سپورر sùpurur), *v. a.* To sweep.

سپورندی sùpurundu, *s. t.* Sweepings; سپورندلیک sùpurunduluk, *s. t.* A dust-heap, a dust-hole.

سپه sipeh, *s. p.* Abbreviation of سپاه sipāh; سپهسالر sipehsālār, *s. p.* A captain or commander-in-chief of an army.

سپهر siphr, *s. p.* The sphere, the sky; fate as ruled by the planets. [White.

سپید sèpid (*for* سفید sèfid), *a. p.*

ست sitt, سته sitté, *a. a.* Six.

ستاره sitārē, *s. p.* A star.

ستان sitān, *a. p.* (*in composition*), Who or which takes possession; —, istān, *s. p.* (*in composition*), A country.

ستایش sitāyish, *s. p.* Praise, eulogy; —, —et, *v. a.* To praise, eulogize.

ستر sètr, *s. a.* A covering over; — or sitr, *s. a.* A cover; a veil, veil, cur-

tain; —, sètr-et, *v. a.* To cover, to conceal. [walking coat.

ستری sètri, *s. t.* A military or undress.

ستم sitem, *s. p.* Violence, ill-treatment; hard words; —, —et, *v. s.* To ill-treat; to use hard words; ستمدیده sitem-didé, *a. p.* Who has been hardy used. [intermittent fever.

ستمه sitma, *s. t.* An ague, common in-

ستوده sùtūdē, *a. p.* Praiseworthy.

ستون sùtūn, *s. p.* A column, pillar, post, mast; —, sittūn, and ستین sitūn *a. a.* Sixty. [affliction, anxiety.

ستوه sùtūh, *s. p.* Trouble, sorrow, grief.

سجاده sèjjādē, *s. a.* A prayer-carpet.

سجده sèjdē, *s. a.* Adoration, prostration of the head; —, —et, *v. s.* To prostrate the head in sign of adoration.

سجع sèj, *s. a.* A rhyming of the ends of members of a prose phrase.

سجل sijill, *s. a.* A register or book of records in a court of law.

سجیم sijim, *s. t.* Packthread, string.

سجن sijin, *s. a.* A prison.

سجود sùjūd, *s. a.* Adoration, prostration in adoration.

سجوق sùjuk, *s. t.* A dried sausage; a train of powder in a hose for firing a mine.

سچان sichan, *s. t.* A mouse; a rat; فندق سچانی fındık-sichani, A mouse; کمر سچانی ghèmr-sichani, A rat; سچان یولی sichan-yūli, *s. t.* The zigzag or covered way for communication between parallels in sieges.

سچمک *sèchmek* (*aor.* سچمکر *sèchkr*), *v. a.*
To select, pick, pick out; سچمه
sèchma, *a. t.* Selected, picked.

سحاب *sàhāb*, *s. a.* A cloud. [enchanter.

سحار *sàhhār*, *s. a.* A magician, sorcerer,

سحر *sìhr* (*sìhir*), *s. a.* Magic, enchantment, sorcery; —, *sàhr*, *s. a.* The early part of the morning; سحرأ
sàhrān, *ad. a.* Early in the morning;

سحرباز *sìhir-bāz*, *s. p.* A magician.

سحتی *sàhk*, *s. a.* A bruising, pounding, triturating; |—, —*et, v. a.* To bruise, pound, triturate.

سحور *sàhūr*, *s. a.* The meal taken in Ramazan a short time before the earliest dawn when fast-time begins.

سخا *sàkhā*, سخاوت *sàkhāvēt*, *s. a.*
Liberality, generosity, munificence.

سخت *sàkht*, *a. p.* Hard; rough; severe. [leather; calf leather.

سختیان *sàkhtiyān*, *s. p.* Morocco

سخن *sùkhān*, *s. p.* A word; speech, talk, discourse. [munificent.

سخی *sàkhī*, *a. a.* Liberal, generous,

سد *sèdd*, *s. a.* A stopping, shutting, blocking up (any passage); a wall, &c., by which a passage is blocked up; a terrace supported by a wall or bank; a bank or dyke for turning the stream of a river; |—, —*et, v. a.* To shut, stop up, block up.

سدا *sèdād*, *s. a.* Uprightness, integrity, rectitude of faith or morals.

سد *sùddē*, *s. a.* Any obstruction in any part of the body; a threshold;

سده سعادت *sùddé'i-sà'ādet*, (The threshold of felicity) The seat of empire. [part.

سدس *sùdss* (*sùduss*), *s. a.* A sixth

سدف *sèdef*, *s. t.* The herb rue.

سدک *or* سدیک *sìdik*, *s. t.* Urine.

سدید *sèdīd*, *a. a.* Right (in faith or morals).

سر *sēr*, *s. p.* The head; the extremity, end or beginning; the tip; the top, summit; a chief; —, *sirr*, *s. a.* A secret; طومتق —, *sirr-tùtmak*, *v. a.* To keep secret, keep as a secret; —, *v. n.* To keep a secret; —کاتبی, *sirr-kyātibi*, *s. t.* A secretary, private or confidential secretary; سرأ *sìrrān*, *ad. a.* In secret.

سرا *sèrā*, *s. p.* (*or* سראی *sàrày*), A palace; —, *sirà*, *a. p.* (*in composition*), Who sings.

سراب *sirāb*, *s. p.* The mirage.

سراج *sirāj*, *s. a.* A lamp, any artificial light; —, *sèrrāj* (*sàràj*), *s. a.* A saddler.

سراخی *sùràkhī*, *s. p.* A decanter.

سرادق *sèràdik*, *s. a.* (*pl.* سرادقات *sèràdi-kāt*), A pavilion. [Concubines.

سرازی *sèrārī*, *s. pl. a.* (*ef* سریه *sùrriyyē*),

سراسمه *or* سراسیمه *sèràsimē*, *a. p.* Stupefied, bewildered.

سرای *sàray*, *s. p.* A palace; a mansion;

سرایلو *sàràylī*, *a. t.* Any person, especially a woman, who belongs, or has belonged, to the Sultan's palace.

سرائیت *sirāyet*, *s. a.* Contagium, a con-

- tagious communication; |—, —et, *v.a.* To be communicated, spread contagiously.
- سرب *Sèrp, a. and s.f.* Servian; a Servian.
- سربست *sèr-bèst (sèr-bèss), a. p.* Free, independent; *سربستی sèr-bèsti, s. p.*
- سربستیت *sèr-bèsttiyyèt, s. a.* سر بستلك *sèr-bèstlik (sèr-bèsslik), a. t.* Liberty, freedom, independence.
- سربستان *Sèrpiastàn, s. t.* Servia.
- سربمک *sèrpmek (aor. سربمک sèrpmek), v.a. and s.* To sprinkle.
- سرت *sèrt, a. t.* Strong, pungent; violent, vehement; angry, severe.
- سرخه *sèrché, s. t.* A sparrow; *سرخه پرمغی sèrché - pèrmaghi, s. t.* The little finger.
- سرحد *sèr-hòdd, s. p.* A border, frontier.
- سرخ *sèrkh, a. p.* Red; —, *s. t.* Red ink. [intoxicated.]
- سرخوش *sèr-khòsh (sèrhòsh), a. p.* Drunk.
- سرد *sèrd, a. p.* Cold; —, *s. a.* A laying down, setting forth, reciting; |—, —et, *v.a.* To lay down, set forth, recite. [chief.]
- سردار *sèrdâr, s. p.* A commander-in-
- سردشته *sèr-rishtë, s. p.* (The end of a clue or thread) A handle or pretext.
- سرزنش *sèr-zènish, s. p.* A knock on the head, a rebuff, a rebuke. [giddy.]
- سرسام *sèrsâm (sèrsèm), a. p.* Stupefied.
- سرسری *sèrsèri, s. p.* A vagabond.
- سروش *sèrsh, s. p.* Nature, natural disposition.
- سروشک *sèrshk, s. p.* A tear, tears.
- سرطان *sèratàn, s. a.* The sign Cancer.
- سرعت *sèr"at, s. a.* Speed, velocity, swiftness, quickness.
- سرعسكر *sèr-"assakr, s. p.* A military commander-in-chief; the Minister of War.
- سرقت *sèrkât, سرقه sèrika, s. a.* Theft; a thieving, stealing; |—, —et, To thief, steal.
- سرگذشت *sèr-ghyüzèsh, s. p.* An adventure, what happens to anyone.
- سرکرده *sèr-kèrdé, s. p.* A commander, chief, head.
- سرکش *sèr-kèsh, a. p.* Disobedient, intractable, unruly, rebellious.
- سرکه *sèrké, s. t.* Vinegar.
- سرگی *sèrghi, s. t.* A stall at a fair; a paymaster's office or temporary stall when paying troops; an order or bill on a paymaster.
- سرما *sèrmâ, s. p.* Winter.
- سرمایه *sèr-mâyé, s. p.* Capital, stock; original, prime cost; original material of which a thing is made; *سرمایه دار sèrmâyé-dâr, s. p.* A capitalist.
- سرمه *sèrmèd, سرمدی sèrmédi, a. t.* Everlasting, eternal.
- سرمک *sèrmek (aor. سمر sèrm), v.a.* To spread (cloths or stuffs).
- سرمو *sèr-mū, s. p.* A hair's-tip (a hair's-breadth).
- سرمه *sèrma, s. t.* Gold thread; gold lace; gold embroidery; —, *sèrmé s. t.* Collyrium for tinging the eye-lashes, or for improving the sight;

كش, *sh̄rma-kèsh*, *s. t.* A gold-wire drawer.

سرنَا *sh̄rnā (z̄drna)*, *s. p.* A kind of horn or trumpet; a stupid fool.

سرو *sh̄rv (sh̄lvi)*, *s. p.* A cypress; ازاد, *sh̄rvi-āzād*, سروان, *sh̄rvi-rèwān*, (A free, a walking cypress), سروقد *sh̄rv-kādd*, (Cypress-statured), A tall, slim, graceful person.

سرور *sh̄rvār*, *s. p.* A chief; —, *sh̄rūr*, *s. a.* Joy, delight, happiness.

سروش *sh̄rūsh*, *s. p.* An angel.

سرة *sh̄rā*, *s. t.* The distance spanned by the thumb and fore-finger.

سرير *sh̄rīr*, *s. a.* A throne.

سريع *sh̄rī*, *a. a.* Quick, swift; سريعاً *sh̄rī'an*, *ad. a.* Quickly; swiftly.

سرين *sh̄rin*, *a. t.* Cool (air); سرينلشمك *sh̄rinlshmek*, *v. n.* To grow cool or fresh.

سرية *sh̄riyyā*, *s. a.* An expeditionary army; —, *sh̄rīyyā*, *s. a.* A concubine.

سز *sh̄z*, *pron. t.* Ye, you; —, *sh̄z* or *sh̄z*, The Turkish privative particle placed like the prepositions at the end of a noun, and has the meaning of our *less* or *without*; سزك *sh̄zīng*, Your; yours; سزي *sh̄zi*, Ye, you (*acc.*); سزة *sh̄zā*, To you; سزده *sh̄zdā*, At or in you; سزدن *sh̄zdan*, From you; سزكله *sh̄zīngla*, With you; سزمن *sh̄zīng*, Without you; سزجه *sh̄zja*, Your fashion; according to you.

سزا *sh̄zā*, سزاوار *sh̄zāvār*, *a. p.* Worthy.

سزمتك *sh̄zīngmek* (*aor. سزمتك sh̄zīngmek*), *v. a.* To

penetrate, see through (a concealed design); —, *sh̄zīngmek* (*aor. سزمتك sh̄zīngmek*), *v. n.* To percolate, filter (through a rock, jar, &c.).

سس *sh̄ss*, *s. t.* Sound; voice; —, —*et*, *v. n.* To call out, speak; سسويتمك *sh̄ss-vērmek*, *v. n.* To sound, give a sound. [languid.]

سست *sh̄sst*, *a. p.* Weak, feeble, relaxed,

سطح *sh̄th (t-h)*, *s. a.* A surface, superficialities; a flat-terraced roof; مستوي, *sh̄thi-mūstēvī*, A plane, plane surface; مستدير, *sh̄thi-mūstēdīr*, A globular surface.

سطر *sh̄tr*, *s. a.* A line of writing; a line drawn on which to write straight.

سظوت *sh̄tvet*, *s. a.* Might, warlike power.

سعادت *sh̄'ādet*, *s. a.* Happiness, good-luck, prosperity, felicity; سعادتلو *sh̄'ādetlū*, *a. t.* Title given to lieutenants-general and their equals in the civil service; دارالسعادت *dāru-'sh̄ss-sh̄'ādet*, (The house of felicity) The Sultan's gynaeceum; سده سعادت *sh̄ddā'ī - sh̄'ādet*, (The threshold of felicity) The court of government.

سعايت *sh̄'āyet*, *s. a.* Calumny; backbiting; —, —*et*, *v. n.* To backbite, calumniate.

سعه *sh̄'ā*, *s. a.* Amplitude; سعه مشرق *sh̄'ā'ī - mēshrik*, Eastern amplitude; سعه مغرب *sh̄'ā'ī - māghrib*, Western amplitude.

سعد *sh̄'d*, *s. a.* Favourable aspect of the planets; سعدين *sh̄'dēyn*, *s. a.* *dual.*

The two fortunate planets, Jupiter and Venus. [modity in the market.

سعر *si'ir*, *s. a.* Price current of any com-

سفارت *sèfarèt*, *s. a.* An embassy, legation, mission; ambassadorship;

سفارتخانه *sèfarèt - khānē*, *s. p.* An ambassadorial residence.

سفاک *sèffāk*, *a. a.* Bloodthirsty, sanguinary, shedder of blood.

سفالت *sèfālèt*, *s. a.* Lowness of rank and condition.

سفاہت *sèfahāt*, *s. a.* Senseless and inconsiderate conduct, especially in ostentatiously spending money.

سفتہ *sùftē*, *a. p.* Bored, drilled through;

ناسفتہ *nā-sùftē*, Not drilled or bored.

سفر *sèfır*, *s. a.* A journey, trip, voyage; a campaign, a cruise; war; travel; time; —, —et, and *ویرومک*, — *vırmek*, *v. n.* To go on a journey, voyage; — *آچمتی*, *sèfır-âchmak*, *v. n.* To commence war or hostilities; *بو سفر* *bū-sèfır*, This time, this once; *قاج سفر* *kāch-sèfır*? How many times?

سفرا *sùfērā*, *s. pl. a.* (of *سفیر* *sèfir*), Ambassadors, envoys.

سفرہ *sòfra*, *s. a.* A table (or substitute) prepared with food, &c., ready for a meal; — *بزی*, *sòfra - bèzi*, *s. t.* A tablecloth. [casuistic argumentation.

سفسطہ *sèfsata* (*sāfsata*), *s. a.* Sophisms,

سفلک *sèfk*, *s. a.* A shedding (of blood); — *دما*, *sèfki-dīmā-et*, *v. n.* To shed blood. [fellows.

سفلہ *sèfélē*, *s. pl. a.* (of *سافل* *sāfil*), Low

سفلی *sùflī* (*fem.* سفلیہ *sùfliyyā*), *a. a.* Low. [Ships.

سفن *sùfun*, *s. pl. a.* (of سفینہ *sèfinē*), سفید *sèfid*, *a. p.* White; — بحر *bāhri-sèfid*, The Mediterranean.

سفیر *sèfir*, *s. a.* An ambassador, envoy.

سفینہ *sèfinē*, *s. a.* A ship; the ark (Noah's). [spendthrift.

سفیہ *sèfih*, *s. a.* A foolish, inconsiderate

سقا *sakkā* (*sāka*), *s. a.* A water-carrier; — *توشی*, *sāka-kūshu*, *s. t.* A pelican; a goldfinch.

سقامت *sākāmèt*, *s. a.* Harm, hurt; hurtfulness.

سقط *sakat*, *s. a.* A defect, defectiveness, damage; —, *a. t.* Defective, damaged, injured; dangerous; infirm, mutilated, invalidated; *سقطتی* *sakatlik*, *s. t.* Danger of harm; —, —et, *v. a.* To hurt, injure, damage, make infirm, mutilate.

سقف *sākf*, *s. a.* A roof; a ceiling.

سقنغور *sākanghūr*, *s. t.* A square or half-square piece of muslin used as an envelope for letters and official papers.

سقوط *sùkūt*, *s. a.* A falling downwards.

سک *sègh*, *s. p.* A dog; —, *sik*, *s. t.* The penis.

سکبان *sūkkyān*, *s. a.* A ship's or boat's rudder or helm; —, *s. pl. a.* (of ساکن *sākin*), Inhabitants.

سکبان *sèghbān* (*sèymān*), *s. p.* Formerly a soldier of a particular corps of the Janissaries, next a soldier of some regiments organised in the European

style, and latterly a kind of irregular police soldier.

سکتہ *sèkté*, *s. a.* An impediment; —
 ویرمک *sèkté-vèrmek*, *v. n.* To impede, hinder, be a source of impediment.

سکر *sèkr*, *s. a.* Drunkenness, ebriety, inebriety; —, *sùkkar*, *s. a.* Sugar; —, *or* سگیر *singir*, *s. t.* A nerve; a tendon; a muscle.

سکرتمک *sèghirtmek* (*aor.* سکردير *sèghirdir*), *v. n.* To run.

سگھردم *sèghirdim*, *s. t.* The raised way or platform on which soldiers stand behind a parapet.

سکز *sèkiz*, *a. t.* Eight; سکزنجی *sèkizinjī*, *a. t.* The eighth.

سکسان (*sèksæn*), *a. t.* Eighty.

سکشتمک *sikishmek* (*aor.* سکشور *sikishshir*), *v. n.* To copulate together.

سکک. See سینک.

سککمک *sèkmek* (*aor.* سکر *sèkr*), *v. n.* To glance off, ricochet (a projectile); —, *sikmek*, *v. a.* To act the male in copulation, to tread, line, cover, &c.

سککات *sèkénāt*, *s. pl. a.* (*of* سکنت *sèknt*, *not used*), Quiescent states; — حرکات و- *hàrékyāt - u* —, Active and quiescent states, uprisings and lyings down.

سککنه *sèkéné*, *s. pl. a.* (*of* ساکن *sākin*), Inhabitants.

سکنی *or* سکنا *sùknā*, *s. a.* A habitation; — قابل *kābili-sùknā*, *a. p.* Habitable.

سکوت *sùkyūt*, *s. a.* Silence, holding one's tongue; | —, —*et.*, *v. n.* To refrain from speaking.

سکون *sùkyūn*, *s. a.* A remaining motionless; a remaining, staying in a place; the quiescent state of a consonant or the not being followed by a vowel in same syllable.

سکونت *sùkyūnèt*, *s. a.* Tranquillity of deportment, freedom from hurry or disturbance.

سکه *sikké*, *s. a.* The impression on coins; the coin itself; the die with which coins are struck; — کسمک *sikké-kèsmek*, *v. n.* To strike money.

سگیر *singir*, *s. t.* A nerve; a tendon; a سگیر *sikkīn*, *s. a.* A knife. [muscle.

سکینه *sèkiné*, *s. a.* The glory of God in the ark of the covenant.

سل *sèll*, *s. a.* The drawing (a sword) from its scabbard; سل سیفا *sèlli-sèyf-et*, *v. n.* To draw the sword.

سلاح *silāh*, *s. a.* Any kind of offensive arm; سلاحو *silāhī*, *a. t.* Armed; سلاحلتمک *silāhlanmak*, *v. n.* To arm one's self, take up arms; سلاحشور *silāh-shòr* (*sAlahòr*), *s. p.* A kind of knight in dignity.

سلاست *sèlāssèt*, *s. a.* Facility (of diction); — لسان *sèlāssèti-lissān*, An easy flowing manner of speech.

سلاله *sùlālé*, *s. a.* Children, descendants, posterity, descending race or stock.

سلام *sèlām*, *s. a.* Peace; the saying, Peace be to you! a salutation, a motion or signal of courtesy equivalent to taking off the hat, and consisting in kissing the finger ends of

the right hand and carrying it to the head; **سولمك**—, *sèlām-vàrmek*, *v.s.* To make (as a superior) the signal of courtesy to anyone; **المتق**—, *sèlām-almak*, *v.s.* To receive and render (as an inferior) this salute; to receive by letter the salutation of a person; **كولندرمك**—, *sèlām-ghyândarmek*, or **ا**—, *—et*, *v.s.* To send compliments or salutations; **دورمق**—, *sèlām-dûrmak*, *v.s.* To present arms; **سلامه دورمق** *sèlāms-dûrmak*, *v.s.* To stand ready to receive and salute a superior; **سلام عليكم** *sèlāmun* (or *sèlām*)—“*àlèykyum!* Peace be upon you! (*to which is replied*) **عليكم سلام** “*àlèykyum-sèlām* (or **وعليكم**— *vè*—“*àlèykyum—*) Upon you be peace! (It is not usual for Turkish Mussulmans to give or receive this salutation from people of another religion, though the Arabs do so).

سلامت *sèlāmet*, *s. a.* Safety, freedom from harm or danger; **سلامته** *sèlāmètla!* In safety! (said to anyone on his taking leave).

سلامك *sèlāmlik*, *s. t.* The men's part of a Turkish house; a public appearance of the Sultan every Friday when he goes in state to a place of worship.

سلانك *Sèlānik*, *s. t.* Salonica.

سلب *sèlb*, *s. a.* A taking away, seizing, spoiling; —, **سلب**, *s. a.* Arms and other spoils taken from an enemy; **ا**—, *sèlb-et*, *v.s.* To take, seize, carry

off; **سلبى** *sèlbi* (*fem.* **سلبيه** *sèlbiyyè*), *a. a.* Privative or negative; **عزتك** *sif'ati-sèlbiyyè*, The privative or negative attributes of God, as, *deutiless, fellowless, &c.*

سلحدار *silahdār* (*silihdār*), *s. p.* An esquire or arms-bearer to his lord.

سليخ *sèlkh*, *s. a.* A skinning; the skinner fell of an animal; the thirtieth day of a lunar month (always so used in dating letters).

سلسلة *silàilè*, *s. a.* A chain; a series; a race, family, dynasty; an hierarchy; **يوريمك**—, *silàilè-yûrimek*, *v.s.* To take place through the whole of the grades of an hierarchy (promotions when a superior post becomes vacant).

سلطان *sùltān*, *s. a.* (*pl.* **سلطين** *sèlātin*), The Sultan; a daughter of the Sultan; a proof; dominion; — **والدة** *wālidè-sùltān*, The mother of the Sultan. (In naming the Sultan this title precedes his name, as, **سلطان محمود** *Sùltān-Māhmūd*; but in the case of his daughters, the name stands first, as, **سلطانى** *Essmā-Sùltān*; **سلطانى** *sùltānī* (*fem.* **سلطانية** *sùltāniyyè*), *a. a.* Imperial, Sultanic.

سلطنت *sàltanāt*, *s. a.* The sultanate; empire, sovereignty; pomp, magnificence, grandeur; **سنتيه**—, *sàltānti-sèniyyè*, The imperial Ottoman Government. [predecessor in office.

سلف *sèlef*, *s. a.* (*pl.* **سلاف** *èslāf*), A

سلك *silk*, *s. a.* A series, order, row (*of*

beads, words, &c.); a career or line of public life.

سلكمك silkmek (*aor.* سلكر silkær), *v.a.*

To shake (a thing) so as to free it from something on or in it, as a mat, a tablecloth, a pipe; to trace (a drawing, &c.) by pricking holes in the outlines, and then shaking charcoal dust through it on to another paper or cloth; سلكنمك silkinmek, *v.n.* To shake itself (as a dog when it comes out of the water); سلكمه silkma, *s. t.*

A kind of toss-up dish of fried food.

سلم sellèm! May (God) grant (him) eternal peace! (said in speaking of Muhammed, in the phrase صلى الله عليه وسلم salla - 'llahu - 'àlèyhi - vè - sellèm); —, süllem, *s. a.* A ladder; a staircase.

سلكمك silmek (*aor.* سيلر silkær), *v.a.* To wipe; to wipe out; to scrub and wash (floors).

سولمى sulumèn, *s. t.* Name of two preparations of mercury; — اذق —, Corrosive sublimate, hydro-chlorate of mercury; — طانلو —, Calomel.

سولك sülük, *s. a.* The taking, turning into, keeping, or following a road, a line of life, a rule of conduct; —, —et, *v.n.* To take or keep (a road, &c.).

سولوا selvà, The quails sent to feed the Israelites.

سله sillé (*for* سيلى silî, *s. p.*), *s. t.* A smack on the face, box on the ear.

سليقه selika, *s. a.* Natural genius.

سليم sèlîm, *a. a.* Free from defect, as it should be, proper.

سليمان Sùlèymān, *s. t.* Solomon.

سليمانى sùlèymānî, *s. t.* A kind of precious agate. [sèmm, *s. a.* Poison.

سم sùm, *s. p.* The hoof of a horse; —,

سما sèmā, *s. a. (pl.* سماوات sèmāvāt), The sky.

سمات simāt, *s. a.* A mark made on anything to distinguish it; a characteristic.

سماحت sèmāhāt, *s. a.* Beneficence, liberality, generosity; سماحتلو sèmā-

hātî, *a. t.* Beneficence (title given to high dignitaries of the law).

سماط sùmāt, *s. a.* A table (or its substitute) ready prepared with food for a meal.

سماع sèmā, *s. a.* Hearing; the dance of the dervishes; سماعى sèmā'î (*fem.* سماعيه sèmā'îyyé), *a. a.*

Founded on general hearsay; irregular (in grammar).

سماتى sùmmāk, *s. a.* Sumach; سماتكى sùmmākî (sòmākî), *s. t.* Porphyry.

سماك simāk, *s. a.* Name of two stars;

سماك اعزل simākî-à'zèl, (The unarmed Simak) Spica Virginis (?) and

سماك راسم simākî-rāmih, (The spear-

holding Simāk) Arcturus (?); بين السمك والبسمك bèyné-'ss-simākî-vè-

'ss-sèmèk, The distance between the stars (Simāk) and the fish (Sèmèk) on which the universe used to be said

to be supported. [*a. a.* Celestial.

سماوى sèmāvî (*fem.* سماويه sèmāvîyyé),

سمپاره sùmparé (zimpāra), *s. p.* Emery.

سمت sèmt, *s. a.* A quarter, tract, country; a parish, neighbourhood; a house, dwelling; a direction, course; رأس, sèmti-rè'ss, The zenith; سمت قدم sèmti-kàdëm, The Nadir.

سمر sèmr, *s. f.* A pack-saddle.

سمرمك sèmirmek (*aur.* سَمِير sèmirir), *v. n.* To grow fat.

سماار samsār, *s. a.* A broker.

سمع sèm", *s. a.* A hearing; the ear; سمعاً وطاعة sèm"an-vè-tā" *a. ad. a.* No sooner heard than obeyed (an answer to a command or request).

سمك sèmek, *s. a.* A fish.

سَمَكُورُوك sùmkyurmek (*aur.* سَمَكُورُوك sùmkyurur), *v. n.* To blow one's nose.

سَمَن sèmen, *s. p.* Jessamine; —, sìmèn, *s. a.* Fatness, stoutness of body.

سَمَنَد sèmènd, *s. p.* A horse.

سَمَنَدَر sèmèndèr, *s. p.* A salamander.

سَمُؤُؤُؤ sùmüvv, *s. a.* Elevation, exaltedness, eminence.

سَمُؤُؤُؤ sèmmūr (sāmūr), *s. a.* The sable.

سَمُؤُؤُؤ sùmuk, *s. f.* Snot, mucus; سَمُؤُؤُؤ sùmuklu, *a. f.* Snotty, mucous; سَمُؤُؤُؤ sùmuklu-bàjek, *s. f.* A snail,

a slug. [The poisonous wind.

سَمُؤُؤُؤ sèmūm, *a. a.* Poisonous; —, *s. a.*

سَمِيت or سَمِيد simit, *s. f.* A kind of breakfast cake made like a large ring.

سَمِير sèmīr, *s. a.* Evening conversation.

سَمِير sèmīz, *a. f.* Fat, well-fed; سَمِير sèmīz-òt, *s. f.* Puralain.

سَمِيع sèmi", *s. a.* The all-hearing God.

سَمِين sèmin, *a. a.* Fat, well-fed.

سَن sèn, *prox. f.* Thou; سَنَك sèning, Thy; thine; سَنِي sèni, Thee; سَنَا sànga, To thee; سَنَد sèndé, At or in thee; سَنَدَان sèndan, From thee; سَنَك sèningla, With thee; سَنَسِز sènsiz, Without thee; سَنَج sènja, Thy fashion, according to thee; —, سَن senn, *s. a.* A year of age; age; (*pl.* سَنَان èssnān). A tooth.

سَنَا sènā, *s. a.* Brightness, splendour; —, or سَمَكِي sènā-mèkki, Senna (the most esteemed coming from Mecca).

سَنَان sìnān, *s. a.* The point or head of a lance. [water.

سَنَبَكِي sùnbéki, *s. f.* A diver in deep

سَنَبُل sùnbul (zùnbul), *s. p.* A hyacinth;

سَنَبُولِي sùnbulī, *s. a.* Hyacinthine in colour, overcast (summer sky).

سَنَبُولِي sùnbulī, *s. a.* A head or ear of corn; the sign Virgo. [Sleep.

سَنَه sènè, *s. a.* A year; —, سَنِه sènè, *s. a.*

سَنَت sènnèt, *s. a.* Any religious practice founded on an imitation of the actions of Muhammed, especially circumcision; the whole body of practices so founded, constituting the third basis of Muhammedan canon law:

سَنَتَجِي sènnètji, *s. f.* A circumciser:

سَنَتَلِي sènnètli, *a. f.* Circumcised:

سَنَتَسِز sènnètsez, *a. f.* Uncircumcised:

—, سَنَت-òl, *v. n.* To undergo cir-

cumcision; —, سَنَت-èt, *v. s.* To

circumcise.

سَنَتِنَه sèntina, *s. f.* (*Italians*), The bilge of a ship; سَنَتِي sènti, Bilge-water.

سنج sènj, *a. p.* (*in composition*), Who weighs, measures, esteems, values, considers.

سنجاب sinjāb (zinjèf), *s. p.* The grey squirrel; سنجابی sinjābī, *a. a.* Of the colour of the grey squirrel's fur.

سناجک sanjak, *s. t.* A flag, banner, ensign, standard; a minor province, of which several may be included in one ایالت èyālèt, or government-general; سناجکدار sanjakdār, An ensign-bearer; شریف —, sanjaki-shèrif, The sacred banner of Muhammed preserved at Constantinople.

سند sèned, *s. a.* A document (as being a thing on which one can lean with confidence).

سندروس èndèrùss (sandaloss), *s. t.* Gum copal(?), gum sandarac(?).

سندس sùnduss, *s. a.* A kind of rich silk

سنسی sinsi, *s. t.* A sly fellow. [stuff.

سنگ sèning, *pron. t.* Thy; thine; —, sèng, *s. p.* A stone; سنگبار sèngbār, سنگسار sèngsār, سنگلاخ sènglākh, *s. p.* A stony place.

سنگسار sèngsār, *s. p.* The punishment of lapidation or stoning to death.

سنگین sènghīn, *a. p.* Heavy.

سنگمک sinmek (*aor.* سینر sīner), *v. n.* To shrink to nothing (in a corner), to huddle one's self up, to hide one's self as it were from shame, modesty, or confusion.

سندوح sùnūh, *s. a.* A becoming manifest, appearing; —, —et, *v. n.* To appear, come forth, be made manifest.

سنور sinir, *s. t.* A limit, boundary, frontier, coast; کسَمک —, sinir-kèssmek, *v. n.* To appoint, mark out, lay down, define a frontier or boundary.

سنوی sènévī (*fem.* سنویه sènévīyyē), *a. a.* Annual.

سنى sèni, *pron. t. acc.* Thee; —, sènī (*fem.* سنیه sèniyyē), *a. a.* Splendid, brilliant; —, sùnī, *a. a.* Conforming to the practices of Muhammed in all religious observances; a Sunnite or orthodox Mussulman.

سنین sènīn, *s. pl. a.* (*of* سنه sènē), Years.

سو sū, *s. p.* A side; سوسو sū-bè-sū, Side by side; on all sides.

سؤ sù, *s. a.* Evil; badness; سؤحال sù'i-hāl (Badness of condition or circumstances), Bad circumstances; سؤظن sù'i-zànn (Badness of conjectural opinion), A bad opinion, suspicion.

سواحل sèwāhil, *s. pl. a.* (*of* ساحل sāhil), Shores, coasts.

سواد sèwād, *s. a.* Blackness; a dark body easily seen at a distance, and hence a town, city.

سوار sùwār, *a. p.* Mounted, riding.

سوارى sùwārī, *s. p.* A cavalry soldier; cavalry; —, *s. t.* The captain of a man-of-war.

سؤال sù'āl, *s. a.* A questioning, asking; begging; a question; —, —et, *v. a.* To ask. [crushed pips, kernels, &c.

سویه sùbiyē, *s. t.* Any drink made from سویرمک sùpurmek, سویرمه sùpurghē, سویرمک سوزندى sùpurundu, See سویرمک, &c.

سوخته sūkhté, *a. p.* Burnt; —, *s. p.* (soft).

One whose heart or mind is burnt or inflamed with the love of God, religion, or science; a student of law and divinity.

سود sūd, *s. p.* Profit, gain; اور —, sūd-
-āver, *a. p.* Which brings profit; —
(or سوت sūt), *s. t.* Milk; انا —, sūt-
-āna, A wet-nurse; foster-mother;
قرداشی —, sūt-(kārdašī), A foster-
brother; سودن کسمک sūdan-késs-
mek, *v. a.* To wean.

سودا sāvda, *s. a.* Black bile (a suppo-
sitious humour of the body); melan-
choly; any fixed idea, wish, or mono-
mania; — قره kara-sāvda, *s. t.* The
spleen or monomania of melancholy;
سوداوی sāvdaī, *a. a.* Pertaining to
black bile or melancholy.

سودۀ sūdē, *a. p.* Rubbed.

سور sūr, *s. a.* A rampart, city wall, castle
wall; —, *s. p.* A feast, merry-making.

سورخ sūrākh, *s. p.* A hole. [attack.

سورت sèvrāt, *s. a.* The violence of an

سورتmek (aor. سورتتر sūrttr), *v. a.*

To draggle (one's clothes) in the dirt;

سورتنمک sūrtunmek (aor. سورتنور sur-
tunur), *v. a.* To crawl, drag one's self

along in the dirt; to grub one's self in

the dirt; to frequent improper places.

سورچمک sūrčmek (aor. سورچر sūr-
čr), *v. a.* To slip (the foot).

سورک sūrek, *s. t.* Duration, durability.

سورکلمک sūruklémek (aor. سورکلمر sū-
ruklmr), *v. a.* To drag, drag along;

سورکلمنمک sūruklmnmek (aor.

sūruklmnr), *v. a. and p.* To trail or be
dragged along.

سورگن sūrghyun, *s. t.* Exile; a place of
exile; an exiled person. [a lock.

سورگی sūrghu, *s. t.* A bolt; the bolt of

سورمک sūrmek (aor. سورر sūrr), *v. a.*

To exile (a person); to drive (cart, &c.); to rub in, on, or against (oint-
ment, &c.); to plough (land); to live

(a life); to shoot out (roots or branches);
—, *v. a.* To travel quickly; to last a

while; to require time, take time; to

shoot (seeds, plants), spring up, take

root, send forth shoots, grow; to be

purged or very much relaxed (the
belly); — عمر "amr-sūrmek, *v. a.* To

lead an agreeable life; — چفت chift-
sūrmek, *v. a.* To drive the plough;

— یوز yūz-sūrmek, *v. a.* To rub the face
(on the ground) as a sign of humility.

سورنمک sūrunmek (aor. سورنور sūra-
nur), *v. a.* To rub one's self (against

anything); to drag one's self along.

سورۀ sūrē, *s. a.* A chapter of the Kur'ān

or سورو sūru, *s. t.* A flock (as being
driven by a drover); a considerable

number of individuals of any live
thing, a flock, crowd, group, herd; —
سوربچی sūrbčī, *a. t.* Sharp-pointed;

سورجی sūruju, *s. t.* A postilion.

سوریۀ Sūriyyē, *s. a.* Syria.

سوربوس Sūriyyūs, *s. a.* Nimrod.

سوز sūz, *s. t.* A word; a saying, what
one says; a promise; a word to
again objection;

سوزى كچر sùzu-ghèchær, *a. t.* One whose word, command, or request has great weight; اكا سوزم يوق *ànga-sùzum-yòk*, I have nothing to say against that; برينه سوز اتمق *birina-sùz-àtmak*, *v. n.* To talk at one; بر نيك سوز ينى طوتمق *birining-sùzunu-tùtmak*, To keep some one's commandments; دكله مك *sùz-dinémek*, To give ear to advice; بر نيك سوز ندن چقمق *birining-sùzundan-chikmak*, Not to follow what some one has recommended or requested; سوز ندن دونمك *sùzundan - dènmek* (*with the necessary change of pronoun*), To go away from one's word, retract a promise or assertion; سوزم بيهانه *sùzum-yàbàna* (*my word to the wilderness*), I beg your pardon for using the term, but it does not apply to you (*the Italian: con rispetto parlando*, said when the speaker uses any vulgar epithet); —, *sùz*, *a. p.* (*in composition*), Which burns, ignites, destroys by burning; —, *s. p.* A burn, a burning; grief, sorrow, regret.

سوزان *sùzàn*, *a. p.* Burning. [*der. filter.*]

سوز كچ *sùzgech*, *s. t.* A strainer, cullender; سوزلمك *sùzulmek* (*aor. سوز يلور sùzular*), *v. n.* To have the appearance seen in those of a drunken or sleepy person (the eyes); to droop down on the spot (a drunken man); —, *v. p.* To be strained, filtered. [*To strain, filter.*]

سوزمك *sùzmeç* (*aor. سوزر sùzær*), *v. a.*

سوزن *sùzèn*, *s. p.* A needle.

سوس *sùss*, *s. t.* Any superficial embellishment; the *shading* of pencil or water-colour drawings; سوس ويرمك *sùss-vèrmek*, *v. n.* To set off with any embellishment; سوسنى اورمق *sùssunu-wùrmak*, To shade (a drawing); سوسا *sùss-et*, *v. n.* To strut and show one's self off.

سوسن *sùsèn*, *s. p.* A lily; an iris.

سوق *sèvk*, *s. a.* A driving, pushing forward, urging, causing to go or march, sending; an instigating; |—, —*et*, *v. a.* To drive, push, urge, send, cause to go; to instigate, incite; —, *sùk*, *s. a.* A street of shops. [*seam.*]

سوكك *sùkuk*, *a. t.* Ripped open at the

سوكلون *sùghlun*, *s. t.* A pheasant.

سوكمك *sùkmek* (*aor. سوكر sùkær*), *v. a.*

To rip up (a seam), unsew; to take to pieces; to pull up by the roots; to make one's way (through obstacles of any kind); to read, decipher; —, *v. n.* To make its way to the surface (any internal disease), discharge itself, and be healed; —, *sùghmek*, *v. n.* To call names, revile, curse, swear; سوكمك *sùkyulmek*, *v. n.* To come unsewn; to run, rove out (any knitted work); —, *v. p.* To be ripped or unsewn or unrove, taken to pieces; to be got through, got over; to be read or deciphered.

سوكند *sèvkènd*, *s. p.* An oath.

سوكيلو *sèvghili*, *s. t.* The beloved object of one's affection; a gallant; a sweet-heart.

سوليك sàlpuk, *a. t.* Limp, hanging loose and flaccid, flabby.

سولك sùluk, *s. t.* A leech.

سولمن sùlumèn, *s. t.* Calomel.

سومك sàvmek (*aor.* سور sàvēr), *v. a.* To love; to like.

سوينج sèvinj, *s. t.* Joy, gladness.

سوندورمك sèvindirmek (*aor.* سوندورر sèvin-dirir), *v. a.* To make happy, cause to rejoice; —, sàndurmek (*aor.* سوندورر sàndurur), *v. a.* To put out, extinguish.

سونكر sùngher, *s. t.* A sponge.

سونكي sùnghu, *s. t.* A bayonet.

سونمك sèvinmek (*aor.* سوينور sèvinir), *v. a.* To rejoice, be glad, be pleased;

—, sànmek (*aor.* سونر sàner), *v. a.* To go out, become extinguished.

سويده sèviyyā, *s. a.* Equality (in *على السويه* 'alé-'ss-sèviyyā, *ad. a.* Equally, alike).

سويجي sèvijji, *s. t.* A woman who loves to excite herself with another woman.

سويدا sùwèydā, *s. a.* A small black spot, the speck of original sin.

سويجه or سويلجه sivilja, *s. t.* A pimple.

سويلمك sùwèylmek (*aor.* سويلر sùwèy-ler), *v. a.* To say; to tell, communicate;

to pronounce, utter; to speak; to confess; سويلتمك sùwèyltnek, *v. a.*

To cause to speak; to allow to speak; to force to speak; to torture and extort a confession from (a person);

سويلنمك sùwèylanmek, *v. a.* To speak or murmur to one's self, to grumble;

—, or سويلنمك sùwèylanmek, *v. p.* To be said, pronounced, spoken;

سويلشمك sùwèylshmek, *v. a.* To confer together, talk (some matter over) together.

سويندورمك sùyundurmek (sàndurmek);

سوينمك sùyunmek (sànmek). See سوندورمك and سونمك.

سه sèh, *a. p.* Three; سه شنبه sèh-shènbih, *s. p.* Tuesday; —, sa, sè, Turkish conditional termination, contracted from ايسه isaè, *if it be, though it be.*

سهام sèhām, *s. pl. a.* (of سهم sèhm), Arrows.

سهر sèhr, *s. a.* Restlessness, sleeplessness.

سهل sèhl (sèhil), *a. a.* Easy, not difficult; level, plain (country).

سهم sèhm, *s. a.* An arrow; (sèhim) a share, portion (of an inheritance); a kind of transferable life annuity payable by the treasury; a kind of exchequer bill, bank-note, or assignat (afterwards called قائمه kâ'imé).

سهو sèhv, *s. a.* A mistake; —, —et, *v. a.* To make a mistake.

سهولت sèhülèt, *s. a.* Facility, ease; gentleness, caution; سهولتو sèhülètü,

a. t. Easy, not difficult.

سي si, *a. p.* Thirty; —, si or si,

Turkish pronominal affix of the third person singular when the word to which it is added ends with a vowel;

as باباسى bābassi, His father, ددسى dèdèssi, His grandfather.

سيا siya, *s. t.* The backing a boat with one or both oars, so as to turn her or make her go astern; — *inf. t.* Back

your boat ! |—, —et, *v.a.* To back (a boat); —, *v.n.* To back astern (with a boat).

سياح *sèyyāh*, *s. a.* A traveller.

سياحتنامہ *sèyyāhāt*, *s. a.* Travel; سياحتنامۀ *sèyyāhāt-nāmē*, *s. p.* A book of travel.

سيادت *siyādēt*, *s. a.* The quality of being a سيد *sèyyid*, *descendant of Muhammed*.

سيار *sèyyār* (*fem.* سيارة *sèyyārē*, A planet), *a. a.* Who or which moves about, wandering.

سياست *siyāsēt*, *s. a.* The government or administration of public affairs; capital punishment; |—, —et, *v.a.* To subject to capital punishment; to govern, rule as a magistrate.

سياق *siyāk*, *s. a.* What follows in a sentence; the grammatical or logical construction of a phrase; a mode, manner, way; سياق و سباق *siyāk-u-sibāk*, The context; بوسياقة *bū-siyākda*, According to this, thus, in this manner.

سياقت *siyākāt*, *s. a.* The peculiar handwriting used in the finance department.

سيال *sèyyāl* (*fem.* سيالة *sèyyālē*), *a. a.* Flowing, liquid.

سيان *siyān*, *s. a. dual* (*of* سى *not used*), Two like or equal things; (*as a Turkish adjective*) equal, alike, all the same.

سياء *siyāh*, *a. p.* Black; —, *s. p.* A black spot; blackness, of a black colour; سيم سياء *sim-siyāh*, Quite

black; سياهلتمق *siyāhlatmak*, *v.a.* To blacken, make black; سياهلتمق *siyāhlānmak*, *v.n.* To become black.

سيب *sib*, *s. p.* An apple.

سجاق *sijāk*, *a. t.* Warm, hot; —, and سجاتلق *sijāklīk*, *s. t.* Heat, warmth.

سبخ *sīkh*, *s. p.* A spit or skewer.

سيد *sèyyid*, *s. a.* (*fem.* سييدة *sèyyidē*), *s. a.* A prince; a descendant of Muhammed.

سیر *sèyr*, *s. a.* Motion, change of place, a wandering; a show, sight, anything to look at, a spectacle; a looking at anything; سيريرى *sèyr-yèri*, *s. t.* A place where people collect for enjoyment; سيرجى *sèyrji*, *s. t.* A spectator, looker-on, a promenader, a lounge; |—, —et, *v.a.* To look at, look on (anything as an object of pleasure or curiosity); —, *v.n.* To move, travel, change its locality; —, سير *sèyr*, *s. pl. a.* (*of* سيرت *sirèt*), The characteristic acts of a person's life, particularly those of Muhammed or other celebrated men; كتب سير *kyù-tubu-sèyr*, Historical books, biographical works relating to the lives of Muhammedan worthies; —, سیر *sir*, *s. p.* Garlic; *a. p.* Full, satiated.

سیران *sèyrān*, *s. a.* A promenading, walking about for pleasure; سيرانگاه *sèyrān-ghyāh*, A place for a promenade. [a person's life and deeds.

سیرت *sirèt*, *s. a.* The general tenour of سيره *sira*, *s. t.* Syra (island of).

سیرک sèyrèk, *a. t.* Wide apart, open, not close; not close woven; *ad. t.*

Not frequently, seldom.

سیرس sias, *s. t.* A fog, a mist.

سیغورتہ sighùrta, *s. t.* Insurance.

سیف sèyf, *s. a.* A sword, sabre.

سیل sèyl (sèl), *s. a.* سیلاب sīlāb, *s. p.*

A torrent; the overflowing of water.

سیلان sèyélān, *s. a.* A flowing, running;

—, —et, *v. n.* To flow, run.

سیلی sīlī, *s. p.* A smack on the face; a box on the ear. [The thirtieth.

سیم sīm, *s. p.* Silver; —, siyum, *a. p.*

سیمā sīmā, *s. p.* The features, visage, physiognomy; لآسیمā lā-siyyemā, *ad. a.*

Especially, principally, above all.

سیمآب sīmāb, *s. p.* (Silver-water) Quicksilver, mercury.

سیمک sīymek (*aor.* سیر siyr), *v. n.* To urinate (said only of a dog).

سیمیا sīmyā, *s. a.* A kind of occult science, magic, necromancy.

سیمین sīmīn, *a. p.* Of silver.

سینک sīnek, *s. t.* A fly; آتسینکی lt-

-sinègkī, *s. t.* A gad-fly; سوری سینک

sivri-sīnek, *s. t.* A musquito; a gnat;

سینکلیک sīneklik, *s. t.* A whip for driving flies away with, a fly-flapper.

سینه sīnē, *s. p.* The breast, bosom.

سینی sīnī, *s. t.* A large brass or copper tray.

سویشمک sīvishmek (*aor.* سویشور sīvishir), *v. n.* To slip away quietly.

سیوف sīyūf, *s. pl. a.* (of سیف sèyf), 'words, sabres.

سیولجه or سیولجه sīvilja, *s. t.* A pimple.

سیه sīyèh (*contracted from* سیاه sīyāh), *s. p.* Black. [keeper.

سئیس sè'iss, *s. a.* A groom, horse-

سئیه sèyyi'ē, *s. a.* A sin; an evil consequence; سئیسنی چکمک sèy-

yi'ēssini-chèkmeç, *v. n.* To be exposed to the evil consequences (of any act).

ش

ش shīn (shīn), Sixteenth letter of the Turkish alphabet, having always the value of the English *sh* in *sharp, rash*. In chronograms it has the numeral value of 300, and in the dates of letters it stands, deprived of its points, as the abbreviation for the month شعبان Shā'bān.

شا shā, or شاه shā'a, (God) wills (in the Arabic adverbial locution ان شاء الله in-shā-'llāh, *If God wills, God willing*, used instead of the English term, *I hope, let us hope*).

شاب (shāp), *s. t.* Alum; —, shābb, *s. a.* A young man, youth. [bravo!

شاباش shābaash! *int. p.* Well done!

شاپقه shāpkā, *s. t.* A hat, a European cap of any kind; the truck of a mast;

شاپقالی shāpkālī, *a. t.* A man wearing a hat or cap of European form.

شاخ shākh, *s. p.* A branch.

شادمان shādān, شادان shādān, شادمان

shādmān, *a. p.* Happy, joyful, merry, delighted.

شادروان *shād-rēwān*, *s. p.* (Which flows merrily), a kind of reservoir for water in the court of mosques, having a roof and conveniences for the performance of ablution. [annotator.]

شارح *shāriḥ*, *s. a.* A commentator, شارک *shārik*, *in* شارک الأنوار *shārik-u-'l-ənvār*, *a. a.* Light-diffusing, luminous, glorious, brilliant.

شاشرمق *shāshirmak* (*aor.* شاشر *shāshir*), *v. n.* To be confused, not know what to say or do; —, *v. a.* To lose (one's way), take the wrong (road); to lose (one's place in reading or writing). شاشکین *shāshkin*, *s. t.* A stupid fellow, one who does not know what he is about.

شاشمق *shāshmak* (*aor.* شاشار *shāshar*), *v. n.* To be surprised, astonished; to be bewildered, confounded; to miss (*generally used in the negative form*).

شاشی *shāshi*, *a. t.* Squinting (eye).

شاطر *shātir*, *s. t.* A kind of running footman in the olden time.

شاعر *shā'ir*, *s. a.* A poet.

شاتول *shākūl* (*shāghol*), *s. t.* A mason's plummet and line; a mason's or carpenter's plumb level.

شاکر *shākir*, *s. a.* One who gives thanks.

شاکرد *shāghird*, *s. p.* A pupil, school-boy, scholar; an apprentice, learner of any kind.

شاکي *shāki*, *a. a.* One who complains.

شال *shāl* (*shāl*), *s. p.* A shawl; a Cash-

mere shawl; the stuff of a Cashmere shawl. [merino.]

شالاکي *shālāki*, *s. t.* The best French شالی *shālī*, *s. t.* A kind of camlet made of goat's hair.

شام *shām*, *s. p.* The evening; —, *shāmm* (*fem.* شامه *shāmmé*), *s. t.* Syria; —, *a. a.* Which perceives odours; قوت شامه *kūvvéti-shāmmé*, The sense of smelling.

شامت *or* شامت *shā'amet*, *s. a.* The being inevitably unlucky to its possessor (a house, horse, estate, employ).

شامیخ *shāmikh*, *a. a.* High (mountain, &c.). [which contains; comprehensive.]

شامل *shāmil*, *a. a.* Which includes, شان *shān*, *s. t.* (*for* شأن *shē'n*, *s. a.*)

Honour, glory, reputation.

شانه *shānē*, *s. p.* A comb.

شاه *shāh*, *s. p.* The king of Persia; the Sultan; شاهانه *shāhānē*, *a. p.* Pertaining to the Shah of Persia or to the Sultan; royal; imperial.

شاهباز *shāh-bāz*, *s. p.* The royal falcon.

شاهد *shāhid*, *s. a.* An eye-witness; a legal witness in a court of justice; —, *s. p.* A beautiful youth or woman.

شاهراه *shāh-rāh*, *s. p.* A royal road, public road.

شاهزاده *shāh-zādē*, *s. p.* A Persian prince of the blood; an Ottoman prince of the blood.

شاهنشاد *shāhīnshāh*, *s. p.* (King of kings) The Sultan.

شاهنشین *shāhīnshīn*, *s. p.* A kind of

projecting covered balcony or bow-window in a house.

شاهین shāhin, *s. f.* A royal falcon.

شایان shāyān, *s. p.* Worthy, meriting.

شائبه shā'ibē, *s. a.* A semblance, small tincture, least appearance.

شاید shāyed, *c. p.* Lest; perhaps, per-adventure.

شایسته shāyèssté, *s. p.* Proper, fitting.

شایع shāyī', *s. a.* Diffused, divulged, rumoured, spread. [lugger.

شایقه shāyika, *s. f.* A kind of Levantine

شایگان shāyghyān, *a. p.* Great, abundant (riches); —, *s. p.* A treasury or

شب shèb, *s. p.* The night. [treasure.

شباب shèbāb, شبابت shèbābèt, *s. a.* Youth, youthfulness; عنفوان شبابت "ūnfuvāni-shèbābèt, The flower of

شباط shūbāt, *s. a.* February. [youth.

شبانروز shèbānrūz, *ad. p.* By night and by day. [The stock; the wall-flower.

شبوی shèb-būy, *s. p.* (Night-smelling),

شبیرو shèb-pèré, *s. p.* A bat (bird).

شبخون shèb-khūn, *s. p.* A night attack.

شبهك shèbek, *s. f.* A baboon.

شبهكه shèbéké, *s. a.* Anything formed in meshes like a net, network.

شبنم shèb-nèm, *s. p.* Dew.

شبه shibh, *s. a.* A resemblance; —معین, shibhi-mā'in, A rhomboid.

شبهه shèbhé (shùp—), *s. a.* A doubt, incertitude; a doubt, suspicion; |—, —et, *v.s.* To doubt, to feel uncertain; to have a suspicion; شبهه لنمك shèphélnmek, *v.s.* To become sus-

picious, to have one's suspicious or doubts awakened; شبهه لو shèphélu, *a. f.* Doubtful, uncertain (thing); شبهه جی shèphéji, *s. f.* A doubting person. [work.

شبیكه shèbiké, *s. a.* Any kind of net-

شبهه shèbih, *a. a.* Similar, resembling, like.

شتا shitā, *s. a.* The winter; —, shèttā, *a. a.* Various, many, different.

شتاب shitāb, *s. p.* A running, making haste; |—, —et, *v.s.* To run, hasten.

شتابان shitābān, *s. p.* Who runs, who makes haste.

شتر shùtur, *s. p.* A camel; شتر مرغ shùtur-mùrgh, *s. p.* (Camel-bird), The ostrich; شترکاو پلنک shùtur-ghyāw-pèlènk, (Camel, cow, leopard) A cameleopard; شتربان shùturbān, *s. p.* A camel-driver.

شتم shètm, *s. a.* A vilifying, abusing, scolding; |—, —et, *v.s.* To call names. [very, valour.

شجاعت shèjā'āt, *s. a.* Courage, bravery.

شجر shèjer, *s. a.* A tree, plant, bush.

شجره shèjéré (sèjéré), *s. a.* A genealogical tree, scheme of descent.

شجون shùjūn, *s. pl. a.* (of شجین, not used), Different ways of solution, relation, or explanation, is شجون زو shùjūn-zu, *a. a.* Differently explained by different people (a tradition, &c.).

شجاع shèjī', *a. a.* Courageous, brave, bold. [ness of body.

شجاعت shèhāmet, *s. a.* Fatness, plump-

شحنه shàhné, *s. p.* A magistrate, governor.

شخص shàkhss, *s. a.* A person; the person, individual body; any object set up or fixed upon as a mark by surveyors.

شد shèdd, *s. a.* A tightening, making tight, firm, strong; |—, —et, *v.a.* To tighten; to make firm, strong; to strengthen; —, shùd, *s. p.* A going, going away, departing; آمدشد āmed-shùd, آمدوشد āmed-u-shùd, *s. p.* A coming and going, traffic of passengers, &c.; |— — —, āmed-u-shùd-et, *v.s.* To come and go to and fro.

شدت shiddèt, *s. a.* Violence, force, strength, vehemence; شدتلو shiddètli, *a. t.* Violent, vehement.

شدهگان shùdégghyān, *s. pl. p.* (of شده شده shùdê, *not used*), The dead, those who were. [severe.

شدید ahèdíd, *a. a.* Violent, vehement, شد khayr-u-shèrr, *s. a.* Evil; mischief; خیروشر khayr-u-shèrr, Good and evil.

شرا shirā, *s. a.* A buying, purchasing; بیع و شرا bèy-u-shirā, Sale and purchase.

شراب shèrāb (shàrāb), *s. a.* Wine.

شرار shirār, *s. pl. a.* (of شر شرèrr), Evils; mischiefs; (of شراره shirārê),

شراره shirārê, *s. a.* A spark. [Sparks.

شرائع shirā, *s. a.* A sail; او شرائعها shirā-kyùshā-òl, *v.s.* To set sail, spread sails. [stockade.

شرانپو shèranpo, *s. t.* A palisade; a

شرائیر shèrà'ir, *s. pl. a.* (of شریره shèrīrê), Evils, mischiefs.

شرائط shèrà'it, *s. p. a.* (of شرطه shèrīta), Conditions, stipulations; indispensable previous accessories.

شرب shùrb, *s. a.* A drinking; |—, —et, *v.a.* To drink.

شربت shèrbèt, *s. a.* A drink, either sweet and agreeable, or medicinal as a purgative draught, &c.; the water of twice-boiled coffee; the water obtained by steeping anything, as liquid manure, &c.

شرت shirrèt, *s. a.* Malice, evil-mindedness; —, *s. t.* A mischievous person.

شرح shèrh, *s. a.* A cleaving and laying open; a commenting, glossing, paraphrasing; a commentary, glose, paraphrase; a marginal or interlineary note; |—, —et, *v.a.* To explain by way of comment, glose, paraphrase, or marginal or interlineary note; to cleave and lay open. [cleft.

شرحه shèrha, *s. a.* A slice; a gash, cut,

شردمه shèrzimê, *s. a.* A body of people, congregation, troop.

شرط shàrt, *s. a.* An indispensable previous accessory, a condition, stipulation, proviso; شرطنامه shàrt-nāmê, *s. p.* A paper of conditions, an agreement; |—, —et, *v.s.* To stipulate, lay down stipulations; شرط اولسون shàrt-òlsun, *ist. t.* (I will really do so, or) be it a condition (that I divorce my wife)!

شرطه *shūrta*, *s. a.* A kind of beadle or officer; —, *a. p.* Favourable (wind).
 شرع *shēr*, *s. a.* God's sacred law, as deduced from the Kur'an, the sayings or acts of Muhammed, and the unanimous opinions of the Church in the earliest times; شرعى *shēr'ī* (*fem.* شرعية *shēr'īyyā*), *a. a.* Pertaining to God's law; agreeable to God's law; شرعاً *shēr'an*, *ad. a.* Agreeably with God's law.
 شرف *shèref*, *s. a.* Honour, of which a person may feel proud; honour, or sanctity, which others respect; شرفیاب *shèref-yāb-ōl*, *v. s.* To be honoured, receive honour.
 شرفا *shùréfā*, *s. pl. a.* (*of* شریف *shèrif*), Princes, descended from Muhammed.
 شرفه *shùrfé* (*shèrifé*), *s. a.* The gallery of a minaret; شرفه‌لو (*shèriféli*), *s. t.* Possessed of a gallery or galleries (a minaret).
 شرق *shàrk*, *s. a.* The east; شرقی *shàrki* (*fem.* شرقیه *shàrkīyyā*), *a. a.* Eastern.
 شرك *shirk*, *s. a.* The sin of professing that God is not one but has associates; polytheism.
 شركا *shùrékyā*, *s. pl. a.* (*of* شريك *shèrik*), Partners, associates.
 شرکت *shirkèt*, *s. a.* Partnership; an association, company.
 شیرلغان *shirlaghān* (*for* شیرروغن *shir-rùghān*, *s. p.* Milk-oil), *s. t.* (Oil) of sesame.

شرم *shèrm*, *s. p.* Shame; bashfulness; modesty; شرمسار *shèrmsār*, شرمگین *shèrmghīn*, شرمناک *shèrmnāk*, شرمند *shèrmèndé*, شرمیده *shèrmīdē*, *a. p.*
 شراب *shùrup*, *s. t.* Syrup. [Ashamed.
 شرور *shùrūr*, *s. pl. a.* (*of* شر *shèr*), Evils; mischiefs, misdeeds, troubles.
 شروط *shùrūt*, *s. pl. a.* (*of* شرط *shàrt*), Conditions, provisos, stipulations, points.
 شروع *shùrū*, *s. a.* A beginning, commencing, entering upon; |—, —*et.* *v. s.* To begin, commence, enter.
 شره *shèreh*, *s. a.* Avidity, greediness.
 شریان *shiryān*, (*s. a.* A pulse-vein, an artery) is شریان طبری *shiryān-dāmari*, *s. t.* The aorta, jugular vein, or carotid artery (?). [tape.
 شرید *shèrid*, *s. t.* A piece of braid or
 شریر *shèrīr*, *s. a.* A malignant.
 شریعت *shèrī'āt*, *s. a.* The same as شرع *shèr*, which see.
 شریف *shèrif* (*fem.* شریفه *shèrifé*), *a. a.* Honourable, honoured, noble, sacred, holy; —, *s. a.* A prince, descendant of Muhammed. [associate, a fellow.
 شریک *shèrik*, *s. a.* A partner, an
 شست *shùsst*, *s. p.* A washing; شست
 وشوا *shùsst-v-ahū-et*, *v. a.* To wash.
 شسته *shùssté*, *a. p.* Washed; ناسته *nā-shùssté*, Unwashed.
 شش *shèsh*, *a. p.* Six.
 ششخانه *shèsh-khānē* (*shīsh-hānē*), *s. p.* A rifle; ششخانه‌لو (*shīsh-hānēli*), *s. t.* Rifled (gun).

ششمان shishmān, *a. t.* Corpulent.
 ششمك shishmek (*aor.* شيشر shishær),
v.n. To swell, swell out.
 شصت shāsst, *a. p.* Sixty.
 شطارت shātārèt, *s. a.* Alacrity, ac-
 tivity, sharpness.
 شطرنج shātrenj (sāntrānj), *s. p.* The
 game of chess; a check or chequer
 (on any stuff or surface); شطرنجولو
 (sāntrānjli), *a. t.* Checked, chequered.
 شعار shi'ār, *s. a.* A distinctive mark or
 sign. [sunbeam.
 شعاع shù'ā, *s. a.* A ray of light, a
 شعبان shā'bān, *s. a.* The eighth month
 of the Muhammedan year.
 شعبه shù'bédé, or شعبذ shù'bézé,
s. p. Any trick of legerdemain or
 conjuring; شعبه باز shù'bédé-bāz,
s. p. A conjurer, trickster.
 شعبة shù'bé, *s. a.* A ramification; a
 subdivision; a branch of a clan or
 tribe.
 شعر shi'r, *s. a.* Poetry; the poetical
 fire or vein; —, شاهر, *s. a.* Hair;
 شويلمك shi'r-sùwèylémek, *v.n.*
 To indite poetry; — او قومتق, shi'r-
 òkumak, To read, recite, repeat
 poetry; شعري shi'ri (*fem.* شعريه
 shi'riyyé), *a. a.* Pertaining to poetry.
 شعرا shù'arā, *s. pl. a.* (*of* شاعر shā'ir),
 Poets. [Vermicelli.
 شعريه shà'riyyé (shèhriyyé), *s. t.*
 شعثه shà'shā'a, *s. a.* A glittering,
 flashing, gleaming.
 شعله shù'lé, *s. a.* Flame.

شعور shù'ūr, *s. a.* Intelligence, intel-
 lect, understanding.
 شعير shā'ir, *s. a.* Barley.
 شغب shàghab, *s. a.* A turmoil.
 شغف shàghf, *s. a.* Violent love, passion.
 شغل shùghl, *s. a.* An occupation.
 شفا shifā, *s. a.* A state of health; a
 return to health, a cure; a remedy,
 means of cure, or wholesome thing
 conducive to health; شفالى shifāli,
a. t. Wholesome, beneficial to health;
 — بولمتق, shifā-bùlmak, *v.n.* To be
 cured, get well; — ويرمك, shifā-
 vèrmek, *v.n.* To grant health (God);
 شفالى اولسون shifāler-òlson! *int. t.*
 May it be health to you! (*said to one*
after he has drunk, bathed, or been
shaved); دارالشفاء dāru-'sh-shifā, An
 hospital.
 شفاعت shifā'āt (shè—), *s. a.* Inter-
 cession; —, —et, *v.n.* To make in-
 tercession. [transparent.
 شفاف shèffāf, *a. a.* Diaphanous, clear,
 شفاه shifāh, *s. pl. a.* (*of* شفه shèfé),
 Lips; شفاهى shifāhī, *a. a.* Verbal,
 oral; شفاهها shifāham, *ad. a.* Verbally,
 orally, by word of mouth.
 شفتالو shèftāli, *s. p.* A peach; a kiss;
 — يارمه yārma—, A melting peach;
 كباد ات شفتالوسى èt-shèftāliissi, *كباد*
 شفتالوسى kèbād-shèftāliissi, A cling-
 stone peach; تويسز شفتالو tùysuz-shèf-
 tāli, (*a downless peach*) A nectarine.
 شفته shifté, *a. p.* Mad; distracted with
 love; —, *s. p.* A lover.

شفق *shāfak*, *s. a.* The evening twilight ;
the break of day.

شفقت *shāfakat*, *s. a.* The tendency of
feeling which leads to commiseration ;
شفتلو *shāfakatlū*, *a. t.* Kind (*used in*
addressing letters).

شفوی *shēfēvī*, *s. a.* Labial.

شفه *shēfē*, *s. a.* A lip ; شق شفه *shākki-*
-shēfē-et, *v. n.* To open one's lips or
mouth and speak.

شفیع *shēfī*, *s. a.* An intercessor ; the
great intercessor (Christ with Christ-
ians, Muhammed with Muhammedans).

شفیق *shēfik*, *s. a.* Kind, commiserating.

شق *shākk*, *s. a.* A splitting open, rend-
ing, severing ; —, *shikk*, *s. s.* A part,
a subdivision of any matter under
consideration, a case ; شقین *shik-*
kāyn, *s. a. dual*, The two cases (sup-
posed or shown) ; —, *shākk-et*, *v. a.*
To rend.

شقا *shākā*, *s. a.* Wickedness, ill-doing ;
—, *s. t.* Fun, a joke ; — ارباب *erbābi-*
shākā, Wicked people, evil-
doers ; —, —*et*, *v. n.* To speak or act
in joke ; — سولمک *shāka-sūwèylé-*
mek, To speak in joke.

شقاقت *shikāk*, *s. a.* Contention, quarrel-
ling, discord. [ness, badness.

شقاوت *shākāvēt*, *s. a.* Evilness, wicked-

شقایق *shākāyik*, *s. t.* The peony.

شقه *shūkkā*, *s. a.* A note, short letter.

شقی *shāki* (*fem.* شقیه *shākiyyē*), *a. a.*
Wicked, evil-minded, bad ; —, *s. a.*
A wretch, villain.

شک *shēkk*, *s. a.* A doubt ; a doubting ;
—, —*et*, *v. n.* To have a doubt, to
doubt.

شکار *shikyār*, *s. p.* The chase, hunting,
fowling, fishing ; anything caught in
the chase, prey ; —, *a. p.* (*in compo-*
sition), Who or which catches as prey.

شکاف *shikyāf*, *s. p.* A crack, fissure,
cleft ; —, *a. p.* (*in composition*), Who
cleaves ; — موشکاف *mū-shikyāf*, *a. p.*
Who splits hairs ; — موشکافانه *mū-shik-*
yāfānē, *a. p.* After the manner of one
who splits hairs.

شکال *shikyāl*, *s. p.* Trammels for a horse.

شکان *shikyān*, *s. p.* A curl ; a twist ; a
plait ; a wrinkle ; —, *a. p.* Curly ;
folded ; wrinkled.

شکایت *shikyāyet*, *s. a.* A complaint,
doleance ; —, —*et*, *v. n.* To make a
complaint ; — شکایتچی *shēkyāyetji*, *s. t.*
A complainant.

شکر *shēker*, *s. t.* Sugar ; sweetmeats
made with sugar ; — کل بشکر *gbyll-bē-*
-shēker, Conserve of roses ; — شکرچی

shēkerji, *s. t.* A confectioner ; — شکرلمه

shēkerlēmē, *s. t.* Sweetmeats of sugar,
confectionery ; —, *shùkr* (*shūkyur*),

s. a. Thanks, thankfulness ; —, —*et*,
v. n. To give thanks ; —, *shùkr*!

شکر اولسون! *shùkr-òlsun!* شکر اولسون
shùkyuròlsun - òlsun! Thanks be ^{(to}
God)!

شکران *shùkrān*, *a. a.* Thankful, grate-
ful ; — شکرانیت *shùkrāniyyēt*, *s. t.*
Gratitude, thankfulness.

شکرانہ shùkrānē, *s. p.* A thanks-offering, anything done as a mark of gratitude. [much.]

شکرف shighèrf, *a. p.* Good; abundant,

شکست shikèsst, *s. p.* A breaking;

—, —et, *v.a.* To break.

شکستہ shikèssté, *a. p.* Broken; —, *s. p.* The common running writing of Persia. [open (a flower).]

شکفته shùkyùfté, *a. p.* Blown, opened,

شکل shèkl (shèkil), *s. a.* A form, figure; a kind, sort.

شکم shikèm, *s. p.* The belly.

شکمبہ shikèmbé (ishkèmbé), *s. p.* Tripe.

شکن shikèn, *a. p.* (*in composition*), Who breaks.

شکنجہ shikènjé (ishkènjé), *s. p.* Torture; —, —et, *v.a.* To torture, put to the torture.

شکوا (شکوی for) shèkwà, *s. a.* A complaint; —, —et, *v.n.* To make a complaint. [som.]

شکوفہ shùghyüffé, *s. p.* A flower, blossom; شکوه shùkyüfh, *s. p.* Majesty of appearance, dreadness, awe-inspiringness.

شکيب shèkib, شکیبا shèkibā, *a. p.*

Patient; شکیبائی shèkibā'ī, *s. p.*

Patience. [cushion for sitting on.]

شلتہ shilté, *s. t.* A thin quilted upper

شلغم shalgham, *s. t.* A turnip.

شلوار shälwar, *s. t.* Loose and long trousers.

شم shèmm, *s. s.* A smelling, examining, or perceiving odours; —, —et, *v.a.* To smell.

شماآت shèmätät, شماآه shèmäté

(shèmata), *s. a.* A noise, loud noise;

—, shèmata-et, *v.n.* To make a great noise; شماآتہ تلی shèmata-tèli, *s. t.*

Tinsel. [fellow.]

شماآتہ جی shèmätéji, *s. t.* A noisy

شمار shèmar, *s. t.* A smack on the face,

a box on the ear; —, shùmār, *s. p.*

A counting; count, tale; —, *a. p.* (*in composition*), Who counts, tells.

شمال shimāl, *s. a.* The north; the left side; شمالی shimālī, *a. a.* Northern.

شماآئل shèmā'il, *s. pl. a.* (*of شمال*

shimāl, *not used in this sense*), The

qualities of heart or mind contained in one; the features contained in one's countenance.

شمدی shimdi (shindi), *s. t.* The present

time; —, *ad. t.* Now, at present;

presently, immediately, directly, in a

minute; just now, a minute ago;

—, ہمان hēmān-shindi, *ad. t.* Almost

directly; just this moment; شمدیلک

shimdilik, *ad. t.* For the present;

شمدیجک shimdijik, *ad. t.* Almost

directly; just this moment; شمدیکی

shimdiki, *a. t.* The present.

شمردہ shùmürdē, *a. p.* Counted, told.

شمس shèmas, *s. a.* The sun; شمسی

shèmsī (*fem.* شمسیہ shèmsiyyé), *a. a.*

Pertaining to the sun, solar; شمسیہ

shèmsiyyé, *s. t.* An umbrella; parasol;

pavilion; حروف شمسیہ hùrfu-shèmsiyyé,

(The solar letters) Those letters

which, when in Arabic phraseology they

commence a noun or adjective having the definite article ال *el, the*, before them, require that, in pronunciation, the sound of the ل should be omitted, and their own sound reduplicated, as is the case in the word الشمس *esh-shèmas, the sun*. Those letters are ت, ث, د, ذ, ر, ز, س, ش, ص, ض, ط, ظ, and ن; the others being styled حروف قمرية *hùrūfu-kāmériyyē, lunar letters*. [of lightning.]

شمشك *shīmahek, s. f.* Lightning, a flash

شمشير *shīmahīr, s. p.* A sword, sabre.

شمع *shēm, s. a.* A candle; عسل—, *shēm"i-* "Assel, Bees'-wax; a wax-candle, wax-light; شمعدان *shēm"idan (shāmdān), s. p.* A candlestick.

شمعة *shēm"ā (shāma), s. a.* A wax-taper.

شمول *shùmūl, s. a.* A comprehending; including; comprehensiveness; شمولي او *shùmūlu-ūl, v. n.* To comprehend, include, embrace.

شمة *shèmmē, s. a.* A single whiff or sniff of odour; a slight tinge. [perfumed.]

شميم *shēmīm, a. a.* Smelling, odorous,

شن *shèn, a. t.* Lively, gay; populous, cultivated, inhabited; شنلك *shènlik, s. t.* Liveliness, gaiety; a populous place, showing signs of man's presence by buildings, cultivation, traffic, &c.; a merry-making, public rejoicings and illuminations.

شناس *shīnāss, a. p. (in composition),*

Who knows, understands.

شناعت *shènā"āt, s. a.* A being bad,

odious, shameful; a bad, odious, shameful act.

شناور *shīnāvūr, s. p.* A swimmer.

شنائع *shènā"ī, s. pl. a. (of شنيعة shēnī"ā),* Bad, odious actions.

شنبه *shēnbih (shēnbē), s. p.* Saturday.

شنشنة *shīshīnē, s. a.* Natural disposition, character.

شنيد *shēnīd, s. p.* A hearing; گفت و شنيد *ghyūft-u-shēnīd,* Speaking and hearing.

شنيدۀ *shēnīdē, a. p.* Heard, heard of; who has heard.

شنيع *shēnī, a. a.* Bad, odious, shameful; شنيعة *shēnī"ā, a. a. fem.; —, s. a.* One bad, odious act. [ing.]

شو *shū, pron. t.* That; —, *s. p.* A wash-

شوال *shēvwāl, s. a.* Name of the tenth month of the Muhammedan year.

شوخ *shūkh, a. p.* Free in manners, forward, pert.

شور *shòr, a. p.* Saltish, brackish; bad, evil; —, *s. p.* Evil, trouble, disorder.

شورا *shūra, pron. t.* This place, this spot; — (*for شورى*), *shùrà, s. s. A* council.

شوربا *shòrba (chòrba), s. p.* Soup.

شورش *shòrish, s. p.* Trouble, confusion, sedition, contention, disorder.

شورى *shùrà, s. a.* A council.

شوريدۀ *shūrīdē, a. p.* In confusion, confused, disordered.

شوط *shūvt, s. a.* A course or round (in running, especially in the ceremonious running performed by the pilgrims to Mecca).

شوق shèwk, *s. a.* Alacrity, cheerfulness and spirit in acting; inclination, eagerness.

شوك shèvk, *s. a.* A thorn; a spur, a goad.

شوكت shèvkèt, *s. a.* Imperial majesty; شوكتلو shèvkètlū, *a. t.* شوكتماآب shèvkæt-mā'āb, *a. p.* Majestic (the title most specially assumed by and given to the Sultan).

شول shòl, *or* شو shū, *pron. t.* That.

شوم shūm, *a. a.* Unlucky, bringing bad luck.

شؤون shū 'ūn, شؤونات shū 'ūnāt, *s. pl. a.* (*of* شأن shè'n, *not used*), States, conditions, aspects of being.

شوهر shèvhēr, *s. p.* A husband.

شوی shūy, *a. p.* (*in composition*), Who washes; جامه شوی jāme-shūy, *s. p.* A washer of linen.

شویله shūylē, *ad. t.* So, in that manner; بویله—, shūylē-būylē, *ad. t.* Middling, not too well.

شه shèh (*abbreviated form of* شاه shāh), *s. p.* The Sultan; the Shah; a king.

شهاب shihāb, *s. a.* A shooting or falling star; a fiery meteor.

شهادت shāhādet, *s. a.* Valid legal testimony; martyrdom; the profession of the Muhammedan faith; all things visible; پرمغی—, shāhādet-pārmaghi, *s. t.* The fore-finger.

شهامت shāhāmet, *s. a.* Courage, valour.

شهب پیر shèh-pēr, *s. p.* The (royal *or*) pinion feather of a bird's wing.

شهیندر shèh-bèndēr, *s. p.* A consul or commercial magistrate.

شهد shèhd, *s. a.* Honey. [Martyrs.]

شهدا shèhdā, *s. pl. a.* (*of* شهید shèhid),

شهر shèhr, *s. a.* A lunar month; a calendar month; —, (shèhir), *s. p.* A city, town; شهرلو shèhirli, *a. t.* A townsman (not a rustic); شهرى shèhrī (*fem.* شهریه shèhriyyē), *a. a.* Pertaining to a month, monthly; شهریه shèhriyyē, *s. a.* Monthly allowance, pay, or salary.

شهریار shèhriyār, *s. p.* A monarch; the Sultan; شهریارى shèhriyārī, *s. p.* The quality of being a monarch, empire, sovereignty; —, *a. p.* Royal, imperial; شهریارانه shèhriyārānē, *a. p.* Pertaining to a monarch, to the Sultan.

شهزاده shèh-zādē, *s. p.* A prince of the شها shèhlā, *a. a.* Grey (eye). [blood.]

شهنشاه shèhinshāh, *s. p.* The king of kings, the Sultan. [for a king's use.]

شهوآر shèhvār, *a. p.* Good, excellent, fit شهبوانى shèhwānī (*fem.* شهوانیه shèhwāniyyē); *a. a.* Pertaining to the appetites and passions, sensual.

شهوت shèhvāt, *s. a.* Sensual desire.

شهود shūhūd, *s. a.* The being visible; all that is visible; —, *s. pl. a.* (*of* شاهد shahid), Eye-witnesses; witnesses before a judge; — عالم "ālmī —, The visible world.

شهور shūhūr, *s. pl. a.* (*of* شهر shèhr), Lunar months; calendar months.

شهيد shèhid, *s. a.* A martyr, one who

dies for the faith, either in battle or in any other manner; — او, shèhid-öl, To be killed in the cause of religion.

شهر shèhîr, *s. s.* Commonly known.

شی (for شیء) shèy, *s. s.* A thing; هر شیء hâr-shèy, Everything; هیچ شیء hîch-bîr-shèy, Nothing; چو شیء chòk-shèy! Astonishing! Wonderful.

شیاطین shèyâtîn, *s. pl. s.* (of شیطان shèytân), Devils, demons.

شیا shèybâ, *a. s.* (in لیلہ شیا lèylé'i-shèybâ), The bridal night.

شېخ shèykh, *s. s.* An old man; a mature aged man; an elder; a chief of an Arab tribe; a chief of a community of dervishes; a kind of ecclesiastical dignitarian equivalent to our *dean* or *canon*; a prince (in Arabia); — الإسلام, Shèykhul-'l-islâm, The chief doctor-of-law in Turkey (his office being at once equal to those of the Lord Chancellor and Archbishop of Canterbury in England); — الحرم, Shèykhul-'l-Hârem, The Prince or Governor of Medina.

شېخوخت shèykhūkhât, *s. s.* Old age.

شیدا shèydâ, *a. p.* Mad, insane; crazed with love. [rânâ, *a. p.* Lion-like (act)].

شیر shîr, *s. p.* Milk; a lion; شیرانہ shîrânê,

شیرازہ shîrâzê, *s. p.* The band at the top and bottom of the back of a book, which is usually ornamented.

شیردان shîrdân, *s. p.* The rennet stomach of an animal.

شیرہ shîrê (shîrê), *s. p.* The must or newly-expressed juice of grapes or

شیرین shîrîn, *a. p.* Sweet. [fruit.

شیش shîsh, *s. f.* A skewer; a spit; a small-sword or any similar weapon; a swelling. [(man).

شیشکو shîshko, *a. f.* Fat, corpulent.

شیشکین shîshkîn, *a. f.* Swollen, swelled.

شیشمک shîshmek (*cor.* شیشر shîshîr), *v. s.* To swell; to become fat; to be inflated; شیشرمک shîshîrmek (*cor.* شیشر shîshîr), *v. s.* To cause to swell.

شیشه shîshê (shîshê), *s. p.* Common glass; a glass bottle; a bottle of any kind; a lath; a cupping-glass.

شیطان shèytân, *s. s.* The devil; a cunning fellow; شیطانی shèytânî, *s. s.* Pertaining to the devil, diabolic, devilish. [ishness, mischief, malice.

شیطنت shèytânê, *s. s.* Devilry, imp-

شیعه shî'ê, *s. s.* Heresy in religion, particularly the Mussulman heresy prevalent in Persia principally; شیعی shî'î, *a. s.* Pertaining to the Shi'ite sect; a Shi'ite.

شيفته shîftê, *a. s.* Enamoured; mad.

شیم shîyem, *s. pl. s.* (of شیمه shîmê), Qualities of the heart, points of natural or moral character.

شین shîn (shîn), *s. s.* Name of the letter ش; —, شهن, *s. s.* Disgrace, shame, dishonour.

شيو (shèy), *s. p.* A slope, talus, inclined plane, bevel; —, *a. f.* Inclined:

levelled; صحرا —, shèvi-sàhrā, The glaciis.

شيخ shàyūkh, *s. pl. a.* (of شيخ shèykh), Old man; elders; chiefs of tribes.

شيخ shàyū“, *s. a.* A being rumoured abroad; بولمتى —, shàyū“-bùlmak, *v.n.* To be publicly spoken of, to be noised abroad.

شيوه shīwē, *s. a.* Grace, any graceful act, look, or motion; coquetry; شيوه لسان shīwé“i-lissān, A delicate point in language.

ص

ص sād (sāt), Seventeenth letter of the Turkish alphabet, having the value of the letter *s* or *es* in English, though occasionally becoming more guttural. Compared with the س, it is the hard letter of the pair, and takes the hard vowels after it. In chronograms and astronomical tables it has the numeral value of 90; and in the dates of letters it is the abbreviation of the name of the month صفر Sāfir.

صابر sābir, *s. a.* A patient person.

صابون (sābun), *s. a.* Soap; صابونلماق sābunlamak, *v.a.* To soap.

صاپ sāp, *s. t.* The stalk of anything; a long handle; straw (in its natural untrituated state); صاپلو sāpli, *a. t.* Having a handle, handled.

صاپلامتى sāplamak (*aor.* صاپلار sāplar), *v.a.* To stick (any long or pointed

thing into any other thing); صاپلانمى sāplanmak (*aor.* صاپلانور sāplanir), *v.n.*

To stick in, become stuck, stick fast.

صاپمى sāpmak (*aor.* صاپار sāpar), *v.n.*

To leave a straight course and take a lateral direction.

صاپه sāpa, *a. t.* Not in a straight line of road, out of the road, out-of-the-way;

صاپه دوشمى sāpa-dūshmek, *v.n.* To lie out of the road, to be out of the way.

صاپاشمى sātashmak (*aor.* صاپاش sātashir), *v.n.* To touch, meddle, have anything to do with (by word or deed).

صاپتمى sātmak (*aor.* صاپار sātar), *v.a.*

To sell, vend, debit; to talk, prate about (anything), narrate, relate with an air of confidence; to talk with the air of possessing (any particular quality).

صاپتون sātın, *ad. t.* By way of purchase;

صاپتى —, sātın-ālmak, *v.a.* To buy, acquire by purchase.

صاپتىجى sātjji, *s. t.* A seller.

صاپتىلىق sātılık, *a. t.* For sale, on sale.

صاج sāj, *s. t.* Sheet iron; صاج اياتى —, sāj-āyak, *s. t.* A trevet.

صاج sāch, *s. t.* The hair of the head, a hair from the head.

صاجاق or صاجاق sājchak, *s. t.* The eaves of a house; a fringe.

صاجمى sājchmak (*aor.* صاجار sājchar), *v.a.* To scatter, to throw (seed, money, &c.) so as to fall in a scattered manner.

صاجمه sājchma, *s. t.* Anything thrown

scatteredly; a cast-net; small shot for fowling; foolish talk, nonsense; any foolish act; any valueless thing.

صاجی *sāchi*, *s. f.* Small money scattered at weddings, &c.

صاحب *sāhib* (*sā'ab*), *s. a.* An owner, possessor; a friend, protector; صاحبسز *sāhibsiz* (*sā'absiz*), *a. t.* Without an owner; friendless; او صاحبی *ev-sāhibi* (*sā'abi*), خانہ صاحبی *khānē-sāhibi*, The master of the house; a landlord; صاحب فراش *sāhib-firāsh*, *a. p.* Sick, ill in bed; طبیعت صاحبی *tābi'āt-sāhibi*, A man of refined taste; چیقمتی *sā'ab-chikmak*, *v. n.* To come forward and claim (anything) as the owner or protector; قران — or صاحبقران *sāhib-kirān*, (Lord of the age) A Mussulman monarch of mark (such as is said to have been promised in every century for the protection of the faith); خروج — *sāhib-khūrdj*, A great but unlawful conqueror, such as Timur the Lame, Jenghiz-Khan, &c.

صاد *sād*, *s. a.* Name of the letter ص.

صادر *sādir*, *a. a.* Emanating, coming forth; او —، —دل, *v. a.* To emanate, to spring, arise, take its being.

صادق *sādiq*, *a. a.* Truthful, true, truth-speaking, true-spoken; faithful.

صاریب *sārip*, *a. t.* Difficult of ascent, steep; difficult of access; violent, vehement.

صارصمتی *sārasmak* (*aor.* صارصار *sārsar*), *v. a.* To shake violently and suddenly.

صارجی *sārghi*, *s. t.* A bandage.

صارق *sārik*, *s. t.* The shawi or muslin used in forming a turban.

صارقمق *sārkmaq* (*aor.* صارقار *sārkār*), *v. n.* To hang loosely down, to dangle; صارقتمق *sārkītmak* (*aor.* صارقیدر *sārkīdir*), *v. a.* To cause or leave (anything) to hang down, to let down dangle (the end of a rope, &c.); صارقکی *sārkik*, *s. t.* Pendulous, dangling, hanging down.

صارقندیلک *sārkindilik*, *s. t.* Any lawless, oppressive, or vexatious act of spoliation or damage. [A sharp sword.

صارم *sārim*, *a. a.* Sharp (sword); —, *s. t.* صارماشتق *sārmāshik*, *s. t.* Ivy.

صارماشتمق *sārmāshmak* (*aor.* صارماشر *sārmāshir*), *v. n.* To twine mutually round and about each other.

صارمتراق *sārimtrāk*, *a. t.* Yellowish.

صارمساق *sārimasāk*, *s. t.* Garlic.

صارمق *sārmak* (*aor.* صارار *sārar*), *v. n.* To bind, bind up (a thing with some other thing); to bind or twine (a thing) round or about (another thing); صارلمق *sārlmq* (*aor.* صاریلور *sārlūr*), *v. n.* To twine, to embrace; —, *v. p.* To be bound up; to be twined or bound round something.

صاری *sāri*, *a. t.* Yellow; red, carrotty (hair); —, *s. t.* The yolk or yellow (of an egg); صاریلتی *sārlit*, *s. t.* Yellowness; the jaundice.

صاعقه *sā'ika*, *s. a.* A thunderbolt.

صاغ *sāgh*, *a. t.* Right (hand or side);

alive; well, in good health; whole, not broken, cracked, or injured; صاغلق *saghlik*, *s. t.* Health; a direction given as to any road to be followed; صاغليجق *saghlijak*, *s. t. dim.* Good little health; صاغليجقلا *saghlijakla!* (Go) with a good little health! (*said to friends who are taking leave, generally by ladies*); صاغلقلا اولمسه *saghlikla-dimassa* (or some other verb)! (O! that he were not, in health!) I wish he had been anything else! صاغلق *saghlik* ويرمك *saghlik-vermek*, *v. n.* To direct (anyone as to the road he is to follow); to grant health (God); صاغلق اولسون *saghlik-olsun!* Never mind so long as health remains!

صاغالمق *saghalmak* (*aor.* صاغالور *saghalir*), *v. n.* To get well, be healed, cured. صاغر *saghar*, *a. t.* Deaf; dead, dull, surd (sound). [horse]; shagreen.

صاغر *saghari*, *s. t.* The crupper (of a صاغمق *saghamak* (*aor.* صاغار *saghar*), *v. a.* To milk.

صاغنامق *saghamak*, *s. t.* A heavy summer shower, storm of rain.

صاف *saf*, *a. p.* Pure unmixed, unadulterated; guileless, simple-minded.

صافى *safi*, *a. a.* Pure, unmixed; mere, sheer.

صافسى *saksi*, *s. t.* A flower-pot.

صاقلماق or صاقلماق *saklamak* (*aor.* صاقلار *saklar*), *v. a.* To hide, hide away; to save, keep; to protect, guard, preserve.

صاقلماق *saklamak* (*aor.* صاقلور *sakinir*), *v. n.* To keep one's self free, safe; to get out of harm's way; to finish; to be careful, have a care; to refrain from speaking, be afraid to speak, not to like to speak; to avoid; صاقل *sakin!* Take care, now! Mind what you're about!

صاقلو *sakli*, *a. t.* Hidden, secret.

صال *säl*, *s. t.* A raft. [merely.]

صالت *sält*, *ad. t.* Only, nothing but,

صالح *salih*, *a. a.* (*fem.* صالحه *saliha*), Fit, valid, efficient; righteous (man); —, *s. a.* A righteous man.

صالدرمق *saldirmek* (*aor.* صالدر *saldirir*), *v. n.* To fly at and attack (as a dog or wild beast); —, *v. a.* (*caus. of* صالمق *salmak*), To cause to rush, or to make a push; to urge.

صالغون or صالغين *salghin*, *s. t.* A personal, property, or income tax.

صالقم *salkim*, *s. t.* A bunch (of grapes, currants, &c.); grape-shot.

صاللامق *sallamak* (*aor.* صالار *sallar*), *v. a.* To swing, shake, wag, wave, or brandish to and fro; to nod or shake (the head).

صاللانماق *sallanmak* (*aor.* صالانور *salanir*), *v. n.* To swing, wag, shake; to be loose in a socket and move when touched.

صالمق *salmak* (*aor.* صالار *salar*), *v. n.* To rush, make a push; —, *v. a.* To cast, throw, heave, pitch; to send; to put, place.

صالتجق *salinjâk*, *s. t.* A swing, a seesaw.

صالندی *salindi*, *s. t.* The swell of the sea after a storm, the ground-swell.

صالی *salî*, *s. t.* Tuesday.

صالیویرمک *salivèrmek* (*aor.* صالیویر *salivèrir*), *v. a.* To let go, let loose, set at liberty; — *صقال* *sâkal-salivèrmek*, *v. n.* To let one's beard grow.

صامت *sâmit*, *s. a.* Any kind of property which has no voice.

صامسون *sâmsun*, *s. t.* A mastiff or bull-dog;

صامسونجی *sâmsunju*, *s. t.* *Keeper of the mastiffs*, title of certain of the Sultan's guards in the olden time.

صانجی *sanji*, *s. t.* A colic, the gripes, pain in the stomach; *صانجیلنمق* *sanjilanmak*, *v. n.* To have a colic, to be attacked with the gripes.

صانجیمق *sanjîmak* (*aor.* صانجیر *sanjîr*), *v. a. (old)* To thrust or stick (a lance, &c., into something).

صانصار *or* *سانسار* *sânsâr*, *s. t.* A polecat(?); a weasel(?).

صانع *sânî*, *s. a.* A maker; the Creator.

صانمق *sânmak* (*aor.* سانر *sanîr*), *v. a.* To take for by mistake; —, *v. n.* To think, suppose, imagine; *صانکه* *sân-ki*, *c. t.* As if, as though, supposing it were. [respect or consideration.

صاورق *sâvrîk*, *a. t.* Who speaks without

صاورمق *sâwurmek* (*aor.* ساورر *sâwurur*), *v. a.* To winnow, to throw (grain) scatteringly and circularly against the wind; to brandish (a sword).

صاوشمق *sâwushmak* (*aor.* صاوشور *sâwushur*), *v. n.* To get out of the way; to go away; to leave, quit; *صاوشدرمق* *sâwushdurmek* (*aor.* صاوشدرر *sâwushdurturur*), *v. a.* To cause (any evil, or trouble) to pass or go away; to cause to pass by, allow to pass by; to escape from.

صاوصه *sâwss*, *صاوصجی* *sâwsajî*, *s. t.* A sworn or professed seducer.

صاولمق *sâwulmak* (*aor.* ساولور *sâwulur*), *v. n.* To clear the road, get out of the way.

صاومق *sâwmak* (*aor.* ساوار *sâwar*), *v. n.* To pass and be at an end, to pass over, pass away (any evil); —, *v. a.* To dismiss, send away, get rid of (visitors, suitors, &c.); *صاودرمق* *sâwdîrmek* (*aor.* ساودرر *sâwdîrîr*), *v. a.* To cause to pass away; to dismiss, send away.

صائب *sâ'ib*, *a. a.* Which hits the mark.

صایغی *sâyghî*, *s. t.* A consideration, matter taken into consideration, a scruple, a point of caution; *صایغیلو* *sâyghîlî*, *a. t.* Cautious, scrupulous.

صایقلمق *sâyiklamak* (*aor.* صایقلا *sâyiklar*), *v. n.* To be in a delirium and talk nonsense, to wander in mind.

صائم *sâ'im*, *a. a.* Fasting, who fasts.

صایمق *sâymak* (*aor.* صایار *sâyar*), *v. a.* To count, tell; to enumerate; to esteem, consider; to hold in esteem, in consideration.

صایی *sâyî*, *s. t.* A number, count, tale.

صبا *sābā*, or باد صبا *bādi-sābā*, A zephyr, gentle spring breeze.

صبح *sābāh*, *s. a.* The morning; tomorrow; صباحين *sābāhlayin*, *ad. t.*

In the morning; early, betimes;

صبح چيک *ching-sābāh*, The time

just after daybreak; صباحلماق *sābāh-*

lamak (*aor.* صباحلار *sābāhlar*), *v.n.*

To become morning, to begin to be day; to be, to remain or to arrive (in

any place) on the morrow; صباحک *sābāh-*

خير اولسون *sābāhingiz-khāyr-ōlsun!*

Good morning to you! (*said on first*

meeting); صباح الخير *sābāhu-l-khāyr*,

A round white spot (on a horse's

forehead); صباحي *sābāhji*, *s. t.* A

person who rises early to business.

صباحت *sābāhāt*, *s. a.* Beauty, comeli-

صبان *sābān*, *s. t.* A plough. [ness.

صباوت *sābāvēt*, *s. a.* Childhood; minority of age.

صبح *sūbh*, *s. a.* The morning.

صبر *sābr*, *s. a.* Patience; gum aloes;

the American aloe; —, —*et*, *v.n.* To

be patient, have patience.

صبح *sāgh*, *s. a.* A dye; Christian

baptism.

صبغت *sāghat*, *s. a.* Any particular

distinctive religious rite, as baptism

or circumcision; a religious dispensa-

tion. [morning.

صبح *sābūh*, *s. a.* Wine drunk in the

صبور *sābūr*, *a. a.* Patient.

صبي *sābī* (*fem.* صبية *sābiyyā*, and *pl.*

صبيان *sābiyān*), *s. a.* A child, a minor.

صبيح *sābīh* (*fem.* صبيحة *sābiha*), *a. a.*

Beautiful, comely.

صپا *sāpa*, *s. t.* An ass-colt; a three-leg-

ged stool or pair of steps. [stones.

صپان *sāpan*, *s. t.* A sling for throwing

صچان *sāchan*, *s. t.* A mouse; a rat;

صچان فندق *fındik-sāchani*, A mouse;

صچان کمر *ghēmēr-sāchani*, A rat;

صچان يولي *sāchan-yōlu*, The zigzag

or covered way or trench for com-

municating between parallels in sieges.

صچرامق *sāchramak* (*aor.* صچرار *sāchrar*),

v.n. To jump; to jump, spring, or fly

up; to splash (water); صچراتمق

sāchratmak (*aor.* صچرادير *sāchradir*), *v.a.*

To cause to spring or fly up; to cause

(water, mud, &c.) to splash up.

صچماق or صچمق *sāchmak* (*aor.* صچچار *sāch-*

sāchar), *v.n.* To dung, shit, mite.

صح *sāhh*, *s. a.* A special kind of official

signature (equivalent to our initial-

ing); صحلامق *sāhhlamak*, *v.a.* صح

چکمک *sāhh-chèkmeck*, *v.n.* To sign

in that special manner.

صحابت *sāhābet*, *s. a.* Protection or as-

sistance given by influential persons.

صحابه *sāhābē*, *s. pl. a.* (*of* صاحب

sāhib, *not used in this sense*), The

companions or personal disciples of

Muhammed.

صحارا or صحارى *sāhārā*, *s. pl. a.* (*of*

صحري *sāhrā*), Deserts, wilds, wil-

dernesses.

صحاف *sāhhāf*, *s. a.* A vendor of books,

especially of Kur'ans.

صائف *sāhā'if*, *s. pl. a.* (of صحيفه *sāhifé*), Pages of paper or writing.

صحب *sāhb*, *s. pl. a.* (of صاحب *sāhib*, *not used in this sense*), Personal companions or disciples of Muhammed. }
صحبت *sūhbət* (*sōhpet*), *s. a.* Conversation, chit-chat, friendly talk or intercourse; |—, —et, *v.n.* To talk, converse.

صحت *alhhāt*, *s. a.* Truth, correctness, exactitude; (sā'at) health of body; صحتر اولسون *sūhbātılar* (sā'atılar)-ōlsun! May it be health to you! (*said to a person when he has been shaved, bathed, &c.*).

صحرا or صحري *sāhrā*, *s. a.* A desert, wild, wilderness, unreclaimed land, a plain, moor, moorland, heath, heath-land.

صحف *sūhuf*, *s. pl. a.* (of صحيفه *sāhifé*), Pages; the smaller prophetic writings.

صحن *sāhn*, *s. a.* A metal dish for food; the nave or central interior of an edifice; صحنلى *sāhnlik*, *s. f.* A landing-place on a staircase.

صحیح *sāhīh* (*sāhīh*), *a. a.* True; correct, exact; without defect or ailment, in an effective state.

صحيفه *sāhifé*, *s. a.* A page on a leaf; صحيفه زمين *sāhifé'î-zemīn*, The surface of the earth.

صد *sād*, *a. p.* A hundred; صدبرگ *sād-bārک* (*sābbārک*), The hundred-leaved or cabbage rose.

صدا *sādā*, *s. a.* A sound; a noise.

صدارت *sādārət*, *s. a.* The office of the Grand Vizier.

صداع *sūdā'*, *s. a.* The headache.

صدائت *sādākāt*, *s. a.* Fidelity.

صدد *sāded*, *s. a.* Intent, purpose, idea, design, wish.

صدر *sādr*, *s. a.* The breast, bosom, chest; the first hemistich in a poem; the chief seat in an Eastern room, the seat of honour; the occupier of the chief seat; the office and title of two legal officers in Turkey, who administer the ecclesiastical or canon law, the one over all Turkey in Europe, the other over all Turkey in Asia, and known as *Cadileker*, the corruption of *Kāziyyu-'l-'āskār*; their dignity is similar to that of our archbishops; (sēdir) the slightly-raised platform on which ottomans are arranged in Eastern rooms; صدراعظم *sādrî-â'zam* (*sādrāzām*), *s. p.* The Grand Vizier or Prime Minister; صدري *sādrî* (*fem.* صدريه *sādrîyyé*), *a. a.* Pertaining to the breast or chest; a person troubled with a chest complaint.

صدف *sādef* (*sēdef*), *s. a.* Mother-of-pearl; a mother-of-pearl shell; the herb rue. [fidelity; sincerity.

صدق *sādk*, *s. a.* Truth, truthfulness;

صدقه *sādaka*, *s. a.* Alms, charity.

صدمه *sādémé*, *s. a.* A shock, violent collision.

صدور *sādūr*, *s. a.* A coming or going

forth, emanating; —, *s. pl. a.* (of صدر *sàdr*), Breasts, bosoms, chests; the actual and past chief legal officers of Turkey immediately under the *Sheykhu-'l-islam*; |—, —*et, v.n.* To emanate.

صدق *siddik, s. a.* A true and sincere friend; the special appellative of Ebu-Bekir, the firm friend of Muhammed.

صراجه *sàraja, s. t.* The scrofula or king's evil.

صراحت *sàràhàt, s. a.* Explicitness of declaration; صراحة *sàràhatan, ad. a.* Explicitly, in the most explicit manner.

صراحی *sùràhî, s. p.* A decanter.

صارمق *sàrarmak (aor. صرارر sàrarir), v.n.* To turn yellow, become yellow; to become sere (leaves); to turn pale, become pale.

صراط *siràt, s. a.* A path, way; مستقیم —, *siràti-mùsstakîm*, The straight and narrow way to salvation; كوبریسی —, *siràt-kyùprussu*, The allegorical *bridge* over which souls are to pass to heaven.

صراف *sàrrāf (sàraf), s. a.* A money-changer; a banker; صرافیه *sàrrāfiyyé*, A banker's charges.

صرت *sirt, s. t.* The back (of any animal or man); a ridge (of hills or mountains); بآلتی صرتی *balik-sirti, s. t.* A ridge, *and a. t.* Ridged like the back of a fish or roof of a house with a slope on each side.

صرتلار *sirtlan, s. t.* A hyena.

صرجا *sircha, Rock-crystal; glass; any*

vitrified mineral; the glazed or vitrified cubes or parallelepipeds used in mosaic work.

صرح *sàrh, s. a.* A castle; a palace.

صرسر *sàrsàr, s. a.* The violent wind which is to sweep the earth at the end of days; a hurricane. [fits.]

صرعه *sàr'a, s. a.* The epilepsy, epileptic

صرف *sàrf, s. a.* A turning (anything) out of the direction it was taking; the grammar, accidences, or etymology of a language; —, *sirf, a. t.* Sheer, mere; ونحو —, *sàrf-u-nàhv*, (Etymology and syntax) Grammar in general; |—, *sàrf-et*, To turn (anything) out of its road into another direction; to spend, expend; صرفی *sàrfî (fem. صرفیه sàrfiyyé, a. a.* Pertaining to etymology or grammar; صرفیون *sàrfiyyün, s. pl. a.* Grammarians; etymologists.

صره *sùrré, s. a.* A money-bag or purse; the treasure sent to Mecca and Medina each year by the Sultan and various functionaries for the support of various officers or pensioners attached to the sacred places; —, *sira, s. t.* A series; a row; a turn; proper order; صرأیله *sirà-ila, ad. t.* By turns, one at a time; صرأسیله *siràssila*, In its proper order, time, or place; apropos; صرأسنه *siràssina-kòmak, v.a.* To put (a thing) into proper order, to reform, to arrange or re-arrange; صرأواری *sirà-vāri (sira-vārdi), a. p.* Successive,

consecutive, following; —, *ad. t.*
 Along; *Along قبي صرة* *kiyi - sira*, Along
 shore, following the line of coast;
صرة اردم صرة *ardim-sira* (*changing the pro-*
noun as occasion requires), Along be-
 hind me (thee, him, &c.).
صريح *sārīh*, *a. a.* Clearly expressed;
 clear, explicit.
صلامت *sizlamak* (*aor. صزلار* *sizlar*), *v.n.*
 To ache (a wound, or sore).
صزمت *sizmak* (*aor. صزار* *sizar*), *v.n.* To
 transude, to exude, percolate.
صزندى *sizindi*, *s. t.* Leakage, transuda-
 tion, exudation.
صزى *sizi*, *s. t.* An ache, a shooting pain.
صعب *sà"b*, *a. a.* Difficult.
صعوبت *sü"übet*, *s. a.* Difficulty.
صعود *sü"üd*, *s. a.* A rising, mounting;
 going up; |—, —*et, v.n.* To mount,
 go up.
صغار *sīghār*, *s. pl. a.* (of *صغير* *sāghīr*),
 Small, little; small people; little
 people.
صغامت *sīghamak* (*aor. صغار* *sīghār*),
(sīwamak, sīwar), *v.a.* To tuck up
 (skirts, sleeves, &c.).
صغائر *sāghā'ir*, *s. pl. a.* (of *صغيرة* *sā-*
ghīrē), Minor sins.
صغر *sīghār*, *s. a.* Smallness, littleness,
 youngness; *صسن* —, *sīghārī-sinn*, *s. p.*
 Youngness of years, youth; —, *or*
صغير *sīghīr*, *s. t.* An ox.
صغرا *or صغرى* *sūghrà*, *s. a. fem.* The
 smaller or smallest.
صغير *sāghīr*, *a. a.* Little, small; young.

صف *sāf*, *s. a.* A row, a rank.
صفاء *sāfā*, *s. a.* Purity, pureness; clear-
 ness, brightness; freedom from sor-
 row, pleasure, enjoyment; *صفاء خاطر*
sāfāyi-khātīr, Peace of mind, freedom
 from any misgiving or scruple; *صفاء*
ēbli-sāfā, A person occupied only
 with pleasure; *صفر و صرمك* —, *sāfā-*
-sürmek, *v.n.* To enjoy one's self in
 pleasure; *صفر و صرمك* —, *sāfā-ghālding*!
 You have been welcome! (*said to a*
friend when he is going away after a
visit).
صفا *sīfāf*, *s. a.* A going into the order
 of battle; a battle, fight, action.
صفت *sīfāt* (*pl. صفات* *sīfāt*), *s. a.* An
 attribute, a moral quality; an adjective;
صفات ثبوتيه *sīfāti-sūbūtīyyē*.
 The affirmative or positive attributes
 (of God), as *power, seeing, hearing,*
knowing, &c.; *صفات سلبيه* *sīfāti-sēl-*
bīyyē, The negative attributes, as,
fellowlessness, illimitability in time or
space, &c.; *صفت رسميه* *sīfāti-rēse-*
mīyyē, An official quality. [looking-
صفح *sāfh*, *s. a.* A pardoning, over-
صفحه *sāfha*, *s. a.* A surface; a plain, an
 open place or space of ground.
صفدرانه *sāf-dārānē*, *a. p.* Pertaining to
 a hero *who rends the ranks* of the foe.
صفر *sāfēr*, *s. a.* Name of the second
 month of the Muhammedan year; —
صفر, *s. a.* A cypher, nought, zero;
صفر اليد —, *sīfru - 'l - yēd*, Penniless, in
 whose hands there is nought.

صفرا *sāfrā* (*sāfra*), *s. a.* The bile; سفراسى
 صفرا *sāfrāssi-kābarmak*, To rise or
 overflow (the bile of any person, *the*
pronoun changing accordingly).

صفروي *sāfrévī*, *a. a.* Pertaining to the
 bile; bilious. [ship.

صفر *sāfra*, *s. t.* (*Italian*), Ballast of a

صفوت *sāfvēt*, *s. a.* Parity, clearness,
 clearness, pureness. [Rows, ranks.

صفوف *sāfvūf*, *s. pl. a.* (*of* صف *sāff*),

صفه *sāffa*, *s. a.* An open room or alcove
 in an antechamber, usually where the
 windows are placed, and generally
 fitted up with cushions for seats: it is
 used by the servants and minor visi-
 tors when waiting to be admitted to
 the rooms; hence our word sofa.

صفي *sāfī*, *s. a.* A pure, righteous man;
 name of the founder of the modern
 Persian dynasty called صفوي *Sāfēvī*;
 صفي الله *sāfiyyu-'llāh*, Adam, the pure
 man before God. [blast; a sapphire.

صفير *sāfir*, *s. a.* A loud shrill sound, a

صقال *sāqal*, *s. t.* The beard and whiskers;

أق صقالو *sāqallū*, *a. t.* Bearded; اق

صقالو *sāqallī*, *s. t.* A grey-beard; an
 elder; a kind of rural magistrate;

برينك صقالنه كولمك *birining - sākā-
 lina - ghyūlmek*, *v. n.* (To laugh at
 one's beard) To deceive anyone with
 trumped-up stories.

صقغان *sāksaghlān*, *s. t.* A magpie.

صك *sākk*, *s. a.* A legal document issued
 from a court of justice.

صكرة *sāngra*, *s. t.* The time after the end

of any term, the future; by-and-bye;

—, *ad. t.* Afterwards; later; صكرسى

صكرسى *sāngrassi - nāssl - òldū?*

(How was its future?) How did things

go with it after that? صكرىده قالمق

sāngraya - kālmak, *v. n.* To be post-

poned; صكرىده براتمق

sāngraya-brākmak, *v. a.* To postpone; صكرىدى

sāngraki, *pron. t.* The latter, the one

of the after-time; صكرلان اولمق

sāngradan - òlmak, *v. n.* To happen

afterwards; to be of more recent

occurrence; صكرىده انگ

eng-sāngra, At the very last, last of all.

صكوك *sūkyūk*, *s. pl. a.* (*of* صك *sākk*,

which see), Legal documents.

صلابت *sālābèt*, *s. a.* Firmness.

صلات *sālāt*, *s. a.* (*pl.*

صلوات *sālāwāt*), The ritual perform-

ance of prayer.

صلاته *sālata*, *s. t.* (*Italian*), A salad, cer-

tain salad plants; صلاته

tōp-sālata, The cabbage-lettuce; فرنك

firēnk-sālatassi, Endive.

صلاح *sālāh*, *s. a.* The best and most

fitting state of anything; rectitude,

virtue (in worldly or religious affairs);

peace, harmony (between men); ad-

vantage, welfare, interest (worldly or

spiritual).

صلاحيت *sālāhyyèt*, *s. a.* Fitness, right,

validity, authority (to act). [pickle.

صلامورة *sālāmūra*, *s. t.* (*Italian*), Brine,

صلب *sālīb*, *a. a.* A hanging; a crucify-

ing; |—, —et, *v. a.* To hang; to

crucify; —, *sùlb*, *s. a.* The loins; *صلى* *sulbī* (*fem.* *صليبه* *sùlbiyyē*), *a. a.* Pertaining to the loins; issued from the loins.

صلح *sùlh*, *s. a.* Peace, cessation of war; *—*, *sùlh* (*sùlf*)-*òl*, *v. s.* To come to a compromise; *—*, *sùlh-et*, *v. s.* To make peace; *صالحاً* *sùlhan*, *ad. a.* In a pacific manner without recourse to hostilities; in time of peace.

صالحا *sùlahā*, *s. pl. a.* (*of* *صالح* *sālīh*), Virtuous men.

صلمع. An abbreviation in writing of the ejaculation *صلى الله عليه وسلم* *salla-llāhu-‘àlèyhi-wé-sèllem!* May God look favourably upon him (Muhammed) and grant him peace! Like our &c., this abbreviation is to be read in full.

صلوات *sàlawāt*, *s. pl. a.* (*of* *صلوة* *sàlàt*), Prayers or ascriptions of praise.

صلوة *sàlàt* (*so written and so pronounced*), *s. a.* A ritual performance of prayer, or ascription of praise.

صلة *sila*, *s. a.* A meeting, junction; the antecedent of a relative pronoun (in Arabic or other language); —, *or* *صلة* *sila‘i-ràhm*, A visit to one's home and kindred, a soldier's furlough.

صلى *salla!* May (God) look with favour (upon Muhammed), in the ejaculation *صلى الله عليه* *salla-llāhu-‘àlèyh*.

صليب *sàllīb*, *s. a.* A crucifix.

صماخ *simākh*, *s. a.* An ear.

صمان *sàman*, *s. t.* Straw ground to a coarse consistency like chaff in the

operation of rubbing out the corn; *صمان التندن صبور وتمك* *sàman-àltindan-sù-yùrutmek*, *v. s.* (To cause water to flow under bruised straw) To do things in an underhand manner (*sub rosa*); *صمانلى* *sàmanlık*, *s. t.* A barn or store for triturerated straw.

صمد *sàmad*, *a. a.* Sempiternal, eternal in the past and in the future (God); *صمدانى* *sàmadānī*, *a. a.* Pertaining to the sempiternal God; *صمدانيت* *sàmadānlyyèt*, *s. a.* The divine quality of being sempiternal.

صمصام *sàmsām*, *s. a.* A sword, a sabre.

صمغ *sàmgh* (*zàmk*), *s. a.* Gum; *gun-arabic*; *صمغ عربى* (*zàmkī*)-‘*arabī*. Gum-arabic.

صمون *sòmūn*, *s. t.* A loaf of bread; bread in loaves; the nut of a screw-bolt.

صميم *sàmīm*, *s. a.* The bottom or interior (of the heart); *من صميم القلب* *‘àn-sàmīmi-l-kàlb*, *ad. a.* From the very bottom of the heart; *صميمى* *sàmīmī*, *a. a.* Cordial, sincere.

صناديد *sànādīd*, *s. pl. a.* (*of* *صناديد* *sàndīd*), Chiefs, princes, leaders.

صنائع *sànā‘ī‘*, *s. pl. a.* (*of* *صنعت* *sàn‘āt*), Arts, handicrafts.

صندال *sàndal*, *s. t.* A large boat, a ship's boat; —, *or* *صندل* *sàndal*, *s. t.* Sandal-wood; a kind of silk stuff.

صندالى *sàndālī*, *s. t.* A throne or chair of state (said of European thrones).

صندالية *sàndālyyē*, *s. t.* A chair.

صندوق *sàndūk* (*sàndīk*), *s. a.* A chest,

coffer, box, trunk, case; سپدصندوق *sēped-sāndūq*, *s. t.* A coffer of basket-work covered with leather; صندوقچه *sāndūkcha*, *s. p.* A small chest or case; صندوقه *sāndūka*, *s. t.* A kind of wooden or stone construction erected over graves (generally when under the cover of a mausoleum), and covered over with shawls, carpets, silks, &c. [leader.

صندید *sāndīd*, *s. a.* A chief, prince, *صنع sūn*, *s. a.* Handiwork, work, the thing made; الهی *sūn* "ص - ilāhī, The work of God.

صنعت *sān*"āt (zānāt), *s. a.* An art, handicraft, craft; skill, cunning in any art; any stroke of art, craft, or skill; a rhetorical embellishment in literary composition; صنعتلو *sān*"ātlī, *a. t.* Skilful; —, *ad. t.* Skilfully, with skill; with tact; with deep cunning.

صنف *sānf*, *s. a.* A class; (پل اصناف *āssnāf*, Classes; trades corporations; sorts, kinds); (as a Turkish sing.) a tradesman; an artificer in the army or navy; اصنافلی *āssnāfīk*, *s. t.* Trade, tradesmanship.

صنم *sānem*, *s. a.* An idol.

صنو *sānv*, *s. a.* A brother.

صنوب *sānevber*, *s. p.* A cone, the fruit of any cone-bearing tree; the tree itself.

صنوف *sānūf*, *s. pl. a.* (of صنف *sānf*), Kinds, sorts.

صنیعه *sānī*"a, *s. a.* An act, deed, work.

صو *sū*, *s. t.* Water; a stream, brook, rivulet, river; water (of a diamond); temper (of steel); صوباشی *sū-bāshī*, *s. t.* A spring, fountain-head; a kind of village mayor; اریه صویی *ārpa-sūyu*, Beer, ale, porter; — — بیاض *bēyāz* — —, Ale; — — سیاه *siyāh* — —, Porter; کل صویی *ghyūl* - *sūyu*, Rose - water; کول صویی *kyūl* - *sūyu*, Lie, lixivium of wood - ashes; صو *sū*-*dākmek*, *v.n.* To ease nature; — — کچوک *kūchuk* — —, To make water; — — بیوک *blyuk* — —, To go to stool; صو ویرمک *sū-vērnek*, *v.n.* To temper (steel); صولو *sūlu*, *a. t.* Watery; juicy; صوسوز *sūssuz*, *a. t.* Dry, thirsty; صوسوزلک *sūssuzluk*, *s. t.* Thirst, drought; صولر *sūlar*, *s. pl. t.* Approximate time of day; ساعت برصولر نده *sā*"at-bir-sū-larında, About one o'clock.

صوا *sīwa*, *s. t.* Plaster; a coat of plaster or cement; صوامت *sīwamak* (*aor.* صوار *sīwar*), *v.a.* To plaster, coat over with plaster or cement.

صواب *sāwāb* (sēwāb), *s. a.* The fit, proper, or correct state of anything; a good or charitable action; the merit due to a good action, the reward promised for it hereafter; the correct word or orthography in a table of errata; خطا صواب *khātā-sāwāb*, Errata; صوابدید *sāwāb-dīd*, *s. p.* That which is esteemed proper; a deeming proper, approval.

صوارمق *sūwarmak* (*aor.* صوارر *sūwarir*),
v.a. To take (cattle) to drink, to give
 water, to water (cattle).

صواش *sāwash*, *s. t.* Battle, strife.

صواشمق *sāwashmak* (*aor.* صواشر *sāwa-*
shir), *v.n.* To strive, to struggle, fight,
 combat; to strive, endeavour, buckle
 to. [direction.

صوب *sāvb*, *s. a.* A side, coast, place,
 صوبه *sōba*, *s. t.* A stove, close stove; a
 hothouse.

صوبه *sōpa*, *s. t.* A thick stick.

صوت *sāvt*, *s. a.* A sound; a voice.

صوج *sūch*, *s. t.* A fault, a crime, a sin.

صور *sūr*, *s. a.* A trumpet; —, *sūwār*,
s. pl. a. (of صورت *sūrət*, which see).

صورت *sūrət*, *s. a.* A form, figure; a
 mode, manner; a face, visage, coun-
 tenance; a formula; a copy (of a
 writing); a drawing of any animal
 form; a statue; a case, supposed case,
 supposition; an appearance, external
 show; صورتا *sūrétā*, *ad. a.* As a
 matter of external appearance; ap-
 parently; for form's sake; in appear-
 ance, externally; صورتپذیر *sūrət-*
pèzīr, *a. p.* Which has taken a
 definite form, been put into shape,
 been accomplished.

صورشج *sōrghuj*, *s. t.* A tuft of feathers
 worn as an ornament on the head.

صورمق *sōrmak* (*aor.* صورار *sōrar*), *v.a.*
 To ask a question; to ask for, after,
 or about (any person or thing); —,
v.n. To suck (as a pump, especially

when the air penetrates and makes a
 sucking noise); — خاطر *khātīr*—, *v.n.*

To ask after one's health and welfare.

صوری *sūrī* (*fem.* صوریه *sūriyyā*), *s. a.*
 Formal, apparent.

صوصامق *sūssamak* (*aor.* صوصار *sūssar*),
v.n. To feel thirst, to be thirsty:

صوصاتمق *sūssatmak* (*aor.* صوصادر
sūssadīr), *v.a.* To make thirsty,
 cause to feel thirsty.

صوصمق *sūssamak* (*aor.* صوصار *sūssar*),

v.n. To hold one's tongue, hold one's
 peace, be silent, refrain from speak-
 ing, cease speaking, leave off speaking
 or talking; صوص *sūss!* Hold your
 tongue! [a tuber.

صوغان *sōghān*, *s. t.* An onion; a bulb;

صوغلیجان *sōghūljān*, *s. t.* A worm.

صوغوق *sōghūk*, *a. t.* Cold; —, *s. t.* The
 cold; a cold.

صوغومق *sōghūmak* (*aor.* صوغور *sōghūr*),

v.n. To become cold or cool; to grow
 cold or cool; to lose one's first
 warmth of feeling, become lukewarm:

صوغومتق *sōghūtmak* (*aor.* صوغولر
sōghūldur), *v.a.* To cause to grow
 cold, to cool.

صوف *sūf* (*sōf*), *s. a.* Wool; goats'
 wool; a kind of camlet or homespun
 linsey-woolsey; صوفی *sūfī*, *s. a.* Of
 wool; woollen; wearing woollen or
 linsey-woolsey; —, *s. a.* (پل. صوفین
sōfiyyīn), A kind of Muhammedan
 ascetic rationalist; —, (*sōfu*), *s. t.*
 Scrupulously devout and stiff-starched:

صوفيلك (söfulük), *s. t.* Exaggerated piety. [Bulgaria].
 صوفيه Söfiya, *s. t.* Sophia (town of, in صوق sūk, *s. a.* A street of shops; a market. [trees; a corridor.
 صوقاق sōkak, *s. t.* A street; an alley of صوقلغان sōkulghān, *a. t.* One who intrudes or pushes himself into company where he is not wanted.
 صوقمق sōkmak (*aor.* صوقار sōkar), *v. a.* To push in; to sting (a bee, &c.), to bite (a snake, &c.); صوقلمق sōkulmak (*aor.* صوقلور sōkulur), *v. p.* To be pushed in; to be stung or bitten; —, *v. n.* To push one's self forward, intrude one's self, press one's self (near a person or into a company, place, or business); صوقشمق sōkvahmak (*aor.* صوقشور sōkvashur), *v. n.* *recip.* To push forwards together; crowd together; صوقشدرمق sōkvahdurmak (*aor.* صوقشدرر sōkvahdurur), *v. a. caus.* To push in (a number of things) together, or (one thing) with several others.
 صوق sōng, *s. t.* The end (of any time or succession).
 صول söl, *a. t.* Left; the left hand.
 صولك sōlak, *s. t.* A left-handed man; name of certain officers of the Sultan's palace in the olden time; —, sōlak, *a. t.* Abounding in water, springs, rivers, marshes, &c.
 صولامق sōlamak (*aor.* صولار sōlar), *v. n.* To water (a garden, plants, &c.).

صولت sāvlet, *s. a.* A determined attack, rush, assault.
 صولجان sāvleĵān, *s. a.* A hockey stick.
 صولق or صولوق sōluk, *s. t.* The breath, a breath; المق —, sōluk-ālmak, *v. n.* To breathe. [To fade (colour).
 صولمق sōlmak (*aor.* صولار sōlar), *v. n.*
 صولومق sōlumak (*aor.* صولور sōlur), *v. n.* To breathe hard (as when out of breath), to pant. [from food as a rite.
 صوم sāvṃ, *s. a.* A fasting, abstaining صومتمق or صوموتمق sōmutmak (*aor.* صومدر sōmudur), *v. n.* To pout and be sulky.
 صومردانمق sōmurdanmak (*aor.* صومردانور sōmurdanır), *v. n.* To talk sulkily.
 صومعه sāvma'a, *s. a.* A church or monastery; any religious or conventional edifice.
 صون sāvṃ, *s. a.* Active protection.
 صوندرمه sōndurma, *s. t.* A shed, pent-house, lean-to.
 صونمق sōnmak (*aor.* صونار sōnar), *v. a.* (*provincial*) To push forward (towards anyone as in the act of presenting).
 صوى sōy, *s. t.* A race, stock, family; a kind, sort; a good race; a good sort; —, *a. t.* Of a good race; of a good sort.
 صويش sōycah, *s. t.* Plain boiled meat.
 صويغون sōyghun, *s. t.* Pillage, plunder, sack, rapine; wholesale theft or robbery; a stripping; قاريلرى —, sōyghun-kārıları, Hired women at wedding-feasts who assist the lady visitors to uncloak, &c.

صوبتمق *sòymak* (*aor.* صويار *sòyar*), *v.a.*

To strip; to strip off clothes; to plunder, sack, rob; صوبتمق *sòyunmak* (*aor.* صوينور *sòyunur*), *v.n.* To undress one's self.

صهبا *sàhbā*, *s. a.* Wine, the expressed juice of white grapes.

صهر *sìhr*, *s. a.* A son or brother-in-law, he who has taken to wife the daughter or sister of some one; صهريت *sìhriyèt*, *s. a.* The quality of being son or brother-in-law.

صهيل *sàhìl*, *s. a.* The neighing of a horse.

صياد *sàyyād*, *s. a.* A hunter or fisher of any kind.

صيادت *sìyādèt*, *s. a.* A chase, hunting, fowling, fishing of any kind; huntsmanship of any kind. [religious fast.

صيام *sìyām*, *s. a.* The act of fasting; a

صيانة *sìyānèt*, *s. a.* Active protection; —, —*et, v.a.* To protect, guard.

صيت *sìt*, *s. a.* A sound, a noise; a voice; rumour; reputation, fame.

صياحه *sàyha*, *s. a.* A loud cry.

صيد *sàyd*, *s. a.* A hunting, chasing, fowling, trapping, fishing, taking, catching in any manner; the chase, &c., of any kind; prey taken in any manner; —, —*et, v.a.* To take, catch as prey in any manner.

صيدا *Sàyda*, *s. t.* Sidon in Phœnicia.

صيرق *sìrìk*, *s. t.* A small pole, a perch, a long thick stick. [leather or hide.

صيرم *sìrim*, *s. t.* A strip, lace or thong of صير *sìyirmak* (*aor.* صيرر *sìyirir*), *v.a.*

To strip (the skin off of anything), to pull off (any covering of anything) after the fashion used in skinning eels; صيرلمق *sìyirilmak* (*aor.* صيريلور *sìyirilür*), *v.p.* To be pulled or stripped off like an eel-skin; —, *v.n.* To slip away quietly, to get away by slipping off a coat, &c., which someone has hold of. [To ache.

صيزلامق *sìzlamak* (*aor.* صيزلار *sìzlar*), *v.a.*

صيزمق *sìzmaq* (*aor.* صيزار *sìzar*), *v.n.* To transude, exude, percolate.

صيزى *sìzi*, *s. t.* An ache, a pain.

صينغ *sìgh*, *a. t.* Shallow (water).

صيغامق *sìghamak* (*aor.* صيغار *sìghar*), *v.a.* To tuck up (skirts, sleeves, &c.).

صيفه *sìgha*, *s. t.* The peculiar termination of a word in a grammatical view, its form as indicative of case, mood, tense, &c.; a conjugation.

صيفر *sìghir*, *s. t.* An ox; صو صيفر *sì-ghìri*, A buffalo. [herdsman.

صيفرتماج *sìghirtmàj*, *s. t.* A drover,

صيفرچق *sìghirçik*, *s. t.* A starling.

صيفمق *sìghmak* (*aor.* صيغار *sìghar*), *v.a.*

To go in, to be in such quantity or of such a size as to admit of being contained in any given receptacle;

صيفنمق *sìghinmak* (*aor.* صيفنور *sìghinür*), *v.n.* To go in for shelter, to take refuge;

صيفشتمق *sìghishmak* (*aor.* صيفشور *sìghishür*), *v.n.* To manage to get in (several people), to find room.

صيفى *sàyfi*, *s. a.* The summer; صيفى

sàyfi, *a. a.* Pertaining to summer;

صیفیه *sâyfiyyé*, *s. a.* A country-house, inhabited during summer.

صیق *sik*, *s. t.* Thick, close together, not far apart, of a close texture; —, *ad. t.* Often.

صیقل *sâykal*, *s. a.* A polish, burnish; *ویرمک* —, *sâykal - vèrmek*, *v.n.* To give a polish or burnish.

صیقلمک *sikmak* (*aor.* صیقار *sikar*), *v.a.*

To squeeze, press, subject to pressure; to express (juice); to subject to an unpleasant degree of importunity or trial of patience; to fire off (a pistol);

صیقلمق *sikilmak* (*aor.* صیقیلور *sikilir*), *v.p.* To be squeezed; to be pressed; to be expressed (juice); to be fired off (a pistol); —, *v.n.* To be annoyed;

to feel dull; *ادمک جانی صیقلمق* *adaming - jâni - sikilmak*, *v.n.* To be vexed, grieved, annoyed; to feel in low spirits, feel dull;

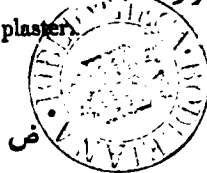
صیقشماق *sikishmak* (*aor.* صیقشور *sikishir*), *v.n.* To crowd, to be crowded, pressed, jammed in together; *صیقشدورمتی* *sikishdirir* (*aor.* صیقشدور *sikishdirir*), *v.a.* To crowd (many things), press together;

to screw up tight, make (a thing) quite tight and close; to press (a person), importune, to subject to the strictest oral examination, to use threats.

صیقندی *sikindi*, *s. t.* Any unpleasantness which weighs on one; want, penury; a bodily want, want to ease nature; an unpleasant feeling, heaviness; trouble.

صیقی *siki*, *a. t.* Tight; —, *s. t.* A moral screw or necessity applied to make a person exert himself; *صیقی یی* *sikiyi-ghyàrmek*, *v.n.* To be placed under some kind of moral pressure or necessity.

صیوا *or* صیوة *sıwa*, *s. t.* Plaster, a coat of plaster; *صیوامق* *sıwamak* (*aor.* صیوار *sıwar*), *v.a.* To plaster.

ض *dâd* (*dât*). Eighteenth letter of the Turkish language, having two different powers. It is sometimes sounded as an English *d*, at other times like a *z*; but in either case it has generally a more guttural and harder sound than the *د* or *z*. In chronograms it has the numeral value of 800.

ضابط *zâbit*, *s. a.* An officer; a magistrate; one's immediate chief in an official capacity; — *بیوک* *biyuk* —, A commissioned officer; — *کچوک* *kùchuk* —, A warrant or non-commissioned officer.

ضاد *dâd*, *s. a.* Name of the letter ض.

ضال *dâll*, *s. a.* One who is in error, out of the right path. [guarantee (person)].

ضامن *zâmin*, *s. a.* A surety, bail, *ضایع* *zâyi*, *s. a.* Going to waste, being uselessly spent, being lost; — *او* —, — *دی*, *v.n.* To be lost; to go to waste; — *أ* —, — *et*, *v.a.* To lose; to waste.

ضبط *zâbt*, *s. a.* A holding firmly; a holding together; a holding in, re-

straining, governing; a conquering; a seizing; a taking possession; |—, —et, *v.a.* To hold; to hold together; to hold in, restrain; to conquer; to seize; to take possession of, enter into possession of; to assume the functions of; to rule, govern, exercise authority over; to take down, pen down (notes of oral communications); ضبتي *zabtī* (*fem.* ضبطيه *zabtīyyé*), *a. a.* Pertaining to the police; ضبطيه *zabtīyyé*, ضابطه *zabtīyyé* قوامی *zabtīyyé - kàwwāssi*, *s. f.* A policeman; ضابطه ناظری *zabtīyyé-nāzīri*, *s. f.* The Minister of Police.

ضجر *dājar*, *ad* ضجرت *dājret*, *s. a.*

Sorrow, chagrin. [sun is high up.

ضحا *dāhā*, *s. a.* The morning when the

ضحك *dāhk*, *s. s.* A laughing; a laugh.

ضحوه *dāhvé*, *s. a.* The morning when the sun is high up.

ضد *zidd*, *s. a.* The contrary or opposite to anything; a thing very much disliked; a person who opposes anyone; بربینک ضدینه یاپمت *birining-ziddīna-yāpmak*, *v.a.* To do (anything) to vex someone; بربینک ضدینه کتمک *birining - ziddīna - ghītmek*, *v.s.* To annoy, be distasteful to someone.

ضر *zarr*, *s. a.* Harm, damage, detriment;

hurtfulness; noxiousness; سراً و ضرراً

sərrān-vè-zārrān, *ad. a.* In weal and in woe, for better for worse.

ضراعت *dārā'at*, *s. s.* Humility.

ضرب *dārb*, *s. a.* A striking in any manner; a stroke, blow; —, zārb (*the*

same word differently pronounced), *s. a.*

The force or violence of a blow.

multiplication (in arithmetic); —

dārība (on coins), It was struck; |—,

dārb-et, *v.a.* To strike; to set up

(tents, &c.); |—, zārb-et, *v.s.* To

multiply arithmetically; ضرب سکه

dārbi-sikké, *s. p.* The coming of

money; ضرب مثل *zārbi-mèssel*, *s. p.*

A proverb, a common expression; ضرباً

dārbān, *ad. a.* By force of arms;

ضربخانه *zārb-khānét*, *s. p.* A roy-

mint; ضربخانه ناظری *zārb-khānét-nā-*

zīri, *s. f.* The master of the mint; cabinet minister).

ضربه *dārba*, *s. a.* A single stroke, a blow.

ضرر *zārar*, *s. a.* Harm, damage, detri-

ment, injury; loss (in business .

hurtfulness, noxiousness; ضرر یوق

zārar-yòk ! ist. f. No matter! Never

mind! ضرری یوق *zārari-yòk*, There is

no harm in that; |—, —et, *v.s.* To

hurt, injure, harm; to lose (in bus-

ness); ضررلو *zārarlı*, *s. f.* Who has

suffered loss; ضررمنز *zārarız*, *s. f.*

Harmless, not hurtful; harmless, free

from harm or loss; not bad, pretty

good considering.

ضربه *zārta*, *s. a.* A fart.

ضروب *zārüb*, *s. pl. a.* (of ضرب *zārb*)

seldom used in this sense) Kind

sorts; امثال — *xūrübü-amsāl* (of

ضرب مثل *zārbi-mèssel*), Proverb-

ضرورت *zārūrèt*, *s. a.* Necessity, pres-

sing need; indigence, want, poverty;

بالضرورة *bi-'z-zārūrē* (and بالضرورة *bi-'z-zārūr*), *ad. a.* Necessarily, forcedly, obligedly; *ضرورة* *zārūrī*, *a. a.* Indispensable, pressingly needful; obligatory, forced.

ضعف *zā'f*, *s. a.* Weakness, feebleness, debility; —, *zī'f* (*pl.* أضعاف *èz'āf*), *s. a.* The double or any multiple (of a quantity).

ضعفنا *zū'afā*, *s. pl. a.* (of *ضعيف* *zā'if*), The weak, the infirm; the poor. (This is the original of the now celebrated French word *souave*, the term being applied by the Arabs to those who from weakness, sickness, poverty, or loss of arms or horses, cannot be considered effective warriors).

ضعيف *zā'if*, *a. a.* Weak, infirm, not strong, not powerful; thin, not fat; poor; *ضعيفتى* *zā'ifīk*, *s. f.* Weakness, debility; *ضعيفلتى* *zā'iflanmak*, *v. s.* To grow weak; to grow thin, to lose flesh; *ضعيفلتى* *zā'iflatmak*, *v. a.* To make weak, to weaken; to cause to lose flesh.

ذلل *dālāl*, and ذلالت *dālālēt*, *s. a.* Error, deviation from the right path.

ذراع *dīl* (*pl.* أذراع *adlā'*), A side (of a triangle); *معلوم*, *dīl'i-mā'lūm*, A known or given side; a base-line (in surveying).

ضم *zāmm*, *s. a.* An adding; the pronouncing a letter with one of the vowels o, u, ū, or ū, after it; |—, —et, *v. a.* To add (something more).

ضمان *zāmān*, *s. a.* Suretship, bail, guaranteeship.

ضماير *zāmā'ir*, *s. pl. a.* (of *ضمير* *zāmīr*), Hearts, minds; thoughts.

ضمائم *zāmā'im*, *s. pl. a.* (of *ضميمة* *zāmīmē*), Addenda, appendices, additions, supplements; things of any kind added.

ضمن *zāmn*, *s. a.* The interior (of any containing exterior); the design (contained in any act); the implied sense (contained in any expression); *ضمندة* *zāmnīnda* (*an apparent Turkish adverb or conjunction*), In order to, with a view to, with a design to; *ضمناً* *zāmnān*, *ad. a.* In an implied manner; *ضمنى* *zāmnī*, *a. a.* Implied, contained.

ضمير *zāmīr*, *s. a.* The heart or mind; a pronoun; *ما فى الضمير* *mā-fi-'z-zāmīr*, That which is (or was) on the mind, one's thoughts.

ضميمة *zāmīmē*, *s. a.* Anything added (to another thing); an appendix, supplement.

ضياء *ziyā*, *s. a.* Light; *ضیادار* *ziyādār*, *a. p.* Luminous; lighted, illuminated; *ضیومك*, *ziyā-vārmek*, *v. s.* To give light.

ضیاع *ziyā'*, *s. pl. a.* (of *ضیعة* *zī'a*, not used), Estates, farms, lands, and villages; —, *زایة*, *s. a.* Destruction, ruin. [a set dinner or supper.

ضیافت *ziyāfēt*, *s. a.* A banquet, a feast.

ضیف *zāyf*, *s. a.* A guest.

ضیق *zāik*, *a. a.* Narrow, straitened.

close ; الضیوف —, zikv-'n-nèfess, *s. a.*
 An asthmatic person ; ضیوف —, zik-
 -nèfess (tik-nèfess), The asthma.
 ضیوف züyüf, *s. pl. a.* (of ضیوف zayf),
 Guests.

ط

ط tā''i-hötti (ti). Nineteenth letter of
 the Turkish alphabet, having two
 different values. It is generally
 sounded as an English *t*, but some-
 times, at the beginning of words of
 Turkish origin, as a *d*, and is always
 more harsh and guttural than the
 corresponding letters ت and د. In
 chronograms and astronomical tables
 it has the numeral value of 9.

ط tā, *s. a.* Name of the letter ط.
 طاب tāba! *int. a.* May (his tomb) be
 pleasant (to him), in طاب ثراب tāba-
 -sürāhu, and طاب سرور tāba-sirruhu.
 طابور tābur, *s. t.* A battalion ; a column
 (of march or attack) ; a certain large
 number (of people).
 طایبه tābiya, *s. t.* A battery ; a bastion ;
 an earthwork, fleche, redoubt, redan,
 or fort. [*v.s.* To worship, adore].
 طابمتی tāpmak, and طابنمتی tāpinmak,
 طاپو tāpi or tāpu, *s. t.* A kind of title-
 deed for lands held on the old feudal
 system, by tenants of low degree : it
 is also called طاپو تذکره سی tāpu-tèz-
 kérésai. [bottle].

طابه tāpa, *s. t.* A cork or stopper to a

طات tāt, *s. t.* Taste, savour ; طاتلو
 tātli, *a. t.* Sweet ; savoury ; pleasant,
 agreeable ; —, *s. t.* Any sweet dish
 or sweetmeat ; طاتسز tātsiz, *s. t.* Un-
 savoury, tasteless ; unpleasant, dis-
 agreeable ; طاتلولتی tātlilik, *s. t.*
 Sweetness ; pleasantness ; طاتسزلیک
 tātsizlik, *s. t.* Unpleasantness.

طاتمق tātmak (*aor.* طادار tādar), *v.s.*
 To taste, try the taste of ; perceive
 the taste of.

طارتیق tārtmak (*aor.* طارتار tārtar), *v.s.*
 To weigh ; to try the weight ; to try
 the strength, or to sound the ideas of
 a person).

طارتی tārti, *s. t.* A weight for weighing ;
 the weighing weight of anything.

طارم tārim, *s. p.* A dome ; the sky or a
 sphere.

طاره tāra or dāra, *s. t.* (*Italian*). The
 tare (of goods sold by weight).

طاری tāri, *a. a.* Which comes (upon
 one), happens disagreeably ; طاری
 —öl, *v.s.* To come upon, overtake.
 happen disagreeably.

طاس tāss, *s. p.* A bowl of metal, glass,
 or earthenware ; —, *a. t.* Bald (head) ;
 یاپشدرمتی —, tāss-yāpishdirmak, *v.s.*
 (To apply a bowl) To torture by ap-
 plication of heated bowls of metal to
 the bare head.

طاش tāsh, *s. t.* A stone, a rock ; stone ;
 a millstone ; a draughtsman, piece of
 draughts ; طاش دیکیلو dikili-tāsh, *an*
 obelisk (while standing) ; طاشی

tāshjī, *s. t.* A stone-cutter, worker in stone; **طاشلامق** tāshlamak, *v. a.* To stone with stones. [(in a male animal).
طاشاق tāshak, *s. t.* A testicle, a stone
طاشمق tāshmaq (*aor.* طاشار tāshar),
v. n. To overflow; **طاشرمق** tāshirmak,
(aor. طاشرر tāshirir), *v. a. caus.* To
 cause to overflow; to allow one's
 words or acts to go beyond the
 bounds of due respect.
طاشيمق tāshimak (*aor.* طاشير tāshir),
v. a. To carry; to carry about;
طاشنمق tāshinmak, *v. n.* To move,
 to carry one's effects and furniture to
 another house.
طاشلاک tāshalak, *a. t.* In an unfinished
 state, rough, unworked; —, *s. t.* A
 sketch, an outline; anything just
 roughly brought into shape.
طاشما tāshma, *s. t.* A strap or lachet by
 which anything is held or fastened.
طاعت tā'at, *s. a.* Active devotion or
 piety, active conformity with God's
 ordinances. [tagious pest.
طاعون tā'ūn, *s. n.* The plague, the con-
 tagion
طاغ dāgh, *s. t.* A mountain, mount,
 hill; **طاغلو** dāghli, *s. t.* A mountaineer.
طاغيتمق dāghitmak (*aor.* طاغيدر dāghidir),
v. a. To scatter; to distribute.
طاغيلمق dāghilmak (*aor.* طاغيلور dāghilür),
v. n. To disperse, be dispersed; —,
v. p. To be distributed.
طاغی tāghī, *s. a.* A rebel; a sinner; —,
dāghī, *s. t.* A mountaineer.
طاق tāk, *s. p.* Any vaulted or domed

construction; a vault; an arch; a
 dome; an arched window; a sphere;
 the sky; a single one, an odd one; a
 single fold; —, *a. p.* Curved, vaulted,
 bent; odd; single.
طاقت tākāt (tākāt), *s. a.* Strength, power
 to do or bear; **کتورمک** —, tākāt-
 -ghètirmek, *v. n.* To be able, to find
 strength sufficient. [ing or rattling.
طاقردی tākirdi, *s. t.* A noise of knock-
طاقلاق tāklak, *s. t.* A tumble heels over
 head; **قیلمق** —, tāklak-kılmak, *v. n.*
 To tumble, to throw one's self heels
 over head.
طاقلدامق tākildamak (*aor.* طاقلدار tā-
 kildar), *v. n.* To make a rattling noise.
طاقم tākim, *s. t.* A set (of anything,
 of people, of tools, &c.); a mouth-
 piece (of a pipe); a squad, sub-
 division, or detachment (of soldiers);
 a crew (of a boat); tools, implements,
 necessaries, furniture; utensils.
طاقمق tākmak (*aor.* طاقار tākar), *v. a.* To
 fix (anything on to something else),
 to append; — **کلیج** kılıj-tākmak, To
 put on a sword; — **اد** ād-tākmak, To
 give a name; **طاقلمق** tāksilmak, *v. p.*
 To be fixed on or attached to any-
 thing; —, *v. n.* To attach one's self
 to anything, lay hold of, meddle with,
 make game of, chaff, skylark with;
طاقنمق tākinmak, *v. a.* To attach
 (something) to one's self; — **اغرينی**
 āghrini-tākinmak, *v. n.* To assume an
 air of gravity.

طاقه tàkyé, *s. t.* A small linen cap.
 طاك dàng, *s. t.* The dawn; —یری, dàng-yèri, The place where the light of morning first appears; —اتمتی, dàng-àtmak, *v.s.* To begin to show signs of light (the dawn), to brighten.
 طال tálé! May (his elevation, &c.) long endure! (*used in firmans after the names of honourable personages*).
 طالب tālib, *s. a.* A wisher, seeker for, inquirer after; —او, tālib-òl, *v.s.* To desire, ask for.
 طالح tālīh, *s. a.* A sinner.
 طالع tālī', *s. a.* The ascendant (in astrology); fate, fortune, luck.
 طالغه dàlgha, *s. t.* A wave; a ripple; —طالغلهنمق dàlghalənmak, *v.s.* To rise in waves; to be wavy.
 طالیان dàlyan, *s. t.* A fishing station erected on poles in the water.
 طانه dàna, *s. t.* A calf.
 طانیمق tānimak (*aor.* طانیر tānir), *v.s.* To know again, to recognise; —طانشمق tānishmak, *v.s.* To know or recognise one another; —طانشق tānishak, *s. t.* An acquaintance.
 طاوس tāwuss, *s. a.* A peacock.
 طاوشان tāwshan, *s. t.* A hare; a Greek from certain of the isles; a cabinet-maker; —اطه طاوشانی ḷda-tāwshani (A hare of the isles), a rabbit.
 طاوق tāwuk, *s. t.* A fowl, a hen; —ماوق, tāwuk-màwuk, Poultry of various kinds; —طاوق کومسی tāwuk-kyùmèssi, *s. t.* A fowl-house; —طاوقچی tāwukju,

A poulterer; a dealer in live fowls;
 کوتی —, tāwuk-ghyàtu, *s. t.* A wart.
 طاوق tāwa, *s. t.* A frying-pan; any fried food; the pan of a gun-lock.
 طاهر tāhir, *a. a.* Clean, lawfully clean.
 طای tày, *s. t.* A colt; half a horse-load; (a bale, &c.) equal in weight to another. [animal; the soul.
 طائر tā'ir, *s. a.* A bird, a fowl, any flying
 طائف tā'if, *s. a.* A patrol, anything that goes round; name of a town in Arabia; a spectre, vision.
 طائفه tā'iffé, *s. a.* A set of men, body of men; a people, nation, tribe; a ship's crew. [out any beneficial result.
 طائل tā'il, *in* لإعائل, lā-tā'il, *ad. s.* With-
 طب tibb, *s. a.* The science of medicine;
 طبی tibbī (*from* طبيه tibbiyyé), *s. a.* Medical, pertaining to the science of medicine.
 طبابت tibābèt, *s. a.* The practice of medicine, the medical profession.
 طباع tibā', *s. pl. a.* (of طبع tab'), Natures; dispositions; minds.
 طباق tābak, *s. t.* A plate; a dish; a saucer; —طباقی tābakji, *s. t.* A dealer in china and earthenware.
 طبان tāban, *s. t.* The sole of the foot; firmness, courage, intrepidity; —تیموری, tāban-(dèymiri), One of the kinds of Damascus steel; —نال, dāl-tābān, *s. t.* A quick or continual runner; —قالدرمق, tāban-kaldirmak, *v.s.* To ply the foot, to take to one's heels, run.

طبايحہ *tābānja*, *s. f.* A pistol.
 طبائع *tābā'i*, *s. pl. a.* (of طبيعت *tābi''āt*), Natures; dispositions; characters; natural qualities.
 طبخ *tābkh*, *s. a.* A cooking; |—, —*et.*, *v.a.* To cook.
 طبع *tāb*, The printing or impressing an impression of any kind; the nature, natural quality impressed by nature; natural health or state of body; taste, liking; disposition, character; |—, —*et.*, *v.a.* To print; to imprint.
 طبق *tābk*, *s. a.* Conformity, exact similarity of form.
 طبقہ *tābaka*, *s. a.* A stratum; a sheet (of paper); a rank or degree (in a series); a floor (in a house).
 طبل *tābl* (*dāwul*), *s. a.* A drum.
 طبقہ *tābla*, *s. a.* Any flat tray with a high rim; those which are large are of wood, and the small ones of brass or silver; طبکہ کار *tābla-kyar*, *s. f.* A baker's retailer who carries bread about on a tray. [a physician].
 طبيب *tātib*, *s. a.* A doctor of medicine
 طبيعت *tābi''āt*, *s. a.* Nature; natural quality, disposition, or character; taste, delicacy of taste in matters of elegance.
 طبيعي *tābi''i*, (*fem.* طبيعيہ *tābi''iyyē*), *a. a.* Natural, not artificial.
 طبراق *tōprak*, *s. f.* Earth, soil; territory; عثمانلو طبراقی "ösmānli-tōprakhi, *s. f.* Turkey, the Ottoman territory; طبراق ایشی *tōprak-ishi*, Any work made of clay, or of earth.

طاپو *tāpu*, *s. f.* See طاپو.
 طحن *tāhn*, *s. a.* A grinding in a mill; |—, —*et.*, *v.a.* To grind in a mill.
 طحين *tāhīn*, *s. a.* Ground sesame, being an oily paste used for food by Eastern Christians in Lent, and of which *helwa* is also made.
 طرار *tārrār*, *s. a.* A cutpurse, pickpocket, scamp, vagabond, rogue, rascal.
 طراز *tirāz*, *a. p.* (in composition), Who embroiders; who weaves the web of refined diction; an embroidered hem or border.
 طراق *tārak*, *s. f.* A comb; a card; a rake; a harrow; a limpet or cockle.
 طرامتی *tāramak* (*aor.* طرار *tārar*), *v.a.* To comb; to card; to rake; to harrow. [flowers, &c.).
 طراوت *tārāvèt*, *s. a.* Freshness (of fruit,
 طرب *tāreb*, *s. a.* Joy, joyousness, joyfulness, mirth, glee.
 طربزون *tārābizūn* (*trābzān*), *s. f.* Trebizond in Pontus; (or طربزان) a portcullis; the arm of a sofa, or rather the railing or slab which terminates a Turkish sofa when it does not reach to a wall; طربزان باباسی *trābzān-bābassi*, The post which supports this railing in front of the sofa, the other end of the rail being fixed in the wall at the back of the sofa.
 طرابلس *Tārābalūs*, *s. f.* Tripoli; طرابلس غرب *Tārābalūs-i-gharb*, Tripoli in Africa; طرابلس شام *Tārābalūs-i-Shām*, Tripoli in Syria.

طربان *tîrpan*, *s. t.* A scythe.

طرتل *tîrtâl*, *s. t.* A caterpillar, especially the smaller kinds which destroy leaves and flowers; the velvet fringe called *chenille*; the bullions of gold-lace or epaulettes.

طرح *târĥ*, *s. a.* A casting, throwing, laying, or placing on the ground; a laying (foundations); a casting away; a subtracting; subtraction in arithmetic; |—, —et, *v.a.* To cast, throw, lay, or place on the ground; to lay (foundations); to cast away; to subtract.

طرخون *târkhûn*, *s. t.* Tarragon (herb).

طرد *târd*, *s. a.* To drive away, send away, reject, repel.

طرز *târz*, *s. a.* A way, manner, fashion.

طرف *târaf*, *s. a.* A side; a tract, district; a direction; a party; طرف

طوتمق *târaf-tûtmak*, *v.m.* To espouse a cause, side with a party or person;

طرفدار *târaf-dâr*, *s. p.* A partisan;

طرفین *târafeyn*, *s. a. dual*, The two sides or parties (in a question, suit, quarrel, &c.).

طرفانده *tûrfanda*, *s. t.* Fresh fruit or vegetables being the first fruits of a season.

طرفه *târfa*, *s. a.* A twinkling (of an eye); —, *tûrfé*, *s. a.* Anything fresh, new, rare; طرفه العین *târfetu-l-‘ayn*, The twinkling of an eye.

طریق *tûruk*, *s. pl. a.* (of طریق *târîk*), Roads, paths, ways.

طرا *târia*, *s. t.* Plough-land, arable land, one field of arable land.

طرماشمق *tîrmashmak* (*aor.* طرماش *tîrmashir*), *v.m.* To climb up (trees, &c.) by using the claws (as cats, &c.) to scratch one another, claw &c. other.

طرمالمق *tîrmalamak* (*aor.* طرمال *tîrmalar*), *v.a.* To scratch with the claws.

طرمنتی *tîrmenti*, *s. t.* Turpentine.

طرناق *tîrnâk*, *s. t.* A nail, talon, hoof; طرناقلو *tîrnâkli*, *s. t.* Having a nail or nails, claws, hoofs; چتال طرناقلو *çhâtal-tîrnâkli*, *s. t.* Having a cloven hoof, cloven-hoofed.

طره *tûrré*, *s. p.* A lock of hair, a curl, ringlet; a leather strap or a handkerchief twisted into a rope by children; in certain games, a cob. [electro-]

طریاق *tîryâk*, *s. a.* Theriaca, an opiate

طریان *târâyân*, *s. a.* A happening, affecting (disagreeably).

طرید *târîd*, *s. a.* Any thing or person rejected, refused, cast away.

طریف *târîf*, *a. a.* Any object newly acquired possession of.

طریق *târîk*, *s. a.* A road, way, path; a mode, manner; a fashion; a quality.

عام —, *târîki-‘âmm*, A public road;

خاص —, *târîki-khâss*, A private road;

حق —, *târîki-hâkk*, The way of truth.

طریقت *târîkât*, *s. a.* A hierarchy; an order (of dervishes or monks).

طست *tâsset*, *s. a.* and طشت *tâsh*, *s. p.* A basin; a tray.

طشره *tāshra*, and طشرى *dīshārī*, *s. t.*
 The exterior, outer part (of anything);
 any provincial place away from the
 capital; —, *ad. t.* Beyond, out.
 طعام *tā'ām*, *s. a.* Food; a meal; taste,
 savour; | —, —*et, v.n.* To breakfast or
 dine.
 طعم *tā'm*, *s. a.* Taste, savour; food.
 طعامه *tū'mē*, *s. a.* Food; prey; طعامه
 شمشير *tū'mē'i-shīmahīr*, Prey to the
 sword.
 طعن *tā'n*, *s. a.* A wounding, stabbing;
 a reproving, blaming, reproaching,
 speaking ill of; | —, —*et, v.n.* To
 wound with any kind of stab; to
 reprove, reproach, blame, speak ill of.
 طعنه *tā'nē*, *s. a.* A wound, a stab.
 طغاة *tūghāt*, *s. pl. a.* (of طاغى *tāghī*),
 Rebels; sinners.
 طغرا *tūghra*, *s. t.* The cypher of the
 Sultan in an ornamental shape, used
 for inscribing over firmans, on coins,
 and on public buildings; it contains
 the name of the Sultan, and of his
 father, with the title Khān, and the
 epithet "*always successful.*"
 طغرى *dūgharjīk*, *s. t.* A wallet.
 طغوا (or طغوى) *tāghwā*, طغوان *tūghwān*,
 طغى *tāghy*, *s. a.* Sin, wickedness;
 rebellion.
 طغيان *tūghīyyān*, *s. a.* Being rebellious;
 exceeding bonds, overflowing. [hence.
 طغرة *tāfra*, *s. t.* A proud careless inso-
 لence.
 طفل *tīf*, *s. a.* A child, an infant; طفليته
tūfīyyēt, *s. a.* Childhood, infancy.

طفلان *tāflān*, *s. t.* (Greek *δαφνη*), The
 true laurel, different from *the bay*.
 طفولت *tūfūlēt*, and طفوليته *tūfūliyyēt*,
s. a. Childhood, infancy.
 طفيل *tūfēyl*, *s. a.* A parasite, feast-
 hunter, lick-spittle, trencher-fly.
 طقسان *dōksan*, *a. t.* Ninety; طقسانجى
dōksaninjī, *a. t.* The ninetieth.
 طقوز *dōkuz*, *a. t.* Nine; اون طقوز *ūn-*
dōkuz, Nineteen; طقوزنجى *dōkū-*
zunju, *a. t.* Ninth.
 طلا *tīlā*, *s. p.* Gold; a gold coin, piece of
 gold, gold piece; طلادوز *tīlādūz*, *s. p.*
 An embroiderer in gold thread.
 طلاش *tālash*, *s. t.* Wood shavings.
 طلاق *tālāk*, *s. a.* A divorce. [liness.
 طلاوت *tālāvēt*, *s. a.* Beauty, grace, love-
 طلائع *tālā'ī'*, *s. pl. a.* (of طليعه *tālī'a*),
 Scouts, the first indications of an ap-
 proaching army.
 طلب *tāleb*, *s. a.* A demanding, asking
 for, perquisition, seeking; | —, —*et,*
v.a. To demand, ask for, require, seek.
 طلبا *tūlēbā*, and طلبه *tālēbē*, *s. pl. a.* (of
 طالب *tālib*), Demanders, askers for,
 requirers, seekers; students, seekers
 after learning.
 طلسم *tālsīm*, *s. a.* A talisman.
 طلعت *tāl'āt*, *s. a.* An appearing, coming
 in sight; an aspect.
 طلوع *tūlū'*, *s. a.* A rising above the
 horizon; | —, —*et, v.n.* To rise.
 طولوم *tūlum*, *s. t.* A whole sheep's or
 goat's skin, used as a vessel for hold-
 ing wine, oil, butter, &c.; a bagpipe;

the bag of a bagpipe; the quantity of fur in commerce ready prepared in form for a long cloak.

تولومبه tölumba, *s. f.* A pump; a fire-engine; a glyster-pipe; a waterspout.

تالی "أ" talī "أ", *s. s.* A scout of an army, the most advanced patrols which are first seen by the enemy.

طمر dāmar, *s. f.* A vein, artery, nerve; the grain of wood; a vein in stone or in mines; شاه طمر shāh-dāmar, *s. f.* An artery; کان طمری kān-dāmari, A blood-vessel, vein or artery; اق طمر ak-dāmar, A nerve.

طمروق tōmrūk, *s. f.* A bud, leaf-bud; a stocks or pillory or billet of wood to which criminals are fastened; a police prison; طمروقلنمق tōmrūklanmak, *v. s.* To form buds (a tree); طمروغه tōmrūgha-wūrnak, *v. s.* To put into prison, or into the stocks.

طمرطاق tōmturāk, *s. f.* Pomp, magnificence, grandeur, show.

طمع tāmā", *s. s.* A coveting; covetousness; |—, —et, *v. s.* To be covetous;

طمعکار tāmā "kyār, *s. p.* An avaricious person, a miser.

طملامق dāmlamak (*cor.* طملار dāmlar), *v. s.* To drop, fall drop by drop;

طملاتمق dāmlatmak (*cor.* طملاتر dāmlādir), *v. s.* To drop, to pour out by drops, to cause to fall by drops.

طمله dāmla, *s. f.* A drop (of fluid); the apoplexy. [A sort of guitar.

طنبور tānbūr, *s. s.* طنبوره tānbura, *s. f.*

طانتانه tāntana, *s. s.* Pomp, magnificence, the being attended with many servants and every incident of state and grandeur.

طنمق tñmaq, used only in the negative طنمامق tñmamak (*cor.* تئمق tñmic, *v. s.* Not to make any observation by speech or by notice, apparently; to keep quite quiet, apparently.

طنین tñnīn, *s. s.* A ringing, sounding, echoing noise. [animals, call

طوار dāvar, *s. f.* (*provincial*), Sheep

طواشی tāwāshī, *s. pl. s.* (*sing. not used*) Eunuchs; (*as a Turkish singular*) eunuch.

طوائف tāwāf, *s. s.* A circumambulation; a processional circumambulation; |—, —et, *v. s.* To circumambulate; |—, tāwwāf, *s. s.* One who performs a circumambulation, a circumambulator.

طوان tāwan, *s. f.* A ceiling; سازاسی tāwan-ārassi, *s. f.* A cockloft, the space among the rafters of a roof.

طوائف tāwā'if, *s. pl. s.* (*of طائفه tā'ifa*) Peoples, nations, tribes, sets of people.

طوب or طوب tōp, *s. f.* A cannon, gun; a lump; a ball; a piece (of stuff); the whole (of anything), all; a wholesale quantity; طوبدن tōpden, All together; in the lump; wholesale; —, *ad. f.* is طوبی طوب tōp-dōlu, Quite full; طوبچی tōpju, *s. f.* An artilleryman; a gunner; طوبخانه tōp-khānā, *s. f.* An arsenal of artillery.

طوبارلمق tōparlamak (*cor.* طوبارار tōpar-

lar), *v.a.* To roll or collect together and take away.

طوبال *tòpal*, *s. t.* A lame man; —, *a.t.* Lame; طوباللمتى *tòpallamak*, *v.n.* To walk lamely, to limp in walking.

طوبالتر *tòpalàk*, *a. t.* Roundish, short and plump.

طوبلامتر *tòplamak* (*aor.* طوبلار *tòplar*), *v.a.* To collect, to gather; طوبلانمقى *tòplanmak* (*aor.* طوبلانور *tòplanır*), *v.n.* and *p.* To collect, to gather (of itself); to be collected, to be gathered; طوبلاتمقى *tòplatmak* (*aor.* طوبلادر *tòpladır*), *v.a.* To cause or allow (one) to gather, to cause or allow (things) to be collected or gathered.

طوبوز *tòpuz*, *s. t.* A mace of arms, a club. طوبوق *tòpuk*, *s. t.* The ankle bone; the back of the heel.

طوبلو *tòplu*, *s. t.* A pin.

طوبتام *tòtam*, *s. t.* A handful, as much as can be grasped at once. [a captive.

طوبتاق *tòtsak*, *s. t.* A prisoner of war,

بالتى طوبتقال *tòtkal*, *s. t.* Glue; بالتى طوبتقال *bàlik-tòtkalı* (Fish glue), Isinglass.

طوبتمقى *tòtmak* (*aor.* طوبتار *tòtar*), *v.a.* To hold, keep hold of; to catch, lay hold of; to take prisoner, make prisoner; to arrest, stop, intercept; to hold, suppose; to keep, observe; —, *v.n.* To have the power of holding; to have the power of performing its natural functions (any limb); — اوروج *üruj* —, *v.n.* To keep a fast canonically; — معذور *mà' zür* —, *v.a.* To hold

excused, to excuse on account of some valid obstacle; — سوز *süz* —, To take or follow advice; — ياس *yàs* —, ماتم *mâtem* —, *v.n.* To be in mourning; — يوز *yüz* —, *v.n.* To begin to show signs (of decay, &c.); — خاطردا *khâtirda* —, *v.a.* To remember, not to forget, to hold in one's memory; هيچ بيريك طوبتمز *hich-bir-yëri-tòtmaz*, He is quite decrepit, all his limbs, his whole body is disabled; طوبتلمقى *tòtulmak* (*aor.* طوبتلور *tòtulur*), *v.p.* To be held; to be seized; to be kept; to be rendered powerless in function by disease (any limb or organ); to be eclipsed (the sun or moon); to be observed or kept (a fast or ordinance of any kind); طوبتمقى *tòtunmak* (*aor.* طوبتاتور *tòtunur*), *v.a.* To hold to one's self, apply to one's self or to any part of one's own body; طوبتشمقى *tòtvahmak* (*aor.* طوبتاتور *tòtvahur*), *v.n.* To hold to each other; to seize hold of each other; to quarrel together; to take fire, catch fire; to fly into a passion; طوبتشدرمىقى *tòtvah-turmak* (*aor.* طوبتشدور *tòtvah-turur*), *v.a.* To cause (others) to quarrel, to set by the ears; to set fire to.

طور *tàwr*, *s. a.* A manner of acting, speaking, treating, or conducting one's self; a haughty or supercilious manner, superciliousness; —, تدر *tòr*, *ad. t.* is طورطوب *tòr-tòp*, Quite round, quite like a ball.

طورانمق *dàwranmak* (*aor.* طورانور *dàw-rànr*), *v.n.* To start into a posture of defence or vigilance; to regain one's health, footing, or position.

طورپ *tùrp*, *s. t.* A radish. [grounds.

طورتى *tùrtu*, *s. t.* Sediment, lie, lees,

طورغون *dùrghun*, *a. t.* Motionless, stagnant. [fellow.

طورلك *tùrlak*, *s. t.* A foolish, careless

طورلمق *dùrilmak* (*aor.* طوريلور *dùrülür*),

v.n. To stand so as to become clear by depositing its sediment; —, *v.p.* To be such that things can stand in, on, &c.

طورله صويى *Tùrla-sūyu*, *s. t.* The river Dniester.

طورمق *dùrmak* (*aor.* طورر *dùrr*), *v.n.*

To stay, remain; to stop, halt; to hesitate; to stand, stand up; to keep still, quiet, motionless; to cease from any action; to be in any posture; to remain steadfast (in any idea, to any promise); to continue in existence.

طورنه *tùrna*, *s. t.* A crane (bird).

طورو *or* طورى *dòru*, *a. t.* Bay (horse).

طوره *(for* طره *tùrré)*, *tùra*, *s. t.* Anything twisted or bound up into a rope shape; a cob (used in play by children).

توز *tùz*, *s. t.* Salt; توزلو *tùzlu*, *a. t.*

Salt, saltish; توزسز *tùzsuz*, *a. t.* In-sipid; توزلامق *tùzlamak* (*aor.* توزلار *tùzlar*), *v.a.* To salt.

توزاق *tùzlk*, *s. t.* A trap, a snare;

تورمق — *kùrmak*, To set a trap; توزاغه توتلمق *tùzaghā-tùtılmak*, To be caught in a trap.

توزله *tùzla*, *s. t.* A salt-works, salt-pans.

توس *dòss*, *ad. t.* *is* توس طوغرى *dòss-*

-dòghru, Quite straight; —, *tòs*,

s. t. The butting of rams or sheep;

اورمق —, *tòs-wùrmak*, *v.n.* To butt;

اورشمق —, *tòs-wùrvshmak*, *v.n.* To

butt at each other; توسبغه *tòs-*

-bāgha, *s. t.* A tortoise. [woman.

توتى *tùti*, *s. p.* A parrot; a beautiful

توع *tāv*, *s. a.* Willing submission; توعاً

tāv'an, *and* بالطوع *bī-'t-tāv*, *ad. s.*

With submissive willingness.

طوغان *dòghan*, *s. t.* A hawk (?); a

falcon (?).

طوغرى *dòghru*, *a. t.* Straight; upright;

true, exact, correct; honest.

طوغريلمق *dòghrilmak* (*aor.* طوغريلور

dòghrülür), *v.n.* To become straight,

upright, correct; to be directed,

pointed, turned (towards a thing);

to take the road, way, or direction

(for any place); طوغرلمق *dòghrilt-*

mak (*aor.* طوغريلدر *dòghrıldur*), *v.n.* To

make straight, upright, correct; to

direct, turn, point (a thing towards an

object).

توغله *tùghla*, *s. a.* A brick.

طوغمق *dòghmak* (*aor.* طوغار *dòghar*),

v.n. To be born; to rise (the sun,

&c.); طوغرمق *dòghurmak* (*aor.* طوغر

dòghurur), *v.a. caus.* To give birth

to, bring forth; to litter, pup, &c.;

طوغرتمق *dòghurtmak* (*aor.* طوغرتر

dòghurtdur), *v.a. double causal*, To

attend in childbirth, to assist in

giving birth to a child or to young, to act as midwife.

طوغی dōghu, *s. t.* in کون طوغیسی ghyàn-dōghussu, The east, sunrising.

طوف tàwf, *s. a.* A circumambulation; |—, —et, *v. n.* To circumambulate.

طوفان tūfān, *s. a.* A deluge; نوح, tūfāni-Nūh, The deluge of Noah.

طوق tàwk, *s. a.* A collar; a necklace; a pillory; power, strength, ability; —, tòk, *a. t.* Full, satiated; قارنم طوق kārnm-tòk, My belly is full; کوزم طوق ghyzum-tòk, (My eyes are satiated) I have nothing to wish for, I have no desires for wealth.

طوقشمتی dōkvshmak (*aor.* طوقشور dōkvshur), *v. n.* To play with another person at knocking hard-boiled eggs together to see which will crack the other.

طوقمتی tōkma, *s. t.* A mallet; a knocker of a door; a hammer of a percussion cannon-lock.

طوقنمتی dōkvnmak (*aor.* طوقنور dōkvnur), *v. n.* To touch; to meddle; to interfere; to hurt; to injure; to affect, to regard; طوقندرمتی dōkvndurmak (*aor.* طوقندرر dōkvndurur), *v. a.* To cause or allow to touch, &c.

طوقمتی dōkumak (*aor.* طوقور dōkur), *v. a.* To weave.

طوقه tòka, *s. t.* A buckle.

طوک dòng, *s. t.* Frost, hard frost; drawers or inner trousers; the coat (of a horse); —یاغی, dòng-yāghi, *s. t.* Tallow.

طوکدرمه dōngdurma, *s. t.* Ice-cream or water-ice.

طوکڑ dōnguz (dòmuz), *s. t.* A pig, hog, swine; a beast, a wretch; a ruffian; a bold, brave fellow; —یاغی, (dòmuz)-yāghi, A worm for drawing wads from a gun; a dentist's instrument for drawing teeth; —قیلی, (dòmuz)-kili, Figs' bristles; یبان طوکڑی yāban-(dòmuz), A wild pig or boar.

طوکمتی dōngmak (*aor.* طوکار dōngar), *v. n.* To freeze; to become congealed; to harden, to set; طوکدرمتی dōngdurmak (*aor.* طوکدرر dōngdurur), *v. a.* To freeze, cause to become congealed, hardened, or set.

طول tūl, *s. a.* Length; longitude; طولاً tūlan, *ad. a.* In length; in longitude.

طولاب dòlab, *s. t.* Anything which turns round, a wheel, water-wheel, the heavens, a turning cupboard; a common cupboard or closet; a trick, piece of cunning or knavery; the whole affairs of a state, household, or mercantile concern; —قورمتی, —kūrmak, *v. n.* To prepare a snare, lay a plot; چویرمک chèvirmek, *v. n.* To turn a wheel; to work a plot; to manage affairs. [about.

طولاشتی dōlāshik, *a. t.* Circuitous, round-طولاشمتی dōlāshmak (*aor.* طولاشر dōlāshir), *v. n.* To go round, walk round; to be circuitous, go round about; طولاشددرمتی dōlāshdirmak (*aor.* طولاشدرر dōlāsh-

dirir), *v.a.* To cause to go round; to cause to make a circuit; to cause to twine, wrap, or cling round.

طولامه dölama, *s. f.* A whitlow; a kind of garment of the olden time.

طولاندیرمک döländirmak (*aor.* طولاندیر), *v.s.* To cheat, swindle;

طولاندیرجی döländirji, *s. f.* A cheat, a swindler.

طولانمک dölänmak (*aor.* طولانور dölänir), *v.s.* To go wandering or meandering about.

طولایی dölai, *ad. f.* On account of, by reason of, concerning, relatively to.

طولمک dölmaq (*aor.* طولر dölär), *v.s.* To fill, become filled, become full; to run, flow, or go in (to any receptacle so as to fill it); طولمش dölmuş, *part. past.* (Which has become full) Filled; any vehicle which takes many passengers at once; طولمه dölma, *s. f.* Several kinds of food made by stuffing various things; —, *a. f.* Anything filled in artificially; طولدمتق döldürmaq (*aor.* طولدر döldürür), *v.a.* To fill; to stuff; to fill in; to put (things) into any receptacle.

طولو dölü, *s. f.* Hail; the fill (of anything); —, *a. f.* Full; —یاغمق dölü-yâghmaq, *v.s.* To hail.

طوله tâvla, *s. f.* A great man's stable; a tethering rope to which horses are fastened in the fields; the game of backgammon.

طولو dölü. See طولو.

طومار tòmâr, *s. a.* A roll or scroll of paper. [coat (of a horse)]

طون dön, *s. f.* Inner drawers; trousers.

طوی tøy, *s. f.* The greater bustard.

طویت taviyyèt, *s. a.* Intention, design; inward thoughts.

طویل tâvîl, *s. a.* Long; tall. [stable]

طویله tâvilâ (tâvla), *s. a.* A great man's stable.

طویمک döymak (*aor.* طویار döyar), *v.s.* To become satiated, satisfied with food; طویورمتق döyürmaq (*aor.* طویور döyürür), *v.a.* To satiate, satisfy.

طهارت tzhâret, *s. a.* Purity, cleanliness; legal cleanliness.

طی tày, *s. a.* The folding or rolling up (a carpet, scroll, &c.); a travelling (over space); —, —at, *v.a.* To roll or fold up; to travel over and leave behind.

طیاری tàyâr, *s. a.* Which flies about; ريح طيار rihi-tàyâr, Flying rheumatic pains.

طیاق dâyak, *s. f.* A prop, stay, support; a thrashing, beating; the bastinado; corporal punishment; —یمک dâyak-yemek (To eat a thrashing), To be beaten; —اتمق dâyak-atmaq, To give a thrashing, to beat. [thing]

طیالو dâyâli, *a. f.* Leaning against anything.

طیامتق dâyamak (*aor.* طیار dâyar), *v.a.* To press or lay anything against another for the support of either, or as an obstacle; to present or place anything in a resolute or offensive manner; طیانمتق dâyänmaq (*aor.*

دیانور dāyānūr), *v.n.* To lean against anything; to be based upon anything; to lead to anything; to bear, support, resist; to last, to resist wear and tear.
طیب tayyib (*fem.* طیبه tayyibé), *a. a.* Good; pleasant; —, tīb, *s. a.* Perfume, scented cosmetics.

طیاران tayārān, *s. a.* A flying, flight; —, —*et.*, *v.n.* To fly.

طیشر dīsh, *s. t.* The outside, exterior part of anything; the space outside of anything.

طیشاری dīshārī, *s. t.* Equivalent to طیش; *also*, Any foreign country; any place away from Constantinople; —, *ad. t.* Out; abroad; away from Constantinople. [for plugging a hole.

طیكاج tīkaj, *s. t.* A plug, anything used
طیكماک tīkamak (*aor.* طیقار tīkar), *v.a.*

To plug, stop up (a hole, a pipe, &c.); to push (into anything) as a plug; طیقانماک tīkanmak (*aor.* طیقانور tīkanūr), *v.n.* To become plugged or stopped up; to be pushed into anything as a plug.

طیلسان tāylēsān, *s. a.* The end of a turban hanging down over the back or shoulder.

طین tīn, *s. a.* Earth, clay; —, —*مختوم*, tīni-mākhūtūm, A kind of earth formerly used as a medicine, and marked with a seal.

طینت tīnēt, *s. a.* Nature, natural disposition, as though proceeding from the earth of which we are formed.

طیور tuyūr, *s. pl. a.* (*of* طائر tā'ir), Birds.

ظ

ظ zā (zī), Twentieth letter of the Turkish alphabet, having the value of *z* in English, though essentially more harsh and guttural. In chronograms its numeral value is 900.

ظا zā, *s. a.* Name of the letter ظ.

ظالم zālim, *a. a.* Tyrannical, oppressive (person); —, *s. a.* A tyrant; ظالمانه zālimānē, *a. p.* Tyrannical (thing or act).

ظاهر zāhir, *a. a.* Apparent, visible; —, *s. a.* The outer or visible portion of anything; —, *ad. t.* Of course, to be sure; ظاهری zāhirī, *a. a.* Pertaining to the outer or visible portion; ظاهراً zāhirā, *ad. a.* Apparently, according to outward appearances.

ظبی zāby, *s. a.* A gazelle.

ظرافت zārāfet, *s. a.* A combination of elegance, wit, and tact.

ظرف zārīf, *s. a.* Any containing receptacle or cover; an envelope for a letter; an outer cup used in the East in lieu of a saucer; a noun of time or place.

ظرفنا zārēfā, *s. pl. a.* (*of* ظریف zārīf), Those who combine elegance, wit, and tact.

ظروف zārūf, *s. pl. a.* (*of* ظرف zārīf), Envelopes, containing receptacles.

ظریف zārīf (zārīf), *a. a.* Elegant, witty, and possessed of tact; pretty looking.

ظفر zāfir, *s. a.* Success; victory; —,

- zifr, *s. s.* A nail, claw, talon, hoof;
ظفر ياب zafar-yāb, *a. p.* Who has
been successful, who has found a way
to accomplish his wish; بولمتى —
zafar-būlmak, *v. s.* To be successful,
to find a way to accomplish a wish.
- ظل zill, *s. s.* A shadow, shade; pro-
tection; a tangent; ظل الله zillu-'lāh,
(The shadow of God) or ظل الله في
الارض zillu-'lāhi - fi - 'l - ārz (The
shadow of God upon earth) The Sul-
tan; نسبت ظلية nisabèti-zilliyyē, A
log. tangent; ظليت zilliyyèt, *s. s.*
The (Sultan's) quality of being (God's)
shadow; حضرت ظليت پناه hàxrèti-
zilliyyèt - pènāh, His Majesty (the
abode of the quality of being God's
shadow) the Sultan. [Shadows.]
- ظلال zilāl, *s. pl. s.* (of ظل zill),
ظلام zilām, *s. s.* Darkness; —, zollām,
s. s. A persevering tyrant; —, zūlām,
s. pl. s. (of ظالم zālim), Tyrants, op-
pressors.
- ظلم zūlm (zūlum), *s. s.* Oppression,
tyranny; injustice; —, zūlēm, *s. pl. s.*
(of ظلمت zūlmet), Darkneses.
- ظلماني zūlmānī, *s. s.* Dark.
- ظلمت zūlmet, *s. s.* Darkness.
- ظلمة zalémē, *s. pl. s.* (of ظالم zālim),
Oppressors, tyrants.
- ظليل zālīl, *a. s.* Shady, umbrageous.
- ظن zānn, *s. s.* (*pl.* ظنون zūnūn), A
conjecture, surmise, opinion, suspicion;
any impression on the mind short of
positive knowledge;

- To opine, surmise, conjecture, think
fancy, imagine; to take for, suppose.
- ظن حسن hūssani-zānn, A good opinion
(formed without experience of the per-
son); ظن سوء sū'ī-zānn, A bad opinion
a doubt or suspicion (about any person).
- ظهر zāhr, *s. s.* The back; the back of
outside of a book or paper; the letter
or outward meaning of a word, phrase
or discourse; —, zūhr, *s. s.* Noon.
- ظهور zūhūr, *s. s.* A coming forth, coming
out, becoming visible; a happening
coming into being, springing, arising
| —, —et, *v. s.* To come forth, become
visible; to happen, spring, arise.
- ظهورك ملك zūhūrs-ghālmek, *v. s.* To
happen, come to pass; صاحب ظهور
sāhib-zūhūr, *s. p.* A conspicuous per-
sonage. [assists, protects]
- ظهير zāhīr, *s. s.* One who backs, aids.

ع

ع "āyn. Twenty-first letter of the Tur-
kish alphabet, having no real equivalent
in English. In Turkish it is very
usually silent like *k*, *z*, or *r*, in many
English words; but as no one has
ever called those letters vowels in suc-
cessive sequence, so also is it absurd to call
the ع a vowel in Turkish as some
writers have done. When sounded it
is a strong guttural hiatus. Its numeral
value is 50. Chronograms and astronomical

عابد "ābid, *s. a.* A servant; a worshipper; عابدانه "ābidānē, *a. p.* Humble, servantlike. [over.

عابر "ābir, *s. a.* A passer by, a passer

عاج "āj, *s. a.* Ivory.

عاجز "ājiz, *a. a.* Unable, not sufficiently powerful, unequal to any task; worn out, tired out; قالمق "ājiz-kālmak, *v. n.* To be or become unable, unequal to, or worn out; عاجزانه "ājizānē, *a. p.* عاجزی "ājizi, *a. a.* Relating to a poor, weak, humble fellow (myself).

عاجل "ājil, *a. a.* Present (not future); ready (not deferred); عاجلاً "ājilān, *ad. a.* At once, down, on the spot.

عادت "ādet, *s. a.* A custom; a habit; the menses (of women); عادتاً "ādētā, *ad. a.* In a common, customary manner; as usual; just; downright; عادتاً خارق العاده "khāriku-1-ādē, *s. a.*

Any uncommon occurrence, any surprising thing or event; عادت

ایدنمک "ādet-ēdinmek, *v. a.* To contract (anything) as a habit; عادت

بلده "ādēti-bēldē, *s. p.* The custom of the place or country; عادتدر "ādēt-dir, It is a (or the) custom; عادتدمدر "ādētīm-dir, It is my custom or habit.

عادل "ādil, *a. a.* Just (person); legal, competent, fit, proper (witness); عادلانه "ādilānē, *s. p.* Just (thing, act, or word).

عادی "ādī (*fem.* عادیه "ādīyyē), *a. a.* Common, of every-day occurrence.

عار "ār, *s. a.* The feeling of shame; any

cause of shame; |—, —et, *v. n.* To be ashamed, feel ashamed; عارسز "ārsiz, *a. t.* Shameless, impudent; pertina- cious; what there is no getting rid of (any unpleasantness); عارلنمق "ārlan- mak, *v. n.* To become ashamed.

عارض "āriz, *a. a.* Which comes upon, lights upon, happens; او "āriz-ōl, *v. n.* To seize, happen, overtake (any calamity); عارضی (*fem.* عارضیه "āriz- iyyē), *a. a.* Accidental, incidental, casual (not essential).

عارضه "āriza, *s. a.* An accident, any for- tuitous event; a misfortune.

عارف "ārif, *s. a.* A person well versed in knowledge; عارفانه "ārifānē, *a. p.* Pertaining to a person of knowledge; —, *s. p.* A share, subscription, contri- bution towards any payment in com- mon; —, *ad. t.* By way of equal shares of contribution, by subscrip- tion. [defect].

عاری "ārī, *a. a.* Naked; free (from any

عاریت "ārīyyèt, *s. a.* The quality of being merely borrowed and temporary;

عاریتی "ārīyyèti (ēyréti), *a. t.* What is makeshift, temporary, borrowed; jury (mast); عاریت "ārīyyétm, *ad. a.*

In a temporary, makeshift manner.

عازم "āzim, *a. a.* Who sets out, under- takes a journey (or other act).

عاشر "āshir, *a. a.* The tenth; —, *s. a.* A tithe-gatherer.

عاشق "āshik, *s. a.* A lover; one rapt in love towards God; عاشقانه "āshi-

kānē, *s. p.* Pertaining to a lover ;
 او —, "ashik-öl, *v. n.* To fall in love.
 عاشورا "ashūrā, *s. s.* A kind of sweet
 pottage made of ten kinds of pulse
 and grains, on the tenth of Muharrem,
 in commemoration of Noah's coming
 out of the ark and having a feast with
 the remains of his provision.
 عاصف "asaf, *a. a.* Violent, high (wind).
 عاصم "assim, *a. a.* Chaste, pure from sin.
 عاصي "assi, *s. a.* A rebel ; a sinner.
 عاطر "atir, *a. a.* Sweet-smelling, per-
 fumed.
 عاطف "atif (*fem.* "atife), *a. s.*
 Affable, kind ; copulative (conjunc-
 tion) ; واو عاطفه wāwi-ātifē, The copu-
 lative و. [ness.]
 عاطفت "atiftet, *s. a.* Affability, kind-
 ناطل "atıl, *a. a.* Idle, useless, not in
 use, not at work.
 عافية "afiyet, *s. a.* Health, immunity
 from sickness ; اولسون —, "afiyet-
 -ölsun ! May it be health to you !
 (said to anyone who has drunk, been
 shaved, or bathed ; or who is eating,
 and invites you to join him, when you
 do not accept the invitation).
 عاقبت "akibet, *s. s.* The end (of any
 affair, person, or time) ; عاقبتكز
 خيرا اولسون "akibetiniz-khayr-ölsun !
 May your end be good ! (generally
 said by Turks to non-Muslims in
 answer to their salutation of Good
 morning, &c. ; and implying, May you
 ultimately embrace the true faith and

be saved) ; —, *ad. t.* At last, &
 length.
 عاقل "akıl, *s. s.* A person of sense ; a
 person endowed with reason ; a rea-
 sonable being ; عاقلانه "akılânî, *a. p.*
 Pertaining to a person of sense.
 عالم "âlim, *a. s.* A learned man ; one
 who knows much ; —, "âlm, *s. s.*
 A world ; a state of being ; the public
 in general, everybody ; رب العالمين
 Rabbu-'l-âlemin, The Lord of all
 worlds ; عالم غائب "âlemi-ghâib
 The invisible world ; شهادت —
 "âlemi-shahâdet, The visible world ;
 — جببروت "âlemi-jebberüt, —
 ملكوت "âlemi-meléküt, ملكوت
 "âlemi-lahüt, The world of the God-
 head (under various qualifications) ;
 — منام "âlemi-menâm, مثال
 "âlemi-missâl, &c., The world of
 dreams seen in sleep ; صباوت
 "âlemi-sabâvet, The age of childhood.
 childhood ; &c. &c. ; عالمانه "âlimânî.
s. p. Pertaining to a learned man ;
 عالمپناه "âlm-penâh, *s. p.* (The
 asylum of the world) The Sultan ;
 عالميان "âlimiyyân, *s. pl. p.* The
 inhabitants of this world.
 عالی "âli, *a. s.* High ; high up, exalted,
 elevated ; superior, supreme ; باب
 عالی bâbi-"âli, (The Supreme Office)
 The house or office of Government at
 Constantinople, so needlessly mis-
 nomered "the Sublime Porte."
 عام "âm, *s. s.* A year ; —, *Imm (fem.*

عامة "āmmē), *a. a.* Common, universal; عامة "āmmē, *s. a.* The public in general; عام خاص khāss - v - "āmm, (The special and the common) People of all grades, high and low.

عامة "āmīr (*fem.* عامرة "āmīrē), *a. a.* (A place) Busy, full of life and kept in good order. (An epithet applied to public establishments.)

عامل "āmīl, *s. a.* Who acts; a governor; a governing word (in grammar).

عائد "ā'id (*fem.* عائدة "ā'idē, *pl.* عائدات "ā'idāt and عوائد "āwā'id), *a. a.* Which returns, comes back; which results; which comes in (as revenue); which affects, regards, falls to; (in the *pl.*) fees, perquisites, pickings, profits; أو —, "ā'id-ol, *v. n.* To return, come or go back; to result, come in as revenue; to affect, regard, fall, pertain.

عابا "āba, *s. t.* A thick kind of woollen cloth for cloaks, &c.; a cloak made of this cloth.

عباد "ibād, *s. pl. a.* (of عبد "abd), Servants; worshippers; الله —, "ibād - 'llāh, Men, God's servants.

عبادات "ibādet, *s. a.* Worship, service; —, —et, *v. n.* To worship; عبادتگاه "ibādet-ghyāh, *s. p.* Any place where worship is performed; عبادتخانه "ibādet-khānē, *s. p.* A house of worship, a temple, church, mosque.

عبارة "ibāret, *s. a.* A compound thing; or *a. a.* Compounded, composed;

أو —, "ibāret-ōl, *v. n.* To consist, to be composed, to be.

عبارة "ibārē (*originally identic with the preceding word*), *s. a.* A sentence, phrase.

عبث "ābess, *s. a.* A vain trifle, a futility, nonsense, trifling, a thing of no use.

عبد "abd, *s. a.* A servant; الله —, "abd - 'llāh, (The servant of God) Abdallah.

عبداء "ābédē, *s. pl. a.* (of عابد "ābid), Worshippers; عبدة عوائل "ābédē'i - 'èvsān, Idolaters, worshippers of idols.

عبراني "ibrānī, *a. a.* Hebrew.

عبرت "ibret, *s. s.* Any punishment or occurrence which may serve as a warning example to other people; عبرة للسائرين "ibrét - li - 'ss - sā'irīn, *ad. a.* As a warning example to others.

عبودية "ēbūdīyyet, *s. a.* Humble service, respectful service; عرض عبودية "arzi - "ēbūdīyyet - et, *v. n.* To present one's respectful service.

عبور "ēbūr, *s. a.* A passing through or over; —, —et, *v. n.* To pass (through or over). [tere-looking.]

عبوس "ābüss, *a. a.* Sour, crabbed, austere; عبوسية "ēbūsset, *s. a.* Sourness, crabbedness, austerity of countenance.

عبير "ābīr, *s. a.* Ambergris.

عتاب "itāb, *s. a.* Reproach, blame, scolding; —, —et, *v. n.* To address in terms of blame.

عتاق "ātāk, *s. a.* Emancipation, freeing

a slave; |—, —et, *v.a.* To set free, emancipate. [age.
 عتا "atāh, *s. a.* The imbecility of old
 عتبة "atébé, *s. a.* A threshold; عتبة
 عليه "atébé'i-"alīyyé, The imperial
 threshold (equivalent to our "footstool.")
 عتق "atq, *s. a.* A freeing, emancipating
 a slave; |—, —et, *v.a.* To set free,
 emancipate. [insolence.
 عتو "ütüvv, *s. a.* Excessive pride and
 عتوه "atūh, *s. a.* Imbecile from age.
 عته "atāh, *s. a.* Imbecility from old age.
 عتيق "atīk, *s. s.* Old, ancient.
 عثمان "əsmān, *s. a.* Osman (*prop.*
name); عثمانى "əsmānī (*fem.*
 عثمانية "əsmāniyyé), *s. a.* Ottoman,
 Turkish; عثمانلو "əsmānlı, *s. t.* A
 Turk, an Ottoman; ممالك عثمانية
 mēmālik-i-"əsmāniyyé, and عثمانلو
 عثمانلى "əsmānlı-töprāgı, Turkey,
 the Ottoman dominions; ال عثمان
 āli-"əsmān, The house, family, or
 dynasty of Osman, the Ottoman
 dynasty; عثمانلulik "əsmānlilik, *s. t.*
 The kind of life essentially peculiar to
 the Ottoman, *i.e.* serving the Govern-
 ment, armed and on horseback, either
 in the provinces or against the enemy.
 عجاله "ijālé, *s. s.* Any thing or act ready
 or done off-hand; عجاله
 ad. *a.* Quickly, in an off-hand way.
 عجائب "əjā'ib (*pl.* عجائبات "əjā'ibāt)
 (عجائب "əjā'ib), *s. pl. a.* (*of* عجيبة "əjībé), Cu-
 rious, astonishing, wonderful things,
 wonders, marvels; dear me! (*as a*

Turkish adj.) curious, astonishing,
 wonderful, marvellous; singular, odd,
 funny, queer; —! *int. t.* How very
 singular!
 عجب "əjb, *ad. t.* (and عجباً "əjbā
 ad. *a.*), I wonder whether . . . ;
 wonder if . . . ; that remains to
 be seen! —, "əjb, *s. a.* Pride, self-
 conceit.
 عاجز "əjz, *s. s.* Inability, want of strength
 or means to accomplish, bear, or over-
 come; poverty.
 عاجز "əjz, *s. pl. a.* (*of* عاجز "əjz
 The poor, people of small means.
 عجله "əjélé, *s. a.* Haste; a hurry; a
 pressing necessity; على العجله "alī-
 -l-"əjélé, *ad. a.* In haste, hastily;
 |—, "əjélé-et, *v.a.* To haste, to make
 haste, to be in a hurry.
 عجم "əjzm, *s. s.* A Persian; Persia; a
 barbarian, *i.e.* not an Arabian; عجمى
 "əjémī, *s. t.* A tyro, beginner, learner;
 عجمى اوغلان "əjémi-ogħlan, A lad
 newly received into the service of
 the Sultan's person (in olden times);
 عجمستان "əjémisstān, *s. p.* Persia
 عجوز "əjüz, and عجوزة "əjüzé, An old
 woman (ninety-six meanings are noted
 against this word in Arabic lexicons,
 but this alone is used in Turkish);
 برد العجوز "bārd-u-l-"əjüz, (Old woman's
 cold, called also in common Turkish
 توجه قارى صوغوشى "köjs-kārı-söğüş-
 gāv), A noted return of cold weather,
 esteemed to last a week, from about

the 7th to the 14th of March every year.

عجيب "ājīb (*fem.* عجيبه "ājībē), *a. a.* Astonishing, wonderful, marvellous, rare, curious, singular; عجيبه "ājībē, *s. a.* A curious thing.

عد "ād, *s. a.* A reckoning, esteeming, counting; |—, —et, *v.a.* To reckon, esteem, account.

عدا "ādā, *v.n.a.* Is beyond (*in* ماعدا mā—"ādā, *ad. a.* Besides, what is more). [ing.

عداد "idād, *s. a.* A number; a number-عدالت "ādālèt, *s. a.* Justice, equity; competency (in a legal sense).

عداوت "ādāvēt, *s. a.* Enmity, hatred, ill-will, malevolence, spite, grudge, persecution; |—, —et, *v.n.* To persecute, pursue with ill-will.

عدت "idet or "iddet, *s. a.* The space of time during which a woman may not lawfully have connection with a man to whom she has newly become lawfully bound either by marriage or by purchase, so that it may be ascertained that she is not pregnant.

عدد "aded, *s. a.* A number; صحيح "ādēdi-sāhīh, A whole number. (*It is usual to introduce this word عدد after any number and before the name of the thing numbered, when some other special term is not so introduced, e.g.* عدد عربي lki—"aded—"āraḇa, *Two carriages*).

عدلى "ādli, *s. a.* Justice, equity; عدلى

"ādli (*fem.* عدليه "ādliyyē), *a. a.* Pertaining to justice or equity; the poetical name of Sultan Mahmud the Second, the *fem.* being now applied to the Turkish Privy Council, instituted by that monarch.

عدم "ādkm, *s. a.* Naught, nothingness, non-existence, nothing; as a component part of privative expressions this word is equivalent to our addition of one of the syllables *un, in, dis, &c.*, before, and *ness*, or other corresponding syllable after, or of the syllables *lessness* after a word; ex. عدم ونا "ādēmi-wēfā, *faithlessness* or *inconstancy*.

عدو "ādūv, *s. a.* An enemy; —, "ūdūv, *s. a.* A passing beyond, going beyond.

عدوان "ūdwān, *s. a.* Hatred, enmity.

عدول "ādūl, *s. a.* A deviating; deviation; |—, —et, *v.n.* To deviate.

عديد "ādīd, (*fem.* عديده "ādīde), *a. a.* Numerous. [lent.

عديل "ādīl, *s. a.* An equal; an equivalent.

عديم "ādīm, *a. a.* Non-existent; not endowed with.

عذاب "āzāb, *s. a.* Pain, punishment.

عذار "izār, *s. a.* The cheek; خلع العذار khālī"u-l-"izār, *Barefaced, shameless*.

عذب "āzb, *s. a.* Sweet water; عذب

البيان "āzbu-l-bēyān, *a. a.* Sweet and smooth in utterance as the flowing of a stream of water.

عذبه "āzēbē (Assaba), *s. a.* The upper-

leather of a shoe; عذبة لؤ "assabali, s. f. High in the upper-leather (a shoe).

عذر "əzr, s. a. Any valid impediment, obstacle, excuse, or reason for not acting; عذله مك "əzr-dllemek, v. a. To beg to be excused.

عذرا "əzrā, s. a. A virgin.

عراق "irāk, s. a. Babylonia, Chaldea; عراق عجم "irāki-‘ajām, Persian Irak or Media; عراق عرب "irāki-‘arab, Arabian Irak or Babylonia, Chaldea.

عراقان "irākāni, s. a. The cities of Bassora and Kufa.

عرائس "arā'iss, s. pl. a. (of عروس "arūs), Brides.

عرب "arab (pl. عربان "urbān), s. a. An Arab; عربي "arēbī, s. a. عريجه "arabja, s. f. The Arabic language; عربي "arēbī (fem. عربيه "arēbiyyē), s. a. Arabic, Arabian; عربيات "arēbiyyāt, s. pl. a. The rules of Arabic grammar and rhetoric.

عريده "arbedē, s. a. A row, quarrel.

عريستان "arabistān, s. p. Arabia.

عربة "araba, s. f. A cart or carriage of any kind; عربيه "arabassi, A hand-barrow or wheel-barrow; عربجي "arabaji, A coach or cart-maker; a coach-hirer; a coach or cart-driver.

عرش "arah, s. a. The throne of God.

عرسه "arsa, s. a. A space of ground, a plot of ground; a plain, a field; عرسه "arsā'i- 'arsāt, The plain

of plains, where all mankind will assemble at the resurrection; عرسه گاه "arsa-gbyāh, s. p. A battle-field.

عرض "arz, s. a. Breadth, width; latitude; a presenting, offering to view or for acceptance; a representing by speech or writing; a petition; — "ariz, s. a. Honour; that which honours compels us to defend from harm or suspicion, the sense of honour; — "araz, s. a. An accident, an incidental state or quality (in logic).

عرضاً "arzan, ad. a. In width; in latitude; —, —et, v. a. To offer, present, lay before; to represent by speech or writing; عرضحال "ariz-hāl (arzuhal), A petition; a letter from an inferior; عرضي "arazi (fem. عرضيه "araziyyē), a. a. Accidental, incidental, not essential.

عرف "arf, s. a. The temporal administration of the affairs of a nation (in contradistinction to شرع "shèr, the ecclesiastical or canonical administration); equity (as opposed to law); violence, injustice, oppression (because of the abuses suffered under the name).

عرفاً "arfān, ad. a. By the temporal law or will of the sovereign or his delegates; violently, unjustly, oppressively; عرف اهل عرف "əhli- 'arf, An exciser of temporal law; an unjust oppressor; عرفي "arfi (fem. عرفيه "arfiyyē), s. a. Pertaining to the tem-

poral mode of administration ; violent, oppressive, unjust.

عرفان "irfān, *s. a.* A general knowledge of polite and scientific matters.

عرف "aréfé, *s. a.* The last day of Ramadan, before Bayram day, Bayram-eve.

عرق "arak, *s. a.* Sweat, perspiration ; (rāk) any distilled spirit ; —, "irk,

s. a. A vein ; عرق النساء "irk-u-nisā, Sciatica ; عركتيه "araktyyē, *s. a.*

عرقچين "arak-chīn, *s. p.* A small linen cap worn under the turban to prevent soiling from sweat. [leader.

عربيين "irūn, *s. a.* A prince, chieftain,

عروة "urvet, *s. a.* A handle ; عروة الوثقى

"urvētu-'l-vùkà, (The firmest of all handles) The Muhammedan religion.

عروج "drūj, *s. a.* An ascent ; |—, —et, *v.n.* To ascend, go up.

عروس "arūs, *s. a.* A bride ; a bride-

groom ; عروس نو "arūs, *s. p.* A new-married bride ; زلف عروس

—"arūs, (Brides' ringlets) The snail-plant or Caracalla-bean ; عروسي

"arūsā, *s. p.* A wedding.

عروض "arūz, *s. a.* Prosody ; the last foot in the first hemistich of a verse ;

—, "drūz, *s. pl. a.* (of "araz), Accidents, incidents. [Veins.

عروق "drūk, *s. pl. a.* (of "irk), عريان "iryān, *a. a.* Naked, bare.

عريض "ariz, *a. a.* Wide, broad.

عز "azzā! May (he, she, or it) be respected ; —, "izz, *s. a.* Respect, or

the quality which commands deference

and consideration, as power, grandeur, &c.

عزب "āzeb, *s. a.* A bachelor, a distinct body of troops in the old system.

عزبت "ūzbet, *s. a.* An unmarried life, single blessedness.

عزت "izzèt, *s. a.* Power and glory ; consideration, dearness, prizedness.

عزل "āzl, *s. a.* A dismissing any functionary from office ; dismissal ; the act of Onan, spilling the seed expressly

at the end of coition, so as to avoid the procreation of children ; |—, —et, *v.a.* To dismiss from office ; —, *v.n.* To spill the seed.

عزلت "ūzlet, *s. a.* Retirement from the busy affairs of life, seclusion of life.

عزم "āzm, *s. a.* Purpose, firm intention, resolution ; a setting out, undertaking

a journey or expedition ; اولو العزم

ūlū-'l-"āzm, Those endowed with firmness of purpose in publishing

God's will.

عزيز "āziz, *a. a.* Dear, beloved ; rare, highly prized ; powerful, grand ; عبد

العزیز "ābdu-'l-"āziz (The servant of the Powerful God), A proper name.

عزيمت "āzimèt, *s. a.* A departure, setting forth on a journey ; |—, —et,

v.n. To start, leave, set out, set sail, sail.

عساكر "assākir, *s. pl. a.* (of عسكر "assker), Troops, soldiers ; خاصة

"assākiri-khāssa, The guards ; —

نظاميه "assākiri-nizāmīyyē, The line ;

شردیفه "šsākiri-rēdīfā, The reserve of veterans. [matter.
 عسر "šsar, *s. s.* A difficulty, difficult
 عسرت "šsarēt, *s. s.* Difficulty, difficultness.
 عسس "šsacac, *s. s.* A watchman, policeman.
 عسکر "šsakar, *s. s.* A soldier; an army; a body of men, a gang, a crew; عسکری "šsakerī (*fem.* عسکریه "šsakerīyyē), *s. s.* Military.
 عسل "šsael, *s. s.* Honey; شمع عسل šhēm "šsael, Bees'-wax; عسلبند "šsael-bēnd, Gum benjamin(?).
 عسیر "šsīr, *s. s.* Difficult, hard.
 عشا "šshā, *s. s.* The evening; the time of night prayer; —, "šshā, Supper, the evening meal; عشای رانی "šshāyi-rānī, The Lord's Supper.
 عشائر "šshā'ir, *s. pl. a.* (of عشیرت "šshīrēt), Tribes, clans, septa.
 عشر "šshar, *s. s.* A tenth part, a tithe; —, "šshar, and عشرة "šshara, *a. a.* Ten.
 عشرت "šshret, *s. s.* A pleasant life; a merry life; indulgence in strong drink; |—, —et, *v. s.* To indulge in drink. [*a. a.* Twenty.
 عشرون "šshrūna, and عشیرین "šshrīna, عشق "šshk, *s. s.* Love.
 عشوه "šshvē, *s. s.* Coquetry, blandishments; عشوه کار "šshvē-kyār, *s. p.* A coquette.
 عصا "šsā, *s. s.* A staff, stick, wand; a crutch; a sceptre; a crozier; عشق عصا |

shākki- "šsā-et, *v. s.* (To break one's staff) To go away.
 عصابت "šsābet ("šsābet), *s. s.* Stickliness, nicety, tenacity or points of honour; pride of family and descent.
 عصابه "šsābē, *s. s.* (*originally identical with the preceding word*), The band which forms the turban.
 عصات "šsāt, *s. pl. a.* (of عاصی "šsā'ī), Rebels; sinners.
 عصاره "šsārē, *s. s.* The expressed juice of any fruit or plant.
 عصبه "šsaba, *s. s.* A nerve, or tendon; a person's relatives and connections other than parents and children.
 عصر "šsar, *s. s.* An age, a space of several years; (also عضراول "šsarī-āwval) the time of afternoon prayer.
 عصفور "šsūr, *s. s.* A sparrow.
 عصمت "šsmēt, *s. s.* Chastity; purity of life, innocence; عصمتلو "šsmētlū, *s. s.* عصمتآب "šsmet-mā'āb, *s. p.* Chaste, virtuous (woman).
 عصیان "šsyān, *s. s.* Rebellion, revolt; sin and wickedness; |—, —et, *v. s.* To rebel, revolt. [juice of anything;
 عصیرت "šsīrēt, *s. s.* The expressed
 عضاده "šzādē, *s. s.* The *alhidada* or movable part of a quadrant, sextant, &c.
 عضد "šzud, *s. s.* The upper arm from the shoulder to the elbow.
 عضله "šzālē, *s. s.* A muscle; عضله ناک "šzālēnak, *s. p.* Muscular.
 عضو "šzv, *s. s.* (*pl.* أعضا "šzā), A mem-

ber (of the body; in speaking of the members of a *council*, &c., the plural only is used; and if the singular is required, they say *one of the members*, أعضاء بى à "zādan-biri).

عطا "ātā, *s. a.* A giving; أخذوعطا àkhz-u- "ātā, Commerce, trade, business.

عطا "attār (aktār), *s. a.* A perfumer, seller of perfumes; a combination, in a small way, of druggist, grocer, stationer, and toyman.

عطارد "ūtārid, *s. a.* The planet Mercury.

عطالت "ātālèt, *s. a.* Inertia, idleness, supineness.

عطایا "ātāyā, *s. pl. a.* (of عطیه "ātīyyā), Gifts, presents (from superiors).

عطر "itr, *s. a.* Perfume; the scented-leaved geranium; عطر شاهی "itri-shāhī, *s. p.* A sweet-pea, the sweet-smelling pea of gardens; عطر یانغی "itr-yāghī, *s. t.* Essential oil of roses (the so-called *otto*). [*v. a.* To sneeze.

عطسه "ātsā, *s. a.* A sneeze; —, —, et,

عطش "ātah, *s. a.* Thirst; thirstiness.

عطشان "ātahān, *a. a.* Thirsty, parched with thirst.

عطف "āt, *s. a.* A turning in any direction; a conjoining (in grammar); بیان "ātfi-bēyān, The adding one noun, adjective, or verb, after another, joining them by the conjunction *and*, so as to express a different matter; as, *land and water*; تفسیر "ātfi-tēfsir, The adding a second noun simply corroborative and determinative of

the first; as, *kindness and favour*;

عنانا "ātfi-"inān-et, *v. n.* (To turn the rein) To go in the direction.

عطوفت "ūtūfet, *s. a.* Kindness, favour, condescension; عطوفتو "ūtūfetlū, *a. t.* Kind, benevolent. [superior.

عطیه "ātīyyā, *s. a.* A present from a

عظام "izām, *s. pl. a.* (of عظم "azm), Bones; (of عظیم "azīm), Great men.

عظما (for عظمی) "ūzmā, *a. a. fem.* Greater; the greatest.

عظمت "āzamèt, *s. a.* Greatness, grandeur; pride; عظمتو "āzamètīlū, *a. t.* Grand.

عظیم "azīm, *a. a.* Great, large, big; great, grand; great, considerable.

عفت "iffèt, *s. a.* Chastity, purity of life, virtue and honour in women;

عفتلو "iffètīlū, *a. t.* Chaste, virtuous (woman).

عفريت "iffrit, *s. a.* A genie of the most hideous kind; كسيلمك "iffrit-kèssilmek, *v. n.* To look a very demon from rage.

عفو "āfv, *s. a.* A pardoning, forgiving; —, —, et, *v. a.* To pardon, forgive; to let off, to excuse; to exempt.

عفونت "ūfūnèt, *s. a.* A malignant state, bad state, inflammation, tendency to mortification or putrefaction.

عفيف "āfif (*fem.* عفيفه "āfifā), *a. a.* Chaste, virtuous, honest.

عقاب "ikāb, *s. a.* Punishment, chastisement; —, "ūkāb, *s. a.* An eagle.

عقار "ākār, *s. a.* Real property in general. ["ākreb), Scorpions.

عقارب "ākārjīb, *s. pl. a.* (of عقرب عقارت "ākārèt, *s. a.* Any single piece of real property; sterility, barrenness (of animals).

عقائد "ākā'id, *s. pl. a.* (of عقيدة عقائد "ākīdā), Points of religious belief.

عقب "ākab, *s. a.* The time or space immediately after a thing; لردعقب dār-"ākab, *ad. p.* Immediately afterwards, immediately, instantly. [life.

عقبا (for عقی) "ūkbā, *s. a.* The future عقد "akd, *s. a.* A tying of a knot; a concluding (of a treaty); a marrying, giving in marriage, tying (a woman to her husband) by the performance of the marriage ceremony; a holding (a meeting); |—, —et, *v.a.* To tie; to conclude; to marry; to hold.

عقدة "ūkdé, *s. a.* A knot; a difficulty.

عقرب "ākreb, *s. a.* A scorpion; the sign Scorpio; the hour-hand of a watch or clock.

عقل "akl, *s. a.* The reasoning faculty, reason; sense, intelligence, quickness; judgment; prudence; memory; عقلا و طوتتمن "aklā-tūtmaq, *v.a.* To remember, not to forget, to keep in mind, bear in mind; عقلمددر "aklīmda-dīr, I have (it) in mind, I have not forgotten; عقلى باشددار "akli-bāshīnda-ār, *v.a.* To have one's wits about one, to know what one is about; عقلى باشده كلكمك "akli-

-bāshīns-ghēlmek, *v.a.* To recover one's senses, to have one's senses return, be restored to reason, to get a right perception of things; برنت عقلمدكتورمك "aklīna-ghē-tirmek, To recall (something) to a person's memory; عقلى "akli (for عقليه "akliyyā), *a. a.* Pertaining to reason; عقليات "akliyyāt, *s. pl.* Things pertaining to reason, objects of the reasoning faculty; عقلى "akli *a. t.* Wise, prudent, sage; عقلى "aklisiz, *a. t.* Foolish; عقلا "aklā *v.a.* To think of, suggest, invent, put out; عقلا و علوم عقليه "ālūmu-"akliyyā, The humanities, or sciences dependent upon human reason.

عقلا "aklā, *s. pl. a.* (of عاقل عقلا "aklā, *s. t.* A presumptuous show of superior intelligence.

عقوبت "ākūbèt, *s. a.* Punishment, chastisement. [d.c.]

عقوب "ākūk, *s. a.* Perversity, disobe-

عقول "ākūl, *s. pl. a.* (of عقل عقول "ākūl, *s. pl. a.* Intelligences, reasons; عقول "ākūl, *s. pl. a.* Beings endowed with reason.

عقيب "ākīb, *s. a.* The time or space immediately following anything.

عقيدة "ākīdé, *s. a.* A point of religious belief; a kiss or bull's-eye (of suggestion).

عقيد "ākik, *s. a.* Cornelian stone.

عقيم "ākīm, *a. a.* Barren, childless.

عكا or عكة "Akkā, *s. t.* St. Jean d'Acree

عكاه "ākkyām, *s. a.* A tent-pitcher and palanquin attendant.

عكس "ākss, *s. a.* An echo, reverberation; reflection; report; whispering; being talked about, or being heard; the reverse, or contrary (of anything); |—, —et, *v.n.* To be talked about; to be heard talk of, to reach anyone's ears; —, *v.a.* To reflect (light, sound, &c.); عكسى "ākṣī, *a. a.* Contrary, reverse; بعكس bēṣ-("ākiss), *ad. p.* بالعكس bi-'l-("ākias), *ad. a.* On the contrary.

علا "ālā, *s. a.* Elevation, sublimity, highness; علا الدين "ālā'u-'d-dīn (The sublimity of religion), Proper name (Aladdin); —! May (God) be exalted!

علاج "ilāj, *s. a.* A medicine, remedy; a remedying, curing, treating medically.

علاقة "ālāka, *s. a.* Any kind of connexion, business, or relation; love; |—, —et, *v.n.* To fall in love, become enamoured.

علام "āllām, *s. a.* The Omniscient God.

علامة "ālāmèt, *s. a.* A sign, signal, symbol, symptom; a wonder; a phenomenon.

علامة "āllāmē, *s. a.* A very learned man.

علاوة "ilāvē, *s. a.* An adding, superadding, appending; anything added, superadded, appended; |—, —et, *v.a.* To add, append.

علائق "ālā'ik, *s. pl. a.* (of علاقة "ālāka), Connexions, things connected, business, relations.

علائم "ālā'im, *s. pl. a.* (of علامت "ālāmèt), Signs, signals, symptoms; wonders, phenomena; السما —, "ālā'imu-'ss-sēmā (èlèym-sāmā), (The signs of the sky) The rainbow.

علت "illèt, *s. a.* A cause, means; a disease, complaint, malady.

علف "ālef, *s. a.* Provender, forage.

علل "illèl, *s. pl. a.* (of علت "illèt, q. v.)

علم "ālxm, *s. a.* A flag, ensign, standard; the half-moon and star usually placed over mosques and other public buildings in Turkey; a common name; —, "ilm (līm), *s. a.* Knowledge

sure and perfect knowledge; science a science; علم وخبر "ilm-ū-khābēr, Knowledge and information; a letter of advice, an invoice; علم اليقين "ilma-'l-yāqīn, *ad. a.* For certain, of certain

knowledge; طالب علم tālibi-"ilm, A student; العلم عند الله èl-"ilmu-"indā-'llāh, Perfect knowledge is with (God) alone; علميه "ilmī (*fem.* علمية "ilmīyyē), *a. a.* Pertaining to science, scientific; pertaining to the learned

body; علمدار "ālxmdār, *s. p.* A standard-bearer.

علماء "ālémā, *s. pl. a.* (of عالم "ālim), Doctors of law and theology, men learned in the law.

علناً "ālénan, *ad. a.* Publicly, openly, avowedly; علنى "ālénī (*fem.* علنية "ālénīyyē), *a. a.* Public, open, avowed;

علنية "ālénīyyèt, *s. a.* The quality

of being done in public, openly and avowedly.

علو "àlev, *s. t.* Flame; a flash; —, "ùlvv, *s. a.* Highness, exaltedness, sublimity; علوجناب "ùlvvu-jènâb, Magnanimity, high - mindedness; علونمك "àlevnemek (*aor.* علونور "àlevnîr), *v. s.* To burst into flame; to burst into a passion.

علوفه "ùlvfê, *s. a.* Pay, salary.

علوم "ùlv̄m, *s. pl. a.* (of علم "ilm), Sciences; علومنقلیه "ùlv̄m-nakliyyê, The sciences which depend upon tradition, as theology, canonical law, &c.; علومعقلیه "ùlv̄m - akliyyê, The sciences resulting from human reason; علومریاضیه "ùlv̄m-riyâziyyê, The exact sciences, the sciences of discipline, the mathematical sciences.

علوی "ùlvî (*fem.* علویه "ùlviiyê), *a. a.* Pertaining to the higher regions; علویان "ùlviiân, *s. pl. p.* Angels; planets, stars.

علی "âlî, *s. a.* Ali (*prop. name*); —, (*fem.* علیّه "âliyyê), *a. a.* Very high, very exalted (*This is the title always given exclusively to the Ottoman Government*); دولت علیّه "dêvléti-"âliyyê, The Very Exalted State; *Persia is called دولت بهیه دایران "dêvléti - bêhiyyè' i - Irân, The Beautiful State of Persia; and all European States are designated as دولت فخریه سی "dêvléti-fâkhiméssi, The high-ranking State of—.* It is one of those

instances of an assumed exclusiveness, the practice of which requires to be abrogated; —, "âla (or "âlê via placed before the definite article, ال, and "âlèy when followed by an Arabic pronoun), *pr. a.* On, upon; against; according to; in; to, towards; joined to Arabic nouns, with or without the article, &c., it is much used to form adverbs or adverbial expressions; ال على الاطلاق "âlê-'l-ittlâk, In a general sense; على العموم "âlê-'l-'umûm, Generally, commonly, universally; على التحقيق "âlê-'t-tâhkiq, Verily, assuredly, really; على وجه التفصيل "âlê-'t-tafsi'l, In a detailed manner; على التوالي "âlê-'t-tèvâli, Successively, uninterruptedly; على أي حال "âlê-'t-tèvâli, In whichever way; على كلا التقديرين "âlê - k'lâ - 't-tâ-dîrèyn, In either of the two cases.

أعلى "âlîyâ, *a. a. fem.* (of أعلى "âlîyâ) The highest.

عليك "âlèykê, *comp. a.* (على "âlèy and كé), Upon thee; عليكم "âlèykyum, (على "âlèy and كم kyûm), Upon you; عليك البيان "âlèykê-'l-bèyân, It is for you to demonstrate or explain that! عليكم سلام "âlèykyum-selâm, Upon you be peace!

عليل "âlîl, *a. a.* Infirm, invalid, suffering under some bodily infirmity or defect. [learned.]

علیم "âlîm, *a. a.* Very knowing, very wise; عليه "âlèyh (or "âlèyhi if followed by

any other word is an Arabic phrase),
comp. a. (على "alèy, and h or hi),
 On, towards, or against him (or it);
 —, *s. t.* The abstract state or position
 of what is against a person; عليهم
 "alèyhima or عليهمدا "alèyhimda,
 Against me; عليهمدا "alèyhina,
 Against him, her, it; &c.
 &c.; عليها "alèyhā (على and ها hā,
 her, it), On, towards, or against her,
 it; عليها "alèyhimā (على and هما
 himā, The two of them), On or against
 them both; عليهم "alèyhim (على and
 هم him, them) (*mas.*) On them all;
 عليهم "alèyhinna (على and هن hinna,
 them) (*fem.*), On them all.

عم "amm, *s. a.* A paternal uncle,
 father's own brother; —, abbreviation
 for the words عليه السلام "alèyhi-'as-
 -sèlām! Peace be upon him! —,
 "amma! *int. a.* May (God's favours,
 &c.) be universal!

عمى "amā, *s. a.* Blindness, cecity.

عماد "imād, *s. a.* A prop, support, post,
 column.

عمارت "imārèt, *s. a.* The bearing the
 signs of man's presence and industry,
 being cultivated, populated, in a state
 of good repair; an inhabited or cul-
 tivated district or place; any public
 building; a kitchen for the poor.

عمامة "imāmé, *s. a.* A turban; a par-
 ticular kind of turban worn by the
 doctors of the law.

عمان "umman, *s. a.* The ocean, a sea.

عمد "amd, *s. a.* Design and premedi-
 tation; عمداً "amdān, *ad. a.* De-
 signedly, premeditatedly.

عمدة "amdèt, *s. a.* A pillar, prop, stay;
 a chief, a person of distinction.

عمر "umr, *s. a.* The duration of life,
 lifetime; real and true living, fun;
 سورمك —, —sürmek, *v.n.* To live
 comfortably and happily; كجورمك —,
 —ghèchirmek, *v.n.* To live, pass one's
 time or life; عمر يكرجوق اولسون "um-
 runguz-chòk-òlsun! *int. t.* (May your
 life be long!) I thank you! (*vulgar*)
 الله عمر لرو يرسون "Allāh- "umrlar-vèrsin!
 May God grant you (or him) many
 ordinary lifetimes! —, "umr, Omar.

عمرت "umret, *s. a.* One of the obli-
 gatory ceremonies performed at Mecca
 as a part of the pilgrimage, that of
 visiting certain places.

عمرو "amru, *s. a.* Amru (*proper name*
 much used in law books, with زيد
 Zèyd, as we do the letters A and B).

عمق "umk, *s. a.* Depth; thickness;
 عرض وطول وعمق "arz-u-tül-u- "umk,
 The three dimensions, length, breadth,
 and thickness or depth; عمقاً "um-
 kan, *ad. a.* In depth.

عمل "amxl, *s. a.* An acting, doing; an
 act, action; a stool, going to stool;
 عملاً "amxl-et, *v.n.* To act, perform
 actions; عمل ويرمك "amxl-vèrmek,
v.n. To purge, give a stool; عمل مانده
 "amxl-māndé, *a. p.* Incapacitated for

any kind of work by age or infirmity ;
 عملی "āmīlī (*fem.* "āmīlyyā),
 Practical ; artificial.
 عمله "āmēlé, *s. pl. a. (singular not used
 in this sense),* Workmen, labourers.
 عموجه "amuja (āmja), *s. t.* A paternal
 uncle, father's own brother. [dicular.
 عمود "āmūd, *s. a.* A column ; a perpen-
 عموم "ōmūm, *s. a.* The being general
 or universal, the generality or uni-
 versality of anything (not any particu-
 lar portion of it) ; عمومي "ōmūmī
 (*fem.* "ōmūmyyā), *a. a.*
 General, universal ; عمومييت "ōmū-
 myyāt, *s. a.* The quality of being
 general or universal ; على العموم "alé-
 -l- "ōmūm, and عموماً "ōmūman, *ad. a.*
 Generally, universally.
 عمي "ammī, *s. a.* A paternal uncle,
 father's own brother.
 عميا "immiyyā (imyā), *s. a.* Blindness,
 want of mental vision ; في العميا
 "alé - l- "immiyyā, *ad. a.* Blindly,
 without understanding or thinking of
 the consequences, ignorantly.
 عميق "āmīk, *a. a.* Deep, profound.
 عميم "āmīm, *a. a.* General, universal,
 common to all ; الاحسان "āmīmu-
 -l-lhsān, *a. a.* Whose favours are uni-
 versal and common to all.
 عن "ān, *p. a.* Of, from, out of ; عنه
 "ānhu or "ānh, From him, it ; عنها
 "ānhā, From her, it ; عن قصد "ān-
 -kāsādīn, *ad. a.* On purpose, with
 malice prepense ; لأعن قصد "ān-

-kāsādīn, *ad. a.* Accidentally, without
 malice prepense ; عن قريب "ān-kārī-
 bin (or kārīb), *ad. a.* Soon, in a short
 time, before long.
 عنا "ānā, *s. s.* Fatigue, wearisome work,
 forced labour, molestation.
 عناب "ānnāb, *s. a.* The jujube fruit ;
 عنابي "ānnābī, *a. a.* Of a nut-brown
 colour.
 عناد "inād, *s. s.* Obstinacy ; perversity ;
 —, —et, *v. n.* To be obstinate ; to
 contend obstinately.
 عنادل "ānādīl, *s. pl. a. (of* تديلب
 "āndélib), Nightingales.
 عناصر "ānāssīr, *s. pl. a. (of* عنصر
 "ānāssīr, *s. a.* The elements ; اربعة
 -ārba "ā, The four elements.
 عنان "inān, *s. a.* The reins of a horse's
 bridle ; عطف عناناً "atfi- "inān-et, *v. a.*
 (To turn the rein), To go in any direc-
 tion.
 عنایت "ināyet, *s. a.* Favour, grace,
 kindness ; بعنايته تعالى bi- "ināyet-
 -tā "ālā, or بعناية الله تعالى bi- "ināyet-
 -l-lāhi-tā "ālā, *ad. a.* By the grace of
 God, (whose name) be exalted.
 عنایت اوله "ināyet-ōla! May (God's
 favour be (upon you) ! (*usually said of
 beggars by way of refusing their
 alms*).
 عنب "ineb, *s. a.* A grape, grapes.
 عنبر "ānber, *s. a.* Ambergis ; the re-
 low-flowered, sweet-smelling, acacia ;
 عنبريه "ānberiyyā, *s. t. f.* sa-
 saglio, liqueur ; عنبربارس "ānber-
 bārs

bāriss, *s. t.* Barberries; عنبرين "an-bērīn, *a. p.* Perfumed, scented with ambergris, sweet-smelling as ambergris.

عند "ind, *s. a.* The space near the side of any object; the faculty of appreciation; —, "inda, *pr. a.* Near, by the side of, at the time of; بنم عندمده bēnim-"indimda, In my estimation; عند الوصول "inda-'l-vùssūl, At the time of (his, her, its) arrival; عندى "indī (*fem.* عنديه "indiyā, *pl.* عنديات "indiyāt), *a. a.* Pertaining to mere idea and private appreciation.

عندليب "andélib, *s. a.* A nightingale.

عنه "unsur, *s. a.* An element, one of the four elements.

عنف "unf, *s. a.* Violence, force; عنفى "unfi (*fem.* عنفيه "unfiyyā), *a. a.* Pertaining to force and violence.

عنفوار "unfuwān, *s. a.* The prime or time of greatest beauty; —, شبابت "unfuwāni-shébābèt, The flower of youth, the prime of youth.

عنق "unq ("ūnq), *s. a.* The neck or throat; ضرب عنق dārbi-"ūnq, A decollation, decapitation, beheading.

عنك "ankā, *s. a.* A fabulous bird.

عنكبوت "ankébūt (*pl.* عنكيب "ankīb), *s. a.* A spider; تار عنكبوت tāri-"ankébūt, A spider's web.

عنوا "unvwān, *s. a.* A title of dignity.

عنوت "anvet, *s. a.* Force, violence; عنوة "anvétan, *ad. a.* By force, by violence.

عنيف "anif (*fem.* عنيفه "aniff), *a. a.* Violent, tyrannical, cruel, vexatious.

عنين "innin, *s. a.* An impotent man; عنينت "inninet, *or* عنينيت "inniniyyèt, *s. a.* Impotency as to the generative function.

عوارض "awāriz, *s. pl. a.* (*of* عارضة "āriza), Accidents, misfortunes, be-tidings.

عوارف "awārif, *s. pl. a.* (*singular not used*), Kindnesses, favours, good ac-tions.

عواطف "awātif, *s. pl. a.* (*of* عاطفت "ātifet), Kindnesses, favours.

عواقب "awākib, *s. pl. a.* (*of* عاقبت "ākibet), Latter ends, conclusions.

عوام "awāmm, *s. pl. a.* (*of* عامه "āmmē), The common people.

عوامل "awāmil, *s. pl. a.* (*of* عامل "āmil), Governing words (in grammar).

عوائد "awā'id, *s. pl. a.* (*of* عائدة "ā'idē), Fees, dues, pickings.

عوائق "awā'ik, *s. pl. a.* (*of* عائق "ā'ik), Obstacles, impediments.

عود "āv, *s. a.* A return; —, "ād, *s. t.* The gall; the gall-bladder; —, "ūd, *s. a.* A kind of lute; عود اغاجى "ūd-aghāzī, Wood of aloes; عودم پاتلادی "ūdum-pātlādi, (My gall burst) I was very much frightened.

عودت "āvdet, *s. a.* A returning, coming *or* going back; return; |—, —et, *v. n.* To return, to come *or* go back.

عورت "āvret, *s. a.* Any part of the body, or of a frontier, or any part of a

man's family, which requires protection from exposure or from insult; a wife; يرلری —, "àvret - yàrléri, The privities; عورتنى سكدیكم "àvrétini-sikdigâim! (àvradini) O man whose wife I have had carnal connexion with! O dear me! Oh, what shall I do! Well, that is singular! (*ejaculation of anger or surprise*, in which, for decency, they often say صاتدیغم altdigâim, *I have sold*, or صالادیغم alladigâim, *I have swung or rocked*, instead of the common expression first given).

عوض "ivaz, *s. a.* Any equivalent, reward, compensation.

عوق "âwk, *s. a.* An impeding, hindering, letting.

عین "âvn, *s. a.* Aid, help, assistance.

عهد "âhd, *s. a.* (*pl.* عهود "ùhūd), A solemn promise; a covenant, agreement, convention; an age, the time when anyone was alive; |—, —et, *v. a.* To covenant, promise solemnly, undertake; عهدنامه "âhd-nâmê, *s. p.* A written treaty, covenant, convention.

عهد "ùhdê, *s. a.* A charge or responsibility resulting from a promise or from an acceptance of office; درعهددا dâr-ùhdê-et, *v. a.* To take into one's charge, take charge of, receive in charge; عهد سندن کلمک "ùhdêssindan-ghêl-mek, *v. n.* To accomplish or discharge completely (the functions of any responsible office).

عیادت "iyâdet, *s. a.* A visiting the

sick; |—, —et, *v. a.* To visit (a sick person).

عیاذ "iyâz, *s. a.* A taking refuge; عیاذ بالله "iyâzan - bi - 'llâhi! or عیاذ بالله "iyâzu-bi-'llâhi! (Refuge can only be taken in God!) God forbid!

عیار "âyâr, *s. a.* An impudent cheat, rogue, impostor, knave; —, "iyâr ("âyâr), *s. a.* The standard of the precious metals, or of time and time-pieces; the regulator of a watch; —, *a. t.* Of the standard degree of fineness (gold or silver); true, correct (a watch or clock); |—, —et, *v. a.* To regulate (a watch, &c.); to assay (gold or silver); صاحب عیار sāhib-âyar, The assay-master of a mint.

عیاش "âyâsh, *s. a.* A drunkard, one who passes his time in sensual pleasures.

عیال "iyâl ("âyâl), *s. pl. a.* (*sing. not used*), Family dependants; wife, children, slaves, and servants; (*as a Turkish sing.*) a wife; کثیر العیال kèssir-â-yâl, *a. a.* Having a large family.

عیان "âyân, *a. a.* Manifest, evident, clear; عیاناً "âyānan, *ad. a.* Clearly.

عیب "âyb ("âypp), *s. a.* Anything which may cause shame; a defect, a vice; —, *int. t.* Shame! What a shame! It is a shame! —, *a. t.* Shameful; عیبلتمک "âyplamak (*aor.* عیبلار "âyplar), *v. a.* To blame.

عيد "id, *s. a.* A religious festival, of which the Mussulmans have but two; viz. the عيد الفطر "idi-fitr, or عيد الفطر "idu-1-fitr, The festival of the breaking of fasts, called also شكر بىرامى shèkzr-bàyrāmī, The festival of sugar, immediately following the end of Ramazan; and the عيد اضحى "idi-àdhà, or عيدان بىرامى kùrbān-bàyrāmī, The festival of sacrifices, on the 10th of Zi-1-hijj; عيد شريفكز سعيد اولسون "idi-shèrifingiz-sà'id - òlsun! May your sacred festival be happy! (*equivalent to our Merry Christmas!*) عيدى "idī (*fem.* عيديه "idyyē), *a. a.* Pertaining to a festival; عديده "idyyē, *s. a.* A present given at festival time.

عيسى "issà, *s. a.* Jesus; حضرت عيسى Hāzretī-"Issà, Jesus Christ; عيسوى "issévi, *a. a.* Christian, pertaining to Jesus; —, *s. a.* A Christian.

عيش "ish, *s. a.* The living a joyous life; عيش وعشرت "ish-u-"ishrèt, Life and pleasure, fun and frolic, wine and women.

عين "àyn, *s. a.* The eye; a spring, fountain, source; anything's own self; anything very much like another, a second self; kind (*as opposed to money or to equivalent*); the letter ع; the second radical letter of any Arabic word; a copy (of a paper); a similar number or quantity; عينى المتى "àynī-almāk, *v. s.* To take a copy; عينينى-شيكارماك "àynīni-chikàrmak,

v. s. To extract a copy (from a book or register); عين الشمس "àynu-'sh-shèms, The opal; عين اليقين "àyna-1-yàkīn, *ad. a.* As of positive knowledge; عين الكمال "àynu-1-kèmal, The eye of perfection, called also *the evil eye*, because when it admires perfection in anything it is supposed to bring calamity on the thing admired; عيني "àynī, *s. t.* Very like, quite like, so much resembling as to leave no difference perceptible; عيناً "àynān, *ad. a.* In kind; the very thing itself; عبد العين "abdu-1-"àyn, An eye-servant; صديق العين siddīku-1-"àyn, A friend to one's face, but not a true one; انسان العين insānu-1-"àyn, The pupil of the eye.

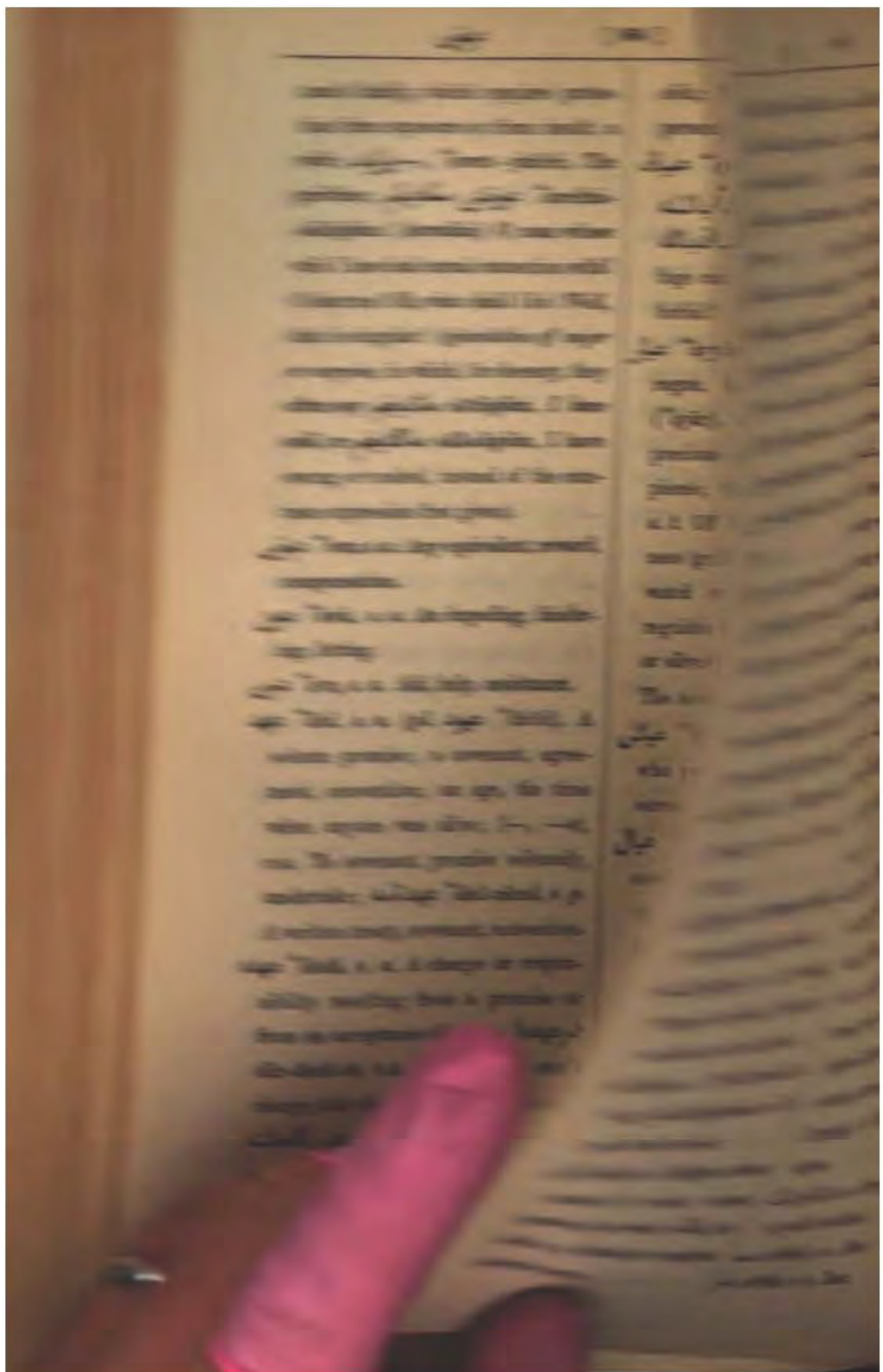
عيوب "üyüb, *s. pl. a.* (*of* عيب "ayb), Faults, defects, vices.

عيق "àyyük, *s. a.* A certain bright star proverbially cited for its elevation; عيوقه چيقارمتى "àyyüka-chikàrmak, *v. a.* To praise to the skies.

عيون "dyün, *s. pl. a.* (*of* عين "àyn), Eyes; springs, fountains, sources.

غ

غ ghāyn, Twenty-second letter of the Turkish alphabet, having radically the sound of *g hard*, or *gh*, or *gw*, in English, though sometimes softened down, as is *gh* in English, till nearly or quite inaudible, and sometimes

Handwritten text in a non-Latin script, likely Indic, arranged in columns. The text is dense and appears to be a continuous passage. A pink highlighter is visible at the bottom of the page, pointing to a specific line of text.

غباوت *ghābāvèt*, *s. a.* Weakness of intellect, stupidity.

غبط *ghībta*, *s. a.* Desire to possess, longing; an object of desire, anything longed for.

غبغب *ghābghāb*, *s. p.* The under part of the chin, the space between the chin, cheeks, and throat; غبغب مينا *ghābghābi-miñā*, The under part of the lip of a bottle or decanter.

غبن *ghābn*, *s. a.* Unfairness in relations of business, taking an unfair advantage, cheating.

غبي *ghābi*, *a. a.* Weak in intellect, stupid.

غبين *ghābīn*, *s. a.* A gull, dupe.

غدا *ghidā*, *s. a.* Food, nutriment, aliment; a dose; a usual quantity (of anything) for any particular purpose.

غدار *ghāddār*, *s. a.* An iniquitous, unjust dealer; a cruel, unconscionable person.

غدر *ghādr*, *s. a.* Injustice, unconscionableness in dealing; |—, —et, *v.n.* To act with injustice, to cause a loss (of some kind to anyone) iniquitously; to treat with injustice.

بانعدو *ghāddūv*, *s. a.* The morning; بانعدو *ghāddūv*, *s. a.* The morning; والاصال *bī-'l-ghūddūvi - vē-'l-āssāl*, *ad. a.* Morning and evening.

غدير *ghādir*, *s. a.* A pool, a pond.

غذا *ghizā*, *s. a.* Food, aliment.

غرا *ghārrā*, *a. a. fem.* Bright, shining, splendid.

غراب *ghūrāb*, *s. a.* A crow, rook, or raven.

غرابت *ghārābèt*, *s. a.* Strangeness, oddness, marvellousness.

غرار *ghārār* (*hārār*), *غرار* *ghārārā*, *s. a.* A sack of hair-cloth; hair-cloth prepared for sacking, sometimes used as stair-carpets. [ness.

غرامت *ghārāmèt*, *s. a.* Debt, indebted-

غرائب *ghārā'ib*, *s. pl. a.* (of غريبه *ghārībē*), Strange things, marvellous things.

غرب *ghārb*, *s. a.* The west; غربي *ghārbī*, *a. a.* Western, westerly, west;

غرباً *ghārbā*, *ad. a.* To or towards the west, in a westerly direction.

غربا *ghūrēbā*, *s. pl. a.* (of غريب *ghārīb*), Strangers; a special corps of troops in the olden time.

غربال *ghārbāl*, *s. a.* A seive.

غربت *ghūrbèt*, *s. a.* A sojourning away from home in a strange place; —

جكمك —*chèkme*, *v.n.* To suffer or undergo a sojourning in a strange place. [throat.

غرتلاق *ghārtlāq*, *s. f.* The windpipe, the

غرر *ghūrèr*, *s. pl. a.* (of غرة *ghūrré*), The choice, select ones of any kind of things.

غرس *ghārss*, *s. a.* A planting, setting (of plants); |—, —et, *v.a.* To plant, to set.

غرض *ghāraz*, *s. a.* A motive, object in view in doing anything; a spite; |—, —et, *v.n.* To have a spite, hold a grudge; الغرض *èl-ghāraz*, *ad. a.* In short, in one word; بيغرض *bī-ghāraz*,

a. p. Disinterested, having no motive for partiality; بیغرضانه *bighàrazānā*,
a. p. Pertaining to a disinterested person.
 غرغره *ghàrghara*, *s. a.* A gurgling sound in the throat; the death-rattle; a gargle; |—, —*et.*, *v. a.* To gargle; —, *v. n.* To make a rattling or gurgling noise in the throat.
 غرق *ghàrk*, *s. a.* A drowning in water; a flooding; |—, —*et.*, *v. a.* To drown, in or with anything; — اولنمق — *òlunmak*, *v. p.* To be drowned; غرقاب *ghàrk-āb*, *s. p.* Any water threatening one with drowning.
 گرما *ghùramā* (*ghùramā*), *s. pl. a.* (*of* *ghàrīm*), Creditors, the body aggregate of a bankrupt's creditors; —, *s. t.* A division of a bankrupt's effects among his creditors *pro rata*; گرمایه *ghùramāya* - *ghìrmek*, *v. n.* To be one of a body of creditors; to be part of a bankrupt's estate divided among his creditors.
 غرندۀ *ghùrrendé*, *a. p.* Roaring fiercely.
 غروب *ghùrūb*, *s. a.* The setting (of stars, &c.); |—, —*et.*, *v. n.* To set, go down.
 غرور *ghùrūr*, *s. a.* Vanity, presumption.
 غروش *ghùrūsh*, *s. t.* A piastre (value about 2*d.*); — قره *kàra* —, A Spanish dollar.
 غره *ghùrré*, *s. a.* The first day in any lunar month; a large white spot on a horse's forehead, esteemed an orna-

ment; the choicest, best of any things.
 غریب *ghàrīb*, *a. a.* Strange, singular, curious, wonderful, marvellous; —, *s. a.* A stranger in any place; غریب *ghàrīb-yigāit* (*kāripit*), *s. t.* A poor person.
 غریر *ghàrīr*, *s. a.* One who is deceived with false ideas, fed with false hopes.
 غریق *ghàrīk*, *s. a.* A drowned person; —, *a. a.* Drowned, flooded, submerged. [a creditor]
 غریم *ghàrīm*, *s. a.* A debtor; an offender
 غریو *ghàrīv*, *s. p.* A cry, plaint, lamentation; غریوان *ghàrīvān*, *a. p.* Crying lamenting.
 غزأ *ghàzā*, *s. a.* Holy warfare, crusade, war for religion.
 غزاة *ghàzāt*, *s. pl. a.* (*of* غازی *ghàzī*). Champions of religion, holy warriors.
 غزال *ghàzāl*, *s. a.* The gazelle.
 غزته *ghàzēta*, *s. t.* A newspaper.
 غزل *ghàzèl*, *s. a.* A short ode.
 غزوات *ghàzēwāt*, *s. pl. a.* (*of* غزأ *ghàzā*). Expeditions in defence of one's religion.
 غزه *Ghàzza*, *s. t.* Gaza in Palestine.
 غساق *ghàssaik*, *s. a.* The horrible sweat and putrefaction which is to exude in hell from the bodies of the damned.
 غسل *ghùsal*, *s. a.* The greater ablution when the whole body is bathed; |—, —*et.*, *v. n.* To perform the greater ablution; —, *v. a.* To wash a dead body canonically.

غش *ghīshah*, *s. a.* Alloy in precious metals; deceit in a show of friendship.
 غشيار *ghāshéyān*, *s. a.* A fainting fit.
 غصب *ghāssab*, *s. a.* A seizing by force, a taking unlawfully; |—, —et, *v. a.* To seize by force and unlawfully.
 غصن *ghūssn*, *s. a.* A branch of a tree.
 غصا *ghūssaa*, *s. a.* Sorrow, grief.
 غضب *ghāzab*, *s. a.* Wrath, indignation, anger; |—, —et, *and* غضبه كلمت *ghāzaba-ghālmek*, *v. n.* To get in a passion, be angry.
 غضبان *ghāzbān*, *a. a.* Angry, furious, exasperated; passionate.
 غضنفر *ghāzanfār*, *s. a.* A lion; a brave man, a hero. [angered].
 غضوب *ghāzūb*, *a. a.* Passionate, easily
 غفار *ghāfār*, *s. a.* God the continual pardoner of sin. [our sins].
 غفران *ghūfrān*, *s. a.* God's pardon of
 غفلة *ghāflet*, *s. a.* A want of care and circumspection, want of vigilance, negligence, carelessness; |—, —et, غفلة بولنمق *ghāfletda - bōlunmak*, *v. n.* To be without vigilance, 'to be asleep at one's moral post, to be caught napping. [of sin].
 غفور *ghāfūr*, *s. a.* God the pardoner
 غفول *ghūfūl*, *s. a.* Neglect, negligence.
 غفير *ghāfir*, *a. a.* Numerous, *is* جم غفير *jèmmi-ghāfir*, A great multitude.
 غل *ghāll*, *s. a.* Deceit in professed friendship; —, *ghūll*, *s. a.* A yoke; a pillory. [provisions].
 غلا *ghālā*, *s. a.* Dearth, scarcity of

غلاظت *ghīlāzèt*, *s. a.* Coarseness.
 غلاب *ghīlāf* (*kīlīf*), *s. a.* A bag-shaped cover for anything; a bed-ticking.
 غلام *ghūlām*, *s. a.* A lad; a slave; a courier (in Persia); غلامپار *ghūlām-pārē* (*kūlāmbarā*), A sodomite.
 غلبه *ghālēbē*, *s. a.* Preponderance; a thronging; victory; |—, —et, *v. n.* To gain the victory; غلبه لتي *ghālē-bēlīk* (*kālabālīk*), A crowd, a throng; confusion; a litter; |—, *kālabālīk-et*, *v. n.* To form a crowd, assemble in crowds; to create confusion; to make a litter.
 غلط *ghālat*, *s. a.* A great and stupid mistake, an error; an erroneous expression.
 غلطان *ghāltan*, *a. p.* Rolling; |—, —òl, *v. n.* To roll; |—, —et, *v. a.* To make roll. [Constantinople].
 غلطة *Ghālāta*, *s. t.* Galata (a suburb of
 غلطيد *ghāltida*, *a. p.* Which has rolled, rolled.
 غلظت *ghīlzèt*, *s. a.* Coarseness.
 غلغله *ghūlghulē*, *s. a.* A noise of many voices or sounds mixed.
 غلمان *ghīlmān*, *s. pl. a.* (of غلام *ghū-lām*), Boys, youths; young male slaves.
 غلوا *ghūlūvv*, *s. a.* An assault, attack.
 غله *ghāllē*, *s. a.* The fruits or produce of agriculture, corn; the income arising from any property in mortmain or in tail.
 غليان *ghālēyān*, *s. a.* A boiling, ebullition; active fermentation, working;

the excitement or fermentation of a mob ; —, ghàlyān, *s. p.* A hooka or water-pipe for smoking.

غليظ ghàliz, *a. a.* Coarse.

غم ghàmm (ghàm), *s. a.* (*pl.* غموم ghòmūm), Grief, sorrow, care, regret;

غمخور ghàm-khār, *s. p.* A person in sorrow; a friend in need, a sympathizing friend;

غمكاز ghàm-kyūsār, *s. p.* A sympathizing friend.

غماز ghàmmāz, *s. a.* A tale-bearer.

غمزة ghàmzē, *s. p.* A wink, a sign with the eye, a look.

غنا ghānā, *s. a.* Sufficiency, comfortable circumstances; —, ghinā, *s. a.* A singing. [ghānimèt), Spoils, plunder.

غنائم ghānā'im, *s. pl. a.* (*of* غنيمت)

غنچه ghānchs, *s. p.* A rose-bud or rose just opening.

غنم ghānem, *s. a.* A sheep.

غنوده ghānūdē, *s. p.* Asleep, sleeping.

غنه ghānnē, *s. a.* A nasal twang in pronunciation.

غنى ghānī, *a. a.* Rich, possessing a sufficiency, comfortably off; plentiful, abundant; in want of no assistance or embellishment.

غنيمت ghānimèt, *s. a.* Spoil, plunder; any advantage that can be realised.

غواص ghāvwāss, *s. a.* A diver, a plunger.

غوانى ghāwānī, *s. pl. a.* (*singular not used*), Songs.

غوائل ghāwā'il, *s. pl. a.* (*of* غائله ghā'ilē), Cares, causes of anxiety or preoccupation.

غور ghāv, *s. a.* The bottom of any deep water, well, &c.

غوص ghāvas, *s. a.* A plunging, a diving.

غوطه ghāvta, *s. a.* A ducking, a dipping.

غوطه خوار ghāvta-khōr, *s. p.* One who gets a ducking.

غوغا ghāwgha (kāwgha), *s. t.* A quarrel; a fight; a battle; |—, —et, *v. s.* To quarrel; to fight.

غول ghūl, *s. p.* A kind of demon = goblin, commonly termed غولبانی ghūlu-yābānī (kūlu-yābānī), *The goblin of the wilds.* [cable.

غومنه ghōmana, *s. t.* (*Italian*). A ship.

غياب ghīyāb, غيابت ghīyābet, *s. a.* Absence; غيابت جب ghīyābet-jābbi, The bottom of the well which Joseph was cast.

غياصت ghīyāssèt, *s. a.* A plunging; diving, dipping deeply.

غيب ghāyb, *s. a.* Absence; any absent thing; all absent and all invisible things, all things past or future, not actually existing or present; غائب عالم "ā'ālmī-ghāyb, The invisible world, the past or future state of things, the unknown; غيبى ghāybī (*fem.* غيبية ghāybīyyē), *a. a.* Pertaining to the invisible world.

غيبت ghāybèt, *s. a.* Absence; backbiting; |—, —et, *v. s.* To backbite.

غيبوت ghāybūbèt, *s. a.* Absence.

غيث ghāyas, *s. a.* Rain.

غيجقمتى ghījīkmaq (*aor.* غيجقمتى ghījīkir), *v. s.* To be ticklish, or tickled.

غيجقدرمق ghijqđirmak (*aor.* غيجقدريز ghijqđirir), *v. a.* To tickle.

غا ghàyr, *s. a.* Any other or others than self; —, *a. a.* Not, non (*this word before any Arabic adjective has the same privative effect as the syllables un, in, dis, &c., with us; as, غير* un, in, dis, &c., *with us; as, غير* ghàyri-mùtèssāvi, *unequal to each other; غير* ghàyri-mà'lūm, *unknown, &c.*); بغير bi-ghàyri, *ad. a.* Without; *غيره* vè-ghàyrihi, *Et cetera; غير* ilà - ghàyri -'n - nihāyē, *ad. a.* Ad infinitum.

غيرت ghàyrèt, *s. a.* Zeal; earnest endeavour; honest jealousy, jealousy of one's honour; | —, —et, *v. n.* To strive zealously, to do one's best.

غيرى ghàyri, *a. t.* Other, another; —, *ad. t.* Besides; —(kàyri), *ad. t.* No more, never again; at length, after all.

غيطان ghàytan, *s. t.* Narrow braid or square cord.

كأظم الغيظ ghàyz, *s. a.* Anger, wrath; كأظم الغيظ kyāzimu-'l-ghàyz, *a. a.* One who subdues his rising anger.

غيمة ghàym, *s. a.* A cloud.

غ غ ghàyn, *s. a.* Name of the letter غ.

غيور ghàyur, *a. a.* Zealous (man);

غيورانه ghàyūrānē, *a. p.* Pertaining to a zealous person.

ف

ف fā (fē). Twenty-third letter of the Turkish alphabet, having the value of *f* in English. Its numeral value is 80.

In Persian words it is sometimes interchangeable with *ب, پ, and و*.

فا fā, *s. a.* Name of the letter ف; the first radical letter of any Arabic word.

فاتح fātih, *s. a.* A conqueror; فاتح سلطان محمد fātih-sūltān-Mèhémed, Mahomed the Second, conqueror of Constantinople.

فاتحة fātiha, *s. a.* The opening chapter of the Kur'an, generally used as the concluding prayer at devotions, and repeated over people's graves.

فاتر fātir, *a. a.* Weak, worn out, unable

فاجر fājir, *s. a.* A sinner. [to proceed.

فاحش fāhiash, *a. a.* Infamous; passing the bounds of decorum; فاحشه fāhi-ahē, *s. a. fem.* A prostitute, whore.

فاخته fākhtē, *s. p.* A pigeon.

فاخر fākhir (*fem.* فاخرة fākhirē), *a. a.* Glorious (apparel, &c.).

فارسي fārsī, *a. a.* Persian (language); —, *s. a.* The Persian language; فارسيات fārsiyyāt, *s. pl. a.* Persian idioms or grammatical rules.

فارغ fāriḡh, *a. a.* Who desists, leaves off, or reposes from any action; free from action or anxiety; —او, —دل, *v. n.* To finish, have done, leave off, rest; فارغ البال fāriḡhu-'l-bāl, Easy at heart, free from care.

فارة fārē, *s. a.* A mouse.

فاسد fāssid (*fem.* فاسدة fāssidē), *a. a.* Bad, spoilt, corrupt, false.

فاسق fāsaik, *s. a.* A sinner.

فاش fāsh, *a. p.* Which has transpired,

oozed out, got wind; |—, —et, *v.a.*
 To betray (a secret), make public; او—,
 —dl, *v.s.* To become known, ooze out,
 transpire.
 فاصل *fāssāl* (*fem.* فاصله *fāssāla*), *a. a.*
 Which divides, separates; فاصله
fāssāla, *s. a.* A division, partition,
 separation; intermission; بلافاصله *bilā-*
-fāssāla, *ad. a.* Unceasingly, uninter-
 ruptedly, incessantly, without inter-
 mission. [in virtue, learning, &c.
 فاضل *fāzīl*, *s. a.* One who excels others
 فاطر *fātir*, *s. a.* God the impresser of
 natural qualities, the Creator.
 فاطن *fāṭin*, *a. a.* Intelligent, quick.
 فاعل *fā'īl*, *s. a.* An actor, doer; اسم فاعل
ismi-fā'īl, The active participle;
 فاعلي *fā'īlī* (*fem.* فاعليه *fā'ilīyyē*),
a. a. Pertaining to an actor; فاعليت
fā'ilīyyēt, *s. a.* Quality of being an
 actor.
 فاقة *fāka*, *s. a.* Poverty, indigence.
 فاكهة *fākiha*, *s. a.* A fruit.
 فال (*for* فأل *fē'l*), *fāl* (فال), *s. a.* Any-
 thing taken as an omen, particularly
 in the nature of the *Sortes Virgilianæ*;
 فال باتمق *fāl-bātkmak*, *v.s.* To open
 any one of certain books and take the
 first word of the page as an augury;
 or to use any other kind of augury.
 فالج *fālij*, *s. a.* Paralysis, the palsy.
 فاليه *fālya*, and فاليه دليكي *fālya-dēligī*,
s. t. The touch-hole of a gun.
 فام *fām*, *s. p.* (*in composition*), Coloured.
 فانوس *fānūs*, *s. a.* A glass shade.

فاني *fānī* (*fem.* فانية *fāniyyā*), *a. a.*
 Perishable; ready to perish.
 فائح *fā'ih*, *a. a.* Which exhales (per-
 fumes); which pervades the air (per-
 fume).
 فائدة *fā'idē*, *s. a.* A use, an advantage;
 a moral (of a tale); فائدولو *fā'idūlū*,
a. t. Useful, beneficial; فائدوسز
fā'idūsiz, *a. t.* Useless, of no avail;
 فائدو *fā'idū*-et, *v.s.* To avail, be of
 use, benefit; فائدو كورمك *fā'idū-*
-ghyürmek, *v.s.* To derive benefit.
 فائدوي مفيداو *bir-fā'idūyi-mūfidūlū*.
 To be of some use; فائدو مند *fā'idū-*
mend, *a. p.* Benefited.
 فائز *fā'iz*, *a. a.* Who obtains.
 فائض *fā'iz*, *a. a.* Who or which gives
 forth abundantly; —, *s. t.* Interest on
 money. [passive.
 فائق *fā'iq*, *a. a.* Excelling, superior, sur-
 فيها *fē-bēhā*, *ad. a.* Then all is well; in
 that case all is right.
 فت *fit*, *s. t.* in فتورمك *fit-vürmek*.
v.s. To put (a person) up to some-
 thing, inspire with a mischievous idea.
 فتاح *fettāh*, *s. a.* God the opener of the
 means of welfare.
 فتاده *fütādē*, *a. p.* Fallen; fallen captive.
 فتان *fettān*, *s. a.* A plotter, intriguer,
 mischief-maker; Satan.
 فتح *feth* (t-h), *s. a.* An opening; a
 broaching; a conquering; a pronounc-
 ing with the *a* or *e* vowel; |—, —et,
v.a. To open; to broach; to conquer;
 to pronounce (a consonant) with the *a*

or *e* vowel following it; فتح كلام فتح كلام، *v.n.* To begin a discourse; فتحنامه فتحنامہ، *s.p.* A letter giving news of some victory or conquest.

فتا فتا، *s.a.* The vowel point َ, equivalent to one of the vowels *a*, *ā*, *ā* or *e*.

فترت fitrèt, *s.a.* A time of general revolt; an interregnum; an interval.

فترت فترت، *s.a.* A bursting, breaking asunder; a rupture, or hernia; رتق وفتق امور rètq-u-fètqi-ùmūr, The general management of public business.

فتنة fitnâ, *s.a.* Temptation; any tempting thing; a conspiracy, plot, treason; public trouble, sedition, disorder, riot; فتنة انكيز، fitnâ-ênghiz، كار، fitnâ-kyâr، فتنة جى، fitnâ-jÿ، فتنة جى، fitnâ-ji، *s.t.* A causer of sedition.

فتوى فتوى، *s.a.* A legal opinion delivered by the proper legal functionary (the Mufti) upon any supposed case submitted to him; حضرت فتوا پناهی، hâzrêti - fètva - pènâhi, (H. E. the Asylum of legal opinions) The Shèykhu-'l-isslâm.

فتوت fûtùvvet, *s.a.* Generosity of character, magnanimity.

فتوح fûtùh (*pl.* فتوحات fûtùhât), *s.pl.a.* (*of* فتح fèth), Victories, successes.

فتور fûtūr, *s.a.* Lassitude, inability to proceed with work, lack of spirit;

کتورمک، fûtūr-ghètirmek, *v.n.* To lose spirit; کلمک، fûtūr-ghèlmek, *v.n.* To seize (a loss of spirit for work).

فتوى fètva. See فتوا.

فتى fètâ, *s.a.* A lad.

فتيل fitil, *s.a.* The wick of a lamp or candle; a quick-match; a plug or pledget for deep wounds; a seton.

فج فج، *s.a.* An open and easy way between mountains.

فجأة fuj'êtân, *ad.a.* Suddenly, unexpectedly.

فجاج fujāj, *a.a.* Open and easy (a way between mountains).

فجائى fējā'î, *a.a.* Sudden; unexpected.

فجر fèjr, *s.a.* The dawn, daybreak; كاذب، fèjri-kyāzib, The false daybreak, after which darkness is said to fall again; فجر صادق، fèjri-sādîk, The true dawn, the break of day.

فجور fujūr, *s.a.* Sin, iniquity, wickedness, the lust of the flesh.

فحص fâhss, *s.a.* An inquiring after or into, inquiry, search.

فحل fâhl, *s.a.* A stallion; a man distinguished for learning.

فحم fâhm, *s.a.* Charcoal.

فحوا (فحوى) fâhwâ, *s.a.* The sense, signification, meaning contained in a phrase.

فخام fâkhâm, *s.pl.a.* (*of* فخيم fâkhîm), The very high in rank and station.

فخامت fâkhâmet, *s.a.* Exalted rank and station; فخامتلو، fâkhâmetlû, *a.t.*

The exalted in rank and station (second

title of the Grand Vizier, to whom Europe accords the princely title of Highness).

فخذ fâkḥz, *s. a.* The thigh.

فخر fâkhr, *s. a.* A glorying; a cause of just pride; فخر عالم fâkhrî - "âlam, (The pride of the world) Muhammed; فخرى fâkhrî (*fem.* فخرية fâkhrîyyé), *a. a.* Pertaining to pride and glorying; فخرية fâkhrîyyé, *s. a.* The latter part of a poem, in which it is usual for the poet to speak of himself in terms of glorification, which we should call boasting.

فخيم fâkhîm (*fem.* فخيمة fâkhîmé), *a. a.*

Very high in rank and station (The feminine is the title hitherto given to all European States in distinction to عليه "âliyyé, *the very exalted, assumed for Turkey alone.*

فدا feda, *s. a.* The sacrificing or giving up anything in order to obtain some end; a sacrifice, a ransom; |—, —et, *v. a.* To give up, to sacrifice; فداكار

fedaqâr, *a. p.* One who makes sacrifices, who sacrifices his own interests; فداكارلى fedaqârlîk, *s. t.* The quality of sacrificing one's interests; فدائى feda'î, *s. p.* One who voluntarily risks his life in any perilous but praiseworthy enterprise.

فدان fidan, *s. t.* (*Greek* φιδανη), A young plant; تازه فدان tâzê-fidan (*fog.*), A young person.

فديه fidyé, *s. a.* Anything sacrificed or

given up in order to attain some good end; a sacrifice; a ransom.

فذلكه fêzleké, *s. a.* The sum and substance of any train of reasoning.

فر fâr, *s. p.* Pomp, splendour, magnificence.

فراة Fûrât, *s. t.* The river Euphrates.

فراجه ferrâjé (fêrâjé), *s. a.* An overcloak worn out of doors by women (formerly applied also to a cloak worn by doctors of the law).

فراح ferâh, *s. a.* Cheerfulness, gladness; —, *a. t.* Cheerful, open (a place, house, &c.); —, and فراح فراح ferâh-ferâh, *ad. t.* Amply; easily; and to spare.

فراخ ferâkh, *a. p.* Wide, ample, spacious; abundant; فراخى ferâkhî, *s. p.* Ample-ness, abundance.

فراذيس ferâdias, *s. pl. a.* (*of* فردوس firdôvas), Paradieses; gardens or parks.

فرار firâr, *s. a.* A running away; a deserting; |—, —et, *v. a.* To run away; to desert.

فراز firâz, *s. p.* An ascent; فراز نشيب firâz-u-nêshîb, Up-hill and down-dale; —, *a. p.* (*in composition*), High, uplifted; سرفراز sêr-firâz, *a. p.* Who holds up his head and is not ashamed, or who feels a just pride.

فرازنده firâzendé, *s. p.* One who lifts up on high, who raises.

فراست ferâsèt, *s. a.* Sagacity, judgment, penetration; equitation, horsemanship; the science of physiognomy.

فراش *fārāsh*, *s. t.* A dust-pan; —, *fērāsh*, *s. a.* A moth which flies round a candle; —, *fīrāsh*, *s. a.* A bed; —, *fērrāsh*, *s. a.* An attendant whose duty it is to spread carpets, &c., especially one attached to the temple at Mecca (this last office is held by a certain number of the highest people, as an honour, and as meritorious, the duties being performed by persons on the spot paid by the titular officers); — صاحب *sāhib-fīrāsh*, *a. p.* Sick in bed.

فراشت *fērāshèt*, *s. a.* The office of carpet - spreader (to the temple of Mecca).

فراعنه *fērā'inē*, *s. pl. a.* (of فرعون *fīr'āvn*), Pharaohs; proud, rebellious men. [work or care.

فراغ *fīrāgh*, *s. a.* Ease, freedom from

فراغت *fērāghāt*, *s. a.* The giving up, ceding; a ceasing from work; | —, —et, *v. a.* To cede.

فراق *fīrāk*, *s. a.* Separation, the being separated one from the other, absence from one another.

فراوش *fērāmūsh*, *s. p.* A forgetting; | —, —et, *v. a.* To forget; فراموشی *fērāmūshī*, *s. p.* Oblivion.

فرانجله *fīrānjila*, *s. t.* White wheaten bread in rolls. [Frenchman.

فرانسز *Frānsz*, *s. and a. t.* French; a فرانسه *Frānsa*, *s. t.* France.

فراوان *fērāwān*, *a. p.* Copious, abundant.

فراهم *fērāhēm*, *a. p.* Accumulated, heaped up.

فرائد *fērā'id*, *s. pl. a.* (of فرید *fērīdē*), Separate, single, unique things, single pearls or precious stones, beads, &c.

فرائض *fārā'iz*, *s. pl. a.* (of فریضه *fārīza*), Things incumbent and not to be omitted; the indispensable parts of worship; the portions allotted by the canonical law to the relatives of a deceased person; the science of apportioning property among the relatives of deceased persons.

فرتوت *fārtūt*, *a. a.* Decrepid.

فرج *fīrj*, *s. a.* The female organ of generation; —, *fērej*, *s. a.* Joy, happiness; الصبر مفتاح الفرج *ṣabr - miṣṭāh - l-fērej*, Patience is the key of happiness.

فرجام *fērjām*, *s. p.* The end, conclusion; نافرجام *nā-fērjām*, بدفرجام *bēd-fērjām*, *a. p.* Ending ill, not ending as could be wished.

فرجه *fūrjē*, *s. a.* An opening, an opportunity; فرجه یاب *fūrjē-yāb*, *a. p.* Who finds an opportunity; او —, *fūrjē-yāb-ōl*, *v. s.* To find an oppor-

فرچه *fīrcha*, *s. t.* A brush. [tunity. فرح *fērāh*, *s. a.* Joy, gladness; فرحناک *fērāhnāk*, *a. p.* Joyful, glad.

فرحان *fērhān*, *a. a.* Rejoicing, glad, joyful.

فرحه *fērha*, *s. a.* Joy, gladness.

فرخ *fērūkh*, فرخنده *fērkhūndē*, *a. p.* Happy, fortunate.

فرد *fīrd*, *s. a.* An individual; a single one; anything unique sui generis;

جوهر فرد *jèvhèri-fèrd*, An atom (in the atomic theory) ; فردا فردا *fèrdan-fèrdā*, *ad. a.* فردا فردا *fèrdafèrd*, *ad. p.* One by one, singly, individually.
 فردا *fèrdā*, *s. p.* The following day, the morrow. [or park.
 فردوس *firdèvss*, *s. a.* Paradise; a garden
 فرز *fèrz*, *s. p.* The queen at chess.
 فرزانه *fèrzānā*, *a. p.* Distinguished, remarkable (person); فرزانه‌لك *fèrzānālik*, *s. t.* فرزانه‌گی *fèrzānāghī*, *s. p.* Distinction (of a person).
 فرزند *fèrzènd*, *s. p.* A son.
 فرس *fèress*, *s. a.* A horse.
 فرسا *fèrsā*, *a. p.* (in composition), Which rubs against; فرسك فلك *fèlek-fèrsā*, *a. p.* Rubbing against, high as and touching the sky.
 فرستاده *fèrstādē*, *a. p.* Sent.
 فرسخ *fèrsākh*, *s. p.* A parasang, an hour's journey on horseback at a walk.
 فرسوده *fèrsūdē*, *a. p.* Rubbed; worn.
 فرسی *fèrsī*, *s. a.* The Persian language;
 فرسیات *fèrsīyyāt*, *s. pl. a.* Persian idioms and rules.
 فرش *fèrsh*, *s. a.* The spreading (carpets, &c.) on the floor; |—, —et, *v. a.* To spread on the ground.
 فرشته *fèrshatē* (*pl.* فرشتگان *fèrshatēgh-yān*), *s. p.* An angel. [tunity.
 فرصت *fèrsat* (*strānt*), *s. a.* An opportunity;
 فرض *fèrz*, *s. a.* An indispensable rite; a supposing, a taking for granted; |—, —et, *v. a.* To set down as supposed or granted; فرضا *fèrzā* (*fèrazā*),

ad. a. By supposition, let us suppose. let it be granted; فرض محال *fèr-mūhāl*, The admission of an impossibility for argument's sake.
 فرط *fèrt*, *s. a.* A superabundant quantity or degree.
 فرطونه *fèrtina*, *s. t.* (*Italian*), A storm at sea, a rough sea; فرطونه‌لو *fèrtinālu*, *a. t.* Stormy (sea or weather).
 فرع *fèr'*, *s. s.* A secondary branch; ramification; a subdivision; فرعی *fèr'ī* (*fem.* فرعیه *fèr'īyyē*), Secondary derivative.
 فرعون *fèr'awn*, *s. a.* Pharaoh; any excessively proud and refractory man.
 فرق *fèrk*, *s. a.* The crown of the head; a distinguishing; a distinction, difference; |—, —et, *v. s.* To change, alter, vary; فرقه‌گورمک *fèrk-gūrmek*, To see a difference; —, فرقه *s. pl. a.* (of فرقه *fèrka*), Bodies, troops of men.
 فرقان *fèrkān*, *s. a.* The Kūr'an, in its quality of distinguishing between good and evil.
 فرکتین *fèrkatèyn*, *s. t.* A frigate.
 فرقه *fèrka*, *s. a.* Any detached part; a body, troop; a sect; a division (of an army).
 فرکاد *fèrkād*, *s. a.* A certain brilliant star used figuratively; فرکادمای *fèrkād-māy*, *a. p.* Touching or reaching in height to the star Ferkad.
 فرکندۀ *fèrkāndē*, *a. p.* Old, worn.
 فرلامتن *fèrlamak* (*aor.* فرلار *fèrlar*), *v. s.* To

fly (as splinters, &c.); to chip, to splinter (as glass, steel, &c.); **فرلاتمق** *firlatmaq* (*aor.* **فرلادر** *firlâdir*), *v.a.* To cause to fly; to throw; to cause to chip.

فر *fîrmâ*, *a. p.* (*in composition*), Who commands; **فرمانفرما** *fîrmân-fîrmâ*, *s. p.* One who gives commands, a commander, a sovereign.

فرما *fîrmân*, *s. p.* A command, order, injunction; an imperial rescript, commission, or letters-patent; **فرمانبر** *fîrmân-bêr*, **فرمانبردار** *fîrmân-bêrdâr*, *s. p.* One who is obedient to his sovereign's commands; **فرمانده** *fîrmân-dih*, *s. p.* A giver of orders, a sovereign.

فرمود *fîrmûdê*, *a. p.* Ordered, commanded; —, *s. p.* An order, command.

فرنگ *fîrînk*, *s. t.* A man of any European nation; **فرنگستان** *fîrînghisstân*, *s. p.* Europe, or the whole country inhabited by non-Turkish Europeans; **فرنگی** *fîrînghi*, *s. t.* The venereal disease.

فر *fîru*, *ad. p.* Down, downwards; —, *a. p.* Low; **فرمایه** *fîru-mâyê*, *ñ. p.* Low bred.

فروخت *fîrûkht*, *s. p.* A selling; a sale; —, —*et, v.a.* To sell.

فروختا *fîrûkhtê*, *a. p.* Sold.

فرو *fîrûd*, *s. p.* The lower part, bottom; a hollow place, valley.

فروز *fîrûz*, *a. p.* (*in composition*), Who or which lights or illuminates.

فروزان *fîrûzân*, *a. p.* Shining, bright, alight, blazing.

فروزنده *fîrûzêndê*, *a. p.* Who or which illuminates, makes light.

فروست *fîrûssêt*, **فروسیت** *fîrûssiyyêt*, *s. a.* Equitation, horsemanship.

فروش *fîrûsh*, *s. p.* (*in composition*), A seller, vender; **خودفروش** *khôd-fîrûsh*, (A self-seller) A brag; **کندم‌نمای‌جو** *ghèndum-nûmâyi-jêv-fîrûsh*, (A barley-selling wheat-shower) A cheat.

فروع *fîrû* (*pl.* **فروعات** *fîrû"ât*), *s. pl. a.* (*of* **فرع** *fîr'*), Branches, ramifications. [splendour.

فروغ *fîrûgh*, *s. p.* A ray, sunbeam; **فرومانده** *fîru-mândê*, *a. p.* Who lags, straggles, remains behind; worn out with fatigue and weakness.

فرون *fîrîn*, *s. t.* An oven; a bakehouse; **فرونجی** *fîrinji*, *s. t.* A baker; a constructor of ovens.

فرویه *fîrvê*, *s. a.* A fur coat or cloak.

فرباد *fîryâd*, *s. p.* A cry, scream; —, —*et, v.a.* To cry, call out, scream;

فربادرس *fîryâd-rèss*, *s. a.* Anyone who runs to help at a call for succour.

فربیب *fîrîb*, *a. p.* (*in composition*), Who or which deceives.

فرید *fîrîd* (*fem.* **فریده** *fîrîdê*), *a. a.* Alone; single; unique; **فریده** *fîrîdê*,

s. a. A single or unique pearl, precious stone, bead, person, &c.

فریفته *fîrîftê*, *a. p.* Deceived, taken in, cajoled, seduced.

فريق *fërik*, *s. a.* A class, body, or sect of men; a lieutenant-general, or general of division; بحريه فريقى *bähriyyë-fëriki*, An officer of corresponding rank in the naval service.

فزا *fëzâ*, *a. p.* (*in composition*), Who or which increases, augments.

فزع *fëz*, *s. a.* A lamenting; lamentation, plaint.

فزون *füzün*, *a. p.* Augmented, increased;

فزونى *füzünî*, *s. p.* Increasedness;

فزونى عمر *füzünî-i-`amr*, Length of life. [over Turkey.

فس *fës*, *s. t.* The red cap worn all

فساد *fësaîd*, *s. a.* Disorder; an abuse of any kind, a wrong practice; sedition, trouble; villainy; intrigue; corruption, bad state of anything; معدة

مى فسادى *mi`dë-fësaîdi*, The stomach's being disordered; فساد وارمتى *fësaîd-wârmak*, *v. s.* To get disordered, to become vitiated by abuses; فساد

تورمتى *fësaîd-kürmak*, To plot, devise any intrigue or villainy; فساد چيقارمتى *fësaîd-çikârmak*, To put any plot or villainy into execution.

فساد چيقارمتى

فساد چيقارمتى

فساد چيقارمتى

فسانه *fëssânë*, *s. p.* An idle tale.

فستان *fistâkiz*, *s. t.* *is* فستانكيز

فستانكيز *filân-fistâkiz*, So and so, and so forth.

فستانكيز *fistân*, *s. t.* A woman's gown; a

man's kilt; ايج فستانى *ich-fistânî*,

s. t. A petticoat.

فستق *fistik*, *s. a.* A pistachio; فستقى

فستقى *fistâkî*, *a. t.* Of a certain shade of

lightish green, of a pistachio green colour.

فستق *füşehat*, *s. a.* Spaciousness, vastness, roominess; فستق

فستق *hat-sârây*, *s. p.* A palace of great extent.

فسخ *fëssakh*, *s. a.* A disuniting, pulling to pieces; an annulling, abolishing

فسخ *—, —et*, *v. s.* To pull to pieces; to annul.

فسخ *füssürdâ*, *s. p.* Congealed, set.

فسق *fësak*, *s. a.* Sin, wickedness, iniquity; the lusts of the flesh. [Sin-

فسق *fëssaka*, *s. pl. a.* (*of فسق* *fëssâ*

فسقى *fëssakîyyë*, *s. t.* A jet d'eau, a fountain which throws its water up in a jet.

فسكه *fisaké*, *s. t.* A fillip; فسكه *fisaké-würmak*, *v. s.* To give a fillip.

فسكه *fëssaldamak* (*cor.* فسكه *fëssaldar*), *v. s.* To whisper, make a whispering noise; فسكه *fëssaldî*, *s. t.* A

whispering, whispering noise.

فسكه *fëssalégân*, *s. t.* Sweet basil.

فسون *fëssün*, *s. p.* An idle tale.

فسوح *fëssâh* (*few.* فسوحه *fëssâhe*), *a. t.* Spacious, vast, roomy.

فشان *fishân*, *a. p.* (*in composition*), Who or which sheds, spreads, scatters.

فشك *fëshkirmek* (*cor.* فشك *fëshkir*), *v. s.* To spout out, spirt out.

فشكى *fëshki*, *s. t.* The dung of animals, stable manure.

فشك *fëshenk* (*fëshék*), *s. t.* A cart-ridge; a squib; a sky-rocket; fire-

works in general ; فشكلك *fišeklik*,
s. t. A kind of receptacle for cartridges
worn on the breast ; هوائى فشك *hàwā'ī - fišek*,
s. t. A sky-rocket ; فشكجى *fišekji*,
s. t. A maker of fireworks.

فص *fāssa*, *s. a.* The bezel of a finger-
ring, in which the stone is fixed.

فصاحت *fāssāhāt*, *s. a.* Flowingness
and clearness of discourse.

فصا *fāssa'āl*, *s. a.* A habitual criticiser
or disparager ; —, *fāssāl*, *s. a.* Mutual
separation.

فصص *fūssahā*, *s. pl. a.* (of فصيح *fāssih*),
Discourers with ease and clearness.

فصل *fāssl*, *s. a.* A dividing, separating ;
a deciding (disputes) ; a criticising,
disparaging ; a division, section, chap-
ter, act, paragraph ; a season of the
year ; | —, —et, *v. a.* To divide, sepa-
rate ; to decide, judge and terminate
(a quarrel) ; to criticise, find fault with,
disparage ; in the phrase أصلى فصلى يوق
āssli-fāssali-yòk, *There is no foundation*
for it (a report) فصل is merely an
imitative sequent of أصل ; أصول اربعه
fūssūlu-ərbā'a, The four seasons.

فصوليه *fāssūlyā*, *s. t.* A French bean, a
kidney-bean, a haricot bean.

فصيح *fāssih* (*fem.* فصيحة *fāssiha*), *s. a.*
Clearly expressed, pure and free from
outlandish expressions.

فضا *fāzā*, *s. a.* An open space of ground.

فضاحت *fāzāhāt*, *s. a.* Villainy, vil-
lainousness.

فضائل *fāzā'il*, *s. pl. a.* (of فضيلت
fāzīlèt), Virtues, eminent qualities.

فضل *fāzl*, *s. a.* Virtue, any eminent
quality ; grace, favour, kindness.

فضلا *fūzalā*, *s. pl. a.* (of فاضل *fāzāl*),
Men of virtue ; men of eminent
qualities.

فضله *fāzla*, *s. a.* A surplus, residue ; a
residuum ; any excrementitious pro-
ductions of the body.

فضول *fūzūl*, *s. a.* An exceeding the
bounds of propriety or right ; بالفصول
bū-'l-fūzūl, *a. a.* A talkative babler ;

فضولى *fūzūlī*, *ad. t.* Without right,
without right or title.

فضه *fidda*, *s. a.* Silver.

فضيح *fāzih* (*fem.* فضيحة *fāziha*), *a. a.*
Villainous, bad, infamous ; فضيحة
fāziha, *s. a.* A villainous act, bad,
infamous action.

فضيلت *fāzīlèt*, *s. a.* A virtue ; a good,
eminent quality, eminence, excellence ;
فضيلتو *fāzīlètū*, *a. t.* Excellent,
eminent (a title given to the "ulémā).

فطانت *fātānèt*, *s. a.* Quickness of in-
telligence.

فطر *fītr*, *s. a.* The breaking of a fast at
the expiry of its legal term ; عيدالفطر
"idu-'l-fītr, The festival of cessation
from fasting, called also شكربرامى
shèker-bàyrāmī, *The festival of sugar.*

فطرت *fītret*, *s. a.* The natural constitu-
tion of creatures ; فطرى *fītrī* (*fem.*
فطرية *fītrīyyē*), *a. a.* Natural, consti-
tutional.

فطنت *fitnèt*, *s. a.* Quickness of intelligence.

فطين *fâtîn*, *a. a.* Quick, intelligent.

فزازت *fāzāzât*, *s. a.* Coarseness, grossness of speech and manners.

فعال *fā'āl*, *s. a.* God the constant actor.

فعل *fī'l*, *s. a.* An act, action; a verb (in grammar); the word which is used as the paradigm of trilateral roots of Arabic words; متعدى *fī'li-mùtā'addî*, A verb transitive; لازم *fī'li-lāzim*, A verb intransitive; — معلوم *fī'li-mā'lūm*, A verb active or neuter, of which the actor is made known by the verb itself; مجهول *fī'li-mējhūl*, A verb passive, the actor of which is left unknown by the verb; ماضى *fī'li-māzî*, A verb in the past tense; مضارع *fī'li-mūzāri'*, A verb in the aorist, having either a present or future sense; فاء الفعل *fā'u-1-fī'l*, The first radical letter of an Arabic word; عين الفعل *āynu-1-fī'l*, The second, and لام الفعل *lāmu-1-fī'l*, The third radical letter; فعلاً *fī'lan*, *ad. a.* In act, indeed, by deed; بالفعل *bi-1-fī'l*, *ad. a.* In actuality, really; فعليه *fī'li* (*fem.* فعليه *fī'llyē*), *a. a.* Pertaining to action, or to a verb; فعله كتورمك *fī'la-ghètirmek*, فعله جيقارمتي *fī'la-chì-kàrmek*, فعله اخراج *fī'la-ikhraj-et*, *v. a.* To do, execute, perform, bring into a state of active performance;

تودس فعله جيقارمتي *kùvèdm-fī'la-chikàrmek*, To raise from possibility to esse, from a state of possibility to mere project to one of actuality.

فغان *fīghān*, *s. p.* Plaint, lamentation, cry of distress. [China; china-ware]

فغفور *fāghfūr*, *s. a.* The Emperor

فقاہت *fākāhèt*, *s. a.* Intelligence, sharpness of mind; quality of being versed in law.

فقدان *fīkdān*, *s. a.* A state of desertion, abandonment by friends, separation from friends.

فقر *fākr*, *s. a.* Poverty, indigence.

فقرا *fūkarā*, *s. pl. a.* (of فقير *fākīr*), The poor, poor people; (Turkish *siyâk*) a poor man.

فقرو *fīkra*, *s. a.* An anecdote, a tale, a paragraph, an article.

فقط *fākat*, *ad. a.* Only; but still, and yet, and yet. [prudence]

فقه *fīkh* (k-h), *s. a.* The science of jurisprudence.

فقها *fūkahā*, *s. pl. a.* (of فقيه *fākīh*), Lawyers, legists.

فقير *fākīr*, *s. a.* A poor man; a humble servant, I; فقيرانه *fākīrānē*, *s. p.* Pertaining to a poor man; فقيرانه *fākīrānē*, your humble servant, to me.

فقيه *fākīh*, *s. a.* A person versed in the law, a lawyer, legist.

فك *fēkk*, *s. a.* A separating, detaching.

فكار *fīkyār*, *s. p.* (in composition), Scattered; دل فكار *dīl-fīkyār*, *s. p.* Scattered at heart.

فكر *fīkr* (*fīkir*), *s. a.* The reflective or

actively commemorative power of the mind; thought, reflection, meditation; |—, —et, *v.a.* To think of, to call to mind; فكنز *fikirsiz*, *a. t.* Stupid, irreflective.

فكن *fikèn*, *a. p.* (*in composition*), Who casts down, throws on the ground.

فلاجرم *fè-lā-jèrem*, *ad. a.* Without fail, absolutely.

فلاح *fèlāh*, *s. a.* A state of virtue, happiness, or prosperity; بولمق —, *fèlāh-bùlmak*, *v.m.* To attain a state of virtue, happiness, or prosperity; *حتى على* *hàyya-“àlé-’l-fèlāh* ! Come to (what will lead to) happiness! (*paragraph in the call to prayer*); —, *fellāh*, *s. a.* An Arab peasant.

فلاحت *fèlāhāt*, *s. a.* Agriculture.

فلاخن *fèlākhèn*, *s. p.* A sling for throwing stones.

فيلسوف *fèlāsīfè*, *s. pl. a.* (*of* *فيلسوف* *fèylésòf*), Philosophers.

فلاكت *fèlākèt*, *s. a.* Adversity, misfortune, an effect of the adverse influence of the spheres. [tree, linden-tree.

فلمور *filāmūr* (*ikhlāmūr*), *s. t.* The lime-

فلان *filān*, *a. t.* Such a one, so-and-so, a certain; آدم —, *filān-’adam*, Such a person, a certain person; شى —, *filān-ahèy*, Such a thing, a certain thing.

فالج *fèlj*, *s. a.* Paralysis, the palsy.

فلذة *filzè*, *s. a.* A lobe; فلذة كبد *filzè-’i-kèbed*, (The lobe of the liver) A dearly-beloved person.

فلز *filiz*, *s. t.* A shoot, young branch; —, *filizz* (*filiz*), *s. a.* Mineral ore.

فلس *filas*, *s. a.* A mite, a farthing; احمر —, *filssi-’ahmèr*, (A red farthing)

The smallest piece of copper money;

فلس احمر محتاج او *filssi-’ahmèra-mùhtāj-’òl*, *v.a.* To be reduced to sheer

beggary, to be penniless, without a farthing. [-*filfil*, Red pepper in pods.

فلفل *filfil*, *s. a.* Pepper; دارفلفل *dāri-*

فلقة *fālaka*, *s. t.* A stout pole, with two

holes about six inches asunder in the middle of its length, through which the two ends of about two feet of rope are passed and knotted. This is used for the infliction of the bastinado, the feet being passed through the loop of rope, and the pole being then turned round till the slack of the rope is wound up, the pole becomes pressed against the back of the leg near the ankle, and the soles of the feet are firmly held up to view.

فلك *fèlek*, *s. a.* The sky, the firmament;

a sphere (according to the Ptolemaic system of astronomy), of which there

are nine; fortune, or the influence of the spheres; فلك الافلاك *fèlèku-’l-*

-èfāk, (The sphere of spheres) The primum mobile; —, *fùlk*, *s. a.* A ship,

boat, craft; فلك زده *fèlek-zèdè*, *a. p.*

Struck by the adverse influence of the spheres.

فلمنك *filāmènk*, *s. t.* A Fleming, a

Dutchman; the Dutch nation.

فلنته or فلنطه *filinta*, *s. t.* A fowling-piece.

فلورى *filūrī*, *s. t.* A ducat, a sequin.

فلوقه *filūka*, *s. t.* A ship's boat, barge, cutter; a pleasure boat. [of a gun.

فم *fām*, *s. a.* The mouth; the muzzle

فن *fān*, *s. a.* An art; هزارفن *hèzār-*

-fān (*hèzārifānd*), *s. t.* A jack-of-all-trades, a person clever at many things.

فنا *fāna*, *a. t.* Bad; dangerous; grave;

—, *fānā*, *s. a.* Corruption, destruction, annihilation, death; دارالفنا

dāru-'l-fānā, The world of change;

فنا بولمت *fānā-būlmak*, *v. s.* To be

annihilated, destroyed; فناالشمك

fēnāleahmek, *v. s.* To become bad,

dangerous, grave; to grow worse,

more dangerous.

فانار *fānār* (*fānār*), *s. t.* A lantern; a

lighthouse; a pinion (on the shaft of

a wheel). [coffee cup.

فانجان *fānjān* (*fānjān*), *s. t.* A tea or

فند *fānd*, *s. t.* A trick, piece of deceit.

فندك *fāndik*, *s. t.* A nut, filbert, cob, or

Barcelona nut; صمغانى, *fāndik-*

-sāghāni, A mouse.

فنون *fānūn*, *s. pl. a.* (of فن *fān*), Arts;

kinds, sorts, species. [the affections.

فؤاد *fū'ād*, *s. a.* The heart, the seat of

فوار *fēwārē*, *s. a.* A *jet d'eau*, a fountain

which throws its water up in a jet.

فواكه *fēwākīh*, *s. pl. a.* (of فاكهة *fākīhē*),

Fruits.

فوائد *fēwā'id*, *s. pl. a.* (of فائدة *fā'idē*),

Uses, useful results, benefits.

فوت *fēvt*, *s. a.* To lose, to neglect, not

to seize, to allow to go by and be lost.

فرستاً, *fēvti-fūrsāt-et*, *v. s.* To lose

an opportunity; او, *-d*, *v. s.* To

die.

فوج *fēvj*, *s. a.* A troop of men, a cohort

فوجى *fīchī*, *s. t.* A cask, barrel.

فودله *fōdūla*, *s. t.* A kind of better bread-

cake, served out at colleges and post-

kitchens, &c.

فور *fēvr*, *s. a.* Extreme quickness, hurry

فوراً *fēvran*, على الفور *'alē-'l-fēv-*

ad. a. In extreme haste, quickly

hurriedly.

فوران *fēvērān*, *s. a.* A boiling, babbling;

spiriting like a *jet d'eau*.

فوز *fēvz*, *s. a.* Success in an undertaking

فوطه *fūts*, *s. a.* A kind of apron.

فوق *fēvk*, *s. a.* The top or space above

the top of anything; any superior

degree of rank; فوقانى *fēvkāni*, *s. a.*

Upper (storey of a house); —, *fēvk-*

ad. a. Above; فوق العادة *fēvka-'l-*

-'ādē, Extraordinary, extraordinarily;

فوق الغاية *fēvka-'l-ghāyē*, More than

extremely, exceedingly.

فوندة *fūnda*, *s. t.* The branches of the

vine pruned away; كومرى, *kūmūrī-*

muru, Vine-charcoal (used by black-

smiths, &c.); |—, —*et*, *v. s.* To let go

(the anchor).

فهرس *fīhrīs*, *s. a.* فهرست *fīhrīst*, *s. p.*

The index of a book.

فهم *fēhm*, *s. a.* The comprehending

power of the mind; comprehension.

ا—، —et, *v.a.* To comprehend, seize the meaning of. [ing.

فہم *fēhīm*, *a. a.* Quick in comprehend-
فی *fi*, *pr. a.* In; into; about, relating
to; among, between; فی الجملة *fi-'l-*

-jūmlē, *ad. a.* Generally; abstractedly,
in a general sense; فی الحال *fi-'l-hāl*,

ad. a. Instantly, at once; فی الحقیقہ *fi-'l-hākīka*, *ad. a.* In truth, in sooth,
really. This preposition is always

placed before the date of letters and
papers, and also before the price of
things in accounts, in the following
shape, and without the dot over the
ف, thus فے. [goods.

فیات *fi'āt*, *s. a.* The price *per article* of
فیاض *fēyāz*, *s. a.* God who abundantly
pours out blessings.

فیافی *fēyāfi*, *s. pl. a. (sing. not used)*,
Deserts, uncultivated districts.

فیروز *fīrūz*, *فیروزمند* *fīrūzmēnd*, *فیروزی*
fīrūzī, *a. p.* Victorious, successful,
fortunate.

فیروزہ *fīrūzē*, *s. p.* A turquoise.

فیصل *fēysāl*, *s. a.* A discontinuance, in-
terruption, cessation; a decision (of
a trial or dispute), a terminating;

فیصل ویرمک *fēysāl - vērnek*, *v.s.* To
decide, terminate (a trial or dispute);

فیصل بولمک — *fēysāl - bōlmak*, *v.s.* To be
decided, terminated.

فیض *fēyz*, *s. a.* Abundance; any pecu-
liar gift of God, eminence; بولمک —

fēyz - bōlmak, *v.s.* To become emi-
nent.

فیضان *fēyēzān*, *s. a.* A plentiful out-
pouring.

فیل *fil* (*fil*), *s. a.* An elephant; the
bishop in chess; فیل دیشی *fil-dīshi*,
s. t. Ivory.

فیلسوف *fēylāsōf*, *s. a.* A philosopher.

فیلو *filo*, *s. t. (Italian)*, A squadron, or
line of ships of war.

فیما بعد *fi-mā-bā'd*, *ad. a.* Hencefor-
ward, henceforth.

فیوضات *fīyūzāt*, *s. pl. a. (of فیوض*
fīyūz, *not used, which is itself the pl.*
of فیض fēyz), Peculiar and abundant
gifts of Providence.

فیئہ *fi'ē*, *s. a.* A troop of men.

فیہ *fiḥ*, or *fiḥi*, *comp. a.* In or about him,
it; فیہا *fiḥā*, In or about her, it.

ق

ق *kāf*. Twenty-fourth letter of the
Turkish alphabet, having the value of
k in English, but is always followed
by a hard vowel, in contradistinction
to ک, which is also a *k* but softer in
sound. The numeral value of ق is
100.

قاب *kāb* (or قاپ *kāp*), Any containing
vessel, comprising even certain cases,
covers, or envelopes; قاب قچاق *kāb-*
kāchak, Pots and pans, kettles and
cans; قاب ایان قابی *āyān-kābi*, Any kind
of shoe, boot, or slipper; کورک قابی
kyūr-k-kābi, The outer material of a
fur cloak or coat; —, *kāb*, *s. a.* The

length of a bow, or of a bow-shot; قاب تومسین *kāba-kāvsèyn*, Two bow-shots, or the length of two bows (an expression of the *Kūr'ān* indicative of Muhammed's near approach to God on the occasion of his night-journey and ascent to heaven); قابلو (*kāplī*), *a. t.* Cased, covered.

قابض *kābiz*, *s. a.* Who seizes, lays hold of; ارواح — *kābizi-ērwhā*, The soul-taking angel of death.

قابل *kābil*, *a. a.* Capable, possible; accepting, receiving, taking; قابليت *kābillyyèt*, Capacity, ability, genius; قابليتو *kābillyyètlī*, *a. t.* Capable, clever.

قابلمت *or* قابلمتو (*kāplamak*), *v. a.* See قابلمتو — قابلوچه. See قابلوچه.

قاب *kāp*, *ad. t.* in قاب قره *kāp-kāra*, All black, quite black, very black.

قابلو *kāplī*, *a. t.* Cased, covered; قابلو بغه *kāplī - bāgha* (*kāplīmbāgha*), A tortoise; a turtle. [To seize, snatch.

قابمت *kāpmak* (*aur.* قاپار *kāpar*), *v. a.*

قانت *kāt*, *s. t.* A fold (of any stuff); a fold (of any number or quantity); a change (of linen); a suit (of clothes); a storey or floor of a house; opinion, estimation (in which one holds things or persons); the vicinity or presence (of a person); برقات *bir-kāt*, One single fold; of one single fold, plain; of a single storey, consisting of only a ground floor; برقات دخی *bir-kāt-dākhī*, or برقات دها *bir - kāt - dāha*,

ad. t. Still more, doubly; یکی قانت *iki-kāt*, Double, twofold; two-storied, consisting of a ground floor and upper storey; &c. &c.; اوست قانت *āst-kāt*, The upper storey; آلت قانت *ālt-kāt*, The lower storey; قانت قانت *kāt-kāt*, In folds, layers, strata, stories; قانت اندر قانت *kāt - āndar - kāt*, Fold upon fold; by many degrees; بنم قانت *bènim - kātmda*, In my estimation: with me, near me, by me; &c. &c.

برقات روبا *bir - kāt - rūba*, A suit of clothes; قانت چماشیر *iki-kāt - chāmlāshir*, Two changes of linen.

قانتو *kātk*, *s. t.* Anything eaten with bread to give it a relish.

قاتل *kātil*, *a. a.* Which kills, deadly; —, *s. a.* A homicide, man-slayer, murderer; قاتلوقاتل *kānlī - kātil*, A murderer, assassin.

قاتلمتو *kātlanmak* (*aur.* قاتلنور *kātlanīr*), *v. a.* To get admitted into the service or companionship of (someone).

قاتمر *kātmèr*, *a. t.* Double (flower).

قاتمتو *kātmak* (*aur.* قاتار *kātar*), *v. a.* To add, superadd; to send in company; send by the side (of some person); قاتمتو اچکه *āngā-kātmak* (*with a pre-nominal affix added to اچکه āng*), *v. a.* To cause to walk before or in front of one's self.

قاج *kāch*, *interrog. t.* How many?

قاجنجی *kāchinji*, *a. t.* The how-manyeth? Which one in point of order in the row or series?

تاجات *kāchak*, تاجامتی *kāchamak*, *s. t.*

A pretext, excuse, means of escape.

تاجیک *kāchik*, *a. t.* Foolish, cracked, queer, half-witted, crazy. [deserter.

تاجکین *kāchkin*, *s. t.* A runaway; a تاجمک *kāchmak* (*aor.* تاجار *kāchar*),

v.n. To run away; to desert; تاجمرتی *kāchirmak* (*aor.* تاجرر *kāchirir*), *v.a.*

To drive away; to allow to escape; to aid to escape; to run away with;

to smuggle away; —, *v.n.* To go crazy, lose one's wits; تاجمرمه *kā-*

chirma, or تاجمرکدن *ghyùmrukdan - kāchirmā*, *a. t.* Smuggled

(goods); تاجمتمتی *kāchinmak* (*aor.* تاجچنور *kāchinir*), *v.n.* To avoid, to

keep or get out of the way. تادیر *kādir*, *a. a.* Able, having the power;

God the able One; —, *kādir-öl*, *v.n.* To be able, to have the power or

ability; to have power enough. تادیم *kādim*, *s. a.* A person newly ar-

riving or newly arrived at a place; تادیم یزار *al-kādimu-yūzār*, The newly

arrived person is visited (by the older inhabitants).

تادیس *Kādiss*, *s. t.* Cadiz (town of, in Spain).

تادیکی *Kādikyāyi*, *s. t.* Kadikenyi (a town in Asia Minor, the ancient Calcedonia).

تادین *kādīn*, *s. t.* A genteel or respectable woman; one of the seven state concubines of the Sultan.

قار *kār*, *s. t.* Snow; قاریاغمتی *kār-yāgh-*

mak, *v.n.* To snow; قارلیک *kārlik*, *s. t.*

A large bottle used for icing water.

قارپوز *kārpuz*, *s. t.* A water-melon.

قارت *kārt*, *a. t.* Old (man); tough meat;

قارتلاشمق *kārtlashmak* (*aor.* قارتلاشور *kārtlashir*), *v.n.* To grow old; to grow

tough.

قارس *Kārss*, *s. t.* The town of Kars.

قارشلیق *kārish*, *s. t.* A span; قارشلامق *kārishlamak*, *v.a.* To measure by

spanning; قارش مورش *kārish - mūrsh*, *s. t.* Utter confusion;

قارمه *kārma - kārish*, *a. t.* In utter confusion.

قارشیق *kārishik*, *a. t.* Mixed; confused;

in disorder; قارشققلیق *kārishiklik*, *s. t.* Confusion; disorder; a row, tumult.

قارشیمق *kārishmak* (*aor.* قاریشور *kārishir*), *v.n.* To mix, mingle, combine;

to become confused, or disordered; to meddle, have to do, interfere; to ex-

ercise authority; قارشدرمتی *kārishdirmak* (*aor.* قارشدیرر *kārishdirir*), *v.a.*

To add; to mix, mix up, stir up, stir about; to put in disorder; to cause

or allow to meddle or interfere.

قارشو *kārshi*, *s. t.* The oppo-

site side (of a street, river, &c.); the space opposite (to anything); —,

ad. t. Opposite; قارشو تومتی *kārshikmak*, *v.n.* To oppose, resist;

قارشو چیقمتی *kārshi-chikmak*, *v.n.* To go forth to meet;

قارشو یلمق *kārshilamak*, *v.a.* To meet, to advance and meet intentionally; to answer in an ad-

verse manner, oppose in argument;
 قارشیلشمتی *kàrahılaashmak*, *v.s.* To meet one another face to face; to correspond, balance one another (the debtor and creditor sides of an account, or income and expenditure);
 قارشیلشدرمتی *kàrahılaahdıremek*, To bring (two people) face to face; to compare, collate (papers); to make balance, to balance (income and expenditure);
 قارشیلیق *kàrahilik*, *s. t.* The steel (of a flint gun-lock); any retort, answer; tit for tat, quid pro quo; equivalent, complete set-off; a fund or means (in finance);
 قارشیم *kàrahim*, The space opposite to me;
 قارشیکه *kàrahinga*, Opposite to thee, to the space opposite to thee;
 قارشیسندد *kàrahissında*, Opposite to him, her, it; in the space opposite to him, her, it; &c. &c.
 قارغشالیق *kàrghashalik*, *s. t.* A noise as of crows cawing; a noise of tumult and squabbling.
 قارغه *kàrgha*, *s. t.* A crow; a rook;
 الاقارغه *ala-kàrgha*, (The black and white spotted crow) The jackdaw (P);
 قارغهبوکن *kàrgha-bükən*, *s. t.* Nux vomica.
 قارن *kàrn*, *s. t.* The belly; the womb;
 قارن اجتمق *kàrn-ajıkmak* (*with pronominal affixes to قارن*), *v.s.* To be hungry;
 قارن اغریمتی *kàrn-aghrımeti*, *v.s.* To have the belly-ache;
 قارن اغریسی *kàrn-aghrıssi*, *s. t.* The belly-ache;

a peevish child; (*as an instance*)
 you belly-ache! you peevish thing!
 قارنداش *kàrn-dàsh* (Womb or belly-fellow, usually written *قارنداش*), *s. t.*
 A brother; a sister.
 قارنجه *kàrinja*, *s. t.* An ant, pismire, emmet; honeycomb (in cast metal).
 قارنجهلو *kàrinjali*, *s. t.* Honeycombed (metal).
 قارون *kàrùn*, *s. s.* A person proverbial for his wealth, supposed to be the same as Korah; the river Karoon.
 قاری *kàri*, *s. t.* A woman; a wife; —
 کاری *kàri*, *s. s.* A reader (especially of the *Kür'ân*); an inhabitant of a town.
 قاریوت *Kàriot*, *s. t.* The island of Nicaria.
 قاز *kàz*, *s. t.* A goose; *قازکی باتمق* *kàzki-batmak*, *v.s.* To stand and stare stupidly without doing anything.
 قازق *kàzık*, *s. t.* A stake (of wood).
 قازقلمق *kàzıklamak*, *v.s.* To impale.
 قازمق *kàzmaq* (*aor.* قازار *kàzar*), *v.s.* To dig; to dig out, scoop out; to engrave, to sink.
 قازمه *kàzma*, *s. t.* A pick-axe, a pick.
 قازمیر *kàzmır*, *s. t.* Kerseymere.
 قازیمق *kàzımak* (*aor.* قازر *kàzir* or *قازیر* *kàzır*), *v.s.* To scratch out (writing with a knife).
 قاش *kàsh*, *s. t.* The eyebrow; *اش قاشی* *ash-kàshi*, *s. t.* The pommel, *also* the cantle, of a saddle (*or* the curved pieces of wood which form the front and back part of the frame of a saddle).
 قاشلو *kàshlı*, *s. t.* Eyebrowed, having

eyebrows; دىرت قاشلو dîrt-kâshli, *s. t.*
(Having four eyebrows) Having the
moustache, from youth, no thicker
than the eyebrows; قاش چاشمق kâsh-
-châtmaq, *v. s.* To frown; چاشمق قاشلو
châtmaq-kâshli, *s. t.* Having the eye-
brows joined or meeting over the nose.

قاشاغى kâshâghî, *s. t.* A currycomb.

قاشق kâshîk, *s. t.* A spoon.

قاشمق قاشمق kâshînmak (*aor.* قاشينور kâshî-
nîr), *v. s.* To itch; to scratch (an itch-
ing place on one's own body).

قاشمق قاشيمق kâshîmaq (*aor.* قاشير kâshîr), *v. s.*

To scratch (an itching place on any
other person); to curry (a horse).

قاصد kâssîd, *s. a.* One who definitively
intends to do something or to go
somewhere, and is acting or preparing
to act accordingly; a foot-messenger.

قاصر kâssîr, *s. a.* Deficient, defective,
wanting, not up to the mark.

قاصق kâssîk, *s. t.* The groin; بتى —
kâssîk-bitî, A crab-louse.

قاصمق kâssîmak (*aor.* قاصار kâssâr), *v. s.*
To stretch tight (an extended rope).

قاصنق kâssînak, *s. t.* A hoop, rim, or
other contrivance for tightening or
holding together.

قازى kâzî (kâdî), *s. a.* A judge accord-
ing to the canonical law; a putter of
an end (to matters); قاضى الحاجات
kâzîyyu'l-hâjât, God who satisfieth
the wants of His creatures; قاضى
عسكر kâzî - "âsakr (kâz' - "âsakr),
قاضى العسكر kâzîyyu - 'l - "âsakr,

(Judge of the army) Title of two high
legal functionaries of Muhammedan
canon law in Turkey, one for Rumelia
and the other for Anatolia, ranking
next to the Shèykhul-islâm, and
exercising the office of Supreme Judges
in Constantinople, though formerly
they were the judges of the army.

قاسمق kâstîbetm, *ad. a.* Not at all, never,
is قطعاً وقاطبة kât'âm-vè-kâstîbetm,
By no means whatever, in no case.

قاطر kâtîr, *s. t.* A mule; an impudent
little upstart.

قاطرچى kâtîrjî, *s. t.* A muleteer.

قاطع kâti", *a. a.* Which cuts; —, *s. a.*

A secant; قاطع الطريق kâti"u-'t-târîk,
A highwayman, brigand.

قاعدة kâ'idé, *s. a.* A rule; the base (of
a mathematical figure); قاعدة كليه
kâ'idé'i-kyûllyyè, A general rule.

قاف kâf, *s. a.* Name of the letter ق;
name of the Caucasian chain; اوقات
âzâqat, From east to
west (the Caucasus being imagined to
surround the whole habitable world).

قافلہ kâfilé, *s. a.* A caravan of travellers.

قافيه kâfîyyè, *s. a.* Rhyme in poetry;
the syllables which compose the rhym-
ing of words together.

قاقله kâkulé, *s. a.* The cardamum.

قاقم or قاقوم kâkum, *s. t.* The ermine;
the ermine fur.

قاسمق kâkmak (*aor.* قاسار kâkar), *v. s.*
To give a tap; to drive in by tapping;
to push; to emboss (designs in metal);

باشه تا تمق *bāshe-kākmak*, *v.s.* To cast (former favours) in one's teeth, to upbraid, reproach, twit (with former benefits conferred); *تاقمه* *kākma*, *s. f.* An embossed design on metal; the art of embossing metals.

قال *kāl*, *s. a.* Word of mouth; *قَالَ* *kālan*, *ad. a.* In word; *قيل وقال* *kīl-u-kāl*, People's remarks, talk, whisperings, grumbings (*These two words are originally verbs in Arabic, third pers. sing. pres., قال is active, he said, قيل is passive, it was said*); —, *قال*, *s. f.* The action of melting and refining (ores and metals); *أقال*, *kāl-ētmeq*, *v.s.* To melt and refine; *قالجي* *kāzji*, *s. f.* A refiner, a smelter.

قالب *kālb*, *s. a.* A mould; the body; — *or* *قالپ* (*kālp*), *a. f.* Bad, false (money); *قالبرن* (*kālpazən*), *s. f.* A false-coiner, forger of coin; a fellow of great pretension and no intrinsic value.

قالبور *kālbūr*, *s. f.* A screen, a riddle; *قالبوردن کچورمک* *kālburdan-ğhèchirmek*, *v.s.* To screen, to riddle, to sift.

قالتی *kāltāk*, *s. f.* A slut, wench (term of reproach among women only).

قالچه *kālcha*, *s. f.* The hip, hip-bone.

قالچین *kālchin*, *s. f.* A kind of shoe.

قالدیرم *kāldirim*, *s. f.* A causeway; pavement; *پیاده قالدیریمی* *piyādē-kāldirimi*, A foot pavement.

قالدیرمک *kāldirmak* (*اور* *kāldirir*), *v.s.* To raise, lift; to take up, off, away; to suppress, abolish; to cause

to get up from sleep or rest, to raise; to raise (troops). [extirpare]

قالع *kālīc*, *s. a.* Who pulls up or cast

قالعه *kālfe*, *s. f.* (*فرم* *خلیفه* *khilīfē*,

A builder, architect; a workman in any trade), journeyman; an upper female servant or slave.

قالقان *kālkan*, *s. f.* A shield, buckler, target; *بالنی*, *kālkan-bālni*, A turban

قالقمق *kālmak* (*اور* *قالقار* *kālqar*,

v.s. To rise, to get up; *یغ* *tātmēq*,

ایاغله *kālmak*, *v.s.* To get up at one's feet, to rise; to rise in rebellion; to set out on a journey.

قالمت *kālmak* (*اور* *قالور* *kālir*), *s. a.*

To rest, stay, remain; to stop, leave off; to stop short; to be altogether surprised, astonished, confounded; to

wait; to be put off (in time), deferred; to be left; to be left at the option or discretion (of anyone); *بکاتاله* *bāka-kāla*,

If it were me, if I had to decide, if I were left to my option, I think, I am inclined to think, I am of opinion;

یانگده قالمز *yāningde-kālmaz*, (It will not stay with thee), You will not retain possession of it.

قاله *kālē*, *s. f.* Calais (town of).

قالی *kālī* (*هالی*), *s. p.* A large carpet.

قالیچه *kālīçhē*, *s. p.* A small carpet, a rug. [kālīnlık, *s. f.* Thickness]

قالین *kālīn*, *a. f.* Thick (through); *قالینلی*

قالیون *kālyön*, *s. f.* A man-of-war; a ship

of the line; *قالیونجی* *kālyönji*, *s. f.* A man-of-war's-man, sailor of the navy.

قالیه *kālyā*, *s. t.* Rough potash; قالیه طاشی *kālyā-tāshī*, Rough vitrified potash.

قامت *kāmet*, *s. a.* Stature.

قامچیل *kāṃchī*, *s. t.* A whip; قامچیلماک *kāṃchīlāmak* (*aor.* قامچیلار *kāṃchīlar*), *v. a.* To whip; to whip up, spur up, stir up to action. [cabin.

قامر *kāmara*, *s. t.* (*Italian*), A ship's

قامرش *kāmrish*, *s. t.* A reed; penis.

قامر *kāmi*, *s. a.* A subduer, breaker down, striker down.

قامور *kāmūss*, *s. a.* A sea, ocean; name of a celebrated Arabic lexicon.

قام *kāma*, *s. t.* An iron wedge; a long and broad Georgian dagger.

قار *kān*, *s. t.* Blood; —او، —دی, *v. n.*

To be bloody, or bloodshot; قان تر *kān-tēr*, A sweat of blood, a profuse perspiration; —المتی, *kān-ālmak*,

To bleed, take blood; —دوکمک, *kān-dūkmek*,

v. n. To shed blood; —اغلامتی, *kān-āghlāmak*,

v. n. To shed tears of blood; —توکرمک, *kān-tūkyurmek*,

v. n. To spit blood;

قانه بیرینک *birining-kānīna-*

-ghīrmek, *v. n.* To take one's life,

be guilty of his blood; قانه بولاشمتی

kāna - būlahmak, *v. n.* To become

soiled with blood; قانه بولاشدیرمتی

kāna-būlahdīrmak, *v. a.* To soil with

blood, to steep in gore; قانلو *kānlū*,

a. t. Bloody; blood-guilty; قان قورودان

kān-kūrudan, *s. t.* The mandrake (?);

قان بهاسی *kān-(pāhāssi)*, *s. t.* Blood-

money, a deodand, price paid to the heir of a slain man by the homicide;

دلی قانلو *dēli-kānlū*, *s. t.* (One whose blood is mad) A young lad.

قانماک *kānamak* (*aor.* قانار *kānar*),

v. n. To bleed, flow with blood;

قاناتماک *kānatmak* (*aor.* قانادر *kānadīr*),

v. a. To draw blood, cause to bleed, make bleed.

قانبور *kānbūr*, *a. t.* Crooked, bent;

hunchbacked; hogged (a ship); —,

s. t. A hunchback, hunchbacked person;

a hunched back, hunch.

قانت *kānit*, *s. a.* Pious, devout.

قانجک *kānjak*, *s. t.* A bitch.

قانجه *kānja*, *s. t.* A boat-hook; a hook;

a grappling-iron; —باش, *kānja-bāsh*,

A kind of large boat with high hooked

prows.

قاند *kānda*, *ad. t.* Where? In what

place? In what place soever.

قانع *kānī*, *a. a.* Satisfied, content,

contented with what he possesses.

قانماک *kānmak* (*aor.* قانار *kānar*), *v. n.*

To satisfy one's thirst, one's desire

for riches, one's doubts; to have one's

doubts or objections removed and be

fully satisfied; قاندرمتی *kāndīrmak*

(*aor.* قاندر *kāndīr*), *v. a.* To satisfy;

to persuade, remove one's doubts or

objections, to satisfy one's mind.

قانون *kānūn*, *s. a.* A law, canon; a

statute, regulation, bye-law; a psalter;

قانوننامه *kānūn-nāmā*, A code of laws,

a set of statutes, regulations, or bye-

laws; قانونی kânūnī, *s. s.* قانونچی kânūnčī, *s. s.* A lawgiver, maker of laws and regulations.

قانی kânī (hānī), *adv. f.* Where? In what place? قانی یا kânī-yā (hānī-yā)! Where then! Where is it, then? Where are you, then!

قار kār, *s. f.* Touchwood, tinder, German tinder; آغاج قاری ağaj-kāwi, Touchwood; منطرقاری mântār-kāwi, German tinder; بزقاری bēz-kāwi, Tinder.

قاورامق kāvramak (*aor.* قاورار kāvrar), *v.s.* To seize, gripe, lay tight hold of with the whole hand.

قاورمق kāvurmak (*aor.* قاورور kāvurur), *v.s.* To fry; to torrefy; roast (coffee).

قاورمه kāvurma, *s. f.* Mutton or beef fried in small lumps, and either eaten fresh, or potted and preserved in jars or skins by pouring the dripping over it.

قاوشمق kāvushmak (*aor.* قاوشور kāvushur), *v.s.* To come together, meet, join; قاوشدرمق kāvushdurmak (*aor.* قاوشدرور kāvushdurur), *v.s.* To bring together.

قاروک kāvuk, *s. f.* Several kinds of cap, of various shapes, but all stuffed with cotton; سدیک قاروشی sidik-kāvugāsh, The bladder.

قاون kāvun, *s. f.* A musk melon; آغاج قاونی ağaj-kāvunu, A citron.

قاهر kāhir (*fem. s.* قاهره kāhirā), *a. s.* Irresistibly subjugating.

قائد kā'id, *s. s.* A conductor, a leader.

قایرmaq kāyirmak (*aor.* قایر kâyirt), *v.s.* To take care of the interests of; push the interests of, take care of; shall not come to want, to procure actively.

قایش kâyish, *s. f.* A leather strap, a belt; a mode or act of slipping-sliding; |—, —ot, *v.s.* To steal, pilfer (slang).

قایتی kâyik, *s. f.* A boat or ship with sharp prow and stern; پیلد قایتی piyâdê-kâyigî, A common row-boat of Constantinople, usually with only one pair of oars; برجسته قایتی bar-chiftê-kâyik, A boat with one pair of oars (ایکی iki, two; اوچ üç, three; دört dört, four; بیش bēsh, five; beyond which none are used; the last are peculiar to the ministry, the next to counsellors of state, &c., and the others are used by all who can afford them); دولمش قایتی dölmuş-kâyigî, A kind of omnibus-boat, taking several passengers independently; بازار قایتی pazar-kâyigî, A very large passenger-boat going to distant villages and taking fifty or more passengers; شاه قایتی şah-kâyigî, Large kinds of row-boats; the latter from the Princes' Islands; بالکچی قایتی bālkçı-kâyigî, A fisherman's boat; اوطن قایتی ödün-kâyigî, A boat with firewood (کیر kîr); قیامور kiyâmur, charcoal; شراب shirāb.

wine; &c., &c.); تبدیل تایی tæbdîl-kâyigîsi, The Sultan's private boat; سلماتق تایی sêlâmîk - kâyigîsi (or سلطانت sultanât-), The Sultan's state boat; ایچی تایی elchi-kâyigîsi, An ambassador's state boat; قایقچی kâyîkçî, A boatman; قایقخانه kâyîk-khânê, A boathouse.

قائا kâ'il, *a. a.* Consenting; أو —, —ا, *v. n.* To consent, to give consent; to be satisfied (that a thing should be done).

قائم kâ'im (*fem.* قائمه kâ'imê), *a. a.* Upright; standing; existing; right (angle); قائمه kâ'imê, *s. a.* An official letter on a full-sized sheet of paper; a treasury bill; a bank-note or assignat; قائم مقام kâ'im-makâm (kây-makâm), A lieutenant, deputy, vice, substitute; the grand vizier's lieutenant when the former leaves Constantinople; the lord-lieutenant or governor of a secondary government or county; a lieutenant-colonel in the army; a second-class post-captain in the navy; a kind of registrar-general of property in mortmain in each of the subdivisions or departments among which the administration of that kind of property is distributed.

قایمتر kâyimak, *s. f.* Clotted cream, similar to that made in Devonshire; — (*aor.* قایار kâyar), *v. n.* To slide, slip; قایدرومق kâyîdirmak, *v. s.* To

cause to slip; to manage underhand to make a person lose his office; قایمق کئی kâyimak-ghibi, *a. f.* Cream-like, white and smooth.

قاین kâyn, *s. a.* A brother-in-law, own brother to one's wife; قاین انا kâyn-âta, or پدر قاین kâyn-pêdër, A father-in-law, father to one's wife; قاین انا kâyn-âna, قاین والد kâyn-wâlidê, A mother-in-law, wife's own mother; قاین اغاجی kâyn-aghâjî, A birch tree.

قاینامق kâynamak (*aor.* قاینار kâynar), *v. n.* To boil, be in ebullition; to well up, break out at the surface of the earth (water); to swarm (insects, &c.); to sink, go down (a ship, boat); to weld (as iron); قایناتمق kâynatmak, *v. s.* To cause (water, &c.) to boil (over the fire); to weld (iron).

قاینق or قایناق kâynak, *s. f.* The cheek of the bottom, the breech, the buttock; a place where iron has been welded.

قبا kâba, *a. f.* Coarse, rough; open, loose, not closely packed (any fibrous substance); —, *s. f.* Coarse or rough part; —, kâbâ, *s. p.* Clothing, apparel, garment; قباچه kâbâché, *s. p.* A small garment.

قباب kibâb, *s. pl. a.* (*of* کبة kûbbê), Domes, cupolas; domed edifices.

قباحق kâbâhat, *s. a.* A fault, a bad action, a crime.

قبارجق kâbarçik, *s. f.* A pimple.

قبارمق kâbarmak (*aor.* قبارار kâbarîr), *v. n.* To swell, become puffed; to rise

in blisters; to raise or rise in fermenting (dough); to get up, rise, swell, become rough (the sea); to become loose, open, not closely packed, ruffled (hair, feathers, &c.); to become serious, important, extensive; any quarrel or trouble; **قبارتمق** *kābartmaq* (*aor.* **قباردیر** *kābardir*), *v.s.* To cause to swell and be puffed; to ruffle; to cause (any unpleasant matter) to become serious; **قولتوق قبارتمق** *kōltuk-kābartmaq*, *v.s.* (To puff up the armpits) To strut, walk pompously sticking out the elbows; to become proud; **قبارتمه** *kābartma*, *s. f.* Any design in relief.

قباق *kābak*, *s. f.* Any plant or fruit of the gourd kind; **بال قباغی** *bāl-kābāghī*, The yellow squash, calabash, or pumpkin; **قنطار قباغی** *kāntār-kābāghī*, The large round gourd or pumpkin; **ساقرقباغی** *sāqir-kābāghī*, The vegetable marrow; **اصمه قباغی** *asma-kābāghī*, A long vegetable marrow, growing over trellises like a vine; **باشی قباق** *bāshī-kābak*, One whose head is bald like a gourd.

قبایه *kābā'ih*, *s. pl. a.* (*of قبیحه* *kābihā*).

Vices, defects, bad actions or qualities.

قبائل *kābā'il*, *s. pl. a.* (*of قبیلہ* *kābīlā*).

Tribes, clans.

قبب *kūbb*, *s. pl. a.* (*of قبه* *kūbbā*).

Domes, cupolas; domed edifices.

قبح *kūbh*, *s. a.* Badness, reprehensibility.

قبر *kābr*, *s. a.* A grave, tomb, sepulchre.

قبرستان *kābristān*, *s. p.* A burial-ground, grave-yard, place of interment, cemetery, churchyard.

قبرس *Kibris*, *s. f.* The island of Cyprus.

قبض *kābz*, *s. a.* A taking hold of, a taking with the hand; a receiving into possession or custody; constipation. **قبض**, —*et.* *v.s.* To take; to receive.

قبضه *kābza*, *s. a.* The gripe of the hand; the handle (of a sword). **برقبضه تلج** *bir-kābza-kilij*, One sword (and so on for any number, as *eleven say: ten head of cattle, &c.*).

قبطی *kibtī*, *s. a.* A Copt; a GYP; a kind of stuff; —, *a. a.* Coptic.

قبل *kābl*, *s. a.* The space in front of anything, or before anything in succession; —, *kābla*, *pr. a.* Before; —, *kūbl*, *s. a.* A kiss.

قبله *kābla*, *s. a.* The spot towards which men turn their faces to pray, formerly the temple at Jerusalem, now the *kyā'bā* (cubical temple) at Mecca; the south; the south wind; **قبلس** *kābla-lōdoss*, South-south-west; **قبلسه** *kābla-kāshihlāmā*, South-south-east; **قبله عالم** *kāblā'ālam* (The point to which the whole directs its look) The sovereign; **قبله ناما** *kāblā-nāmā*, or **قبله ناما** *kāblā-nāmā*, A small compass showing the direction of the *kābla*; **قبله اهل** *kāblā-ahl* (*for* **اهل خبره** *ahl-khīrā*) An expert (to whose examination

decision disputes are referred); قیلتین kiblétyñ, *s. a. dual*, The ancient and present *Kiblas*.

قبور kūbur, *s. t.* A long cylindrical pen-case, or any long case; —, kūbūr, *s. pl. a. (of قبر kūbr)*, Graves, sepulchres. [(in a ship's frame).

قبورغه kūburgha, *s. t.* A rib; a timber

قبوق kūbuk, *s. t.* A shell, pod, cod, seed-vessel; bark, peel; a scab; a shell (of a shell-fish, eggs, &c.); crust (of bread); قبوقلو kūbuklu, *a. t.* Covered with a crust; a shell, bark, or a scab; قبوقسز kūbukstz, *a. t.* Free from crust, shell, bark, or scab;

قبوقلنمتی kūbuklanmak, *v. n.* To become covered with a scab (a sore); قبوقباغلامتی kūbuk-bāghālamak, *v. n.* To pod, form pods.

قبول kūbūl, *s. a.* An accepting or receiving; an admitting; a permitting; —, —et, *v. a.* To accept, receive; to admit; to permit.

قبه kūbbé, *s. a.* A dome, cupola; a domed edifice.

قیح kūbīh (*fem. قیحه kūbīha*), *a. a.* Ugly, unsightly; bad, naughty; قیحه kūbīha, *s. a.* A bad action or quality.

قبیل kūbīl, *s. a.* A class, category.

قبیله kūbīlé, *s. a.* A tribe, clan, sept.

قب kūp, *ad. t. in* قبقرمزی kūp-kīrmīzi, Quite red, very red.

قیاق kūpak, *s. t.* A lid, cover; a line-of-battle ship, liner, two-decker; مزوقیاق mēza-kāpak, A rasee, a liner

cut-down, a double-bank frigate; لومبارقیاغی lūmbar-kāpāghī, A port, port of a port-hole; گوزقیاغی ghyz-z-kāpāghī, The eyelid.

قیالو kūpālī, *a. t.* Shut, closed, covered.

قیامتی kūpamak (*aor. قیاپر kūpar*), *v. a.*

To shut, close, cover; قیامتی kūpatmak, *v. a. caus.* To cause, force, or allow one to shut, close, or cover (something), or to cause, force, or allow (something) to shut of itself; قیامتی kūpanmak, *v. n.* To shut (of itself); to stumble (a horse), trip; —, *v. p.* To be shut, closed, or covered (by someone); یوزی قوین قیامتی yūzu-kōyn-kāpanmak, *v. n.* To throw one's self flat on the ground, face to the earth.

قیان kūpan, *s. t.* A trap; a kind of mart or market-place, wharf, custom-house, or bonded warehouse in one; قیانجه kūpanja, *s. t.* A trap; a board that tips or trips over when anything heavy is placed upon it; قیان قاپانه kūpan-kāpana, The mart is for him who can take possession (proverbial expression).

قیامتی kūplamak (*aor. قیاپلر kūplar*), *v. a.*

To cover over or line (with something that can form an extended surface, as, with planks, with clouds, with fur, with silver, with an outer cover, &c.); قیامتی kūplanmak, *v. n.* To become covered; —, *v. p.* To be covered; to be lined; قیامتی kūplatmak, *v. a.* To

cause (someone) to cover or line (something with some other thing);
 قبلانه kàplama, Covered; plated;
 قبله كوش ghyùmash-kàplama, Silver-plated.

قبلان kàplan, *s. f.* A leopard.

قبلونه kàpli-bàgha (kàplimbàgha), *s. f.*

A tortoise; a turtle; دگر قبلونه گسی dengiz-kàpli-bàghama, A turtle.

قبله کله kàplja, *s. f.* A hot spring, a bath supplied from a hot spring.

قبله کپماک (or قبله کپار kàpar) is قبله کپماک گوز قبله khyàz-kàpmak, *v. s.* To close the eye and open it again quickly, to wink, to blink.

قبله kàpi, *s. f.* A door, gate, wicket; a turnpike; a house; a public office; (or قبله پاشا kàpishi), the government house (*wherever there is a governor, and especially the office of the central Government at Constantinople*); a place, employment, service; قبله کپچی kàpji, *s. f.* A porter, door-keeper, gate-keeper, turnpike-keeper; قبله کپچی باشی kàpji-bàshi, (Head porter) A chamberlain (title of rank and office);

قبله کپچه kàpi-bàja, (Door and loop-hole) All over the house, in every corner; قبله کپچه باغی kàpi-bàghani, A kind of under-clerk attached to embassies at Constantinople, and whose business it is to receive such permits, letters, and other documents, as are sent to the embassy; قبله کپچه داسی kàpi-kètkhùdasi (kàpi-kyāyas), An

official agent which each government tributary prince, and department of Government having a separate office, is obliged to maintain at Constantinople for the purpose of transacting business at the central office of Government; قبله کپچی kàpi-tàkimi, The general body of government agents and clerks; قبله کپچی کلداسی kàpi-koldasi, A fellow-servant; قبله کپچه مک kàpche-mak, *v. s.* To get one's self into employment, procure a place; قبله کپچه دیرمک kàpche-dirmak, *v. s.* To get (some other person) into employment, to find a place, to get employed.

قبله کپدان kàpudān (kàptan), *s. f.* (Italian) A sea-captain, naval captain; قبله کپدان اروپایی kàpudāni-erūpāi, European; قبله کپدان دریای kàpudāni-daryā, دریای, kàpudāni-daryā, دریای, (kàptan) - pasha, The high-admiral of Turkey.

قبله کپدانیه kàpudāna (kàptana), *s. f.* (Italian), The admiral's ship (قبله کپدانیه — بک, —bègh, or قبله کپدانیه — پاشا, —pasha) A full admiral.

قبله کپوت kàput, قبله کپوت kàput, *s. f.* A kind of cloak with sleeves and a hood.

قبله کت kàt, See قبله کات; —, kit, See قبله کیت قبله کتال kital, *s. s.* A fight, battle, mutual slaughter.

قبله کتر kùtr, *s. s.* A district, country.

قبله کتل kàtl, *s. s.* A killing; manslaughter, homicide, murder; قبله کتل —, —et, *v. s.* To kill, put to death, slay; to murder; قبله کتل نفس kàtlī-nèfss, A slaying, putting to death; قبله کتل نفس بغير حق kàtlī-

-nèfse-bi-ghàyri-hàkk, Unjustifiable homicide.

قتلا (*for* قتلى) kàtlà, *s. pl. a.* (*of* قتيل kàtil), The slain.

قتلنا (*or* قاتلنا) kàtlanmak, *v. n.*

To squat down (with a view of waiting for someone). [a papist.

كاتوليك kàtolik, *s. t.* A Roman Catholic,

قسي kàti, *a. t.* Hard; —, *ad. t.* Very (*old*); قتلناشمتي kàtilashmak, *v. n.* To become hard, to harden.

قتيل kàtil, *s. a.* A slain person.

قجردامك kijirdamak (*aor.* قجردار kijirdar), *v. n.* To gnash or grind together so as to make a noise (the teeth);

قجرداتمتي kijirdatmak, *v. a.* To grind or gnash (the teeth) and make a noise;

قجردى kijirdi, *s. t.* The grinding noise made by the teeth.

قجقمك kijikmak (*aor.* قجقير kijikir),

v. n. To be ticklish, to be tickled; قجقمه kijikma, *s. t.* Ticklishness; a tickling sensation. [when.

قچان kàchan, *ad. t.* When, at the time

قحبه kàhbé, *s. a.* A harlot, whore; —!

قحبه اوغلى kàhbé-òghlu (kàhpòghlu)! You ass! you son of a b—ch!

قحط kàht, *s. a.* Scarcity, dearth, famine.

قد kàdd, *s. a.* Stature.

قدح kàdah, *s. a.* A drinking cup or glass; a wine-glass or tumbler; —,

كلدح kàdh, *s. a.* A reviling, reproaching, calling names; —, —*t.*, *v. a.* To revile, reproach, call bad names.

قدر kàdr, *s. a.* The real value or just

estimation in which a thing or person is or should be held; —, kàdax, *s. a.*

The predestination or fore-arrangement of Providence; —, kàdar, *s. a.*

Quantity; number; length of time;

بو قدر bù-kàdar, Thus much, so much;

اول قدر òl(ò)-kàdar, شو قدر shù-kàdar,

That much, so much; نكدر nakàdar?

How much? how many? how long (in time)? how much; how much soever;

قدر كيجمسي kàdr-ghéyjëssi, The 27th

night of Ramazan; برا و قدردها bìr-ò-

-kàdar-dàhā, As much again as that;

—, kàdar, *ad. t.* As much as; as many as; as long as.

قدرت kùdret, *s. a.* Power, ability,

might; wealth, riches, pecuniary ability, omnipotence; يد قدرت yèdi-

-kùdrèt, (The hand of omnipotence)

Nature (in its producing quality);

قدرت حمامي kùdrèt-hàmmāmi, A

natural hot-spring, or bath fed by

one; قدرت حلواصي kùdrèt-hèlwāssi,

Manna; قدرتلو kùdretlū, *a. t.* Puis-

sant; —, kùdrètli, *s. t.* Wealthy,

pecuniarily able.

قدرغه kàdirgha, *s. t.* A galley.

قدس kùdss, *s. a.* A holy place; para-

dise, heaven; Jerusalem; شريف—,

kùdssi-shèrif, Jerusalem; روح القدس

ròh-u-'l-kùdss, (The spirit of paradise)

The angel Gabriel (*according to Mu-*

hammedans); The Holy Ghost (*accord-*

ing to Christians); —, kàddéssé (*fo'*

loved by الله!) May God sanctify!
 —, küddissâ! May (—) be sanctified!
 قدسي küdsî (*fem.* قدسيه küdsiyyê),
s. a. Holy, sanctified; قدسيت küd-
 siyyèt, *s. a.* Holiness, sanctity.
 قدم küdm, *s. a.* A foot (limb, or
 measure); —, küdèm, *s. a.* Prece-
 dence, seniority; قدملو küdmli, *s. t.*
 One whose foot or approach brings
 good luck; lucky, fortunate; وضع
 قدم بأصمق vâz“i-küdm-et, or
 قدم بأصمق küdm-blssmak, To tread, place the
 foot; قدتم ثابتاً säbit-küdm, *s. p.* Firm
 of purpose; firm of foot.
 قدما küdémâ, *s. pl. s.* (*of* قديم küdm),
 Seniors, old or superior officers.
 قدمه küdémê, *s. a.* A step (of a ladder,
 stairs, or rank).
 قدوت küdvet, *s. a.* A person of mark.
 قدورمت küdürmek (*aor.* قدورر küdürür),
v.s. To go mad (a dog), be seized with
 hydrophobia.
 قدوز küduz, *s. t.* Hydrophobia; —, *a. t.*
 Mad, seized with hydrophobia.
 قدوم küdüm, *s. a.* The approach, or
 arrival (of a person near to us).
 قديد küdid, *a. a.* Dried, junked.
 قدير küdir, *a. a.* Almighty; الله على كل
 شيء قدير Allahu -“äla-kyülli-shèy’in-
 küdir, God is able to do all things, is
 almighty.
 قديم küdm, *a. a.* Old, ancient, antique;
 —, *s. a.* The olden time; من القديم
 min-el-küdm, *ad. a.* Ab antiquo, time
 out of mind; قديماً küdmän, *ad. a.*

Of old; قديمي küdmî, *s. a.* Per-
 taining to the olden time.
 قذف küzf, *s. a.* An accusation of ad-
 ultery (for قري) kürà, *s. pl. s.* (*of* قرية
 riyyâ), Villages; —, kürrâ, *s. pl. s.*
 (*of* قاري küri), Readers of the Kur-
 an; قرابت küarâbet, *s. a.* Nearness, re-
 lationship.
 قربان küarâbin, *s. pl. s.* (*of* قربان
 bân), Sacrifices, beasts sacrificed as
 for sacrifice.
 قرايه küarâbiyyê, *s. t.* A small crisp cake,
 an almond cake; قرايه ساعتي küarâbiyye-
 sä“ati, A hunting-watch, rather small
 and thick. [Rather black, blackish].
 قراجة küaraja, *s. t.* A roebuck; —, *a. t.*
 قرار küarâr, *s. a.* A state of repose; a
 state of changelessness; permanency;
 a decision, resolution; the usual
 quantity, size, time, or quality of
 anything); —, küarâr-vèrmek
v.s. To come to a decision, to decide,
 determine; —, küarâr-bèlme.
 قرارلشمت küarârlashmak, *v.s.* To be
 settled, decided; قرارلشدمت küarâ-
 lashdirmek, *v.s.* To arrange, settle
 definitively; دارالقرار düaru-l-küarâr.
 The world of changelessness, the
 future world; قراركبير küarârgür, *s. p.*
 Decided, settled, definitively arranged.
 قرار بقرار bèr-küarâr, *s. p.* In a state of
 changelessness, without change; —,
 bèr-küarâr, *ad. t.* In an equable manner,
 without augmentation or diminution.
 قرار دان küarâr-dâdâ, *s. p.* To which

a definitive arrangement has been given; —, *s. p.* A definitive resolution; **دوزخ قرار** *dūzākh-kārār*, *a. p.* Whose place of duration is hell, damned; **قرارسز** *kārārsız*, *a. t.* Variable; inconstant, volatile; ephemeral; **قرارگاه** *kārār-ghyāh*, *s. p.* A place of permanent stay.
قرارتی *kārartī (kāraltī)*, *s. t.* Any dark object or group of objects seen at a distance.
قرارمک *kārarmak (aor. قرارر* *kārarrir)*, *v. n.* To become black, dark, lowering;
قرارتمک *kārartmak (aor. قراردر* *kārardir)*, *v. a.* To cause to become black or dark.
قراغول *kāraghōl*, *s. t.* A guard; an outpost, picket; a sentry; **قراغولخانه** *kāraghōl-khānē*, *s. t.* A guard-house.
قراغی *kīraghī*, *s. t.* Frost; hoar-frost.
قرال *kīrāl*, *s. t. (Slavonic)*, A king, sovereign, emperor (title applied contemptuously to the sovereigns of Europe); **یدی قرال** *yēdi-kīrāl*, The seven kings of Christendom, *i. e.* all the kings; **قرالیکا** *kīrālīcha*, *s. t.* A European queen or empress, consort or regnant; **قراللق** *kīrālīk*, *s. t.* The regal quality and functions; a kingdom.
قرامان *kāramān*, *s. t.* Caramania; a big-tailed sheep, the Caramanian or Anatolian sheep.
قران *kīrān*, *s. a.* Approach; junction; conjunction of planets; **صاحبقران**

sāhib-kīrān, *s. p.* (Lord of the conjunction) A successful monarch; **صاحبقرانی** *sāhib-kīrāni*, *a. p.* Royal, imperial, august.
قرآن *kūr'ān*, *s. a.* A reading; a book; **THE BOOK**, the Coran, the Muhammedan Bible; **قرآن کریم** *kūr'āni-kērīm*, **قرآن عظیم الشان** *kūr'āni-'azīmu-'sh-shān*, The noble Book, the glorious Book.
قرانتہ *krānts*, *s. t.* A middle-aged man.
قرانتینہ *kārantina*, *s. t. (Italian)*, Quarantine. [Dark.
قرانلق *kāranlīk*, *s. t.* Darkness; —, *a. t.*
قراولہ *kāravēla*, *s. t. (Italian)*, A man-of-war, ship of the line.
قرائت *kīrā't*, *s. a.* A reading aloud; | —, —et, *v. a.* To read aloud.
قرائن *kārā'in*, *s. pl. a. (of قرینہ* *kārīnē)*, Indications from whence inferences are drawn; inferences.
قرب *kūrb*, *s. a.* Nearness, vicinity.
قرباج *kīrbāch*, *s. t.* A riding whip.
قربان *kūrbān*, *s. a.* An approaching near; sexual connexion; a means of approach, *i. e.* a sacrifice, a beast sacrificed or for sacrifice; **قربان واقع او** *kūrbān-wāki' -ōl*, To take place (sexual connexion); **قربان بیرامی** *kūrbān-bāyrami*, The festival of sacrifices on the 10th of Zi-'l-hijjē.
قره *kīrba*, *s. a.* Two kinds of large leathern bottle or vessel for carrying water, one borne by men, the other by horses.

قرت *kürret*, *s. a.* Coolness (of the eye, freedom from the redness caused by grief and weeping); قرت العین *kür-retü-l-‘ayn*, (Coolness of the eye) Joy, freedom from grief.

قرتال *kürtäl*, *s. f.* A kind of vulture (or a kind of carrion-eating eagle?).

قرح *kärh*, *s. a.* A wounding; | —, —*et*, *v. a.* To wound; قرحه *kärhs*, *s. a.* A wound, sore. [for fumigation.

قرص *küras*, *s. f.* A round cake; a pastile

قرض *kärz*, *s. a.* A borrowing; a loan, any money lent; | —, —*et*, *v. a.* To lend; to borrow.

قرطاس *kürtäs*, *s. a.* Paper.

قرع *kär*, *s. a.* Knocking (at a door for admittance); | —, —*et*, *v. a.* To knock for admittance.

قرعه *kür‘ä*, *s. a.* A casting or drawing lots; the ballot; قرعه چکمه *kür‘ä-chèkmek*, *v. s.* To draw lots; قرعه کیره *kür‘äys-ghirmek*, *v. s.* To be one of those balloted for.

قرق *kärk*, *s. f.* Forty; قرقنجی *kärkinji*, *s. f.* The fortieth; قرق ایاق *kärk-äyak*, *s. f.* A millipede; قرق نردبان *kärk-(mærdivân)*, *s. f.* (Forty steps) An excellent kind of Damascus-steel sword-blade.

قرقماق *kärkmaq* (*cor.* قرقار *kärkar*), *v. a.* To clip; to shear (sheep); قرقندی *kärkândi*, *s. f.* Clippings.

قرلانچ *kärlançh*, *s. f.* A swallow; a martin; بالغی —, — *bälighi*, The flying fish.

قرمز *kürmiz*, *s. a.* Cochineal; kermes, alkermes; قرمزی *kürmizi*, *s. a.* Red.

قرن *kärn*, *s. a.* An age, an indefinite period of time, ten, twenty, fifty years; a horn (of an animal); قرن دو قرنیه *kärn-l-kärnèyn*, (The lord of two horns) An imaginary hero, based upon Alexander the Great, on account of the horns marked upon his coins.

قرنا *kürnâ*, *s. pl. a.* (قرین *kürin*) Associates, companions; the personal suite of the sovereign.

قرناس *kürnäs*, *s. p.* Subtle, sly.

قرنیت *kürnabit* (usually written بهار *kürini-bâhâr*, Near to spring), *s. f.* A cauliflower.

قرنداش (*for* قارنداش) *kürndâsh* (*kürndâsh*, *vulg.* *kârdâsh*), *s. f.* A brother or sister; قیزقرنداش *küz-kürndâsh*, A sister; ارک قزنداش *ärk-kürndâsh*, A brother; سوت قزنداشی *süt-kürndâshi*, A foster-brother; بر قزنداشی *br-kürndâshi*, An own brother or sister; اویکی قزنداش *ävèyki-kürndâsh*, A step-brother or sister.

قرنستان *Krönstäd*, *s. f.* Cronstadt.

قرنفل *kärenfil* (*kâremfil*), *s. a.* A clove (spice); a pink, carnation, picotee (flower).

قرنه (*or* قورنه) *kürna*, *s. a.* A sink or rather a kind of fixed marble basin in Turkish baths, in which the cold and boiling waters are mixed for use.

قرون *kürün*, *s. pl. a.* (قرن *kärn*), Ages, spaces of time.

قروي *kàrevî* (*fem.* قرويئه *kàreviyyê*),
a. a. Rustic, pertaining to a village.
 قري *kàra*, *a. t.* Black; dark-coloured;
 swarthy; —, *s. t.* Land (in distinction
 to water); قراغاج *kàra-ğaj*, An
 elm; elm-wood; يوزى قري *yüzu-kàra*,
 One who has reason to be ashamed;
 قري باش *kàra-bàsh* (Black head) A
 Christian bishop; قري باتاق *kàra-bàtak*,
 A cormorant; قري جگر *kàra-jigêr*,
 The liver; قري حما *kàra-hümmâ*, The
 black fever; قري طاوق *kàra-tâwuk*,
 The blackbird; قري قوش *kàra-küsh*,
 The eagle; قري قورغه *kàra-kürbâğê*,
 The toad; قري قوللجى *kàra-küllöçü*,
 (Formerly) a private in the janissary
 corps, stationed at a guard-house;
 قري قونجولوس *kàra-könjalos*, A hob-
 goblin; قري قيش *kàra - kish*, The
 coldest part of winter, mid-winter;
 قري كوز *kàra-ghyüz*, (Black-eye) The
 parallel of our *Punch* in Turkish
 puppet-shows; قري قولاق *kàra-köläk*,
 (Black ear) The lynx, *or* the jackal,
called also the lion's provider; title of
 an officer attached to the Grand Vizier,
 and sent on important missions to
 other functionaries; قري جمله *kàra-*
jümlê, Addition (in arithmetic);
 قري قري *kàp-kàra*, Quite black; قري قري
 كتمك *kàradan-ghitmek*, To go by
 land; قري قري *kàrajê* (See قري قري),
a. t. Blackish, rather black.
 قري قري *kàralamak* (*aor.* قري قري *kàralar*),
v. a. To write over as an exercise in

caligraphy; to scribble over (paper);
 قري قري *kàralama*, *s. t.* A copy, exercise
 in caligraphy; careless writing, scrib-
 bling. Villages, hamlets.
 قري قري *kàrà*, *s. pl. a.* (*of* قري قري *kàriyyê*),
 قري قري *kàrib*, *a. a.* Near; —, *s. a.* A
 near relative; عن قري قري *or* عن قري قري
 "än-karib, *ad. a.* Soon, before long.
 قري قري *kàriha*, *s. a.* The initiative un-
 prompted thought from which actions
 spring.
 قري قري *kàrîr*, *a. a.* Cool, free from red-
 ness and signs of grief (the eye);
 قري قري *kàrîru-'l-'ayn*, *a. a.* (Whose
 eyes are free from all redness of grief),
 Happy.
 قري قري *Kàrim*, *s. t.* The Crimea.
 قري قري *kàrîn*, *a. a.* Quite close, quite near;
 —, *s. a.* An associate, companion;
 قري قري *sü'i-kàrîn*, A bad companion,
 evil associate; قري قري *sâ'âdet-*
-kàrîn, *a. p.* Whose companion is
 fortune, happiness, or prosperity; قري قري
 او قري قري *kàrîni-kàbül-ül*, *v. a.* (To be the
 associate of acceptance) To be accepted.
 قري قري *kàrîné*, *s. a.* An indication which,
 with reflection, points to some infer-
 ence; قري قري *kàrîné-ila-bülmek*,
 To infer, to judge from indica-
 tions.
 قري قري *kàriyyê*, *s. a.* A village; a hamlet.
 قري قري *kizârmak* (*aor.* قري قري *kizârîr*), *v. a.*
 To become red, or brown; to grow
 red in the face, to flush; to become
 toasted or grilled brown; قري قري

kizârtmak, *v.s.* To toast or grill; to cause to become red. [chant.
 قزار kizziz (kâzez), *s. s.* A silk-mer-
 قزاق kizak, *s. f.* A sledge, sleigh; the
 ways on which ships are built; a
 wooden frame placed under boats for
 the purpose of hauling them up out of
 the water; a Cossack. [scarletina.
 قزامق kizâmuk, *s. f.* The measles, or
 قزانج kizanj, *s. f.* Gain, profit; earnings.
 قزانمق kizanmak (*cor.* قزانور kizânîr),
v.s. To gain; to earn.
 قزح kûzâh, *s. s.* is قوس قزح kûsi-kûzâh,
 (The bow of Kuzah) The rainbow.
 قزغان kizghân (kizân), *s. f.* A boiler,
 cauldron; قزغانجى (kizânji), *s. f.* A
 boiler-maker.
 قزگانجى kizkânji, *s. f.* Jealous; envious;
 —, *s. f.* Jealousy; envy.
 قزگانمق kizkanmak (*cor.* قزگانور kizkân-
 nîr), *v.s.* To be jealous; to be envious.
 قزىل kizil, *s. f.* Red; ألما —, kizil-êlma,
 (Red apple) The (legendary) city of
 Rome; يَمورطه —, kizil-yîmurtâ, (Red
 egg) The eggs, died red and hard-
 boiled, eaten by Christians in the East
 at Easter. [its tree, and its wood.
 قزىلجى kiziljik, *s. f.* The cornel-berry,
 قزىلجه kizilja, *s. f.* Reddish; —, *s. f.*
 Rouge (cosmetic).
 قس kias, *v.s. imper.* Be (it) judged, is
 هذا وقس على هذا vè-kias-“âhâ-hâzâ, *ad. s.*
 (And be (the others) judged by this)
 And so forth, and so on, et cetera.
 قسام kiasâm, *s. s.* A distributor; an

officer of the ecclesiastical court, whose
 duty it is to apportion the property of
 deceased persons among the heirs.
 قسارت kiasâvèt, *s. s.* Grief, regret;
 —, —, *cor.* قسارتك kiasâvèt-
 -chêkme, *v.s.* To grieve, feel regret.
 قساراك kiasrak, *s. f.* A mare.
 قسط kiaset, *s. s.* Justice, equity; a share,
 portion; يوم القسط yûvma-1-kiaset, *s.*
 قسطاليوم kiaset-1-yûvîm, *ad. s.* Ac-
 cording to the portion falling to each
 day. [balance, pair of scales.
 قسطاس kiasetias, *s. s.* Justice, equity;
 قسطنطينيه Kôstantaniyyê, *s. s.* Con-
 stantinople.
 قسمة kiassem, *s. s.* An oath; the taking
 of an oath; —, —, *v.s.* To swear, take
 an oath; —, kiassem, *s. s.* A part
 portion; a kind, the generality of any
 sort of thing; as, قسمة نارية kias-
 -kiasmî, Womankind, نربة نسمة
 “Arab-kiasmî, Arabs in general.
 قسمة kiasmet, *s. s.* Division, appor-
 tioning, distributing; a lot; قسمة
 قسمة khârîji-kiasmet, The quotient
 of arithmetical division.
 قسوت kiasvet, *s. s.* Hardness or
 want of moral feeling; نرسوت قلب
 kiasvèti-kâlb, Hardness of heart.
 قسيس kiasiss, *s. s.* A Christian priest
 or monk.
 قشاقى kishaghi, *s. f.* A currycomb.
 قشانمق kishanmak (*cor.* قشانور kishân-
 nîr), *v.s.* To stale (a horse); —, *v.s.*
 To be groomed, curried (a horse).

قش kihhr (kàahr), *s. a.* Bark, peel.
 قش kihhla, قشلاق kihhlagh, قشلاق kihh-
 lak, *s. t.* A winter quarters; winter
 pasturage for cattle; a barracks for
 troops. [*v.n.* To winter.
 قشلاماك kihhlamak (*aor.* قشلاق kihhlar),
 قصاب kàssāb (kàssab), *s. a.* A
 butcher; قصابيه kàssabiyyā, *s. t.*
 Butcher's fee.
 قصار kàssāsār, *s. a.* A fuller; a bleacher.
 قساج kàssāj, *s. t.* A pair of pincers,
 pliers, forceps, or blacksmith's tongs.
 قسارت kàssāret, *s. a.* The fuller's or
 bleacher's art.
 قساص kàssās, *s. a.* The application of
 the *lex talionis*, especially in the pre-
 cept of "life for life;" |—, —et, *v.a.*
 To punish according to the *lex talionis*,
 especially in putting to death.
 قسالماك kàssālmak (*aor.* قسالور kàssa-
 lir), *v.n.* To shrink in length, become
 shorter, be made shorter, be short-
 ened; قسالتمك kàssāltmak, *v.a.* To
 shorten, make shorter.
 قسائد kàssā'id, *s. pl. a.* (*of* قصيدة
 kàssīdā), Long poems.
 قصب kàssāb, *s. a.* A cane, a reed.
 قصبه kàssāba, *s. a.* A town, borough,
 burgh.
 قصد kàssād, *s. a.* A determination, reso-
 lution, fixed purpose, design; an evil
 intent; an evil attempt; |—, —et,
v.a. To resolve, to purpose; —, *v.n.*
 To make an evil attempt (against
 some one's life); قصداً kàssādā,

عن قصد "ān-kàssdin, *ad. a.* De-
 signedly; with malice prepense.
 قصر kàssar, *s. a.* A shortening, a pulling
 in or back; a castle; a palace; a
 royal pavilion; |—, —et, *v.a.* To
 shorten, to pull in or back; قصر يدا
 kàssari-yèd-et, *v.n.* (To draw back the
 hand) To withdraw (from any busi-
 ness or possession); —, kàssar, *a. t.*
 Barren (animal). [tornado, hurricane.
 قصرغه kàssairgha, *s. t.* A whirlwind,
 قصص kàssās, *s. pl. a.* (*of* قصة kàssā),
 Anecdotes, short histories, tales.
 أرباب قصة kàssā'a, *s. a.* A platter; أرباب
 قصة èrbābi-kàssā'a, Trencher-
 friends.
 قسق kàssīk, *a. a.* Pinched up or in, not
 loose and free (the voice, &c.).
 قسماك kàssmak (*aor.* قسار kàssar), *v.a.*
 To pinch (with anything but the
 fingers), to squeeze violently, to jam;
 قسالتمك kàssālmak, *v.n.* To be hoarse
 (the voice); —, *v.p.* To be pinched or
 jammed.
 قصور kàssūr, *s. a.* Want, deficiency; a
 fault; a defect; a surplus, remainder;
 —, *s. pl. a.* (*of* قصر kàssar), Castles;
 palaces; pavilions; |—, —et, *v.n.* To
 fail (in points of duty), to be wanting.
 قصة kàssā, *a. t.* Short; —, kàssā, *s. a.*
 An anecdote, short history, tale; an
 event, occurrence; القصه èl-kàssā,
ad. a. In fine, to make short of a long
 story; قصة من حصه جيقارمتي kàssā-
 dan-hàssā-chikārmak, To derive a

moral from a tale ; قصة جتي *kisajik*,
s. t. (A) short little (thing) ; قصة جة
kisajja, s. t. Shortish ; قصه خوران
kisaa-khIn, s. p. A narrator.
 قصيدہ *kisaidā, s. s.* A long poem.
 قصير *kisair, s. a.* Short.
 قضا *kizā, s. a.* The charge and functions
 of a judge ; the separate district sub-
 ject to a judge's jurisdiction ; God's
 decree or fiat ; an accident ; a fulfil-
 ling, or paying (duty or debt) ; a pay-
 ing up, squaring up (of arrears) ; —,
 —et, *v.s.* To fulfil, pay (a duty or
 debt) ; pay up, make up ; square up
 (arrears) ; قضاى حاجت ا *kizāyi-*
-hājet-et, v.s. To ease nature, do
 one's jobs ; قضا وقدر *kizā-u-kidm,*
 Fate and destiny ; قضا مبرم *kizāyi-*
-mubrēm, A fatal accident ; كورينور
ghyàrunur-ghyàrunmàz-
-kizāler, Accidents which can and
which cannot be foreseen ; واجب القضا
vwājibu-'l-kizā, s. a. Which must or
 ought to be paid or fulfilled ; قضايله
kizā-ila, ad. t. قضا را *kizārā, ad. p.*
 By accident, by chance. [Judges.
 قضات *kizāt, s. pl. a.* (of قاضى *kāzī*),
 قضيه *kizāyā, s. pl. a.* (of قضيه
kāziyyā). Propositions (in logic) ;
 matters. [logic] ; a matter.
 قضيه *kāziyyā, s. a.* A proposition (in
 قطار *kātār, s. s.* A string (of mules,
 horses, or camels).
 قطاع *kītā, or قطاع دائره kītā-'i-dā'irā,*
 A sector of a circle, comprised

between two radii and the intervening
 portion of the circumference ; —
 كوتتا", *s. pl. a.* (of قطع *kāt*),
 They who cut, in قطاع الطريق *kūtā-'i-*
-'t-tārik, Brigands, highwaymen.
 قطائف *kātā'if, s. pl. a.* (of قطيفه *kātīfā*),
 Velvets ; —, (كادافيف) *kādā'if, s. t.* Several
 sweet dishes, or the principal material
 of them ; تل قطائفى *tāl-kādā'if, A*
 preparation like fresh-made vermicelli ;
 يصى قطائف *yāsai-kādā'if, A kind of*
 crumpet ; اتمك قطائفى *(akmek-*
-kādā'if, Pain-perdu.
 قطب *kūtb, s. a.* A pole (of a circle,
 the earth, the heaven) ; a man of mark,
 leader of a religious community ;
 قطب شمال *kūtbu-ahimāl, The north*
 pole ; قطب جنوب *kūtbu-jənūb, The*
 south pole.
 قطر *kūtr, s. s.* The diameter (of a circle).
 قطران *kātrān, s. a.* Tar.
 قطره *kātre, s. a.* A drop (of fluid).
 قطع *kāt, s. a.* A cutting ; a section ;
 —, —et, *v.s.* To cut ; to cut off ; to
 cut out ; to intersect ; to stop, put
 stop to, interrupt ; to do away with ;
 a passing over (distances in travel-
 ling) ; to decide, to determine, to fix ;
 قطع زائد *kāt-'i-zā'id, The hyperbola ;*
 قطع مكافئ *kāt-'i-mūkyāfi, The para-*
 bola ; قطع ناقص *kāt-'i-nākiss, The*
 ellipse ; قطع طريقا *kāt-'i-tārik-et, v.s.*
 To act the highwayman ; قطع اميدا
kāt-'i-ūmid-et, v.s. To lose all hope
 to despair ; قطع علائها *kāt-'i-'ulā'ihā,*

-et, *v.s.* To cease from all relation, intercourse, or affection; قطع مسافه kāt“i-messāfā-et, *v.s.* To pass over distance; قطعاً kāt“ā, *ad. s.* Not at all; never.

قطبه kīt“ā, *s. a.* A piece, portion; a segment of a circle; a single one (of many things); ایکى قطعه سفینه iki-kīt“ā-sēfinā, Two sail of ships; بيش قطعه طوب bèsh-kīt“ā-tòp, Five pieces of artillery. [and cotton.

قطي kūtī, *s. s.* A kind of stuff of silk قطيفه (kādīfā), *s. a.* Velvet; قطيكي kādīfā-chīchēgī, The French or African marigold.

قاعد kà“dā, *s. s.* Repose by sitting down, in ذي القعدة Zī-1-kà“dā, (The month of repose) The eleventh month of the Arabian year.

تعر kà“r, *s. a.* The bottom of anything deep; ناقرياب nā-kà“r-yāb, *s. p.* Unfathomable, bottomless, of which the bottom cannot be found.

تعود kò“ūd, *s. s.* A sitting down; —, —et, *v.s.* To sit down; to rise to a sitting posture. [of fire.

تغليم or تغلجيم kighājīm, *s. t.* A spark تها kāfā, *s. s.* The back of the head; the head, skull, pate; برينك قفاسنى يارمتى biring-kāfassini-yārmak, To break one's skull; قفادار kāfadār, *s. p.* A friend, comrade, companion, associate.

تفتان kāftan, *s. t.* A kind of robe formerly worn; a robe of honour. كفسه kāfess, *s. a.* A cage; a wire or

lattice-work; a kind of window-blind of lattice-work; anything quite full of holes; a suite of apartments in the Sultan's palace, allotted to the younger princes of the blood. [bolt, latch.

كفل kòfl, *s. a.* (*pl.* كفول kòfūl), A lock, كقرداق kīkirdāk, *s. t.* Gristle.

قنص kāknuṣṣ, *s. a.* The phoenix.

قلاب kùllāb, *s. a.* A hook.

قلابدان kīlābdān, *s. t.* Gilt, silver, or copper wire.

قلاده kīlādā, *s. a.* A necklace.

كلش kālāsh, *s. p.* A rogue, rascal.

قلع kīlā“, *s. pl. a.* (*of* قلعه kāl“a), Forts, castles, fortresses, fortified places.

قلغوز kīlāgūz, *s. a.* A guide; a pilot; a small gimlet, wimble, or auger; a grooved surgical instrument for guiding the point of a cutting instrument; قلغوزلук kīlāgūzluḡ, *s. t.* The functions of a guide or pilot; قلغوزلتى kīlāgūzluḡ-et, *v.s.* To act as guide or pilot. [(of a sharp instrument).

قلغى kīlāgī, *s. t.* The edge, fine edge قالمق (for قالمق) kīlān, *act. part.* (*of* قالمق kīlān), Which rests, remains; باقى kīlān, *s. t.* Which remains over.

قلای kīlāy, *s. t.* Tin (metal, not tin in sheets; this latter is called تنكه tēnekē); قلايچى kīlāyji, *s. t.* A tinner of copper vessels; قلايلىم kīlāylymak, *v.s.* To tin; قلايلىمى kīlāylymak, *v.p.* To be tinned.

قلب *kālb*, *s. a.* The heart; the centre or main body (of an army); a reversing; a changing; |—, —et, *v. a.* To reverse; to change; — (for قالب), *kālp*, *a. t.* False, forged; insincere, untrue; قلباً *kālbān*, *ad. a.* At heart; from the heart, cordially; قلبى *kālbī* (*fem.* قلبيه *kālbīyyā*), *a. a.* Pertaining to the heart; قلبزن *kālbzān* (*kālpazān*), *s. p.* A forger of money; a hut. [knave. قلبه *kūlubā*, *s. t.* A hut. قلبات *kālpak*, *s. t.* Various kinds of cap formerly worn in Turkey. قلت *kāllēt*, *s. a.* Smallness of number or quantity, scarcity. [cuckold. قلتان *kāltabān*, *s. p.* A contented قلع *kāllj*, *s. t.* A sabre, sword; دال قلع *dāl-kāllj*, *s. t.* A kind of bravo or adventurous trooper; قلعیدن کچورمک *kālljdsn-ghèchirmek*, *v. a.* To put to the sword, slay with the sword, massacre; قلع چکمک *kāllj-chèk-mek*, *v. a.* To draw a sword; قلع بالقی *kāllj-bālgī*, The sword-fish; قلع لاما *kālljlama*, *s. t.* The edgewise position of a flat substance; قلع لاما سینه *kāllj-lamassina*, *ad. t.* Edgewise; قلعچی *kālljji*, *s. t.* A sword-cutler; قلعخانه *kāllj-khānā*, *s. p.* A government sword-manufactory; قلعجو *kālljji*, *a. t.* Armed with a sword. قلیچ *kīlchīk*, *s. t.* The very small bones in fish; قلیچکلی *kīlchīklī*, *a. t.* Having many small hair-like bones (a fish).

قلع *kāl'*, *s. a.* A pulling up or out; |—, —et, *v. a.* To pull up or out, eradicate. قلعه *kāl'a*, (*kālē*), *s. a.* A castle, fort, fortress, fortified place; a square (of infantry). [outer cover. قلیف *kīlīf*, *s. t.* Any long bag-shaped قلفات or قلفت *kālfāt*, *s. t.* A caulker; the caulking (of ships); |—, —et, *v. a.* To caulk; قیری, —yāri, *s. t.* A place where ships are hauled down and caulked. [Peaks; spires, towers. قیل *kūlēl*, *s. pl. a.* (of قله *kūlā*), قلم *kālm*, *s. a.* A pen; a reed pen; a pencil; a camel-hair brush; a chisel; a cutting (for a graft or planting); a public office where many clerks assemble; an item; قلم توی *tūy-kālm*. A quill-pen; قیل قلم *kīl-kālm*. A hair-pencil; قورشون قلم *kūrahun-kālm*. A lead-pencil; طاش قلم *tāsh-kālm*. A slate-pencil; دیوان قلمی *dīwān-kālémi*, The office of the Imperial chancery; &c.; قلمه کلمک *kālmā-ghālmek*, To be written or described; قلمه الیق *kālmā-ālmek*, *v. a.* To write, compose in the first instance; نلکار *kālm-kyār*, A jeweller's engraver; a painter of handkerchiefs; ornamental engraving on gold, &c.; —, *a. t.* Hand-painted (handkerchief, &c.); قلمدان *kālmān-dān*, *s. p.* A pence; قلمتراش *kālmān-trāsh*, *s. p.* A Turkish penknife; قلمرو *kālmān-rēv*, *s. p.* The limit of jurisdiction; قلمزد *kālm-*

zèdè, *a. p.* Written ; قلميه kàlémíyyé,
s. a. Office fees.

قلم (*for* قيلمتى) kilmak (*aor.* قلوب
kilir, قيلار kilar), *v. a.* See قيلمتى.

قلنا kàlendèr, *s. p.* A kind of Muham-
medan friar. [Hearts.

قلوب kùlûb, *s. pl. a.* (*of* قلب kàlb),

قلوچه kùlûchka, *s. a.* A hen sitting on
eggs or tending chickens ; قلوچهيه
قلوچهيه kùlûchka - òturmak, *v. s.*
To sit (a hen on eggs).

قا kùllé (kùlé), *s. a.* A tower ; a spire ;
a mountain peak.

قليل kàlîl, *a. a.* Little (in number, quan-
tity, or duration), few ; قليلاً kàlîlan,
ad. a. Little, a little ; seldom.

قمار kùmâr, *s. a.* Gambling of any kind ;
قماردينامى kùmâr-dynamak, *v. s.* To
gamble ; قمارباز kùmâr-bâz, *s. p.*
قمارچى kùmârçî, *s. t.* A gambler.

قماش kùmâsh, *s. a.* Any cotton, linen,
or silk textile fabric ; the texture (*of*
any such stuff).

قماشمتى kùmâshmak (*aor.* قماشمتى
kùmâshir), *v. s.* To be dazzled (the
eyes) ; to be set on edge (the teeth) ;
قماشدمتى kùmâshdîrmak (*aor.*
قماشدمتى kùmâshdîrir), *v. a.* To dazzle
(the eyes) ; to set on edge (the teeth).

قمر kâmer, *s. a.* The moon ; قمرى
kâméri, *a. a.* Lunar ; قمره kâmériyyé,
s. a. An arbour, summer-house in
trellis-work.

قمرى kùmrû, *s. t.* A dove.

قمع kâmm, *s. a.* A felling, striking to

the ground ; |—, —et, *v. a.* To fall,
knock down.

قمقمه kùmkuma, *s. a.* A squat round
bottle with a long neck.

قمل kâml, *s. a.* A louse.

قملدامتى kùmildamak (*aor.* قملدار
kimildar), *and* قملدانمتى kùmildanmak (*aor.*
قملدانير kùmildanir), *v. s.* To move,
to have, or be in, motion ; قملدانمتى
kùmildatmak (*aor.* قملدادار kùmildadar),
v. a. To move, cause to move.

قمو kâmv, *s. t.* (*old*), The whole, all,
all things. [shift.

قميص kâmiss, *s. a.* A shirt, chemise,

قناد kânâd, *s. t.* A wing ; a fold (*of* a
door, window, or shutter) ; قنادلو
kânâdlî, *a. t.* Winged.

قناديل kânâdîl, *s. pl. a.* (*of* قناديل
kândîl), Lamps. [bird.

قناريه kânâriya, *s. t.* A canary, canary-
قناطر kânâtîr, *s. pl. a.* (*of* قناطر kântara),
Arches, bridges, viaducts, aqueducts.

قناعت kânâ'at, *s. a.* Content, con-
tentment ; |—, —et, *v. s.* To be con-
tented, satisfied. [bark (drug).

قناقنا kîna-kîna, *s. t.* Peruvian bark,
قناقتى kînamak (*aor.* قنار kînar), *v. a.*
To blame, find fault with (a person).

قنب kùnnèb, *s. a.* Hemp.

قند kând, *s. a.* Sugar, sugar-candy ;
قندى kândî, *a. a.* Of sugar ; per-
taining to sugar.

قنداقى kùndak, *s. t.* Swaddling-clothes ;
the stock (*of* any portable fire-arms) ;
the carriage (*of* a cannon on board

ship); a bundle of incendiary rags, oakum, &c.; **قنداقدهار** kũndakda-d̄l, To be in swaddling-clothes (equivalent to our being in long-clothes); — **قنداق صوتمق** kũndak-sòkmaq, To introduce a prepared bundle of incendiary substances.

قندیرمق kũndirmak (*aor.* **قندیر** kũndirir), *v.a.* (*provincial*), To excite to anger or discontent.

قندوز kũnduz, *s. f.* The beaver(?); the otter(?); **بوجکی** —, kũnduz-bùjḡki, Cantharides; **خایهسی** —, kũndüz-khâyassi, A musk-bag, castoreum.

قنده kũnda, *ad. t.* (*old*), Where? wherever, wheresoever.

قندهار Kũndahâr, *s. p.* Kandahar.

قندیل kũndil, *s. a.* A lamp.

قنطار kũntâr, *s. a.* A steelyard; a quintal or hundredweight, varying in different places, that of Constantinople being 44 okes, or about 126 lbs. avoirdupois. [bridle].

قنطارمه kũntarma, *s. f.* A bit (of a horse).

قنطاره kũntara, *s. a.* An arch; a bridge; a viaduct or aqueduct.

قنغال kũnghal, *s. f.* A coil.

قنغی kũnḡhi (hànḡhi), *pron. t.* Which? which one? whichever; **قنغیمیز** kũnḡhimiz, Which of us? whichever one of us; **قنغینگیز** kũnḡhingiz, Which of you? whichever of you; **قنغیسی** kũnḡhissi, Which? which of them? whichever one of them; **قنغیلر** kũnḡhilar, Which ones?

قنی kũni (hãni), *ad. t.* Where? where is it?

قوا kũwâ, *s. pl. a.* (*of قوت* kũwa), Powers, strengths, might: sciences, faculties.

قواص kũwâss, *s. f.* A kind of policeman.

قواطه kũwata, *s. f.* A round wooden platter; an unripe, exceedingly bitter kind of love-apple or tomato.

قواعد kãwâ'id, *s. pl. a.* (*of قاعد* kã'id), Rules; bases.

قواق kũwak, *s. f.* A poplar tree.

قوال kũwâl, *s. a.* A very talkative person. [Turkish].

قواله Kãvalla, *s. f.* Cavalla (town of).

قوام kũwâm, *s. a.* The proper state in which a thing should be; **قوامگیمک** kũwâma-ghêlmek, *v.s.* To acquire the proper state.

قوان kũwan, *s. f.* A hive; an ornate mould or case (as for squibs, rockets, &c.); **اریقوانی** ari-kũwani, A flower-hive; the flower fox-glove; **یلقوغان** (for یلقوغان), yèlkowan (for یلقوغان), A swift-flying sea-bird which passes in flocks up and down the Bosphorus close to the water, and called by Europeans "souls of the damned"; **دقیقه** the minute-hand (of a watch, &c.).

قوانوس kãwanoss, *s. f.* A jar, jar, gallipot. [kãwân), Jar].

قوانین kãwânin, *s. pl. a.* (*of قویارمق* kũwârmaq),

قویارمق kũwârmaq (*aor.* **قویار** kũwâr), *v.a.* To tear or break off or away; to pluck, gather; to obtain by persuasion.

city ; قيامت قوپارمق kiyāmèt-kòpar-mak, *v.n.* To make a great fuss (*lit.* to bring the resurrection about).

قوپه kòpcha, *s. t.* A large hook and eye, a clasp.

قوپمه kòpmaq (*aor.* قوپار kòpar), *v.n.* To break (as a rope, branch, &c.); to start (from a spot in great haste);

قوپمق بربنك عودى قوپمق birining-“ùdu-kòpmaq, To burst (any one's gall-bladder), to be extremely frightened;

قيامت قوپمق kiyāmèt-kòpmaq, *v.n.* To take place (the resurrection); to be (a great row, fuss, confusion).

قود kùvvet, *s. a.* Strength, power, might; a sense, faculty; vigour; —, küt, *s. a.* Food; قوت لایموت kùti-lā-

-yèmüt, Food just sufficient to keep body and soul together; قوت باصرة kùvvéti-bāssiré, The faculty of sight;

قوت شامه —, kùvvéti-shāmmé, The power of smelling; قوت سامعه —, kùvvéti-sāmi“a, The hearing; قوت ذائقه —, kùvvéti-zā'ika,

The tasting faculty; قوت لامسه —, kùvvéti-lāmissāé, The power of touch; —

قوت حافظه kùvvéti-hāfiza, The power of memory.

قوتارمق kàwtarmak (*aor.* قوتارر kàwtàrir), *v.a.* To shift (anything) from one vessel to another.

قوتاز kùjàk, *s. t.* The space or quantity embraced by the two arms; the embrace; a double armful; the lap, or bosom (as though encircled by the two arms); قوتاز قوتازمق kùjàklamak, *v.a.* To

take into one's arms (either to embrace or to carry); to encircle with the arms, to reach round (anything) with both arms.

قوتازمق kòjamak (*aor.* قوتازر kòjar), *v.n.* To become old in years or in appearance.

قوتازمان kòjaman, *a. t.* Large, immense.

قوتاز kòja, *s. t.* A husband; —, *a. t.* Old in age; large in size;

قوتاز حریف ay - kòja - hèrif! There's a good fellow! There's a trump!

قوتازمه وارمق kòjaya-vàrmak, *v.n.* To be married (a girl or woman), to get married; قوتازمه سی او kòjassi-òl,

v.n. To be married (a woman), to have or possess a husband; قوتازمه ویرمک kòjaya - vèrmek, *v.a.* To marry (a girl) to a husband, give in marriage;

قوتاز قاری kòja-kāri, An old woman, قوتازمه میمشی kòja-yèmişhi, *s. t.* (Old man's fruit) The arbutus, or tree-straw-herry. [Odessa.

قوتاز بک Kòja-Bègh, *s. t.* The town of قوتاز kòch, *s. t.* A ram.

قوتازچ kòchach, *s. t.* A coachman.

قوتازچی kòchv, *s. t.* A kind of large carriage.

قوتازدورمق kùdurmak (*aor.* قوتازدورر kùdurur), *v.n.* To go mad, be seized with hydrophobia (a dog); —, kòdurmak (*aor.* kòdurur), *v.a.* To cause or allow to place. [Mad (a dog).

قوتازدوز kùduz, *s. t.* Hydrophobia; —, *a. t.*

قوتازدور kòr, *s. t.* Clear, bright, live coal of

fire; —, *a. f.* Clear, bright, smokeless fire.

قوراق *küräk, a. f.* Dry (weather); parched (soil); قوراكلق *küraklık, s. f.* Drought.

قورباغه *kürbagha (for قورونغه küru-bagha, The naked tortoise or batrachian), s. f.* A frog; قورباغه *kürba-kürbagha, The toad.*

قورت *kürt, s. f.* A wolf; a maggot; قورت بهاری *kürt-bähäri, s. f.* The privet; قورت اسکی *èsaki-kürt, (An old wolf) A well-known rascal; ابيك قوردی ipèk-kürdü, The silk-worm; قورتلنمق kürtlanmak, v. n.* To become maggoty or worm-eaten.

قورتارمق *kürtarmak (aor. قورتارار kürtarir), v. a.* To save, deliver, obtain the salvation of (anything from danger or any unpleasantness); to save (a dealer) from loss, to repay, pay (for expense and trouble).

قورتولمق *kürtulmak (aor. قورتولور kürtulur), v. n.* To be saved, delivered; to escape; قورتولش *kürtulush, s. f.* A mode or way of escape, deliverance, salvation.

قورساق *kürsak, s. f.* The craw or crop (of a fowl). [bullet.]

قورسوق *kürahun, s. f.* Lead (metal); a

قورسان *kürsän, s. f.* A man-of-war; a piratical ship; a letter-of-marque ship, privateer.

قورطو *Körto, s. f.* The town of Corinth.

قورفة *Körfa, s. f.* Corfu.

قورق *körük, s. f.* Sour grapes. قورق grapes; قورق صويى *körük-suyü, f.*

قورقاق *körkək, s. f.* A coward. قورقاق

قورقمق *körkmək (aor. قورقار körkar), v. n.* To be afraid, to fear; قورقماق *körkutmək (aor. قورقولور körkölür), v. a.* To frighten; to threaten.

قورقنج *körkunj, a. f.* Fearful, fright- terrible, dreadful, causing fear. قورقنج

قورقو *körkv, s. f.* Fear, fright; a fearful thing; a threat, a menace. قورقو

قورقور *körkvürmek, v. n.* To frighten; alarm; to menace, threaten (by words). قورقور

قورقولش *körkuluk, s. f.* A scarecrow. قورقولش

قورقولو *körkulu, a. f.* Fearful; frightful; dangerous.

قورمق *kürmak (aor. قورار kürar), v. n.* To place anything in working order; to set (a trap, &c.); to wind up (a watch, &c.); to lay (foundations); to pitch (a tent); to erect (a scaffold); to plan (in thought); —, *v. n.* To be pensive, moody, melancholy; قورمق

قورولمق *kürulmak, v. n.* To set one's self; to assume airs; —, *v. p.* To be set, wound up, laid, pitched, planned, &c.

قوروندی *küründü, s. f.* Vain fears; imaginations.

قورنه *kürna, s. f.* See قرنه.

قورو *or قوری kürü, a. f.* Dry (not fresh, dry (not fresh, fruit, &c.); mere, short unaccompanied with anything to do

o the value or agreeableness, as, **قورو اتمك** kũru-(èkme), Dry bread, bread with no condiment; **لاف**—, kũru-láf, Mere words; —, kũru, and **قورولتق** kũruluk, *s. t.* A preserve, any wood or forest in which wood must not be cut, or meadow kept for hay into which cattle must not be turned by the public generally.

قوروتق kũrvèt, *s. t.* (*Italian*), A corvette; —, kũrut, *s. t.* A kind of dried **قور** kũrum, *s. t.* Soot. [curds. **قوروسم** kũrumsák, *s. t.* A contented cuckold.

قوروم or **قوريمق** kũrumák (*aor.* **قورور** or **قورورق** kũrur), *v. n.* To dry, become dry; to dry up; to be parched; —, kũrumák, *v. a.* To preserve (from injury of any kind), to shield, protect; **قوروتماق** kũrutmak (*aor.* **قورولدر** kũrudur), *v. a.* To dry, cause to become dry; to parch; —, kũrutmak, *v. a.*

To manage so that something shall be shielded from any injury.

قو kũz, **قوزاق** kũzak, *s. t.* A cone or apple (of any cone-bearing tree).

قوزغون kũzghun, *s. t.* The raven; **قوزغونى سياه** kũzghuni-siyáh, *a. t.* Raven black. [silkworm, the cocoon.

قوزا kũza, *s. t.* The ball spun by the **قوزق** kũzu, *s. t.* A lamb; **قوزيم** kũzum!

My lamb! My dear! My dear sir!

Kind sir! (term of request); **قوزى**

قوزى kũzu-kũlâghi, (Lamb's ear)

Sorrel (plant).

قوس kũvss, *s. a.* A bow; an arc of a circle; **قوزح**—, kũvssi-kũzàh, The rainbow. [of a saddle or harness.

قوسقون kũsskun, *s. t.* The crupper strap

قوش kũsh, *s. t.* A bird; **دوله قوشى** dèvè-kũshu, (Camel-bird) The ostrich;

قوشقونمز kũsh-kũnmáz, (Birds do not perch on it) A kind of wild

prickly asparagus; **قوش اوزومى** kũsh-ũzumu, Small dried currants (for

puddings, &c.); **قوشباز** kũshbáz,

s. t. A bird-catcher, bird-seller, bird-fancier.

قوشاتمق kũshátmaq (*aor.* **قوشادر** kũsh-ádir), *v. a.* To surround; to wind or

fasten round the waist; **قوشانمق** kũshánmaq (*aor.* **قوشاندر** kũshánir),

v. a. To wind or fasten round one's own waist; —, *v. n.* To dress or arm

one's self; —, *v. p.* To be wound or fastened round the waist; to be sur-

rounded.

قوشاق kũshák, *s. t.* Any sash, shawl, or belt, worn round the waist; any diagonal

piece of timber or iron which gives firmness to posts or beams, a

brace.

قوشلق kũshluk, *s. t.* (Bird-time) The morning about breakfast-time; **قبا**

قوشلق kũba-kũshluk, *s. t.* The time when the sun is drawing towards the

meridian.

قوشمتق kũshmak (*aor.* **قوشار** kũshar), *v. n.* To run (an animal or man); —,

v. a. To put (horses, &c.) to (carriages,

&c.); to appoint as a guide, escort, &c. ; قوشولماق kòshulmak, *v.p.* To be such that one may run; to be put to (horses); to be appointed as guide, escort, &c. ; قوشوشماق kòshushmak, *v.n. recip.* To run all together towards قوشى kòshu, *s. t.* A race. [one place. قوسىر kàwsara, *s. a.* A kind of large mat basket, generally sent with rice from Egypt. [and *a.* To vomit, spue. قوسماق kùssmak (*aor.* قوسار kùssar), *v.n.* قوتۇر Kòtūr, *s. p.* The town of Kotar. قوتى kùtu, *s. t.* A small box or case ; قوتىسى ènfiyyè - kùtussu, A snuff-box. [lar), *v.a.* To pursue. قوغالماق kòghalamak (*aor.* قوغالار kògha- قوغاش kòghash, *s. t.* A ward, a general sleeping-room; a beam for supporting a floor. [To drive away. قوغلماق kòghmak (*aor.* قوغار kòghar), *v.a.* قوغۇ kùghu, *s. t.* A swan. قوغۇق kùghuk, *s. t.* A cuckoo. قوغە kògha, *s. t.* A bucket. قوف kòf, *s. t.* Dried up and hollow inside (fruit). قوقلاماق kòklamak (*aor.* قوقلار kòklar), *v.a.* To smell at, sniff at; قوقلاتماق kòklatmak, *v.a.* To cause or allow to smell or sniff at. قوقلا kòkla, *s. t.* A doll. قوقتماق kòkmaq (*aor.* قوقار kòkar), *v.n.* To smell, have a smell, to stink; to become putrid or atinking; قوقوتماق kòkutmaq (*aor.* قوقۇدۇر kòkudur), *v.a.* To cause to emit a smell, especially a

bad smell; to cause to be permeated with a smell. قوقۇ kòku, *s. t.* A smell, odour; a scent; a perfume; a stink; a taint; a stain; a tack, the slightest degree of anything; قوقۇلۇ kòkulu, *a. t.* Having a smell (good or bad); scented, perfumed, sweet-smelling. قوقۇنە kòkuna, *s. t.* (Greek), A Greek lady or woman; the lady of the house; the mistress. قوقۇشماق kòngushmak (*aor.* قوقۇشۇر kòngushur), *v.n.* To hold converse; to chat; to associate; قوقۇشۇرماق kòngushdurmak, *v.a.* To cause to allow to converse or associate; to introduce (persons to one another). قوقۇشۇ kòngshu (kòmsu), *s. t.* A neighbour; قوقۇشى قوقۇشى or قوقۇشى قوقۇشى kònu - kòmsu, Friends and neighbours, near and distant neighbours. قول kàvl, *s. a.* An assertion; a saying; words, what one says; a compact, agreement, understanding; a speculation or view (in science); —, kol, *s. t.* The arm; a branch (of anything which has ramifications, but not trees or plants); a patrol; —, kòvl, *s. t.* A servant, slave, bondsmen, janissary (in bye-gone days); a man of mankind (God's servant); قولماق -et, *v.a.* To agree, make an agreement; قوللى kàvli (fem. قوللى kàvli), *a. a.* Verbal, pertaining to words, opinions; قوللىيات kàvliyyat, *s. t.*

Mere verbal assertions; قول کزیمک kòl-ghèzmek, *v.n.* To go the rounds, to patrol; قراغول قراقول kàra-kòl, قراغول kàraghòl, and قراول kàraòl, *s. t.* A guard of several soldiers or policemen; قراقولخانہ kàra-kòl-khānē, *s. t.* A guardhouse; قول تیموری kòl-dèmiri, *s. t.* A bar of iron used for closing a door or gate; کولگوز kùlunguz, Your servant, I; کوللوق کوللوق, *s. t.* Servantship; a guardhouse. قوللاچ kùlach, *s. t.* A fathom. قوللاک kùlak, *s. t.* The ear; a dwarf handle; a small piece of paper tacked on to the corner of a document with any little note relating thereto; قوزی قوزی kùzu-kùlaghî, (Lamb's-ear) Sorrel (plant); اصمق —, kùlak-àssmak, کولاک-یرمک, kùlak-vèrmek, *v.n.* To give ear, lend an ear, listen; برینک برینک قولانغہ سویلمک birining-kùlaghîna-sùwèylémek, *v.a.* To whisper in one's ear; قولانغہ قومتی kùlaghîna-kòmak, *v.a.* To put (some tale) into one's head. قولان kòlan, *s. t.* A saddle-girth. قولای kòlay, *a. t.* Easy, not difficult; —, *s. t.* A means, way (to do or obtain anything); قولایلیق کولایلیق, *s. t.* Easiness, facility; convenience; قولایلیق کولایلیق, *a. t.* Convenient, handy; قولای گله کولای-ghèlè, May (your work) come easy (to you)! قولایلمق کولایلمق, *v.n.* To become easy, to draw near to being accomplished.

قولبه kùlubē, *s. t.* A hut. قولپ کولپ, *s. t.* An arched handle. قولتق کولتق, *s. t.* The armpit; the end of a sofa or ottoman, the arm of an arm-chair; قولتق کولتق, *s. t.* An arm-chair; —, *a. t.* Having arms (a chair); —, کولتق —, kòltuk-dèynégħi, *s. t.* A crutch; برینک قولانغہ کیرمک birining-kòltughàuna-ghirmek, *v.n.* To support anyone under the arms in walking; قولتق کولتق, *s. t.* A pedlar, hawker. قوللانمق کوللانمق (aor. قوللانور kùllànir), *v.a.* To use; to employ; قوللاندرمق کوللاندرمق, *v.a. caus.* To cause or allow to employ or be employed; قوللانمق کوللانمق, *v.n.* To be such as can be used; قوللانیش کوللانیش, *s. t.* A manner of being used or employed; قوللانیشلی کوللانیشلی, *a. t.* Convenient, fit or apt for use. قولنج کولنج, *s. t.* The gripes, colic, or spasms in the belly. قولہ کولہ, *s. t.* A tower, a steeple; —, کولا, *a. t.* A kind of bay colour (in a horse). قول کول, *s. t.* Sand; —, کوم, *s. t.* A kind of roadside inn or stables; —, کالم, *s. a.* A people. قولماندا کولماندا, *s. t.* (*Italian*), The military word of command; a military command; قول —, —et, *v.n.* To command; to give the word of command. قولمانیہ کولمانیہ, *s. t.* (*Italian*), A commercial company.

قومرال kùmrāl, *a. t.* Auburn.

قومصال kùmsāl, *s. t.* A sand in the sea; a sandy beach; sandy land or soil.

قومق kòmāk (*aor.* قور kòr), *v.a.* To put, place, lay; to leave, allow, permit, suffer, let; —اد àd—, *v.s.* To name, give a name, christen; —بشقه bāsh-ka—, —ايرى àyri—, *v.s.* To put apart, place separately; —ميدانه mèydān—, *v.s.* To produce, show, exhibit; —رهين rēhin—, *v.a.* To pledge, pawn, give in pledge; قومق kòmāk, قوملمق kònlmāk, *v.p.* To be placed. [India-rubber.

قومناستيق kòmāstīk, *s. t.* (*French*), قوممه kùma, *s. t.* A fellow-wife, either of two or more wives of one sole husband (in respect of the other or others).

قوناق kònāk, *s. t.* A large house, mansion; a station, or resting place (on a journey); a day's journey; a guest, a lodger, one quartered or billeted in a house; the scurf (of the head); |—, —et, *v.s.* To make a station, halt for the night or for a space.

قونت kònt, *a. t.* Thick and strong, solid. [boots or shoes).

قونج kònj, *s. t.* The upper leather (of

قونداق kùndāk, *s. t.* See قنداق.

قوندره kùndura, *s. t.* A shoe, shoes;

قوندره جي kùndurāji, *s. t.* A European shoemaker.

قونسولوس kònsoloss, *s. t.* (*Italian*), A

consul; قونسولوسخانه kònsoloss-khānā, *s. t.* The consular residence or office.

قونمق kònmāk (*aor.* قونار kònar), *v.s.* To perch, to alight (a bird); to alight for rest (on a journey), to halt, camp, or bivouac; to fall upon anything (dust, &c.).

قونو or قونى kònu, *ad. t.* in قونى انى èni-kònu, *ad. t.* In full detail and at ease (to converse).

قونيه Kòniyya, *s. t.* The town of Iconium. قوه kùvvē (*for* قوت kùvvet, *q.v.*), قوه دن فعله جقارمق kùvvēdan - fi'le -chikārmāk, *v.s.* To change from *esse* to *esse*, to accomplish.

قوى kàvi, *a. a.* Strong; firm; robust: —كوى, *s. t.* A small bay or inlet.

قويى kùytu, *a. t.* Sheltered, secluded;

قويى ير kùytu-yēr, A sheltered nook

قويىر kùyruk, *s. t.* A tail; —ياغى,

قويىر ياغى kùyruk-yāghī, (Tail fat) Dripping obtained from the large tails of the Asiatic sheep; —صالان, kùyruk-sālān

The water-wagtail; قويىر قلو kùyruklu,

a. t. Tailed; —يلدز, kùyruklu-yıldız

A comet.

قويىر قويمى kùyruklu-yıldız

قويىر قويمى kùyruklu-yıldız, *s. t.* A gold and silver-smith and jeweller. [قويمى]

قويمق kòymāk or قومق kòmāk. See

قوين kòyn, *s. t.* The bosom or breast-pocket of one's dress, the fob; —

قوين ساعتى kòyn-sā'ati, A watch; —

قوين كويى kòyn, *ad. t.* in قوين يوزى yūzu-kòyn,

With the face to the earth, flat on

قوين يوزى ياتمق yūzu-kòyn

one's belly; قوين ياتمق yūzu-

-kòyun-yàtmak, To lie flat on one's belly.

قويو kòyu, *s. t.* A well; a pit; —, kòyu, *a. t.* Thick (any fluid, semi-fluid; a forest, &c.); dark (a shade of colour).

قويون kòyun, *s. t.* A sheep.

قويو بزمك kòyuvèrmek (*aor.* قويو بزم kòyuvèrir), *v. a.* (*facile form of* قومت kòmak, To let, allow, not hinder), To let loose, let go. (*It has also every meaning of the original verb*).

قها kàhhār, *s. a.* God the curber or queller of the proud.

قها kàhr, *s. a.* A subduing, curbing, or quelling by violence; power, might; violent grief; |—, —et, *v. a.* To subdue, curb, or quell by force; *v. n.* To be violently grieved; قهراً kàhran, *ad. a.* By force, by violence. [*queror*].

قهرمان kàhrmān, *s. p.* A victorious conqueror
قهرى kàhkarā, *s. a.* A moving backwards, walking backwards; رجوع
قهرى rùjū'ī - kàhkarā, An ignominious retreat.

قهقهه kàhkaha, *s. a.* A burst of laughter;
قولهت kàhkaha-ghyūlmek, *v. n.* To laugh aloud.

قهوه kàhwé, *s. a.* Coffee (either the raw berry, the roasted powder, or the beverage); a coffee-house; قوري قهوة
kūru-kàhwé, (Dry coffee) Coffee in the berry or in powder, not prepared as a beverage; قهوة داندسى kàhwé-(tānēssi), A coffee-berry; قهوة پاراسى kàhwé-(pārassi), Coffee - money, a

small present in money, a tip; قهوه رنگى kàhwé-rānghi, Coffee-brown (colour); قهوه جى kàhwéji, A coffee-maker in a gentleman's house; a keeper of a coffee - shop; قوري قهوة جى kòru-kàhwéji, A dealer in coffee berries or powder.

قيا kày', *s. a.* A vomiting; |—, —et, *v. a.* To vomit; قلمتى kày'-ghèlmek, *v. n.* To feel sick; to vomit; قكتورمك kay'-ghètirmek, *v. n.* To cause to vomit.

قيا kàya, *s. t.* A rock (either in the sea or in the strata of the earth); قيا قيا kàya-pārçassi, A rough fragment of rock; قيا بالقى kàya-bàlighi, Rock-fish (black - skinned, but with very white delicate flesh, especially recommended for persons recovering from severe illness).

قياس kiyāss, *s. a.* A measuring or judging one by comparison with another; a syllogism (in logic); |—, —et, *v. a.* To liken, compare; —, *v. n.* To think, suppose, judge; قياسى kiyāssi, *a. a.* Regular (in grammar), founded upon comparison; بى قياس bi-kiyāss, *a. p.* Without measure.

قياسره kiyāsséré, *s. pl. a.* (*of* قيسر kaysar), Cæsars, emperors of Rome or Constantinople.

قيافت kiyāfèt, *s. a.* External appearance; physiognomy; dress, costume.

قيام kiyām, *s. a.* A rising and standing on foot; application, assiduity,

perseverance ; a departure, starting, setting out ; |—, —et, *v.n.* To rise and stand on foot ; to apply one's self diligently ; to depart, start, set out ; یوم القیام *yəvmu-'l-kiyām*, The day of the resurrection.

قیامت *kiyāmèt*, *s. a.* The resurrection ; any noise, confusion, scolding, or press, hurry, and crowding ; قوبمتی— *kiyāmèt - kòpmak*, *v.n.* To happen suddenly (the resurrection) ; to take place (a great noise or confusion) ; قوبارمتی— *kiyāmèt-kòparmak*, *v.n.* To make a great noise of scolding.

کیت *kít*, *a. t.* Scarce, not plentiful ;

کیتلیک *kítlik*, *s. t.* Scarcity.

کیچ *kich*, *s. t.* The stern of a ship or boat ; کیچین کیچین *kichin or kichin* کیچین *kichin - kichin*, *ad. t.* Backwards, stern-foremost ; کیچینلیه کیچینلیه *kichinlaya - kichinlaya*, *ad. t.* By dint of a repeated or continuous moving backwards.

کید *kàyd*, *s. a.* Any fastening with a rope, chain, or similar instrument ; a rope, a chain, or any similar instrument of binding ; a taking notice, fixing the attention (on anything unpleasant) ; an enregistering, entering ; an entry in a register ; a restriction, or restrictive word in a phrase (logic) ; |—, —et, *v.a.* To bind, fasten (with a rope, chain, &c.) ; to enter (in a register), to enregister ; to restrict the application of a term (in logic) ;

—, *v.n.* To care, take notice, pay attention (*generally used in the negative*) ; قیدنددکل *kàydında - diğkil* (*changing the pronoun as required*), He (&c.) does not care (about it) ; قیدی بیلهدکل *kàydi - bilē - diğkil*, He does not take even the slightest notice (of it) ; قید حیات شرطیله *kàydi - hāyat-shārtıla*, For life (*lit.* under condition of a restriction to the period of his natural life) ; بیقید *bī-kàyd*, *a. p.*, لاقید *lā-kàyd*, *a. a.* Careless, thoughtless.

قیر *kir*, *s. t.* The uncultivated plain ; heathland, moorland ; —, *a. t.* Grey, black and white mixed.

قیراج *kirach*, *a. t.* Of the nature of sterile parched moorland.

قیراط *kirāt*, *s. a.* A carat.

قیرغین *kirghin*, *a. t.* Hurt in one's feelings, somewhat grieved and angry, vexed.

قیرق *kirik*, *a. t.* Broken ; —, *s. t.* A broken place ; قیرقلتی *kiriklik*, *s. t.* A feeling unwell, feeling of indisposition ; کوکل قیرقلغی *ghyūngul-kirikligi*, A being wounded in spirit, feeling hurt, grieved and sorrowed ; قیرکچی *kirikçi*, *s. t.* A setter of broken bones.

قیرم *kirim*, *s. t.* Wholesale slaughter ; wholesale death from disease.

قیرمت *kirimak* (*aor.* قیرار *kirar*), *v.a.* To break ; to hurt a person's feelings ; to fold, plait, crimp ; to discount (a bill

of exchange); to slaughter, massacre, cause wholesale death; **قيرلتمق** kîrîl-mak, *v.n.* To break (of itself); to become folded; to have one's feelings hurt, to feel hurt; to die in great numbers; —, *v.p.* To be broken; to be folded or plaited; to be slaughtered wholesale.

قيرمه kîrma, *s. t.* A fold, a plait.

قيرندى kîrîndî, *s. t.* A broken piece, a fragment.

قيز kîz, *s. t.* A maid, maiden, virgin, girl; **حانم قيز** hânîm-kîz, A young lady; **قيز اوغلان قيز** kîz-òghlan-kîz, A virgin; **قيز قرداش** kîz-(kârdash), A sister; **قيزلىق** kîzlik, *s. t.* Virginity, maidenhead, maidenhood; **قيزك** kîzik, *s. t.* Virginity; **قيزلغنى بوزمتى** kîzing-kîzligîni-bòz-mak, To deflower a virgin.

قيزغىن kîzghîn, *a. t.* Hot; red-hot; very angry; in heat (an animal).

قيزمق kîz-mak (*aor.* **قيزار** kîzar), *v.n.* To become hot; to become red-hot; to become very angry; to get in heat (an animal); **قيزدرمتى** kîzdîr-mak, *v.a.* To heat, to make hot; to vex, enrage, put in a passion; **قيزشمق** kîzîsh-mak, *v.n.* To become hot on all sides (a battle, &c.).

قيسى kâysi, *s. t.* An apricot.

قيش kîsh, *s. t.* The winter; **قوش قيش** kîra-kîsh, The depth of winter; **قيشين** kîshîn, *ad. t.* In winter, during winter.

قيشلا kîshla, **قيشلاغ** kîshlagh, **قيشلاق** kîshlak, *s. t.* See **قشلا**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.
قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قشلامق kîshlamak, *v.n.* See **قشلامق**.

قیورات *kivrak*, *a. t.* Crisp, frizzly (hair);
tight-twisted (yarn, thread, &c.).

قیورجق *or* قویرجق *kivirjak*, *s. t.* The
thin, long-tailed sheep of Europe.

قیورم *or* قیوریم *or* قوریم *kivrim*, *s. t.* A
single twist in a hair or thread.

قیورمتق *or* قیورمتق *kivirmak* (*aor.* قیوریر
kivirir), *v. a.* To twist; to frizzle;
قیورلمق *kivülmak*, *v. n.* To twist, be-
come frizzly; —, *v. p.* To be twisted
or frizzled.

قیوم *kayyüm*, *s. a.* God the self-existing.

قیه *kıyye*, *s. a.* An oke or oka, Turkish
weight of 2½ lbs. avoirdupois.

قیی *kıyi*, *s. t.* The shore, coast, sea-shore;

قییالی *yalı-kıyısı*, The sea-side;

قییه چقمق *kıyıya-chikmak*, *v. n.* To

land, get to the shore; قییره *kıyi-*

-sıra, *ad. t.* Along the shore, close

in land.

ك *kyäf* (*këf*). Twenty-fifth letter of
the Turkish alphabet, having three
distinct values, for the discrimination
of which no generally recognized
method has been adopted, and con-
sequently none used in printed books
or in current writing. In the first of
these values, that of a true and pure
English *k*, the letter receives the
appellative of كافی عربی *kyäfi*—"arēbī
(*the Arabic këf or k*), and in this
value it is always left in its original

forms, without any addition. In the
second value, that of a *g hard*, *gh*, or
gw, in English, the letter is called
کافی فارسی *kyäfi - farsī* (*the Persian*
këf). And in the third value, that of
our final *ng* in the word *sing* (which,
however, is always, in the mouth of
educated city-bred people, sounded
like a plain *n*), the letter is called
کافی صاغر *sāghir-kyäf* (*sword k*) *or* صاغر
نون *sāghir-nūn* (*sword n*). These two
latter cases are, in some books where
the vowel-points are marked, distin-
guished from the first by the addition
of three dots over the letter; but this
method does not distinguish between
the two cases themselves. It has
therefore been imagined, that if the
three points were confined to the *ng*
sound of the letter, the *hard g* value
might be shown by doubling the dash,
and adding this double dash even to
the letter when final, though then it
usually has no dash at all. In chrono-
grams and astronomical tables the
letter has the numeral value of 20.
In pronouncing this letter in either of
its two first values, when followed by
one of the vowels *a*, *o*, *u*, *v*, or *n*, the
incipient sound of a *y* must be inserted
between the letter and the vowel, and
this peculiarity we have denoted by
putting the inserted letter in italics.
Compared with ق as a *k*, or with گ
as a *gh*, ك is a soft letter, and is

always followed, when possible, by a soft vowel.

ك kè (at the beginning of some compounds), *ad. a.* As, like; —, k or ké (at the end of a few compounds), *prep. a.* Thy; thee.

كابول Kābul, *s. p.* The town of Cabul.

كابوس kyābūs, *s. a.* Nightmare, an incubus. [a dower.

كأبين kyābīn, *s. p.* A marriage portion;

كاتب kyātīb, *s. a.* One who writes; a clerk in a public office; سرکاتبی skr-kyātībī, A secretary; كاتب الحروف kyātibu-ḥ-ḥurūf, *s. a.* The writer of the present letter.

کاخ kyākh, *s. p.* A palace or pavilion.

کاذب kyāzīb, *a. a.* False, lying.

کار kyār, *s. p.* Work, occupation, business; the fruit or result of work; profit, advantage; sexual intercourse; combat, fight, battle; —, (*in composition*), *a. p.* Who does or performs; who works with (some instrument or material); worked (with some instrument or material); |—, —et, *v.n.* To make a profit, to gain, be a gainer; کارخانه kyār-khānē (kèr-khānē), *s. p.*

A manufactory; a brothel.

کارد kyārd, *s. p.* A knife.

کارزار kyārzār, *s. p.* A battle, conflict, fight, combat, action, engagement.

کارگیر kyārghīr (kyāvghīr), *a. p.* Built of brick or stone.

کاروان kyārwan, *s. p.* A caravan, a company of travellers or of horses laden

with merchandise; سراسرای, kyārwan-sārāy, A caravanserai.

کاست kyāsst, *s. p.* A deficit, a deficiency; بی کم و کاست bī-kèw-u-kyāsst, *ad. p.* Exactly, with no deficiency.

کاسه kyāssé, *s. p.* A basin; کاسه لیس kyāssé-liss, *s. p.* A parasite, lick-trencher. [ment or hall.

کاشانه kyāshānē, *s. p.* A large apartment; کاشف kyāshif, *s. a.* One who discovers or uncovers a hidden thing; a kind of mayor in Egypt.

کاشکه kyāshké (kèshké), *c. p.* O that, I would that; —, *inf. p.* I wish it were so.

کاذم kyāzim, *s. a.* One who restrains his anger; کاذمین الغیظ kyāzimīnu-ḥ-ghāyz, They who restrain their anger.

کاغذ kyāghīd, *s. p.* Paper; a written paper; a card; playing cards; کاغذ خانه kyāghīd-khānē, *s. p.* A paper mill, paper manufactory.

کاف kyāf, *s. a.* Name of the letter ك; —, (*in composition*), *a. p.* Which cleaves, splits; کاف ونون kyāf-u-nūn, The mysterious letters ك and ن of the Arabic imperative کن kyūn (*Be thou, exist thou*), being all that God had to pronounce in order to create; کاف لولاک kyāfi-lèv-lāk, The ك (thee) of the expression لولاک lèv-lā-ké (*were it not for thee*), mentioned in the Kūr'an, and indicating Muhammed.

كافر *kyāfir*, *s. a.* A denier; an infidel or a denier of God's unity and Muhammed's divine mission; (*in joke*) A rogue, a saucy chap; (*in anger*) A brute, a beast; كافر النعمة *kyāfiru-'n-ni'mé*, An ungrateful person, who denies the benefit he has received; كافرانه *kyāfirānē*, *a. p.* Pertaining to an infidel.

كافور *kyāfūr*, *s. a.* Camphor; كافوريه *kyāfūriyyé*, *s. t.* Southernwood.

كافه *kyāffā*, *s. a.* The whole of them; كافته *kyāffétzn*, *ad. a.* Altogether, wholly.

كافي *kyāfi*, *a. a.* Sufficient; —, *s. a.* God the all-sufficient. [lock.

كاكل *kyākyul*, *s. p.* A ringlet, curl, fore-kala *kyālā*, *s. p.* Rich silk stuff.

كالبد *kyālbud*, *s. p.* A form, mould; a body.

كام *kyām*, *s. p.* Wish, desire; بكام *bè-kyām*, *a. p.* Successful, having his desire fulfilled; ناكام *nā-bè-kyām*, *a. p.* Unsuccessful, disappointed. (*Many adjectives are composed with this word, almost all meaning successful*).

كامل *kyāmīl*, *a. a.* Complete, perfect; honest, well-behaved, good-tempered.

كان *kyān*, *s. p.* A mine; —, *kyānā*, *a. verb subst. third pers. sing. masc. pret.* He (she, it) was; —, *kè-èнна*, As if, as though (*in* كان لم يكن *kè-èнна-lēm-yèkyùn*, As though it exist not; كان لم يكن حكمته قومق *kè-èнна-lēm-yèkyùn - hùkmuna - kòmak*, *v. a.* To

esteem as though it exist not, to regard as *non avensu*).

كانون *kyānūn*, *s. a.* A fireplace; name of two Syro-Roman months, of which the first, كانون اول *kyānūni-èvvāl*, is our December, and the second, كانون ثاني *kyānūni-sāni*, our January.

كاهه *kè-èننهū* (*kè-èننا*), *comp. a.* As though, as if. [cov.

كاو *ghyāw*, *s. p.* An ox, bull, bullock, or كاور *ghyāwur*, *s. t.* A non-Muhammedan, unbeliever, infidel.

كاه *kyāh* (*in composition*), *a. p.* Which diminishes or takes away; —, *ghyāh*, *s. p.* A place; a time; a fitting or reasonable time; —, *ad. p.* Sometimes; كاه كاه *ghyāh - ghyāh*, *ad. p.* Now and then; كاه ونا كاه *ghyāh-u-nā-ghyāh*, Seasonable or not.

كاهل *kyāhil*, *a. a.* Lazy, slow, slothful, indolent.

كاهن *kyāhin*, *s. a.* A diviner, soothsayer, augur.

كاهي *ghyāhi*, *ad. p.* كاهي *ghyāhī*, *ad. t.* Sometimes, at one time; at another time.

كائن *kyā'in*, *a. a.* Being, existing, extant: كائن مطلق *kyā'ini-mùtlak*, God, the absolute Being; كائنا *kyā'imāt*, *s. pl. a.* All existing things.

كباب *kèbāb* (*kèwāb*), *s. a.* Roast (meat or other substance).

كباد *kèbād*, *s. t.* A clingstone peach.

كبار *kībār*, *s. pl. a.* (*of* كبير *kèbir*), The great, grandees; (*as a Turkish singr-*

lar) a grandee; a gentleman or great lady. [Great sins.

کبا kèbā'ir, *s. pl. a.* (of کبیر kèbîr),

کب kèbd, *s. a.* The liver.

ک kibr, *s. a.* Pride, haughtiness; —,

kibèr, *s. a.* Oldness, greatness (of age); —, ghèbr, *s. p.* A fire-worshipper. [Great people, grandees.

کیم kyùbérâ, *s. pl. a.* (of کبیر kèbîr),

کیم گهبرمک ghèbermek (*aor.* کبرر ghèbèrir), *v.n.* To die as a dog.

کیر ghèbérè, *s. t.* A caper.

کیرت kyùbrâ, *a. a. fem.* (of اکبر èkbâr),

The greatest; —, *s. a.* The major proposition of a syllogism.

کبریا kibriyâ, *s. a.* The greatness and majesty of God.

کبریت kibrit, *s. a.* Sulphur, brimstone;

small brimstone tapers or matches;

— احمر, kibriti-âhmèr, (Red sulphur)

The philosopher's stone; کبریتی kibriti, *a. a.* Brimstone coloured.

کبش kèbsh, *s. a.* A ram; a chief, a leader.

کبک kèbk, *s. p.* A partridge.

کبوتر kèbütèr, *s. p.* A pigeon.

کبه kèbé, *s. t.* A kind of felt or very thick coarse woollen cloth; —, ghèbé, *a. t.* Big with child or young, pregnant.

کبی ghibi, *a. t.* Like, similar (*is never used absolutely, but always accompanied by the indication of the thing compared with*); —, *ad. t.* As soon as, immediately on, or after.

کبیر kèbîr (*fem.* کبیره kèbîrè), *a. a.*

Large, great; کبیر kèbîrè, *s. a.* A great sin. [sextile.

کبیس kèbissâ, *s. a.* Leap-year, the bis-

کباز kèpâzè, *s. p.* A weak bow for aspiring toxophilites; a foolish trifler.

کبچه kèpchè, *s. p.* A ladle, a skimmer.

کپک kèpek, *s. t.* Bran.

کپنک kèpenk, *s. t.* A window-shutter;

—, kèpènèk, *s. t.* A butterfly; a moth.

کپوک kyùpuk, *s. t.* Froth; foam; suds;

lather; کپورمک kyùpurmek, *v.n.* To froth; to foam, lather.

کتاب kitâb, *s. a.* A book; کتابچی

kitâbji, *s. t.* A seller of foreign or

common books; کتابخانه kitâb-khânè,

A library; کتاب الله kitâbu-'llâh,

(God's book) The Kur'an; اهل کتاب

èhli-kitâb, (People of a book) Jews,

Christians (as having revealed Scriptures); —, kyùttâb, *s. pl. a.* (of

کاتب kyatib), Secretaries, clerks in

Government offices; رئیس الکتاب

rè'issu-'l-kyùttâb, (Chief of the Sec-

retaries) Former title of the Ottoman

Secretary of State, who also officiated

as Minister for Foreign Affairs; he was

commonly called رئیس افندی rè'iss-

-èfendi; the title is now abolished.

کتابت kitâbet, *s. a.* The art of literary or epistolary composition; style.

کتابه kitâbé, *s. a.* (originally identic with

the preceding), An inscription in a

regularly formed frame, shield, or

cartouche, on a public building, &c.

كتان *kètān* (*kētn*), *s. p.* Flax ; كتان

بزی (*kētn*)-*bēzi*, *s. t.* Linen.

کتب *kyütub*, *s. pl. a.* (of کتاب *kitāb*).

Books; کتابخانه *kyütub-khānē*, *s. p.* A library. [Secretaries, clerks.

کتبه *kètēbē*, *s. pl. a.* (of کاتب *kyätib*).

کَتخدا *kètkhudā* (*kyāya*), *s. p.* A steward,

administrator of affairs or of a large household ; the master or warden of a

trade corporation ; کپی کتخدا *kāpi-*

(*kyāyassi*), *s. t.* The official agent at

the chief office of government at Con-

stantinople of any of the various

departments of State, of a governor

in the provinces, the Danubian Princi-

palities, &c.; کتخابک (*kyaya*)-*bēgh*,

s. t. (Formerly) the official steward of

the Grand Vizier (now abolished).

کتف *kètf*, *s. a.* The shoulder-blade.

کتّم *kètm*, *s. a.* A concealing, not reveal-

ing by words or signs ; —, —, *v. a.*

To conceal, not to reveal.

کتمان *kitmān*, *s. s.* The non-revelation

of anything on one's mind.

کتّمک *ghitmek* (*aor.* کیدر *ghidzr*),

v. n. To go ; — یابانه *yābana-ghitmek*,

v. n. To go to the winds, go to waste ;

کتّمدرک *ghiderek*, *gerund* (By dint

of going) By degrees, in time, by little

and little ; کتّمدیجه *ghitdikja*, *gerund*

(In proportion as — goes), By degrees,

by little and little.

کتورّمک *ghètirmek* (*aor.* کتورر *ghè-*

tirir), *v. a.* To bring with one, to fetch ;

to cause to come ; کتورتّمک *ghètirt-*

mek (*aor.* کتوردر *ghètirdir*), *v. a.* To

cause to be brought or fetched ; کتورّمک

yērīna-ghètirmek, *v. a.* To

bring or get (a thing) into its proper

place ; to accomplish, fulfil, perform ;

to execute, carry out ; کتورّمک

وچودکتورّمک *vüjüda-ghètirmek*, To bring about

cause to exist, do, accomplish ;

کتورّمک کتورّمک *ināna-ghètirmek*, *v. a.* To convert to the

faith ; کتورّمک خاطرکتورّمک *khātira-ghè-*

tirmek, To call to mind.

کتوم *kètüm*, *s. a.* Who conceals his

thoughts and does not divulge them.

کتیبه *kètībē*, *s. s.* A troop or body of

soldiers.

کتانت *kèssāfèt*, *s. a.* The being thick

together, dense (trees, hair, atmosphere)

density ; opacity ; coarseness, gross-

ness.

کتارت *kèssret*, *s. a.* Multiplicity

multitude, numerousness, great number ;

great quantity ; frequently

— اوزرر *kèssret-üzérē*, *ad. t.* Fre-

quently, often ; in great numbers

quantity.

کتیر *kèssir* (*fem.* کتیره *kèssirē*), *s. a.*

Much (in quantity) ; many (in number)

ber) ; frequent (in recurrence).

کتیف *kèssif* (*fem.* کتيفه *kèssifē*), *s. a.*

Thick, dense, close ; opaque ;

not transparent ; coarse, gross.

کتج *kèj*, *a. p.* Oblique, awry, crooked

کتج رفتار *kèj-rèftār*, *a. p.* Whose

conduct is not straight

awry ; whose conduct is not straight

forward; كچرأى kèj-rè'y, *a. p.* Who has strange and unsuitable opinions.
 كجكمك ghèjikmek (*aor.* كجكور ghèjikir), *v.n.* To be late; to become late, grow late; to be behindhand.
 كجكوى kèjkyūl, *s. p.* A kind of long basket or receptacle formed of a half cocoa-nut shell cut lengthwise, and suspended by chains, carried by mendicant dervishes.
 كجك ghèch, *a. t.* Late.
 كجكك ghèchkin, *a. t.* Past, over (the prime, or some particular age or state); oldish; rather too tipsy, half-seas over; overripe (fruit).
 كجكمك ghèchmek (*aor.* كچر ghèchær), *v.n.* To pass (over, by, through, in, into, out, &c.), to go (by, through, in, &c.); to pass current (money, &c.); to pass away, not endure, not last, to finish, come to an end; to surpass (in number, quantity, or quality); to beat, leave behind, get before (in a race); to penetrate (into or through a substance); to do without, to manage without, to relinquish, give up; — ياندن yàndan-ghèchmek, To pass by or near; — ايچندن ichindan-ghèchmek, To pass through; — اوستندن òstundan-ghèchmek, To pass over, above; — التندن altindan-ghèchmek, To pass under; يره كجكمك yèra-ghèchmek, To sink into the earth (for shame); يرينه yèrina-ghèchmek, To pass or go into (its) proper place; — واز

vwāz-ghèchmek, To give up, leave, abandon, relinquish; وازكچ vwāz-ghèch! Leave off! Be quiet! Don't say that! — سوزى sūzu-ghèchmek, To have great weight and influence (one's words); كچمش اولسون ghèch-mish-òlsun! May (worse than this trial) have been (thus) averted! (*said to anyone by way of condolence after sickness or any accident*); كچن ghèchæn, *acc. part.* Who or which passes, passed, or will pass; the past; كچنلرده ghèchænlerde, *ad. t.* Latterly, a short time back, during one or some of the days of a week or month ago.
 كچمه ghèchma, *a. t.* Anything which is composed of two or more pieces which fit into (*pass into*) each other; —, *s. t.* A portable pipe for smoking, which takes to pieces.
 كچنمك ghèchinmek (*aor.* كچنور ghèchinir), *v.n.* To pass or hold a station among men, to be held as, to be accounted; to pass one's life, or obtain the means of living, to live, subsist, maintain one's self, exist; (*as a reciprocal*) to pass time or life (with one another), to agree.
 كچورمك ghèchirmek (*aor.* كچورر ghèchirir), *v.a. caus.* To cause or allow to pass (by, in, through, &c.); عمر كچورمك emr-ghèchirmek, *v.n.* To spend one's life; — وقتت (wakit)-ghèchirmek, *v.n.* To lose time; to gain time; to spend time; to pass

time ; — قلچدن *kljiden-ghèchirmek*, *v.s.* To slay with the sword (many people) ; — گوزدن *ghyùzden-ghèchirmek*, *v.s.* To take a cursory view or survey.

کچوک *kèchuk*, *s. f.* Small, little (in size) ; young, or younger (in years) ; کچوک دوشمک *kèchuk-dùshmek*, *v.s.* To appear small or mean in other people's eyes.

کچولمک *kèchulmek* (*aor.* کچولور *kèchulur*), *v.s.* To become smaller, grow smaller ; کچولتمک *kèchultmek*, *v.s.* To lessen in size, make smaller.

کچه *kèché*, *s. f.* Felt ; a coarse carpet.

کچی *kèchi*, *s. f.* A goat ; بونوزی — *kèchi - bòynuzu*, (Goat's-horn) The carob or locust-fruit (a kind of sweet pod). [pass, defile, gorge.

کچید *ghèchid*, *s. f.* A ford ; a ferry ; a کحل *kyèhl*, *s. s.* A kind of collyrium used in the East for the eyes or for blackening the eyelids or eyelashes.

کد *kèdd*, *s. s.* Work, real hard work ; کدبد *kèddi-yèd*, *s. s.* The work of one's hands. [a poor person.

کدا *ghèdā*, *s. p.* A beggar, mendicant, گداز *ghyùdāz*, *a. p.* (*in composition*), Which melts, softens, takes away all power of endurance.

کدر *kèdër*, *s. s.* Grief, sorrow ; harm, injury ; vexation, annoyance ; —، —، *v.s.* To grieve, mourn ; —، —، *kàdër-vèrmek*, *v.s.* To cause sorrow, harm, or annoyance.

کدک *ghèdik*, *s. f.* Notched ; —، *s. f.* A notch ; a patent office or shop (*s. f.* office or shop established by patent, charter, or deed) ; a place held on any foundation or establishment of a limited number ; the right or title by which such an office or place is held, or such a shop is opened ; کدکلو *ghèdikli*, *s. f.* On the establishment, on the foundation, held by deed or charter (a shop, office, or place).

کدمک *ghèdmek* (*aor.* کدر *ghèdër*), *v.s.* To notch. [calabash.

کدو *kèdū*, *s. p.* A gourd, pumpkin.

کدورت *kyùdūrèt*, *s. s.* Harm, injury ; vexation, annoyance.

کده *kèdé*, *s. p.* (*in composition*), A house (devoted to something special).

کدی *kèdi*, *s. f.* A cat ; —، اوتی *kèdi-òtu*, Valerian ; مسک کدیسی *misk-kèdisi*, The musk-cat, civet-cat ; —، گهیدی *ghèdi* ! *inf. f.* What a fellow ! What a thing ; (*used both in praise and blame*).

کذا *kè-zā*, *comp. s.* (*lit.* like that), in کذا *vè-kè-zā*, *c. c.* Also, and in like manner.

کذاب *kèzzāb*, *s. s.* A liar ; کذاب صوری *kèzzāb-sūyu* (*for* تیزاب *tizāb*), *Aqua fortis*.

گذار *ghyùzār*, *s. p.* A passing ; —، *s. p.* (*in composition*), Who passes or causes to pass ; who fulfils ; گذار خراج *ghèdār-rāj* *ghyùzār*, *s. p.* Tributary, who pays tribute ; مصلحتگذار *musselihat-ghyùzār*, *s. p.* A *chargé d'affaires*.

agent; ایشگذار ish-ghyüzār, *a. t.*
Clever and diligent in business.
گذارنده ghyüzārēndé, *a. p.* Who or
which passes; who or which bears,
carries part.
گذاشت ghyüzāshsté, *a. p.* Past, which
has passed; which has been passed.
گذاف ghyüzāf, *s. p.* Talk, chat;
لاف و گذاف Lāf-u-ghyüzāf, Chit-chat,
conversation.
گذب kizb, *s. a.* A lie, falsehood.
گذ ghyüzēr, گذران ghyüzērān, *s. p.* A
passing, passage; گذران آیدن ghyū-
zērān-ēdān, *a. t.* Last (month), last
part. [of passing].
گذرش ghūzērīsh, *s. a.* The act or mode
گذشت ghyūzēsht, *s. p.* The act of
having passed; سرگذشت sēr-
ghyūzēsht, *s. p.* An adventure (what
has passed over one's head).
گذشته ghyūzēshté, *a. p.* Past; —, *s. p.*
Interest on money. [wise].
گذلك kēzālik, *comp. a. conj.* Also, like-
گر ghēr, *c. p.* (for اکر èghēr), If; —,
p. particle (at the end of some words),
Maker of or worker in; —, kèrr, *s. a.*
The act of charging or assaulting
the enemy; آهنگر āhenghēr, A
blacksmith, worker in iron; کروفر
kèrr-u-fèrr, The charge and retreat
(of combatants, especially horsemen,
in the ancient mode of warfare).
کرا kirā, *s. a.* Rent or hire paid for
the use of a house or other object;
دیش کراسی dīsh-kirāssi, (Tooth-

rent) Money exacted in olden times by
janissaries, &c., who *honoured* you by
becoming your guest; کرایه ویرمک
kirāya-vèrmek, To let out for hire or
rent; کرایله طومتی kirā-īla-tōtmak,
To take upon rent or hire; کراجی
kirāji, *s. t.* A tenant on rent; a lodger.
کرات kèrrāt, *s. pl. a.* (of کره kèrré);
Times (of repetition); جدولی
kèrrāt - jēdvāli, The multiplication-
table.
کرار kèrrār, *a. a.* Impetuous in assault,
bold and constant in attack.
کراز kirāz, *s. t.* A cherry; —, ghyērāz,
s. p. A boar, hog, pig; an iron mace.
کراس kirāss, *s. t.* A cherry.
کرام kirām, *s. pl. a.* (of کریم kèrīm).
The noble, great, well-bred.
کرامت kèrāmèt, *s. a.* A wondrous work,
a sign, a wonder, a marvel; any word
or deed which proves the actor to be
especially under divine guidance; no-
bility, greatness; کرامتلیو kèrāmētlū,
a. t. Noble, great; wonder-working.
کران kèrān, *s. p.* A side, margin, shore,
limit; —, ghirān, *a. p.* Heavy,
weighty; dull, stupid; difficult, slow
(of digestion, motion, &c.); dear, high
(priced); بیکران bī-kèrān (bī-ghirān),
a. p. Boundless; کران پای ghirān-pāy,
a. p. Heavy-footed, slow; کران بار
ghirān-bār, *a. p.* Whose baggage is
much and heavy. [seed].
کراویه kèrāvīyyé, *s. a.* The caraway-
کراهت kèrāhet, *s. a.* The being abom-

inable ; an abominating ; کراهه kèrā-hétæn, *ad. a.* With great repugnance.
 کرب kèrb (*pl.* کروب kyurub), *s. a.*
 Sorrow, affliction. [cloth.
 کرباس kirbāss, *s. a.* Cotton or linen
 کربال kirbāl, *s. a.* A sieve ; a screen.
 کره ghyurbé, *s. p.* A cat.
 کرپی kirpij, *s. p.* A sun-dried brick.
 کرپک kirpik, *s. t.* An eyelash.
 کرپی kirpi, *s. t.* A hedgehog ; a por-
 کرتک kèrtik, *s. t.* A notch. [cupine.
 کرتک kèrtmek (*aor.* کرت کرتر kèrtær), *v. a.*
 To notch. [A lizard.
 کرتنکر kårten-kèlær (kèrtenkélæ), *s. t.*
 کرته kèrté, *s. t.* A degree (as marked on
 a circle) ; a point (of the compass) ; a
 degree (of any quality, especially of
 physical or moral condition).
 کرچک ghèrchèk, *s. t.* True ; real ; —,
s. t. Truth, reality ; —, *ad. t.* Truly,
 really. [that . . . ; although.
 کرچه ghèrchi or ghèrché, *c. p.* It is true
 کرد kèrd, *s. p.* Work ; an act ; a deed ;
 —, ghèrd, ghird, *a. p.* (*in composition*),
 Who or which revolves round ;
 کرداگرد ghird-â-ghird, *ad. p.* Round
 and round, all round.
 کرد Kùrd, *s. a.* (*pl.* اکراد èkråd), A Kurd.
 کرداب ghirdâb, *s. p.* A whirlpool.
 کردار kirdâr (kèrdâr), *s. p.* Work, deed,
 act ; بدکردار bèd-kirdâr, *a. p.* Whose
 deeds are evil. [revolves.
 گردان ghèrdân, *a. p.* Which turns round,
 گردباد ghird-bâd, *s. p.* A whirlwind.
 کردستان Kùrdissstân, *s. p.* Kurdistan.

گردش ghirdish, *s. p.* Rotation, revo-
 lution.
 گردک ghèrdek, *s. t.* The bridal cham-
 ber or canopy (as used in the East).
 گردگار kirdighyâr, *s. p.* God, the abso-
 lute actor.
 گردل ghèrdel, *s. t.* A bucket.
 گردن ghèrdæn, *s. p.* The neck ; گردنک
 ghèrdænlik (ghèrdænlik), *s. t.* A neck-
 lace ; گردن بسته ghèrdæn-bèsté,
a. p. Fastened by the neck ; a slave ;
 گردنگش ghèrdæn-kèsh, *a. p.* Refra-
 ctory. [spheres.
 گردون ghèrdûn, *s. p.* The world ; the
 گردونه ghèrdûnæ, *s. p.* A coach.
 کرده kèrdé, *a. p.* Made, done ; —, *s. p.*
 An act, deed ; —, *a. p.* (*in composition*),
 Which is or has been effected, done,
 worked out, accomplished, acted.
 گردیده ghèrdidé, *a. p.* Who or which
 has gone round, or been gone round ;
 which has turned or been turned ; who
 has returned.
 کرز ghyürz, کرز گه ghyürzæ, *s. p.* A mast.
 کرسته kèresssté, *s. t.* Timber (for build-
 ing) ; materials in general.
 کرسی kyürsi, *s. a.* A stool ; a preacher's
 or professor's chair or throne ; the
 throne of God ; the base of a column ;
 the bottom edge of a line of writing,
 which should be even ; کرسی مملکت
 kyürsi-i-mæmlékæt (*or* حکومت
 hüküyümèt), The chief town or capital ;
 کرسی سبیل kyürsulû, *a. t.* Written straight
 in a line (writing).

کروش kirish, *s. t.* Catgut; a bowstring; a joist (of timber). [dishments.]

کروشما kirishma, *s. t.* Coquetry, blanching; گهرفت ghirift, *s. p.* A taking, seizing; | —, —et, *v. a.* To take, seize, catch.

گهرفتار ghiriftār, *a. p.* Seized, taken; troubled with, afflicted with.

گهرفت ghiriftē, *a. p.* Seized, taken, caught.

گهرک gherek, *a. t.* Fitting, beseeching, opportune; —, *c. t.* Whether, or whether; گهرهگی گهرهگی گهرهگی gherēghi-ghibi, (As is beseeching to it) Well, properly, thoroughly; —, ghyūrgh, *s. p.* A wolf.

گهرگه kērghef, *s. t.* An embroidering frame.

گرم kērm, *s. a.* Kindness, favour; —, | —, —et, *v. a.* To give or do as a favour; — —, *v. n.* To be so kind, be so good, to do the favour; —, kērm, *s. a.* A grape-vine; —, ghērm, *a. p.* Warm, hot, sultry; swift; —, kīrm, *s. p.* A worm.

گرمā kyūrēmā, *s. pl. a.* (of کریم kērim), The noble, the great, the generous; —, ghērmā, *s. p.* Hot weather, heat of summer.

گرمān kīrmān, *s. t.* A town; —, Kērmān, *s. p.* Kerman (the town of, in Persia).

گرمānshāh Kērmānshāh, *s. p.* Kermanshah (the town of, in Persia).

گرمک ghārmek (*aor.* گهرمک ghermēk), *v. a.* To stretch, extend forcibly; — حاجه hācha-ghārmek, *v. a.* To crucify (extend on a cross). [Carmel.]

گرمک dāghī Kērmēl-dāghī, *s. t.* Mount

گرمیت ghērmīyyēt, *s. a.* Warmth; heat; jealousy; activity.

گرمید kīrēmīd, *s. t.* A tile.

گروه ghrēv, *s. p.* A pawn, pledge; a hostage.

گروان kārwan, *s. p.* A caravan or company of travellers or merchants on the road; گروان سرای kārwan-sērāy, *s. p.* A caravanserai.

گروب kyūrūb, *s. pl. a.* (of کرب kērb), Sorrows, afflictions, griefs, cares.

گروبون kērūbīyyūn, *s. pl. a.* The cherubim. [form for a bed or sofa.]

گروت kārēvēt, *s. t.* A bedstead or platform.

گروه ghyūrūh, *s. p.* A body of people.

گرویز kērēvīz, *s. t.* Celery.

گره kērēh, *s. a.* Aversion, distaste, repugnance; —, kērrē, *s. a.* One time

(in repetition); گرهā kārēhā, *ad. a.*

Repugnantly, with distaste; —, kyūrē,

s. a. A globe; —, ghrīh, *s. p.* A

knot; a button; a difficulty; گره kārēh,

ad. a. Once; گره بعد گره kārēh bēd kārēh,

ad. a. Time after time, repeatedly, often; گره

بر گره bīr-kārēh, Once; گره

دو گره dō kārēh, Twice; گره

سه گره sā kārēh, Thrice, three times; گره

چهار گره chā kārēh, Four times; &c. &c.; گره

بعضی bl'zi-

kārēh, Sometimes; گره

برقچ bīr-kārēh,

Several times; گره

چند kārēh,

How many times? how many times soever; گره

کره kyūrē'i-ārz, The terrestrial globe; the world; گره

کروی kyūrēvī (*fem.* گره kyūrē-

viyyā), *a. a.* Globular, spherical;
 گروييات kyūreviyyāt, *s. pl. a.* Spherica.
 گريبان ghiryān, *a. p.* Weeping.
 گريد Ghrid, *s. t.* The island of Crete.
 گريز ghriz, *s. p.* Flight, running away.
 گريزان ghrizān, *a. p.* Who takes flight,
 fugitive.
 گريم kèrīm, *a. a.* Noble; worthy of
 respect; generous; kind; گريم الشيم
 kèrimu-'ah-ahlyèm, *a. a.* Of a noble
 and generous disposition; الله گريم
 Allāh-kèrīm! God is good! گريمانه
 kèrimānā, *a. p.* Pertaining to a noble,
 generous, or kind person.
 گريمه kèrimā, *s. a.* A daughter; —,
a. a. (*fem. of* گريم), Noble, worthy
 of respect; ايت گريمه āyēti-kèrimā,
 (A wonder worthy of respect) A phrase
 or verse of the Kur'ān. [hostage.
 گريو ghriv, *s. p.* A pawn, pledge; a
 گريه kèrīh, *s. a.* Ugly, displeasing,
 unpleasant, disagreeable, disgusting;
 —, ghryā, *s. p.* Tears, weeping.
 گر ghèz, *s. p.* An ell, the length of an
 arrow; —, ngiz, *prov. t.* Your (joined
 to the end of a substantive; as بابا
 bāba, Father, باباگر bābangiz, Your
 father). [edge of a sabre.
 گريک ghizlik, *s. p.* A penknife; the curved
 گريمک ghèzmek (*cor.* گريز), *v. a.*
 To walk about, take a walk, pro-
 menade; to go about; to be at large;
 گريدمک ghèzdirmek (*cor.* گريز
 dirir), *v. a. caus.* To cause or allow to
 walk about; to show (anyone) over (a

place as a sight to be seen); گريز
 ghèzinmek, *v. a.* To walk up and down
 without any exterior object; گريز
 گريتمک ghèzmeğkè-ghitmek, *v. a.* To
 go for a walk. [am-
 گريزند ghèzend, *s. p.* Loos, damage, injury
 گريزید ghèzidā, *a. p.* Bitten; —, گريز
 zidā, *a. p.* Choice, chosen, select.
 گريزين ghyūzīn, *a. p.* (*is compositional*). Who
 seeks, chooses, prefers. [sear-
 گريزدام kèzhdām, *s. p.* (Crooked-tail) گريز
 کس kèss, *s. p.* (*pl.* گريزان kèssān). A
 person; گريز هرکس hēr-kèss, *pr. t.* Every-
 body; —, kyūss, *s. p.* The female
 organ of generation. [of comm-
 گريساد kèssād, *s. a.* Heaviness, stagnation
 گريسادت kèssāfet, *s. a.* Obscuration.
 گريسالهت kèssālèt, *s. a.* Sloth.
 گريساب kèssab, *s. a.* An acquiring, gain-
 ing, obtaining; —, kèssab, *s. a.* An
 occupation of profit, trade, business-
 —, kèssab-et, *v. a.* To acquire, gain,
 obtain.
 گريستاکھ kyūsstākḥ, *a. p.* Bold, impudent,
 insolent; گريستاکخانه kyūsstākḥānā
a. p. Pertaining to a bold, impudent
 person.
 گريستانه kèstānā, *s. t.* A chestnut.
 گريستار ghyūstār, *a. p.* (*is compositional*).
 Who or which diffuses or scatters
 گريسر kèsar' (kèssir), *s. a.* A breaking-
 smashing; a defeating, routing, a
 mortifying, subduing; the pronounc-
 ing a consonant with the vowel i or i
 following it in the same syllable; a

vulgar fraction (in arithmetic); —, kèssr, *s. t.* A small adze; —, kèssr-et, *v. a.* To break; to rout; to mortify; کسر نفس kèssri-nèfəs, The mortifying the flesh; کسراعشاری kèssri-ā‘shāri, *s. p.* A decimal fraction; کسورات kyūasūrāt, *s. pl. a.* (of کور kyūasūr, *pl. of* کسر kèssr), Vulgar fractions; fractions (in arithmetic). [equivalent to *i* or *i*.
 کسرہ kèssrē, *s. a.* The vowel-point —,
 کسری kèssrā, *s. a.* General name for a king of Persia, as Cæsar for a Roman emperor. [snapped.
 کسسته kyūasistē, *a. p.* Broken, کسک kèssik, *s. t.* Cut; cut off; having a part cut off; terminating abruptly; separate, detached (words or ejaculations).
 کسکین kèssakin, *a. t.* Sharp (cutting); strong, sharp, pungent; violent; swift; intelligent.
 کسل kèssel, *s. a.* Sloth, sluggishness; neglectfulness, negligence.
 کسلان kèsalān, *s. a.* Slothful, sluggish; neglectful, negligent. [charge, or tax.
 کسم kèssim, *s. t.* A determined price, کسمک kèssmek (*aor.* کسر kèssr), *v. a.* To cut; to cut off, chop off, slice off, amputate; to determine, decide, fix, conclude; to interrupt, prevent; to bring to an end, finish, put a stop to; — امیدینی ùmīdini-kèssmek (*changing the pronoun as required*), *v. n.* To lose all hope; — برینک عقلی bīrīng-

-“akli-kèssmek, *v. s.* To think in the affirmative, to hope (*generally used in the negative, as* عقم کسمز “aklim-kèssmāz, *I think not, I cannot venture to hope it*); — سوتدن sūtdan-kèssmek, To wean; — فیأت fī‘āt-kèssmek, To fix a price; کسملک kèssilmek (*aor.* کسلیور kèssilīr), *v. p.* To be cut, cut off; determined, fixed, concluded; interrupted; finished, ended, put a stop to; —, *v. s.* To break, snap, become broken (a rope, &c.); to end, stop, finish; to become, turn into, be changed into; کستمک kèssishmek (*aor.* کسشور kèssishīr), *v. a.* To fix or conclude mutually.
 کسما kèssma, *s. t.* A soft kind of rock or shale which disintegrates on exposure to the weather. [anything.
 کسندی kèssindi, *s. t.* Pieces cut off from کسوت kīssvet, *s. a.* Costume, dress.
 کسوف kyūasūf, *s. a.* A solar eclipse.
 کسبجی kèssaji, *s. t.* One who cuts as an occupation; — یول yūl-kèssaji, A highwayman; — یان yān-kèssaji, A pickpocket.
 کش kèsh, *a. p.* (*in composition*), Who or which bears, supports, or draws, pulls; —, کش, *a. p.* (*in composition*), Who or which kills, slays; —, کیش! *int. p.* Check to your king!
 کشا kyūshā, *a. p.* (*in composition*), Who or which opens; who or which conquers, subdues; who or which makes bright or joyful.

کشان *kyùshād, s. p.* The act or manner of opening; a special method of beginning the game of backgammon.

کشاده *kyùshādé, a. p.* Open; opened.

کشانف *kèshshāf, s. a.* An officer whose business it is to examine and report upon something, as a valuer or a coroner.

کشاکش *kèsh-ā-kèsh, s. p.* A state of discord; pull here, pull there.

کشان *kèshān, a. p.* Who or which bears, supports; draws, pulls; drags itself along. [brightness.]

کشایش *kyùshāyish, s. p.* Openness,

کشت *ghèsh, s. p.* A passing by; —,

کاشت *s. p.* Seed-sowing; sown seed;

growing corn; کشت و گذار *ghèsh-*

-u-ghyùzār, A promenade, a travel;

کشزار *kisht-zār, s. p.* A field of arable land, sown or to be sown.

گشته *ghèsh, a. p. (in composition),*

Become; —, کشته *s. p.* Sown; —,

کشته *s. p.* Slain, killed.

کشتی *kèsh, s. p.* A ship, boat, vessel;

the ark (of Noah); کشتیان *kèsh-*

bān, s. p. A sailor, boatman.

کشش *kèshish, s. p.* An act or manner

of bearing, supporting; or of pulling;

or of fighting; —, *kyùshish, s. p.*

Slaughter.

کششله *(for کیشله) kèshishléma, The*

wind or quarter of Mount Olympus)

کششله *s. t.* The south-east wind

or quarter; کبله کششله *kibla-kèsh-*

ishléma, S.S.E.; کون طوغیسی کششله

ghyun - (doghrussu) - kèshishléma, E.S.E.

کشف *kèshf, s. a.* The uncovering anything covered; the discovering anything existing but unknown; the examining and valuing any property; the making an estimate; the estimate itself; the examining into the condition and circumstances of any thing or act; |—, —*et, v. a.* To uncover; to discover; to examine, survey, value, estimate; to examine into the circumstances of a thing or fact.

کشک *kèshkek, s. t.* A kind of porridge.

کشکول *kèshkyül, s. p.* A mendicant's

begging-basket, generally of coc-

nut shell, hung by chains.

کشمش *kiahmish, s. p., or کشمش اوزومی*

kiahmish-üzumu, s. t. Common raisin,

plums. [squabble, battle.

کشمش *kèsh-mékèsh, s. p.* A fight.

کشش *kiahnish, کشش *kiahnī, s. p.**

The coriander. [v. a. To neigh.

کشمش *kiahnémek (cor. کشمش *kiahnī)**

کشوده *kyùshūdè, a. p.* Opened.

کشور *kiahvkr, s. p.* A country, region;

کشورکش *kiahvkr - kyùshā, s. p.* A

monarch, subduer of regions.

کشی *kishi, s. t.* A person, individual;

کشیزاد *kishi-zādè, s. p.* A gentleman

by birth, person of gentle extraction.

کشیده *kèshidè, a. p.* Borne, supported;

pulled, drawn; who has borne; who

has drawn; —, *kyùshidè, a. p.* Killed,

slain.

كشيش *kèshish*, *s. p.* A Christian monk or priest; طائى —, —*dāghī*, The Bithynian Olympus.

كظم *kyàzm*, *s. a.* A subduing (one's own rising anger); | —, —*et, v. a.* To subdue (one's rising anger).

كعب *kyà"b*, *s. a.* The ankle-joint or projecting bone; a cube.

كعبة *kyà"bē*, *s. a.* The sanctum sanctorum, or *square-house* at Mecca, towards which Muhammedans turn, when praying, in all parts of the world; كعبتين *kyà"bétèyn*, *s. a. dual.* The two *kyà"bés*, the present one at Mecca and the former one at Jerusalem.

كف *kèf*, *s. p.* Foam, froth; —, *kèf*, *s. a.* The palm (of the hand); the sole (of the foot); —, *kèff*, *s. a.* The act of drawing back, withdrawing; يد —, *kèffi-yèd-et, v. n.* To withdraw the hand from possession, to relinquish, or give up one's hold.

كفار *kyùffār*, *s. pl. a.* (of كافر *kyāfir*), Infidels, unbelievers, non-Muhammedans.

كفارت *kèfàrèt*, *s. a.* A kind of voluntary deodand or expiatory alms-giving.

كفاف *kèfāf*, and كفاف نفس *kèfāfi-nèfsè*, *s. a.* Subsistence, maintenance.

كفال *kèfal*, and كفال بالغي *kèfal-bàlighi*, *s. t.* (*Greek*) The grey mullet (fish).

كفالت *kèfālèt*, *s. a.* Guaranteeship; bailship; | —, —*et, v. n.* To be bail or guarantee.

كفالونيا *Kèfalōnia*, *s. t.* Cephalonia.

كفايت *kifāyet*, *s. a.* The being enough, ample, sufficient; the being competent; the being anyone's equal in position; | —, —*et, v. n.* To be enough; — مرتبه —, *kifāyet-màrtébé*, *a. or ad. t.* Enough.

كفت *ghyùft*, *s. p.* A word, saying, talk, speech; وكو كفت *ghyùft-u-ghyū*, Chit-chat, talk, conversation; discussion; | — —, *ghyùft-u-ghyū-et, v. n.* To converse, talk, chat; to discuss, have a discussion.

كفتار *ghyùftār*, *a. p.* Talk, conversation.

كفته *ghyùfté*, *a. p.* Said, spoken; —, *s. p.* The words (of a song).

كفتين *kèffètèyn*, *s. a. dual* (of كفة *kèffé*), The two basins of a balance.

كفچه *kèfché* (*kèpché*), *s. p.* A ladle.

كفر *kèfr*, *s. a.* An expiating (any sins by alms-giving, &c.); —, *kyùfr*, *s. a.* Unbelief, misbelief, denial of the unity of God or of the apostleship of Muhammed; swearing, cursing; | —, —*et, v. n.* To say anything smacking of misbelief; to curse and swear; كفران نعمت *kyùfrāni-ni"mèt*, or كفران نعمت *kyùfrāni-ni"mèt*, Ingratitude, denial of benefits (in word or deed).

كفرى *kèffrè*, *s. pl. a.* (of كافر *kyāfir*), Misbelievers, non-Muhammedans.

كفش *kèfsh*, *s. p.* A shoe or slipper.

كفكير *kèf-ghir*, *s. p.* A skimmer; the strainer of a sink-hole.

كفن *kèfen* (*kèfin*), *s. a.* A winding-sheet.

كفو kyūfv, *s. s.* A peer, an equal in position.

كفة kēffé, *s. a.* One basin of a balance.

كفيل kēfil (kēyfil), *s. a.* A person who is bail or guarantee, or answerable.

ككرمك ghèghāirmek (*ص. ككرر* ghèghāirir), *v. s.* To belch.

ككر ghèngz, *s. t.* The opening of the nostrils into the mouth.

ككك kèkik, *s. t.* Wild thyme.

ككك kèklik, *s. t.* A partridge.

كل kèl, *s. t.* The ringworm, tetterworm, scald (of the head); —, *a. t.* Affected with the ringworm, tetter, or scald;

—, ghyùl, *s. p.* A rose; a flower; —, kyùll, *s. a.* The whole, all; —, ghil,

s. p. Clay; —, kil, *s. t.* Fullers' earth; bole; كك صويي ghyùl-sūyū,

Rose-water; كك بشكر ghyùl-bé-shèkar, Conserve of roses; كك اعاجي ghyùl-

-agāji, A rose-bush; rosewood.

كلا kilā, *pr. a.* Both (كلا التقديرين *على* "āla-kilā-'t-tākdīrēyn, In both cases).

كلاب kilāb, *s. pl. a.* (of كلب kēlb), Dogs; —, ghyùlāb, *s. p.* Rose-water;

—, kyùllāb, *s. a.* A hook for pulling and reaching things with.

كلاج ghyùllāj, *s. t.* A sweet dish made from very white and thin skin-like cakes, composed of some farinaceous substance.

كلاغ kèlāgh, *s. p.* A crow, rook, or raven.

كلال kèlāl, *s. a.* Lassitude, fatiguedness.

كلام kèlām, *s. a.* A saying, a word, speech; كلام —, kèlāmi-kādīm, The

eternally existing word (of God, i. e. the Kur'ān); ميركلام miri-kèlām, (A

lord of speech) A fluent or eloquent speaker; رد كلام rēddi - kèlām - et.

v. s. To answer one in conversation:

مصل خلاصه كلام khūlāssā'i-kèlām, محصل مآهالي كلام māhāli-kèlām, نتيجه كلام nētyē'i-

-kèlām, *ad. t.* In short, in fine, to sum up all. [Of a minaret or steeple

كلاه kyūllāh, *s. p.* A felt cap; the spire

كلب kēlb, *s. a.* A dog.

كلبانك ghyùl-bāngh, *s. p.* The Muhammedan call to prayer or to battle.

كلبتان kèlbētān (kèrpédān), *s. a. det.* Pincers, pliers, forceps.

كلبرو or كلبري ghèl-béri, *s. t.* A kind of iron hook for stirring the fire in a

oven.

كلبك kèlèbèk, *s. t.* A butterfly.

كلبه kyùlbé, *s. p.* A hut; a cell.

كلخان kyùlkhān, كلفن kyùlkhān, *s. p.* The fireplace of a bath, the stove.

كلكاني kyùlkhāni, *s. p.* A little blackguard (as usually to be found at night in the

fire-rooms of public baths). [bouquet

كلكسه ghyùl-dēsāté, *s. p.* A nosegay.

كلر kèlar, *s. t.* Shagreen (skin of some kinds of fish, &c.). [det.

كلستان ghyùllastān, *s. p.* A flower-garden.

كلش kèlesh, *s. t.* A ringwormy, mangy fellow. [flower-garden

كلشن ghyùlshèn, *s. p.* A flower-bed.

كلفت kyùlfet, *s. a.* The care and trouble attending work; كلفت —, —,

v.n. To be at the trouble, to put one's self out of the way.
كلك kèlek, *s. t.* A kind of raft in the Tigris and Euphrates, &c., supported by inflated sheep-skins; —, *kilk*, *s. p.* A reed-pen.
كلشت ghyùlghèst, *s. p.* A place of promenade among flowers.
كلگون ghyùlghyün, **كلگونه** ghyùlghyüné, *a. p.* Rose-coloured; —, *s. p.* Rouge.
كلمة kèlimé, *s. a. (pl. كلمات kèlimât)*, A word; **كلمة الله** kèlimétu-'llāh, (The word of God) Jesus Christ.
كلمك ghèlmek (*اور. کلور* ghèlir), *v.n.* To come; to arrive; — **ایمانه** imānaghèlmek, *v.n.* To receive, embrace the true faith; — **حقندن** hākkīndan-ghèlmek, *v.n.* To overcome; to manage; — **راست** rāst-ghèlmek, *v.n.* To meet by hazard; — **الدين** èldan-ghèlmek, *v.n.* To be possible, in one's power; (*joined to the fifth gerund of any verb, it forms a new class of verbs signifying to be usual to —, as:*) **اوله كلك** òla-ghèlmek, To be, in a customary manner; **وبريله كلك** vèrila-ghèlmek, To be customarily given; **كلنمك** ghèlinmek, *v.p.* To be arrived at.
كلنك kyùlunk, *s. t.* A stone-cutter's hammer-pick for shaping stones.
كلوگير ghyùlir, *s. p.* The throat; **كلوگير** ghyùlir-ghir, *a. p.* Which seizes the throat, chokes.

كلور ghèlir, *s. t.* Income, revenue, receipts.
كلبولی Ghèllboli, *s. t.* The town of Gallipoli.
كله kèllé, *s. p.* The head, the pate (detached from the body); a sheep's head (cooked); a loaf (of sugar); a head (of a cabbage, &c.); —, **گھیللے** ghyùllé, *s. t.* A cannon-ball, a shot; —, **گھلے!** (*In backgammon, said when the adversary has a man on the bar and throws such points as are covered; it means literally*) (wait patiently in order) that (a favourable point) may come! —, **گھلے**, *s. p.* A flock, herd; —, **گھیلے**, *s. p.* Plaint, lament; —, **کھیلے** (*عب. from کھیل* kyùlāh), *s. p.* A cap; a spire; **کھیلے-پوش** kèllé-pòsh, *s. p.* (Head-cover) A cap.
کھیلے kèlépir, *s. t.* A prize obtained by chance.
کھیلی kyùlli (*fem. کھیلیه* kyùlliyé), *a. a.* Pertaining to all, to the whole; general, universal; much, great (in number or quantity); **کھیلیات** kyùlliyât, *s. pl. a.* Generalities, universalities; the general sciences; the whole works of an author; **کھیلیت** kyùllyèt, *s. a.* Universality; greatness (of number or quantity); **کھیلیت اوزر** kyùllyèt-ùzèrâ, In great quantity; **کھیلی** kyùlliyân, *بالکھیه* bi-'l-kyùlliyé, *ad. a.* Altogether, quite, totally.
کھیلچه kyùliché, *s. p.* A disk; a bar, ingot of metal.
کلید kilid, *s. t.* A lock; **اصمه کلید** asma-

-kilid, A padlock; كليلدلمك kilidlémek (ktilémek), *v.a.* To lock. [church.
 كليا kèlissa, *s. f.* (Greek), A Christian
 kilim, *s. f.* A Turkey carpet (of various kinds); —, kèlim, *s. a.* An interlocutor; كليم الله kèlimu - 'llāh, Moses, the interlocutor of God.
 كمين ghèlin, *s. f.* A bride; a newly-married daughter - in - law; كمينك ghèlinlik, *s. f.* The quality of being a bride; —, *a. f.* Nubile (girl), marriageable; كمينجك ghèlinjik, *s. f. dim.* A little bride; a weasel(?); a ferret(?); كمينجك چيچكي ghèlinjik-chichégki, The wild red corn-poppy.
 کم kəm, *a. p.* Few in number, small in quantity; insignificant, trifling; bad (always used in the negative, as کم دکل kəm-dighil, It is not so very bad); —, kəm and kèmm, *s. a.* Quantity (in number or substance); —, ghèm, *s. f.* A snaffle; —, ghyùm, *a. p.* Lost; —, kyùmm, *s. a.* A sleeve.
 كما kəma, *ad. a.* As; كما في الـول kəma-fi-'l-əvvəl, As at first; كما في السابق kəma-fi-'as-sābik, As before; كما كان kəma-kyān, As it was; كما ينبغي kəma-yènbəghī, As is fitting, as is proper.
 كومات kyùmāt, *s. pl. a.* (sing. not used), Warriors, heroes, champions.
 كماشته ghyùmāhté, *s. p.* (pl. كماشتكان ghyùmāhtèghyān), A person in any public office or employ.
 كمال kəmal, *s. a.* Perfection of any

state or quality; completeness; كمال كماله kəmalī-kəmaléhé, In a supreme degree; كمال بولمتي kəmal-būlmətī, كماله كماله كماله kəmalé - kəmalé (كمنه ghèlmek, وارستى vārmak), *v.a.* To arrive at perfection; كمالات kəmalāt, *s. pl. a.* Perfections of various qualities.
 كمان kəmān, كمانه kəmānā, *s. p.* A bow (for shooting); a violin; —, ghyūmān, *s. p.* A doubt; a suspicion; كمانچه kəmānchē, *s. p. dim.* A small violin.
 كمانكش kəmān-kəsh, *s. p.* An archer, bowman; a toxophilite.
 کمتر kəmtār, *a. p. compar.* Less; smaller; very little; very small; humble.
 کمترانه kəmtārānā, *a. p.* Pertaining to a humble individual; كمتارين kəmtārīn, *a. p. sup.* The least, smallest; most humble. [broc-
 كمنه kəmkhā, *s. p.* A kind of Oriental sash; an arch; (pl. كمنر kəmrār) An aqueduct on arches; —, ghyūmār, *s. f.* A gnawing noise of rats; كمنر گھممر-سچانی ghyūmār-səchānī, A rat; كمنر بسته kəmrār-bəsté, *a. p.* Grilled ready.
 كمراد ghyūmrāh, *a. p.* Lost, erring from the road; corrupt, depraved; كمراد لئوس ghyūmrāh-ləwūs, Lious.
 كمرک ghyūmruk, *s. f.* (Greek) A custom-house; an export or import duty; كمرک قور کمرکی kəmrā-ghyūmruk, Land custom - house; كمرک رسمی rəssmī-ghyūmruk, An export

import customs duty; کمرکدن ghyùmrukdan - klchirmak, *v.a.* To smuggle.
 کمرک ghémirmek (*aor.* کمرر ghémirir), *v.a.* To gnaw.
 کیمسان kiméssané (kimsá), *s.t.* A person; (*with a negative*) Nobody, no one; (*with an interrogation or a verb in the conditional*), Anyone. [a halter.
 کیمند kèmmènd, *s.p.* A noose, slip-knot;
 کمر or کومر kyémur, *s.t.* Charcoal;
 معدن کومری mà“den - kyùmuru, Mineral coal, mine coal, fossil coal, coal;
 فوندہ کومری fūnda-kyémuru, Charcoal made from vine-branches(?), or heather, furze, &c.(?), used by blacksmiths, coppersmiths, tanners, &c.
 کیممؤن kèmmūn (kimiyon), *s.a.* Cummin; —, kyùmūn, *s.a.* A hiding one's self, laying wait, lying in ambush.
 کیمي ghèmi, *s.t.* A ship; کیميجي ghèmiĵi, *s.t.* A sailor; چرخ کيميسي (chàrk)-ghèmissi, A steamer; آتش کيميسي atèsh-ghèmissi, A fire-ship;
 جنگ کيميسي jènk-ghèmissi, A man-of-war; بگلك کيميسي bègAlik-ghèmissi, A government ship, man-of-war or otherwise; تجار کيميسي tūĵjār-ghèmissi, A merchantman.
 کيميت kèmmiyyèt, *s.a.* Quantity; —, kyùmèyt, *s.a.* A bay horse.
 کيميد or کيموک kèmik, *s.t.* A bone.
 کيمين kèmin, *s.a.* An ambush, ambuscade; —, and کيمينه kèminè, *a.p.* Very small; very few; very humble.

کن kèn, *a.p.* (*in composition*), Who digs, undermines; —, kyùn, *a.p.* (*in composition*), Who makes, does; —, kèn (*for* ايکن iken), *gerund of the fragmentary verb substantive*, While being; —, kyùn, *v. imperat. a.* Be thou, exist thou (the word with which God created all things).
 کنار kènār, *s.p.* An edge, margin, border, shore; a marginal note; a postscript; در کنار dār-kènār-et, *v.a.* To write as a marginal note, or as a postscript. [makes, does.
 کنان kyünān, *a.p.* (*in composition*), Who كناهكار ghyünāh, *s.p.* A sin; گناهكار ghyünāh-kyār, *s.p.* A sinner; —, —et, *v.a.* To commit sin; گناهي گناهي ghyünāhi - boynunguza! May the sin thereof (light) upon your neck!
 کنایه kināyè, *s.a.* Metonymy, the giving to understand one's meaning by parallel, and not direct, explanation.
 کنائس kènā'iss, *s.pl.a.* (*of* كنيسه kènissè), Christian churches.
 کنبد kyünbed, *s.p.* A dome, cupola; a domed building.
 کنت kinet, *s.t.* A clamp or cramp-iron; کنتلک kinetlèmek, *v.a.* To join with clamps or cramps.
 کنج ghènj, *a.t.* Young; —, *s.p.* A hidden treasure; —, kyünj, *s.p.* A corner.
 کنجایش ghyünjāyish, *s.p.* Measure, capacity; کنجایشپذير گناهي ghyünjāyish-pèzīr, *a.p.* Measured.

کنجشک *kyūnjshk*, *s. p.* A sparrow.
 کنجلمک *ghènjlmeek* (*scr.* کنجلاور *ghèn-jèlir*), *v.s.* To become young again in appearance or activity.
 کنجور *ghènjvôr*, *s. p.* A treasurer.
 کنجیدہ *ghyūnjidê*, *s. p.* Measured as to capacity. [magazine, store.]
 کنجینہ *ghyūnjīnê*, *s. p.* A treasury.
 کند *kənd*, *s. p.* A village; —, *kyūnd*, *a. p.* Blunt; stupid.
 کندر *kəndir*, *s. t.* Hemp.
 کندم *ghəndum*, *s. p.* Wheat; کندم نما *ghəndum-nūmā-və-jəv-fārīsh*, A cheat, one who shows wheat and sells barley.
 کندو *kəndi*, *s. t.* Self; —, *s. t.* Own; کندم *kəndim*, Myself; کندک *kəndīk*, Thyself; کنديسي *kəndīsai*, His, her, its, self, himself, itself; کنديمیز *kəndīmiz*, Ourselves; کنديگر *kəndīgr*, Yourselves; کنديلری *kəndīlērī*, Themselves, themselves; کندي بابام *kəndi-bābam*, My own father; کندي پاروگر *kəndi-pārōgr*, Your own money, &c.; کندي حالنده *kəndi-hālīndê*, *s. t.* (A person) who minds his own business without meddling in the affairs of others.
 کنديده *ghəndīdê*, *s. p.* Putrid, stinking.
 کنز *kənz*, *s. a.* Hidden treasure.
 کنش *ghənīsh*, *a. t.* Wide; full, ample; large, bountiful; کنشتمک *ghənīsh-lstmek*, *v.s.* To make wide, full, or ample. [a privy.]
 کنف *kənef*, *s. a.* A side, coast, region;

کنک *kyūnk*, *s. p.* Pipes for water, &c., of earthenware or of trees bored or.
 کنکره *kyūnghyūrê*, *s. p.* The crenelated battlements of a castle, or a square tower or spire of any building; also top, peak; the summit of anything high. [Who makes, does.]
 کننده *kyūnendê*, *s. p.* (in composition).
 کنوز *kyūnūz*, *s. pl. s.* (of کنز *kīnz*) Hidden treasures.
 کنویر *kənevīr*, *s. t.* Hemp (as a plant).
 کنه *ghənê*, *s. t.* A tike; —, *kyūnh*, *s. t.* The inward reality of anything; — گناه *ghyānêh* (*contr. from* گناه *gnāh*), *s. p.* Sin, wickedness.
 کنیه *kyūnyê*, *s. a.* A surname composed by calling anyone the father or mother or the son or daughter, of someone else, thus "The father of lies," "The Son of man," are of this class, as also and more correctly, "The man of Zebedee."
 کنیز *kəniz* (*dim.* کنیزک *kənizek*), *s. f.* A girl, maid, maiden, maid-servant.
 کنیسه *kənīsê*, *s. a.* A Christian church.
 کو *ghyū*, *s. p.* Speech, talk; گوی *ghyūft* - u - *ghyū*, Conversation; — گه *ghèh*, *s. t.* The cud; گه گورمک *ghèh-g'hèrtmek*, *v.s.* To chew the cud; گه گورمک *ghèh-g'hèrtmek*, *v.s.* To bring the cud).
 کوار *ghyūwār*, *s. p.* Taste, savour.
 کواکب *kəwākīb*, *s. pl. a.* (of کواکب *kəwākīb*), Stars. [testimony.]
 کواہ *ghyūwāh*, *s. p.* A witness; witness

کوب *kyòb*, *a.p.* (*in composition*), Who or which beats, strikes.

کوبر *ghyùbrâ*, *s. t.* (*Greek κοπριος*), Stable manure, dung.

کوبک *ghyâbek*, *s. t.* The navel; the heart (of any plant); a degree of descent, a generation in a line.

کوپ *kyùp*, *s. t.* A large jar for oil, water, or wine.

کوپرمک *kyùpurmek* (*aor.* کوپرر *kyùpurur*), *v.n.* To froth; to foam; to lather.

کوپری *kyùpru*, *s. t.* A bridge; an iron staple; a cross-strap behind a buckle.

کوپک *kyùpek*, *s. t.* A dog; کوپک *kyùpek* *اوغلی* *kyùpek-òghlu-kyùpek* (*kyùp-òghlu-kyùpek*), Dog, son of a dog (term of insult or of fun, and even admiration).

کوپه *kyùpé*, *s. t.* An ear-ring; the fuchsia; کوپه سی *khâsséki-kyùpéssi*, *s. t.* Columbine, aquilegia (flower).

کوت *ghyât*, *s. t.* The backside, breech; anus; (*vulg.*) courage; طاق کوتی *tâwuk-ghyâtu*, *s. t.* A wart.

کوتاه *kyûtâh*, *a. p.* Short.

کوتردی *kyùturdu*, *s. t.* A noise as of knocking or falling substances.

کوترمک *ghyâturmek* (*aor.* کوترر *ghyâturur*), *v.a.* To take or carry off or away; to bear, carry.

کوترم *kyùtarum*, *s. t.* A bed-ridden, paralytic person.

کوتری *ghyâsuru*, *ad. t.* In the lump

(bargaining or contracting); —, *s. t.* A bargain in the lump.

کوتک *kyùtek*, *s. t.* A thrashing with a stick; کیمک — *kyùtek-yèmek*, *v.n.*

To receive a thrashing; or کتوک

kyùtuk, *s. t.* The stump of a tree or grape-vine; a block (on which to cut things), a billet (for burning); (*vulg.* for کتب *kyùtub*) The official register of a court of law.

کوتمک *ghyùtmek* (*aor.* کودر *ghyùdâr*), *v.a.* To watch, lead to pasture; *in*

کین کوتمک *kîn-ghyùtmek*, *v.n.* To bear malice, to keep a malicious remembrance of a wrong.

کوتنه *kyùtèh* (*contr. from* کوتا), Short.

کوتی *kyâtu*, *a. t.* Bad; کوتیلمک *kyâtulmek*, *v.a.* To give a bad name, speak ill of.

کوجنمک *ghyùjznmek* (*aor.* کوجنور *ghyùjzènr*), *v.n.* To be hurt, vexed, angry; کوجندرمک *ghyùjzèndirmek*, *v.a.* To vex, make angry, hurt the feelings of.

کوج *ghyùch* (*in oblique cases* کوج *ghyùj*), *s. t.* Work, occupation, business; strength of body; —, *a. t.*

Difficult; —, *ghyùch*, *s. t.* Migration, change of abode; death; the whole of one's traps and effects in moving;

کوج ایش *ish-ghyùch*, Business and occupation; ایشلوکوجلو *ishli-ghyùchlu*,

a. t. Occupied in business regularly;

ایشسز کوجسز *ishsiz - ghyùchsuz*, *a. t.* Having no regular business;

کچ کچ kach-kyach, The retirement of women from the presence or society of men, as practised in the East; —, ghyach-et, *v.s.* To change one's residence, move one's family and furniture; to die; کچ ایله ghyaj-ila, *ad. t.* With difficulty; hardly; کچ بلا ghyach-bèlâ, *ad. t.* Hardly (in point of time), only just, at most, with the greatest difficulty; کچم یتمز ghyajum-yètmez, I am not able, I have not strength sufficient; برینک کوجنه بیرینک blirining - ghyajuna - ghitmek (ghèlmek is generally substituted in the first persons), *v.s.* To go against one's grain, not to be liked, to displease, vex, ruffle.

کوجبه ghyachébâ, *s. t.* A nomade, wandering man; — طاقمی, ghyachébâ-tâkimi, The nomade or wandering tribes.

کچک kyachek, *s. t.* A dancing boy; —, or کچوک kûchuk, *a. t.* Small, little (in size); young, younger, or youngest in age; کچوکلک kûchukluk, *s. t.* Smallness; infancy; littleness, little-mindedness.

کوجمک ghyachmek (*aor.* کوجمر ghyachar), *v.s.* To migrate, change one's abode; to die (*familiar*).

کچه kyaché, *s. p.* Any public place, street, or square. [or buckakin.

کودری ghyùdéri, *s. t.* Chamois leather

کود گود ghyùwdé, *s. t.* The trunk of an animal, man, or tree, distinct from the

limbs or branches; گودلو ghyùwdé, *a. t.* Corpulent.

کورک kyâr, *a. t.* Blind; blunt; —, *s. t.* A blind man; کوراول kyâr-âl! Be thou blind! کوزک کوراولسون ghyâkung-kyâr-âlsun! May thy eyes become blind! (*Imprecations*); اغزی کور agzi-kyâr, Its edge is blunt; —, kyôr, *s. p.* A grave, tomb, sepulchre; کورستان kyôrisetân, *s. p.* A graveyard, burial-ground, cemetery; کورا kyâr-et, *v.s.* To blind, make blind, strike blind; کورلنمک kyârlanmek, *v.s.* To become blunt; to be deprived of vitality (any project); کورلتمک kyârlatmek, *v.s.* To make blunt, to blunt; to deprive of vitality (any growing scheme)

کورجستان Ghyûrjîstân, *s. t.* Georgia

کورجی Ghyûrji, *s.* and *a. t.* Georgian; a Georgian.

کورش ghyûresh, or کولش ghyûlesh, *s. t.* Wrestling; کورشمک ghyûreshmek, کولشمک ghyûleshmek, *v.s.* To wrestle.

کورفز kyârfez, *s. t.* A gulf, bay, cove, inlet; the island of Corfu.

کورک kyûrk, *s. t.* A fur; any fur clothing; —, kyûrèk, *s. t.* A wooden shovel; an oar; a shoulder blade; bone; the galleys (as a punishment)

—, kyârûk, *s. t.* A pair of bellows.

—, ghèvrèk, *a. t.* Brittle; crisp; —, *s. t.* Various kinds of crisp cakes.

کچمک —, kyûrèk-chèkmek, *v.s.* To pull at the oar, to row, to pull.

soner on parole or under surveillance ; the quality of being under surveillance and without leave to go out unless under escort ; کوز دیکمک ghyüz-dikmek, *r.n.* To fix the eyes (upon a thing), to stare (at a thing) ; — —, ghyüz-dègâmek, *v.n.* To produce an evil effect of fascination (the eyes, on anything) ; کوز باغی ghyüz-bâgî, (A knot in the eye) A charm, enchantment, sorcery ; کوز باغیجی ghyüz-bâgîjî, A sorcerer ; کوز کزدرمک ghyüz-ghèzdirmek, *v.n.* To give a cursory look all over ; کوزدن کچورمتی ghyüzden - ghèchirmek, *v.a.* To examine cursorily ; کوز اچمک ghyüz-âchmak, *v.n.* To open the eyes ; to be vigilant, attentive, sharp ; کوز اچدرمتی ghyüz-âchdirmeti, *v.n.* To make or allow (one) to open his eyes, to become vigilant and attentive, or sharp ; کوز اچدرماتی ghyüz-âchdir-mamak, *v.n. neg.* Not to give time or opportunity to take any precaution ; کوز ایدین ghyüzung-âydin ! (May thy eyes (be) radiant! (equivalent to our "I wish you joy!") کوزیمک نوری ghyüzumung - nûru ! Light of my eyes ! اچ کوزلو âch - ghyüzlu, *a. t.* Covetous, insatiable ; کوز اچک اچک ghyüz (Open-eye) and کوزی اچک ghyüzü-âchik (Whose eye is open), *a. t.* Having his wits about him, quick, intelligent ; کوزین ghyüzun, *ed. t.* In autumn, during autumn.

کوزتمک ghyüzetmek (*aor.* کوزدر ghyüzèdir), *v.a.* To look after, keep one's eye upon (from regard to from fear) ; —, *v.n.* To mind, take care, look after one's self.
 کوزتمک ghyüzukmek (*aor.* کوزیکور ghyüzukyur), *v.n.* To be visible, be in sight ; to come in sight, appear, become visible.
 کوزل ghyüzèl, *a. t.* Pretty, fine, handsome, nice, good, excellent, pleasant. نه کوزل nè-ghyüzèl ! How pretty! how nice? how pleasant? یک کوزل pèk-ghyüzèl, Very well! کوزل اولور ghyüzèl-òlur ! That will be excellent that will do very nicely ! کوزلشمک ghyüzèllşmek, *v.n.* To become pretty (from what has been done to it) کوزلشمک ghyüzèllşmek, *v.n.* To become pretty (of itself and without anything being done to it).
 کوزلک ghyüzèluk, *s. t.* Spectacles, binoculars ; an eye-glass.
 کوزلمک ghyüzèlmek (*aor.* کوزلر ghyüzèlur), *v.a.* To eye, watch with the eye. [cake or fritter
 کوزلمه ghyüzèlmé, *s. t.* A species of pastry
 کوزله ghyèvézé, *s. t.* A babbler, a bird
 —, kyüzé, *s. p.* A jug, pitcher.
 کوز kyüz, *s. a.* A drum or kettle-drum
 کوزاله ghyüsâlâ, *s. p.* A calf.
 کوزسپند ghyüsspènd (*for* کوسپند ghyüspènd), *s. p.* A sheep. [(anima-
 کوزستیک kyüsâtèbek, *s. t.* A mole
 کوزسترش ghyüsstèriş, *s. t.* Show, show-

ness ; كوسترشلو ghyùstèrishli, *a. t.*
 Showy. [ghyùstèrir], *v.a.* To show.
 كوسترمك ghyùsstzrmek (*aor.* كوسترر
 كوستك kyùsstèk, *s. t.* A watch-guard
 or chain; any short chain, rope, or
 cord for securing anything, if used
 lengthwise only. [(town of).
 كوستنجه Kùstènjè, *s. t.* Kustendje
 كوسفند kyùssfènd, *s. p.* A sheep.
 كوسگون kyùsskyun, *a. t.* In a pet, vexed,
 angry; —, *s. t.* The sensitive plant;
 كوسگونلوك kyùsskyunluk, *s. t.* A
 pet, a fit of pettishness against anyone.
 كوسكي kyùsskyu, *s. t.* An iron implement,
 a poker or crowbar.
 كوسلا kyùsséle, *s. t.* Sole leather, pump-
 leather; the sole of a shoe or boot.
 كوسمك kyùssmek (*aor.* كوسر kyùsszr),
v.n. To become disgusted or to fall
 out with any thing or any person
 hitherto liked; to wish to break off a
 bargain after having desired it.
 كوسه kyùssè, *s. p.* A person with little or
 no beard naturally.
 كوش ghyùsh, *s. p.* The ear; —, kyùsh,
a. p. (*in composition*), Who exerts him-
 self, who labours at; —, *or* كوش *or*
 كوش ghèvish, *s. t.* The cud, a chew-
 ing of the cud.
 كوشت ghyùsht, *s. p.* Flesh, meat.
 كوشترة kyùshtéré, *s. t.* A sort of long
 plane for forming straight edges to
 boards.
 كوشش kyùshish, *s. p.* A diligent striving,
 exertion, application, effort.

كوشك kyùshk, *s. t.* A summer-house,
 small pleasure house, pavilion; a
 belvedere or look-out room in some
 high position; —, ghèvshek, *a. t.*
 Loose, slack (not tight); lukewarm
 (not zealous); heavy, dull (weather);
 كوشكلك ghèvsheklik, *s. t.* Loose-
 ness; lukewarmness; heaviness; dul-
 ness; a feeling of fatigue or indis-
 position. [ear; a reprimand.
 كوشمال ghyùshmal, *s. p.* A box on the
 كوشوار ghyùshvâr, كوشواره ghyùsh-
 vâre, *s. p.* An ear-ring or drop.
 كوشه kyùshè, *s. p.* A corner; a place of
 retreat from the world; كوشه كير kyù-
 shè-ghir, *a. p.* Who has taken up a
 place of retreat; كوشه درت dèrt-
 -kyùshè, *a. t.* Four-cornered.
 كوشمك ghèvshémek (*aor.* كوشر
 ghèvshér), *v.n.* To become loose,
 slack (a knot or fastening, &c.); to
 become lukewarm (in one's endea-
 vours); to give (frost, ice, &c.); to
 become less severe; كوشتمك ghèv-
 shstmek, *v.a.* To loose, loosen, slacken.
 كوف kyùf, *s. t.* Mouldiness, mould;
 كوف باغلامك kyùfflammek, كوف باغلامت
 kyùf - bāghlamak, *v.n.* To become
 mouldy. [to damson cheese.
 كوfter kyùftèr, *s. t.* A preparation similar
 كوfterن kyùftun, *s. t.* Oil-cake.
 كوfterه kyùftè, *s. t.* Mince-meat balls.
 كوذه kyùfé, *s. t.* A large open basket of
 one, two, or three bushels, with two
 handles.

كوك *kyäk, s. t.* A root; —, *ghyäk, s. t.*
 The sky; heaven; —, *a. t.* Sky-blue;
 كوك يوزى *ghyäk-yüzü* (Face of hea-
 ven), The sky; كوك كورلمك *ghyäk-*
ghyäk-lämek, v.n. To thunder; كوك
 مائيسى *ghyäk-mā'issai (māvissai), s. t.*
 A sky-blue colour; كوك بوييا *kyäk-*
böya, Madder-roots; كوكجى *kyäkju,*
s. t. A herbalist.
 كوكب *kävkeb, s. a.* A star.
 كوكبه *kävkebë, s. a.* Pomp, grandeur,
 splendour.
 كوكچ *ghyügghëch, s. t.* A baking-dish.
 كوكرتة *ghyügghërtë, s. t. (Italian coperta),*
 The deck or upper deck of a ship.
 كوكرجين *ghyügghërin, s. t.* A pigeon;
 كوكرجينلىك *ghyügghërinlik, s. t.* A
 pigeon-house, dove-cote.
 كوكرمك *ghyügghërmek (aor. كوكرر ghyü-*
ghërir), v.n. To put on the blue or
 green colour of the first sprouting of
 corn, &c.
 كوكش *ghyükas, s. t.* The breast, chest;
 كوكش طاق *tävuk-ghyükasu (fowls'-*
breasts), A sweet dish of pounded rice
and fowls' breasts.
 كوكل *ghyüngul, s. t.* The heart or seat
 of the affections; كوكل بولانمى *ghyüng-*
ul-bölanmak, v.n. To feel sick, have
 a nausea; كوكل بولانتيسى *ghyüngul-*
böläntissi, Sickneess, nausea; كوكلىنى
ايتمك *ghyüngulunu-yäpmak (or ايتمك*
ëtnek), To persuade (one), obtain his
consent (changing the pronoun as re-
quired); كوكلىنى خورش طوتتمى *ghyüngu-*

lunu-khösh-tütmak, v.n. To keep one's
 heart or mind free from anxiety or
 vexation; كوكل قالمى *ghyüngul-käl-*
mak, v.n. To be angry, vexed, dis-
 satisfied; كوكل طيانمى *ghyüngul-dä-*
yanmak, v.n. To bear to see or hear of
 (the heart); كوكل اچلمى *ghyüngul-*
-ächilmak, v.n. To become pleased,
 rejoiced, freed from anxiety or re-
 straint; كوكل اچمتى *ghyüngul-äch-*
mak, To open one's heart or mind.
 كوكلى اولمى *ghyüngulu - ölmak (or*
اولمامك in the negative), To
have a desire, a heart, an inclination
اد. t. With all one's heart and soul
جان و كوكلدىن *zän - u - ghyünguldu*
الچق كوكلو *alchak - ghyüngullu, ad.*
كوكلسز *ghyüngulsuz, s. t.* Meek, leaf
 of heart. [water-ket] *كوكم* *ghyügghüm, s. t.* A kind of
كوكنار *ghyüknär, s. p.* A poppy.
 كوكنمك *ghyügghänmek (aor. كوكنور*
ghyügghërir), v.n. See كوكنمك
ghyüwänmek. [s. t. Sulphur]
 كوكورت *kyükürt, or كوكورد* *kyükürd*
 كوكول *kyül, s. t.* The ashes of wood
 charcoal; —, *ghyül, s. t.* A lake,
 pond, a pool, a puddle; كوكول او
-öl, v.n. To be ruined (in property)
 كوكول رنگى *kyül-ränghi, Ash-colour*
 colour of ashes; كوكول كىلمك
-kësilmek, v.a. To be all affected
 undated, like a lake; كوكول باصدى
-bäsdi, s. t. A steak or chop
 (done in the ashes).

کولچہ *kyùlché*, *s. t.* A bar or ingot of metal.

کولخان *kyùlkhàn*, *s. p.* An ashpit; a place from whence the fire is fed in large establishments. (See کولخان).

کولشمت *ghyùleshmek*, *v.n.* (See کورشمک), To wrestle; —, *ghyù-lushmek*, *v.n.* To laugh together.

کولکن *gyùlghàn*, *s. t.* The beech-tree.

کولکا *ghyùlghé*, *s. t.* A shadow; shade; کولکلیک *ghyùlghèlik*, *s. t.* A shady place; anything which creates a shade.

کولسمیک *ghyùlumsümek* (*aor.* کولسمر *ghyùlumsær*), *v.n.* To smile derisively.

کولمک *ghyùlmek* (*aor.* کولر *ghyùlær*), *v.n.* To laugh; to smile; — پک *pek-ghyùlmek*, To laugh out; — خفیف *khàfif-ghyùlmek*, To smile; — ادمک *àdaming-sàkalina-ghyùlmek*, *v.n.* To try and make a fool of anyone, to deceive (*lit.* To laugh at one's beard); — بيق التند *bìyik-àltinda-ghyùlmek*, *v.n.* To laugh in one's sleeve (*lit.* To laugh under one's moustache).

کوله *kyùlé*, *s. t.* A male slave, bondsman; کولنگیز *kyùléngiz*, Your slave, your humble servant. [Mameluke.

کوله من *kyùlémnèn*, *s. t.* An old Egyptian کولمچ *ghyùlmèch*, *s. t.* (?) کولمچ بالی *ghyùlmèch-bàli*, Honey in the comb; ابه

کولمچی *èbè-ghyùlmèjji*, *s. t.* The marsh-mallow; the common geranium.

کولمر *kyùmur*, *s. t.* Charcoal. See کولمر.

کولمس *kyùmèss*, *s. t.* A fowl-house, hen-coop.

کولمش *ghyùmish*, *s. t.* Silver; کولمشی *ghyùmishī*, *a. t.* Silver-grey.

کولمک *ghèvmek* (*aor.* کولر *ghèvær*), *v.a.* To chew (the cud).

کولمک *ghyùmlek*, *s. t.* A shirt; a coat (of paint).

کولممک *ghyùmmek* (*aor.* کولمر *ghyùmær*), *v.a.* To bury, inter; کولممک *ghyùmmulmek*, *v.n.* To bury one's self; —, *v.p.* To be buried.

کولمه *kyùmé*, *s. t.* A heap; a group.

کون *ghyùn*, *s. t.* A day; the sun; —, *ghyün*, *s. p.* (*in composition*), Colour; —, *a. p.* Coloured; —, *kyün*, *s. p.*

The backside, breech; — کون *kèvn*, *s. a.* Being, existence; کون طوغیسی *ghyùndògàvasav* (*dògàvasav*), *s. t.* The east point of the horizon; the east wind;

کون اولسی *èvvàlsi-ghyùn*, The day before yesterday;

کون اولر *(ò)-bìr-ghyùn*, The day after to-morrow;

کون دها اولر *dàhà-ò-bìr-ghyùn*, The third day from this;

کون بولر *bù-ghyùn*, To-day, this day;

کون بولر *bir-ghyùn-èvvàl*, *ad. t.* As soon as possible, as early as possible; one day before;

کون هر کون *hèr-ghyùn*, Every day;

کون اولر *iki-ghyùndé-bìr*, Every other day, every second day, every alternate day;

کون بولر *ghyùn-bè-ghyùn*, کون بولر *ghyùndan-ghyùné*, From day to day, daily; کون بولر *bìr-ghyùn*, کون بولر *ghyùnlardan-*

-bir-ghyun (*or* بریسندہ *birisainda*),
Once upon a time; one day.
کوناگون *ghyūn-ā-ghyūn*, *a. p.* Of various
colours, many-coloured; of various
kinds and sorts.
کوندر *ghyūndr*, *s. t.* A staff (of a boat-
hook, a flag-staff, &c.).
کوندرمک *ghyūndarmek* (*aor.* کوندر
ghyūndarir), *v. s.* To send.
کوندوز *ghyūnduz*, *s. t.* The daytime;
کوندوزین *ghyūnduzun*, *ad. t.* In the
daytime, during the daytime, by day;
کوندوز کیجه *ghèjé-ghyūnduz*, Day and
night.
کوندرک *ghyūndrīk*, *s. t.* A day's pay
or wages; کوندرکچی *ghyūndrīkji*,
s. t. A day-labourer, workman hired
by the day.
کونش *ghyūnēsh*, *s. t.* The sun.
کونلک *ghyūnluk*, *s. t.* Frankincense; a
quantity relating to a day; —, *a. t.* A
day old, of a day's standing.
کونمک *ghyūwānmek* (*aor.* کونور *ghyū-*
wānir), *or* کونمک *ghyūghānmek*
(*aor.* کونور *ghyūghānir*), *or* کونمک
ghyūyānmek (*aor.* کونور *ghyūyānir*),
v. s. To trust, place one's faith in (as a
support, protection, or assistance).
کونه *ghyūnē*, *s. p.* A kind, sort, species,
manner.
کونین *kēvnēyn*, *s. a. dual* (of کون *kēvn*),
The two worlds, spiritual and material.
کونیه *ghyūnyē*, *s. t.* (*Greek γωνή*), A car-
penter's or mason's square; —, *a. t.*
Square (a figure or corner).

کوه *ghyūwē*, *s. t.* The moth or maggot
in cloth, furs, &c.; —, *kyūh*, *s. p.* A
mountain, a hill; —, *ghyūh*, *s. p.*
Human dung; —, *ghyūwēh* (*contr.*
from کوه *ghyūwāh*), A witness, wit-
ness, testimony.
کوهر *ghèvhār and ghyūhār*, *s. p.* A pearl
or precious stone; the matter or sub-
stance of which things are made, es-
pecially lumps of steel for Damascus
blades; کوهر بار *ghyūhār-bār*, *a. p.*
Who or which pours out pearls and
precious stones.
کوی *kyūy*, *s. t.* A village or hamlet;
کویلو *kyūylo*, *s. t.* A villager, rustic,
peasant; —*kyūy*, *s. p.* A street or
lane; —, *ghyūy*, *a. p.* (*in composi-*
tion), Who speaks or says.
کویا *ghyūyā*, *a. p.* Speaking; having
the faculty of speech; —, *ad. t.* As
though, as if, as it were.
کویکو *or* کویکی *ghyūwēghi*, *s. t.* A son-
in-law, husband to one's daughter; a
bridegroom; کویکی *ich-ghyūwēgi*
(Interior son-in-law), *s. t.* A son-in-law
who goes and lives with his wife at
her parents' house.
کویندد *ghyūyēndē*, *a. p.* Speaking; en-
dowed with speech.
کونمک *ghyūyānmek*, *v. s.* See کونمک.
که *ki*, *conj. t.* That; for, because; —
که *kēh* (*contr. from* که *kyāh*), *s. p.* A bit
of straw; —, *ghèh* (*contr. from* که
ghyāh), *s. p.* A place; —, *kīh*, *s. p.*
Small in size, young in years.

کھانت kihānet, *s. a.* Divination, sooth-saying, augury.

کھتر kīhtēr, *a. p.* Smaller in size; younger in age; کھترین kīhtérin, *a. p.* The smallest; the youngest.

کھر ghyh̄h̄ēr, *contr. from* کوھر q.v.

کھربا kēh-rūbā (kēhlibār), *s. p.* Yellow amber (*lit.* Straw-snatcher). [nitre.

کھرچلہ ghyh̄h̄ērchilē, *s. p.* Saltpetre, کھف kēhf, *s. a.* A cave, cavern, grotto; اصحاب کھف asahābi-kēhf, The seven sleepers (*lit.* Men of the cave).

کھکشان kēh-kēshān, *s. p.* The milky way (*lit.* The straw-stealers).

کھلہ kēhlē, *s. t.* A louse; تختہ کھلہ سی tākhta-kēhlēssi, A bug (*lit.* a plank-louse); کھلہ نمک kēhlēnemek, *v. n.* To louse one's self; to become lousy.

کھن kyūh̄h̄ēn, *a. p.* Old, ancient.

کھنہ kēhēnē, *s. pl. a.* (of کھن kyāhin), Soothsayers, augurs, seers, diviners; —, kyūh̄h̄ēnē, *a. p.* Old, worn out.

کھوارہ kēhwārē, *s. p.* A cradle.

کھیلان kyūh̄h̄ēylān, *s. a.* An Arab horse of pure blood.

کی ki, *Turkish relative particle*, signifying, according as it is joined to a noun or pronoun by the genitive preposition, or by the locative, *that which belongs to*, or *that which is held by or attached to*; as, بابام کی bābamīngki, That which belongs to my father, my father's; بابامدہ کی bābamdēki, That which is held by my father: it is joined directly to

nouns of time; as, صبح کی sabbāhki, The one of the morning; دونکی dūnku, The one of yesterday; —, ghi, *Persian particle*, joined to adjectives terminated in *s* vowel, which is then suppressed and equivalent to our terminations *ment, ness, &c.*; as, مردانگی mērdānēghi, Manliness; ستودگی sūtūdēghi, Praiseworthiness.

کیاست kēyāsēt, *s. a.* Soundness of understanding and judgment.

کیان Kēyyān, *s. p.* Surname of the second dynasty of Persian kings.

کیاہ ghyyāh, *s. p.* Grass, herbage; hay.

کیتی گھیتی ghīti, *s. p.* The world; کیتی گھیتی ستان ghīti-sitān, *s. p.* A monarch, as conqueror of the world; کیتی گھیتی ستانی ghīti-sitānī, *s. p.* Sovereignty; —, *a. p.* Pertaining to a monarch, royal, imperial, sovereign.

کیجشمک ghījshmek (*aor.* کیجشور ghījshir), *v. n.* To itch.

کیجک ghījik, *s. t.* An itching.

کیجہ ghēyžē, *s. t.* The night; last night; —, *ad. t.* By night, in the night; last night; کیجہ لیں ghēyžēlēyin, *ad. t.* By night, during the night; کیجہ لک ghēyžēlik, *s. t.* Night - clothes; the quantity special to a night; —, *a. t.* Special to the night; کیجہ لیمک ghēyžēlēmek, *v. n.* To become night; to pass the night, spend the night; کیجہ او ghēyžē - òl, *v. n.* To become night; کیجہ یاری yāri-ghēyžē or کیجہ یاریسی ghēyžē-yārissi, Midnight.

کینج kikk, *s. p.* The gum of the eyes.
 کید këyd, *s. a.* A trick, stratagem, plot, ruse. [going.]
 کیدش ghidish, *s. t.* Departure, mode of
 کیر kir, *s. t.* Any dirt collecting on bodies; the scurf which may be rubbed off the body; the wax of the ear; —, ghir, *a. p.* (*in composition*), Who takes, holds, conquers; —, *s. p.* A taking, seizing; داورگیر dār-u-ghir, *s. p.* Fight, battle; کیرلی kirli, *a. t.* Dirty, dirtied; کیرلنمک kirlnmek, *v. s.* To become soiled, dirtied; کیرلتمک kiristmek, *v. s.* To dirt, make dirty, soil.
 کیرچ kirèch, *s. t.* Lime; کیرچ اوجاغی kirèch-òjaghi, A lime-kiln; سونمامش sònmamish-kirèch, Quick-lime.
 کیرچ ghirmek (*aor.* کیرر ghirrar), *v. s.* To enter, go in, penetrate; — کناهه ghyùnâha-ghirmek, *v. s.* To do wrong, to sin; برینک کناهه birining-ghyùnâhâna-ghirmek, *v. s.* To accuse or suspect falsely, to sin against by so doing; — آرایه àraya-ghirmek, *v. s.* To interpose; mediate; — یوله yòla-ghirmek, *v. s.* To get into proper train, to get to rights, in a regular way, be rectified, be reformed; کیرشمک ghirishmek, *v. s.* To come into any understanding (with others), to act (with others); to enter into (any affair).
 کیرو ghèri, *s. t.* The space further and further away from the back of any one

or thing; —, *a. t.* Slow (a watch). —, *ad. t.* Back; backwards (in space forwards (in time); — کتمک ghir-ghitmek, To go back; — قالمق ghèri-kàlmak, To go too slow (a watch کیروده قالمق ghèrida-kàlmak, To remain behind; — کیرو قالمق bir-ishdan-ghèri-kàlmak, To be remiss in the execution of any business (*generally used in the negative, and the meaning, To be as good as one's word*); — کیرو استمک ghèri-istemek, *v. s.* To demand back again, demand the restitution; — شمیدن کیرو shimidan-ghèri, From this time forwards.
 کیزلمک ghizlèmek (*aor.* کیزلر ghizlèr and کیزلتمک ghizlètmek (*aor.* کیزلر ghizlèdir), To hide, secrete; — کیزلمک ghizlènmek (*aor.* کیزلنور ghizlènor), *v. s.* To hide one's self; — کیزلندرمک ghizlèndirmek (*aor.* کیزلندرر ghizlèndirir), *v. s.* To cause one to hide himself.
 کیزلو ghizli, *a. t.* Secret, covert, hidden underhand.
 کیس kiss, *s. a.* A purse, money-bag.
 کیسو ghèysū, *s. p.* A curl, ringlet of hair, tresses.
 کیسه këysâ, *s. a.* A bag or purse; a sum of 500 piastres; a small hair-bag used in baths for scrubbing the body without soap; — کیه këysâ-akchâ 500 piastres; — کیه سورنمک këysâ-sürunmek, *v. s.* To be scrubbed with a hair-bag at a bath; — کیه دار këysâ-

-dār, *s. p.* A purse-bearer; title of several functionaries of distinction, being a kind of chief clerk in certain offices of Government; (*fam.*) the state of one's own finances.

کیش kīsh, *s. p.* Faith, religion, sect.

کیف kèyf, *s. a.* The *quomodo* of anything, the how, in what way, what sort or kind; the state of one's health; the hilarity produced by joy, pleasure, or wine; joy, pleasure, happiness; good humour; —, *a. t.* Topsy, drunk; —, —, *v. n.* To get tipsy; —, —, *v. n.* To be amused, to enjoy one's self; *v. a.* To get into one's head and inebriate (liquor); —, —, *یتشدرمک*, kèyf-yèdish-dirnek, *v. n.* To make one's self cosy, with all the appliances; —, —, *کیفی وار*, kèyfi-vār, He is in a good humour; —, —, *کیفی یوق*, kèyfi-yòk, He is unwell; —, —, *کیفی یبرند*, kèyfi-yèrinda, He is in good health; —, —, *کیفی قاجدی*, kèyfi-kāchdi, His joy vanished; —, —, *کیفی ویرمک*, kèyf-vèrmek, *v. n.* To cause pleasure; to inebriate (liquor); —, —, *کیفسز*, kèyfsiz, *a. t.* Unwell; out of spirits; —, —, *کیفسزلیک*, kèyfsizlik, *s. t.* Illness, sickness; a being out of spirits; —, —, *کیفا*, *ad. a.* How? howsoever; —, —, *کیفاما*, kèyfamā, *ad. a.* In what way soever.

کیفیت kèyfiyyèt, *s. a.* A circumstance, event, matter; a quality, state, mode or manner of being; the exhilarating effect of wine, &c.

کیک ghèyik, *s. t.* A stag, buck.

کیل kèyl, *s. a.* A measuring (grain, &c.); a bushel.

کیلار kīlār (kīlār), *s. t.* A pantry, store-room, store-closet; —, —, *کیلارجی*, kīlārjī, *s. t.* One who has charge of the pantry or store-closet.

کیلوس kèylūs, *s. a.* (*Greek*), The chyle.

کیله kīlê, *s. a.* A bushel.

کیم kīm, *pron. t.* Who? whosoever; some individuals; —, —, *کیمی*, kīmi, Some of them (those persons); —, —, *کیمیمز*, kīmimiz, Some of us; —, —, *کیمگیز*, kīmīgiz, Some of you.

کیمک ghīymek (*aor.* *کیمر* or *کیمر* ghīymr),

v. a. To wear; to put on (clothes);

—, —, *کیینمک*, ghīyinmek (*aor.* *کیینور*

ghīyinir), *v. n.* To dress one's self; to

put on one's clothes; —, —, *v. a.* To put

on (one's clothes); —, —, *کیدیرمک*, ghīdir-

mek, *v. a.* To cause or allow to wear;

to cause or allow to put on; to cause

or allow to be worn; —, —, *کیندیرمک*,

ghīyindirnek, *v. a.* To cause or allow

to dress one's self; to cause or allow

one to put on (some article of clothing).

کیموس kèymūs, *s. a.* (*Greek*), The chyme.

کیمایā kīmiyā, *s. a.* (*Greek*), Alchymy,

the art of making gold, of transmuta-

tion; the philosopher's stone; —, —, *کیمای*

جدید kīmiyāyi-jèdid, (The new

alchymy) Modern chemistry; —, —, *کیمایگر*

kīmiyā-ghār, A chemist; an

alchymist.

کین kīn, *s. p.* Malice, rancour, ill-will;

کین گودمک *kin-ghyùdmek*, *v.n.* To bear ill-will; —, *ghin*, *Persian termination, changing nouns into adjectives like our ful, ish, or y; as, غمکین ghàlm-ghin, sorrowful.*

کینونت *kèynùnèt*, *s. a.* Being, existence.

کینه *kiné*, *s. p.* Malice, ill-will, rancour; کینه خوار *kiné-khâh*, and کینه خوار *kiné-khâr*, *s. p.* Malevolent, vindictive (person).

کیو *ghèv*, *s. t.* The cud of ruminating animals; کیو کتورمک *ghèv-ghètirmek*, *v.n.* To chew the cud, to ruminate.

کیوان *kèywân*, *s. p.* Saturn.

کیه *ghiyèh* (*contracted from گیاه ghayah*), *s. p.* Grass, herbage; hay.

ل

ل *lâm*. Twenty-sixth letter of the Turkish alphabet, having the value of *l* in English. It has the numeral value of 80 in chronograms and astronomical tables; and, in the dates of letters, stands for the month of شوال *shèwwâl*.

ل *ll*, *prep. a. (in composition)*, For; ل *lâb*, *a. a.* On the father's side, paternal; ل *lâmm*, *a. a.* On the mother's side, maternal; ل *lâ-lâ*, *ad. a.* In order to, on account of; (*with this preposition the | of the Arabic definite article ال is omitted, as in لله lî-'llâhi, For God.*)

لا *lâ*, *ad. a. (in composition)*, No; not;

there is not; لا ابالی *lâ-âbâli*, *a. a.* Careless, free and easy (*lit. I care not*); لا بأس *lâ-bè'ss*, *a. a.* Harmless, innocuous; لا بد *lâ-bùdd*, *a. a.* Indispensable, necessary; —, *ad. a.* Absolutely without fail; لا جرم *lâ-jèrem*, *ad. a.* Absolutely, without fail; لا زال *lâ-zâl* May (his glory, &c.) never fade away; لا یحد ولا یحصا *lâ-yùhàdd-vè-lâ-yùhà*, *a. a.* Unlimited and innumerable; لا یموت *lâ-yèmùt*, *a. a.* Immortal; لا ب *lâp*, and لا بادی *lâpadak*, *ad. t. a.* at once, suddenly.

لاپه *lâpa*, *s. t.* Porridge; a poultice; لا یرمق —, *lâpa-wùrmak*, *v.n.* To rot on a poultice; to poultice.

لاتین *lâtîn*, *a. t.* A man of Roman origin and Romanist by religion.

لا په جی *lâpeji*, *s. t.* (A porridge-made) coward, a simpleton.

لا جور *lâjivârd*, *s. p.* Lapis-lazuli; — *a. t.* Deep indigo - blue colour; لا جور دی *lâjivârdî*, *a. p.* Azure, light blue, sky-blue. [actually in Chinese]

لاحت *lâhik*, *a. a.* Joined, touching; لا حنه *lâhana*, *s. t.* A cabbage.

لا دن *lâdèn*, *s. t.* A precious gem; لا زب *lâzib*, *a. a.* Adherent. [basically]

لا زکی *lâzik*, *a. a.* Adhesive.

لازم *lâzim* (*lâzim*), *a. a.* Necessary; wanted, required, requisite; لا لازم *lâ-lâzim*, *a. a.* intransitive (a verb); never lacking; inseparable; لا —, *v.n.* To be wanted, necessary, requisite; لازم *lâzimli*, *a. t.* Useful, necessary.

لازمه *lāzimé*, *s. a.* An inseparable, necessary duty or consequence.
 لاش *lāshé* (lèah), *s. p.* An unclean carcase; carrion. [a nothing.
 لاشي *lā-shèy'*, *s. a.* A thing of naught,
 لاش *lāgh*, *s. p.* A joke, fun, pleasantry.
 لاش *lāghar*, *a. p.* Thin, emaciated, lean.
 لاش *lāf*, *s. p.* Chit-chat; conversation; boasting words; لاش *lāfzèn* (lāfazàn),
s. p. A talkative person; a vain boaster;
 لاش *lāf-ghyùzāf*, Chit-chat, conversation, talk.
 لاش *lākirdi*, *s. t.* A word; talk, speech, saying; conversation; consultation; an assertion; لاش —, —*et*,
v. n. To talk; to speak, converse;
 لاش *lākirdissini-ét*, *v. n.* To talk about; to consult about, talk over;
 لاش *bòsh-lākirdi*, Nonsense, idle talk; لاش *lākirdi-kārishmak*,
 To become confused (one's words); لاش *lākirdi-kārishdirmak*,
 To create a confusion of words by interfering and mixing with what is said.
 لاش *lāl*, *a. p.* Dumb; dumbfounded.
 لاش *lāla*, *s. t.* A man who has charge of a child, like a nurse.
 لاش *lāla*, *s. p.* A tulip; لاش *lālè-zār*,
s. p. A bed of tulips.
 لاش *lā'ālī*, *s. pl. a.* (لؤلؤ *lū'ū'*), Pearls.
 لاش *lām*, *s. a.* Name of the letter ل;
 the symbol of crookedness or of being bent; —, لاش *lā-ùmm*, *a. a.* On the mother's side, maternal.

لاش *lā-māhālè*, *ad. a.* Absolutely, inevitably, without fail.
 لاش *lāmiss* (*fem.* لاش *lāmissé*), *a. a.* Which touches, feels with the fingers;
 لاش *kùvveti* - *lāmissé*, The faculty of touch, tact.
 لاش *lāmi'*, *a. a.* Throwing forth rays, shining, sparkling.
 لاش *lānè*, *s. p.* A nest. [lute.
 لاش *lāvuta*, *s. t.* A kind of لاش *lāhūt*, *s. a.* Divinity, the Divine nature or quality, the Godhead;
 لاش *alāmi-lāhūt*, The Divine nature; the universe peculiar to the Godhead.
 لاش *lā'ih*, *a. a.* Clear, evident, manifest.
 لاش *lā'ihā*, *s. a.* A written project, report, scheme.
 لاش *Lāypsika*, *s. t.* Leipsic (town of).
 لاش *lā-yèzāl*, *a. a.* Unfading, permanent, eternal. [supportable.
 لاش *lā-yütāk*, *a. a.* Unbearable, intolerable.
 لاش *lāyik*, *a. a.* Fitting, proper, worthy; —, *s. a.* That which is worthy of anything, that which is merited; الله
 لاش *lāyikini-vèrain!* لاش *lāyikini-vèrain!* May God give him what he deserves!
 لاش *lāyik-ghyèrmek*, *v. a.* To esteem or see fit; لاش *lāyikila*,
ad. t. As he (she, it) deserves or merits.
 لاش *lā'ik*, *s. a.* A cynic, a seeker of faults; a critical person.
 لاش *lèb*, *s. p.* The lip; an edge, brink; a shore; —, لاش *lùbb*, *s. a.* A kernel; the heart; the mind, understanding;

لباب lèb-ā-lèb, *s. p.* Brimful; lip to lip; لبريز lèb-riz, *s. p.* Overflowing.
لباحة libāché, *s. p.* A mantle, garment, robe.
لبادé lèbādé, *s. p. or* lèbbādé, *s. a.* A coarse outer cloak or wrapper.
لباس libāsa, *s. a.* Clothing, a garment, clothes, raiment. [in grains.
لبلي lèblébi, *s. t.* Indian corn parched
لبن lèben, *s. a.* Milk; —, lèbin, *s. a.* A brick.
لبنان Libnān, *s. t.* The Lebanon.
لبيب lèbib, *s. a.* Possessed of a heart, mind, and understanding.
لببيك lèbbik! *inf. a.* Here I am! What are your commands? Hollo!
لئت lètt, *s. a.* A striking, beating; —, —*et, v. a.* To beat, strike.
لتم lètm, *s. a.* A striking; a wounding; —, —*et, v. a.* To strike; to wound.
لتم lèsm, *s. a.* A kissing. [obtinacy.
لج lèjj, *s. a.* A contending; contention;
لجاج lijāj, *s. a.* Mutual contention.
لجام lijām, *s. a.* The bridle and reins.
لجج lèjjé, *s. a.* The sea.
لحاف lihāf, لحافه lihāfé, *s. a.* A quilted counterpane; a quilted jacket. [look.
لحظة lahza, *s. a.* A glance of the eye, a
لحم lahḥm, *s. a.* Flesh, meat.
لحن lahḥn, *s. a.* A sound, note, or tone of voice; an error in pronouncing the vowels.
لحنه lahana, *s. t.* A cabbage.
لحوق lèhūq, *s. a.* The reaching to, joining, arriving (of one thing to another).

لحيه làhyé, *s. a.* The beard and whiskers.
لدون lèdun, *s. a.* The presence (of God).
لُدوس lòdoss, *s. t.* (*Greek véros*), The south-west wind or quarter; لُدوس kibla - lòdoss, S.S.W.; لُدوس bāti-lòdoss, W.S.W.
لدى lèda (*before the definite article* lèdé), *pr. a.* Immediately near to (space); immediately after (in time).
لدى السؤال lèdé-'as-sū'al, On the question being put, when asked.
لذائذ lèzā'iz, *s. pl. a.* (of لذية lèzīe) Agreeable things, joys, pleasures, delights.
لذت lèzzèt, *s. a.* (*pl. لذات lèzzāt*) Taste, savour; the pleasure felt in joyment; —المق, lèzzèt-ālmak, *v. a.* To become fond of (any pleasure); —بولمق, lèzzèt-būlmak, *v. a.* To derive a pleasure; to find a taste.
لذتلي lèzzètli, *s. t.* Tasty, flavoursome.
لذتسر lèzzetsir, *s. t.* Insepid; لذتسر hādimu-'l-lèzzāt, *s. a.* Destroyer of all pleasures.
لذالك li-zāliké, *ad. a.* For this reason therefore. [pleasant
لذيز lèziz, *s. a.* Tasty, savoury, sweet.
لرزان lèrzān, *s. p.* Trembling.
لرزة lèrzé, *s. p.* A trembling, shivering; لرزونات lèrzénak, *s. a.* Seized with trembling. [in F
لرستان Lārisstān, *s. p.* Name of a district.
لرؤم lèzūm, *s. a.* Necessity, want, requisiteness, a being wanted, required, a being in want, need; inseparable.

لسار lissân (lissân), *s. a.* The tongue ; speech ; language, idiom ; لسان حال lissâni-hâl, *s. a.* The mute language of circumstances ; لسانه كلمك lissânê-ghêlmek, *v. s.* To be generally ill-spoken of ; لسانه كثر مكر lissânê-ghêtirmek, *v. a.* To cause (anyone) to be talked about ; لساناً lissânan, *ad. a.* Verbally.

لش lëshkr, *s. p.* An army.

لشمت lashmak, لشمك lëshmek (*for soft verbs*), *Turkish terminations of infinitives, which, added to many nouns or adjectives, form verbs neuter.* [breaker.

له lûss, *s. a.* A thief ; a robber, house-

لص lûsûk, *s. a.* Junction, adhesion.

لطاف lâtâfê, *s. a.* Grace, gentleness, loveliness, elegance ; fineness, pleasantness.

لطائف lâtâ'if, *s. pl. a.* (*of لطيفه lâtifê*), Agreeable things ; agreeable, pleasing sayings.

لطف lûtf, *s. a.* Goodness, kindness, grace, favour, amiability ; —, —et, *r. s.* To have the goodness, or kindness, to be so good or kind, to do the favour ; —, *v. a.* To give, hand, do, &c., out of kindness ; لطفاً lûtfan, *ad. a.* As a kindness, as a favour.

لطم lâtme, *s. a.* A blow, a slap, smack, box, cuff. [pleasant, fine, lovely.

لطيف lâtif, *a. a.* Graceful, agreeable,

لطيفه lâtifê, *s. a.* A joke ; an agreeable act or saying ; —, —et, *v. s.* To joke ; لطفه سز lâtifêssiz, *ad. t.* Really,

without joking ; لطيفه جي lâtifêji, *s. t.*

A joker ; لطيفه كو lâtifê-ghyû, *s. p.*

A wit, sayer of witty things.

لعاب lû'âb, *s. a.* A jelly, juice and sugar reduced to a jelly ; slaver ; لعاب الشمس lû'âbu-'sh - ahêms, (Sun's slaver) Fine cobwebs floating in the air.

لعان li'ân, *s. a.* A formal bearing witness upon oath in cases of adultery, coupled with self-execration if the testimony be false. [diversion.

لعب lâ'b, *s. a.* Play, amusement,

لعبتاز lû'betâz, *s. p.* An exhibitor of fantoccini or ombres chinoises.

لعبه lû'bê, *s. a.* Any game of amusement ; a plaything ; a doll.

لعل lâ'l, *s. a.* The garnet (a stone) ; carmine (colour) ; لعل مذاب lâ'li-mûzâb (Melted garnet), Wine.

لعن lâ'n, *s. a.* A cursing.

لعنت lâ'net (*vulg. nâlêt*), *s. a.* A curse, malediction ; —, —et, and

لعنت او قومتى lâ'net-ôkumak, *v. s.* To

curse, utter a curse ; لعنت اولسون lâ'net-ôlsun ! May he (she, or it) be

accursed ; لعنة اللعليه lâ'nêtu-llâhi-

-'âlêyh ! (May) the malediction of God (be) upon him !

اللعين lâ'in, *a. a.* Accursed ; اللعين

ال-لâ'in, *s. a.* The devil, Satan.

لغت lughât (*pl. لغات lughât*), *s. a.*

Language, idiom ; a word ; a lexicon,

dictionary ; لغات كتابي lughât-kitâbi,

s. t. A dictionary.

لَكَدَار *lèkédâr*, *s. p.* لَكَو *lèkâli*, *s. t.*
Soiled, stained, spotted, blemished;
لَا، —ت، *v. a.* To spot, soil, stain,
blemish; —، *v. s.* To make spots,
stains, blemishes; لَكَتَمَك *lèkétmek*,
v. a. To spot, soil, stain, blemish;
لَكَتَمَك *lèkétmek*, لَكَو *lèké-òl*,
v. s. To become spotted, soiled, stained,
blemished; لَكَجِي *lèkéji*, *s. t.* A
scourer of stained clothes.
لَمْ *lêm*, *ad. a.* (*in composition*), Not;
لَمْ يَزِل *lêm-yèzil*, *s. a.* Which fades
not away, eternal; لَمْ يَزِلِي *lêm-yèzilî*,
s. a. Pertaining to the Eternal (God).
لَمْحَا *lêmha*, and لَمْحَا الْعَيْن *lêmhatu-*
-“ayn, *s. a.* A look, glance; a moment.
لَمَسَ *lèmas*, *s. a.* Touching, feeling.
لَمَعَان *lêm“ân*, *s. a.* Shining, sending
forth rays of light.
لَمَعَا *lêm“a* (*pl.* لَمَعَات *lêm“ât*), *s. a.* A
ray of light, flash.
لَمَعَ لَمَك *lémek* with soft verbs,
Turkish termination of infinitives, which,
added to many nouns, form verbs active
or neuter.
لَمَكَ *lènk*, *s. p.* Lame; —، link, and
لَمَكَ لَمَكَا *lènkama*, *s. t.* A horse's trot-
ting pace.
لَمَكَر *lèngker*, *s. p.* A ship's anchor;
لَمَكَرَ لَمَكَرَانَدَا *lèngker-èndâz*, *s. p.* An-
chored, at anchor; لَمَكَرَ —، لَمَكَرَ
-èndâz-òl, *v. s.* To anchor, to cast
anchor.
لَمَكَرَ لَمَكَرَ *lènmek*, لَمَكَرَ *lènmek* for soft
words, *Turkish terminations of infini-*

tives, which, added to many nouns or
substantives, form verbs neuter.
لَوْ *lèv*, *c. a.* If, even though, though; لَوْ
وَلَوْ *wè-lèv*, And even though; —، لَوْ
لَوْ، *Turkish termination for forming*
adjectives from nouns, with the sense
of *possessing*, or being somehow relat-
to, the thing named.
لَوْ *lîwâ*, *s. a.* A flag, banner, standard;
a brigade of soldiers; لَوْ مِير *mîrî-lîwâ*
s. t. A brigadier or major-general of
the army or a vice or rear admiral of
the navy.
لَوْ وَاحِد *lèwâhik*, *s. pl. a.* (*of لَوْ وَاحِدَة*, *s.*
used), Appurtenances.
لَوْادِيَه *Livâdia*, *s. t.* Thessaly.
لَوْازِم *lèwâzim* (*pl.* لَوْازِمَات *lèwâzimât*)
s. pl. a. (*of لَوْازِمَة* *lâzimê*), Necessary
needful things, requisites; inseparable
accompaniments.
لَوْاطَه *lîwâta*, *s. a.* Sodomy, the act of
the people to whom Lot (لُوط) *Lût*
preached.
لَوْوَام *lèvwâm* (*fem.* لَوْوَامَة *lèvwâmê*), *s. a.*
Reproaching, upbraiding; لَوْوَامَة
nèfsî-lèvwâmê, The flesh, the carnal
spirit, in the middle stage between
utter rebellion and complete submis-
sion, when it is forced to submit to
the will, but not without an effort to
domineer. [bright, shining thing]
لَوْوَامِع *lèwâmi“*, *s. pl. a.* Rays, flashes
لَوْوَائِح *lèwâ“ih*, *s. pl. a.* Manifest things,
written reports, projects.
لُوبِيَه *lûbiya*, *s. p.* The haricot bean.

لوث *lèvas*, *s. a.* Dirt, filth, pollution.
 لوح *lèvh*, لوحه *lèvha*, *s. a.* A flat surface, plate, board, table, tablet, &c., which can be written over; لوح محفوظ *lèvhi-màhfūz*, (The preserved tablet) The tablet on which God has inscribed the decrees of His providence, the tablet of God's omniscience and pre-
 لوز *lèvz*, *s. a.* An almond. [science.
 لوزغمة or لوزغوسه *lòghūssa*, *s. t.* A woman newly delivered in childbed.
 لوتاند *lòkànda*, *s. t.* (*Italian*), An eating-house, a lodging-house, an inn, a hotel, a tavern.
 لوكير *lòkyun*, *s. t.* A peculiar kind of oil cement, used for water-pipes, cocks, &c.
 لولاك *lèv-lāk*, *comp. a.* If thou hadst not existed, had it not been for thee (said to have been addressed by God to Muhammed, with the addition, "Verily the heavens had not been created." The *ل* is the Arabic pronoun, *thee* or *thy*; consequently Muhammed is styled لولاك كاف *kyāfi-lèv-lāk*, the *ل* (*thou*) of the phrase or address لولاك).
 لؤلؤ *lù'lù'*, *s. a.* A pearl; لؤلؤايش *lù'lù'-pāsh*, *a. p.* Pearl scattering.
 لول *lùlè*, *s. t.* A bowl of a smoking-pipe; a large water-pipe or spout; a certain measure for water-pipes in the hydraulic system.
 لوم *lèvm*, *s. a.* Blame, reproach, reprimand; لوم، —et, *v.n.* To speak blamingly. [species.
 لون *lèvn*, *s. a.* Colour; a kind, sort,

لونجا *lònja*, *s. t.* A place for a lounge, for meeting.
 لوند *lèvend*, *s. t.* A volunteer in a certain corps in days of old.
 لوندرا *Lòndra*, *s. t.* London.
 له *la*, له، *pr. t.* (*contracted from* ايله *ila*), With; —, له، *s. t.* Poland; —, لهه، له، *comp. a.* For him or it; —, لهه، *s. a.* (An acting or speaking in) favour (or for someone); لهه or لهه *lèhūma*, لههه or لههه *lèhūmda*, In my favour; لهههه or لهههه *lèhūsina*, In his, or her favour, &c.; لهههه *lèhli*, *a. t.* A Pole, Polish.
 لها *lèhā*, *comp. a.* For her or it.
 لهجه *lèhjè*, *s. a.* The tongue; a language, idiom; the face, countenance, visage; —, *s. t.* The Polish language; Polish manner. [reason.
 لهذا *lèhāzā*, *comp. a.* For this, for this
 لهه *lèhv*, *s. a.* A playing, romping, diverting, amusing one's self.
 لهيم *lèhim*, *s. t.* Solder; لهيملمك *lèhim-lémeck*, *v. a.* To solder.
 لي *li*, *Turkish termination for adjectives*, generally written لهه, which see.
 لياقت *lèyākt*, *s. a.* Merit, worthiness.
 ليال *lèyāl*, ليالي *lèyālī*, *s. pl. a.* (of ليل *lèyl*), Nights. [Wretches, reprobates.
 لئام *lè'ām*, *s. pl. a.* (of لئيم *lè'im*),
 ليت *lèyté!* *int. a.* Oh, that it were! Would to God!
 ليث *lèyas*, *s. a.* A lion.
 ليزبون *Lizbon*, *s. t.* Lisbon (town of).

ليسى *lèysa*, *s. negative*, It is not, there is not, is not; ليس الخبير كالعيان *lèysa-l-khàbkr-kè-l-''iyān*, Hearsay is not like eye-witness. (Dogma of jurisprudence); —, *liss*, *a. p.* (in composition), Who licks; كاسه ليس *kyāssé-liss*, A lick-trencher, parasite.

ليف *lif*, *s. a.* A fibrous mass obtained from the palm and used for lathering soap in baths.

ليك *lik* (*contr. for* لكن *lākin*), *c. p.* But.

ليل *lèyl*, *s. a.* The night; ليلاً *lèylan*, *ad. a.* By night; ليل ونهار *lèyl-u-nàhār*, Day and night; تساوي ليل ونهار *tèssāwī'i-lèyl-u-nàhār*, The equinox.

ليلك *lèylāk*, *s. t.* The lilac tree or flower.

ليلة *lèylé*, *s. a.* A night; ليلة القدر *lèylétu-l-kàdr* (The night of power, the night of destiny), The night before the 27th day of Ramazan, being that in which Muhammed's first revelation occurred; ليلى مرغائب *lèylé'i-ràghā'ib* (The night of desirabilities), The night before the first Friday in the month Ràjeb, being that of the conception of Muhammed; ليلة معراج *lèylé'i-mī'rāj*, (The night of the ascension) The night before the 26th day of Ràjeb, in which Muhammed's ascension to the presence of God took place; ليلة برات *lèylé'i-bèrāt*, The night of the diploma, being that before the 15th day of Shà''bān, in which it is supposed the record-

ing angels close the register of the year; ليلة مولد *lèylé'i-mèvlèd* (mèvlūd), The night of (Muhammed's birth, being that before the 12th day of Ràbī''u-l-èvvāl; ليلة زفاف *lèylé-i-zifāf*, The bridal night.

ليمان *līmān*, *s. t.* (Greek λιμνη), A harbour, port; ليمانلىق *līmānlīk*, *s. t.* State of calm of air and water; ليمان رئيسي *līmān-rè'issī*, *s. t.* A harbour-master; ليمان رئيسي باشا *līmān-rè'ssè-pāshā* (formerly بك *bègh*), The port-admiral. [reprent]

ليمو *līmū*, *s. p.*, ليمون *līmōn*, *s. t.* ليموناته *līmōnāta*, *s. t.* Lemonade.

لين *lèyyin* (*fem.* لينه *lèyyinā*), *s. t.* Gentle, mild, soft, yielding; —, *prep. t.* During, during the time according to, after the manner of لين الجانب *lèyyinu-l-jānīb*, *s. a.* a mild disposition.

لينت *linèt*, *s. a.* Softness, emollience, easiness of the bowels.

ليورپول *Livèrpūl*, *s. t.* Liverpool (town of England); ليون *Lionz*, *s. t.* Lyons (town of France). [reprent]

ليم *lè'im*, *s. a.* Worthy of blame

م

م *mīm*. Twenty-seventh letter of the Turkish alphabet, having the value *m* in English. Its numeral value in chronograms and astronomical dates is 40, and in the dates of letters

stands for the month محرم Muharrem. Added to a noun, it is the possessive pronoun of the first person singular, and if the noun ends in a consonant, that consonant takes an *èsséré* (ـة), for vowel; as *بابام* *bābam*, My father, *قلمم* *kālmim*, My pen. Added to a verb in the *third pers. sing.* (with the same rule as to the vowel), it is the sign of the *first pers. sing.* *سورم* *sèvārim*, I love; *باتيورم* *blākiyōrim*, I am looking; *گهتسام* *ghitsam*, If I go, that I were to go. Interposed between the root of a verb and its conjugational inflexions, or added to the root in the imperative singular (with the addition of *ا* or *ه* as a vowel, if required), it constitutes the negative voice; as *سومه* *sèvma*, Do not love; *گهلمادی* *ghēlmadi*, He did not come. Either alone, at the end of a phrase, or in the form of *یم* or *ایم* *im*, it is the first person singular present of the fragmentary verb substantive, and signifies *I am*; *تمیزادمم* *tēmiz-ādamim*, I am a respectable person.
mā, *s. a.* Water; juice; humour; —, *pron. a.* What, that which, whatever, *o* long as; (*added to interrogatives*) Soever.
مآ *mā'āb*, *s. a.* A resort, focus, place *o* which one returns; *شوکت مآب* *shūkt-mā'āb* (Focus of autocracy), The Sultan. [mains.
مابا *mā-bāki*, *s. a.* That which re-

مأبون *mè'būn*, *s. a.* A passive sodomite.
مابین *mā-bèyn*, *s. a.* The interval between two things, the midst of several things; —, *mā-bèyna*, *pr. a.* Between; amongst; *مابین او طه سی* *mābèyn-ōdassi*, *s. t.* A room between the women's and men's apartments, communicating with both, and capable of being used as part of both on occasions; *مابین همایون* *mābeyni-hūmāyūn*, The Sultan's ordinary reception-rooms or palace.
مات *māta*, *a. verb.* Obit, died (*used in chronologies*); —, *māt*, *s. p.* Checkmate; *ا—, —et*, *v. a.* To checkmate (in chess); to frustrate.
ماتقدم *mā-tākāddam*, *s. a.* The words or time preceding; *ماتقدم دنبرو* *mā-tākāddamdan-bèri*, Ab antiquo, from times of old.
ماتم *mātm*, *s. p.* Mourning for the dead; *ا—, —et*, To mourn for the dead.
مآثر *mā'āssir*, *s. pl. a. (sing. not used)*, Traces, signs, vestiges; any things worthy of being accounted monuments, as books, buildings, acts, &c.
مآثم *mā'āssim*, *s. pl. a. (sing. not used)*, Sins, evil deeds. [or spoken of.
مأثور *mè'sūr*, *a. a.* Traditionally related
ماجد *mājid*, *a. a.* Glorious, glorified.
ماجرا *mā-jērā*, *s. a.* That which happened, an event, adventure.
ما جوج *mè'jūj*, *s. a.* Magog, name of a northern tribe behind Caucasus.

ماجور mè'jūr, *a. a.* Rewarded, recompensed; having a recompense attached to it.

ماچين māchīn (māchūn), *s. p.* Some indefinite part of China; چین و ماچين chin-u-māchīn, China in general.

ماحصل mā-hassal, *s. a.* That which exists, which has been collected.

ماحضر mā-hlzar, *s. a.* That which is present or ready. [nihilates.

ماحي māhi, *s. a.* Who obliterates, annihilates; مأخذ mā'khiz (pl. مأخذ mā'akhiz), *s. a.* A place from which anything is taken or derived, a source, derivation, origin.

مأخوذ mè'khūz, *a. a.* Taken, derived.

مادام mā-dāma, *verb. a.* As long as — endures; مادامك mādam-ki, *c. t.* Since, as.

مادر mādar, *s. p.* A mother; مادرزاد mādarzād, *a. p.* Innate, inborn; مادری māderī, *s. p.* Maternity, motherhood; —, *a. p.* Maternal; مادرانه māderānē, *a. p.* Pertaining to a mother, maternal.

مادريد Madrid, *s. t.* Madrid.

ماده māddē, *s. a.* Matter; an article, paragraph; —, mādé, *a. p.* She, female. [*a. a.* Material.

مادی māddī (*fem.* مادیه māddiyyē), ماديان mādiyān, ماديانه mādiyānē, *s. p.* A mare.

مأذون mè'zūn, *a. a.* Having leave, having permission; permitted.

مار mār, *s. p.* A snake, serpent; —,

Syriac, Lord (title given to saints and bishops); —, mār (*fem.* مارة māri

a. a. Which passes (through or by) مارالذکر mārru-'z-zikr, *a. a.* The aforementioned. [month of Mart

مارت mār, *s. t.* The Syro-Rome

مارد mārīd, *s. a.* An obstinate, refractory rebellious person.

مارسليا Marsilia, Marseilles.

مارطى mārtī, *s. t.* A sea-gull. [ما

مارماهی mār-māhi, *s. p.* An eel (ماهی

مارول māru, *s. t.* A lettuce, cos-lettuce

ماریه māriya, *s. t.* A ewe.

مازغال māzghal, *s. t.* An embrasure.

مازور or مازی māzi, *s. t.* A nut-gauge nut. [cedes; preceding the

ماسبق mā-sēbak, *s. a.* That which pre-

ماست māssik (*fem.* ماسته māssē

a. a. Who or which holds fast, resists; ماسوا mā-sēwā, *s. a.* That which besides (anything, particularly God hence), the world, the flesh, and devil.

مأسور mè'sūr, *a. a.* Captive, taken by

ماسورة māssura, *s. p.* A small water-pipe or spout; a small measure water-pipe in the system of hydraulic

ماسة māssa, *s. t.* (*Italian*), A table dining-table.

ماشطه māshita, *s. a.* A tire-woman woman who decks out brides.

ماشه māsha, *s. p.* Tongs or pincers.

ماشى māshi, *s. a.* Anything walking

ماشياً māshiyān, *s. p.* On foot, by way of walking.

ماصدق mā-sāḍak, *s. a.* That which proves a saying to be true; a proof, a corroborative fact.

ماضي māzī (*fem.* ماضيه māziyyē), *a. a.*

Which has gone by, former; —, *s. a.*

The preterite, the past tense; فعل

ماضي fī'li - māzī, A verb in the

preterite; حال ماضي hālī-māzī, The

imperfect tense, the past condition, or

past present.

ماعد mā-'ādā, *s. a.* Whatever is other;

—, *ad. t.* Other; دن ماعدا dan-

-mā-'ādā, Besides, else, further; أندن

بوندن ماعدا āndan - mā-'ādā, بوندن ماعدا

būndan-mā-'ādā, *c. t.* Furthermore.

ماغور māghuv, *s. t.* Mahogany.

مافات mā-fāt, *s. a.* That which has

been lost (time or opportunity).

مافي الضمير mā-fi-'l-bāl, مافي الضمير mā-

-fi-'z-zāmīr, *comp. a.* That which is

in the heart or mind.

ماقبل mā-kābl, *s. a.* The word (or

words) or letter preceding, or the

place thereof. [or has been.

ماكان mā-kyān, *s. a.* That which is, was,

ماكل mè'kèl (*pl.* مآكل mā'ākīl), and

ماكول mè'kyūl (*pl.* مأكولات

mè'kyūlāt), *s. a.* An eatable, food.

ماكيان mākiyān, *s. p.* A hen, a fowl.

مال māl, *s. a.* Anything that can be

accounted property; money, effects;

(*in the provinces*) sheep; —, māl,

a. p. (*in composition*), Who rubs; مالي

mālī (*fem.* مالية māliyyē), *a. a.* Per-

taining to the treasury, to the public

finances; امور ماليه ūmūru-māliyyē,

Financial affairs; ماليت māliyyēt,

s. a. Value, valuableness, quality of

being valuable; بيت المال bèytu-'l-

-māl, or بيت مال المسلمين bèytu-

-mālī-'l-mūsalmīn, The public treasury;

بيت المالجي bèytu-'l-mālji, *s. t.* An

officer whose duty it is to calculate

and collect the share of the public

treasury from the estates of defunct

persons, and from the spoils of war.

مال mā'al, *s. a.* The place to which one

returns, a resort; the sense, meaning

(of a sentence); مألسز mā'ālsiz, *a. t.*

Meaningless; trifling, inconsiderable.

مالا كلام mā-lā-kèlām, *a. a.* Beyond all

expression; beyond controversy.

مالا مال mālāmāl, *a. p.* Brimful, quite

filled, full. [less, worthless, trifling.

مالايعني mā-lā-yā'nī, *a. a.* Vain, use-

مالاخيوليا mālikhūlyā, *s. a.* (*Greek*

μελαγχολη), Any vain idea.

ما لازم mā-lèzimē, *s. a.* The

needful, that which is necessary.

مالطه Mālta, *s. t.* The island of Malta.

مالك mālik, *s. a.* A possessor, owner,

a king; —او, —òl, *v. n.* To own, pos-

sess, to be possessed, in possession;

مالك ملك māliki - mīlk, مالك

مالك يوم الدين māliku-yèvmī-'d-dīn, God,

the possessor of all sovereignty, king

of the day of judgment.

مالكانه mālikyānē, *a. p.* Pertaining to a

possessor; pertaining to a king; —,

s. t. A manor, of which the tithes are

paid to the lord, but of which the arable land is owned by separate proprietors.

مألوف *mè'lūf* (*fem.* مألوفة *mè'lūfē*), *a. a.* Accustomed, usual, habituated, habitual.

ماله *māla*, *s. p.* A mason's trowel.

مألیده *mālidé*, *a. p.* Rubbed.

ما ماضا *mā-māzā*, *s. a.* What is past; ماضا ماضا *māzā-mā-māzā*, What is past is past; let bye-gones be bye-gones. [*sessed*, one's possessions.

ما ملك *mā-mèlek*, *s. a.* What is possession.

ما آمن *mè'mān*, *s. a.* A place of safety; a person in whom trust is placed.

مأمور *mè'mūr*, *s. a.* Under orders, under authority; —, *s. a.* A public functionary, a commissioner; مأموریت *mè'mūrīyyèt*, *s. a.* Any employ, office, or commission under government.

مأموره *mè'mūrē*, *s. a.* An order, command; حسب المأموره *hāsba-'l-mè'mūrē*, *ad. a.* In accordance with the orders received (or given).

مأمول *mè'mūl*, *s. a.* Hoped for, expected; —, *s. a.* Expectation; |—, —*et, v.s.* To hope, expect, look for.

مأمون *mè'mūn*, *s. a.* Made safe and secure, free from fear.

مأندرد *māndra*, *s. t.* A farm-yard for cows, calves, and oxen.

مأند *mānda*, *s. t.* A buffalo; —, *māndé*, *a. p.* (*in composition*), Remaining, resting, left; —, *s. p.* Arrears of pay or rations (*of the Janissaries*); فرمأند *frumānda*

fūru-māndé, *a. p.* Tired out, knocked up with fatigue.

مانع *māni*, *a. a.* Impeding; —, *s. a.* An obstacle, impediment, difficulty.

مأو —، —، *v.s.* To impede, prevent, obstruct, hinder.

مانند *mānēnd*, *a. p.* Life.

مأنوس *mè'nūs*, *s. a.* Familiarized with, accustomed to.

مانی (*for* معنی) *māni*, *s. t.* A song; مانی چاغرمق *māni-chāgirmak*, *v.* To sing a song. [*tion*, place of singing.

مأوا (*for* مأوی) *mè'vā*, *s. a.* A habit.

مأورا *mā-vērā*, *s. a.* That which is behind or beyond; the space behind; وراء النهر *mā-vērā'u-'n-nèhr*, Transoxiana. [*happy*.

مأوقع *mā-vāke*, *s. a.* That which is a place of meeting.

مأوی *māvi* (*for* مائی *mā'ī*), *s. t.* Light blue. [*place of singing*.

مأوی (*or* مأوا) *mè'vā*, *s. a.* A habit.

ماه *māh*, *s. p.* The moon; a month; solar or calendar month; ماهیماه *māh-bè-māh*, *ad. p.* Monthly, from month to month, once every month.

ماهیه *māhiyyé*, *s. a.* Monthly pay, salary, wages.

ماهتاب *māh-tāb* (*māhitāb*), *s. p.* Moonlight, moonshine; a squib, slow match; a port-fire.

ماهچه *māhché*, *s. p. dim.* A small moonlet; figure of a crescent used to be placed on spires, cupolas, staffs, &c. [*science of*.

ماهر *māhir*, *s. a.* Well versed in

ماهی māhī, *s. p.* A fish.
 ماهیت māhiyyèt, *s. a.* The quiddity of anything, the essence.
 مائت mā'it, *a. a.* Dying; dead.
 مائتین mi'atèyn, *s. a. dual (of مائه mi'a),* Two hundred.
 مایخوش māykhòsh, *a. p.* Sourish, acidulous, tart, sub-acid.
 مائده mā'idè, *s. a.* A table or tray ready set with food for eating.
 مایس māyiss, *s. t.* The Syro-Roman month of May; (in Armenia) fresh made cakes of dung for fuel.
 مایسترا māyistra, *s. t. (Italian),* The main-sail; مایستراسرنی māyistra-sèreni, The main-yard, مایسترا دیرگی māyistra-dirèghi, The main-mast.
 مایع māyi", *a. a.* Fluid, liquid.
 مائل mā'il, *a. a.* Leaning, inclined.
 ماینه māyna! *int. t. (Italian),* Lower away; |—, —et, *v.s.* To lower (sails, masts, flags, &c.), to strike, haul down.
 مأیوس mè'yūss, *a. a.* Desperate, hopeless, who hopes no more; مأیوسیت mè'yūsslyyèt, *s. a.* Despair, hopelessness, lack of all hope.
 مایه māyè, *s. p.* The substance of which anything is made, the material; leaven, ferment; مایه سز māyésaiz, *a. t.* Unleavened.
 مائه mi'a, *a. a.* One hundred.
 مایه سیل māyèssil, *s. p.* (Flood of the humours), The piles, hemorrhoids; any scrofulous appearance or affection of the skin or flesh.

مباح mùbāh, *a. a.* Lawful, not sinful to do or to use.
 مباحث mèbāhiss, *s. pl. a. (of مبحث mèbhass),* Subjects treated of; paragraphs.
 مباحثه mùbāhèssè, *a. a.* A treating, discoursing; a discussing, disputing, controversy; |—, —et, *v.s.* To treat, discourse; to discuss, to dispute, hold a controversy. [not! God forbid!
 مباد mèbād, مبادا mèbādā, *int. p.* Be it
 مبادرت mùbādèrèt, *s. a.* A setting about (any work), beginning; |—, —et, *v.s.* To set about, set to work.
 مبادله mùbādèlé, *s. a.* A mutual exchanging; |—, —et, *v.s.* To exchange.
 مبادی mèbādi, *s. pl. a. (of مبدأ mèbdè'),* Sources, origins, beginnings.
 مبارز mùbāriz, *s. a.* A fighter, champion, warrior. [battle.
 مبارزه mùbārezè, *s. a.* Conflict, fight,
 مبارک mùbārek, *a. a.* Blessed; اولسون! mùbārek-òlson! May it be blessed! (equivalent to our "I wish you joy!")
 مباشر mùbāshir, *s. a.* A kind of official agent charged to see any business or lawsuit carried through and to help the same.
 مباشرت mùbāshèrèt, *s. a.* A setting one's self to work; |—, —et, *v.s.* To set to.
 مباحثه mùbā"adèt, *s. a.* A withdrawing, going to a distance.
 مبالاة mùbālāt, *s. a.* Consideration, regard, deference.

- مبالغ mèbāligh, *s. pl. a.* (of مبلغ mèb-lagh), Sums (of money).
- مبالغه mùbālagha, *s. a.* Exaggeration ;
| —, —et, *v.n.* To exaggerate.
- مباني mèbānī, *s. pl. a.* (*singular not used*), Structures, edifices.
- مباهات mùbāhāt, *a. a.* A feeling proud, honoured ; | —, —et, *v.n.* To feel justly proud. [justly proud.
- مباهي mùbāhī, *a. a.* Who feels proud,
- مبايعه mùbāya‘a, *s. a.* A buying ; buying up largely ; | —, —et, *v.a.* To buy largely ; to buy up old and foreign coins for the mint at their intrinsic value, less the mint profit (one of the most crying evils in Turkey, as the agents in one stage or other invariably pass off, at their nominal value, the coins so bought) ;
مبايعه جي mù-bāya‘aji, *s. f.* An agent appointed to buy up old and foreign coins for the mint. [unlike, different.
- مباين mùbāyin, *a. a.* Separate, distinct,
- مباينت mùbāyènèt, *s. a.* Separation, becoming widely separated in distance, quality, or affections.
- مبتدا mùbtédā, *s. a.* The grammatical or logical subject of a phrase, sentence, or proposition. [ginner.
- مبتدي mùbtédi, *s. a.* A novice, beginner.
- مبتذل mùbtzèl, *a. a.* Little esteemed.
- مبتغا mùbtégħā, *a. a.* Desired ; —, *s. a.* The thing desired.
- مبتلا mùbtélā, *a. a.* Subject to, exposed to, in prey to ; addicted, given.
- مبتنى mùbténi, *a. a.* Built, founded, based.
- مبتهج mùbtèhij, *a. a.* Rejoicing, joyful.
- مبجل mùbèjžel, *a. a.* Honoured, to whom honour is paid.
- مبحث mèbhàss, *s. a.* A matter of discussion ; a section of any treatise, a paragraph, article.
- مبدأ mèbdè‘, *s. a.* An origin, source, commencement, beginning.
- مبدل mùbdèl, *a. a.* Changed for or into something else. [give.
- مبذول mèbzül, *a. a.* Abundant, large.
- مبذرا mùbèrrā, *a. a.* Free, exempt.
- مبدر mùbrèd, *s. a.* A file (for filing metals) ; a rasp.
- مبدم mùbrèm, *a. a.* Urgent, which will not be put off ;
كفاهة قضاي مبدم khàfāhāt-i-mùbrèm, Irresistible fate.
- مبذور mèbrūr (*fem.* مبذورة mèbrūrā), *a. a.* Accounted good ;
خدمات مبذورة khàdémāt-i-mèbrūrā, Good and faithful services. [strated by proof.
- مبهرن mùbèrhèn, *a. a.* Proved, demonstrated.
- مبسوط mèbsūt, *a. a.* Spread, extended.
- مبشّر mùbèshshir, *s. a.* The bringer of good news, of glad tidings.
- مبعوث mèb‘‘ūss, *a. a.* Sent ; departed ; raised from the dead ; —, *s. a.* A deputy, a messenger.
- مبغوض mèbghūz, *a. a.* Hated, detested, the object of enmity.
- مبلغ mèblagh, *s. a.* A sum of money.
—, mùbèlligh, *s. a.* One who communicates (intelligence, information).

مبلىق mèblak (màb—), *s. a.* A spatula.
 مبلول mèblūl, *a. a.* Wetted, drenched.
 مبني mèbni, *a. a.* Built, founded, based.
 مبهم mùbhèm, *a. a.* Doubtful, obscure
 in meaning.
 مبهورت mèbhūt, *a. a.* Reduced to silence,
 stultified. [the night].
 مبيت mèbīt, *s. a.* A place for passing
 مبيير mùbèyyiz, *s. a.* A fair-copier;
 —, mùbèyyez, *a. a.* Copied out fairly.
 مبين mùbīn, *a. a.* Which distinguishes
 truth from error; clear, manifest; de-
 claratory, explanatory; —, mùbèyyin,
a. a. Which declares, makes manifest;
 —, mùbèyyen, *a. a.* Declared, made
 manifest.
 متابعت mùtāba“āt, *s. a.* A following,
 conforming to; |—, —et, *v.n.* To
 follow, to conform.
 متأأ mùtē“èssir, *a. a.* Affected; grieved.
 متأأ mùtā“ākhkhir, *a. a.* Recent;
 modern; متأخرين mùtā“ākhkhirīn,
s. pl. a. The moderns.
 متأذس mùtē“èzzī, *a. a.* Pained, hurt,
 annoyed, vexed.
 متاركة mùtārēké, *s. a.* A truce, suspen-
 sion of hostilities, armistice.
 متأسف mùtē“èssif, *a. a.* Sorry, grieved.
 متا mùtā“, *s. a.* Any object of mer-
 chandise, a piece of goods.
 متاعب mùtā“īb, *s. pl. a. (singular not
 used)*, Fatigues, fatiguing things.
 متأأ mùtē“èllim, *a. a.* Grieved, pained,
 afflicted. [strength, solidity].
 متانته mètānèt, *s. a.* Firmness, passive

متاهل mùtē“èhhil, *a. a.* Married, having
 a wife.
 متبادل mùtēbādīl (*fem.* متبادلة mùtē-
 bādīlē), *a. a.* Interchangeable, inter-
 changed; alternate (angles in geo-
 metry).
 متبحر mùtēbāhhir, *a. a.* Profound as the
 sea in erudition and learning.
 متبعوب mùtbū“, *a. a.* Obeyed, followed,
 conformed to; —, *s. a.* One's sove-
 reign.
 متتالي mùtētāli, *a. a.* Following each
 other in succession.
 متجاسر mùtējāssir, *a. a.* Daring, having
 the courage. [ous].
 متجانس mùtējāniss, *a. a.* Homogene-
 ous.
 متجاوز mùtējāviz (—jāwuz), *a. a.* Ex-
 ceeding; passing; more (than any
 number).
 متجسس mùtējēssiss, *a. a.* Who pries
 into, inquires into minutely.
 متحاب mùtahābb (*fem.* متحابه mùta-
 hābbē), *a. a.* Mutually friendly, mu-
 tually loving.
 متحاشي mùtahāshi, *a. a.* Avoiding,
 abstaining from, keeping clear of.
 متحتم mùtahāttim, *a. a.* Indispensable,
 absolutely necessary. [one].
 متحد mùttahid, *a. a.* United, joined in
 متحرك mùtahārrik, *a. a.* Moving, in
 motion; (a letter) followed by a vowel
 in the same syllable.
 متحصن mùtahāssin, *a. a.* Who fortifies
 or shuts himself up in a stronghold
 or fortress.

متعلی *mùtahàlli*, *a. a.* Ornamented with trinkets and jewels, adorned.

متكمل *mùtahàmmil*, *a. a.* Bearing, supporting, enduring. [tonished.

متكبر *mùtahàyyir*, *a. a.* Astounded, astonished.

متكيز *mùtahàyyiz*, *a. a.* Collected, comprehended, included; possessing, containing; —, *s. a.* A member, fellow (of a grade).

متكشع *mùtakhàshhi*, متكضع *mùtakhàzzî*, Endowed with humility, who humbles himself.

متكخطی *mùtakhàtti*, *a. a.* Passing, overstepping (bounds), venturing (too far).

متكخلص *mùtakhàlliss*, *a. a.* Bearing a literary surname.

متكخیل *mùtakhàyyil* (*fem.* متكخیله *mùtakhàyyilâ*), *a. a.* Figuring to one's self, imagining; قوت متكخیله *kùv-véti-mùtakhàyyilâ*, The imaginative faculty.

متداول *mùtédàvîl*, *s. s.* Passing current from hand to hand (money, books, &c.). [pious.

متدین *mùtédèyyin*, *a. a.* Religious.

متذكر *mùtézèkkir*, *a. a.* Calling to mind, remembering. [self, abasing himself.

متذلل *mùtézèllil*, *a. a.* Humbling him

مترادف *mùtérādîf* (*fem.* مترادفه *mùtérādîfâ*), *a. a.* Joined together in travel, in point of time (events), in meaning (words); synonymous.

متراکم *mùtérākîm*, *s. a.* Collected together in quantities.

مترتب *mùtérèttib*, *a. a.* Which enters

into any series or category; which enters into any shape, form, or mode of being, formed, composed, consisting.

مترجم *mùtèrjîm*, *s. a.* A translator; —, *mùtèrjèm*, *a. a.* Translated from one language into another; مترجم اول *mùtèrjîmi-âvvâl*, Chief translator of the principal assistant of the interpreter of State).

مترجی *mùtèrjîjî*, *s. a.* Hoping, wishing anxiously looking.

مترحم *mùtèràhîm*, *a. a.* Compassionate.

متردد *mùtèrèddid*, *a. a.* Doubtful, leaning first to one opinion and then to another, hesitating which to choose, coming and going, going to and fro.

مترس *mùtèrîss*, *s. f.* Works of circumvallation, field-works round a city, trenches, breast-works. [excavated.

مترشح *mùtèrèshahîh*, *a. a.* Translated.

مترصد *mùtèràssîd*, *a. a.* Watching, observing, looking out for.

مترقب *mùtèràkkîb*, *s. s.* Looking forward, expecting, hoping, wishing.

مترقی *mùtèràkki*, *a. a.* Increasing, rising, augmenting by degrees (in quality or in rank); reaching, attaining.

مترکب *mùtèrèkkîb*, *a. a.* Composite, consisting (of several things).

مترک *mètrūk*, *a. a.* Abandoned, neglected; متركات *mètrūkyāt*, Property left behind at death.

مترزاحف *mùtèzāhîf*, *a. a.* Drawn up, advancing in order of battle.

متزاحم *mùtèzāhim*, *a. a.* Collected in crowds, crowding, flocking.

متزايد *mùtèzāyid*, *a. a.* Increased, augmented (in number or quantity).

متساوي *mùtèssāwī*, *a. a.* Reciprocally equal to one another. [concubine.

متسرى *mùtèssèrri*, *a. a.* Having a slave

متسلط *mùtèssallit*, *a. a.* Arrogating to himself the exercise of power (over any person or thing).

متسلسل *mùtèssèllim*, *s. a.* A governor of a single town or district.

متسلى *mùtèssèlli*, *a. a.* Consoled, who derives consolation.

متشابه *mùtèshābih*, *a. a.* Mutually resembling one another; metaphorical, allegorical, parabolical (expressions).

متشابه *mùtèshā'ir*, *s. a.* A person who pretends to be a poet, a writer of doggerel.

متشبه *mùtèshèbbiss*, *a. a.* Taking hold of, taking in hand; having recourse to; setting to work.

متشبه *mùtèshèbbih*, *a. a.* Mutually resembling each other. [canon law.

متشهر *mùtèshèrri*, *a. a.* Versed in the

متشرف *mùtèshèrrif*, *a. a.* Deriving honour, esteeming himself honoured.

متشعب *mùtèshā'ib*, *a. a.* Derived (as a branch of a family, a ramification, &c.) [grateful.

متشكر *mùtèshèkkir*, *a. a.* Thankful,

متشكل *mùtèshèkkil*, *a. a.* Formed, figured, put in form. [lamenting.

متشك *mùtèshèkkī*, *a. a.* Complaining,

متصادف *mùtèssādif*, *a. a.* Who meets, lights upon, finds.

متصادم *mùtèssādim*, *a. a.* Mutually dashing against each other.

متصبر *mùtèssābbir*, *a. a.* Patient through reflection, long-suffering.

متصدى *mùtèssāddī*, *a. a.* Setting about, occupying one's self with (any work).

متصرف *mùtèssārrif*, *s. a.* An absolute governor of a large province; —, *a. a.* Disposing absolutely of things, being absolute master and possessor; declinable (in grammar).

متصف *mùttassif*, *a. a.* Qualified, endowed with, possessing (a general quality). [—, *ad. t.* Continually.

متصل *mùttassil*, *a. a.* Joined, touching;

متصور *mùtèssāvvir*, *a. a.* Imagined, conceived; imaginable, conceivable.

متصوف *mùtèssāvvif*, *s. a.* One who studies, pursues, or follows out the science of mystical philosophy and religion. [increased manifold.

متضاعف *mùtèzā'if*, *a. a.* Doubled or

متضرر *mùtazàrrir*, *a. a.* Suffering loss or damage.

مضرع *mùtèdàrrri*, *a. a.* Acting with humility, as a supplicant.

مضعف *mùttazi*, *a. a.* Low, abject, humble.

مضمن *mùtazāmmīn*, *s. a.* Contained, included; containing, including, comprehending; —, *s. a.* Surety, guarantee, bail.

متطابك *mùtètābik*, *a. a.* Mutually con-

- formable, agreeing, corresponding, similar. [behind each other.]
- متطارق *mùtétàrik, a. a.* Following closely
- مطاهر *mùtétàhir, a. a.* Canonically cleansed and purified by ablution.
- متطرق *mùtétàrrik, a. a.* Contending, opposing, assaulting, striking repeatedly. [clean.]
- مطهر *mùtétàhhir, a. a.* Cleansed, made
- مظلّل *mùtazzàllil, a. a.* Protected, or taking protection under the shade.
- مظلم *mùtazzàllim, a. a.* Who complains of injury or wrong.
- مظهر *mùtazàhhir, a. a.* Who leans his back against any support.
- متعاقب *mùta"àkib, a. a.* Following each other in succession.
- متعال *mùta"àl, a. a.* (God) Most High.
- متعاهد *mùta"àhid, a. a.* Mutually stipulating and covenanting with each other.
- متعبّد *mùta"àbbid, a. a.* Devout, practically devotional. [wondering.]
- متعجب *mùta"àzzib, a. a.* Surprised,
- متعدّد *mùta"àddid, a. a.* Numerous.
- متعدى *mùta"àddī, a. a.* Transitive (a verb). [beset with valid obstacles.]
- متعذر *mùta"àzzir, a. a.* Impossible,
- متعرّض *mùta"àrriz, a. a.* Meddling, injuriously interfering.
- متعسر *mùta"àssair, a. a.* Surrounded with difficulty. [ing.]
- متعفن *mùta"àffin, a. a.* Putrid; stink-
- متعلّق *mùta"àllik, a. a.* Suspended, attached, dependent; related, connected (from, to, on, with); متعلقات
- mùta"àllikāt, s. pl. a.* Dependants and relatives; appurtenances.
- متعه *mùt"ā, s. a.* A temporary marriage (practised in Persia).
- متعهد *mùts"àhhid, a. a.* Who has undertaken (to do or manage something).
- متعین *mùta"àyyin, a. a.* Distinguished, notable (person); متعینان *mùta"ayyinān, s. pl. p.* Distinguished, principal persons.
- متغلب *mùtèghàllib, a. a.* Exercising an illegal and violent authority; متغلب *mùtèghàllib, s. a.* A rebel or enemy successful in time. [altered; spoilt, ruined.]
- متغیّر *mùtèghàyyir, a. a.* Changing
- متفاوت *mùtèfàvit, a. a.* Unequal quantity, differing.
- متفحص *mùtèfàhhiss, a. a.* Curious, minute and diligent in inquiry.
- متفرّج *mùtèferrij, s. a. (pl. متفرّجين mùtèferrijin).* A promenader.
- متفرّد *mùtèfèrrid, a. a.* Isolating oneself; rebellious, declaring oneself independent.
- متفرّع *mùtèfèrri", a. a.* Derived as a branch or ramification; متفرّعات *mùtèfèrri"āt, s. pl. a.* Details; ramifications, branches.
- متفرّق *mùtèfèrrik (fem. متفرّقة mùtèfèrrika), a. a.* Separate.
- متفرّقة *mùtèfèrrika, s. a.* Title of a corps of officers in the olden time, who used to be sent on missions by the Sultan.
- متفق *mùttèfik, a. a.* United (in a moral manner); —, *s. a.* An-

confederate; الرأى —, mùttéfiku-'r-rè'y, *a. a.* United in opinion, agreed; unanimous; عليه —, mùttéfiku-"àlèyh, *s. a.* That upon which different people are agreed.

متفقد mùttéfakkid, *a. a.* Inquiring after, or longing after, any absent thing.

متفة mùttéfakkih, *a. a.* Studious of, or versed in, the canon law.

متفك mùttéfekkir, *a. a.* Thoughtful, thinking. [anything].

متفوق mùttéfèwîk, *a. a.* Superior (to

متقابا mùttékâbil, *a. a.* Opposite to each other. [presses for payment.

متقاصم mùttakâzî, *a. a.* Who duns,

متقاع mùttakâ'id, *a. a.* Pensioned off, allowed to retire with a pension.

متقد mùttakâddim, *a. a.* Preceding, going before; متقدمين mùttakâddimîn, The ancients.

متقرب mùttakârrîb, *a. a.* Approaching.

متكلمًا mùttakâllid, *a. a.* Who wears round the neck; who obeys, follows.

متقن mùttakîn, *a. a.* Who knows for certain, is perfectly convinced.

متقنًا mùttakî, *a. a.* Pious, devout, God-fearing. [one may lean or recline.

متة mùttékya, *s. a.* Anything on which

متك mùttékèbbir, *a. a.* Proud, puffed up.

متكف mùttékèffil, *a. a.* Who stands surety, becomes answerable.

متكلفًا mùttékèllif, *a. a.* Prepared with great cost and care.

متكلمًا mùttékèllim, *a. a.* Who speaks; — نفس nèfssi - mùttékèllim (The

speaker's self), *s. a.* The first person singular of verbs and pronouns in grammar; نفس متكلم مع الغير nèfssi - mùttékèllim - mà "é - 'l - ghàyr, (The speaker's self with others) The first person plural. [the elbow.

متكى mùttékî, *a. a.* Leaning against on

متكيفًا mùttékèyyif, *a. a.* Possessing a quality.

متلاطمًا mùttélâtim, *a. a.* Rough (the sea), agitated.

متلافيًا mùttélâfî, *a. a.* Catching up, making up for (lost time, &c.).

متلاقيا mùttélâki, *a. a.* Meeting, coming together.

متلاليًا mùttélâlî (for متلاليًا mùttélè'li'), *a. a.* Glittering, resplendent.

متلذذًا mùttélèzziz, *a. a.* Enjoying (anything pleasant), deriving pleasure.

متلفظًا mùttélâffiz, *a. a.* Pronounced.

متلقبًا mùttélâkkîb, *a. a.* Taking or bearing a title or surname.

متلونًا mùttélèvvîn, *a. a.* Inconstant, capricious, changeable.

متماديًا mùttémâdî, *a. a.* Extended in duration, continued; continual; —, or متماديًا mùttémâdiyyan, *ad. a.* Continually, uninterruptedly.

متمتعًا mùttémètti", *a. a.* Reaping a profit or benefit, profiting (by the use or possession of anything).

متمثلًا mùttémèssil, *a. a.* Conforming to anything.

متمدنًا mùttémèddin, *a. a.* Established, settled (in some country).

متمرد *mâtémèrriid*, *s. s.* Perverely obstinate, rebellious.

متمسك *mâtémèssik*, *s. s.* Miserly, niggardly (person).

متمكن *mâtémèkkin*, *s. s.* Established (in any place).

متملك *mâtémèllik*, *s. s.* Possessed of (anything), possessing.

متمم *mâtémimmim*, *a. a.* Who finishes, completes; —, *s. s.* The supplement (of an arc or angle in trigonometry).

متمنى *mâtémènni*, *s. s.* Desiring, asking, praying (for something); —, *or*

متمنا *mâtémènnà*, *a. s.* Asked for, desired, wished for.

متموج *mâtémèvvij*, *s. s.* Rough with waves (the sea, &c.).

متمول *mâtémèvvil*, *s. s.* Rich, possessing much property.

متن *mètn*, *s. s.* The text of any work commented upon.

متناسب *mâténàssib*, *s. a.* Mutually proportionate, inter - proportionate; well - proportioned in shape; أربع متناسبه *èrbà"i - mâténàssébé*, (The four proportionals) The rule of three, the rule of proportion.

متناظر *mâténàzir*, *s. a.* Mutually regarding each other; opposite to each other.

متنافي *mâténàfi*, *a. a.* Mutually repulsive; inconsistent, incongruous.

متناقض *mâténàkiz*, *a. s.* Mutually demolishing; contradictory.

متناوب *mâténāvib*, *a. s.* Alternating, taking turns.

متناول *mâténāvīl*, *a. s.* Taking, eating or drinking, partaking.

متناهي *mâténāhi*, *a. s.* Finite, ending

نا متناهي *nā - mâténāhi*, *lāhin* endless. [rise (a spring, river, &c.)

متنبح *mâténèbbi*, *s. s.* Rising, taking

متنبه *mâténèbbah*, *s. s.* Aware, advised on his guard; better aware and conducted in future (after punishment or reprimand). [ment of some person]

متنعم *mâténà"im*, *a. s.* In the enjoyment

متنفّر *mâténèffir*, *s. s.* Disgusted, flight, running away.

متنفس *mâténèffiss*, *a. s.* Who or what breathes, breathing. [recognised]

متنكر *mâténèkkir*, *s. s.* Incognito, unknown

متنوع *mâténèvvi*, *s. s.* Various, different. [generally spoken of]

متواتر *mâtéwātir*, *a. s.* Publicly known

متوارث *mâtéwārisa*, *a. s.* Inheriting = succession. [divided]

متوارد *mâtéwārid*, *a. s.* Successively approaching

متواری *mâtéwāri*, *a. s.* Getting better anything and so being lost from sight

متوازي *mâtéwāzi*, *a. s.* Parallel to each other. [humility]

متواضع *mâtéwāzi*, *a. s.* Humble, self

متوالي *mâtéwāli*, *a. a.* Successive, uninterrupted succession; متواليه *mâtéwāliyyétan*, *ad. a.* In uninterrupted succession, one after the other.

متوجه *mâtéwējijih*, *a. s.* Turning face (towards an object); pointed directed; travelling in the direction (of a place).

متور *mùtévèrri*, *a. a.* Pious, devout.
 متور *mùtèwàssit*, *a. a.* Intervening;
 middling (quality). [(in God).
 متور *mùtévèssil*, *a. a.* Trusting solely
 متور *mùtawàttin*, *a. a.* Settled (in a
 country as a home). [defunct.
 متور *or* متورفا *mùtèwèffà*, *a. a.* Dead,
 متور *mùtèwàkki*, *a. a.* Waiting in
 expectation.
 متور *mùtèwàkkif*, *a. a.* Waiting for
 the decision, depending on the de-
 cision.
 متور *mùtèwàkki*, *a. a.* Cautious, timid.
 متور *mùtèwèkkil*, *a. a.* Relying, trust-
 ing, depending; متوركلأعلى الله *mùtè-
 vèkkilan-"àla-'llāh*, *ad. a.* Putting his
 trust in God.
 متور *mùtévèllid*, *a. a.* Born.
 متور *mùtévèlli*, *a. a.* Turning away
 (from anything); —, *s. a.* A trustee
 of property in mortmain.
 متور *mùtahālik*, *a. a.* Casting himself
 precipitately (into danger or trouble).
 متور *mùttéhim*, *a. a.* Culpable, guilty,
 convicted of a fault.
 متور *mùtèhèvvir*, *a. a.* Headstrong,
 violent, inconsiderate.
 متور *mùtèhèyyij*, *a. a.* Set in motion
 (dust, troops, &c.).
 متور *mùtèhèyyi*, *a. a.* Prepared,
 equipped, in readiness.
 متور *mùtèyèssir*, *a. a.* Facilitated,
 made easy of accomplishment; be-
 coming accomplished without diffi-
 culty.

متيقظ *mùtèyàkkiz*, *a. a.* Awake; on his
 guard, watchful.
 متين *mètin*, *a. a.* Strong, firm.
 متبارت *mùssābèret*, *s. a.* Setting to (at
 work), turning to. [estimation).
 مشابه *mèssābè*, *s. a.* Place or degree (of
 مثال *missāl*, *s. a.* An example, an illus-
 tration; a similar thing, counterpart;
 a command, order; عالم مثال "ālmī-
 missāl, The world of counterparts, in
 which everything occurs, immaterially,
 in exactly the same time and order as
 here below materially; a dream.
 مثبت *mùssbit*, *a. a.* Which confirms;
 —, *mùssbèt*, *a. a.* Confirmed, proved.
 مثقال *mùssqāl*, *s. a.* A weight for pearls,
 &c., equal to about 3 dwts. troy.
 مثل *mèssel*, *s. a.* A parable, proverb;
 —, *missl*, *s. a.* A like thing or quan-
 tity; ايكي مثلي *iki-missali*, Twice the
 quantity; مثلا *mèssēlā*, *ad. a.* For
 example; as for example; if, for
 example; ضرب مثل *zārbi-mèssel*, A
 proverb.
 مثلث *mùssèllzss*, *a. a.* Threefold.
 composed of three parts; —, *s. a.*
 A triangle; a preparation of wine
 boiled with spices and sweetened;
 مثلثات *mùssèllèssāt*, *s. pl. s.* Trigo-
 nometry, trigonometrics; مثلثات كرويه
mùssèllèssāti - kyùréviyyè, Spherical
 trigonometry; مثلث متساوي الاضلاع
mùssèllèssi - mùtèssāviyyu - 'l - λdlā,
 An equilateral triangle; — متساوي,
 مثلث الساقين *mùssèllèssi - mùtèssāviyyu -*

- 'ss - sākāyn, An isosceles triangle; مختلف الاضلاع —, mùssèlléssi - mùkh-tèlifu - 'l - 'dlā', A scalene triangle; قائم الزاوية —, mùssèlléssi - kā'imū - 'z - zāvīyyé, A right-angled triangle; منفرج الزاوية —, mùssèlléssi - mùnferīju - 'z - zāvīyyé, An obtuse-angled triangle; حاد الزاوية —, mùssèlléssi - hād - du - 'z - zèwāyā, An acute - angled triangle.

مثلو mùssilli, *s. t.* Like, similar, of a kind, of a sort; بومثلو bū-missilli, Of this kind; اول مثلو (ò)-mùssilli, Of that kind.

مثمر mùssmir, *a. a.* Fruitful.

مثمان mùssèmmen, *s. a.* An octagon.

مثنوي mùssnévi, *s. a.* Poetry, every two successive lines or hemistichs of which rhyme with each other.

مثوبت mùssübet, *s. a.* A promised reward (for good actions).

ممثلو mùssül, *s. a.* The standing respectfully in waiting for orders.

مثنوى or مثنوا mùsswā, *s. a.* A place of rest or habitation.

مثيب mùssèyyeb, *a. a.* No longer a virgin, depucelated.

مجاب mùjjāb, *a. a.* Answered, accepted; acceptable (prayer).

مجادلة mùjjādélé, *s. a.* Controversy, contention, dispute; |—, —et, *v. s.* To contend, dispute.

مجار mùjār, *s. t.* A Hungarian; Hungary; التونى —, mùjār - 'altīni, A ducat.

مجارى mùjjārī, *s. pl. a.* (of مجرى mùjārā),

Beds (of rivers), courses; the track in which things move.

مجاز mùjjāz, *a. a.* Permitted, lawful; —, *s. a.* A metaphor; —, mùjjāz : Permitted, licit, lawful; مجازى mùjjāzī *a. a.* Metaphorical, figurative.

مجازات mùjjāzāt, *s. a.* Punishment; |—, —et, *v. s.* To punish.

مجال mùjjāl, *s. a.* Power, strength; ability (to do anything).

مجالس mùjjāliss, *s. pl. a.* (of مجلس mùjjaliss), Assemblies; councils.

مجالست mùjjālésset, *s. a.* A sitting down in company (with anyone).

مجامعت mùjjāma'at, *s. a.* Sexual intercourse. [honourable treatment.]

مجاملة mùjjāmélé, *s. a.* A good, like.

مجاناً mùjjānān, *ad. a.* Gratis, gratuitously (received or acquired).

مجانبت mùjjānèbèt, *s. a.* An avoidance; keeping away (from); |—, —et, *v. s.* To avoid, keep away.

مجاوبه mùjjāvébè, *s. a.* An answer; each other; altercation.

مجاور mùjjāvir, *a. a.* Neighbouring.

مجاهد mùjjāhid, *s. a.* One who struggles earnestly; a champion of the faith.

مجاهدو mùjjāhédé, *s. a.* A zealous fighting; fighting for the faith.

مجبور mùjjübür, *a. a.* Constrained; in its place and bound up (a broken bone or sprained joint); obliged by force or by favour); مجبوريت mùjjübürīyyèt, *s. a.* Constraint; necessity; obligation.

مجبول mējbūl, *a. a.* Innate, inborn, natural. [selected, chosen.

مجبور or مجبتي mūjtébā, *a. a.* Elected, مجتبه mūjtēmi, *a. a.* Collected together, gathered together.

مجتنب mūjtēnib, *a. a.* Who avoids, keeps away.

مجتهد mūjtēhid, *s. a.* One who studies the original authorities in matters of religion and law, and founds thereon tenets and doctrine.

مجدد mējd, *s. a.* Majesty; —, mūjidd, *s. a.* One who earnestly endeavours.

مجدد mūjēddid, *s. a.* A renewer; —, mūjēddēd, *a. a.* Renewed, renovated;

new; مجدداً mūjēddēdam, *ad. a.* Anew, afresh, again.

مجنون mējzūb, *a. a.* Attracted; crazy.

مجرى or مجرى mējrā, *s. a.* The bed (of a river), channel, course.

مجرى mūjērreb, *a. a.* Tried, known by experience; experienced.

مجرى mūjērred, *a. a.* Mere, sheer; naked; sole, alone; unmarried; —, *ad. t.*

Only, merely, for nothing else but.

مجرى mūjrim, *s. a.* A culprit, an offender.

مجرى mējzūh, *a. a.* Wounded.

مجرى mējrā, *s. a.* See مجرى.

مجزى mējzūm, *a. a.* Decided, decided upon; fully believed, considered as quite substantiated; marked with the sign ۞ (a letter), which indicates that it is not to be followed with a vowel in the same syllable when pronounced; —, *s. a.* The decision or determination

taken in any case; a determined opinion.

مجسم mūjēssēm, *a. a.* Solid (not hollow or superficial); زاویه مجسمه zāviyyé'î-mūjēssémé, A solid angle.

مجلا or مجلی mūjèllā, *a. a.* Polished, burnished; rubbed up, enlightened.

مجلد mūjèllid, *s. a.* A bookbinder; —, mūjèllēd, *a. a.* Bound (a book); —, *s. a.* A volume.

مجلس mējliss, *s. a.* An assembly, meeting; a council; a picture or illustration in Persian books of poetry.

مجرى mījmr, مجرئ mījméré, *s. a.* A censor.

مجمع mējmā, *s. a.* Any place in which things are collected together; —, and مجمعاً mējmā'a, *s. a.* A note-book, memorandum-book, album, scrap-book, pocket-book. [summary.

مجموع mējmū, *s. a.* Concise, abstract, مجموع mējmū, *a. a.* Collected; —, *s. a.* The whole.

مجموع mūjmēl, *s. a.* Concise, abstract, مجموع mējmū, *a. a.* Collected; —, *s. a.* The whole.

مجنون mūjēnned, *a. a.* Collected as troops or regiments, embodied, called out.

مجنون mējnūn, *a. a.* Mad (possessed with a devil).

مجازى mūjēvvēz, *a. a.* Permitted, tolerated (in grammar).

مجزئ mūjēvvézé, *s. t.* A kind of tall turban worn on state occasions in the olden time by various functionaries.

مجرى mējūssā, *s. a.* A fire-worshipper, a magian. [inside.

مجرى mūjēvwēf (mūjēvf), *a. a.* Hollow

مجوهر *mùjèvhèr*, *a. s.* Ornamented with pearls and precious stones.

مجهز *mùjèbhèz*, *a. s.* Equipped, fitted out; rigged and armed (a ship).

مجهود *mèjhūd*, *s. a.* One's utmost ability.

مجهول *mèjhūl*, *a. s.* Unknown; passive (*a verb, so called because, in using a verb passive, the actor is not necessarily declared or pointed out*).

مجي *mèjī*, *s. a.* Arrival, a coming.

مجيب *mùjīb*, *s. a.* One who answers or grants a request.

مجيد *mèjīd*, *a. s.* Most glorious, clothed in great majesty; *عبدالمجيد* *abdu-'l-Mèjīd*, *s. a.* God; *عبدالمجيد* "abdu-'l-Mèjīd, The servant of God the Most Glorious (*name of a Sultan of Turkey*).

مچ *mèch*, *s. t.* A small sword, rapier.

محابا *mùhābā*, *محابات* *mùhābāt*, *s. a.* Respect of persons, consideration; *بي محابا* *bī-mùhābā*, *ad. p.* Without any respect of persons, off-hand.

محاذات *mùhāzāt*, *s. a.* Being opposite and parallel; *or* being on the same line. [parallel; equal.

محاذى *mùhāzī*, *a. a.* In the same line;

محارب *mùhārib*, *a. a.* At war, in a state of warfare.

محاربة *mùhārebé*, *s. a.* Warfare; war; a battle, fight, action, engagement.

محاسبه *mùhāssébé*, *s. a.* A settling of accounts; an auditing of accounts;

محاسبه جی *mùhāssébéjī*, *s. t.* An auditor or accountant-general; —

محمی *mùhāssébé-kālmī*, *s. t.* An audit-office or accountants' office of the treasury.

محاسن *māhāssīn*, *s. pl. a.* (*sing. not used*). Praiseworthy acts or qualities; the beard, whiskers, and mustaches.

محاصر *mùhāssīr*, *s. a.* A besieger.

محاصرة *mùhāssāra*, *s. a.* A siege; a blockade; |—, —et, *v. s.* To besiege; to blockade.

محاط *mùhāt*, *a. a.* Surrounded, encircled;

محاط علم *or* محاط علم *mùhātī-'ilm*. Embraced in the knowledge, known.

محافظ *mùhāfiz*, *s. a.* The governor of a fortified town.

محافظه *mùhāfaza*, *s. s.* The guard, keeping, protection, defence; |—, —et, *v. s.* To guard, keep, protect, defend.

محافل *māhāfil*, *s. pl. a.* (*of محفل* *māhfil*, *not used in this sense*), Assemblies, places where people assemble; society.

محاق *māhak*, *s. a.* Total disappearance of the moon at the end of a lunation.

محاکمه *mùhākémé*, *s. a.* The trial (of a person by a judge); |—, —et, *v. s.* To try, to bring to a trial, to put upon his trial.

محال *māhāll*, *s. pl. a.* (*of محال* *māhāll*), Places; —, *mùhāl*, *a. a.* Impossible.

محاله *māhālé*, *s. a.* Fraud, deceit, trick.

لا محاله *lā-māhālé*, *ad. a.* Without fail.

محامد *māhāmīd*, *s. pl. a.* (*of محمدي* *māhmédet*), Acts or qualities worthy of praise and glory.

سحما mūhāvēré, *s. a.* Common conversation; noisy talk.

سححب mūhibb, *s. a.* An affectionate friend;

سححبانه mūhibbāné, *a. p.* سححبى nūhibbī, *a. a.* Pertaining to a friend.

سححببت māhābbet, *s. a.* Affection, friendship. [confinement.

سححبس māhbèss, *s. a.* A prison, place of

سححبوب māhbūb (*fem.* سححبوبة māh-ūbÉ), *a. a.* Beloved. (*The masculine generally bears a filthy meaning*).

سححبوس māhbūss, *a. a.* Imprisoned.

سححبتاج mūhtāj, *a. a.* Needing, in need, want; needy, poor. [flagration.

سححبتریک mūhtèrik, *a. a.* Burnt by a con-

سححبترم mūhtèrèm, *a. a.* Honoured, held honour, respected, venerated.

سححبتسب mūhtèssib, *s. a.* A chief officer excise, having a supervision over merchants and shop-keepers, at present called احتساب ناظرى ihtissāb-āziri.

سححبتهکیر mūhtèkir, *s. a.* One who keeps back provisions from market in hopes of creating a scarcity and selling dear.

سححبتهمئل mūhtémèl, *a. a.* Possible, probable.

سححبتهمی mūhtèmi, *a. a.* Who avoids useful articles of food, or diet.

سححبتهوی mūhtèvi, *a. a.* Comprehending, containing, embracing. [ful.

سححبجوب mājūb, *a. a.* Ashamed; bash-

سححبده mūhāddeb, *s. a.* Convex.

سححبدهس mūhāddiss, *s. a.* An author who is of the ~~same~~ and words of Mu-

hammed; —, mūhdèss, *a. a.* Created (not eternal); new, recent (not ancient). [and boundaries.

سححد mūhāddid, *s. a.* A tracer of limits

سححدود māhdūd, *a. a.* Limited, bounded; few (in number), small (in extent).

سححدور māhzūr, *s. a.* A defect to be guarded against, an objection.

سححدوف māhzūf, *s. a.* Understood, not expressed (a word); elided (a letter).

سححراب mihrāb, *s. a.* A niche or mark of any kind in the wall of a mosque to show in which direction to turn in prayer.

سححرر mūhārrir, *s. a.* One who writes, the writer; —, mūhārrèr, *a. a.* Written; سححررات mūhārrérāt, *s. pl. a.* Writings.

سححررف mūhārref, *a. a.* Corrupted, tampered with, erroneous (texts, books, &c.).

سححررک mūhārrik, *s. a.* A seditious person, mover of sedition; who causes things to move.

سححررم māhrèm, *s. a.* A confidant, one admitted into a secret; one who legally had admission into the society of one of the other sex; —, mūhārrem, *s. a.* Name of the first month of the Muhammedan year; —, *a. a.* Prohibited, unlawful (in religion);

سححررمات mūhārrémāt, *s. pl. a.* Unlawful things; سححررم نا nā-māhrèmm, *a. p.* To whom the society of one of the other sex is not legally permitted.

محروس mährūs (fem. محروسة mährūsā), *a. a.* Defended, protected; محروسة mährūsā, *s. a.* A city, fortified city; ممالك محروسة mēmāliki-mährūsā, (The defended dominions) The Ottoman territory.

محروم mährūm, *a. a.* Deprived; without; disappointed. [sorrowing.

محزون mähzūn, *a. a.* Grieved, afflicted,

محسن mūhsin, *s. a.* One who confers benefits, grants favours, does kindnesses; —, mūhāssin, *a. a.* Approved, worthy of approbation; محسنات mūhāssināt, *s. pl. a.* Deeds or qualities worthy of approbation, virtues.

محسوب māhsūb, *a. a.* Counted, reckoned; محسوباً māhsūban, *ad. a.* On account of, towards the account of.

محسوس māhsūs, *a. a.* Sensible, felt, perceived.

محشر māshshar, *s. a.* The resurrection, or place of assembly for the last judgment; an assemblage, troop, company (of people).

محصل mūhāssā, *s. a.* Title of one class of former governors of towns or districts (*lit.* collector); محصل الكلام māhsālu-'l-kēlām, or mūhāssālu-'l-kēlām, *ad. a.* In fine, in short, in one word, to sum up.

محصن mūhāssan, *a. a.* Guarded round about, fortified; محصنات mūhāssanāt, *s. pl. a.* Chaste, virtuous, discreet women.

محصول māhsūd, *a. a.* Reaped, mown.

محصور māhsūr, *a. a.* Bounded, confined, shut in, besieged, surrounded.

محصول māhsūl, *s. a.* Produce, fruit;

محصولدار māhsūdār, *a. p.* Fruitful.

محض māhz, *a. a.* Sheer, pure; محضاً māhzā, *ad. a.* Merely, purely, simply, entirely.

محضر māhzār, *s. a.* A petition signed by all the people present (*called* عرض محضر "ārzi-māhzar); —, ماهرز, *s. a.* An officer who cites or summons people before a court of justice.

محط māhāt, *s. a.* A halting-place, where the baggage animals are unloaded.

محظوظ māhzūz, *a. a.* Pleased, glad.

محظوظيت mūhzūziyyet, *s. a.* Satisfaction, pleasure, joy.

محفظه māhfaza, *s. a.* A case (for protecting anything).

محفل māhfil, *s. a.* A gallery in a mosque or any place of congregation; محفلين māhfili-hūmāyūn, The gallery reserved for the use of the Sultan.

محفوظ māhfūz, *a. a.* Preserved; محفوظاً lēvhi-māhfūz, (The preserved tablet) The tablet of God's providential decrees. [temporal.

محقر mūhākkar, *a. a.* Contemned; محقق mūhākkak, *a. a.* Fully ascertained, verified, corroborated. [certain.

محك māhākk (mēhēnk), *s. a.* A tool.

محکم mūhkēm, *a. a.* Strong; well fortified; tight. [court of justice.

محكمة māhkémé (mēhkémé), *s. a. a.*

محکوت *mähkyük*, *a. a.* Scratched out (writing, with a knife); engraved.

محکوت *mähkyüm*, *a. a.* Subject to any jurisdiction; عليه —, *mähkyümün-* "àlèyh, *a. a.* Sentenced, on whom sentence is passed.

محکوت *mähki*, *a. a.* Related, narrated, recounted; محکوت عنه *mähkiyyun-* "ành, *s. a.* Him on whose authority a thing is recounted; محکوت فيه *mähkiyyun-fih*, *s. a.* Him about whom a narration is recounted.

محکوت *mähäll*, *s. a.* A place; the proper place for anything; a fitting place; a place in which anything occurs; محکوت اهلہ فی محلہ *èhluhu-fi-mähällihi*, The right man in the right place.

محکوت *mähälül*, *a. a.* Dissolved; untied, loosened; vacant (a place of employ); —, *s. a.* A vacancy, vacant office.

محکوت *mähällé* (*pl.* محکوتات *mähällât*), *s. a.* A parish; a quarter or locality of a town. [ornaments).

محکوت *mühällä*, *a. a.* Adorned (with

محکوت *mühämmed*, *a. a.* Praised; praiseworthy; Muhammed (Mahomet);

محکوت *mühämmédî* (*fem.* محکوتیه *mühämmédlyyé*), *a. a.* Muhammedan, Mahometan.

محکوت *mähmédet*, *s. a.* A praiseworthy point of character; praise, glory.

محکوت *mähmil*, *s. a.* A litter for travelling on a camel; a covering for the sacred building at Mecca.

محکوت *mähmüd*, *a. a.* Praised, glorified.

محکوت *mähmül*, *a. a.* Loaded (upon anything), placed upon; imputed, attributed. [fever.

محکوت *mähmüm*, *a. a.* Attacked with محکوت *mähmî* (*fem.* محکوتیه *mähmiyyé*), *a. a.* Protected; محکوتیه *mähmiyyé*, *s. a.* A city.

محکوت *mihnèt*, *s. a.* (*pl.* محکوت mihàn). A source of grief, a trouble, affliction.

محکوت *mähv*, *s. a.* An obliterating, cancelling, demolishing; |—, —et, *v. a.* To obliterate; to demolish; محکوتات *mähv-u-issabât*, A cancelling or demolishing some parts and adding or leaving others (in writings or in build-

محکوت *mihvër*, *s. a.* An axis. [ings).

محکوت *mühävvel*, *a. a.* Referred to, turned over to, left to the care or decision of (some person).

محکوت *mühyî*, *a. a.* for محکوتیه, which see.

محکوت *mühit*, *a. a.* Encircling, surrounding; embracing, containing, comprehending; بحر محکوت *bähri-mühit*, The ocean, as surrounding the habitable earth.

محکوت *mühyî*, *s. a.* Who animates, gives life; who renovates, restores; who renders flourishing, populous; who reclaims (waste land). [Arabia.

محکوت *Mökhä*, *s. a.* Name of a town in محکوت *mükhäbéré*, *a. a.* Correspondence by letter or message; |—, —et, *v. a.*

To correspond, to hold communication.

محکوت *mükhädénet*, *s. a.* Friendship, amity.

- مخاديل *mākhāzil*, *s. pl. a.* (of مخذول *mākhzūl*), Low wretches, rascals.
- مخارج *mākhārij*, *s. pl. a.* (of مخرج *mākhrij*), Places of issue, issues, outlets; the different parts of the organs of speech from whence the sounds of the several letters, or classes of letters, are derived; expenses.
- مخازن *mākhāzin*, *s. pl. a.* (of مخزن *mākhzen*), Magazines, storehouses, cellars.
- مخاصمه *mūkhāsemé*, *s. a.* A litigating.
- مخاطب *mūkhātab*, *a. a.* Addressed in speech by anyone; —, *s. a.* The second person of verbs and pronouns; مفرد مخاطب *māfrəd-mūkhātab*, The second person singular; جمع مخاطب *jəm“i-mūkhātab*, The second person plural. [anyone in speech.]
- مخاطبه *mūkhātaba*, *s. a.* An addressing
- مخاطرة *mūkhātura*, *s. a.* Danger, peril.
- مخالب *mākhālib*, مخالب *mākhālib*, *s. pl. a.* (of مخلب *mikhleb*, مخلب *mikhlab*), Claws, talons.
- مخالصة *mūkhāléset*, *s. a.* Sincerity of friendship.
- مخالطة *mūkhālata*, *s. a.* Intercourse.
- مخالف *mūkhālif*, *a. a.* Opposed to, contrary, adverse.
- مخالفة *mūkhāléfet*, *s. a.* Opposition; an opposing; |—, —et, *v.n.* To oppose, be opposed to.
- مخبر *mūkhbir*, *s. a.* Who gives notice, communicates information, an informant.

- مختار *mūkhātār*, *a. a.* Preferred, preferable; having the option, free to choose. —, *s. a.* Choice, election made; اختيار *fā“ili-mūkhātār*, One who, being of age and of sound mind, is free to act according to his own discretion.
- مخترع *mūkhātèri*, *s. a.* An inventor, introducer. [acts here]
- مختشع *mūkhātèshi*, *a. a.* Humble, abashed.
- مختص *mūkhātassa*, *a. a.* Appropriately dedicated.
- مختصر *mūkhātassar*, *a. a.* Abbreviated, curtailed; short; moderate dimensions. مختصر *mūkhātassar*, [acts here]
- مختفي *mākhātèfi*, *a. a.* Who hides himself.
- مختل *mākhātèll*, *a. a.* Spoilt, deranged, injured. [site, compared]
- مختلط *mūkhātèlit*, *a. a.* Mixed, compounded.
- مختلف *mūkhātèlif*, *a. a.* Various, dissimilar, different, dissimilar; مختلف الصواع *mākhātèlifū - 7 - adlā“*, *a. a.* Scaled (triangle).
- مختوم *mākhātūm*, *a. a.* Sealed; مختوم *tini-mākhātūm* (Sealed earthenware) *s. a.* Lesbian clay. [a name]
- مخدر *mūkhāddir*, *s. and a. a.* Name of a city.
- مخدرة *mūkhādderā* (*pl.* مخدرات *mūkhādderāt*), *s. a.* A veiled woman, a chaste, retiring, modest, virtuous woman. [one serves; a name]
- مخدوم *mākhādūm*, *s. a.* A master, a lord.
- مخذول *mākhzūl*, *s. a.* A miserable wretch.
- مخرج *mākhrij*, *s. a.* An issue, outlet, any part of the organs of speech etc.

the sound of a letter is formed; one of the degrees conferred upon the "ulémā or Doctors of Muhammedan law and divinity; —, mūkhreḥ, *a. a.* Extracted, drawn out, taken out.

مخروط *mākhrūt, s. a.* A cone; مخروطى *mākhrūṭī, a. a.* Conical; مخروطيات *mākhrūṭīyyāt, s. pl. a.* Conics, the Conic sections. [house; a cellar.

مخزن *mākhezem, s. a.* A magazine, store-room; مخصص *mūkhāssass, a. a.* Appropriated, dedicated, devoted.

مخصوص *mākhsūss, a. a.* Peculiar, particular; express, special, especial; reserved, private; —, *ad. t.* Expressly; on purpose, designedly, intentionally; مخصصية *mākhsūssiyyèt, s. a.* Devotion, devotedness, special attachment.

مخطوب *mākhtūb (fem. مخطوبة mākhtūbē), a. a.* Sought or asked for in marriage.

مخطوب *mākhtūr, a. a.* Thought of, conceived, come to one's mind; —, *s. a.* A thought, idea.

مخفف *mūkhāffēf, a. a.* Lightened, made light; not sounded as double (a letter). [hidden.

مخفي *mākhhfī, a. a.* Secret, secreted, مخيل *mūkhill, a. a.* Detrimental, injurious, hurtful, which damages, destroys.

مخالب *mīkhilāb, مخلب mīkhleb, s. a.* The clawing foot of a bird or beast of prey.

مخلد *mūkhāllēd, a. a.* Lasting eternally, everlasting.

مخلص *mākhlāss, s. a.* The additional name given to young men, or assumed by them, when they become writers of any kind, either as authors, poets, or simply clerks in a government office, and by which, excepting in the case of the Sovereign, they are ever afterwards commonly known and named: فؤاد رشيد *Rēahīd, عالي "Alī, فؤاد Fū'ād,* are of this description; عمر "Umēr, اسماعيل *Ismā'īl, محمود Māhmūd,* are not; —, mūkhliis, *s. a.* A sincere and devoted friend; —, mūkhāllīis, *s. a.* A saviour, one who delivers from any evil or danger.

مخلصانه *mūkhliisānē, a. p.* Pertaining to a sincere and devoted friend.

مخلف *mūkhāllēf, a. a.* Left behind (at death); م خلفات *mūkhāllēfāt, s. pl. a.* The effects and property of a defunct person, especially such as devolve to the crown.

مخلوط *mākhlūt, a. a.* Mixed, having some one or various ingredients mixed into itself, not pure.

مخلوع *mākhlū', a. a.* Deposed, dethroned; removed.

مخلوق *mākhlūk, a. a.* Created; مخلوقات *mākhlūkāt, s. pl. a.* All creation, all creatures.

مخمس *mūkhāmmēss, s. a.* A pentagon; a small piece of poetry of five verses or hemistichs.

مخمر *mākhmūr*, *s. a.* Who feels and still labours under the distressing and depressing reaction consequent upon the passing off of intoxication, or, figuratively, of any elating influence.

مخنث *mūkhānēs*, *s. a.* A sodomite.

مخنثك *mūkhānēsalik*, *s. f.* Sodomy.

مخوف *mākhūf*, *s. a.* Fearful, frightful, dreadful.

مخير *mūkhāyyar*, *s. a.* Optional; bought upon approval or trial; who has an option given to him.

مخيم *mūkhāyyem*, *s. a.* Under canvass, in tents, encamped; —, *s. a.* A camp;

مخيمگاه *mūkhāyyem-ghyāh*, A camp, a place where an army is encamped.

مد *mēdd*, *s. a.* A stretching out, lengthening, prolonging; a stretching forth (the hand); the prolongation of voice in a long vowel; the sign —, which is used for marking a long initial |, or the suppression of a long medial |; as آفت *āfet*, رحمن *rāhmān*; high water of the sea, high tide; an additional term of office frequently given to judges at the end of the year for which alone they are always appointed; |—, —et, *v. a.* To stretch out, lengthen, prolong; to stretch forth, put out (the hand).

مداح *mēddāh*, *s. a.* A public story-teller.

مداخل *mēddākhil*, *s. pl. a.* (of مدخل *mēdkhāl*), Entries, inlets; income, receipts; —, *mūdākhil*, *s. a.* An interferer, one who interferes.

مداخله *mūdākhālē*, *s. a.* An interference; |—, —et, *v. s.* To interfere.

مداد *mēddād*, *s. a.* Writing-ink.

مدار *mēddār*, *s. a.* The point or place at or about which, things revolve; turn; a centre; a tropic; مدار سرطان *mēddāri-sērātān*, The tropic of Cancer; مدار جدی *mēddāri-jēdi*, The tropic of Capricorn.

مدارا *mēddārā*, مدارات *mēddārāt*, *s. a.* A soft answer, the quiet, prudent tone and manner necessary to be assumed towards adversaries (it need not be though it may be *dissimulation*); |—, —et, *v. s.* To give a soft answer, to assume a quiet tone and manner (towards an adversary).

مدارج *mēddārij*, *s. pl. a.* (sing. not used), Steps, degrees of ascent.

مدارس *mēddāriss*, *s. pl. a.* (of مدرسه *mēdrēsā*), Colleges for law and divinity.

مدارست *mēddārēsāt*, *s. a.* The part of the teaching of law and divinity.

مدافعه *mēddāfa'a*, *s. a.* A repelling, striving to repel (an assailant); defence; |—, —et, *v. a.* To repel, strive to repel.

مدام *mēddām*, *s. a.* Permanent, continual; —, *s. a.* Wine.

مداوت *mēddāvāt*, *s. a.* Medical treatment; |—, —et, *v. s.* To treat medically.

مداوره *mēddāvērē*, *s. a.* A passing round, causing to circulate.

مداول *mùdāvil*, *s. a.* Circulating, in circulation. [(at duties).
 مداوم *mùdāvim*, *s. a.* Assiduous, steady
 مداومت *mùdāvémet*, *s. a.* Constant attendance, steady application; |—, —et, *v.n.* To be constant in attendance and steady in application. ✓
 مداهن *mùdāhin*, *s. a.* A flatterer, adulator.
 مداهنة *mùdāhéné*, *s. a.* Flattery, adulation; the giving unmerited praise; or the withholding merited reproach; |—, —et, *v.n.* To use flattery, adulation; to give false praise or to withhold merited reproach.
 مدائح *mèdā'ih*, *s. pl. a.* (of مديحة *mèdihé*), Laudable acts or qualities; praises. [mèdīnē], Towns, cities.
 مدائن *mèdā'in*, *s. pl. a.* (of مدينة *mèdīnē*)
 مدبر *mùdbir*, *s. a.* One who retrogrades; one fallen into misfortune; —, mùdbèbir, *s. a.* One who conducts business, whose mind finds plans for managing affairs.
 مدبو *mèdbūgh*, *s. a.* Tanned (leather).
 مدت *mùddèt*, *s. a.* A period, length of time; مدت عمر *mùddéti-'amr*, A lifetime.
 مد *mèdh*, *s. a.* A praising, speaking well of, eulogizing; |—, —et, *v.a.* To praise, eulogize.
 مدحة *mīdhèt*, *s. a.* A praiseworthy act or quality; a tribute of praise, eulogy. [(corn, &c.).
 مدخ *mùddakhir*, *s. a.* Stored up

مدخل *mèdkhal*, *s. a.* An entry, inlet; participation, interest, influence, complicity.
 مدخول *mèdkhūl*, *s. a.* Into which something has entered; (a woman) who has been deflowered, is no longer a virgin.
 مدد *mèded*, *s. a.* Assistance, help, succour; —, *int. a.* Help! مدرس *mèded-rèss*, مددکار *mèded-kyār*, *s. p.* A helper, succourer, deliverer.
 مدر *mèdær*, *s. a.* A sun-dried, unbaked brick; اهل مدر *èhli-mèdær*, One who dwells in a house (as opposed to اهل وبر *èhli-vèber*, A dweller in tents).
 مدار *màdrabāz*, *s. t.* A pedlar, huckster.
 مدرس *mùdèrriās*, *s. a.* A public professor of law and divinity. .
 مدرسه *mèdréssé*, *s. a.* A college for the study of law and divinity. .
 مدرک *mùdrik* (*fem.* مدرکه *mùdriké*), *s. a.* Who overtakes, comes up with; who seizes (a meaning), catches, takes; کتوت مدرکه *kùvvéti-mùdriké*, The comprehension, apprehensive faculty...
 مدعا *mùdda''à*, (*for* مدعی) *mùdda''à*, *s. a.* Contended for, pretended, maintained; —, *s. a.* A thesis; a plea; a proposition contended for and maintained.
 مدعو *mèd''üvv*, *s. a.* Invited. .
 مدعی *mùddā''i*, *s. a.* A contender, maintainer; a plaintiff; مدعی علیه *mùdda''à-'àlèyh*, (mùddā''i—), *s. a.* A defendant, an accused person..
 مدغم *mùddāghim*, *s. a.* Inserted, coalesced, comprehended in the sound of

the following letter (a consonant, in Arabic grammar). [thing is buried.

مدفن *mèdfèn*, *s. a.* A place where any-

مدفون *mèdfūn*, *s. a.* Buried, interred.

مدقق *mùdàkkik*, *s. a.* A person who examines minutely. [and proofs.

مدلل *mùdèllèl*, *s. a.* Indicated by signs

مدللي *Midilli*, *s. t.* The island of Mitylene; a pony.

مدلول *mèdlūl*, *s. s.* Indicated by signs and proofs; —, *s. a.* The deduction, the thing, sense, or meaning indicated by any words or signs.

مدمن *mùdmin*, *s. a.* Who constantly practises or uses anything, who acquires a knack. [Towns, cities.

مدن *mùdn*, *s. pl. s.* (of مدينة *mèdīnē*),

مدني *mèdēnī* (*fem.* مدنية *mèdēnīyyē*), *a. a.* Living in a town or towns; civilized; not nomade; مدنيت *mèdēnīyèt*, *s. a.* Civilized or town life, or the abstract quality of living in towns; civilization.

مدور *mùdèvvār*, *s. a.* Round, globular.

مدون *mùdèvvīm*, *s. a.* One who collects poetry into a regular *dīwān*; —, *mùdèvvèn*, *a. a.* Collected and formed into a regular *dīwān* (poetry); compiled and made into a book.

مدهش *mùdhīsh*, *a. a.* Frightening, which causes terror.

مدهن *mùddèhin*, *a. a.* Oiled, greased, anointed. [scared.

مدهوش *mèdhūsh*, *a. a.* Terrified;

مدى *mèda* (*mèdē* before the definite

article *ال*), *s. a.* As far in space or as long in time as something can reach.

مدى البصر *mèdē-ḡ-bàssar*, As far as the eye can see; مدى الدهور *mèdē-ḡ-dùhūr*, As long as time lasts.

مديحة *mèdīha*, *s. a.* A praiseworthy quality or act; praise, eulogy, eulogium.

مدید *mèdīd*, *a. a.* Long, extended.

مدیر *mùdīr*, *s. a.* A manager; director title of the petty governors of districts who also collect the revenue, assess property, &c. [Medina in Arabic.

مدینه *mèdīnē*, *s. a.* A town, a city.

مدیون *mèdyūn*, *a. a.* In debt, indebted.

مدیه *mīdyē*, *s. t.* (Greek) A muscle.

مذاب *mùzāb*, *a. a.* Melted, molten.

مذاق *mèzāk*, *s. a.* The taste.

مذاكرة *mùzākérā*, *s. a.* A conference talking over (any subject); —, — *v. a.* To talk over, discuss.

مذاهب *mèzāhib*, *s. pl. s.* (of مذهب *mèzhèb*), Religious sects or peculiar creeds.

مذبح *mèzbāh*, *s. s.* A place for slaughtering cattle; an altar for the same (not for fire or for burning).

مذبذب *mùzèbzīb*, *a. a.* A trifler who is constantly changing his fancy.

مذبوح *mèzbūh*, *a. a.* Slaughtered (having the throat cut; sacrificed like manner); مذبوحانه *mèzbūhānē*, *a. p.* Pertaining to a slaughtered animal.

مذكر *mùzèkkar*, *a. a.* Masculine

in grammar); —, *mùzèkkir*, *s. a.* One who repeats litanies in praise or commemoration of God or the prophet.
 مذکور *mèzkyūr*, *a. s.* Mentioned, aforementioned, aforesaid.
 مذلت *mèzèllat*, *s. s.* Abjectness.
 مذموم *mèzmūm*, *a. a.* Blamed, ill-spoken-of, detestable.
 مذهب *mèzhèb*, *s. s.* A path; a rule of faith; a religious sect or creed; —, *mùzhèbbèb*, *a. s.* Gilt with gold.
 مذى *mèzi*, *s. a.* A slight seminal moisture occurring from mere lasciviousness.
 ممر *mèrr*, *s. s.* Myrrh (*generally called* مرصافی *mèrri-sāfī*, *Pure myrrh*, or *pure bitterness*, or *sheer gall*); —, *a. a.*
 مر *mèr*, *s. a.* A man. [Bitter.
 مر *mirā*, *s. a.* Hypocrisy, dissimulation; —, *mèrā*, *s. pl. a.* (of مرآت *mèr'āt*), Mirrors, looking-glasses.
 مراجهت *mèrābhāt*, *s. s.* A gaining, profiting in business.
 مراب *mèrābīt*, *s. s.* One who devotes himself entirely to the service of the faith, either as a warrior to guard the frontiers against external foes, or as a man of piety to pray for the welfare of the church and combat internal enemies.
 مرابي *mèrābī*, *s. pl. a.* (of مریح *mèrbā*), Houses for spring habitation; pastures for spring use.
 مرآت *mèr'āt*, *s. a.* A mirror, looking-glass, speculum; مرآت *mèrrāt*, *s. pl.*

a. (of مره *mèrrē*), Times (in succession).
 مراتب *mèrātīb*, *s. pl. a.* (of مرتبه *mèrtèbhē*), Grades, ranks, gradations.
 مراجعت *mèrāja'āt*, *s. s.* A referring, having recourse (to some thing or person); |—, —et, *v. s.* To refer, have recourse, fall back.
 مراحل *mèrāhil*, *s. pl. a.* (of مرحله *mèrhalē*), Stations on a journey; days' journeys.
 مراجلت *mèrāhàlèt*, *s. s.* Going, starting, departing.
 مراحم *mèrāhim*, *s. pl. a.* (of مرحمت *mèrhāmet*), Compassionate acts, graces.
 مراد *mèrād*, *a. a.* Wished for, desired, aimed at; —, *s. a.* Wish, desire, aim, intent, intention; Murad (corrupted by ignorance into *Amurāth*, proper name); |—, —et, *v. a.* To wish, desire, aim at, intend.
 مرار *mèrār*, *s. pl. a.* (of مره *mèrrē*), Times (of repetition); مراراً *mèrāran*, *ad. a.* Often, repeatedly, many times.
 مرارت *mèrārèt*, *s. a.* Bitterness.
 مراسله *mèrāsèlē*, مراسلت *mèrāsèlèt*, *s. a.* Correspondence by letter or messages.
 مراسم *mèrāsīm*, *s. pl. a.* (*no sing.*), Ceremonies, customary usages.
 مرسوم *mèrāsīm*, *s. pl. a.* (of مرسوم *mèrsūm*), Edicts, rescripts.
 مراعات *mèrā'āt*, *s. a.* A careful observance (of any requisite thing); |—,

—et, *v.n.* To observe, keep, reverse, or execute, fulfil.

مراقبه *mūrāfah*, *s. a.* A trial at law; —او، —دل، *v.n.* To go through a trial at law.

مراقبت *mūrāfakāt*, *s. a.* An accompanying (one) on a journey or mission; |—, —et, *v.n.* To go in company (with someone).

مراق *mērāk*, *s. a.* A whim, fancy; curiosity; taste; pleasure; anxiety, suspense; fear; monomania; hypochondria; |—, —et, *v.n.* To be anxious, to fear; to be curious; مراقده برامتی *mērākda-brākmak*, *v.a.* To leave in doubt, suspense; مراقلو *mērākli*, *s. t.* Fanciful, whimsical; curious; having a taste, being an amateur. [tion and contemplation.

مراقبه *mūrākaba*, *s. a.* Ascetic meditation.

مراقده *mērākīd*, *s. pl. a.* (of مرقد *mēr-kīd*), Tombs, graves.

مراکب *mērākīb*, *s. pl. a.* (of مرکب *mēr-kēb*), Things used for riding in or on, as horses, camels, mules, asses, carriages, ships, boats. [desire.

مرام *mērām*, *s. a.* Intention; wish, مراعات *mūrāmāt*, *s. a.* A firing, projecting, lancing (missiles at someone).

مرانقوز or مرانقوس or مرانغوس *mārān-gūss*, *s. t.* (Italian), A ship's carpenter; a cabinet-maker.

مرآه or مرئه *mēr'ē*, *s. a.* A woman.

مراهم *mērāhim*, *s. pl. a.* (of مرهم *mēr-hēm*), Ointments, salves.

مرايا *mērāyā*, *s. pl. a.* (of مرآت *mūrāt*), Mirrors, looking-glasses, specula.

مرايات *mūrāyāt*, *s. a.* Hypocrisy.

مرايى *mūrā'ī*, *s. a.* A hypocrite, disssembler.

مربع *mèrbā*, *s. a.* A house for spring residence; a spring pasturage.

مربعه *mūrèbbā*, *s. a.* A mathematical square (figure or number); مربعى *mūrèbbā*, *s. a.* Square.

مربوط *mèrbūt*, *s. a.* Connected, fastened (together or to something) regular.

مربوبى *mūrèbbī*, *s. a.* One who educates or مربيا *mūrèbbā*, *s. a.* A preparatory condiment; مربوسى *āywa-mūrèbbāssī*, Preserved quince.

مرتب *mūrèttēb*, *s. a.* Set in order, arranged, duly disposed; ready, present, existing; مرتبات *mūrèttāt*, *s. pl. a.* The different things supplied to, by, or for, any department of administration, such as money, clothes, men, arms, &c.; —, مرتب *mūrèttēb*, *s. a.* A compositor in a printing-house.

مرتبه *mūrèttēbē*, *s. a.* A degree, gradation; a rank; كمال مرتبه *kāmal mūrèttēbē*, *ad. t.* To a superior degree, very, extremely.

مرتد *mūrèttēd* (*mūrèttād*), *s. a.* A person from Mahometanism.

مرتزه *mūrèttēzika* (اشخاص *āshkhāss*), *s. pl. a.* (of مرتزق *mūrèttēzīk*), Beggars who receive their pay and

their livelihood (from the public treasury, &c.).

مرتشی *mùrtèshī*, *s. a.* A man in office who accepts a bribe.

مرتضی *or مرتضاً* *mùrtézà*, *a. a.* With whom one is well pleased; المرتضی *èl-mùrtézà*, "Alī, the son-in-law of Muhammed. [tree, &c.]

مرتفع *mùrtèfi*", *a. a.* High (hill, place, مرتكب *mùrtèkib*, *s. a.* One who does, commits (any sin or crime); a corrupt bribe-taking, peculating fellow.

مرثیه *mèrslyyé*, *s. a.* An elegy.

مرجار *mèrjān*, *s. p.* Coral; Merjan (*proper name often given to black slaves*); بالفی —, *mèrjān-bālīghī*, *s. t.* A gold fish. [revered.

مرجبه *mùrèjeb*, *a. a.* Honoured, مرجبه *mùrèjjāh*, *a. a.* Preferable.

مرجه *mèrjā*", *s. a.* A place to which one returns, or has recourse.

مرجمک *mèrjémek*, *s. p.* A lentile.

مرج *mèrjū*, *a. a.* Begged, requested, asked.

مرح *mèrhabā!* *int. a.* (In affluence!) All hail! (*said only by one Muhammedan to another*). [a station.

مرح *mèrhalé*, *s. a.* A day's journey;

مرحمه *mèrhāmet*, *s. a.* Pity, commiseration, mercy.

مرحوم *mèrhūm*, *a. a.* Received into God's mercy (*said only of defunct Muhammedans*).

مرخصه *mùràkhhāss*, *a. a.* Having full permission; —, *s. a.* A plenipotentiary.

مرخصه *mèrkhassa*, *s. a.* A Christian bishop, abbot, or prior.

مرد *mèrd*, *s. p.* A man; a manly fellow; —, *mùrd*, *a. p.* Dead (*said only of non - Muhammedans, in contempt*); مردانه *mèrdānē*, *a. p.* Manly; brave; مردانگی *mèrdānéghī*, *s. p.* Manliness, bravery; مردی *mèrdī*, *s. p.* Manhood, manliness.

مردار *mùrdār* (*mùndār*), *a. p.* Filthy, dirty; canonically unclean.

مردم *mèrdum*, *s. p.* A man; مردمک *mèrdumek*, *s. p. dim.* A little man; مردمک چشم *mèrduméki - chèshm*, *s. p.* The pupil of the eye; مردم آریکی *mùrdum-èrigīhi*, *s. t.* A damson.

مردود *mèrdūd*, *a. a.* Contemned, repulsed, disowned, rejected.

مردۀ *mèrédé*, *s. pl. a.* (*of مارک mārid*), Obstinate rebels; —, *mùrdé*, *a. p.* Dead.

مردۀ سنک *mùrdé-sènk*, *s. p.* Litharge(?).

مرز *mèrz*, *s. p.* A frontier, a march; مرزبان *mèrzubān*, *s. p.* A warden of the marches, a governor; مرزبوم *mèrzubūm*, *s. p.* A country, region.

مرسا (*for مرسى*) *mèrsà*, *s. a.* A port, harbour, anchorage-ground.

مرسل *mùrsèl*, *s. a.* A messenger, an apostle; سید المرسلین *sèyyidu-l-mùrsèlīn*, The prince of the apostles, Muhammed.

مرسوم *mèrsūm*, *a. a.* Delineated; drawn; written; the above-mentioned; —, *a. a.* An edict, rescript, order.

مرسى *mèrsà*, *s. a.* A harbour, port, anchorage-ground. [sturgeon (fish).
 مرسين *mèrsin*, *s. t.* A myrtle (tree); a
 مرشد *mùrahid*, *s. s.* A spiritual guide and preceptor; a guide.
 مرشد *mèrâld*, *s. a.*, مرشداكاه *mèrâld-ghyâh*, *s. p.* A place for a look-out; a lurking-place. [precious stones.
 مرصع *mùràssâ*, *s. a.* Ornamented with
 مرصوص *mèrsüss*, *s. s.* Held together firmly with cramp-irons.
 مرض *màraz*, *s. s.* Disease, malady; a pining sickness; موت, *màrazi-mèvt*, The disease of which one dies.
 مرضا (*for مرضى*) *mèrzâ*, *s. pl. a.* (*of مرضى* *mèriz*), The sick.
 مرضات *mèrzât*, *s. s.* Satisfaction, the being pleased, content, satisfied.
 مرضى *mèrzî*, *s. a.* With which one is satisfied or pleased; —, *mèrzâ*, *s. pl. a.* (*of مرضى* *mèriz*), The sick.
 مرطوب *mèrtüb*, *s. a.* Moistened, wetted.
 مرعا *or* مرعى *mèr'â*, *s. a.* Pasture-ground.
 مرعى *mèr'î*, *s. s.* To which attention is paid, to which people conform; observed, in force.
 مرغ *mùrgh*, *s. p.* A bird; a fowl.
 مرغاب *mùrghâb*, *s. p.* A duck.
 مرغوب *mèrghüb*, *s. a.* Such as is liked and desired.
 مرفه *mùrèffâh*, *s. a.* At ease; in good circumstances; مرفه البال *mùrèffâhu-l-bâl*, With the heart at ease. [grave.
 مرقد *mèrkâd*, *s. a.* A sepulchre, tomb,

مركوم *mèrküm*, *s. a.* Written; the above-mentioned.
 مرت *mèrgh*, *s. p.* Death.
 مركب *mèrkëb*, *s. a.* A beast for riding, whether horse, camel, mule, or ass; an ass, a donkey; a carriage; a ship or boat. (The idea of the camel being called by Arabs "the ship of the desert," is a mistaken European idea, the truth being that, if anything, they have, on the contrary, likened the ship to the camel, and called the former *مركب بحرى* *mèrkëb-bâhri*, "the sea-camel," or rather "the marine," for riding"); —, *mèrëkkëb*, *s. a.* Compound; —, *s. a.* Writing ink. بالقي, *mùrëkkëb-bâlighi* (The ink-fish), The cuttle-fish, the sepia; جبن مركب *jèhli-mùrëkkëb*, (Compound ignorance) The ignorance which ignores its own ignorance, presumptuous ignorance.
 مركز *mèrkâz*, *s. s.* A centre; a seat of provincial government; the headquarters of a corps-d'armée.
 مركوب *mèrkyüb*, *s. a.* Ridden, mounted
 مركوز *mèrkyüz*, *s. a.* Stuck in or planted (as a javelin in the ground).
 مردامق *mèrdamak* (*سر مردار* *mèrdar*), مردانمق *mèrdanmak* (*سر مردانور* *mèrdanâr*), *s. s.* To murmur, mutter.
 مرمت *mèrèmmet* (*mèrèmet*), *s. s.* Repairs, reparation; —, —, *s. s.* To make repairs, to repair.

مرمر *mèrmèr*, *s. t.* Marble; —, *mèrmîr*, *s. t.* A murmuring, muttering. [garded.
 مرمو *mèrmūk*, *a. a.* Looked at, re-
 مرمی *mèrmî* (*fem.* مرمیة *mèrmīyyâ*), *a. a.*
 Thrown, cast, projected; جسم مرمی
jîssmî-mèrmî, A projectile.
 م Mèrv, *s. p.* Merv (town of).
 مروار *mèrvārîd*, *s. p.* A pearl (*Greek*
μαργερίτη).
 مروت *mùrùvvèt* (*for* مروت *mùrù'et*),
s. a. Generosity, magnanimity.
 مسرو *mùrèvvij*, *s. a.* One who pro-
 motes, advances, gives course or ani-
 mation (to any business). [ness.
 مر *mùrùd*, *s. a.* Obstinacy, rebellious-
 مر *mùrūr*, *s. a.* A passing (over, by,
 or through); —, —et, *v. n.* To go or
 pass (over, by, through); — زمان,
mùrùru-zàmlân, The lapse of time;
 —, *mùrvkr*, *s. t.* The elder tree;
 —, *mùrvkr-chichèghî*, Elder-
 berry-flowers. [told, recounted.
 مرو *mèrvî*, *a. a.* Related, handed down,
 م *mèrré*, *s. a.* A time (of repetition);
 مرة *mèrrétân-bâ* "da-mèrrétin,
ad. a. Repeatedly, time after time.
 مر *mèrhèm* (*mèlhèm*), *s. a.* Ointment,
 salve.
 مره *mèrhùn*, *a. a.* Pledged, pawned.
 مر *mèrrikh*, *s. a.* The planet Mars.
 مر *mèrîd*, *s. a.* An obstinate, rebellious
 person; —, *mùrîd*, *s. a.* A follower of
 a religious preceptor, a novice, a
 disciple. [*a. a.* Sick, ill.
 مری *mèrîz*, *s. a.* A sick person; —,

مریم *mèryém*, *s. a.* Mary (*proper name*);
 مریم انا *mèryèm - àna*, *s. t.* Mary, the
 mother (of Jesus); بخور مریم *bùkhūri-*
mèryèm (Incense of Mary), The cy-
 clamen, or sow-bread.
 مز *miz* or *mîz* (يمز after a consonant
 which will not join calligraphically)
 after a vowel, or *imiz*, *imîz* after
 a consonant; Turkish possessive
 pronoun, *first pers. pl.* Our, بابامز
bâbamîz, Our father, قلممز *kâlè-*
mîmîz, Our pen; برادریمز *birādéri-*
mîz, Our brother; —, or ماز *mâz*,
Turkish termination of the aorist par-
ticiple active of every negative verb;
 گتمز *ghîtmâz*, Who does not, will not
 go; سويلمز *sùwèylémâz*, Who does
 not, will not say.
 مزاج *mîzâj*, *s. a.* The state of a person's
 health; the general constitution; per-
 sonal character, disposition; مزاجسز
mîzâjsîz, *a. t.* Unwell, ill, sick; مزاجكبر
mîzâj-ghîr, *a. p.* Who suits anyone's
 disposition, takes, and becomes liked;
 مزاج شريف *mîzâjî - shèrif*; مزاج
 شريفكز *mîzâjî - shèrifingîz*? (The,
 your, noble health?), How do you do?
 مزاح *mùzâh*, *s. a.* Fun, a joke, a jest.
 مزاحمت *mèzâhim*, *s. pl. a.* (*of* زحمت
zâhmet), Fatigues, difficulties; —,
mùzâhim, *a. a.* Impeding; —, *s. a.*
 An obstacle, impediment.
 مزاحمت *mùzâhémèt*, *s. a.* An im-
 peding, impediment; a crowding,
 thronging together.

مزاد mēzād, *s. a.* Public auction; —
—*et, v. a.* To sell by auction; مزاده
میزاده vērmeḡ, To give to
be sold at auction; مزاددن المق
mēzāddan-almak, To buy at an auc-
tion; —, mūzād, *a. a.* Increased,
added to.

مزار mēzār (mēzar), *s. a.* A grave;
—طاشی, mēzar-tāshi, A tombstone;
مزارچی mēzarji, *s. t.* A gravedigger;
مزارستان mēzarištān, *s. p.* مزارلق
mēzarlik, *s. t.* A graveyard.

مزارع mēzāri“, *s. pl. a.* (of مزعه
mēzra“a), Arable lands; sown fields.

مزایا mēzāyā, *s. pl. a.* (of مزیت mēzly-
yèt), Special points, virtues, advan-
tages; برشینک مزایاسنه وارعت
bir-shèy'ing-mēzāyāssina-varmak, *v. s.*
To seize and appreciate the special
point of anything. [auction.

مزایدۀ mēzāyédé, *s. a.* A putting up at
مزبلۀ mēzbélé, *s. a.* مزبلۀ لك
mēzbélé-lik, *s. t.* A dust-heap, heap of refuse
rubbish. [mentioned.

مزبور mēzbūr, *a. a.* Written; the above-
مزج mēzj, *s. a.* A mixing intimately, a
blending; —, —*et, v. a.* To mix,
blend.

مزخرف mēzākrèf, *a. a.* Ornamented
with false ornaments; مزخرفات
mēzākréfāt, *s. pl. a.* Rubbish, pec-
cant humours.

مزد mēzd, *s. p.* A reward, recompense.
مزدھم mēzdèhim, *a. a.* In crowds,
thronged (people).

مزرآق mēzrak, *s. t.* A spear, a lance.

مزرعه mēzra“a, *s. a.* Arable land; a
sown field. [gold th...

مزرککش mēzrèkesh, *a. a.* Worked
مزروع mēzrū“, *a. a.* Sown (seed, field)
مزلت mēzèllet, *s. a.* A slip of the foot
an error, a fault.

مزمار mēzmār, *s. a.* A pipe, a flute.

مزمن mēzmin, *a. a.* Chronic, old, long-
standing.

مزهویر mēzèvvir, *s. a.* A lying, swindling
rogue; —, mēzèvvèr, *a. a.* Fugally
made up, concocted of lies.

مزه mēzè, *s. p.* A whet before dinner
appetizer (consisting really of dry
salt condiments, or fruit, taken
raw spirits); a joke, fun, railing
مزهلو mēzéli, *a. t.* Funny, joking
(saying).

مزیت mēzlyyèt, *s. a.* The particular
point, virtue, or advantage (of a thing)
مزد mēzid, *a. a.* Much, increased, aug-
mented. [to disappear, to van-

مزیل mēzil, *a. a.* Who or which cause
مزیسن mēzèyyen, *a. a.* Embellished,
adorned.

مزد mēzhd, مزدگان mēzhdèghān
مزدگانۀ mēzhdèghyānè, *s. p.* A pre-
sent given to a bringer of good news
مزدور mēzhdvèr, *a. p.* Rewarded,
compensated.

مزدۀ mēzhdé, *s. p.* Good news, glad
tidings of any happy event; مزدهچی
mēzhdéji, *s. t.* Hangers-on at public
offices, who, when people are appointed

to any employ, carry the news to their friends, and expect a reward; مژده‌رسان mūzhdé-rèss, *s. p.* A bringer of good news.

[an eyelash.

مژگه mūzhghyān, *s. p.* The eyelashes,

مس mèss, *s. a.* A touching; |—, —et,

v. n. To touch; to happen; —, miss,

s. p. Copper.

مساء mèssā, *s. a.* The evening.

مسابقه mūssābakāt, *s. a.* An arriving

or happening before (something else);

a taking the precedence; |—, —et,

v. n. To arrive or happen before; to

take precedence.

مساجد mèssājīd, *s. pl. a.* (of مسجد

nèssajīd), Small parish mosques.

مسا mèssāha, *s. a.* A measuring,

surveying (land); the measure (of a

piece of land); |—, —et, *v. a.* To mea-

sure (land).

مسارع mūssārā'āt, *s. a.* A being

quick, ready, and willing; |—, —et,

v. n. To hasten willingly, to be quick

about doing a thing).

مساعد mūssā'id, *a. a.* Favourable.

مساعدت mūssā'adé, *s. a.* Favour shown,

permission or assistance given as a

favour; the admitting or allowing

anything to be done); |—, —et,

v. n. To show favour, to favour, to be

favourable; to give permission or

assistance; to admit or allow (to be

one).

مساعدت mèssā'i, *s. pl. a.* (of سعی sà'y),

endeavours, exertions.

مساغ mèssāgh, *s. a.* Permission, tolera-
tion, indulgence. [to place.

مسافت mèssāfé, *s. a.* Distance from place

مسافر mūssāfir, *s. a.* A guest, a visitor;

a sojourner; a traveller.

مسافرت mūssāférèt, *s. a.* The being a

guest or visitor, quality of guest; a

sojourn; a journeying; |—, —et, *v. n.*

To sojourn; to travel.

مساکن mèssākin, *s. pl. a.* (of مسکن

mèsskèn), Habitations.

مساکین mèssākin, *s. pl. a.* (of مسکین

mīsskīn), The poor, needy.

مسالك mèssālik, *s. pl. a.* (of مسلك

mèsslèk), Roads, paths, ways; careers.

مسالمت mūssālémèt, *s. a.* Peace, free-

dom from enmity or warfare.

مسامات mèssāmmāt (mèssāmāt), *s. pl. a.*

(no sing.), Pores.

مسامحه mūssāmaha, *s. a.* A taking no

notice, a not preventing; |—, —et,

v. n. To take no notice, not to prevent,

to connive at (without corrupt motives).

مسامع mèssāmi, *s. pl. a.* (no sing.),

Ears.

مساوات mūssāwāt, *s. a.* Equality.

مساوی mūssāwī, *a. a.* Equal.

مسائل mèssā'il, *s. pl. a.* (of مسئله

mèss'élé), Questions, subjects, theses.

مسبب mūssèbbīb, *s. a.* He who causes

or creates (needful things); —, mū-

sèbbēb, *a. a.* Furnished with all need-

ful things; —الاسباب, mūssèbbība-

-l-èssāb, (God) the creator of all

needful things.

مسيوق *mèssbūk, a. a.* Precedented ;
 نَامَسِيوق *nā-mèssbūk, a. p.* Unpre-
 dented.

مست *mèsst, s. t.* A kind of light half-
 boot for indoor wear, and over which
 slippers or shoes are worn out of
 doors ; —, *a. p.* Drunk, tipsy, intoxi-
 cated ; مستانه *mèsstānè, a. p.* Per-
 taining to one who is drunk.

مستأجر *mùstè'jir, s. a.* One who takes
 a thing on hire.

مستأمن *mùstè'min, s. a.* One under
 safe conduct or the law of nations, to
 whom immunity from hostilities has
 been granted at his own request ; one
 who, being a foreigner and not a Mu-
 hammedan, goes into a Muhammedan
 territory or into Turkey on any peace-
 able mission ; any Muhammedan go-
 ing abroad on any peaceable mission,
 and under the laws of nations.

مستبان *mùstèbān, a. a.* Clear, mani-
 fest, evident.

مستتبع *mùstètèbi, a. a.* Who or which
 is followed or accompanied.

مستتر *mùstètètir, a. a.* Who veils or hides
 himself.

مستثقل *mùstèsskāl, a. a.* Treated as if
 counted a bore. [cepted, exempted.

مستثنا *or* مستثنى *mùstèssnā, a. a.* Ex-
 cepted ; مستجاب *mùstèjāb, a. a.* Answered,
 accepted (a prayer, request).

مستجلب *mùstèjlib, a. a.* Which draws,
 attracts, causes, brings down.

مستجمع *mùstèjmi, a. a.* Who or

which contains, collects within it-
 self.

مستحب *mùstahabb, a. a.* Esteemed
 as lovely or loving or meritorious.

مستحسن *mùstahsèn, a. a.* Approved,
 praiseworthy.

مستحضر *mùstahzàr, a. a.* Of which one
 is informed or aware, known, un-
 derstood. [risoning a fact

مستحفظ *mùstahfiz, s. a.* A soldier
 entrusted with the protection of a place.

مستحق *mùstahikk (mùstahikk), a. a.*
 Deserving ; —, *mùstahikk, a. a.*
 Deserved, merited ; —, *s. a.* One
 one has deserved, merited ; *الله-مستحقني ويرسون*
kingi-vàrsin ! May God give you
 deserts !

مستحکم *mùstahkèm, a. a.* Strong
 and firm ; مستخدم *mùstahkdèm, a. a.* Employed
 (a person), in service.

مستخرج *mùstahkrèj, a. a.* Extracted
 from ; مستدام *mùstèdām, a. a.* Con-
 tinual, perpetual. [Demanded, requested

مستدعا *or* مستدعى *mùstèd'ā, a. a.* Re-
 quired ; مستدير *mùstèdir, a. a.* Not

round ; سطح مستدير *sāthi-mùstèdir*
 A round surface, a non-plane
 surface.

مستديم *mùstèdēm, a. a.* Perpetual
 ; مستتر *mùstètèr (pl. fem. مستترات*
sètèrāt), s. a. A veiled woman,
 modest, virtuous woman. [Re-

quested ; مسترجح *or* مسترجى *mùstèrjā*
mùstèrjh, a. a. At ease, free
 from care ;

مُسْتَزَادٌ *mùsstézād*, *a. a.* Increased, augmented, added to.
 مُسْتَسَكِيٌّ *mùsstesakī*, *a. a.* Dropsical.
 مُسْتَشَاهِرٌ *mùsstéshār*, *s. a.* A councillor, and under-secretary of state, with whom the secretary of state advises.
 مُسْتَأْذِنٌ *mùstasshāb* (-ss-hāb), *a. a.* Taken with, made or allowed to accompany; acquired, purchased.
 مُسْتَأْتَبٌ *mùsstatāb*, *a. a.* Good, approved (book, &c.).
 مُسْتَأْتَلٌ *mùsstatīl*, *a. a.* Long, lengthened; —, *s. a.* A parallelogram.
 مُسْتَأْتَلٌ *mùstatazīl*, *a. a.* Who seeks or seeks protection in the shade.
 مُسْتَأْتَرٌ *mùstata'ār*, *a. a.* Borrowed.
 مُسْتَأْتَانٌ *mùstata'an*, *a. a.* From whom assistance is asked; الْمُسْتَأْتَانُ *al-mùstata'an*, *s. a.* God, from whom all seek assistance. [quired in haste.
 مُسْتَأْتَجِلٌ *mùstata'jīl*, *a. a.* Pressing, ready.
 مُسْتَأْتَدٌ *mùstata'idd* (*mùstata'id*), *a. a.* Prepared, ready, in readiness; ready, quick at learning, clever; inclined, predisposed.
 مُسْتَأْتَمَلٌ *mùstata'mel*, *a. a.* Used, in which has been used, second-hand. [drowned.
 مُسْتَأْتَهْرَكٌ *mùstataghrak*, *a. a.* Submerged,
 مُسْتَأْتَاغْنِيٌّ *mùstataghnī*, *a. a.* Independent, in want, able to do without (something or anything).
 مُسْتَأْتَفَادٌ *mùstatafād*, *a. a.* Gathered, understood, acquired; —, *s. a.* The meaning (of a phrase or writing).

مُسْتَقْبَلٌ *mùsstakbēl*, *s. a.* The future time, time to come; the future tense.
 مُسْتَقَرٌّ *mùsstakārr*, *a. a.* Firmly established, settled; a place in which one is definitively settled.
 مُسْتَقِلٌّ *mùsstakīll* (*mùsstakīl*), *a. a.* Independent, absolute.
 مُسْتَقِيمٌ *mùsstakīm*, *a. a.* Straight, right; upright, honest, straightforward; خَطٌ —, *khāṭṭī-mùsstakīm*, A right line, a straight line. [gust.
 مُسْتَكْرَهٌ *mùsstèkrèh*, *a. a.* Held in disrepute.
 مُسْتَلْزِمٌ *mùsstèlzīm*, *a. a.* Which causes, makes necessary. [constant.
 مُسْتَمَرٌّ *mùsstémèrr*, *a. a.* Permanent,
 مُسْتَمْدَنٌ *mùsstémènd*, *a. p.* Poor, humble; مُسْتَمْدَانَةٌ *mùsstémèndānē*, *a. p.* Pertaining to a humble individual.
 مُسْتَنْبَطٌ *mùsstènèbèt*, *a. a.* Deduced.
 مُسْتَنْدٌ *mùsstènid*, *a. a.* Who or which leans upon something for support; —, مُسْتَنْدٌ *mùsstènèd*, *s. a.* A thing or person leant upon for support.
 مُسْتَنْبِرٌ *mùsstènīr*, *a. a.* Deriving its light from something else.
 مُسْتَوْجِبٌ *mùstèvjīb*, *a. a.* Causing, rendering imperative.
 مُسْتَوْرٌ *mùsstūr*, *a. a.* Covered, hidden.
 مُسْتَوْفِيٌّ *mùsstèvfī*, *a. a.* Sufficient, ample (salary, &c.).
 مُسْتَوْلِيٌّ *mùsstèvli*, *a. a.* Overrunning, taking, occupying.
 مُسْتَوِيٌّ *mùsstèvī*, *a. a.* Plane; مَطِيحٌ
 مَطِيحٌ *sāṭḥī-mùsstèvī*, A plane surface or superficies.

مسكزى müssstèhzi *s. s.* One who ridicules others.

مسجد mæssjid, *s. s.* (*the original of our word "mosque"*), A place of adoration; a small parish or private mosque; المسجد الحرام, mæssjida - 'l - hârâm, The sacred mosque at Mecca; الأقصى, mæssjida - 'l - akâ, The temple or mosque of Omar at Jerusalem, or the heavenly temple immediately over it in paradise.

مسموع müssèjjâ, *a. s.* Rhymed (prose) but not metrical.

مسجل müssèjjèl, *a. s.* Inscribed in the register of a court of law.

مسمون mæssjün, *a. s.* Imprisoned, incarcerated.

مسح mæssh (mæss-h), *s. s.* A rubbing with the inner parts of the fingers; the canonical mode of performing certain parts of the smaller ablution; مسح, —et, *v. a.* To rub in that particular way.

مسخر müssakhhâr, *a. s.* Conquered, subdued, brought under subjection.

مسخره müsskhara, *s. s.* A buffoon, tom-fool; مسخراتى müsskharâlik, *s. f.* Buffoonery, tom-foolery.

مسدود mæssüd, *a. s.* Closed, shut, stopped up. [mirth.

مسرور mæsseret, *s. s.* Joy, gladness,

مصرف müssrif, *s. s.* A spendthrift; مصرفانه müssrifâné, *a. p.* Pertaining to a spendthrift. [mirthful.

مسرور mæssür, *a. s.* Joyful, glad,

مسطح müssattâh, *a. s.* Made flat; كروى مسطح kyuré'i-müssattâh, a planisphere.

مسطر müssstâr, *s. s.* A machine for ruling lines on paper, consisting of a piece of cardboard with lines of twisted silk sewn through it; this is placed under the paper to be ruled, and the finger being drawn across the silks, the lines are formed, raised on one side of the paper, depressed on the other; —, müssattâr, *a. s.* Horizontal lines or writing traced upon it.

مسطور mæsstür, *a. s.* Written.

مستودع mæss'üd, *a. s.* Blessed with felicity and good fortune.

مستور mæssür, *a. s.* Written; the above mentioned (*always used as a word of reprobation*).

مسقط müsskât, *s. a.* A place where anything drops; Muscat in Arabia; الرأس المأسكأتى - 'r-rè'ss, (The place where the head dropped) A birth-place, the place of one's birth.

مستور Mösskov (müsskof), *s. f.* A Russian.

مسك müssak, *s. s.* Musk; مسكى müsski, *a. s.* Musky; dark-colored; swarthy.

مسكيت müsskët, *s. s.* Name of a kind of grape, of a kind of apple; مسكيت shot; —, müsskit, *a. s.* What induces to silence, satisfies.

مسكر müsskir, *a. s.* Inebriating; مسكرات müsskirât, *s. pl. s.* Intoxicating

مسكن mèsakèn, *s. a.* A habitation, an abode.

مسكنت mèssekènèt, *s. a.* Utter poverty.

مسكوك mèsskyük, *a. a.* Coined, struck with a die; مسكوكات mèsakyükyât, *s. pl. a.* Coins, medals.

مسكور mèsakyün, *a. a.* Inhabited; ربع مسكون rüb“u - mèskyün, The inhabited quarter of the globe.

مسكى misakîn, *a. p.* Musky; dark-coloured, tawny; — (misskin), *s. a.*

A pauper; a leper; مسكينك misskinlik, *s. f.* Utter poverty, rags;

مسلà mèsellàh, *a. a.* Armed. [leprosy.

مسلسل mèsèlsèl, *a. a.* Concatenated, continuous as the links of a chain.

مسس mèsèllat, *a. a.* Arrogating dominion; — او, mèsèllat-òl, *v. a.* To attack, to meddle with, to leave no peace, to pester.

مسلسل mèsalèk, *s. a.* A course pursued; a path, road, way.

مسس mèsalim, *s. a.* (*pl.* مسلمين mès-salimîn), A true Muhammedan, a follower of Islamism; —, mèsèllèm,

v. a. Conceded; admitted; incontestable, incontrovertible; ceded, given up, delivered; —, mèsèllim (*for*

متسل mutèssèllim), *s. a.* A governor of a town; مسلمان mèsalimân, *s. pl.*

مسلمين. Muslims, Islamites, Muhammedans; (mèssulimân, *as a Turkish singular*), A Muslim, Moslem, Muhammedan, Mahometan. [stripped.

مسلوب mèsalüb, *a. a.* Despoiled,

مسلول mèsèlök, *a. a.* Followed, taken (a road, path, course, &c.).

مسلول mèsèlül, *a. a.* Drawn, unsheathed (a sword, &c.).

مسما (*for* مسمى) mèsèmmà, *a. a.* Named, called, bearing a name.

مسمار mèssmär, *s. a.* A nail.

مسمين mèsmin, *a. a.* Fat, plump.

مسموع mèssmü“, *a. a.* Heard.

مسموم mèssmüm, *a. a.* Poisoned.

مسمى mèsèmmà, *a. a.* Named, called, bearing a name.

مسن mèsinn, *a. a.* Aged, old, in years.

مسند mèsaned, *s. a.* A place, post, office of high distinction; a place where one reclines on the elbow; —, mèsnèd, *s. a.* Which has been made to lean (against something), leant; imputed, attributed.

مسنم mèsènnèm, *a. a.* In profile; رسم مسنم rèsami-mèsènnèm, A drawing or figure in profile.

مسنون mèsesnün, *a. a.* Founded on or supported by an act or saying of Muhammed.

مسواك mèsvák, *s. a.* A kind of tooth-brush used in the East, made of a fibrous root; the using a tooth-brush.

مسودا mèsèwèddé, mèsèvvédé, *s. a.* The rough copy of a writing; مسودالك mèsèwèddélik, *s. f.* Paper for rough copying. [gative medicine, a purge.

مسهل mèsèhil (—as-h—), *s. a.* A pur-

مسيب mèsèyyèb, *a. a.* Careless and prodigal in money matters.

مسح mèsih, *s. a.* The Anointed, the Messiah; مسيحي mèsihî, *a. a.* Christian, Messianic.

مسير mèsîr, مسيرة mèsîrê, *s. a.* A place of promenade; a journey.

مسينا Mèssina, *s. f.* Messina, in Italy.

مسه mès'sélê, *s. a.* A question, subject of disquisition. [swerable.

مسؤل mès'sûl, *a. a.* Responsible, answerable; مش mish, mish, Termination of the past active participle, and of the dubitative mood, of Turkish verbs. [sembling.

مشابه mùshàbîh, *a. a.* Like, similar, resembling.

مشابهت mùshàbèhèt, *s. a.* Likeness, resemblance, similarity.

مشاتمة mùshâtémê, *s. a.* A calling each other names, mutual reviling.

مشاجرة mùshàjérê, *s. a.* A quarrelling.

مشار mùshâr, *a. a.* Shown, indicated;

مشار إليه mùshârun-îlêh, *s. a.* The aforementioned (only used as indicative of persons of high rank); مشار بالبنان mùshârun - bi-'l-bènan, *a. a.* Pointed at with the finger, distinguished, of note, of mark.

مشاركة mùshârekèt, *s. a.* Partnership; community, participation.

مشاطة mès'hâta, *s. a.* A tire-woman, a comber and decker-out of brides, a lady's-maid. [divisible (property).

مشاع mùshâ', *s. a.* Undivided, un-

مشافهة mùshâfâha, *s. a.* Verbal communication and intercourse.

مشاق mès'hâkk, *s. pl. a.* (of مشقات mès'hâkkat), Fatigues, inconveniences.

مشام mùshâmm, *s. a.* The seat or organ of smelling; the sense of smell; the quality of odour.

مشاورة mùshâvérê, *s. a.* Deliberation, mutual consultation; |—, —et. To deliberate, consult together.

مشاهدة mùshâhédê, *s. a.* A seeing, witnessing; |—, —et, *v. a.* To witness.

مشاهير mùshâhîr, *s. pl. a.* (of مشهور mùshühûr), The famous, noted, celebrated.

مشايخ mùshâ'ikh, *s. pl. a.* (of مشايخ shèykh), Chief doctors of law and divinity. [net-work or trellis-work.

مشبك mùshèbbèk, *a. a.* Formed like a

مشبه mùshèbbèh (*fem.* مشبهة mùshèbbèhê), *a. a.* Assimilated; مشبهة af'âtî-mùshèbbèhê, An adjective derived from a verb and assimilated to a participle. [with the

مشت mùsht, *s. p.* The fist; a blow.

مشتا mèshtâ, *s. f.* Winter quarters, winter pasturage; a conservatory, greenhouse.

مشتاك mùshtâk, *a. a.* Longing, desiring, of seeing, wishing for.

مشتبك mùshtèbèh, *a. a.* Doubted; doubtful; مشتد mùshtèdd, *a. a.* Which has become more violent. [more than

مشترك mùshtèrèk, *a. a.* Common.

مشترك mùshtèrî, *s. a.* A customer, purchaser; the planet Jupiter.

مشعل mùshtâ'îl, *a. a.* In flames, burning with a flame.

مشتق *mùshṭàkk*, *a. a.* Derived etymologically.

مشتكى *or* مشتكى *mùshṭékyà*, *s. a.* A subject of complaint, a thing complained of.

مشتكى *mùshṭéki*, *s. a.* A complainant.

مشملا *mùshṭémil*, *a. a.* Containing, comprising; مشملات *mùshṭémélat* (*mùshṭémilât*), *s. pl. a.* Things contained, comprised, appurtenances.

مشتوار *mùshṭwārē*, *s. p.* A handful.

مشتا *mùshṭa*, *s. p.* The fist; a blow with the fist; a kind of hammer or beater used by shoemakers and bookbinders, shaped like a dumb-bell.

مشتهر *mùshṭèhir*, *a. a.* Become famous, celebrated.

مشتهى *or* مشتهى *mùshṭèhà*, *a. a.* (*pl. مشتهيات mùshṭèhiyyât*), Desired, longed for; capable of exciting desire.

مشتيه *mùshṭèhī*, *a. a.* Desirous, filled with desire, inflamed with desire.

مشمور *mèshhūn*, *a. a.* Filled, full.

مشرى *mèshreb*, *s. a.* Character, disposition, temperament; أحن مشرب *àchik-mèshreb*, *a. t.* Of a forward disposition, not sufficiently modest.

مشرى *mèshrèbē* (*màshrapa*), *s. a.* A drinking-pot.

مشرق *mùshèrrēf*, *a. a.* Honoured, to whom or to which an honour has been paid; —, مشرف *mùshrif*, *a. a.* Near, bordering upon.

مشرق *mèshrik*, *s. a.* The place of sunrise, the east; مشرقان *mèshrikān*

(oblique مشرقين *mèshrikāyn*), *s. a. dual*, The two places of sun-rise, *i. e.* the east and the west, since the sun is to rise in the west before the day of judgment.

مشرى *mùshrik* (*pl. مشركين mùshrikin*), *s. a.* Any misbeliever who, denying verbally or practically the unity of God, treats anything else as a partner in the Godhead.

مشروب *mèshrüb*, *a. a.* Drunk or drinkable; مشروبات *mèshrübât*, *s. pl. a.* Drinks of the various kinds.

مشرح *mèshrüh*, *a. a.* Explained, commented upon.

مشروط *mèshrüt*, *a. a.* Stipulated, conditioned; مشروطه *mèshrūta*, *s. a.* A piece of property in mortmain, with the condition that, before being applied to public purposes, certain private conditions shall be carried out.

مشروع *mèshrū*, *a. a.* Legal; غير مشروع *ghàyri-mèshrū*, *a. a.* Illegal.

مشعر *mùsh"ir*, *a. a.* Indicative, informative. [torch, flambeau.

مشعله *mèsh"alē* (*màshala*), *s. a.* A

مشغله *mèshghalē*, *s. a.* An occupation, piece of business.

مشغول *mèshghūl*, *a. a.* Occupied, busy.

مشفق *mùshfik*, *a. a.* Kind to those in trouble; مشفقانه *mùshfikānē*, Pertaining to one who is kind; kind (act).

مشق *mèshk*, *s. a.* A writ g copy المق —, *mèshk-almak*, To take lessons in calligraphy.

مشقت mēshākkat, *s. a.* Trouble, inconvenience, fatigue, suffering.

مشك mēshk, *s. p.* Musk; مشكين mēshkin, *a. p.* Musky; dark-coloured, tawny.

مشكل mēshkil, *a. a.* Difficult; —, (*pl.* مشكلات mēshkilāt), and مشكله mēshkilé, *s. a.* A difficulty; —, موشككél, *a. a.* Formed, figured, shaped.

مشكور mēshkyür, *a. a.* For which thanks are given or due. [doubted.]

مشكوك mēshkyük, *a. a.* Doubtful, مشمع mēshemmā, *s. a.* Waxed with wax; —(mēshamba), *s. a.* Wax-cloth, cere-cloth, oil-cloth, tarpaulin, oiled silk.

مشمول mēshmül, *a. a.* Comprised, contained; comprising, containing.

مشموم mēshmüm, *a. a.* Perfumed with, fragrant with, smelling of (something).

مشورت mēshvérst, *s. a.* A council; consultation; |—, —et, *v. s.* To hold a council. [embroided, disordered.]

مشوش mēshèvvēsh, *a. a.* Confused, مشوم mēshüm, *a. a.* Unlucky (thing or place), bringing ill-luck to the owner or holder.

مشهد mēshhèd (sh-h), *s. a.* A place where anyone was killed for the true religion, or where he is buried, a place of martyrdom. [witnessed.]

مشهود mēshhüd (sh-h), *s. a.* Seen,

مشهور mēshhür (sh-h), (mēshür), *a. a.*

Well-known, famous, celebrated, commonly known, commonly called.

مشى mēshy, *s. a.* The act of walking; مشياً mēshyan, *ad. a.* On foot, walking.

مشئت mēshi'èt, مشيت mēshiyet, *s. a.* The will, desire, volition.

مشيخت mēshikhāt, *s. a.* The dignity or quality of Sheykh or Shèykhul-issalām; مشيختان mēshikhāt-pēnāh, *s. p.* The Shèykhul-issalām.

مشيد mēshèyyid, *s. a.* One who builds, lays, or erects, broadly and firmly; —, موشهyyèd, *a. a.* Broadly or firmly built, laid, or erected.

مشير mēshir, *s. a.* A commander, one who commands, directs, orders; the title of Pashas of the first class, who are either Ministers of State, Governors-General of provinces, or the Generals commanding armies.

مشيمة mēshimé, *s. a.* The after-birth, the membrane which envelopes the fetus in viviparous animals and man; or, that to which the fetus is attached by the umbilical cord, the placenta. مشيمةءعالم mēshimé'ī-'ālm, The sun; the sky. [sheepskin, red.]

مشين mēshin, *s. a.* Leather made from

مشوم mēsh'üm, *a. a.* Unlucky, which

brings bad luck to the owner or holder. مشيت mēsh'at, *s. a.* The will, desire, volition.

مصاب mēssāb, *a. a.* Hit, struck, wounded. [of patient.]

مصابت mēssābérèt, *s. a.* The exercise مصابح mēssābih, مصابح mēssābih.

s. pl. a. (of مصباح missbāh), Lanterns; morning cups of drink.
مصاحب müssāhib, *s. a.* A court functionary, whose duty it is to entertain the monarch by conversation and wit; a bosom friend; a courtier.
مصاحبت müssāhébèt, *s. a.* A being or keeping in company or conversation; |—, —et, *v.n.* To keep company, to converse, hold conversation.
مصا müssad, *s. t.* A steel (for sharpening knives).
مصا müssādir, *s. pl. a. (of مصدر müssadar),* Issues, outlets; infinitives or verbal nouns (in grammar).
مصا müssāderé, *s. a.* A confiscating, escheating to the crown; |—, —et, *v.a.* To confiscate, escheat.
مصا müssādemé, *s. a.* A shock; |—, —et, *v.n.* To knock violently (against a thing). [müssraf, Expenses.
مصا müssārif, *s. pl. a. (of مصرف müssarf)*
مصا müssārf, *s. a.* A place where the ranks of two armies are drawn up against each other; a battle-field; a battle. [friendship, amity.
مصا müssāfāt, *s. a.* Friendly terms,
مصا müssāfahz, *s. a.* A taking each other by the hand in token of friendship or on the conclusion of a bargain.
مصا müssal, *s. t.* A tale, a fiction, story.
مصا müssālih, *s. pl. a. (of مصالحت müssālahat),* Affairs, businesses; —, müssālih, *s. a.* At peace, not at war.

مصا müssālahz, *s. a.* A making peace, a peace. [by marriage.
مصا müssāhéret, *s. a.* Relationship
مصا müssā'ib, *s. pl. a. (of مصيبت müssibèt),* Misfortunes, fortune's blows.
مصا müssbāh, *s. a.* A lantern; a torch, flambeau, a morning cup of drink.
مصا müssèbbāgh, *a. a.* Dyed.
مصا müssāhhih, *s. a.* A corrector of the press, reader for the press; —, müssāhhāh, *a. a.* Corrected.
مصا müssāhāf, *s. a.* The sacred volume, the Kur'ān.
مصا müssāhūb, *a. a.* Which anyone takes with or causes to accompany him, accompanied.
مصا müssdāk, *s. a.* A true saying, an axiom, a trite saying; a proof of the truth of a saying; **مصا** müssdākinja, According to the true saying that:
مصا müssadar, *s. a.* An issue, outlet; a source; an infinitive or verbal noun;
مصا müssdarīyyé, *s. a.* An old obsolete local export duty.
مصا müssāddik, *a. a.* Corroborative; —, *s. a.* A corroborator or admitter of the truth of what is said; —, müssāddāk, *a. a.* Corroborated, confirmed, admitted.
مصا müssdūr, *a. a.* Afflicted with a chest complaint, consumptive.
مصا müssir (missir), *s. a.* A city; Egypt; Cairo; —, or **مصا** müssir-

bòghdayi, Indian corn, maize; **مصراع** missir-tàwughu, or هند طاوغى hind-tàwughu, A Turkey-fowl, turkey; —, mäsàrr, *a. a.* Who pertinaciously sticks to any act or assertion, obstinately persisting. [poetry.]
مصراع misrà“, *s. a.* A hemistich in **مصراع** müssèrràh, *a. a.* Expressly and clearly mentioned.
مصرف müssraf, *s. a.* Expense, expenditure; **مصرفلو** müssrafi, *a. t.* Expensive; **مصرف** ایراد müssraf, Income and expenditure, incomings and outgoings.
مصروع müssrū“, *a. a.* Struck with epilepsy.
مصروف müssrūf, *a. a.* Spent, expended, laid out; turned, directed (in travelling); declinable (in grammar).
مصرة müssra, *s. t.* A small-sized pipe or measure for water in the hydraulic system.
مصطفى müssstafà, *a. a.* Chosen; —, —, *s. a.* The chosen one, Muhammed; Mustapha or Mustafa (*prop. name*).
مصطفى müssstākī, *s. t.* Brandy or liqueur perfumed with gum-mastic.
مصطلح müssstalàh, *a. a.* Filled with hard words or with technical expressions.
مصقل müsskal, **مصقله** müsskala, *s. a.* A burnisher, burnishing instrument.
مصلا or **مصلى** müssallà, *s. a.* A place in the open air, devoted to public prayer; any place of prayer.
مصلى müsslih, *s. a.* A pacificator;

مصلى müsslihānē, *s. p.* Pacificatory.
مصلى müsslahat, *s. a.* An affair, a piece of business; an advantage, an advantageous state of things;
مصلى müsslahat-ghyüzār, *s. a.* An agent, a chargé d'affaires.
مصلى müsslak or müssluk, *s. t.* A cock tap, stop-cock, turn-cock.
مصلوب müssalūb, *a. a.* Hung, crucified.
مصلى müssalla, *s. a.* See **مصلا**.
مصمم müssemmēm, *a. a.* Fully intended, designed, decided upon.
مصنع müssannà“, *a. a.* Made or prepared with art.
مصنف müssannif, *s. a.* An author (of a book); —, müssannēf, *a. a.* Written, composed, compiled; **مصنفات** müssannēfat, *s. pl. a.* Works, compositions, compilations.
مصنوع müssnū“, *a. a.* Made; **مصنوعات** müssnū“āt, *s. pl. a.* Things made by artificers.
مصور müssalvvir, *s. a.* A painter or statuary, an artist; —, müssalvvir, *a. a.* Figured, drawn, painted, cut out, ornamented with figures and designs.
مصون müssūn, *a. a.* Protected, shielded, preserved, kept free and safe.
مصيب müssīb, *a. a.* Which hits, effects the proposed object.
مصيبة müssībèt, *s. a.* A calamity which befalls; —! *inf. t.* You perish the pest! (about.)
مصير müssir, *s. a.* A place of being; —

مصيف mlassif, *s. a.* A summer residence. [polished.]

مصقل müssaykal, *a. a.* Burnished, مص ما ماض mazzà-mā-mazzà! *comp. a.*

What is past is past, let by-gones be by-gones.

مضارب mūzārēb, *s. a.* A mutual beating of each other, a fighting.

مضارع mūzārī, *s. a.* The aorist of verbs which has either a present or a future signification.

مضاعف mūzā'āf, *a. a.* Doubled, or augmented any number of times.

مضاف mūzāf, *s. a.* Any thing added to another, an appendix or appendage; a complement; when two nouns are in construction or *en régime* in a sentence, the governing noun is called مضاف mūzāf, and the complement or noun governed مضاف إليه mūzāf-un-illēyh; مضافات mūzāfāt, *s. pl. a.* Conquered or subjected territories.

مضمون mūzāmīn, *s. pl. a.* (*of* مضمون mūzāmīn), Things contained; contents; senses, meanings.

مضائق mūzā'īk, *s. pl. a.* (*of* مضيق mūzīk), Narrowed, straitened, difficult places, times, or circumstances.

مضايق mūzāyāka, *s. a.* Anything which causes embarrassment or straits.

مضبوط mūzbūṭa, *s. a.* A report, a protocol, a procès-verbal.

مضبوب mūzbūṭ, *a. a.* Fastened, bound; subject to rule or regulation; small, handy, conveniently arranged.

مضحك mūdhik, *a. a.* Which causes laughter; مضحكات mūdhikyāt, *s. pl. a.* Sayings which cause laughter.

مضر mūzūr (mūzur), *a. a.* Hurtful, noxious; كل مضر يقتل kyūllu-mūzūr-in-yūktèl, Every noxious animal may be slaughtered (*prov.*).

مضرب mūzrāb, *s. a.* An instrument for striking; a musical plectrum or bow.

مضرت mūzārret (mūzarāt, *pl.* مضرات mūzār-rāt), *s. a.* Hurtfulness, noxiousness; harm, injury.

مضروب mūzrūb, *a. a.* Struck, hit, beaten; —, *s. a.* The multiplicand (*in arith.*); مضروب فيه mūzrūb-un-fih, *s. a.* The multiplier.

مضطرب mūzṭār, *a. a.* Forced, obliged, constrained; in constrained circumstances.

مضطرب mūzṭārīb, *a. a.* Uneasy (in body or in mind), disquieted, in pain.

مضعف mūzā'āf, *a. a.* Doubled, increased any number of times.

مضل mūdīl, *s. a.* One who leads astray;

ضال زال mūdīl, *s. a.* One in error leading others astray, the blind leading the blind.

مضمار mūzmār, *s. a.* An open plain or space for horse exercise, a racecourse.

مضمحل mūzmahīl (mūzmāhīl), *a. a.* Destroyed, annihilated, disappeared.

مضمير mūzmēr, *a. a.* Intended, kept at heart.

مضمون mūzmūn, *a. a.* Contained; —, *s. a.* The sense contained in a writing

or saying; a pun, a double-entendre, bon-mot.

مضى *mūzī* (for مضى *mūzī*), *a. a.*
Which gives light, illumines; مضى ما
مضى *māzā-mā-māzā*! What is past
is past! Let bye-gones be bye-gones!
مضيق *māzīk*, *s. s.* Any time, place, or
circumstance which presses hard upon
one. [cording.]

مطابق *mūṭābīk*, *a. a.* Conformable, ac-
مطابقت *mūṭābīkāt*, *s. a.* A conform-
ing, a being conformable; |—, —et,
v.s. To follow, conform to, adapt one's
self to. [difficult questions.]

مطارحة *mūṭāraḥa*, *s. a.* A disputing on
مطاع *mūṭā*, *a. a.* Obeyed; جهانمطاع
jihān-mūṭā, *a. p.* Obeyed by the
whole world.

مطاف *mūṭāf*, *s. a.* Place or path in
which people walk round in proces-
sion; —, *mūṭāf*, *s. a.* Thing round
which people walk in procession.

مطالب *mūṭālib*, *s. pl. a.* (of مطلب
mūṭālib), Subjects, questions, propo-
sitions; demands; things sought or
demanded.

مطالبه *mūṭālibé*, *s. a.* A demanding;
|—, —et, *v.s.* To demand.

مطالع *mūṭāli*, *s. pl. a.* (of مطلع *mūṭā-
lī*), Points at which celestial bodies
rise.

مطالعه *mūṭāle*, *s. a.* The studying,
revolving in one's mind, carefully
weighing and examining; a reading;
|—, —et, *v.s.* To study; to read.

مطاعت *mūṭāva*, *s. a.* Obedience,
conformity; |—, —et, *v.s.* To con-
form, act in conformity.

مطايا *mūṭāyā*, *s. pl. a.* (of مطية *mūṭāyā*)
Horses.

مطبخ *mūṭbākh* (*mūṭfākh*), *s. a.* A kitchen
مطبع *mūṭbā*, مطبعة *mūṭba*, *s. a.* A
printing-office. [A deccan
مطبوع *mūṭbūkh*, *a. a.* Cooked; —, *v.s.*
مطبوع *mūṭbū*, *a. a.* Printed; imprinted
in one's nature; agreeable to another's
taste.

مطر *mūṭār*, *s. a.* Rain.

مطرا (for مطرى) *mūṭarrā*, *s. a.* Made
to look fresh and spruce, fresh-
looking.

مطران *mūṭrān*, *s. a.* A Christian bishop
مطرب *mūṭrib*, *s. a.* A musician, singer
or dancer; an enlivener.

مطرح *mūṭarrāh*, *s. a.* Extensive, high
and well-built (a building).

مطرز *mūṭarrēz*, *a. a.* Ornamented; —
mūṭarrīz, *s. a.* One who arranges
ornaments.

مطرق *mūṭrāq*, *s. t.* A cudgel.

مطروح *mūṭrūh*, *s. a.* Laid, built (foun-
dations, &c.). [cast
مطروء *mūṭrūd*, *a. a.* Rejected, ejected
مطرة *mūṭara*, *s. t.* A leather bottle.

مطرى *mūṭarrā*, *s. a.* Made to look fresh
and spruce; fresh-looking.

مطعون *mūṭūn*, *a. a.* Struck, wounded
by a thrust; struck with the plague.

مطفى *mūṭfī*, *s. a.* Extinguished, put
out.

مطلة mūtallā, *a. a.* Gilt; rubbed over with ointment, &c.

مطلب mātlib, *s. a.* A subject, question, matter; a thing sought for.

مطلع mātliq, *s. a.* A place where a celestial body rises; the first distich of a poem; —, mūtaliq, *a. a.* Aware, informed, cognisant.

مطلق mūtlaq, *a. a.* Unbound, unfettered, free, unrestrained; absolute; مطلقا mūtlaqā, *ad. a.* In an absolute manner; absolutely.

مطلوب mātlib, *a. a.* Desired, wished for; —, *s. a.* A thing desired, desideratum; an active debt, one for which payment is required by the creditor, a demand.

مطمع mātmaḥ, *s. a.* An object on which the eye is fixed. [secure.

مطمئن mātma'inn, *a. a.* Feeling safe,

مطوى mātwī, *a. a.* Folded up in anything, contained.

مطهر mātahhēr, *a. a.* Cleansed, purified.

مطية mātīyyē, *s. a.* A horse. [give.

مطيع mūtī, *a. a.* Obedient, submissive.

مظالم māzālim, *s. pl. a. (no sing.),* Grievances, oppressions.

مظاهرة mūzāheret, *s. a.* Support, protection, a backing; —, —et, *v.n.* To back, support, protect.

مظروف māzrūf, *a. a.* Contained in a cover or envelope.

مظفر mūzaffir, *a. a.* Successful, attaining the end of his efforts; المظفردائما el - mūzaffir - dā'imā, Ever successful

(the last epithet assumed by Sultans of Turkey in the طغرا tuḡrā or cypher of their names which is figured on coins and placed over all public buildings, &c.).

مظلم mūzlim, *a. a.* Dark, obscure.

مظلوم māzlim, *a. a.* Who has suffered wrong; —, *a. t.* Easy-tempered, gentle.

مظنه māzannē, *s. a.* A place where anything is supposed to be; a person on whom suspicion falls.

مظنون māznūn, *a. a.* Supposed, conjectured, suspected.

مظهر māzhār, *s. a.* The place of manifestation, the object in or through which a thing is manifested (*practically it becomes an adjective in the sense of "visited with"*); مظهر عنایت اولدی māzhāri- 'ināyet-ōldu (He became the place of manifestation of grace, grace was manifested in him; he was an object of, or visited with, grace and favour. *N.B.*—Barker has totally misunderstood, and has, consequently, misrepresented the meaning of this word, in the notes appended to a chapter of St. John in Turkish, given in his larger Turkish Grammar); مظهریت māzhāriyyet, *s. a.* The quality of being the object of, or visited with, anything.

مع mā'a, *a. a.* With; مع هذا mā'a-

-hāzā, مع ما فيه mā'-mā-fih, *ad. a.*

But notwithstanding, still; مع الكراهة

مآ' mā'-l-kērāhē, With regret; معاً

مآ'an, *ad. a.* Together.

معابد mà"âbid, *s. pl. a.* (of معبد mà"bèd), Temples, oratories, places of devotion.

معابر mà"âbir, *s. pl. a.* (of معبر mà"bèr), Places or means of getting through or across a natural obstacle, as a pass, a ford, a bridge, a ferry. [scolded.

معاتب mù"âtèb, *a. a.* Reprimanded, معاد mà"âd, *s. a.* A place to which one returns, a resort.

معادات mù"âdât, *s. a.* Enmity.

معادل mù"âdil, *a. a.* Equal, equivalent.

معادلات mù"âdêlèt, *s. a.* Equity, justice.

معادله mù"âdêlê, *s. a.* (originally identical with معادلات), An equation in algebra. [mâ"dên), Mines.

معادن mà"âdin, *s. pl. a.* (of معدن

معان mà"âz, *s. a.* A place of refuge, a refuge; معاذ الله mà"âza-'llâh! God forbid! God is our only refuge (in such a case)! [excuses.

معازرت mù"âzèrèt, *s. a.* The offering

معارج mà"ârij, *s. pl. a.* (no sing.), Steps by which one mounts.

معارض mù"âriz, *a. a.* Who squabbles, scolds, shows dissatisfaction.

معارضه mù"âraza, *s. a.* A squabbling, disputing; |—, —et, *v.n.* To squabble.

معارف mà"ârif, *s. pl. a.* (of معرفت mà"rifet), Knowledge of various kinds, sciences; kindnesses, favours; praiseworthy acts or qualities.

معارك mà"ârik, *s. pl. a.* (of معركة mà"rêkê), Battle-fields; battles.

معاركه mù"ârékê, *s. a.* A fighting;

fight, battle; |—, —et, *v.n.* To do battle. [sistence, pay, salary.

معاش mà"âsh, *s. a.* A means of sub-

معاشرت mù"âshèrèt, *s. a.* Living in company, getting on (with someone);

حسن معاشرت! hùssnu-mù"âshèret-et, *v.n.* To live on friendly terms, get on well (with someone).

معاصات mù"âssât, *s. a.* Perversity, rebellion, wickedness.

معاصر mù"âssir, *s. a.* A contemporary.

معاصي mà"âssi, *s. pl. a.* (of معصيت mà"siyyèt), Sins, wickednesses.

معاف mù"âf, *a. a.* Pardoned, forgiven.

let off, excused; exempted; معافيت

mù"âfiyyèt, *s. a.* Exemption, freedom.

معالجه mù"âlêjê, *s. a.* A taking medicine; a curing with medicine.

معالي mà"âli, *s. pl. a.* (no sing.), High qualities.

معامله mù"âmêlê, *s. a.* An acting, conducting one's self (towards another);

interest (upon money); |—, —et, *v.n.*

To conduct one's self (towards some-

one); بد معامله béd-mù"âmêlê, Im-

proper, unkind, disrespectful treat-

ment; معامله و بزمک mù"âmêlêji-

-vèrmek, To put out at interest;

معامله جی mù"âmêlêji, *s. t. a.*

usurer, money-lender.

معاندت mù"ânédèt, *s. a.* Obstinacy.

معانی mà"âni, *s. pl. a.* (of معنی

mâ"nâ), Senses, significations, mean-

ings.

معاودت mù"âvèdèt, *s. a.* A returning;

coming or going back ; |—, —et, *v.n.*

To return.

معاون *mù"āvin, s. a.* An assistant.

معاونت *mù"āvénèt, s. a.* Assistance.

معاهد *mù"āhid, a. a.* Who has mutually entered into a treaty.

معاهد *mù"āhédé, s. a.* A treaty, compact, convention ; an entering into a treaty ; |—, —et, *v.n.* To enter into a treaty, make a convention.

معائب *mà"ā'ib, s. pl. a. (no sing.),* Defects ; vices.

معاید *mù"āyédé, s. a.* A visiting and congratulating on the occasion of a religious festival.

معایذ *mù"āyéné, s. a.* An inspecting, viewing formally ; |—, —et, *v.a.* To inspect. [temple.

معبد *mà"béd, s. a.* A place of devotion, معبر *mà"bær, s. a.* A place of passage ; a pass, ferry, ford, bridge.

معبود *mà"būd, a. a.* Served ; —, *s. a.* An object of worship ; God.

معاد *mù"tād, a. a.* To which one is accustomed ; —, *s. a.* A person's custom, way, habit.

معتمد *mù"tèbèr, a. a.* Esteemed, held in estimation.

معتدل *mù"tèdīl, a. a.* Temperate (in degree).

معترض *mù"tériz, a. a.* Who objects, raises an objection ; معترضه *mù"tèriza, s. a.* A parenthesis ; جمله معترضه *jùmlé'i-mù"tèriza, A parenthetical phrase.*

معترف *mù"tèrif, a. a.* Who owns, admits, acknowledges.

معتكف *mù"tèkif, a. a.* Who shuts himself up entirely for devotional purposes.

معتل *mù"tèll, a. a.* Affected with some defect ; (in grammar) having a و or a ك as a radical letter ; معتل الف *mù"tèllu-'l-fā, Whose first radical is و or ك ; معتل العين *mù"tèllu-'l-āyn, Whose second radical is و or ك ; معتل اللام *mù"tèllu-'l-lām, Whose third radical is و or ك.***

معتمد *mù"témèd, a. a.* Trusted, trustworthy ; —, *s. a.* A storekeeper, or clerk of the works.

معتن (for معتنى) *mù"ténà, or معتنابه *mù"ténà-bih, a. a.* Important, of importance (business), to which importance is attached. [infancy.*

معتوه *mà"tūh, a. a.* Imbecile, in second معجز *mù"jiz, a. a.* Which exceeds one's power and foils or tires out.

معجزة *mù"jizé, s. a.* A miracle, what exceeds the power of man to effect.

معجل *mù"àzzèl, s. a.* Immediate, paid down at once (any payment).

معجم *mù"jèm (fem. معجمة *mù"jémé),* (A letter of the alphabet) which has one or more dots or diacritical points.*

معجون *mà"jūn, s. a.* Any paste-like composition ; glazier's putty ; any cement ; an electuary ; a kind of soft toffy or preparation of sugar with spices.

معدة *mī" dē*, *s. a.* The stomach.
 معدل *mū" addil*, *s. a.* (A thing) which makes things equal; خط معدل النهار *khāṭṭi-mū" addilu-'n-nihār*, The equinoctial line.
 عدلت *mā" délet*, *s. a.* Justice, equity.
 معدن *mā" dēn*, *s. a.* A mine (for minerals); an ore; a metal; a metallic composition; معدني *mā" dēnī*, *a. a.* Mineral; معدنيات *mā" dēniyyāt*, *s. pl. a.* Minerals, mineral substances; metals.
 معدنوس *mā" dēnoss*, *s. t.* Paraley.
 معدود *mā" dūd*, *a. a.* Limited in number; counted (among things).
 معدول *mā" dūl*, *a. a.* Turned out of the way, deviating. [annihilated].
 معدوم *mā" dūm*, *a. a.* Non-existent;
 معذب *mū" zib*, *s. a.* A tormentor, a plague; —, *mū" āzzēb*, *a. a.* Tormented, plagued.
 معذرت *mā" zérèt*, *s. a.* An excuse offered; معذرتخواه *mā" zérèt-khāh*, *s. p.* One who offers excuses.
 معذور *mā" zūr*, *s. a.* Excused, having a valid excuse.
 معرا (*for* معرى) *mū" arrà*, *a. a.* Naked, stript; free, void, exempt.
 معراج *mī" rāj*, *s. a.* An ascension; the ascension of Muhammed into God's presence.
 معرض *mā" rāz*, *s. a.* A cause, occasion, opportunity; —, *mū" riz*, *s. a.* A cause, causer.
 معرفت *mā" rifèt*, *s. a.* Knowledge; art,

cunning, dexterity; a work of art, a curious piece of workmanship; agency, intervention, instrumentality; معرفتو *mā" rifēti*, *a. t.* Expert, dexterous, skilful (person); curiously or skilfully made (thing). [a battle].
 معركة *mā" rékē*, *s. a.* A field of battle;
 معروض *mā" rūz*, *a. a.* Presented, offered, laid before; —, *s. a.* The subject of a representation or petition.
 معروف *mā" rūf*, *a. a.* Known; favourably known; praiseworthy (acts or conduct).
 معرى (*or* معرا) *mū" arrà*, *a. a.* Naked, stript; free, exempt; —, *mā" rā*, *s. a.* Any part of the body usually exposed to view. [esteemed and honoured].
 معزز *mū" āzzēz*, *a. a.* Held dear, highly
 معزول *mā" zūl*, *a. a.* Displaced from office, superseded; معزولين *mā" zūliā*, *s. pl. a.* Officers, or rather functionaries, who have been superseded from their places; معزولاً *mā" zūlam*, *ad. a.* As a superseded functionary.
 معسكر *mū" āsskār*, *s. a.* A camp, the assemblage-place of an army.
 معشر *mā" shār*, *s. a.* An assemblage, troop, body of men.
 معشوق *mā" shūk* (*from* عشوقه *mā" shūka*), *a. a.* Beloved, the object of one's love.
 معصوم *mā" sūm*, *a. a.* Innocent of sin —, *s. a.* An innocent, a little child.
 معصيت *mā" sūyyèt*, *s. a.* Sin, wickedness; rebellion.

معده mû"attâr, *a. a.* Scented, perfumed. [and idle, inactive.

معطل mû"attâl, *a. a.* Rendered useless

معطوف mâ"tûf, *a. a.* Turned, inclined (from or towards any direction or object).

معظم mû"azzâm, *a. a.* Great, large; important; honoured, greatly respected.

معاف mâ"fûvv, *a. a.* Pardoned, forgiven.

معقل mâ"kil, *s. a.* A place of refuge, an asylum.

معقول mâ"kûl, *a. a.* Intelligible, comprehensible; sage, prudent (act);

معقولات mâ"kûlât, *s. pl. a.* Matters coming within the sphere of reason.

معكوس mâ"kyûss, *a. a.* Inverted.

مع (for معلى) mû"allâ, *a. a.* Exalted.

معلقة mû"allâk, *a. a.* Suspended, hanging; left in suspense, undecided;

معلقات mû"allâkât, *s. pl. a.* Ancient poems formerly suspended in the temple at Mecca before the introduction of Isslamism.

معلم mû"allim, *s. a.* A teacher, instructor, trainer; —, mû"allêm, *a. a.*

Instructed, taught, trained.

معلوم mâ"lûm, *a. a.* Known; given (in problems); —, *s. a.* A datum;

معلمة dâl"i-mâ"lûm, A base-line (in geodesy); معلومات mâ"lûmât,

s. pl. a. Known things; knowledge; information; معلوماتلو mâ"lûmâtli, *a. t.* Possessed of knowledge or information.

معلى (or معلى) mû"allâ, *a. a.* Exalted.

معما (for معمى) mû"ammâ, *s. a.* A riddle, an enigma.

معمار mâ"mâr, *s. a.* An architect.

معمر mû"ammèr, *a. a.* Long-lived.

معمر mâ"mûr, *a. a.* Peopled; inhabited; cultivated; prosperous, in good estate; an epithet applied to public establishments; معمریت mâ"mûriyyèt, *s. a.* The state of being populous and prosperous (a place, a country).

معمول mâ"mûl, *a. a.* Made, manufactured; artificial; معمول به mâ"mûlun-bih, *a. a.* Upon or according to which people act; in force, observed.

معمى (or معما) mû"ammâ, *s. a.* A riddle, an enigma.

معنا (for معنى) mâ"nâ, *s. a.* The literal sense, meaning (of a word or phrase), signification, import; a virtual sense, an implied sense, a real sense; a state of things; a dream; a song; معنا mâ"nâ, *ad. a.* In reality, virtually;

in sense, logically; عالم معنا "âlkâmi-mâ"nâ, The world of visions; a dream; معنای لغوی mâ"nâyi-lûghavî, A literal meaning; معنای اصطلاحی mâ"nâyi-istilâhî, A technical meaning; معنوی mâ"névî, *a. a.* Spiritual; virtual, implied; logical. [ambergris.

معنبر mû"anbèr, *a. a.* Perfumed with

معنون mû"anven, *a. a.* Bearing a title.

معنى (or معنا) mâ"nâ, *s. a.* See معنا.

معهود mâ"hûd, *a. a.* Agreed upon; notorious, famous, well-known (*a sar-*

- castic term for designing a person or anything).* [gold or silver by.]
- معيار *mī'yār, s. a.* A standard for trying
- معيب *mū'āyyèb, a. a.* Stigmatized;
- معيبات *mū'āyyébāt, s. pl. a.* Vices.
- معيت *mā'īyyèt, s. a.* The official suite of a functionary; معيت مأموري *mā'īyyèt - mè'mūru,* A subordinate official. [an allowance, pension.
- معيشة *mā'īshèt, s. a.* Means of living,
- معين *mā'in, s. a.* A rhombus; —, *mū'in, s. a.* A helper; an abettor; —, *mū'āyyèn, a. a.* Fixed, determined, determinate; شبيهي *shibhi-mā'in, s. a.* A rhomboid.
- مغ *mūgh, s. p.* A fire-priest; a wine-priest, wine-merchant, wine-shop keeper; مغ بچه *mūgh-bèché, s. p.* A boy of either of these classes.
- مغارة *māghārē (māghara), s. a.* A cave, cavern, grotto. [mart.
- مغازة *māghāza, s. f.* A shop, magazine,
- مغازي *māghāzī, s. pl. a. (no sing.),* Warlike acts, deeds, expeditions.
- مغاک *māghāk, s. p.* A ditch, a pit.
- مغانم *māghānim, s. pl. a. (no sing.),* Booty, things captured. [formable.
- مغایر *mūghāyir, a. a.* Contrary, not con-
- مغبر *mūghbār, a. a.* Made dusty; made turbid; discomposed, hurt (one's feelings).
- مغبوب *māghbūz, a. a.* Against whom hatred and enmity are entertained.
- مغبون *māghbūn, a. a.* Cheated, deceived.
- مغتنم *mūghtènim, a. a.* Who seizes & has seized booty; who takes (an opportunity).
- مغرب *māghrīb, s. a.* The place of setting of the heavenly bodies; the west, the west or north Africa, Morocco.
- مغربلو *Māghrībli, s. f.* A Moor.
- مغرور *māghrūr, a. a.* Over-confident, trusting too much, vain, proud.
- مغروریت *māghrūriyyèt, s. a.* Over-confidence, vanity, self-esteem.
- مغز *māghz, s. p.* The brain; matter of the kernel; بی مغز *bī-māghz, a. a.* Brainless, thoughtless; مغز سبک *māghz-sabk, a. a.* Light-brained, feeble (person). [adulterated, by.]
- مغشوش *māghshūsh, a. a.* Affected, affected.
- مغضوب *māghzūb, a. a.* Angered, irritated; مغضوب علیه *māghzūb-ālèyh, s. a.* Against whom anger is felt, the object of anger.
- مغفر *mūghfēr, s. a.* A helmet.
- مغفرت *māghfirèt, s. a.* God's pardon of sins and admittance to a taste of the joys of Paradise.
- مغفور *māghfūr, and مغفور له *māghfūr-lèh, a. a.* Whose sins are pardoned and who has been admitted to a taste of the joys of Paradise; deceased (only of a Muslim).*
- مغل *Mūghūl, s. p.* The Great Moguls, the Tartars.
- مغلطه *māghlata, s. a.* An error, confusion of ideas. [expressed, not.]
- مغلق *mūghlāk, a. a.* Obscure, obscure.

مغلوب *māghlūb*, *a. a.* Vanquished, beaten; أو—، —ا، *v.n.* To be beaten, to lose (in a contest); مغلوبية *māghlūbiyyèt*, *s. a.* The state or quality of one vanquished.
 مغمو *māghmūm*, *a. a.* Afflicted, distressed in mind.
 مغو *māghūn*, *s. t.* Mahogany.
 مغو *māghūna*, *s. t.* A lighter, barge.
 مغيب *māghīb*, *s. a.* Time or place when someone is absent, absence.
 مغيبا *mūghīss*, *s. a.* One who gives aid and succour.
 مغين *māghin* (مكين *mēghin* is soft verbs), Turkish termination of the sixth gerund of verbs, showing a reason, or a means, or a precedent, for the occurrence of an act expressed by a following verb.
 مفاتيح *mēfātīh*, and مفاتيح *mēfātīh*, *s. pl. a.* (of مفتاح *miftāh*), Keys.
 مفخرة *mēfākhir*, *s. pl. a.* (of مفخرت *mufkharèt*), Qualities or acts which entitle one to be proud; —, *mūfākhir*, *a. a.* Who glories, boasts.
 مفخرة *mūfākharèt*, *s. a.* A glorying, boasting; ا—، —et, *v.n.* To glory, boast.
 مفارق *mēfārik*, *s. pl. a.* (of مفروق *mēfrak*), Crowns of the heads; —, *mūfārik*, *a. a.* Separated (from any place or person).
 مفارقة *mūfārakāt*, *s. a.* A separation, absence (from a place or person); ا—، —et, *v.n.* To leave, quit, go away.

مفاسد *mēfāssid*, *s. pl. a.* (of مفسدت *mēfsédet*), Iniquities, basenesses.
 مفاصل *mēfāssil*, *s. pl. a.* (of مفصل *mēfsal*), Joints of the body.
 مفاض *mūfāz*, *a. a.* Poured out abundantly; فيه—، *mūfāzun-fih*, *a. a.* On the subject of whom much talk occurs.
 مفت *mūft*, *s. p.* Anything acquired without trouble or payment, a windfall; the being given or acquired without any equivalent; مفتخور *mūft-khūr*, *s. p.* One who looks to acquire things without an equivalent, a blood-sucker, hanger-on; مفتكتمك *mūftē-ghītmek*, *v.n.* To be given away for nothing. [for opening].
 مفتاح *miftāh*, *s. a.* A key, instrument
 مفتخر *mūftākhir*, *a. a.* Who feels proud, glories.
 مفتش *mūfētīsh*, *s. a.* An officer charged with scrutinizing accounts or title-deeds, &c.
 مفتقر *mūftākīr*, *a. a.* Poor, reduced to poverty, indigent; in want.
 مفتوح *mēftūh*, *a. a.* Open, opened; conquered, taken; read with one of the vowels *ا, ا, ا, ا, ا, or é* (a letter).
 مفتون *mēftūn*, *a. a.* Subject to machinations; mad with love.
 مفتي *mūftī*, *s. a.* A legal officer whose office it is to lay down the law on all cases submitted to him; مفتي الأنام *mūftīyyu-'l-ènām*, The Shèykhu-'l-isslam.
 مفخرة *mēfākharèt*, *s. a.* A glorying,

feeling proud and honoured; any quality or act of which one is proud.

مفخم *mûfâkhhâm*, *a. a.* August, to whom homage is paid; متبوع مفخم *mètbû "i-mûfâkhhâmim*, My august sovereign master. [spirits, cheerful.

مرفح *mûferrih*, *s. a.* Which raises the

مفرد *mèfrèd*, *a. a.* Large, big, enormous; —, *mûfrèd*, *a. a.* Single; —, *s. a.* The singular number (in grammar); مفردات *mûfrédât*, *s. pl. a.* Items, single or separate things in a list. [head.

مفرك *mèfrak*, *s. a.* The crown of the

مفروز *mèfrûz*, *s. a.* Separated, divided, taken off (of anything).

مفروش *mèfrûsh*, *a. a.* Spread on the ground (a carpet, bed, &c.), laid, extended.

مفروض *mèfrûz*, *a. a.* Supposed, positively supposed, put as a supposition; essential and indispensable (in religious practices), obligatory.

مفسد *mûfsaid*, *s. a.* A plotter, machinator, stirrer up of strife.

مفسدت *mèfsédet*, *s. a.* A plot, machination, evil practice.

مفسر *mûfessir*, *s. a.* A commentator.

مفسوخ *mèfsûkh*, *a. a.* Annulled, abrogated.

مفصل *mèfsâl*, *s. a.* A joint of the bones, an articulation; —, *mûfâssâl*, *a. a.* Detailed, long. [natural.

مفتور *mèftûr*, *a. a.* Created; innate,

مفعول *mèf'ûl*, *a. a.* Which is done, or

acted; which is the object of an action; اسم مفعول *issmi-mèf'ûl*. The passive participle (always to be distinguished in idea from a past participle), of which there are various kinds; مفعول به *mèf'ûlun-bih*, The accusative or direct object of an action; also, the instrument or object by which an act is effected; مفعول له *mèf'ûlun-lèh*, The object for or on account of which an act occurs; مفعول عنه *mèf'ûlun-"anh*, The object from or through which an act occurs, &c.

مفقود *mèfkûd*, *a. a.* Lost and sought.

مفكوك *mèfkyûk*, *a. a.* Unloosened, unbound, dissolved.

مفلس *mûflass*, *s. a.* A bankrupt.

مفلج *mèflûj*, *a. a.* Paralytic, stricken with palsy.

مفوض *mûfèwûz*, *a. a.* Bestowed, granted, delivered.

مفهوم *mèfhûm*, *s. a.* The purport, general sense of a writing.

مفيد *mûfid*, *a. a.* Useful, advantageous.

مفيض *mûfiz*, *s. a.* (God) the bountiful distributor (of blessings).

مق (مك *mek* is soft *mek*) Turkish termination of the infinitive.

مقابر *mâkâbir*, *s. pl. a.* (of مقبره *mâqbera* *bérè*), Graves, tombs.

مقابل *mûkâbil*, *a. a.* Opposite, facing; —, *s. a.* The place or space opposite to or facing a thing; مقابله *mâqâbilè* *bilinda*, Opposite to him (her, it, &c.).

return, as a return (for any act), as a reprisal; in answer (to anything said).
 مقابلة *mùkâbélé*, *s. a.* A facing anyone, meeting or opposing; a returning (act for act, or word for word); an answering (word for word); a comparing, collating; مقابلة بالمثل *mùkâ-bélé-bi-ʿl-missl*, A returning like for like, tit for tat; using reprisals; مقابلة جبر و مقابلة *jèbr-u-mùkâbélé*, Algebra (as a science which unites separate quantities and opposes them to each other); |—, —et, *v.a.* To return like for like, good for good, evil for evil, act for act, word for word; —, *v.a.* To compare, collate.
 مقابيح *màkâbîh*, *s. pl. a.* (of مقبوح *màk-bûh*), Detestable actions or qualities.
 مقاتله *mùkâtélé*, *s. a.* Fight, battle, mutual slaughter.
 مقدار *màkâdir*, *s. pl. a.* (of مقدار *mikdâr*), Quantities. [ing, nearing.
 مقاربة *mùkârebèt*, *s. a.* An approach.
 مقارعة *mùkâraʿà*, *s. a.* Fighting, battle.
 مقارن *mùkârin*, *a. a.* Close to, close upon, nigh, near, coming quite up to, joining in with.
 مقارنت *mùkârenèt*, *s. a.* A near approach; a coming close up to and touching.
 مقاسمة *mùkâssémé*, *s. a.* A partitioning, sharing out; |—, —et, *v.a.* To divide, partition, share out.
 مقاص *màkass*, *s. t.* A pair of scissors, shears, or snuffers; shears for lifting

masts, &c., on board ship; موم مقاصى *mùm-màkassi*, A pair of snuffers.
 مقاصد *màkâssid*, *s. pl. a.* (of مقصد *màkssâd*), Objects in view, designs, things sought to be accomplished or attained.
 مقاطعه *mùkâtaʿà*, *s. a.* A fief attached to an office, the tithes going to the holder of the office (*now generally abolished, salary being substituted*).
 مقال *màkâl*, *s. a.* What is said, the words (of anyone).
 مقاله *màkâlé*, *s. a.* A book, a section (of a work) treating on a branch of the general subject (especially the “Books” of Euclid).
 مقاليد *màkâlid*, *s. pl. a.* (*no sing.*), Bolts, bars, locks.
 مقام *màkâm*, *s. a.* A place in which any person or thing stands; a station; a high office, department, post; a light, estimation, view (in which a thing or act is taken or intended); a time, an air (of music); قائم مقام *or* قائم مقام *kâʿim-màkâm*, A lieutenant, locum-tenens, alter ego, substitute; the official representative of the grand vizier at the capital while he is himself absent; a lieutenant-governor; a lieutenant-colonel (in the army); a captain of a line-of-battle ship (in the navy); a superintendant-general (of property in mortmain); قائم مقام *الفاعل* *kâʿimu-màkâmi-ʿl-fâʿil*, The nominative or subject of a verb pas-

sive (as standing in the place of the "name of an agent").

مقوله *mùkāvélé*, *s. a.* The making an agreement; an agreement; |—, —et, *v. s.* To covenant, agree, stipulate mutually.

مقاومت *mùkāvémèt*, *s. a.* Opposition, resistance; |—, —et, *v. s.* To resist.

مقايسه *mùkâyéssé*, *s. a.* Comparing (mentally) one thing with another.

مقبرة *mùkbéré*, *s. a.* A grave, tomb, sepulchre; a burial-ground.

مقبوح *mùkbūh*, *a. s.* Ugly, disliked, detestable.

مقبوض *mùkbūz*, *s. a.* Taken, received; —, *s. a.* سندى —, *mùkbūz-sènédi*, A receipt.

مقبول *mùkbūl*, *s. a.* Liked, approved, acceptable; مقبوله كجملك *mùkbūla-ghèchmek*, *v. s.* To be liked, appreciated, deemed acceptable.

مقت *mùkt*, *s. a.* Hatred, enmity.

مقتدا (for مقتدى) *mùktédà*, *s. a.* Followed, imitated (in matters of opinion and practice); —, *s. a.* A teacher, guide, ensampler, pattern.

مقتدر *mùktèdir*, *a. a.* Able, capable, powerful enough.

مقتدى *mùktédi*, *s. a.* One who follows or imitates (another in matters of opinion and practice); — (or مقتدا) *mùktédà*, *s. a.* Followed, imitated; —, *s. a.* A teacher, guide, ensampler, pattern.

مقتضى (for مقتضى) *mùktazà*, *s. a.* The requirement (of anything), thing re-

quired; the name of a ministerial letter generally given with a firmán addressed to the same person or persons, and indicating, in a brief way, what is ordered in the firmán.

مقتضى *mùktazì*, *a. s.* Needful, necessary, wanted; —, *mùktazà*. [to demand]

مقتول *mùktūl*, *s. a.* Killed, slain; —, *s. a.* مقتول.

مقدار *mùkdār* (*mùktar*), *s. a.* A quantity (either of bulk, number, length, duration, &c.); a portion; مقدار *mùktar*, A little, some, a certain quantity or number.

مقدر *mùkaddār*, *s. a.* Decreed by God; vouchsafed by God; duly estimated, understood (in grammar or logic); not expressed; مقدرات الهية *mùkdérati-llāhīyyé*, The things decreed by God's providence.

مقدرت *mùkdérèt*, *s. a.* Power, might, ability.

مقدس *mùkaddèss*, *a. a.* Holy, sacred.

مقدم *mùkdém*, *s. a.* An arrival, coming; —, *mùkdím*, *s. a.* Assiduous, diligent, persevering; —, *mùkdāim*, *a. a.* Placed further forward, before another thing (in space or in time); —, *s. a.* The former part (of anything); former time; a premise (in logic); antecedent; (and مقدمات *mùkdémé*), the advanced guard of an army; —, *ad. t. and* مقديما *mùkdémā*, *ad. a.* Formerly; before (in time); مقدمات *mùkaddémā*

s. pl. a. Things explained first, prefatory remarks.

مقدمه *mùkàddimé, s. a.* An introduction, a preface, a peroration.

مقدم *mùkàdūr, a. a.* Predestined, vouchsafed by Providence; —, *s. a.* The utmost of one's power and ability.

مأمة *màkàrr, s. a.* A place where one stays permanently; an abode, a seat, a residence; —, *mùkàrr, a. a.* Who admits, confesses.

مقارن *mùkrāz, s. a.* A pair of scissors, shears, or snuffers. (See مقاص).

مقرب *mùkàrreb, a. a.* Placed or drawn near; —, *s. a.* A person placed in close communication (with a sovereign).

مقرباً *mùkàrrèr, s. a.* Sure, certain, ascertained, beyond all doubt, confirmed, established, fully established; —, *mùkàrrir, s. a.* One who confirms and establishes. [pocket-handkerchief.

مقرباً *màkrama (màhrama), s. a.* A

مقرباً *mùkrū, s. a.* Struck; knocked at (a door).

مقرباً *mùkrūn, a. a.* Approached closely, quite touched; associated, joined, adjoined.

مقسوم *mùkàssim, s. a.* A distributor.

مقسوم *mùksūm, a. a.* Divided into portions; —, *s. a.* The dividend (in arithmetic); مقسوم عليه *mùksūmun-
-^{alèyh, s. a.}* The divisor.

مقص *màkàsse, s. a.* A pair of scissors, shears, snuffers. (See مقاص.)

مقصود *mùksūd, s. a. and مقصود *mùksūd,**

a. and s. a. Anything proposed or designed, wish, design, aim, end, intent, the thing aimed at.

مقصود *mùksūr (fem. مقصورة *mùksūrā,**
a. a. Defective, wanting; shortened, abbreviated; مقصورة *èlifi-mùk-
sūrā,* The short *أ*, or *و* sounded as a short *أ* at the end of words.

مقضى *màkzī, a. a.* Accomplished, attained, granted; مقضى المرام *mùk-
zīyyu-'l-mèrām, a. a.* Whose wish is attained.

مقطع *màktā, s. a.* A place of scission; a bone or ivory on which reed-pens are nibbed; —, *mùkàttā, a. a.* Cut asunder, divided, separated; حروف مقطعة *hùrūfi-mùkàttā, The separ-
ately written or separately named letters placed at the commencement of some chapters of the Kur'ān.*

مقطوع *màktū, a. a.* Cut; cut off; interrupted; defined; limited.

مقعد *màk'ād, s. a.* The seat, breech; anus; (مكاتب) a small quilt used for covering the corner seats of a sofa.

مقعر *mùkà'ār, a. a.* Concave, hollow.

مقفاً (for مقفى) *mùkàffā, a. a.* Rhymed according to the rules of prosody.

مقلب *mùkàllib, s. a.* One who turns, inverts, changes (things).

مقلد *mùkàllid, s. a.* One who takes on himself the yoke of submission; a mimic; an actor; —, *mùkàllèd, a. a.* Whose yoke of submission is accepted.

مقلوب *māklūb*, *a. a.* Reversed, inverted; an anagram. [place.

مقلوع *māklū*, *a. a.* Torn from its
مقناطيس *māknātīss* (*mikhhlādīz*), *s. a.*
A magnet, loadstone.

مقنّد *māknānēd*, *a. a.* Candied, sugared.
مقنطرة *māknāntaru*, *a. a. fem.* Arched;
supported on arches; مقنطرات
māknāntarāt, *s. pl. a.* Almicanthers or
circles of altitude.

مقنن *māknānnīn*, *s. a.* A legislator; —,
māknānnēn, *a. a.* Ordered by law.

مقوى (*for* مقوى) *mākanwa*, *a. a.*
Strengthened; —, *s. a.* Pasteboard,
cardboard. [as a bow.

مقوس *mākanvāss*, *a. a.* Arched, bent
مقول *mākülé*, *s. a.* A sort, kind, species,
category.

مقوى *mākanvī*, *a. a.* Corroborative,
strengthening (medicine); —, *mā-*
kānwā, *a. a.* Strengthened; —, *s. a.*
Pasteboard, cardboard.

مقهور *mākhūr* (*k-h*), *a. a.* Vanquished,
subjected to the overwhelming might
of someone.

مقياس *mākyāss*, *s. a.* An instrument for
measuring and comparing; a scale.

مقيد *mākyāyēd*, *a. a.* Bound, tied,
fastened; restricted, coupled with a
restrictive complement (a word in a
sentence); limited, constitutional;
attentive, painstaking; registered;
أو, —, *v. n.* To take care, take
pains, pay attention.

مقيم *mākim*, *a. a.* Residing.

معى *mākyāyī*, *a. a.* Vomitive (medi-
cine), an emetic.

مك *mek*, Turkish termination of the
infinitive in soft verbs.

مكارت *mākyābérèt*, *s. a.* Pride.

مكاتب *mākyātīb*, *s. pl. a.* (of مكاتب
māktāb), Schools; —, *mākyātīb*, *s. a.*
A covenanted slave, to whom a bid-
ding permission has been accorded to
ransom himself.

مكاتبة *mākyātēbé*, *s. a.* Correspondence
by letter; |—, —*et*, *v. n.* To corre-
spond by letter.

مكاتيب *mākyātīb*, *s. pl. a.* (of مكاتب
māktāb), Letters, notes, billets,
epistles. [chest.

مكار *mākkār*, *s. a.* A subtle knave and
مكارم *mākyārim*, *s. pl. a.* (of مكرمة
mākrémet), Noble or generous deeds
or qualities.

مكافات *mākyāfāt*, *s. a.* A reward,
recompense, retribution; |—, —*et*,
v. a. and *n.* To reward, recompense.

مكافى *mākyāfī*, *a. a.* Equivalent; قطع
مكافى *kāt* "i-mākyāfī, A parabola.

مكالمة *mākyālémé*, *s. s.* A conference:
a conferring, deliberating; |—, —*et*,
v. n. To hold a conference.

مكان *mākyān*, *s. a.* A place in which a
thing exists, locus; مكندن متر
mākyāndan - mānēzzēh, (God is
exempt from place (is omnipresent)).

مكائد *mākyā'id*, *s. pl. a.* (of مكيدة
mākidé), Stratagems, wiles.

مكتب *māktāb*, *s. a.* A school.

مكتفي *mùktéfî*, *a. a.* Who considers as sufficient what he receives, content.
 مكتوب *mùktèni*, *a. a.* Called by a surname (كنية *kyùnyé*).
 مكتوب *mùktüb* (*mùktup*), *a. a.* Written; —, *s. a.* A letter, epistle, note; سامي *mùktubu-sāmî*, (High letter) A vizirial letter, an official letter written in the name of the Grand Vizier; مكتوبجي *mùktupju*, A secretary for official letters; مكتوبلشمك *mùktuplshmek*, *v.n. recip.* To correspond by letter.
 مكتوم *mùktüm*, *a. a.* Hidden, concealed.
 مكث *mùkas*, *s. a.* A staying, making a stay; a withholding, arresting; —, —et, *v.n.* To stay, make a stay; —, *v.a.* To withhold, arrest, stop, delay.
 مكده *mùkèddèr*, *a. a.* Grieved, sorry, afflicted; —, *mùkèddir*, *a. a.* Afflicting, vexing, annoying; مكدرات *mùkèddirät*, *s. pl. a.* Afflictions, distressing things.
 مكر *mèkr* (*mèkir*), *s. a.* A wile, stratagem, piece of knavery; —, *mèghær*, *c. p.* Unless; and still, and yet, and all the while.
 مكرراً *mùkèrrèr*, *a. a.* Repeated, done repeatedly; highly rectified, highly purified; مكرراً *mùkèrrèran*, *ad. a.* Repeatedly.
 مكرم *mùkrim*, *a. a.* Kind, courteous, affable; —, *mùkèrrèr*, *a. a.* Honoured, treated with respect and consideration; مكرماً *mùkèrrèman*,

ad. a. With great respect and with all due honours.
 مكرمته *mùkrémet*, *s. a.* Any noble or generous act or quality.
 مكروب *mùkrüb*, *a. a.* Sad, distressed, afflicted, sorrowful. (canonically).
 مكروه *mùkrüh*, *a. a.* Held in aversion
 مكس *mègheas*, *s. p.* A fly, any winged insect like a fly.
 مكسر *mùkèssèr*, *a. a.* Broken to pieces; جمع مكسر *jem“i-mukesser*, An irregular plural Arabic noun.
 مكسوب *mùksüb*, *a. a.* Gained, acquired.
 مكسور *mùksür*, *a. a.* Pronounced with the vowel *i* or *i* (a consonant). [vealed.
 مكشوف *mùkeshüf*, *a. a.* Discovered, revealed.
 مكعب *mùkyà“““àb*, *a. a.* Cubical; —, *s. a.* A cube (figure, or number).
 مكك *mùkik*, *s. t.* A weaver's shuttle.
 مكلف *mùkèllèf*, *a. a.* Sumptuous, rich, splendid; highly adorned; resting under an obligation to do certain duties (as man is to keep the commandments of God), responsible towards God.
 مكمل *mùkèmmèl*, *a. a.* Complete, full.
 مكمون *mùkmün*, *a. a.* Concealed in an ambush. [treasury.
 مكنوز *mùknüz*, *a. a.* Deposited in a
 مكنون *mùknün*, *a. a.* Concealed.
 مكوك *mùkyük* (*mùkik*, see مكك), *s. a.* A weaver's shuttle. [in Arabia).
 مكّه *Mèkka*, *s. a.* Mecca (the town of,
 مكيال *mikyäl*, *s. a.* A bushel or similar measuring instrument.

مكيدہ mèkidé, *s. a.* A wile, a piece of deceit. [qualities, or with a quality.]
 مكيف mùkèyyéf, *s. a.* Endowed with
 مكين mùkin, *s. a.* Powerful, mighty, strong, firmly established; residing; abiding, dwelling; —, mègkin (in soft verbs), Turkish termination of the sixth gerund. (See مغين.)
 ملا mèlà, *s. a.* An assembly (of people); a plenum, space filled or occupied by matter; خلولا khàlā - vé - mèlà, Vacuum and plenum, void space and occupied space; ملا على الناس - ملا - mèlà'î-'n-nāss, *ad. a.* Openly, before the assembled people.
 ملابه mùlābessé, *s. a.* A relation or connexion, a consideration; شوملابه shūm-lābessè-ila, From this consideration, arising out of this relation or connexion.
 ملح mèllāh, *s. a.* A sailor, a tar.
 ملاحت mèllāhāt, *s. s.* Sweetness, agreeableness.
 ملحد mùlāhid (*pl.* ملحدہ mùlāhidé), *s. a.* A heretic, schismatic (of a particular class).
 ملاحظه mùlāhaza, *s. a.* A cautious look, examination, or consideration; caution; |—, —et, *v.s.* To hesitate, to look before leaping.
 ملازم mùlāz, *s. a.* An asylum, refuge.
 ملازم mùlāzim (mùlāzim), *a. a.* Ever accompanying and never quitting, inseparable; —, *s. a.* A constant attendant or follower; a supernumerary

attached to an office, &c., without pay; a lieutenant (in the army); a mate (in the navy).
 ملازمèt mùlāzémèt, *s. a.* Constant attendance (about a person or place); |—, —et, *v.s.* To attend regularly; to follow about. [attached, adhere.]
 ملاصق mùlāssik, *s. a.* Joining, joining; ملاصقه mùlāstafé, *s. a.* A joking, treating facetiously; kindness, treating with marked kindness; |—, —et, *v.s.* To joke; to show kindness.
 ملاعب mèlà'ib, *s. pl. a.* (no sing.) Games, playthings, toys.
 ملاعبه mùlā'abé, *s. a.* A playing, amusing one's self; |—, —et, *v.s.* To play; to amuse one's self; to toy.
 ملاعين mèlà'in, *s. pl. a.* (of مغين mèl'ün), Accursed ones, damned fellows. [interview, audience.]
 ملاقات mùlākāt, *s. a.* A meeting; ملاقي mùlākī, *a. a.* Who or what meets, joins.
 ملال mèlāl, ملالت mèlālèt, *s. a.* Sickness, vexation; fatigue, tiredness.
 ملام mèlām, ملامت mèlāmèt, *s. s.* Reproach, rebuke.
 ملآن mèl'ān, *a. a.* Full.
 ملاهي mèlāhi, *s. pl. a.* (no sing.), Games, diversions; toys, playthings.
 ملائكة mèlā'ik, ملائكة mèlā'iké, *s. pl. a.* (of ملك mèlek), Angels; (as Turkish sing.), an angel.
 ملايم mùlāyim, *a. a.* Mild, not severe (weather, &c.); proper, fitting.

ملامة mùlâyémèt, *s. a.* Mildness.
 ملبة mùlèbbès, *a. a.* Clothed; confused, ambiguous (language).
 ملبوس mùlbūss, *a. a.* Worn, used as raiment; ملبوسات mùlbūssât, *s. pl. a.* Clothing, articles of dress.
 مله mùllèt, *s. a.* A people, community; a religious denomination or sect.
 ملتب mùltèbiss, *a. a.* Obscure, ambiguous (language).
 مله mùltèssèm, *a. a.* Kissed; —, *s. a.* The place kissed; —, mùltèssim, *s. a.* One who kisses.
 مله (for ملجى) mùltéjà, *s. a.* A place of refuge, a refuge, asylum.
 ملج mùltéjī, *s. a.* A refugee; — (or ملجى) mùltéjà, *s. a.* A place of refuge.
 مله mùltézim, *s. a.* A farmer or contractor of the revenue.
 ملتهف mùltéfīt, *a. a.* Who turns his face or attention towards an object.
 مله (for ملتقى) mùltékà, *s. a.* A place of meeting, a junction.
 مله mùltèm, *s. t.* The Etesian winds, the cooling wind from the north-east, which, during the summer, rises with the sun, blows strongly all day, and ceases at sunset.
 ملتهم mùltèmīss, *a. a.* Who requests; —, mùltémèss, *a. a.* Requested; a request.
 ملتهب mùltèhib, ملتهف mùltèhif, *a. a.* In flames; inflamed; in a fever; thirsting. [refuge, an asylum.
 مله mùljā, *s. a.* A place of refuge, a

ملح mùlh, *s. a.* Salt.
 ملحد mùlhīd, *s. a.* A heretic, schismatic (of some particular kinds).
 ملحق mùlhāk, *a. a.* Joined on (to something), added, appended, attached; ملحقات mùlhākāt, *s. pl. a.* Appurtenances.
 ملحم mùlāhhām, *a. a.* Corpulent, fleshy.
 ملحوظ mùlhūz, *a. a.* Half expected, anticipated, thought of.
 ملز mùlez, *s. t.* A mulatto. [in argument.
 ملزوم mùlzèm, *a. a.* Convinced, silenced
 ملزوم mùlzūm, *a. a.* To which something is inseparably attached.
 ملس mùless, *s. a.* A mulatto.
 ملعنت mùl‘anèt, *s. a.* Any damnable act or quality. [tized.
 ملعون mùl‘ūn, *a. a.* Cursed, anathematized.
 ملفوظ mùlfūz, *a. a.* Uttered, spoken, mentioned; ملفوظات mùlfūzāt, *s. pl. a.* Sayings.
 ملفوف mùlfūf, *a. a.* Inclosed, enveloped; ملفوفاً mùlfūfan, *ad. a.* Inclosed, as an inclosure. [or titles.
 ملقب mùlākkāb, *a. a.* Bearing a title
 ملك mùlek, *s. a.* An angel; —, mùlik, *s. a.* A king, a petty ruler; —, mùlk, *s. a.* Dominion, sovereignty; dominions, territory; —, mùlk, *s. a.* Freehold property; ملكى mùlekī, *a. a.* Pertaining to a sovereign, or to an angel, royal, angelic; —, mùlkī, *a. a.* Pertaining to sovereignty, sovereign; ملكيت mùlkīyyèt, *s. a.* Sovereignty, sovereign rights.

ملکوت mèlèkyūt, *s. a.* Sovereignty; God's supreme sovereignty; مالک mālik, *s. a.* Lord of all dominion and sovereignty.

ملکہ mèlîké, *s. a.* A queen; —, mèlèké, *s. a.* Great dexterity from constant practice.

ملل millèl, *s. pl. a.* (of ملت millèt), Peoples; religious denominations, sects.

ملو mali (méli is *soft words*), Turkish termination of the necessitative mood of verbs, corresponding to our *must, should, ought*.

ملوان mèlèvân, *s. a. dual*, Day and night.

ملوث mùlèvvèss, *a. a.* Dirtied, soiled, polluted.

ملوک mùlûk, *s. pl. a.* (of ملک mélik), Kings; ملوکانه mùlûkyâné, *a. p.* Royal, imperial, sovereign (*said only of the Sultan*).

ملول mèlûl, *a. a.* Sad, vexed; fatigued.

ملهملک (or ملهملک) mèlèmek (*aor. ملر ملهملک mèlèk*), *v. n.* To bleat.

ملهملهم mèlhèh (for مرهم mèrhèh), *s. t.* Ointment, salve; —, mùlhèh, *s. a.* Who inspires, reveals; —, mùlhèh, *a. a.* Inspired, revealed, made known by inspiration and revelation.

ملئان mèl'ân, *a. a.* Full.

ملیح mèlîh, *a. a.* Sweet, agreeable.

ملین mùlèyyin, *a. a.* Laxative, opening (medicine); —, mùlèyyèn, *a. a.* Open (the bowels).

مليون milyòn, *s. t. (French)*, A million; ممات mèmât, *s. a.* Death, the state of death; ماتى mèmatî, Pertaining to the state of death.

مماثل mùmmāsāl, *a. a.* Corresponding, agreeing, like, conformable.

مماثلت mùmmāsèlèt, *s. a.* A conforming; —, —et, *v. n.* To conform.

ممارست mùmmārèssèt, *s. a.* Experience gained by practice.

ماس mùmmāss, *s. a.* A tangent.

مماشات mùmmāshāt, *s. a.* A going to the stream, obsequious compliance.

ممالك mèmmālik, *s. pl. a.* (of مملکت mèmlèkèt), Countries, territories, dominions.

ممالیک mèmmālik, *s. pl. a.* (of مملوک mèmlûk), Slaves; the Mamelukes of Egypt.

ممانعت mùmmān'at, *s. a.* Opposition, preventing; —, —et, *v. n.* To oppose, try to prevent.

ممتاز mùmtāz, *a. a.* Distinguished, eminent (among others).

ممتد mùmtèdd, *a. a.* Prolonged, drawn out in length or duration.

ممتنع mùmtèni, *a. a.* Impossible.

ممدوح mèmdûh, *a. a.* Praised, praiseworthy; ممدوحات mèmdûhāt, Praise-worthy acts and qualities.

ممدود mèmdûd, *a. a.* Prolonged, extended. [passage, path, &c.]

ممر mèmèrr, *s. a.* A place of passage.

ممزوج mèmmzûj, *a. a.* Mixed, compounded.

ممسك mùmsik, *a. a.* Tenacious, hard-fisted, grasping, avaricious.

مه (for ممشى) mèmshà, *s. a.* A place for walking; a privy, water-closet. [signature.

متمم mùmm, *a. a.* Signed, bearing a

مممم mùmmkin, *a. a.* Possible; ممكن

مرتبه mùmmkin-mèrtébé, *ad. t.* As much as possible.

مممم mùmmill, *a. a.* Wearisome, fatiguing, tiring, tiresome.

مملاهه mèmmlaha, *s. a.* A salt-works.

مملكه mèmmlékât, *s. a.* A country; a

مملو mèmmlū, *a. a.* Full. [town.

مملوكه mèmmlūk, *a. a.* Possessed, held in possession; —, *s. a.* A slave; a

Mameluke; مملوكية mèmmlūkiyyèt,

s. a. The quality of being held in possession. [vexed.

مملول mèmmlūl, *a. a.* Tired, wearied;

ممنوعه mèmmnū, *a. a.* Forbidden, prohibited; ممنوعات mèmmnū“ât, *s. pl. a.*

Forbidden acts; prohibited things;

ممنوعية mèmmnū“iyyèt, *s. a.* The quality of being forbidden, prohibited.

ممنون mèmmnūn, *a. a.* Pleased, rejoiced, glad; ممنونية mèmmnūniyyèt, *s. a.*

Pleasure, gladness, satisfaction.

ممنوعه mèmmevvèh, *a. a.* Gilt or washed over; superficial, put on, false, insincere.

مممة mèmme, *s. t.* A teat, nipple; an

bulge, dug; any protuberance in shape

of a nipple; مملكتك mèmmlkknmek,

s. t. To acquire the form of a nipple.

ممهور mèmhūr, *a. a.* Sealed with a seal.

مميته mùmmīt, *a. a.* Who causes to die (God).

مميز mùmèyyiz, *s. a.* An officer whose duty it is to examine draughts of reports, &c., and see they are properly drawn; an examiner; inspector.

منه mèn, *pron. a.* Whosoever, whoever; —, mèn, *pr. a.* From, of, out of; —,

ممنه mèn, *s. a.* The manna of the Israelites; منه بعد mèn-bà“d, *ad. a.* Henceforward. [Preachers' pulpita.

منابر mènābir, *s. pl. a.* (of منبر mènbar),

منابع mènābi“, *s. pl. a.* (of منبع mènba“), Sources, fountain-heads, springs.

مناجات mènājāt, *s. a.* A prayer.

منادات mènādāt, *s. a.* A proclaiming.

منادي mènādī, *s. a.* A herald, crier.

منارة mènārē, *s. a.* A minaret, the tower attached to a mosque, like a steeple to a church, from which the call to prayer is made. [quarreller, contester.

منازع mènāzi“, *s. a.* A disputer,

منازعه mènāza“à, *s. a.* A dispute, quarrel, contest; |—, —et, *v.n.* To dispute.

منازل mènāzil, *s. pl. a.* (of منزل mènzil), Stations (on a road). [battle.

منازله mènāzélē, *s. a.* A fighting, doing

مناسبه mènāssib, *a. a.* Fit, fitting, proper, expedient; apt.

مناسبت mènāssèbèt, *s. a.* Fitness, propriety, expediency; aptness; relation, connexion; نه مناسبت nè-mènāssé-

bet! How! why! upon what grounds!
 مناسبتـسز munnässébetisiz, *s. f.* Untimely,
 unfitting, inexpedient, malapropos.
 مناسـتر munnasstir, *s. f.* (*Greek*), A mon-
 astery, convent.
 مناسك munnásik, *s. pl. a.* (*no sing.*),
 Rites, ceremonies, observances used
 in performing the canonical pilgrimage
 to Mecca.
 مناشـير munnashir, *s. pl. a.* (*of منشور*
 munnshūr), Imperial letters-patent con-
 ferring the highest dignities.
 مناصب munnásib, *s. pl. a.* (*of منصب*
 munnasīb), High offices of state.
 مناصفـت munnásafét, *s. a.* Equity, jus-
 tice; مناصفـة munnásafétan, *ad. a.* In
 two equal shares.
 مناط munnāt, *s. a.* To which something
 is tacked on or suspended.
 مناظر munnāzir, *s. pl. a.* (*of منظر* munnazār),
 Aspects; — علم "ilmī-munnāzir, The
 science of aspects, perspective.
 مناظرـت munnāzarét, مناظرـة munnāzara,
s. a. A disputation, discussion.
 مناظـم munnāzim, *s. pl. a.* (*of نظم* nāzm),
 Orders, arrangements.
 مناعـت munnā'at, *s. a.* Impregnability,
 strength, inaccessibility.
 منافـسه munnāfésasé, *s. a.* Spite, enmity,
 malevolence.
 منافع munnāfi', *s. pl. a.* (*of منفعة*
 munnafá'at), Uses, advantages; in-
 terests.
 منافقـ munnāfik, *s. a.* A hypocrite
 (canonically); a tale-bearer.

منافى munnāfi, *a. a.* Incompatible, in-
 dering, opposed.
 مناقب munnākīb, *s. pl. a.* (*of مناقب*
 munnakabā), Traits of character; anec-
 dotes. [quarrel...]
 مناقشه munnākasha, *s. a.* A dispute.
 مناقض munnākiz, *a. a.* Destructive of
 molishing; contrary, negatory, con-
 tradictory. [tradit...]
 مناقضه munnākaza, *s. a.* Mutual ex-
 Mal munnāl, *s. a.* Property, possession.
 منام munnām, *s. a.* Sleep; a dream
 vision. [all good things...]
 منان munnān, *s. a.* (God) the giver.
 منار munnaw, *s. f.* A dealer in fruit-
 fruiterer.
 مناوبـه munnāwébé, *s. a.* Alternation
 taking turn and turn about; مناوبـة
 munnāwébétzn, *ad. a.* By turns.
 مناهج munnāhij, *s. pl. a.* (*of منهج*
 munnahj), Roads.
 مناهي munnāhi, *s. pl. a.* (*of منهي*
 munnahi), Forbidden things or acts.
 منايـا munnāyā, *s. pl. a.* (*of منية*
 munnīyyā), Deaths, different kinds of
 death.
 منبـت munnbit, *a. a.* Fertile (land).
 منبر munnbr, *s. a.* A preacher's pulpit.
 منبسط munnbassit, *a. a.* Spread out
 tended; expanded; joyful.
 منبع munnbā', *s. a.* A spring, source,
 fountain-head.
 مننـت munnèt, *s. a.* A favour, good
 kindness, obligation; an aversion to
 backwardness from doing a favour.

reproach for favours bestowed, a throwing in one's teeth; **بیمنت** bi-minnèt, *a. p.* Who is never averse from bestowing benefits; who never hurts the feelings of those he has favoured by casting those favours in their teeth.

منا māntar, *s. t.* (*Greek*), A mushroom; a toadstool, fungus; cork; a cork, a bung; **منارکاو** māntar-kāwi, German tinder.

منا māntan, *s. t.* A short jacket.

مند muntij, *a. a.* Producing, resulting in. [chosen.

منتخر muntakhḍb, *a. a.* Selected,

منتسب muntèssib, *a. a.* Related, connected.

مند muntèshir, *a. a.* Spread, scattered abroad, spread out; expanded, dilated; in a state of erection (penis).

مند muntàzir, *a. a.* In expectation, looking (for).

مند muntazòm, *a. a.* In order, arranged, regular; **عساكر منتظمة شاهانه** "àssākiri-muntàzomé'i-shāhāné, The imperial regular troops.

منتا muntèfi, *a. a.* Who has derived a profit or advantage.

مند muntàkil, *a. a.* Who or which passes from one place to another.

مند muntèmi, *a. a.* Related, connected.

مند muntin, *a. a.* Putrid, stinking.

مند muntèvi, *a. a.* Directed towards anything.

منها (for منهي) muntéhà, *s. a.* The end, utmost limit.

منهي muntéhī, *a. a.* Who or which arrives at the end; which reaches, touches, comes quite up to; —, *s. a.* A master or proficient (in science).

منثور mènshūr, *a. a.* Scattered anyhow, not arranged in order; —, *s. a.* Prose.

منجر munjèrr, *a. a.* Coming (to any state of things), being brought.

منجيم munnèjjim, *s. a.* An astronomer or astrologer. [gealed.

منجمد munnjèmid, *a. a.* Frozen, condensed.
منجنیق munnjènik, *s. a.* A catapult; a balista; a crane (for lifting).

منح minàh, *s. pl. a.* (*of* **منحت** minhàt), Graces, favours, blessings.

منحرف munnhàrif, *a. a.* Turning out of a straight path, turning aside; —, *s. a.* A trapezium or four-sided figure, having two sides parallel but unequal; **منحرف شبه** shibhi-munnhàrif, A trapezoid or four-sided figure having no two sides parallel.

منحصر munnhàssir, *a. a.* Limited, confined.

منحل munnhàll, *a. a.* Dissolved.

منحنی munnhàni, *a. a.* Curved; **خط منحنی** khàtti-munnhàni, A curved line.

منحوس mènnhūs, *a. a.* Ill-omened.

منخسف munnkhàssif, *a. a.* Eclipsed (the moon).

مند mènd, Persian termination equivalent to our *ful, ish, y, &c.*, as **دردمند** dèrdmènd, *a. p.* Sorrowful.

مندال mändal, *s. f.* A button (to a door).

مندر mindær, *s. f.* A mattress; a sofa.

مندرج münderij, *a. a.* Included; contained; written. [literated.]

مندرس mündèriss, *a. a.* Effaced, ob-

مندفع mündèfi", *a. a.* Driven out or away. [wept over.]

مندوب mëndüb, *a. a.* Mourned for,

مندیل mëndil, *s. a.* A handkerchief.

منزل mènzil, *s. a.* A station-house, halt-

ing-place; a day's journey, or distance

from post-house to post-house; a travel-

ling post; the range (of a gun, &c.);

a distance; a long range; a rank,

degree, grade; منزلخانه mènzil-

-khānē, *s. p.* A post-house; منزل

بارگیری mènzil-(bèyghiri), A post-

horse; منزلگتتمک mènzil-ghitmek,

v. n. To travel post; منزل سورمک

mènzil-sürmek, *v. n.* To travel as fast

as possible; منزل طویلی mènzil-tòpu, A

gun with a very long range; سر منزل

sær-mènzil, *s. p.* The goal, the end of

a journey; کوز منزلی ghyüz-mènzili,

The range of vision, as far as the eye

can see; منزلجی mènzilji, *s. t.* A

post-master.

منزله mènzilèt, منزله mènzilé, *s. a.* A

rank, grade, degree, standing; منزلتو

mènzilètütü, *a. t.* Holding a certain

high rank.

منزوی münzèvi, *s. a.* A hermit, recluse.

منزه münèzzèh, *a. a.* Free, void, exempt.

منسج münèssàsj, *a. a.* Woven, inter-

woven

منسد münssèdd, *a. a.* Stopped or closed.

منسدل münssèdl, *a. a.* Hanging down; dangling. [series, or in a series]

منسک münssèsk, *a. a.* Ranged in a

منسل münssèll, *a. a.* Drawn from a scabbard. [taken out]

منسلب münssèlib, *s. a.* Taken as a

منسلک münssèlik, *a. a.* Who follows treads in a path.

منسوب mènsub, *a. a.* Related, connected, pertaining; منسوبیت

süblyyèt, *s. a.* Relationship, connection,

quality of pertaining; منسوب

issmi-mènsub, An adjective showing

relation, connexion, or quality of

pertaining to something.

منسوج mènsub, *a. a.* Woven.

منسوخ mènsubkh, *a. a.* Abolished, extir-

gated. [in a sense]

منسوک mènsubk, *a. a.* Ranged, placed

منسی mènsi, *a. a.* Forgotten.

منش mènsh, *s. p.* Disposition, charac-

ter, constitution. [a sense]

منشأ mènshè', *s. a.* A place of origin

منشار mìnshār, *s. a.* A saw; منشار

mìnshārī, *a. a.* Zigzag like the teeth

of a saw in shape.

منشعب münshà'ab, *a. a.* Descending

(as from a family), branching out

منشک münshàkk, *a. a.* Split, divided

cloven.

منشور mènshūr, *a. a.* Dispersed, scat-

tered, spread; —, *s. a.* A prism.

منشی münshī, *s. a.* A clever writer

practised literary or epistolary composer.

منصب mǎnsǐb, *s. a.* A place where anything is set up; a post of dignity held under government; —, mǎnsǎbb, *a. a.* Poured, flowing, running (into anything).

منصب mǎnsǎbigh, *a. a.* Dyed; baptized.

منصرف mǎnsǎrif, *a. a.* Turned on one side, turned away; conjugated, declined (in grammar).

منصف mǎnsǎif, *a. a.* Just, equitable, conscientious; منصفاًه mǎnsǎifānē, *a. p.* Pertaining to a conscientious person. [holding an office.]

منصوب mǎnsǎūb, *a. a.* Set up, erected;

منصه mǎnsǎūr, *a. a.* Assisted by God, victorious.

منصوم mǎnsǎūs, *a. a.* Established by an incontrovertible divine proof.

منه mǎnǎssa, *s. a.* A bride's throne or throne-room. [added.]

منه mǎnzǎmm, *a. a.* Added, super-

منظب mǎntǎbikh, *a. a.* Cooked; ripened.

منه or منظار or منطار mǎntar, *s. t.* A mushroom, toadstool, fungus; cork; a cork, bung; منظار قاوى mǎntar-kāwi, German tinder. [out.]

منطف mǎntǎfī, *a. a.* Extinguished, put

منطق mǎntǎk, *s. a.* Logic, dialectics; —, mintǎk, and منطقة mintǎka (mǎntǎka), *s. a.* A zone, belt, girdle;

منطقة حارة (mǎntǎka 'i) - hǎrré, The torrid zone; منطقة معتدلة mǎntǎka 'i-

-mù"tèdilē, The temperate zone;

منطقة منجمدة mǎntǎka 'i-mùnjèmidé,

The frigid zone; منطقة البروج mǎntǎkātu-'l-bùrūj, The ecliptic or zodiac.

منطلق mǎntǎlik, *a. a.* Let loose; repudiated, divorced.

منطوق mǎntǎūk, *a. a.* Said, spoken, expressed; —, *s. a.* An expression, a saying.

منطوي mǎntǎvī, *a. a.* Inclosed, folded, enveloped, contained.

منظر mǎnzǎr, *s. a.* An aspect, face, countenance; a place in which anything is seen. [cleansed.]

منظف mǎnzǎzf, *a. a.* Cleaned,

منظور mǎnzǎūr, *a. a.* Seen, looked at, beheld, examined; —, *s.* An object, aim, design.

منظوم mǎnzǎūm, *a. a.* Ranged in order; ranged in metre, metrical; —, *s. a.* Verse.

منظومه mǎnzǎūmē, *s. a.* A piece of poetry; a system, series, hierarchy.

منع mèn", *s. a.* A hindering, preventing; |—, —et, *v. a.* To hinder, prevent; to prohibit, forbid.

منعدم mùn"àdim, *a. a.* Annihilated.

منعطف mùn"àtif, *a. a.* Turned on one side, turned (from or towards).

منعقد mùn"àkid, *a. a.* Tied; concluded, contracted (a treaty, &c.); congealed, clotted, formed. [echoed.]

منعكس mùn"àkiss, *a. a.* Reflected;

منعم mùn"im, *a. a.* Kind, gracious, beneficent.

منقال mǎnǧhal, *s. f.* A chafing-dish for warming apartments with charcoal.

منقر or منقر mǎnǧhīr, *s. f.* Money; copper money.

منفرج mǎnfērīj (*fem.* منفرجة mǎnfērījē), *a. a.* Wide open, wide apart; obtuse (angle). [separate, isolated.

منفرد mǎnfērid, *s. a.* Alone, by itself.

منفس mǎnfēss, *s. a.* A breathing hole.

منفسخ mǎnfēssikh, *a. a.* Abolished, abrogated. [rated.

منفصل mǎnfīssāl, *a. a.* Detached, separated.

منفعة mǎnfāʿat, *s. a.* Use, utility, profit, advantage, interest. [grieved.

منفعل mǎnfāʿil, *a. s.* Hurt in feelings.

منفك mǎnfēkk, *a. a.* Detached, separated; displaced, superseded.

منفور mǎnfūr, *a. a.* Held in detestation, abhorred. [prehended, gathered.

منفهم mǎnfēhim, *s. s.* Understood, comprehended.

منفي mǎnfī, *a. a.* Exiled, banished; —, mǎnfā, *s. a.* A place of exile.

منقا (*for* منقى mǎnākkā), *a. a.* Cleaned, made clean. [missive.

منقاد mǎnkād, *a. a.* Obedient, submissive.

منكار mǎnkār, *s. s.* A bird's beak or bill.

منقال mǎnkāl (mǎnǧhal), *s. a.* A chafing-dish.

منقبه mǎnqabē, *s. a.* Any praiseworthy trait of character; an anecdote.

منقبض mǎnqabīz, *s. a.* Held tight, squeezed hard; costive, bound in the bowels; grieved, out of humour or spirits. [of defects (a writing).

منقح mǎnqāh, *a. a.* Revised, purged

منقرض mǎnqarīz, *a. a.* Extinct (a language, dynasty). [several parts.

منقسم mǎnqāssim, *a. a.* Divided into parts.

منقش mǎnākkāsh, *a. a.* Decorated with designs. [a term.

منقضي mǎnqāzī, *a. a.* Finished, expired.

منقطع mǎnqāʿtī, *a. a.* Cut off; interrupted; withheld; ceased.

منقلب mǎnqālīb, *a. a.* Inverted, changed, altered.

منقلة mǎnqala, *s. a.* A sector (mathematical instrument). [part.

منقوش mǎnkūsh, *a. a.* Drawn, figured.

منقوط mǎnkūt, *a. a.* Marked with one or more disacritical points or diacritical letter).

منقول mǎnkūl, *a. a.* Carried from one place to another; narrated, related; handed down. [made.

منقى (*or* مقفا), mǎnākkā, *a. a.* Cleaned, purified.

منكر mǎnkār, *a. a.* Denied; negated; incognito; irrecognisable; bad, wicked, reprobable (act); name of one of the questioning angels who visit the dead, the other being named نكير nēkīr.

منكير mǎnkīr, *a. a.* A denier; —, mǎnākkā, *a. a.* Incognito, irrecognisable; finite, indeterminate (in grammar).

منكرات mǎnkērāt, *s. pl. a.* Bad, reprobable, wicked actions.

منكسر mǎnkēssir, *a. a.* Broken, afflicted, grieved.

منكسف mǎnkēssif, *a. a.* Eclipsed, obscured.

منكشف mǎnkēshif, *a. a.* Disclosed, revealed.

منکè mènghénè, *s. t.* A blacksmith's vice; a press.

منکود mènkyūb, *a. a.* Fallen (in circumstances). [man; —, *s. a.* A wife.

منکود mènkyūha, *a. a.* Married to a
منوال minwāl, *s. a.* A manner, way, method. [or glory, aureolated.

منه mùnèvvèr, *a. a.* Bright with light

منه mùnūt, *a. a.* Depending, referred.

منوی mènvi, *s. a.* An intention, design, intent.

منویش mènévish, *s. t.* The browning on gun-barrels; the blueing on swords, watch-springs, &c.; the water on silks, &c.

منه minh, *comp. s.* From him (her, it).

منها minhāj, *s. a.* A road, way; a manner.

منهتک mànhètik, *a. a.* Torn; violated.

منهد mùnhèdim, *a. a.* Demolished, pulled down (a building).

منهزم mùnhèzim, *a. a.* Defeated, routed.

منهزود mènzhūb, *s. a.* Taken as plunder, plundered.

منهیه mènhi, *a. a.* Prohibited, forbidden.

منیه mènì, *s. a.* Sperm, the seminal

منیت mènìyyèt, *s. a.* Death. [fluid.

منیر mùnir, *a. a.* Shining with its own light and giving light to other things.

منیه mènì", *a. a.* Difficult, or impossible to do, to take, to get into, &c.

منیف mùnif, *a. a.* Eminent, exalted.

منیه mùnyé, *s. a.* A wish, desire.

منه mū, *s. p.* A hair; سرمو sèri-mū, (A hair's-point) A hair's-breadth.

موات mèwāt, *s. a.* Waste, unreclaimed lands.

مواجب mèwājib, *a. pl. a. (no sing.),* Salaries, allowances; a pension.

مواجهه mùwājaha, *s. a.* A being face to face with each other.

مواخذة mù'ākhaza, *s. a.* A scolding, upbraiding, reprimanding; |—, —et, *v. a.* To scold, upbraid, reprimand.

مواد mèwādd, *s. pl. a. (of مادة mādè),* Subjects, matters; articles, paragraphs.

موارد mèwārid, *s. pl. a. (of مورد mè-rid),* Approaches, avenues, roads leading to.

موازنه mùwāzèné, *s. a.* A weighing (in the mind); |—, —et, *v. a.* To weigh.

موازی mùwāzì, *a. a.* Parallel; —, *s. a.* A parallel ruler.

مواسات mùvāssāt, *s. a.* Kindness.

مواشی mèwāshì, *s. pl. a.* Cattle.

مواصلت mùwāssalèt, *s. a.* A coming together, being united in one place, being in each other's society.

مواضع mèwāzì", *s. pl. a. (of موضع mèvzi"),* Places.

مواضعه mùwāza"à, *s. a.* Dissimulation, putting on a good face in respect to the acts of a superior whom we cannot control. [perseverance.

مواظبت mùwāzabèt, *s. a.* Assiduity,

مواعده mèwā'id, *s. pl. a. (of موعده mèv'idé),* Promises.

مواعظ mèwā'iz, *s. pl. a. (of موعظه mèv'izé),* Exhortations.

موافق *mùwāfik*, *a. a.* Favourable, propitious.

موافقت *mùwāfakāt*, *s. a.* An agreeing, consenting; |—, —*et, v.s.* To agree, consent. *ki'*), Places.

مواقع *mèwākī'*, *s. pl. a.* (of موقع *mèw-*

mèwākīb, *s. pl. a.* (of موكب *mèwākīb*), Troops, legions, armies.

مورات *mùwālāt*, *s. a.* Friendship, amity.

مؤالفت *mù'āléfèt*, *s. a.* Intimate acquaintancehip.

موالي *mèwālī*, *s. pl. a.* (of مولى *mèvlā*, *mōlla*), The higher legal dignitaries, judges.

مواليد *mèwālīd*, *s. pl. a.* (of مولود *mèvlūd*), Kingdoms, in مواليد تلكه *mèwālīdi - sèlāssé*, The three kingdoms of nature, mineral, vegetable, animal. [of acquaintanceship.

مؤانست *mù'ānèssèt*, *s. a.* Familiarity

موانع *mèwānī'*, *s. pl. a.* (of مانع *mānī'*), Obstacles, hindrances, impediments.

مواهب *mèwāhib*, *s. pl. a.* (of موهب *mèvhèb*), Gifts of God. [priest.

مؤبد *mūbèd*, مؤبد *mūbèz*, *s. p.* A fire-
مؤبد *mù'èbbèd*, *a. a.* Caused to last forever; مؤبداً *mù'èbbèdam*, *ad. a.* Forever, everlastingly, to all eternity.

موت *mèvt*, *s. a.* Death, a dying.

موتا (for موتى) *mèvtā*, *s. pl. a.* (of ميت *mèyyit*), The dead.

موتاب *mū-tāb* (*mūtāf*), *s. p.* A maker of yarns, cords, sacks, &c., of horse or other hair.

موتلو *mùtlū* (corrupted from مملو *mmlū*, *possessed of an ascendancy*).

a. t. Fortunate, happy, lucky; مملو *mmlū*
مسا *mè-mùtlū-sāngā* (for مملو *mmlū*
mè - mmlū "sān - ā ?)! Lucky thou!
Lucky fellow!

موتى *mèvtā*, *s. pl. a.* (of ميت *mèyyit*).
The dead.

مؤثر *mù'èssīr*, *a. a.* Efficacious, effect-
tual, effective, productive of effect,
affecting; penetrating.

مؤتوق *mèvsūk*, *a. a.* Relied upon.

موج *mèvj*, *s. a.* A wave, billow; موج
mèvj-ā-mèvj, *ad. p.* Wave upon
wave.

موجب *mūjīb*, *a. a.* Causing, requiring;
—, *s. a.* A cause; —, *mūjīb*, *s. a.*

The thing required, requirement; —
ministerial letter usually given with
a firman, and addressed to the subject
person or persons, shortly explanatory
of the requirement thereof; موجب
mūjībīnja, *ad. f.* بموجب *bār-mūjīb*

ad. p. According to the requirement
in conformity with; بموجب *bār-*
mūjīb, *ad. a.* Without cause.

مؤجد *mūjīd*, *s. a.* An inventor.

مؤجز *mūjèz*, *a. a.* Short, abstract,
cursory, abridged.

مؤجل *mù'èjjèl*, *a. a.* Postponed, deferred
to a certain time.

مؤجود *mèvjūd*, *a. a.* Present, existing,
inventus; in store, in stock
مؤجودات *mèvjūdāt*, *s. pl. a.* Existing
things; goods or stores.

موج *mùvèjjèh*, *a. a.* Approved, fit, proper, suitable.

موح *mùwàhhid* (*pl.* موحدین *mùwàhhidīn*), *s. a.* A unitarian, a Muhammedan.

موحش *mūhiash*, *a. a.* Which frightens, terrifies; frightful, terrific.

مؤخ *mù'èkhhàr*, *a. a.* Posterior in time or place; postponed; retrograded;

مؤخراً *mù'èkhhàran*, *ad. a.* Latterly, of late.

مؤد (*for* مؤدى) *mù'èddà*, *s. a.* The sense, purport (of a sentence).

مؤدب *mù'èddèb*, *a. a.* Well behaved, well disciplined, well educated.

مؤدت *mèvèddèt*, *s. a.* Love, affection;

مؤدتلو *mèvèddètlū*, *a. t.* Friendly (person).

مؤدور *mèvdū*, *a. a.* Delivered, consigned, left in charge, entrusted.

مؤدى *mù'èddī*, *a. a.* Which causes, brings about; —, *mù'èddà*, *s. a.* The sense, purport (of a phrase).

مؤذن *mù'èzzin*, *s. a.* The crier who calls to prayer.

مؤذى *mù'èzzī*, *a. a.* Which gives pain, causes trouble or annoyance.

مو *mòr*, *a. t.* Purple, dark damask red; —, *mūr*, *s. p.* An ant.

موراویا *Mòràvia*, *s. t.* Moravia.

مورث *mùriss*, *a. a.* Causing, producing.

مورچ *mùrché*, *s. p. dim.* A little ant, an emmet; the marks on Damascus steel.

مورخ *mùvèrrikh*, مؤرخ *mù'èrrikh*, *s. a.*

A historian, chronologist, chronicler;

—, *mùvèrràkh*, *mù'èrràkh*, *a. a.* Dated,

bearing date; مورخاً *mùvèrràkhan*,

مؤرخاً *mù'èrràkhan*, *ad. a.* Bearing date.

مورود *mèvrūd*, *s. a.* A way or point by which a thing is approached, an approach; a station, place, position.

موروث *mèvrūss*, *a. a.* Inherited, of inheritance. [recounted.]

مورود *mèvrūd*, *a. a.* Related, recited,

مورده *Mòra*, *s. t.* The Morea.

مورینه *mòrina*, *s. t.* The tunny fish.(?)

موزون *mèvzūn*, *a. a.* Weighed; balanced; in metre, metrical as to the feet and syllables in it.

موزه *mūzé*, *s. p.* A boot.

موستار *Mòstār*, *s. t.* Mostar.

موسخ *mùvèssàkh*, *a. a.* Filthy, dirtied.

مؤسس *mù'èssis*, *s. a.* Who founds, lays a foundation, establishes; —, *s. a.* A founder; —, *mù'èssèss*, *a. a.* Based, founded, established.

موسم *mèvsim*, *s. a.* A season, the particular time when anything is usually in season; (*pronounced by Arabs mòssim: this is the origin of our very corrupt word monsoon, called rather better by the French mousson*).

موسوم *mèvsūm*, *a. a.* Marked with a mark.

موسى *mùssà*, *s. a.* A razor; Moses;

موسوی *mùssévi*, *a. a.* Mosaic, one following the dispensation of Moses, a Jew, an Israelite, a Hebrew.

موسيقار *mūssikār, s. a.* A kind of musical instrument, a Pandean pipe; a fabulous musical bird; music; a musician.
موسيقى *mūssiki, s. a. (Greek),* Music as a science.

موش *mūsh, s. p.* A mouse; a rat.

موشح *mūvèshshàh, a. a.* Ornamented with a scarf or fillet.

موشكاف *mū-shikyāf, s. a.* A hair-splitter; موشكافانه *mū-shikyāfānē, a. p.* Pertaining to a hair-splitter.

موشمله *mūshmulā, s. f.* A medlar.

موصل *mèvsil, s. a.* A place of junction; —, *mòssil (mòssul), s. a.* Mosul or Mosool in Mesopotamia.

موصلك *mūssluk, s. f.* A cock, a tap, a stop-cock or turn-cock.

موصوف *mèvsūf, a. a.* Possessing a quality; bearing a title; qualified by an adjective (in grammar).

موصول *mèvsūl, a. a.* To which anything is joined, or has reached; —, *s. a.* A relative pronoun (in Arabic grammar).

موضع *mèvzi, s. a.* A place, position, situation, locality.

موضوع *mèvzū, a. a.* Placed; used as an appellative; موضوعات *mèvzū'āt, s. pl. a.* The axioms of any science; موضوع له *mèvzū'un-lèh, The thing indicated by a name, the thing treated on by a science, the subject.*

موظف *mūwàzzaf, a. a.* Salaried, paid, pensioned.

موعد *mèv'id, موعده *mèv'idē, s. a.* A promise.*

موعظه *mèv'izē, s. a.* An admonition, exhortation.

موعود *mèv'ūd, a. a.* Promised; *مؤبد* *mūbd, a time is fore-assigned; مؤبد* *èjéli-mèv'ūd, The appointed hour, death. [numerous, etc.]*

موفور *mèvfūr, a. a.* Abundant, full.

موقت *mèvkit, s. a.* An appointed time; —, *mūwàkkit, s. a.* A public record of time, an astronomer; —, *mūwàkkat, a. a.* Temporary, ad interim.

موقتاً *mūwàkkatan, ad. a.* Temporarily, ad interim; مؤقتخانه *mūwàkkānē, s. p.* An observatory regulating the time.

موقر *mūwàkkār, a. a.* Honoured, full of honour; stately, grave.

موقع *mèvki, s. a.* A place, position, situation, locality; *موقعي *mèvki, a. a.* Local; —, mūwàkkā, Bearing the توقيع *tèvki" or tùghra, i.e. the Sultan's cypher.**

موقف *mèvkif, s. a.* A station, halting place.

موقود *mèvkūd, a. a.* Lighted, set fire to.

موقوف *mèvkūf, a. a.* Stayed, stopped, arrested; depending, referred to; *موقوفه *mèvkūfāt, s. pl. a.* Properties in mortmain; entailed estates.*

موكب *mèvkib, s. a.* A camp, an encampment; *موكب همايون *mèvkibi-hiāmīn, The imperial camp (equivalently, a footstool or throne).**

مؤكده *mū'èkkèd, a. a.* Strong, etc.

strongly expressed, peremptory; corroborated, strengthened.

موكل *mùvèkkèl*, *a. a.* Charged, appointed as agent or attorney.

مو (for مولى) *mèvlà*, *s. a.* God, the Lord; a master; —, *mòlla*, *s. a.* A judge (when following a name); a student (when preceding a name). N.B. *These are merely two modifications in sound of the self-same word.*

مولانا *mèvlā-nā*, *comp. a.* Our Lord (*said of God, Muhammed, and any high dignitary of the law*); حضرت مولانا *hàzrètì - mèvlā-nā*, His Holiness our Lord (*Jèlālu-'d-dīni-r-Rūmī*, Founder of the order of Mevlévi dervishes).

مولد *mèvlid*, *s. a.* A birthday; a birth-place; —, *mùwèllid*, *s. a.* A generator; مولد الماء *mùwèllidu -'l- mā*, Hydrogen; مولد المحموضه *mùwèllidu -'l-hòmūza*, Oxygen.

مؤلف *mù'èllif*, *a. a.* Which consoles, accustoms, familiarizes, reconciles; —, *s. a.* An author, compiler; —, *mù'èl-lèf*, *a. a.* Consoled; accustomed, familiarized; reconciled; composed; compiled; مؤلفات *mù'èlléfāt*, *s. pl. a.* Works, literary productions, compilations.

مولود *mèvlūd*, *a. a.* Born, given birth to; a kingdom in nature, mineral, vegetable, or animal; مولود له *mèvlūdun-lèh*, To whom a child is born, a father; مولود لها *mèvlūdun-lèhā*, A mother.

مولوز *mòloz*, مولوس *mòlòs*, *s. t.* Stones and brickbats, rubbish for filling in hollows, trenches, &c.

مولوى *mèvlévi*, *a. a.* Pertaining to the religious order founded by Molla Jelalu-'d-dini-r-Rumi.

مولى *mèvlà*, *s. a.* The Lord God, who is served and worshipped; بمنه المولى *bì-mènni-hì-'l-mèvlà*, By the grace of Him (who is) the Lord whom all worship.

موم *mùm*, *s. t.* A candle; بالمومى *bāl-mùm*, *s. t.* Bees'-wax, wax; a wax candle; مهر مومى *mùhur - mùmv*, Sealing-wax; موم ياغى *mùm-yāghì*, Tallow.

مؤمن *mù'min* (*pl.* مؤمنين *mù'minìn*), *s. a.* One who believes in God and the prophet, a true believer.

مومى اليه *mùmā-llèyh*, *s. a.* The aforementioned (person of some, but not very high, rank).

موميا *mūmiyā*, موميه *mūmiyyē*, *s. a.* A mummy; the substance of mummified bodies (supposed to be efficacious in many diseases); an artificial compound resembling it; the state of a mummy, mashed to a pulp.

مؤنت *mà'ünèt*, *s. a.* Food, feed, support, maintenance. [grammar].

مؤنث *mù'ènnās*, *a. a.* Feminine (in موهبه *mèvhībē*, *s. a.* A gift (of God).

موهوب *mèvhūb*, *a. a.* Given (by God).

موهوم *mèvhūm*, *a. a.* Imaginary.

موى *mūy*, *s. p.* A hair; موى ميان *mūy-*

-miyān (Hair-waisted), *a. p.* Slender-waisted. [supported.
 مؤيد mū'ëyyèd, *a. a.* Strengthened,
 مه mēh, *s. p.* (*contr. from ما māh*),
 The moon; —, mih, *a. p.* Large.
 مهابت māhābèt, *s. a.* Dreadness, aw-
 fulness, majesty; مهابتلو māhābèt-lū,
a. l. Dread, awful, grand, sublime,
 majestic (one of the special styles of
 the Sultan).
 مهاجر mūhājir, *s. a.* One compelled to
 abandon his country; مهاجرين mū-
 hājirin, *s. pl. a.* Those inhabitants of
 Mecca who fled to Medina and joined
 Muhammed.
 مهاجرت mūhājérèt, *s. a.* An abandon-
 ing one's home and country.
 مهاد mihād, *s. a.* A seat, couch, bed,
 sofa, throne. [snaffle.
 مهار mihār, *s. a.* A rein or kind of bit or
 مهارت mēhārèt, *s. a.* Skilfulness, skill,
 perfect experience.
 مهالك mēhālik, *s. pl. a.* (*of مهلكه mēh-
 léké*), Dangerous places or enterprises.
 مهم mēhāmm, *s. pl. a.* (*no sing.*), Affairs
 of importance.
 مهب mēhēbb, *s. a.* The place from
 whence the wind blows.
 مهبت mēhbit, *s. a.* A place of descent,
 where one alights.
 مهپاره mēh-pārē (Piece of the moon),
s. p. A beauty, beautiful boy or girl.
 مهتاب mēh-tāb, *s. p.* Moonlight, moon-
 shine; مهتابيه mēhtāblyyē, *s. a.* An
 arbour, open summer-house.

مهدى mūhtēdī, *s. a.* A convert to the
 true faith, (*called by Europeans a*
renegade.
 مهتر mēhtēr (mēhtēr), *a. p.* Great-
 older, elder; —, *s. p.* Various kind
 of attendants upon pashas in the
 system; some were musicians, other
 tent-pitchers, &c.; مهترخانه (mēh-
 tēr)-khānē, *s. p.* The old feudal mil-
 itary band.
 مهجور mēhjūr, *a. a.* Abandoned, left
 desolate and disconsolate.
 مهچه mēhchē, *s. p.* A little moon-
 little figure of a crescent.
 مهد mēhd, *s. a.* A cradle; مهد خدای
 کتخدای سلطنت kētkhudāyi-mēhdī-
 yāyi-sāltānāt (*Steward of the
 cradle of the sovereignty*), Title of the
 High Steward of the mother of the
 reigning Sultan.
 مهدم mēhdūm, *a. a.* Demolished.
 مهدي mēhdī, *s. a.* A guide, conductor.
 Under this title a personage is ex-
 pected by Muhammedans to appear
 in the latter days, and to re-establish
 the true religion in great glory.
 مهر mēhr, *s. a.* A marriage-portion
 dower given by the husband to his
 wife on their betrothal. It is of two
 kinds, one paid down and called مهر
 معجل mēhri-mū'ājil; the other
 deferred till their separation by his
 death or by divorce, is called مهر
 مؤجل mēhri-mū'ajjal; —, mīhr, *s. l.*
 Friendship, amity; —, *s. p.* The same

—, mühr (mùhur), *s. p.* A seal; مهر و محبت mibr-u-màhàbbèt, Friendship and affection; مهر و ماه mühr-u-mâh, Sun and moon (*proper name for women*); مهر سلیمان mührî-sulèymân, Solomon's seal; مهرلو mührlu, *a. t.* Sealed; مهر بسته sèr-bé-mühr, *a. p.* Of which the mouth is sealed.

مهربار mührbâr (mührîbân), *s. p.* A friend; مهربانی mührîbânî, *a. p.* Pertaining to a friend, friendly; —, *s. p.* Friendliness, friendship.

مهردار mührdâr, *s. p.* A seal-bearer.

مهرلمک mührlémek, *v. a.* To seal.

مهررو mährû (moon-faced), *s. p.* A beautiful girl or woman.

مهره mèhére, *s. pl. a.* (of ماهر mâhir), Adepts, proficient; —, mühré, *s. p.* An instrument of agate, glass, or wood, used for polishing gold-leaf, paper, &c.; مهرلوی mühréli, *a. t.* Polished; glazed; مهرلیمک mührélémek, *v. a.* To polish, to glaze with a mühré.

مهرز mährzûl, *a. a.* Thin, lean, emaciated. [stone.]

مهله mèhèkk (mèhènk), *s. a.* A touch; مهلت mèhlèt, *s. a.* A delay, postponement; مهلت و یرمک mührlet-vèrmek, *v. n.* To grant a delay.

مهلک mührlik, *a. a.* Dangerous; fatal.

مهلکه mèhléké, *s. a.* A dangerous thing, spot, or enterprise.

مهللمک mèlémek, *v. n.* To bleat.

مهمیم mührimim (*سم. مهمه mührimmé*),

a. a. Important; مهمات mührimmât, *s. pl. a.* The most important military stores, ammunition, &c.

مهمال ممکن mèh-mâ-èmkèn, *comp. a.* As much as possible.

مهمان mührmân, *s. p.* A guest; مهماندار mührmândâr, *s. p.* An officer whose duty it is to take charge of guests and attend to all their wants; مهماننواز mührmân-nuwâz, *a. p.* Hospitable, kind to strangers; مهمانسرای mührmân-sârây, *s. p.* A guest-house, hotel; the world.

مهملم mührmèl, *a. a.* Neglected; having no dots or diacritical points (a letter).

مهموز mèhmûz (mâhmuz), *s. a.* A spur; —, *a. a.* Containing a ^hhèzmé.

مهند mührhènnèd, *a. a.* Indian, Damascus (blade). [civil or military engineer.]

مهندس mührhèndiss, *s. a.* A geometer, a

مهواره mèhwâré, *s. p.* Monthly pay.

مهرش mèhvèsh, *s. p.* A beauty, beautiful girl or boy. [equipped.]

مهییا mührèyyâ, *a. a.* Ready, prepared.

مهییب mührîb, *a. a.* Inspiring awe, awful, dreadful.

می mi or mi, Turkish general interrogative particle which *must always* be used in questions if one of the special interrogatives is not introduced: it is affixed to the word on which, more especially, the question turns (see Grammar); —, می, *s. p.* Wine; میخانه mèy-khâné, *s. p.* A public-house, a wine-shop.

میدان mēyādīn, *s. pl. a.* (of میدان mēydān), Open spaces, squares.

مایل mēyyāl, *a. a.* Inclined, leaning, disposed.

میسمن mēyāmin, *s. pl. a.* (of میسمن mēymānēt), Fortunate qualities or events.

میان miyān, *s. p.* The middle; the midst; the waist; میان کوی miyān-kyākyu, *s. t.* Liquorice-root;

میان بالی miyān - bālī, Spanish liquorice;

میانجی miyānji, *s. t.* A mediator.

میانه miyānē (mēyānē), *s. p.* The midst; the relation between several things.

میاولمک miyāwāsmak, *v. a.* To mew.

میاه miyāh, *s. pl. a.* (of ما mā), Waters.

میت mēyyit, *s. a.* A dead body; a dead person, dead man. [dred.

مشتین ml'ētēyn, *s. a. dual.* Two hun-

میشاک missāk, *s. a.* A pact, promise, agreement. [boy.

میچو micho, *s. t.* A cabin-boy, sailor-

میخ mīkh, *s. t.* A nail; میخلامق mīkh-lamak, *v. a.* To nail; to fasten with rivets; to set (a precious stone);

میخلایچی mīkhlayīji, *s. t.* A stone-

setter; میخلو mīkhli, *s. t.* Nailed; rivetted; set.

میدان mēydān, *s. a.* A vacant space; a public square; an interval of time.

میدیۀ midiyē, *s. t.* A muscle or mussel (fish).

میر mir (contr. from امیر emir), *s. p.*

A commander; an officer; an officer holding the title of Begh or Beğ.

میر لیا mīri-liwā, A major-general;

میر میران mīri-mīrān, A civil governor of a district, with the rank of lieutenant-general;

میر المیرا mīri-ūmērā, A civil governor of a district, with the rank of major-general;

میر الای mīr-ālāy, A colonel (in the army); a captain of a three-decker

(in the navy); میر اخور mīr-ākhor (Imrakhòr), Master of the horse.

میر کلام mīri - kēlām, An eloquent person;

میری mīri (fem. میریه rīyyē), *s. a.* Belonging to government public.

میراث mīrās, *s. a.* An inheritance;

میراخور mīrās-khòr, An inheritance one who has received an inheritance;

میراث یمک mīrās-yèmek, *v. a.* To receive an inheritance, to inherit;

میراث یدی mīrās - yēdi (Who has received an inheritance), *s. a.* A spendthrift.

میرزا mīrzā, *s. p.* A title used in three ways: when placed after a name it

signifies a *Prince of the blood*; but when placed before, it merely denotes

a civilian of any grade: without name, it means a *clerk* or *secretary*.

میزاب mīzāb, *s. p.* A canal, drainage spout.

میزان mīzān, *s. a.* A balance, pair of scales; the sign Libra; a principle of arithmetic; an object of comparison.

اورمق —, mizān-würmak, To compare, to draw a conclusion.
 ميزبان mizbān, *s. p.* A host, receiver and entertainer of guests.
 ميغ müyessèr, *a. a.* Facilitated, put into one's power or possession by God's permission; الله ميسرايليه Allah-müyessèr - èylýé! May God facilitate it (to you). [an army].
 ميسرا müyészér, *s. a.* The left wing of
 ميتا mëyahé, *s. t.* An oak; oak-wood;
 ميشه لك mëyshélik, *s. t.* An oak-forest, or region bearing oaks.
 ميشين mëshin (mèshin), *s. p.* Leather made from sheep's skin.
 ميعدا mi'ād, *s. a.* A place foretold, a rendezvous; the resurrection.
 ميغ mëgh, *s. p.* A fog, a mist.
 ميقات mëkât, *s. a.* A time fore-appointed; a fixed or marked time, a season.
 ميكدë mëy-kèdë, *s. p.* A wine-shop.
 ميل mëyl, *s. a.* Inclination; declination; affection; |—, —et, *v. n.* To incline; to decline (north or south); to have an affection or liking; —, mël, *s. a.* A pivot; a probing-needle; a mile;
 ميل چككمك mël-chèkkek, To use a red-hot iron instrument for blinding state prisoners.
 ميلاد mëlād, *s. a.* Birth; عيسى —, mëlādi-
 -'issā, The Nativity, the birth of Jesus; ميلاديه mëlādlyyë, *a. a.* (The year) reckoned from the Nativity.
 ميلان mëyélān, *s. a.* Inclination.

ميلو Milo, *s. t.* Milo.
 ميم mëm, *s. a.* Name of the letter م.
 ميمنت mëyménèt, *s. a.* Any fortunate quality or event.
 ميمينه mëyménéh, *s. a.* (Originally identic with ميمنت), The right wing of an army.
 ميمون mëymün, *a. a.* Endued with felicity; fortunate, happy; —, mëymün, *s. t.* A monkey; ميمونجي mëymunju, A monkey-leader.
 مين mëyn, *s. a.* A lie, falsehood.
 مينآ mënā, *s. p.* Enamel (minē); glass; a drinking-cup; the sky; مينآلو mënālū, *a. t.* Enamelled; مينآفام mënā-fām, *a. p.* Of a sky-blue colour.
 مينوش (for مينآوش mënā-vèsh, *s. p.*), mënévish, *s. t.* The browning of gun-barrels; the blueing of watch-springs, &c.; the watering on silks, &c.
 ميؤس mëyyüss (for ميؤس mëy'üss), *a. a.* Despaired of; despairing; hopeless; ميؤسيت mëyyüssiyyèt, *s. a.* Despair, hopelessness.
 ميؤه mëyvë (pl. p. ميؤه mëyvéhā), *s. p.* Fruit; ميؤهدار mëyvédār, *a. p.* Fruitful.
 ميه më'ë, *s. a.* A hundred, one hundred;
 ميهنت më'ètëyn, Two hundred.

ن nün. Twenty-eighth letter of the Turkish alphabet, having the value of *n* in English. In chronograms and

astronomical tables it has the numerical value of 50, and in the dates of letters it stands for the month of Ramazan. Added to the root of a verb active or neuter, it indicates an indefinite action without exterior object; and in the case of verbs active or neuter the roots of which end in ل or in a vowel, it either takes the place of the ل which usually forms the passive, or it precedes that letter in combining the passive voice. (See Grammar.)

نا *nā*! *int. t.* There! There's for you! There it is! There, take that! —, Persian privative particle, preceding nouns and adjectives, and corresponding with our *non*, *in*, &c., or with our *less* at the end of words; ناامید *nā-ūmid*, *a. p.* Hopeless; ناپاک *nā-pāk*, *a. p.* Unclean.

ناب *nāb*, *s. a.* A canine tooth, a tusk, tush; ivory; —, *a. p.* Pure, clear.

نابت *nābit*, *s. a.* Which grows, vegetates.

ناجبا *nā-bé-jā*, ناهنجار *nā-bé-hènjār*, *a. p.* Out of time or place, unfitting, unsuitable, unseemly.

نابلس *Nābulus*, *s. a.* Samaria.

ناجی* *nāji*, *a. a.* Who escapes; who finds salvation.

* It is a great mistake to suppose that this word corresponds to "Saviour." On the contrary, it means "one who escapes from peril," as Mr. Redhouse has stated. If used for "Saviour" it would be entirely misunderstood by natives, as they would take it to mean one who himself avoids

ناچیز *nā-chiz*, *s. p.* A nothing, a thing of little account; a humble insignificant person; ناچیزانه *nā-chizānāh*, *a. p.* Pertaining to a humble, insignificant person.

ناحیه *nāhiyyé*, *s. a.* A small district, a canton, a hundred.

ناخن *nākhun*, *s. p.* A nail, claw, talon.

نادیر *nādir*, *a. a.* Rare; نادراً *nādirā*, *ad. a.* Rarely, seldom.

نادیره *nādiré*, *s. a.* A rarity, a thing seldom seen.

نادیم *nādim*, *s. a.* Repenting, repentant; sorry for what he has done.

نادی *nādī*, *s. a.* A place where one is

نار *nār*, *s. a.* Fire; hell-fire; hell; — *s. t.* A pomegranate; ناری *nāri* (تاری *nāriyyé*), *a. a.* Pertaining to fire, fiery.

ناردنک *nārdènk*, *s. p.* A sharp kind of syrup, made from some fruit, either grapes(?), apples(?), plums(?), or pomegranates(?).

نارکله *nārghilé*, *s. t.* An instrument for smoking Persian tobacco, in which the smoke is drawn through water.

نارنج *nārinj*, *s. p.* An orange; a Seville orange.

نارین *nārin*, *a. t.* Slender, weakly; or escapes from danger, and not one who saved others. This mistake was first made by Meninski, and was copied by Bellamy, and, as I find others have taken the same erroneous view of the meaning of the word, I avail myself of this opportunity of drawing attention to its real signification.—C. W.

ج nāz, *s. p.* The conscious or unconscious self-sufficiency and graceful pride of a beautiful girl; graceful and well-founded disdain, real or pretended, for all exterior embellishment and for all admiration; the graceful playfulness and motions of a beautiful object which attract attention; the disdain of anyone for what he may consider not necessary to himself or not worthy of acceptance; نازلنمق nāzlanmak, *v. n.* To be disdainful of anything offered, whether homage to a beauty, or a gift of any kind to other people; نازلو nāzlu, *a. t.* Who shows a real or affected disdain for offered homage or gifts; نازونیازا nāz-u-nlyāz-èt, *v. n.* To urge a request in a graceful, bashful, attractive manner.
 نازک nāzik, *a. p.* Delicate (in mind, constitution, or quality).
 نازل nāzil, *a. a.* Which descends; which is sent down from heaven.
 نازنین nāzénin, *s. p.* A beautiful, graceful girl, disdainful in her gracefulness, or graceful in her bashful boldness.
 ناس nāss, *s. pl. a.* (of انسان insān), Men, mankind.
 ناسا nā-sāz, *a. p.* Discordant; improper;
 ناساكار nā-sāz-kyār, *a. p.* Who acts improperly.
 ناسوت nāssūt, *s. a.* Humanity, human nature; عالم ناسوت "ālēmi-nāssūt, The world, state, or degree of human nature.

ناسور nāssūr, *s. a.* A kind of running ulcer; a fistula; —, *s. t.* A wart, a corn, the hard skin which forms on the inner parts of the hands of working men.
 ناسی nāssī, *a. a.* Forgetful, who forgets.
 ناشر nāshir, *s. a.* One who spreads, opens out, or disseminates.
 ناشی nāshī, *a. a.* Growing, which grows; proceeding, springing, arising; —, *ad. t.* Owing to, arising from (any cause, &c.).
 ناسب nāssib, *s. a.* One who sets up, erects; one who appoints officers.
 ناصح nāssih, *s. a.* One who gives advice.
 ناصر nāssir, *s. a.* A helper, helper to victory; —, (or ناصور nāssir), *s. t.* A wart, a corn, the hard skin which forms on the inner parts of the hands of working men; ناصورلنمق nāssirlanmak, *v. n.* To form into a wart, corn, or hard skin.
 ناصیه nāssiyyé, *s. a.* The forelock; the forehead; ناصیه و حال nāssiyyé'i-hāl, The appearance of circumstances.
 ناطق nātik, *a. a.* Which speaks; which reasons; which has a voice; حیوان ناطق hāywāni-nātik, Man, the speaking, reasoning animal; مال ناطق māli-nātik, Possessions in slaves, flocks, herds, &c.
 ناظر nāzir, *a. a.* Which looks; —, *s. a.* A spectator, looker-on; an overseer, director; a minister of state; خارجیه خارجی khārijīyyé-nāziri, The minister

for foreign affairs; **ماليه ناظري** māliyyē-nāziri, The minister of finance.

ناظم nāzim, *s. s.* Who puts in order, regulates.

ناف nāf, *s. p.* The navel; the middle of anything.

نافخ nāfikh, *s. s.* One who blows (a wind instrument); **نافخ الصور** nāfikhu-'sa-sūr, He who blows the trump, the angel who will blow the last trump.

نافذ nāfiz, *a. a.* Which penetrates, makes its way into or through things; (a command) which receives full execution; **نافذ الكلمتين** nāfizu-'l-kèlimètèyn, One whose two words, yes and no, are punctually attended to.

نافع nāfī', *a. a.* Useful, beneficial.

نافله nāfilā, *s. a.* Supererogatory prayers beyond the five canonical ones; —, *a. a.* Useless, vain; —, *ad. t.* In vain.

نافه nāfē, *s. p.* The navel; a musk-bag; the belly part of an animal's fur.

ناقص nākiss, *a. a.* Deficient, wanting; minus (in algebra).

ناقل nākīl, *a. a.* Bearing, carrying about; —, *s. a.* A narrator, relater.

ناقوس nākūs, *s. a.* A bell; a piece of wood suspended in churches or monasteries in the East, and struck in lieu of a bell.

ناقه nāqa, *s. a.* A female camel.

ناك nāk, One of the Persian terminations which, added to a noun, makes an adjective signifying *possessing* or

subject to; **دردناك** dirdnāk, *a. p.* Grieved; **نمناك** nèmnaκ, *Damp.*

ناكاه nā-ghyāh, *a. p.* Out of time or place, untimely; sudden; suddenly.

ناكس nā-kèss (nèkess), *a. p.* Not a man, a sordid, disagreeable fellow.

ناكه nā-ghèh (*contr. from ناكاه*), *a. p.* Untimely; sudden; **ناكهاني** nā-ghèhāni, *a. p.* Sudden.

نالان nālān, *a. p.* Weeping, lamenting.

نالش nālīsh, *s. p.* A weeping, lamenting.

نالہ nālā, *s. p.* Weeping, plaint, lamentation.

نام nām (nām), *s. p.* A name; a title; quality; honour, reputation, repute; celebrity; —, *a. p.* Named; **نام كمنه** āhmed - nām - kīmèsèh, a person named Ahmed; **نامدار** nām-dār, **نامور** nām-vār, **ناموس** nāmūs, *a. p.* Famous, celebrated.

نامزد nām-zèd, *s. p.* One whose name has been mentioned; a betrothed person; a person named or proposed for an office.

نامكور nāmkyūr, *a. t.* Ungrateful.

ناملو nāmli, *a. t.* Having a name; reputation; —, *s. t.* The blade of a sword or knife (*as bearing the name*).

ناموس nāmūs, *s. a.* (Greek) respect for law; the Kur'ān; the angel Gabriel; a person's honour; **ناموسسز** nāmūs-suz, *a. t.* Regardless of his honour.

ناموسلو nāmūs-slu, *a. t.* Careful of honour, scrupulous as regards reputation.

نامه *nāmē, s. p.* A letter; a royal letter; a letter of credentials; (*in composition*), a book, a treatise, or writing on any particular subject; شاهنامه *shāh-nāmē*, The book of kings (*name of a book*); نامبر *nāmē-bār*, نامبر رس *nāmē-rèss*, One who brings a letter, an envoy. [tates, flourishes.

نامی *nāmī, a. a.* Which grows, vegetar. نان *nān, s. p.* Bread; نان و نمک *nān-u-nèmek*, Bread and salt, the two sacred or essential articles of food; نانپاره *nān-pāre, s. p.* A piece of bread, a loaf or cake of bread; a subsistence, maintenance, allowance, salary, pension.

نانکوی *nān-kyūr, a. p.* Ungrateful. ناز *nānū, s. p.* A ditty sung to put children to sleep.

نانس *nāns, s. t.* Mint (herb); peppermint. ناولدار *nāwdān, s. p.* A water-pipe, canal, channel, spout. [ing.

ناورد *nāvèrd, s. p.* Battle, combat, fight. ناولک *nāvek, s. p. dim.* A small light arrow.

ناولون *nāvlun (from نول nēvl, s. a.), s. t.* The freight paid for carriage of goods by ship; ناولون ایله طومتق *nāvlun-ila-tùtmak*, To hire (a ship).

ناوی *nāvi, s. t. (Italian)*, A bark, three-masted vessel with only two masts full rigged.

ناهب *nāhib, s. a.* A plunderer. ناهی *nāhī, s. a.* A prohibitor, forbidding.

ناهد *nāhid, s. p.* A young maiden; the planet Venus.

نای *nāy, s. p.* A reed, a bamboo, a cane; a flute or flageolet; صورنای *sūrnāy (zūrna)*, A clarion, trumpet; کرونای *kèrré-nāy, s. p.* A kind of long trumpet.

نائب *nā'ib, s. a.* A lieutenant, locum-tenens, substitute; a judge-substitute. نائبه *nā'ibē, s. a.* A misfortune which befalls. [flute or pipe.

ناچه *nāyché, s. p.* A small reed; a small نائحه *nā'iha, s. a.* A woman hired or employed for screaming and weeping over the dead.

نائره *nā'iré, s. a.* Fire, flames. نایزن *nāy-zèn, s. p.* A flute-player. نائل *nā'il, a. a.* Who receives, acquires, attains (anything desirable); او —, —òl, *v. n.* To receive, acquire, attain, be blessed or gratified with.

نائم *nā'im, a. a.* Sleeping, asleep. نبات *nèbāt (pl. نباتات nèbātāt), s. a.* A plant; a vegetable; علم نباتات "ilmi-nèbātāt, Botany; نبات شکرى *nèbāt-shèkèri (nùbèt), s. t.* Sugar-candy; نباتی *nèbāti, a. a.* Vegetable. نبال *nibāl, s. pl. a. (of نبل nèbl),* Arrows. [taste, an inkling.

نبد *nèbzé, s. a.* A small portion, a نبرد *nèbèrd, s. p.* War, battle, fight, combat.

نهب *nèbah, s. a.* A digging up, excavating (graves, &c.).

نبض *nābz, s. a.* The pulse; pulsation;

نَبْضُهُ بِأَقْمِ nābza - bākmaq, *v.s.* To feel one's pulse.

نَجِبٌ nèb, *s. a.* A springing up (water from a spring); —, —*et, v.s.* To spring up, flow from a source.

نُبُوءَةٌ nùbùvvet, *s. a.* The quality of being a prophet or God's messenger.

نَبِيٌّ nèbévi (*fem.* نَبِيَّةٌ nèbéviyyé), *s. a.* Pertaining to a prophet. [from God.

نَبِيٌّ nèbi, *s. a.* A prophet, a messenger

نَبِيرٌ nèbîr, *s. p.* A grandson.

نَتَائِجٌ nètâ'ij, *s. pl. a.* (of نَتِيجَةٌ nètîjék), Results, consequences.

نَتَيْكُمُ nité-kim, *ad. t.* As, even as, in like manner as.

نَتِيجَةٌ nètîjék, *s. a.* A result, consequence; a corollary; نَتِيجَةُ كَلَامٍ nètîjék-i-kèlām, *ad. t.* In short, in fine.

نَثَارٌ nissār, *s. a.* A scattering; small money scattered at weddings; —, *a. p.* (*in composition*), Who scatters.

نَثَرٌ nèsar (nèssir), *s. a.* A scattering; prose. [(in man or horses).

نَجَابَةٌ nèjābèt, *s. a.* Nobility of race

نَجَاتٌ nèjāt, *s. a.* Deliverance, escape, salvation; — بَوْلَمَقٍ nèjāt - bùlmak, *v.s.* To find a means of escape, to escape, save one's self, be saved.

نَجَّارٌ nèjjār, *s. a.* A carpenter.

نَجَاسَةٌ nèjāssèt, *s. a.* Uncleanliness (canonical), unfitness to be touched; filth, dung.

نَجَاشِيٌّ nèjāshî, *s. a.* General title for the kings of Ethiopia or Abyssinia.

نَجْدٌ nèjd, *s. a.* The upper and interior

part of Arabia, from whence are derived the best horses, called نَجْدِيٌّ nèjdi.

نَجْدَةٌ nèjdèt, *s. a.* Courage, valour.

نَجَسٌ nèjiss, *s. a.* Unclean (canonically), not to be touched.

نَجْمٌ nèjm, *s. a.* A star; — عِلْمُ نَجْمٍ 'ilm-nujūm, Astrology.

نَجِيٌّ inji, Turkish termination of the ordinal numbers, answering to our *is* or *est*; —, or نَجِيٌّ nèji? Turkish interrogative of trade or occupation.

سَنُّ نَجِيٍّ سَنِّ sèn-nèji - sin? What is your trade or occupation?

نَجِيبٌ nèjîb, *a. a.* Of a noble race (horse or man). [bronze.

نَحَاسٌ nühāss, *s. a.* Copper; brass.

نَحَسٌ nāhes, *s. a.* A sinister aspect or malign influence of the stars; an unlucky star; —, nāhiss, *a. a.* Unlucky, under an unlucky star (a day).

نَحْسٌ نَحْسٌ أَكْبَرُ nāhsi-èkbār, Saturn; نَحْسٌ نَحْسٌ أَصْفَرُ nāhsi-āsaghār, Mars. [be.

نَحْلٌ nahl, *s. a.* Bees; نَحْلَةٌ nahlé, One

نَحْوٌ nahv, *s. a.* Syntax; نَحْوِيٌّ nāhvî (*fem.* نَحْوِيَّةٌ nāhvîyyé), *a. a.* Pertaining to syntax, syntactical: — (*pl.* نَحْوِيُّونَ nāhvîyyūn), *s. a.* A writer on syntax.

نَحْوَسَةٌ nühūssèt, *s. a.* The quality of possessing a malign influence, malignity. [tion, feeble.

نَحِيفٌ nahîf, *a. a.* Weakly in constitution.

نَجْمِيٌّ nākhjîr, *s. p.* Any animal pursued or taken in the chase as game.

نخجیرگیر nakhjīr-ghīr, *s. p.* A huntsman.

نخجیل nakhjīl, *s. p.* A kind of wood or berry of which rosaries are made.

نخسٹ nūkhusst, نخستین nūkhusstīn, *a. p.* The first.

نخشہ nākhshèb, *s. p.* Name of a place near Semerkand, having a celebrated well (چاہانخشہ chāhi-nākhshèb), from whence the impostor Mukanna“ (the Veiled Prophet of Khorassan) is said to have caused an artificial moon (ماہانخشہ māhi-nākhshèb) to rise.

نخل nākh, *s. a.* A palm-tree, a date-tree; نخلستان nākhliस्तān, *s. p.* A palm-grove.

نخوت nākhwèt, *s. a.* Pride, haughtiness.

نخود nōkhud, *s. t.* A chick-pea; a large, white, hard-boiling pea.

نیدā, *s. a.* A calling aloud; an ejaculation; |—, —et, *v. a.* To call out loud; to ejaculate; حرف نداء hārfī-nīdā, An interjection, or vocative particle.

ندāss, *s. t.* A ploughing, harrowing, and cleaning land after or during a fallow; |—, —et, *v. a.* To clean (land) by ploughing, &c.

ندāmèt, *s. a.* A feeling of regret, repentance, penitence.

ندبہ nūdbhē, *s. a.* A weeping and lament-

ندیم

ندیم

ndīm),

Companions, associates, intimate friends. [companion.

ندیم nēdīm, *s. a.* An intimate friend and

نذر nēzr, *s. a.* A vow; anything sacrificed or bestowed in consequence of a vow; |—, —et, *v. a.* To vow, to sacrifice or bestow as a fulfilment of a vow.

نر nēr, *a. p.* Male.

نرخ nērkh (nārkh), *s. p.* The officially-taxed price of commodities.

نرد nērd, *s. p.* Backgammon.

نردبان nērdibān (mērdivēn), *s. p.* A ladder, steps, a staircase; نردبان باشی (mērdivēn) - bāshī, The top of the stairs; نردبان ایغی (mērdivēn)-āyaghi, The foot of the stairs.

نردہ nērdē? nērdédē? Where? In what place? In whatever place?

نرگس nērgihss, *s. p.* A marigold; a beautiful eye, the eye of a mistress.

نرم nērm, *a. p.* Soft to the touch; easy in disposition, yielding.

نرہ nērē? *Turkish interrogative of place,*

What place? What exact spot? What place soever; نرہ نیک nērēning? Of

what place? of what place soever;

نرہ یہ nērēyē, To what place? To whatever place; نرہ دہ nērédē, In

what place? In whatever place;

نرہ دن nērédān? From what place?

From whatever place; نرہ م nērēm?

What part of my body? Whatever

part of my body; نرہ مک nērēmīng?

Of what part of my body? &c.,

نرہ سی nērēssi, What part or spot of

it? نرئسنه néréssiné? To what part of it? &c., &c. [hero.

نریمان nērīmān, *s. p.* A champion, a نزار nizār, *a. p.* Thin, slender, lean.

نزار nizā", *s. a.* Altercation, dispute, quarrel; |—, —et, *v.s.* To dispute, quarrel.

نرأكت nēzākāt, *s. a.* Politeness, delicacy of manners; delicacy of taste, smell, &c. [bat.

نزال nizāl, *s. a.* A fighting, battle, combat.

نزد nēzd, *s. p.* The immediate vicinity or proximity of anything.

نزدك nēzdīk, *a. p.* Near.

نزع nēz", *s. a.* A tearing up, out, or away; |—, —et, *v.s.* To tear up, tear out, tear away; حالت النزع hālétu-'n-nēz"; The agony of death, the point of death.

نزل nūzul, *s. a.* Provisions; —امینی, nūzul-ēmīni, *s. f.* The commissary-general of an army.

نزله nēzlé, *s. a.* A cold in the head.

نزول nūzūl, *s. a.* A descending, going or coming down; an alighting; a stroke of apoplexy or palsy; |—, —et, *v.s.* To descend; to alight.

نزهت nūshēt, *s. a.* The taking a stroll for pleasure; pleasure, recreation (either by strolling or sitting in pleasant places).

نسا nissā, *s. s.* A woman; women in general; طائفه نسا tā'ifè'i-nissā, Womankind.

ناسج nēssāj, *s. a.* A weaver.

نساجت nissājēt, *s. a.* The weaving.

نساق nissāk, *s. a.* A series, arrangement, order; يَكْسَاقُ yēk-nisāk, *a. p.* Uniform; regular.

نَسَاجِج nēssā'ij, *s. pl. a.* (no sing.), Textile fabrics, woven articles.

نَسَائِم nēssā'im, *s. pl. a.* (of نَسِيم nēssīm) Airs, breezes.

نَسَب nēseb, *s. a.* Extraction, parentage; نَسَبِي nēsebī (for نَسَبِيَّ nēssēbiyyā), *a. a.* Pertaining to extraction or parentage.

نَسَبَت nēsebēt, *s. a.* (pl. نَسَاب nēssāb) Relation; ratio, proportion; اَلْخُرُوفِ rithm; spite; |—, —et, *v.s.* To do in spite; (in stating a sum in the ratio of three) as; كَنَسَبَت kē-nēsebēt, *s. f.* نسبت الی ب كنسبت ج الی د nēsebētī-əlīf-īla-bē-kē-nēssēbēti-jīm-īla-... (The ratio of *a* to *b* (is) as the ratio of *c* to *d*). As *a* is to *b*, so is *c* to *d*.

نَسَبَتِيَّ جِيْبِيَّ nēsebēti-jēybiyyā, *s. f.* sine; نَسَبَتِيَّ ظَلِيَّ nēsebēti-zilliyā, *s. f.* log. tangent; نَسَبَةٌ nēsebētān, *ad. p.* In respect, in relation, in proportion out of spite.

نَسَبَتِيَّ nēsbētī, *s. f.* A thing, anything, nothing in particular (used in *hasbi* and *hāsiq*).

نَسَج nēssj, *s. a.* A weaving; a texture; |—, —et, *v.s.* To weave.

نَسَخ nēssakh, *s. a.* An abolishing, annulling, abrogating; |—, —et, *v.s.* To abolish, annul, abrogate; —, نَسَخَات nēssakhāt, *s. pl. a.* (of نَسَخَةٌ nēssakhā), *s. f.*

(of books or writings); —, *nèssikh*, *s. a.* The peculiar handwriting used in copying the Kur'an and most prose books in Turkey, Syria, and Arabia.

نسخه *nūsakha*, *s. a.* A copy of a book or writing; (*mīssaka*) an amulet or charm in writing, much used in the East, sewn to the cap, or bound round various parts of the body.

نسر *nèssr*, *s. a.* A bird; an eagle.

نسرین *nèssrīn*, *s. a.* A kind of flower;

گل نسرین *ghyḥlu-nèssrīn*, *s. p.* A kind of flower. [succession.

نست *nèssak*, *s. a.* An order, row, series,

نسل *nèsal* (*nèssil*), *s. a.* Progeny, race, posterity. [a satyr.

نسانر *nèasnāss*, *s. a.* A kind of ape;

نسنه *nèssanē*, *s. t.* A thing.

نيسوار *nisswān*, *s. pl. a.* (of نيسا *nissā*),

Women.

نيسيار *nissyān*, *s. a.* A forgetting; oblivion, forgetfulness; |—, —*et. v. a.*

To forget. [tinguished family.

نيسيب *nèssīb*, *a. a.* Belonging to a dis-

نيسيم *nèssīm*, *s. a.* A gentle air, zephyr, breeze. [an arrow.

نيساب *nūshahābē*, *s. a.* A wooden arrow;

نيسابور *Nishābūr*, *s. p.* The town of Nishapur, in Khorassan.

نيساد *nishādir*, *s. p.* Sal ammoniac; ammonia; —روحي, *nishādir-rūḥ*, Spirit of ammonia, spirit of hartshorn, sal volatile.

نيساسته *nishāssta*, *s. p.* Starch; wheat fecula, used in confectionary.

نشاط *nishāt*, *s. a.* Mirth, joy.

نشان *nishān*, *s. p.* A mark, sign, trace, signal of any kind; an index, indication; sign-post; beacon; a mark set up

to shoot at, a target; a decoration, insignia of rank or of any order of knighthood; a pledge, token (given to

a girl at a betrothal); the Sultan's cypher; imperial letters-patent bearing the cypher; a scar, cicatrice;

نشانگاه *nishānghyāh*, *s. p.* A sight (used for pointing guns): نشانلو

nishānli, *a. t.* Marked, bearing a mark; betrothed, affianced; نشانجی

nishānji, *s. t.* Former title of a high functionary of the Ottoman Government, a kind of High Chancellor, from

whose office the imperial letters-patent, firmans, &c., were issued; —, *nishān*, *a. p.* (*in composition*), Who or which

sits; who or which causes to sit; which calms, composes, soothes; which recalls, calls to mind; خاطر نشان

khāṭir-nishān, *s. p.* Anything fixed on the mind, or on which the mind is fixed. *nishāndē*, *a. p.* Planted, set up, erected. [vestige.

نشانه *nishānē*, *s. p.* A mark, trace,

نشر *nèahr*, *s. a.* A spreading out or abroad, a scattering, dispersing; a resuscitation; |—, —*et. v. a.* To spread

out or about, to scatter, disperse; to publish; to resuscitate; حشرونشر

hāshr-u-nèahr, The resurrection and gathering of the dead to judgment.

نشست *nishèst*, *s. p.* The act of sitting; |—, —*et, v.n.* To sit; نشستگاه *nishèstghyâh*, *s. p.* A seat, place for sitting.

نشسته *nishèsté*, *a. p.* Seated, sitting.

نشیدیده *nèshinidé*, *a. p.* Unheard of; who has not heard.

نشو *nèshv*, *s. a.* A growing, increasing, prospering; نشوونما *nèshv-u-nèmâ*, A growing and prospering; نشوونما بولمق *nèshv-u-nèmâ-bòlmak*, To grow and prosper.

نشوة *nèshvé*, *s. a.* The hilarity caused by any stimulant; نشوة بخش *nèshvé-bâkshâh*, *a. p.* Stimulating.

نشیب *nishîb*, *s. p.* A descent of ground, a declivity; low ground.

نشبت *nèsh'èt*, *s. a.* A springing up, shooting, sprouting; a deriving one's origin; an origin; |—, —*et, v.n.* To spring, originate.

نشیمین *nèshimèn*, *s. p.* A company, society; نشیمینگاه *nèshimèngghyâh*, *s. p.* A place where people meet in society.

نشین *nishîn*, *a. p.* Sitting, seated.

نشئه *nèsh'è*, *s. a.* The hilarity caused by wine or any stimulant. [proof.

نص *nàss*, *s. a.* An irrefragable divine

نصاب *nissâb*, *s. a.* The exact degree or proportion which best suits anything; rank, degree.

نصارا *or* نصاری *nàssârâ*, *s. pl. a.* (of نصرائی *nàssrâni*), Christians, Nazarenes.

نصائح *nàssâ'ih*, *s. pl. a.* (of نصیحت *nàssihât*), Counsels, advices given.

نصب *nàssb*, *s. a.* A setting up, erecting; an appointing to high office; |—, —*et, v.a.* To set up, erect; to appoint; عزل و نصب *"azl-u-nàssb*, Appointment and dismissal.

نصر *nàssr*, *s. a.* Aid, help, succour; victory; —, *nàssir*, *s. t.* A wart, corn or hard skin; عز نصره *"èzza-nàssrêh*, (God) whose aid be powerful! (*inscribed on Turkish coins*); نصرلتمق *nàssrilmak*, *v.n.* To form warts, corns, or hard skin.

نصرانی *nàssrâni* (*fem.* نصرانیه *nàssrâniyyê*), *s. a.* A Christian, a Nazarene;

نصرانیت *nàssrâniyyèt*, *s. a.* Christianity. [cour; victory.

نصرت *nàssrèt*, *s. a.* God's aid and success.

نصف *nissaf*, *s. a.* A half; half-way; the middle; نصف دائرة *nissafî-dâ'iré*, A semicircle; نصف النهار *nissafî-nihâr*, Noon, mid-day; نصف الليل *nissafî-l-lèyl*, Midnight.

نصفت *nàssafèt*, *s. a.* Justice, equity, conscientiousness.

نصل *nàssal*? (*Turkish interrogative and exclamative of quality or manner*). How? In what way? What sort? What kind? However, howsoever; how! نصل من *nàssal-sîn*? How are you? نصل ایدر ایسه ایتسون *nàssal-èdr-issa-èt-sîn*, Let him do in any way he can.

نصیب *nàssîb*, *s. a.* Whatever falls to

one's lot; a lot, fate; او —, nàssīb-òl, *v.n.* To fall to one's lot.
 نصیحت nàssihàt, *s. a.* Advice, counsel;
 ویرمک —, vèrmek, *v.n.* To give
 advice; ا —, —et, *v.a.* To counsel.
 نصارت nàzàrèt or nàdàrèt, *s. a.* Bright-
 ness, freshness, beauty, bloom.
 نطا nitàk, *s. a.* A belt, girdle, zone.
 نط nàt, *s. a.* A chess-board or portable
 leather for chess or draughts.
 نطفè nùtfé, *s. a.* Sperm, seminal fluid.
 نطق nùtk, *s. a.* The faculty of speech;
 a set speech, an oration.
 نطوق nàtùk, *a. a.* Facile in speech.
 نظا nùzzàr, *s. pl. a.* (of ناظر nàzir),
 Spectators.
 نظارت nàzàrèt, *s. a.* A view, a spectacle;
 direction, supervision; a ministry, de-
 partment of state, ministerial office.
 نظافت nàzàfèt, *s. a.* Cleanness, clean-
 liness.
 نظام nìzām, *s. a.* Order, regularity, an
 arrangement; a system; a regulation,
 law, bye-law; جدید —, nìzāmī-jèdīd
 (New system), Name given to the
 general system of government intro-
 duced into Turkey by Sultan Mahmud
 II. in 1826, upon the suppression of
 the Janissaries, particularly the em-
 ployment of regularly - disciplined
 troops; نظام عالم nìzāmī-‘ālm (A
 means of the world's being governed
 in an orderly manner), One of the
 titles given in firmans to Pashas of
 the highest order; عسکری —, nìzām-

-‘āskēri, Regular troops; نظام
 کلمک nìzāmā-ghālmek, *v.n.* To
 get in order, to be put to rights;
 ویرمک —, nìzām-vèrmek, *v.n.* To
 put in order, to regulate; نظامسز
 nìzāmsīz, *a. t.* Irregular, disordered,
 disorderly; نظامسزلیک nìzāmsīzlik,
s. t. Disorder, want of order.
 نظائر nàzā‘ir, *s. pl. a.* (of نظیر nàzīrē),
 Similar things, parallel things; paro-
 dies, imitations, rival pieces of com-
 position.
 نظر nàzar, *s. a.* The sight; a looking;
 the effect of an evil eye; favour, good
 graces, esteem, consideration; ا —,
 —et, *v.n.* To look; نظراً nàzāram,
ad. a. In comparison; in respect;
 نظر دکسون nàzar-dāghmāssīn! Let
 not the effect of the evil eye light
 upon it! (*said plainly or satirically of*
anything one is called upon to admire,
and in the sense of, It is beautiful;
may God preserve it from evil!)
 نظردن دوشمک nàzardān-dūshmek,
v.n. To fall into disgrace, get out of
 favour.
 نظره nàzara, *s. a.* A single look.
 نظم nāzm, *s. a.* Verse; a versifying;
 order, regularity; ا —, —et, *v.a.* To
 put into metre, to say or write in
 verse, to sing.
 نظیر nàzīr (*fem.* نظیرè nàzīrē), *a. a.*
 Similar, like; parallel; بینظیر bī-
 -nàzīr (bī-nāzīr), *a. p.* Peerless, un-
 equalled; capital, very good.

نظيرة nāzīrā, *s. a.* Any piece of composition in prose or verse, or any anecdote, told or written in imitation of some other, as a parody to it, or with a view to outrival it in excellency.

نظيف nāzif, *a. a.* Clean, cleanly.

نعال nī'āl, *s. pl. a.* (of نعل nā'l), Pattens, slippers (for going into the street); صف النعال ṣaf-n-nī'āl, The place near the door where the shoes are left on entering a house or room.

نعام nā'am, *s. a.* An ostrich.

نعت nā't, *s. a.* A eulogistic poem in praise of Muhammed, always to be found occupying the second place in complete collections of poetry.

نعره nā'ra, *s. a.* A great noise, roar, vociferation.

نعش nā'ah, *s. a.* A bier or litter with a dead body; نبات النعش binātu-n-nā'ah, The stars of the Great Bear.

نعل nā'l, *s. s.* A patten, a slipper for going out of doors with; (نأل) a horse-shoe; نعلين nā'lēyn (nālīn), A pair of pattens (one patten); نعليند nā'l-bēnd (nālḥānt), *s. p.* A farrier; نعلملك nā'llēmek (nāllamak), *v. s.* To shoe.

نعلجه nā'lchā (nālcha), *s. p.* An iron heel with projections, used for boots or shoes to prevent slipping in walking.

نعم nā'am, *ad. a.* Yes; very good; very well; —, nī'am, *s. pl. a.* (of نعمت

nī'mèt), Comforts, blessings, benefits
ولي النعم vèllyya-'n-nī'am, A benefactor.

نعمة nā'mā, *and* nū'mā (for نعمي
s. a. Any goodness, benefit, favour

نعمت nī'mèt, *s. a.* A comfort, blessing, benefit from Providence.

نعمي nū'mā, *s. a.* Any benefit or favour
نعناع nā'nā, نعنح nā'nā, نعنع
nā'à (nānā), *s. a.* Mint; peppermint

نعت نعوت nū'ūt, *s. pl. a.* (of نعت
Eulogistic poems on Muhammed.

نعون بالله nā'ūz-u-bi-'llah! (We
refuge in God!) God preserve us!

نعيم nā'im, *s. a.* The state of being
possession of every blessing; نعت
زènnāti-nā'im, Name of one
the subdivisions of Paradise or near
the names of Paradise.

نغمه nāghma (nāghma), *s. a.* A note,
time, an air in vocal music.

نفاس nifās, *s. a.* The condition of
woman for forty days after childbirth

نفاسة nēfāsāt, *s. a.* Goodness, ex-
cellence, superiority (of quality), de-
cacy, richness.

نفاق nifāk, *s. a.* Discord, disagreement

نفائس nēfā'iss, *s. pl. a.* (of نفيسة
fissā), Things excellent and esteemed
precious things, valuables, delicacies

نفت nēft, *s. p.* Bitumen; نفت باقى

nēft-yāghī, *s. f.* Naphtha; spirit of
turpentine; نفتي nēftī, *s. a.* O
green-black colour.

نفح nēfh, *s. a.* A diffusion (of odour)

a blowing (of the wind or with the mouth).

نفسه nēfha, *s. a.* A single breath of wind or of perfume; a blast; نفحة نفحة nēfhatu-'l-fēz', The first blast of the trump at the end of time, when all living creatures will die; نفحة نفحة nēfhatu-'l-bà'as, The second blast, when all the dead shall rise.

نفسه nēfkh, *s. a.* A blowing with the mouth; blowing an instrument.

نفسه nēfkr, *s. a.* An individual, a person; (pl. نفرات nēfērāt), A private soldier, common sailor. (This word is generally used after a cardinal number when followed by any word signifying man, and is then always in the singular; and is then always in the singular; نفرکمنسه bir-nēfkr - klmèssné, One person; بش نفرچاوش bēsh - nēfkr - chàwush, Five sergeants).

نفسه nēfrèt, *s. a.*, نفرین nēfrīn, *s. p.* Aversion, dislike, disgust; |—, —et, *v. n.* To have a dislike, aversion, disgust.

نفسه nēfss, *s. a.* The life; the soul; the flesh (biblically speaking), the passions; the sperm or seminal fluid; one's own self, essence, or individuality; the interior of a town or country, as distinguished from the environs or dependencies; —, nèfess, *s. a.* The breath; one inhalation; one exhalation; a peculiar miraculous power of the breath to cure diseases, &c., believed to be possessed by many persons;

نفسه nēfss-èmmārè, (The commanding soul or flesh) That state of the passions when they habitually control and compel the individual to obey their exigencies; نفسه nèfss-lèvwāmè, (The upbraiding soul) That state when the passions can be controlled, though they still strive to make their voice heard; نفسه nèfss-mùtma'innè, (The peaceful soul) That state when the passions are totally subdued; نفس الامر nēfss-'l-(emir), The reality of any matter; فى نفس الامر fī-nēfss-'l-(emir), *ad. a.* In reality; بالنفس bī-'n-nēfss, *ad. a.* Personally; بالذات bālīk-nēfss, *s. t.* Spermaceti; بالذات bālīk-nēfss-yāghī, Sperm-oil; نفسه nèfssina-dymak, *v. n.* To follow or submit to one's passions; نفسه nèfssini-kirmak, *v. n.* To subdue one's passions, to spite them; نفسه nèfss-àlmak, *v. n.* To breathe, respire, to inspire; to rest; repose one's self; to have a hole, or not to be air-tight; to get air; نفسه nèfss-vèr-mek, *v. n.* To allow breathing-time; to give rest or respite; نفسه nèfssini-dishàri-vèr-mek, To expire (in breathing), to breathe out; نفسه nèfss-sòng - nèfss, The last breath; برنفسه bīr-nēfss-tùtun, A whiff, a puff (in smoking).

نفسه nēfsānī, *a. a.* Pertaining to the flesh or passions, carnal; نفسانیت

- nèfsāniyyèt, *s. a.* Spite, a grudge, enmity, ill-will.
- نفت nèft, *s. a.* Bitumen; naphtha.
- نفع nèf', *s. a.* Utility, advantage, use, benefit.
- نفقة nèfaka (nàfaka), *s. a.* The allowance due to a wife and children from the husband and father for maintenance.
- نفوذ nufūz, *s. a.* A penetrating through or into; a pervading; moral influence; نفوذ صاحبی nufūz-sāhibi, A person of influence.
- نفوس nufūs, *s. pl. a.* (of نفس nèfs), Persons, individuals, souls; نفوس دفتري nufūs - dèftəri, A statistical register of births and deaths.
- نفي nèfy (nèfi), *s. a.* An exiling; exile; banishment; the making an expression negative; |—, —et, *v. a.* To banish, exile; to make negative (in grammar).
- نفيير nèfir, *s. a.* An assembling of people for political purposes; نفير عام nèfiri-'amm, *s. a.* A general rising, a levy in mass; —, *s. p.* A fife or kind of trumpet; also the shrill note of the same.
- نفيس nèfiss, *s. a.* Good, beautiful, sumptuous, delicious, precious.
- نقاب nıkāb, *s. a.* A veil.
- نقابت nıkābèt, *s. a.* The office of mayor or master over a class of men; نقابت الاشراف nıkābétu -'l - əshraf, The office of superintendent over the enregistered descendants of Muhammed.
- نقاره nākārā (nāghara), *s. p.* A kettle-drum; نقاره زن nākārā - zen, The beater of a kettle-drum.
- نقاش nākāsh, *s. a.* One who embellishes with designs of any material whether embroidery, paint, &c., a house-painter. [or designer's art.
- نقاشت nıkāshèt, *s. a.* The embellishment.
- نقاط nıkāt, *s. pl. a.* (of نقطه naktah) Dots, diacritical points.
- نقاوت nākāvèt, *s. a.* Purity, cleanness the select of anything.
- نقائص nākā'iss, *s. pl. a.* (of نقیصه nākissah), Imperfections, defects.
- نقائض nākā'iz, *s. pl. a.* (of نقیضه nākizah), Contradictory things or sayings.
- نقب nākūb, *s. a.* A hole; a subterranean way or gallery; |—, —et, *v. a.* To work a hole or a way through a wall or underground; to tap (a person for the dropsy); to pierce (ears or noses for rings).
- نقد nākū, *s. a.* Cash, hard coin, ready money; نقداً nākūdan, *ad. a.* In cash with ready money; نقدی nākūdi, *s. a.* Pertaining to cash or ready money.
- نقدار nākadar, *Turkish interrogative and exclamative of quantity and degree of quality,* How much? How many? How . . .? How much soever; how many soever; how . . . soever.
- نقدار کوزل nākadar - ghuzel, *He is beautiful!*

تقديره *nàkdinâ*, *s. p.* Cash, ready money, hard coin.

نقره *nikriss*, *s. a.* The gout.

نقره *nðkra*, *s. a.* Silver.

نقاش *nàksh*, *s. a.* An embellishing with designs or portraitures, either as writing, painting, engraving, embroidery, &c.; a design, portraiture, figure; (*nàgsh*) embroidery; —, —et, *v.a.* To draw, paint, design, portray; to write; to engrave; نقش ايشلمك (*nàgsh*)-ishlémek, To work in embroidery; نقشبند *nàksh-bènd* (*nàkshibènd*), *s. p.* An embellisher in portraitures; a writer; نقشبندی *nàkshibèndî*, *a. p.* Name of an order of dervishes.

نقصان *nòksân*, *s. a.* A deficiency; a defect, fault, imperfection; —, *a. t.* Deficient, imperfect.

نقض *nàkz*, *s. a.* Destroying, demolishing, pulling down, pulling to pieces; a violating, violation, deviation from; —*nikss*, *s. a.* The old materials of anything pulled to pieces; —, *nàkz-et*, *v.a.* To demolish; to violate; نقض عهد *nàkzi-âhd*, A violation of treaty; a breach of allegiance or of faith.

نقطه *nòkta*, *s. a.* A dot, a diacritical point of a letter; a point (in mathematics); نقطه لور *nòktali*, *a. t.* Dotted.

نقل *nàkl*, *s. a.* A transporting from place to place, removing; a changing one's residence, moving; a relating,

recounting; a transferring; |—, —et, *v.a.* To transport; to transfer; to relate; —, *v.s.* To move or change one's residence; عقلاً و نقلاً "àklan-u-nàklan, According to reason and according to tradition.

ناقله *nàkala*, *s. pl. a.* (of ناقل *nàkâl*), Relaters, reporters, narrators.

نقم *nàkam*, *s. a.* Anger; hatred, malevolence; —, *nikàm*, *s. pl. a.* (of نكمت *nikmèt*), Angers; hatreds, vengeances. [vengeance.

نكمت *nikmèt*, *s. a.* Anger; hatred; نكوت *nàkvet*, *s. a.* The choice, best of anything. [pieces of money.

نكود *nùkùd*, *s. pl. a.* (of نقد *nàkd*), Coins, نقوش *nùkùsh*, *s. pl. a.* (of نقش *nàksh*), Portraitures, designs, figures.

نقول *nùkùl*, *s. pl. a.* (of نقل *nàkl*), Relations, narrations.

نقيب *nàkîb*, *s. a.* A special magistrate over a class of people; نقيب الاشراف *nàkîbu-'l-âshraf*, The chief or superintendant over the registered descendants of Muhammed.

نكير و قطمير *nàkîr*, *a. a.* Few, little; نكير و قطمير *nàkîr-u-kàtmîr*, *ad. t.* Minutely.

نقيصه *nàkîssa*, *s. a.* A defect, imperfection; a fault; a vice.

نقيضه *nàkîza*, *s. a.* A contradiction, contradictory fact or assertion.

نك *ning*, *ning*, *nung*, *nung*, Turkish prepositional particle of possession for words ending in a vowel, answering to our 's or of; بابانك *bàbanîng*,

Father's; **دَدَنِيك** dèdénìk, Grand-father's; **تورپوننگ** tûrpunung, Of the rasp; **كوقونك** kòkuvung, Of the smell.

نکات nikyāt, *s. pl. a.* (of **نکته** nùkté), Sayings of subtle wisdom.

نکاح nikyāh, *s. a.* An affiancing, betrothing, marrying (a girl or woman to a husband); the dower agreed upon as payable by the husband to the wife; **نکاحلو** nikyāhli, *a. t.* Affianced, betrothed, married; |—, **نکاح-ئەت**, *v. a.* To affiance, betroth, marry (to a husband); **باغلامتى**—, **نکاح-باغلاماك**, *v. a.* To assign a dower (to a wife on marriage or betrothal); **نکاح-التندە** nikyāh-àltında, **نکاح-تحتندە** nikyāh-tàhtında, Under the matrimonial pact or obligation to a husband.

نگار nighyār, *s. p.* Any design, figure; writing; a statue; a pretty woman.

نگاشته nighyāshté, *s. a.* Drawn, figured, painted; written. [chastisement.]

نگال nèkyāl, *s. a.* Punishment, exemplary

نگاه nighyāh, *s. p.* A look, glance; **نگاهبان** nighyāhbān, **نگاهدار** nighyāhdār, *s. p.* An overseer; a guardian.

نگایت nikyāyet, *s. a.* Slaughter, slaying, putting to the sword.

نکبت nèkbet (nikbet), *s. a.* The being in bad circumstances, in poverty or in disgrace, fallen circumstances; **نکبتخانه** nikbet - khānā, *s. p.* The house of one in fallen circumstances.

نکته nùkté, *s. a.* A saw, a wise saying, a fine saying which contains some piece of subtle wisdom; **نکته-دان** nùkté-dān, **نکته-شناس** nùkté-shinās, *s. p.* A person up to such sayings.

نگران nighrān (nighérān), *s. p.* Looking, regarding, expecting; **نگرانی** nighérān-òl, *v. s.* To look, regard, observe, contemplate; to be expecting, looking for.

نگره nèkré, *s. a.* A funny story; **نگرهلی** nèkréli, *a. t.* Funny, witty, amusing; **نگره-ئەت**, *v. s.* To return in form of a relapse (a disease).

نگول nùkyūl, *s. a.* A going from a promise or compact; |—, —, *v. s.* To go back (from a promise or agreement).

نگون nighyūn, *a. p.* Reversed; **سەر-نگون** sār-nighyūn, **سەر-نگونار** sār-nighyūn-sār, *a. p.* Head-downwards, topsy-turvy.

نگه nighèh (*contr. from نگاه* nighyāh), *s. p.* A look, glance; **نگهبان** nighèhbān, **نگهدار** nighèhdār, *s. p.* A watcher, looker, guardian.

نگین nighīn, *s. p.* A seal, signet, signet-ring.

نم nèm, *s. p.* Moisture, humidity, dampness; **نملى** nèmlī, *a. t.* Damp, moist; **نمناک** nèmlāk, *a. p.* Damp, moist, humid; **شبنم** shèbnèm (night-dew), *s. p.* Dew; **نمناک-ئەت** nèmlāk-èt, *v. s.* To damp, moisten; **نمناک-ئەت** nèmlāk-èt, *v. s.* To become damp or moist, become moistened.

نه *nèmā*, *s. a.* A growing, flourishing; interest (on moneys); —, *nùmā*, *a. p.* (*in composition*), Who or which shows; رهنا *rèh-numā*, A guide, road-shower.

نما *nāmāz*, *s. p.* The canonical prayer; قیلمق — *nāmāz-kılmak*, *v. s.* To perform a canonical prayer; صباح نمازی *sābāh-nāmāzi*, The prayer of day-dawn; اوله نمازی *ūylē-nāmāzi*, The noon prayer; ایکندی نمازی *ikindi-nāmāzi*, The afternoon prayer; اخشام نمازی *(akshām)-nāmāzi*, The prayer of sunset; یاتسی نمازی *yātsi-nāmāzi*, The prayer of bed-time; (there are various other special prayers).

نمای *nūmāy*, *a. p.* (*in composition*), Who or which shows, points out.

نمایان *nūmāyān*, *a. p.* Evident, manifest, visible. [ance.]

نمایش *nūmāyish*, *s. p.* Show, appearance

نمایند *nūmāyendē*, *a. p.* Who or which shows.

نمجه *nēmchē*, نمسه *nēmsē (lēmāē)*, Germany; نمجهلو *nēmchēli*, *s. t.* A German; نمجهجه *nēmchējē*, *s. t.* The German language. [felt.]

نمد *nēmed*, *s. p.* A felt carpet, piece of

نمدید *nēmdidē*, *a. p.* Suffused with tears, moist, watery (eye).

نمر *nēmīr*, *s. a.* A leopard.

نمرو *Nēmīrūd*, *s. p.* Nimrod; a king who is said to have cast Abraham into the fire.

نمق *nēmīk*, *s. a.* A writing, penning; —, *nūmīka*, *v. pass. a.* It was written

(used in mentioning the place where firmans, &c., were written).

نمک *nēmēk*, *s. p.* Salt; نمکجرام *nēmēk - bé - hārām (nēmēk-bāhārām)*, *a. p.* Ungrateful, traitor to his salt.

نمکین *nēmēkīn*, *a. p.* Salt, saltish; —, *nēmghīn*, *a. p.* Moist, damp, humid.

نمل *nēmī*, *s. a.* An ant, emmet, pismire.

نمو *nēmūv*, *s. a.* Growing, vegetating, flourishing. [Which shows.]

نمود *nēmūd*, *a. p.* (*in composition*), نمودار *nēmūdār*, *s. p.* A copy, example, sample, likeness. [model.]

نمودج *nēmūdēj*, *s. p.* A sample; a نمود *nēmūdē*, *a. p.* Who or which has shown, has been shown, or to whom (something) has been shown.

نمودج *nēmūzēj*, نمودج *nēmūzēj*, *s. a.* A sample; an exemplar, model.

نمون *nēmūn*, *a. p.* (*in composition*), Who or which shows.

نمونه *nēmūnē*, *s. p.* A sample, pattern.

نمیقه *nēmīkē*, *s. a.* A note, a letter.

نمیمه *nēmīmē*, *s. a.* Detraction, slander, secret calumny.

ننک *nēng*, *s. p.* Name, reputation; honour; —, *nēning*, *compt. t.* Of what? of whatsoever.

ننوه *Nīnvē*, Nineveh (the city of).

ننی *nīnni*, *s. t.* A nurse's or mother's ditty for making a child sleep.

نو *nēv*, *a. p.* New; fresh; recent; young; نوبنو *nēv-bē-nēv*, *ad. p.* Fresh and fresh, over and over again; نوهار *nēv-bāhār*, *s. p.* Early spring;

نورسیده nèv-rèssidé, *a. p.* Newly arrived; newly come to maturity;
 نوایین nèv-āyīn, *a. p.* Of recent introduction; نوجوان nèv-jūwān, *s. p.* A youth, young lad; نوخاسته nèv-khāssté, *a. p.* Newly sprung up.
 نوا nūwā, *s. p.* A note, tone; خوشنوا khòsh-nūwā, *a. p.* Sweet-toned; بینوا bì-nūwā, *a. p.* Noteless, whose note is never heard; poor, friendless, who has nothing to say for himself or anyone to speak for him.
 نواب nūvwāb, *s. pl. a.* (of نایب nā'ib), Substitutes for judges. (*The original of our word nabob.*)
 نواحی nèwāhī, *s. pl. a.* (of ناحیه nāhiyyé), Small districts, hundreds.
 نواخت nūwākhṭ, *s. p.* A caressing; |—, —et, *v. a.* To caress.
 نواخته nūwākhṭé, *a. p.* Caressed.
 نوادر nèwādir, *s. pl. a.* (of نادره nādiré), Rare things.
 نواده nūwādé, *s. p.* A grandchild.
 نواز nūwāz, *a. p.* (*in composition*), Who caresses, makes much of.
 نوازش nūwāzish, *s. p.* A caress, a treating with kindness and consideration.
 نوازل nèwāzil, *s. pl. a.* (of نازله nāzilé), Misfortunes which happen; —, *s. t.* A cold in the head, a fluxion.
 نوافل nèwāfil, *s. pl. a.* (of نافله nāfilé), Supererogatory prayers.
 نوال nèwāl, *s. a.* A grace, blessing, gift, favour; عم نواله "ammé-nèwāluhu! May His blessings be made general!

نواله nèwālé, *s. a.* A single meal or blessing.
 نواهی nèwāhī, *s. pl. a.* (of نهی nèhī), Prohibitory commands, inhibitions.
 نوائب nèwā'ib, *s. pl. a.* (of نایب nā'ibé), Calamities which happen.
 نوابوه nèv-bāwé, *s. p.* The first-fruits; early fruits or vegetables.
 نوبت nèvbèt (nābèt), *s. a.* A turn in succession, a go, a watch, a time; a keeping watch; an access, fit, attack (of fever, &c.); each one of five times a day, corresponding more or less with the hours of prayer, when formerly the band of eastern music used to be played in the courtyards of governors, &c.; بکلمک (nābèt)-bèklémek, *v. n.* To keep a watch, be on guard, stand sentry; to wait for one's turn to come; نوبتچی nèvbèt-čī, *s. t.* A man on guard, a sentry; anyone on duty when it is taken in succession; —, Nūbèt, Nūbé, *s. a.* Nubia, part of Ethiopia.
 نوبر nèv-bèr, *s. p.* Fresh and early fruit.
 نوبی Nūbī, *s. and a. a.* Nubian, a Nubian.
 نوجهله nè-vèjh-la, *comp. t.* In what way? In whatsoever way.
 نوح Nūh, *s. a.* The patriarch Noah.
 نوحه nèvha, *s. a.* A cry of lamentation.
 نور nūr, *s. a.* Light, brightness; glory, aureole; كوزيمك نوری ghyimung-nūru! نورديدام nūri-dīdam! Light of my eyes! —, nèvvéré! May (God) shed glory (around it)! نورین

nūrèyn, *s. a. dual*. The two glories, *i. e.* the two daughters of Muhammed who were married to Ossman : he is therefore styled ذوالنورین zū-'n-nūrèyn.

نورانی nūrānī, *s. a.* Bright, shining, glorious and incorporeal.

نور nèvèrd, *a. p. (in composition)*, Who traverses, travels over; رهنورد rēh-nèvèrd, *s. p.* A traveller on the road.

نورس nèv-rèss, نورسته nèv-rèsssté, نو رسیده nèv-rèssidé, *a. p.* Newly arrived.

نوروز nèv-rūz, *s. p.* The day of the vernal equinox, generally called نوروز نوردان nèv-rūzi-sūltānī, *The royal new-(year's) day*.

نوش nūsh, *s. p.* A drinking; —, *a. p. (in composition)*, Who drinks; —, —et, *v. a.* To drink; to smoke (tobacco); نوشانوش nūsh-ā-nūsh,

Draught upon draught, cup upon cup.

نوشت nūvisht, *s. p.* Writing.

نوشتا nūvishté, *a. p.* Written; —, *s. p.* A writing; a thing written.

نوشنده nūshèndé, *s. p.* A drinker, one who drinks. [agreeable.

نوشین nūshīn, *a. p.* Sweet, pleasant,

نوع nèv", *s. a.* A species, sort, kind, manner; نوع بشر nèv"i-bèshar, Man-kind, the human race.

نوک nūkr, *s. p.* A servant, servitor.

نول nèvl, *s. a.* نولون nàvlun, *s. t.* Freight-money for carriage by ship.

نوله n'-òla (*for* نوله nè-òla), *comp. t.* What would happen? What may it be?

نوم nèvīm, *s. a.* Sleep.

نومرو nūméro, نومرا nūméra, *s. t. (French)*, Number; نومرو بر nūméro-bir, Number one. [desponding.

نومید nūmīd, *a. p.* Hopeless, despairing.

نون nūn, *s. a.* Name of the letter ن; نون fish; ذوالنون zū-'n-nūn, Lord of the fish, *i. e.* Jonas.

نوند nèvend, *s. p.* A messenger, courier.

نوه nèvè, *s. p.* A grandson.

نویس nūwīss, *a. p. (in composition)*, نویسنده nūwīssèndé, *s. p.* Who writes, a writer; وقعه نویسی vwèk"à-nūwīss,

s. p. A chronicler; the official writer of the chronicles of the times at the seat of government.

نه nè, *ad. t.* Neither, nor; —, *Turkish general interrogative of matter*, What?

whatever, whatsoever; (N.B. *The final s being merely necessary when the word stands alone, it is generally suppressed in compound words*) ننگ nèning, Of what? of whatever; نیه nèyè, To what? for what? نیچون nīchin (*for*

نیه ایچون) Why? What for? نره nèrè (*for* ناره) What place? ندرلو nè-

(turlu), What kind? نه ایسه nè-issa,

Whatever it may be; نه حال ایسه nè-hāl-issa,

Never mind in what way;

نندن nèdan? Why? From what (cause)? نه دنگلو nè-dinglu? What

sort (obsolete); نه زمان nè-zāmān?

نه وقت nè-wàkit? When? (At) what

time? نهسی وار nèssi-vār? What has it? What is the matter with it?

Whatever he has, whatever he may

have; **نہ کوزل** nè-ghyžèl, How beautiful; how nice; how well that will be; **نہ لازم** nè-lāzim, What is the use? **نہ لازم کلور** nè - lāzim - ghèlir? What will have to be done? What will it be necessary to do? **نہ دیمک** nè-demek? **نہ دیمک استر** nè-demek-issatr? What does that mean? —, **نہ**, *a. p.* Nine; **نہم** nùhum, **نہمین** nùhumīn, *a. p.* The ninth.

نہاد nihād, *s. p.* Nature, natural constitution, disposition, character; —, *a. p.* (in composition), Who places; which is placed; **نیک نہاد** nīk-nihād, *a. p.* Of a good disposition; **بد نہاد** bēd-nihād, *a. p.* Of a bad disposition; **پیش نہاد** pīsh-nihād, *a. p.* Placed before; —, *s. p.* What one places before one as a model, a law, a custom to be followed.

نہادہ nihādē, *a. p.* Placed, put.

نہار nēhār, *s. a.* The day, day-time; **نہار لیل** lēyl-u-nēhār, Day and night.

نہاق nihāk, *s. a.* An ass's braying.

نہال nihāl, *s. a.* A young shoot; a young plant or tree. [secret.]

نہان nihān, **نہانی** nihānī, *a. p.* Hidden,

نہایت nihāyet, *s. a.* The extremity, extreme limit, the end; **بی نہایہ** bī-nihāyē, *a. p.* **بلا نہایہ** bilā-nihāyē, *a. a.* Endless; **الی غیر نہایہ** ilā-ghāyri-'n-nihāyē, *ad. a.* On and on without end.

نہب nēhb, *s. a.* A plundering, taking as pillage or booty; |—, —et, *v. a.* To seize as booty, to plunder (property).

نہج nēhj, *s. a.* A road, path, way.

نہر nēhr (nēhir), *s. a.* A river.

نہزت nēhzat, *s. a.* A setting out, starting, marching; |—, —et, *v. a.* To set out, to start, to march.

نہفتہ nihūftē, *a. p.* Hidden, concealed.

نہم nùhum, **نہمین** nùhumīn, *a. p.* The ninth. [sword; a pe-

نہنگ nēhēngh, *s. p.* A crocodile; |

نہی nēhy, *s. a.* A prohibiting, inhibiting, forbidding; a negative; |—, —et, *v. a.* To prohibit, inhibit, forbid; |—, negative (in grammar); **بی النہاسر** nēhy-'l-hāzīr, A negative verb in the second person of the imperative.

نہی الغائب nēhy-'l-ghā'ib, A negative verb in the third person imperative.

نہیق nēhīk, *s. a.* An ass's braying.

نی nēy (*contr. from* نای nāy), *s. p. a.* reed, cane, or bamboo; a flute.

نیابت niyābet, *s. a.* The place and functions of a **نائب** nā'ib, or substitute of a judge.

نیاز niyāz, *s. p.* A prayer, request; |—, —et, *v. a.* To request; **بی نیاز** bī-niyāz, *a. p.* Who never makes a has occasion to make a request.

نیازکار niyāzkyār, **نیازمند** niyāzmand, *s. p.* A petitioner.

نیام niyyām, *s. p.* A sheath, scabbard.

نیت niyyèt, *s. a.* Intent, design, fixed purpose; |—, —et, *v. a.* To intend, to resolve, to decide. [ner as

نیتہ کم nītēkim, *ad. t.* As, in like man-

نچون *nichin* ? *Turkish interrogative of cause, reason, motive, purpose, Why?* What for?

نچنه *nijē*, *Turkish interrogative of condition or manner, How?* —, *a. t.* How much; how many; نچنه سين *nijē-sin* ? How are you? نچنه ادم وارديركه *nijē-ādām-vār-dir-ki* . . . , How many men there are who

نيم *nèyyir*, *s. a.* The sun or moon;

نيمرين *nèyyirèyn*, *s. a. dual.* The sun and moon, the two lights. [flames.

نيران *nirān*, *s. pl. a.* (of نار *nār*), Fires,

نيرو *nirū*, *s. p.* Strength; نيرومند *nirū-mènd*, *a. p.* Strong.

نيزه *nizē*, *s. p.* A dart, javelin.

نيس *Niss*, *s. t.* Nice (town of, ni France).

نيسان *nissān*, *s. a.* The Syro-Roman month of April.

نيست *nisst*, *a. p.* Non-existent; نيست بود *nisst-u-būd*, Existent and non-existent; نيستي *niastī*, *s. p.* Non-existence, annihilation, nothingness.

نيش *nish*, *s. p.* A sting; a thorn, prickle; —, *s. t.* The town of Nish, in Servia.

نيشتر *nishtēr* (*nèshtr*), *s. p.* A lancet.

نيك *nīk*, نيكو *nighyū*, *a. p.* Good.

نيكولي *Nighēboli*, *s. t.* Nicopolis (the town of).

نيل *nèyl*, *s. a.* The obtaining or attaining (what one desired); —, نيل *nīl*, *s. p.* Woad; indigo; —, *s. a.* The river Nile; نيلفام *nīl-fām*, نيلگون *nīl-ghyūn*, *a. p.* Blue.

نيلر *nèylr* (*for* نایلر *nè-èylr*) ? What does, will, or can he do? نيلسون (*for* نایلسون *nè-èyléssin*) ? What may or shall he do, or is he to do?

نيلوفر *nīlufēr*, *s. p.* The water-lily.

نيم *nīm*, *s.* and *a. p.* Half. [(half-body).

نيمتن *nīmtān* (*mīntān*), *s. p.* A jacket

نيه *nèyē* ? *comp. t.* To what? For what? To whatever; for whatever.

نيورق *Niūyōrk*, *s. t.* New York (town of).

نيواستل *Niūkāstel*, *s. t.* Newcastle (town of).

و

و *wwāw* (*vwdw*). Twenty-ninth letter of the Turkish alphabet, being sometimes a vowel, and sometimes a consonant. As a vowel, it has each of the five values of o, u, ū, u; and as a consonant it is generally a pure *v*, often a combined sound of *v* followed by or ending in *w*, and sometimes a pure *w*. In chronograms and astronomical tables its numerical value is 6.

و *vè*, *c. a.* And. (*N.B.* Placed between braces of synonymous words, or between braces of words signifying different or contrary things, but which nature or the mind is accustomed to couple together; this conjunction becomes a vowel, and takes the sound of u or ū according as the preceding word of the brace is soft or hard; و ليل ونهار *lèyl-u-nāhār*, Day and night;

بای و کدا bāy-u-ghedā, Rich and poor;
صلح و صلح sūlh-u-salāh, Peace and
concord); —, *pr. a. of asseveration*,
By; واللہ vā-l-'llāhi, By God.

وا vwā, Persian particle placed sometimes
before a few words denotes a *backward*
motion, or sometimes a *recurrence*, and
may therefore mean *back*, or *again*;
—, *int. a.* O! Oh! Alas!

وابسته vwā-bèstē, *a. p.* Tied back,
attached; dependant.

واپسین vwā-pèssin, *a. p.* The last, the
hindmost. [steambot.

واپور vāpor, *s. t. (Italian)*, A steamer,
واجب vwājib, *a. a.* Due, incumbent,
expedient, right, necessary; واجب

الاداء vwājibu-'l-èdā, Necessary to be
paid; واجب الادعاء vwājibu-'l-iz'ān,
Necessary to be obeyed.

واحد vwāhid, *a. a.* One, sole, alone;

الواحد èl-vwāhid, *s. a.* The only God;

واحد العصر vwāhidu-'l-'āssr, The

phoenix of the age; واحد بعد واحد

vwāhidan-bā'da-vwāhidin, *ad. a.* One

by one, one after another.

واخ wākh, *int. t.* O dear! Alas!

وادی vwādī, *s. a.* A valley; a stream,

river, rivulet; a mode, style, manner

of expression, or general sense of a

writing. (*Origin of the word "oasis."*)

وار vwār, *a. t.* Existing, in being; present

in person; —, —, èl, *v. s.* To exist,

to be; —, or وارد vwār-dir, Exists,

is, are; there exists, there is, there

are. *If preceded by a noun or pronoun*

in the genitive, or by a possessive pro-
noun, this takes the incidental mean-
ing of possession, and may be translated by
the verb to have; but it is as glaring

an error as can be by any possibility be

conceived to call this word an imper-

sonal verb in any case whatever: we

may, according to the exigencies of

our language, translate it and use

other word or words in the sentence by

our verb to be or to have; still this

does not affect the essence of the

original Turkish adjective; کتابوار

kitābim-vwār, A book exists belong-

ing to me, I have or possess a book:

آبایک واری می bābāng-vwār-mi? Has

thou a father? Does there exist a

father belonging to thee? آریوق

vwār-yòk, Existing, but so little

as to be accounted as not existing:

آدمک واری یوغنی adaming-vwār-

-yòghu, All that a man has, and

something else besides; آری یوغنی

آری می یوغنی vvarimi-yòghumu-fèdā-

-ètdim, I have sacrificed, forsaken:

آری می یوغنی فدا ایتم

given up all that I possessed, every-

thing belonging to me; آری می نه ایسه

vwār-yòk-nè-issā, Be it that there is

be it that there is not, that is as it

may be; —, vār, *a. p.* (*is comparative*),

Like, resembling, after the form of

manner of; پروانه وار pèrwānè-vār

a. p. Like a moth, after the manner of

a moth.

وارث vwāriss, *s. a.* An inheritor, one

who has received his inheritance, or who has a right to receive it.

وار *vwārid*, *a. a.* Who arrives; who attains; which is true, pertinent, applicable; which comes to one's knowledge; واردات *vwāridāt*, *s. pl. a.* Income, revenue (as composed of many items).

وارست *vwā-rēssté*, *a. p.* Free, exempt.

وارث *vwārlik*, *s. t.* Possessions, property, wealth, riches.

وارم *vwārmak* (*aor.* وارر *vwārir*), *v. n.* To arrive (at a distant place), to reach; to go on further; to go close on; to go to; واردجه *vwārdikja*, واراراك *vwārarak*, وارء وارء *vwāra-vwāra*, *gerunds*, By degrees, the further it goes; — قوجه يء *kōjaya-vwārmak*, To get married, to go to a husband.

وارن *Vārna*, *s. t.* Varna (town of).

واروش *vwārūsh* (*vwārīsh*), *s. t.* The suburb of a large town.

وارور *vwārūn*, *a. p.* Contrary, inverse, wrong; unlucky.

وار *vwāré*, واری *vwārī*, *Persian particle placed at the end of a few words and signifying*, in order of; سرء واری *sira-vwārī*, In a row, in succession.

وارست *vwārīyyèt*, *s. a.* (from *t.* وار *vwār*), Possessions, riches, wealth;

وارستلو *vwārīyyètli*, *a. t.* Rich, wealthy.

واريل *vwārīl*, *s. t.* A cask, a barrel, a keg;

واريس *vwāriyoss*, *s. t.* (*Greek βαρυος*), A heavy sledge-hammer.

واز *vwāz* or *wāz*, *a. p.* Open, pushed back; *ad. p.* (as a particle), Back; again; وازكچمك *vwāz-ghèchmek* (*sometimes* وازكلمك *vwāz-ghèlmek*), *v. n.* To desist, leave off; to relinquish.

واسطه *vwāssita*, *s. a.* A medium, a means; intervention, mediation.

واسع *vwāssi*, *a. a.* Spacious, extensive.

واصف *wāssif*, *s. a.* One who describes the qualities, who praises the good qualities of any person or thing; a qualifying adjective.

واصل *wāssil*, *a. a.* Arriving, reaching; attaining; joining (things together); او —, —ءل, *v. n.* To arrive; to reach; to attain; | —, —ءت, *v. a.* To join together.

وامسى *vwāssi*, *s. a.* A testator.

واضح *vwāzih*, *a. a.* Evident, manifest, plain, clear.

واضع *vwāzi*, *s. a.* Who puts, places; 'who makes or creates'; واضع الضء *vwāzi*-*'l-imzā*, The (under)signed, he who signs his name.

واعظ *vwā'iz*, *s. a.* A preacher (title of a special functionary in a mosque).

وافتيز *wāftiz*, *s. t.* (*Greek*), Baptism; | —, —ءت, *v. a.* To baptize.

وافء *wāfid*, *a. a.* Arriving.

وافر *wāfir*, *a. a.* Numerous, much, many.

وافى *wāfī*, *a. a.* Sufficient, ample.

واقع *vwāki*, *a. a.* Which falls; which befalls, happens; which is, lies, is

placed, is situated; which is real;
 —, *s. a.* The reality as it happens;
 —او، —ا، *v.s.* To happen, befall,
 betide, come to pass; to be, lie, be
 situated; واقف حال *vwākī'ī-hāl*, The
 truth of the matter, the reality of the
 circumstance; واقفا *vwākī'ā*, *ad. a.*
 Truly, really, in fact.
 واقف *wākif*, *s. a.* Aware, informed;
 who stops, stands still; who waits;
 who places property in mortmain or
 entails an estate; —او، —ا، *v.s.* To
 be or become aware, informed.
 والا *vwālā*, *s. p.* High, elevated, exalted;
 —, *vè-illā*, *ad. a.* Otherwise, or if
 not, and if not.
 والد *vwālid*, *s. a.* A father, a male parent;
 والدة *wālidé*, *s. a.* A mother, a female
 parent; والدين *vwālidēyn*, *s. a. dual.*
 Both parents, father and mother;
 والد السلطان *wālidé-sūltān*, The mother
 of the reigning Sultan, who is an
 officially recognised personage in the
 Ottoman Court.
 واله *vwālih*, *s. a.* Crazy, beside himself.
 والي *wāli*, *s. a.* A governor-general.
 (This title is given to the Pasha of
 Egypt, and of Tripoli, to the Bey (as
 Europeans persist in calling him) of
 Tunis, and to the Dey (also so mis-
 named by Europeans) of Algiers, in
 exactly the same way as it is applied
 to the other governors-general of
 provinces).
 وام *vwām*, *s. p.* Debt; وامخواه *vwām-*

-khāh, *s. p.* A creditor; وامدار *vwā-*
 -dār, *s. p.* A debtor. [beht
 واماند *vwā-māndé*, *s. a.* Remane-
 امتق *vwāmīk*, *s. a.* A passionate lover.
 وانی *vwānī*, *s. a.* Fatigued, tired, lag-
 واو *vwāw*, *s. a.* Name of the letter.
 واویلا *vwā-vēylā*, *ist. a.* O! Oh! Alas!
 واد *vwāh*, *ist. p.* O! Oh! Alas!
 واهب *vwāhib*, *s. a.* (God) the giver of
 good things.
 واهم *vwāhim*, *s. a.* Fearing, redoubling
 fancying; قوت واهمه *kwē-*
 -vwāhimé, The creative faculty of the
 imagination.
 واهن *vwāhin*, *s. a.* Feeble, weak.
 واهی *vwāhī*, *s. a.* Baseless, unfounded.
 وای *vwāy*, *wāy*, *ist. f.* Holloa! O!
 Alas! وای باشمه *vwāy-bāshimé*, O!
 the misfortune that has befallen me.
 (An alas for my head!)
 وایه *vwāyē*, *s. p.* A share in any
 thing; وایه دار *vwāyédār*, *s. p.* A
 sharer, participator; —او، *vwāyédār-*
 -a, *v.s.* To participate, share.
 وبا *vwèbā*, *s. a.* An epidemic; the plague
 the cholera. [punish-
 وبال *vwèbāl*, *s. a.* A crime, fault.
 وبالت *vwèbālet*, *s. a.* Dangerous
 unwholesomeness, likeliness to lead
 to unpleasant consequences.
 وبر *vèbér*, *s. a.* Hair of animals of wool
 thread, string, cloth, and tents
 made; أهل وبر *èhli-vèbér*, People
 dwell in hair tents, nomades.
 وتد *vwètèd*, *s. a.* A tent-peg; a stake

name of two kinds of elements which go to the formation of a *foot* in Arabic prosody.

و *vwètær*, *s. a.* The string of a bow; the chord of an arc; the diameter of a rectangular figure; the hypotenuse of a right-angled triangle; the side (of a triangle) which subtends an angle; —, *vwitr*, *s. a.* A special voluntary prayer performed in addition to the five canonical.

وتير *vètîrê*, *s. a.* A road, path, way; a mode, manner.

وتار *vissāk*, *s. a.* A tent-rope; a rope or bond of any kind; a pact, compact.

وتائر *vwèssā'ik*, *s. pl. a.* (of وثيقه *vwèssikê*), Trustworthy things, assurances, securities; letters, documents.

وتبات *vwèssébât*, *s. pl. a.* Assaults, attacks, flyings at. [cerity.

وتوق *vwùssūk*, *s. a.* Confidence; sin-
وثيق *vwèssik* (*fem.* وثيقه *vwèssika*),
a. a. Firm; sincere; trustworthy.

وثيقه *vwèssika*, *s. a.* A letter, a document that may be relied on.

وجاع *vijā*, *s. pl. a.* (of وجع *vèjà*),
Pains, aches.

وجاه *vijāh*, *s. a.* The being face to face;
وجاهاً *vijāhan*, *ad. a.* Face to face.

وجاهت *vèjāhèt*, *s. a.* Beauty, comeliness; appositeness; fitness, seemliness.

وجد *vèjd*, وجدان *vijdān*, *s. a.* Ecstasy, ecstatic rapture (of saints).

وجع *vèjà*, *s. a.* A pain; an ache.

وجوب *vwùjüb*, *s. a.* The being due, incumbent, necessary, right, proper.

وجود *vwùjüd*, *s. a.* Existence, being; the body.

وجوه *vwùjüh*, *s. pl. a.* (of وجه *wèjh*),
Faces; sides; considerations; ways, modes, manners; the principal people of a town, the notables; وجوه ايله *vwùjüh-ila*, *ad. t.* On many accounts, for many reasons, in many ways; من كل الوجوه *min-kyðlli-'l-vwùjüh*, *ad. a.* In every way.

وجه *vwèj*, *wèjh* (*vwèjih*), *s. a.* A face; a side; a surface; a way, mode, manner; على وجه *bèr-wèjh*, *pr. p.* على وجه "àlà-vèjh (followed by a noun with the definite article ال), *pr. a.* As, by way of; بر وجه تفصيل *bèr-wèjhi-tàfsil*, *ad. p.* على وجه التفصيل "àlà-wèjhi-'t-tàfsil, *ad. a.* In detail, in a detailed manner; وجهاً من الوجوه *vwèjhan-miné-'l-vwùjüh*, *ad. a.* In some one way or other; (with a negative), in no way whatever. [rection.

وجهه *vwèjhê*, *s. a.* A side, quarter, direction; وجيع *vèji*, *a. a.* Painful.

وجيه *vwèjih*, *a. a.* Beautiful, comely; apposite, fitting, seemly.

وحداني *vwähdāni*, *a. a.* Pertaining to the sole God; وحدانيت *vwähdānīyyèt*, *s. a.* The divine quality of being one only God.

وحدت *vwähdèt*, *s. a.* The general quality of being alone or unique.

وحش *vwähsh*, *s. a.* The desert, wilder-

ness; (*pl.* وحوش *vwühūsh*), A wild animal; وحشى *vwähshī*, *a. a.* Wild; avoiding the presence of man; barbarous; وحشيت *vwähshiyèt*, *s. a.* Wildness.

وحشت *vwähshet*, *s. a.* Wildness, solitude (of places), voidness of man's presence; barbarity.

وحوش *vwühūsh*, *s. pl. a.* Wild animals.

وحى *vwähÿ*, *s. a.* Inspiration, revelation; أمين الوحي *èminu -l- vwähÿ*, The angel Gabriel; كاتب الوحي *kyätübü -l- vwähÿ*, Ossman, the third Caliph, as having been Muhammed's secretary in reducing the revelations of the Kur'an to writing.

وحيد *vwähid*, *s. a.* A unique, sole, solitary thing or person (as a phœnix).

وخامت *vwähkhamèt*, *s. a.* Unwholesomeness of air or food.

وخيم *vwähkim*, *a. a.* Unwholesome, insalubrious, hurtful.

ود *vidd*, وداد *vedìd*, *s. a.* Love, affection.

وداع *vwèdā'*, *s. a.* A committing one to God's keeping; an adieu; a bidding farewell; |—, —et, *v. s.* To commit to God, to take leave, to say good-bye, to bid farewell; وداعلشمك *vwèdā' -lèshmek*, *v. s. recip.* To bid each other farewell, commit each other to God's keeping.

ودائع *vwèdā'ī*, *s. pl. a.* (of وديعه *vwèdi'a*), Trusts, things committed to one's keeping.

ودود *vedìd*, *a. a.* A loving, affectionate friend; God the loving friend of all. وديعه *vwèdi'a*, *s. a.* A trust, anything committed to one's keeping; وديعتك *vwèdi'atü -llāh*, A trust committed to one's care by God.

ويدين *Widdin*, *s. t.* Widdin (town of).

ور *vèr* (*contr. from* وار *vār*), *Person termination signifying a possessor*; بهرور *bèhrèvèr*, A participator, one who has a share or part; —, (بر *bèr*), Who carries, carries on; رهور *rèh-vèr*, A guide; (for راکر *rāk -èghkr*), *c. p.* And if.

ورا *vèrā*, *s. a.* The back or hind part of anything; the space behind anything; the breech; the anus; وراد *vèràd*, *ad. t.* Behind, in the space further back; ورایه *vèràÿa*, Behind, to the space further back; وراسنده *vèràsinda*, Behind him, her, it.

ورائت *vèràsèt* (*vèràssèt*), *s. a.* The inheriting, entering into possession of inheritance; an inheritance. [Heir]

ورثه *vèrésā'*, *s. pl. a.* (of وارث *vārth*)

ورد *vèrd*, *s. a.* A rose; —, *vird.* *s. a.*

Any portion of scripture or other writing which a person continually reads with diligent application. [fearless]

ورع *vèrà'*, *s. a.* Piety, devotion, God-fearing.

ورق *vèrak* (*vārak*), *s. a.* A leaf (of a tree or book); leaf brass, false gold.

ورقه *vèraka*, *s. a.* One leaf.

ورم *vèrem*, *s. a.* Phthisis, consumption.

disease of the lungs; any consuming, debilitating complaint.

ورود *vwürüd*, *s. a.* Arrival, coming; |—, —*et, v.n.* To arrive, come.

ورید *vèrîd* (*and* *حبل الوريد* *hâblu-l-vèrîd*), *s. a.* The jugular vein.

وزارت *vizâret* (*vèzârèt*), *s. a.* The functions and quality of vizir, viziriate; وزارت عظمی *vizârèti -"üzma*, The Grand-Viziriate.

وزان *vèzân*, *a. p.* Blowing, which blows (wind); او—, —*bl, v.n.* To blow (the wind).

وزر *vizr*, *s. a.* A burden, load.

وزرا *vùzèrâ*, *s. pl. a.* (*of* وزیر *vèzîr*), Viziers, ministers of state.

وزن *vwèzn*, *s. a.* A weighing; a weight; the weight (of anything); the metre, measure (of a verse), scansion; |—, —*et, v.a.* To weigh.

وزنه *vwèznè*, *s. a.* A balance; a priming-flask; وزنه دار *vwèznèjî*, *s. t.*, وزنه دار *vwèznèdâr*, *s. p.* A person charged with examining the weight of things.

وزیر *vèzîr*, *s. a.* A minister of state, one charged with the burden of public affairs; a pasha of the lowest subdivision of the highest class; وزیر اعظم *vèzîri-â"zdm*, The Grand-Vizier.

وساده *vissādè*, *s. a.* A pillow, cushion.

وساطت *vèssâtèt*, *s. a.* Intervention, medium, instrumentality.

وسوسه *vèssāviss*, *s. pl. a.* (*of* وسوسه *vwèssvèssè*), Fears, alarms, anxieties; evil suggestions, infernal whisperings.

وسائد *vèssā'id*, *s. pl. a.* (*of* وساده *vissādè*), Pillows, cushions.

وسائل *vèssā'il*, *s. pl. a.* (*of* وسیله *vwèssāilè*), Pretexts, excuses; means, occasion (for doing something).

وسخ *vwèssakh*, *s. a.* Filth, dirt, muck.

وسط *vwāssat*, *s. a.* The middle; the midst; —, *a. a.* Middling.

وسطا *or* وسطی *vwūsstâ*, *a. a. fem. (of* اوسط *)*, Middle; middling.

وسع *vwūss*, *s. a.* Ability, capacity, capability.

وسعت *vwūss"ât*, *s. a.* Spaciousness, extensiveness; space, extent; ability, extent (of pecuniary means).

وسواس *vwèssvāss*, *s. a.* The devil; a whisperer or suggester of evil thoughts.

وسوسه *vwèssvèssè*, *s. a.* An evil thought; an anxious thought, fear, care. [*sive.* وسیع *vwèssi*, *a. a.* Spacious, extensible] وسیله *vwèssilè*, *s. a.* A means, a favourable conjuncture, opportunity, or occasion; a pretext or excuse (for doing something).

وش *vèsh*, *Persian particle added to words, and indicating* similarity; لاله وش *lālè-vèsh*, *a. a.* Tulip-like.

وشاح *vishāh*, *s. a.* A girdle, belt, zone, baldrick.

وشاق *or* وشق *vwāshak*, *s. t.* A lynx or ounce (of which the fur is much esteemed). [*cherries.*]

وشناب *vishnāb*, *s. t.* Syrup of morella

وشنه *vishnè*, *s. t.* The morella cherry; وشنه چوروی *vishnè-chùruglu*, *a. a.*

- The colour of a decayed morella cherry, a maroon colour.
- وصاف *vwāssāf*, *s. a.* One who praises or describes much or well.
- وصال *vwissāl*, *s. a.* Union, junction; meeting, interview, tête-à-tête with one's beloved.
- وصايا *vwāssāyā*, *s. pl. a.* (of وصيت *vwāssiyyèt*), Recommendations, exhortations, precepts, commandments.
- وصايت *vwissāyet*, *s. a.* Making a testament; a testament; a mandate; |—, —et, *v.a.* To recommend, exhort; to make a testament.
- وصف *wāssf*, *s. a.* A describing, enumerating the qualities, especially the good qualities, speaking well of, praising; an adjective; |—, —et, *v.a.* To enumerate the qualities; to qualify with an adjective; to praise; وصف تركيبي *wāssfi-tèrkibī*, A compound epithet or adjective.
- وصل *vwāsal*, *s. a.* A joining; name of the sign ۛ, placed over the | or ل of the definite Arabic article ال, thus آل, when the article is to be passed over in the pronunciation and the following letter doubled; بالضرورة, read bi-'z-zārūr; |—, vwāsal-et, *v.a.* To join together.
- وصلت *vwūsalèt*, *s. a.* A meeting, interview, tête-à-tête, bodily or carnal union with one's beloved.
- وصو *vwūssūl*, *s. a.* Arrival, junction; بولمت—, *vwūssūl-būlmak*, *v.a.* To arrive, to effect one's junction.
- وصي *vwāssī*, *s. a.* A guardian to an orphan.
- وصيت *vwāssiyyèt*, *s. a.* The making of a testamentary bequest; a testamentary bequest; a recommendatory piece of advice; |—, —et, *v.a.* To bequeath.
- وضاعت *vwāzā'āt*, *s. a.* Humility.
- وضع *vwāz'*, *s. a.* A placing, putting, laying, arranging; a making; a creating; a pose, gesture, attitude; a piece of conduct, an act; |—, —et, *v.a.* To place, put, lay, arrange, make, create; وضع حملا *vwāz' i-hāmlā*, *v.a.* To give birth, be confined, be forth, be put to bed.
- وضوء *vwūz'*, *s. a.* The lesser or partial ablution, called also الوضوء البسيط *al-wūzū' al-biṣṭ*.
- وضوح *vwūzūh*, *s. a.* Clearness, plainness, being evident, manifest.
- وضيح *vwāzīh*, *a. a.* Clear, plain, evident, manifest.
- وضيع *vwāzī'*, *a. a.* Low; humble.
- وطن *vwāṭan*, *s. a.* One's country, birth place, domicile; حب الوطن *ḥibb al-wāṭan*, Love of country, patriotism; وطن غيرتى *vwāṭan-ghayrī*, Patriotism.
- وطى *vwāṭy*, *s. a.* A treating under foot; a having carnal connexion with a female; |—, —et, *v.a.* To treat, to have connexion.
- وظائف *wāzā'if*, *s. pl. a.* (of وظائف

wāzifé), Matters which concern any one; duties, concerns; pay, salaries.

وظوب vwüzüb, *s. a.* Assiduity, perseverance.

وظيفة wāzifé, *s. a.* A matter which concerns anyone; a concern, duty, business; pay, salary; وظيفة خوار wāzifé-khòr, *s. p.* One who is in receipt of pay or salary.

وعد vwā'd, *s. a.* A promising; a promise; |—, —et, *v. a.* To promise.

وعد vwā'dé, *s. a.* A term assigned, a set time given; وعدسى كمش vwā'déssi-ghèlmish, *Its term is come; of which the term is come, due.*

وعد vwā'z, *s. a.* An admonitory predication, a sermon; |—, —et, *v. n.* To preach a sermon, deliver an admonitory discourse.

وغه wāghā, *s. p.* Battle, combat, fight.

وفا wēfā, *s. a.* Fidelity to an engagement, to a requirement, to a debt; |—, —et, *v. n.* To remain faithful, act with fidelity; وفادار wēfādār, *a. p.* Faithful; بيونا bī-wēfā, *a. p.* Faithless.

وفات wēfāt, *s. a.* Death, decease; |—, —et, *v. n.* To die, to decease.

وفاق wifāk, *s. a.* Concord, unanimity, agreement. [coming.]

وفد wēfd, *s. a.* An arriving, arrival,

وفرت wēfrèt, *s. a.* Abundance, great number or quantity.

وقف wēfk, *s. a.* Accordance; a kind of charm consisting of a prayer or similar formula spoken or written, and be-

lieved to have the virtue of curing, &c.; بروفق bèr-wēfk, *ad. p.* According to.

وفى wēfi (*fem.* وفيه wēfiyyé), *a. a.* Amply sufficient, abundant.

وقار vwākār, وقارت vwākārèt, *s. a.* Gravity of appearance and demeanour.

وقامت vwākāmèt, *s. a.* A rude repulse, rebuff.

وقاية vwikāyē, *s. a.* A sheltering, shielding, protecting; protection; |—, —et, *v. a.* To shelter, shield, protect.

وقائع vwākā'i', *s. pl. a.* (of وقعه wēk'ā), Events.

وقت vwākt (wākit), *s. a.* Time; وقتلو

vwākitli, *a. t.* Timely; وقتلو وقتنجه

wākitli-wāktinja (or وقتيله wāktila),

ad. t. Punctually, regularly in point of time; وقتنسر wākitsiz, *a. t.* Incon-

venient in point of time; out of season, unseasonable; وقتلو وقتنسر wākitli-wākitsiz, *ad. t.* At all times, at any time, convenient or inconvenient.

وقس على هذا wè-kiss-"alā-hāzā, *comp. a.* And so forth, and thus of the rest.

وقع vwāk', *s. a.* Gravity, stateliness of mien and behaviour.

وقعه vwāk'ā, *s. a.* Any grave event; an untoward event, catastrophe; a dream; يگچرى وقعسى yéngichéri-wāk'āssi, The destruction or insurrection of the Janissaries; وقعنويس

wāk'a-nūwiss, *s. p.* The official chronicle of passing events.

وقف wākf, *s. a.* A staying, standing

still, halting ; a pausing ; the settling any property in mortmain or in tail with remainder in mortmain ; (*pl.* وقواق *èvkāf*), any piece of property so settled ; |—, —*et, v.n.* To settle property in mortmain or in tail with remainder in mortmain, the latter being called وقف مشروط *wakfi-mèsh-rût*, Conditional mortmain ; وقفه *wakfiyyé*, *s. a.* The deed of settlement in mortmain.

وقواق *wākwāk*, *s. a.* Name of a certain infernal tree, the fruit of which are said to resemble human bodies, and to cry out continually the word *wākwāk*.

وقور *wādkūr*, *a. a.* Grave, steady, stately in manner and demeanour.

وقوع *wādkū*, *s. a.* A happening ; — بولمتى *wādkū*—*būlmak*, *v.n.* To happen, to come to pass, to take place.

وقوف *wādkūf*, *s. a.* A staying, halting ; a pausing ; knowledge, information ; |—, —*et, v.n.* To stay, halt ; to pause ; كسب وقوف *kāsbi-wādkūf-et*, *v.n.* To acquire information.

وقيه *wākiyyé* (*òkka*), *s. a.* The Turkish pound weight, equivalent to nearly 2½ lbs. avoirdupois English.

وقيه *wāki*, *s. a.* A grave event ; a battle, an affair.

وكالت *vèkyālèt*, *s. a.* The quality and functions of an attorney, agent, lieutenant, or *alter ego* ; وكالت عظمى *vèkyālèti*—*òzmā*, The Grand-Vizariate,

office of Sultan's *alter ego* ; وكالت *vèkyālet-nāmē*, A power of attorney.

وكلاء *vùkélā*, *s. pl. a.* (of وكيل *vèkīl*) Agents, attorneys ; ministers of state ; وكلائى *vùkélālīk*, *s. t.* The grade of a minister of state, given *ad honorem* a certain number of *mushir*.

وكيل *vèkīl*, *s. a.* A person entrusted to act in the absence of another ; agent, attorney, lieutenant, substitute, *alter ego*, *locum-tenens* ; وكيل خرج *vèkīl-khārij*, *s. t.* The servant who has charge of superintending all ordinary household expenses.

ولا *vèlā*, *s. a.* Friendship, affection ; علاقة *alāqa*—*alāqat*, Friendship. [Governors-general]

ولات *vwūlāt*, *s. pl. a.* (of والى *wāli*) Native birth. ولادت *vīlādèt* (*vèlādèt*), *s. a.* Native birth.

ولاية *vīlāyèt* (*wīlā'at*), *s. a.* A country in general ; a district, town, or village in particular ; the quality and functions of a governor-general, or of an independent ruler ; also of a guardian, patron, or next of kin ; also of saint, saintship, sanctity ; ولاية *vīlāyati* (*wīlā'atli*), *s. t.* Belonging to a country, a countryman ; a fellow-countryman.

ولد *vèled*, *s. a.* (in composition of names) Son ; (alone) a sharp fellow ; ولد محمد *ahmed-vèlèdi-Mùhàmmèd*

Ahmed, son of Muhammed ; ولد زينا *vèlèdu-'z-zinā* (*vèlèdiznā*). A bastard.

ولكن *vè-lākin*, *comp. a.* But, but then

وا *vè-lev*, *comp. a.* Even, though.
 ولوج *vùlūj*, *s. a.* Entering (into or upon anything); becoming, turning into (as night into day).
 ولول *vèlvélâ*, *s. a.* A repeated cry; the loud noise of many voices.
 وله *vèlèh*, *s. s.* Astonishment, amazement, stupefaction; *بكا وله كلدى* *bànga-vèlèh-ghèldi*, Amazement came over me.
 ولي *vèlî*, *s. a.* One very near to anyone in blood, relationship, or affection; a saint; a master, patron; a servant; the next of kin; *ولى الله* *vèlîyyu-'llâh*, A saint; *ولى نعمت* *vèlî-ni'mèt*, or *ولى النعم* *vèlîyyu-'n-ni'âm*, A benefactor; *ولى عهد* *vèlî-'âhd*, The heir-apparent or presumptive, the designated successor to the throne.
 وليمة *vèlîmè*, *s. a.* A marriage-feast.
 ونديك *Vènedîk*, *s. t.* Venice; a Venetian; the Venetian people or republic.
 وهاب *vàhhâb*, *s. a.* (God) the constant giver of good things.
 وهام *vàhhâm*, *a. a.* Who fancies all manner of dangers and difficulties.
 وهل *vèhl*, *s. a.* Fear, fright.
 وهله *vèhlè*, *s. a. is* *وهله اولاده* *vèhlè-'i-ülâda*, *ad. t.* At first, on the spur of the moment, on first consideration (*The word itself means* an attack of fear, a sudden fright).
 وهم *vèhm*, *s. a.* Fear, apprehension of something future; *وهمناك* *vèhimnâk*, *a. p.* Apprehensive.

ويانه *Vianè*, *s. t.* Vienna (town of, in Austria).
 ويران *vîrân*, *a. p.* Ruined, in ruins, in a neglected condition, deserted and gone to ruin; ruined in pocket or in affection.
 ويرانه *vîrânè*, *s. p.* The ruins of a house, or the empty plot of ground left after a fire has happened; *ويرانه زار* *vîrânè-zâr*, A place full of ruins.
 ويرش *vârîsh*, *s. t.* A giving; a selling; *الش ويرش* *âlish-vârîsh*, Trade, commerce.
 ويركو *vîrghyû* (*vârghi*), *s. t.* A gift, present; a tax, contribution, tribute.
 ويرمك *vîrmek*, *vèrmek* (*aor.* *ويرر* *vîrir*, *vèrir*), *v. a.* To give; to give out. Joined to the root of any verb (which is then to be augmented with the addition of a *ى* vowel if ending with a consonant, or the syllable *يى* *yi*, if ending with a vowel), this word forms the *verb of facility*, and has the signification of doing with facility, quickness, or offhandedness, the action expressed by the root so augmented; as, *يا بويرمك* *yâpi-vèrmek*, To do or make with facility; *سويله بويرمك* *sùwèylèyivèrmek*, Just to say, merely to speak.
 ويرة *vîra*, *vèra*, *s. t.* A capitulating, giving up; *ويرة ويرمك* *vîra-vîrmek*, *vèra-vèrmek*, To capitulate, give up (a fortress); —, *vîra*, and *ويرة ويرة* *vîra-vîra*, *gerund*, By continuously giving.

giving out, giving one's self or one's strength to a thing ; —, *vira!* Now then, go it my boys! clap on! pull away!
 ویرسی به المتق *vērēssiya-ālmak, v. a.* To buy upon credit, to buy on condition of paying at a future time. (This form *vērēssi* is an obsolete verbal form, now used in only a few words, of which this is one.)

ویزلدامق *wizıldamak (aor. ویزلدار wizıldar), ویزلمق wizlamak (aor. ویزلار wizlar), v. s.* To buzz; *ویزلدی wizıldı, s. t.* A buzzing noise; *ویزویز اوتمک wizz-wizz-ētmeḳ, v. s.* To make a buzzing, phizzing noise.

ویزیته *vizita, s. t. (Italian).* A visit.

ویل *vēyl, s. a.* Woe; *ویلا vēylā! inst. a.* Woe!

[governor.

ویوده *wāywoda, s. t. (Bulgarian), A*

ه

ه *hè or hā'i-hèwwdz.* Thirtieth letter of the Turkish alphabet, having, as a consonant, the power of an aspirated *h*, in whatever part of a word it may occur, and, as a vowel at the end of words or syllables only, the value of one of the vowels *a, é, or é.* In chronograms and astronomical tables, it has the numeral value of 5. Placed over letters and writings, in the middle of the very top of the page, and generally in the shape *ح*, it stands for the Arabic word *هو hūwé or hū,* and

signifies He, God, Jehovah. At the end of Arabic compound terms, *ه* is either the personal or possessive pronoun of the third person singular masculine, signifying *his, his, it, it,* and varying in pronunciation either as a final aspirate, or as the syllable *hu or hi,* according to the rules of Arabic grammar.

ها *hā, s. a.* Name of the letter *ه*; — *pron. a. pers. and poss. at the end of Arabic compound terms,* Her; — *at the end of Persian nouns,* is the sign of the plural for inanimate or irrationals; — *! inst. t. O! Oh! Ho!*

هابط *hābit, a. a.* Who descends; alights; *هـ او, —هـ, v. s.* To descend; alight.

هابل *hābil, s. a.* Abel the son of Adam; *هاتف hātif, s. a.* One who calls; voice which calls; *هاتف الغیب hātifu-ḡ-ghāyb,* A voice from an unseen caller, a voice from heaven; an unseen, secret monitor, the heart or a guardian admonishing spirit.

هادم *hādīm, s. a.* Who demolishes; *الذات اللذات —, hādīmu-ḡ-lèzzāt* (The demolisher of enjoyments), Death.

هادی *hādī, s. a.* A guide, conductor; God, the Great Guide.

هارب *hārib, a. a.* In flight; *هـ او, —هـ, v. s.* To take flight.

هاضم *hāzim, a. a.* Who digests (food); who puts up with (insults or injuries).

هالك hālik, *a. a.* Who dies, perishes ;
 —او، —دل, *v.n.* To die, to perish (as a
 wretch, never used but in a contemp-
 tuous way).

هاله hālē, *s. a.* A halo round the moon.

هامبورغ Hām̄būrgh, *s. t.* Hamburg.

هامون hāmūn, *s. a.* The open, unculti-
 vated country, the wilderness.

هاني hāni, هانيا hāniya, or هاني يا hāni-
 -yā? *ad. t.* Where? Where is it?
 (for قاني kāni).

هاوج hāwuj, *s. t.* A carrot.

هاور Hāver, *s. t.* Havre (town of, in
 France.)

هاورز hāwruz, *s. t.* (for ابريز āb-rīz,
s. p.), A chamber-pot, urinal.

هاون hāwēn (hāwan), *s. t.* A mortar for
 pounding drugs, &c., or for firing
 shells ; هاون الى (hāwan)-lī, *s. t.* A
 pestle.

هاي hāy, *int. t.* Ho! هاي هاي hāy-
 -hāy, *ad. t.* Yes, to be sure ; by all
 means ; هاي هوي hāy-hūy, *s. p.* The
 confused cries of combatants.

هايدي hāy-dē, هايدي hāy-dī, *int. t.* Now
 then! Go on! Now for it! هايدي
 كيت hāydī-ghit! Go along with
 you! Be off! هايدي لمك hāydelemek,
v.a. To drive forward or away.

هاائل hā'il, *a. a.* Terrible, frightful.

هبه hēbā, *a. p.* Going in pure loss ;
 —او، —دل, *v.a.* To allow (anyone's work or
 endeavours) to go in pure loss ;
 —او، —دل, *v.n.* To go in pure loss, to bring
 in no advantage.

هبوب hūbūb, *s. a.* A blowing (of the
 wind) ; —او، —دل, *v.n.* To blow (the
 wind).

هبوط hūbūt, *s. a.* A descending, descent
 from on high, alighting ; —او، —دل,
v.n. To descend, to alight.

هبه hībē, *s. a.* A free gift without any
 thing or consideration being received
 in exchange ; —او، —دل, *v.a.* To present
 as a free gift.

هتك hētk, *s. a.* A tearing ; a violation ;
 —او، —دل, *v.a.* To tear, to violate.

هتمان hētman, *s. t.* A hetman of the
 Cossacks.

هجا hējē, hējā', *s. a.* A syllable ;
 حروف هجا hūrūfu-hējā, The letters
 of the alphabet ; حروف هجا ترتيبى
 hūrūfu - hējā - tērtibi, Alphabetical
 order ; هجا لمك hējēlemek, *v.a.* To
 spell syllable by syllable.

هجر hējr, هجران hījrān, *s. a.* Exile,
 banishment, separation from home,
 family, and friends.

هجرت hījrēt, and هجرت نبويه hījrēti-
 -nēbēviyyē, The Hegira, the flight,
 the voluntary exile of Muhammed
 from Mecca, from whence dates the
 Muhammedan era ; هجرية hījrīyyē,
a. a. fem. Pertaining to the era of the
 Hijrē or Hegira.

هجو hījv, *s. a.* A satire ; —او، —دل, *v.a.*
 To satirize ; هجويات hījviyyāt,
s. pl. a. Satires, lampoons, satirical
 pieces of poetry.

هجوم hūjū, *s. a.* Sleep, slumber.

هجوم *hujūm*, *s. a.* An attack, assault; |—, —et, *v.s.* To make an attack.

هجين *hèjin*, *s. a.* A half-blood Arab horse. [Presents.

هدايا *hèdāyā*, *s. pl. a.* (of هدیه *hèdiyyē*), هدایت *hidāyet*, *s. a.* A guiding or a

being guided aright, especially in matters of faith and religion; هدایت

كلمك *hidāyeta-ghèlmek*, *v.s.* To be brought to embrace the true religion.

هدر *hèdr*, *s. a.* Blood shed with impunity and going unrevenged; |—, —et,

v.a. To allow to go unrevenged (blood); هدراً *hèdrān*, *ad. a.* With impunity.

هدف *hèdef*, *s. a.* The mark or target at which aim is taken in shooting.

هدهه *hèdèfé*, *s. a.* A sight (in any instrument through which one looks).

هدم *hèdm*, *s. a.* A demolishing, demolition; |—, —et, *v.a.* To demolish, pull down.

هدهد *hèdhèd*, *s. a.* The hoopoo bird.

هدى *hèdā*, *s. a.* The direction or guidance which leads to salvation;

هدى السلام على من اتبع الهدى *hèdā-salām-u-*

—“*alā-mèn-èttèbs*” *à-l-hèdā!* Salutation to whomsoever follows the true guidance!

هدیه *hèdiyyē*, *s. a.* A present; هدیه لك *hèdiyyèlik*, *s. t.* A thing fit or intended for a present.

هذا *hāzā*, *a. a. mas.* (*fem.* هذ *hāzihi*), This. [tinence.

هذیان *hèzèyān*, *s. a.* Nonsense, imper-

هه *hèr*, *a. p.* Every; (*followed by any*

of the interrogatives) soever; هر بىز *hèr-bîz*, Each, every one; هر بىزمىز *hèr-bîrimîz*, Every one of us; هر بىزمىز بىرلىرمىز *hèr-bîrlerîmîz*, To each one of us; هر بار *hèr-bār*, *ad. p.* Always, every time; هر چىند *hèr-*

-chènd, How much soever, how many soever; هر گىز *hèr-ghîz* (*followed by negation*), *ad. p.* Never; هر كس *hèr-*

-kès, All, every one, every person every man; هر كىم *hèr-kîm*, Whoever whosoever; هر نه *hèr-nè*, Whatever whatsoever; هر قىسى *hèr-kāsi-*

Whichever; هر نه در لوى *hèr-nè-dur-luy*, Whatever kind; هر نه زمان *hèr-nè-*

-zāmān, Whatever time, whenever; هر نه قدر *hèr-nè-kadâr*, How much so-

ever; هر اىنه *hèr-āyîné*, Always, every way.

هرات *Hèrāt*, *s. p.* The town of Herat.

هراس *hîrās*, *s. p.* Fear, fright, terror.

هرج مېرج *hèrj-mèrj*, *ad. a.* In confusion in utter disorder.

هرجايى *hèr-jāyî*, *s. p.* A gad-about (man); a pansy, heart's-ease (flower).

هرزه *hèrzè*, *s. p.* Foolish talk, babble.

هرزه وكيلى *hèrzè-vèkîli*, A person employed, as it were, to talk nonsense for someone else.

هرسك *Hèrsèk*, *s. t.* The Herzegovina.

هرسكلو *Hèrsèkli*, *s. t.* A Herzegovinian.

هركله *hèrghèlé*, *s. t.* A haras, establishment for breeding horses; a troop of horses brought to market fresh from the breeding establishment.

ه هزار *hèzār, a. p.* A thousand; هزار داستان *hèzār-dāssitān, s. p.* The nightingale, who tells a thousand tales, or of whom a thousand tales are told; هزارفن *hèzār-fēnn (hèzāri-fēnd), s. p.* A jack-of-all-trades.
 هز *hizèbr, s. a.* A lion.
 هزأ *hèzl, s. a.* Obscenity; هزليات *hèzliy-yāt, s. pl. a.* Obscene poetry. [defeat.
 هزيمت *hèzīmèt, s. a.* A rout, total
 هست *hèsst, s. p.* Present being, actual existence; هست و بود *hèsst-u-būd,* What is and what has been, present and past evidence; هستی *hèsstī, s. p.* A present being, an actual existence, existence.
 هشت *hèsht, a. p.* Eight; هشتم *hèsh-tum, هشتمين* *hèshtumīn, a. p.* The eighth, هشتاد *hèshtād, a. p.* Eighty; هشتده *hèsht-deh, a. p.* Eighteen.
 هضم *hāzm, s. a.* Digestion; patience, longanimity; هـ, —et, *v. a.* To digest; to bear (an insult); هضم نفس *hāzmi-nēfss, A* curbing the passions.
 هفت *hèft, a. p.* Seven; هفتم *hèftum, هفتمين* *hèftumīn, a. p.* The seventh; هفتاد *hèftād, a. p.* Seventy; هفتده *hèft-dèh, a. p.* Seventeen.
 هفته *(hāfta), s. p.* A week; هفته لك *(hāftalīk), s. t.* A thing of a week old; a week's pay or provision.
 هفوات *hèfévāt, s. pl. a. (no sing.)* Errors, faults.
 هگبه *hèghābē, s. t.* A small saddle-bag, carried on the same horse with a rider.

هگبه لي *Hèghābēli, s. t.* Halki (one of the Princes Islands near Constantinople).
 هكيم *hèkīm, s. t.* A medical practitioner (*corrupted from* حكيم *hākīm, A* sage.)
 هل *hèl? Arabic interrogative, Is it or is it not so that . . . ?*
 هلاك *hèlāk, s. a.* Death, destruction; هـ, —et, *v. a.* To kill; هـ او, —دل, *v. n.* To die, perish, be destroyed (*when said of man, it is always an expression of enmity*).
 هلال *hīlāl, s. a.* The crescent, the moon during the first few days after new moon. [*a. a.* Deadly poisonous.
 هلاهل *hèlāhīl, s. a.* Deadly poison; —, هله *hèlé, int. t.* Now! Look there! Do just look! Well! Did you ever.
 هم *hèm, ad. p.* Both, also; —, *a. p.* (*in composition*), Fellow, brother, of the same — هم كوردم *hèm-ghit-dim-hèm-ghyūrdum, I* both went and also saw; همفراش *hèm-firāsh, s. p.* A bed-fellow; همراه *hèm-rāh, s. p.* A fellow-traveller; همشهری *hèm-shèhrī, s. p.* A fellow-townsmen, fellow-countryman; —, ههمم, *s. a.* Any matter about which one troubles one's self; a single care, anxiety, solicitude; —, ههم, ههم, *pron. a. mas. (at the end of Arabic composites),* Their, them.
 همما *hümā and همای* *hümāy, s. p.* A fabulous kind of bird of paradise of good omen.
 همام *humām, s. a.* A great man, a great ruler and leader; —, ههممام, A slanderer.

همان hēmān (hēmèn), *ad. p.* Only, just, hardly, only just; in that very (time); همان شمدی (hēmān) - shīndī, Just now, just this moment, this minute; همان ساعت hēmān sā'at, *a. p.* That very moment.

همایم hēmā'im, *s. pl. a.* (of همت hīmèt), Endeavours, exertions.

همایون hēmāyūn, *a. p.* Auspicious, august, imperial (said only of the Sultan); خط همایون khāṭṭi-hēmāyūn, An edict, being a few words in the Sultan's handwriting commanding it to be put in execution.

همت hīmèt, *s. a.* The exertion of one's influence, authority, power, or ability; —, —et, *v.n.* To exert one's influence, authority, power, or ability; همتهنگیز و محتاجدر hīmètēngīza-mūhtāj-dir, It requires your kind influence.

بیهتا hēmētā, *a. p.* Equal; similar; بیهتا bī-hēmētā, *a. p.* Without an equal.

همج hēmej, *s. a.* An old imbecile.

همچون hēmchūn, همچو hēmchū, *ad. p.* As, in like manner as.

همدان Hāmādān, *s. p.* The town of Hamadan in Persia.

همدم hēm - dēm (One breathing the same breath), *s. p.* A fellow, associate, intimate friend and companion.

همدیگر hēm - dīgher, *proa. p.* One another, each other.

همزه hēmzē, *s. a.* Name of the orthographical character ّ, the various

functions of which are explained in the preface.

همشهری hēm - shèhrī, *s. p.* A fellow-countryman or townsman.

همشیره hēmshīrē, *s. p.* A sister.

همم hīmēm, *s. pl. a.* (of همت hīmèt).

Exertions of one's influence, authority, power, or ability.

هموار hēmvar, *a. p.* Equal, smooth, uniform; proper, fitting, suitable.

همواره hēmvarē, *a. p.* Continually, constantly. [Cares, anxieties, solicitude.

هموم hēmūm, *s. pl. a.* (of هم hēm).

همه hēmé, *a. p.* All. [hung at the side.

همیان hīmīān, *s. a.* A purse; a bag.

همیشه hēmīshē, *a. p.* Always.

همین hēmīn, *a. p.* The very same.

هنتو or هنتو hinto, *s. t.* A carriage-coach.

هنجار hènjār, *s. p.* The proper place, manner, or position of a thing.

ناهنجار nā-bé-hènjār, *s. p.* Out of time, place, or position, unsuitable, unbecoming.

هند hīnd, هندستان hīndīstān, *s. p.* India.

هندی hīndī, *a. p.* An East-Indian.

هند غربی hīndī-ghārbī, *s. a.* The West Indies.

هندبیا hīndībā, *s. t.* The dandelion, chicory, or taraxacum plant.

هندسه hēndéssé, *s. a.* Geometry; the mathematics in general. [Indic.

هندو hīndū, *s. p.* An Indian, East-

هنر hūnr, *s. p.* Art; ability; talent;

هنرلو hūnrli, *a. t.* Skilful.

talented (man); skilfully made (thing);
 هنرمند hènrmend, هنرور hènrvèr,
s. p. A skilful, clever, talented person,
 a master, an artist, a genius.
 هنگام hènghyām, *s. p.* Time, moment,
 interval, space of time; بیهنگام bī-
 hènghyām, *a. p.* Untimely.
 هنگامه hènghyāmé, *s. p.* Time, space
 of time; a row, confusion, tumult; a
 fight, conflict; هنگامه کثیر hènghyāmé-
 -ghīr, *a. p.* Filling with noise.
 هندو hènūd, *s. pl. a.* (of هندی hīndī),
 Indians, East-Indians.
 هه نو hènuz (hèniz), *ad. p.* Just this
 moment, only just this moment;
 (with a negation) not yet.
 هه hū, hàwé, *pron. a.* He, it; He, God,
 Jehovah; یا هو yā-hū! *int. a.* (as we
 should say, O thou! but as it means)
 O He! O man! O God! O Jehovah!
 هوا hēwa (hàwa), *s. a.* The air; the
 wind; the climate; the atmosphere;
 the weather; —, hēwā, *s. a.* Desire,
 inward inclination, taste, lust; هوا و
 هوس hēwā - u - hēvèss, Desires and
 tastes, fancies and inclinations, lusts
 and passions; باد هوا bàdi - hēwā
 (bèdāwā), *s. and a. p.* A thing got for
 nothing, a windfall; gratis; هوا دار
 hāwādār, *a. p.* Open, airy.
 هه وام hēwāmm, *s. pl. a.* (no sing.), Insects,
 reptiles, crawling things.
 هه وان hēwān, *s. a.* The state of insignifi-
 cancy.
 هه وائی hēwā'ī, *a. a.* Pertaining to the

air; pertaining to the mere imagina-
 tion or desire; —, *s. t.* A sky-rocket.
 هه وچ hēvdèj, *s. a.* A kind of camel-
 litter, in which ladies travel; هه وچ
 نشین hēvdèj - nīshīn, *a. p.* Who sits
 in a camel-litter (and travels).
 هه ووس hēvèss (hàvèss), *s. a.* Wish, desire,
 inclination; a taste, liking; | —, —et,
v. n. To nourish a desire, cherish a
 wish; هه ووسلو hēvèssali, *a. t.* Desirous,
 having a wish, taste, or liking (for
 anything); —, *s. t.* هه ووسکار hēvèss-
 kyār, *s. p.* An amateur; a candidate.
 هه ووش hēsh, *s. p.* Mind, sense, intelli-
 gence; بیهوش bī-hūsh, *a. p.* Sense-
 less; هه ووشمند hēshmènd, هه ووشیار
 hēshyār, *a. p.* Sensible, intelligent.
 هه ول hēvl, *s. a.* Terror; هه ولناک hēvlnāk,
a. p. Terrible, terrific. [manifest.
 هه ویدا hēwèydā, *a. p.* Clear, evident,
 هه هی hēy! *int. t.* O!
 هه ویکل hēyākīl, *s. pl. a.* (of هیکل hēykāl),
 Palaces, temples, large buildings; large
 colossal forms, bodies or phantoms.
 هه ویت hēybèt, *s. a.* Awfulness, dread-
 ness of appearance; fear, awe;
 هه ویتلو hēybetli, *a. t.* Awful in ap-
 pearance, imposing.
 هه وچا hēyjà, *s. a.* Battle, combat, fight.
 هه وچان hēyèjān, *s. a.* The getting into
 motion, rising (dust or bodies of men);
 | —, —et, *v. n.* To get into motion.
 هه چ hēch, *a. p.* No, none, not one; —,
s. p. Nothing; هه چ بیر hēch - bīr, Not
 one, none.

هېخته *hīkhté*, *a. p.* Drawn (sword).
 هيزم *hizem*, *s. p.* Firewood; هيزمکش
hizemkesh, *s. p.* A carrier of wood.
 هېکل *hèykèl*, *s. a.* Any colossal thing,
 building, temple, image, statue, per-
 son, or phantom.
 هيمه *himé*, *s. a.* Firewood.
 هيولا *hèyyülā*, *a. a.* Matter; هيولانی
hèyyülānī, *a. a.* Material.
 هيهات *hèyhāt*, *s. a.* The open desert,
 wilderness, unoccupied plain; —, *int. a.*
 Away! Begone!
 هيئت *hèy'èt*, *s. a.* The form, figure,
 appearance; the configuration (of the
 heavenly bodies); علم هيئت "ilmi-
 -hèy'èt, Astronomy.

ی

ی *yā* or *yā'i-àhtānī*. Thirty-first and
 last letter of the Turkish alphabet,
 sometimes a vowel at the end or
 middle of words or syllables, always
 a consonant at the beginning: as a
 vowel, it has the value of *æ*, *e*, *i*, or *ı*,
 and as a consonant that of *y*. In
 chronograms and astronomical tables
 it has the numeral value of 10. In
 Turkish, with the sound of *i* or *ı*, it is
 the sign of the definite accusative of
 nouns, taking, after vowels, the form
 یی and sound *yi* or *yı*; or it is the
 pronominal affix of the third person
 singular, signifying *his*, *her*, *its*. In
 Arabic words it is the sign of appur-

tenance, and changes nouns into quali-
 fying adjectives; and in words of
 Persian origin it performs the like
 function as in Arabic, and also that
 of forming an abstract noun of the
 quality which is characteristic of the
 thing denoted by the original word,
 or sometimes it indicates a *single one*
 of the kind named.

یا *yā*, *s. a.* Name of the letter ی; —,
int. a. O! —, *c. p.* Either, or; —,
interrog. t. Is it so? Indeed?

ياب *yāb*, *a. p.* (*in composition*), *Wt.*
 finds or has found; found; نرياب
nā-kā'r-yāb, *a. p.* Bottomless, un-
 fathomable, of which the bottom is

يابس *yābiss*, *a. a.* Dry. [not found]

ياپجه *yāpja*, *a. t.* Slowly.

ياپشكان *yāpishkàn*, *a. t.* Sticky, stick-
 ing, adhesive; —, *s. t.* Pellitory of
 the wall.

ياپشماک *yāpishmak* (*aor.* ياپشور *yāpishūr*),
v. a. To stick, cleave, adhere; to stick
 hold of; to touch, handle; to be as-
 siduous, persevering; ياپشدرمتی
yāpishdirmak, *v. a.* To cause or allow to
 stick; to put close, quite close; to
 cause to touch, bring into contact.

ياپمتی *yāpmeti* (*aor.* ياپار *yāpar*), *v. a.*
 To do; to make, construct, build,
 manufacture.

ياپو or ياپی *yāpi*, *s. t.* A building;
 builder's work while in progress.

يات *yāt*, *s. t.* in ويراتی *yārātī*
 -yārāk, Arms and accoutrements.

ياتسى *yàtsi*, *s. t.* The prayer of bed-time. [ing or sticking up.]

ياتى *yàtik*, *a. t.* Lying down, not standing. ياتار *yàtar* (*aor.* ياتار *or* ياتار),

v.n. To lie down; to go to bed; to keep or remain lying, keep down; ياتيشماق *yàtishmak*, *v.n.* To become calm, tractable, reasonable, less virulent, less exacting; ياتيرماق *yàtirmak*, *v.a.* To cause or allow to lie down; to put down, lay down.

ياجوج و ماجوج *yè'jūj*, *s. a.* Gog; يا جوج و ماجوج *yè'jūj-u-mè'jūj*, Gog and Magog; apparently two Scythian tribes of great antiquity, but respecting whom numerous legends are current.

ياخود *yākhod*, *c. p.* Or, or else, or otherwise.

ياد *yād*, *s. p.* Memory, remembrance; |—, —*et.* *v.a.* To remember (in mind or by name); to mention by name; يادىست *yād-esst* (It is remembered), *s. p.* Name of a game known among young people as *Josephine*; يادداشت *yād-dāsh*, *s. p.* A keepsake, souvenir, memento.

يادكيا *yād-kyār* (*yādighyār*), *s. p.* A keepsake, souvenir, memento; a scamp, old fool, or old villain.

يار *yār*, *s. p.* (*pl.* ياران *yārān*), A friend; a lover; a mistress; يارغار *yārī-ghār* (A friend of the cave, *in allusion to Muhammed's companion, Èbu-bèkr, who was alone with him secreted in a cave when pursued by his enemies on his*

flight from Mecca), A faithful friend in adversity; چار يار كزىن *chār-yārī-ghyūzīn*, The four special friends (of Muhammed), Èbu-bekr, "Omar, "Oasmān, and "Alī; —, يار *yār*, *s. t.* A precipice, a cliff; يارانە *yārānē*, *a. p.* Friendly, pertaining to a friend; يارى *yārī*, *s. p.* Friendship; يارانلىق *yārānlik*, Friendship, mutual friendship, acts worthy of mutual friends.

ياردىم *yārdīm*, *s. t.* Help, assistance, succour, aid; |—, —*et.* *v.n.* To give assistance, help, aid; يارديمه يتشمك *yārdīma-yètishmek*, *v.n.* To run to (anyone's) assistance; ياردىمچى *yārdīmji*, *s. t.* A helper, an auxiliary.

يارىش *yārīsh*, *s. t.* A foot-race; |—, —*et.* *v.n.* To have a race on foot.

يارىق *yārīk*, *a. t.* Split, cracked; —, —, *s. t.* A split, a crack, fissure, cleft, chink.

يارلغاماق *yārīlghamak* (*aor.* يارلغار *yārīlghar*), *v.a.* To pardon, forgive (*obsoleto*).

يارىم *yārīm*, *a. t.* That which results from splitting a thing in two, half.

يارىماق *yārmak* (*aor.* يارار *yārār*), *v.a.* To split, cleave; to hew in pieces; يارىمچى *yārīmji*, *s. t.* A hewer of fire-wood.

يارمه *yārma*, *a. t.* Split (not cut); يارمه شفتالو *yārma-shèftāli*, A melting peach (not a clingstone), the cleft of which is deep.

ياره *yārē* (*yàra*), *s. t.* A wound; يارهلو *yārēlu*

yārālī, *a. t.* Wounded ; یاردا yāra-et, *v.n.* یاردمکت yārelémek (yāralamak), *v.a.* To wound ; یاردمکت yārelmnek (yāralanmek), *v.n.* and *p.* To be wounded.

yārī, *s. t.* A half ; یاریسی yārissi, Its half, half of it or of them ; یاریلری yārīléri, Half of them ; یاریمز yārīmiz, Half of us ; یاریگز yāringiz, Half of you ; یاری گنججه yārī-ghèyyé, Midnight ; یاری یري yārī-yèri, Midway, half way ; یاری بچوق yārī-būchūk, About half, not half ; یاریلمت yārīlamak, *v.a.* To have got half way through ; —, yārī, *s. p.* Friendship.

yārīn, *s. t.* To-morrow ; یارین دکل اولبرکون yārīn - dighil - (ò) - bir-ghyùn (or short اولبرکون (ò)-bir-ghyùn), The day after to-morrow.

yàz, *s. t.* Summer ; یازین yàzīn, *ad. t.* In summer ; الکت یاز ilk-yàz, The first summer weather ; یازلیق yàzlık, *a. t.* Special to summer.

yāzdèh, *a. p.* Eleven ; یازدهم yāzdèhum, *a. p.* The eleventh.

yàzık, *inf. t.* Alas ! Poor thing ! What a shame ! What a pity ! —, *s. t.* A shame, a pity.

yāzmaq (aor. یازار yāzar), *v.a.* To write, write down ; to record, to register, to enter ; to enrol (soldiers) ; —, *v.n.* To write (a pen) ; joined to the root of a few verbs, augmented with a vowel *ä* if ending in a consonant, or augmented with the syllable

یه if ending with a vowel, this verb takes the sense of *being very near* ; یازدم بایله yāzdim, I was very near fainting ; یازلمت yāzılmak, *v.p.* To be written ; to be noted, entered ; registered ; to be enrolled.

yāzi, *s. t.* Writing ; handwriting ; an inscription ; یازجی yāzji, *s. t.* A clerk ; the mate of a merchant ; یازلیلو yāzılı, *a. t.* Written ; written over, bearing writing or an inscription ; یازی یازمت yāzi-yāzmaq, *v.a.* To write ; to be able to write.

yè'ss, *s. a.* Despair ; یأس *s. t.* Mourning ; —, yàss-et, *v.a.* To mourn, to be in mourning, to be mourning.

yāssémīn, *s. p.* Jessamine.

yāsh, *s. t.* A man's or animal's age in years ; a year of life ; wet, wetness, moisture ; —, *a. t.* Wet, wetness, damp, moist ; قانچ یاشدندیر ? yāshında-dır ? In what year of his age is he ? اون سکزی یاشمدیم ün-sekiz-yāshında-yim, I am in my eighteenth year ; I am seventeen years old and going on for eighteen ; یاش یاش *yāsh-yāsh*, Very wet, quite wet ; یاشدش yāshdash, One of the same age ; یاشلیق yāshlık, *s. t.* Wet, humidity ; یاشلی yāshlı, *a. t.* Old in years ; یاشا or یاشا yāsha ! May he live ! (یاشماق).

yāshmak, *s. t.* A lady's veil ; a kind of covering for the greater part

of the face, worn by Turkish women, and showing only the eye, and part of the nose and cheeks.

ياصی yāssī, *a. t.* Flat; squat.

يا یāgh, *s. t.* Any fat, oil, or unctuous substance; the fat of meat, butter, dripping, grease, tallow; ات یاغی èt-yāghī, Fat or grease of meat; ایشج bālīk-yāghī, Fish-oil; ایشج چرویش یاغی lch-yāghī, Suet; چرویش چوریش chèrvīsh chèrvīsh-yāghī, An inferior kind of fat (butter? or dripping?) used in cooking; تره یاغی (or یاغ یāgh) tèrè-yāghī, Fresh butter; صاف یاغی sāv-yāghī, Clarified butter; زیتین یاغی zèytīn - yāghī, Olive-oil; طوط یاغی dōng-yāghī, Tallow; &c. &c.; یاغلی yāghlī, *a. t.* Fat; oily; greasy; —, *s. t.* Food with meat or butter in it; یاغلسیز yāghsīz, *a. t.* Lean; not fat; —, *s. a.* Lent diet, meagre; یاغلامک yāghlamak, *v. a.* To oil or grease. [rain.

یاغش yāghsh, *s. t.* A raining, pouring;

یاغلیک yāghlīk, *s. t.* A handkerchief.

یاغلمک yāghmak (*aor.* یاغار yāghar), *v. n.*

To rain; to pour; to fall as rain does (snow, hail, dust, &c.); یاغدرمتی yāghdīrmak, *v. a.* To cause or allow to rain, or to fall like rain; to pour, pour out or down.

یافت yāft, *a. p.* (*in composition*), Found;

—, Yāfèt, *s. a.* Japhet, the son of Noah.

یافت یāfté (yāfta), *s. p.* A ticket (stuck

upon things); a placard, bill; —, *a. p.* (*in composition*), Found; which has found.

یافه Yāffa, *s. t.* Jaffa (town of).

یاقتش yākishīk, *a. t.* Seemly, fitting;

suitable; —, *s. t.* The most fitting and

suitable way, mode, or modification;

یاقتشکلوی yākishīkli, *a. t.* Pretty, hand-

some, beautiful; یاقتشقسز yākishīksīz,

a. t. Unseemly, unhandsome, unbe-

coming; یاقتشالمتی yākishīk-ālmak,

v. n. To appear likely; to appear

beautiful.

یاقتشمک yākishīmak (*aor.* یاقشور yākishīr),

v. n. To befit, beseem, suit, go well;

to appear likely; یاقشدرمتی yākish-

dīrmak, *v. a.* To cause (a thing) to

suit; to invent (a plausible story or

reason) by studying circumstances.

یاقتمک yākmak (*aor.* یاقار or یقار yākar),

v. a. To light, to set fire to; to burn;

یاقتلمک yākīlmak, *v. p.* To be lighted;

—, *v. n.* To burn (with grief, sorrow).

کوک یاقوت yākūt, *s. a.* A ruby; کوک یاقوت

ghyāk-yākūt, A sapphire; صاری یاقوت

sārī-yākūt, A topaz.

یاقی yāki, *s. t.* A cautery; a plaister,

sticking-plaister; an issue; پهلوان

یاقیسی pèhliwān-yākiissi, or انگلیز

یاقیسی inghliz-yākiissi, A blister of

cantharides; نُخود یاقیسی nōkhud-

-yākiissi, An issue kept open by the

insertion of a pea; یاقی اچمتی yāki-

-āchmak, *v. n.* To open a blister, apply

a blister.

ياكر *yàngiz*, *a. t.* Very dark brown (colour of a horse's coat).

ياكلتماج *yàngiltmàj*, *s. t.* An enigma, anything difficult to pronounce or to unriddle. [—, *a. t.* Wrong, incorrect.

ياكلش *yàngilish* (*yānish*), *s. t.* A mistake; ياكلتمق *yàngilmak* (*aor.* ياكلور *yàngilir*), *v. a.* To make a mistake; ياكلتمق *yàngilmak*, *v. a.* To cause or allow to make a mistake, to put out.

يال *yāl*, *s. p.* The mane; يال وبال *yāl-u-bāl* (Mane and wings), Friends, influence, power.

يالاق *yalak*, *s. t.* A watering-trough.

يالماق *yalamak* (*aor.* يالار *yalar*), *v. a.* To lick; to lick up.

يالان *yalan*, *s. t.* A lie; —, *a. t.* False (saying); يالانجي *yalanji*, *s. t.* A liar; —, *a. t.* False, artificial.

يالدز *yaldiz*, *s. t.* Gilding; —التونى *yaldiz-altını*, Gold for gilding; a sequin of pure gold, Venetian ducat; يالدزلمق *yaldizlamak*, *v. a.* To gild; يالدزلى *yaldizli*, *s. t.* Gilt.

يالغ *yaligh*, *s. p.* A drinking-horn.

يالغ *yaling* (*obsolete*), *s. t.* Flame; a flash; يالغلمق *yalinglamak*, *v. a.* To flash; to flame.

يالغيز *yalingiz*, *a. t.* Alone, solitary;

يالغيزلىق *yalingizlik*, *s. t.* Solitude;

يالنجاق *yalinjak*, *a. t. dim.* All alone.

يالوارماق *yalvarmak* (*aor.* يالوار *yalvarir*), *v. a.* To beg and pray, to beseech.

يالى *yali*, *s. t.* The beach, the sea-side, sea-shore; a waterside house; يالى

يالى *yali-kènari*, The water's edge or the beginning of the beach.

يالىن *yalin*, *a. t.* Bare (feet); يالىن

yalin-ayak, *ad. t.* Barefoot; يالىنات

yaln-kat, *a. t.* Single (flower, &c.).

يامچىق *yamchik*, *s. t.* A very shaggy kind of covering for the shoulders.

يامه or يما *yama*, *s. t.* A patch, a piece let in on anything old.

يان *yàn*, *s. t.* The side; يان يانه

-yana, *ad. t.* Side by side, side to

side; يانم *yanim*, My side; يانما

yanima, To my side; يانمىدە

yanimda, At my side, by my side; ياندىن

yanimdan, From my side; يانك

yaning, Thy side; of the side; &c.

يانى *yani*, His (her, its) side; &c.

يانمىز *yanimiz*, Our side; &c.; يانغىز

yaningiz, Your side; &c.; يانلار

yanlari, Their side or sides; his (her, its) sides, &c.; ياندىن قالمق

yandyn-qalmak (changing the pronominal

affix), *v. a.* To remain by, or near,

with one; to remain in one's possession;

يان چىزمك *yan-chizmek*, To get away quietly, steal

يان باقمىق *yan-bakmak*, *v. a.* To look

askew; ياندىن دىرت *yandyn-dirt*

-bakmak, *v. a.* To look all round

every side; يان كىشىچى

yan-keshichi, A cut-purse, pick-pocket.

ياناشمتق or ياشمتق *yanaashmaq*

or ياناشور *yanaashir*, *v. a.* To

approach, go up to, go close to, &c.

ياناشور or ياناشور *yanaashir*, *v. a.* To

the side of, close with; ياناشور

yanaashir, *v. a.* To approach, go up to, go close to, &c.

yānashdirmak, *v.a.* To cause or allow (anything) to approach, go or come near; ياناشلمتق yānashilmak, *v.n.* To be such that things can approach it.
 ياناشمه or ياناشمه yānashma, *s. t.* A farm servant on yearly wages and board.
 يانغھن yānghin, *s. t.* A fire, conflagration of houses; —, *a. t.* Who has been burnt; who has been hurt, injured, deceived, or cheated; يانغھن وار yānghin-vār! Fire! Fire!
 يانئق yāniq, *a. t.* Burnt, scorched, singed; whose feelings are hurt, or sentiments unrequited; قوقوسى —, yāniq - kò - kussu, The smell of something burning or singed. [Jack, John.
 يانئق yāniq, *s. t.* An echo; (*Greek*), يانئق yāniq (aor. يانار or يانار yānar), *v.n.* To burn, be on fire, be burnt; to lose (at games of chance); to burn (with heat, thirst, or love); ياندرمق yandirmak, *v.a.* To cause (one) to suffer from love, &c.; (*provincial*) to light, set light to; يانارطاغ yānar-dāgh, A volcano, burning mountain.
 ياور yāvēr, *s. p.* An assistant, helper; an aide-de-camp; ياورى yāvērī, *s. p.* Help, assistance.
 ياورى yāvri, *s. t.* The young of any animal; ياوريم yāvrim! My boy!
 ياوريلمق yāvriilmak, *v.a.* and *n.* To pup, calve, foal, kitten, &c.
 ياورى yāvuz, *a. t.* Good; good-natured.
 ياهو Yāhū, *s. a.* Jehovah.

ياى yāy, *s. t.* A bow (for shooting); a spring (of a lock, &c.); (*obsolete*) summer.
 يايا yāya, *s. t.* Foot, infantry; a novice;
 يايان yāyan, *ad. t.* On foot; يايان كلمق yāyan-ghālmek, To come on يايق yāyik, *s. t.* A churn. [foot.
 يايقامق yāyqamak (aor. يايقار yāykar), *v.a.* (*obsolete*), To wash.
 يايلا yāyla, يايلاق yāylak, يايلاغ yāylāgh, *s. t.* A summer pasturage, upland.
 يايتمق yāymaq (aor. يايار yāyar), *v.a.* To spread, extend; يايلمق yāyilmak, *v.n.* To spread of itself; —, *v.n.* To be spread; to be such that it can be spread.
 يباب yēbāb, *s. p.* A desert; a ruin; —, *a. t.* Desert, deserted; خرابو يباب khārāb-u-yēbāb, Ruined and deserted, utterly ruined and done for.
 يبان yāban, *s. t.* The desert, wilderness, unreclaimed country; يبانى yābāni, *a. p.* Wild, growing wild, self sown or not grafted (plant); not at all civilized, savage (man); يبان آدمى yāban-ādami, A wild man, an ourang-outang; يبانى آدم yābāni-ādām, A savage; يبان اشكى yāban-ēshēghi, A zebra; an onager; يبان سويلمق yābāna - sūwēylmek, *v.a.* To say (a thing) without intending to apply it to anyone present; سوزم يبان sēzum-yābāna, My words to the wilderness! i.e. my words are not intended to apply to you or to anyone here (*ex-*

pression used parenthetically whenever a term of abuse is applied to an absent person, or whenever a pig, donkey, and such like things are mentioned ; یبانه *yàbana-ghitmek, v.n.* To be expended in vain, to be spent on air (either money or some act of kindness). یبانجی *yàbanji, s. t.* A stranger; one who is not a kinsman.

یبوست *yübüssèt, s. a.* Dryness. یباغی *yàpaghi, s. t.* Wool in the fleece; a fleece.

یپراق *yàprak, s. t.* A leaf (of a plant, of paper, &c.); vine-leaves or the leaves of certain plants used for making *dolma*; یپراق طولامه‌سی *yàprak - döl-massi, Leaf dolmas, i.e.* balls or pellets of forcemeat, &c., neatly wrapped in leaves, and so cooked, served, and eaten; یپراقلمق *yàpraklanmak, v.n.* To put forth leaves; یپراق کوبره‌سی *yàprak-ghyùbrèssi, Leaf-mould.*

یتاق *yàtak, s. t.* A bed; a form, a lair (of a wild animal); a den (of thieves), or a place abounding with any noxious animal or with robbers; a secret agent of thieves, robbers, jugglers, &c.; دول‌یتاغی *döl-yàtaghi, The womb, uterus.* [Orphans.

یتامی *yètàmà, s. pl. a. (of یتیم yètîm), یتشمک yètîshmek (aor. یتشور yètîshir), v.n.* To come up with, overtake; to come quickly, come in time; to be sufficient; یتشدرمک *yètîshdirmek, v.a.* To send quickly; to send so as

to arrive in time; یتشور *yètîshir.* That will do; it is enough.

یتمش *yètmiş, s. t.* Seventy; who or which has arrived; who or which has arrived at the state of maturity, ripe. یتمامش *yètmemish, s. t.* Unripe. یتمشینجی *yètmişinji, s. t.* The seventieth.

یتمک *yètmeç (aor. یتیر yètîr), v.a.* To be sufficient; to reach; یتیر *yètîr.* That will do; it is enough! یتیمک *yètîmek* *birining-ghyùju-yètîmek* To be able, to be powerful enough; strong enough, have influence enough. یتورمک *yètîrmek (aor. یتورر yètîrr), v.a. caus. (provincial),* To cause to reach; to send.

یتیم *yètîm, s. a.* An orphan. یهانی *yàhni, s. t.* A hash or stew of meat, fish, or fowl.

یحیا *Yàhyà, s. a.* St. John the Baptist. یخ *yàkh, s. p.* Ice.

ید *yèd, s. a.* The hand; ید واحد *yèd-wâhid, A kind of monopoly by which the government used to give the exclusive right to a single individual to buy up some particular branch of the produce of a whole district or province, or even of the empire; ید قدرت yèd - kùdrèt, The hand of omnipotence, or of power; ید تصرف yèd-tàssàrruf, The hands, the possession; ذوالیدین *zū-'l-yèdèyn, s. a.* One who has the power of using both hands alike, an ambidexter.*

مقطع اليد *maktū "u"-l-yèd, a. a.* Who has had his hand cut off.

يدك *yèdek, s. t.* A led horse; the rope or strap by which he is led; a tow-rope; the act of towing; a ship or boat in tow; a spare article kept in case of need; يدكجي *yèdekji, s. t.* A tow-man, one who tows boats; يدكلك *yèdeklik, s. t.* A spare article kept in case of need.

يدمك *yèdmek (aor. يدر yèdr), v. a.* To lead (a horse).

يدى *yèdi, a. t.* Seven; who has eaten; who has received; يدنجى *yèdinji, a. t.* The seventh; ميراث يدى *mīrāss-yèdi, s. t.* One who has received an inheritance and cannot get through it fast enough, a spendthrift.

ير *yèr, s. t.* The ground; the floor; place; space; room; employment; ير بوش *bōsh-yèr, An empty place; a vacant space; a vacant employ; يرة يرا قومق yèra-kòmak, v. a.* To place, put, lay down on the ground or floor; يرينه قومق *yèrina-kòmak, v. a.* To put into its proper place; بريرة قومق *bir-yèra-kòmak, v. a.* To put somewhere or other; يرطومتق *yèr-tùtmak, v. n.* To take, take up, or occupy space, room; to take a seat or a place (at a theatre, &c.); يرايتمك *yèr-etmek, v. n.* To make place or room, to make a place or hole; ير بولمق *yèr-bùlmak, v. n.* To find room, to find a place or employment; يريوزك *yèr-yùzu, The*

face of the earth; ديكش يري *dikish-yèri, A seam; عورت يرلى "àvret-yèrléri, The privities, privy parts; يرايله يكسان يèr-ilé-bèrābèr, برابر يèr-ila-yèksān, Level with the earth; مبارک يير mùbārek-yèr, A holy place; يريندا يريندا yèrinda, In its proper place; apropos, fitting, right; يرينه yèrina, To its proper place; in place, in lieu, in stead; آدم يرينه قومق *adam-yèrina-kòmak (To put in the place of a man), v. a.* To esteem and treat as a person of consideration; يرينى بولمق *yèrini-bùlmak, v. n.* To find its proper place, its level; يرينه كلمك *yèrina-ghèl-mek, v. n.* To come or get into its proper place; to come true, be fulfilled; يرالماسى *yèr-èlmasi (Earth-apple), The Jerusalem artichoke; the potatoe; فرنك يرالماسى firènk-yèr-èlmasi, The potatoe; يرلى يرلى yèrli, a. t.* Grown or born on the spot; pertaining to the proper place; يرلى يرينه yèrli-yèrina, *ad. t.* To its proper place; يرلى يرسز *yèrsiz, a. t.* Out of place.*

يراتمق *yèratmak (aor. يرادر yèradir), v. a.* To create, bring into existence; يرادان حقى ايجون *yèradan -hakki-itchin! By Him who creates! For God's sake!*

يراسه *yèrassa, s. t.* A bat (bird).

يراشقلى *yèrashliki, ا. ت.* يراشتمق *yèrashik, Beseeming, becoming.*

يراشور *yèrashir, ا. ت.* يراشتمق *yèrashmak (aor. يراشور yèrashir), v. n.* To beseem, become, suit.

یراق *yàrak*, *s. t.* Arms, weapons; penis; یراق یمه *yèrak-yèma!* Hold your tongue and don't talk nonsense! (*vulgar*).

یرامق *yàramak* (*aor.* یرار *yàrar*), *v. n.* To be useful; to do good; ایشه یرامق *isha-yàramak*, *v. n.* To be useful, serviceable, of service; یرار *yàrar*, ایشه یرار *isha-yàrar*, *a. t.* Useful, serviceable, of service; یرارلق *yàrarlık*, *s. t.* Serviceableness, good service; یرامز *yàramaz*, *a. t.* Good for nothing, un-serviceable, naughty; —, *s. t.* A good-for-nothing, a scamp; a naughty boy; یرامزلق *yàramazlık*, Naughtiness.

یربوع *yèrbū*, *s. a.* The jerboa.

یرتنق *yirtik*, *a. t.* Torn, rent; —, *s. t.* A tear, rent.

یرتماج *yirtmāj*, *s. t.* An opening in the skirt of a dress from the bottom upwards.

یرتمق *yirtmak* (*aor.* یرتار *yirtar*), *v. a.* To tear, rend; to tear to pieces; یرتملق *yirtılmak*, *v. n.* and *p.* To be torn.

یرتیجی *yirtji*, *a. t.* Which tears (its prey); یرتیجی حیوان *yirtji-hàywân*, A wild beast, a beast of prey.

یرلشمک *yèrləshmek* (*aor.* یرلشور *yèrləshir*), *v. n.* To become firmly or definitively settled in its place, to get into a place and remain, to settle down, to snuggle down; یرلشدرمک *yèrləshdirmek*, *v. a.* To cause or allow (anything) to settle itself; to put (a

thing) into the place where it is to remain.

یرلیغ *yèrligh*, *s. t.* A firman, an imperial edict.

یرمک *yèrmek* (*aor.* یرر *yèrir*), *v. n.* To long; اش یرمک *ash-yèrmek*, *v. n.* To long; to have a longing for strange things; to eat (a pregnant woman).

یزد *Yèzd*, *s. p.* Yezd (town of, in Persia).

یزدان *yèzdân*, *s. p.* God.

یزید *yèzid*, *s. a.* Name of the Caliph of Damascus by whose orders Hussein, son of "Ali and grandson of Muhammed, was slain; hence a wretched villain, scoundrel.

یسار *yèssâr*, *s. a.* The left-hand side; the left wing of an army; riches, wealth.

یسارت *yèssârèt*, *s. a.* Riches, wealth, comfortable circumstances, comfort.

یساق *yèssâk*, *a. t.* Prohibited by the authorities; contraband.

یساقجی *yèssâkji*, *s. t.* A kind of guard or escort appointed to accompany strangers in Turkey for the purpose of seeing that no harm or insult was offered to them: they are still to be found attached to consulates and embassies, though, in the latter case they are now more generally styled *Kâwâss*, the present *Yèssâkji* being quite an inferior attendant for carrying messages.

یسلمک *yèsstèhlémek* (*aor.* یسلم *yèsstèhler*), *v. n.* To dung, to muck.

يسر *yəssr*, *s. a.* Facility, ease; ease,
يسرت *yəssrət*, *s. a.* Facility. [comfort.
يسير *yəssir*, *a. a.* Easy, not difficult;
light, trifling, small, little, in-
considerable.
يشارمق *yəsharmak* (*aor.* يشارر *yəsharir*),
v. n. To give out moisture, to run.
يشامق *yəshamak* (*aor.* يشار *yəshar*), *v. n.*
To live; بادشاه يشا *pādishāh-yāsha*,
Long live the Emperor!
يشل *yəshil*, *a. t.* Green; يشللك *yəshil-
lik*, *s. t.* Verdure; greens, vegetables;
يشللنمك *yəshillxnmek*, *v. n.* To be-
come green with verdure; to make
hot love to anyone, to exhibit lewd-
ness in talk and action.
يشم *yəshem*, *s. t.* Jasper; يشم بلغمي
blghdmī-yəshem, Precious jasper,
looking like phlegm in colours.
يشدانمق *yəssdanmak*, *v. n.* To recline
by leaning on the elbow.
يشدق *yəssdik*, *s. t.* A pillow; a bolster;
a cushion; يوز يشديقي *yüz-yəssdighi*;
يشقوب *Yəkūb*, *s. a.* Jacob. [A pillow.
يشني *yə'nī*, *ad. a.* That is to say.
يشما *yəghma*, *s. t.* Booty, plunder; sack-
ing, plundering; |—, —et, *v. a.* To
sack, plunder; to scramble for;
يشماجي *yəghmajī*, A plunderer.
يشمق *yighmak* (*aor.* يغار *yighar*), *v. a.*
To pile up, heap up; to accumulate;
يشمقيل *yighilmak* (*aor.* يغيلور *yighilür*),
v. p. and n. To be piled or heaped up.
يشمور *yəghmur*, *s. t.* Rain; ياشمق
yəghmur - yəghmak, *v. n.* To rain;

يشمورلق *yəghmurluk*, *s. t.* A cloak
for rainy weather.
يشندي *yighindi*, *s. t.* A heap fortuitously
accumulated, an accumulation.
يشيلو *yighili*, *a. t.* Heaped, piled, in
heaps, in a pile, stacked.
يشين *yighin*, *s. t.* A heap, a pile, a stack,
a mow, a hay-cock.
يشا *yəka*, *s. t.* The collar of any dress;
the coast, sea-coast, shore (but only
in the widest sense, as of a continent
or whole country); يشالي *yəkalik*, *s. t.*
A piece of stuff or fur proper or suffi-
cient to be made into a collar.
يشالمق *yəkalamak* (*aor.* يشالار *yəkalar*),
v. a. To collar; to seize, lay hold of;
to snatch, whip up; to obtain (a good
employ).
يشامق *yikamak* (*aor.* يشار *yikar*), *v. a.*
To wash; يشانمق *yikanmak* (*aor.*
يشانور *yikänür*), *v. n.* To wash, to wash
one's self; —, *v. p.* To be washed.
يشقان *yəkazān*, *s. a.* Vigilance, watch-
fulness. [asleep.
يشقه *yəkza*, *s. a.* Waking, not being
يشقلاشمق *yəklashmak* (*aor.* يشقلاشور *yə-
lashür*), *v. n.* To approach, draw near;
يشقلاشدرمق *yəklashdirmak*, To cause
or allow to approach; to put or bring
near; يشقلاشلتمق *yəklashilmak*, *v. p.* To
be such that things can approach it.
يشقمق *yikmak* (*aor.* يشار *yikar*), *v. a.* To
throw down, pull down, demolish,
knock down, throw prostrate; يشقمق
yikilmak, *v. n.* To fall down, tumble

down; —, *v.p.* To be thrown down, demolished, pulled down; to be cast down, knocked down; *یقاه جق* *yikilajak*, *a. t.* Ready to fall down, in a ruinous condition.

یقندی *yikindi*, *s. t.* Fallen materials of a demolished building.

یقین *yakin*, *a. t.* Near, close; —, *yàkin*, *a. a.* Certain knowledge, positive knowledge; *یقیناً* *yàkinan*, *ad. a.* For certain, positively; *علم الیقین* "il-mu-'l-yàkin, Positive knowledge; *یقینیات* *yàkinlyyât*, *s. pl. a.* Things positively known, known for certain.

یک *yèk*, *a. p.* One; sole; —, *yèghâ*, *a. t.* Preferable; —, *yèng*, *s. t.* A cuff, the lower parts of a sleeve.

یکا (*erroneously used for* *یانه*) *yàna*, To or on the side; on account of, in respect of. [some.]

یکاز *yàngaz*, *a. t.* Hard to please, quarrel-
یکاق *yàngak*, *یاق* *yànak*, *s. t.* A cheek.
یکانه *yèghyânâ*, *s. p.* A sole, unique thing; *یکانکی* *yèghyânégî*, *s. p.* Uniqueness. [by one.]

یکان *yèghyân-yèghyân*, *ad. p.* One
یکپاره *yèkpârâ*, *a. p.* Consisting of one
یکتا *yèktâ*, *a. p.* Unique. [single piece.]

یکجهت *yèk-jihèt*, *a. p.* Unanimous, accordant; *یکجهتی* *yèk-jihèti*, *s. p.* Unanimity, accord, concord.

یکچشم *yèk-chèshm*, *s. p.* A one-eyed man; a person blind of one eye.

یکدیگر *yèk-dìghkr*, *pron. p.* One another, each other.

یکریمی *yìghîrmi*, *a. t.* Twenty; *یکریمنجی* *yìghîrminji*, *a. t.* The twentieth.

یکزبان *yèk-zàbân*, *a. p.* Unanimous in what they say.

یکسان *yèksân*, *a. p.* Equal, similar; *یرایله یکسان* *yèr-îlê-yèksân*, Level with the earth.

یکشنبه *yèkshènbih*, *s. p.* Sunday.

یکن *yèghân*, *s. t.* A nephew.

یکون *yèkyûn*, *s. a.* A sum total.

یکه *yèkê*, *s. t.* The helm, bar of a rudder; —, *a. p.* (*in composition*), One; sole, unique. [dan, *ad. t.* Newly]

یکی *yèngi*, *a. t.* New; *یکیدن* *yèngi-*
یکچری *yèngichéri*, *s. t.* A janissary; the old Turkish embodied militis; *یکچری وقعیسی* *yèngichéri-wâk'âssi*, The last rebellion and final suppression of the janissaries.

یکیت *yìghit*, *s. t.* A young man; a brave fellow, hero, champion; *بابا یکیت* *bâba-yìghit*, A full-grown young man; *غریب یکیت* *ghàrib-yìghit* (*kâripit*), A poor fellow in bad circumstances, as though he were away from home and among strangers.

یل *yèl*, *s. t.* The wind; a fart; wind on the stomach; rheumatism; a swelling; *قره یل* *kârâ-yèl*, The north-west wind or quarter; *بندز قره یل* *yildîz-kârâ-yèl*, N.N.W.; *باتی قره یل* *bâti-kârâ-yèl*, W.N.W.; *سمنک* *yèllânnek*, *v.s.* To break wind; *یل ویرمک* *yèlâ-vèrmek*, *v.a.* To give to the winds; —or *ییل* *yîl*, *s. t.* A year.

يلاقت *yillaq*, *s. t.* Annual pay or allowance; —, *a. t.* A year old; sufficient for a year. [drinking trough.
 يلاغ *yālagh*, يلاق *yālaq*, *s. t.* A trough,
 يلان *yilan*, *s. t.* A snake, serpent; —,
 yālan, *s. t.* A lie, falsehood; —, *a. t.*
 False; يلان باغى *yilan-bāghī*, An
 eel; يلانجى *yālanji*, *s. t.* A liar; —,
a. t. False, artificial. [Anthony's fire.
 يلانجى *yālanjik*, *s. t.* The erysipelas, St.
 يلاپاز *yēlpāzē*, *s. t.* A fan.
 يلتاقلنمق *yāltaklanmaq* (*aor.* يلتاقلنور
yāltaklanır), *v. s.* To fawn, act fawn-
 ingly.
 يلتنمق *yēltānmaq* (*aor.* يلتنور *yēltēnır*),
v. s. To pursue as an avowed admirer,
 to make love, coax, flatter, run after
 (women, &c.).
 يلدā *yēldā*, *a. p.* The longest (night of
 winter); يلدā شب *shēbi-yēldā*, The
 longest night of winter; a period of
 eight days in mid-winter, when the
 nights are longest.
 يلدريم *yēldirim*, *s. t.* A thunderbolt; the
 electric fluid; چاريمق *yēldirim-*
chārimaq, To strike (objects, the
 lightning).
 يلدز *yēldiz*, *s. t.* A star; the north wind
 or quarter of the horizon; يلدز پويراز
yēldiz-pōyraz, N.N.E.; يلدز قره ييل
yēldiz-kāra-yēl, N.N.W.; تويرقلو يلدز
kūyrūqlu-yēldiz (Tailed star), a comet;
 اوجان يلدز *ūchan-yēldiz*, A shooting
 star; ايله يلدز *āy-(lan)-yēldiz*, The
 crescent and star (the arms or symbol

of Turkey and the Ottomans); يلدز
 يلدز تاشى *yēldiz-tāshi* (Star-stone) The
 sparkling composition stone called in
 French "*aventurine*." [of an arrow.
 يلك *yēlek*, *s. t.* A waistcoat; the feather
 يلكن *yēlken*, *s. t.* A sail; يلكن بزى
yēlken-bēzi, Sail-cloth, canvas; يلكن
 اچمق *yēlken-āchmaq*, *v. s.* To set
 sail; يلكن باغلامق *yēlken-bāghlamaq*,
 To furl sails; يلكنجى *yēlkenji*, *s. t.*
 A sail-maker; يلكنلى *yēlkenli*, *a. t.*
 Under sail; having sails; sailing.
 يلمان *yēlman*, *s. t.* The sharp, curved,
 cutting part of a sabre's blade.
 يلمق *yēlmēq* (*aor.* يلور *yēlir*), *v. s.*
 (*Obsolete or provincial*), To run, run
 يله *yēlē*, *s. t.* The mane. [about.
 يم *yēm*, *s. a.* A feed of corn; a bait (for
 a hook or trap); —, *particle placed*
before ييشل *yēm-yēshil*,
 Quite green; —, *yēm*, *s. a.* The
 sea, the ocean.
 يما *yāma*, *s. t.* A patch; يمالو *yāmālī*,
a. t. Patched; اورمق *yāma-*
wūrmēq, *v. s.* To put in a patch.
 يماق *yāmaq*, *s. t.* An assistant, helper,
 mate.
 يماقت *yāmāmaq* (*aor.* يمار *yāmar*), *v. a.*
 To place as an assistant; to place by
 the side of anything, to clap into a
 place; يمانمق *yāmanmaq*, *v. s.* To
 clap one's self close to anything,
 huddle up to anything; to manage
 to get into service; —, *v. p.* To be
 clapt close up against anything;

يماندیرمتی *yàmandırmak*, *v.a.* To cause or allow (anything) to huddle or be clapt, to clap close up (against something else).
 يمان *yàman*, *a. t.* Bad; unkind; cruel; inauspicious, unlucky.
 قورو يمش *yèmish*, *s. t.* Fruit; قورو يمش *kùru-yèmish*, Dried fruit; —, *a. t.* Who has eaten; who has received or taken.
 يمك *yèmèk*, *s. t.* Food, victuals; a meal; —, *yèmek* (*aor.* ير *yâr*), *v.a.* To eat; to receive or take; يمك *yèmèk-yèmek*, *v.s.* To eat food, to take a meal; يبق يمك *bòk-yèmek*, *v.s.* To tell a lie; to do or say anything one has no business to do; — طيات *dàyak-yèmek*, *v.s.* To be thrashed, flogged, bastinadoed; — رشوت *rishvet-yèmek*, To take bribes; قوشلق يمكى *kùh-luk - yèmèghi*, Breakfast or lunch; اخشام يمكى *(aksham) - yèmèghi*, Dinner or supper.
 يملك *yèmlık*, *s. t.* A manger.
 يملمك *yèmlèmek* (*aor.* يملر *yèmlır*), *v.a.* To bait (a trap or hook); to prime (a gun); to lay a train (to a mine).
 يملمه *yèmlémé*, *s. t.* A train laid to a mine.
 يمن *yùmn*, *s. a.* Felicity, prosperity; good augury, auspiciousness; —, *Yèmn*, *s. a.* Arabia Felix; — قهوهسى *yèmn-kàhwéssi*, Mocha coffee.
 يمني *yèmnî*, *s. t.* A handkerchief; a

Turkish shoe; —, *yùmnâ*, *s. s.* The right hand. [pest.
 يمورجق *yùmurjak*, *s. t.* The plague.
 يمورطلر *yùmurtlar*, *v.a.* To lay (eggs); —, *v.s.* To lay eggs.
 يمورط *yùmurtâ*, *s. t.* An egg; egg-shaped lumps of steel from which Damascus blades are wrought; البلى *bàlik - yùmurtessi*, The roe or spawn of fish; botargo, the dried roe of the grey mullet; نزل *kızıl-yùmurtâ* (Red eggs), The Easter Eggs, prepared by boiling them with logwood; اقى يمورطه نك *yùmurtaning - aki*, The white of an egg; صارىسى *yùmurtaning - sarissi*, The yelk or yolk of an egg.
 يموشاتمى *yùmushàtmak* (*aor.* يموشادر *yùmushàdir*), *v.a.* To soften; to make tender; to render mild. [mild.
 يموشاك *yùmushàk*, *a. t.* Soft; tender;
 يموشامى *yùmushamak* (*aor.* يموشار *yùmushar*), *v.s.* To become soft, tender, or mild.
 يموشانمى *yùmushànmak* (*aor.* يموشانور *yùmushànır*), *v.p.* To be made soft or tender.
 يمين *yèmin*, *s. a.* An oath; the right-hand side; the right wing of an army. —, *yèmin-et*, *v.s.* To take an oath to swear; يمينلى *yèminli*, *a. t.* Who has taken an oath, under an oath.
 ينابيع *yènâbî*, *s. pl. a.* (of ينبوع *yènbü*), Springs, sources.

يناشمق *yànashmak* (*aor.* يناشور *yànashir*), *v.n.* To approach, to near.
 يناشمه *yànashma*, *s. t.* A farm servant on yearly wages and board.
 يناق *yànak*, *s. t.* A cheek.
 يينغى *yènbàghī*, *v.a.* Is suitable, is meet; *in* يينغى كما *kēmā-yènbàghī*, *ad. a.* As is suitable, as is meet, suitable, well.
 يينوع *yènbū*, *s. a.* A spring, source.
 يينكچ *yèngchèch*, *s. t.* A crab.
 يينكه *yèngkhé*, *s. t.* The wife of an uncle, an aunt by marriage.
 يينمك *yènmek* (*aor.* يينور *yènimr*), *v.a.* To overcome, vanquish, conquer, beat; —, *or* يينلمك *yènilmek*, *v.p.* To be eaten; to be such as can be eaten; يينلمك *yènilmek*, *v.p.* To be beaten, vanquished, overcome, conquered.
 يينه *yīnē* (*ghènē*), *ad. t.* Again; once more; still, yet, but, on the other hand.
 يوا *yīwa*, *s. t.* A nest.
 يواراق *yīwarlāk*, *a. t.* Round, globular.
 يوارلمق *yīwarlamak* (*aor.* يوارلار *yīwarlar*), *v.a.* To roll; to roll over, knock over; يوارلنمق *yīwarlanmak*, *v.n.* To roll, roll over, roll down.
 يواش *yāwāsh*, *a. t.* Mild; gentle; slow; —! *inf. t.* Gently! Slowly! Softly!
 يوالق *yūwalāk*, *s. t.* A ball; a bullet.
 يوتمق *yūtmak* (*aor.* يوتار *yūtar*), *v.a.* To swallow, swallow up, swallow down.
 يوجه *yūja*, *a. t.* (*obsolete and provincial*), High; tall. [are you driving to?]
 يوخا *yūkhā*! *inf. t.* Now then! Where
 يوخسل *yūkhsūl*, *a. t.* Friendless.

يوخسه *yūkhsa*, *c. t.* Or else, otherwise, or (after or before a negative).
 يورتى *yūrtu*, *s. t.* A Christian or Jewish festival or holiday.
 يورد *yūrd*, *s. t.* A habitation, country, home; يوردلوق *yūrdlūk*, A fief or place special as a home; يوردلوق اوچاقلىق وجهيله *yūrdlūk - òjakklik-vèjhlé*, By way of fief as a home and as an hereditary domain.
 يورغان *yūrghan*, *s. t.* A coverlet, quilt for a bed; يورغانچى *yūrghanjī*, A maker of upholstery, bedding, sofas, curtains, &c.
 يورغون *yūrghun*, *a. t.* Tired, fatigued; يورغونلوق *yūrghunlūk*, *s. t.* Fatigue, tiredness; يورغونلغنى المتق *yūrghun-lughunv-almak*, *v.n.* To obviate or drive away fatigue, to rest one's self.
 يورك *yūrek*, *s. t.* The heart; courage; hard-heartedness; اكا يورك استر *āka-yūrek-isster*, For that one requires courage, or a heart of stone; يوركلى *yūrekli*, *a. t.* Courageous; يوركسىز *yūreksiz*, *a. t.* Timid; يوركلىنمك *yūreklänmek*, *v.n.* To take heart; يوركلىندىرمك *yūrekländirmek*, *v.a.* To encourage, give heart.
 يورمق *yūrmak* (*aor.* يورار *yūrar*), *v.a.* To tire, to fatigue, to harass; يورولمق *yūrūlmak*, *v.n.* To grow tired, to become fatigued, to be harassed; يورولتمق *yūrūltmak*, *v.a.* To cause to fatigue one's self.
 يوروك *yūruk*, *a. t.* Which goes fast,

travels fast, walks fast; nomade; —, *s. t.* A man of certain nomade tribes; a Turcoman.

يوروش *yùruyush*, *s. t.* A manner of walking; a charge, assault, escalade.

يوريمك *yùrumek* (*aor.* يورور *or* يورر *yùrur*), *v.n.* To walk, to go, to travel; يوروتمك *or* يوريتمك *yùrutmek*, *v.a.* To cause or allow to walk, go, or travel; يورونمك *or* يورينمك *yùrunmek*, *v.n.* To be such that one can walk it, *or* in, *or* on it; يورويويوريمك *yùruyu-vàrmek*, To just walk off *or* away.

يوز *yùz*, *a. t.* One hundred; —, *s. t.* The face; the right side (of any stuff, &c.); a side; يوزلو *ak-yùzlu*, *a. t.* Whose face is white or clean, who has no reason to be ashamed; يوزقرا *yùz-kàra*, *a. t.* Whose face is black, who has reason to be ashamed; يوز يوزة *yùz-yùzé*, Face to face; يوز سورمك *yùz - sùrmek* (To rub the face), *v.n.* To throw one's self at one's feet, and rub one's face (against the feet, the ground, skirts, &c.); يوز چويرمك *yùz-chèvirnek*, *v.n.* To turn the face (away, towards, &c.); يوز ويرمك *yùz-vèrmek*, *v.n.* To encourage one's impudence; يوز كوسترمك *yùz-ghyüss-tzrmek*, *v.n.* To show itself, appear, come forth; يوز بولمك *yùz-bùlmak*, *v.n.* To grow bold from foolish encouragement; to put on a bold face; to dare; يوز اكشتمك *yùz-èkshitmek*, *v.n.* To make a sour face;

يوزق توين *yùzu - kòyun*, *ad. t.* Flat on the face and belly (to lie or fall); يوزسز *yùzsuz*, *a. t.* Bold, impudent, shameless; يوزلو كولو *ghyùlz-yùzlu*, *a. t.* Having a cheerful countenance; يوزلو ايكي يوزلو *iki-yuzlu*, *a. t.* Two-faced, hypocritical. [Usbek.]

يوزبك *Yùzbek*, *s. and a. t.* Uzbek, as يوزك *yùzuk*, *s. t.* A finger-ring set with a stone or seal.

يوزلشمك *yùzlashmek* (*aor.* يوزلشور *yùz-lashir*), *v.n. recip.* To come or be put face to face with someone; يوزلشدرمك *yùzlashdirmek*, *v.a.* To bring face to face.

يوزمك *yùzmek* (*aor.* يوزر *yùzr*), *t.n.* To swim; —, *v.a.* To skin, to flay.

يوسف *Yùsuf*, *s. a.* The name of the patriarch Joseph; the proper name Joseph in general.

يوصمه *yòssma*, *a. t.* Fine, handsome-looking (young man).

يوصون *yòssun*, *s. t.* Moss; يوصونلو كل *yòssunlu-ghyùl*, A moss rose; يوصون باغلامتى *yòssun-bàghlamak*, To gather moss, become mossy.

يوغرت *yòghurt*, *s. t.* A kind of sourish curds and whey.

يوغرتمك *yòghurmek* (*aor.* يوغرر *yòghurr*), *v.a.* To knead.

يوغون *or* يوغون *yòghun*, *a. t.* (*obsolete or provincial*), Coarse; thick.

يوف *yüf!* *int. t.* Oh! (*mark of contempt*); يوف سكا *yüf-sànga!* Fie upon thee!

يوقفه *yūfka*, *a. t.* Very thin in substance ;

—, *s. t.* A kind of wafer-cake.

يوق *yòk*, *ad. t.* No ; —, *a. t.* Absent ; non-

existent ; يوق ايكن *sən-yòk-iken*,

While you are or were absent ; يوق ا

yòk-et, *v. a.* To annihilate ; —, *or* يوقدر

yòk-dír, There exists not, it exists not ;

he is not here ; he (she, it) is absent,

or does not exist ; يوقلش *yòkluk*, *s. t.*

The want, the absence, the non-exist-

ence (of anything) ; يوق يره *yòk-yèra*,

ad. t. Without cause, for a reason

which does or did not exist in reality.

يوقارى *yùkàri*, *s. t.* The upper, higher

part or top of anything ; —, *ad. t.*

Up, upwards ; يوقاريد *yùkàrida* (*yù-*

kàrda), Up, upstairs, at the top or

upper part ; يوقاريدن *yùkàridan*,

From above, from the top ; يوقاريدن

اشاغى *yùkàridan-àshàghì*, From top

to bottom ; from beginning to end.

يوقش *yòkush*, *s. t.* A hill, an ascent ;

يوقش يوقارى *yòkush-yùkàri*, *ad. t.* Up-

hill ; يوقش اشاغى *yòkush-àshàghì*,

ad. t. Down-hill ; يوقشلو *yòkushlu*,

a. t. Having several or many hills or

ascents.

يوقلام *yòklamak* (*aor.* يوقلار *yòklar*),

v. a. To examine, inspect, search ;

يوقلانمى *yòklanmak*, *v. p.* To be ex-

amined, searched, inspected.

يوقلام *yòklama*, *s. t.* An examination ;

search, inspection ; a muster ; —

يوقلام دفترى *yòklama-dèftèri*, A muster-roll.

يوك *yùk*, *s. t.* A load, burden ; a

cargo ; luggage, baggage ; a sum of

a hundred thousand piastres ; the

number one hundred thousand ; a

large closet where bedding is put

away in the daytime ; —, *yùng*, *s. t.*

Wool ; يوكلو *yùklu*, *a. t.* Loaded,

laden ; يوكلنمك *yùklänmek* (*aor.*

يوكلنور *yùklänir*), *v. a.* To take one's

load, load one's self ; —, *v. p.* To be

loaded, to have a load put in or on

one ; to be put in or on a thing or

person as a load ; to be imputed

or charged to anyone as a fault ;

يوكلتمك *yùklätmek* (*aor.* يوكلدر *yùk-*

lédir), *v. a.* To load, to place as a load

(in or upon anything) ; to load, to

place a load in or upon (anything) ;

to impute or charge (anything) as a

fault (to anyone) ; يوك حيوانى *yùk-*

-hàywāni, A baggage-horse ; يوك

عربسى *yùk-‘arabassi*, A cart or

waggon.

يوكسك *yùksek*, *a. t.* High, tall ; —,

s. t. A high position ; يوكسكلك

yùkseklik, *s. t.* Height, altitude ;

يوكسكه چيقتى *yùkségħa-chikmak*,

To mount a high spot ; يوكسك چيقتى

yùksek-chikmak, To rise high up.

يوكسوك *yùksuk*, *s. t.* A thimble.

يول *yòl*, *s. t.* A road, way, path ; a way,

manner ; the proper way ; a career in

life, a profession ; a custom, usage ;

a habit ; a way, means ; a journey, a

voyage ; distance ; a channel of any

kind ; communication (from place to

place); the cause, sake, or love (of anything dear to one); يول امرى yöl-
-emri, A kind of special passport for
the interior of the country; يوليله
yölilä, *ad. t.* In the proper way (to do,
to speak, &c.); يول المقى yöl-
-almak, To make way, advance; يول
طومتى yöl-tütmak, To take any particular road;
يولدن اورمتى bir-yöldan-würmak, To
turn into any road; يوله چيقتى
yöla-chikmak, To set out, take one's de-
parture; يولنى بولمتى yölunü-bül-
-mak, To find the way; to find one's way;
يوله كيرمك yöla-ghirmek, To come
right, to get right; يولنه كيرمك
yöluna-ghirmek, To get into proper
order; صو يولى sü-yölu, A conduit of
water; اياتق يولى ayak-yölu, A privy,
water-closet; وطن يولنه wätan-yöluna,
In the cause of one's country;
دين يولنه din-yöluna, For the sake of
religion; حق يولنه hakk-yöluna, In the
cause of truth, or of God; يولجى
yölju, *s. t.* A traveller, wayfarer; يولجىلىق
yöljuluk, *s. t.* Travel; يولجىلىق نه زمان
yöljuluk-nè-zämän? When do you set
out on your journey? When do you
start? يولداش yöldash, *s. t.* A fellow-
traveller; one in the same career (a
term much used by the janissaries to
each other, now much less used);
قېرى يولداشى kəpi-yöldashi, A fellow-
servant under the same master;
يوللو yöllu, *a. t.* Right, proper, regular,
in rule; يوللو يولنجى yöllu-yölunja,

ad. t. In the proper and regular way;
يولسوز yölsuz, *a. t.* Irregular, out of
order; improper, unbecoming; sent
to Coventry (a tradesman by his trade-
corporation; he is then debarred from
all the privileges of his order).

يولار yölar, *s. t.* A headstall.

يولاف yölaf, *s. t.* Oats.

يوللامك yöllamak (*aor.* yöllär), *v. a.*
To send; يوللاتمك yöllatmak (*aor.*
yöllädür), *v. a.* To cause or
allow to send or be sent; يوللانمك
yöllanmak, or يوللانمى yöllanımak
(*aor.* yöllänir, يوللانير yöllänir), *v. p.* To be sent; to be such as can
be sent. [pluck, to strip.

يولمك yölmak (*aor.* yölar), *v. a.* To
يوم yövm (yävüm), *s. a.* A day; يوما
yövman-fè-yävümä, *ad. a.* Day by day,
day after day, from day to day; يوم
èl-yävüm, *ad. a.* To-day, now, at pre-
sent; يوم كل kyüllu-yävümün, *ad. a.*

Every day. In all the following terms
this word signifies *the day of judgment*;
يوم الدين yövmü-'d-din, يوم القىام
yövmu-'l-kiyäm, يوم القىامت
yövmu-'l-kiyämèt, يوم الحساب
yövmu-'l-hissäb, يوم الميعاد
yövmu-'l-mi'äd, يوم التقرار
yövmu-'l-missäk, يوم السؤل
yövmu-'l-kärär, يوم السؤل
yövmu-'s-sü'al, &c. &c. &c. The following are
the days of the week in order: Sun-
day, يوم الاحد yövmü-'l-ähäd; Mon-
day, يوم الاثنين yövmü-'l-issnèyn;
Tuesday, يوم الثلاثاء yövmü-'s-sèlässä:

Wednesday, يوم الأربعاء yèvmà - 'l -
-èrba'ā; Thursday, يوم الخميس yèv-
mu-'l-khāmīss; Friday, يوم الجمعة
yèvmu-'l-jūm'ā; Saturday, يوم السبت
yèvmu-'ss-sèbt; يومى yèvmī (*fem.*
يومية yèvmīyyé), *a. a.* Daily; يومية
yèvmīyyé, *s. a.* Daily pay or allow-
ance.
يومان yūmak, *s. t.* A ball (of thread,
&c.).
يومرق yūmrūk, *s. t.* The fist; a blow
with the fist.
يومرى yūmrū, *a. t.* Round like the fist;
—, *s. t.* A large bump or swelling.
يومتق yūmak (*aor.* يور yūr), *v. a.* (*obsolete*
or provincial), To wash.
يومتق yūmmak (*aor.* يومار yūmar), *v. a.*
To close tight (one's own eyes).
يونان yūnān, *s. t.* A Greek (of the little
kingdom); an ancient Greek; يونانى
yūnānī, *a. a.* The ancient Greek
(language).
يونانستان yūnānisstān, *s. t.* Greece.

يونتمق yōntmak (*aor.* يونتار yōntar), *v. a.*
To make, to mend (a pen).
يونجه yōnja, *s. t.* Lucerne, clover,
sainfoin, trefoil.
يونس Yōnuss, *s. a.* Jonah; —, and
يونس بالغي Yōnuss-bālighī, A porpoise.
يونغه or يونقه yōngha, *s. t.* A carpen-
ter's chips and chocks.
يونمق yōnmak (*aor.* يونار yōnar), *v. a.* To
cut or chip into shape (stone).
يه yé, ya, *pr. t.* (*joined only to words*
ending with a vowel), To, towards; for,
on account of.
يهود yāhūd, *s. t.* The Jewish nation;
يهودى yāhūdī, *s. t.* A Jew.
يى yi, yi. *Termination of the definite*
accusative of nouns or nominal phrases,
if ending in a vowel.
ييل yil, *s. t.* A year.
ييو yiv, yiw, *s. t.* A groove.
ييهجك yèyéjek, *s. t.* Food, victuals,
eatables; —, *a. t.* Ready to eat; ready
to be eaten.

END OF PART THE SECOND.

ERRATUM.

PAGE 55.—For Bosphorus, *s.* چناق قلعهسى chānak-kālāsī, read نردنگز بوغازى
Kārs-dēngiz-bōghāzi, or بوغاز Bōghāz.

APPENDIX.

ORDINARY geographical names which are well known to the Turks and whose orthography is settled, have been inserted in the body of both parts of this enlarged edition of the Dictionary. As, however, until the last few years the names of many important countries, towns, rivers, &c. out of the Turkish dominions were unknown to most Turks, and are still unfamiliar to the mass of the people, these could scarcely be considered as regularly received into the Turkish language, and their orthography was quite unsettled, and even now is somewhat uncertain. Several of these newly-adopted names having come under my notice in official documents too late to be inserted in the body of the Dictionary, I think it well to append them here, together with a few Turkish names of places accidentally omitted.—C. W.

<p>اِزميد Ezmid, <i>s. t.</i> Ismid (town of, in Asia Minor).</p> <p>ازاق Azak, <i>s. t.</i> Azof (Sea of).</p> <p>استوقولم Isstokolm, <i>s. t.</i> Stockholm.</p> <p>المانيا Alamānyā, <i>s. t.</i> Germany.</p> <p>انطاكيه Antākiyā, <i>s. a.</i> Antioch.</p> <p>انقونه Ancōna, <i>s. t.</i> Ancona.</p> <p>ايدين Aydin, <i>s. t.</i> Aden.</p> <p>بارسلونه Bārsēlōna, <i>s. t.</i> Barcelona.</p> <p>باطوم Bātūm, <i>s. t.</i> Batoum.</p> <p>باب الماندب Bāb-u'l-Māndēb, <i>s. a.</i> The Straits of Babelmandeb.</p> <p>بايون Bāyōn, <i>s. t.</i> Bayonne.</p> <p>برست Brēst, <i>s. t.</i> Brest.</p> <p>برلين Bērlin, <i>s. t.</i> Berlin.</p> <p>برم Brēm, <i>s. t.</i> Bremen.</p> <p>برمنقام Birminkām, <i>s. t.</i> Birmingham.</p> <p>بروكسل Brūksel, <i>s. t.</i> Brussels.</p> <p>بريستول Brīstol, <i>s. t.</i> Bristol.</p>	<p>برينديزي Brindisi, <i>s. t.</i> Brindisi.</p> <p>برازيليا Brāzilyā, <i>s. t.</i> Brazil.</p> <p>بعلبك Bā'lbēk, <i>s. a.</i> Baalbek.</p> <p>بورجو Bordò, <i>s. t.</i> Bordeaux.</p> <p>بوستون Bōston, <i>s. t.</i> Boston (in America).</p> <p>بومباي Bōmbāy, <i>s. t.</i> Bombay.</p> <p>بيروت Bēyrūt, <i>s. a.</i> Beyrout.</p> <p>بيوك ااده Biyuk-Ada, <i>s. t.</i> Pringipo (the island of, near Constantinople).</p> <p>بيوك دره Biyuk-dērē, Buyukderé (a watering place on the Bosphorus).</p> <p>پالرمو Palèrmo, <i>s. t.</i> Palermo.</p> <p>پتربورغ Pētersbūrgh, <i>s. t.</i> Petersburg.</p> <p>پشته Pēshṭa, <i>s. t.</i> Pesh.</p> <p>پورتگيز Pōrtāghiz, <i>s. t.</i> Portugal.</p> <p>ترابيه Tārāpiyā, <i>s. t.</i> Therapia (on the Bosphorus, a summer residence of the European ambassadors).</p> <p>تريسته Triēstē, <i>s. t.</i> Trieste.</p>
--	--

تولونه Tèlòna, *s. t.* Toulon.

تفلیس Tiflīs, *s. t.* Tiflis.

حاجی طرخان Hāji-tirkhān, *s. p.* Astrakhan.

حلب Hālèb, *s. t.* Aleppo.

دانزیک Dānzik, *s. t.* Dantzic.

درسد Drèsd, *s. t.* Dresden.

دوبلین Dūblin, *s. t.* Dublin.

دونکرک Dūnkèrk, *s. t.* Dunkerk.

دیاربکر Diyār-bèkr, *s. a.* Diarbekir.

دیپ Dièp, *s. t.* Dieppe.

راگوزہ Rāgūza, *s. t.* Ragusa.

راونه Ravèna, *s. t.* Ravenna.

روتردام Rùterdām, *s. t.* Rotterdam.

رومانیا Rūmāniē, *s. t.* Roumania.

ساکسونیا Sāksōniyā, *s. t.* Saxony.

سویس Sūwèyss, *s. a.* Suez.

سیام Siyām, *s. t.* Siam.

سیلان Silān, *s. t.* Ceylon.

شیراز Shīrāz, *s. p.* Shiraz.

شیقآغو Shikāgo, *s. t.* Chicago (America).

شیلی Shīlī, *s. t.* Chili.

صور Sūr, *s. a.* Tyre (in Syria).

طمشوار Tēmēshvār, *s. t.* Temesvár.

عینتاب Ayntāb, *s. t.* Aintab.

کرتال Kārtāl, *s. t.* Kartal (in A. Minor).

کونیہ Kōniā, *s. t.* Koniah.

کلکتہ Kālkūttā, *s. p.* Calcutta.

لیہژ Liēzh, *s. t.* Liége.

مارسلا Marsāla, *s. t.* Marsala.

مالتپہ Māltepē, *s. t.* Maltepe (in A. Minor).

مانحایم Mānhaym, *s. t.* Mannheim.

مانچستر Mānchester, *s. t.* Manchester.

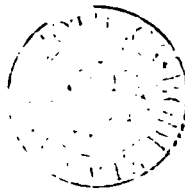
مرعش Mèrāsh, *s. t.* Merash.

مرمرہ Mārmārā, *s. t.* Marmora (Sea of).

میسولونگی Missolōnghi, *s. t.* Missolonghi.

میلان Milān, *s. t.* Milan.

THE END.

لوندرو شہزادہ وایمان افندیگ مطبعہ سندھ
طبع اولنمشدر